

ཁམས་གི་ཡོ་རྒྱས་སྤྱི་དོན་
ཁྱེད་ཀྱི་ལ་མེ་ཡོང་།

ཁྱེད་ཀྱི་ལ་མེ་ཡོང་།

ཁམས་གི་ཡོ་རྒྱས་སྤྱི་དོན་
ཁྱེད་ཀྱི་ལ་མེ་ཡོང་།

ཁྱེད་ཀྱི་ལ་མེ་ཡོང་།

Kamtsang Prayers

ཚུམ་བ་པོ་འདྲ་བར།

ནང་དོན་གནད་བསྟུས།

གངས་འཁོར་པ་རྒྱ་མ་ཡིས་རྒྱ་ཞོས་བསྐྱེད། །
 མི་ཚེའི་མདུན་ལམ་གཞན་གྱི་ཡུལ་དུ་བཅུལ། །
 ཡིག་རྟེན་བསྐྱབས་ཀྱང་ལྟ་བ་གསར་པ་རྟེན། །
 རྒྱལ་ཁབས་འགྲིམས་ཀྱང་རང་གི་སྡེ་ལ་ཞིན། །

སྒྲིག་རྒྱུ་རིག་གཞུང་རིག་གསར་སྒྲིག་དུ་སྦྱངས། །
 དེར་རབས་ཤེས་བྱ་རྒྱལ་ཁབས་ཀྱན་ནས་སྦྱངས། །
 རང་སྡེའི་རིགས་ལ་དགོས་པའི་རིག་གཞུང་འགར། །
 དཔུང་པའི་ནམ་བཤད་སུ་སྡི་བདུན་པག་གཉིས། །

གནའ་རབས་མཁས་པའི་གཞུང་འགྲེལ་བསྐྱར་དུ་བབ། །
 དེར་རབས་ཚན་རིག་གཞན་གྱིས་བཤད་སྒྲིག་འཛོལ། །
 ཡིག་རིགས་གང་འདོད་སྒྲིག་མའི་སྒྲིག་རྒྱུ་བཞུགས། །
 མཁན་སྒྲུལ་མཁས་པའི་གསུང་དང་འདི་མི་འདྲ། །

གཞུང་གི་ལས་གཞི་སྒྲིག་གིས་བདག་བབྱང་བྱེད། །
 དཔུང་འབྲས་གང་དགོས་གཞན་གྱི་ལག་ནས་ཉོ། །
 ཞིབ་འཇུག་མེད་ཀྱང་དཔུང་ཚྭ་ཆར་ལྟར་འབབ། །
 སྒྲིག་གྲུའི་དཔོན་རིགས་ཚྭ་དང་འདི་མི་འདྲ། །

རིག་པའི་གནས་ཀྱན་ཅས་པའི་བཅུད་དུ་སྦྱངས། །
 དོན་གྱི་གནས་ལུགས་ཤེས་རབ་སྒྲོང་ནས་བཅུལ། །
 ཡིག་འབྲུ་རེ་བཞིན་སྦྱང་པའི་ཚ་ལམ་བརྒྱད། །
 ཟུངས་ཁག་དོན་མོས་བསྐྱེད་པའི་དཔུང་ཚྭ་ཡིན། །

ཁོ་ལོ་གཞོན་ཀྱི་རྒྱུ་ལྟ་རིག་གནས་གསར་བཟུང་སྐབས་དང་འཁོལ་ཡོད་ཀྱང་སྒྲིབ་ཀྱི་
 དགོ་ཆུང་ཐང་སྒྲིབ་ཆོ་དབང་དང་། རྒྱལ་ཆེ་པུ་བདེ། ཡོན་ཏན་ལྷན་ཆོགས། ཡོན་ཏན་
 དཔལ་བཟང་། དབུ་མཛེད་བཟོད་པ་སོགས་སྒྲིབ་གཞིར་སྒྲོབ་དཔོན་ལ་བསྟེན་ནས་ལྷན་
 རྒྱལ་དག་གསུམ། རྒྱན་དག། རྒྱར་ཅིས་དང་འབྱུང་ཅིས། གསོ་བ་རིག་པ་སོགས་ལྷན་མོང་
 རིག་གནས་དང་། གཞུང་བཀའ་ཤོད་ལྟ་དང་། རང་བཟྱལ་རྒྱུད་གསུམ། ཆོ་ག་ཆོས་སྦྱོང་
 སོགས་ལའང་བག་ཆགས་ཅམ་འཛིག་པའི་སྒྲོབ་གཞིར་བྱས། བཅོས་བསྐྱར་སྒྲོ་འབྱེད་ཀྱི་སྐབས་
 ལྷ་སའི་ཁོན་ཁིང་ཆེན་པོ་དེ་ཡིག་སྒྲོབ་གྲུའི་ནང་དུ་ཞུགས་ཏེ་བོད་ཀྱི་སྐལ་རྒྱུན་རིག་གནས་ཀྱི་སྒྲོབ་
 ཆུང་རྣམས་ལ་སྒྲོབ་སྦྱོང་མཐར་ཕྱིན་པར་བྱས། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༦ལོར་སྒྲོབ་གྲུ་ནས་ཐོན་རྗེས་ལྷ་སའི་
 ཅིང་ཀྱང་དབྱང་མི་རིགས་སྒྲོབ་གྲུ་ཆེན་མོའི་ནང་དུ་དགོ་ཆུང་གི་ལས་ཀ་ཐོབ། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༦
 ལོར་དེ་བར་ལོ་ལྷར་ཡོ་རོབ་དང་། ལ་རི་སོགས་ལྷ་ས་སྒྲོབ་གྲུ་ཆེན་མོ་ཁག་ལ་པན་
 རྒྱུན་རིག་གནས་བཟུང་ལེན་གྱི་བཀོ་སྒྲིང་དང་ཞིབ་འཇུག་གི་འབྲེལ་བ་རྒྱུན་མ་ཆད་པ་ཆགས།
 དེར་བཞེན་དེར་རབས་རིག་གནས་ཀྱི་བསམ་སྒྲོ་དང་འཁོལ་སྒྲིགས་རྣམས་ལ་སྒྲོབ་སྦྱོང་དང་
 ཞིབ་འཇུག་གི་འགྲོ་ལམ་གསར་པ་ཞིག་བརྒྱུད་ནས་ལྷ་ས་མཐུད་དེ་བོད་ཀྱི་སྐལ་རྒྱུན་རིག་གནས་
 རྣམས་འཛིན་སྒྲིང་སྤྱིའི་རིག་གནས་དང་བསྟེན་ཞིང་རྒྱུ་རབས་དང་མཐུན་པའི་སྒྲིགས་དོར་
 བཅུད་ལེན་གྱི་རྒྱུ་དུ་ཞིབ་འཇུག་བྱས་ནས་བཟུང་ལོ་སོགས་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་རྣམས་དེར་
 རབས་ཆུང་རིག་དང་མཐུན་པའི་རིག་གཞུང་གི་འགྲེལ་བཤད་གསར་པ་ཞིག་བྱས་ཡོད། །

འདི་ནི་བོད་ཀྱི་སྐལ་རྒྱུན་རིག་གནས་ནང་དུ་དེར་རབས་ཆུང་རིག་དང་མཐུན་པའི་ལྷ་ས་
 དང་འགྲེལ་བཤད་རྣམས་རང་སོར་བཞག་ཅིང་། རྒྱུ་ལྟ་སྒྲིབ་པའི་གནའ་བོའི་འབྲེལ་རྒྱུ་གི་
 འགྲེལ་བཤད་གང་ཡོད་དེར་རབས་ཆུང་རིག་གི་རྣམ་བཤད་ལྟར་ལེགས་བཅོས་བྱས་ཏེ། ལྷ་ས་
 རིགས་གཞིས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་མཐའ་དབྱུང་བཏང་སྟེ་བྱིས་ཡོད་སྐབས་བསྟན་བཅོས་སོ་སོ་ལ་ཐུན་
 མིན་གྱི་བྱང་ཆོས་ལྟར་པ་ཤ་སྟག་ཡིན། །

༡ ལྷ་ས་རྒྱལ་འགྲེལ་པའི་བྱང་ཆོས། གཙོ་བོ་སི་རུའི་འགྲེལ་ཆེན་གྱི་དཀའ་གནད་ཀྱི་
 འགྲེལ་བཤད་ཡིན་པ་གཞིར་བཅས། རྒྱལ་ཀྱི་འཇུག་པའི་ལས་ཆོག་སྐབས་ལྷ་ས་རུའི་འགྲེལ་
 ཆེན་ལས་བྱ་བྱེད་ཐ་དད་མིན་ཞེས་པ་དང་། བདག་གཞན་ཤེད་མཚུངས་མིན་ཞེས་པ་གཞིས་
 འོན་ལ་གཅིག་ཡིན་པའི་དགོངས་འགྲེལ་དང་དཔེར་བཞིན་ལ་ཞིབ་ཏུ་བརྒྱལ་ནས་བྱ་བྱེད་ཐ་
 དད་པ་ཞེས་པ་ནི། ལས་ཆོག་རང་གི་ངོས་ནས་བདག་གཞན་གྱི་དབྱེ་བ་ཡོད་པ་སྟེ། ལས་ཆོག་
 ད་ལྟ་བ་དང་མ་འོངས་པ་གཞིས་ཡིག་གཟུགས་ཐ་དད་ཡོད་པ་དེ་བྱ་བྱེད་ཐ་དད་པའམ་བདག་
 གཞན་ཤེད་མཚུངས་པ་དང་། དེ་གཞིས་ཡིག་གཟུགས་ཐ་དད་མེད་པ་ནི་བྱ་བྱེད་ཐ་མི་དད་པ་
 ཡིན་པར་ངོས་འཛིན་དང་འགྲེལ་བཤད་གསལ་བོར་བྱས་ཡོད། །བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་ངོས་

ཕ བྱིས་པའི་དགའ་སྟོན་གྱི་འབྲུང་མ། འདི་ནི་གནའ་བོའི་བསྐལ་པ་ཡ་ཐོག་ནས་ཉི་ཏུས་
བར་གྱི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་བསྐྱད་རིམ་རྒྱན་པ་ཞིག་གྱི་འབྲུང་པ་ཐེངས་དང་པོ་ཡིན་པ་མ་

ཟད། རྒྱ་ཡིག་ཏུ་བསྐྱར་བའི་གོ་རིམ་ནང་ཏུ་བོད་ཀྱི་ཡིག་ཆ་དང་ནང་ཏུ་མེད་པར་རྒྱ་ཡིག་ནང་ཏུ་གསལ་བའི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྐོར་མང་པོ་ཞིག་བྱར་མཆན་བཏབ་ཡོད། །

༦ ཁམས་ཀྱི་ས་གནས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་བྱད་ཆོས་ནི། ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ཁམས་ཞེས་པའི་རིག་གནས་ཀྱི་ས་ཁོངས་དེ་ཆོད་གཞི་གང་ཡིན་བོད་རྒྱ་གཉིས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་དང་རྣམས་སུ་འཁོད་པ་རྣམས་ལྟན་ཅིག་ཏུ་སྟོགས་བསྟེན་གསུང་ཏེ་མིག་སྔར་ཁམས་ཀྱི་རིག་གནས་ས་ཁོངས་གང་ཡིན་ཐེངས་དང་པོར་གཏན་འབེབས་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན། གཞན་ཡང་སྡེ་དགའི་ལོ་རྒྱུས་དང་། མི་ཉག་ཁྲི་ཤིའི་ལོ་རྒྱུས་གཉིས་ནི་རྒྱ་བོད་ཡིག་ཆ་དང་གཉིས་སུ་སྔར་ཡོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་རྣམས་གཞིར་བཞག་ །དེའི་ཐོག་ཏུ་ཁམས་སྟོགས་ཀྱི་མཁས་དབང་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་དག་གིས་ཁ་བསྐྱངས། ཁམས་སྟོགས་ཀྱི་རྒྱ་བོད་ཤེས་ཡོན་པ་རྣམས་ལ་བཅར་འདྲི་ལུས་ཏེ་ཡིག་ཐོག་ཏུ་མ་འཁོད་པའི་ཉེ་རབས་ལོ་རྒྱུས་སྐོར་རྣམས་ཀྱང་ཁ་སྟོན་བྱས་ཡོད། །

༧ གསེར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་བྱད་ཆོས། འདི་ནི་（国家社科基金-重大项目） རྒྱལ་ཁབ་སྤྱི་ཆོགས་ཆོན་རིག་གི་གལ་ཆེན་ལས་གཞི་དང་། ཁམས་པའི་རིག་གནས་ཞིབ་འཇུག་ཁང་བྱང་འབྲེལ་གྱི་ལས་གཞི་གལ་ཆེན་ཞིག་ཡིན། གསེར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་འདི་ནི་སྤྱི་ལོ་ཕྱི་ལོ་༡༩༠༠ ལས་མས་ཅམ་ནས་འགོ་བརྩམས་པའི་ཞང་ཞུང་གི་གསེར་གྱི་བྱད་ཆོས་དང་། བྱང་བའི་དུས་རབས་རྣམས་གནའ་བོའི་སྤྱི་རིག་གི་གསེར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་ཕན་ཚུན་གོ་བསྐྱར་གྱིས་སྟོན་ནས་དབྱེད་པ་བྱས་ཤིང་། དེ་ནས་དུས་རབས་རིམ་བྱང་རྣམས་སུ་ཞང་བོད་གསེར་གྱི་དང་། ཞང་ཞུང་བོད་བཅན་པོས་དབང་བསྐྱར་བྱས་པ་ནས་བོད་ཡུལ་སྤྱོད་སྤྱང་བར་གསུམ་ཏུ་གསོ་བ་རིག་པ་རི་ལྟར་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་ཆུང་དང་། མཁས་དབང་གང་ཞིག་བྱོན་ཆུང་སོགས་ལོ་རྒྱུས་དངོས་གཙུག་པའི་ལྟ་བར་གཞི་བཟུང་ནས་ཞིབ་འཇུག་བྱས་པའི་བོད་ཀྱི་གསེར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡང་དག་པ་ཞིག་ཡིན། ཞིབ་འཇུག་གི་ཐབས་ལམ་གཙུག་པོ། གནའ་བོའི་གསེར་གྱི་བྱད་ཆོས་ལ་མི་རིགས་རིག་པ་དང་། གནའ་རྒྱུས་རྟོག་ཞིབ་རིག་པ། ལོ་རྒྱུས་རིག་པ་བཅས་རིག་ཆོན་ཁག་མང་བྱང་འབྲེལ་གྱི་སྟོན་ཞིབ་འཇུག་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན།

༨ འབྲུང་ཆིས་ཀྱི་བྱད་ཆོས་ནི། འབྲུང་ཆིས་ནི་གཙོ་བོར་གནའ་བོའི་བོད་ཀྱི་དམངས་སྟོན་རིག་གནས་ཤིག་ཡིན་པ་མ་ཟད། དངོས་པོའི་ཁམས་ལ་འབྲུང་བའི་རྒྱལ་རིག་གི་རྣམ་པ་ཞིག་ཡོད་པའི་བསམ་སྒྲོ་ཐོག་མར་རྟེན་པའི་རིག་གནས་རྟེན་པ་ཞིག་ཀྱང་རེད། དེས་ན་འབྲུང་ཆིས་ཉེར་མཁོ་བྱམ་བཟང་ནང་གི་ཆེད་སྟོན་གྱི་ཐ་སྟོད་རྣམས་ལ་འབྲེལ་བཤད་དང་། གོ་དཀའ་བའི་རིགས་རྣམས་ལ་རེད་མིག་གིས་འབྲེལ་བཤད་བྱས་ཡོད། དེའི་ཐོག་ཏུ་བག་སྟོན། གཤམ་ལས། ས་དབྱེད་སོགས་དམངས་སྟོན་གལ་ཆེ་བའི་རིགས་འགའ་ཞིག་ཀྱང་སྟོགས་བསྟེན་གསུང་བྱས་ཡོད། །

༩ སྐར་ཆིས་ཀྱི་བྱད་ཆོས་ནི། བོད་ཀྱི་སྐར་ཆིས་ནི་གནའ་བོའི་མེས་པོ་རྣམས་ཀྱིས་རང་བྱུང་

ཁམས་ཀྱི་སྒྲིག་ཚུལ་ལ་བརྟགས་ནས་སྟོགས་བསྟོན་པའི་ཚན་རིག་གི་གཞུང་ལུགས་ཤིག་
 རེད། དེ་བའདིའི་ནང་གནའ་བོའི་ཁང་ཁུང་རྒྱ་པོའི་དག་རྩིས་སྟགས་རང་བྱུང་ཁམས་ལ་
 དབྱུང་པའི་གནམ་གཤིས་རིག་པ་དང་། དཔལ་རུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་སྐར་རྩིས་ལུ་བོད་ཡིག་རྩ་
 བསྟར་བའི་གྲངས་རྩིས་སྟོན་གཟུང་སྐར་གྱི་ལའི་རྒྱུང་འགྲོས་(公转) དང་། རང་འགྲོས་(自
 传) ཀྱི་ལྷན་པུལ་གྱི་གྲངས་ཚད་རྣམས་ཨང་གྲངས་དང་སྟར་ནས་བོད་ཀྱི་ལུ་རུས་དང་བསྟན་
 པའི་རུས་རྟགས་གནམ་དབྱུང་གཏན་འབེབས་བྱེད་ཐབས་ཤིག་རེད། དེ་བའདིའི་ནང་རྩ་གཙོ་
 བོའི་བྱུང་ཚུས་དེ། ལྷ་བསྟན་དང་། གཟུང་ལྷ། ཞག་གསུམ་རྣམ་དབྱེ། གྱི་ལའི་རྣམ་བཤད་
 བཅས་དང་རབས་རྩིས་རིག་གི་ཨང་རྩིས་ཀྱི་སྟེ་འགྲོས་ཆ་ཚང་ཞིག་བཞེད་ཡོད། གཞན་ཡང་
 རུས་ཕྱིས་རྒྱ་དཀར་ནག་ནས་བསྟར་བ་དང་། བོད་ཀྱི་དམངས་ཁྲོད་ཀྱི་སྒྲིངས་དང་ཀྱི་བསམ་སྟོ་
 སལ་ཆེར་སྤར་དོར་བྱས་ཤིང་། གནམ་ས་གྱི་ལའི་ཆགས་ཚུལ་དང་ཉི་ཟླ་གཟུང་འཛིན་སྐོར་
 རྣམས་དང་རབས་གནམ་ས་གྱི་ལའི་རྣམ་བཤད་དང་གཅིག་གྱུར་བྱས་ཡོད། །

༡༠ གསེ་བ་རིག་པའི་རྣམ་བཤད་ཀྱི་བྱུང་ཚུས་ནི། དང་པོ། བོད་ཀྱི་གསེ་རིག་གཞུང་གི་
 ཉེས་པ་གསུམ་(三因) དང་། འབྱུང་བ་བཞི་(四大元素) རྣམས་དང་རབས་གསེ་རིག་ནང་
 གི་རྣམས་རིགས་དང་སྟར་ནས་འགྲེལ་བཤད་བྱས་པའི་དཔེ་དེ་བཞོག་མ་དེ་ཁོ་བོའི་དཔེ་ཆ་འདི་
 ཡིན། སྟེ་ལོ་༡༧༧༥ལོར་ཁོ་བོ་སྤྱི་ལུ་ལ་བོད་སྐད་སྟོན་བྲིད་བྱེད་སར་འགྲོ་སྐབས། དེའི་གོང་གི་
 ལུ་སྟེ་ནང་གཉིས་སུ་བཞུགས་པའི་བོད་ཀྱི་སྐད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཉེས་པ་གསུམ་དང་། འབྱུང་བ་
 བཞི་ཟེར་བ་དེ་ལུས་ཀྱི་ནང་གི་རང་བཞིན་གྱི་རུས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་ཅམ་ལས་རྣམས་རིགས་ཡིན་
 པར་འགྲེལ་བཤད་བྱེད་ཤིང་མཁན་སུ་ཡང་བྱུང་མི་འདུག །རྒྱ་མཚན་དེས་བོད་སྐད་ལ་ཞིབ་
 འཇུག་བྱེད་མཁན་སྤྱི་ལུ་བ་རྣམས་ཀྱིས་དེའི་སྐོར་ལ་འདྲི་བཅུད་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་བར་བརྟེན།
 ཁོ་བོས་འདི་དག་ནི་དང་རབས་གསེ་རིག་གཞུང་རྩ་བཤད་པའི་ལུས་ཀྱི་ལྷན་པུལ་ཆའི་ནང་གི་འབྱུང་
 བའི་སྤྲ་རྣམས་(微量元素) ཟེར་བ་འདི་དང་གཅིག་པར་ཡིན་པ་ཤིས་ནས་འགྲེལ་བཤད་བྱས་པ་
 ཞིག་ཡིན།

གཉིས་པ། བོད་སྐད་གཞུང་གི་མངལ་ཆགས་པའི་རུས་དང་དང་རབས་ལུགས་གཉིས་རྒྱུ་
 འགལ་ཏག་ཏག་བྱུང་ཡོད་པ་རེད། ཁོ་བོས་ཡིག་འབྲུག་གཅིག་གི་འགྱུར་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བོད་
 ལུགས་དང་། དང་རབས་ལུགས་གཉིས་མངལ་ཆགས་པའི་རུས་ཆོགས་གཅིག་མཐུན་རྩ་དོས་
 འཛིན་བྱས་ཡོད། བཤད་རྒྱུ་ལས། མངལ་ཁ་བྱེ་ནས་ཞག་ནི་བཅུ་གཉིས་པར། ཞེས་དང་
 རབས་ལུགས་ཀྱི་མངལ་ཆགས་པའི་རུས་དང་རྒྱུ་འགལ་བྱུང་བ་དེ། བར། པར་ལ་བསྟར་
 པས་དང་རབས་ལུགས་དང་ལྷ་ཚུལ་གཅིག་མཐུན་བྱུང་ཡོད། །

གསུམ། ཟུར་མཁར་བ་དང་། དེལ་དམར་བ་རྣམས་ཀྱིས་སྐད་རྣམས་ཀྱི་དོ་བོ་འབྱུང་བ་ས་

ཆུ་མི་རྒྱུ་རྒྱུ་ལ་ཕན་ཚུན་འདྲ་འབྲུག་མི་འདྲ་བའི་དབང་གིས་རྒྱས་པ་(药效)དང་། ཡོན་ཏན་
 (功能)མི་འདྲ་བར་རྒྱུར་པའི་རེའུ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་གསུངས་ཡོད་ཀྱང་དེར་རྒྱས་ཆེད་
 དཀའ། དེས་ནས་ཁོ་བོས་བཤད་རྒྱུ་འགྲེལ་པ་《མིས་པོའི་ཞལ་ལུང་》དང་། བོན་གྱི་གསོ་
 རིག་ཡིག་ཆང་《འབྲུམ་བཞི》 འབྲུག་པ་པད་དཀར་གྱི་བཤད་རྒྱུ་འགྲེལ་པ་《གཞན་ལ་ཕན་
 པའི་གཏེར་》ནམས་ཕན་ཚུན་གོ་བརྒྱུར་བྱས་ཏེ། བཞེད་པ་མི་འདྲ་བ་ཡོད་པ་ནམས་སོ་སོར་
 བཞོད་དེ་འབྲུང་བའི་རྒྱས་པ་རེའུ་མིག་བརྒྱ་དང་ར་བཞི་ཅན་(元素周期表)སོགས་རེའུ་མིག་
 གསར་པ་འགའ་ཞིག་གསར་བཅོ་བྱས་ནས་དཔེ་སྟུན་བྱས་པ་ཡིན། །

༡༡ དབྱིན་ཡིག་རྒྱ་བྲིས་པའི་བོད་སྐད་གྱི་ཁྱད་ཆོས། འདི་ནི་《བོད་སྐད་འབྲུང་རྒྱས་ཞིབ་
 འཇུག》(书名——藏医元素研究)།ཅིས་པ་འདི་ནི་ཕྱི་རྒྱལ་བ་ནམས་ལ་བོད་སྐད་རྒྱ་རྒྱུད་
 བྱེད་བདེ་བའི་ཆེད་རྒྱ་རྒྱུང་མཁྲིས་བད་ཀན་གསུམ་པ་དང་། འབྲུང་བཞི་རྒྱས་པ་བརྒྱད་། མེ་
 རྫོད་། ལས་རྒྱུང་དང་། ཡི་རྒྱུང་སོགས་ཀྱི་ལྷན་གྱི་གྲུབ་ཆའི་འབྲུང་བའི་རྒྱས་ནམས་ཕྱི་ལྷགས་ཀྱི་
 རྒྱས་འཇུག་དང་། སྒྲི་དངོས་ཀྱི་མིང་ནམས་བེད་སྤྱད་ཅིང་། འཆད་བྲིད་བྱས་པའི་བེན་བྲིས་
 ནམས་ལྟན་ཅིག་རྒྱ་བརྒྱས་པ་ཞིག་ཡིན། །

༡༢ བོད་རིག་པའི་སྒྲི་བཤད་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས། འདི་ནི་ཀྱང་དབྱང་མི་རིགས་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོའི་
 211ལས་གཞི་ཞིག་ཡིན། བརྗོད་དོན་གཙོ་བོར་བོད་ཀྱི་ལྷན་ཁམས་དང་། མིའི་འགྲོ་བ། རིག་
 ཀནས། ལྷན་སློབ། རི་རྒྱ་སོགས་མདོར་བསྟུས་པའི་སྒྲི་ནམས་རྒྱ་རྒྱུད་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན། འདི་ནི་
 ནང་རྒྱ་ཆོད་མའི་སྒྲི་འདི་ནི་ཀྱང་དབྱང་མི་རིགས་སློབ་གྲྭའི་སློབ་དཔེ་ཆེད་རྒྱ་ས་པར་ཆོད་མ་
 རིགས་གཏེར་གྱི་རབ་བྱེད་ཐོག་མ་བཞིའི་འགྲེལ་བཤད་དང་རིགས་ལམ་ནམས་ར་སྒྲོར་མཁན་
 པོ་ཐུབ་ནོར་གྱི་མཐུན་ནས་ཐོབ་པའི་ཞལ་གསུང་ནམས་བེན་བྲིས་བཏབ་པ་ཞིག་ཡིན། འདི་ནི་
 རིགས་ལམ་སྒྲོར་ནམས་རྒྱུད་རྒྱལ་བླ་མོ་དགེ་བཤེས་སློ་བཟང་དོན་གྲུབ་ཀྱི་རིགས་ལམ་གྱི་
 ལྷགས་ལྟར། བརྗོད་བྱ་སྟུམ་ཉགས་གཉིས་པོ་ཆ་ཆོད་བ་ཞིག་བཞོད་ཡོད་པ་འདི་ནི་བསྟུས་རའི་
 རིགས་ལམ་ནང་རྒྱ་སྒྲུབ་མེད་པའི་ཁྱད་ཆོས་ཞིག་ཡིན། །

༡༣ ཟབ་མོ་ནང་དོན་གྱི་འགྲེལ་པའི་ཁྱད་ཆོས། གསར་སྟགས་ནང་གི་རྒྱ་གསུང་རིམ་གྱི་
 སྐབས་སུ་ཅ་ཐིག་རྒྱུང་གསུམ་གནད་རྒྱ་བརྒྱན་ཏེ་ལྷན་སྒྱུར་བྱེད་པ་ལ་ལྷན་དངོས་པོའི་གནས་
 ལྷགས་ཤེས་དཔོན་པ་ནི་མ་ཉ་ཅང་གལ་ཆེན་ཞིག་རེད། ལྷན་སྒྱུར་འདི་ནི་སྒྲུར་ལྷགས་ལྟར་
 གསར་རྒྱ་མ་བྱས་པར་ཀན་པོ་ནམས་ལ་ལྷན་ཁམས་བདེ་ཐང་གི་ཆེད་རྒྱ་ལག་ལེན་གྱི་མཐུན་
 རྒྱུན་བརྒྱན་ན་རིང་འཆོ་ཆོ་ཡི་བཅུད་ལེན་གྱི་ཡན་ལག་ཅིག་རེད། འོན་ཀྱང་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ལྷན་
 དངོས་པོའི་གནས་ལྷགས་ཤེས་མཁན་གྱི་མཁས་པ་རེ་བྱུང་ལས་བྱུང་མི་འདུག །ཀམ་པ་རང་
 བྱུང་དོན་རྒྱུ་དང་། རྒྱར་མཁར་པ་སློ་གྲོས་རྒྱལ་པོ་སོགས་སྐད་སྟགས་གཉིས་ཀ་ལ་མཁས་པ་རེ་

འགའ་ཕུང་ཡོད་པ་དེ་དག་ནི་གསང་སྤྲུལ་ཉམས་ལེན་ཅན་གྱི་རྣམ་འབྱོར་པ་འབྲུལ་མེད་ཡིན་པ་སྒྲིམ་མ་དགོས། འོན་ཀྱང་ཐོད་ཀྱི་བསྐྱེལ་བྲིད་པལ་ཆེར་སྟོང་སྟོམ་ཅམ་ལས། ལུས་ཀྱི་ནང་གི་ཆ་དབུ་རྒྱུ་རྩེ་གསུམ་ཅམ་ཡང་ངོས་འཛིན་ཡང་དག་པར་བྱེད་ཐུབ་མཁན་དགོན་པོ་ཞིག་ཆགས་ཡོད་པ་རེད། དེས་ན་འགྲེལ་བཤད་འདིའི་ནང་གི་ཆ་དབུ་རྒྱུ་རྩེ་གསུམ་དང་། ཐོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་གྲུབ་པ་ལུས་ཀྱི་ལུ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ལུས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་བཞི་མཚམས་བརྒྱད་ལ་གནས་ཤིང་ཡན་ལག་གི་རྒྱུ་ལྟ་བུའི་ལམ་གྱུར་པའི་ཆ་སྤྲུལ་བསྐྱོར་མ་དང་། རྒྱལ་བའི་ཆ་དང་། ཀྱན་འཕྲངས་མ་དང་། དབང་པོའི་ཆ་རྣམས་སོ་སོ་གང་ཡིན་ཅུབ་ལུགས་གསོ་རིག་དང་རྒྱུར་ནས་ངོས་འཛིན་བྱས་ཡོད། །

༡༥ མཐའ་དབུད་སེང་གའི་ང་རོ་ནི། མི་ལོ་སྤྲུལ་ཅུ་ཅམ་གྱི་རིང་ལ་རང་གི་འོས་འགན་གྱི་སྟོབ་ཚན་ལོ་རྒྱུས་དང་། བར་སྟོན་སྤྲུལ་ཀྱི་རིག་གཞུང་རྣམས་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱས་པའི་དབུད་སྟོམ་རྣམས་ C རིམ་པའི་རིག་གཞུང་དུས་དེབ་དང་། སྟོག་ཤིང་གི་རིག་གཞུང་དུས་དེབ (C 刊有、核心刊物) རྣམས་སུ་བཀོད་ཅིན་པ་ཁག་གཅིག་སྤྱོད་པ་བསྐྱེལ་བྲིས་པ་ཞིག་ཡིན། དེ་ལྟར་མི་ལོ་བཞི་ཅུ་ལྷག་ཅམ་གྱི་རིང་ལ་ཐོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱས་པའི་འབྲས་བུ་དེ་དག་ལས་མིག་སྤྱི་ཚོགས་སྟོན་པའི་སྟོན་ཡོད་རིགས་རྣམས་ལོ་སྤྱི་བའི་ཚོགས་གིས་བཀལ་ཡོད་པ་འདི་ཡིས་ཐོད་རིགས་གཞོན་ཅུ་རྣམས་ལ་སྟོ་སྟེད་ཅུང་ཟད་སྟོབ་པའི་གསོས་སྤྲུལ་དུ་འགྱུར་བའི་རེ་སྟོན་དང་། ཕྱི་རབས་ཐོད་རིགས་གཞོན་ཅུ་རྣམས་ཀྱིས་དབུད་གཞི་དང་། བསྟོ་སྟེང་གི་གར་སྤྱོད་པའི་གྲུར་བའི་རེ་སྟོན་ཡོད། གཞན་ཡང་གཞོན་ཅུའི་སྐབས་སུ་སྟོབ་སྟོན་བྱས་པའི་ནང་ཚོས་ཀྱི་གཞུང་ཀ་ཐོད་རྣམས་ལས། དབུ་མ་འཇུག་པ་དང་། སྟོན་འཇུག་སྤྲུལ་ལ་ཆོག་འགྲེལ་ཅམ་ཞིག་བྲིས་ན། པལ་ཆེར་དེར་དུས་མཁན་སྤྲུལ་ལ་སྤྲུལ་གྲགས་ཆེན་འདི་དག་གིས་བྲིས་པའི་གཞུང་འགྲེལ་གྲགས་པ་དེ་དག་ལས་གོ་བདེ་བ་ཞིག་འཁྱི་ཐུབ་ཆོད་འདུག་ཀྱང་། རང་རྒྱུད་ལ་ཉམས་ལེན་མེད་པའི་ཁ་བཤད་སྟོང་པས་གཞན་ལ་ཕན་ཐོགས་དཀའ་བ་སྟོམ་ནས་རེ་ཞིག་བཏང་སྟོམས་སུ་བཞག་པ་ཡིན། ད་ལན་དཀའ་མཛོས་ཐོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་ཁམས་པའི་རིག་གནས་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གི་དབུ་བྲིད་རྣམས་ཀྱིས་དཔེ་ཚོགས་འདི་ཉིད་པར་སྤྲུལ་དང་འགྲེལ་སྤེལ་གནང་རྒྱུ་རྒྱུ་སྟོར་ཐོབ་པ་ལ་སྟོང་ཐག་པ་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་ཡིན། ཞེས་ཐོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་སྤྱི་བའི་རྒྱལ་ཁམས་པ་ཐུབ་བསྐྱེལ་ཐུན་ཚོགས་དེས་སྟོན་ཅུབ་མི་རིགས་སྟོབ་གྲ་ཆེན་མོའི་རང་ཤག་དུ་བྲིས་སོ། །

内 容 提 要

非为大师与大官，
云游四海求学问，
一生钻研诸文献，
获得不少新观点。

儿时隐蔽听旧学，
青年云游长见闻，
融合古今探藏学，
汇成文集十四册。

登上宝座说道法，
抄袭古文弄玄妙，
糊涂论说蒙自他，
此说非同他人说。

陋室书籍堆如山，
积累妙语如觅食，
此无过目费解语，
此论非同他人论。

求取知识之精华，
找出智慧之真谛，
字字经过深思书，
故为心血之结晶。

我小时候，遭遇文化大革命运动，学习文化知识必须得隐蔽。我秘密拜唐拉泽旺、夏切彭德、元登彭措、元登巴桑、嘎玛色巴等著名藏族大学者们为师，系统地学了藏文文法、藏文修辞学、藏族历算、藏医藏药等藏学通用学科理论，以及五部大论、内观三续、功课仪轨等

少量的佛教理论。改革开放以后，我到四川省藏文学校，系统地学习了藏族传统文化十明学科的理论知识。公元1986年，我毕业分配到北京中央民族大学任教，成为一名普通的高校教师。公元1994年至今，我有幸赴欧洲、北美等西方众多的大学，陆续开展学术访问、学术交流和学术研究工作，我的学术视野得以拓宽，我的现代文化和学术观念得以成熟，我因此步入了新的学习与研究之路。此后，我能够把藏族传统文化和世界其它文化对比起来研究，能够对藏族传统文化做取其精华和去其糟粕的研究。我先后撰写《藏文文法》等藏学理论著作，尽最大可能地用现代科学理论来诠释藏族传统学科知识，使其跟上现代文明发展的步伐。

今天，我再次仔细修改完善我的所有文章和著作，其中符合现代科学理论的观点和说法没有作变动，因为时代背景原因出现明显违背现代科学理论的错误观点和错误说法，作了修改与完善。我的所有文章和著作，都经过了文献依据与逻辑理论的再三推敲，应该具有非同一般的特色。

1《藏文文法通论》：在继承《司徒文法》当中文法释难理论的基础上，《藏文音势论》当中的及物动词与不及物动词的分别方面，经过仔细研究《司徒文法》当中的相关理论与列子，得出新结论是：动词本身在现在式与未来式当中有变化，则为及物动词；动词本身在现在式与未来式当中没有变化，则为不及物动词。我把藏文文法当中的动作、作者及能所与现代语法当中的主语、谓语及宾语结合起来诠释，很好地排除了其中的疑惑与困难。

2《藏文文论与诗学明鉴》：对《诗学明镜》进行通俗易懂的阐释之余，语音多义的修辞手法等难点，结合珠康楚的《修辞学明镜注释》与居米旁的《修辞学明镜注释》等的观点，作了仔细深入地阐释。在解读博克巴的《修辞学明镜列子诗句》方面，结合作者的时代历史文化背景作了具有充分说服力的还原释读，其中的隐喻诗句，根据恩师唐拉泽旺的讲解，作了正本清源的解读。

3《藏史纲要》：以世界历史为时空背景，把藏族历史纳入现代世界历史的理论框架内，以全篇九章的大信息量创新性地诠释了藏族历史。为了撰写这部新的历史著作，我查阅了藏传佛教本教与班迪（指

非本教的宗派)等各宗各派的大量文献,研究了汉文史籍和英文史书当中与藏族历史有关的文献资料,研究了大量的考古文物,最终形成了这部叙述藏族六千余年文明发展史的历史著作。

4.《藏史简论·少年史纲》:是《藏史纲要》的通俗浓缩版,主要是为了满足藏史初学者们学习藏族历史知识的需求而编写。减掉大量的文献引用、繁复的理论解释和复杂的逻辑论证之后,以少年儿童容易接受的话语,娓娓道来藏族文明发展历史的大致脉络。

5.《藏史简论·少年史纲》:汉文版:这是第一本描绘藏区从原始社会到近现代发展的通俗史学作品。本书对照汉藏文献,在翻译的过程中增补了许多藏文史书并未记载却可见于汉文史书的一些珍贵的历史资料。

6:《康巴地区史》:从藏汉历史文献中寻找康巴的文化区域,叙述康巴地区的人文史。其中德格地方史与木雅西夏史方面,在研究梳理藏汉史书中相关记载的基础上,查阅和研究众多相关人物的传记作了文献依据的补充。除此之外,访问康巴地区名人和学者,对康巴地区的近代史作了补充。

7《藏医药历史》:这部著作是我承担国家社科基金重大项目与康巴文化研究院科研项目的成果之一。藏医药起源于公元前1800年左右的古代象雄地区(今西藏阿里及周边地区),其与古代希腊医药学有不少相似之处,我把这两者联系起来作了对比研究。针对古代象雄邦国并入吐蕃帝国之后,藏医药学怎样传播到藏区各地,期间整个藏区出现了哪些藏医药大师等问题,我严格按照历史唯物主义观点和方法,仔细梳理和研究现存文献资料和文物后,给出了符合科学规律的解答。

8《藏族民族与元素历算教程》:元素算在藏区具有悠久的起源发展历史,是非常重要的藏族民间文化。针对《元素算相关知识宝瓶》当中疑难术语,我作了通俗易懂的解释,并且配有令人耳目一新的表格。除此之外,我还增加了《婚事元素算》、《丧事元素算》、《风水知识》等相关文献诠释。

9《藏族楚派历算通论》:历算是藏族先辈经过长期观察大自然种种现象,不断总结经验后形成的一套科学理论知识。这部著作里,通过正确解读《象雄古历算》当中的观察自然天文历算理论,以及译成

藏文之《时轮金刚历算》当中的行星公转与自转的速度计算法等，结合藏区特有的季节变化与气候规律推出了符合青藏高原地域的历算解说。其中，舍去了晚期从印度和汉地翻译过来的迷信说法，增加了现代科学解释宇宙起源、星球运行、日食月食等的理论知识。

10《藏医药学人体与疾病研究》：一、经过长期研究后，我首次提出了结合古今中外医药学的藏医三因、四大元素诠释论。公元1994年，我到国外传授藏医藏药理论与实践的时候，国内外还没有把三因和四大元素解释清楚，且误认为它是人体的某种能量或功能，不清楚它是人体的物质元素。针对种种疑惑和提问，我向国内外藏医药研究人员，从微量元素论的角度详细解释了藏医三因、四大元素理论。二、以前，藏医的胚胎形成时间论与现代医学胚胎形成时间论有矛盾。我通过一个字的改写纠正，把藏医的胚胎形成时间论与现代医学胚胎形成时间论做到完全一致的解读。三、藏文文献记载，苏喀巴与迪玛巴就藏药的地、水、风、火属性不同，合成药物服用后产生不同的药效与功能的问题，造有一目了然的图表。可是今天的我们找不到这些图表，我根据《藏医释续注疏先辈导言》、《本教四部医经》、珠巴·白玛噶波所著《释续注疏》等文献的比较研究，重新汇编出版了104格的藏医元素周期图表。

11《藏医元素研究》英文版：本书主要是面向国外学者与学生讲解藏医学中人体构造，物质元素论和藏药药材元素成分论等讲稿的汇编。

12《藏学概论》：本书是中央民族大学的211项目，主要探讨了藏区地理、人文、民俗文化、山水文化等。因明学部分是用于中央民族大学教学教材，其中重点阐释了萨迦大学士《理量宝藏论》前四章的要点，逻辑论证源于恩师然果·图诺堪布的讲课笔记，辩证法源于炉霍格西洛桑丹珠的讲课笔记。把藏文文法理论纳入因明逻辑框架里面，是本书的一大特色。

13《人体与心理》：是一种保健医学的辅读物，修炼密宗深密圆满次第时，知晓气、脉、明点所在身体的内外结构、运动规律等极为重要，以前这些都处于保密当中，为了帮助老年朋友通过身心锻炼达到健康的目的，我作了公开的著书解释。过去，真正知晓人的身体结构与活动规律的学者不多，噶玛巴·让炯多吉和苏喀·洛珠加波二者

是其中的佼佼者，他们无疑属于密宗瑜伽行者。藏区的诸多修行开示法，强调观修空性，清楚知晓人体内左、中、右三脉的也不多。我在本书中，结合现代西医理论阐释了人体的左、中、右三脉，藏医的人体结构论，气在人体各个部位运行的通道，神经网络的布局和功能作用等。

14《思辨狮子吼》：本书收录有本人近30年教学科研成果，主要是藏族历史与藏文文法等的研究论文。系已经发表在各类学术C刊及核心期刊当中的论文。

本人近40年从事藏学与藏族文化研究的成果，为了使藏族青年学子们容易理解，都作了通俗易懂的阐释。希望这部文集能够成为未来藏族青年学子们的重要参考资料，以及经常进行讨论的焦点。本人年轻的时候系统学习过佛教理论著作《入中观论》、《入菩萨行论》等，对这些论著作一个浅显易懂的阐释，可以胜过现在很多的活佛与堪布，但是没有经过亲自修持与具备修炼经验的夸夸其谈，并不能帮助他人，所以没有做徒劳的事情。

我要衷心感谢甘孜州康巴文化研究院，将我毕生从事教育教学与学术研究的成果，集成研究文献出版发行。

土登彭措

书于西南民族大学家中

Abstract

A Tibetan world vagabond who has never obtained
Such status as an enthroned lama or high official,
The core of my life immersed in the swamp of textual archives,
Finding new perspectives from within old texts.

I interpreted and explained Tibetan culture and knowledge
By synthesizing in fourteen distinct volumes
The traditions I learned secretly in my childhood
And the things I saw and heard while traveling the world in my youth.

These books are unlike contemporary scholar productions,
Such as religious preaching with symbolic gestures from high thrones,
Or the copying of ancient scriptures by today's students
Without understanding those difficult points themselves.

They are unlike contemporary scholarly research,
Such as piling up textual archives like mountains in offices,
Compiling diverse papers like various grains,
Which can be viewed with one's eyes, but not seen with the brain

They are instead scholarly works produced with warm blood,
Extracting all the fields of knowledge as its marrow,
Seeking the fundamental reality from the matrix of wisdom,
And each syllable running through brain's neural pathways.

At a young age, I had the opportunity to familiarize with the common fields of Tibetan knowledge such as linguistics, literature, astronomy, and medicine and Buddhist fields of knowledge such as the Five Volumes of Sutra, Tibetan commentaries of Tantra such as the Profound Inner Meaning by the Third Karmapa, as well as ritual practices through studying secretly with my main teacher Thanglha Tsewang, Kyapché Pendé, Yönten Pelzang, the then lead-chanter Zöpa, and so forth during the 1960-70s. During the Reform and Opening era, I have studied Tibetan traditional fields of knowledge systematically at the Sichuan Provincial Tibetan School. In 1986, right after graduation from the school, I was recruited to teach at the Central University for Nationalities (now Minzu Univeristy of China) in Beijing. Since 1994, I have been able to visit many universities in the West, such as Europe and North America, to carry out academic exchanges and research. Therefore, I was able to study and research the ways of modern knowledge systems and their development, through and against which I have compared and analyzed Tibetan knowledge traditions to sustain and improve them. I

thus have attempted to offer new interpretations on Tibetan culture and knowledge according to the contemporary sciences and epistemologies in this collection of writings.

In particular, I have kept the views and interpretations in Tibetan knowledge traditions that are accordant with modern scientific understandings intact while improving the outdated understandings and misconceptions that contradict the scientific views today. The books are further produced with thorough analysis through the means of logics and citations. Each book thus has its own unique characteristics, which I have briefly introduced below:

Book 1, Commentary of Tibetan Grammar

This is mainly a commentary on the difficult points in the Sidu's Grand Commentary of Tibetan Grammar. Particularly, after having carefully analyzed Sidu's point that whether or not "action" (bya) and "agent" (byed) are separable (tha dad pa) is equivalent to whether or not "self" (dbag) and "other" (gzhan) forms of a verb has the same capacity (shed mtshung pa) and the examples he gave in his Grand Commentary, I have concluded and explained clearly that a verb that is "tha dad pa" can be understood as a verb's "self" and "other" forms has the same capacity, that is, if the verb has different present and future forms it is a separable or "tha dad pa" and its "self" and "other" forms have the same capacity. If the verb has the same form of present and future tenses, it is then inseparable or "tha mi dad pa". Additionally, I have identified the categories of bya or action, byed or agent, las or object in Tibetan grammar as verb, subject, and object in modern linguistics respectively, which should have clarified some of confusions and difficulties in Tibetan grammar.

Book 2, Commentary of Mirror of Poetry and Tibetan literature

This book offers a concise and simple interpretation on the root text of Mirror of Poetry or snyan ngag me long ma. Particularly, I use commentaries by Druk Khamtrül and Ju Mipam to elaborate on certain embellishments that are considered more difficult in general. Another unique feature of the book is that it openly documents the historical contexts of all the examples and riddles written by Ju Mipam that I have orally received from my teacher Thanglha Tsewang.

Book 3, The Ruby Lotus Key: A Comprehensive History of Tibet

This book has exemplified a new way of historical writing in the history of Tibet as it presents Tibetan historical texts and narratives in the contemporary frameworks of historiography. It engages a wide range of source materials including Tibetan archives of both Buddhist and Bonpo sources, Chinese archives on Tibet, sources written in English as well as archeological artifacts excavated in Tibet to represent the history of Tibetan civilization spanning 6,000 years.

Book 4, The Celebrations of Children: A History of Tibetan Civilization

As a branch of the History of Tibet, this book is intended for elementary Tibetan students. Therefore, it synthesizes the main arguments from *The Ruby Lotus Key* in simple and colloquial Tibetan. Like other Tibetan literary treatises, the book is also unique in providing root texts written in verse followed by commentaries of the root text in prose.

Book 5, A History of Tibetan Civilization (Chinese Translation)

This book consists of not only the translation of *The Celebrations of Children: History of Tibetan Civilization* but also of interpretations of and annotations on the accounts of Tibetan imperial history that are only available in Chinese language in the *New and Old Books of Tang* and *Zizhi Tongjian* (*Comprehensive Mirror in Aid of Governance*).

Book 6, The Regional History of Kham

This is the first scholarly work that demarcates the cultural region of Kham based on the previous accounts of Kham as a cultural region in Tibetan and Chinese historical sources. In addition to the history of *Degé Kingdom* and *Minyak Tangut Empire* that are available in Tibetan and Chinese accounts, biographies of Tibetan scholars from Kham are used to supplement the writing of this regional history of Kham. Furthermore, I have conducted interviews with elite figures and intellectuals of the region to compose the recent history of Kham.

Book 7, History of Tibetan Medicine

This is a result of a major national project funded by the Chinese National Social Sciences Foundation and collaborated with the Institute of Kham Cultural Studies. I have analyzed the history of Tibetan history that began in approximately the year 1800 BCE in *Zhangzhung Empire* and its development by comparing it with the history of Greek medicine in this book. Using historical materialism approach, I then attempted to present an objective account on the development of Tibetan medicine and the important learned medicinal doctor/scholars lived in *Zhangzhung* and Tibet before and throughout Tibet once *Zhangzhung* was incorporated into Tibet during imperial Tibet.

Book 8, The Nectar Stream: An Exposition of Tibetan Elemental Astrology

Tibetan elemental astrology is a folk culture that has roots in ancient Tibetan society. I have interpreted and explicated the terminologies and difficult tabulates in the *Virtuous Vase of the Necessary Elemental Astrology* ('byung rtsis nyer mkhor bum bzang) as well as compiled important aspects of the Tibetan elemental astrology regarding wedding, funeral, and geomancy.

Book 9, The Earthly Radiance: An Exposition of Tibetan Tshur Astronomy

Tibetan astronomy is a science that our ancestors have articulated through long term observations of natural phenomena surrounding them. I have determined the ways to

measure and interpret time and seasons that are unique to the Tibetan plateau based on Tibetan accounts of old astronomies such as the Oral Astronomy of Zhangzhung Elders and the calculations of orbital speeds of stars' rotation in Kalachakra astronomy. Additionally, I have cleared the misconceptions in the later astronomy texts that were translated from India and China and incorporated the contemporary astronomical studies of stars and the universe.

Book 10, The Radiance of Snow Mountains: An Exposition of Tibetan Medicine

There are several special features to this work: First, this is the first book that explains the concepts of three humors (nyes pa gsum) and four elements ('byung ba bzhi) in Tibetan medicine in comparison to chemical elements in the western medicine. Tibetan medicine doctors in and outside of the country had always understood three humors and four elements of Tibetan medicine only as internal abilities of one's body not as chemical elements prior to 1994 when I started to teaching Tibetan medicine in western universities. As a result, foreign researchers of Tibetan medicine have persistently inquired about it. I thus have argued that the three humors and four elements of Tibetan medicine are similar to microelements in the western medicine. Secondly, I have corrected a serious contradiction with regard to the time of embryonic formation in Tibetan medicine and the western medicine by simply changing one syllable in the Tibetan medicine text, namely, changing བར (of མངལ་ཁ་བྱེ་ནས་ཞག་ནི་བརྩ་གཉིས་བར།) into བར། in the Instructional Tantra (bshad rgyud). Thirdly, I have created charts of elemental combinations of medicinal materials and their efficacies. Although Tibetan medicine scholars such as Zurkharpa and Delmarpa have mentioned the existence of charts detailing medicinal abilities and efficacies of different elemental combinations, such charts are hardly available today. I thus have compiled a chart consisting of 154 frames that documents the different views on elemental combinations and their abilities by comparing and contrasting various commentaries of Instructional Tantra such as Oral Instructions of Ancestors (mes po'i zhal lung) and *Drukpa Pékar's Commentary* of Instructional Tantra ('brug pa pad khar gyi bdad rgyud 'grel pa) as well as Bumzhi medical texts of Bon tradition.

Book 11, Elements for the Study of Tibetan Medicine

This is a collection of lectures that I have given to foreign scholars and students on elements of human body and elements of medicinal materials in Tibetan medicine tradition

Book 12, A General Introduction to Tibetan Studies

As a part of "project 211" at the Minzu University of Beijing, this book generally introduces Tibetan geography, the history of human inhabitation in Tibet, Tibetan civilization, customs, and landscape and ecological systems. In particular, the chapter on Tibetan epistemology is based on my own notes on teachings of Sakya Pandita's

Treasury of Epistemology by Khenpo Rakor Thubnor. The path of reasoning in this perspective is alike that of Drango Geshe Lobsang Dondrub. It is also unique in including a complete grammar session in the path of reasoning in the elementary level of Tibetan epistemology.

Book 13, The Illuminating Mirror: On the Relationship Between Body and Mind

In the generation stage of Tantric practice, it is very important to understand the ways of material body when doing bodily practices by pressing key points of channels (rtsa), essence (thigle, and wind (rlung). Unlike previous traditions of restraining the access to these practices, if they are made available to ordinary people, it could benefit their health and quality of life. However, there were only a few scholars who have really mastered the ways of how material body work in Tibetan history. It is undoubtful that masters such as Kamarpa Rangjung Dorjé and Zurkhar Lodrö Gyelpo were truly great masters of medicine and Tantric practices. However, most of the Tibetan meditation teachings are on the nature of emptiness; few can correctly identify the different channels (tsa dbu rkya ro). Therefore, I have explained the three main channels, anatomy of human body in Tibetan medical texts, and various other channels through which five winds travel from four cardinal directions and eight intermediate directions of the body along with modern western medicine.

Book 14, *A Lion's Roar: A Collection of Academic Papers and Public Scholarship*

This book is a collection of academic papers that are the results of my teaching and researching for over 30 years in the academy. Many of them have been published in key academic journals before.

In conclusion, in these books, I have tried to make the scholarly work of my past 40 some years on Tibetan culture and knowledge systems that are valuable for today's society accessible to the public. It is my hope that they will become a source of courage and enlightening for young Tibetans and that they will serve as a platform for intellectual analysis and discussions for the future generations of Tibetan people. Additionally, I may be able to write a commentary on the Buddhist main teachings such as Introduction to the Middle Way and Ways of Bodhisattva based on my studies in youth that is more accessible than many of the commentaries written by contemporary reincarnated lamas and Khenpos. However, due to my lack of actual practices of these teachings, a commentary from mere intellectual understandings will be unlikely useful, I thus put it aside for now. I

sincerely thank the Sichuan Ganzi Prefecture Khampa Culture Research Institute for publishing and disseminating the fruit of my life's research and education.

Written by Thubten Phuntsok at his home at the Southwest University for Nationalities

དཀར་ཆག
ཕྱི་ཚན་དང་པོ།

- མཆོད་བརྗོད། (1)
- ལེའུ་དང་པོ། ཁམས་པའི་མངའ་སྡེ་བཤད་པ། (3)
- ས་བཅད་དང་པོ། བོད་བཅན་པོའི་སྐབས་ཀྱི་མདོ་ཁམས། (3)
- ས་བཅད་གཉིས་པ། བོད་སིལ་བུའི་སྐབས་ཀྱི་ཁམས་པ། (12)
- ས་བཅད་གསུམ་པ། ཁམས་དང་ཨ་མདོའི་དབྱི་མཚམས། (16)
- ས་བཅད་བཞི་པ། ཁམས་ཁུལ་འབྲུལ་སིལ། (29)
- ལེའུ་གཉིས་པ། ཁམས་ཀྱི་ཡུལ་ཕྱི་སོ་སོའི་དཔོན་རིགས། (33)
- ས་བཅད་དང་པོ། ཁམས་ཀྱི་ཡུལ་དབུས་ཕྱི་དགོ། (33)
- ས་བཅད་གཉིས་པ། ཤར་རྒྱལ་མོ་རྩེ་པའི་སྐོར། (36)
- གཅིག རྒྱལ་རྩེ་གི་ཡུལ་སྤྱི་བཤད་པ། (36)
- གཉིས། རྒྱལ་རྩེ་རྒྱལ་ཁག་བཅོ་བརྒྱད། (38)
- གསུམ། རྒྱལ་རྩེ་ཁོ་རྒྱལ་པོ། (61)
- ས་བཅད་གསུམ་པ། ལྷོ་འབང་ལི་རྒྱལ་གསུམ་སོགས། (66)
- གཅིག བདེ་ཆེན་རང་རྫོང་ཁུལ་གྱི་ལོ་རྒྱུ། (66)
- གཉིས། ཁམས་ལྷོ་ཕྱོགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་གནད་བསྐྱུས། (67)
- ས་བཅད་བཞི་པ། ལྷོ་ཕྱོགས་སྤོ་བོ་དང་ཆབ་མདོ་སོགས། (70)
- གཅིག ཀླ་གནམ་རྒྱལ་པོའི་གདུང་རབས་བྱང་ཁུངས། (70)
- གཉིས། ཀླ་གནམ་པའི་མི་རབས་དང་རྒྱལ་རབས། (74)
- གསུམ། ཀླ་གནམ་རྒྱལ་རབས་འཁོར་ཞིག་སྐོར། (84)
- བཞི། ཆབ་མདོ་ཡུལ་གྱི་འགའ་ཞིག་གི་གནས་ཚུལ། (97)
- ས་བཅད་ལྔ་པ། བྱང་སྐར་པའི་ཡུལ་ཕྱི་ལོ་སྐོར། (99)
- གཅིག རྒྱང་ཆེན་རྒྱལ་པོ། (99)
- གཉིས། བྱུང་དཔོན། (102)
- གསུམ། སྐར་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་དཔོན་རིགས་རེའུ་མིག (104)
- ས་བཅད་དྲུག་པ། དབལ་ཡུལ་གསེར་རྩ་དཔོན། (112)
- གཅིག འདབ་ཡུལ་གསེར་རྩ་ཞེས་པའི་མིང་དོན། (112)

གཉིས། དབལ་ཤལ་གྱི་མོ་རྒྱལ་དངོས་བཤད་པ།	(113)
གསུམ། དབལ་ཤལ་རྩོད་འགྲོག་གཉིས་སྒྲིལ་ཚུལ།	(116)
བཞི། ལྷ་སྒྲུབ་བསོད་མནལ་རྩོ་རྩ།	(119)
ལྔ། དབལ་ཤལ་དམག་འདུས་ཀྱི་ཁྲིམས་ལུགས།	(121)
རྒྱལ། དབལ་ཤལ་ཁག་གསུམ་གྱིས་ཚུལ།	(123)
བརྟན། དབལ་ཤལ་གྱི་ལྷ་སྒྲིལ་ཆགས་ཚུལ།	(124)
ས་བཅད་བརྟན་པ། རྩོད་མེར་ཁག་ལྔ།	(126)
གཅིག། ཁམ་རྒྱུད་དཔོན།	(127)
གཉིས། ཁང་གསར་དཔོན།	(133)
མེའུ་གསུམ་པ། ཁམས་སྒྲིགས་སྒྲུབ་འབྲུངས་པའི་བོད་ཀྱི་སྤྲ་ཆེན།	(139)
ས་བཅད་དང་པོ། ཀམ་པ་སྤྱུ་ཕྱིར་རིམ་ཕྱོན།	(139)
གཅིག། ཀམ་པ་སྤྱུ་ཕྱིར་དང་པོ།	(139)
གཉིས། ཀམ་པ་སྤྱུ་ཕྱིར་གཉིས་པ།	(140)
གསུམ། ཀམ་པ་སྤྱུ་ཕྱིར་རྒྱལ་པ།	(142)
བཞི། ཀམ་པ་སྤྱུ་ཕྱིར་བརྟན་པ།	(142)
ལྔ། ཀམ་པ་སྤྱུ་ཕྱིར་བརྟན་པ།	(143)
རྒྱལ། ཀམ་པ་སྤྱུ་ཕྱིར་དགུ་པ།	(144)
བརྟན། ཀམ་པ་སྤྱུ་ཕྱིར་བརྟན་གཉིས་པ།	(145)
བརྟན། ཀམ་པ་སྤྱུ་ཕྱིར་བརྟན་བཞི་པ།	(146)
དགུ། ཀམ་པ་སྤྱུ་ཕྱིར་བརྟན་རྒྱལ་པ།	(146)
བརྟན། ཀམ་པ་སྤྱུ་ཕྱིར་བརྟན་བརྟན་པ།	(147)
ས་བཅད་གཉིས་པ། རྒྱལ་པ་སྤྱུ་ཕྱིར་རིམ་ཕྱོན།	(147)
གཅིག། རྒྱལ་པ་སྤྱུ་ཕྱིར་བརྟན་པ།	(147)
གཉིས། རྒྱལ་པ་སྤྱུ་ཕྱིར་དགུ་པ།	(149)
གསུམ། རྒྱལ་པ་སྤྱུ་ཕྱིར་བརྟན་པ།	(150)
བཞི། རྒྱལ་པ་སྤྱུ་ཕྱིར་བརྟན་གཅིག་པ།	(150)
མེའུ་བཞི་པ། ཁམས་ཀྱི་མཁས་གྲུབ་གྲགས་ཆེན།	(152)
ས་བཅད་དང་པོ། ཁམས་ཀྱི་པརྩི་ཏ།	(152)
གཅིག། ཁམ་པ་སྤྱུ་ཕྱིར་བརྟན་གསུམ་པ།	(152)

གཉིས། སི་ཏུ་པའ་ཆེན།	(155)
ས་བཅད་གཉིས་པ། དགའ་ལྡན་གྱི་པ་རིམ་ཕྱོན།	(160)
གཅིག། དགའ་ལྡན་གྱི་པ་བརྒྱ་པ།	(160)
གཉིས། དགའ་ལྡན་གྱི་པ་བརྒྱ་བརྒྱ་པ།	(160)
གསུམ། དགའ་ལྡན་གྱི་པ་སོ་གཅིག་པ།	(161)
བཞི། དགའ་ལྡན་གྱི་པ་སོ་བརྒྱ་པ།	(161)
ལྔ། དགའ་ལྡན་གྱི་པ་ཞེ་གསུམ་པ།	(161)
རྒྱ་ལྔ། དགའ་ལྡན་གྱི་པ་ཞེ་བརྒྱ་པ།	(161)
བརྒྱ་ལྔ། དགའ་ལྡན་གྱི་པ་ཞེ་བརྒྱ་པ།	(163)
བརྒྱ་ལྔ། དགའ་ལྡན་གྱི་པ་རྒྱ་ལྔ་པ།	(165)
དགུ། དགའ་ལྡན་གྱི་པ་རེ་གཉིས་པ།	(165)
བརྒྱ་ལྔ། དགའ་ལྡན་གྱི་པ་རེ་བཞི་པ།	(165)
བརྒྱ་ལྔ། དགའ་ལྡན་གྱི་པ་རེ་ལྔ་པ།	(166)
བརྒྱ་ལྔ། དགའ་ལྡན་གྱི་པ་རེ་བརྒྱ་པ།	(166)
བརྒྱ་ལྔ། དགའ་ལྡན་གྱི་པ་རེ་དགུ་པ།	(167)
བརྒྱ་ལྔ། དགའ་ལྡན་གྱི་པ་དོན་ལྔ་པ།	(168)
བརྒྱ་ལྔ། དགའ་ལྡན་གྱི་པ་དོན་རྒྱ་ལྔ་པ།	(169)
བརྒྱ་ལྔ། དགའ་ལྡན་གྱི་པ་དོན་བརྒྱ་པ།	(169)
བརྒྱ་ལྔ། དགའ་ལྡན་གྱི་པ་དོན་བརྒྱ་པ།	(170)
བརྒྱ་ལྔ། དགའ་ལྡན་གྱི་པ་ལྔ་གཉིས་པ།	(170)
བརྒྱ་ལྔ། དགའ་ལྡན་གྱི་པ་ལྔ་གསུམ་པ།	(170)
ཉི་ལྔ། དགའ་ལྡན་གྱི་པ་ལྔ་བཞི་པ།	(170)
ཉི་ལྔ། དགའ་ལྡན་གྱི་པ་ལྔ་དགུ་པ།	(171)
ཉི་ལྔ། དགའ་ལྡན་གྱི་པ་དགུ་བརྒྱ་པ།	(171)
ཉི་ལྔ། དགའ་ལྡན་གྱི་པ་སོ་གཅིག་པ།	(172)
ཉི་ལྔ། དགའ་ལྡན་གྱི་པ་སོ་གསུམ་པ།	(173)
ཉི་ལྔ། དགའ་ལྡན་གྱི་པ་སོ་ལྔ་པ།	(173)
ས་བཅད་གསུམ་པ། རིས་མེད་ལས་འགལ་པ།	(174)
གཅིག། རྟོག་སྒྲུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ།	(174)

གཉིས། འཇམ་དབྱངས་མཁའ་བཙུན་དབང་པོ།	(180)
གསུམ། གཏེར་སྟོན་མཚོག་གྱུར་གླིང་པ།	(185)
ས་བཅད་བཞི་པ། མི་ཉག་མཁས་པ་མི་ལྷ།	(193)
གཅིག། མཁན་ཆེན་བཀའ་བཞི་པ།	(193)
གཉིས། མཁན་ཆེན་མ་སེར་སྟོན་པ།	(201)
གསུམ། མཁན་ཆེན་བྱམས་གསར་པ།	(207)
བཞི། མཁན་ཆེན་རྒྱལ་བ་རིན་ཆེན།	(210)
ལྷ། མཁན་ཆེན་ཕུག་མོ་སྟོན་པ།	(213)
ས་བཅད་ལྷ་པ། རྒྱལ་འོང་ཆུ་ཆེན་མཁས་ཆེན་རྣམ་གཉིས།	(220)
གཅིག། མཉམ་མེད་ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཚན།	(220)
གཉིས། འོང་སྟོན་ཕུག་རྒྱལ་མཚན།	(223)
ས་བཅད་དུག་པ། ཁམས་ཀྱི་སྟོན་ཅིས་མཁས་ཆེན།	(224)
གཅིག། དེའུ་དམར་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས།	(224)
གཉིས། དཔོན་པོ་ཀམ་ངེས་ལེགས།	(226)
གསུམ། འཕེ་ལོ་ཆོ་དབང་ཀུན་བྱབ།	(229)
བཞི། སླིང་སྟོན་བཀའ་འབུམ།	(234)
ལྷ། ཀམ་སྟོན་ལས་པ།	(235)
དུག། ཤེ་དཔེའི་སྟོན་ཆོས་གྲགས་རྒྱ་མཚོ།	(236)
བདུན། རྩ་དཔལ་སྟུལ།	(237)
བརྒྱད། འཕྱ་མི་པམ།	(241)
ས་བཅད་བདུན་པ། མི་དབང་པོ་ལྟའི་སྟོན་གསལ་རྣམ་གཉིས།	(248)
ལེའུ་ལྷ་པ། ཁམས་པའི་མི་རྒྱ་གྲགས་ཆེན།	(253)
ས་བཅད་དང་པོ། ཁམས་པའི་དཔལ་པོ་གྲགས་ཆེན།	(253)
གཅིག། སྟུ་རྒྱལ་དང་པོ་གཉའ་བྲི་བཅན་པོ།	(253)
གཉིས། མི་ཉག་ག་ཏུ་རྒྱལ་པོ། 李元昊	(254)
གསུམ། སླིང་གེ་སར་རྒྱལ་པོ།	(256)
བཞི། ཉག་འོང་མགོན་པོ་རྣམ་རྒྱལ།	(257)
ས་བཅད་གཉིས་པ། ཁམས་པའི་གསར་བཟེའི་ལས་འགུལ་པ།	(262)
གཅིག། བྱ་མོད་སྟོབས་ལྷན།	(262)

གཉིས། འབའ་པ་སྐལ་བཟང་ཆེ་རིང་།	(272)
གསུམ། བ་སྐལ་སྐལ་བཟང་དབང་འདུལ།	(280)
བཞི། འབའ་པ་ཕུན་ཚོགས་དབང་རྒྱལ།	(288)
ས་བཅད་གསུམ་པ། ཁམས་པའི་བཟོ་ཁིང་དམར་དམག་གི་ལོ་རྒྱུས།	(290)
གཅིག །བཀྲ་ཤིས་དབང་ལྷག་	(290)
གཉིས། ལུན་ཐར།	(291)
གསུམ། ཐེན་པོ་སངས་རྒྱལ་ཡེ་ཤེས།	(293)
བཞི། ཤེས་རབ་དོན་གྲུབ། 杨东生	(295)
ལྷ། བམོད་ནམས། 沙纳	(296)
ས་བཅད་བཞི་པ། ཁམས་ཁལ་གྱི་གསར་བཟའི་བརྟེན་གཞི།	(297)
གཅིག །ཀྱུ་ཅ་མེ་ཤོག་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ།	(297)
གཉིས། གྲང་རྩ་སྤྱུ་མེ་ཞེར་པོད་པ་སྤྱིད་གཞུང་།	(297)
མཆུག་ཚོམ།	(299)
རྒྱར་བཀོད། ཁམས་པའི་ས་ཁ།	(300)

ཕྱི་ཆོན་གཉིས་པ།

མཆོད་བརྗོད།	(304)
ལེའུ་དང་པོ། ཕྱི་དགའི་ཡུལ་གྱི་བཤད་པ།	(306)
ས་བཅད་དང་པོ། སྤྱིང་ཡུལ་དང་ཕྱི་དགའི་འབྲེལ་བ།	(306)
གཅིག །ཐོག་མར་སྤྱིང་གི་མངའ་ཁོངས་བཤད་པ།	(306)
གཉིས། བར་དུ་ཕྱི་དགའི་དཔོན་རབས་དར་ཚུལ།	(308)
གསུམ། ཐ་མ་སྤྱིང་ཆང་དང་ཕྱི་དགའི་མོ་མོར་གྱུས་ཚུལ།	(315)
ས་བཅད་གཉིས་པ། ཕྱི་དགའི་རང་བྱུང་འཁོར་ཡུག་གི་བྱུང་ཚོས།	(317)
གཅིག །འཁོག་ཁལ་གྱི་ཐོན་ཁུངས་དང་ལག་ཆལ།	(318)
གཉིས། རོང་ཁལ་གྱི་ཐོན་ཁུངས་དང་ལག་ཆལ།	(323)
ལེའུ་གཉིས་པ། ཕྱི་དགའི་རྒྱལ་རབས་བཤད་པ།	(330)
ས་བཅད་དང་པོ། ཕྱི་དགའི་གདུངས་རབས་ཀྱི་བྱུང་ཁུངས།	(330)
ས་བཅད་གཉིས་པ། ཕྱི་དགའི་རྒྱལ་རབས་རིམ་བྱུང་།	(336)
ས་བཅད་གསུམ་པ། ཕྱི་དགའི་སྤྱིད་འཛིན་སྤྱིག་གཞི།	(422)

ལེའུ་གསུམ་པ། རྩེ་དགེ་རྒྱལ་པོའི་ཆབ་སྲིད་ལམ་ལུགས་བཤད་པ།	(439)
ས་བཅད་དང་པོ། རྩེ་དགེའི་བྱིས་སྲོལ་ལམ་ལུགས།	(439)
ས་བཅད་གཉིས་པ། བོད་གཞུང་གི་བཅའ་ཡིག་	(443)
ས་བཅད་གསུམ་པ། ཁལ་འཁྱོལ་གྱི་བྱིས་སྲོལ་སྒྲོན།	(453)
གཅིག ཁལ་པའི་འོས་འགན།	(454)
གཉིས། ཁལ་པའི་འོས་འགན།	(458)
གསུམ། འུ་ལག་གི་ལས་འགན།	(459)
བཞི། ལྷ་པ་ལ་ལྷ་ཆ་སྤྱོད་སྲོལ་སྒྲོན།	(460)
ལྷ། སྤྱོད་དང་བྱ་ལོན་བཏང་ཚུལ།	(461)
ས་བཅད་བཞི་པ། ཉེས་ཅན་ལ་བྱིས་སྲོལ་ཆད་གཅོད་ཚུལ།	(465)
ལེའུ་བཞི་པ། དབུ་སྒྲ་ཁག་ལྷ་དང་གནའ་པོའི་མི་སྒྲ།	(471)
ས་བཅད་དང་པོ། དཔལ་སྤངས་དགོན་པ།	(471)
ས་བཅད་གཉིས་པ། ཀམ་ཐོག་དགོན་པ།	(477)
ས་བཅད་གསུམ་པ། དཔལ་ལུལ་དགོན་པ།	(481)
ས་བཅད་བཞི་པ། རྩེ་གས་ཆེན་དགོན་པ།	(482)
ས་བཅད་ལྷ་པ། ཞེ་ཆེན་དགོན་པ།	(484)
ས་བཅད་རྒྱལ་པ། རྩེ་དགེའི་དགོན་རྩེའི་གྲངས།	(485)
ས་བཅད་ལྷ་པ། གནའ་རབས་སྤྱི་ཆེན་མི་སྒྲ།	(498)
ཟུར་བཀོད་དང་པོ། སྤྱིར་ཆོང་གཏུངས་རབས་རེའུ་མིག་	(505)
ཟུར་བཀོད་གཉིས་པ། རྩེ་དགེའི་གཏུངས་རབས་རེའུ་མིག་	(509)
གཅིག ཁལ་ལྷ་དཀར་ཆག་ནང་གི་གཏུང་རབས།	(509)
གཉིས། དཀར་འབྱུར་དཀར་ཆག་གི་གཏུང་རབས།	(513)
གསུམ། བསྐྱར་འབྱུར་དཀར་ཆག་གི་གཏུང་རབས།	(516)
བཞི། ལྷ་བཀའ་ཆོས་འབྱུར་ནང་གི་གཏུང་རབས།	(520)
ལྷ། རྩེ་དགེའི་རྒྱལ་རབས་ནོར་བུའི་སྤྱིར་གཏུང་རབས།	(522)
རྒྱལ། རྩེ་དགེའི་རྒྱལ་རབས་ཁམས་གསུམ་ཟིལ་གཞོན།	(528)
བརྒྱན། གཏུང་རབས་རོ་མཆར་མཆོག་གི་གཏེར་མཛད།	(534)
བརྒྱན། ཆོས་རྒྱལ་རྩེ་དགེའི་རྒྱལ་རབས།	(537)
དགྲ། ས་སྤྱོད་རྩེ་དགེའི་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་རབས།	(540)

མཐུག་ཚེ། (544)

ཕྱི་ཚན་གསུམ་པ།

མཚན་བརྗོད། (547)

ལེའུ་དང་པོ། མི་ཉག་རྒྱལ་པོའི་ཐོག་མའི་བྱང་ཁུངས་སྟོར། (549)

ས་བཅད་དང་པོ། བོད་བཅན་པོའི་སྐབས་ཀྱི་མི་ཉག་སྟོར། (549)

ས་བཅད་གཉིས་པ། བོད་མིལ་བུའི་སྐབས་ཀྱི་མི་ཉག་སྟོར། (559)

གཅིག་ བོད་ཡིག་ནང་གི་མི་ཉག་ལོ་རྒྱུས། (559)

གཉིས། རྒྱ་ཡིག་ནང་གི་མི་ཉག་ལོ་རྒྱུས། (563)

གསུམ། བོད་རྒྱའི་དབྱེད་གཞི་གོ་བསྟར་ནས་དབྱེད་པ། (567)

ས་བཅད་གསུམ་པ། མི་ཉག་རྒྱལ་པོ་དང་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ། (585)

ལེའུ་གཉིས་པ། ལྷགས་ལའི་རྒྱལ་རབས་དང་སྤྱིད་དབང་སྟོར། (588)

ས་བཅད་དང་པོ། ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ་བྱང་རྒྱུས་སྟོར། (588)

ས་བཅད་གཉིས་པ། ལྷགས་ལ་དང་རྒྱ་ནག་གོང་མའི་འབྲེལ་བ། (590)

ས་བཅད་གསུམ་པ། ལྷགས་ལ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་ཞལ་གསུང་ལོ་རྒྱུས། (592)

ས་བཅད་བཞི་པ། ལྷགས་ལའི་རྒྱལ་རབས་གནད་བསྟུས། (599)

གཅིག་ །རྒྱ་མིང་སྐབས་ཀྱི་ལྷགས་ལའི་རྒྱལ་རབས། (600)

གཉིས། མན་ཆིང་སྐབས་ཀྱི་ལྷགས་ལའི་རྒྱལ་རབས། (601)

ས་བཅད་ལྔ་པ། རྒྱ་ཡིག་གི་ 坚参~甲木参 འཕྱར་བ་ལ་དབྱེད་པ། (607)

ལེའུ་གསུམ་པ། དར་མདོའི་གནས་སྤངས་དང་ཚོང་ལས་སྟོར། (611)

ས་བཅད་དང་པོ། དར་མདོ་གོང་གི་གནས་སྤངས། (611)

ས་བཅད་གཉིས་པ། དར་མདོའི་རྩ་ཚོང་སྟོར། (612)

ས་བཅད་གསུམ་པ། ཚོང་ལས་ཀྱི་བརྒྱུད་རིམ་སྟོར། (613)

ས་བཅད་བཞི་པ། ཟངས་སྒྲ་མའི་སྟོར། (617)

ས་བཅད་ལྔ་པ། ཨ་ཀྱ་ཁ་པ་དང་གོ་ཀྱང་། (619)

ས་བཅད་དྲུག་པ། ཨ་ཀྱ་ཁ་པའི་ལས་རིགས་ཀྱི་འཕྱར་བ། (623)

ས་བཅད་བདུན་པ། ལྷགས་ལའི་དཔོན་རིགས་ཀྱི་རིམ་པའི་སྟོར། (624)

ལེའུ་བཞི་པ། ལྷགས་ལའི་སློན་འབངས་སྟོར་བཤད་པ། (627)

- ས་བཅད་དང་པོ། བྱང་ལྷོན་གཅིག་དང་གཉིས་ཆེན་བཞི་འཁོར། (627)
- གཅིག་ །དབུ་གསལ་རྒྱུ་བས། (627)
- གཉིས། །ཞབས་པད་ཆང་། (630)
- གསུམ། ས་རྒྱལ་རྒྱུ་པ། (636)
- བཞི། རྒྱལ་རྒྱུ་པ། (640)
- ལྷ། སོ་འཛོ་བ། (644)
- ས་བཅས་གཉིས་པ། རྒྱུ་ཡིག་ཆང་དང་གཉིས་རྒྱུ་བཞི་འཁོར། (645)
- རྒྱུ་ །རྒྱུ་ཡིག་ཆང་། (645)
- བརྒྱུ། ཆང་ས་པོ་ཆང་། (646)
- བརྒྱུ། རྒྱུ་ཆང་། (648)
- དགྲ། རྒྱུ་གཉིས་བར་པ། (649)
- བརྒྱ། ལ་བ་རྒྱུ་མཆོ། (651)
- ས་བཅད་གསུམ་པ། རྒྱུ་མཆོ་ད་བཞི་དང་ར་གཉིས་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུ་པ། (653)
- བརྒྱ་གཅིག་ །ར་གཉིས་མོང་མ། (653)
- བརྒྱ་གཉིས། ར་གཉིས་འོག་མ། (653)
- བརྒྱ་གསུམ། བྱང་དཔོན་ར། (654)
- བརྒྱ་བཞི། རྒྱལ་ལ་བ། (655)
- བཅོ་ལྷ། ཡིད་རྒྱུ་པ། (656)
- ས་བཅད་བཞི་པ། རྒྱུ་རྒྱུ་ལྷ་གྲུ་ལ་པའི་རྒྱུ་པ། (657)
- བརྒྱ་རྒྱུ། རྒྱུ་རྒྱུ་ལྷ་གྲུ་པ། (657)
- བརྒྱ་བརྒྱུ། རྒྱུ་པོ་ཆང་། (658)
- བཅོ་བརྒྱུ། བྱང་དཔོན་རྒྱུ་པའི་རྒྱུ་པ། (658)
- བརྒྱ་དགྲ། རྒྱུ་ལ་ཆང་། (659)
- ཉི་ཤུ། སོ་པོ་འཛོ་ཆེན་ཆང་། (660)
- ཉིས་གཅིག་ །ཡིད་ལ་ཆོ་བས། (660)
- ཉིས་གཉིས། ཡིད་རྒྱུ་པ། (661)
- ས་བཅད་ལྷ་པ། རྒྱུ་མཆོ་ད་པོན་པའི་ཉིས་རྒྱུ་ལྷ་གྲུ་ལ་པའི་རྒྱུ་པ། (662)
- ཉིས་གསུམ། རྒྱུ་པོ་ཆང་། (662)
- ཉིས་བཞི། ལ་བ་རྒྱུ་པ། (662)

- ཉེར་ལྷ། གཡང་ཕྱག་ཚང་། (663)
- ས་བཅད་རྒྱལ་པ། ས་དཀར་སྒང་གི་ཨ་གྲུ་ཁ་པའི་སྒོར། (663)
- ཉེར་རྒྱལ། སྒང་ཐོག་ཐོག་མ། (663)
- ཉེར་བརྟན། སྒང་ཐོག་འོག་མ། (664)
- ས་བཅད་བརྟན་པ། རྒྱལ་ཐོང་དགྱིལ་གྱི་ཨ་གྲུ་ཁ་པའི་སྒོར། (665)
- ཉེར་བརྟན། ཨ་བསམ་ཐོག་མ། (665)
- ཉེར་དགྲ། ཨ་བསམ་འོག་མ། (666)
- ལུས་རྩ། བསམ་ཡིད་པ། (667)
- ས་བཅད་བརྟན་པ། གཟི་རི་ཕུའི་ཞོལ་གྱི་ཨ་གྲུ་ཁ་པའི་སྒོར། (667)
- སྒོ་གཅིག། རྩོ་སྒྲུ་སྒང་པ། (667)
- སྒོ་གཉིས། གཟི་རི་ཕུ་ཐོག་མ། (668)
- སྒོ་གསུམ། གཟི་རི་ཕུ་འོག་མ། (669)
- སྒོ་བཞི། རྩ་ཐོག་པ། (670)
- སྒོ་ལྷ། རྩ་ཐོག་པ་འོག་མ། (671)
- སྒོ་རྒྱལ། རྩོན་པ་ཐོན་ལས། (672)
- སྒོ་བརྟན། རྩ་ཁ་པ། (672)
- སྒོ་བརྟན། བཀ་ཕྱག་ཚང་། (673)
- སྒོ་དགྲ། ཨ་ཉལ་པ་པ། (674)
- བཞི་བརྟན། སྒོ་མཁར་པ། (675)
- ས་བཅད་དགྲ་པ། རྩ་གཉིས་འདུས་མདྲའི་ཨ་གྲུ་ཁ་པའི་སྒོར། (676)
- ཞེ་གཅིག། རྩ་བལ་གསལ་སྒྲུབས་འོག་མ། (676)
- ཞེ་གཉིས། བཀའ་བཞི་རྩ། (678)
- ཞེ་གསུམ། རྩལ་རྩ་ཐོག་མ། (679)
- ཞེ་བཞི། རྩལ་རྩ་འབས་མ། (680)
- ཞེ་ལྷ། རྩ་ཐོང་པ། (681)
- ཞེ་རྒྱལ། རྩ་ཐོན་རྩལ། (682)
- ཞེ་བརྟན། གསལ་ལོ་རྩ་པ། (683)
- ཞེ་བརྟན། རྩ་ཐོག་པ། (683)
- ས་བཅད་བརྟན་པ། ཨ་གྲུ་ཁ་པའི་ཉམས་གུད་གྱི་བརྟན་རིམ་སྒོར། (684)

ལེའུ་ལྷ་པ། མི་ཉག་ཡུལ་གྱི་མཁས་གྲུབ་འགའ་ཞིག	(687)
ས་བཅད་དང་པོ། མི་ཉག་དམ་པ་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་ཐར།	(687)
གཅིག ། ཆོས་རྗེ་ཡེ་ཤེས་རྡོ་རྗེའི་རྣམ་ཐར།	(687)
གཉིས། མི་ཉག་འཇམ་དབྱངས་གྲགས་པའི་རྣམ་ཐར།	(696)
ས་བཅད་གཉིས་པ། མི་ཉག་མཁས་བཙུན་རྣམ་གསུམ་གྱི་རྣམ་ཐར།	(704)
གཅིག ། ཁངས་དཀར་ཆོས་ཀྱི་སང་གའི་རྣམ་ཐར།	(705)
གཉིས། གཟན་དཀར་ཐུབ་བསྟན་ཉི་མའི་རྣམ་ཐར།	(719)
གསུམ། སྤྱིད་ལགས་ཆོས་ཀྱི་རྒྱ་མཆོའི་རྣམ་ཐར།	(723)
ཟུར་བཀོད། ལ་མོ་ཅེའི་དཀར་ཆག་གསལ་བའི་མེ་ལོང་།	(726)
མཇུག་ཚུལ།	(733)

མཚན་བརྗོད།

སྤྲིད་པའི་གངས་རིས་གོ་ལའི་གཙུག་ནས་གཟིགས། །
 ཁ་འབབ་རྒྱན་བཞིས་ཆ་བའི་གདུང་བ་སེལ། །
 རི་དྲགས་སྒྲ་ཆོགས་མ་བོས་མགོན་ཏུ་འགྲག། །
 བ་མེས་གནས་ལ་མདོ་དབུས་མཐོ་སྒང་གྲགས། །

གངས་རིའི་ལྗོངས་ཞེས་བོད་ཁམས་སྤྱི་ཡི་མིང་། །
 མངའ་རིས་བསྐྱར་གསུམ་དབུས་གཙང་ཏུ་བཞི་དང་། །
 ལྷ་མོན་ཁ་བཞི་དྲགས་ཀོང་ཉང་གསུམ་བཅས། །
 མདོ་ཁམས་སྒང་དུག་དབྱེ་བ་བྱེ་བྲག་ཡུལ། །

ཡངས་པའི་རྩ་ཐང་ལྗོངས་ལྷན་ལྷར་འབྲིགས། །
 རོང་ཆེན་བཞི་ཡི་འབྲས་དུག་ཆར་ལྷར་འབབ། །
 གནས་ཆེན་ཉེར་ལྷས་སྤྲུགས་བཞིར་རྒྱང་སོ་བྱེད། །
 ཁམས་པའི་ཡུལ་ན་འདོད་ཡོན་དཔལ་གྱིས་སྤྲུག། །

ཆུ་བོའི་རྒྱན་བཞི་རྒྱ་མཚོའི་དཔལ་དང་འབྲེལ། །
 རི་བོའི་སྒང་དུག་སྒྲན་གྱི་ནགས་ཆལ་རྒྱས། །
 རང་བྱུང་འཆོ་བའི་འགལ་རྒྱན་རིང་ནས་བྲལ། །
 ཁམས་པའི་ཡུལ་ལྗོངས་ལྷ་ཡི་སྤྲིད་ཆལ་དངོས། །

མཁས་པའི་ཚྲིག་གིས་རིག་པའི་སྐྱེད་ཚལ་སྐྱུན། །
 དཔལ་པོའི་དཔུང་གིས་མཐའ་བཞིའི་དགྲ་སྡེ་བཙོམ། །
 རང་མདངས་མ་ཉམས་རྩིང་འབྲོག་རིག་གནས་བཅུད། །
 དེང་གི་རུས་འདིར་ཁམས་པའི་ཡུལ་ན་མཐོང་། །

བོད་ཡིག་འབྲུང་གཞི་རྒྱལ་མོ་རྩིང་གི་གདངས། །
 བཙན་པོའི་ཆ་ལྷགས་སྡེ་དགའི་མདུན་ཆས་འཛིན། །
 རྒྱལ་བའི་བཀའ་བསྟན་འཕྲུལ་གྱི་སྤར་གཞི་ཆེ། །
 དེང་གི་རུས་འདིར་ཁམས་པའི་ཡུལ་རུ་བཞུགས། །

འབངས་མི་ཁེངས་ལོག་སྟོག་མར་ཁམས་ནས་བྱུང་། །
 ཁམས་པ་རང་སྐྱོང་ལས་འགྲུལ་ཁམས་ནས་སྡེལ། །
 གསར་བཞེད་རྟེན་གཞི་གཉིས་པོ་ཁམས་སྟོགས་བཅུགས། །
 ཁམས་པའི་མི་ལ་དྲག་པོའི་དཔལ་ཚལ་ལྡན། །

ཁམས་པའི་རིག་གནས་ཞིབ་འཇུག་རྟེན་གཞི་ཆེ། །
 ཁམས་སྟོགས་འདི་རུ་བཅུགས་པ་དོན་དང་ལྡན། །
 ཁམས་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་སོ་སོའི་བྱང་ཚས་རྣམས། །
 མ་འདྲེས་གསལ་བར་སྟོན་པའི་མེ་ལོང་དངོས། །

ལེའུ་དང་པོ།

ཁམས་པའི་ས་ཁོངས་བཤད་པ།

ས་བཅད་དང་པོ། བོད་བཅན་པོའི་སྐབས་ཀྱི་མདོ་ཁམས།

སྤྱིར་བཏང་ཁམས་པ་ཞེས་པའི་མཆན་གཞི་ནི་མདོ་ཁམས་ཚུ་བཞི་སྐད་དུག་གི་
ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་རྣམས་ལ་ཁམས་པ་ཟེར། ཁམས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་མི་གཏོགས་
པའི་བོད་ཡུལ་དེ་གང་ཞེ་ན། སྤོང་རུ་མངའ་རིས་སྐོར་གསུམ་དང་། བར་དབུས་
གཙང་རུ་བཞི། སྤོང་མདོ་ཁམས་སྐད་དུག་དང་ཙོང་ཁ་བདེ་ཁམས་ཟེར་བ་དེ་
རྣམས་ཡིན། གནའ་བོའི་རུས་སུ་ཨ་མདོའི་ཡུལ་འདིར་ཙོང་ཁ་ཆེ་ཆུང་ཞེས་འབོད་
སྟེ་ཡོད་པའི་སྐོར། དེ་བ་ཐེར་དཀར་པོ་ལས་གསུངས་པ་འོག་རུ་གསལ་བ་ལྟར་
རོ། །སྤྱག་ཚང་དཔལ་འབྱོར་བཟང་པོའི་《ཆུ་བོད་ཡིག་ཚང་》ལས་། “བོད་ལ་
ཡུལ་གྱ་ཆེན་པོ་གསུམ་ཡོད་པ་ནི། སྤོང་མངའ་རིས་བསྐོར་གསུམ། གངས་དང་
གཡའི་ར་བ་རྒྱང་དང་འབྲ་བ་ལ། ཡུལ་གྱ་ཆེན་པོ་གཅིག། སྤོང་ལྷ་རེ་ཕུགས་
དུག །ནགས་དང་ནའི་ལྗོངས། ཞིང་དང་འབྲ་བ་ལ་ཡུལ་གྱ་ཆེན་པོ་གཅིག། བར་
རུ་དབུས་གཙང་རུ་བཞི། བྲག་དང་ཆུ་འཐབ་ས། ཡུར་བ་འབྲ་བ་ལ། ཡུལ་
གྱ་ཆེན་པོ་གཅིག་སྟེ། དེ་གསུམ་མོ། དང་པོ་བོད་ཁ་བ་ཅན་གྱི་རྒྱལ་ཁམས་
ཟེར་ཞིང་། བར་སྐབས་སུ་ལྷ་སྲིན་གྱི་འཛིན་པའི་རུས་ན། གདོང་དམར་ཅན་
གྱི་ཡུལ་ཟེར་བའང་འབྱུང་། རྒྱུ་རུ་སྤྱ་རྒྱལ་བོད་གྱི་རྒྱལ་ཁམས་ཟེར་བ་འདི། བོད་
རྒྱལ་གྱི་གུམ་བཅན་པོའི་སྐུ་ས། བར་པ་བྱ་བྲིས། སྤྱོད་བྲ་ཐོག་རུ་བྱོན། སྤྱ་བོའི་
རྒྱ་མཛེད། རྒྱུ་རུ་བོད་ཡུལ་མཐིལ་རུ་གདན་དྲངས། སྤྱ་དེ་གུང་རྒྱལ་རུ་མཆན་
གསལ། བོད་གྱི་རྒྱལ་པོར་བསྐོས། དེའང་མངའ་ཞབས་སུ་འཇུག་པ་དེ་ཕྱིན་ནས།
སྤྱ་རྒྱལ་བོད་གྱི་ཡུལ་ཟེར་བ་འདི་བྱུང་བར་གདའོ། ” ཞེས་ཡུལ་གྱ་ཆེན་པོ་གསུམ་

① འོག་ངོས་15པའི་བྲང་11པར། སི་ཁྲོན་མི་རིགས་དཔེ་སྟར་ཁང་། 1985ལོར།

ཟེར་བ་དང་། དེར་དུས་བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་ཟེར་བ་འདི་གཉིས་ནི་ཅ་བའི་ཆ་ནས་
གོ་དོན་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ཡིན། བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་ཟེར་བ་འདི་ནི་སོག་རྒྱལ་ཁུ་པི་
ལིའི་སྐབས་སུ་མངའ་རིས་སྒོར་གསུམ་སྟོད་ཉོར་གྱིས་དབང་དུ་བྱས། སྟོ་མོན་ཁ་
བཞི་རང་རྒྱལ་བྱབ་པ་གནས། གཞན་དབུས་གཙང་མན་དང་མདོ་ཁམས་ཡན་
ཆད་སོག་རྒྱལ་ཁུ་པི་ལིས་ཀྱི་དབང་རྒྱུར་བྱས་པའི་སྐབས་སུ། ཁུ་པི་ལིའི་མངའ་
ཁོངས་སུ་ཡོད་པའི་བོད་ཀྱི་ས་ཁོངས་ལ། དབྱེ་བ་ཆེན་པོ་གསུམ་དུ་བྱས་པའི་ལོ་
རྒྱུས་ཤིག་རེད། །

སྟག་ཆང་པའི་《རྒྱ་བོད་ཡིག་ཆང་》ལས་^① “དབང་ཡོན་བར་མ་ལ། ཆོལ་ཁ་
གསུམ་ཕུལ་བའི་རྩ་ལུལ་མངའ་རིས་གྲང་ཐང་མན་སོག་ལ་རྒྱ་བོ་ཡན། དམ་པ་
ཆོས་ཀྱི་ཆོལ་ཁ། སོག་ལ་རྒྱ་བོ་མན། མ་རྒྱུག་པ་ཡན། མགོ་ནག་མིའི་ཆོལ་
ཁ། མ་རྒྱུག་པ་མན། རྒྱ་མཆོད་རྟེན་དཀར་པོ་ཡན། དུད་འགོ་རྟེན་ཆོལ་ཁ་
དང་གསུམ་པོ་དེ། མི་རྟ་ཆོས་གསུམ་གྱི་འབུལ་བའི་ལྷགས་སུ་བྱས་ནས། ཕུལ་བར་
འདུག་ཅིང་། ཆོལ་ཁ་རེ་རེ་ལ། དཔོན་ཆེན་རེ་རེ། རྒྱལ་པོ་ཡོན་མཆོད་བཀའ་
གྲོས་སུ་བསྐྱུན་ནས་བསྐོས་མཛད་འདུག” ཅེས་པའི་མདོ་སྟོད་དང་། མདོ་སྟོད་
ཅེས་པའི་དབྱེ་མཆམས་གསལ་པོར་བྱས་ཡོད་པ་རེད། འོན་ཀྱང་དེར་དུས་ཁམས་
པ་ལ་མདོ་སྟོད་དང་། ཨ་མདོ་ལ་མདོ་སྟོད་ཟེར་བ་ནི་གོང་གསལ་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཡིག་
ཆང་གི་གནད་མ་ཤེས་པ། འོལ་ཆོད་ཀྱི་དབྱེ་སྟངས་འདི་ནི་ཕྱི་རྒྱལ་ལ་ཡོད་པའི་
བོད་རིགས་ཆོས་བྱས་པ་ཞིག་རེད། དཔེར་ན། སྤེ་དགེའི་ལུལ་འདི་ཁམས་དང་
ཨ་མདོ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བའི་ཁམས་ཀྱི་ལུལ་དང་། མདོ་སྟོད་དང་མདོ་སྟོད་དབྱེ་
བའི་སྐབས་སུ་མདོ་སྟོད་ཀྱི་ཁོངས་སུ་ཡོད་པ། སྟོན་བྱོན་མཁས་རྣམས་ཀྱིས་མགིན་
དུ་བཞེད་ཡོད་དེ། སྟོན་པ་གུ་རུ་འཕེལ་གྱིས་མཛད་པའི་སི་རུ་ཆོས་ཀྱི་འབྲུང་
གནས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ཆོག་བཅད་ཅན་《དད་པའི་ས་བོན་》ལས་^② འབྲུངས་ས་མདོ་

① འོག་ངོས་278པའི་ཐང་7པར། སི་ཁྲོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་གིས། 1985ལོར།

② འོག་ངོས་169པའི་ཐང་10པར། སི་ཁྲོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་། 1997ལོར།

སྤྲད་སྟག་དགོངས་རིང་མོའི་ཆ། མིང་འདུས་ལུང་ལས་ཨ་ཏ་རོང་ཞེས་པའི། ཨ་ལོ་དོང་རིང་སྤང་ཞེས་ལུལ་དེ་ཉིད། ཨོ་རྒྱན་པ་སྤྲུང་རོག་མོ་སྤྲོངས་ཞེས་བཏགས། ས་ཡི་ཐིག་ལེ་ཨོ་རྒྱན་ལུང་བསྟན་པའི། གསང་བདག་སྤུལ་པ་སྟེ་དགེ་སླ་མ་ནི། བྱམས་པ་ལུན་ཚྲིགས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་དང་། ཞེས་སོགས་སི་རུ་ཚྲི་ལུང་འཁྲུངས་ལུལ་ཨ་ལོ་དོང་རིང་སྤང་། སྟེ་དགེ་སླ་ཚེད་བྱམས་པ་ལུན་ཚྲིགས་འཁྲུངས་ལུལ་ལུང་བསྟན་པའི་ལུལ་དེ། མདོ་སྤྲད་ཀྱི་ཁོངས་སུ་དབྱེས་ཡོད་པ་དང་། ཡང་སི་རུ་ཚྲི་ལུང་གིས་མཛད་པའི། སྟེ་དགེའི་ལུལ་ལྟ་གསོལ་མཛད་《འབྲུག་གཉན་ལྡང་གི་བསངས་ཡིག》 ལས^①། གྱི། འཛམ་གླིང་བྱང་སྟོགས་བོད་ཀྱི་ལུལ། མདོ་ཁམས་གླིང་གི་སྤྲད་ཀྱི་ཆ། གསེར་ལྷན་འབྲི་བྱང་འབབ་པའི་རོགས། གནས་ཆེན་བོ་དོར་ཡོངས་ཀྱི་གཙོ། གཉན་ལྡང་རྩོམ་སྟོན་གྱི་སྟེ། མདོག་དཀར་ཞིང་འོད་ཟེར་འཕྲོ། ཞེས་སོགས་སྟེ་དགེའི་ལུལ་ལྟ་གཞི་བདག་འབྲུག་གཉན་ལྡང་ཡོད་སའི་ས་གནས་ཀྱང་མདོ་སྤྲད་ཡིན་པ་གིས་འདུག །

གོང་གསལ་དེ་དག་ལས་ཁྱད་སྤངས་བཅན་པའི་ཡིག་ཚང་ཞིག་ནི་བཀའ་སློན་མདོ་སྟེ་ཐེབས་མཁན། ལྟ་སྟེ་དབང་དོའི་རང་ལྟ་《ལུན་ཚྲི་དབང་དོ་རྩེ་རང་ཉིད་ཀྱི་བྱང་བ་རག་རིམ་བཙོད་པ་》ལས^②། “རོས་ལ་བཀའ་སློན་དང་མདོ་སྟེ་བསྟོས་གཞག་བྱང་སྤངས་དང་བཀའ་སློན་གྱི་འཆར་འཕར་བྱེད་སྟེ་འབྲེལ་ཡོད། མེ་བྱི་སྟེ་1946ལོར་མདོ་སྤྲད་ས་ཁུལ་ཐན་སྟོན་བྱང་སྟེན་འབྲུག་གོང་འཕར་བ་དང་མི་སེར་གྱི་འཚོ་བར་དཀའ་ངལ་ཡོད་ལུགས་སྟོར་བཀའ་ཤག་རུ་མདོ་སྟེ་ལྷན་ཞུ་ཞིག་འཕྱོར་སྟེ་བས་“བོད་སྤྲོངས་ཚྲིགས་འདུ་རྟག་བསྟུས་རྒྱས་པ་” སྟོར་ཚྲིགས་ཀྱིས་མདོ་ཁུལ་ཐན་སྟེ་བྱེད་བྱེད་སྟོགས་དང་། སྟོབ་གསོ་སྟོན་རྒྱུ་ལྟོར་སོགས་ལ་གྲོས་བསྟུར་དང་འབྲེལ་བསམ་གྲོས་བསྟུ་ལེན་བྱས་ཤིང་། མདོ་སྤྲད་སྟེ་ཁུལ་རུ་དེ་སྟེ་རྒྱལ་དབང་སྟེ་ཐོང་བརྟུགས་མ་པ་ཆེན་པོའི་སྟེ་རུས་སུ། བཀའ་སློན་རེ་བསྟོན་བཏང་གནང་སྟེ་ལ་

① དཔལ་སྤངས་ཤིང་སྟར། ཤོག་ཞེབ་2པའི་ཉིན་ཤིང་3པར།

② བོད་སྤྲོངས་སྟོན་གྱི་ཡིག་ཚང་། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་རིག་གནས་དཔྱད་གཞིའི་རྒྱ་ཆ་བདམས་བསྟོགས། དེབ་6པ། ཤོག་ངོས་142པའི་ཤིང་6པར། སི་ཁྲོན་མི་རིགས་དཔེ་སྟར་ཁང་། 2009ལོར།

མཆིས་ཀྱང་། སྤུས་རྩ་སྤྱིང་རྒྱལ་ཐོག་ནས་བཟུང་བཀའ་སློན་མ་བཏང་བར་མང་
 ཆེ་བ་ཇ་སག་གཏོང་ལམ་བུར་ཁར། སྐབས་དེར་ཇ་སག་གཉིས་རེའང་གཏོང་
 སྤུས་བུང་ཡོད། འོན་ཀྱང་མདོ་སྤྱི་ཇ་སག་བསྐྱོ་གཏོང་བསྐྱུངས་ཆོ་དབང་ཆོད་
 གྱིས་ལྡོང་མིན་ལ་བརྟེན། སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་ཡན་བདེ་དང་མི་སེར་གྱི་འཆོ་སྤྱིང་བྱེད་སྤོ་
 སོགས་ལ་རུས་པ་ཞན་པས། དེས་པར་རུ་སྤར་ལམ་ལྟར་བཀའ་སློན་རང་ཕེབས་
 དགོས་པ་དང་། དེ་ཡང་བཀའ་སློན་ལས་འཕར་རམ་བཀའ་ཆོབ་བསྐྱོས་ཏེ་བཏང་
 ནའང་མི་འགྲིགས་པར་དེས་པར་རུ་ད་ཡོད་བཀའ་སློན་བཞིའི་ཁོངས་ནས་གཅིག་
 ཇོ་ཕེབས་གནང་དགོས་ལུགས་སྟེ། དོས་རང་ནས་གཙོ་བོར་བྱས་ཏེ་བསམ་གྲོས་
 བཏོན་ཅིང་། བསམ་གྲོས་དེ་དག་འདོན་པ་ནི་བཀའ་སློན་ཇོ་མ་ནམས་མདོ་སྤྱིར་
 ཕེབས་འདོད་མེད་པ་ཤེས་གསལ་སྟབས། བཀའ་སློན་གྱི་གསར་བསྐྱོ་བགྱིས་ཆོང་
 ཆོས་ཅིས་དཔོན་ཆོའི་ཐོག་རུ་འཁེལ་ཉེན་ཡོད་པ། དེ་ལས་གཡོལ་ཆེད་རུ་མིན་པ་
 དང་། ཆོགས་འདུ་ཐོག་བསམ་འཆར་དེ་གཅིག་གྱུར་གྱི་མོས་མཐུན་བུང་བར་
 བརྟེན་མདོ་སྤྱིར་བཀའ་སློན་ཇོ་མ་རེ་ཕེབས་རྒྱ་ཐུགས་གཏན་འཁེལ་ཞིང་། སྐབས་
 དེར་མདོ་སྤྱི་ཇ་སག་གཡུ་ཐོག་པ་ཡིན་ཀྱང་སྤྱི་ལོར་ལོ་རུས་ཆང་གི་ཡོད་པས་བར་
 ལམ་གྱི་གཏན་འཕེབས་ལྟར། ཆོབ་གསར་ཕེབས་དེས་ཅེ་སྟོར་ཇ་སག་གཅིག་ཡིན་
 རུང་དེ་འགྱུར་ལྡོག་བུང་བ་རེད།

གོང་ལོའི་མཐུག་རུ་བཀའ་སློན་འཕོ་འགྱུར་སོང་བའི་ཆོབ་གསར་གྱི་འོས་མིང་
 རུ་བཀའ་ཤག་ནས་ཅིས་དཔོན་དང་ཇ་སག་ཐའི་ཁོངས་ནས་མི་སྣ་ཁག་གཅིག་གི་
 མིང་ཐོ་སྤྱིད་སྤྱིང་སྟག་བྲག་རིན་པོ་ཆེར་ཐུགས་དམ་ཁྱ་རྒྱར་སྤུལ་ཡོད་པར་ཐུགས་
 དམ་གྱི་བཀའ་ལན་རུ། “ཅིས་དཔོན་ལྟ་སྤྱི་བཟང་བ་འདུག” །ཕེབས་པར་བརྟེན་
 བཀའ་ཤག་ནས་བཀའ་སློན་གསར་པའི་འོས། དང་པོར་དོས་རང་གི་མིང་ཐོ་སྤུལ་
 འདུག་ཀྱང་། དེ་དང་ཆབས་ཅིག་མདོ་སྤྱི་གསར་པའང་མཉམ་རུ་བསྐྱོ་གཞག་ཡོང་
 བ་ཞེས་པའི་འཆར་གཞི་སྤུལ་ཡོད་པ། དེ་དོན་སྤྱིད་སྤྱིང་སྟག་བྲག་རིན་པོ་ཆེས་
 བཀའ་སློན་གསར་པ་དང་། མདོ་སྤྱི་ཇ་ཐོག་སྤྱི་འདོམས་གསར་པ་ཆབས་ཅིག་
 ཐུན་ལ་བསྐྱོ་གཞག་གི་ཐུག་རྟགས་གནང་ཞིང་། གནས་ཚུལ་དེ་ཐོས་སྐབས་དོས་

རང་གི་ཡིད་ལ་དགའ་དང་མི་དགའི་སྒྲུང་བ། ཅིག་ཅར་རུ་འཆར་བྱུང་བ་དེའི་རྒྱ་
མཚན་ནི་བཀའ་སློན་གྱི་གོ་གནས་ཐོབ་པ་དེ། བཀ་ཤིས་པ་དང་དགའ་བ་སྐྱེ་འོས་
ཤིག་བྱུང་བྱུང་། དེ་དང་ཆབས་ཅིག་མདོ་སྡི་བྱེད་རྒྱ་དེ་ཉིད་དང་མི་བཅས་པའི་སྒོ་
བབས་མེད་པས་སོ། །འོན་ཏེ་གང་ལྟར་དགའ་འདེམས་ཞན་བསྐྱར་བྱ་ཐབས་མེད་
པ་ཞིག་ཆགས་སོ། །ཞེས་པ་བཀའ་སློན་མདོ་སྡི་པ་ལྟ་བུ་ཆོད་བར་རྩོམ་ཆབ་
མདོ་ལ་མདོ་སྡི་སྡི་ཞེས་གསལ་པོར་གསུངས་ཡོད་པ་དེ་ཤིས་པར་གྱིས་ཤིག །

ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་རྒྱུང་པ་རྣམས་ལ་ཞིབ་རུ་བལྟས་ན། གནའ་བོའི་བོད་ཀྱི་ཡུལ་
འདིར་རུས་རབས་སོ་སོའི་སྐབས་སུ། ཡུལ་ཁམས་དབྱེ་ཚུལ་ལའང་འབོད་ཚུལ་མི་
འདྲ་བ་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་པ། དཔེར་ན། མངའ་རིས་བསྐྱར་གསུམ། དབུས་
གཙང་རུ་བཞི། ལྷོ་མོན་ཁ་བཞི། དུགས་ཀོང་ཉང་གསུམ། མདོ་ཁམས་སྐང་
རུག་སོགས་ཀྱི་དབྱེ་སྒྲིལ་བྱུང་ཡོད་འདུག །སྟག་ཆང་པའི་《རྒྱ་བོད་ཡིག་ཆང་》
ལས་། “བོད་ཀྱི་ཡུལ་གྲུབ་ནི། ཞང་ཞུང་གི་ཡུལ་ཤང་ཁའི་སྐབས་འདྲ། ལྷོ་བལ་ན་
པའི་ཁ་སྐྱར་འདྲ། ཀོང་པའི་ཡུལ་བྱེ་འདྲ། བོད་ཟལ་མོ་སྐང་འདྲ། དེའི་ནང་ནས་
སྟོད་མངའ་རིས་བསྐྱར་གསུམ་རྒྱུང་འདྲ། བར་དབུས་གཙང་རུ་བཞི་ཡུར་བ་འདྲ།
སྐང་མདོ་ཁམས་སྐང་གསུམ་བཤོངས་ཤིང་དང་འདྲ་བེར་བ།” ཞེས་དབྱེ་སྒྲིལ་
ཡང་དུངས་འདུག །དེ་བཞིན་རུ་དེར་རུས་བོད་ཀྱི་ཡུལ་སྐད་ཆེན་པོ་གསུམ་བེར་
བའང་དོན་དང་མི་མཐུན་སྟེ། དེར་རབས་བརྒྱུད་ལུགས་ཀྱི་དབྱེ་ན། ལ་དུགས་
པའི་ཡུལ་སྐད། དབུས་གཙང་བའི་ཡུལ་སྐད། ལྷོ་མོན་པའི་ཡུལ་སྐད། ཀོང་
པའི་ཡུལ་སྐད། ཆ་བ་རོང་པའི་ཡུལ་སྐད། ཁམས་པའི་ཡུལ་སྐད། འབྲོག་པའི་
ཡུལ་སྐད། རྒྱལ་རོང་པའི་ཡུལ་སྐད། ལ་མདོ་རོང་པའི་ཡུལ་སྐད་བཅས་མ་
མཐའ་ཡང་ཡུལ་སྐད་ཆེན་པོ་དབྱར་དབྱེ་དགོས་པར་སྒྲུང་། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་
རུ་རུས་རབས་མི་འདྲ་བ་ལ། ས་ཁོངས་དང་ཡུལ་རིས་དབྱེ་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་རུ་མ་
བྱུང་ཡོད་པ་རེད། རུས་ཕྱིས་ཅུ་མ་ན་ཡོངས་གྲགས་སུ་བོད་ཀྱི་ས་ཁོངས་ཡུལ་རིས་

① ཤོག་ངོས་16པའི་བྲང་8པར། སི་ཁྲོན་མི་རིགས་དཔེ་སྟར་ཁང་། 1985ལོར།

དབྱེ་ཚུལ་ལ། རྟོད་མངའ་རིས་བསྐྱར་གསུམ། བར་དབུས་གཙང་ཅུ་བཞི། སྤང་
 མདོ་ཁམས་སྤང་རྒྱག་བཙས་འབོད་སྟོལ་བྱང་ཡོད་འདུག སྤྱིར་དབུས་ཞེས་པ་
 དབྱེལ་གྱི་དོན་དང་། གཙང་ཞེས་པ་སྤྱག་གི་དོན། མདོ་དང་ཁམས་ནི་མཐའ་
 དང་སྟོའི་དོན་ཡིན། རྒྱལ་པོ་སྟོང་བཙན་སྐམ་པོས་བོད་ཆེན་པོའི་རྒྱལ་ཁྲིམས་
 གཏན་ལ་པབས་པའི་སྐབས་སུ། རོད་ཆེན་པོ་སྟོ་རྒྱག་བཙད་པ་ལ། མདོ་ཁམས་
 ཞེས་པའི་ས་མིང་ཡོད་ཚུལ། མཁས་པ་ལྷེ་འུས་མཛད་པའི་ཆོས་འབྱུང་ལས ① །
 “ཡུལ་གྱི་ལོད་བཤམས་པ་ནི། དབུ་ཅུ་ཤ་ཆེན་བཙད་པོ་ཉིད་གྱི་ཡུལ་རུ་བཙད།
 པོ་བྱང་རྩེ་བྱི་བཙན་པོ་རྒྱལ་འབངས་ཡུལ་རུ་བཙད། བྱིང་ར་སྤྱག་ཆེ་འགོས་དང་
 རྩུབས་གྱི་ཡུལ་རུ་བཙད། བྱ་བུ་ཆོགས་ཆོག་དྲང་རྩེ་པ་ལྷའི་ཡུལ་རུ་བཙད།
 འཕན་སྤྲ་ཁམ་སྤྲ་འཛོམས་སྤྱིང་གི་ཡུལ་རུ་བཙད། ཟ་གད་ལྷེ་ལུང་སྟོན་ཆེན་སྤས་
 གྱི་ཡུལ་རུ་བཙད། བམ་ར་ཆ་དགོང་འབྲི་དང་ཆག་གི་ཡུལ་རུ་བཙད། བྱང་ཁྲོམ་
 པ་འགོ་དང་ལྷའི་ཡུལ་རུ་བཙད། ཤངས་གྱི་སྟོ་བྱི་རི་དང་སྟོ་བྱིའི་ཡུལ་རུ་བཙད།
 ཡུང་པ་ཆེ་རྒྱང་བཙན་ཀའི་ཡུལ་རུ་བཙད། འདས་ཤོད་དཀར་མོ་ལྷོག་རོའི་ཡུལ་རུ་
 བཙད། མདོ་ཁམས་ཆེ་རྒྱང་སྤམ་པ་ཅུ་ཡན་ལག་གི་ཡུལ་རུ་བཙད་དོ། ཞེས་
 གསུངས། དཔའ་པོ་གཙུག་ལག་ཤིང་བས་མཛད་པའི་《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་
 དགའ་སྟོན་》ལས②། “དེ་ནམས་ལ་ཡུལ་གྱི་དབང་རིས་ནི། དབུ་ཅུ་ཤོད་ཆེན་
 བཙན་པོ་མངའ་བདག་ཡུལ། པོ་བྱང་སྤེ་ཆེ་བཙན་པོ་རྒྱལ་འབངས་ཡུལ། ཡར་
 ལུངས་སོགས་ཁ་ཁུ་དང་གཉགས་གྱི་ཡུལ། ཡ་འགོག་གངས་ཁྲིམ་ཀྱ་རིངས་སྤེ་
 ལྷའི་ཡུལ། འཆིང་ར་འཆིང་ཡུལ་མགོས་དང་རྩུབས་གྱི་ཡུལ། བྱ་འུག་ས་
 ཆོགས་དྲང་རྩེ་པ་ལྷའི་ཡུལ། བྱང་དང་ཞོད་པ་སྤྲ་ནམ་ཡུལ་རུ་བཙད། བྱག་
 ཅམ་སྟོད་སྤང་ཆེ་སྟོང་ཡུལ་རུ་བྱས། གཙང་སྟོད་གཙང་སྤང་འགོ་དང་བྱང་པོའི་
 ཡུལ། བྱངས་ཤོད་ནམ་པོ་འདུ་དང་སྤྱགས་མཆོམས་ཡུལ། འཕན་ཡུལ་སྟོང་སྤེ་

① ཤོག་ངོས་137པའི་ཤིང་5པར། བོད་སྟོངས་བོད་ཡིག་དཔེ་རྒྱུ་དཔེ་རྒྱན་ཁང་། 1989ལོར།
 ② ཤོག་ངོས་101པའི་ཤིང་20པར། མི་རིགས་དཔེ་རྒྱན་ཁང་གིས། 2006ལོར།

སྒྲོ་དང་མ་ཡི་ཡུལ། ཉང་རོ་གོམ་པ་འབྲེ་དང་ལྷེ་ཡི་ཡུལ། ཤངས་དང་སྒྲི་ཕྱི་རི་
 དང་སྒྲི་ཡི་ཡུལ། ཡུང་བ་ཆེ་ཆུང་བྲན་ཀའི་ཡུལ་རུ་བཅད། ཁ་གད་སྡེ་གསུམ་
 གློན་པོ་སྤྱུང་གི་ཡུལ། ཁམ་ར་ཆག་གོང་འབྲིང་དང་ཆག་གི་ཡུལ། འདམ་ཤོད་
 དཀར་མོ་ཕུ་དང་ར་ཡི་ཡུལ། མདོ་ཁམས་མདོ་ཆེན་ཆོད་སྟོང་སྡེ་པ་རྒྱུད་ཡུལ། ཁེས་
 བཅོ་བརྒྱུད་རུ་བྱེད། ཁེས་ཁྱིམས་ཡིག་ནང་རུ་མདོ་ཁམས་སྟོང་སྡེ་ཁེས་པ་
 གཏན་འབེབས་གནང་ཡོད་འདུག །

བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ནམས་ཀྱིས་རིག་གནས་དར་སྤེལ་གཏོང་ཡུལ་གཙུག་ལག་ཁང་
 བརྒྱ་ཅ་བརྒྱད་བཞེངས་པའི་སྐོར། 《ལྗེ་ཆོས་འབྱུང་》ལས་། “བྲི་སྲོང་ལྗེ་
 བཅོན་ནས་བཟུང་ནས། དེའི་རུས་ཡན་ཆད་ལ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཁམས་ན་ལྷངས་
 འབུལ་གྱི་གངས་རྒྱལ་ལ་དབུས་ན་ལྷ་ས་དང་བསམ་ཡས་གཉིས། ཁམས་ན་ཀླ་རྩ་
 གཡུ་ཆེ་དང་། ཀ་ཁོང་ཐུགས་རྩེ་རྒྱན་གྲུབ་གཉིས། མདོ་ཁམས་ན་སྒྲོང་ཐང་འཛིག་
 ཆེན་སྒྲོན་མ་དང་འོར་རུ་བྱས་སྟོམས་གཉིས་སོ། སྒྲོ་བ་སྒྲོང་གི་གྲ་ཆེན་པོ་བརྩ་
 གཉིས་ལ་དབུས་ན་ཁམས་གསུམ་མི་སྡེ་གསྒྲོན་དང་། དཀར་རྩུང་འོན་ཅང་རྩོ་
 དབྱེས་ཆེལ་བཞི། མདོ་སྐད་ན་ཁམས་ན་ལྷའི་འོར་བྱེད། ལྷ་བེར་ཀ། ཅོང་ཀ་ཆེན་
 པོ་བཀའི་སྒྲུ་ཤོད་དང་བཞི། མདོ་ཁམས་ན་རྩིང་གི་ར་མགོ་དང་ཉེའི་ཀ་བྲག་དང་།
 སྒྲི་ཐོགས་ངང་མོ་འགྲིན་དང་། སྟོང་ཀ་ཆེན་པོ་དང་བཞིའོ། སྤྱ་བཅད་སེམས་
 འཆོས་ཀྱི་དྲ་བརྩ་གཉིས་ལ་དབུས་ན་འཆིང་བྱ་དང་ཡེར་པ། ལྱང་གི་ལྷ་དཔལ་རྩ་
 པོ་རི་དང་བཞི། མདོ་སྐད་ཁམས་ན་དན་ཏིག་དཔལ་གྱི་ཡང་དབེན་དང་། འབུམ་
 གྲིང་དང་། ཨ་ཡུང་དང་། མདོ་ཁམས་ན་སྒྲོང་ཐང་ཨ་རྒྱའི་གྲིང་དང་། མེར་ཤོད་
 སེང་གི་དབེན་གནས་དང་། འཛོང་གི་བརྒྱ་བྱིན་དབེན་གནས་དང་། སྤྱ་པོར་གྱི་
 ཐང་ཤིང་རྒྱལ་བའི་དབེན་གནས་དང་། སྤང་ཡུང་གི་དབྱུང་ལོག་དང་བརྩ་གཉིས་
 སོ། །” ཁེས་སོགས་མདོ་ཁམས་དང་། མདོ་སྐད་སོགས་ཀྱི་ས་ཆ་ཡུལ་གྱའི་མིང་
 འདི་དག་བོད་བཅོན་པོའི་སྐབས་ནས་ཡོད་པ་ཞིག་རེད་འདུག ཁོད་བཞིན་རུ་རྒྱལ་

① ཤོག་ངོས་136པའི་ཁྲིང་དང་པོར། བོད་སྒྲིངས་མི་དམངས་དཔེ་སྐྱན་ཁང་། 1987ལོར།

པོ་སྤྱོད་བཅན་སྐྱམ་པའི་སྐབས་སུ། བོད་ཀྱི་ས་གནས་ཁོར་ཡུག་དང་བསྐྱེན་ནས་
 མཐའ་སྐྱོར་གྱི་ཡུལ་གྱི་ཁག་ནམས་དབང་རུ་བྱེད་པའི་ཆེད་རུ། མཐའ་འདུལ་གྱི་
 གཙུག་ལག་ཁང་བཞི། ཡང་འདུལ་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་བཞི། ཅུ་གཞོན་གྱི་གཙུག་
 ལག་ཁང་བཞི་བཅས། བོད་ཀྱི་མཐའ་ཁུལ་སྤྱོད་པའི་གཞིན་པོར་བཞེངས་ཡོད་པ་
 འདི་དག་རུས་བྱིས་སུ་ཆོས་ལུགས་པས་ས་གནད་འདུལ་བའི་སྡེ་ཁག་འདི་དག་ལ་
 ལྟ་ཁང་ཞེས་སྟོན་བཏགས་ནས། སྤྱོད་བཅན་སྐྱམ་པོས་བཞེངས་པའི་ལྟ་ཁང་ཞེས་
 འགྲེལ་བཤད་བྱས་འདུག །དོན་དངོས་སྐབས་དེར་བོད་བཅན་པོའི་སྟོབས་ལྷགས་
 དང་། གཙུག་ལག་ཁང་འདི་དག་གི་མིང་ལ་མཐའ་འདུལ་དང་། ཡང་འདུལ་
 ཅུ་གཞོན་ཞེས་པ་ནི། བོད་ཀྱི་ས་གནད་སྤྱོད་པའི་བྱིས་སུ་བྱེད་ཀྱི་སྡེ་ཁག་གལ་ཆེན་
 པོ་རེ་ཡིན་པ་རྗེས་དཔག་གིས་རྟོགས་ཅུས། དེའང་མིང་ཆོག་འདི་དག་གི་དོན་དང་
 བསྐྱེན་ནས་འགྲེལ་ན། མཐའ་འདུལ་ཞེས་པ་བཅན་པོའི་རྒྱལ་ས་དང་བར་ཐག་
 མི་རིང་བའི་མཐའ་སྐྱོར་གྱི་ཡུལ་སྡེ་ནམས་དོ་དམ་བྱེད་མཁན་དང་། ཡང་འདུལ་
 ཞེས་པ་བོད་ཡུལ་དབུས་ལས་རྩུང་བར་ཐག་རིང་བའི་ཡུལ་སྡེ་ནམས་དོ་དམ་བྱེད་
 མཁན་དང་། ཅུ་གཞོན་ཞེས་པ་དམག་དཔུང་དོ་དམ་བྱེད་མཁན་ཡིན་དགོས།
 དེས་ན་བོད་ཀྱི་ས་གནད་སྤྱོད་པའི་སྡེ་ཁག་ནང་རུའང་མདོ་ཁམས་སྤྱོད་ཐང་སྟོན་
 མ་ཞེས་འཁོད་ཡོད་པ་དེ་ནི་དེར་རུས་འདན་ཁོག་གི་ཡུལ་འདི་ཡིན། དཔའ་པོ་
 གཙུག་ལག་བྱེད་བས་མཛད་པའི་《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》ལས་^①།
 “སྟོན་མའི་དཔུང་མགོ་གཡོན་གཞོན་པ་ལ་ཁ་ཁ་འབྲུག་གི་ལྟ་ཁང་བཏབ། སྟོན་མའི་
 དཔུང་མགོ་གཡོན་གཞོན་པ་ལ། ཅེ་ནི་གདོང་རུ་སྐྱབ་པ་བྱས་ནས་དབུ་རུ་ཀ་ཆལ་
 དང་ཡན་ལག་རུ་གསེར་ཤང་གིར་སྟེ་བཞེངས། དེའི་གཡོན་གཡོན་གཞོན་པ་ལ་
 ཆེ་ཕྱག་དང་བརྒྱད་ཕྱག་རུ་སྐྱབ་པ་བྱས་སྟེ། གཡོན་རུ་གཙང་འགམ་དང་ཡན་
 ལག་རུ་དགོ་རུང་གི་ལྟ་ཁང་། ཅུ་ལག་རུ་སྟོན་པ་རྒྱུད་དང་ཡན་ལག་རུ་འབྲི་ལྟ་
 ཁང་ནམས་བཞེངས་སྟེ་མཐའ་འདུལ་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་བཞིའོ། །

① ཤོག་ངོས་123པའི་བྲིང་10པར། མི་རིགས་དཔེ་སྟེན་ཁང་། 2006ལོར།

གྲུ་མོ་གཡས་པ་ལ་ཤར་སྒྲག་གི་མགོར་ཀོང་པོ་བྱ་ཆུ། གཡོན་པ་ལ་སྟོ་འབྲུག་གི་བེ་སྟེང་རུ་སྟོ་བྲག་ཁོ་ཐིང་། སུས་མོ་གཡས་པ་ལ་རུབ་བྱ་དམར་པོའི་སྐས་སྟེང་རུ་དགེ་རྒྱལ། གཡོན་པ་ལ་བྱང་རུས་སྐལ་གྱི་དབུ་ལ་སྟེང་རུ་བྲ་དན་ཅེའི་ལྷ་ཁང་བཏབ་སྟེ་ཡང་འདུལ་བཞིན། །

ལག་མཐིལ་གཡས་གཞོན་པ་ལ་མི་ཉག་གིས་ལག་དཔོན་བྱས་སྟེ་ཁམས་སྟོང་ཐང་སྟོན་མ། གཡོན་ལ་ཐོ་གར་གྱིས་ལག་དཔོན་བྱས་སྟེ་མོན་སྟེར་ཆུ། ཀང་མཐིལ་གཡས་ལ་རྟོར་གྱིས་ལག་དཔོན་བྱས་སྟེ་མཆོལ་རིགས་སྟོན་མ། གཡོན་ལ་བལ་པོས་ལག་དཔོན་བྱས་སྟེ་ཆོངས་པ་རྒྱང་གཞོན་གྱི་ལྷ་ཁང་བཞེངས་སྟེ་རུ་གཞོན་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་བཞིན། ” ཞེས་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །ཉང་རལ་ཉི་མ་འོད་ཟེར་གྱིས་མཛད་པའི་《ཆོས་འབྱུང་མེ་རྟག་སྟེང་པོ་སྤང་ཕྱིའི་བརུད་》ལས་། “ཨག་ཆོམ་གྱི་རིང་ལ་སྤྲེལ་མཆོད་རུ་རྒྱ་ནག་ཏ་ཤར་སྒྲག་བྲངས་ལྷ་ཁང་བཞེངས་པ་ནི། ལྷ་ས་མཁར་བྲག་བྲག་དམར་འགན་བཟང་། ཀ་ཆུ། འཆིངས་མཆིམས་སུ་གནམ་རལ། སྟིང་གི་བྱི་ཆེ་དང་ལྷ་བཞེངས། བྱི་ཆེ་མདོ་ཁམས་སུ་བཞེངས། དབུས་གཙང་རུ་བཞིན།” ཞེས་གསུངས། བོད་བཙན་པོའི་སྐབས་སུ་དེང་རུས་མདོ་ཁམས་སྟེ་དགེ་ཡུལ་གྱི་འདི་དག་ལ། སྟིང་ཟེར་ཞིང་ཡོད་པ་རྒྱ་ནག་གི་ཐང་ཡིག་ནང་ལའང་གསལ། འདིར་སྟིང་ཞེས་པ་མདོ་ཁམས་ཀྱི་ཡུལ་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་ཡིན་པ་དོས་འཛིན་བྱས་ཡོད་འདུག །

ཉང་རལ་ཉི་མ་འོད་ཟེར་གྱི་མཛད་པའི་《ཆོས་འབྱུང་མེ་རྟག་སྟེང་པོ་སྤང་ཕྱིའི་བརུད་》ལས་། “དེ་ནས་སུ་ནེ་བཙན་པོ་དབྱང་ལོ་ཉི་ཤུ་ཆ་ལྷ་ལོན་ཅན་ན། རོ་མོ་རུ་ཡོངས་བཟའ་རྒྱལ་མོ་ཁབ་རུ་བཞེས་ཏེ་རྒྱལ་སྟིང་གཏད་ནས། ཆབ་སྟིང་རྒྱ་ཆེ་བས་ཡབ་གྱི་ཞལ་ཆེམས་དཀར་དམར་དང་མཐུན་པར་འབངས་གྱི་ཆོས་བསྐྱེད་པར་དགོངས་ནས། སྤྲི་མཆོད་གནས་རབ་རུ་བྱང་བའི་མངའ་ཐང་དང་། ཆོས་

① འོག་དོས་271པའི་ཐིང་5པར། བོད་ལྗོངས་བོད་ཡིག་དཔེ་རྒྱུ་དཔེ་རྒྱན་ཁང་། 1988ལོར།

② འོག་དོས་411པའི་ཐིང་8པར། བོད་ལྗོངས་བོད་ཡིག་དཔེ་རྒྱུ་དཔེ་རྒྱན་ཁང་། 1988ལོར།

འཁོར་སྟོང་སྤང་གི་ཞབས་ཐོག་ཡབ་གྱི་སྲོལ་བཞིན་རུང་མཛད། རྒྱལ་པོ་དེའི་སྤྱི་
 རིང་ལ། ཡི་གེ་མཁན་པོ་ཆོ་སྟོངས་བྱང་ཚུབ་ཅེས་བྱ་བ་བྱང་སྟེ། རྩེ་ལ་ཡི་གེའི་
 སྤངས་སྤྱལ་པས། སྤྱར་ནག་བལ་གྱིས་བརྟམས་པ་འདྲ་བ་གཅིག་བྱང་། རྩེའི་དབུ་
 རྩེན་གྱི་འོག་རྩ་སྤྱི་ཏེ་བསྐྱམས་ནས་མདོ་ཁམས་སྤང་རྩ་སྤྱི་གས་ཏེ། ཁམས་ཡིག་
 རྩ་གས་སོ། ཞེས་ཁམས་ཡིག་རྩ་གས་པའི་སྤྱར་ནག་བལ་གྱིས་བརྟམས་པ་འདྲ་
 བའི་ཡིག་གཟུགས་འདི་ནི། བོད་གྱི་ཡིག་གཟུགས་འགྱུར་བ་བྱང་བའི་ལོ་རྒྱུས་ནང་
 རྩ། ཐོག་མར་བྱ་མི་སྐོ་རྩེ་ཏེ་ཏེ་གྱི་ཕྱག་བྲིས་སྤྱལ་ནག་ན་ལ་རྒྱངས་པ་འདྲ་བ་
 བཟོས་པ་དེ་ནས་ཡིག་གཟུགས་ལ་འགྱུར་བ་ཐེངས་དྲུག་ཙམ་བྱང་བ་དེ་ཡིན། གོང་
 གསལ་འདི་དག་ནི། གནའ་བོད་བཅན་པོའི་སྐབས་ནས་བོད་གྱི་ཡུལ་འདི་དབུས་
 གཙང་ཁམས་གསུམ། ཞེས་པའི་དབྱེ་སྲོལ་ཡོད་པའི་ལོ་རྒྱུས་གྱི་དཔེར་མཆོན་ཙམ་
 ཡིན། །

ས་བཙན་གཉིས་ལ། བོད་སྐད་བྱའི་སྐབས་ཀྱི་ཁམས་ལ།

བོད་སྐད་བྱར་འཛོར་བའི་སྐབས་སྤྱ། ཐོག་མར་ཁམས་སྤྱི་གས་ནས་འབངས་གྱིན་
 ལོག་བྱང་ཚུལ། དཔའ་བོ་གཙུག་ལག་ཐེང་བས་མཛད་པའི་《ཆོས་འབྱུང་མཁས་
 པའི་དགའ་སྟོན་》ལས་^① “བཅན་པོ་གཉིས་ལོ་ཉེར་གསུམ་རེ་ལོན་པའི་ས་གྲང་
 བས་བཟུང་སྟེ་འབངས་གྱི་ཁེང་ལོག་རྒྱམས་རིམ་པར་བྱང་སྟེ་དེ་ཡང་བར་སྤང་གི་
 བྱ་གཅིག་ལ་ཀུན་རུབ་པ་མཐོང་བ་ལ་དཔེ་བྱས་དང་པོ་དབའས་ཁོ་བཞེར་ལེགས་
 སྟོང་གིས་ལག་དཔོན་བྱས་སྟེ་མདོ་ཁམས་སྤྱི་ཁེང་ལོག་བྱས། དེ་ནས་དབུ་རུར་འགོ་
 སྤྱི་ལུགས་པ་ལ་བསྟེན་ནས། དཔའས་ལོ་ལོ་ལོ་རྒྱང་གིས་ལག་དཔོན་བྱས་སྟེ་
 ཁེང་ལོག་དེ་ནས་གཡོ་རུར་ཁང་རྩེ་གསས་སྟེ་བཅན་གྱིས། དཔོན་གཡུ་སྟེ་བསད།
 རི་མགུལ་ལ་ཡུར་བ་བཅོས། འབེ་བཟའ་འ་མོ་སྦྱིད་བཅུན་མོར་མ་གསུས་པས་དེས་
 རི་མགུལ་ལས་མི་མགུལ་གཙང་པ་སྤྱི་ཞེས་སྤྱི་སྟེ་མཆིམས་གོང་མི་དྲུག་གིས་ལག་
 དཔོན་བྱས། སྤྱར་ཀའི་མེ་ཏོག་སྟོང་ལ་འཆར་བ་བཟླ་བར་བསྟེན་ནས་འོད་འབར་

① ཐོག་ངོས་226པའི་ཐེང་19པར། མི་རིགས་དཔེ་སྟེན་ཁང་། 2006ལོར།

གཞན་ཡང་སྤྱི་ལོའི་རྒྱུ་རབས་བཅུ་གཅིག་པ་དང་། བཅུ་གཉིས་པ་ནམས་
 གི་སྐབས་སུ་ཁམས་ཕྱོགས་སུ། མཁས་པ་མང་པོ་བྱུང་དེ་དག་སོ་སོའི་ནམ་ཐར་ལོ་
 རྒྱུ་ལས་གསལ་བ་ནམས་དཔེར་མཚན་ལག་ལ་ཞིག་བཀོད་པར། རྒྱངས་ཨ་མེས་
 བྱང་ཆུབ་གི་ནམ་ཐར་《མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》ལས་^①། “དེར་ནལ་འབྱོར་པ་
 ཆེན་པོར་མཚན་གྲགས་པའི། ཨ་མེས་བྱང་ཆུབ་དེ་མདོ་ཁམས་སྤྱད་རུ་འབྱུངས།
 སྤྱན་བདུན་གྱི་ཐ་ཆུང་ཡིན་པས་བྱ་མེད་པ་ཅིག་ལ་བྱིན། དེར་བྱ་ཞིག་སྐྱེས་ནས་
 གྱུང་གཞན་ཞིག་ལ་བྱིན། དེར་ཡང་སྐྱེས་པས་བཟ་ཤིས་པར་གྲགས་པའི་ཆོ་ཡུལ་
 བྱུང་ནས། བྱོད་རབ་རུ་བྱུང་བའི་དོན་རུ་སྐྱེད་པ་ཡིན་ཟེར་ནས་རབ་རུ་བྱུང་།
 མཁན་པོའི་གཡོག་བྱིད་ཅིང་ཡོད་ཅ་ན། འདིར་མ་སྟོད་དབུས་སུ་སོང་ཟེར་ནས་
 བསྐལ་སྟེ་ཉིན་ལམ་གསུམ་ཅམ་རུ་བསྐལ་ནས།” ཞེས་དང་། བཟ་གྱུའི་ནམ་ཐར་
 《མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》ལས་^②། “དཔལ་ཕག་མོ་གྲུ་པ་ནི་མདོ་ཁམས་འབྲི་ཆུའི་
 རྒྱུད་མེ་ཤོད་གི་རྟག་ངོས་སའ་ཁང་རུ་འབྱུངས། གདུང་དབའས། ཡབ་མེན་
 ཨ་ཐར། ཡུམ་བཅུན་ནི། ཡུམ་ལ་གསེར་གྱི་དོ་རྩེ་ཞིག་སྐྱེས་པའི་འོད་གིས་
 འཇིག་རྟེན་གསལ་བ་མིས། རྩོ་ཞབས་སྟོང་པ་ཅིག་ན་མར་འོང་པ་སྟམ་བྱིད་ཅ་ན་
 འབྱུངས་སྟེ་སྐྱེ་བའི་ཐུག་བསྐལ་མ་བྱུང་ཞིང་དེ་རྒྱུ་ཡབ་གིས་ཕག་ཁོག་བྱིར་བྱང་
 བ་གཟིགས། གནས་པ་རང་འབྱུངས་སུ་བྱུང་། སྐྱེ་བ་མང་རུ་དུན་པ་པ་མས་མེ་
 ཤ་བྱིན་པས་བརྟེན། ཡབ་ཡུམ་གྲོངས་པས་གཙུང་པོ་ཤུལ་རུ་བཞག་སྟེ་བྱ་བྱི་ལྟ་
 ཁང་རུ་མཁན་པོ་ཡིང་དེ་ཆུ་ཁྲིམས་འབར་དང་། སྟོབ་དཔོན་ཡིང་དེ་འོད་ཟེར་
 རྒྱལ་ལས་དབྱངས་ལོ་དགུ་ལ་རབ་རུ་བྱུང་། མཚན་དོ་རྩེ་རྒྱལ་པོར་བཏགས། གིས་
 སྟོག་ལྟ་གིས་རང་བྱུང་རུ་མཁུན་ནས། མཁན་པོའི་དཔོན་ཡིག་གི་སྟེབས་དང་ལྟ་
 གིས་མཛད། གནས་བཞིའི་དབུས་ན་ཐ་བའི་དོ་བྱོད་ཆེན་པོ་ཅིག་ཡོད་པ་ཤིང་
 རྟས་མ་འདྲོངས་པ་སྐྱེ་ཤིང་ཆེ་བས་སྐྱེ་རྒྱལ་ལ་བསྐྱམས་བྱིན་པོར། སྤྱི་མ་རྒྱལ་

① ཤོག་ངོས་349པའི་ཐོང་16པར། མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་། 2006ལོར།

② ཤོག་ངོས་412པའི་ཐོང་30པར། མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་། 2006ལོར།

ཆང་མི་གསོལ་བའི་དམ་བཅའ་མཛད། དབུ་རི་རྒྱལ་འབར་ལ་ཆོས་གསན་ཞིང་
དེ་གཙོ་བོའི་རྣམ་པར་སྤངས་རྒྱུ་དང་ས་བཅུ་པ་བར་འདུག་གསུངས།

སློབ་དཔོན་དགའི་ཆོས་རྒྱུ་སྤྲོད་པ་སྤྲོད་པ་སྤྲོད་པ་བཅུ་དྲུག་བཞུགས། སློབ་
འདུག་མོགས་གཞན་ལ་ཡང་བཤད། ལོ་ཉེར་གཉིས་ལ་དབའས་ཆེན་པོ་དང་
བསྐྱེད་སྤྱོད་པོ་དུ་བྱོན། ཞེས་དང་། འབྲི་བྱང་སློབ་པའི་རྣམ་ཐར་ «མཁས་
པའི་དགའ་སྟོན་» ལས^① “བཀའ་བརྒྱུད་ཚུགས་པའི་བྱ་ཆེན་གྱི་གཙོ་བོ་བརྒྱུད་
ལས་བསྟན་པའི་བདག་པོར་གྱུར་པ་སྤྲོད་པའི་ཆེན་མོ་མདོ་ཁམས་འབྲི་བྱང་དམ་
པ་ཆོས་ལུགས་གྱི་ཡུལ་ཙམ་སྟོན་གཡོན་ལུང་གི་གོང་ཚུ་རྒྱུ་འདུ་རྒྱལ་སྤྲོད་པའི་གདུང་
འཛིན་པར་མཛད་ཏོ། ཞེས་དང་། ལྷག་ལུང་ཐང་པའི་རྣམ་ཐར་ «མཁས་པའི་
དགའ་སྟོན་» ལས^② “སྤྲོད་ལུང་ཐང་པ་ནི་མདོ་ཁམས་གཡང་ཤོད་པོར་ར་རྟེན་
རྒྱུ་འབྱུངས། གདུང་དབའི་ནང་ཆོན་གྱི་ཟི། ཡབ་བན་སྟོན་སྤྲོད་པའི་ཡུལ་དགེ་
གསུམ་གྱི་སྤྲོད་པ་ཆུ་བྱི་ལ་འབྱུངས། སྤྲོད་པ་འབྲི་བྱང་ཆོས་རྒྱུ་འབྱུངས་པ་ཡིན།
ཡུལ་སྤྲོད་པར་གྱོངས། སྤྲོད་པའི་བཅུད་ལ་ཐང་སྤྲོད་པ་ལ་རྒྱུ་ལ་རྒྱུ་ལ་པ་ཤེས་རབ་
རྟོ་རྟོ་དང་སློབ་དཔོན་ཆོས་སྟོན་ལས་རབ་རྒྱུ་བྱང་། མན་བཀྲ་ཤིས་དཔལ་སློབ་
དཔོན་འགའ་ལ་ཆོས་རྒྱུ་མ་གསན། རྒྱ་གར་ལ་འབྲོན་པར་ཡང་ཡང་བཅུ་མས་གྱུར་
མ་ཐོན། ཞེས་དང་། ཀམ་པ་རྒྱུ་གསུམ་མཐེན་པའི་རྣམ་ཐར་ «མཁས་པའི་
དགའ་སྟོན་» ལས^③ “རྒྱུ་གསུམ་མཐེན་པ་ནི་མདོ་ཁམས་ཀྱི་ཤོད་རྒྱུ་སྟོན་པ་
རྟོ་རྟོ་མཐོན་དང་སྤྲོད་པ་བཅུད་སྤྲོད་པ་ལ་འབྲོན་གྱི་སྤྲོད་པ་སྤྲོད་པ་སྤྲོད་པ་
འབྱུངས། རྟོ་རྟོ་མཐོན་པ་གཤེགས་པའི་སྤྲོད་པ་ཡིན། མཆོན་གྱི་འཕེལ་རྒྱུ་བཅུ་གསུམ་
མེས་པོ་སྟོན་པ་བཅུ་པོ་དང་། ཡབ་ལ་སྤྲོད་པ་རབ་བྱུང་རྒྱལ་མོ་ཞུས་སྤྲོད་པ་སྤྲོད་པ་
པས་དགུང་ལོ་བདུན་བརྒྱུད་ནས། ལྷ་མོའི་གྲུབ་ཉལ་ཐོན་བྱུང་ལ་ཞབས་རྒྱུ་
བྱང་། རང་གི་སྤྲོད་པ་བཅུ་ལ། དགུང་ལོ་བཅུ་དྲུག་ལ་ཆོས་འཁོར་ཀྱི་བྱུང་བར་

① ཤོག་ངོས་418པའི་ཐིང་3པར། མི་རིགས་དཔེ་སྟེན་ཁང་། 2006ལོར།

② ཤོག་ངོས་425པའི་ཐིང་25པར། མི་རིགས་དཔེ་སྟེན་ཁང་། 2006ལོར།

③ ཤོག་ངོས་436པའི་ཐིང་13པར། མི་རིགས་དཔེ་སྟེན་ཁང་། 2006ལོར།

མཁན་པོ་མཆོག་གི་སྤྲུལ་མ་དང་། སྤྲོལ་དཔོན་ཆག་སིང་གི་གྲགས་ལས་རབ་རྒྱ་བྱང་།
 དཔལ་ཚོས་ཀྱི་གྲགས་པར་མཆོན་གསོལ།” ཞེས་དང་། ཀམ་པའི་རྒྱུ་མཐར་
 «ཁམས་པའི་དགའ་སྟོན་»ལས་^① “གྲུབ་ཐོབ་དབུ་མེ་ཞེས་གྲགས་པ་རྗེ་རུས་
 མཁུན་བྱ་ངན་ལས་འདས་ནས། ལོ་བརྒྱ་གསུམ་ལོན་པའི་ཆོ་བོད་ཆེན་པོ་མདོ་
 ཁམས་འབྲི་རྒྱུ་རྒྱུད་དམ་པ་ཆོས་ཀྱིས་ཐུགས་པའི་ཡུལ་སྟོད་རུ། ཀྱི་ལའི་ཆག་ཏོ་
 ཅེས་བྱ་བར་བཅད་པོ་ཞུའི་རིགས། ཡབ་རྒྱལ་དབང་རྒྱུ་ཆ་དང་ཡུམ་སིང་བཟའ་
 མང་སྦྱིད་ཀྱི་སྲས་རྒྱུད་ཤོས་སུ་མེ་པོ་སྟག་གི་ལོ་ལ་འབྱུངས། དེབ་སྟོན་རྒྱ་ནི་དེ་
 ལས་ལོ་གཉིས་ཀྱིས་སྤྲུལ་བའི་ཤིང་བྱི་དེ་འབྱུངས་ལོར་འཆད། མཆོན་ཆོས་འཛིན་རྒྱ་
 གསོལ། ལོ་ལྷ་ནས་ཡིག་སྟོག་ཁམས་པར་མཁུན། དགྲུང་ལོ་བརྒྱ་པའི་བར་རྒྱ་
 གསུང་རབ་མཐའ་དག་གཟིགས་པ་ཅམ་གྱིས་མཁུན།” ཞེས་སྟགས་སྐབས་དེར་
 འབྱུངས་པའི་བོད་ཀྱི་སྤྲུལ་མ་གྲགས་ཆེན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུ་མཐར་ལས་མདོ་ཁམས་
 ཞེས་པའི་ས་མིང་དེ་ཡོངས་གྲགས་ཆགས་ཡོད་འདུག།

ས་བཅད་གསུམ་ལ། ཁམས་དང་ཨ་མདོའི་དབྱེ་མཆེན་ས།

ཁམས་པའི་རིག་གནས་ལོ་རྒྱུས་ཞིབ་འཇུག་བྱ་བ་ལ། ཐོག་མར་གནའ་བོའི་
 ཁམས་ཀྱི་ས་ཁུལ་གྱི་མཆོན་གཞི་ངོས་ཟིན་པ་ནི་གནད་ཀྱི་དམ་པ་ཞིག་རེད། ལུམ་
 པ་ཡེ་ཤེས་དཔལ་འབྱོར་གྱིས་མཛད་པའི་«འཛམ་གླིང་སྤྱི་བཤད་»ལས་^② “སྤྲོད་
 ཀྱི་བོད་ཆེན་ལ་ཨ་མདོ། ཆབ་མདོ། རྒྱ་མདོ་གསུམ་ཡོད་པ་ལས། སྤྱི་མ་རྒྱུད་
 གི་ཕྱོགས་གཏོགས་ཀྱི་སྟོ་ཁམས་ཆེན་པོ་སྤྲོད་ཀྱི་སྤྲོད་ཟིའི་ཡུལ་དང་། རྒྱལ་མོ་རོང་
 རྒྱས་ཡར་ལ་སྤང་གསུམ། རོང་རྒྱག་གམ་སྤང་རྒྱག་དང་རོང་ལུའམ་དགྲ་དང་།
 ཤོང་བརྒྱར་གྲགས་པ་ནས་སྟོད་ཀྱི་སྟོ་བོའི་བར་དང་། དེ་དག་གི་སྟོ་ངོས་སུ་ས་
 དམ་རྒྱལ་པོ། ཀྱི་དམ་རྒྱལ་པོའི་ཡུལ་ཕྱོགས་རྒྱ་ཁྱོན་ཆེ་ཞིང་སྟོ་མཐའ་རྒྱ་གར་དང་
 འབྲེལ་ལོ། བར་ཁམས་སུ་སྟོད་ནས་མར་ལ་ཉོར་དང་། སྟེ་དགོ། བི་རི། ལྷགས་

① ཤོག་ངོས་447པའི་ཁྲིང་28པར། མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་། 2006ལོར།

② ཤོག་ངོས་༡༥པའི་ཁྲིང་74པར། བོད་ལྗོངས་བོད་ཡིག་དཔེ་རྒྱུ་ཁང་། ༡༩77ལོར།

མོ། ཡུའུ་ཤ། ཚ་ཁོ། འཛོ་རྒྱ། ཨ་མཚོ། ཨ་རིག་སྐགས་ཡོད་དོ། ཨ་མདོར་
དཔའ་རི་ཕོ་རོང་དང་མདུང་ནག་ཤར་ར་ཡུ་གུར་དང་། ” ཞེས་སྐགས་ཁམས་དང་
ཨ་མདོའི་ས་མཚམས་གསལ་པོར་གྱིས་འདུག །

བཅན་པོ་སྤྱི་བཞི་པ་འཇམ་དཔལ་བསྟན་འཛིན་ཕྱིན་ལས་གྱིས་མཛད་
པའི། 《འཇམ་གྱིང་ཆེན་པོའི་རྒྱས་བཤད་སྟོན་བཅུད་ཀྱི་གསལ་མེ་ལོང་》ལས①།
“བོད་དབུས་གཙང་གི་ཡུལ་ནས་རགས་རིམ་གྱིས་གཞལ་བའི་ཤར་དང་། བྱང་
ཤར་གྱི་ཚྭ་གསལ་སྤྱད་མདོ་ཁམས་གྱི་ས་ཆ་ཡོད་པ་དེ་ལ་ནང་གསེས་གྱིས་དབྱེ་ན།
མ་བྱ་ཟབ་མོ་སྐང་། ཚ་བ་སྐང་། སྟོ་མ་ར་སྐང་སྟེ་སྐང་གསུམ་མམ། ཡང་ན་
གོང་སྟོ་སྐང་གསུམ་གྱི་ཐོག་ཏུ་དམར་ཁམས་སྐང་། མི་ཉག་སྐང་། གཡེར་མོ་
སྐང་བཅས་བསྟན་པས་སྐང་རྒྱག་དང་། ཚ་བ་རོང་། ས་ངན་རོང་། ཉག་རོང་།
རྒྱལ་མོ་རོང་སྟེ་རོང་ཆེན་བཞི་དང་། མི་ཉག་རོང་སྐགས་རོང་རྒྱང་མང་པོ་ཡོད།
དེ་ཡང་ཡུལ་པལ་ཆེར་སྐགས་གཅིག་ཏུ་བཤད་ན་གོ་བདེ་བས། གོང་པོའི་ཡུལ་
ནས་ཤར་ཏུ་ལ་ཆེན་པོ་ཞིག་བརྒྱབ་སྟེ་སོང་བ་ན། ཁམས་སྟོན་སྟོ་རྒྱུད་གྱི་ཆར་སྟོ་
པོའི་ཡུལ་ཟེར་བ་ཡོད། ཡུལ་དེ་ན་གྱིང་རྗེའི་རྒྱང་ལས། བར་རྒྱག་ཨ་སྟའི་
རོང་ལ་རྒྱག ཨ་སྟའི་རོང་ཡིན་ཆོད་འདུག ཡུལ་དེར་ཨ་རྒྱ་རྒྱུན་པར་སྤྱི་སྤྱོད་
གནས་པར་བཞུགས་ཆེན་ཡིན་ཟེར་བ་སྐགས་གནས་ལ་མཚན་ཅན་འགའ་རེ་དང་།
སྟོ་བོ་རྒྱ་མདའ་དགོན་སྐགས་དགེ་ལྷགས་དང་ རྟིང་མའི་དགོན་པ་ཡང་མང་ཅམ་
དང་། སྟེ་པ་ཀ་ནམ་ཟེར་བའི་རྒྱལ་ཕུན་རང་མགོ་ཐོན་པ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད། སྟོ་བོའི་
ཡུལ་རྒྱབ་དང་སྟོ་མཐའ་སྟོ་པའི་ཡུལ་དང་། ཤར་ཏུ་སོང་བ་ན་ཚ་བ་རོང་ཟེར་བ་
ཡོད། ཡུལ་དེ་པལ་ཆེར་གཞུང་གི་མངའ་འོག་ཏུ་གཏོགས་ཤིང་ལ་རེ་བཞིན་ཁྲལ་
གྱི་དངོས་པོ་ཡང་མི་ཉུང་བ་འབུལ་བཞིན་ཡོད། དེར་ཚ་བ་མཚོ་སྐང་རྫོང་དང་།
གསང་སྐགས་ཆོས་རྫོང་སྐགས་ཁང་འགའ་རེ་དང་། མི་སྟེ་ཡང་མང་པོ་ཡོད་ཟེར་
བ་ཐོས། དེ་ནས་ཤར་ཏུ་སོང་རྗེ་ར་དང་། འདུས་དང་། འཇང་སྐགས་དང་།

① ཤོག་ངོས་༡༧༥པའི་ཐོང་༡༥པར། བོད་རྫོངས་བོད་ཡིག་དཔེ་རྒྱུན་ཁང་། ༢༠༡༡ལོར།

དེའི་བྱང་ཤར་དུ་རྒྱལ་ཐང་དང་། དེའི་ཤར་དུ་མི་ལི་ཟེར་བ་སོགས་དང་། མི་
ལི་ལི་ལྟ་བུ་དང་། རྒྱལ་ཐང་གི་སྟོར་ལོ་ལོ་ཟེར་བ་སྟེ་དོའི་རིགས་སུ་གཏོགས་པ་སྟེ་
ཆེན་པོ་བཅས་ཡོད་པ་ལས། རྒྱལ་ཐང་གི་རྒྱལ་ཐང་གི་བྱང་གོང་བཤད་སྟེ་པོའི་
ཡུལ་དང་ཉེ་ས་གནས་ཁ་བ་དཀར་པོ་ཟེར་བ་རྒྱ་བོད་ཡོངས་ལ་གྲགས་པའི་གནས་
ཤིག་ཡོད། འཇར་དང་རྒྱའི་མཆོམས་སུ་རི་བྱ་རྒྱུད་དུ་གྲགས་པའི་གནས་དང་།
རྒྱལ་ཐང་རང་དུ་རྒྱལ་བ་རིགས་ལྡར་གྲགས་པའི་སྐྱུ་བྱིན་རྒྱལ་ཐང་ཅན་སོགས་དང་།
རྒྱལ་ཐང་ཟེ་རུ་དགོན་ཟེར་བ་སོགས། དགེ་ལུགས་པའི་དགོན་ཁག་ཀྱང་མང་པོ་
ཡོད་ཟེར། མི་ལིར་ཡང་དགེ་ལུན་པའི་དགོན་ཁག་མང་པོ་དང་། མི་ལི་རྒྱལ་
ཐང་སོགས་སུ། ཀུན་སྟོན་གཙང་བའི་དགེ་འདུན་པ་མང་པོ་བཞུགས་ཡོད་ཅིས་
སོས། གོང་བཤད་ཡུལ་དེ་དག་གི་སྟོར་ཡུན་ནན་དང་། ཤར་དུ་སི་ཁོན་གྱི་ཆར་
གཏོགས་གུན་ཁྱི་ཟེར་བ་ཡོད། ཡང་ཉར་པོའི་ཡུལ་ནས་ཤར་དུ་ལ་གཅིག་བརྒྱབ་སྟེ་
སོང་བ་ན་ཁམས་ལྟ་རི་མགོ་ཟེར་བ་ཡོད། དེ་ནས་ཤར་དང་བྱང་དུ་ལྷགས་ར།
དཔལ་འབར། རྒྱལ་སྟོན་ཁྱུང་པོ་དཀར་ནག་སེར་གསུམ་སོགས་ཡུལ་གྱིང་འབྲོག་
སྟེ་མང་ཅམ་ཡོད་པ་ཕལ་ཆེར་གཞུང་སྟེ་ཡིན་ལ། ཁྱུང་པོར་དགེ་ལུགས་པའི་
དགོན་ཁག་བརྒྱད་དང་། ཁྱུང་པོ་གཏིང་ཆེན་ཟེར་བ་སོགས་པོན་པོའི་དགོན་
ཁང་མང་པོ་ཡོད།

ཡང་། ཁམས་ལྟ་རི་མགོ་སོགས་ནས་ཤར་གྱི་ཕྱོགས་སུ་ཤར་གངས་ལ་ཟེར་
བའི་ལ་ཆེན་པོ་ཡོད། དེ་ནས་ཤར་དུ་ཆ་བ་སྐང་ལ་ཟེར་བའི་ལ་ཆེན་ཞིག་དང་
དེའུ་ལ་རྒྱ་བརྒྱལ་བ་ན་རི་བོ་ཆེ་ཟེར་བ་སྟེ་ལྷག་ལྷང་པའི་དགོན་གནས་ཆེན་པོ་ཡོད་
པ་དེར་གཏུག་ལག་ཁང་ནང་རྟེན་དང་། ཆོས་བརྟེན་སོགས་ཆོད་མེད་པ་ཡོད་
ཟེར་བ་དེ་སྟོན་དུས་སུ་བྱོན་པའི་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་སླ་མ་སངས་རྒྱས་ཡར་བྱོན་གྱི་
གདན་ས་ཡིན། དེར་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་སྐུ་སྐྱེ་གཉིས་དང་དགྲུང་བརྒྱུད་པ་
གཅིག་བཅས་སྟེ་ཆེན་གསུམ་ཡོད་ཟེར། དེ་ནས་ཤར་དུ་རྩ་རྒྱུད་དང་དམ་རྒྱུ་གཉིས་
འདུས་སར་ཆབ་མདོ་དགོན་པ་ཡོད་པ་དེར་འཕགས་པ་ལྟ་ཡབ་སྐུ་གསུམ་དང་
ལྷ་ཆོགས་ཀྱང་ཉིས་སྟོང་ལྷག་ཅམ་བཞུགས་ཡོད་ཅིང་། སྟོབ་གཉེར་སོགས་མེད།

དེ་མི་མང་ཡང་ལྟ་རྟེན་ཆོས་གསུམ་དང་རྒྱ་སྟོབས་ཆོག་ཆེ། དེར་སང་བཀའ་འགྲུར་
 གྱི་པར་གསར་པ་ཞིག་ཀྱང་བཞེངས་ཡོད། སྐྱེད་བང་བཅན་པ་ཁོང་ནམས་ཀྱི་
 ཆོས་སྤྱང་གི་དྲིན་དང་། རྒྱ་མི་ཆོའི་ས་དབྱུད་བཟང་སྟབས་ཡིན་ཟེར་ཞིང་དགོན་
 པའི་གནས་ཀྱང་ཡ་མཚན་ཞིག་འདུག དེ་ནས་བྲག་གཡབ་ཟེར་བའི་སྡེ་ཡོད་པ་
 དེར་བྲག་གཡབ་མ་དགོན་བྱ་དགོན་ཟེར་བ་སོགས། དགོན་ཁག་འགའ་རེ་དང་།
 ལེགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་སློལ་ན་ཤེས་རབ་ཡབ་སྐུ་ཀྱི་སྐུའི་སྐྱེ་བར་གྲགས་པའི་
 སྐུ་སྐྱེ་ཆེ་ཆང་ཆུང་ཆང་གིས་གཙུག་པའི་དགེ་འདུན་པ་མང་ཙམ་དང་སྡེ་ཡང་ཆེ་
 ཙམ་ཡོད། དེ་དག་སྟོན་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་པ་དེར་སང་དགེ་ལྡན་པར་སོང་ཡོད་
 ཅིང་། དགེ་ལུགས་པའི་ལ་རྒྱ་འཛིན་པ་ལ་ཡང་སྟོབ་ཡོད། དེ་ནས་ཤར་རུ་དམར་
 ཁམས་ཟེར་བའི་ས་ཆ་ཡོད་པ་དེར་ས་དགའི་དགོན་གནས་འགའ་རེ་དང་། ཆོས་
 རྒྱལ་སྤོང་བཅན་གྱི་རུས་སུ་བཞེངས་པའི་སྟོལ་མའི་ལྟ་ཁང་དང་། རྩེད་བརྟན་
 སོགས་ཡོད། དུལ་དེའི་མི་དག་གཤུག་རྒྱབ་ཆེ་ཞིང་མི་ཉག་གི་སྐད་ལྟར་སྤྱོད་བར་
 བྱེད། དེ་ནས་ཀོང་ཅེ་ཁ་ཟེར་བ་ཡོད་པ་དེ་ཡན་ཆད་པོད་ཀྱི་མངའ་ཞབས་ཀྱི་
 ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་ཡིན། དེ་ནས་ཤར་རུ་འབའ་ཟེར་བའི་ས་ཆ་ཡོད་པ་དེར་
 འབའ་ཆོས་སྡེ་དགོན་དང་གོའི་རྩོ་རྩོ་དགོན་སོགས་དགེ་ལྡན་པའི་དགོན་མང་པོ་
 དང་སྡེ་ཡང་མི་ཉུང་ཙམ་ཡོད། དེ་ནས་འབྲི་རྒྱ་ཁ་གྲུན་ལ་སོང་བ་ན་འབའ་ས་
 ངན་ཟེར་བའི་རོང་དེའི་མི་ནམས། རོང་དེ་ལ་གནས་བཅས་ཉེ་རྒྱན་ངག་གི་ལས་
 འབའ་ཞིག་གིས་འཛོལ་བར་བྱེད། འབའ་ནས་ཤར་རུ་ལི་ཐང་གི་སྡེ་ཡོད་པ་དེའི་
 སའི་ཆ་འབའ་དང་ཉེ་སར་ཀ་འབྱུར་གནས་ནང་ཟེར་བའི་གནས་བྱིན་རྒྱབས་ཅན་
 ཞིག་ཡོད་པ་དེར་སྟོན་རུས་སུ། ཀམ་པའི་དགོན་གནས་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་དེར་སང་
 རུས་དབང་གིས་ཉམས་ནས་མེད་ཀྱང་གེ་སར་གྱི་མགོན་ཁང་ཡིན་ཟེར་བ་སོགས་
 ཡ་མཚན་འགའ་རེ་ད་རུང་ཡོད། དེ་ནས་ཤར་རུ་ལི་ཐང་ཐུབ་ཆེན་བྱམས་པ་
 སྤྱིང་ཟེར་བ་ཡོད་པ་དེར་དགེ་འདུན་པ་ཉིས་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ་ཙམ་དང་དགེ་བའི་
 བཤེས་གཉེན་ཡང་མང་པོ་ཡོད། གནས་ཀྱང་ལི་ཐང་གི་སའི་ཆ་ལི་ཐང་བསམ་
 འཕེལ་སྤྱིང་སོགས་དགེ་ལུགས་པའི་དགོན་ཁག་ཆེ་ཆུང་ཤིན་ཏུ་མང་ཞིང་ས་རྒྱུང་

སོགས་སྲིད་མཐའ་ཙམ་ཡོད་པ་ཡང་ཉམ་དམའ་བར་ཡོད། དེ་ནས་བྱད་དང་བྱད་
 ཤར་དུ་ཉག་རོང་བེར་བའི་ལུང་པ་ཡོད། དེའི་སྟོང་གི་ཆར་རྒྱ་རྒྱ་འབའ་ཞིག་གི་
 གྲེ་དང་། སྒྲུང་དུ་ལི་ཐང་དང་མི་ཉག་གི་གྲེ་འབྲེས་མར་ཡོད་པ་ལས་ཉག་ཆུའི་
 གཡས་འགམ། ལི་ཐང་གི་ཆར་གཏོགས་པ་ཞིག་དུ་ཕོ་བྲང་ལྷ་ཆེ་བེར་བའི་གནས་
 ཡོད་པ་དེར་ཕ་དམ་པའི་སྐྱབ་སྐྱུག་ཡོད། དེར་དེ་ཉིད་གི་སྐྱབ་སྐྱུག་གི་རྒྱུ་བྱུང་གི་
 རོས་ལ་གསལ་པོ་བབས་ཡོད་བེར་བ་ཐོས། ལི་ཐང་ནས་ཉག་ཆུ་བརྒྱལ་བའི་ཤར་
 ན་མི་ཉག་གི་ཡུལ་ཡོད་པ། དེར་མི་ཉག་དགའ་བཞི་དགོན་སོགས་ས་སྐྱུ་པ་དང་།
 མི་ཉག་སྐྱེ་ལི་དགོན་སོགས་དགེ་ལུགས་པའི་དགོན་པ་མང་པོ་དང་། མི་ཉག་གི་
 བྱང་མཐའ་ཉོར་ཁོག་དང་ཉེ་སར་རྒྱལ་དབང་རིན་པོ་ཆེའི་གདན་ས་མགར་ཐར་
 དུ་གྲགས་པ་སོགས་ཡོད། དེ་དག་གི་ཤར་དུ་རྒྱལ་མོ་རོང་ཡོད་པ་དེ་ལ་ནང་གསེས་
 གྱིས་དབྱེན། ལྷག་། མ་སི། ཁོ་སྐྱབ། སོ་མང་། རྫོང་འགག། རྩྭ་ཆེ། དམ་
 པ། འོག་ཞི། མདོ་ལི། སྤྲི། པ་བམ། དགེ་ཤི་ཆ། ལྷ་ལྷ། ལེན་ཅ།
 རབ་བརྟེན། བཅན་ལྷ། རྒྱལ་ཁ། མགོན་དུ་བཅས་རྒྱལ་ཁག་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད་
 ཅིང་། དེང་སང་བརྟུ་གསུམ་ཙམ་ལས་མེད། ཡུལ་དེ་དག་གི་མི་རྣམས་དཔའ་ཞིང་
 གདུམ་པ་རྩལ་ཆེ་བ་ཡིན་ཅིང་། མི་ཉག་རྒྱལ་རོང་མི་ལི་སོགས་བོད་ཡིན། དེར་
 རྒྱལ་མོ་ལུར་རྫོ་བེར་བའི་རི་གཉན་པོ་དང་། ལོ་ཆེན་བེ་རོ་ཅ་ནའི་སྐྱབ་སྐྱུག་དང་
 རྒྱལ་ཞབས་སོགས་གི་རྒྱུ་སོགས་གནས་ལ་མཆོན་ཅན་མང་པོ་ཡོད། ཤོང་བཤད་
 བོད་གི་གྲེ་ནག་ཆུ་སོགས་ནས་ཤར་སྟོར་ནག་ཤོད་བེར་བའི་གྲེ་དང་། ནག་ཆུའི་
 ཤར་དུ་ཨ་གྲགས། རྫོང་མར། སོག་གྲེ་སོགས་འབྲོག་གྲེ་མང་པོ་དང་། དེ་
 དག་གི་ཤར་དུ་འབྲོང་ལ། དགེ་རྒྱུ། རྫོང་ཤུ། སྲིང་སྟོང་མ། དི་རི་ཁ་
 འགའ་དང་། ཡོས་ཤུ། རོག་ཤུ། ལྷག་རང་། འོ་སོག་གོ་འུ་ཆ། མོན་གྲལ་
 ཅིན་ཉ་མཆོ། དགེ་ཆེ་སོགས་འབྲོག་གྲེ་མང་པོ་ཡོད། དེ་དག་གི་སྟོ་ཆབ་མདོ་
 དང་བྲག་གཡབ་འབའ་སོགས་ནས་བྱང་། གྲེ་གྲེ་དགེ་བེར་བའི་དཔོན་ཁག་གཅིག་
 ཡོད་པ་ཁམས་གི་དཔོན་ཁག་གི་ནང་ནས་གྲེ་ཆེ་ཤོས་ཡིན། ཁམས་པ་དག་གིས་
 བོད་བྲི་སྟོར་བརྟུ་གསུམ། གྲེ་དགེ་པོ་བྲང་བརྟུ་གསུམ། རྒྱ་ནག་ཞིང་ཆེན་བརྟུ་

གསུམ་སོགས་ཟེར། ཟླ་དགའི་མངའ་འོག་གི་ཆར་རྩ་རྩོགས་ཆེན་དགོན་དང་།
 གེ་ཆེན་དགོན་དང་། སྤུལ་ལ། ཀ་ཐོག་པ་དང་། སི་རུའི་དགོན་དང་། ཟླ་
 དགེ་རྒྱལ་པོ་རང་གི་དགོན་པ། ས་ཀར་རྩིང་གསུམ་གྱི་དགོན་གནས་མང་པོ་ཡོད་
 གུང་ཟླ་དགའི་གཞུང་སའི་གཞུང་རང་རུ། དགེ་ལུགས་པའི་དགོན་པ་མེད་ཟེར་བ་
 ཐོས། ཟླ་དགའི་ཉེ་ལམ་རུ་ལྷན་སོག་དང་། ལྷ་སོག་དང་། སྤྱིང་བར་མ་དང་།
 ར་ཉག་དང་། ར་ཤོད་ཟེར་བ་སོགས་ཟླ་འགའ་རེ་ཡོད་པ་དེ་དག་གི་ཆར་ལྷན་
 ཆོས་ལམ་སྤྱིང་སོགས་དགེ་ལུགས་པའི་དགོན་ཁག་མང་པོ་ཡོད། ཟླ་དགེ་ནས་
 ཤར་རུ་རྟོར་སོག་ཟེར་བའི་ལུང་པ་ཡོད་པ་དེར་ཁང་གསར་དང་། མ་ཟི་དང་།
 བྲག་མགོ་དང་། དཔེ་རི་དང་། དྲེའོ་ཟེར་བ་སོགས་དཔོན་ཁག་ལྟ་དང་། རྟོར་
 གམ་རྩི་དགོན་པ་དང་། བྲག་མགོ་དགོན་པ་དང་། རྩ་བོ་ཉ་མཆོ་དགོན་དང་།
 རྩ་དགོན་གསར་སོགས་དགེ་ལུགས་པའི་གྲུ་ཆང་ཆེན་པོ་མང་པོ་ཡོད།

དེ་དག་ནས་ཤར་རུ་རྟོར་སྟོར་དང་དབལ་ཤུལ་ཟེར་བའི་ཟླ་ཡོད་པ་དེ་འདས་
 པ་ན། མདོ་སྨད་ཨ་མདོའི་སའི་ཆར་སྤེབས་ཡོད། ཁམས་ཀྱི་མི་དག་རང་བཞིན་
 ཏུང་བ་དང་། དཔའ་རྩལ་ཆེ་ཞིང་རྩེ་བོ་ལ་སློབ་ཉེ་བ། བོད་གཞན་ལས་དད་པ་
 དང་ཡིད་ཆེས་ཆེ་ཞིང་སྤྱབ་མཐའི་ཆགས་དང་ཡང་ལྷག་པར་ཆེ། མ་འདྲིས་པ་
 རྣམས་ལ་རྩལ་པོར་སྦྱོང་ཅིང་། འདྲི་ཆ་ཆེ་བ་ལ་ཁ་སེམས་མེད་པར་ཕན་འདོགས་
 གེད་པ་དག་ཡིན་ཡང་། དག་སྤང་དང་ཡིད་ཆེས་ཆེ་དྲག་པའི་སྦྱོན་ཡོད། ཅེས་
 གསུངས་སོ། །

དགོན་མཆོག་བསྟན་པ་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི། མདོ་སྨད་ཆོས་འབྱུང་དེབ་
 ཐེར་རྒྱ་མཆོ་ནང་རུ། ཆ་ཁོ་དང་། ཅོག་ཅེ། རྩ་ཆེན། བཅན་ལྷ། སྤྱོ་སྤྱང་
 སོགས་རྒྱལ་མོ་རོང་གི་ཡུལ་གྱི་གནས་རྩལ་དང་། དགོན་ཟླ་འགའ་ཞིག་གི་ལོ་
 རྒྱས་མདོ་སྨད་ཆོས་འབྱུང་ནང་གསུངས་ཡོད་པ་མ་ཟད། མདོ་སྨད་ཀྱི་ཁོངས་སུ་
 གཏོགས་པའི་དེང་རུས་ཁམས་སྤྱོགས་ཀྱི་ས་གནས་མང་པོའི་སྟོར་ཡང་བཤད་ཡོད་

པ་«མདོ་སྐད་ཆོས་འབྱུང་»ལས་^①། བཅན་ལྟ་ནས་ཤར་ངོས་ཉིན་ལམ་དུག་ཅམ་
 བ་ཚུན་དུ་ཕུའི་མཁར་ལུབ་ངོས་དེ་མཚུངས་ཀྱི་ས་ན་རྒྱ་ནག་དར་ཅེ་མདོ་ཡོད། དུ་
 ལུ་ལ། ཤར་དར་ཅེ་མདོ་རྒྱ་པོད་ཀྱི་ས་མཚམས་འདུད་སྒོ་ཆེ་ཞིང་། འདོད་དགུ་
 འབྱུང་བས་ཡུལ་གཞན་ལས་ཆེ་ཆེར་མད་དུ་བྱུང་ནའང་། འདི་ཕྱི་འོ་བདེ་འབྲས་མ་
 ལུས་པ་འབད་མེད་དུ་སྒྲིལ་བའི་མཚོད་ཡུལ་ནམ་དག་མི་འདུག་གཤིས། སྤྱགས་
 དེར་གནས་པའི་སྤྱི་རྒྱ་ནམས། མདོན་མཐོ་ངོས་ལེགས་ཀྱི་སར་བཀྱི་བའི་བྱེད་པ་
 པོར་སྤགས་གྲུ་དགའ་ལྡན་གཞན་པན་སྤིང་གསར་དུ་ཚུགས་ཞེས་གསུངས། དེ་
 བས་ཉིན་ལམ་གཉིས་ན་སྒོ་ཆ་བ་རོང་། དེར་བེ་རོ་ཅ་ནའི་སྒྲུབ་ཁང་ཡོད། ལོ་ཆེན་
 དེ་ཉིད་དགོས་དབང་གིས་ཆ་བ་རོང་དུ་བྱོན་པར་བཤད་པའི་གནས་དངོས་གཞི་
 འདི་ཉིད་ཡིན་མན་བརྟག། དེའི་སྐད་ངོས་སུ་སྤང་ཆེན་འབྱིང་རི། འདི་དང་ཁད་
 ཉེ་བར་ཁྱི་ཡང་སྤེང་བ་སྒོ་བཟང་ཆོས་འཕེལ་འབྱུངས། ཁྱུང་པོ་དཀར་ནག་མེར་
 གསུམ་གྱི་ཚུ། བྱང་གི་སོག་ཚུ། བྱུང་གི་སོག་ཚུ། རྒྱ་སྒོན་དང་ལྷགས་ར་དཔལ་འབར་གྱི་ཚུ་
 སོགས་འདྲེས་ཏེ་རྒྱ་ཚུགས་ཀྱིས་ཞབ་ཡེ་ཟམ་འོག་དུ་འགོ་བ་དདུལ་ཚུ། དེར་སང་
 རྒྱལ་རོང་རྒྱ་ཆེན་ལ་ཡང་རྒྱལ་མོ་དདུལ་ཚུ་ཟེར། བྱང་གི་འབྲི་རྒྱ་རྒྱུང་གར་གྱི་ས་
 བྲག་འབྲི་མགོ་འདྲ་བ་ནས་འབབ་པའི་གསུང་རྒྱན་ཐོས་ལ། ལུབ་ནས་ཤར་དུ་ཆ་
 རྒྱུད། ལྡན་གཞུང་། སྤེ་དགེ། ལ་ངན། འབལ། སྤོམ་ཅེ་རག་བཅས་བཞུགས་ཡུལ་
 བཞུགས་ཀྱི་སའི་ཆ་རྒྱ་ཡུལ་དུ་འགོ་ཞིང་། ཕྱི་མ་འདིར་དགའ་ལྡན་སུམ་ཅེན་སྤིང་།
 ཁམ་ཆོན་བརྒྱད་ལ་དགེ་འདུན་ཉིས་སྟོང་དུ་ཉེ་བ་བཞུགས་པ་དང་། རྒྱལ་ཐང་
 རིགས་ལྡན་ཁང་། ཡུལ་འདིར་རྒྱན་རྒྱ། འཐབ་ཅོད། རྒྱལ་བྱིམས་སོགས་ཀྱིས་
 མནར་སྒྱུད་མེད་པར། མི་རྒྱམས་དད་པ་ཆེ་བ་སོགས་སྒྱུད་བརྒྱད་བཟླ་ཤིས་པ་
 ཐོས་སོ། དེའི་ཤར་དུ་ཡང་ཐང་དང་། ས་ཐམ། རི་པོ་བྱ་རྒྱུད་དུ་གྲགས་པ་རྒྱམས་
 རྒྱུང་། ཡང་ལྡན་སྟོད་ལབ་ཆོས་སྤེ་སོགས་ཀྱི་རྒྱབ་སྤྱགས་ནས་རྒྱ་རྒྱུབ་ནས་ཤར་
 དུ་རིམ་པར་ལྡན་མ་རྒྱ་ལ། སྤེ་དགེ་རྒྱ་སྟོད། དེ་ཉིད་སྟོད་དཀར་མཛོལ། ལ་བ་

① ཤོག་ངོས་779པའི་ཐེང་17པར། གན་སྤྱུ་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱོན་ཁང་། 1982ལོར།

ལུང་རིའི་མདུན་བྱས་ཉག་རོང་སྟོང་རུ་འབབ་ལ། བར་ཁམས་སྟོང་ཆབ་མདོར་རྩ་
 རྒྱུ་དང་རོམ་རྒྱ་འདྲེས་ཟེར་བའི་རྩ་རྒྱུ་དང་མི་གཅིག་གོ། ཉག་སྟོང་གི་བྱང་རོམ་
 འཕྲོག་གོ་ནས་ཤར་རུ་འབབ་པའི་རྩ་རྒྱུ་སྟོང་འཁོར། རྟོར་ཏེ་བོ་བྲག་མགོ་རྒྱམས་
 བརྒྱད་ནས་འགོ་བ་དེ་དང་། རྟོར་བྲག་མགོར་བྱང་སྟེ་ཁོག་ནས་འོང་བའི་སྟེ་རྒྱ་
 གཉིས་འདྲེས་པ་ལ་ཉག་རྒྱ་ཟེར། དེ་ཉིད་མི་ཉག་པོ་བྲང་ལྷ་ཆེ། ལུ་ལེ་བཅས་
 བརྒྱད་ཤར་ཕྱོགས་རྒྱའི་མཆོད་རྟེན་དཀར་པོར་འགོ་ཟེར། མགར་ཐར་དང་མི་
 ཉག་གི་རྒྱ་རྒྱམས་ཀྱང་འདི་དང་འདྲེས། གོང་གསལ་རྟུའི་ཤར་རོམ་ཉིན་ལམ་
 གཉིས་གསུམ་ན་མགར་ཐར་དང་། དེ་ནས་ཉིན་ལམ་གཉིས་གསུམ་ནས་དར་ཆེ་
 མདོར་ཐུག། མགར་ཐར་གྱི་ཤར་སྟོ་ནས་རིམ་པར་མི་ཉག་གི་ཡུལ་ཁམས་དང་།
 དེ་ནས་སྟོ་རོམ་ཉིན་ལམ་ལྷ་རྒྱག་གིས་ན་ལི་ཐང་ཡོད། ཁམས་སྟོང་རྩོད་གྱི་རྒྱ་
 དང་། ལྷ་རི་མགོའི་རྒྱ་སྟགས་སྟོ་བོ་རོང་བྲག་ཡར་རྒྱབ་གཙང་པོར་འབབ་པ་
 ཡིན་ལ། སྟོང་རོམ་གསུང་འབུམ་རུ་རྒྱའི་མིང་རྒྱམས་མ་གཅིག་པ་ཡིན་ནམ་
 འགའ་རེ་རོམ་མི་ཟེན་པའང་སྟང་། འབྲི་རྒྱའི་ཤར་དང་བྱང་དཀར་མཛེས་གྱི་རྩ་
 རྒྱུ་དང་། ཉག་རྒྱ་ལ་ཐུག་གི་བར་སྟོ་འཕོར་སྟང་རུ་གཏོགས་པར་བྱེད་དགོས་འདྲ།
 འོན་ཀྱང་སྟང་རྒྱག་གི་རོམ་འཛིན་ཞིབ་གསལ་བཤད་པ་མ་མཐོང་ངོ་། མཛད་
 ཁམས་གྱི་རོམ་འདི་དཔོན་ཆེ་རྒྱུང་ཅི་རིགས་གྱི་མངའ་ཞབས་རོང་འཕྲོག་གི་སྟེ་རྒྱ་
 ཆེ་ཞིང་། གྲུབ་མཐའ་སྟེ་ཆོགས་པའི་ཆོས་བརྒྱད་འཛིན་པའི་དགོན་སྟེ་དང་། རྒྱུས་
 ཆེན་དམ་པ་བགྲངས་ལས་འདས་པ་བྱོན་པས། བསྟན་པའི་འབྲུང་ཁྱངས་དབུས་
 གཙང་ཆོས་གྱི་ཞིང་སར་འགན་རུས་པ་ལྟ་བུར་སྟང་ཡང་རེ་ཞིག་དེ་ཅུ་མོ། ཞེས་
 པ་འདི་དག་ནི་མདོ་སྟོང་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པའི་བར་ཁམས་གྱི་ཡུལ་སྟེའི་ལོ་རྒྱུས་
 དཔེར་མཆོན་ཞིག་རེད། །

དེ་བཞིན་རུ་བྱོ་རྒྱའི་སྟོར་ནི་སྟེ་པའ་ཆེན་དང་། འབེ་ལོ་ཆོ་དབང་ཀུན་ལྷན་
 ཀོང་སྤུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོ་སྟགས་རུས་རབས་བཙོ་བརྒྱད་པ་དང་། བརྒྱ་དགུ་པའི་
 མཁས་པ་རྒྱམས་གྱིས་གསུང་ཚོམ་ནང་རུ། ཁམས་ཕྱོགས་གྱི་བྱོ་རྒྱ་རྒྱལ་པོ་དང་།
 ཁམས་བྱོ་རྒྱ་ཤུ་ལྟ་དགོན་སྟགས་ཀྱང་ཡང་ཡང་གསུངས་འདུག །

[[བྱང་ཆུང་སྐོར]] མདོ་ཁམས་ཤར་ཁོག་ནི་གནའ་པོའི་ཡིག་རྟེན་ནང་དུ་མདོ་ཁམས་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་ཐང་བོད་ས་མཆོམས་སུ་གནས་པའི་བོད་རིག་འདུས་མྱོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་ཞིག་ཡིན་པ་ཅུང་ལས། དུལ་སྤྱིའི་མིང་ལ་གང་ཟེར་གསལ་པོར་མ་རྟོན། སྐབས་དེར་བོད་དམག་གི་རྒྱད་པ་ལས་བྱང་བའི་གྲོང་སྡེ། སྤེའི་མིང་ཁོ་རང་ཆོའི་དུལ་སྐད་དུ་དོལ་པོ་བ་ཟེར། རྒྱ་སྐད་དུ་白马藏族 ཟེར་བ་ནི། བོད་དམག་ཅས་པའི་བོད་སྐད་དེའི་སྐ་རང་སོར་བཞག་ནས་བྱིས་པའི་རྒྱ་ཡིག་རེད། ཅས་དགེ་བཤེས་དམུ་དགེ་བསམ་གཏན་གྱིས་མཛད་པའི་རྩ་པའི་ལོ་རྒྱུས་ལས་གསལ། དེར་དུས་ཀྱི་བྱང་ཆུང་དང་། གཟི་ཆོ་སྡེ་དགུ་ཟེར་བ་འདི་དག་ལྷང་ཁོག་རེ་ལ་དཔོན་མགོ་རེ་བྱས་ནས་གནས་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་སྐབས། བོད་ཡིག་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆར་ནང་དུ་མདོ་ཁམས་ཞེས་པ་ཅུང་ལས་དུལ་བྱེ་བྲག་པའི་མིང་དེ་དག་འཁོད་མི་འདུག །

འདི་ལྟར་ན་རྒྱལ་པོ་མེས་ཨོག་ཆོམ་གྱི་སྐབས་སུ། བི་རི་ཅན་པ་ཤི་ལ་ཉའི་གསོ་རིག་སློབ་རྒྱུད་ལས་ཞང་ལྷ་མོ་གཟི་དང་། རྟོང་གཞེར་མེས་པོ། བྱང་ཉི་གསུམ་གྱིས་གཙོས་པ་མང་དུ་བྱུང་། ཞང་དང་རྟོང་དང་བྱང་ཉི་གསུམ་ནི་ཐོག་མར་མདོ་ཁམས་ཀྱི་སོ་ཁ་སྐྱང་བའི་དམག་གི་སྒྲན་པ་བཏང་། དེ་ནས་ལོ་ཤས་རྗེས་སུ་སྒྲན་པ་རྣམས་ཡར་ལོག་པ་དང་རྒྱལ་པོའི་སྤྲ་སྒྲན་པའི་གོ་གནས་གནང་ཡོད་པའི་སྐོར་བཤད་ཡོད་པ་ལས། སྐབས་དེར་བོད་དམག་གིས་སྐྱང་བའི་ས་མཆོམས་དེའང་དུལ་འདི་དག་པལ་ཆེར་ཡིན་ངེས་སྟུང་སྟེ། ད་ལྟར་དོལ་པོ་བའི་བོད་རིགས་ཆོ་ལ་རྒྱ་རིགས་ཆོས་ 白马藏族 ཅས་འབོད་པའི་ཆོགས་པ་དེ་དག་ཀྱང་དུལ་འདི་དང་ཉེ་བར་གནས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

བོད་སྤྱིངས་གཉའ་ལམ་རྫོང་གི་ཁོངས་སུ་ཡོད་པའི་ཤར་པའི་ལོ་རྒྱུས་ནི། ཁོ་ཆོའི་མེས་དང་། ཡང་མེས་ཀྱི་ཡོང་ཁུངས་དེ་ཁམས་ཀྱི་ཤར་པའི་དུལ་ནས་བྱང་བ་རེད་ཅས་རྒན་པོའི་ཁྲིད་དུ་བཤད་སྟོལ་ཡོད་འདུག །ཅས་ཤར་པ་མཁས་དབང་སུར་པའི་ཞལ་ནས་ཐོས། །

[[བལ་ཡུལ་ཤར་པའི་ལོ་རྒྱུས་ནི།]] བལ་ཡུལ་རྒྱལ་ཁོངས་ཀྱི་ཤར་པའི་ལོ་རྒྱུས་བྱ་ལམ་དུ་སྟེལ་བའི་ཡིག་ཆ། “ ཤར་པ་རྣམས་བོད་ནས་བལ་པོར་གནས་སྟོན་དུས་

དང་ཡུལ་གང་དག་བརྒྱད་ནས་སྤོང་ཆུ་གི་ཐད་ལ་འདོད་ཁུངས་མི་འདྲ་བ་མང་
 བོ་མཆིས། གང་ལྟར། ཁོ་ཚོ་ནི་བོད་ཤར་ཕྱོགས་ཁམས་གི་ཡུལ་ནས་འོངས་པས་
 མཚན་ལའང་ཤར་ཁམས་པ་ཞེས་ཐོགས་པར་སྒྲུམ། དེ་དག་ཐོག་མར་ཡུལ་ཆགས་
 པའི་གནས་ནི་བལ་ཡུལ་གི་ཤར་ཕྱོགས་ཁམས་བུའི་ཡུལ་ལོ། །དེ་ལྟར་རུས་ཡུན་
 རིང་ཅམ་ལོན་པ་ན། ཤར་ཁམས་བུར་གནས་ཆགས་པའི་ཁམས་པ་དག་གི་མཚན་
 ཡང་ཤར་པ་ཞེས་པའི་བསྐྱུས་མིང་ཞིག་ཏུ་གྱུར། གཞན་ཡང་ལྷགས་སྤུལ་སྤྱི་ལོ་
 ༡༠༠༡ལོར་བལ་པོའི་རིགས་རྒྱུད་རིག་པ་ཞིབ་འཇུག་གནང་བའི་དབུད་འབྲས་ལྟར་
 བ། ཤར་པ་ནམས་ས་མཚམས་བཀལ་ནས་བལ་པོར་སླེབས་པའི་རུ་ཡོང་བ་ཁོ་ན་
 ཞིག་མ་ཡིན་པར་འདོད། གང་ཞེ་ན། སྐབས་དེར་ད་ལྟའི་བལ་པོའི་གཞུང་འདི་
 མེད་པས་སོ། །ས་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༤ ལོར་གོར་ཁའི་རྒྱལ་པོ་ཐོག་མ་མི་རེ་མེ་མེ་རྒྱ་རྒྱ་
 ཡུན་ཤུ་ལགས་གིས། བལ་པོ་གཅིག་གྱུར་མཛད་རྗེས་གསོད་ད་ལྟའི་བལ་པོའི་
 མངའ་ཁོངས་གི །ཉི་མ་ལའི་རིག་རྒྱུད་གི་ས་ཆ་དེ་དག་གོར་ཁ་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཏུ་
 གཏོགས་པར་གྱུར། ཞེས་དང་། གཞན་ཡང་། ཨོ་ཕེ་རྗེ་འཛིན་གོངས་ལྟར་ན། ཤར་
 པ་ནམས་ཉེ་བའི་ལོ་300-400 ཅམ་གི་ནང་རུ་བོད་ཤར་ཕྱོགས་ཁམས་གི་ཡུལ་ནས་
 རྒྱར་བལ་པོར་སླེབས་པར་འདོད་མོད། འོན་ཀྱང་། གོ་ཏམ་གི་བཞེད་པ་ལྟར་ན།
 ཤར་པ་ནི་ལོ་༥༠༠ གོང་རུ་བོད་ནས་སྤང་བའི་གངས་ལ་བཀལ་ཉེ་རྒྱར་བལ་པོར་
 སླེབས་ཟེར་ཤིང་། དེ་ལས་བརྒྱ་ཆ་བྱང་དང་། གངས་རྒྱུད་ཉེར་དུག་གི་ཆོས་
 ལུགས་ཉིན་རྒྱ་དང་། བརྒྱ་ཆ་ཐིག་ཆོག་༡༥༩ གི་ཆོས་ལུགས་ནི་བོན་པོ་ཡིན་ནོ། །

༥ ཤར་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཐོར་བཤད། དེ་ཡང་ཤར་པའི་རག་རྒྱན་རུ་གྲགས་པའི་ལོ་
 རྒྱུས་ལྟར་ན། ཐོག་མར་ཤར་པའི་མེས་པོ་༡༤༠༠ཅམ་ཞིག་བོད་ཡུལ་ཁམས་གི་
 ཕྱོགས་ནས་དབུས་གཙང་སོགས་བརྒྱུད་དེ་རྒྱར་ཉི་མ་ལའི་རི་རྒྱུད་རུ་སླེབས། དེ་
 བོ་རུས་རབས་༡༥ དང་། ༡༦ ནང་རུ་བྱུང་བའི་བོད་གི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་གི་
 རྩོད་རྒྱུ་གིས་རྒྱུན་བྱས་ནས་ཕེབས་དགོས་ཐུག་པ་འདྲ། གང་ལྟར། རུས་སྐབས་
 མི་འདྲ་བ་བཞིར། ཤར་པ་སྒོར་ཆོ་མི་གཅིག་པ་བཞི་སྤྱི་ལོ་དེ་རུ་བལ་པོའི་ཤོ་ཁམས་
 བུའི་གནས་སུ་ལྷགས་ནས་གཞིས་ཆགས་པར་སྐད་ལ། དེ་དག་ནི་མི་ཉག་པ།

ཐམ་མི། མེར་ཏ་བ། ལྷ་བ་རྣམས་སོ། །ཁུས་ཁྱིས་རེ་འགས་ལན་ཚུའི་ཚོར་ལམ་
 དེད་ནས་ལུབ་ཕྱོགས་སུ་གནས་སྟོན། དེ་ལྟར་སོ་ཚོ་ཕྱོགས་སུ་འཐོར་བས། ཐོག་
 མའི་རུས་ཚན་བཞི་དེ་དང་སང་རུས་ལག་ཉི་ཤུ་ལྷག་ཏུ་གྱུས་སོ། །དེ་ནས་ལྷགས་
 གྲེལ་གྱི་ལོ་ ༡༥༠༠ ཡས་མས་སུ་བུམས་བུའི་ཤར་པ་ཚོར་གསར་དུ་ཚུགས་པའི་བལ་
 བོའི་རྒྱལ་ཁབ་ནད་དུ་ས་གནས་རང་སྤྱོད་ཐོབ་མོད། འོན་ཀྱང་། ལྷགས་བྱི་གྱི་ལོ་
 ༡༥༠ ཡས་མས་ལ་གྱུང་གོ་དང་བལ་བོའི་བར་དུ་བྱུང་བའི་འགལ་འདྲའི་རྒྱུ་གྱིས་
 བལ་བོའི་གཞུང་གིས་གྱུང་ཤར་པར་སྤེལ་སྤྱོད་པའི་ཐེ་གཏོགས་གྱུར་།

* མཁུ་པའི་ལོ་རྒྱུས། མིང་འགྲེལ་དང་ཆགས་ལུགས་སྟོགས་སྡེ་བཤད་པ། དེ་
 ཡང་མཁུ་ཁེས་པ་ནི་མཁུ་ཚུགས་ཀྱི་མཁུ་ཉེ་ཚུགས་ཀྱི་བརྒྱ་དང་། པ་ཁེས་པ་ནི་
 དུལ་དེར་གནས་པའི་གང་ཟག་ལ་གོ་བར་བྱའོ། དེ་གཉིས་མཆོམས་སྒྱུར་ན་མཁུ་
 ཚུགས་སུ་གནས་པའི་དུལ་པ་སྟེ་མཁུ་པ་ཁེས་པའི་དོན་ལའོ། །ལར་མཁུ་པ་ནི་བལ་
 པའི་ཚུགས་ཀྱི་ཉེ་མ་ལའི་རི་རྒྱུད་ཀྱི་མཐོ་སར་ཆགས་པའི་བོད་རིགས་གྲངས་ཉུང་
 བྱིན་ཡོད་ལ། དེ་དག་མང་ཆེ་བ་ནི་བལ་པོར་མཁུ་མཐའ་རུ་གནས་མོད། འོན་
 གྲང་། དེ་འགའ་ནི་རུབ་རྒྱུད་ཀྱི་རོལ་བ་སྤིང་དང་། ཉེ་ལྷམ་རྩོ་སྟེ་རྒྱལ་ས་ཀླུ་ཏ་
 ལྷན་རྩོའི་བྱང་རྒྱུད་རུ་ཆགས་སོ། །

གཞན་ཡང་བལ་པོའི་ཡུལ་གྱི་ཤར་པའི་གོང་ཆོ་རྒྱུད་ཤོས་ཀྱི་མིང་ལ་སྟེར་པོ་ཆེ་
ཟེར་ལ་ཤར་སྐད་ནི་པོད་འབར་སྐད་རིགས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས། འོན་ཀྱང་། དེ་
ནི་པོད་ཀྱི་དབུས་སྐད་དང་བསྟུར་ན་ཁྱད་པར་ཆེ་བས་ཚུང་གོ་དགོ། །ལྷགས་
རྒྱལ། སྤྱི་ལོ་༡༩༠༡ལོའི་བལ་པོའི་མི་གངས་ཞིབ་གཤེར་གྱི་མཚུག་འབྲས་ལྟར་ན།
བལ་པོད་པོ་མཚམས་ཀྱི་ཤར་པའི་མི་གངས་ནི་ ༡༥༩༩༡ ཡིན་ཞིང་། དེ་དག་ཆང་
མ་ནི་པོད་རིགས་ཡིན། ཞེས་གསལ། །

དེས་ན་དེར་སང་གཟི་ཆ་སྡེ་དགུ་དང་། ཟུར་ཆུང་ཡུལ་འདི་དག་སྐར་སྡེ་བ་
གང་གི་ཁོངས་དང་། དཔོན་རིགས་གང་གི་མངའ་འོག་ཏུ་ཡོད་པ་ཟུར་ཆུང་གི་
ལོ་རྒྱུས་གསལ་པོར་ཤེས་པས་འཇུག་པ་ཞིག་སྟེ། གཟི་ཆ་སྡེ་དགུའི་ཡུལ་གྱི་འདི་
དག་ནི་སྐར་ཟུར་ཆུང་ཁོངས་གཏོགས་ཀྱིས་ཁྲུལ་ཞིག་ཡིན་པར་གསལ་ཏེ། རྒྱ་ཡིག་

གི་དབྱང་གཞི་ལས། གཟི་ཆ་ལྷེ་དགུའི་ཡུལ་འདིར་རྟེན་པའི་གནའ་ཤུལ་རྟེན་པ་ལ་
བརྟགས་ན་རྩོམས་གསར་པའི་སྐབས་ཀྱི་གནའ་རྩམ་ཁག་ཁ་ཤས་རྟེན་ཡོད་ཅིང་།
དེ་དག་ནི་ལོ་རྒྱུང་སྐབས་ལྷན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་པ་ཞིག་རེད། ཅེས་པ་ཅམ་ལས་
གནའ་བོའི་ལོ་རྒྱུས་ཁ་གསལ་གང་ཡང་མི་འདུག །གོང་མ་གཤམ་གྱི་སྐབས་སུ་
བྱང་ཆུ་དང་གཟི་ཆ་ལྷེ་དགུ་ཐམས་ཅད་མིང་གཅིག་གི་འོག་ཏུ་དོད་མ་བྱས་ཡོད་
ཅིང་། དེ་ལས་གཟི་ཆ་ལྷེ་དགུ་ནི་སོང་ཕོན་མིང་། བན་མིང་སྐར་ཟེར་བ་ཞིག་གི་
འོག་ཏུ་དོད་མ་བྱས་པར་བཤད། སྤྱི་ལོ་༡༧༥༣ལོར་ནན་མིང་རྫོང་གསར་ཏུ་

བཅུགས། སྤྱི་ལོ་༡༧༧༥ལོར་གཟི་ཆ་ལྷེ་དགུ་ཞེས་རྫོང་མིང་བསྐྱར། ཞེས་གསལ།
དེས་ན་རྒྱ་བོད་གང་གི་ཡིག་ཆ་ཡིན་ཡང་བྱང་ཆུ་རྫོང་འདི་ཨ་མདོའི་ཁོངས་སུ་
ཡིན་པའི་ཆོག་བྱར་ཅམ་ཡང་མི་འདུག །དེར་དུས་རྒྱ་གར་ཏུ་བཅལ་སྡོད་བྱས་
པའི་བོད་རིགས་ནང་ཏུ་ཤར་རྒྱལ་མོ་རོང་དང་། རྩ་སེར་ཤུལ་ལྷེ་པ། དབལ་ཤུལ་
གསེར་རྟ་དཔོན་རྣམས་གནའ་བོའི་ཨ་མདོའི་ཁོངས་སུ་ཡིན་པ་དེལ་བསྐྱགས་ཤིང་
ཡོད་པ་འདི་ནི་དམིགས་ཡུལ་གང་ཡིན་མི་གསལ་ཡང་། ལོ་རྒྱུས་ལ་འཁྱོག་བཤད་
ཆེན་པོའི་ལས་འགུལ་ཞིག་ཡིན་པར་མཐོང་། གནའ་བོའི་ལོ་རྒྱུས་ཁ་གསལ་པོར་
བྱེད་པ་ལ་ཡིག་ཆ་དང་། གནའ་རྩམ་གྱི་བདེན་དཔང་ཆ་ལྷན་ཡོད་དགོས་པ་
ལས། རང་སྤྱང་གང་ཤར་གྱིས་རིགས་བསྐྱར་བ་དང་། རུས་བསྐྱར་བ། ལོ་རྒྱུས་
བསྐྱར་བ་བཅས་ནི་སྤྱན་པོའི་རང་འདོད་ཀྱི་ལས་སོ། །

གོང་གསལ་བོད་ཡིག་དང་། རྒྱ་ཡིག་གཉིས་ཀའི་ཡིག་ཆ་འི་ནང་ཏུ་ཤར་པ་བྱང་
ཆུ་(松 潘) ཡུལ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་འདི་དག་ནི་གནའ་བོའི་དུས་ནས་ཡུལ་འདི་བོད་
ཁམས་མདོ་དབུས་ཁམས་ལས་ཁམས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པའི་བདེན་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་
བདེན་དཔང་ཡིག་ཆ་ཞིག་རེད། དེར་དུས་བོད་རིག་པ་ཞིབ་འཇུག་པ་རྣམས་
ལ་དེ་ལས་ལྟོག་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དབྱང་གཞིའི་ཡིག་ཆ་ཁུངས་བཅུན་ཡོད་ན། ང་ཚོ་
སྤྱན་མོངས་ལ་སྟོན་གནང་ཡོང་པའི་རེ་བ་ལྟ། །

[[ཞིའི་ཁམས་ཤིང་ཆེན]] སྤྱི་ལོ་༡༧༥༣ལོར། གོ་མིན་སྲིད་གཞུང་གིས་ཁམས་
སྟགས་པལ་ཆེར་གཅིག་གུར་གྱིས་“ཞིའི་ཁམས་”ཞིང་ཆེན་བཅུགས་པ་དེའི་སྐབས་

བཅུགས། ལའི་གྲི་ཀའོས་ཁིང་ཆེན་གྱི་ཀླུ་ཁིའི་གནང་། ཁིང་ཆེན་ཡོངས་ལ་དར་
མདོ་དང་། ཡ་ཨན། ཁིའི་ཁྲང་བཅས་དམིགས་བསལ་གྱི་ས་ཁུལ་གསུམ་བཅུགས།
སྤྱི་ལོ་1950 ལའི་ཁྲ་བ་12པར་དར་མདོའི་དམིགས་བསལ་ས་ཁུལ་དེ་ཁིའི་ཁམས་
ཁིང་ཆེན་པོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་སུ་བསྐྱར། སྤྱི་ལོ་1965ལོར་ཡ་ཨན་རྫོང་གི་
གྲོང་ཁུལ་དེ་ཡ་ཨན་གྲོང་ཁྲིའི་དུ་བཅོས་ཤིང་། ཁིའི་ཁམས་ཁིང་ཆེན་མི་དམངས་
སྲིད་གཞུང་གི་གཞུང་ས་ཁྱེན་གཞི་བྱས། སྤྱི་ལོ་1952ལོར། ལེན་ཏུན་ས་ཁུལ་དེ་
ཁིའི་ཁྲང་དམིགས་བསལ་ས་ཁུལ་དུ་བསོས་ཤིང་། ལེན་ཏུན་དབྱི་རིགས་རང་སྐྱོང་
ལྗོངས་བཅུགས་པ་རེད། ཞེས་པ་འདི་དག་ནི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་དུ་རྒྱ་ཡིག་ནང་དུ་
ཁམས་པ་ཟེར་བ་དེ་གང་འདྲ་ཞིག་ངོས་འཛིན་བྱས་ཡོད་པའི་སྐོར་གྱི་དཔྱད་གཞི་
གལ་ཆེན་ཞིག་རེད། །

ས་བཅད་བཞེས། ཁམས་ཁུལ་འབྱུང་མེས།

འཛམ་ཐང་ནི་གནང་པོའི་ཡིག་ཆ་རྣམས་སུ་ཁམས་ཇི་ཐང་དགོན་པ་ཞེས་བྱིས་
ཡོད་འདུག་ལ། ཇི་ནང་དག་དབང་སློ་གྲོས་གྲགས་པས་མཛད་པའི་《ཇི་ནང་
ཆོས་འབྱུང་ཁྲ་བའི་སྐོན་མེ》ལས་^① ཇི་ནང་པ་སློ་གྲོས་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་རྣམ་ཐར་
ལས། དེ་ལས་སྐབས་ཤིག་ཆོ་གོའི་རྒྱལ་པོ་སངས་རྒྱུ་འབྱུང་གིས་གདན་དྲངས་
དབང་བཀའ་རྗེས་གནང་མང་པོ་གསུངས། ཐུག་དུག་པའི་རྗེས་གནང་སྐབས་
མགོན་པོའི་ཞལ་གསལ་བར་གཟིགས། མཆོད་ཡོན་འབྲལ་མི་པོད་བཞིན་ཁམས་
འཛམ་ཐང་དུ་ཐེབས། བུ་སློབ་ནང་སྔ་སྤྱིང་པོ་སྤྱང་མཛད་སོགས་གྱིས་ཆ་ཡུལ་དུ་
མཛད་སྤྱོད་བསྐྱུངས། དེ་ལྟར་ལོ་ངོ་བཅུ་གཉིས་ཙམ་ཁམས་སྤྱོད་སུ་བཞུགས་
ནས་བསྟན་འགྲོའི་དོན་མཛད།” ཅེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། “ཁམས་འཛམ་
ཐང་ལ་སླུ་མ་གོང་མའི་རྒྱལ་ཆབ་དུ་བཀོད་པ་གནང་ཡང་། ཡབ་ཡུམ་གྱིས་བཤོལ་
བཏབ་པས་ཐེབས་པ་མ་འཛོམས། ཞེས་དང་། ཡང་། བཀ་ལོར་གསང་སྐབས་སུ་
ཁམས་འཛམ་ཐང་ལ་ཐེབས་ཆས་མཛད།” ཞེས་དང་། ཡང་། ཇི་ནང་པ་རིན་

① ཤོག་ངོས་72པའི་ཐོང་16པར། གྲུང་གོའི་པོད་རིག་པ་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་། 1993ལོར།

ཆེན་དཔལ་གྱི་རྣམ་ཐར་ལས། “དུས་མཐར་གསང་སྤྲུག་པའི་དཔལ་གྱི་
 མཁས་གྲུབ་གཉིས་ལྟན་གྱི། སྤྱི་ཆེན་དམ་པ་གང་དེའི་ཐོག་མར་སྤྱོད་འབྲུངས་པའི་
 རྩལ་ཡང་། འཇམ་སྒྲིང་སྒྲིང་བྱུང་བྱུང་པའི་ཡུལ་མཐའ་མདོ་ཁམས་རྒྱལ་མོ་ཆ་བའི་
 རོང་ཞེས་བྱ་བའི་ཡུལ་བྱེ་མ་ཐང་དུ། ལྷགས་ལོ་རྒྱུག་ལ་རབ་དཀར་ཕྱོན་ལས་གྱི་
 སྒྲོབས་ཆེ་བའི། རིགས་རུས་མཐོན་པོའི་ཕ་མ་ཡ་རབས་གྱི་སྲས་སུ་སློན་འདུན་
 མཆོག་གིས་བསམ་བཞིན་སྤྱི་སྤྱི་བཟུང་སྐབས། ཞེས་དང་། ཡང་། “ཤིང་
 མོ་སྤུལ་གྱི་ལོ་ལ། དཔལ་འཇམ་ཐང་གི་ཆོས་སྡེ་ཆེན་རྒྱ་ཆེ་ལེགས་བཀོད་གྱི་བྱང་
 པར་དང་བཅས། དབུ་བརྟེས་གསར་པའི་དཔལ་ཡོན་ཤར་ཉེ་ངེས་པའི་དོན་གྱི་
 བསྐྱེད་པ་ཟབ་མོའི་གཞི་རྒྱུགས་ནས་བཤད་སྐབ་བྱང་འབྲེལ་གྱི་ཆེ་བ་སྒྲིག་ནས་
 རྒྱས་པའི་མཛེད་བཟང་གིས། ཁམས་སྤྲུགས་ཆོངས་ལུན་གྱི་ཡུལ་གྱི་འདིར་ཐེག་
 མཆོག་རྒྱུགས་ལྟན་གསར་པའི་ཆོས་གྱི་འོད་སྤྲེལ་ཅིར་ཡང་བཅུལ་བས།” ཞེས་སོགས་
 ལན་གཅིག་ཅུ་མ་ཡིན་པ་རྩོད་དང་པའི་ཆོས་སྡེ་དང་འབྲེལ་བའི་ས་སྤྲུགས་འཇམ་
 ཐང་དང་། རྒྱལ་རོང་ཡུལ་འདི་དག་ཁམས་དང་ཨ་མདོ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བའི་ཁམས་
 སྤྲུགས་ཡིན་པ་གསལ་པོར་གསུངས་སོ། །

གཞན་ཡང་《རྩོད་ཆོས་འབྱུང་》ལས་། “དབུས་གཙང་སྤྲུགས་གྱི་རང་རེའི་
 ཆོས་གཞི་རབ་དུ་རྒྱས་པའི་སྐབས་སུ་རྩི་བཅུན་རིན་པོ་ཆེ་སྤྱོད་དངོས་བཞུགས་པའི་
 རྒྱུད་དུ། ཁམས་རྩི་པ་སྤྲུགས་ནས་སེ་དཔོན་པོ་ལྟན་གྲུབ་རྒྱལ་མཆོན་པེབས་ནས་
 སྤྱིར་དུག་བྲིད་ཡིག་རྩི་པར་བསྐྱུལ་ཞིང་། དབང་ལྷང་ཟབ་བཀའ་མང་པོ་ཞུས།
 ཁོང་གི་གསུང་ལས། ཁམས་རྩི་པ་སྤྲུགས་སུ་ངེས་དོན་གྱི་ཆོས་གཞི་དཔོན་གནས་
 འདེབས་པའི་ལྷང་བསྐྱེད་གསུངས་པ་ལྟར། སེ་དཔོན་པོ་རང་ཡུལ་དུ་བྱོན་ནས་ས་
 རྩི་དབུས་གྱི་ནང་དུ་དཔོན་པ་བཏབ།” ཞེས་རྩི་པའི་ཁོངས་སུ་ཡོད་པའི་རྩོད་དང་
 པའི་དཔོན་པ་རྣམས་ལའང་ཁམས་རྩི་པ་ཞེས་བྲིས་ཡོད་པ་རེད། །

① ཤོག་ངོས་81པའི་བྲང་9པར། གྲུང་གོའི་བོད་རིག་པ་དཔེ་སྤྲུལ་ཁང་། 1993ལོར།

ཨ་མདོའི་ཡུལ་ངོས་འཛིན་པའི་སྐོར། 《དེབ་ཐེར་དཀར་པོ་》ལས^①། “ཨ་མདོ་
བྱ་བ་ནི་མདོ་བྱ་བའི་ཆོག་འདིའི་སྟོན་འབྲུག་དག་པར་སྟོགས་པའི་དབང་གིས་ཨ་
སྒྲ་ཞིག་སྟོན་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་བྱང་བ་ཅམ་ཡིན་ལ། ཨ་མདོའི་ཡུལ་སྤྱི་ལ་སྤྲ་མའི་
དུས་ན་ཅོང་ཁ་བདེ་ཁམས་སུ་གྲགས་ཤིང་། དེ་ལ་ཡང་ད་ལྟའི་ཟི་ལིང་སྟོགས་གྱི་
ཡུལ་ཆ་འདི་ལ་ཅོང་ཁ་དང་། དེའི་ལྷག་མའི་ཡུལ་ལ་ཅོང་ཁ་ཆེན་པོར་འབོད་དེ།
ཆེ་ཞོལ་གྱི་རྩོད་རིང་ལ་ཡང་མིང་བྱང་། ལི་ཡུལ་ནས་རྟེན་པའི་རྒྱལ་རབས་དེར་
ཡང་། བྱིའི་ལོ་ལ་བབས་ཏེ། བཅན་པོ་བྱང་ལོ་དུ་གཤེགས། དཔུན་སྟོན་ཆེན་པོ་བྱི་
འབྲིངས་གྱིས་ཅོང་ཁ་ཆེ་ཆུང་དུ་དམག་དྲངས། རྒྱའི་དམག་དཔོན་ཐུག་པུ་ཤི་
བབྱང་སོགས་བྱང་། དེ་ལྟར་རྒྱལ་པོ་གཅིག་གིས་མངའ་མཛད་པའི་མཐའ་དབུས་
གྱི་ཡུལ་གྱི་སྤྱིའི་མིང་ལ་རྒྱལ་ཁམས་དང་། ནང་གསེས་གྱི་ཆལ་ཁ་སོ་སོའམ། སྟོན་
ཆེན་གཅིག་གིས་དབང་བའི་ས་ཁམས་ལ། སྟོན་ཁམས་བྱ་བའི་ཐ་སྟངས་ཀྱང་རྒྱལ་
རབས་རྟེན་པ་འགར་སྤང་།” ཞེས་པ་འདི་ནི་ཨ་མདོ་ཞེས་པའི་ཡུལ་མིང་རི་ལྟར་
བྱང་བའི་སྐོར་གྱི་ཡིག་ཆ་ཁ་གསལ་ཤོས་དེ་ཡིན།

མདོ་ཁམས་ཤར་རུབ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བའི་ཤར་སྟོགས་ལ་ཨ་མདོ་དང་། རུབ་
སྟོགས་ཁམས་པ་ཟེར་ཡང་། དེའི་ས་མཆམས་གང་ལ་དབྱེ་བའི་ནམ་བཤད་གསལ་
ཤོས་དེ་བཅན་པོ་བཟླ་ན་འཛིན་སྟོན་ལས་གྱིས་མཛད་པའི་《འཛམ་གླིང་ཆེན་པོའི་
རྒྱས་བཤད་སྟོན་བཅུད་ཀྱན་གསལ་ཐེ་ལོང་》 ཞེས་པ་དེ་རེད། མདོ་སྟོན་དང་
མདོ་སྟངས་ཅེས་པའི་དབྱེ་བ་ནི་སོག་རྒྱལ་ཁུ་པི་ལིས་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་གསུམ་
པའི་སྐབས་ནས་བྱེས་ཡོད་སྟབས། སོག་ལ་སྤྱི་པོ་མན་དང་། མ་རྒྱའི་ཁྱག་པ་ཡན་
ཆད་ལ་མདོ་སྟོན་དང་། མ་རྒྱའི་ཁྱག་པ་མན་ཆད་ནས། རྒྱ་མཆོད་རྟེན་དཀར་
ཆུང་ཡན་ཆད་ལ་མདོ་སྟངས་ཅེས་ས་མཆམས་གསལ་པོར་བྱེས་ཡོད་པ་རེད། དེར་
དུས་ལོ་རྒྱས་ལ་རྫོངས་པའི་མཁས་རྫོམ་འགའ་ཞིག་གིས་འོལ་ཆོད་དུ་ཁམས་དང་

① ཤོག་ངོས་40པའི་ཐེང་16པར། དགེ་འབྲུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་གསུང་རྩམ་སྟོགས་སྒྲིག་། ཤི་ཁྲོན་མི་
རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་། 1988ལོར།

ཨ་མདོའི་དབྱེ་མཆམས་མི་འབྱེད་པ་འབྲོག་སྤྱོད་ཆད་ལ་ཨ་མདོ་བེར་མཁན་འགའ་
 ཞིག་ཡོད་པ་དེ་དག་གིས། བཀའ་གཏན་ཡིག་རིགས་གང་ཡང་མེད་པའི་ཨ་མདོ་
 འཛམ་ཐང་དང་། ཨ་མདོ་གསེར་རྩ་དང་། རྩ་རྒྱུ་ཁ་པ་འགའ་ཞིག་གིས་ཀྱང་རྩ་
 རྒྱུ་ཁ་པ་ཨ་མདོ་ཡིན་ཚུལ་བཤད་མཁན་ཡོད་གི་འདུག །ཁོར་འབྲུལ་འདིའི་འབྱུང་
 ལུངས་གཙོ་བོ་ནི། རྒྱ་གར་དུ་ཡོད་པའི་བོད་རིགས་རྣམས་ཀྱིས་བོད་ཀྱིས། མདོ་
 རྩོད་ཅིས་པ་ཁམས་པ་དང་། མདོ་སྤྱད་ཅིས་པ་ཨ་མདོ་ཡིན་པར་འཛིན་པའི་
 འབྲུལ་རྩོག་དེ་རེད། དཔེར་ན། སྤེ་དགེ་དང་། དཀར་མཛེས། གསེར་རྩ་ལ་
 སོགས་པའི་ས་ཆ་འདི་དག་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་དག་ཏུ། མདོ་སྤྱད་སྤྱད་གཉིས་སུ་
 དབྱེ་བའི་མདོ་སྤྱད་དང་། ཁམས་དང་ཨ་མདོ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བའི་ཁམས་སྤྱོགས་
 ཀྱི་ཡུལ་གྱ་ནང་དུ་ཡོད་པ་རེད། །

རྒྱ་གར་དུ་གཏན་སྤྱོད་བྱས་པའི་གསེར་རྩ་བ་ཚུལ་བྲིམས་འོད་བེར་གྱིས་བྲིས་པའི་
 «མདོ་སྤྱད་དབལ་ཤུལ་གསེར་རྩའི་སྤོན་དང་ད་ལྟའི་དངོས་ཡོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྤྱིར་
 བརྒྱུས་» ཞེས་པ་དེ་ལས། ལུང་རིགས་མང་པོས་གསེར་རྩ་མདོ་སྤྱད་ཡིན་པ་
 བརྒྱབས་འདུག་ཀྱང་དེ་ནི་དགོས་མེད་ཀྱི་ངལ་བ་ཅིག་སྟེ། ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་དག་
 དུའང་གསེར་རྩ་མདོ་སྤྱད་ཡིན་བེར་མཁན་བྱུང་མེད། འོན་ཀྱང་མདོ་སྤྱད་ཡིན་པ་
 ཅམ་གྱིས་ཨ་མདོ་ཡིན་པ་བརྒྱབ་མི་རུས་ཏེ། མགོ་ལོག་མདོ་སྤྱད་ཀྱི་ཁོངས་སུ་
 ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་གསེར་རྩ་ཚུལ་བྲིམས་འོད་བེར་གྱིས་བྲིས་པའི་གསེར་
 རྩའི་ལོ་རྒྱུས་ནི་ནང་དོན་གང་ཡང་མེད་པའི་ཡིག་ཐོག་ལྗོངས། མགོ་སྤྱོད་པ། མིག་ལོང་
 བ། ཁ་ཕྱེ་བདེ་པོ་ཞིག་གི་གཏམ་འཆལ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཆགས་འདུག །

ལེའུ་གཉིས་པ།

ཁམས་ཀྱི་ཡུལ་ཕྱེ་སོ་སོའི་དཔོན་རིགས།

ལ་བཅད་དང་པོ། ཁམས་ཀྱི་ཡུལ་དབུས་ཕྱེ་དགེ།

ཕྱེ་དགེའི་ལོ་རྒྱུས་རྒྱུས་པ་གཤམ་དུ་ཡོད་སྟབས་འདིར་ས་བཅད་མ་སྟོང་ཙམ་དུ་གནའ་བོའི་གླིང་གི་མངའ་ཁོངས་ཚུད་ཡོད་པའི་སྟོར་མདོར་བསྡུས་ཙམ་བཤད་ན།
 གནའ་དུས་ཕྱེ་དགེ་རྒྱལ་བོས་དབང་བསྐྱར་བྱ་ཡུལ་ནི། བོད་གངས་ཅན་སྤྱོད་ས་
 ཀྱི་ཤར་སྟོགས་ཚུ་བོ་ཆེན་པོ་འབྲི་རྒྱའི་ཤར་རུབ་གཉིས་སུ་ཆགས་ཡོད་ཅིང་། དེར་
 དུས་ས་གཤམ་རིག་པ་ལྟར་ན་ཨེ་ཤའི་ཡའི་གླིང་གི་མདོ་དབུས་མཐོ་སྐང་གི་དབུས་
 སུ་ཤར་ཐིག་90-100 བར་དང་། བྱང་ཐིག་31-33 བར་དུ་ཆགས་ཡོད། གནའ་
 བོའི་ཡིག་ཆ་རྣམས་སུ་བཤད་པ་ལྟར་ན། བོད་ཡུལ་འདིར་མདོ་དབུས་ཁམས་
 གསུམ་དུ་དབྱེ་བའི་ཡུགས་སྟོལ་ལྟར་ན་ཁམས་སྟོགས་ཀྱི་ཁོངས་དང་། མདོ་སྟོད་
 སྟོད་གཉིས་སུ་དབྱེ་སྐབས་མདོ་སྟོད་ཀྱི་ཁོངས་སུ་ཕྱེས་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཡང་མདོ་
 སྟོད་ནི་སོག་ལ་སྐྱུ་བོ་མན་ཆད་དང་། མ་རྒྱའི་ཁྲག་པ་ཡན་ཆད་མདོ་སྟོད་མའི་
 ཆོལ་ཁ་ཟེར་བ་དང་། མདོ་སྟོད་ནི་མ་རྒྱའི་ཁྲག་པ་མན་ཆད་ནས། རྒྱའི་མཆོད་
 རྟེན་དཀར་རྒྱུད་ཡན་ཆད་ལ་མདོ་སྟོད་རྒྱའི་ཆོལ་ཁ་ཞེས་ཟེར། དེས་ན་ཡུལ་འདི་
 མ་རྒྱུག་པའི་ས་ཐིག་གི་འོག་དུ་གནས་ཡོད་པ་འདྲ། སྐར་གྱི་ཡིག་རྟིང་རྣམས་
 སུ་ཁམས་ཕྱེ་དགེའི་རྒྱལ་ཁམས་དང་། མདོ་སྟོད་ཕྱེ་དགེའི་རྒྱལ་ཁམས་ཞེས་གཉིས་
 ཀའི་སྟོན་ཡོད་པ་འདི་ནི་དོན་ལ་ས་ཁོངས་དབྱེ་སྟོལ་མི་འདྲ་བའི་ཡུགས་གཉིས་ཡིན་
 པར་ཤེས་སྟེ། «ཕྱེ་དགེ་རྫོང་གི་ལོ་རྒྱུས་དེབ་ཐེར» ལས་^① “ལྷགས་ར་ཕྱེ་ཤོག་ལྟས་
 དགེ་སྟོང་གི་གནའ་བུའ་རྒྱུ་སྟོགས་ལས་རྟེན་པའི། གནའ་རྫས་ལ་བརྟགས་
 བ། ༡་ལམ་གྱི་ལོའི་སྟོན་གྱི་དུས་རབས་10་པ་ཙམ་ན་ཡུལ་འདིར་འཆོ་སྟོད་བྱ་

མཁན་གྱི་སྤྱོད་ཆས་ཡིན་པར་ཉོགས།” ཞེས་གསལ། སྤྱི་བཏང་ཉེ་དུས་ཆབ་
མདོ་མཁར་རོ་དང་། འག་མགོ་ཁ་ས་མཚོའི་གནའ་ཡུལ་དང་གནའ་རྩར་རྟེན་པའི་
གནའ་རྩས་རྟེན་པ་དག་ལ་བརྟགས་ན། ཡུལ་འདིར་བོད་མིའི་འགྲོ་བ་འཆོ་སྤྱོད་
བྱས་ཡོད་པ་མ་ཟད། གནའ་བོའི་བོན་ལུགས་ཀྱི་འབྱུང་རྒྱུ་རིག་གནས་དེ་དར་
ཁབ་ཆེན་པོ་བྱང་ཡོད་པའི་རྟགས་མཚན་མང་པོ་ཡོད་པ་རེད། འོན་ཀྱང་དུས་
དེར་ཡུལ་འདིའི་མིང་ལ་གང་ཟེར་བ་དང་། ཡུལ་དེའི་མངའ་བདག་གང་ཞིག་
ཡོད་པར་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་དག་ལས་ད་པན་གསལ་པོར་མ་མཐོང་། ཆོས་རྒྱལ་སྤྱོད་
བཅན་སྐམ་པོའི་སྐབས་སུ་ཡུལ་འདིར་ཁམས་སྤྱོད་ཐང་ཞེས་འབོད་ཅིང་། རྗེ་
འབངས་དང་རིག་གནས་ཀྱི་རྟེན་གནས་ལྟ་བུ་དེ་དེར་དུས་འདུག་ཁོག་གི་ཡུལ་འདི་
ཡིན་འདུག །གནའ་བོའི་ཡིག་ཆ་མང་ཆེ་བའི་ནང་ལྟན་ཁོག་ཅེས་འབྲི་སྟོན་ཡོད་
ཅིང་། ཆོས་རྒྱལ་སྤྱོད་བཅན་སྐམ་པོས་བོད་ཡུལ་སྤྱོད་སྤྱོད་བར་གསུམ་གྱི་ས་ཁོངས་
བདག་རྒྱ་བཟུང་ཆེད། མཐའ་འདུལ་དང་། ཡང་འདུལ། རྩ་གཞོན་བཅས་
ཀྱི་ལྟ་ཁང་བཅུ་གཉིས་བཅས་བཞེངས་པའི་སྐབས་སུ། རྩ་གཞོན་གྱི་ལྟ་ཁང་བཞེའི་
ཡ་གྲུལ་ཁམས་སྤྱོད་ཐང་སྟོན་མ་ལྟ་ཁང་ཡུལ་འདིར་བཞེངས་པ་ད་ལྟ་ཡང་གནས་
ཡོད་པ་རེད། རྩ་གཞོན་གི་ས་ཁྲ་རྟེན་པའི་ནང་དུ་ཡུལ་འདིར་སྤྱོད་ཞེས་བོད་སྐད་
རང་སྟོར་དུ་རྩ་གཞོན་གི་སྤྱོད་ཐང་ཞེས་འབོད་ཐོས་ཐོས་ཀྱི་ལྟ་ཁང་སྤྱོད་
དཔོན་པན་འབྱུང་གནས་ཀྱི་དངོས་སྟོན། ལྷ་པོ་པོ་པོ་པོ་པོ་པོ་པོ་པོ་པོ་པོ་པོ་པོ་པོ་
ནང་གི་ལྟ་ཁང་མ་ཆེ་མང་ཡང་། ད་ལྟའི་འདུག་ཁོག་གི་ཡུལ་འདིར་འབྱུངས་པ་ཡིན་
འདུག །དེ་ཡང་ཁམས་སྤྱོད་ཐང་ཞེས་པ་ནི་དེར་དུས་འབྲི་རྩ་གཞོན་གྱི་ཁམས་
སྤྱོད་ཡུལ་གྱི་པལ་ཆེའི་སྤྱི་མིང་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། འབྲི་རྩ་གཞོན་སྤྱོད་ཡུལ་གྱི་རྗེ་
དགེ་དང་། དཔལ་ཡུལ་སོགས་ཀྱི་རོང་ཁུལ་འདི་དག་ལ་མདོ་ཁམས་རོང་ཆེན་
བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་རྟོག་པོར་ཞེས་འབོད་སྟོན་ཡོད་པ་ནི་རྩ་གཞོན་འབྱུང་
གི་རྩམ་ཐང་ལས་གསལ། རྩ་གཞོན་པོ་པོ་པོ་པོ་པོ་པོ་པོ་པོ་པོ་པོ་པོ་པོ་པོ་པོ་པོ་
བྱར་འཐོར་བ་དང་ཡུལ་འདིར་སྤྱོད་པའི་བྱིས་རྒྱུད་དེ་མངའ་ཐང་དང་སྤྱོད་པས་འབྱོར་
རྒྱུས་པའི་འགོ་ཚུགས། དེ་རྗེས་མི་རབས་ཁ་ཤས་ཀྱི་རྗེས་སུ་སྤྱོད་པའི་བྱིས་རྒྱུད་དེ་

སྟོང་གླིང་གསེར་པ་མཆེད་བརྒྱད། བར་གླིང་འོམ་བུ་ཚོ་དྲུག །སྟང་གླིང་མུ་སྟང་
 ཕྱེ་བཞི་ཞེས་པ་ནམས་བྱང་ཞིང་། འབྲི་ཆེ་བལ་མོའི་སྐང་གི་ཡུལ་གྱི་སྟོང་སྟང་གི་
 ཞིང་འབྲོག་གི་ཕྱེ་པ་ཐམས་ཅད་གླིང་གི་བདག་ཏུ་བཟུང་ཡོད་ཅིང་། ཕྱེ་དགའི་
 དཔོན་རབས་དང་པོ། བོ་ཐར་བཀྲ་ཤིས་སེང་གེ་ཡུལ་འདིར་ཕྱེ་དཔོན་ཐོག་མར་
 རྒྱུར་སྐབས་ཡུལ་འདིའི་སྤྱིའི་དཔོན་པོ་གླིང་དཔོན་ཟེར་བས་བདག་ཏུ་བཟུང་ཡོད་
 ཚུལ་ཕྱེ་དགའི་རྒྱལ་རབས་ལས་གསལ། རབ་བྱུང་དང་པོའི་ས་རྟུག་སྤྱི་ལོ་1038
 ལོར་སྟང་གླིང་མུ་སྟང་ཕྱེ་བཞི་ལ་གླིང་གེ་སར་འབྲུངས། དགུང་ལོ་བརྒྱ་གསུམ་
 སྐབས་གླིང་གི་རྒྱལ་པོར་རྒྱུར། སྤྱི་ལོ་1119ལོར་རྒྱ་གཤེགས། གླིང་གེ་སར་རྒྱལ་
 པོས་གླིང་ཡུལ་དབང་བརྒྱར་སྐབས་སྤྱི་ལོ་སྟང་གས་བཞི་མཆོམས་བརྒྱད་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་
 མང་པོ་ལ་དམག་བརྒྱབས་པའི་རྒྱུང་དང་ལོ་རྒྱུས་མང་པོ་ཡོད་པ་རེད། འོན་ཀྱང་
 འོན་དངོས་གླིང་གིས་དབང་བརྒྱར་བྱ་ཡུལ་དེ་དེར་རུས་ཀྱི་དཔལ་ཡུལ་དང་། འཛོ་
 མདལ། ཕྱེ་དག། ཆེ་ཆུ་ཁ། ལབ་ཁྱི་འདུ། མགོ་ལོག་ཆ་ཆེན་སོགས་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་
 འདི་དག་ཡིན་པ་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་རྩིང་ཁག་ལས་གསལ། །མདོར་ན་བོད་སྤེལ་བུའི་
 སྐབས་དང་། ས་སྤྱིའི་གླིང་སྟོང་སྐབས་^① གཤེགས་ཀྱི་གླིང་སྟོང་སྐབས་^② བཅས་
 ལ་དེར་རུས་ཕྱེ་དགེ་གཙོས་པའི་ཁམས་སྤྱིགས་ཀྱི་ཡུལ་འདི་དག་གཙོ་པོ་གླིང་ཆེན་
 པོས་བདག་ཏུ་བཟུང་ཡོད་ཅིང་། འདི་ལ་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་ཁག་ལས་གླིང་འགྲུ་ཟི་
 རྒྱལ་པོ་དང་། གླིང་ཆོང་རྒྱལ་པོ་ཡང་ཟེར། དེར་རུས་ཕྱེ་དགེ་རྩོད་ཁོངས་སྤྱི་
 གཏོགས་ལ། གླིང་ཆོང་གི་གཏུང་རབས་65པ་གྲགས་པའི་འཇིགས་མེད་དབང་
 འདུས་རྒྱ་གར་ནས་ཕྱིར་བོད་རྒྱ་ལོག་ནས་ཁྱི་རྒྱར་ཡུན་རིང་བཞུགས་ནས་སྤྱི་
 གཤེགས་པ་རེད། སྤྱི་ལོའི་རུས་རབས་བརྒྱ་བདུན་པའི་ནང་རྒྱ་གླིང་གི་མངའ་
 ཁོངས་སྤྱི་ཕྱེ་དགེ་རྒྱལ་པོ་ཞིག་གསར་འཛུགས་གནང་མཁན་སྤྱི་ཆེན་བྱམས་པ་
 རུན་ཆོགས་ཡིན་པ་འོག་ཏུ་གསལ།

① སྤྱི་ལོ་841-1265བར།

② སྤྱི་ལོ་1349-1618བར།

ས་བཅད་གཉིས་པ། ཤར་རྒྱལ་མོ་རོང་བཤད་པ།

གཅིག །རྒྱལ་རོང་གི་ཡུལ་ཁག་སྟེ་བཤད་པ།

ཤར་རྒྱལ་མོ་ཆ་བ་རོང་ནི་རྒྱ་བོད་ཀྱི་ཤར་མཐའ་ཡིན་པ་དང་། སྟེ་ལོ་རྒྱུས་
རབས་བརྒྱད་པའི་མཇུག་ཙམ་ན་སྟོབ་དཔོན་བེ་རོ་ཙུ་ན་ཡུལ་འདིར་ཕེབས་ཤིང་
གནས་དེར་ལོ་འགའ་བཞུགས་པ་དང་། ཁོང་གི་མཇུག་སྟེ་རྒྱལ་མོ་ཆ་བའི་རོང་
གི་ཡུལ་དུ་བྱབ་ཚུལ་སྟེར་གནའ་བོའི་ཡིག་ཆ་དང་རྟེན་པ་རྣམས་སྟུགས་ལ་བ་དཔེར་
ན། ཉང་རལ་ཉི་མ་ལོད་ཟེར་གྱིས་མཇུག་པའི་《ཆོས་འབྱུང་མེ་ཏོག་སྟེང་པོའི་སྒྲུང་
ཅིའི་བརྒྱུད་》ལས་^① “དེ་ལ་ཆད་པ་མི་གཅོད་ན་རྒྱལ་གྱི་མས་གཤིག་ཟེར་བས་དེ་ལ་
རྒྱལ་པོ་སྟགས་མ་མཉེས་ནས་ལོ་ཅག་རི་ལྟར་བྱ་བེ་རོ་ཙུ་ན་ལ་གསུངས་པས། བེ་
རོས་རྗེ་ལགས། བདག་སྟོན་ཡང་རྒྱལ་མོ་ཆ་བའི་རོང་དུ་རྒྱལ་མོ་ལེགས་བཞེར་
དཔལ་མོ་བྱ་བའི་བྱར་སྟེས། ད་བྱང་ལས་ཀྱི་འཕྲོ་དང་གདུལ་བྱ་སྐལ་ལྷན་ཡོད་
པས་དེར་སྟུགས་ཤིག །རྗེ་ཉིད་རང་ད་བྱང་རྒྱ་གར་གྱི་པ་རྗེ་ཏ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་
མཁས་པ་བེ་མ་ལ་ཏི་ཏ་བྱ་བ་བཞུགས་པས་དེ་སྟུན་དྲོངས་ལ་ཆོས་གཙུགས། དེའི་
དུས་སྟུ། ངའི་ཆོས་འདི་བདེན་པ་མ་ཞོར་བ་གཅིག་ཡིན་ནམ་མ་ཡིན་གདུག་དུ་
གཏོང་། དེ་བཏང་བ་དང་བོད་ཀྱིས་ཡིད་ཆེས་ནས་རྗེ་ཉིད་མཇུག་ཏི་མཆོག་
གསུངས་ཏི། རྗེ་ལ་འབངས་མེད་རྒྱལ་ཁ་སྟོན་གྱིས་བསྐྱར་ནས་སྟོར་བེ་རོ་ཙུ་
ན་རྒྱལ་མོ་ཆ་བ་རོང་དུ་སྟུགས་སོ། །

དུས་དེར་རྒྱལ་རོང་བ་རྣམས་ཀྱིས་བོད་ཀྱི་ཏོགས་ཆེན་པ་བྱུང་ཟེར་ནས་ཤིག་
གི་དོང་དུ་བསྐྱར། དེས་གཞོད་པ་བྱང་ཟེར་བྱང་མེད་དོ། །བེ་རོ་ཙུ་ནའི་ཞལ་ནས།
ང་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་སྟོན་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱ་གར་ཡུལ་དུ་ཆོས་འཆོལ་དུ་བཏང་བས་རྒྱ་གར་
བ་རྣམས་ཀྱིས་ང་ལ་སྟག་དོག་བྱས་ནས་ངས་ངན་སྟགས་བྱིར་ཡོད་པ་བཤད་ནས་
སྟུགས་པ་ཡིན། ང་འདིའི་སྟེ་བ་སྟོན་མ་ལ་རྒྱལ་མོ་ལེགས་བཞེར་དཔལ་མོའི་བྱ་
དགོ་སྟོང་ཕུར་བྱ་བ་དེ་ང་ཡིན་ནོ། །སྟོན་གྱི་ལས་འཕྲོ་ཡོད་པས་འདིར་ཡོད་དགོས་

① ཤོག་ངོས་322པའི་ཁྲིང་16པར། བོད་ཡུངས་བོད་ཡིག་དཔེ་རྟེན་དཔེ་སྟུན་ཁང་། 1988ལོར།

པ་བྱང་གསུངས་པས། རྒྱལ་མོ་རྒྱལ་མོ་ལ་སོགས་པས་ཆོ་སྤྱི་དྲན་པས་དགེ་སྤྱོད་
 སུཆར་འདུག་ཟེར་ནས་བཤགས་པ་བྱས། འབས་སྤྱི་བོར་བྲངས། ཁོང་སྤལ་དོང་
 དང་ཤིག་དོང་བསྐྱར་པས་སྤིག་སྤིག་ཀྱང་སྤྱངས་སོ། །

དེ་ནས་རྒྱལ་མོ་རྒྱལ་མོ་དང་རྒྱལ་བྱ་གཡུ་སྤྱི་ལོ་ལ་སོགས་པ་ལ་བཀའ་རྒྱུགས་
 པ་ཆེན་པོ་ཆར་བར་བཤད། བེ་རོ་ཅ་ནས་བཀའ་རྒྱུགས་པ་ཆེན་པོ་སློབ་དཔོན་
 སྤྱི་རི་སིང་ཉའི་དྲང་དྲ་ཞུས་ནས། བཟར་རྒྱལ་མོ་ཆོ་བའི་རོང་དྲ་གཤེགས་པ་དང་།
 དེ་ཡང་སྤལ་ལྡན་རྒྱལ་མོ་གཡུ་སྤྱི་ལོ་ལ། བཀའ་རྒྱུགས་པ་ཆེན་པོ་བཤད་པའི་
 སྐབས་སོ། །ཞེས་གསུངས། 《པརྒྱ་བཀའ་ཐང་》ལས་། “བི་མ་མི་ཏུ་བུ་རྒྱ་བྱ་
 ཏུ་གཉིས་པོ་དེ་ལ་སྤྱན་དྲོངས་དད་མོས་གསོལ་བ་ཐོབ་པོ་དེ་རྒྱས་ང་ཡིས་ཆོས་འདི་
 གཏུག་དྲ་བཏང་པོ་ གཞན་ཡང་པརྒྱ་ཏུ་ཉི་མང་དྲ་བོས་ཆོས་ལ་བཟང་ངན་མ་
 བྱེད་ཐམས་ཅད་བསྐྱར་པོ་ ཅེས་གསུངས་རྒྱལ་མོ་ཆོ་བའི་རོང་དྲ་གཤེགས་པོ་ ལྷང་པ་
 བཟར་རོང་རྒྱལ་མོ་ཆོ་བའི་ཡུལ་པོ་མི་ཀུན་བོད་ཀྱི་རྒྱུ་ཅན་བྱང་ཟེར་ནས་རྒྱལ་མོ་
 མཛོ་གཞེར་ནག་པོའི་བྱ་དག་བཅུག་སྤྱི་པོ་དཔལ་གཞན་བཅན་པས་སྤྱན་བྱས་
 ཏིང་ཆོ་བའི་ཤོད་དྲ་སྤལ་བའི་དོང་དྲ་བསྐྱར་པོ་ ཞེས་ཉང་རལ་ཆོས་འབྱུང་དྲ་བེ་
 རོ་རྩ་ན་རྒྱལ་རོང་དྲ་ཐེབས་སྐབས་ཡུལ་དའི་དཔོན་པོ་རྒྱལ་མོ་རྒྱལ་མོ་ཟེར་བ་ཅིག་
 ཡོད་པ་དང་། པརྒྱ་བཀའ་ཐང་ལས། སྐབས་དེར་དབང་རྒྱར་བྱེད་མཁན་
 རྒྱལ་མོ་མཛོ་གཞེར་ནག་པོ་ཟེར་བ་ཅིག་ཡོད་པ་མི་འདྲ་བ་ཅུང་ཟད་ཡོད་འདུག །

མཁས་པ་ལྷེའུས་མཛོ་དེ་པའི་《ལྷེའུ་ཆོས་འབྱུང་རྒྱས་པ་》ལས་། “དེ་ནས་བི་
 མ་ལ་བོད་དྲ་བྱོན་ནས་ལོ་གཅིག་ལོན་ཅ་ན། བེ་རོ་ཅ་ནས་ཆོ་བའི་རོང་དྲ་གནས་
 བས། བེ་རོ་ཅ་ན་ལ་རོང་ཁ་གསུམ་ན། སློབ་མ་གསུམ་ཡོད། རྒྱབས་ནམ་
 མཁའ་སྤྱིང་པོ། རྒྱལ་མོ་ཆོ་བའི་རོང་ན་རྒྱལ་བྱ་གཡུ་སྤྱི་ལོ་དང་གསུམ་ལ།
 དེ་ཆོའི་ནང་ནས་ཀྱང་གཡུ་སྤྱི་སྤྱི་ལ་མཁས་པས། ཁོས་རྒྱལ་མོ་བྱི་སྤྱོད་ལྷེ་བཅན་

① ཤོག་ངོས་366པའི་ཐོང་7དར། སི་ཁྲོན་མི་རིགས་དཔེ་སྤྱན་ཁང་། 2006ལོར།

② དཔེ་རྒྱུང་ལག་བྲིས་མ། ཤོག་ལྡེབ་187པའི་ཉིན་ཐོང་2པར།

ལ། སྤྱིར་དང་དགོངས་བཅད་གཉིས་སུ་གསུངས་པ་ནི་རྒྱུད་པ་འོག་མའོ། །
 འོག་མ་སངས་རྒྱལ་མི་པམ་མགོན་པོ་འོ། ། ཞེས་གསུངས། འོ་ན་རྒྱལ་མོ་ཆ་བ་རྩེ་
 ཞེས་པ་ཡུལ་གང་རུ་ཡོད་ཅི་ན། གནའ་པོའི་རུས་སུ་ཤར་རྒྱལ་མོ་རྩེ་འབོད་
 པ་པོད་ཆེན་པོའི་ཡུལ་གྱི་ཤར་མཐའ་ན་ཡོད་པ་དང་། དེར་གི་རུས་འདིར་སི་
 ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་རྩ་པ་ཁུལ་དང་། དཀར་མངོས་ཁུལ་གཉིས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་རྒྱ་བོད་
 གཉིས་ཀྱི་ས་མཆོམས་ན་ཡོད། སལ་ཆེ་ཚོང་ཁག་བཅུའི་ས་ཁོངས་དང་འབྲེལ་
 ཡོད་པ་ཞིག་རེད། །

གཉིས། རྒྱལ་རྩེ་རྒྱལ་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་བཤད་པ།

རྒྱལ་རྩེ་རྒྱལ་ཁག་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་འདི་ནི། ཤར་རྒྱལ་མོ་རྩེ་གི་པར་རྟེན་
 ཆེན་མོ་འབྲུམ་རམས་པ་ཆོས་ལོར་གྱི་མཛད་པའི། རྒྱལ་རྩེ་ལོ་རྒྱུས་མཐའ་དབྱེད་
 ལས་གསལ་བ་ལྟར་བཤོད་པར།

༡ རྒྱ་ཆེན་རབ་བརྟན་རྒྱལ་པོ། དེ་ཡང་“གཙུག་མཆོག་ཐུགས་སྐྱེལ་རབ་བརྟན་
 རྩེ་སྤྱིད་རྒྱལ། །ཁ་དྲག་གཉའ་གཞོན་ཁ་དམག་མགོན་སྐབས་ཡིན།” ཞེས་མི་
 དབང་ཁྲོ་སྐབས་རྒྱལ་པོས། བྱ་འཕུར་སྤྱོད་འཛིན་རྒྱལ་མཆོན་ལ་གནང་བའི་
 «ཁྲོ་ཆེན་རྒྱལ་པོའི་བཀའ་ཤོག»ལས། གསལ་བ་ལྟར་རྒྱ་ཆེན་རབ་བརྟན་རྒྱལ་པོས་
 བྱ་འཕུར་སྤྱོད་རྒྱལ་པོ་འདི། ཁྲོ་བོ་གཙུག་མཆོག་གི་ཐུགས་སྐྱེལ་ཡིན་པ་བཤད།
 རྒྱ་ཆེན་རབ་བརྟན་རྒྱལ་པོའི་རྒྱལ་རྒྱུད་རིམ་བྱོན་ནི། ཞང་ཁུང་གི་རུས་ཆེན་བསེ་
 ཁུང་དབྲུ་ལས་མཆེད་ཅིང་། གསལ་མཁར་གཡུང་རྩེ་ལྷ་སྤྱིང་བཅིགས་ནས་རྒྱལ་
 སྤུང་ཐམས་ཅད་དབང་བསྐྱེད་མཛད་ཅིང་ཡོན་ཤོང་མའི་མངའ་འོག་མ་འདུས་པའི་
 རྒྱུན་གྱིས། རྒྱ་ཆེན་རབ་བརྟན་རྒྱལ་པོ་ཆེ་དབང་དོན་འབྱུང་དང་ཨ་རྩེ་གཉིས་
 ཀྱི་སྐབས་སུ་ཡོན་གྱི་དམག་དཔུང་ནམས་ཁག་གསུམ་རུ་བཤོས་པས། ཡུན་ནན་
 ཁོངས་ཏ་ལི་དང་། དེར་སྐབས་རྩ་པ་དང་། དཀར་མངོས་བཅས་ཀྱི་བྱུང་ཁོངས་སུ་
 ཡོད་པའི་བོད་རིགས་ས་ཁུལ་ནམས་དཔུང་འཇུག་བྱས་ཀྱང་། རྒྱ་ཆེན་དང་བཅོན་
 ལྷ་རྒྱལ་པོ་གཉིས་ནི་སྤྱི་བས་དང་དཔའ་རྩལ་ཆེ་བས། ལོར་རྒྱལ་པོའི་རུས་ནས་
 མངའ་འོག་མ་རྒྱུད་པར་གྲགས། སྤྱིར་བསྟན་པའི་སྤྱིན་བདག་ཆེན་མོ་རྒྱལ་མོ་

རོང་གི་རྒྱལ་པོ་དང་། སློན་པོའི་འབྲུང་ཁུངས་སམ་འབྲུང་སའི་གཞི་ནི་ཞང་ཁུང་
 རོ་། ཞང་ཁུང་རྒྱལ་གཤེན་བཙུག་གི་ཞང་རྒྱལ་འབྲུང་རྒྱུ་ནི་སུམ་པ་སྤྱང་གི་
 གྱིམ་ཤོད་གི་ཤོད་ཆེན་སྤྲུལ་གནས་བཙུག་ཅེས། རྒྱ་ཆེན་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་པོ་འམ་
 ལི་མེར་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་པོ་ནས་བཟུང་། རྒྱལ་རོང་ཡུལ་དུ་རྒྱལ་སྤན་བཙུག་
 རུ་གུར་ཞེས་《རྒྱལ་རོང་གི་ལོ་རྒྱུས་རབ་གསལ་མེ་ལོང་》རུ་གསལ་ལ། དེ་མིན་
 《གངས་ཏི་སིའི་དཀར་ཆགས་ཆངས་དབྱངས་ཡིད་འཕྱོག》ལས། “གངས་ཀྱི་རྒྱལ་
 པོ་ཏི་སི་ཞེས་བྱ་བ། རྒྱ་པོ་བཞི་ཡང་དེ་ལི་ཆང་ནས་འབབ། ལམ་གསུམ་བསྐྱོར་
 བ་མཆོམས་མེད་ལྟ་ཡང་དག གཏན་ཆོག་དེའི་ཕྱིར་གངས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཞེས། །
 ཐོག་མར་ཞང་ཁུང་སློ་ཕུག་བར་གསུམ་ཞེས། ཕུག་ཏི་ཞང་ཁུང་རྒྱལ་གཤེན་བཙུག་
 བཙུག་དེ། བར་ལ་དབྱུས་གཙང་སྟོ་བྱང་ཀུན་དུ་ཤེས། སློ་དེ་གསུམ་པ་སྤྱང་གི་
 གྱིམ་ཤོད་དུ། སྤྲང་པའི་ཤོད་ཆེན་བཙུག་རྒྱལ་མོ་རོང་། ས་ཀུན་ཞང་ཁུང་
 མི་རྣམས་ཞང་ཁུང་གྲགས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཆོག་བཙུང་འདིས་ཀྱང་ཤར་རྒྱལ་
 མོ་ཆ་བ་རོང་གི་ཡུལ་དེ་ནི་ལ་ཐོག་གི་དུས་ནས། ཞང་ཁུང་གི་རིགས་རྩ་མངའ་
 ཐང་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་གསལ་པོ་ཤེས་ཐུབ་པ་དང་། གཞན་གཡུང་དྲུང་པོན་
 ཀྱི་ཁམས་ཆེན་སྟོང་སྤྲག་བརྒྱ་པའི་ཤིང་པར་གྱི་མཁུག་བྱང་དུ། དཀར་ཆག་སྤྱིད་
 པའི་སློན་མའི་ནང་དུ་ཡང་། འདིའི་སློར་གསལ་ཡོད་པ་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་རྟོགས་
 རུས་སོ། །ད་དྲུང་ཞིབ་དུ་ཞུས་ན་ཞང་ཁུང་རྒྱལ་གཤེན་བཙུག་གི་ཞང་རྒྱལ་
 འབྲུང་རྒྱུ་ནི་སུམ་པ་སྤྱང་གི་གྱིམ་ཤོད་ཤོད་ཆེན་སྤྲུལ་གནས་བཙུག་ཅེས་རྒྱ་
 ཆེན་རྒྱལ་པོ་ཐོག་མ། ནམ་མཁའི་རྒྱལ་པོ་འམ་ལིག་མེར་ནམ་མཁའི་རྒྱལ་པོ་ནས་
 བཟུང་རྒྱལ་མོ་རོང་དུ་རྒྱལ་སྤན་བཙུག་རུ་གུར། རྒྱལ་པོ་ཐོག་མ་ལིག་མེར་
 ནམ་མཁའི་རྒྱལ་པོ་ནས་རྒྱལ་པོ་གསོད་ནམས་དབང་རྒྱལ་དང་། མི་དབང་ནམ་
 མཁའི་རྒྱལ་པོའི་བར་རྒྱལ་རབས་ཞེ་ལྟ་ཅམ་བྱང་ཡོད། དེ་དག་ལས་རྒྱལ་རོང་
 རྒྱལ་ཁབ་བཙུག་གྲེལ་རྒྱལ་དང་དེ་དག་གི་རྒྱལ་རབས་རིམ་བྱོན་སོགས་ཀྱི་ལོ་
 རྒྱུས་ཀྱང་བྲག་སློམ་པའི་《དེབ་ཐེར་རྒྱ་མཚོ་》དང་། རྒྱལ་རོང་བ་བྲག་བར་དཔལ་
 ལུན་གྱིས་བཅུམས་པའི་《པོད་རྒྱལ་མོ་རོང་གི་ལོ་རྒྱུས་རབ་གསལ་མེ་ལོང་》དང་།

བཅན་ལྟ་ངག་དབང་ཚུལ་ཁྲིམས་སོགས་ཀྱི་བསྐྱེད་པའི་ 《རྒྱལ་རྒྱུ་ཞིབ་འཇུག་
 དབུད་ཡིག་ཕྱོགས་བསྐྱེད་པའི་སོགས་ལས་ཀྱང་གསལ། ཡང་རྒྱལ་རབ་ཉེར་ལྷ་པ་
 ཁྱོ་པོ་འབུམ་གྱི་སྐབས་སུ་བོད་བཅན་པོའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པར་བཤད་པ་དང་།
 ལོ་རྒྱུས་ཁག་གཅིག་ནས། རྒྱལ་རབས་ལྷ་བརྒྱུ་དང་དགུ་ཞེས་ཀྱང་བཞོད་འཇུག་མོད་
 ཁྱུངས་ལྱང་གསལ་པོ་མ་ཤེས། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་གལ་གནད་གཅིག་ནི་རྒྱལ་མོ་རྒྱུ་གི་
 དཔོན་ཆེན་གཡུང་རྒྱུ་ལྟེ་དཔོན་གྱི་ཆག་འཇིག་གསལ་བའི་རྩི་རིང་། ཞེས་པ་
 དེར་འཁོད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་རྩིང་དེ་ལ་གཞིར་བཞག་ཏེ་ཞུས་ན། གཡུང་རྒྱུ་བོན་
 གྱི་བཅུན་པ་འཛིན་པའི་སྤྱི་ཆེན་དབུ་སྤྱོད་སྤོན་གསུམ་གྱི་ཡ་གུལ་སྤོན་རྒྱལ་ཡབ་
 སྲས་ཀྱིས་རྒྱལ་མོ་ཆ་བ་རྒྱུ་ཆེན་འདིར། གཡུང་རྒྱུ་བོན་གྱི་བཅུན་པའི་འདུ་
 གནས་སུ་དཔོངས་ཏེ། ཁོང་དང་མཆོད་ཡོན་གྱི་འབྲེལ་བ་ཟབ་མོ་ཡོད་པའི་བཅུན་
 པའི་སྤྱོན་བདག་ཆེན་པོ། མི་དབང་ཆུ་ཆེན་རབ་བཟན་རྒྱལ་པོའི་སྐུ་སྲས་ནམ་
 མཁའ་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་པོ་ཞེས་པ་ཁོང་གིས་ཀྱང་སངས་རྒྱུས་རིན་ཆེན་དཔལ་བཟང་
 པོ་མཆོག་དང་མཆོད་ཡོན་གྱི་འབྲེལ་བའི་རྒྱུ་བསྐྱེད་ཏེ་བཅུན་པའི་སྤྱོན་བདག་
 ཏུ་འགྱུར། དམ་པ་གང་གིས་ཡུལ་དེར་གཡུང་རྒྱུ་བོན་གྱི་བཅུན་པ་རྒྱ་ཆེར་སྤེལ།
 དེ་བཞིན་རྒྱལ་རྒྱུ་འཛིན་པའི་སྲས་ཀྱང་། མཁས་མཆོག་སྤོབ་དཔོན་ཚུལ་ཁྲིམས་
 དབང་ལྡན་དང་། བསོད་ནམས་ཕུན་ཚོགས། རྒྱལ་བ་འོད་ཟེར། བསོད་ནམས་
 དབང་གྱི་རྒྱལ་པོ་སོགས། སྤོན་གསུམ་ཆེ་བའི་མཁས་གྲུབ་གཉིས་ལྡན་གྱི་རྒྱལ་
 རབས་མང་དུ་བྱོན། ཁོང་མ་ཆན་ལྱང་གི་བྱི་ལོ་སོ་དྲུག་པ་སྤྱི་ལོ་༡༧༧༡ ལོར་རྒྱལ་
 ཡོངས་ཀྱི་དམག་དབུང་གི་བྱེད་ཀ་བཏང་སྟེ་ལོ་བརྒྱ་གཉིས་འཐབ་རྩེས་རྒྱལ་རྒྱུ་
 བཅུ་རྒྱལ་རྒྱུ་ཆེན་རབ་བཟན་རྒྱལ་པོ་ཟངས་རྒྱ་མེ་འབར་མ་ལ་བསྐྱོན་ནས་
 དཀྱོངས་ཤིང་བོན་བཅུན་བསྐྱེད་པས། སྐབས་དེ་ནས་མན་རྒྱུའི་དབང་ཤུགས་སྤེལ།
 རི་བོ་དགེ་ལྡན་པའི་བཅུན་པ་དར་རྒྱས་སུ་གྱུར། རྒྱལ་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱི་མཆོད་གནས་
 སུ་བཀུར་བའི་ཆོགས་ཀྱི་ཞིང་ས་ཆེན་པོ། གཡུང་རྒྱུ་ལྟེ་དཔོན་ཡང་ཁོང་མ་
 ཆན་ལྱང་རྒྱལ་པོའི་བཀའ་ལྟར། སྤྱི་ལོ་༡༧༧༥ལོར་གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པར་
 བཅན་བསྐྱེད་བྱས་ཏེ། དཔོན་པའི་མིང་ཡང་དགའ་ལྡན་བཅུན་འཕེལ་སྤྱིང་ཞེས་

བཏགས། རྒྱ་ནག་གོང་མའི་མཆོད་གནས་ཀྱི་དགོན་ཆེན་བཞི་ཡི་ཡ་གྲུལ་དུ་གྱུར་
 ཞིང་། རྩེ་རྩེ་དགོན་ཡིན་སྐབས་ཀྱི་མཆོན་ནི་གཡུང་རྒྱུད་ལྟ་སྟེང་། ཞེས་
 གཤམ་པ་ལྟར་འདུ་ཁང་ཆེན་མོའི་དོན་གཙལ་རྣམས་སུ། གཡུང་རྒྱུད་གི་རི་མོ་ཡོད་
 གྱུར་། རྩེ་སུ་དགེ་ལུགས་པས་དོན་ལེབ་དེ་དག་མགོ་མཚུག་སྟོག་པའི་སྟེང་དུ་མེ་
 ཏོག་པ་བླའི་གཞུགས་རིས་རེ་བཞོས་ཡོད་སྐབས་དེ་ནས་བཟུང་དགོན་པའི་མིང་ལ་
 ཡང་པ་བླ་ལྟ་སྟེང་། ཞེས་བཅན་བསྐྱར་བྱས་ཡོད་པར་གསལ། དགོན་པའི་ལོ་རྒྱུས་
 གསལ་བའི་དོན་རིང་དེ་ཉིད་གྱུར། མགོ་མཚུག་སྟོག་པའི་མཐུན་ངོས་སུ་དགོན་ཉིང་
 འདི་དགེ་ལུགས་པའི་གྲུབ་མཐའ་ལ། དབང་བའི་བཅན་བཀའ་བཞོས་པའི་མཐའ་
 རུ་རྒྱ་ནག་གོང་མ་ཆོན་ལུང་གི་བཀའ་ཡིག་གྱུར་། བཅན་བཞོས་བགྱིས་ཡོད་པ་
 གསལ་འདུག །དུས་དེ་ཙམ་ནས་བོན་ལུགས་རྣམས་གཙང་བཀག་བྱས། བཤད་
 སྐབས་ཀྱི་ཆོས་སྟོན་ཡོད་ཆོད་གང་དེ། དཔུས་ཀྱི་གདན་ས་ཆེན་པོ་བཞི་ཡི་ཡ་གྲུལ་
 དཔལ་ལྷན་འབྲས་སྤངས་པའི་ཕྱག་ལེན་བཞིན་བཅུགས་ཤིང་། དགའ་ལྷན་པོ་བྲང་
 གི་དོན་འཇགས་དུ། དགོན་བདག་གྱུང་འབྲས་སྤངས་དགོན་ནས་གཏོང་སྟེལ་བྱུང་
 ཡོད་པ་བཞིན་སྟེ་ལོ་ ༡༧༥༠ ཙམ་གྱི་བར་དགེ་ལུགས་པའི་མཁན་པོ་ཞིག་ཅིག་རིམ་
 བཞིན་དུ་བྱོན་ནས། དགོན་འདིར་བདག་དབང་མཛོད་པ་སོགས་ནི་ཞོར་འཕྲོས་
 ཙམ་མོ། །ཐུའུ་བཀའ་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མའི་གྲུབ་མཐའ་རུ་ཡང་། “བོད་ན་གཤེན་དར་
 སྟེང་དང་། རྒྱལ་མོ་རྩེ་དུ་གཡུང་རྒྱུད་ལྟ་སྟེང་སོགས་ཡོད་པ་རྣམས་དུས་ཕྱིས་རྒྱ་
 རྒྱ་ནག་གོང་མའི་དམག་གིས་བཤེགས་ནས་ལྟ་སྟེང་དུ་དགའ་ལྷན་ལྟ་སྟེང་ཞེས་པའི་
 དགེ་ལུགས་པའི་དགོན་པ་གསར་འཛུགས་མཛོད། བོན་ལུགས་མི་ཆོག་པའི་བཀའ་
 ཡམ་ཙམ་ཞིག་བསྐྱགས་ནའང་། ད་དུང་རྒྱལ་རྩེ་དང་ཆོས་སོགས་ན་བོན་སྟེ་
 མང་ཙམ་ཡོད་པ་སྟེང་དོ།” ཞེས་གསལ་ཡོད་པ་སོགས་ཀྱིས་གྱུང་གྲུབ་པོ། །རྒྱལ་
 པོ་འདིའི་རྒྱལ་ས་ནི། གཡུང་རྒྱུད་བོན་གྱི་བསྟན་པའི་ལྟེ་གནས་ཆེན་པོ་རྒྱལ་རྩེ་
 གཡུང་རྒྱུད་ལྟ་སྟེང་ཡིན། དེང་སང་འབར་ཁམས་ཀྱི་ཁོངས་གཏོགས་ཆུ་ཆེན་རྩེ་
 ཉི་རྒྱ་སྐད་དུ་ཅིན་ཁོན་ཞེས་བྱེད། །

༡ རྒྱལ་རྩེ་ཁོ་ཆེན་རྒྱལ་པོ། དེ་ཡང་སྤྱིར་རྒྱལ་རྩེ་ཞེས་བརྗོད་དུས་བོད་ཀྱི་

པོ་ཁྱོ་ཆེན་རྒྱལ་པོ་སྟག་ལ་སྐྱབས་ཟེར་བ། ཁོང་ནི་ཁྱོ་ཆེན་རྒྱལ་པོ་ཐོག་མ་ཡིན་པ་
འདྲ་མོད་ཞིབ་གསལ་འོག་རྟུ་གསལ། ཁྱོ་ཆེན་རྒྱལ་པོ་སྟག་ལ་སྐྱབས་ཀྱི་སྲས་ཨ་
དཀར། དེའི་སྲས་ཡོ་ཟུ། དེའི་སྲས་ནང་སོ་གཡུང་རྩུང་རྒྱལ་བ་དང་མིའི་
དབང་པོ་མཁར་ཐར་རྣམ་པ་གཉིས། དེའི་སྲས་ནང་སོ་གསར་མ་དང་རྒྱལ་པོ་ཨ་
དཀར་ཟེ་གཉིས། དེའི་སྲས་བརྩེ་རྒྱལ། དེའི་སྲས་ཁྱོ་རྒྱལ། དེའི་སྲས་རྒྱལ་པོ་ཅི་ལི།
དེའི་སྲས་ཆེ་བ་ཁྱོ་རྒྱལ་དང་། བསོད་ནམས་ཅན། ཁྱོ་རྒྱལ་གྱི་སྲས་ཁྱོ་ཆེན་ཀུན་
དགའ་ལོ་ར་བྱ་ཞེས་པ་རྒྱུད་རྩལ་ནས་ཐུགས་སྐྱེས་ཞིང་སློ་རྩལ་ཆེ་ཞིང་མཁུན་རབ་
རྒྱས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་ཁོང་ནི་གཡུང་རྩུང་པོན་བསྟན་ལ་དད་པའི་ངེས་ཤེས་བཅོས་
མིན་ཡང་ཡང་སྐྱེས་ཤིང་། རིག་འཛིན་ཆེན་པོ་ཀུན་གྲོལ་གྲགས་པ་མཆོད་ཡོན་རྟུ་
བསྟེན་པ་དེ་ཉིད་ཡིན།

གཞན་ཡང་རྒྱུ་ལྷོ་མ་པོ་ལེས་མོའམ་ (li mo) མཆོད་རྟེན་གྱིས་བརྩམས་པའི་
རྒྱུ་ལྷོ་མ་《རྒྱལ་རོང་རྒྱལ་ཁག་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་ས་གནས་དཔོན་རིགས་》ཞེས་པར་ཁྱོ་
སྐྱབས་རྒྱལ་པོ་ནི། ཤར་རྒྱལ་མོ་རོང་རྟུ་བྱུང་བའི་རྒྱལ་ཁག་ཐོག་མའི་གསལ་ཡིན་ལ།
རྒྱལ་རྒྱུད་འདིའི་ཆེས་མཐའ་མའི་རྒྱལ་པོ་ནི། སྐལ་བཟང་རྒྱལ་མཆོན་ཟེར་བ་དེའི་
བར་རྒྱལ་རབས་བཞི་བརྒྱ་ཞེ་གཅིག་སོང་ཡོད་པ་ལས་རྒྱལ་རབས་དང་པོ་ཁི་ལྷོ་སི་
(khi lho si) ཞེས་པ་དེ་ཡིན་ཞེས་བཀོད་འདུག་མོད། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ལྷོ་མ་ཆང་
རྟུ་ད་ལྷ་དེ་འདྲ་མཐའ་རྒྱ་མ་བྱུང་པས། ཤོང་རྟུ་འཁོད་པའི་དཀར་ཆག་སྤྱིད་པའི་
སྟོན་མེ་ལས་ཀྱང་གངས་དེ་ཅུ་ཞིག་བགང་མི་འདུག །ཁྱོ་ཆེན་རྒྱལ་པོ་སྟག་ལ་
སྐྱབས་རྒྱལ་པོ་ཐོག་མ་ཡིན་པ་འདྲ་མོད། ཡང་ལ་ལས་ཁྱོ་སྐྱབས་ཞེས་པ་ཡུལ་
འདིའི་རྒྱལ་པོ་ཐོག་མ་དེ་རེད་ཅེས་ཀྱང་གྲགས་མོད་རྒྱ་མཆོན་རྩེད་མེད། དེ་
མིན་མཁས་དབང་མཁར་ཆེའུ་ལ། དཀར་ཆག་གི་ལོ་ཆོན་བཞི་བར་ཁྱོ་སྐྱབས་ཀྱི་
རྒྱལ་པོ་ཁྱོ་ཆེན་གྱི་གཤུང་རབས་བཀོད་ཡོད། དཀར་ཆག་དེ་ནི་རྒྱ་ཆེན་པར་མའི་
པོ་ཉི་ཨ་ཡི་ནང་རྟུ་བཀོད་འདུག་ནའང་། དཀར་ཆག་དེའི་ནང་རྟུ་འཁོད་པའི་
གཤུང་རབས་ནི་མ་ཡིན་པ། དེ་ནི་རྒྱ་ཆེན་གྱི་རབ་བརྟན་རྒྱལ་པོའི་གཤུང་རབས་
ཡིན་པ་རེད། ཅེས་ཀྱང་གསུངས་འདུག །ཡིན་ན་ཡང་ཁྱོ་ཆེན་དང་རྒྱ་ཆེན་གཉིས་

གྱི་རུས་རྒྱུད་གཅིག་ཕུ་ཡིན་པ་གོང་གི་ཁུས་ཟེན་པ་ལྟར་ཡིན། གཞན་ཡང་《པར་གྱི་
དཀར་ཆག་སྤྱོད་པའི་སྒྲོན་མེ》ལས། “དེ་ནས་པར་རུ་བཞེངས་བྱེད་སྒྲིན་པའི་
བདག་། དཔལ་འབྱོར་སྒྲོབས་ལྡན་རྒྱལ་པོ་ཡི། གཏུང་རབས་ལོ་རྒྱུས་མདོ་ཙམ་
ཞིག་བསྟན་ན། སྒོན་ཆོ་སྟག་གཟིག་འལ་མོའི་སྤྱིང་ཆེན་རུ། དཔལ་རྒྱལ་འཁོར་ལོ་
དབང་རྒྱུར་ཡབ་ཡུམ་ལ། སྤྱུང་རྒྱལ་འབྱུངས་པའི་གཅེན་པོ་མི་རྩེ། ཞེས་པ་ནས།
ཐ་སྟག་ཁྱུང་འཕགས་ཁྱེ་མོ་ཞེས་བྱ་དེས། རྩུ་འཕྲུལ་གྲོམས་པས་མདོ་ཁམས་ཀྱན་
རུ་བཀོད། ཤར་སྟགས་རྒྱལ་མོ་རོང་གི་ཡུལ་རུ་བྱོན། རྩུ་མོ་དཀར་མོ་མདངས་
ལྡན་ཁབ་རུ་བཞེས། དེ་ནས་དབུ་འཁོར་གཡུང་རྒྱུད་རུ་བཞི་དང་། སྤྱུང་རྒྱལ་
བརྒྱུད་ལ་སོགས་གྲོལ་ཚུལ་རྣམས། ཞེས་པར་རྒྱལ་རབས་ཤེས་དཀར་མེད་བ་
གསལ། ཞེས་སོགས་གོང་རུ་ཁུས་པ་བཞིན་ཁྱུང་གི་རུས་བརྒྱུད་དེ་ནི་མདོ་སྤྱོད་རྒྱལ་
མོ་རོང་རུ་མཆེད་དེ། རྒྱལ་རོང་ཁོ་སྤྱོད་རྒྱལ་པོ་ཡང་དམ་པ་ཁྱུང་གི་གཏུང་རྒྱུད་
ཡིན་ཚུལ་གསལ་པོར་བཏོན་ཡོད།

གཞན་ཡང་ཁོ་ཆེན་རྒྱལ་པོ་ཀུན་དགའ་འོར་བུས་གཡང་རྒྱུད་པོན་གྱི་བཀའ་དང་
བཀའ་བརྟེན་གྱི་པར་གཞི་ཆ་ཚང་ཞིག་བསྟན་བཞེངས་མཛད། ཁོང་གི་དབུ་སྒྲ་ནི་
གཏེར་སྒྲོན་སངས་རྒྱས་སྤྱིང་པ་དང་ཀུན་གྲོལ་གཤམས་པ་རྣམ་གཉིས་ཡིན། ཁྱུང་
པར་དེའི་སྤྱོད་སྒྲོན་ཁོ་ཆེན་དང་ཆུ་ཆེན་རབ་བརྟན་རྒྱལ་པོ་དང་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་པོ་
རྣམ་གཉིས་གྱི་རེ་སྤྱོད་མཐར་ཀུན་གྲོལ་གྱིས་《ཟབ་དང་རྒྱ་ཆེ་གཡུང་རྒྱུད་པོན་གྱི་
བཀའ་འགྱུར་དཀར་ཆག་ཉི་མ་འབྱུང་གྱི་འོད་ཟེར》མཛད་གནང་བ་སོགས་ཀྱང་
ཞར་འཕྲོས་ཙམ་མོ། གཞན་ཡང་སྤྱི་སྤྱོད་ལྷེ་བཅན་སྤྱོད་སྤྱོད་ཁོ་ཆེན་ཁོ་འཕན་
ཟེར་བ་ནས་ཡུན་མི་རིང་ཙམ་ན་ཁོང་གི་གཏུང་རྒྱུད་རུ་རྒྱལ་པོ་ཁོ་སྤྱོད་སྤྱོད་ཟེར་
བ་དེས་པོ་བྱང་བཅིགས་ཤིང་། སྤྱོད་སྤྱོད་པས་ཁོ་སྤྱོད་སྤྱོད་རྒྱལ་པོ་སོགས་ཞེས་ཀྱང་
ཟེར་སྤྱོད་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་མོད། ཁྱུངས་ཁྱུངས་གསལ་པོ་མེད། རྒྱུད་ཡིག་ཆ་ཚང་ལྟར་
ན་རྒྱལ་རབས་ཞེ་གཅིག་ཙམ་བྱུང་ཡོད། ཡུལ་དེའི་ཞལ་རྒྱུན་རུ་རྒྱལ་པོ་འདྲི་
མཆོད་གནས་གྱི་དགོན་པ་ནི། པོན་དགོན་མཆོད་སྤྱོད་ཡིན་ལ་དབུ་སྒྲ་རྣམ་གསུམ་ནི་
ཉི་ཤར་སྤྱོད་མ་དང་། མདང་སྤྱོད་མ། སྤྱོད་སྤྱོད་མ་བཅས་པོན་གྱི་སྤྱོད་མ་དེ་

གསུམ་ཡིན་པར་གྲགས། དེ་མིན་《སྤྲུལ་རིའི་མཁའ་པོ་སྐོ་སྐོན་ཉི་མ་བསྟན་འཛིན་
དབང་གི་རྒྱལ་པོའི་རྣམ་ཐར》ཞེས་པ་ལས། སྤྲུལ་རིའི་ཁྱིའཛིན་ཉེར་གསུམ་པ་སྐོ་
སྐོན་ཉི་མ་བསྟན་འཛིན། རྒྱལ་རོང་ཁྱོ་སྤྲུབས་ལ་ཐེབས་ནས་རྒྱལ་འབངས་ཐམས་
ཅད་ལ་མདོ་གཡུང་རྒྱུད་ཁྱོད་རྒྱས་ཀྱི་དབང་ཆེན་བསྐྱར་ནས། དབང་ཡོན་ལ་ཁྱོ་
སྤྲུབས་རྒྱལ་པོས། གཡུང་རྒྱུད་པོན་གྱི་བཀའ་འགྱུར་རིན་པོ་ཆེ་ཆར་གཅིག་སྒྲུལ་བ་
སོགས་ལ་བརྟག་ན། ཁྱོ་སྤྲུབས་རྒྱལ་པོས་པོན་གསར་རྟེན་གི་སྤྱ་ཆེན་མང་པོ་མཆོད་
གནས་སུ་བསྟེན་ཚུལ་ཡང་རྟོགས་ནུས་སོ། །རྒྱལ་ས་ནི་འབར་ཁམས་ར་པ་ཁུལ་གྱི་
རྒྱ་ཆེན་རུ་ཡོད་པར་བཤད་ཅིང་། ཁྱོ་སྤྲུབས་རྒྱལ་པོ་ལ་གཞིས་སྟོན་བྱེད་སའི་ལྷ་
གནས་གསུམ་ཡོད་པ་ལས། གཅིག་ནི་དེར་གི་རྒྱ་ཆེན་རྫོང་རྒྱག་བྱར་ས་ཁུལ་གྱི་
ལུང་པའི་ནང་རུ་ཡོད། ད་ལྟ་མཁར་གོག་དང་གྲུང་རོ་ཙམ་མ་གཏོགས་ལྷག་མེད།
གཅིག་ནི་རྒྱག་བྱར་ས་ཁུལ་མཁར་སྟོན་པ་ལེ་གོང་ཆོར་ཡོད། དེ་ནི་གཞི་རྒྱ་ཆེ་
ཤོས་དང་། བཟོ་བཀོད་འཇུགས་བསྐྱར་རོ་མཆོར་ལྷན་པ་ཞིག་ཡིན་ཅུང་། རིག་
གསར་སྐབས་བཞིགས་ཟིན། གཅིག་ནི་དེར་གི་སེར་བ་ལུ་གོང་ཆོར་ཡོད་འདུག་
ཀྱང་། ད་ལྟ་མཁར་ལུལ་ཙམ་ཡང་མཐོང་རྒྱ་མེད་ཅེས་མདོ་སྤྲུང་ལོ་རྒྱུས་ཁག་ལས་
གསལ་བ་ལྟར་རོ། །

༡ བཅོན་ལྷ་བདག་ཆེན་རྒྱལ་པོ། འདི་ཡང་ཁང་ཁྱུང་གི་རུས་རྒྱུད་སོགས་
གཅིག་མཚུངས་ཡིན་ཏེ། ཡབ་བྱེས་ཀྱི་འབྲུང་ཁྱུངས་གཅིག་རུ་འདོད་པ་ལས་བཅོན་
ལྷ་བདག་ཆེན་རྒྱལ་པོའི་རྒྱལ་རྒྱུད་དང་། རབ་བརྟན་རྒྱལ་རྒྱུད། ཁྱོ་ཆེན་གྱི་རྒྱལ་
རྒྱུད་བར་འབྲེལ་ལམ་དམ་ཟབ་ཅིག་ཡོད་ལ། ཐོག་མར་བཅོན་ལྷ་དང་རྒྱ་ཆེན་
གཉིས་ཁྱིམ་རྒྱུད་གཅིག་ནས་མཆོད་ཚུལ་ཡོངས་གྲགས་ལྟ་བུ་རེད། ཕྱིས་སུ་རྒྱལ་
རྒྱུད་དེ་དག་བར། གཉེན་སྦྲིག་གི་ལམ་ནས་འབྲེལ་ལམ་དམ་ཟབ་རུ་བརྟན་ཡོད་
ཅེས་མཁས་དབང་མཁར་ཆེའུའི་《ཁྱོ་ཆེན་རྒྱལ་པོའི་བཀའ་རྒྱུར་དཔྱད་པ》ཞེས་པ་
ལས་གསལ་ཡོད། དེ་མ་ཟད་རྒྱལ་པོ་དེ་གསུམ་གྱི་དབུ་སྤྱ་ཡང་གོང་ཁུས་བཞིན་
རུས་རབས་བཅོ་བརྒྱད་པའི་ནང་རུ་བྱོན་ཞིང་། ཡུལ་རྒྱལ་རོང་རུ་འགོ་དོན་རྒྱ་ཆེར་
མཛོད་པའི་སངས་རྒྱས་སྤྱིང་པ་དང་། ཀུན་འགོ་གྲགས་པ་ཡབ་སྐུས་གཉིས་ཡིན།

བྲག་སྒྲོམ་པའི་《དེབ་ཐེར་རྒྱ་མཚོ་》ལས། “ཚུ་ཆེན་གྱི་ཉིན་དངོས་སུ་བཟུན་པ།
 རབ་བརྟན། བཅན་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱལ་ས་ཡོད། ཕྱི་མ་འདི་གཉིས་སྟོབས་དང་
 དཔལ་ཚ་ཆེ་བས་ཉིན་རྒྱལ་པོའི་དུས་སུ། མངའ་ཞབས་སུ་མ་རྒྱལས་པར་གྲགས་”
 ཞེས་གསུངས་པ་དང་། མ་གཞི་བཅན་ལྷ་དང་རབ་བརྟན་རྒྱལ་པོ་གཉིས་ནི་རྒྱལ་
 པོ་གཅིག་གི་དུས་རྒྱུད་ལས་ཆད་པ་ཡིན། སྤྱི་ལོ་1426-1441 ལོར་ཆོ་དབང་ནམས་
 མཁའ་ནས་བཅིངས་འཁོལ་བཏང་བར་དུ། གདུང་རབས་སོ་བདུན་ཡིན་ཞེས་ལོ་
 རྒྱུས་རབ་གསལ་མེ་ལོང་ལ་གཞིར་བཞག་ཏེ་ཞུས་པ་ཡིན། གཞན་ཡང་《རྩི་རིང་
 པའ་ཉི་ཉའི་རྣམ་ཐར་》ལས་བཅན་ལྷའི་ཡུལ་དམག་གོར་རྒྱ་མཐར་སྟོད་གཏོང་
 བར་ཕྱིན་པ་སོགས་ཀྱི་དམག་འབྲུག་གི་སྟོར་ཡོད་མོད་འདིར་བྲིས་མེད། གཞན་
 ཡང་གནའ་བོའི་ཞང་སྐད་དམ་ཡང་ན། བརྟན་རྟེན་ལྷའི་ཡུལ་དཔེ་རྒྱལ་རོང་
 དམངས་ཁྲོད་དུ་བྱང་བའི་བཅན་ལྷའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱང་ཡོད། དེ་ནི་བཅན་ལྷ་དག་
 དབང་ཚུལ་བྲིམས་དང་དབྱང་ཉའི་ཆེན་གྱིས་བཅན་ལྷའི་ས་ཆར་འཛོལ་སྟུང་བྱས་
 བས་མཆན་བྱ་བཏབ་པ་ཞིག་ཡོད། བཅན་ལྷའི་རྒྱལ་རབས་ང་བདུན་པ་ཆོ་
 དབང་དང་། ང་བརྟན་པ་སྤིང་སྐབས་ཡིན་ཞིང་སྤིང་སྐབས་ཀྱི་སྐབས་ཆེན་སྤིང་
 གཞུང་གིས་དམག་བརྒྱབ་ནས་ཚ་གཏོར་དུ་བཏང་བར་བཤད་དོ། །རྒྱལ་ས་ནི་
 འབར་ཁམས་རྩ་པ་ཁུལ་གྱི་བཅན་ལྷ་རྩོང་ཅིན་ཁོན་དུ་ཡོད།
 * ཅོག་ཅེ་རྒྱལ་པོ། རྒྱལ་པོ་འདི་ལ་ཆོས་འབྱུང་ཁག་དུ་ཅོག་ཅེ་རྒྱལ་པོ་ཞེས་བྱང་
 ཡོད་མོད། གནའ་བོའི་བོན་གྱི་འབྲི་སྟོལ་ལ་གྱེར་ཅེ་རྒྱལ་པོ་ཞེས་བྲིས་ཡོད། བོན་
 ལུགས་ལ་གྱེར་ཅེ་ཞེས་པ་ཞང་སྐད་ཡིན་ཏེ། ཞང་སྐད་དུ་གྱེར་ཞེས་པ་བོད་སྐད་
 དུ་བོན་ཞེས་བྲིས་ཡོད། བོན་ལུགས་ལ་གྱེར་ཅེ་ཞེས་པ་བོད་སྐད་དུ་ལྷ་ལ་གོ་བ་ནི་
 ཁོ་བོས་ལ་ཅེ་སྟོར་གྱི་དབྱང་ཅོམ་དུ་སྐབས་བྱེད་སྒྲ་ཆོགས་བཀོད་ཡོད་པ་ལྟར་ཡིན།
 མདོར་ན་ཅེ་ཞེས་པ་དེ་ལྷ་དང་རྒྱལ་པོ་གཉིས་ཀར་འཇུག་པ་ལྟར་གྱེར་ཅེ་ཞེས་པ་
 དེ་བོད་སྐད་དུ་བོན་ལྷ་འཕམ་བོན་རྒྱལ་ཞེས་བྱང་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་གྱེར་ཅེ་
 ཞེས་པའི་ཡུལ་འདིར་གྱེར་ཅེ་སྟག་མོ་རྩོང་ཞེས་འབོད་བཞིན་ཡོད་པ་དང་། གྱེར་
 ཅེའི་རྒྱལ་པོ་སོག་མའམ་དང་པོ་སང་གི་རྒྱལ་ཞེས་པ་དེ་ཡིན། དེ་ནས་རྒྱལ་རབས་

བཞི་པ་རྒྱ་གར་འབུམ་ཟེར་བ་དེ་ཡིན་པར་བཤད། དེ་ནི་རུས་རབས་བཙུང་བའི་རུས་དཀྱིལ་ཅམ་ལ་བྱང་བའི་རྒྱལ་པོ་ཞིག་ཡིན་པ། 《གུང་ཐང་བསྟན་པའི་སྟོན་མའི་རྣམ་ཐར་》རྩ་གསུངས་ཡོད། རྒྱལ་རབས་བཞི་པ་རྒྱལ་པོ་རྒྱ་གར་འབུམ་གྱི་སྐུ་མཆོད་བང་ལྷན་གྱུ་བ་ཅེས་པ་དེ་ཡིན། རྒྱལ་རབས་ལྔ་པ་ཆོད་བང་ལྷན་གྱུ་བ་གྱི་བཅུན་མོ་གཡུང་བྱང་ལྷ་མོ་ཟེར་བ་དེ་ཡིན། འདི་གཉིས་ལ་བྱ་ཞིག་ཡོད་པ་རྒྱང་ནས་འདས་སོང་བས་ཕྱིས་སུ་བཅུན་མོ་གཡུང་བྱང་ལྷ་མོས་དཔོན་ས་བབྱང་བར་བཤད་ཡོད། དེ་ནས་ཅག་ཅེའི་རྒྱལ་པོའི་གུང་རབས་ཆད་པར་སྤང་། ཕྱིས་བསྟན་པ་རྒྱལ་པོའི་རྒྱུད་ཅིག་འདིར་ཡོང་ནས་རྒྱལ་ས་བསྐྱངས་རབས་《མདོ་སྐྱད་ལོ་རྒྱུས་ཆེན་མོ་》ནས་བཤད་ཡོད་མོད། རྒྱལ་རོང་རག་རྒྱན་ལ་མདོ་སྐྱད་རྒྱལ་པོའི་རྒྱུད་པ་ཞིག་གདན་དྲངས་ནས་རྒྱལ་སྲིད་བསྐྱངས་རབས་ཟེར། དེ་ལྟར་གྱུར་ཅེ་རྒྱལ་པོའི་རྒྱུད་པ་མ་ཡིན་ཡང་དཔོན་རབས་བཙུང་ཅམ་བྱང་ཡོད། ཅག་ཅེའམ་གྱུར་ཅེ་རྒྱལ་པོའི་རྒྱལ་ས་ནི་རྩ་པ་ཁུལ་འབར་ཁམས་རྫོང་གི་མངའ་ཁོངས་སུ་ཡོད། ད་བྱང་ལྷོ་ག་ཅེ་དང་། གྱུར་ཅེ་དང་། ཅག་ཅེ་དང་། ཅག་ཅེ། མཆོག་ཅེ་སོགས་རྒྱལ་མིང་འབྲི་ལུགས་མི་འདྲ་བ་ཁག་གཅིག་བྱང་ཡོད་པ་ལས། འབྲི་ལུགས་རྟོང་ཤོས་དེ་གྱུར་ཅེ་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་པ་དང་། དེའི་དོན་གོང་རུ་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་རོ། །

གཞན་ཡང་བཤད་ཚུལ་གཅིག་ལ་ཅག་ཅེ་རྒྱལ་པོ་ཐོག་མ་རྒྱལ་པོ་བསོད་ནམས་འབུམ་ཟེར་བ་དེ་ཡིན་པ་དང་དེའི་སྐུ་མཆོད་གེ་རྒྱལ་ཡིན། དེ་ནས་རྒྱལ་རབས་བཅུ་ཅམ་གྱི་མཆོམས་ནས་ཅག་ཅེ་རྒྱལ་པོའི་རྒྱལ་རྒྱུད་པ་ཆད་པ་ནས་ལྷམ་གཡུང་བྱང་ལྷ་མོས་དཔོན་ས་བབྱང་བ་སོགས་ཀྱི་འདོད་སྤོལ་ཞིག་གྱང་མདོ་སྐྱད་ལོ་རྒྱུས་སོགས་ན་བཤད་ཡོད་མོད། ལོ་རྒྱུས་ཁྲུང་ས་གདུགས་ཁུས་མི་འདུག་པས་རེ་ཞིག་དཔྱད་གཞིར་སེམས། དེ་མིན་ཅག་ཅེ་རྒྱལ་པོའི་མཆོད་གནས་ཀྱི་དཔོན་པ་ནི་འབར་ཁམས་གཡུང་བྱང་སྤྱིང་ཞེས་པའི་དཔོན་པ་དེ་ཡིན་ལ། ཕྱིས་སུ་ཅག་ཅེའི་

① ལྷོ་ལོ་1286-1342བར།

② ལྷོ་ལོ་1343-1400བར།

ཀྱལ་པོའི་སྐྱུ་ཤིག་དབྱུ་སྐྱ་ཐེབས་ནས། དགེ་བཤེས་སྤྱངས་ནས་སྤྱིར་ཐེབས་ཏེ་
 དགེ་ལྷགས་པར་བསྐྱར་ནས། དེང་འབར་ཁམས་དགོན་དགེ་ལྷན་དར་རྒྱས་སྤྱིར་
 ཞེས་པ་དེ་རེད། འདི་ལ་སྤར་གཤེན་ཉི་མ་རྒྱལ་མཆོན་ཐེབས་རབས་སོགས་
 «བསྟོན་པ་རྣམ་རྒྱལ་ཁང་བཟང་»གི་མཁུག་རྒྱ་གསལ་ཡོད། འདིའི་མངའ་སྡེ་རབས་
 སྐྱ་སྤར་ཐོན་དགོན་བརྒྱ་ཅམ་ཡོད་པར་བཤད་མོད། ད་ཡོད་ཐོན་དགོན་རྩི་ལ་
 དགོན་ནམ་རྩི་བས་ལྷན་སྤྱང་ཆེན་དགོན་དང་། ཆོ་དཔལ་དྲེུ་དམར་དགོན།
 འབར་ཁམས་སྤྱ་ཆང་དགོན། རྩ་ལྱང་དགོན་སོགས་ཡོད་པར་ཐོས། །

༥ གཟི་འགག་རྒྱལ་པོ། རྒྱལ་པོ་འདིའི་མཆོན་གྱི་འབྲི་སྤྱངས་ཐད་ལ་ཡང་མི་
 མཐུན་པ་མང་པོ་ཞིག་འདུག །དཔེར་ན། རྩི་འགག་དང་། རྩིང་འགག །གཟི་
 འགག །རྩིང་འགག་བཅས་རྣམ་གྲངས་མང་པོ་ཞིག་འདུག་མོད། ཡོངས་གྲགས་
 ལ་རྩིང་འགག་ཅེས་འབྲི་བཞིན་ཡོད་ལ་དེ་དར་བྱབ་ལྟ་བུར་བྱུང་འདུག །དོན་གྱི་
 ཆ་ནས་ཀྱང་། བྱས་སོགས་རྩིང་འཐུག་སའི་འགག་ཅིག་ལ་ཡོད་པར་བཤད་ཡོད་
 མོད། ཐོན་ལྷགས་གྱི་འབྲི་སྤྱངས་ལྟར་ན་གཟི་འགག་ཅེས་བྲིས་ཡོད་པ་ལྟར་དོན་
 ལ་བྱུང་འགག་ཅེས་བཤད་པ་ལྟ་བུའོ། །གཟི་འགག་རྒྱལ་པོ་ཐོག་མའི་མཆོན་ལ་
 བན་གྲུབ་ཅེས་ཟེར་ཞིང་། དེ་ནི་ཐོད་རྒྱལ་བཅན་པོའི་སྐབས་ཅམ་ལ་མདོ་སྤྱང་
 རྒྱ་དམག་སྤྱིར་ཐེབས་ནས་རྒྱལ་ས་བརྒྱུགས་པའི་རྒྱལ་རྒྱུད་ཡིན་པར་བཤད། དེས་
 བྱ་རྒྱལ་པོའི་འདིའི་རུས་ཀྱང་ཞང་ཞུང་དབྱ་ཡིན་མིན་དོགས་གནས་བྱུང་། རྒྱལ་
 ཐོག་དང་པོ་མན་གྲུབ་ཅེས་པ་འདི་བཅན་པོ་མང་སྤྱང་མང་བཅན་གྱི་སྐབས་ཅམ་
 བྱ་ཡིན་པར་གསལ། རྒྱལ་རབས་འདིའི་མཐའ་མ་རྒྱལ་པོ་བསོད་ནམས་ཐུན་
 ཆོགས་ཟེར་བ་ཅིག་བྱུང་ཡོད། རྒྱལ་ས་ལོ་གཉིས་ འ་ཅམ་ལས་བབྱང་བྱུང་མེད།
 མཐར་ཀྱང་དུ་མིན་གོ་སྤྱད་གཞུང་གི་དམག་དབྱུང་གིས་དམར་གསོད་བྱུང་། དེ་
 བྱས་རྩིང་འགག་རྒྱལ་པོའི་རྒྱུད་པ་རྩ་ཆད་རྒྱ་བྱུར། རྒྱལ་པོ་བསོད་ནམས་ཐུན་
 ཆོགས་གྱི་རྩིས་ལ་བྱུང་བའི་རྒྱལ་པོ་མགོན་པོ་རྣམ་རྒྱལ་ཟེར་བ་རྩིང་འགག་གི་རྒྱལ་

① ལྷོ་ལོ་1926---1928བར།

རྒྱུད་མ་ཡིན་པས་རྒྱལ་རབས་གངས་གས་སུ་བཞོད་ཀྱི་མེད། སྤྱིས་ཕལ་ཆེར་སྤྱི་ལོ་
 ༡༨༩༩ཅམ་ལ་རྒྱ་རིགས་ཀོ་ཁྱིན་རང་ཟེར་བ་ཅིག་གིས་ཁོ་སྤྱབས་དཔོན་གྱི་བུ་མོ་ཆོ་
 དབང་ལྷ་མོ་མནའ་མར་སྤངས་ནས། རྫོང་འགག་རྒྱལ་པོའི་མཁར་ཏུ་གནས་སྡོད་
 བྱས་ནས་རྒྱལ་ས་བཟུང་། དེ་སྤྱིས་ཅོག་ཅེ་དང་ཁོ་སྤྱབས་སོགས་ཀྱིས་རྫོང་འགག་
 གི་དཔོན་ས་བཅད་པ་སོགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཏེ་ཅང་ཉིག་པོ་ཡོད། ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་ཁག་
 ཏུ་རྫོང་འགག་དཔོན་རབས་ཉེར་གཅིག་འདོད་མཁན་གཅིག་དང་། རྒྱལ་རབས་
 ཉེར་བཞི་ཅམ་འདོད་མཁན་གཉིས་ཅམ་བྱུང་ཡོད། རྒྱ་མཁར་ནི་དེང་གི་རྩ་པ་
 ལུལ་འབར་ཁམས་རྫོང་གི་མངའ་ཁོངས་སུ་ཡོད། དེང་སང་སྤྱར་ཡང་ཞིག་གསོ་
 ཡང་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པར་ཐོས། །

༥ མདོ་ལི་རྒྱལ་པོ། དེ་ཡང་མདོ་སྤིང་རྒྱལ་པོ་ཞེས་པའི་རྒྱལ་པོ་འདིའི་མཆན་
 གཅིག་གྱུར་ཞིག་དང་ཡོངས་གྲགས་ཤིག་ཁྱོན་ནས་མེད་པ་འདྲ། ཡིག་ཆ་ཁག་ན་
 མདོ་ལུང་དང་། མདོ་སྤིང་། འགག་ཟུར། མདོ་ལིང་། ལོང་རྒྱ། ལུང་དགུ། ལ་སི།
 མདོ་ལི་བཅས་མཆན་གྱི་རྣམ་གངས་བརྒྱད་ཅམ་བྱུང་འདུག་མོད། རྒྱལ་རོང་བ་
 ཆོས་མདོ་ལི་འབོད་བཞིན་འདུག །མདོ་ལི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་པ་འདིའི་རིགས་སམ་ཏུས་
 རྒྱུད་ཀྱང་ཁང་ཁྱུང་སྒོ་པར་གྲགས་པ། ལྷུང་པོ་ནས་མཆེད་པ་ཡིན་པ་ལ་བསེ་ལྷུང་
 དབུ་ཡི་ལྷུངས་སུ་གཏོགས་པ་དང་། ལྷུང་པོ་དཀར་ནག་སེར་གསུམ་ལས་ལྷུང་
 དཀར་ཐོགས་ལ་འབར་གྱི་རིགས་རྒྱུད་ཡིན་པར་བཤད་ཡོད་མོད། རྒྱལ་རོང་བ་
 ཆོའི་ངག་རྒྱན་ལ་ཁོ་པོ་གཙོ་མཆོག་གི་གདུང་ལས་མཆེད་པ་ཡིན་པར་བཤད་སྟོལ་
 ཡོད། མདོ་ལི་རྒྱལ་པོའི་རྒྱལ་ཐོག་དང་པོའི་མཆན་ལ་ལྷུང་པོ་གཡུང་རྩུང་མོར་སྒོ་
 ལྷུང་བ་དེ་རེད། དེའི་སྤྱིས་ལྷུང་པོ་མཁས་སྒོ་རྒྱལ་མཆན། དེ་ནས་ལྷུང་པོ་སྤིང་ན་
 གཡུང་རྩུང་དང་། ཡེ་ཤེས་གཡུང་རྩུང་། བསོད་ནམས་གཡུང་རྩུང་སོགས་རྒྱལ་
 རབས་ཉེར་ལྷ་ཅམ་བྱུང་ཡོད། ལྷུང་མཐའ་གཡུང་རྩུང་པོན་ལ་སྤྱོད་པ་ཤ་སྟག་ཏུ་
 བཤད་ཡོད། དེ་ཡང་ཐོག་མར་ཕག་གྱུ་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་སྤྱབས་ཅམ་ལ་ལྷུང་པོ་
 གསེར་འབྲུམ་ཟེར་བ་ཅིག་ཡོད་པ་དེས། རྒྱ་ནག་མིང་སྤིང་གཞུང་ལ་འབྲེལ་ལམ་
 བཅུགས་ཤིང་། སྤྱིས་སུ་ལྷང་གྲགས་པ་འབྱུང་གནས་ལ་རོགས་འདེགས་ལུས་རྒྱེན་

ཁྱུང་པོ་གསེར་འབྲུམ་གྱི་གཙུང་པོ་གཡུང་རྩུང་ནོར་བུ་ཞེས་པ་རྒྱལ་འོང་ས་ཁུལ་དུ་
གཞིས་སྡོད་བྱས་ནས། ས་གནས་དེའི་མགོ་དཔོན་ནམ་རྒྱལ་པོ་ཏུ་ཁྱུང་པ་རེད།
གཞན་སྤྱི་ལོ་དུས་རབས་བཙུང་པའི་ལོ་རབས་བདུན་ཅུའི་ནང་། རྒྱལ་འོང་
བཙན་ལྷ་དང་། རྒྱ་ཆེན་རྒྱལ་པོ་སོགས་ཀྱིས་ཆིང་སྤྱོད་གཞུང་ལ་དྲག་ཚོལ་བྱས་
སྐབས། འགག་བྱུང་རྒྱལ་པོ་བསོད་ནམས་གཡུང་རྩུང་གིས་ཆིང་དམག་ལ་རོགས་
རམ་མི་དམན་པ་བྱས་པས། ཆིང་སྤྱོད་གཞུང་གིས་ཁོང་ལ་བྱ་དགའ་སྤྱོད་པ་སོགས་
ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་མང་པོ་ཡོད། མདོ་ལི་འཕ་འགག་བྱུང་རྒྱལ་པོའི་རྒྱལ་ས་ནི་རྒྱའི་
“ཕུན་ཁོན་”ཞེས་པ་བོད་སྐད་དུ་མདོ་ལི་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད་པར་བཤད་ཡོད།

ལ་སོ་མོ་རྒྱལ་པོ། དེ་ཡང་སོ་མོ་དང་། སོ་མོ་རྒྱལ་པོ་ཞེས་པའི་མཚན་གྱི་དོན་
ལ་འབྲེལ་བ་གནང་མཁན་ཡང་སྤྲོ་ཚོགས་བྱུང་ཡོད། 《མདོ་སྨད་ལོ་རྒྱུས་ཆེན་མོ་》
རྩ་སོ་མང་ཞེས་པའི་དོན་ནི། བཤད་རྒྱུ་ལ་ལར་སྤར་རྒྱལ་རྒྱུ་རྒྱལ་ཁག་བཅོ་
བརྒྱད་རྩ་མ་གྲུབ་པོར་གྱི་ཚོག་མའི་རྒྱལ་པོ། དབང་ཐང་ཆེན་པོ་ཞིག་བྱུང་བ་ལ།
ཞབས་ཁྱུ་རྒྱལ་མཁན་གྱི་གས་ལ། རྒྱལ་པོའི་སྤྲ་ཤད་སྤབས་གྱི་སོ་མང་འདྲིན་མཁན་
དེ་ཕྱིས་སྤྲ་རྒྱལ་ཕན་རྩ་བྱུར་ནས་སོ་མང་རྒྱལ་པོ་ཞེས་ཚོགས་པར་བཤད་ཡོད་མོད།
དེ་ལ་ཁྱད་སྤྲོད་གཏུགས་གང་ཡང་གནང་མེད་རྒྱུ། བཤད་རྒྱུ་ཅམ་ཡིན་པར་
སེམས། གཞན་ཡང་རྒྱལ་རྒྱུ་རྒྱལ་པོ་ཆོས་ངག་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་སོ་མོ་ཞེས་པ་དེ་རེད། དེ་
ནི་ཞང་ཞུང་གི་སྤྲ་ཡིན་ལ། བོད་སྤྲ་རྩ་བ་ཀྱིས་པའི་དོན་ཡིན་ཞེས་བཤད་
སྟོན་འདུག་པས་དཔྱད། སོ་མང་རྒྱལ་པོའི་རྩ་བ་རྒྱུ་བྱུང་ཞང་ཞུང་ལྷལ་ཏེ་དེར་
རྩ་བ་མངའ་རིས་ས་ཁུལ་ནས་མཆེད་པར་གྲགས་ཤིང་བསེ་ཁྱུང་དབང་ཡི་རིགས་སྤྲ་
གཏོགས་མོད། 《མདོ་སྨད་ལོ་རྒྱུས་ཆེན་མོ་》རྩ་སོ་མང་རྒྱལ་པོ་རྒྱལ་རྒྱུ་རྒྱུ་
མངའ་རིས་ཕྱོགས་གྱི་དཔོན་རྒྱུ་གཅིག་ལ་གཏུགས་མཁན་ཡང་ཡོད་འདུག་ཅེས་
ཆོག་མགོ་ཅམ་ལས་བཤད་མེད་པར་གཙོ་བོ་ས་རྒྱ་འཕྲོན་གྱི་གདུང་རྒྱུ་ཅིག་ལས་
ལྷོ་ལྷོ་གང་ཐུབ་རྒྱལ་འདུག། གཞན་ཡང་《མདོ་སྨད་ལོ་རྒྱུས་ཆེན་མོ་》རྩ་ རྒྱ་
ལོ་1914-1950པའི་བར་གྱི། མི་ལོ་46ཅམ་གྱི་རིང་སོ་མང་རྒྱལ་པོ་སྤྲ་དབང་
བདག་མེད་རྩ་བ་པ་དང་། རྒྱ་མཚན་ཡང་སོ་མང་རྒྱལ་ཁྱད་སྤྲོད་ས་ཁུལ་གྱི་ཆོ་

པའི་མགོ་དཔོན་རྣམས་ཀྱིས་རང་དབང་བདག་བཟུང་གི་ཆོ་པ་དབང་བསྐྱར་བྱས་
 ཉི་ཀྱུལ་པོའི་སྲིད་གཞུང་སྟོང་པར་ལུས་ཞེས་བཤད་ཡོད་མོད། དེར་ཡང་རྒྱལ་རོང་
 གི་མཁས་དབང་བྲག་བར་དཔལ་ལྷན་ལགས་ཀྱི་ «བོད་རྒྱལ་མོ་རོང་གི་ལོ་རྒྱུས་
 རབ་གསལ་མེ་ལོང་» ནུ། སོ་མང་རྒྱལ་པོའི་རྒྱལ་པོ་ཐོག་མའི་མཆོན་ལ་སྟག་ལ་
 དཀོན་མཆོག་སྐྱབས་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་པ་དང་། བན་སྲུང་གུན་ཁི་ཁྱི་ལོ་བཅུ་པ།
 སྤྱི་ལོ་1183-1223ལོར་སྲིད་འཛིན་ལོ་བཞི་བཅུ་ལ་གནང་བར་གསུངས་འདུག །དེ་
 བན་རྒྱལ་ཐོག་གཉིས་པ་ཆོ་མགོན་ལགས་དང་། རྒྱལ་སྤྱི་བན་ཐར་སོགས་ནས་
 རྒྱལ་རབས་མཐའ་མ་དོ་རྩེ་དཔལ་བཟང་བར་རྒྱལ་པོ་བཅུ་དྲུག་སོང་ཡོད་པ་དང་།
 སོ་མང་རྒྱལ་པོ་ཉི་ཤུ་པ་དོ་རྩེ་དཔལ་བཟང་ནས། སྤྱི་ལོ་1244ནས་སྲིད་སྟོང་ལོ་
 བཅུ་ཅམ་ལ་མཛད་ཡོད་པར་འདུག །སོ་མང་རྒྱལ་པོའི་རྒྱལ་ས་ཀྱང་རྫ་པ་ཁུལ་
 འབར་ཁམས་རྫོང་གི་མངའ་ཁོངས་སུ་ཡོད་པར་བཤད། རྒྱལ་ཁག་འདིའི་མཆོད་
 གནས་ཀྱི་དཔོན་པ་ནི། བོན་གྱི་དཔོན་རྟིང་གུ་རོབ་གཡུང་རྩུང་དཔོན་ཞེས་པ་དེ་
 ཡིན་ལ། དེར་ཡང་བོན་དཔོན་དེ་མ་ཉམས་པར་ཡོད་པར་ཐོས། །

༤ དམ་ལྷ་རྒྱལ་པོ། རྒྱལ་པོ་འདི་བའི་མཆོན་ལ་ཡང་བསྟན་པ་དང་། དམ་
 པ། དམ་ལྷ། དམ་འབའ་སོགས་འབྲི་སྟངས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་བཞི་ཅམ་བྱུང་ཡོད།
 ཡིན་ན་ཡང་བསྟན་པ་ཞེས་པ་ «རྒྱལ་རོང་ལོ་རྒྱུས་རབ་གསལ་མེ་ལོང་» གི་འབྲི་
 སྟངས་ཡིན་པ་དང་བྱུང་སྐབ་ཅམ་གྱི་གས་སུ་གཏོགས་པས་དག་པར་སྟུམ། ཡིན་
 བ་ཡང་ཁོ་བོས་དམ་ལྷ་འམ་བསྟན་པ་ཞེས་པ། སྤུ་མ་དེ་ཞང་སྐད་དམ་རྒྱལ་རོང་
 སྐད་དང་ཕྱི་མ་དེ་རྒྱ་སྐད་ཅམ་ཡིན་པར་སེམས། བོད་སྐད་དུ་རོང་བྲག་ འཛོང་
 ཞེས་འབོད་བཞིན་ཡོད་པ། ཡུལ་དེ་གའི་གོགས་པོ་ཞིག་གིས་དངོས་སུ་གསུངས།
 རིགས་ཅུས་ཀྱང་། ཞང་ཞུང་དབང་ལས་མཆོད་པ་དང་རྒྱལ་པོ་ཐོག་མའི་མཆོན་ལ་

① སྤྱིག་པ་པོའི་མཆོན་ རོང་བྲག་རྫོང་ལ་ 丹巴县 ཞེས་མིང་གི་བྱུང་ཚུལ། དཀར་མཛོམ་བོད་རིགས་
 རང་སྟོང་ཁུལ་བཅུགས་རྫོང་ཁག་སོ་སོ་འཇུགས་སྐབས། རོང་བྲག་ཡུལ་གྱི་མདའ་མདོ་རྒྱལ་པོ་དང་།
 བྲག་རྟིང་རྒྱལ་པོ། པ་ལང་རྒྱལ་པོ་གསུམ་གྱི་མངའ་ཁོངས་གཅིག་དུ་བསྐྱས་པའི་མིང་ལ་ཉོན་པ་ཞེས་པ་
 དེ་བྱུང་། མདའ་མདོ་ 丹巴 བྲག་རྟིང་། འཛོང་ པ་ལང་། འཕྱུག་པའི་སྐབས་པ་རེད།

དགེ་ལེགས་ཟེར་ཞིང་། སྤྱི་ལོ་1658-1693ལོའི་བར་དུ་སྤྱིང་འཛིན་ལོ་སོ་ལྔ་བཟུང་
 ཡོད་པ་དང་། རྒྱལ་རབས་གཉིས་པ་དམ་ཆུལ་པོ་ཆེ་དབང་རྒྱལ་མཆོན་ཡིན་
 ཞིང་། དེ་ནས་རྒྱལ་ཐོག་བསོད་ནམས་དབང་མོའི་བར་དུ་རྒྱལ་རབས་བཅུ་གཅིག་
 སོང་ཡོད་པ་དང་། བཅུ་གཉིས་བསོད་ནམས་དབང་མོས་སྤྱི་ལོ་1716བར་སྤྱིང་
 འཛིན་ལོ་བརྒྱུན་ལ་བཟུང་ཡོད་པ་ཡང་། «རྒྱལ་རོང་ལོ་རྒྱུས་རབ་གསལ་མེ་ལོང་»
 ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གཞན་ཡང་ «མདོ་སྤང་ལོ་རྒྱུས་ཆེན་མོ་»ལས། དམ་ཆུལ་པོ་དང་སྟག་
 འབུམ་སྐལ་བཟང་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཆོན་ཟེར་བ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ནས་བཞུན་པའི་རྒྱལ་
 རབས་ཉི་ཤུ་པའི་ཆེས་མཐའ་མའི་རྒྱལ་མོ་བསོད་ནམས་དབང་མོ་ཡིན་ཞིང་། རྒྱལ་
 རབས་ཉི་ཤུ་བྱུང་ཡོད་པ་བཤད་འདུག །སྤྱི་ལོ་1716ནས་1743བར་དུ་བསོད་
 ནམས་དབང་མོས་རྒྱལ་སྤྱིང་སྤྱོད་ཤིང་། སྤྱི་ལོ་རིག་གསར་རྩེས་ནས་བསོད་ནམས་
 དབང་མོ་རྩ་པ་ཁྲལ་སྤྱིང་གྲོས་སུ། སྟག་ལས་གནང་དགོས་བྱུང་ཡོད་པར་བཞོད་
 ཡོད། དམ་ཆུལ་པོའི་རྒྱལ་ས་ཀྱང་རྩ་པ་ཁྲལ་འབར་ཁམས་རྫོང་གི་མངའ་སོངས་
 སུ་གནས་ཡོད་པར་བཤད། རྩོན་མའི་སྐབས་སུ་དམ་ཆུལ་པོའི་ཕོ་བྲང་གི་
 མཆོན་ལ་སྟུ་བདེ་རྫོང་དུ་འབོད་ཅིང་། སྤྱི་ལོ་1744ལོར་མེར་བསྐྱེགས་བཟང་ཟེར་
 ལོ་རྒྱུས་འདི་དག་རྒྱའི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་ཁག་དུ་ཆིང་རྒྱལ་རབས་དང་འབྲེལ་བ་བྱུང་
 ཚུལ་ཤུགས་ལས་གསལ་ཡོད། རྒྱལ་ཁག་འདིའི་མཆོད་གནས་ཀྱི་དགོན་པ་བོན་
 ཀྱི་དགོན་རྒྱིང་གཡུང་རྱུང་དར་རྒྱས་སྤྱིང་དགོན་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་ལ་དེང་ཡང་བོན་
 དགོན་དེ་དར་རྒྱས་སུ་བྱུང་ཡོད་པར་གྲགས།

༡ རྒྱལ་ཁ་རྒྱལ་པོ། འདི་ལ་ཡང་རྒྱལ་རོང་དང་འབྲེལ་བའི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཁག་
 ན་བྲག་སྐམ་ནང་དང་། ཁོག་སྤྱང་སྟག་མོ་རྫོང་། རྒྱལ་ཁ་རྒྱལ་པོ་བཅས་མིང་གི་
 རྣམ་གྲངས་གསུམ་མཐོང་། ཡོད་པངས་པ་ཞིག་ལ་མཁས་པ་བྲག་བར་དཔལ་
 ལུན་ལགས་ཀྱི་«བོད་རྒྱལ་མོ་རོང་གི་ལོ་རྒྱུས་རྒྱུས་བཤད་»སོགས་ཀྱི་སྐབས་ན་རྒྱལ་
 ཁ་བྲག་ཤིས་སྤྱིང་གི་མཆོན་ཅམ་ལས། ལོ་རྒྱུས་རོ་སྤྱོད་གསལ་ཁ་གང་ཡང་ཁྲུས་མི་
 འདུག །གཞན་ཏོར་འཛིགས་ཀྱི་མདོ་སྤང་ལོ་རྒྱུས་སུ་རྒྱལ་ཁ་བྲག་ཤིས་སྤྱིང་ཞེས་པ་

ནི་སྒོན་རྒྱལ་རོང་ས་ཆའི་རྒྱལ་པོ་ཆེ་ཤོས་ཤིག་ཡིན་པར་བཤད་འདུག །གཞན་ཡང་
བཀྲ་ཤིས་སྤྱིང་རྒྱལ་པོའི་རིགས་རྒྱུད་ཀྱི་འབྱུང་ཁུངས་ནི། དགེ་ཅན་རྒྱལ་པོས་
མངགས་པ་ཞིག་ཡིན་ལ། བཀྲ་ཤིས་སྤྱིང་དར་རྒྱས་སུ་སྤྱིན་པའི་སྐབས་ཤིག་ལ།
སྟག་ལ་དཀོན་མཆོག་སྐྱབས་བྱ་བ་སོ་མང་དུ་སོང་ནས་རྒྱལ་ས་བཟུང་ཞིང་། དེ་
ལ་བྱ་གཉིས་དང་བྱ་མོ་གཅིག་ཡོད་པ་དག་གིས་ཅོག་ཅེ་དང་། རྫོང་འགག་། དམ་
རྩ་རྒྱལ་པོ་བཅས་ཀྱི་རྒྱལ་ས་བཟུང་། དེ་ནས་སྤྱིང་རྒྱལ་ཁག་དེ་གསུམ་གྱི་རྒྱལ་
རབས་ཐོག་མ་ཡིན་ཟེར། རྒྱལ་ཁག་དེ་གསུམ་གྱི་དཔོན་རྒྱུད་ཀྱི་འབྱུང་ཁུངས་ནི་
སོ་མང་རྒྱལ་པོ་སྟག་ལ་དཀོན་མཆོག་སྐྱབས་ལ་བྱག་པ་ཡིན། ཐང་བོད་གཡུལ་
འབྲུག་བརྒྱུར་སྤོང་བྱེད་པར་དོགས་ནས། ས་མཆོམས་སྤུང་དམག་གི་རྫོང་མཁར་
བཅེགས་ཤིང་། རྟེན་འབྲེལ་ལ་དམིགས་ནས་བཀྲ་ཤིས་སྤྱིང་བཏབ་པར་བཤད།
རྒྱལ་ཁ་བཀྲ་ཤིས་སྤྱིང་ཞེས་པ་འདི་ལ། རྒྱལ་རབས་ག་ཆོད་བྱུང་ཡོད་མེད་གང་ལ་
ཡང་ད་སྟེ་གསལ་ཁ་བྱུང་བ་ཞིག་མ་ཆེད། བཀྲ་ཤིས་སྤྱིང་རྒྱལ་པོ་ཆེ་དབང་ཁྱབ་
ཞིག་གིས་ཆིང་སྤྱིད་གཞུང་ལ་མགོ་བཏགས་ནས། ཆིང་སྤྱིད་གཞུང་གི་སློ་ཉེར་གྱུར་
རབས་ཅམ་མདོ་སྤྲད་ལོ་རྒྱུས་ལས་བཤད་འདུག །རྒྱལ་ཁ་བཀྲ་ཤིས་སྤྱིང་གི་རྒྱ་
མཁར་ནི་རྩ་པ་ཁུལ་གྱི་ལི་ཞན་ཞེས་པའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པར་བཤད།

༡༠ འོག་གཞི་རྒྱལ་པོ། འོག་གཞི་རྒྱལ་པོ་འདི་ལ་རྒྱལ་རབས་ག་ཆོད་བྱུང་ཡོད་
མེད་དང་། རུས་ཁུངས་གང་ལ་གཏུགས་ཡོད་པ་སོགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དམིགས་བསལ་
ལག་སོན་བྱུང་ཡོད་པ་ད་སྟེ་མེད་པ་ལྟ་བུར་སྤྲང་། རྒྱའི་ལོ་རྒྱུས་ཁག་ན་བྱུར་བྱུང་
རེ་མཇལ་རྒྱ་ཡོད་མོད། ཁ་གསལ་གང་ཡང་མེད། མདོ་སྤྲད་ལོ་རྒྱུས་ཁག་ན་སྤར་
བོད་ཀྱི་ཆོས་རྒྱུད་འཛིན་པའི་སློ་དཔོན་ཞིག་ཡོད་པ། ཡུལ་འདིའི་སློ་དཔོན་སྟགས་
མ་ལྟ་བུར་གྱུར་ཚུལ་ཅམ་བྱུང་ཡོད། དེས་གྲང་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥ལོར་ཆིང་སྤྱིད་གཞུང་
གིས་རྒྱལ་ཁབ་མ་གཏོར་པའི་བར་དུ། འོག་གཞི་རྒྱལ་པོའི་རྒྱལ་སྤྱིད་བརྒྱུངས་ཡོད་
པ་དང་། རྒྱའི་ལོ་རྒྱུས་ཁག་ན་བོན་སླ་པ་མིས་ཐའི་ཞེས་གསལ་ཡོད། འོག་གཞི་
རྒྱལ་རབས་དང་པོ་ཡིན་པ་དང་། དེའི་ཕྱིས་སུ་རྒྱལ་རབས་ག་ཆོད་བྱུང་ཡོད་མེད་
གསལ་ཁ་མེད། བོན་སླ་དེར་ཆིང་སྤྱིད་གཞུང་གིས་ཆོ་ལོ་དང་ཐམ་ག་བརྒྱལ་བ་

ནས་རིག་གསར་གྱི་དུས་རབས་བར། འོག་གཞི་རྒྱལ་པོའི་རྒྱ་མཁར་དང་སྲིད་གྱི་
 ལམ་ལུགས་སོགས་ལ། སུ་གང་གིས་ཀྱང་གཏོར་བཅོམ་བཤེག་ཁྱེན་བྱང་མེད་པར་
 བཤད་ཡོད། འོག་གཞི་རྒྱལ་པོའི་རྒྱལ་ས་ནི་རྩ་པ་ཁུལ་བཅོན་ལྷ་རྫོང་དུ་ཡོད་ལ།
 དེར་སང་ཡང་། རྒྱ་མཁར་ཕོ་བྲང་གི་གནའ་ཤུལ་ཡོད་པ་མ་ཟད་བསྐྱར་གསོ་ཡང་
 བྱས་ཡོད་པར་ཐོས། རྒྱལ་པོ་འདིའི་མཆོད་གནས་གཡུང་དྲུང་གི་བོན་ཤ་རྟག་ཡིན་
 པར་བཤད།

༡༡ དགེ་བཤེས་ཙོ་རྒྱལ་པོ། རྒྱལ་པོ་འདིའི་མཆོད་གྱི་རྣམ་གྲངས་ལ་ཡང་དགེ་
 ཤེས་ཙོ་དང་། དགེ་བཤེས་ཙོ། དགེ་བཤེས་ཙོ། དགེ་ཤེས་ཙོ། དགེ་གཤེས་ཙོ་
 སོགས་སྟེ་ཆོགས་བྱུང་ཡོད། དེ་ཡང་《བོད་རྒྱལ་མོ་རོང་གི་ལོ་རྒྱུས་》ན་དགེ་བཤེས་
 ཙོ་ཞེས་བྲིས་ཡོད་པ་ཅུང་ཁྲུངས་ལུང་ལྟར་པར་སེམས། རྒྱ་མཆོད་ཡང་སྟོན་རྒྱལ་
 རོང་གི་མི་ཞིག་དབུས་སུ་ཕེབས་ནས། དགེ་བཤེས་གྱི་ཐོབ་བྲངས་ནས་ཕྱིར་རང་
 ལུལ་རྒྱལ་མོ་རོང་དུ་ཕེབས་ཏེ། རང་ལུལ་སྡེ་རྒྱུང་དེར་བླ་དཔོན་གཉིས་ཀ་མཛད་
 པར་ཆོང་མས་དགེ་བཤེས་ཙོ་ཆེན་ཞེས་གྲགས་པར། ལུལ་གྱི་ཁ་ལ་རྩ་ལ་ཙོ་ཞེས་
 རྒྱུང་པ་བྱུང་ནས་དེ་ལྟར་དུ་འབྲི་སྟོན་དར་ནས་དགེ་བཤེས་ཙོ་ཞེས་གྲགས་པ་ཡིན་
 པར་བཤད། ཡིན་ན་ཡང་དེ་ནི་བཤད་རྒྱུན་ཙོ་མ་ལས་ཁྲུངས་མེད། ཕྱིས་སུ་ཆོག་
 བཟུས་ནས་དགེ་ཙོ་རྒྱལ་པོ་ཞེས་ཀྱང་འབོད་བཞིན་ཡོད། ཁོ་པོ་ལྟར་ན་དེ་ནི་
 མཁས་དབང་མཁར་རྗེ་འུ་བསམ་གཏན་ལགས་གྱི་གསུང་ཚུལ་དུ། རྒྱལ་པོ་ཙོ་ཡི་
 སྟོར་ཞེས་པ་དེ་དང་ཅུང་འབྲེལ་ཡོད་པར་སྟམ་པས། རེ་ཞིག་དབྱུད་གཞིར་འོས།
 དགེ་བཤེས་ཙོ་རྒྱལ་པོའི་ཐོག་མའི་མཆོད་ལ། དགེ་བཤེས་བདེ་ཆེན་འབྱུང་གནས་
 ཞེས་པ་དེ་ཡིན་པ་དང་། དེ་ནས་འཇམ་དཔལ་ཆོ་རིང་དང་། ཆོ་དབང་ལྟན་
 འགྲུབ། རྒྱལ་པོ་མཐའ་མ་དགེ་བཤེས་ཙོ་རྒྱལ་པོ་དབང་རྒྱལ་བར་ཏེ་རྒྱལ་རབས་
 ཉེར་ལྷ་ཙོ་མ་བྱུང་ཡོད་པར་བཤད། བར་སྐབས་ཤིག་ལ་ཨ་ཞང་གུར་བཟང་ཟེར་བ་

① སྟོན་པ་པོའི་མཆོད། དགེ་བཤེས་ཙོ་ཞེས་པ་རྒྱལ་པོ་རྒྱ་དུ་བཟུངས་ཀྱི་སྟོན་ཡིན་ཏེ། ད་ལྟ་ནས་
 མཁས་བཟླ་ཤིས་ལ། 南卡格西 རྣམ་མཁའ་དགེ་བཤེས་དང་། སྟོན་བཟང་བཟླ་ཤིས་ལ། 格绒格西
 དགེ་རོང་དགེ་བཤེས། ཞེས་ བཟླགས་དང་སྟོན་བཞིན་པ་འདིས་ཤེས་སོ། །

ཅིག་གིས་དཔོན་ས་བཟུང་ནས་བོན་གྱི་བསྟན་པ་དང་ཆོས་རྒྱུད་ལ་སྤང་བ་དང་།
ཡུལ་མི་ལ་དྲགས་སྒྲིང་སྒྲིང་ཆོགས་བྱས་རབས་སོགས་《མདོ་སྤྱད་ལོ་རྒྱུས་ཆེན་མོ་》
ལས་གསལ། སྤྱི་ལོ་༡༧༥༡ཅམ་ལ་དགེ་བཤེས་ཅན་དང་ལུགས་བྱང་ནས་རྒྱལ་
ཁག་གཉིས་སུ་གྱུར་རབས་ཀྱི་ཉོག་ཟིང་ཆེ་བར་བཤད། བཤད་རྒྱུན་ལ་རྒྱལ་ཁབ་
ཀྱི་མིང་ལ་དགེ་བཤེས་ཅན་ཞེས་དང་། རྒྱལ་སའི་མིང་ལ་མདའ་མདོ་ཞེས་ཟེར། དེ་
བཞིན་དགེ་བཤེས་ཅན་རྒྱལ་པོའི་རྒྱལ་ས་ནི་དཀར་མཛེས་ཁུལ་གྱི་དམ་རྩ་རྩོང་རམ་
རོང་བྲག་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པར་ཐོས། དགེ་བཤེས་ཅན་མཆོད་གནས་ཀྱི་བོན་
དགོན་ལ་ལུང་བོན་དགོན་དང་། སྤར་དགོན། སྟག་བྱང་དགོན་པ། བེ་རོའི་དཔེན་
ཁྱོད་བཅས་ཡོད་པ་གཡུང་རྒྱུད་བོན་གྱི་བསྟན་འབྱུང་སྟོགས་བརྩམས་སུ་གསལ་བ་
ལྟར་རོ། །

༡༢ ལུ་ཕྱི་རྒྱལ་པོ། རྒྱལ་རབས་འདི་ལ་ཡང་ལུ་ཟེ་དང་། ལུ་ཕྱི། ལུ་ཕྱིས། ལུ་
པམ། མི་ཕྱི། ལུ་ཞི། ལུ་ཕྱིས་སོགས་མཆོན་གྱི་འབྲི་སྤངས་ནམ་གངས་བདུན་ཅམ་
བྱང་ཡོད། རྒྱལ་རོང་མཁས་པ་བྲག་བར་དཔལ་ལྷན་གྱི་《རྒྱལ་མོ་རོང་གི་ལོ་
རྒྱུས་》ལས་མི་ཕྱིས་ཞེས་བྲིས་ཡོད། འདི་དག་ལས་གང་ཞིག་ཁྱུངས་དག་མིན་མ་
ཤེས་མོད། ལུ་ཞི་ཞེས་པ་ནི་ཞང་སྐད་ཏུ་ནམ་མཁའ་ལ་གོ་རྒྱུ་ཡོད་པ་ལྟར་ལས་
ཡིན་སྟུང་། ལུ་ཕྱི་རྒྱལ་པོའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱང་བོད་ཡིག་གི་ལོ་རྒྱུས་ཁག་ན་མངལ་རྒྱ་མེད་
པ་དང་ཡང་ན་མངལ་ཡུལ་ཏུ་མ་གྱུར་མོད། རྒྱ་ཡིག་ཏུ་བྲིས་པའི་ཚྭ་པ་པོ་ལས་
མོའམ། མཆོད་རྟེན་གྱིས་བཙུམས་པའི་《རྒྱལ་རོང་རྒྱལ་ཁག་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་ས་
གནས་དཔོན་རིགས་》 ཞེས་པ་སོགས་ལས་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༩ལོར་ལུ་ཕྱི་རྒྱལ་པོའམ་ཆོ་
དཔོན་བསྟན་འཛིན་དབང་ཕྱག་གིས་སྒྲིང་བཞིན་ཡོད་ཅིང་། ཁོང་ལུ་ཕྱི་རྒྱལ་
རབས་དང་པོར་གྱུར་ཞེས་བཤད་ཡོད། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༩ལོ་ཅམ་ལ་ལུ་ཕྱི་རྒྱལ་རབས་
དང་པོ་བསྟན་འཛིན་དབང་ཕྱག་གིས་རྒྱལ་སྲིད་བསྐྱེད་ཡོད་པ་དང་། དེ་ནས་
ལུ་ཕྱི་རྒྱལ་པོ་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཆོན། ལོ་རྒྱུད། གྲགས་པ་རྒྱལ་བཟང་པོ། རྒྱལ་
མཆོན་ནམ་མཁའ། འོད་རླབས་དང་། དེ་ནས་སྤྱི་ལོ་༡༩༧༠ལོ་ཅམ་ལ་འོད་རླབས་
ཀྱི་སྐུ་གཡུང་རྒྱུད་ཕྱིན་ལས་ཞེས་པས་རྒྱལ་སྲིད་བསྐྱེད་པ། དེ་ནས་ལུ་ཕྱི་དཔོན་

སངས་རྒྱལ་གྱི་བ་སོགས་བསྐྱེམས་པས་རྒྱལ་རབས་བཅུ་གཅིག་ཙམ་བྱུང་ཡོད་པར་
སྟུང་། གཞན་ཡང་བཤད་ཚུལ་གཅིག་ལ་སྤྱི་ལོ་༡༣༧༩-༡༣༩༠ལོའི་བར་ལུ་ཕྱི་རྒྱལ་པོ་
ཐོག་མ་ནམ་མཁའ་ལོ་རྒྱུས་རྒྱལ་པོ་མཐའ་མ་རྒྱལ་མཆོན་རྡོ་རྗེ་ཞེས་པའི་བར་
དུ་རྒྱལ་རབས་ཉི་ཤུ་ཙམ་བརྒྱུད་ཙམ་བྱུང་ཡོད་པར་བཤད་མོད། ཁྲངས་ལྷགས་ཀྱི་
ཡིག་ཆ་མ་རྟེན་པས་དཔྱར་གཞིར་བྱས། ལུ་ཕྱི་རྒྱལ་པོའི་རྒྱལ་ས་ནི་ཐོག་མར་གཡ་
ར་ཞེས་པ་ནས་རིམ་བཞིན་ཡར་གནས་སྒྲིབ་བྱས་ནས་མཐར་དེར་དུས་ལ་ཨན་ས་
ལུལ་“པའོ་ཁྱེན་”རྫོང་ཞེས་པའི་ལུང་བ་དེར་ཆགས་ཡོད་པར་གྲགས།

༥ མགོན་པ་ (穆坪) རྒྱལ་པོའི་ལོ་རྒྱུས། ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་ཞལ་
གསུངས་ནི། ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ་འཛིགས་བྲལ་རྒྱལ་མཆོན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་བཅུན་མོ་
གསུམ་ལ་སྤྱོད་གསུམ་འབྲུངས། མི་ཉག་འབྲོག་པའི་ནང་རྒྱན་འདུག་བྱེད་མཁན་
གྱི་བཅུན་མོ་དེ་ལ་སྤྱོད་ཆེ་བ་སུན་ཆོགས་ནམ་རྒྱལ་འབྲུངས། འབྲིང་བ་ལ་རྒྱ་
མིང་ར་ལོན་ཁོ་ཟེར། ལྷགས་ལའི་པོ་བྲང་ནང་རྒྱན་བཞུགས་བྱེད་མཁན་གྱི་བཅུན་
མོ་ལ་སྤྱོད་རྒྱུང་བ་དབང་རྒྱལ་འབྲུངས། སྤྱོད་ཆེ་བ་སུན་ཆོགས་ནམ་རྒྱལ་མེད་པའི་
ལ་བོད་སྟན་རྫོང་སར་བཏང་། གཞན་གཉིས་པོ་ལ་ཀྱུ་ (雅安) ལ་རྒྱ་ཡིག་རྫོང་
སར་བཏང་། བོད་རྒྱ་དབྱིན་གསུམ་རྫོང་། ཅི་གང་ཐད་མཁས་པར་ཆགས། བ་
ཡབ་གོང་རྗེས་སྤྱོད་རྒྱུང་བ་དབང་རྒྱལ་ ལ་རྒྱལ་སྤྱིད་གཏང་། རྒྱལ་རོང་བྲག་
རྫོང་རྒྱལ་པོའི་བུ་མོ་བསོད་ནམས་དཔལ་འཛོམ་གནའ་མ་བསུས། དེ་ལས་སྤྱོད་མོ་
ཆོ་དབང་རྫོལ་མ་འབྲུངས། དེ་ནས་རྒྱལ་རོང་མགོན་པ་ (穆坪) རྒྱལ་པོའི་སྤྱོད་
གོངས་ཤིང་བཅུན་མོས་རྒྱལ་སྤྱིད་རྫོང་ནས་བཞུགས། དེ་ལ་གདུང་སྤྱོད་མེད་པ་
དང་། མགོན་པ་རྒྱལ་པོའི་བང་མི་བཏང་སྟེ། ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ་ལ་མགོན་པ་རྒྱལ་
པོའི་ཁབ་དུ་གདུང་སྤྱོད་སྤྱོད་མེད་པའི་ཆེད་དུ། གནས་སྐབས་བཞུགས་དགོས་པའི་རེ་
འདུན་ལྟར། དེར་ཐེབས་ནས་མགོན་པའི་ཁབ་དུ་བཞུགས་ཡོད་པའི་སྐབས་སུ་

① དབང་རྒྱལ་ནི་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་ཨ་ཁུ་རེད། དེས་ན་རྒྱ་སྐད་དུ་ལུ་མིང་རྒྱལ་པོ་ཟེར་བ་འདི་
ལ་བོད་སྐད་དུ་མགོན་པ་རྒྱལ་པོ་ཟེར་བ་འབྲུལ་མེད་རེད།

མགོན་པ་རྒྱལ་པོའི་ཆུས་སྲིད་ལའང་བཟུ་སྐྱོང་བྱེད་དགོས་པ་བྱུང་། མགོན་པ་རྒྱལ་པོའི་དབང་སྐུར་བྱ་ཡུལ་ནི་དེར་རྩས་ཡ་ཙན་ས་ཁུལ་གྱི་宝兴县饶磧乡 མངའ་ཁོངས་ཀྱི་སྡེ་པ་འདི་དག་ཡིན། ཡུལ་དེར་རྒྱ་ཚོང་པ་ཉལ་ཐལ་བཅོང་མཁན་མང་པོ་ཡོད་པ་དེ་དག་མགོན་པ་མི་སེར་ཡར་ལངས་ནས་རྒྱ་ཚོང་པ་རྣམས་ལུང་། ས་འབྲུག་ལོ་སྟེ་ལོ་༡༧༥༥ལོའི་ཉིན། ཞིག་རྒྱ་དམག་མང་པོར་ཐོན་ནས་མགོན་པ་སྡེ་པ་དང་དམག་འབྲུགས་བྱས། དེ་ནས་ཁོང་དར་མདོར་ཡར་ཕེབས་སྐབས། རྒྱ་ཉལ་ཐལ་བཅོང་མཁན་གྱི་ཚོང་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ་ཉལ་ཐལ་བཅོང་མཁན་རྣམས་བཅད་གཅོད་ཆེད་རྩ་ཕེབས་པར་དོགས་ནས་ལམ་བར་འཇབ་སྐྱག་བྱས་ཤིང་རབ་སྐྱིད་ས་ཁུལ་རྩ་ཕེབས་པ་དང་། ཁོང་ལ་མེ་མདའ་བརྒྱབས་ནས་དགོངས། ཞིས་སྟེ་ལོ་༡༧༥༥ལོར་དབྱར་ཁའི་རྩས་རྩ་ཁོ་བོས་བཅར་འདྲི་ཞུས་པའི་ཞལ་གསུངས་རེད། འདི་ལ་བོད་སྐད་རྩ་མགོན་པ་རྒྱལ་ཟེར། བོད་ཡིག་དག་གི་ལྷར་འབྲི་སྟོལ་མི་ཤེས་གསུངས།

༡༩ བླ་སྟེང་རྒྱལ་པོ། འདི་ལ་ཡང་བླ་སྟེག་དང་། བླ་སྟེགས། བླ་སྟེང་བཅས་ཀྱི་འབྲི་སྟངས་འགའ་བྱུང་ཡོད། 《བོད་རྒྱལ་མོ་རོང་གི་ལོ་རྒྱུས་རབས་གསལ་མེ་ལོང་》རྩ་བླ་སྟེག་ཅེས་བྲིས་ཡོད་འདུག །དོན་འགྲེལ་གསུང་འདུག་པ་མ་མཐོང་མོད། རྒྱ་མཁར་ཆགས་སའི་ས་དབྱིབས་ལ་བརྟག་ནས་བཏགས་པ་འདྲ་མིན་ནམ་སྟུམ་པས་དབྱུང། རྒྱལ་རབས་དང་པོ་བླ་སྟེང་རྒྱལ་པོ་ཀྱན་དགའ་ནོར་བུ་ཞེས་པ་དེ་ཡིན། དེ་ནས་རྒྱལ་རབས་མཐའ་མའམ་ཉེར་གཅིག་པ་ཀྱན་དགའ་དབང་ཕུག་ཟེར། ཉེར་གཉིས་པ་དེ་ལྷང་རྩུབ་ཁང་ཟེར་བ་དེ་ཡིན། དེ་ནི་རྒྱ་རིགས་ཤིག་ཡིན་པ་ལས་བླ་སྟེང་རྒྱལ་པོའི་རྒྱལ་རྒྱུད་མ་ཡིན་པས། རྒྱལ་པོའི་མཆོན་གངས་སུ་བཀོད་མེད། ཡིག་ཆ་འགའ་ཞིག་ན་ལྷང་རྩུབ་ཁང་ཀྱན་དགའ་དབང་ཕུག་གི་སྟུན་མཆེད་ཡིན་པ་དང་། སྟེ་ལོ་༡༧༥༥ལོར་འབར་ཁམས་ཁུལ་སྲིད་གྲོས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོ་གཞོན་པའི་གོ་གནས་ཐོབ་པ་དང་། སྟེ་ལོ་༡༧༥༥ ལོར་འདས་གོངས་སུ་ཕུར་ཞེས་བཀོད་ཡོད། སྟེ་ལོ་༡༧༥༥ལོར་ལ་བླ་སྟེང་རྒྱལ་པོ་གྲགས་པ་སྟོན་ལམ་ཞེས་པ་བླ་སྟེང་རྒྱལ་པོའི་རྒྱལ་རབས་གང་ཡིན་མ་ཤེས་མོད། རྒྱལ་པོ་དེའི་

སྐབས་ཆེད་སྲིད་གཞུང་ལ་འབྲེལ་ལམ་ཡོད་པ་དང་། ཆེད་སྲིད་གཞུང་ནས་ཆོ་ལོ་
ཡང་ཡག་པོ་ཐོབ་ཡོད་པར་བཤད། བྲག་སྡེར་རྒྱལ་པོའི་རྒྱ་མཁར་ཁམས་དཀར་
མཛེས་ཁུལ་གྱི་རོང་བྲག་རྫོང་ཞེས་པའི་སྐོང་ས་སུ་ཡོད་པར་ཐོས། རྒྱལ་པོ་འདིའི་
མཆོད་གནས་བོན་དགོན་གཡུང་རྒྱུད་བོན་གྱི་ཕྱོགས་བརྒྱས་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་
རྒྱ་ལུང་རྣམ་རྒྱལ་ལྟ་ཅེ་དང་། བྲག་སྡེར་དར་རྒྱས་སྲིད། བྲག་མཆོད་རྟེན་རི་
ཁྲོད་གཙུག་ལག་ཁང་བཅས་ཡིན་པར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

༡༥ པོ་ལྷམ་རྒྱལ་པོ། འདི་ལ་མཆོན་གྱི་བྱུང་རིམ་ཁྲོད་པ་ལ་མ་དང་། དཔལ་པོ།
པ་པོ། པ་ལྷམ། པོ་ལྷམ། པ་ལྷང་བཅས་འབྲི་སྐྱངས་རྣམ་གྲངས་དྲུག་ཅུ་མ་བྱུང་
ཡོད་འདུག རྒྱལ་རོང་མཁར་པ་བྲག་བར་དཔལ་ལྷན་ལགས་ཀྱི་《བོད་རྒྱལ་རོང་
གི་ལོ་རྒྱུས་རབ་གསལ་མེ་ལོང་》 ཅུ་པོ་ལྷམ་ཞེས་བྲིས་ཡོད། དེ་ནི་རྒྱ་སྐད་དམ་
རྒྱལ་རོང་སྐད་གང་རྒྱུད་ཞིག་ཡིན་ནམ། དེ་ཞིག་དོན་འབྲེལ་ཅི་ཡང་མ་རྟེན་མོད།
རྒྱལ་རོང་བ་ཆོས་དག་རྒྱན་ལ་དེ་ནི་གནའ་བོའི་ས་དེ་གའི་ས་མིང་རེད། པོ་ལྷང་
དམ་པོ་ལྷམ་ཞེས་འབྲི་དགོས་རེད་ཟེར་བས་དབྱད། པ་ལྷ་དང་བྲག་སྡེར་རྒྱལ་པོ་
གཉིས་ནི་ཐོག་མར་བྱིས་གཞི་གཅིག་ནས་མཆོད་པ་དང་། བྱུང་བའི་རྒྱུད་པ་གཅིག་
ཡིན་པར་བྲིས་སུ་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་འཕོ་འགྱུར་ཁྲོད། དཔོན་ཁག་གཉིས་སུ་གྲེས་ནས་རྒྱལ་
པོ་དང་རྒྱ་མཁར་སོ་སོ་ནས་བརྩིགས་དགོས་བྱུང་བར། མདོ་སྐད་ལོ་རྒྱུས་ཆེན་མོ་
སོགས་ནས་བཤད། གཞན་རྒྱལ་རབས་སྐོར་ནས་རྒྱུད་ཉོག་བྱིང་ཆེ་བ་སྟེ། ཅོ་མ་
པ་པོ་ལིས་མོའམ་མཆོད་རྟེན་གྱིས་བརྩམས་པའི་《རྒྱལ་རོང་རྒྱལ་ཁག་བཙོ་བརྒྱད་
ཀྱི་ས་གནས་དཔོན་རིགས་》ཞེས་པའི་དཔེ་དེབ་ལས་རྒྱ་ཆེན་རྒྱལ་ཁག་གི་ལོ་རྒྱུས་
སོགས་ལས་རྟེན་པའི་པ་ལྷང་རྒྱལ་རབས་བཅུ་དགུ་ཡོད་པ་དང་། དེ་ལས་རྒྱལ་
ཐོག་དང་པོ་རྩོ་མཁར་ཅེ་ནས་གཡུང་རྒྱུད་གཡུ་ཅེ་དང་། བཅུ་དགུ་པ་ནམ་གསལ་
རྣམ་འགྱུར་ཞེས་པ་རེད་ཅེས་འཁོད་ཡོད། གཉིས་པ་རོང་བྲག་རྫོང་གི་ལོ་རྒྱུས་
ཡིག་ཆ་ལས་གསལ་བ་ལྟར་ན། པ་ལྷང་རྒྱལ་རབས་ཉེར་གཉིས་ཅུ་མ་བྱུང་ཡོད་པ་
དང་། དེའི་རྒྱལ་ཐོག་དང་པོ་སངས་རྒྱལ་འབུམ་ནས་གཡུང་རྒྱུད་སོགས་ཉེར་
གཉིས་ཅུ་མ་བྱུང་ཡོད་པར་བཤད་ཡོད། སྤྱི་ལོ་ ༡༧༧༥ ཅུ་ལ་ཆེད་རྒྱལ་རབས་

སྲིད་གཞུང་གིས་ལས་ཐམ་དང་ཆོ་ལོ་བསྐྱེལ་ནས་དབང་ཕྱད་བྱས་ཡོད། ཡང་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༧་བར་དེ་རྒྱལ་རབས་ཉེར་བཞི་ཙམ་བྱུང་ཡོད་པས་འདྲོད་སྐྱབས་ཤིག་ཀྱང་ཡོད་མོད་གསལ་ཁྲུངས་མེད། པ་ལང་རྒྱལ་པོའི་རྒྱལ་ས་ནི་ཁམས་དཀར་མངོས་ཁུལ་གྱི་རྒྱ་སྐད་རྩ་དམ་ཆུ་རྩོད་རམ། བོད་སྐད་རྩ་རྩོད་བྲག་རྩོད་ཞེས་པའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པར་བཤད་ཡོད། །

༡༥ ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ། རྒྱལ་རྩོད་རྒྱལ་ཁག་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་ལ་གུལ་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོའི་ལོ་རྒྱུས་དང་དེའི་གོང་གི་མི་ཉག་ཞི་ཤ་བཅས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་རྒྱུས་པ་འོག་རྩ་ཡོད་སྐབས་འདྲིར་ས་བཅད་མ་སྟོང་ཙམ་ཡིན་ལ་རྒྱུས་པར་མི་ཉག་ལོ་རྒྱུས་གངས་རིའི་རང་མདངས་སུ་གཟིགས་པར་བྱ། །

༡༦ མདའ་མདོ་རྒྱལ་པོ། འདི་ནི་《མདོ་སྐྱད་ལོ་རྒྱུས་ཆེན་མོ་》ལས་སློ་ལྷགས་རྒྱལ་པོ་ཞེས་པ་དེ་དང་། བྲག་བར་དཔལ་ལྷན་གྱི་《རྒྱལ་རྩོད་ལོ་རྒྱུས་ཆེན་མོ་》ལས་མདའ་མདོ་རྒྱལ་པོ་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་པར་སྟུམ། དེ་བཞིན་བཅོན་ལྷ་དག་དབང་ཚུལ་བྱིས་ཀྱང་མདའ་མདོ་རྒྱལ་པོ་ཞེས། བཀོད་ཡོད་པ་ནམས་རྒྱལ་པོ་གཅིག་ཡིན་མིན་ཐད་ལ་དོགས་གཞི་ཆེ། འདྲིར་རྒྱའི་ཡིག་ཆ་དང་རྩ་བཀོད་ཡོད་པའི་མདོ་སྐྱད་ལོ་རྒྱུས་ཆེན་མོ་ལྟར། སློ་ལྷགས་རྒྱལ་པོ་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་པའི་དབང་རྩ་བྱས་ན། ལྷར་ལུ་སྤྱི་རྒྱལ་པོའི་ཁོངས་གཏོགས་ཀྱི་ཆོགས་ཕྱེ་ཞིག་ཕྱིས་ལོགས་སུ་གྱེས་ནས་སློ་ལྷགས་རྒྱལ་རབས་བྱུང་ཚུལ་བཀོད་ཡོད། སློ་ལྷགས་རྒྱལ་རབས་ཐོག་མ་རྒྱལ་མཆོན་ཕུན་ཆོགས་ནས་༡༧༥༠་ལོ་བར་རྒྱལ་རབས་ལྷ་ཙམ་བྱུང་ཡོད་པ་ལྟར་རོ། །གཞན་ཡང་བཅོན་ལྷ་དག་དབང་ཚུལ་བྱིས་གསུངས་པ་ལྟར་ན། འགྲུ་ཐང་རྒྱལ་པོ་འདི་ལ་འགག་ལ་དང་། མགོ་ཐང་། མགོ་རུམ། ཡུ་ཐང་བཅས་འབྲི་སྐྱབས་ནམ་གངས་བཞི་ཙམ་བྱུང་ཡོད་ལ། རྒྱལ་རབས་འདིའི་ཐོག་མ་ལུ་སྤྱི་རྒྱལ་པོའི་སྲས། རྒྱལ་མཆོན་ཕུན་ཆོགས་ཀྱིས་དངོས་སུ་འགྲུ་ཐང་གི་རྒྱལ་སྲིད་བསྐྱབས་ནས་འགྲུ་ཐང་རྒྱལ་པོ་འམ་འགྲུ་སྐྱད་རྒྱལ་པོ་ཞེས་ཐོགས། ཆིང་རྒྱལ་

① མཆོད་རྟེན་གྱིས་བྱིས་པ་ལྟར་ན།

རབས་སྐབས་སུ་ད་ལྟའི་འགྲུ་ཐང་དང་ཅིང་ཐང་བར་གྱི་འགྲུ་ཐང་ཆུ་བོའི་སྟོང་ལ་
 འགྲུ་སྟོང་དང་། མེ་སྤངས་མན་ཆོད་ནས་རྒྱལ་མོ་རྒྱལ་ཆུའི་དོགས་གཉིས་སུ་འགྲུ་
 སྤང་བེད། ད་ལྟའི་ར་མདོའི་འགྲུ་ཐང་ནས་ཐན་ཆོན་བར་འགྲུ་ཐང་རྒྱལ་པོའི་
 མངའ་འོག་ཡིན་ཞེས་རྒྱུ་ཡིག་ཆ་དུ་བཀོད་འདུག །འདིའི་རྒྱལ་ས་ཀྱང་ཁམས་
 དཀར་མཛེས་སྤུལ་དར་ཅེ་མདོའི་མངའ་ཁོངས་འགྲུ་ཐང་གོང་ན་ཡོད།

༡༧ འགག་སྟོང་རྒྱལ་པོ། དེ་ཡང་མདོ་སྤང་ལོ་རྒྱུས་ཆེན་མོ་ལས་ལིས་པེན་རྒྱལ་
 རབས་ཞེས་པ་ཅམ་ལས་འགག་སྟོང་རྒྱལ་པོ་ཞེས་པ་མཐོང་རྒྱ་མེད། བཅན་ལྟའི་
 རྒྱལ་རོང་ཞིབ་འཇུག་དབུད་ཡིག་ལས་མགོ་སྟོང་ཅེས་བྲིས་ཡོད། རྒྱལ་མོ་རོང་གི་
 ལོ་རྒྱུས་རབ་གསལ་མེ་ལོང་ལས་འགག་སྟོང་དམ། འགག་ལ་ཞེས་བྲིས་པ་མི་འདྲ་
 བ་འགའ་ཞིག་ཡོད་འདུག །དེ་ལས་རྒྱལ་ཆེན་མགོ་ཞེས་སུ་བྲི་རྒྱལ་པོ་རྒྱལ་འབུམ་
 གྱི་སྤྲུལ་ཡིན་པས། ཡབ་གྱི་རྒྱུང་མ་དང་མ་མཐུན་པའི། འགག་ལར་བྲོས་བྱེད་
 ཏུ་སོང་བའི་བྲིས་གསར་བཅུགས་ཞེས། གསལ་ཡོད་པར་གཞིགས་ན་གོང་གི་འགྲུ་
 ཐང་དང་གཅིག་མིན་ནམ་སྟམ་པས་དོགས་གཞི་ཡང་འབྱུང་སྟེད། འགག་ལ་རྒྱལ་
 པོ་རྒྱལ་མཆོན་ནམ་མཁའ་ནས་གཡུང་རྒྱུང་འཆི་མེད་སོགས་རྒྱལ་རབས་བཅུ་ཅམ་
 བྱུང་ཡོད། སྤྱི་ལོ་༡༧༥༡ལོའི་བར་དུ་སྟོང་རྒྱུན་མ་ཆད་པར་བཞུགས་ཡོད།

བཅན་ལྟའི་རྒྱལ་རོང་ཞིབ་འཇུག་ལྟར་ན་འདི་ལ་འགག་སྟོང་དང་། མགོ་སྟོང་།
 འགྲུ་སྟོང་། མགོ་ཐོན་བཅས་ནམ་གངས་འགའ་བྱུང་ཡོད། གོང་མ་ཆན་ལུང་
 སྐབས་སུ་ལྷགས་བམ་གྱི་བམ་པ་ད་དུང་བརྒྱབ་མེད་པས། ལིང་ཅི་གོང་ནི་རྒྱ་བོད་
 ཆོང་ལམ་གྱི་གལ་ཆེའི་ཆོང་ལམ་ཞིག་ཡིན། རྒྱལ་པོ་དེའི་རྒྱིག་འཇུགས་གྱི་སྟོང་
 ཁོངས་སུ་ད་ལྟའི་ལྷགས་བམ་རྫོང་གི་མ་རྫོང་དང་། ༥་པ། རྫོ་བོ། ཅ་ཆིང་།
 ཅང་ཆོན། ལ་ངན། དག་ལྷ། དག་ནིང་། ཅ་ལི་སོགས་ཆོ་ཆེན་བཅུ་བཞི་ཅམ་ཡོད།
 རྒྱལ་ས་ནི་ཁམས་དཀར་མཛེས་སྤུལ་ལྷགས་བམ་རྫོང་གི་ལིང་ཅི་གོང་ཞེས་ཁོངས་
 སུ་ཡོད་པར་བཤད།

༡༨ འགག་སྤང་རྒྱལ་པོ། འདི་ལ་ཡང་མདོ་སྤང་ལོ་རྒྱུས་ཆེན་མོ་ལས་བྲིན་པེ་
 རྒྱལ་རབས་ཞེས་བྱུང་བ་ཅམ་ལས་འགག་སྤང་རྒྱལ་རབས་ཞེས་འཁོད་མེད།

བྲག་བར་དཔལ་ལྡན་གྱིས་རྒྱལ་མོ་རིང་གི་ལོ་རྒྱུས་ལས་རྒྱལ་པོ་འདིའི་མཆོན་
ཅམ་ལས་འཁོད་མེད། སྤྱིར་མཆོན་གྱི་འབྲི་སྒྲངས་ལ་ཡང་འགག་སྒྲད་དང་། འགྲུ་
སྒྲད། བཀོ་སྒྲད་དམ་ཀ་ལ། འགོ་སྒྲད་ཅེས་འགའ་བྱུང་ཡོད། རྒྱལ་པོ་འདི་ལ་རྒྱལ་
རབས་ཉི་ཤུ་ཅམ་བྱུང་ཡོད་པ་རུས་“ཡེ་ཞེས་གྲིས་ཡོད་པར་བཤད་ཡོད།

གཞན་ཡང་ལྷགས་ཟམ་རྫོང་གི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་ན། “གྲུ་དང་ཆིང་རྒྱལ་རབས་གྱི་
རུས་སུ་ད་ལྟའི་ལྷགས་ཟམ་གྱི་ཉེན་ཚུན་ས་ཆ་དེ་ཆེས་དར་རྒྱས་བྱུང་ནས་མངའ་
འོག་ཏུ་ད་ལྟའི་ཡ་ཨན་ས་ཁུལ་གྱི་ཉན་ཡོན་དང་། རིང་ཅིན། ཐན་ཆོན་གྱི་སི་
ཡང་། ལུ་ཁྱུ་། པའོ་ཞིན། དར་མདོ། རྟུ་སོགས་རྫོང་བརྒྱ་བཞི་ཅམ་ཉེན་
ཚུན་གྱི་མངའ་འོག་ཡོན་ནོ། །ཡོན་རྒྱལ་རབས་གྱི་རུས་སུ་ད་ལྟའི་ལྷགས་ཟམ་རྫོང་
གི་ནིང་གྲུ་དང་། ཏུའོ་ཆིན། ལིང་ཅི། ཉེན་ཚུན། ཆ་ཏའོ། དག་གྲུ་
སོགས་གྱི་ས་གནས་མང་པོ་ཞིག་ཐན་ཆོན་གྱི་འགག་སྒྲད་རྒྱལ་པོའི་མངའ་འོག་ཏུ་
གྱུར་ཅིང་། ལྷགས་ཟམ་གྱི་རྒྱལ་མོ་རྒྱལ་རྒྱུ་ཤར་རྒྱུ་ནས་ཐན་ཆོན་གྱི་འགག་
སྒྲད་རྒྱལ་པོའི་མངའ་འོག་ཏུ་གྱུར། འགྲུ་ཐང་དང་། རྒྱལ་མོ་རྒྱལ་རྒྱུ་ལྟུང་།
ནིང་ཡོན་སོགས་ནི་འགག་ལ་རྒྱལ་པོའི་མངའ་འོག་ཏུ་གྱུར་” པ་སོགས་གྱི་ལོ་རྒྱུས་
བཀོད་ཡོད། རྒྱལ་པོ་འདིའི་རྒྱ་མཁར་ནི་ད་ལྟ་ཐན་ཆོན་གྱི་རབ་རྒྱས་ཤང་། ཞེས་
པར་ཆགས་ཡོད་པར་བཤད་འདུག།

གསུམ། རྒྱལ་རིང་ཁྲོ་རྒྱལ་པོ་བཤད་པ།

རྒྱལ་རིང་ཁྲོ་རྒྱལ་པོ་ནི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་བཅོན་དྲག་ཅན་གྱི་ཡུལ་དཔོན་ཞིག་
ཡིན་པ་མ་ཟད། ཁམས་སྤྱགས་སུ་སྟོབས་ཤུགས་ངེས་ཅན་ཡོད་པའི་རྒྱལ་པོ་ཞིག་
རེད། རྒྱལ་རིང་ཁྲོ་རྒྱལ་པོ་ནི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་རྒྱལ་བ་ཀམ་པ་དང་། དཔལ་སྤངས་
དགོན་དང་མཆོད་ཡོན་གྱི་འབྲེལ་བ་རྒྱུ་མི་ཆད་པ་བྱུང་ཡོད་དེ། དེས་ན་སྤྱི་ལོའི་
རུས་རབས་བཅོ་བརྒྱད་པའི་ནང་དུ། དཔལ་སྤངས་སི་ཏུ་ཆོས་ཀྱི་འབྱུང་གནས་ཀྱི་
ནམ་ཐར་ནང་དུ། རྒྱལ་རིང་ཁྲོ་རྒྱལ་པོ་དང་འབྲེལ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཐར་ཐོར་ཡོད་

① རྒྱ་ཡིག་དུ། 天全饶吉乡 ཟེར་བ་འདིའི་ཁོངས་སུ་ཡོད་ཟེར།

འདུག་ལ། ཀོང་རྒྱལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་རྒྱལ་རོང་ཁྱོ་རྒྱུ་ཡུལ་དུ་ཐེབས་པའི་སྐོར།
 ཀོང་རྒྱལ་གྱི་རང་རྣམ་ལས། “དེ་ནས་ཁྱོ་རྒྱུ་བཤོད་ལམ་པོ་ཚོ་ལ་བེར་བ་བཟལ་
 ཉིན་ཁ་བ་ཆེ། རྒྱུ་རྩལ་ལྡངས་བས་སྒྲ་ཤུ་ཐམས་ཅད་དཀའ་སྒྲས་ཆེན་པོ་བྱུང་། འོ་
 ཏོ་དུ་རོ་ཁག་རྣམས་གྱི་བསུ་བ་དང་གཞི་ལེན་གཟབ། ཁྱོ་རྒྱུ་ཤུ་རྩ་དཔོན་གྱི་བསུ་བ་
 དང་མེར་སློང་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་བཅས་ཕྱིན་ནས། སྒྲ་བྱང་དུ་ཆོས་རྩེ་བཟུན་འཛིན་
 དོན་གྱུ་བ་གྱི་གཤགས་ལ་བཟུང་། ཞེས་སོགས་དང་། གཞན་ཡང་ཀོང་རྒྱལ་རིན་པོ་
 ཆེའི་གསུང་ཚམ་རྣམས་ལས། རྒྱལ་རོང་ཁྱོ་རྒྱུ་ཤུ་རྩ་དཔོན་དུ་བཅུམས་པ་ཡང་
 འགའ་ཞིག་བཞུགས་ཡོད་པ་དཔེར་ན། བཅོམ་ལྡན་རིག་བྱེད་མའི་བསྐྱང་བ་ལྟ་བུ་
 མི་ཁྱུང་བ་ཅིག་ཡོད་འདུག །ཁི་དུ་ཆོས་འབྱུང་གི་སྤྱུ་ཚབ་དུ་འབེ་ཆོ་དབང་ཀུན་
 རྒྱལ་ཁྱོ་རྒྱུ་ལ་སོགས་རྒྱལ་རོང་ཡུལ་དུ་ཐེབས་པའི་སྐོར། འབེ་ལོ་ཆོ་དབང་ཀུན་
 རྒྱལ་གྱི་རང་རྣམ་དུ། “དེ་ནས་རང་ལོ་ཉེར་གཉིས་^①པར་ཁམས་སུ་བསམ་གཏན་
 དཔོན་དུ་བོས་པར་སོང་། དེ་ནས་ཁྱོ་རྒྱུ་ཤུ་རྩ་དཔོན་དུ་སྟེབ། བཅུན་ཁལ་དུག་
 རུའི་སྐོར་བཟུས་འདུག་པ་རྣམས་རབ་བྱུང་བྱས་ཤིང་། ཀར་ལུགས་པའི་འདོན་
 ཆོས་རྣམས་སློ་འཛིན་བྱེད་བཅུག །བདག་གིས་ཆོ་རིང་མའི་བསྐྱབ་པ་ཆགས་མེད་
 པའི་ལུགས་ལྟར་སྒྲ་བ་གཉིས་ཅམ་བྱས་ཏུགས་མཚན་ཡང་ལེགས་རབ་བྱུང་། ལར་
 གྱི་རྒྱལ་རོང་དུ་སྟོན་རིང་རྣམས་སྟ། ཤི་འདྲེས་བརྗོམས་པའི་སྐྱུ་མེར་མང་པོ་དང་།
 འཕར་བ་དང་བྱ་སྒྲག་གིས་བ་བོག་དང་ཕག་སྒྲག་དང་། རེུ་ལ་འཆོ་བ་རྣམས་ལ་
 བཀའ་བསྟོ་རེ་ཅམ་བྱས་པས་ཀྱང་འཕྲལ་དུ་ཕན་པ་དང་། སྒྲུང་རུས་པ་སོགས་
 སྒྲུང་མ་མེར་རྒྱུང་དང་། མོ་སྟོན་ཕག་མགོ་སོགས་གྱི་གནའ་སྒྲུང་གི་རྩིས་སྟ་བྱེད་
 པ་སོ་ན་བྱུང་ཞིང་། ཟང་ཟིང་གི་དངོས་པོ་ཆར་འབབ་པ་ལྟར་གྱུར་མོད་ས་སྒྲགས་
 དེའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས། འཇམ་མགོན་སྒྲ་མའི་ཕྱིན་ལས་འཇུག་པའི་སྐལ་བཟང་ཅན་
 བདག་གི་སློ་ཡི་པརྗོ་སད་པའི་རྒྱུ་ཅམ་གྱུར་པ་ཡིན་ཤས་ནི་ཆེ། བདག་ལ་དེ་
 འདྲའི་རུས་པ་ཅི་ལ་ཡོད། དེ་ནས་ཀྱང་སོ་མང་མཁར་དུ་རྒྱལ་པོ་ནོར་བུའི་དུང་

① ས་ལུག་༡༧༩༥ལོར།

རུ་སོང་། ཆེ་རིང་མའི་བཀའ་གཏང་སོགས་མཁོ་དབང་འགའ་རེ་བྱས། ལོ་ཁ་
 ཤས་ནང་ཀམ་ཐོག་པའི་ག་རྩུན་སྒྲ་མའི་མིང་ཅན་ནམས་ཀྱིས་མི་ཆོས་སྒྲ་མའི་རྩུན་
 ཀྱིས་རྒྱལ་པོ་དབུ་བསྐྱར་ཏེ་དཔལ་ཡུལ་པའི་ཆོས་བརྒྱད་ནམས་ཀམ་ཐོག་པའི་ཆོས་
 བརྒྱད་ལ་བསྐྱར་བའི་སྐབས་སུ་འདུག་པ། ལྷ་རྩེ་རེད་བཅས་གྲོས་བྱས་ཏེ་བཀའ་
 བརྒྱད་བདེར་འདུས་དང་། སྒྲ་མ་དགོངས་འདུས། རད་སྤིང་གུར་དྲག་དང་
 སུར་པ་ནམས་ཀྱི་བྱིས་སྒྲ་རྒྱལ་པོའི་པོང་ཆོད་རེ་བཞེངས་པར་བསྐྱལ། བདག་གིས་
 རབ་གནས་ཞུས་པས་མཁའ་ལ་འཇའ་སྒྲིན་ཤར་བ་དང་། བྱ་ཆོད་ལྷིང་བ་ནམས་
 བྱང་། ཐང་སྒྲུའི་རྒྱབ་ཏུ་སྒར་སྒོལ་ལྟར་ལོ་དར་བཞིན་སྒྱབ་མཆོད་ཆག་མེད་
 འཇུགས་དགོས་པའི་མནའ་ཆོག་གིས་ཡི་གེ་ལ་བདག་གི་སྐལ་ཅོ་ཡོད་པ་ཞིག་གྱང་
 བྱིས།” ཞེས་དང་། ཡང་ནམ་ཐར་དེ་ཉིད་ལས། “དེ་ནས་སྒར་ཁྲོ་རྩུ་པ་སྟོད་ནས་
 བརྒྱད་ཁྲོ་རྩུ་པ་སྟོད་ནས་རྩེ་བ། བཅུན་རྩུང་ནམས་ལ་དབང་ལྷང་སྒན་ཆོགས་
 བྱས། བར་དེར་རྒྱལ་པོ་སྒྲ་མཆོད་ནང་འཇུགས་ཤོར་བར་ཆོད་རུ་རྩེ་རྩེ་ཞིང་
 ནམས་ཀྱིས་འདུམ་བྱས་པ་ལ་རྒྱལ་པོ་ཆོ་དབང་གིས་མ་བཅིས་པས་རྒྱ་དམག་སྒྱར་
 ཏེ་རྒྱལ་པོ་ཆོ་དབང་དགོངས་ནས། རྩེ་ཞིང་གཉིས་ཀྱི་ནང་སོ་ཀུན་དགའ་ཆོས་
 འཕེལ་རྒྱལ་ཆས་བཞེས་ཏེ། ཆོ་དབང་གི་མལ་རུ་བཞུགས་དགོས་པའི་བཀའ་ལྷང་
 སྒྱར་འདུག་པས་བསྐྱབ་པ་ཡར་སུལ་དགོས་པས། རེད་རང་ཤོག་གསུང་པའི་བང་
 མི་བྱང་བས་སོ་མང་མཁར་རུ་རྒྱལ་པོ་ཞོར་བྱ་མཇུག། ནང་སོའི་བསྐྱབ་པ་ཡར་
 སྒྲངས་དཀོན་མཆོག་སྒྱབས་ཞེས་བཏགས་ཏེ་རྩེ་འགགས་རུ་ཕེབས་སོང་།” ཞེས་
 སོགས་སོགས། །

གཤམ་རུ་རྒྱ་ཡིག་ཐོག་ཁྲོ་རྩུ་པ་སྟོད་ལ་རྒྱས་གནད་བསྐྱས་རོ་སྟོད་དང་། གསར་
 བརྩེའི་མི་རྩུ་རོ་སྟོད་མདོར་བསྐྱས་དབྱིང་ཐེར་བྱ་རྒྱ་ལས་གསལ་བ་ལྟར་བཀོད་པ།
 ཁྲོ་རྩུ་ཡུལ་བཤད་མདོར་བསྐྱས། དབྱིང་ཐེར་བྱ་རྒྱ་ལས་གསལ་བར། མིན་གོ་
 ཉེར་བཞི་པ། སྤྱི་ལོ་1935ལོར་སི་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་སྤྱི་འཛིན་དོ་དམ་ཨང་བརྒྱ་དྲུག་
 པའི་ཁོངས་སུ་བརྒྱུག་པ་རེད། སྤྱི་ལོ་1952ལོའི་ཟླ་བ་7པའི་ཆོས་24 ཉིན་ཁྲོ་
 བཅིངས་འགོལ་བཏང་། ལོ་དེའི་ཟླ་བ་དགུ་པར་ཁྲོ་སྤྱི་འཛིན་ཨུ་ཡོན་ལྷན་

ཁང་ཟེར་བ་གནས་སྐབས་མིང་དབང་ལྷེ་ཚན་ཞེས་བཅུགས། ལྷི་ལོ་1953ལོའི་ཟླ་
བ་12པར་ལུང་རྩ་རྒྱུང་བཅུགས། ལྷི་ལོ་1954ལོའི་ཟླ་བ་དྲུག་པར་ཁོ་རྩ་རྒྱུང་ཞེས་
མིང་བརྒྱུད། ཞེས་གསལ། །

[[ཁོ་ཚུ་རྩོམ་པ་ལ་བཟང་ནི]] ཆེས་མཐའ་མའི་ཁོ་ཚུ་རྩོམ་པ་རེད། ཁོང་ནི་
རབ་བྱུང་བཙོ་ལྷ་པའི་ས་བྱ་སྤྱི་ལོ་1909ལོར་འབྲུངས། ཁོ་ཚུ་རྩོམ་པ་མགོན་པོ་ལ་
སྲས་དང་སྲས་མོ་གཉིས་ཡོད་པའི་རྒྱུ་ཤེས་ཡིན། རྒྱུ་ཤེས་ཀྱིས་ཀྱི་དགོས་ཀྱིས་
ཀྱིས་བོད་ཡིག་བསྐྱབས། རྒྱ་སྐད་ཀྱི་པ་དགོན་དང་། ར་པ་ཁྱ་སྤྱི་དགོན་རྒྱ་སྐད་
རྒྱུང་གནང་པས་བོད་ཡིག་འབྲི་སྒྲིག་ཐོག་མེད་དང་། རྒྱ་སྐད་ཡང་ཤེས། རྒྱ་སྐད་
1923ལོར་ཡབ་མགོན་པོ་སྐུ་གསལ་དང་ཁོ་ཚུ་རྩོམ་པ་འདི་མི་རྒྱུང་། ལོ་དེར་
སྐད་པ་དཔོན་མོ་འོད་ཟེར་མ་ཁབ་རྒྱ་བཞེས་ནས་དག་ཡོད་པོན་ཆགས། སྲས་
གསུམ་དང་སྲས་མོ་གཉིས་སྤྱི་ལོ་1933ལོར་སྤྱི་གཅེན་པོ་སྐུ་གསལ་པ་
དང་དེའི་ལྷ་ལྷུ་མ་གྱིས་བྱུང་རྒྱ་བཞེས་ཤིང་མ་འོ་སྤེ་པའི་དཔོན་པོ་བྱུང་། དེ་ལ་
སྲས་གསུམ་དང་སྲས་མོ་གཉིས་སྤྱི་ལོ་1935ལོར་དམར་དམག་མོང་རྩོང་ལ་
སྤྱི་བས་པ་དང་། ཁོ་ཚུ་བརྒྱུད་ནས་འགྲོ་བའི་ས་ལམ་གཡར་པོ་དགོས་པའི་འཕྲིན་
འབྱོར། རྒྱ་སྐད་ཀྱི་ལོ་མཇུག་ཏུ་གི་དམར་དམག་ལ་འགོག་ཆོལ་དགོས་པའི་
བར་འཕྲིན་འབྱོར། དེའི་རྒྱུ་ཀྱིས་དམར་དམག་ལ་དཀའ་ངལ་མང་པོ་བཟོས་པས་
ཅང་ཅེ་རྩིས་དམིགས་བསལ་གྱི་བྱ་དགའ་ཡང་རིམ་གསུམ་པ་ཞིག་སྤྱད། རྒྱ་སྐད་
1938ལོར་ལུ་ཀེ་སྤེ་པའི་དཔོན་པོ་རྒྱལ་ཁྲིམས་རིན་ཆེན་སྐུ་གསལ་པ་དང་། ཁོང་
གི་ལྷ་ལྷུ་མ་སྤྱི་ལོ་ལྷག་མོ་ལུས་པས་རྒྱ་སྤྱི་བས་ཀྱི་དཔོན་རྒྱལ་ཤིག་བཙལ་བ་ལ་
བརྟེན་ནས་ཁོ་ཚུ་རྩོམ་པ་ལ་བཟང་ལུ་ཀེ་དཔོན་མོའི་མག་པར་བྱིན། རྒྱ་སྐད་1940
ལོར་ཁོང་གི་སྲས་མོ་ཆེ་བ། ལྷ་པ་ལྷ་མཆོ་རྒྱལ་རོང་ཅག་ཅེ་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་རྒྱ་སྤྱི་
གཉེན་འབྲེལ་དབང་གིས་ཅག་ཅེ་རྒྱལ་པོའི་དབང་ཆ་ཤུགས་སལ་ཆེར་བཟུང་། རྒྱ་
སྐད་1941ལོར་། རྒྱུང་ཆེན་རྒྱ་ཅང་ཅེ་རྩིས་རི་འགོག་གི་ཞབས་དབྱེ་འབྱེ་སྤྱད་
སྐབས་རྩོམ་པ་ལ་བཟང་གིས་སྤྱི་ཆབ་བཏང་ནས། ཞབས་ཞུས་ཀྱི་དབྱེ་སྤྱེལ་
དེར་བརྟེན་ཅང་ཅེ་རྩིས་བདག་རྒྱུན་དང་གོ་གནས་གནང་། ལོ་མཇུག་ཏུ་གི་ནང་།

དུའང་ལྷགས། གྱི་ལོ་1949ལོར་གྲུང་གོ་གསར་པ་དབུ་བཞེས་པ་དང་། ཁོ་རང་གི་
 སྐྱེ་ཁམས་བཏང་ནས་ལན་གཉེན་ལ་བཅང་སྡོད་བྱས་པའི་བཅའ་ཁྲིམས་འགྲོལ་དམག་དང་
 འབྲེལ་བ་བྱས། སྤྱོད་པ་གཞན་ཞིག་ནས་མཛོད་པ་ནམ་ཆུལ་དང་། མང་ཆོ་ནམ་
 སོགས་གོ་མིན་ཏང་གི་དཔོན་པོ་དུ་ཅུ་ཅུང་ནན་ལ་འཆོམས་འདྲི་བཏང་། ལོ་དེའི་
 ལྷ་བ་བཅུ་གཉིས་པར་གོ་མིན་ཏང་གི་དམག་དཔོན་སྐུ་ཕིང་ཁུན་གྱི་དམག་དཔུང་
 དང་། གོ་མཚོན་། ཏར་འཕྲན་འཕུལ་ཆས་དང་བཅས་ཏེ་ཁྲོ་རྒྱ་རྒྱུ་དུ་སྡོམ། གྱི་
 ལོ་1951ལོའི་ལྷ་བ་དུན་པར། ལུ་བ་ཁྲོན་ཏང་ཟུ་འཐབ་སྤྱོད་པ་གཅིག་གྱུར་གི་
 འཆོམས་འདྲི་ཆོགས་པ་ཁྲོ་རྒྱུར་འབྱོར། རྩོམ་རྒྱུ་དཔལ་བཟང་ལ་མཐུན་སྒྲིལ་གྱི་རེ་
 བ་དང་། སྐུ་ཕིང་ཁུན་དང་ཇག་དམག་ནམས་ཅིས་སྤྱད་དགོས་པའི་རེ་བ་དང་
 སྒྲོ་བ་གསོ་གཏོང་། ལྷ་བ་བཅུད་པའི་ཆོས་13གྲུང་གྲུང་གྱི་བདེ་ལྷི་རྩ་པ་འབར་
 ཁམས་སུ་འབྱོར། ལྷ་བ་དབུ་པའི་ཆོས་39ཉིན་ཁྲོ་རྒྱུ་བས་སུ་གནས་སྐབས་དམག་
 སྤྱིད་ཟུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་བཅུ་གས། རྩོམ་རྒྱུ་དཔལ་བཟང་ཟུ་ཡོན་བསྒྲོམ། གྱི་ལོ་
 1952ལོའི་ལྷ་བ་2པར། སྐུ་ཕིང་ཁུན་གྱིས་ཟུ་སུ་ལ་ལྷེ་གནས་བྱས་ཏེ། ཁྲོན་ཁམས་
 ཀན་མཚོའི་གྲང་ཆོལ་གནས་གཞི་ཞིག་བཅུ་གས་པ་རེད། ལོ་དེའི་ལྷ་བ་གསུམ་པ་
 ཐོན་པའོ་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་དང་། གྲང་ཁྲོན་ཕིན་ནམ་གཉིས་ཁྲོ་རྒྱུར་སྐྱོན་ཏེ་རྩོ་
 རྩོམ་རྒྱུ་དཔལ་བཟང་ལ། སྐུ་ཕིང་ཁུན་སོགས་ཇག་དམག་ནམས་ཅིས་སྤྱད་དགོས་པའི་
 སྒྲོ་བ་གསོ་གཏོང་། གྱི་ལོ་1957ལོའི་ལྷ་བ་བཅུན་པར་གྲུང་གོ་མི་དམངས་བཅའ་
 འགྲོལ་དམག་ཁྲོ་རྒྱུ་ལ་སྒྲེབས། ལྷ་བ་དབུ་པའི་ཆོས་16ཉིན་ཐོན་པའོ་ཆེད་གཏད་
 དུ་མ་འོ་ཡུང་པར་སྐྱོན་ཏེ་རྩོ་རྩོམ་རྒྱུ་དཔལ་བཟང་། མི་དམངས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལ་ལངས་པ་
 དགའ་བསུ་གནང་། ཁྲོ་རྒྱུ་ལོ་ལྷ་གྲོང་དུ་ཐེངས་གཉིས་པའི་མི་དམངས་འཐུས་མི་
 ཆོགས་ཆེན་འཆོགས་རྩོམ་རྒྱུ་དཔལ་བཟང་གདན་ཁུས་གནང་ཞིང་ཁྲོ་རྒྱུ་ས་ཁུལ་གྱི་
 འཛིན་སྐྱོང་ཟུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་གི་ཟུ་ཡོན་འདེམས་བསྐོས་བྱས་པ་རེད། གྱི་ལོ་1956
 ལོར་རྩོ་རྩོམ་རྒྱུ་དཔལ་བཟང་རྩ་པ་ཁུལ་སྤྱིད་གོས་ཀྱི་གྲུ་ཞིའི་གཞོན་པ་བསྐོས། གྱི་ལོ་
 1957ལོའི་ལྷ་བ་11པར། ཞིང་ཆེན་ཏང་ཟུས་ཆོག་མཆན་ཐོབ་ནས་ལྷ་ས་ལ་ཆོས་
 མཇལ་སྐྱོན། ལྷ་སར་སྒྲེབས་པ་དང་ཆུལ་བ་ཀམ་པའི་མདུན་བཀའ་རྟགས་ལགས་

ངོ་ལ་ཡིད་ཆེས་ཀྱིས། རྒྱ་གར་དུ་ཕྱིན་པས་ལམ་བར་བདེ་བཤོད་ཀྱིས་རྒྱལ་གར་ལ་
 འབྱོར། དེ་རྗེས་སྤྱི་ལོའི་ནམས་ཁ་ན་ཏར་གནས་སྤོར་ཕྱིན་ནས་གཏན་སྤོར་
 གནང་། སྤྱི་ལོ་1980 ལོ་ཁྲི་ཚུ་རྫོང་རྗེ་དཔལ་བཟང་ས་ཡུལ་ལ་འཁོར་ཞག་ཐེབས།
 ཟླ་བ་བརྒྱ་པའི་13ཉིན་ཁྲིན་ཏུར་འབྱོར། ཁྲིན་ཏུར་པོད་རིགས་སྤྱན་རླེ་སྤྲེ་ལེན་
 ཁང་གིས་སྤྲེ་ལེན་གཟབ་རྒྱས་བྱས། དེ་ནས་ས་ཡུལ་ཁྲི་ཚུར་ཐེབས་ཏེ་གཉེན་ཉེ་
 ལྷན་འཛོམས་ཀྱི་དགའ་སྟོན་བྱས། བེ་ཅིང་དུ་ཐེབས་ནས་ཟུ་ཡོན་གྲང་གཞོན་པ་
 པའ་ཆེན་རིན་ཆེ་དང་། ཟུ་ཡོན་སྤྱུ་རག་པོད་རག་དབང་འཇིགས་མེད་རྣམས་
 མངལ། སྤྱི་ལོ་1981ལོར་ཁ་ན་ཏའི་སྤེལ་བངས་ཐོབ་ཐང་དབྱུགས་ཤིང་ཁྲིན་ཏུར་
 གཏན་སྤོར་བྱས། ལོ་དེའི་ཟླ་བ་བཞི་པར་ཁྲིན་ཏུ་མི་དམངས་སྤྱན་རླེང་དུ་དབྱུང་
 ལོ་དོན་གསུམ་པ་སྤྱི་གཤེགས།

ས་བཅད་གསུམ་པ། ཁམས་རྩོ་ཚྭ་གས་འབའ་ལི་རྒྱལ་གསུམ་གྱི་སྒོར།

གཅིག །བདེ་ཆེན་རང་རྫོང་ཁུལ་གྱི་ལོ་རྒྱུས།

རྩོ་ཆ་བ་སྐང་ཞེས་པ་གཙོ་བོ་ཆ་བ་རོང་པ་རྣམས་ལ་ཟེར། ཆ་བ་རོང་པའི་
 ཡུལ་གྱ་གཙོ་བོ་དེར་དུས་རྒྱུལ་རྫོང་དང་། མརྩོ་སྐང་རྫོང་། སྤར་ཁམས་རྫོང་།
 བདེ་ཆེན་རྫོང་བཅས་ཀྱི་ས་ཁུལ་འདི་དག་ལ་ཟེར། གནའ་བོའི་དུས་སུ་ཆ་བ་རོང་
 གི་ཡུལ་གྱ་འདི་དག་ལ་ལྷང་པ་སོ་སོའི་དཔོན་འགོ་རེ་ཡོད་འདུག་ཀྱང་། ད་ལན་
 དབྱུང་གཞིའི་ཡིག་ཆ་འབྲུས་ཆང་ཞིག་མ་ཆེད། གནའ་བོའི་ཁམས་སྤྱོགས་ཀྱི་
 འབའ་ལི་རྒྱལ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྱལ་རྒྱལ་ཐང་ས་ཁུལ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ནི། 《བདེ་ཆེན་པོད་
 རིགས་རང་རྫོང་ཁུལ་གྱི་སྤྱི་བཤད་》ལས། དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་ལོ་རབས་བརྒྱན་
 རུ་པའི་ནང་དུ། བདེ་ཆེན་རྫོང་གི་གཡང་འབྲུ་དང་། བ་མགོ། སི་ཏའི་སྤགས་ཀྱི་
 ས་ཁུལ་ནས་དུར་རྒྱས་རིགས་མི་འདྲ་བ་མང་པོ་ཐོན་པར། ཟངས་སྤྱད་དང་། རྩ་
 མ། དརུལ་ཆས། རྩོ་འཕང་། གཡུ། དུར་སྤགས་ཡོད་འདུག །དུར་རྒྱས་འདི་དག་
 ནི། སྤྱི་ལོའི་སྟོན་གྱི་དུས་རབས་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་གྱི་གོང་གི་ཐོན་རྒྱས་ཡིན་པ་གནའ་
 རྒྱས་ཆེད་རམས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ངོས་འཛིན་བྱས་ཡོད་པ་རེད། དེ་ནི་གནའ་བོའི་

བདེ་ཆེན་ས་ཁུལ་གྱི་མི་རིགས་ཁག་གི་མི་དམངས་རྣམས་ཀྱི། ཤེས་རིག་གི་དཔལ་
 ཡོན་མཆོན་བྱེད་ཅིག་རེད། བཅིངས་འགྲོལ་མ་གཏོང་གོང་རུ་རྒྱལ་ཐང་དང་།
 བདེ་ཆེན་རྣམས་ནི་གཙོ་པོ་བོད་རིགས་འདུས་སྡོད་ས་ཁུལ་ཞིག་ཆགས་ཤིང་། ས་
 གནས་ཀྱི་དཔོན་རིགས་དང་། སྤྲ་ཆེན་བྱང་འབྲེལ་གྱིས་ཆོས་སྲིད་བྱང་འབྲེལ་ལམ་
 ལུགས་ཀྱི་སྲིད་ལུགས་ཤིག་ཆགས་ཡོད་པ་རེད། བཅུན་པོ་སྤྱི་ཕྱིར་བཞི་པ་འཇམ་
 དཔལ་བཟུན་འཛིན་ཕྱིན་ལས་ཀྱིས་མཛད་པའི། 《འཇམ་གླིང་ཆེན་པོའི་རྒྱས་
 བཤད་སྡོད་བཅུད་ཀྱན་གསལ་མེ་ལོང་》ལས ①། དེ་ནས་ཤར་རུ་སང་རྗེ་ར་དང་།
 འཇམ་དང་། འཇང་སོགས་དང་། དེའི་བྱང་ཤར་རུ་རྒྱལ་ཐང་དང་། དེའི་
 ཤར་རུ་མི་ལི་ཟེར་བ་སོགས་དང་། མི་ལིའི་སྟོ་རུབ་དང་རྒྱལ་ཐང་གི་སྟོར་ལོ་ལོ་
 ཟེར་བ་སྟེ་དེའི་རིགས་སུ་གཏོགས་པ་ལྗེ་ཆེན་པོ་བཅས་ཡོད་པ་ལས། རྒྱལ་ཐང་
 གི་རུབ་སྟོགས་དང་འཇང་གི་བྱང་སྟོགས་སུ། སྤྱི་པོའི་ཡུལ་དང་ཉེ་བའི་ས་དེར་
 གནས་ཆེན་ཁ་བ་དཀར་པོ་ཟེར་བ་རྒྱ་བོད་ཡོངས་ལ་གྲགས་པའི་གནས་ཤིག་ཡོད།
 འཇང་དང་རྒྱའི་མཆོམས་སུ་རི་བྱ་རྒྱང་རུ་གྲགས་པའི་གནས་དང་། རྒྱལ་ཐང་
 རང་རུ་རྒྱལ་བ་རིགས་ལྷར་གྲགས་པའི་སྤྱི་བྱིན་རྒྱབས་ཅན་སོགས་དང་། རྒྱལ་ཐང་
 ཟེ་རུ་དགོན་ཟེར་བ་སོགས། དགེ་ལུགས་པའི་དགོན་ཁག་གྲུང་མང་པོ་ཡོད་ཟེར།
 མི་ལིར་ཡང་དགེ་ལྡན་པའི་དགོན་ཁག་མང་པོ་དང་། མི་ལི་རྒྱལ་ཐང་སོགས་སུ་
 ཀྱན་སྦྱོད་གཙང་བའི་དགེ་འདུན་པ་མང་པོ་བཞུགས་ཡོད་ཅེས་སོ། གོང་བཤད་
 ཡུལ་དེ་དག་གི་སྟོར་ཡུན་ནན་དང་། ཤར་རུ་སི་ཁྲོན་གྱི་ཆར་གཏོགས་གྱན་བྲི་ཟེར་
 བ་ཡོད།

གཉིས། ཁམས་སྟོ་སྟོགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་གནད་བཟུས།

༡ རྒྱལ་ཕྱིར་དང་ལི་ཐང་གི་ལོ་རྒྱུས་སྟོར། འབྲུམ་རམས་པ་རྣམས་རྒྱལ་གྱིས་ཕྱིན་
 བྱིས་ཤིག་གནད་བྱང་བ་དེའི་དོན་མདོར་བཟུས་ནས་བཀོད་པར། རྒྱལ་ཕྱིར་སྟོགས་
 བརྒྱད། སྤྱི་ལོ་1891ལོར་ལི་ཐང་དཔོན་གྱིས་བཅོན་པོའི་སྟོན་པ་རྒྱལ་ཕྱིར་ལ་འབྲུ་

① ཤོག་ངོས་༡༧༤པའི་ཕྱིང་༡༥པར། བོད་ལྗོངས་བོད་ཡིག་དཔེ་རྒྱུང་དཔེ་རྒྱན་ཁང་། ༢༠༡༡ལོར།

ཁྲལ་བསྐྱུས་པས་ཕྱག་ཤིང་བསམ་འཕེལ་གྱིང་དགོན་ལ་ཕོག་ཕྱག་བཏང་། གྱི་ལོ་
 1897ལོར་ལི་ཐང་དཔོན་གྱིས་སྐུ་ཚབ་བཏང་ནས། བསམ་འཕེལ་གྱིང་ལ་འབྲུ་ཁྲལ་
 མི་འབྲུལ་མཁན་ནམས་ཅད་གཙོད་བྱས། དགོན་པའི་འགན་འཛིན་པ་དང་སྐུ་
 ཚབ་ནམས་གྲོས་མཐུན་བྱས་མོད་རྗེས་སུ་ཕྱག་ཤིང་བསམ་ལམ་འགགས་ལ་བསྐྱུགས་
 བས་ལི་ཐང་དཔོན་གྱི་སྐུ་ཚབ་མི་གཉིས་ཅམ་ཤོར་བ་ལས། གཞན་ཐམས་ཅད་
 བསད། གྱི་ལོ་1905ལོར་ལི་ཐང་དཔོན་བསོད་ནམས་དག་འདུལ་གྱིས་ཕྱག་ཤིང་
 འགོ་དཔོན་དང་མཉམ་དུ་གྲའི་ཨེར་རྒྱང་ལ་ངོ་ཚྏ་ལ་བྱས། གྱི་ལོ་1906ལོར་གྲའི་
 ཨེར་རྒྱང་གིས་བསམ་འཕེལ་གྱིང་བསྐྱོར་ཞིང་དགོན་པའི་སྐོ་ཁ་དང་ཚུ་རྩ་བུར་དུ་
 བསད་པའི་མི་རྣམས་བརྒྱ་ཅམ་གྱིས་ཁིངས། གྱ་པ་བརྒྱ་ལྷག་བཙན་གྱིས་བཟུང་།
 སངས་རྒྱས་དོན་འབྲུག་སོགས། གྱ་བཙན་མང་པོ་ཞིག་ཉིས་པ་མེད་ཀྱང་བཤོད་སྤྱོད་
 ཐེངས་དེར་བསམ་འཕེལ་གྱིང་དང་། གྲའི་དམག་བར་འཐབ་པར་ལྷ་བ་རྩག་ཅམ་
 འགོར་ཞིང་སྤར་རྗེས་སུ་འཐབ་འཛིང་ཆེ་ཆུང་ཐེངས་བཙུ་ལྷག་ཅམ་བྱུང་། རྒྱ་བས་
 དེར་གྲའི་ཨེར་རྒྱང་གིས། ཕྱག་ཤིང་ལ་ཉིང་ཤང་རྫོང་ཞེས་པའི་མིང་ཞིག་བཏགས་
 ཁྲལ་བྱས། ཞིས་གསལ།

२ འོག་རྒྱལ་ལྷོ་པའི་སྐྱེད་། འོག་རྒྱལ་ནི་རྒྱལ་སྤྱིར་དང་འབའ་ཐང་། ལེ་ཐང་གསུམ་
 གྱི་བར་རྒྱ་ཡོད་ཅིང་། རྒྱལ་དབང་རྒྱ་སྤྱིར་བརྟུང་པ་མཆོག་འོག་རྒྱལ་སྤྱོད་མདོངས་ཀྱི་
 གཞིམས་ཁང་ཆོང་ལ་རྒྱ་འབྱུངས། དེ་ཡང་འོག་རྒྱལ་ཆོས་འཕེལ་སྤྱིར་རམ་ར་
 རྒྱལ་ཆོས་འཕེལ་སྤྱིར་ནི་འོག་རྒྱལ་གི་ཆོས་ཀྱིད་ཀྱི་ལྷོ་བར་ཡུར་ཁིང་དགོན་པ་དེ་
 བོ་རྒྱལ་དབང་རྒྱ་སྤྱིར་ལྷ་པས་མོག་པའི་སྐྱེད་པོ་མཁའ་འགོ་བརྟན་སྤྱོད་རམ་ཏན་
 རྒྱུ་མངགས་ནས། ས་དེའི་དགོན་ཁག་བརྟུང་གསུམ་གཅིག་རྒྱ་བརྟེན་ནས་འོག་
 རྒྱལ་ཆོས་འཕེལ་སྤྱིར་བཏབ་པ་རེད་ཅེས་གྲགས། དེ་ཡང་ཆོ་ཤིས་ཐེ་རྒྱལ་ཆེན་
 གྱིས་འོག་རྒྱལ་ཆོས་འཕེལ་སྤྱིར་ལ། ཐེམ་བྱང་ཞིག་གནང་མྱོང་ཁིང་ནང་དོན་ནི་
 ཏང་ཏིས་ཆོས་སྤྱོད་རམས་ཀྱི་གྱི་ཁྱི། ཞེས་པ་ལྷོ་བོད་སྐད་རྒྱ་གོང་མའི་རྒྱལ་པོ་བཙུང་།
 གནོད་སྤྱོད་དགོན་ཆེན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན། ད་རུང་ཁྱོད་ལྷགས་ཀྱི་ཟངས་རྟིག་ཆེན་
 པོ་བཞི་ཡང་གནང་མྱོང་པ་ལ། གཉིས་ད་ལྟ་ཡང་ཐབ་ཀ་ཆེན་པོའི་ཐོག་རྒྱ་ར་

བསྐྱེད་ནས་ཡོད་པ་རེད། ཟངས་རིག་གི་ངོས་སུ་ཆིང་དྲོ་ཀན་ལོ་དགུ་པའི་ཟླ་བ་
གསུམ་པར་མོ་ཡིས་ཅིང་མགར་བཟོ་ཡིས་བསྐྱེད་ཞེས་བཞོད་འདུག །ལོ་རྒྱུག་པར་
བོད་ཟླ་བཅུ་གཉིས་པའི་ཆོས་ཉེར་བརྒྱད་དང་། ཉེར་དགུ་གཉིས་ལ་སྒྲོ་ལི་ཐང་
དཔོན་མདྲོངས་ཆོས་གྲགས་སོགས། འོག་རྒྱུག་གི་དཔོན་ཁག་རྣམས་དང་མང་
ཆོགས་མཉམ་འཛོམས་ཐོག་དགའ་སྟོན་བྱེད་སྒྲུབ་ཡོད། སྒྲོ་མདྲོངས་ཆོས་གྲགས་
ལ་ཨ་པོ་ཆོས་གྲགས་ཀྱང་ཟེར་ཞིང་སྤྱི་ལོ་1896ལོར་སྐྱེས། ལོ་ན་བླ་རུས་འཐབ་ར་
ཞིག་ལ་རལ་གྱི་གཡུགས་ནས་མི་འགའ་བསད་ཅིང་ཕྱིས་སུ་སློ་དང་ཤེས་རབ་ཡོད་
ཅིང་དཔའ་དང་སྟོབས་པ་ཆེ་བའི་མི་སྣ་གྲགས་ཅན་ཞིག་རུ་སྤྱུར། ཟུ་མཆོ་ཉི་མའི་
རོགས་སྐྱོར་འོག་ལ་ཨ་པོ་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས། འོག་རྒྱུག་གཅིག་རུ་བསྐྱེད་ནས་བཟུང་
སྟུགས་བཞིའི་སྡེ་དཔོན་གང་ལ་ཡང་། མགོ་པོ་མི་སྐྱུར་པའི་དཔོན་པོ་གྲགས་ཅན་
ཞིག་རུ་ཆགས། སྤྱི་ལོ་1939ལོར་ཁོ་རང་གིས་སྒྲོ་མདྲོངས་ལ་སྤང་མདའ་དོ་རྩེ། ར་
ནག་སློ་བཟང་། མངའ་ནང་ཟླ་བ་སོགས་འབའ་ཐང་དང་། ཕྱག་སྤྱོད་། སྡེ་རོང་།
ལྟོ་ཁ་རོང་། སྐར་ཁམས་བཅས་རྫོང་ལཱའི་དཔོན་འགོ་མི་སྣ་བརྒྱ་ལྷག་ཅུ་མ་གདན་
ཞུས་བྱས་ཤིང་མཐུན་སྤྱི་ལ་མཉམ་རོགས་ཐོག །མིན་གོ་སྤྱི་དགའུང་གི་དམག་ཤིང་
བརྟམ་བཅོས་ལ། ཁ་གཏད་རོ་རྒྱལ་བྱེད་དགོས་པའི་གྲོས་གཞི་དངོས་སུ་བཏོན་
པས་ཁོ་རང་སྐད་གྲགས་རེ་ཆེར་སོང་། ཁོ་རང་ལ་སྤྱི་མ་ཞིག་གིས་ཁྱོད་ཀྱི་མི་ཆེ་
ནི་ཁྱོད་བཤད་མཁན་ཡིན་ཞེས་གསུངས་སྟུང་པ་རེད་ཟེར། ཁོང་གིས་འོག་རྒྱུག་གི་
དམག་ཤུགས་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་གི་ལི་ཐང་དང་། ཡུན་ནན་རྒྱལ་ཐང་། འབའ་
དང་། སྡེ་རོང་སོགས་ཀྱི་ཡུལ་གྱ་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱོད་གང་བྱང་བཤད་ནས་ཡུལ་
བདེ་ཁྱོད་འཇགས་བྱས་པས་མཆོན་སྟོན་གྲགས་རེ་ཆེར་སོང་། སྟོན་ཕྱག་སྤྱོད་སྟོན་
སྐད་ཀྱིས་འོག་རྒྱུག་ལ། རག་ཤིང་བརྒྱངས་པའི་བྱ་སྟོན་དེ་དག་ཀྱང་སྒྲོ་མདྲོངས་
ཆོས་གྲགས་ཀྱི་རིང་ལ་རིམ་བཞིན་མིང་པར་ཆགས་ཤིང་འོག་རྒྱུག་གི་མཆོན་སྟོན་
ཡང་རེ་ཆེར་སོང་། འོག་རྒྱུག་ཁོའི་མངའ་འོག་རུ་སྤྱུང་པ་མ་ཟད་སྡེ་རོང་དང་
འབའ་ཐང་། སྟུག་ཤོད་གསུམ་གྱི་ས་ཆ་མང་པོ་ཡང་ཁོའི་གང་ཟེར་ཉན་དགོས་
པར་སྟུག །ཕྱིས་སུ་གོ་མིན་ཏང་གི་དམག་ཉེར་བཞི་པའི་ཐེན་ཀྱང་སྟོ་དེ་ཆོན་གྱིས་

གདིང་ཐབས་འོག་ཁོ་ལ་མེ་མདའ་དང་། སོ་གནས་རག་མོད་བོད་ཀྱི་དཔོན་གཞན་
 འགའ་དང་འགལ་ཟླར་གྱུར་ནས་ཁོས་ཇོ་ནག་སློབ་བཟང་སོགས་བསད། སྤྱི་ཟུ་
 བཅིངས་འགྲོལ་བཏང་རྗེས། ཁོ་རང་ལོ་ན་བགྲེས་པར་ཁ་གཡར་ནས་བྱིས་དུ་མིམ་
 མེར་བསྐད་ནས་ཁོའི་བྱ་སྤྱོད་ལས་ལ་འགན་ཁུར་བཅུག་ཅིང་། སྤྱི་ལོ་ ༡༧༥༥ ལོར་ཁོ་
 རང་ནད་ཀྱིས་ཤི། ཞེས་གསལ།

ས་བཅད་བཞི་ལ།

རྒྱལ་ཁྲོགས་སློབ་པ་དང་ཆབ་མདོ་སོགས།

གཅིག ། ཀ་གནམ་རྒྱལ་པོའི་གདུང་རབས་བྱང་བྱངས།

སློབ་པ་རྣམས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་རྒྱ་ཆ་ལོགས་སྤྱི་ཆོ་རྒྱུད་གིས་ཚུལ་བཞིགས་བྱས་པའི་
 《སློབ་ཀ་མེ་པའི་ལོ་རྒྱུས་》 ཞེས་པའི་ཟིན་བྲིས་རྒྱུ་པར་ཅན་ཞིག་ལག་སོན་བྱུང་
 བ་དེའི་ནང་དོན་མདོར་བསྡུས་ནས་བཤད་པར། སློབ་ཀ་གནམ་རྒྱལ་པོ་ལམ་ཀ་
 གནམ་སྡེ་པ་ཞེས་པ་ནི། སྤར་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་གི་གུམ་བཅན་པོའི་སྲས་གསུམ་ལས་
 བྱ་བྲིའི་གདུང་རྒྱུད་ཡིན་ཞེས། སློབ་པ་སྤྱི་ནང་གི་ཡིག་སྐད་དང་རག་སོག་གཉིས་ཀ་
 ལས་གསལ་ཞིང་གསལ། དེ་ཡང་རྒྱལ་རབས་གསལ་བའི་མེ་ལོང་ལས། གི་གུམ་
 བཅན་པོ་ལ་སྲས་གསུམ་བྱུང་བ་ཤིག་ཉི་ཤིག་བྱ་བྲི་གསུམ་ཡིན་ན། རྒྱལ་པོ་
 གི་གུམ་བཅན་པོ་དེ། ཐུགས་གདོན་གྱིས་བསྐྱུས་ཏེ། སློན་པོ་ལོང་མ་རྩ་རྩེ་བེར་
 བ་ཅིག་ལ། བྱིད་ཀྱིས་རའི་འཐབ་ཡ་བྱེད་དགོས་ཟེར་ནས། ལོང་རམ་ལ་འཐབ་
 པར་ཆས། དེར་སློན་པོ་ལོང་རམ་གྱིས་མདའ་བརྒྱབ་ནས་རྒྱལ་པོ་བཀོངས་
 སོ། །རྒྱལ་པོའི་སྲས་གསུམ་པོ་ནི། ཀོང་པོ། ཉང་པོ། སློབ་པ་གསུམ་གྱི་ཡུལ་དུ་
 སྐོས་སོ། །དེར་སློན་པོ་ལོང་རམ་གྱིས་རྒྱལ་ཁྲོད་སྐོགས་ནས་རྒྱལ་པོའི་བཅུན་མོ་
 ལ་རྩ་རྩེ་བཅོལ་ལོ། དེར་ཡུམ་བཅན་མོ་དེས་རྩ་འཛོར་སྤྱོད་ནས་གཉིད་ལོག་པའི་
 མི་ལམ་ན། ཡར་ལྷ་ཤམ་པོའི་སྤུལ་པ་མི་དཀར་པོ་ཞིག་དང་འབྲེལ་བ་མིས་ནས་
 བྱེད་ཞིག་བྱུང་འདུག དེའི་མིང་ཡང་འཇང་གི་བྱ་རུ་ལས་སྤྱོད་ཞེས་གསལ། དེས་
 སློན་པོ་ལོང་རམ་བསད། སྤོ་པོ་གསུམ་གདན་འདྲེན་སྤྱོད་པས་ཤིག་དང་། ཉ་
 བྲི་གཉིས་གདན་མ་འདྲོངས་ཏེ། སློབ་པོ་ཡུལ་ནས་སྤོ་པོ་གདན་དངས་ཡར་

ཡུང་རུ་བཞུགས། སྤྱི་མཁར་བྱིང་ང་སྟག་ཅེ་བཅེགས། སྤྱི་དེ་གུང་རྒྱལ་རུ་གྲགས།
 ཞེས་འཁོད་པ་ལྟར། རྒྱལ་པོ་གི་གུམ་བཅན་པོའི་སྤྱི་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་བྱ་བྱི་སྤོ་
 བོར་ཐེབས་པ་དེ་བ་ཐེར་གྲགས་ཅན་རྣམས་སུ་བཞེད་པ་མཐུན་པ་མ་ཟད། སྤོ་
 བོའི་ཁུལ་གྱི་ཡིག་ཐོག་དང་། དག་ཐོག་དག་ནས་གི་གུམ་བཅན་པོའི་སྤྱི་གསུམ་བྱ་བྱི་
 འདིར་ཐེབས་རུས་གནས་སྐབས་རིང་། གསང་བ་མཛོད་ནས་ཆུ་མདོའི་ཁོངས་ལ་
 བཞུགས་པས་ཡུལ་མིང་ལ་གསང་ནང་ཞེས་པ་དང་། དེ་ནས་གཞན་གྱིས་ཆོར་ནས་
 ཆོས་རྒྱུད་ལ་ཐེབས་ཤིང་འདིར་གུས་པར་སྤང་ཞེས་གསུངས་ཏེ་བཞུགས་པས་ཡུལ་
 མིང་ལ་གུས་སྤང་ཟེར། ད་ལྟ་སྤྱི་བྱུང་ཆག་སྟེ་གུ་མདོར་ཟེར་ཞེས་གྲགས་པ་ལ་
 སོགས་ལོ་རྒྱུས་གྱི་དཔང་རྟགས་མདོན་པར་གསལ་བ། ད་ལྟ་འང་བཞུགས་གཤིས།
 དེ་ལ་རྩོད་པ་དང་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་གང་ཡང་ཡོད་པར་མ་མཆིས། སྤྱི་གསུམ་བྱ་བྱི་
 སྤོ་བོར་ལོ་བརྒྱ་ལྷག་བཞུགས་ནས་སྤྱི་ཡང་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་སར་འཁོད་རྗེས་སྤོ་བོའི་
 ཡུལ་རུ་ཁོང་གི་གུང་རྒྱུད་རི་ལྟར་མཆོད་ཚུལ་སྟོར་ལ། ལོ་རྒྱུས་སྤྱི་བོ་དག་གི་
 བཞེད་པ་མི་མཐུན་པ་ཡོད་མོད། འོན་ཀྱང་འདིར་ང་ཆོར་ལག་སོན་བྱུང་བའི་སྤོ་
 བོའི་ཡུལ་གྱི་ཡིག་རྒྱུད་དག་ལ་བརྟམ་ན། བྱ་བྱི་འཕམ་སྤྱི་དེ་གུང་རྒྱལ་ཡུལ་འདིར་
 ཞབས་གིས་བཅགས་ཤིང་ཡུན་རིང་བཞུགས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་པ་མ་ཟད། དེའི་
 གུང་རྒྱུད་ལ་དབང་འབྱུང་གདོང་གསུམ་བྱུང་བཅོ་འདུག་པས། ང་ཆོས་འདིར་ཡོད་
 རྟེན་བཅོལ་བ་ཡིན། དེ་ནས་དབང་འབྱུང་གདོང་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་དབང་ལ་དཀར་
 བཀ་ཁ་གསུམ་ཞེས་པ་གུང་རྒྱུད་ཁག་གསུམ་ལ་གྱེས་པ་དང་། ཡང་དབང་ལ་
 དཀར་བཀ་ཁ་གསུམ་གྱི་གུང་རྒྱུད་ནང་ནས་དབང་དཀར་དུགས་མའི་མགར་ཞེས་
 པ་ལ་ལྟ་རྒྱུ་དཔལ་བུམས་གྱི་ཆོས་རྒྱུད་དང་། སྤོང་བཅན་ཡུལ་བཟུང་གི་འཕྲུལ་
 རྒྱུད། བཅན་ལ་དུག་གི་དཔལ་རྒྱུད། རྟེ་རང་ཕག་འཇུག་གི་བཀའ་བརྒྱུད་བཅས་
 གུང་རྒྱུད་བཞི་ལ་གྱེས་འདུག་ཅིང་། དེའི་ཡན་ལ་མི་རབས་ག་ཆོད་བྱུང་ཡོད་
 མེད་ཡིག་ཆ་རྒྱུད་པ་དག་རུ་ཞིབ་ཕྱ་མེད་སྟབས། ང་ཆོས་འདིར་འོལ་ཆོད་ཅམ་
 གྱིས་འཁོད་པར་མི་བྱ། བཀོད་ཀྱང་མི་བྱང་ངོ། །དེ་ནས་ལྟ་རྒྱུ་དཔལ་བུམས་གྱི་
 ཆོས་རྒྱུད་ལ་གུང་རབས་ཉི་ཤུ་ཙམ་གཉིས་བྱུང་ཞིང་། གྲུབ་པ་ཐོབ་པ་ཤ་སྟག་བྱོན་

ཞེས་ཕུ་ལུང་དགོན་གྱི་ཡིག་ཆ་དུ་གསལ། འོན་ཀྱང་གཏུང་རྒྱུད་སོ་སོའི་མཛད་
པ་འཁོད་མི་འདུག་ཅིང་། དེ་དག་གི་རིང་ལ་རྒྱལ་པོའི་གཏུང་རྒྱུད་ཡིན་པར་
ངོས་འཛིན་པ་ཅི་མ་དང་། ཆོས་ཀྱི་བྱ་བར་བཙོན་པ་ཅི་མ་ལས་སྲིད་ཀྱི་ལས་ལ་
བརྟུག་ཚུལ་གང་མང་མི་གསལ།

སྤྱི་ལོ1180ཅམ་ལ་ལྷ་རྩེ་དཔལ་བུམས་གྱི་གཏུང་རྒྱུད་ལ་སྒོམ་སྟོན་དཔལ་གྱི་རྩེ་
མོ་ཞེས་པ་ཞིག་བྱང་འདུག་ཅིང་། དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཁའ་འགོ་མ་གོ་
མཐར་ཞེས་པ་ཞིག་ཁབ་རྩ་བ་ཞེས་པ་ལས་སྲས་གཙུག་ཏོར་འབུམ་དང་། ཡེ་ཤེས་
འབུམ། བསོད་ནམས་འབུམ། སུར་བུ་འབུམ། ལྷམ་སྲིང་མ་གཉིས་བཅས་
དུག་བྱང་། དེའི་རུས་སུ་སྲས་སུར་བུ་འབུམ་གྱིས་གཞིས་སྤྱོད་སྲིད་འཛིན་གྱི་བྱ་
བ་གཞིལ་བར་ངེས། སྲས་གཞན་གསུམ་གྱིས་ཆོས་ཀྱི་སྲིན་ལས་དར་ཞིང་འཕེལ་
བར་མཛད། ལྷག་པར་རུ་བྱང་རུ་འཕགས་པའི་ལས་ཅན་བསོད་ནམས་འབུམ་
ཤར་མེ་མདོ་^①རུ་བྱི་བ་ལོའི་ལྷ་གསུམ་པའི་ཆོས་བརྒྱད་རྒྱལ་སུར་འཛོམས་པ་ལ་སྤྱོ་
བལྟམས། དགུང་ལོ་བརྒྱ་གཉིས་ཐོག་དབུས་སྤྱོགས་སུ་ཕེབས་པའི་ལམ་བར་རུ་
བྱང་ཐོ་དགེ་བསྟེན་དམ་པ་ལ་བཏགས་ཤིང་མཆོན་ལ་གངས་དཀར་རྩོུ་རྩེ་བདུད་
འདུལ་ཞེས་གསོལ། ཀིས་སྟོད་བྲག་རྩེ་^②རུ་ཕེབས་སྐབས་ཡོན་བདག་བྲག་རྩེ་ཨ་
གྲགས་དང་དཔོན་ཆང་པ། འཛིན་ཀྱན་དགལ། ལྷ་འཛིན་གསེར་འབུམ་སོགས་
དཔོན་སྟོན་ནམས་ཀྱིས་ཀིས་སྟོད་བྲག་རྩེ་ཉིན་དཀར་མན་ཆད། སྤྱོད་ཀྱི་སྤོ་བོ་
ལུང་དམར་ཡན་ཆད་ཕུལ་བས་ཆབ་སྲིད་བདག་འཛིན་བྱས་ཤིང་གསེར་པ་དཔོན་
ལ་བཙོལ་གཏམ་མཛད་ནས་འགྱུར་བ་མེད་པའི་ཐེལ་དང་ཡི་གེ་མཛད། །

དགུང་ལོ་བཙོ་ལྷ་ལ་འབྲི་བྱང་རུ་བྱོན། སྤྱོད་པ་འཇིག་རྟེན་གསུམ་གྱི་མགོན་
པོ་སྤྲེལ་བ་བཞེན། དེས་ང་ཡི་བྱ་གཅིག་དམ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པས་མགར་
དམ་པ་ཞེས་པའི་མཆོན་ཐོབ། སྤྱོད་པའི་མདུན་ནས་དབང་ཆོས་གདམས་པ་

① ས་ཆ་འདི་ད་ལྷ་དར་ལྷ་མེ་ལྷེ་ཟེར།

② ད་ལྷ་ལྷོ་རྩོང་ཁོངས།

ཡོངས་སྤྱོད་སྤྱོད་ཐོབ་ཅིང་། མཐུ་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱིས་པ་འགའ་ལྷན་མེད་པ་རུ་ལོ་ལྟ་བུར་གྱུར།
 དེ་ནས་བལ་ཡུལ་དུ་བྱོན། གསེར་གདུང་མང་པོ་བཞེངས། རྒྱ་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱི་གཞི་
 བདག་དྲག་གདོང་ནག་པོ་བཏུལ། མེ་ཉག་རྒྱལ་ཁམས་ཐམས་ཅད་ཆོས་ལ་
 བསྐྱར། སྤྱོད་གཅོད་གཤེད་མ་དམ་ལ་བཏགས། དགུང་ལོ་སོ་དྲུག་ལ་གདན་
 ས་དང་པོ་བྱུར་རི་ཆོས་སྤྱིང་གི་དཔོན་ལྷག་བཏབ། དེར་བཞུགས་པའི་ཆོ་མཆན་
 ཡང་རྒྱལ་བ་ཆོས་སྤྱིང་པ་ཞེས་སྤྱོད་གསལ། གཞན་ཡང་དུགས་ཀོང་ཅ་རི་སོགས་
 གནས་ཆེན་ཐམས་ཅད་དུ་ཐེབས། ཀོང་ཡུལ་དུ་རྒྱ་བོ་བྱེན་སྤྱོད། སྤྱོད་པོའི་ཡུལ་
 ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཁའ་འགོ་མས་བསྐྱབ་བར་བྱོན། སྤྱོད་ལམ་ནག་པོ་ལ་དར་ལམ་དཀར་
 པོའི་སྤྱིང་དུ་མཁའ་འགོ་སྤྱོད་པ་ཞེས་ནམ་མཁའ་ཡི་དབྱིངས་ནས་དྲངས་ཞེས་གསལ།
 དེ་ནས་རྒྱ་རུབ་ལ་ཐེབས་པས་སྤྱོད་རྒྱལ་ཡོན་བཀྲས་ཞབས་ཏྱག་ལུལ། དེ་ནས་
 ཡིད་འོང་ལྷགས་རིའི་བར་བྱོན་པས། ལས་འཕྲོ་དང་ལྷན་པའི་འཕྲོར་ལྷན་པ་
 འགས་བསྐྱོན་བཀྲར་ཞུས་པ་རྣམས་བཞེས་ཤིང་། མགར་བཞེངས་སྤྱོད་འབྲུམ་
 མཆོད་རྟེན་ཞེས་པ་དེ་བཞེངས། དེ་ནས་རྒྱ་མཆོར་①ཐེབས་པས་ཡོན་བཅུན་
 འཁོར་བཅས་ཀྱིས་བསྐྱོན་བཀྲར་ལུལ། དེ་ནས་ཡར་ཐེབས་པས་སྤྱོད་རྒྱུ་ཆོས་རྒྱལ་
 ནམ་མཁའ་མེད་གེ་དང་། རྒྱ་ར་དབང་རྒྱབས་དཔོན་སྤྱོད་ཀྱིས་བསྐྱབ་བར་ཐེབས་
 ཤིང་ལྷག་རྟེན་ལུལ། དེ་ནས་དགུ་ལ་ཐེབས་པས་གསེར་པ་དཔོན་ཆེད་འཁོར་
 བཅས་ཀྱིས་ཐབ་བསྐྱབ་དང་མཇལ་དར་ལུལ། ཀ་གནམ་དུ་བྱོན་པས་སྤྱོད་རྒྱུ་བསོད་
 ནམས་འབྲུམ་ཆོ་ཞང་རྣམས་ཀྱིས་དབུ་རྒྱན་དོན་གསུམ་ཆོང་བའི་འབྲུལ་བ་བྱས།
 དགུང་ལོ་དྲུག་ཅུ་རེ་གཅིག་ཆོ་འབྲུལ་ལྷན་བའི་ཆོས་བཅུའི་ཉིན་ལྷ་ཡུང་སྤྱིང་ཆེན་དུ་
 ཐེབས། ཆོས་བཅུ་གཅིག་ཉིན་རྒྱ་འགོ་འོག་མར་ཐེབས་ཤིང་། གསེར་ཁང་ཆེན་
 མོའི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་ཆང་བཏིང་། དགུང་ཞག་དྲུག་ཅུ་རེ་དགུ་ནས་ཡོངས་
 སྤྱོད་གྱུར། སྤྱོད་པོའི་ཡུལ་གྱི་སྤྱོད་མི་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བཀྲར་ཞིང་དང་བའི་ཡིད་ཀྱིས་
 མཆོད། གུབ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་མགར་དམ་པས་དགེ་འདུན་དང་རྒྱལ་བསྐྱོན་སྤྱོད་

① ད་ལྟར་གསོ་ཐང་ཤང་འོངས།

ཞིང་དར་རྒྱས་སུ་མཛད་ནས་དག་ཞིང་དུ་གཤེགས། །

དེ་ནས་མགར་དམ་པའི་སྐུ་མཆེད་གཙུག་ཏོར་འབུམ་ལ་སྐས་བྱས་གི་ནང་ནས་
ནང་སློན་ཨུ་དེ་མའི་སྐུ་ལ་པར་གྲགས་པའི། ཐ་ཆུང་དར་མ་འབུམ་རབ་ཏུ་བྱུང་
བས་དར་མ་ཡོན་ཏན་ཞེས་པའི་མཆོན་གསལ་ཏེ་གདན་སའི་ཁྲོད་བཀོད། དེས་
སྐུ་གསུང་བྱགས་ཀྱི་རྟེན་མཆོག་དཔག་དུ་མེད་པ་བཞེངས། དགེ་འདུན་སྣོད་བྱེད་
ལྟ་བུ་དང་། སློབ་མ་ཉིས་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ་ལ་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱར་
བས། འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པས་འཇའ་ས་འཇའ་ཡིག་དང་ཐེལ་དམར་
གནང་། གྲུབ་ཆེན་མགར་དམ་པ་①དང་དར་མ་འབུམ་གཉིས་ཀྱི་དུས་སུ་ཁོང་རྣམ་
གཉིས་ཀྱི་ཐད་ཀར་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཐུག་ལས་གནང་བྱང་། ཀ་གནམ་པའི་སྲིད་དབང་
སྲ་བརྟན་གཏོང་རྒྱ་དང་། མངའ་ཁོངས་རྒྱ་བསྐྱེད་བྱ་རྒྱུའི་ཆེད་དུ་ཆ་རྒྱུན་ལེགས་
པར་བསྐྱོན་ཏོ། །ཁོང་ཁྱས་སུར་བྱ་འབུམ་ཀྱི་སྐས་ནི་ཨ་ཉག་ཅེས་པ་དེ་ཡིན་ཞིང་།
མཆོན་ཆ་ཆང་ལ་དཔོན་རྒྱུ་ཨ་ཉག་②ཟེར། དེའི་དུས་སུ་སློ་བོའི་ཡུལ་གཅིག་
གྱུར་དང་། ས་ཁྲལ་གཞན་ལ་རྒྱ་བསྐྱེད་པའམ་ཁྲལ་བསྐྱེད་པའི་འགོ་རྒྱུགས་པར་
མངོན། འོན་ཀྱང་སྐབས་དེར་མགར་དམ་པ་གྲགས་ཆེ་བས་འདྲིའི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་
ཐོག་དུ་འཁོད་པ་ཉ་ཅང་ཉུང་། །

གཉིས། ཀ་གནམ་པའི་མི་རབས་དང་རྒྱལ་རབས་སྐོར།

(1) སློ་བོ་ཀ་གནམ་རྒྱལ་པོའི་རྒྱལ་རབས་དང་པོ། དཔོན་རྒྱུ་ཨ་ཉག་གི་
སྐས་དཔའ་རྩལ་སློ་སྐྱོས་བཟང་པོ་ཟེར་བ་དེ་ཡིན་ཞིང་། མཆོན་གཞན་དཀོན་
ཉེར་སློ་སློ་ཟེར། འདི་ནི་ཀ་གནམ་དུ་སོ་བྱང་བརྟེན་ནས་ཀ་གནམ་རྒྱལ་པོའམ་
ཀ་གནམ་སྟེ་པ་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་རྒྱལ་རབས་ཐོག་མ་ཡིན་ཞིང་། ཐོག་
མར་གསེར་ཁང་དཀོན་གཉེར་དཔོན་པོའི་རྩལ་བཟུང་ནས་འདྲོམས་རྒྱ་བྱམས་པ་
རྩ་ཁང་གི་སྐུ་མཁར་སོ་བྱང་བརྟེན་གྱིང་བཞུགས། མགར་ཀྱི་བསྐྱན་པའི་སྲིན་

① མགར་དམ་པའི་སྐུ་ཞིབ་པར་ཤེས་འདོད་ན་རྒྱ་དཀོན་དཀར་ཆག་ལ་གཟིགས།

② རྒྱལ་རབས་ཉེར་བཞི་པ།

ལས་ཞབས་ཏོག་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཛད་ཅིང་། རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་ལ་དབང་བསྐྱར་བྱས།
 རྒྱལ་པོ་འདི་དང་དར་མ་འབྲུམ་གཉིས་ཀྱི་རུས་སྤོ་གོང་སྟོ་ཁོག་ཐམས་ཅད་དང་།
 ཁམས་ཉག་གི་སྤྲད་གསུམ་བྲལ་འགོ་བསྐྱུས། ཡུལ་སྤྱོད་མཐའ་ཅད་ལ་དབང་
 བསྐྱར་ཅིང་། དེའི་རུས་སྤོ་ཆོས་ཀྱི་བྱི་ལ་སྤྲེལ་མེད་རྒྱུ་བཞུགས། བྱིས་ཀྱི་ལས་
 ལ་དགོན་གཉེར་སྤོ་སྤོས་སྤོགས། ཞེས་ཡིངས་སྤྱོད་གསུམ་ཤིང་། སྤྲེལ་མེད་རྒྱུ་པ་
 དགྲུང་ལོ་བདུན་ཅུ་དོན་ལྡན་བཞུགས། སྤྲེལ་དཔོན་འདི་གཉིས་ཀྱི་རུས་སྤོ་ གོང་པོ་
 སྤྱོད་ནང་ནས་སྤོ་བྱས། །སྤོ་རྒྱུད། སྤོ་མ་གཤིས་སོགས་མན་ཆད་ལ་བྲལ་འགོ་བཅུགས་
 པ་མ་ཟད། སྤོ་བྱུང་ལྟ་ཆེ་ནས་སྤྲད་རི་རོམ་ཡན་ཆད་ཀྱི་བན་གསུམ་སྤོ་
 བརྒྱད་བརྒྱལ་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱར་ཅིང་སྤོ་གྲོལ་ལ་བཀོད། མཛད་
 རྒྱུ་ཤིན་ཏུ་ཆེ། དེའི་སྤྱོད་སྤོ་དགོན་གཉེར་སོགས་ཀྱིས་དགྲུང་ཡི་ཁ་གནོན་རུ་
 ཀ་གནམ་སེ་བ་སྤྲང་ལ་ཀ་གནམ་སྤོ་པོ་རྣམས་ཞེས་པ་དེ་བཅུགས་ཤིང་། དེའི་
 སྤོ་ཆེན་དབྱིར་རྒྱུ་པོ་ཞེས་པས་བྱས། (2) དགོན་གཉེར་སྤོ་སྤོམ་དཔལ་ཅལ་
 སྤོ་གྲོལ་བཟང་པོའི་སྤོ་དཔོན་ཆེན་སྤོ་པ། (3) དེའི་སྤོ་དཔོན་ཆེན་བསོད་
 བམས་རྒྱལ་མཆོན། (4) དེའི་སྤོ་དཔོན་ཆེན་ཨ་ཁོ། དཔོན་ཆེན་ཨ་ཁོ་ལ་སྤོ་
 གསུམ་བྱུང་པ་སྤོ་མགར་བྱུང་འབྲུམ་དང་། བྱུང་མེད། བྱུང་གསུམ་ཞེས་སྤོ་
 གསུམ། (5) དེའི་རུས་སྤོ་སྤོ་མགར་བྱུང་འབྲུམ་གྱིས་སྤོ་དབང་འཛིན། གཉེར་
 སྤོ་སངས་རྒྱལ་སྤོ་པ་ཞེས་པ་དེས་རྩ་རི་མེ་འབར་མཆོན་ས། རྩ་མཆོག་སྤོ་
 པ་རྒྱུ་མཆོ་དང་སྤོ་ཐམ་རྣམ་བཅུ་དབང་ལྡན་བཅས་གདན་དྲངས་ཏེ། ཆོས་
 བདག་མངའ་གསོལ་བའི་རྩ་རྒྱལ་ཞེས་གསལ། འདི་ནི་སྤོ་ཀ་གནམ་རྒྱལ་
 པོའི་སྤོ་ཐམ་ཡིན་པར་བཤད། །མགར་བྱུང་འབྲུམ་ལ་སྤོ་དགྲུང་བྱུང་ཞིང་།
 སྤོ་ཆེ་བ་དྲག་ཅལ་དང་ལྡན་པའི་སངས་རྒྱལ་འབྲུམ་ནས། ཐ་རྒྱུད་གཏི་ཐུག་གི་
 བར་ཡིན། དེ་དག་ཡུལ་གྱི་སོ་སོའི་དཔོན་རུ་བསྐྱོས་པ་དང་། གམ་དང་། བ་ལི།
 ཀ་གནམ་བཅས་ཡུལ་ཆོན་གསུམ་གྱི་གཙོ་བོ་རྣམས་འབྲུས་ནས། རྩ་དཔོན་ལ་གྲོས་
 འདེབས་ཤིང་ཉིད་ཀྱི་ཞབས་འདེགས་ལ། སྤོ་འབངས་ཀྱི་ཆོགས་ནི་དེད་རྣམས་
 ལས་དྲག་པ་མེད། རྩ་སྤོ་ལ་ཉེ་རིང་དང་མཐོ་དམན་གྱི་བྱུང་པར་མེད་ནའང་།

འབྲུལ་གྱི་ནམ་དཔྱིད་ཅམ་ལ་མི་སྟོས་པར། སྤྱགས་སུ་བསོད་ནམས་ལས་དབང་
 དང་ལྡན་པ་ཞིག་བསྐྱོད་གོས་ཞེས་ཞུས་སོ། ། (6) དེར་དཔོན་སྟོན་ནམས་བཀའ་
 གོས་མཐུན་པའི་རྟེན་འབྲེལ་འགྲིགས་ཤིང་། མཚན་ལ་དབང་ལྡན་བསོད་ནམས་
 གྲགས་པ་ཞེས་གསོལ། སལ་ཆེར་འདྲིའི་རྩས་སུ་ཡིན་པ་འདྲ་སྟེ། ཞོང་ཞུས་སྤྲོ་མ་
 ཞོ་རྒྱན་པའམ། རུབ་སྤྱིང་སྟོན་པ་ཞེས་པའི་རྒྱལ་ཚབ་དུ་རྒྱུད་པ་རིན་ཆེན་ནམ་
 བདུན་ཞེས་པ་བྱུང་ཞིང་། རྒྱུད་པ་རིན་ཆེན་ནམ་བདུན་གྱི་སྤྱི་མ་དུང་བསོད་
 ནམས་ལྡན་གྲུབ་ཀྱི་རྩས་སུ། སྟོ་བོ་ཡི་རྒྱ་ར་སོགས། དཔོན་ཆེན་རྩས་མགོ་མཐོ་བའི་
 སྤྱས་བདུན་དཔུས་སུ་སྟོབ་གཉེར་ལ་བརྒྱུད་སྟེ། མཚུངས་མེད་ཆོས་རྩེ་རྒྱལ་མཚན་
 དང་། རྒྱལ་ཚབ་མཁས་གྲུབ་གཉིས། བྱམས་ཆེན་ཆོས་རྩེ། གནས་བརྟན་
 བྱང་རྒྱལ་འབྲུལ་པ་སོགས་མཁས་གྲུབ་དུ་མའི་ཞབས་ལ་གདུགས་ནས། རྒྱལ་བའི་
 གསུང་རབ་མཐའ་དག་ལ་ལེགས་པར་སྦྱངས་པ་མཛད། སྤྱར་སྟོ་བོར་སོག་ནས་
 ཐོག་མར་སྤང་ལུང་དགོན་དུ་མཉམ་དུ་ཆོགས། སྤྱིས་སུ་དུང་བསོད་ནམས་ལྡན་
 གྲུབ་སྤྱ་གཤེགས་པ་དང་། ཆོས་ལུགས་གྲུབ་མཐའ་མི་གཅིག་པའི་དབང་གིས་མ་
 འཆམས་ཏེ། སྤྱིད་ཁ་གསུམ་བཞིན་དུ་སོ་སོར་གྱེས་ཤིང་། ས་ཁྱོན་དགོན་པ་བཅས་
 བཀོས། དེ་ནས་སྟོ་བོ་སྟོད་སྟོད་བར་གསུམ་དཔོན་འགོ་སོ་སོར་བྱུང་། འོན་ཀྱང་ཀ་
 གནམ་པ་དེ་སྟེ། སྟོ་བོ་ཡུལ་ལུང་ཡོངས་ཀྱི་ཁྲིམས་ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད་མཁན་ཡིན་སྟབས་
 ཀ་གནམ་རྒྱལ་བོ་ཞེས་སུ་མཐུད་རྒྱུད་འཛིན་བྱས། (7) དཔོན་ཆེན་གཉི་ལྷག་གམ་
 དབང་ལྡན་བསོད་ནམས་གྲགས་པའི་སྤྱས་པོ་དཔོན་ཆེན་ག་རིས་ཡིན་ཞིང་། དེའི་
 རྩས་སུ་ཐང་སྟོང་རྒྱལ་བོ་ལེགས། རྒྱལ་སྤྱས་སྟོན་ཡུལ་སྟེ་འབངས་བཅས་ལ་བྱིན་
 རྒྱལ་གྱི་ཆར་པམ། རྒྱ་འབྲུལ་དང་གྲུབ་རྟགས་བསམ་གྱི་མི་བྱུང་པ་མཛད།
 དེར་རྟེན་འབྲེལ་བརྟག་པའི་ཆེད། ཀ་གནམ་མཚོ་འགོའི་ཞིང་ནང་ལ་བྱ་མོ་འགའ་
 ཡོད་པ་ལ་འུར་རྩོད་གཅིག་བརྒྱབ་པས། བྲག་སྟོང་བཟའ་ཨ་འབལ་མ་ཞེས་པ་དེ་ལ་
 སོག །དེ་ནས་དཔོན་ཆེན་ག་རིས་ཀྱང་ཞོང་པོའི་བར་དུ་གྲུབ་ཆེན་གྱི་ཞབས་སྤྱིར་
 འབངས་པས་གྲུབ་ཆེན་གྱིས། བྱིད་ཀྱིས་ང་ཡི་འུར་རྩོད་སོག་པའི་བྱ་མོ་དེ་ཁབ་དུ་
 བཞེས་པ་དང་། དེ་ལ་སྤྱས་གཅིག་འོང་ཡོད་པས་མིང་མགོན་རྒྱལ་ཞེས་སོགས་

དང་བསོད་ནམས་ཤིན་ཏུ་འཕེལ་བར་འོང་གསུངས། (8) དཔོན་ཆེན་མགོན་
 རྒྱབས་ཀྱི་རུས་སུ་ཆུ་གཡའ་གཉིས་འབྲུག་པ་ཆེན་པོ་ཞིག་བྱང་། ཆུ་མདོ་དགོན་
 པའི་དགོན་གཉིས་ནམས་ཚོགས་ནས་དགོན་གཉིས་བའི་ལས་ཀ་མ་ཡིག་བཅས་ཆུ་
 མདོའི་རྗེ་དེ་ཉིད་ལ་ཕུལ། མཚོད་ཡོན་ཐུགས་ཡིད་གཅིག་ཏུ་བྱུང། (9) མགོན་
 རྒྱབས་ཀྱི་སྲས་དང་པོ། ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་རབ་ཏུ་བྱང་ནས་ཆུ་མདོ་དགོན་
 པའི་མི་རྗེ་ལྟ་བུ་བདག་མཛད་ཅིང་། ཞ་ལ་ཁ་པའི་གཟིམ་ཁང་བཏབ། (10) ཀུན་
 དགའ་རྒྱལ་མཚན་ལ་སྲས་འཕགས་མཚོག་དང་། བསོད་ནམས་ཉི་མ་གཉིས་
 འབྲུངས་པར་ཆེ་བ་འཕགས་མཚོག་གིས་སྤྱིད་བསྐྱུངས། (11) འཕགས་མཚོག་གི་
 སྲས་ཕྱེ་བ་བསོད་ནམས་འོད་ཟེར་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་ཚོད་འདུག་ཅིང་། 《ཆུ་མདོ་
 དགོན་གྱི་དཀར་ཆག》 ལས། འདིའི་རུས་སུ་ཀ་གནམ་མཚོ་འདུག་དགོན་པ་
 དང་། ཡིད་འོང་གྲོང་འབེ་ཐེག་ཆེན་བྱམས་པ་སྤྱིད་བྱུག་བཏབ། དེ་ནས་ཀ་
 གནམ་རྒྱལ་རབས་རི་ལྟར་གྱུར་པ་ཡིད་ཉོན་ཏུང་བ་ཅིག་ཤོད་ཐུབ་མཁན་བྱང་མི་
 འདུག །རབ་བྱང་བཅུ་གཅིག་པའི་ལྷགས་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་1640 ལོ་ཙམ་ལ་སོག་པོ་
 རུན་གར་གྱི་དམག་གིས་དགེ་ལུགས་པའི་དགོན་པར་རྒྱབ་རྒྱུར་གྱིས་བོན་པོ་དང་།
 ཀམ་བཀའ་བརྒྱད་ཀྱི་ཚོས་ལུགས་ལ་དྲག་གནོན་བྱེད་སྐབས། སྤོ་བོ་ཀ་གནམ་ཕྱེ་
 པའང་བཀའ་བརྒྱད་པའི་རྒྱུན་བདག་ ① ཡིན་སྐབས་སོག་དམག་དང་གཡུལ་
 འབྲུག་དྲག་པོ་བྱས། མཐར་ཀ་གནམ་པར་ཕམ་ཉེས་བྱང་བ་དང་། ཀ་གནམ་
 པའི་སོ་བྱང་སྤྱོད་པོ་རྫོང་ཞེས་པ་དེ་སོག་དམག་གིས་མེར་བསྐྱོགས་པ་དང་འབྲེལ།
 ཀ་གནམ་རྒྱལ་པོས་སྤྱད་ཕྱིན་ཆད་དེར་བཀའ་བརྒྱད་པའི་དཔེ་ཆ་ཤོག་ཕྱེ་གཅིག་
 ཀྱང་བཞག་མི་ཚོག་པའི་བཀའ་བཅད་པས། ཀ་གནམ་པས་ཀྱང་ཁས་མ་སྤྱངས་
 ཐབས་མེད་བྱང་། སྐབས་དེའི་ཀ་གནམ་རྒྱལ་པོ་འཕ་ཕྱེ་བ་དཔོན་ཆུན་ ② ཞེས་པ་
 དེ་ཡིན་ཞིང་། སོག་དམག་གིས་སོ་བྱང་མེར་བསྐྱོགས་རྗེས། ཕྱེ་བ་དེ་ཉིད་དུགས་

① སྐབས་དེར་ཀ་གནམ་ཕྱེ་པས་ཕུ་ལྱང་དགོན་གྱི་རྒྱུན་བདག་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

② ཀ་གནམ་རྒྱལ་རབས་ཉི་ཤུ་པ་ཡིན་པར་བཤད།

པོའི་སྤྱོད་ས་སྤྱུལ་གྱུར་དུ་འགོ་ཅིས་བྱས་ནས། ཉིན་མཉེན་གྱི་ལམ་ཙམ་ལ་བསྐྱོད་
མཚམས་སྤྱ་གནས་པོ་གྱུར་ཁང་བ་ཅེས་པ་ཞིག་གིས་སྡེ་པ་དཔོན་ཆུན་སྤོ་བོ་རང་
དུ་བཞུགས་པ་གནང་རོགས་ཞེས་བཤོལ་བཟུང་སྟེ་རང་གི་ས་ཆ་དང་། བླ་གཡོག་
མི་སེར་སྤྱད་ནས་པོ་བྱང་པ་རྒྱ་དཀར་པོ་ཞེས་པ་དེ་བཅུགས། ཡུལ་མིང་ལའང་
བཤོལ་བ་ཁ་ཞེས་གྲགས། དེ་ནས་འགོ་བཅུགས་ནས་ད་བར་རྒྱལ་རབས་བདུན་
བྱུང་ཡོད་པ་ནི།

༡ སྤོ་བོ་ག་གནས་རྒྱལ་པོའི་རྒྱལ་རབས་དང་པོ། ག་གནས་ཉི་མ་རྒྱལ་པོ་ཞེས་
པ་དེ་ཡིན། འདིའི་དུས་སྤྱོད་བས་དང་མངའ་ཐང་ཆེས་ཆེར་འཕེལ། མཚན་རྒྱུས་
གྱུར་གཞན་ལས་ལྷག་པ་བྱུང་། སྐབས་དེར་སྤོ་བོ་ག་གནས་པས་སེར་ཐེག་ཆེན་
སྤྱིང་དུ་ག་བ་བརྒྱད་ཅུ་ཡོད་པའི་སྤོ་བོ་ཁང་ཆུན་བཅུགས། དགེ་ལྷན་དུ་ཆ་བ་
ཁང་ཆུན་དང་། འབྲས་སྤངས་སྤྱ་གངས་རི་ཁང་ཆུན་སོགས་ལ་གྲུ་རྒྱུན་འགོ་བྱུངས་
རྒྱ་ཆེར་བཟང་བ་མ་ཟད། སེ་འབྲས་དགེ་གསུམ་ལ་འབྱེད་དང་མང་ཆ་བཟང་བ་
འབྲི་གྱུར་དུ་སྤོ་བོའི་སྤྱར་ས་རྟ་ཡག་ཐང་ས་སྐལ་དུ་རག། སྐབས་དེར་བོད་སྡེ་པ་
གཞུང་གི་སེ་འབྲས་དགེ་གསུམ་དང་། མཚན་ཡོན་གྱི་འབྲེལ་བ་ཆགས་པ་མ་ཟད།
ག་གནས་སྡེ་པ་ནི། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ལས་མཆེད་པའི་གདུང་རྒྱུད་ཡོན་པས་ན་བོད་
ས་གནས་སྤྱིད་གཞུང་གིས་གྱུར། ག་གནས་སྡེ་པ་ལྟ་སར་ཕེབས་སྐབས་ཐབ་བསུ་
དང་པོ་གོང་པོ་རྒྱ་མདའ་བར་དུ་འོང་བ་དང་། ཐབ་བསུ་གཉིས་པ་མལ་གྲོ་གོང་
དཀར་དུ་འོང་བ། ཐབ་བསུ་གསུམ་པ་ལྟ་གདོང་ཤན་ཁ་^①བར་དུ་འོང་བ་བཅས་
བྱེད་པའི་སྤོ་བོ་ཡོད། ག་གནས་པ་ནས་ལོ་རྒྱུད་སྤོ་བོ་ལམ་གྱི་སྐབས་སྤྱ་འབྲི་མར་
འོས་འཚམ་ཞིག་འབུལ་སྤོ་བོ་ཡོད། སྤོ་བོ་ནང་ཁུལ་དུ་བྲག་རྩ་རི་ཁྲོད་དཔོན་པ་
བཞེངས་ཏེ། ག་གནས་སྡེ་པ་རང་གི་མངའ་འོག་གི་སྡེ་པ་གཞན་ནམས་གྲུ་ཆོང་དུ་
བསུས་ཤིང་། དུས་བཀག་གིས་སྤྱོད་པ་ཆོགས་པའི་སྤོ་བོ་བཏོད། རྩོལ་བཀའ་
འཁྱུར་བཞོས་ཏེ། བཤོལ་བ་བྲི་ར་ཞེས་པ་གངས་རྒྱུངས་ཡུལ་ན་འགྲན་རྒྱ་བལ་བ་

① ད་ལྟའི་ལྷ་སའི་ཐམ་ཆེན་གྱི་ཁར།

བཞེངས། རྫོང་དཔོན་དང་། སྤ་ཁ་དཔོན། ཡིད་འོང་དཔོན་ཆོན་ཁག་
 བཅས་ལ་སྤྱིན་བདག་བཟུང་ལྟ་ཁང་ལ་ཉམས་གསོ་དང་འབྲེལ། དཔོན་པ་ཁག་ལ་
 མཆོད་ཚུ་གཏོང་བསམ་གྱིས་མི་བྱ་བ་པ་གནང་། གོང་སྟོང་སྤྱི་མ་ཅོད་རལ་ཅན་
 རྣམ་མཆོན་དངོས་པར་ལས་རབ་སྒྲིང་པ་ཁྱ་བ་དེ་དབུ་སྒྲར་བཞེན། སྐབས་དེར་
 སྤྱི་ཡུང་མ་བུ་རྒྱག་དང་། མོན་ཆོ་ཁག་ལ། སྤྱིན་འབྲུག་ཡུལ་ཆོ་སོགས་ལ་དབང་
 སྤྱིར་བྱེད་པ་ཅམ་རུ་མ་བྱད། ཆོས་རྗེ་སྤམ་པོ་དང་མཆོད་ཡོན་སྤྱིན་བདག་གི་
 འབྲེལ་བ་ཆགས་པ་དང་འབྲེལ་འབྲུག་པའི་མོན་པ་ཡུལ་ཆོ་གཅིག་ཡུལ་སྤོས་ཏེ་ཀ་
 གནམ་རྒྱལ་པོའི་འོག་སྤེབས། སྐབས་དེར་ཀ་གནམ་རྒྱལ་པོས་ཁལ་བཟུ་བྱིམས་
 གནོན་བྱ་རྒྱུའི་ཐད་ཆོས་ལུགས་དང་འབྲེལ་བ་ཆེ་སྟེ། ཉེས་པ་རུང་ཆེ་བ་གསོག་
 མཁན་ལ་དཔོན་སྤེལ་ཁག་ལ་སྤྱི་མེད་ཉམས་གསོ་སོགས་བྱེད་བརྒྱག་པ་དང་། ཉེས་
 པ་རུང་རུང་བའི་གས་ལ་རྒྱལ་བམ་པ་འཇུགས་འཇུག་པ། དེ་འོག་བྱིམས་འགལ་
 རིགས་ལ་ལམ་འབྲང་བཅོས་བརྒྱག་པ་དང་། རྒྱ་ཡུར་བཤང་ལས་སོགས་ཡུལ་ཡུང་
 སྤྱི་ལ་ཕན་པའི་ལས་ཀ་བྱེད་རུ་འཇུག་སྟེ་ཡོད་འདུག །ཁལ་རིགས་ཐད་རྒྱལ་
 པོའི་ལོ་ཁལ་ཞེས་ལོ་གཅིག་ལ་ཐེངས་གཅིག་བཟུ་སྟེ་ཡོད་པ་དང་། དེ་ཡང་ས་
 ཤིང་སོན་འཕོ་གང་རེ་ལ་ལོ་རེར་འབྲུ་བྱེ་གང་རེ་དང་། འབྲི་མར་སྤན་བྱ་ཅམ་རེ་
 བཟུས་ཏེ་དེའི་ནང་ནས་ཐོད་གཞུང་ལ་སྤན་བྱ་ཞིག་འབུལ་བ་ལས་དེ་མིན་ཡོངས་
 རྫོགས་ཀ་གནམ་པས་བདག་ཆོག་པ་ཡིན། དེའི་སྐབས་ནས་རིམ་བཞིན་ཀ་གནམ་
 དང་། ཡིད་འོང་། སྟོང་འཇུག་སྤྱི་པོ་གམ། འདེམ་རྒྱུང་། བཟུང་སྤྱི་ འདོམ་རྒྱ།
 རྫོང་། སྤྱིན་འབྲུག་སོགས་ལ་རྫོང་བཏབ་ནས་ཀ་གནམ་པའི་ནང་སྟོན་རྣམས་
 རེས་འཁོར་རུ་རྫོང་དཔོན་བྱེད་པར་གཏོང་སྟེ་ཡོད། །

༩ སྤོ་པོ་ཀ་གནམ་རྒྱལ་པོའི་རྒྱལ་རབས་གཉིས་པ། ཀ་གནམ་ཉི་མ་རྒྱལ་པོའི་
 སྤམ་ལ་དབང་ཕྱག་རབ་བརྟན་ཞེས་པ་ཞིག་དང་། བསོད་ནམས་དབང་ཕྱག་ཅེས་
 པ་གཉིས་ཡོད་པ་ལས་སྤམ་ཆེ་བ་དབང་ཕྱག་རབ་བརྟན་གྱིས་རྒྱལ་སྤྱིད་བསྐྱེད་སྤྱི་

སྤྱི་ཚུང་བ་བསོད་ནམས་དབང་ཕྱག་ཉི་ལོག་ཆང་ལ་^①མག་པར་སྟེར། རྩེ་པ་
དབང་ཕྱག་རབ་བརྟན་གྱི་རུས་སུ། རྩེ་པ་ལམ་ད་གནས་ཅམ་ལས་ཡར་རྒྱས་གྱི་
འཕོ་འགྱུར་ཆེར་མ་བྱུང་། །

༡ སྤྱི་བོ་ཀ་གནམ་རྒྱལ་པོའི་རྒྱལ་རབས་གསུམ་པ། ཀ་གནམ་རྩེ་པ་དབང་ཕྱག་
རབ་བརྟན་ལ་སྤྱི་གཉིས་བྱུང་ཞིང་། སྤྱི་ཚུང་པའི་མཆན་ལ་པར་དབང་གྲགས་
དང་། སྤྱི་ཚུང་བར་པར་དབང་ཆེན་ཞེས་གསོལ། སྤྱི་ཚུང་པ་པར་དབང་
གྲགས་ཀྱིས་སྤྱི་བརྒྱུད་སྤྱི་ཚུང་། སྤྱི་གཞོན་པ་པར་དབང་ཆེན་དགོན་ཅེས་པ་ཆང་
ཡ་མག་པར་སྟེར། རྩེ་པ་པར་དབང་གྲགས་ཞེས་པ་འདིའི་རུས་སུ་འདྲ་གོང་
བཞེན་ལས་འཕོ་འགྱུར་ཆེར་མ་བྱུང་། །

༢ སྤྱི་བོ་ཀ་གནམ་རྒྱལ་པོའི་རྒྱལ་རབས་བཞི་པ། ཀ་གནམ་རྩེ་པ་པར་དབང་
གྲགས་ལ་སྤྱི་གཉིས་བྱུང་བ་དང་། དེའི་མཆན་ལ་སྤྱི་གསང་ལྷགས་ཞེས་
བརྟེན། མཆན་གཞན་ལྷ་བ་རྒྱལ་པོའང་འབོད། རྩེ་པ་འདིའི་རུས་སུ་བཤོལ་བ་
ཉེར་ལྷ་ཁང་ཞེས་པ་དེ་བཞེངས་པ་དང་། རུས་ལྷན་རིང་པོ་མ་འགྲུངས་པར་
བཤོལ་བ་བྱུང་ཆུང་ཆོས་སྤྱིང་། ཞེས་པའི་ལྷ་ཁང་རྒྱ་ཆེན་ཞེས་བཞེངས་པ་སོགས་
མཛད་རྗེས་ལག་རིས་ཆེ་ཅམ་བྱུང་བར་གྲགས། དེ་ནས་ཀ་གནམ་པའི་སྟོན་པོ་
ཐང་སྟོན་དཔོན་བཀྲ་མ་ཟེར་བ་ཅིག་ཡོད་པ་དེས། ཐང་སྟོན་དང་དཔལ་འབར་
སོགས་ལ་ལམ་བཀག་ནས། འགྲུལ་པ་གསོད་བཅོམ་འཕྲོག་གསུམ་བྱེད་པའི་ཁར།
ཀ་གནམ་རྩེ་པར་གྱེན་ལོག་གིས་ཁྲལ་འཇལ་བྱིམས་འཁྱུར་མ་བྱས་སྟབས། རྩེ་པ་
གསང་ལྷགས་དང་ཁོ་པའི་བར་འབྲུག་པ་བྱུང་། གང་ལྟར་དེའི་རུས་ནས་སྤྱི་བོ་
ནང་ཁྲལ་རྩེ་པ་ཁག་བར། སན་རྩེན་སྤྱི་དབང་འཕྲོག་རེས་བྱེད་པའི་འཐབ་ཚྭ་
ཡང་ཡང་བྱུང་། རྩེ་པ་གསང་ལྷགས་འདིར་སྤྱི་གཉིས་དང་སྤྱི་མོ་གཉིས་ཁྱོན་
བརྒྱུད་པ་གསུམ་བྱུང་བ་ལས་ཆེ་བ་སྤྱི་མོ་སྤྱི་གསང་གསལ་དང་། འབྲིང་བ་སྤྱི་པོ་

① ཀ་གནམ་པའི་མངའ་འོག་རྩེ་པ་ཞིག

② ཀ་གནམ་པའི་མངའ་འོག་རྩེ་པ་ཞིག

བསོད་ནམས་དབང་ཆེན། རྒྱུ་བ་སྤྲུལ་མོ་ཉིག་ཉིག་བཅས་སོ། །

༥ སྤོ་བོ་ཀ་གནམ་རྒྱལ་པོའི་རྒྱལ་རབས་ལྷ་པ། སྤྲུལ་པོ་བསོད་ནམས་དབང་
ཆེན་གྱིས་དང་ཐོག་དགེ་སྤོང་གི་ཚུལ་བཟུང་སྟེ་བཅུན་མོ་ཨ་ཁུ་ལྷ་བ་ཅེས་པ་ཞིག་
བསྤྲུལ་གྱུར་ཁ་ཡ་དེ་ཅམ་མ་བྱས། དེའི་རྒྱལ་གཡུ་རི་དཔོན་ནས་སྟེ་སྤྲུལ་སྤྲུ་
ཞེས་པ་ཞིག་ཀ་གནམ་པའི་སྤྲུལ་སྤྲུར་གདན་དྲངས། སྤྲུལ་པོ་འདིས་སྤོང་བཟུངས་
ནས་ཡུན་རིང་མ་སོང་བར་ཡང་ཡུལ་མོ་དཔོན་པ་དང་འབྲུག་པ་བྱུང་། དེ་ལྟ་བུའི་
ཟང་ཟིང་གི་རྒྱལ་སྤྱ། བོད་གཞུང་གི་དམག་དང་གོང་མ་ཆིང་གི་རྒྱ་དམག་མཉམ་
འབྲེལ་གྱིས་སྤོ་བོར་དཔུང་འབྲུག་བྱས། ཐང་སྟོང་དཔོན་བཀྲ་མ་ཐང་སྟོང་རྩ་
བསད། ཀ་ཡུལ་བར་གྱི་ཟིང་འབྲུག་སྟེང་འཇགས་བཏང་། སྤོ་བོའི་ཁུལ་ནི་ས་
བབས་བཅན་ཞིང་འགོ་ལམ་བཅའ་འཕྲང་མང་སྟབས་དམག་འཐབ་བྱེད་ཡུན་ལོ་
གསུམ་ཅམ་འགོར། མཐར་ཀ་ཡུལ་ཆིངས་སྤྱི་གསལ་ཡུལ་མོ་དཔོན་པས་སྤོ་བོར་
རྩ་ཀ་གནམ་སྟེ་པ་བསོད་ནམས་དབང་ཆེན་ལ་གྱི་བཅུགས་ཏེ་དེར་བསད། སྤྲུལ་
དེར་རྒྱ་བོད་གཉིས་མཉམ་འབྲེལ་དམག་གིས་ཀ་ཡུལ་བར་གྱི་གྲོང་ཐང་བཅད་དེ།
ཀ་གནམ་རྒྱལ་པོ་བསད་པའི་སྤྲུ་སྟོང་ལ། སྤྲུར་བཏང་མི་བརྒྱ་བསད་པའི་བསྤར་
ཆོད་ལ་བཅིས་པ་དང་། ཀ་གནམ་པའི་སྤོན་པོ་རེ་བསད་པའི་སྤྲུ་སྟོང་ལ་མི་ཉི་ཤུ་
བསད་པའི་བསྤར་ཆོད་ལ་བཅིས་ཏེ། ཡུལ་མོ་དཔོན་པས་ཀ་གནམ་སྟེ་པ་ལ་མི་
བསད་གྱི་སྟོང་འཇལ་དགོས་པ་བཞོས། འདྲོམས་མཐའ་སྟེ་པ་དང་། ཉི་ལོག་སྟེ་
པ། མཁར་ལྷག་སྟེ་པ། མཁར་ཐོག་སྟེ་པ། ཐང་སྟོང་སྟེ་པ་བཅས་ནི་ཀ་གནམ་པ་
ལས་མཆོད་པའི་གདུང་བརྒྱུད་ཡིན་སྟབས་འདྲོམས་མཐའ་སྟེ་པ་ནས་སྤྲུལ་པོ་བརྒྱ་
སྤྲུལ་མོ་སྤྲུང་གསལ་དང་། ཉིག་ཉིག་གཉིས་ལ་མག་པ་རེ་བསྤྲུལ་ཏེ་ཀ་གནམ་པའི་
སྤོང་དབང་བཟུང་རྒྱ་བྱས་ཤིང་། ཀ་གནམ་སྟེ་པར་སྤོ་བོ་སྤྱི་བྱུང་གྱི་མོ་མིང་
གནང་སྟེ་ཁུལ་བསྤྲུ་བྱིམས་གོན་གྱིས་སྤོང་གཞུང་ལ། ལོ་ལྟར་མར་ཁུལ་འབྲུལ་
དགོས་བཞོས། དེ་རྗེས་རྒྱ་བོད་མཉམ་འབྲེལ་དམག་ནམས་ལྷ་སར་སྤྲུང་སྟོག་ །

༦ སྤོ་བོ་ཀ་གནམ་རྒྱལ་པོའི་རྒྱལ་རབས་དྲུག་པ། སྤྲུལ་པོ་པད་མའི་སྤྲུལ་སྤོ་
བོའི་ཁུལ་གྱི་མི་དམངས་ཀྱིས་ཁོང་ལ་དད་གུས་དེ་ཅམ་བྱེད་གྱི་མེད། རྒྱ་མཆོན་

ནི། གཅིག་ནས་ཁོང་ཀ་གནམ་པའི་མི་དངོས་མ་ཡིན་པ་དང་། གཉིས་ནས་སྤྱོད་
 ཚུལ་རྒྱལ་རབས་གོང་མ་རྣམས་ལས་སྡོག་སྡེ་མི་སེར་ལ་དྲག་གཞོན་དང་། རྒྱན་
 རག་ཁྲམ་གསུམ་ལ་སློ་སློགས་པ། རྒྱ་ཁོར་ལ་རྒྱམ་ཆགས་ཆེ་བ་ཡོད་པས་ཡིན།
 ཀ་གནམ་རྒྱལ་པོ་སྡེ་པ་འདིའི་དུས་སུ་དགོན་པ་ལ་མཆོད་ཚུ་གཏོང་ཚུ་རེ་ཞན་དུ་
 ཕྱིན། གཞུང་ས་སེའབྲས་དགེ་གསུམ་ལ་སྤར་ལམ་གྱི་ཆོས་ཁྲལ་ཆད། བོད་གཞུང་
 ལ་མར་ཁྲལ་དུས་སུ་མ་ཕུལ་བ་དང་། རྒྱན་རག་འཕྲོག་གསུམ་ལ་བྱང་ཆ་ཆེ་བའི་
 མི་རྣམས་ཨ་ཕུག་དུ་བསྐྱུས། ཨ་ཕུག་ནི་སྤར་ཀ་གནམ་རྒྱལ་པོའི་དམག་མི་ཡིན་
 བོང་། ཀ་གནམ་པ་ཁོ་ནར་ངལ་རྩལ་དུ་ཞུགས་མི་དགོས་པའི་ཨ་ཕུག་ནི་ཤུ་ལྟག་
 ཅམ་ཡོད་པ་དང་། དེ་མིན་སྡེ་ཁག་ལ་འང་འོས་འཆོམ་རེ་ཡོད་པ་དེ་དག་གིས།
 གང་སར་འབྲལ་པ་དང་ཆོང་པ་བཅོམ་སར་གཏོང་བ་སོགས་མི་དགེ་བའི་ལམ་ལ་
 ཡང་མེད་པར་བརྟུག་ནས་དུས་འདའ་བར་བྱེད། སྤྱི་ལོ་1911ལོར་ལྷགས་པག་
 ལོ་ཅམ་ལ་ལུའུ་ཅུན་དམག་^① བོད་དུ་ལྷགས་སྐབས་བཞོལ་བ་བྱང་ཆུབ་སྤྱི་ལ་མེ་
 ཞོར། བོད་གཞུང་གི་རྩ་ར་མདའ་དཔོན་ཞེས་པ་ཞིག་སློ་བོར་འབྱོར་ཏེ། བོད་
 གཞུང་ནས་ཀ་གནམ་སྡེ་པར་སློ་བོ་ཁྲལ་ནས་དམག་བསྐྱུས་ཏེ་ལུའུ་ཅུན་དམག་ལ་
 རྒྱལ་རྒྱུང་གཏོང་དགོས་པའི་བཀའ་གནང་ཡོད་ཅིས་བཤད་པས། སྡེ་ཁག་སོ་སོའི་
 འགོ་པ་རྣམས་རྒྱ་མདོ་རྫོང་ནག་མར་གོས་རུར་བསྐྱུས། སྤྱི་ཚུལ་དུ་སྡེ་ཁག་ཆོང་
 མས་གཅིག་སྤྱིལ་ཐོག་བསྐྱུན་དག་རྒྱ་དམག་ལུའུ་ཅུན་ལ། དམར་འཛིང་བྱ་རྒྱ་ཡིན་
 ཞེས་བཤད་ཅུང་། དོན་དངོས་ཐོག་སྡེ་ཁག་ཁག་རྣམས་སློ་སེམས་གཅིག་སྤྱིལ་བྱང་
 མེད། ལྷག་པར་དུ་ཀ་གནམ་སྡེ་པ་པར་དང་། འཛོམས་མཐའ་སྡེ་པ་སློ་བཟང་^②ལོ་
 གཉིས་ཀྱིས་དམག་གྲབས་གཏན་ནས་མ་བྱས་པར། སྤེལ་སྤེལ་བེད་བེད་གིས་རྒྱ་
 ཁོར་ཚ་ཆེ་བ་རྣམས་རྒྱན་འབྲུག་དང་སློ་སྤྱོད་དུ་དཔོར། སྐབས་དེར་ཀ་གནམ་སྡེ་

① འདི་ལ་ཁོན་དམག་ཟེར། རྒྱ་ཡིག་དུ། 陆军、新军、川军 འབྲི་སློལ་འགའ་ཞིག་སྤྲང་། གཞུང་
 དམག་དངོས་མིན། མི་འབྲམས་བསྐྱུས་ནས་དམག་དཔུང་བྱས་དེ་བོད་དུ་ཡོང་པ་ཞིག་ཡིན་སྐབས། སྤྱིག་
 ཁྲིམས་མེད་པ། རྒྱ་རག་ཁྲམ་བྱེད་མཁན་གྱི་དམག་འབྲམས་ཤིག་ཡིན་ཟེར།

② བད་མའི་གཙུང་པོ་ཡིན།

པ་སྐུ་པོ་པརྩ་དང་། མཁར་ཐོག་ཕྱེ་པ་དང་ཕུ་ཡུང་དགོན་བཅས་ཀྱི་བར་ལ་ནང་
 འགལ་རྣེ་དར་ཆེ་བ་གནས་ཡོད་གཤིས། མཁར་ཐོག་ཕྱེ་ཆུ་ཨ་སྐུ་དང་། ཕུ་ཡུང་
 དགོན་པའི་དཔོན་གཉིས་གཉིས་གྲས་ཀྱི་སྐུ་འབྲུག་རྫོང་དཔོན་རྣེ་རྩེ་གཤམ་
 པ་^①དང་། བུད་རྒྱལ་པརྩ་སྐུ་གཉིས་དེར་བྲོས་བྱལ་དུ་སྐུ་སོང་ཞིང་། ཁོ་པ་
 ཡ་རབས་ཀྱི་གཏམ་སྟོད་སྐུ་ཅན་མེད་པར། ཁོ་སྐུ་གཉིས་ཅིས་ཀྱང་ལྷ་ལམ་དུ་
 ཐོངས་ཞེས་པའི་འཕྲིན་ཡིག་ཅིག་བསྐྱར་བས། སྐུ་འབྲུག་རྫོང་དཔོན་རྣེ་རྩེ་གཤམ་
 པས་མེ་རྟག་རྫོང་གི་རྫོང་དཔོན་ཀ་གནམ་པའི་གཉིས་པ། བ་རི་བུ་རྒྱུད་དང་རྩོ་
 བུ་ལ་ཡང་ཡི་གེ་བསྐྱར་རྟེ་ཀ་གནམ་པའི་སྐུ་པོ་པརྩ་དང་ཁོའི་བུ་སྐུ་སྟོ་བཟང་
 གཉིས་ལ་གྱེན་ལོག་བུ་རྒྱའི་གྲོས་འགོ་བརྟོན། དེ་ནས་སྐུ་པོ་པརྩ་རྒྱལ་ལ་ནས་སྟོ་
 སྟོད་དུ་སྐུ་པ་དང་། ཁོའི་གཙུང་པོ་སྟོ་བཟང་སྐུ་འབྲུག་ལ་ནས་སྐུ་འབྲུག་དུ་
 སྐུ་པས་སྐུ་འབྲུག་རྫོང་དཔོན་རྣེ་རྩེ་གཤམ་པས། སྐུ་འབྲུག་འགོའི་བར་སྟོ་
 བཟང་བསུ་བར་ཡོང་། དུས་དེར་གཞིག་གདན་བཏིང་གང་ལེགས་བྱས་ནས་ཕྱེ་
 ལེན་ཞུ་བུལ་བྱས། སྟོ་བུར་དུ་གི་བརྟོན་ནས་དམར་འཛིང་བྱས་རྟེ་སྟོ་བཟང་དཔོན་
 གཡོག་མི་བཅུ་གཉིས་དེར་བསད། དེ་དང་དུས་མཚུངས་མེ་རྟག་རྫོང་དཔོན་བ་རི་
 བུ་རྒྱུད་དང་རྩོ་བུ་གཉིས་ཀྱིས། སྐུ་པོ་པརྩ་སྟོ་སྟོད་དུ་མགོ་སྟོར་བཏང་ཞེ་པརྩ་
 བཅས་དཔོན་གཡོག་གསུམ་དེར་བསད། དེ་ནས་ཡུན་རིང་མ་སོང་བར་ལུ་ཅུན་
 དམག་གོང་པོ་ནས་རྒྱུར་ཡོང་བས་ཀ་གནམ་པའི་མངའ་འོག་ཕྱེ་པ་འགའ་ཞིག་གི་
 ཨ་སྐུ་དང་མི་སེར་ཚོས་འཕུལ་ཡུང་གི་བཙོ་བརྒྱད་རྣེ་རྩོང་ལ་འགོར་འགོག་རྣེ་ལ་
 དྲག་པོ་བྱས་རྟེ་ལུ་ཅུན་དམག་ཤོག་གཅིག་ཙ་བརྒྱགས་བཏང་བེད། སྟོ་སྟོད་དུང་
 ལའི་རྒྱུད་སྟོ་སྟོད་ཤོག་གིས་བརྟན་པོར་བསྐྱངས་སྐབས་དེར་ཡང་འོང་མ་བཅུག །
 འཛོམས་མཐའ་ཕྱེ་པ་ཤོག་གིས་ཁྱུང་ཐོ་ལ་རྒྱུད་བསྐྱང་དགོས་ཀྱང་། འཛོམས་
 མཐའ་ཚང་ཤར་བྲོས་རྒྱལ་བྲོས་བྱས་རྟེ། སྐུང་མཁན་མེད་སྐབས་ལུ་ཅུན་དམག་
 ཁྱུང་ཐོ་ལ་བརྒྱད་ནས་ཤོར་རྟེ་རྒྱ་མདོའི་དགོན་བཙན་བཟུང་བྱས། དེ་ནས་འབྲུག་

① ཀ་གནམ་པའི་སྟོན་པོ།

པ་ཉིན་ཤས་བྱས་རྗེས་སློ་དམག་གིས་མཐར་མ་བརྟན་ཏེ་སྡེ་ཁག་གི་འགོ་པ་རྣམས་གནས་སྐབས་གང་སར་བྱོས། དེ་རྗེས་ལྷུ་ཅུན་དམག་གིས་ཁོ་པ་ཚོར་མགོ་བཏགས་ཁྱུ་ནས། གཞོད་འཆོ་མི་གཏོང་ཞེས་དྲིལ་བསྐྱགས་བྱས་པས་སྡེ་ཁག་རྣམས་ཀྱི་འགོ་པ་ཚོས་ཡིད་ཆེས་ཏེ་མགོ་བཏགས་ཁྱུ་ཅང་། ཉིན་ཞིག་ལྷུ་ཅུན་དམག་གིས་ཀ་གནམ་སྡེ་སྐས་སྐལ་སྐྱེད་དང་། མཁར་ཐོག་སྡེ་ཆུན་ཨ་སྐྱག་སྐལ་ཀ་གནམ་པའི་ཕོ་བྲང་པ་རྣམས་དཀར་པོ་དང་། རྡོ་རྒྱུད་དཀོན་^①ཀྱིས་གཙོས་དཀོན་པ་དང་མི་སེར་གྱི་ཁང་བྱིམ་ཏུ་ཅང་མང་པོ་མེར་བསྐྱེགས། དེ་ནས་གནས་སྐབས་རིང་ཀ་གནམ་པའི་སྤྱིད་དབང་འཛིན་མཁན་བྱ་མེད་སྐབས་ལོ་ཤས་རིང་སྐས་ལོ་སྤྱང་གསལ་གྱིས་གཞིས་བྱིམ་བསྐྱངས། ཀ་གནམ་ཚང་གི་བྱ་ལོ་གཞན་ཞིག་ལ་ཡབ་དཀོན་རྩ་སྡེ་པ་བྲི་པ་བེར་བ་དེ་ཡིན་པའི་སྐས་གཅིག་དང་། སྐས་ལོ་གཅིག་བྱུང་ཡོད་ཀྱང་ནར་སོན་མེད་སྐབས། སྐས་དང་སྐས་ལོ་གཉིས་གནས་སྐབས་ཨ་རུ་ཁྱེ་བས་^②ཉར། ཨ་རུ་ཉིག་ཉིག་ནི་ཆོ་ཡིས་མ་བེན་ཏེ་པ་རྣམས་གྲོངས་གོང་ནས་འདས་བྱེད། ཕྱིས་སུ་སྐས་ཆབ་མདོ་དཀོན་བྱམས་པ་སྤྱིང་གི་སྐལ་སྐྱར་ངོས་འཛིན་བྱས་ཏེ་ཆབ་མདོར་གདན་འདྲེན་བྱས། །

ལྷོ་བོ་ཀ་གནམ་རྒྱལ་པོའི་རྒྱལ་རབས་བདུན་པ། སྐས་ལོ་སྤྱིན་དུག་ལ་ཉི་ལོག་སྡེ་པར་བྱ་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། ཆེ་བ་དབང་ཆེན་བདུད་འདུལ་མག་པར་བསུས་ཏེ་ཀ་གནམ་སྡེ་པ་དབང་ཆེན་བདུད་འདུལ་ཞེས་སུ་གྲགས། སྤྱིད་དབང་བབྱང་ནས་ལོ་ཉི་ཤུ་ཅུ་མ་འདས་རྗེས། བོད་གཞུང་གིས་སློ་བོར་དཔུང་འཇུག་བྱས་ཏེ་ཀ་གནམ་སྡེ་པ་འཕྱོར་ཞིག་ཏུ་བཏང་ཞིང་མིང་གི་སྐྱུག་མར་གྱུར། །

གསུམ། ཀ་གནམ་རྒྱལ་རབས་འཕྱོར་ཞིག་ཕྱིན་པའི་རྒྱུ།

སློ་བོ་ཀ་གནམ་རྒྱལ་པོའམ་ཀ་གནམ་སྡེ་པ་འཕྱོར་ཞིག་ཏུ་ཕྱིན་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། ཕྱི་རྒྱུན་དང་ནང་རྒྱུན་གཉིས་ཚོགས་པ་ལས་བྱུང་བ་བྱ་དངོས་འཕོ་འགྱུར་དུ་འགོ་

① སྐབས་དེར་རྡོ་རྒྱུད་དཀོན་པ་རྒྱུད་གྲོང་དུ་ཡོད།

② ཁྱེ་བ་ནི་མཁར་ཐོག་སྡེ་པ་ཚང་གི་བྱ་ལོ་སྡེ་པ་བསོད་ནམས་དབང་ཆེན་ལ་བསུས་པའི་མནའ་མ།

① ལྷ་མོ་པད་མ་འཛོམས་མཐའ་ཚང་གི་བྱ་ཡིན་པས་རེད།

བྱི་ལོ་ཙམ་ལ་ཀ་གནམ་སྡེ་པ། དབང་ཆེན་བརྟན་འདུལ་བཟའ་མི་གཉིས་ལྟ་སར་
 མེབས་གཅིག་ཕྱིན་པས། བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་ཀྱང་ཀ་གནམ་སྡེ་པར་སྡེ་ལེན་
 གཟུབ་རྒྱས་བྱས་ཤིང་། མི་མདའ་དབྱིན་རི་ཁ་རིང་བཞི་གསལ་རས་གནང་། ཀ་
 གནམ་སྡེ་པས་སྤར་བཞིན། སློ་བོ་ཁྲལ་གྱི་སྒྱུ་བྱལ་འགོ་པ་བྱས་ཏེ་ཁྲལ་བསྐྱུ་བྲིམས་
 གཞོན་བྱས་ཐོག་ལོ་ལྟར། ཁྲལ་འབབ་ནས་ཆ་ཤས་ཤིག་བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་
 ལ་སྤྱོད་འབྲལ་བྱེད་དགོས་རྒྱུ་ལོ་སྤྱོད་ལ། སློ་མོལ་ལམ་ཙམ་ཞིག་ལས་མ་བྱས།
 སྐབས་དེ་དང་བསྐྱེད་ནས་ཆབ་མདོ་ནས་མདོ་སྒྱི་བཀའ་སློན་སྤྱན་སྡོད་པ་རྩ་ཆ་
 མཁན་རྒྱུ་མགོན་པོ་བསོད་ནམས་ལ། སློ་བོའི་ཆོང་སྒྱི་ཞེས་པའི་མིང་བཏགས་
 བྱས་སློ་བོར་བཏང་སྡེ་ལོ་གསུམ་ལ་ཉེ་བ་ཞིག་སྡོད་རིང་སློ་བོའི་ཁྲལ་དང་། མོན་
 ཆོ་ཁག་ལྷ། སྡོ་ག་ཡུལ་བཅས་པར་ས་བབས་དང་མི་འཁོར། ཐོན་ཁུངས་སོགས་
 ཞིབ་འཇུག་སོ་བཞོན་བྱས་པས་དང་ཐོག་ཀ་གནམ་སྡེ་པས། ཆོང་སྒྱི་པའི་མིང་འཛིན་
 པ་དེར་ཁ་ཡ་གང་ཡང་མ་བྱས་ཀྱང་། ཆོང་སྒྱི་སློ་བོར་སྡོད་རིང་མི་མེར་ལ་བརྟུག་
 གསེག་ཆེ་ཙམ་བཟོས་ཐོག ཆོང་སྒྱིས་བྱ་སྡོད་འདྲ་མིན་སྡེལ་བའི་སྐབས་སུ་ཀ་
 གནམ་པས་གཞི་ནས་བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་གིས། རང་གི་སྲིད་དབང་འཕྲོག་
 ཕྱིས་བྱེད་གྱི་ཡོད་པ་ཤེས་ཏེ། ཆོང་སྒྱི་རྩ་ཆ་མཁན་རྒྱུ་མགོན་པོ་བསོད་ནམས་
 སོགས་སློག་གསོད་བྱ་རྒྱུ་གྱི་སྒྲིག་བྱས་མོད། འོན་ཀྱང་སློ་བོ་ནང་ཁྲལ་གྱི་མིས་
 རྩ་ཆ་མཁན་རྒྱུ་མགོན་པོ་བསོད་ནམས་ལ། གསང་བརྟེན་སྐབས་འབྲལ་རྩ་
 རང་གི་བཅའ་སྡོད་བྱ་ཡུལ་རྩ། སྤྱ་སྤྱང་བ་བོད་དམག་ཡོད་ཁྲལ་གྱིས་རྒྱ་མདོ་རྫོང་
 ནང་མའི་ཡང་ཐོག་རྩ་དམག་དར་ཞིག་བཙུགས་ནས། གནམ་སྐབས་རིང་སློ་མི་
 རྒྱལ་འགོ་འཛམ་རྩ་བཙུག་པ་དང་། གཞན་ཡང་། རྩལ་མོ་རྫོང་པ་དང་།
 རྒྱ་མདོ་དགོན་པས་ཀྱང་འགེབས་སྤྱང་བྱས། སྐབས་དེ་ཙམ་ཞིག་ལ་བོད་དམག་
 མདའ་དཔོན་རྟག་རྩ་སློ་བོར་འབྱོར་བ་དང་འཁེལ་བས་རྟག་རྩས་ཆོང་སྒྱི་དང་ཀ་
 གནམ་པའི་བར་འདུམ་སྒྲིག་བྱས་སྐབས། གནམ་སྐབས་རིང་འབྲུག་རྫོང་ཆེར་མ་
 བྱུང་ཞིང་། ཆོང་སྒྱི་འཁོར་དང་བཅས་པ་སློག་ཉེན་ལས་ཐར་སྤུབ་པ་བྱུང་། དེ་
 རྗེས་ཀྱང་ཆོང་སྒྱི་བཟང་དག་འདུལ་གྱིས་སྡེ་པ་དང་གཙུང་མ་བཅས་པར་ཡི་གེ་

བཏང་སྟེ་ལྷ་སར་ཕེབས་དགོས་ཞེས། བཤད་པ་ལྟར་ཀ་གནམ་སྟེ་པ་དབང་ཆེན་
 བདུད་འདུལ་བཟའ་ལླ་བཅས། དངོས་ཚོག་ཅ་ཆེ་གང་འཆོམ་ཞིག་བྱེད་ནས་ཉིན་
 ཤས་སྟེ་རིང་གིས་ལྷ་སར་ཐོན་སྐབས། སྟོ་བོ་མང་སྤྲད་དུ་ཡིད་འོང་པའི་འཐུས་
 མི་མང་པོ་ཞིག་གིས་ད་ཐེངས་ལྷ་སར་ཕྱིན་པ་ཡིན་ན། བོད་གཞུང་གི་གཡོ་འག་དུ་
 རྒྱུད་རྒྱ་ཉག་ཅིག་ཡིན་པས་ལྷ་སར་ཕེབས་རྒྱ་མེད། ཅེས་ཞུ་ཚུགས་ཀྱིས་བཀག་
 འགོག་བྱས་སྟེ། སྟེ་པ་དབང་ཆེན་བདུད་འདུལ་རང་སར་སྤྱིར་ལོག་བྱེད་དགོས་
 བྱུང་ཞིང་། བཟའ་ལླ་ཆེ་རིང་སྟོལ་མ་མི་རྒྱ་ཚོག་གསུམ་ལྷ་སར་སྟེབས་འཁྱོར་བྱུང་
 བ་རེད། དེའི་སྐབས་སུ་ཀ་གནམ་སྟེ་པའི་སེམས་ལ་གཡ་ཏེ་བོད་གཞུང་གིས་ང་
 གཡོ་འག་དུ་བཅུད་བསམས་པ་ཡིན་ན། རྒྱ་དངོས་ནམས་ལྷ་ས་ནས་སྤྱིར་འདྲེན་
 དགོས་བསམས་ཀྱང་དེ་ནི་ཉིན་མོའི་མི་ལམ་ཡིན་པ་སྟོས་ཅི་དགོས། ད་ནི་སྤྱིས་
 འབྱུང་དུས་ཀྱི་འཕེལ་ཕྱོགས་ལ་བལྟ་རྒྱུ་ལས་ཐབས་གཞན་ཅི་ཡོད་སྟེ་ནས། དེ་
 བྱས་ཏེ་ཆ་མཐའ་རྒྱུ་མཐོན་པོ་བསོད་ནམས་ཀྱིས། སྟེ་ཕྱིའི་གནས་རྒྱུ་ནམས་
 མདོ་སྤྲད་སྟེ་བྱུང་ལ་ཞུས་ཐོག་། ལྷག་སྟེ་མདའ་དཔོན་དང་ཀ་གནམ་སྟེ་པ་གཉིས་
 འཁྱོད་སྤྱིར་ཆེ་ཅོམ་ཡོད་རྒྱུ་སོགས་ཞུས་པ་ལྟར། མདོ་སྤྲད་སྟེ་བྱུང་གིས་ལྷ་སའི་
 བཀའ་ཤག་ལ་དགོངས་སྟོར་སྟན་ཞུ་བུལ་བས། ར་དང་དམག་དཔུང་མདའ་
 དཔོན་ལྷག་སྟེ་པ་ལོ་དམག་ལྷ་བརྒྱ་དང་བཅས་སྟོ་བོར་བཏང་། ར་དང་དམག་
 གིས་སྟོ་བོ་མདའ་ཞིང་དགོན་དུ་དམག་སྐར་བརྒྱབ་ཅིང་། སྟོ་བོའི་ཁུལ་གྱི་ས་ཤིང་
 དང་མི་འཁོར་ཁྱོན་ཡོངས་ནས། ཞིབ་བཤེར་བྱེད་པ་དང་འབྲེལ་ས་ཞིང་སོན་ཁལ་
 རེ་ནས་ཐོག་ཕུད་འབྲུ་བྱེད་གང་རེ། ཀ་གནམ་སྟེ་པ་བརྒྱུད་བོད་གཞུང་ལ་འབུལ་
 དགོས་པའི་གཏན་འཕེབས་བཅོས་ཏེ། ལྷག་སྟེ་པ་མདའ་དཔོན་གྱིས་ཀ་གནམ་སྟེ་
 པ་དབང་ཆེན་བདུད་འདུལ་བསྟོར་འགྲུགས་ཀྱིས། ཐུགས་སྟོ་རྒྱ་ཆེར་བཏང་ཞིང་།
 ཁོང་གཉིས་མནའ་སྟེལ་གྲོགས་སྤྱིག་བྱས་ཤིང་། ཀ་གནམ་པའི་ནང་སྟོན་ཡིད་
 འོང་ནོར་བུ་དོན་གྲུབ་ལྷག་སྟེ་པ་མདའ་དཔོན་གྱི་དུང་ཡིག་དུ་བཞག་པ་སོགས་བྱས།
 འོན་ཀྱང་ཀ་གནམ་སྟེ་པས། ཕྱི་རྒྱལ་དུ་མོས་མཐུན་སྟོས་སྤངས་བྱེད་ཁུལ་བྱེད་པ་
 ཅོམ་ལས་སེམས་གཏིང་དུ་ཡི་རང་དེ་ཅོམ་བྱུང་མེད། ཀ་གནམ་སྟེ་པ་སྤྱིར་ལོག་

རྒྱུ་གནས་ཚུལ་ཞིབ་ཐུན་མས། རིང་མིན་རང་གི་མངའ་འོག་སྡེ་འབངས་ཚོས་
གསལ་པོ་ཤེས་སྟབས། སྡེ་པ་ཁག་གཞན་རྣམས་ཀྱིས་སློབ་ཀྱི་གནམ་རྒྱལ་པོ་ནི་
གནའ་སྡེ་མོ་ནས་བཟུང་། སྡེར་བཅན་ཡིན་སྟབས་ང་ཚོས་བོད་གཞུང་ལ་ཁྲལ་
འཇལ་བྲིམས་བཙུག་བྱ་རྒྱུ་ཁས་ཅུ་བ་ནས་ལེན་རྒྱུ་མེད་ཅེས་སྐད་ཆེན་པོ་བརྒྱབ་པ་
དང་། སློབ་འི་མི་མེད་ཚོས་ཀྱང་གནའ་སྡེ་མོ་ནས་བཟུང་ང་ཚོས་སློབ་ཀྱི་གནམ་
རྒྱལ་པོ་ལ་རྒྱལ་པོའི་ལོ་ཁྲལ་ཞིག་འཇལ་དགོས་པ་ལུང་། ① དེ་མིན་སྤྱད་དང་གང་
ལའང་ཁྲལ་འཇལ་བྲིམས་ཁུ་བྱེད་སློལ་མེད་རུང་ད་རེས་བོད་གཞུང་གིས་ང་ཚོ་མི་
མེད་རྣམས་ལ་རྟ་གཅིག་ལ་སྐྱ་གཉིས། མི་གཅིག་ལ་ཁྲལ་གཉིས་ཞེས་པའི་དཔེ་
ལྟར་བརྟན་བཅོས་ཚོད་མེད་བྱེད་པ་ཞིག་ཡིན་འདུག་པས། ང་ཚོས་ཁས་གཏན་
ནས་ལེན་གྱི་མིན་ཟེར་བ་སོགས་ལབ་སྐྱོང་སྐྱ་ཚོགས་བྱུང་། དེར་བརྟེན་ཀྱི་གནམ་
པ་དབང་ཆེན་བདུད་འདུལ་གྱིས་སློབ་འི་ཁྲལ་གྱི་སྡེ་ཁག་མོ་མོའི་འགོ་པ་རྣམས་སློ་
བོ་ས་ལྡེམ་དུ་གྲོས་རར་བརྩུས་ཤིང་། སློབ་བོད་བར་རི་ལྟར་བྱ་རྒྱུའི་སྒྲོར་ལ་གྲོས་
བརྩུར་བྱས། སྡེ་པ་གཞན་རྣམས་ནས་མགིན་གཅིག་དུ་བོད་གཞུང་ལ་ཁ་གཏད་
འཇལ་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་བཤད། ཐེངས་དེའི་འཐབ་ཚོད་ནི་དབང་ལྷུར་གྲལ་རིམ་ཁག་
བར་གྱི་སྤྱི་དབང་འཕྲོག་རེས་བྱེད་པའི་རྩྭ་ངར་ཆེ་བའི་འཐབ་ཚོད་ཅིག་རེད་ལ།
ང་ལ་ཚོལ་མི་དམངས་ཀྱིས་དབང་ལྷུར་གྲལ་རིམ་གྱི་དབང་ལྷུར་ལ་གྱེན་ལོག་བྱེད་
པའི་འཐབ་ཚོད་ཅིག་ཀྱང་རེད། སྐབས་དེ་ཅུམ་ཞིག་ལ་སྟག་སྟ་མདའ་དཔོན་
གྱིས་ཀྱི་གནམ་སྡེ་པར་འདི། ཀར་ཡུལ་དཔོན་གྱི་གཙོ་དྲག་རྣམས་བསྐོང་འགྲུགས་
དང་འབྲེལ། ཁྱོད་ཚོར་འབོ་རྒྱ་འདྲ་མིན་སྐྱ་ཚོགས་ཤིག་ཡོད་པ་རྣམས་གོང་འབུལ་
གྱིས་གཅིག་གྱུར་གཏན་འབེབས་བཟོ་དགོས་སྟབས། སྡེ་པ་སྐུ་ངོ་མ་དུས་ཚོས་སྤྱ་
ཞིབ་པར་ངེས་ཐེབས་ཡོད་པར་ཁྱ་ཞེས་པའི་ཡི་གེ་དང་སྒྲགས་ཞལ་ངོ་གཅིག་དང་
དམག་དམུས་བཞི་སྡེ་རིམ་པར་བཏང་རུང་། ཀྱི་གནམ་པས་ཞལ་ངོ་གཅིག་

① སྡེ་པ་གཞན་རྣམས་ལ་མོ་མོའི་མངའ་འོངས་མི་མེད་ནས་ཁྲལ་སྐན་སྤྱ་རེ་འཇལ་དགོས་པ་དང་།
དངོས་སྤྱ་བྱས་ན་བོད་གཞུང་ལའང་ཁྲལ་སྐན་སྤྱ་ཞིག་དགོས་ཀྱང་སྐབས་འགར་འཇལ་བ་དང་སྐབས་
འགར་མི་འཇལ་བ་སྐྱ་ཚོགས་བྱུང་།

དང་དམག་དཔུས་བཞི་པོ་དམར་གསོད་བཏང་བ་མ་ཟད། འཕུལ་དུ་དམག་ག་
བསྐྱེགས་ཏེ་སློ་དམག་ནམས་ལ་ལྷེམ་དབྱུག་སློ་དང་། མདའ་ཁིང་ཟམ་ཁ་གཉིས་
ལ་ཁག་བགོས་ནས། སྤྱི་ལོ1927པའི་མི་ལོ་ས་ལོ་འི་ཟླ་དགུ་པ་ཙམ་ཞིག་ལ་སྤྱག་སྤྱ་
མདའ་དཔོན་འགོ་དམག་དང་། སློ་དམག་གཉིས་བར་དམག་ཉིན་གཉིས་རིང་
བརྒྱབ་ཅིང་ཉིན་དང་པོར། སློ་དམག་ཁག་ཅིག་སྤྱག་སྤྱའི་དམག་སྤར་དུ་མཆོངས་
ཏེ་མི་མདའ་འགའ་འཕྲོག་སྟབ་པའང་བྱུང་ན་ཡང་། སློ་དམག་ནམས་ས་བབས་
དང་། མོ་ཆ་སོགས་གང་ཐད་ནས་བོད་དམག་ལས་རྒྱལ་ཐབས་བྲལ་ནས་མཐར་
ཐྱིར་འཐེན་མི་བྱེད་ཀ་མེད་བྱུང་། ཉིན་གཉིས་པར་སློ་དམག་གིས་མུ་མཐུད་མདའ་
ཁིང་ཟམ་ཁར་འཛིང་རགས་བབྱང་ནས། སྤྱག་སྤྱའི་དམག་སྤར་ལ་མི་མདའ་ཆད་
མེད་བརྒྱབ་སྟབས་མདའ་དཔོན་རོ་མ་གདོང་ལེན་གྱིས་མདའ་ཁིང་གོང་འགོ་ནས་
ཀོ་གུ་བཏང་སྟེ་དམག་མི་ཚོ་གཅིག་བྲིད་པ་དང་། དམག་མི་གཅིག་ལ་མདའ་སྐྱམ་
ཁུར་དུ་བརྩུག་པ་དང་། དམག་མི་གཞན་ཞིག་ལ་མི་མདའ་རེས་སྒོར་གྱིས་མདའ་
ཚོང་རྒྱག་དུ་བརྩུག་སྟེ། སློ་དམག་དང་འཐབ་འཛིང་བྱས་ཏེ་སློ་དམག་ནམས་པམ་
ཉེས་སུ་བཏང་བྱུང་། གཡུལ་འབྲུག་སྐབས་མདའ་དཔོན་བློས་ཐལ་སྟབས། མཐར་
མཁའ་ཐོག་ལྷེ་པའི་ཨ་ཕུག་གོ་རྟ་ཟེར་བ་དེས་མི་མདའ་བརྒྱབ་ནས་མདའ་དཔོན་
དེ་དམག་སར་བསད། དེ་ནས་རྩ་དང་དམག་ལ་བཀོད་འདོམས་དང་འགོ་བྲིད་
བྱེད་མཁན་མེད་སྟབས་ཚང་མ་ཁར་ཡུལ་དང་། རི་བོ་ཆེ་ཚོང་དུ་བྱོས། ཐེངས་
དེའི་གཡུལ་འབྲུག་གི་སྐབས་སུ། བོད་དམག་དང་ཡི་གེ་སྐྱེལ་མཁན་བཅས་
བསྐྱེམས་པས་ཤི་ཆས་ཏ་ལམ་ཉི་ཤུ་ཙམ་གངས་ཤིག་དང་། སློ་དམག་ལྟ་བུ་ཙམ་ཤི་
ཆས་བྱུང་། དེ་དང་དུས་མཚུངས་ཀ་གནམ་པའི་དམག་གིས་རྩ་ཆ་མཁན་རྒྱུར་
མགོན་པོ་བསོད་ནམས་ཀྱིས། བཞག་པའི་དངོས་རིགས་བདག་གཉེར་བྱེད་མཁན་
གཉེར་པ་དང་། མགོན་གཉེར་སོགས་མི་ཁག་ཅིག་རྒྱ་མདོར་བཅའ་སྟོན་བྱས་ཡོད་
པ་ལས་གཉེར་པ་ཚོས་བཟང་པ་བྱ་གཉིས་དང་། མགོན་གཉེར་སློ་རྒྱལ་པ་བྱ་
གཉིས། རྩ་ཆའི་གཡོག་པོ་ར་ཁམ་བསོད་ནམས་རྟོ་རྩེ་བཅས་འཛིན་བབྱང་བྱས་ཏེ་
སྤྱག་གསོད་བཏང་། གཉེར་པ་དབང་འདུས་དང་མགོན་གཉེར་དོན་རྒྱལ་གཉིས་

ཉི་ལོག་ཕྱེ་པ་ཆང་དང་། ཡུལ་མོ་ཚྭ་ཇི་ར་སུ་ཆོ་དབང་རབ་བརྟན་ཟེར་བ་གཉིས་
 གིས་སོ་སོར་སྤྲས་ཤིང་། ཇི་ར་སུས་མགོན་གཉིས་དོན་རྒྱལ་སྐབས་འགར་ནགས་
 གསེབ་ཏུ་སྤྲ་བ་དང་། སྐབས་འགར་འབྱུ་མཛོད་ཏུ་སྤྲ་བ་སོགས་བྱས་ནས་སྟོག་
 ཉེན་ལས་ཐར་བ་བྱུང་། དེའི་ཕྱི་ལོ་སྟེ་ལོ་1928པའི་ས་འབྲུག་ལོའི་ཟླ་བ་དྲུག་པར་
 མདོ་སྤངས་སྟེ་བྱུང་ནས། ཇ་དང་དམག་གི་དཔུང་སྟོན་རུ་ཤོ་པ་མདོ་ཚྭ་དང་།
 རྟག་ཚྭ་དང་། རྟོ་ཚྭ་དང་། རི་བོ་ཆོ་ཚྭ་བཅས་ཀྱི་ཡུལ་དམག་ཆེག་སྟོག་ལྟག་ཅམ་
 བསྐྱས་ཤིང་། ལམན་རྒྱུང་ཟླ་བས་མདའ་དཔོན་བྱས་ཏེ་སྟོ་བོ་ཆོས་ཚྭ་སྟོགས་
 བས་དཔུང་འཇུག་བྱེད་པ་དང་ཆབས་ཅིག །མཆོ་སྟོ་མདའ་དཔོན་གིས་ཇ་དང་
 དམག་ལྟ་བུ་བྱིད་ནས་སྟོ་བཅེགས་ལ་བརྒྱད་སྟོ་བོ་ཆོས་ཚྭ་སྟོགས་ནས་གདོང་
 ལེན་རུ་སོན། ད་དུང་མདའ་དཔོན་མདོ་ལམར་བས་ཉ་དང་དམག་ལྟ་བུ་བྱིད་
 བས་སྤང་རིང་མ་བརྒྱད་སྟོ་བོར་དཔུང་འཇུག་བྱེད་པ་དང་། རྒྱ་དཔོན་ལེའུ་ལགས་
 ཟེར་བ་སོགས་གིས། དིང་རིའི་ག་དང་དམག་ལྟ་བུ་བྱིད་ནས་སྟོ་སྟོད་རུང་ལ་
 བརྒྱད་སྟོ་བོ་གཡུ་རིའི་སྟོགས་སུ་དཔུང་འཇུག་བྱེད་པ། དམག་དཔོན་ཁི་སྤང་
 པས་ཀྱུ་བཞི་དམག་ལྟ་བུ་བྱིད་ནས་ཀོང་པོ་སྟུ་ནང་བརྒྱད་དེ་སྟོ་བོ་ཐང་སྤང་སྟུ་
 དམག་གིས་དཔུང་འཇུག་བྱེད་པ་དང་། སྟོ་རྒྱ་ཡུང་དྲུག་གི་མཐའ་བསྐྱོར་ནས་དྲག་
 པོའི་དཔུང་འཇུག་བྱས་སྐབས་ཉེན་ཤས་ལས་མ་འགོར་བར་ཀ་གནམ་པའི་དམག་
 རྒྱམས་པམ་ཉེས་སུ་གྱུར་ཏེ། ཀ་གནམ་ཕྱེ་པ་དབང་ཆེན་བདུད་འདུལ་བྱོས་བྱོལ་རུ་
 མི་འགོ་ཐབས་མེད་བྱུང་། བོད་དམག་སྟོ་བོར་དཔུང་འཇུག་བྱེད་སྐབས་ཇ་དང་
 དམག་དང་། ལམན་རྒྱུང་ཟླ་བའི་དམག་གིས་གདོང་ལེན་གིས་སྟོ་བོ་མདའ་ཁིང་རུ་
 ཀ་གནམ་པའི་དམག་དང་ཉེན་གཉིས་ཅམ་དམག་འཐབ་བྱས་མཐར། སྟོན་ལ་
 ལམར་ཚོག་འགག་སྟོ་གདོང་བ་དང་། དེ་ནས་ས་སྤེམ་དབྱག་སྤྲ་ནས་ཤོར་ཏེ་སྟོ་
 དམག་རྒྱམས་པམ་ཉེས་སུ་བཏང་། ཉེན་གཉིས་ཀྱི་རིང་ལ་སྟོ་དམག་པལ་ཆེར་
 བརྒྱ་སྟོར་དང་། ཇ་དང་དམག་སོགས་དགུ་བརྒྱ་ཅམ་ཤི་རྒྱས་སོང་། དིང་རི་ག་
 དང་དམག་སྟོ་སྟོད་རུང་ལ་བརྒྱད་ཡོང་སྐབས། གཡུ་རི་དཔོན་གི་དམག་གིས་
 བཀག་སྒྱིལ་བྱས་ཏེ་དིང་རི་དམག་བརྒྱད་ཅུ་གསུམ་བསད་ཅིང་། སྟོ་བོའི་དམག་

ནས་བཤེལ་ཁ་དང་། རྫོང་དུང་། མདངས་ཡ་སོགས་ལ་ཞག་ཤས་བསྐྱད་ནས་གཡུ་
 ལུག་རོང་ལམ་དང་། གསང་སྐགས་ཆོས་རྫོང་། རྫོང་ཡུལ་སོགས་བརྒྱད་རྒྱ་གར་དུ་
 གྲོས་ཏེ་རྒྱ་གར་རྫོང་ལའི་དབྱིན་རི། བཅའ་སྔོན་སྤྱི་ཁབ་ལས་ཁུངས་ལ་སྤྱབས་
 བཅོལ་མགོ་བཏགས་མ་ཞུ་ཐབས་མེད་བྱུང་། རྗེས་འདིར་གཏོང་མཁན་བོད་
 དམག་བརྒྱ་དཔོན་གཅིག་དང་། དམག་དགུས་བཅུ་སྟོར་ཞིག་ཀ་གནམ་པ་དང་
 ཉིན་ཤས་ཀྱི་སྤྱི་རྫོང་དུ། རྒྱ་གར་དུ་འབྱོར་ཡང་དབྱིན་རི་སྤྱིད་གཞུང་གིས་བོད་
 དམག་ལ། ཀ་གནམ་པ་དབང་ཆེན་བདུད་འདུལ་ཤེལ་བྱའི་སྤྱི་ནང་ནས་ལྷ་རུ་
 འཇུག་པ་ཅམ་ལས་ཅིས་སྟོན་མ་བྱས། རྗེས་སུ་དབྱིན་རི་སྤྱིད་གཞུང་གིས་ཀ་
 གནམ་པར་མཆོ་རྟེན་དཔུལ་སོགས་འོས་མཆོམས་ཤིག་སྤྱད་ཅིང་ས་ཉེབ་ཅིས་བོས་
 བས་ལོ་གསུམ་ཅམ་བསྐྱད་པ་དང་། སྤྱི་ལོ་1931ལོ་ལྷགས་ལུག་ལོར་ཀ་གནམ་པའི་
 བྱང་སྟོན་བྱུལ་བསོད་ནམས་དབང་གྲགས་དང་བཅས་སྟོ་ཡུལ་དུ་རྒྱུར་བཏང་བས་
 སྟོ་ཡུལ་དུ་སྔོན་རིང་ཆང་རག་བག་མེད་བཏུངས་པ་དང་། ཤ་རིགས་གང་བྱུང་
 བཟའ་རྒྱུ་ཆོད་རོ་ལངས་ཏེ་ཆོ་ལས་འདས། ཁ་ཅིག་གིས་སྟོ་པས་དུག་སྟེར་ནས་
 ཤི་བ་རེད་ཅིས་ཀྱང་ཟེར། དེ་ནས་བཟུང་སྟོ་བོ་ཀ་གནམ་རྒྱལ་པོའམ་ཀ་གནམ་
 རྗེ་པ་ཞེས་པའི་མིང་གི་ལྷག་མར་གྱུར་བ་རེད། སྟོ་བོད་འཁྲུག་པ་ཞོད་འཇགས་སུ་
 སྤྱིན་རྗེས་མདོ་སྤྱི་གསར་པ་སྤྱན་སྟོན་པ་སྟོ་བོར་འབྱོར་ཏེ་ཀ་གནམ་རྗེ་པའི་གཤམ་
 འོག་གི་ཉི་ལོག་རྗེ་པ་དབང་ཆེན་དག་འདུལ་དང་། བཅར་ལྷག་རྗེ་པ་ཆོ་དབང་རྒྱ་
 མཆོ། དཔོན་ཅོ་རྗེ་པ་བསོད་ནམས་དག་འདུལ། བཅར་ལྷག་རྗེ་པ་རྫོ་རྗེ་དག་
 འདུལ། ཀ་གནམ་སྐས་མོ་བསོད་ནམས་དབྱངས་ཅན། སྐབས་དེའི་དབང་རྒྱས་
 ཆེ་རིགས་རང་མིན་པའི། འཛོམས་མཐའ་རྗེ་པའི་བུ་བསོད་ནམས་དག་འདུལ་
 སོགས་འཇུ་བཟུང་གིས་ལྷ་སར་བརྒྱུངས་ཐོག་དེ་དག་གི་ས་ཤིང་དང་། ཁང་བྱིམ།
 རྒྱ་དངོས། སྟོ་སྤྱགས་བཅས་གཞུང་བཞེས་བཏང་། སྟོ་རྒྱུང་དུག་དང་མོན་ཆོ་
 ཁག་ལྷ། སྟོ་སྤྱ་དཀར་ནག་བཅས་སྤྱིད་འཛིན་ས་ཁུལ་གསུམ་དུ་བཤོས་ཤིང་། ས་
 མི་བསྐྱར་ཞིབ་བྱས་ཏེ་ཁུལ་བཟོ་གཏན་འབེབས་བྱས། སྐབས་དེའི་སྤྱིད་འཛིན་ས་
 ཁུལ་ཁག་གསུམ་ནི་སྟོ་སྟོན་མཆུ་མདོ་རྫོང་དང་། ཆོས་རྫོང་ཞེས་པ་ས་ལུང་དང་།

ཡིད་འོང་ཚོང་བཅས་ཡིན་པ་དང་། སྤྱི་སྟོང་ཚོང་ན་རྒྱ་ཁྱོན་ཆེ་ཤོས་ཤིག་ཡིན་
 ཞིང་། ཚོང་ཁོངས་སུ་རྒྱ་མདོ་དཔོན་དང་། སུ་ལུང་དཔོན། རྩལ་མོ་ཚོང་། གཡུ་
 རི་དཔོན། བཤོལ་བ་ལ། སྤྱི་སྟོང་བཅས་ཡུལ་ཚོ་རྒྱག་ཡོད། ཚོས་ཚོང་ནི་གཞི་
 རྒྱ་རྒྱུང་རྒྱུང་བ་ཅིག་ཡིན་ཞིང་། ཚོང་ཁོངས་སུ་ཚོས་ཚོང་དང་། སུམ་ཚོང་། རྩ་
 རི་ཚོང་། མདའ་ཞིང་། ཁང་ཡུལ། རྒྱན་རྒྱག་བཅས་ཡུལ་ཚོ་རྒྱག་ཡོད། ཡིད་
 འོང་ཚོང་ནི་གཞི་རྒྱ་རྒྱུང་ཤོས་ཡིན་ཞིང་། ཚོང་ཁོངས་སུ་ཡིད་འོང་དང་། བག་
 སྐལ། རོང་སྟོང་མཚུག་བཅས་ཡུལ་ཚོ་གསུམ་ཡོད། མོན་ཚོ་ལྷ་ནི་ཚོང་སྐན་ཞིག་
 ཡིན་ཞིང་སེར་དཔོན་དང་། སྤྱི་བོ་རྒྱུང་མདོ་དཔོན་གཉིས་ནས་ཐད་ཀར་ཐེ་
 གཏོགས་བྱེད་གྱི་ཡོད་པ་རེད། སྐབས་དེར་སྤྱི་འཛིན་སྤྱི་གཞི་མ་ལག་ཐད།
 སྤྱི་སྟོང་ཚོང་དང་། ཚོས་ཚོང་གཉིས་ཏེ་ལམ་གཅིག་མཚུངས་ཡིན་ཞིང་། ཚོང་
 ལ་ཚོང་དཔོན་རེ་དང་། ཚོང་གཞུང་ལ་ཕྱག་མཛོད་དང་། གཉེར་པ། རྒྱུང་
 ཡིག་སོགས་གྱི་མི་སྣ་ཡོད་ཅིང་དེ་དག་གིས་ཚོང་དཔོན་ལ་གཞིགས་འདེགས་གྱིས་
 སྤྱི་འཛིན་དང་། དཔལ་འབྱོར། དམངས་དོན་གྱི་དཔེ་སོགས་ཐག་གཅོད་བྱེད་
 དཔོས། ཚོང་གི་འོག་ཏུ་དཔོན་ཁག་སོ་སོ་དང་དཔོན་པའི་འོག་ཏུ་སྤྱིང་དཔོན།
 སྤྱིང་དོན་འོག་ཏུ་ཆུན་པོ་བཅས་ཡོད་པ་དང་། ཆུན་པོ་ནི་འགོ་པ་རྒྱུང་ཤོས་ཡིན་
 ཞིང་། སྤྱིང་དབང་གི་གཞི་རིམ་སྤྱི་གཞི་འཇུགས་ཤིག་ཀྱང་རེད། དཔོན་པ་སོ་སོར་
 སྤྱི་ཁང་ངམ། ཤོས་ར་ཁང་ངམ་གཞུང་དོན་ཁང་ཡོད་ཅིང་སྤྱི་གཞི་མི་སྣ་ནི་ཡུལ་
 དེའི་འགོ་གཙོ་ཆུང་མས་ཡིན། དཔེར་ན། གཡུ་རི་དཔོན་གྱི་གཙོ་རྒྱག་དང་། སུ་
 ལུང་དཔོན་གྱི་དཔོན་གཉེར། རྩལ་མོ་ཚོང་དཔོན་གྱི་ཚོ་འཛིན་སོགས་ལྟ་བུ་ཡིན།
 ཡིད་འོང་ཚོང་གི་སྤྱི་འཛིན་སྤྱི་གཞི་རྒྱུང་ཞན་པས། དཔོན་ཚན་ཁག་དང་སྤྱིང་
 དཔོན་ཆུང་མས་ཚོང་གི་འོག་ཏུ་དབང་ཆ་འདྲ་མཉམ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་རེད། སྤྱི་བོ་ཚོང་
 ཁག་གསུམ་པོ་ནི་མདོ་སྤྱང་མངའ་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་དང་། ཚོང་དཔོན་ཆུང་མས་
 བོད་ས་གནས་སྤྱི་གཞུང་ནས་ཐད་ཀར་མངགས་གཏོང་བྱེད་ཅིང་། ལོ་གསུམ་
 རེའི་མཆའས་སུ་བཞེ་ཐེངས་རེ་བྱེད་དཔོས་པ་དང་། གལ་ཏེ་མི་སེར་ཚོས་ཚོང་
 དཔོན་སུ་མཐུད་འགན་འཁུར་རྒྱ་ཤོང་ཞུ་བས་པ་ཡིན་ན། སྤྱི་འཛིན་ལོ་གསུམ་

འགན་འཁུར་ཚོག་པའི་གཏན་འབེབས་བྱས་ཡོད།

སྤྱི་ལོ་1932ལོར། བོད་ཆུ་སྒྲེལ་ལོར་ཞིབ་གསལ་བྲལ་བའོ་གཏན་འབེབས་བྱས་པའི་མངུག་སྤྱོད་། སྤྱི་བོའི་སྤྱི་བྱུང་རྩ་ཚུགས་རྒྱུ་ཅིས་ཟུར་བཤད་སྐྱ་བ་བསྐྱོས་ནས་རྩལ་ཡུན་ལོ་གསུམ་ལ་ཉེ་བ་ཅིག་སོང་མཚམས་སྤྱི་བོའི་མི་སེར་སྤྱི་ནས། སྤྱི་སྤྱི་དང་དམག་སྐར་གཏན་བཞུགས་མ་དགོས་པར་ལུང་ཆུང་འཁོས་དམག་ལ་སྟོས་པའི་ས་གནས་སོ་སོར་རྫོང་སྤྱོད་བསྐྱོ་བཞག་ཡོང་བ་ཅིས། སྤྱོད་གསང་ཞུས་སྐབས་རྫོང་འགོ་བའོ་ཆུ་གཏན་འཁེལ་རྫོང་སྤྱི་བཤད་སྐྱ་བ་ཕྱིར་འཐེན་དང་། ས་ཟུང་ར་དང་དམག་མི་གངས་ལུ་བཅུ་བཞག་པའི་འཕྲོས་བྱིངས་རྒྱུ་ཅིས། ཕྱིར་འཐེན་གྱིས་རྫོང་ཐོག་དང་པོ་སྤྱོད་རྫོང་རྩུའ་ར་རྩལ་བསྐྱོ་བསྐྱོ་དར་དང་། ཡིད་འོང་རྫོང་ཤོད་རྩུང་ཡུལ་རི་བ་བསྐྱོ་བཞག་དང་། ཚོས་རྫོང་རྫོང་སྤྱོད་དེ་སྤྱོད་ནས་ས་གནས་མིད་གཞུང་གིས་གཏོང་མུས་བཞིན་སྤྱོད་ཟུར་ཕྱི་བ་རང་འཇགས་བཅས་ཀྱི་ཐོག་སྤྱོད་ཞིབ་མདའ་མགོན་ ① སྤྱོད་པའི་གཏན་འབེབས་གཞིར་བཟུང་གཞུང་འབབ་ས་བྲལ་ལོ་སྤྱོད་སྤྱོད་པོ་རྫོང་ཁག་གསུམ་དང་། མོན་ཚོ་ཁག་ལུ་བཅས་ནས་སོན་ཁལ་རེའི་སར་ཐོག་ཕུད་འབྱུ་བྱེ་གསུམ་རེ་དང་། འབྱི་དང་། མཚོ་མོ་རེར་ར་ཉག་ཅེས་པ་མར་ཉག་དོ་རེ་དང་། སོ་སྤྱོད་ས་རེར་རྒྱལ་དོད་བོད་དུལ་ཞོ་གང་རེ་བཅས་བསྐྱུ་ལེན་གྱིས་ཆབ་མདོ་ཐོགས་ཁང་ལ་འབུལ་དགོས་པ་དང་། མོན་ཚོ་ཁག་ལུ་འབབ་པོང་གསལ་བཞིན་ཐོག་ཕུད་འབྱུ་ཁལ་ལུ་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་སྟོར་དང་། སྤྱོད་ལྷ་དཀར་ནག་བྲལ་མི་རེར་ལོ་བྲལ་དུལ་ཤམ་དཀར་རེ་ཅིས་གཞུང་འབབ་སྤྱོད་ཕྱག་ལས་ཁུངས་སྤྱོད་སྤྱོད་སེར་བྱིས་པའི་ངོ་ཚབ་དང་། རྒྱ་མདོ་དགོན་པའི་ངོ་ཚབ་གཉིས་བརྒྱད་འབུལ་ཞུ་དགོས། སྤྱོད་པའི་བྲལ་གྱི་དགོན་ཁག་གི་ཚོས་རྒྱན་ས་ཞིང་ལ་སྤྱོད་ལམ་བཀའ་བསྐྱོན་གཞིར་བཟུང་སོན་ཁལ་རེའི་སར་གཞུང་འབབ་ཐོག་ཕུད་འབྱུ་བྱེ་དོ་རེ་འབུལ་དགོས་པའམ་བྱེ་གང་རེ་འབུལ་དགོས་པ་གནས་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ཡོད། ར་ཉག་རྒྱལ་དོད་པོང་དང་འདྲ་བ་འབུལ་

① མདའ་ཞེས་མདའ་དཔོན་དང་། མགོན་ཞེས་ཆེ་མགོན་ཏེ་དཔོན་རིགས་གཉིས་ཀྱི་མིང་ཡིན།

དགོས། རྫོང་གི་ཡོང་འབབ་ནི་རྫོང་སྤྱོད་མི་སོ་སོའི་གནས་ཚུལ་ལྟར་ཡིན་པ།
 དཔེར་ན། རྫོང་སྤྱོད་རྫོང་ལ་མཚོན་ན་ངོ་གཡོག་བརྟན་གྱི་ཕོགས་ཐོབ་ལོ་རེར་
 འབྲུལ་ཁལ་བརྟན་བརྒྱ་ལྷག་ཅུ་ཅམ་དང་། ཀ་གནས་པ་གཞུང་བཞིས་ཀྱིས་ས་ཞིང་
 སོན་ཁལ་བཞི་བརྒྱ་ལྷ་བརྒྱ། རྫོང་གི་གཞིས་གཡོག་རྫོང་འོག་མི་དམངས་ཀྱིས་སྤྱོད་
 མེད་སྤྱོད་མེད་ཏུ་རྒྱན་མར་རྒྱགས་དགོས་པ་མ་ཟད། བྱིས་ཆད་གྱི་ཡོང་འབབ་ཀྱང་
 ཆེན་པོ་ཡོད་པ་རེད། ལོ་གསུམ་སོང་མཚམས་ལྷ་སར་སྤྱིར་ལོག་སྐབས་མཛོ་དང་།
 མཛོ་མོ་གངས་ཉིས་བརྒྱ་བརྟན་ཏུ་ཅུ་ཅམ་དང་དེའི་ཕོག་དཔུལ་ཆད་གྱི་ཡོང་འབབ་
 བཅས་ཡོད་པ་རེད། རྒྱ་མདོ་མཁན་ཕྱག་གི་ཐབ་རྟེན་ཞིབ་གསལ་སོན་ཁལ་བརྒྱ་
 ཐམ་པའི་གཞིས་གཡོག་རྒྱ་མདོ་སྤྱིང་ཁག་ལྷ་ནས་རྒྱགས་དགོས། དེ་མིན་མཁན་
 ཕྱག་གཉིས་ཀྱིས་སྤྱོད་སྤྱིའི་བྱ་ལོན་གཏོང་བ་སོགས། བྱི་སྤྱང་ལག་སྤྱེལ་གྱིས་མི་
 དམངས་ལ་བཤུ་གཞིག་སྤྱོད་ཆོགས་བྱེད་གྱི་ཡོད། ཆོས་རྫོང་རྫོང་དང་། ཡིད་འོང་
 རྫོང་གཉིས་ཕོགས་ཐོབ་གོང་དང་། སྤྱགས་འདྲ་བ་ལས་མཐོ་དམའ་ཡོད་མི་སྤྱོད་
 ཀྱང་། ས་ཞིང་རྒྱ་ཆེ་རང་མེད་པས་སྤྱོད་མེད་ཀྱང་གཞིས་གཡོག་དཀའ་ངལ་ཆེ་
 རིགས་རང་མེད། ཆོས་རྫོང་ཁལ་ལ་དེ་སྤྱེལ་རིགས་སྤྱི་བ་དེ་ཅུ་མེད་ནའང་སྤྱོད་
 བོད་འབྲུག་པ་བྱུང་རྗེས་ཐག་ཞོར་འདྲེང་བྱུང་ཏུ་ཁལ་རིགས་འཕར་བ་རེད། སྤྱོད་
 བོའི་ཁལ་གྱི་ཁལ་རིགས་སྤྱི་བ་གཞན་ཞིག་ནི། ཆབ་མདོ་ཕོགས་གཉེར་གཉིས་ཀྱིས་
 ལོ་ལྟར་རྒྱ་སོབ་དང་། རས་ཆ། ལྷ་ཐ་སོགས་འབམ་ཆོང་གིས་སྤྱོད་བོ་རྫོང་ཁག་གསུམ་
 ཁལ་ནས་འབྲུ་འབོར་ཆེན་བརྒྱ་ལེན་བྱེད་ཕོག་སྤྱོད་བོ་ནས་སྤྱོད་བོར་ཉིན་རྒྱགས་
 རྒྱག་གི་སར་ལོ་ལྟར་དབྱར་ཁ་ནས་ཤར་ཏུ། ཐངས་རྒྱག་བརྟན་སྤྱེལ་འདྲེན་བྱེད་
 དགོས་སྐབས་རྟ་ཁལ་མི་གསུམ་གྱིས། སྤྱོད་བོ་ཁལ་ནས་ཁལ་མ་སྤྱེས་ཏེ་འབྲུ་རྒྱབ་
 རེར་བཅུལ་སྤྱོད་འབྲུ་འབོ་རྒྱག་རེ་སྤྱོད་ལམ་ལ་བརྟེན། བཟའ་སོན་མི་འདྲང་བའི་
 དཀའ་ངལ་ཆེ་ཞིང་རྫོང་དང་། ཕོགས་གཉེར། ཆོ་ཤོ། ཆབ་མདོ་ནས་ཆེ་བཅོན་ཁག་
 གི་ཆོང་པ་སོགས་ཀྱིས་བཅོན་ཤིང་དང་། བོད་དམག་ཡར་མར་འགོ་སྤྱོད་སོགས་ལ་
 རྟ་ཁལ་དང་གཟན་ཤིང་སྤྱོད་སྤྱིག་བཅས་བྱེད་མཁན་ལྷ་རེས་ཟེར་བ་རྟ་ཁལ་བཞི་
 བརྒྱ་ནས་སྤྱོད་བརྒྱ་བར་དང་། མི་སྤྱེས་ཏུ་ནས་བཞི་བརྒྱ་བར་གཏན་སྤྱོད་བྱེད་

དགོས་པ་སོགས་དང་། དཀའ་ངལ་མི་བཟོད་པའི་ཁྲལ་རིགས་བཅན་འགོལ་བྱེད་
 གི་ཡོད་པ་སོགས་སྟོ་བོ་རྫོང་ཁག་གསུམ་ཁྲལ་གི་མི་སེར་གསུམ་ཆ་གཅིག་ཙམ་སྟོ་
 སྟོང་ཆེད་དུ་ཡུལ་གྱུར་དུ་ཕྱིན་ཏེ་ས་སྟོང་དུ་ཡུས་ཁར། གཞིས་སྟོང་མི་སེར་བཅན་
 ཁྲལ་གིས་བརྒྱུ་བ་གསུམ་ཆ་བཅུ་བྱས་སྟབས། སྟོ་སྟོང་ཡུལ་གྱུར་འགོ་ལ་ཉེ་བའི་
 སྐབས་དེར་སྟོ་ལོ་1951ལོར་བཅེངས་འགྲོལ་དམག་བོད་དུ་སླེབས་ནས། སྟོ་བོའི་མི་
 དམངས་ལ་འཆི་གསོས་གི་སྒྲུབ་རྒྱུ་པ་ལྟར་བཟོད་སྐྱགས་མེད་པའི་དཀའ་ངལ་
 དེ་རིགས་གི་གནས་ལས་གྲོལ་ཅིང་། རྒྱག་བསྐྱལ་གི་ཐུན་པ་སངས་ཤིང་བདེ་སྐྱིད་
 གི་ཉི་མ་ཐོག་མར་ཤར་བའི་འགོ་ཚུགས་སོ། །

བཞི། ཆབ་མདོ་ཡུལ་གྱི་འགྲའ་ཞིག་གནས་ཚུལ།

1 ཆབ་མདོའི་ས་ཁོངས་དང་མངའ་འབངས་སྟོར། གནའ་བོའི་དུས་སུ་ཆབ་
 མདོའི་ཡུལ་གྱི་ལ་བརྒྱ་ཤོག་བཅོ་བརྒྱད་ཅེས་བཤད་སྟོལ་ཡོད་པ་ཞིག་རེད་འདུག།
 བརྒྱ་ཤོག་བཅོ་བརྒྱད་དང་དེའི་གནས་ཚུལ་སྟོར་མདོར་བསྟུས་པ་«ཆབ་མདོའི་ལ་
 རྒྱས་གནད་བསྟུས་» ཞེས་པའི་ཟིན་བྲིས་དེའི་དོན་མདོར་བསྟུས་ནས་བཤད་པར།
 བརྒྱ་ཤོག་བཅོ་བརྒྱད་ནི། དང་པོ། 1 རྩ་རྒྱུད་རྩ་སྟོང་དང་། 2 རྩ་སྟོང་། 3 རྩ་
 བར། 4 རྩ་ཉིན་བཅས་བརྒྱ་ཤོག་བཞི་ལ་ཆ་སྟོམས་ཐེམ་དུད་700ཡོད་ཅིང་ཞིང་
 འབྲོག་གཉིས་ལྷན་གི་ས་ཁྲལ་ཡིན། ཟུར་མང་ལྷ་ཐོག་གཉིས་ལ་ས་འབྲེལ་ཡོད། །

གཉིས་པ། 5 རྩ་སྟོང་རྩ་རྒྱུད་རྩ་སྟོང་དང་། 6 རྩ་སྟོང་སྟོང་། 7 རྩ་སྟོང་སྟོང་
 པ་བཅས། ཡུལ་གྱི་བརྒྱ་ཤོག་གསུམ་ལ་ཆ་སྟོམས་བརྒྱ་ཤོག་རེ་ལ་ཐེམ་དུད་200རེ་
 ཡོད་ཅིང་ཞིང་འབྲོག་གཉིས་ལྷན་ཡིན་པ་དང་། བཅུ་ཆེན་ཤོ་མདོའི་ས་མཆོམས་
 དང་འདབས་འབྲེལ་ཡིན། རྩ་སྟོང་སྟོང་བརྒྱ་ཤོག་གྱི་སྐོར་དེ་སྟུར་གི་ས་སྐྱང་གྱི་
 པའི་མཁར་བྱལ་ཡོད། །

གསུམ་པ། 8 ཤ་རྒྱུད་རེ་ལ་རྩ་བཅས་པ་བརྒྱ་ཤོག་དང་། 9 སྟོམ་རྩེད་བརྒྱ་ཤོག་
 གཉིས་ཆ་སྟོམས། ཐེམ་དུད་700ལྷག་ཙམ་རེ་ཡོད་ཅིང་ཞིང་འབྲོག་གཉིས་ལྷན་གི་
 ས་ཁྲལ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་བྲག་གཡལ་འབངས་སྐང་གཉིས་དང་ས་འབྲེལ་ཡིན། །

བཞི་པ། 10 རྩ་རྩ་སྟོང་རྩ་གཉིས་རྒྱུད་མར་ཡུལ་ཉིན་དང་། 11 སྟོང་བརྒྱ་ཤོག་

གཉིས་ལ་ཐེམ་རུད་༡༠༠ཕྱི་ལོ་དེ་ལ། རིང་ས་ཡིན་སྟབས་ལོ་རེར་སྟོན་འབྲས་
ཐེངས་གཉིས་རེ་འདེབས་བཟུ་བྱེད། །

ལྷ་པ། 12 རིབ་སྟོད་སྟོད་བརྒྱ་ཤོག་ལ་ཐེམ་རུད་༡༠༠བྲག་གཡམ་དཔལ་ཤོད་
དང་ས་འབྲེལ་ཡིན།།

རྒྱག་པ། 13 རོམས་རྩེ་བར་གྱི་ཁྲོམ་རྒྱག་བརྒྱ་ཤོག་རྣམས་ལ་ཐེམ་རུད་
༡༠༠ཡོད་ཅིང་ཞིང་འབྲོག་གཉིས་ལྷན་གྱི་ས་ཁུལ་ཞིག་ཡིན།།

བརྟན་པ། 14 ལ་ཤོང་རྩ་བམ་བརྒྱ་ཤོག་ལ་ཐེམ་རུད་༡༠༠ཅམ་ཡོད་པ་འབྲོག་
སྡེ་ཤས་ཆེ། རི་བོ་ཆེ་དང་ས་འབྲེལ་ཡིན།།

བརྒྱད་པ། 15 རྩ་རུ་མ་བརྒྱ་ཤོག་ལ་ཐེམ་རུད་༡༠༠ཅམ་ཡོད་ཅིང་ཞིང་འབྲོག་
གཉིས་ལྷན་དང་རི་བོ་ཆེ་དང་ས་འབྲེལ་ཡིན།།

དགུ་པ། 16 ཤོག་བཞི་བརྒྱ་ཤོག་ལ་ཐེམ་རུད་༡༠༠ཅམ་ཡོད་ཅིང་ཞིང་འབྲོག་
གཉིས་ལྷན་གྱི་ས་ཁུལ་ཞིག་ཡིན།།

བརྩ་པ། 17 ཉེ་འཁོར་རྩ་ཉེ་ལྷག་དང་། 18 རོམས་ཉེ་ལྷག་བརྒྱ་ཤོག་གཉིས་
ལ་ཐེམ་རུད་༡༠༠ཕྱི་ལོ་དེ་ལ་གཙོ་བོ་ཞིང་ལས་ཡིན།།

ཆབ་མདོ་དགོན་ཆགས་རྩེས་མར་ཐང་གྲོང་བྱེད་རིམ་ཆགས་ཀྱིས་ཐེམ་རུད་
ལྷ་བརྒྱ་སྟོར་དང་མི་འཁོར་ཐང་། སྤྱི་ལོ་༡༩༡༩ལོར་ཆབ་མདོར་བརྒྱུད་པའི་དབྱིན་
རིའི་སྤྱི་ཚབ། ཨ་རིག་ཏི་ཆེའི་བྱིས་དེབ་ནང་མི་གྲངས་༡༩༠༠ཕྱི་ལོ་དེ་ལ་
ཀྱང་། བྱིས་བྱིས་རུད་མི་འཁོར་གང་ས་ནས་འཕར་ཏེ་དེང་སྐབས་ཐེམ་རུད་སྟོང་
ཕྲག་བཅུ་ལ་བ་དང་། གྲོང་མིའི་ཁོངས་སུ་རྒྱ་སྤྱི་གཞིས་ཆགས་རྒྱ་རིགས་ཁ་ཆེ་
དང་། རྒྱ་ཆོང་པ་རུད་ཆོང་༡༠ཅམ་ལས་དེ་བྱིངས་བོད་རིགས་ཡིན། བོད་ཀྱི་གྲོང་
བྱེད་གསུམ་པ་ཞེས་ཀྱང་གྲགས་སོ། །

༡ སྤྱི་ལོ་རྒྱུང་ཁག་ལྟའི་སྟོན། 1. ཆབ་མདོའི་ཤར་ཕྱོགས་བེ་རི་རྒྱུང་འོག་འབྲོག་
རིགས་ཐེམ་རུད་༡༠༠ཕྱི་ལོ་དེ་ལ་སྟོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་སུ་ཨ་གྲགས་བེ་རི་དང་། ཆབ་
མདོའི་བེ་རི། རྩ་རྩེ་མ་བྱུར་བེ་རི་གསུམ་སྡེ་རྒྱས་གཅིག་ནས་ཆད་པར་གྲགས།
སྡེ་དགོ། གོ་འཛོ། ལྷ་ཐོག་བྲག་གཡམ་བཅས་དང་ས་འབྲེལ་ཡིན།

2. ཚ་སྟོང་རྫོང་འོག་ཞིང་འབྲོག་གིས་རུད་པ་ལོ་ལྔ་དེ། བར་སྐབས་ཤིག་ནས་ཆབ་མདོ་ཡབ་ཚང་གིས་འཛིན་སྟོང་ཐོག་སྐྱ་ཚབ་བསྐྱོ་གཏོང་བྱེད་དགོས། དཔལ་ཤོད་རྩ་སྐད་གཉིས་དང་འདབས་འབྲེལ་ཡིན།

3 རྒྱལ་མོ་དབུལ་ཚུའི་རྒྱུད་ཚ་སྟོང་རྫོང་འོག་ཞིང་པ་ཐེམ་རུད་པ་ལོ་ལྔ་དེ་གའི་ལས་འགན་ཞིང་ལས་དང་ཤིང་འབྲས་འདེབས་འཇུགས་ཡིན། ཚ་བ་མཛོ་སྐད་དང་ས་འབྲེལ་ཡིན། གོང་གསལ་རྫོང་ཁག་གསུམ་པོ་རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ས་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༧ལོ་སོག་པོ་གྲུ་བྱིས་བེ་རི་དོན་ཡོད་ཆམ་ལ་ཕབ་ནས་ཡུལ་ལྷོ་ཁག་གཉིས་འཕགས་འཕགས་པ་སྣ་ལ་སྤྱད་པ་རེད། །

4 རྟག་གཟིག་རྫོང་འོག་ཞིང་འབྲོག་ཐེམ་རུད་པ་ལོ་ལྔ་དེ། ལྷོ་དགེ་ལྷ་ཐོག་གཉིས་དང་ས་འབྲེལ་ཡིན། རྟག་གཟིག་ས་ལྷོ་གཉིས་པོ་ལྷོ་དགེ་རྒྱལ་པོས་རྟག་གཟིག་འཕགས་པ་སྣ་རབ་དབང་ཡོན་རུ་སྤྱུལ་བ་རེད།

5 བྱང་པོ་ཆེ་རུ་རྫོང་འོག་ཐེམ་རུད་པ་ལོ་ལྔ་དེ། དེ་དག་ས་མ་འབྲོག་གི་ཡུལ་ཡིན། ས་ཁྱོན་ཆེ་ལེ་ལོ་ལྔ་དེ། བྱང་པོ་དཀར་རུ། དཔལ་ཤོད། རྩོ་ཤུལ་བཅས་དང་ས་འབྲེལ་ཡིན། རྩ་སྟོང་འཛི་རྩོ་ཁར་འབྲོག་ལྷོ་ཐེམ་རུད་པ་ལོ་ལྔ་དེ། ལྷ་ཐོག་ནང་ཆེན་གཉིས་དང་ས་འབྲེལ་ཡིན། ཐོ་པ་རུ་བ་ཐེམ་རུད་པ་ལོ་ལྔ་དེ། ཚང་མ་འབྲོག་པ་ཡིན། ལྷ་ཐོག་བྲག་གཡལ་དང་ས་འབྲེལ་ཡིན། ཐོ་གྲུ་གྲུ་ཞོར་མ་ཐེམ་རུད་པ་ལོ་ལྔ་དེ། བྲག་གཡལ་དང་ས་འབྲེལ་ཡིན། ཞ་རུ་མ་ཐེམ་རུད་པ་ལོ་ལྔ་དེ། རེ་སྤུ་མ་ཐེམ་རུད་པ་ལོ་ལྔ་དེ། འབྲོག་ལས་ཤས་ཆེ་བ་རེད། །

༩ ཤོ་རྟར་ལྷོ་གསུམ་ཁུལ། ལྷགས་ར་ཕྱག་མཛོད་འོག་ཐེམ་རུད་པ་ལོ་ལྔ་དེ། ས་རྒྱ་ཆེ་ལེ་ལོ་ལྔ་དེ། ཞིང་འབྲོག་གཉིས་ཀ་ཡོད།

ས་བཅད་རྩ་བ། བྱང་སྐ་བའི་ཡུལ་ཁམས་བཤད་པ།

གཅིག་ཀྱང་ཆེན་རྒྱལ་པོ།

བྱང་སྐྱགས་སྐར་པའི་ཡུལ་ནི་གཙོ་བོ་ཁམས་སྟོང་གི་ཡུལ་ལྷོ་རྩ་མས་ལ་བེར།
དེར་རུས་སྐར་སྐྱ་སྐྱ་མདོ་འཕ་མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་ཡུའུ་རུའུ་བོད་རིགས་རང་སྟོང་།

ལུལ་གྱི་མངའ་ཁོངས་ལ་ཟེར། དེའང་ཡུའུ་ཆུའུ་ཨོང་དང་། བྱང་ཆེན་ཨོང་། འབྲི་
སྟོང་ཨོང་། རྩ་སྟོང་ཨོང་། རྩ་མ་ལེབ་ཨོང་། བྱི་འདུ་ཨོང་བཅས་འདུས་ཡོད།
གནའ་པོའི་རུས་སུ་ཡུལ་འདིར་དབང་སྐྱར་བྱེད་མཁན། གྱི་དཔོན་རིགས་གཙོ་བོ་
གཉིས་ནི། བྱང་ཆེན་རྒྱལ་པོ་དང་། གཤུ་དཔོན་གཉིས་ཡིན། དེ་ལས་བྱང་སྐྱར་
པའི་ཡུལ་མཆོན་བྱེད་ཅམ་རུ་བྱང་ཆེན་རྒྱལ་པོའི་ལོ་རྒྱུས་མདོར་ཅམ་བསྟན་པར།
བྱང་ཆེན་རྒྱལ་རབས་བྱང་ཚུལ་གྱི་ལོ། རྒྱུས་འབྲུམ་རམས་གོང་མ་བསོད་ནམས་
སྟོབས་རྒྱལ་གྱིས་བཅུམས་པའི་《བྱང་ཆེན་རྒྱལ་རབས་གྱི་བྱང་བ་མདོར་བཙུང་བ་》
ལས་གསལ་བ་ནམས་མདོར་བསྟན་ནས་བཞག་པར། བྱང་ཆེན་རྒྱལ་རབས་ཟེར་
བ་དེ་ཐོག་མར་གྲང་སྟོམ་ཨུའུ་ཟེར་བ་ཅིག་གིས་ཡུལ་དཔོན་བྱས་ཡོད་པ་དང་དེ་
སྐྱེ་གཤེགས་ཆེས། ཏེ་པོའི་གར་རྒྱུད་གྱིས་བྱང་ཆེན་རྒྱལ་པོའི་སྲིད་དབང་ཐོག་
མར་བཟུང་ཡོད་པ་བཤད་ཡོད་པ་དེ། འདིར་འདིར་ཏེ་པོའི་རྒྱུད་པ་ལས་བྱང་གི་
རྒྱལ་རབས་ཁོ་ན་ཟུར་རུ་བཞག་ནས་བྲིས་ཡོད། །

དེ་ཡང་བྱང་ཆེན་རྒྱལ་པོ་གྲང་སྟོམ་པ་ཨུའུ་སྐྱེ་གོངས་ནས་ཏེ་པོ་ཆོས་གྱི་རྒྱལ་
མཆོན་ཆོས་སྲིད་གཉིས་གྱི་བྲིས་མ་འཁོད་པའི་ལོ་ངོ་བཅུ་ལྷག་ཁ་ཤས་གྱི་རིང་ནི།
བྱང་སོ་ཆེན་མོ་ལ་མཆོན་ན་ཏུ་ཅང་རྟོག་དུ་ཆེ་བའི་རུས་ཤིག་ཡིན། དེ་ནི་གྲང་
སྟོམ་ཨུའུ་སྐྱེ་གོངས་ཆེས་སུ་རུས་གྲང་པ་ཅན་དང་དེའི་ཆེས་འབྲངས་པ་བྱང་ཆེན་
ཡུལ་རུ་སྐྱར་གཏན་སྟོང་བྱས་པའི་ཡུལ་སྟེའི་ཆོགས་པ་དང་། ཡུལ་གཞན་ནས་
གསར་རུ་གནས་སྟོས་ནས་ཡོང་བའི་ཏེ་པོ་ཨུ་སྐྱེ་བཅས་ཏེ་ཆང་གི་རུས་རྒྱུད་བར་
རུ་སྲིད་དབང་ཚོད་ལེན་གྱི་འགལ་བ་རིམ་གྱིས་ཆེ་རུ་སོང་ཞིང་། འོན་རུ་དེ་ནི་ཕྱི་
སྟེ་དང་། བྱང་སྟེ་བར་གནས་རྒྱལ་བྱི་སྟོར་གྱི་བདག་དབང་ཚོད་པའི་ལས་འགལ་
བྱང་བ་གཅིག་རེད། དེར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་སྟེ་བ་འགའི་ལྷགས་ལྟར་བྱང་ཆེན་གྱི་རྒྱལ་
རབས་དང་པོ་དེ་ཏེ་པོ་ཨུ་སྐྱེ་ཡིན་པའི་དབང་རུ་བཏང་ན། ཏེ་པོ་ཆོས་གྱི་རྒྱལ་
མཆོན་གྱིས་རྒྱལ་རབས་གཉིས་པའི་སྲིད་དབང་བཟུང་བར་གོང་གི་འགལ་བ་དང་
རྟོག་དུ་དེ་འདྲ་བྱང་དོན་མེད་དེ། ཡང་གོངས་ཆེས་སུ་སྐྱེས་རྒྱལ་སྲིད་བཟུང་བ་
ནི་པོད་བཅན་པོའི་རྒྱལ་རབས་དང་། ས་གནས་དཔོན་གྱི་ལྷགས་དང་ཀུན་ནས་

མཐུན་མོད། བླ་ཆེན་རྒྱལ་རབས་དང་པོ་སྐྱེ་གྲངས་རྗེས་ཏེ་པོ་ཨ་ལྷུ་འི་སྐུ་སྐྱེས་ཆུང་སྐུ་གིས་རྒྱལ་སྤྱི་དྲུང་མ་ཐུབ་པར། ལྷ་ཚུལ་གཉིས་ཀྱིས་སློན་གྱི་གོ་ས་ནས་རྒྱལ་བྱིས་ལ་ཞབས་ཏོག་ཞུས་ནས་ལོ་དུ་མར་འགོར། དོན་དམ་པར་རྒྱལ་པོ་སྐྱེ་གྲངས་རྗེས་དེའི་རྒྱལ་སྤྱི་དྲུང་མཁན་མ་ཐུང་བར་ལོ་དུ་མར་འགོར་བ་དེས་གྲང་ནང་ཆེན་རྒྱལ་རབས་དང་པོ་ནི། ཏེ་པོ་ཨ་ལྷུ་མ་ཡིན་པར་གྲང་སློན་ཨུ་ཡིན་པའང་ཞོར་དུ་རྟོགས་ཐུབ། གྲང་སློན་ཨུ་སྐྱེ་གྲངས་རྗེས་གྲང་སློན་ཨུ་རྗེས་སུ་འབྲངས་མཁན་དང་ཏེ་པོ་ཡུལ་ནས། གནས་སློན་པའི་ཏེ་པོ་ཨ་ལྷུ་མ་ཐུབ་སྤྱི་ཚུགས་གྱི་བར་རྒྱལ་བྱིས་སུ་བསྐྱོས་ཐད། མ་འཆམ་བར་འགལ་ཆེ་ཐུང་སྟེ་ལོ་དུ་མའི་རིང་དུ་གདུང་རྒྱུ་ཅད་མ་ཆོད་པར། ལྷ་ཚུལ་གཉིས་ཀྱིས་རང་རྒྱས་ཅི་ཕྱོགས་ཀྱིས་ཆབ་སྤྱི་དྲུང་སྐྱེས་པའི་གནས་ཚུལ་ནི། «སོ་རག་གསེར་ཤིང་» ལས་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །

ཉེ་དུས་ནང་ཆེན་རྒྱལ་པོའི་སློན། བླ་ཆེན་རྒྱལ་སྐུ་བཀྲ་ཤིས་ཆོ་དབང་སྟོབས་རྒྱལ་ནི་སྤྱི་ལོ་1910 ལོར་ཡབ་ཆོ་རིང་ལྷ་རྒྱལ་དང་ཡུམ་གཉུ་བུ་ཆེན་བཟའ་བདེ་ཆེན་དཔལ་སྟོན་གཉིས་ཀྱི་སྐུ་སྐྱེས་སུ་སྐྱེ་འབྱུངས། སྤྱི་ལོ་1943ལོར། མཆོ་སྟོན་སྟོ་ཚུགས་མཐའ་མཆོམས་གྱི་ཉེན་ཟོན་བདེ་སྤྱང་དམག་སྤྱི་མ་ཐུང་ཆུ་ཆུ་ཆུ་གིས། མ་ཐུང་ཆུ་ཆུ་གི་མཆུབ་སྟོན་འོག སྟོན་མ་ཆོང་དམག་དཔུང་གིས་དུག་གཞོན་བྱས་ནས། ཁམས་པོད་ཚུགས་གཉིས་སུ་བོས་པའི། ཡུལ་ཡུལ་རུབ་རྒྱུད་ས་སྐུལ་གྱི་ཉམ་ཐག་ཡུལ་གྲར་བ་དུད་བྱིས་སྤྱང་སྐྱེས་གཉིས་ལྷག་ཚུར་འགྲུག་སྟེ་བདེ་འགོད་བྱས། མ་ཐུང་ཆུ་ཆུ་གིས་བླ་ཆེན་རྒྱལ་པོ་བཀྲ་ཤིས་ཆོ་དབང་དང་། གཉུང་པོན་འགྲུར་མེད་སོགས་ཡུལ་ཡུལ་གྱི་དཔོན་རྣམས་ཆོགས་འདུར་བཟུས་ཏེ། ཚུར་འགྲུག་བདེ་འགོད་གྱི་བྱ་བར་བཀོད་སྤྱིག་བྱས། བཀྲ་ཤིས་ཆོ་དབང་སོགས་དཔོན་ཁག་རྣམས་གྱི་འབད་བཅོན་ལ་བརྟེན་ཏེ། སྤྱི་ལོ་1944ལོའི་ལོ་མཆུག་ལ། ཉམ་ཐག་ཡུལ་གྲར་བ་རྣམས་རང་བྱིས་དུ་ལོག སྤྱི་ལོ་1949ལོར། མ་ཐུང་ཆུ་ཆུ་གིས་ཡུལ་ཡུལ་ས་སྐུལ་དུ་དུད་ཆོང་ཆོན་སྤྱིག་གི་ལམ་ལུགས་སྟེལ། ཡུལ་ཡུལ་སྤྱི་དངོན་ལྷ་ཞིབ་ཆེད་གཉེར་པ་ལྷ་རུན་གྱིས་བླ་ཆེན་རྒྱལ་པོ་སོགས་ཆོགས་འདུར་བཟུས། དཔོན་ཁག་སོ་སོས་དམག་རྩ་སྤྱང་སྐྱེས་གཅིག་རེ་མཁོ་འདོན་དགོས་པ་གྲོས་ཐག་བཅད། བླ་ཆེན་

ཀྲུལ་པོ་བཀྲ་ཤིས་ཆོ་དབང་གིས་བྱ་ཆེན་དཔོན་ཁྲིད་དེ། རོགས་སྐྱོར་ཁྱབ་པར་ཆེད་གཏད་དུ་བྲི་ལིང་དུ་ཆིབས་ཁ་བསྐྱར། མཆོ་སྡོ་གྲང་ཉོའི་ས་ཆར་སློབས་སྐབས། བྲི་ལིང་བཅིང་བཤོལ་བཏང་བའི་སྐད་སྟན་ཐོས། བྲང་ཆེན་ཀྲུལ་པོས་ལུ་མཐུད་དཔོན་དམག་ཁྲིད་དེ་བྲི་ལིང་དུ་སོང་། དམག་རྩ་སྟོང་ཕྱག་གཅིག་དང་ཙ་ཆེན་གྱི་ཕགས་རིགས། ཤུར། སྤྱ་ཅི་སོགས་མི་དམངས་བཅིང་བཤོལ་དམག་ལ་ལུལ་ཏེ། དུལ་ཤུལ་དུ་ཕེབས་པར་དགའ་བསུ་ཞུས། སྤྱི་ལོ་1951ལོའི་ཟླ་བ་12 པའི་ཆོས་བཞི་ཉིན། དུལ་ཤུལ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ས་ཁུལ་སྐབས་དང་པོའི་མི་དམངས་མཐུས་མི་ཚོགས་ཆེན་སྡེ་སྤྱ་མདོར་འཚོགས། ཚོགས་ཐོག་དུ་རིམ་པ་དང་པོའི་ཀྲན་རྒྱས་ཏེ་དུལ་ཤུལ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ས་ཁུལ་བཅུགས་པའི་སྒོས་ཐག་བཅད། བཀྲ་ཤིས་ཆོ་དབང་སྟོབས་ཀྲུལ་གྲུ་ཞི་བསྐྱོས། སྤྱི་ལོ་1969ལོའི་ཟླ་བ་དང་པོའི་ཆོས་བཅོ་ལྔ་ཉི་ལྔ་ཤོདས། སྤྱས་ལ་ཨ་ཆེན་ཕྱིན་ལས་ཀྲན་ཁུབ། ཨ་རྒྱུད་རམ་ཅོམ་སེར། ཀྲན་དགའ་ཉི་མ། ཨི་རིས། ཨི་རྒྱུད། མོ་དགའ་བཅས་སྤྱས་དང་སྤྱས་མོ་དྲུག་ཡོད་པ་ལས། སྤྱས་མོ་ཨི་རིས་དང་མོ་དགའ་གཉིས་ད་ལྟའང་འཚོ་བཞུགས་གནང་ཞིང་། ཁོང་རྣམ་གཉིས་ལ་འད་སྤྱས་དང་སྤྱས་མོ་ཡོད་པ་རྣམས་ད་ལྟར་ཞལ་བཞུགས། །

གཉིས། གྲུ་དཔོན།

གྲུ་དཔོན་དང་བྱ་ཆེན་དཔོན། ར་ར་དཔོན་བཅས་ལ་གྲུ་དཔོན་ཁག་གསུམ་བེར་ཞིང་། དཔོན་ཁག་གསུམ་པོ་འཁྱི་རྒྱའི་སྡོ་སྟོགས་གཞིས་ཆགས་ཤིང་། དཔོན་ཁག་གསུམ་གྱི་ཤར་འདན་ཁྲ་པོ་ལ་དང་། སི་ཁྲོན་འདན་ལོ་ཕྱག་གོང་རལ་གྱི་ས་མཆོམས། སྡོ་རྩ་ཐང་ཕུ་རྫོང་གི་མཆོམས། ལུབ་རྩུར་མང་དང་རག་ཤུལ། སྡེ་རྩ་དང་འབེལ་ལ། བྲང་ནི་འཁྱི་རྒྱ་དང་སྡེ་རྩ། རྒྱ་སྡེ་ཁག་གསུམ་གྱི་སྡེ་མཆོམས་ཡིན། དཔོན་ཁག་གསུམ་ལ་ཁྲོན་བཙོམས་དུད་གངས་7600དང་། མི་གངས་2400 ལྷག་ཡོད། གྲུ་དཔོན་སྡེ་དགུ་སེང་བེ་རྩ་གཞིས་ཆགས་ཤིང་། མངའ་ཁོངས་སུ་མཁར་རྩེག །དཔལ་ཐང་། ལབ་མདའ། ཏ་ཤུལ། རྒྱས་བཟང་། འགག་ལ་བཅས་བེ་ཅང་དྲུག་ཡོད་ལ། དུད་གངས་1000ཙམ་ཡོད། ར་ར་དཔོན་ནི་བྲན་ཆེན་དཔོན་གྱི་

འབྲིས་སུ་གཞིས་ཆགས། མངའ་ཁོངས་སུ་བེ་ཅང་གཅིག་ཡོད་པ་དང་དུད་གངས་
 ༣༠༠ལྷག་ཡོད། བུ་ཆེན་བེ་རུ་ནི་བན་ཆེན་དགོན་གྱི་ཤར་ངོས་སྤྱོད་མཁར་ཟུར་རུ་
 གནས་ཤིང་། མངའ་ཁོངས་སུ་བེ་ཅང་བརྟན་དང་དུད་གངས་༣༠༠ལྷག་ཡོད། གཤུ་
 དཔོན་བེ་རུ་ལ་མཐའ་གཉིས་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་། དཀྱིལ་རྒྱ་རྒྱང་བའི་གནས་ཡུལ་གཉིས་
 ཡོད་དེ། གཅིག་ནི་འབྲི་རྒྱ་འགམ་ངོགས་ཀྱི་ཁྲི་འདུ། ལ་བ། སྡེ་རྟའི་ས་མཆོམས་ཀྱི་
 ལ་བ་མདའ་དང་། འགག་ལ་བེ་གཉིས་ཀྱི་སྡོད་གནས་གནས་དང་གཅིག་ནི་གཡི་
 རྒྱའི་རྩ་བ་ཕྱོགས་སྡེ་རྟ་དང་ཡུལ་ཤུལ། ཨ་ཁྲོའི་འདྲེས་མཆོམས་ཀྱི་རྒྱས་བཟང་དང་
 ཏ་ཤུལ་བེ་ཅང་གཉིས་ཞིང་འབྲོག་ལ་བརྟེན་པ་དང་། གཤུ་སྡེ་ཁག་གསུམ་གྱི་ཞིང་
 ལས་བཀོལ་བ་མང་ཞིང་འབྲོག་ལས་བཀོལ་བ་ཉུང་། གཤུ་བེ་རུ་སྤྱོད་དགུ་མདོ་རུ་
 གནས་ཤིང་། སྤྱོད་དགུ་ནི་ཆོང་ལས་ཀྱི་འདུས་མདོ་ཡིན་ཞིང་། དེར་གཞིས་ཆགས་
 པའི་བྱིམ་ཆང་ཉིས་བརྒྱ་ལྷག་ཡོད། ཡུལ་ཤུལ་དཔོན་མགོ་ཉེར་ལྔའི་ཆབ་སྲིད་
 དང་རིག་གནས། དཔལ་འབྱོར་གྱི་སྡེ་གནས་སུ་ཆགས་ཡོད། །

གསུམ། སྐར་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་དཔོན་རིགས་རྣམས་ཀྱི་རིུ་མིག
 གྱི་ལོ་1628-1644བར་གྱི་བོ་དུ་དཔོན་ཁག་ ༡

མིང་།	བོ་དུ།	བོ་ཅང་།	དུད་གངས།	ས་གནས།	གསལ་བཤད།
མངའ་རིས་མི།	༡	༩	༩༡༩		
གཡང་ཤེ་ཡི་བྲ།	༡	༡	༡༡༡	མི་ག་ཁུག	
མོག་པོ་ཞེར་རི།	༡	༩	༡༡༠		
རྩོ་ལུང་ཉི་མོ་མི།	༡	༡	༡༡༡		
ཞ་ས་མི།		༡	༡༠		
མི་ཡུམ།		༡	༩༩		
ཞ་གཡང་།		༡	༡༥		
ཡིར་རྩེ།		༡	༩༩		
ལ་རྩེ།		༡	༡༡		
བརྟན་པ།		༡	༡༠		
ཉ་མཚོ།	༡	༩	༡༡༧		
ཡུལ་ཤུལ།	༡	༡༡	༡༠༩		
ཀར་བྲ།		༡	༡༡		
དཔེ་རྒྱལ་ཚོ་ གསུམ།	༡	༩	༡༡༠		
ཕྱི་མ་པ།	༡	༡	༡༠		
ཁུ་རུག	༡	༡	༡༠༡		
གྲ་ཚ།	༡	༡	༡༩༡		
རྩང་པོ།		༡	༡༡༡		
རྩང་པོ་རྩོད་པ།		༡	༡༩		

སྤྱི་ལོ་1628-1644པར་གྱི་བོ་དུ་དཔོན་ཁག་༩

མིང་།	བོ་དུ།	བོ་ཅང་།	དུད་གངས།	ས་གནས།	གསལ་བཤད།
གཙུ།	༡	༩	༡༥༩		
གཙུ་སྒྲུང་པ།	༡	༩	༡༩༧		
གཙུ་བུ་ཆེན།		༡	༡༩		
ཞ་ལ་ཁི་རྩའོ་ སྒྲུང་པ།		༩	༡༩༩		
ཞ་ལ་ཁི་རྩའོ་ སྒྲུང་པ།	༡	༩	༣༠༥		
འཁྱོང་པ་སྒྲུང་པ།	༡	༩	༡༥༩		
འཁྱོང་པ་སྒྲུང་པ།	༡	༡	༡༩༩		
བྱུར་མང་། ༡	༡	༩	༣༧༩		
ནང་ཆེན།	༡ ཁྱི་ དཔོན།	༩༠	༣༠༥༠		
ཁྱི་འདུ།	༡	༩	༣༧༩		
ཏ་ཁིས། ༡		༡	༩༠		
བོ་དུ།		༡	༥༥		
ཁྱི་ཁྱིང་རྩོ་ལྷ།					ཁྱིས་ཁྱི་ཁྱིང་རྩོ་ལྷ་ བོ་ཅང་ཟེར། རག་ ཀྱུལ་དཔོན་གྱི་ ཁོངས་སུ་གཏོགས།
སྒྲོ་པ་ལྷ།			དུད་བརྒྱ་ གངས།		སྒྲོ་བྲག་དཔོན།
ལལ་ཁོས་ཁི།			༡༥༠		ལལ་དཔོན་པ།

སྤྱི་ལོ་1644—1911ལོའི་བར་གྱི་བོ་རུ་དཔོན་ཁག་༩

མིང་།	བོ་རུ།	བོ་ཅང་།	རུད་གངས་།	ས་གནས་།	གསལ་བཤད།
ཕྱོམ་པ། ༡	༡	༩	༩༠		①
ལུ་རུག་༡	༡	༡	༡༠༩		
ལུ་ཆོ། ༡	༡	༡	༡༩༩		
རོང་པོ། ༡		༩	༩༡༩		②
རོང་པོ་སྟོང་པ།		༡	༡༩		
ལུ་ལྷ། ༡	༡	༩	༡༥༩		③
ལུ་ལྷ་སྟང་པ།	༡	༩	༡༩༡		
ལུ་ལྷ་བུ་ཆེན།		༡	༡༩		
ཨ་ལ་ཁི་རྩའོ་སྟོང་པ།		༩	༡༩༩		④
ཨ་ལ་ཁི་རྩའོ་སྟང་པ།	༡	༩	༩༠༥		
འཕྱོང་པ་སྟོང་པ།	༡	༩	༡༥༩		⑤
འཕྱོང་པ་སྟང་པ།	༡	༡	༡༥༩		
བྱུང་མང་། ༡	༡	༩	༩༥༠		ནང་ཆེན་རྫོང་ རུ་ཡོད།
ཏ་ཤིས།		༡	༩༠		
ནང་ཆེན།		༩༠	༩༠༥༠		⑥
བོ་རུ།		༡			

① ནང་ཆེན་ཕྱོམ་པ་རུ་ཡོད། ཕྱིས་ནང་ཆེན་རྒྱལ་པོའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས། བོ་རུ་དཔོན་གྱི་སྟོན་པོར་གྱུར།

② ཆོ་བ་གཉིས། ཆོ་རྒྱལ་བཞི། རུད་གངས་༩༥་བཅས་ཡོད། ཡུལ་ཤུལ་རྫོང་རུ་གནས།

③ ལུ་ཆོ་གསུམ་ནི། ལུ་ལྷ་སྟང་པ། ལུ་ལྷ་སྟང་པ། ལུ་ལྷ་བུ་ཆེན་ཟེར། ཕྱིས་ལུ་ལྷ་ར་ན། ལུ་ཆེན་ཟེར།

④ ཨ་ལ་ཁི་རྩའོ་ (阿拉克硕) སྟོང་སྟང་གཉིས་གཅིག་རུ་གྱུར་ཏེ་མིང་ལ་རག་ཤུལ་དཔོན་ཐོགས།

⑤ འཕྱོང་པ་དཔོན་ལ་འཕྱོང་པ་སྟང་སྟང་གཉིས་ཡོད།

⑥ ནང་ཆེན་དཔོན་གྱི་མངའ་འོག་རུ་ཕྱོམ་པ་དང་། ལུང་པོ། ཨ་ཤག་རྒྱལ་ཆོས་བཅས་སྟེ།

༡ བར་ཆེན་རྒྱལ་པོའི་ཐད་ཁོངས་ཀྱི་བོ་དུ་དང་བོ་ཅང་།

དཔོན་གྱི་མོ་ གནས།	དཔོན་པོའི་རྒྱལ་ མིང་།	ཁོངས་གཏོགས་ ཀྱི་འབྲེལ་བ།	དཔོན་པོའི་ གནས་ལུང་།	ད་ལྟའི་ཁང་།
བར་ཆེན་རྒྱལ་ པོ།	པག་གིས་ཆོ་དབང་ རྩོ་རྩོ།	ཉེར་ལུ་ཡོངས་ཀྱི་ དཔོན་ཆེན།	བར་ཆེན་སྐར།	སྤེལ་ཆེ་ཁང་།
རྒྱལ་ཆེན་བོ་ ཀྱུ།	ཆོ་རྩེད་པ་ལུ་ལྷོན།	རྒྱལ་པོས་ཐད་ ལྷོན།	བར་ཆེན་སྐར།	སྤེལ་ཆེ་ཁང་།
ཁྱུང་པོ་བོ་ཀྱུ།	རྩོ་རྩོ་དབང་གཤམ།	ཐད་ལྷོན།	ལུ་ཡ་དབང་ལ།	ཕྱི་ཆུ་ཁང་།
ཨ་ཤག་བོ་ཀྱུ།	རྒྱལ་དགའ།	ཐད་ལྷོན།	གཏམ་དབང་ལ།	ཕྱི་ཉིན་སྤོབ་ ཁང་།
སྤེལ་པ་བོ་ཀྱུ།	མཐུ་སྤོབས་མགོན་ པོ།	ཐད་ལྷོན།	སྤེལ་པ་བྲག་མེར་ ཁོག་	སྤེལ་པ་ཁང་།
འཁྱོང་གསར།	གསལ་ནམ།	ཐད་ལྷོན།	འཁྱོང་གསེར་ སྐར།	འཁྱོག་ཤོག་ ཁང་།
སྤེལ་བོ་ཀྱུ།	པདྱད་འདུལ་ གསལ་པ།	ཐད་ལྷོན།	སྤེལ་པ་ཆར་ ཐངས་	སྤེལ་པ་ཁང་།
ཤར་མདའ་བོ་ ཀྱུ།	ཨོ་རྒྱན་ཉི་མ།	ཐད་ལྷོན།	ཤར་མདའ།	ཤར་མདའ།
ཨ་ཤོ་བོ་ཅང་།	ཨ་ཤོ་ཉིན་ཆོས།	ཐད་ལྷོན།	རྩོ་འདུལ།	ཤར་མདའ་
ཆོང་གསར་བོ་ ཅང་།	ཉིན་ཆེན་མེད་གོ།	ཐད་ལྷོན།	རྩོ་སྐད་ས་ཁྱུལ།	ཤར་དམའ་
ཆོ་པ་བོ་ཅང་།	ཆོ་པ་རྒྱན་འགྲུབ།	ཐད་ལྷོན།	རག་རྩོད།	ཤར་མདའ་
ལྷག་མཛོད་ བོ་ཅང་།	ཨ་པས་མ།	རྒྱལ་པོས་ཐད་ ལྷོན།	གཏམ་ཁོག་	ཤར་མདའ་
ལྷ་ནག་བོ་ ཅང་།	ལུར་རྒྱལ།	རྒྱལ་པོས་ཐད་ ལྷོན།	ལྷ་ནག་	ཤར་མདའ་
རི་རྒྱལ་བོ་ ཅང་།	རྩོ་འཕྲིན།	རྒྱལ་པོས་ཐད་ ལྷོན།	ལྱི་བྲག་ལྷོད།	སྤེལ་ཆེ་ཁང་།
ཤེ་ཁེ་བོ་ཅང་།	ཤེ་ཁེ་ཨ་མགོན།	རྒྱལ་པོས་ཐད་ ལྷོན།	ནག་རི་སྤོད་མ།	སྤེལ་ཆེ་ཁང་།

༡ ནང་ཆེན་རྒྱལ་པོའི་ཐད་ཁོངས་ཀྱི་བོ་དུ་དང་བེ་ཅང་།

རྒྱལ་ཆོང་བེ་ ཅང་།	རྒྱལ་ཆོང་དཔེ་རྒྱལ།	རྒྱལ་པོས་ཐད་ ཕྱོད་།	ནག་རྩི་ལྷན་མ།	ཞེལ་ཚུ་ཁང་།
རྒྱ་ལྷ་བེ་ཅང་།	པ་རྒྱ་དབང་གཤམ།	རྒྱལ་པོས་ཐད་ ཕྱོད་།	ནང་ཆེན་རྒྱར་ ཡར་འབྱེལ།	ཞེལ་ཚུ་ཁང་།
པ་ཉོང་བེ་ ཅང་།	ཤེས་རབ་དཔལ་ བཟང་།	རྒྱལ་པོས་ཐད་ ཕྱོད་།	གཡེར་པ།	ཞེལ་ཚུ་ཁང་།
མ་ཐོང་བེ་ ཅང་།	མ་ཐོང་བསམ་ གཏན།	རྒྱལ་པོས་ཐད་ ཕྱོད་།	མདོ་གམ་གཞུང་།	ཞེལ་ཚུ་ཁང་།
ཆ་ཉོད་བེ་ ཅང་།	དཔེ་ཉོ།	རྒྱལ་པོས་ཐད་ ཕྱོད་།	ཆ་ཉོད།	ཞེལ་ཚུ་ཁང་།
ད་ལྷ་བེ་ཅང་།	འཛིན་ལྷ།	རྒྱལ་པོས་ཐད་ ཕྱོད་།	དཔལ་ཡོན་ གཞུང་།	ཞེལ་ཚུ་ཁང་།
ཨ་རྩི་བེ་ཅང་།	རིན་ཆེན་རྣམ་རྒྱལ།	རྒྱལ་པོས་ཐད་ ཕྱོད་།	ཞེལ་ཚུ་ཆུ་ལ།	ཞེལ་ཚུ་ཁང་།
གདོང་ཆོང་ བེ་ཅང་།	གདོང་བསམ་ གཏན།	རྒྱལ་པོས་ཐད་ ཕྱོད་།	ཆམ་ཉོད།	ཞེལ་ཚུ་ཁང་།
ཆམ་ཉོད་བེ་ ཅང་།	ཡལ་བ་ཀར་ལྷོ།	རྒྱལ་པོས་ཐད་ ཕྱོད་།	གེ་མོ་ཏུ་བ།	ཞེལ་ཚུ་ཁང་།
ཨ་མ་ཁར་བེ་ ཅང་།	དབང་རྒྱལ་ཉི་མ།	རྒྱལ་པོས་ཐད་ ཕྱོད་།	པམ་གཞུང་།	ཞེལ་ཚུ་ཁང་།
རྩྭ་ཉིན་བེ་ ཅང་།	མི་འབྲུ་ཆོ་བ།	རྒྱལ་པོས་ཐད་ ཕྱོད་།	རྩྭ་ཉིན་ཏུ་བ།	འཁྱོང་ཤོག་ ཁང་།
བན་ཏུ་བེ་ ཅང་།	ཆོ་རིང་དབང་རྒྱལ།	རྒྱལ་པོས་ཐད་ ཕྱོད་།	པ་ལྷན་།	མི་ཆུ་ཁང་།
གཞི་ཉོད་བེ་ ཅང་།	གཞི་འཁྱོང་རྩི་ རིང་།	རྒྱལ་པོས་ཐད་ ཕྱོད་།	གཞི་ཉོད།	མི་ཆུ་ཁང་།
ཆོང་གསར་བེ་ ཅང་།	པད་འཛིགས།	རྒྱལ་པོས་ཐད་ ཕྱོད་།	ཆོང་གསར།	མི་ཉིན་མི་བ་ ཁང་།
ལ་ཤོང་བེ་ ཅང་།	རྩི་པ་ཚོ་ཨ་རྩོ།	རྒྱལ་པོས་ཐད་ ཕྱོད་།	མཁ་ཚོ་ཆོ།	མི་ཉིན་མི་བ་ ཁང་།

༥ ནང་ཆེན་ཀྱལ་པོའི་ཐང་ཁོངས་ཀྱི་བེ་རུ་དང་བེ་ཅང་།

མོག་རུ་བེ་ ཅང་།	ཆུ་རྒྱུར་རྒྱུ་མེད།	ཀྱལ་པོས་ཐང་ ཕྱོད་།	མོག་རུ་	ཕྱོད་ལག་ཞང་།
ཆོས་འཕེལ་བེ་ ཅང་།	ཆོ་བརྟན་གཤམ་པ།	ཀྱལ་པོས་ཐང་ ཕྱོད་།	མར་གམར་།	ཕྱོད་ལག་ཞང་།
ཕྱོད་ལག་བེ་རུ།	བརྟན་འཁྱིན་ལྷ་མ།	ཀྱལ་པོས་རྒྱུར་ ཕྱོད་།	ཕྱོད་ལག་ དཔོན།	ཕྱོད་ལག་ཞང་།
མོག་རུ་བེ་ ཅང་།	ཆུ་རྒྱུར་རྒྱུ་མེད།	ཀྱལ་པོས་ཐང་ ཕྱོད་།	མོག་རུ་	ཕྱོད་ལག་ཞང་།
ཆོས་འཕེལ་བེ་ ཅང་།	ཆོ་བརྟན་གཤམ་པ།	ཀྱལ་པོས་ཐང་ ཕྱོད་།	མར་གམར་།	ཕྱོད་ལག་ཞང་།
ཕྱོད་ལག་བེ་རུ།	བརྟན་འཁྱིན་ལྷ་མ།	ཀྱལ་པོས་རྒྱུར་ ཕྱོད་།	ཕྱོད་ལག་ དཔོན།	ཕྱོད་ལག་ཞང་།
རྒྱུར་ཤི་བེ་ ཅང་།	བརྟན་འཁྱིན་ཆོ་ ཀྱལ།	ཀྱལ་པོས་ཐང་ ཕྱོད་།	མར་གམར་།	ཕྱོད་ལག་ཞང་།
རྒྱུར་མང་བེ་ རུ།	ལྷ་མ་གར་དཔང་།	ཀྱལ་པོས་རྒྱུར་ ཕྱོད་།	ལྷ་མ་ཀྱལ་ ཆོ།	མོ་ཕྱོད་ཞང་།
འཁྱིན་པོ་བེ་ ཅང་།	རྒྱུར་ལྷ།	རྒྱུར་མང་བེ་རུས་ ཐང་ཕྱོད་།	ཕྱོད་རྒྱུ་ མང་ལ།	མོ་ཕྱོད་ཞང་།
ལྷ་གས་འབར་ བེ་ཅང་།	ལྷ་གས་འབར་དག་ ལེགས།	རྒྱུར་མང་བེ་རུས་ ཐང་ཕྱོད་།	ཕྱོད་རྒྱུ་ མང་།	ལྷ་གས་ཞང་།
ལྷ་མི་བེ་ཅང་།	ལྷ་མིར་།	རྒྱུར་མང་བེ་རུས་ ཐང་ཕྱོད་།	འཁྱིན་རུ་ མ།	མོ་ཕྱོད་ཞང་།
ལྷ་རྒྱ་བེ་ཅང་།	ལྷ་རྒྱ་ལྷོ་ལྷོས།	རྒྱུར་མང་བེ་རུས་ ཐང་ཕྱོད་།	ཆོ་ཆམ་ ལྷས།	ལྷ་གས་ཞང་།
ལྷ་རྒྱ་བེ་ཅང་།	ལྷ་རྒྱ་རྒྱ་	རྒྱུར་མང་བེ་རུས་ ཐང་ཕྱོད་།	ལྷ་གས་རྒྱ་ ལགས།	ལྷ་གས་ཞང་།

ས་བཅད་བྱས་པ། དབལ་ཤུལ་གསེར་རྩ་དཔོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས།

ཁམས་སྤྱོད་འདིར་ལོ་རྒྱུས་སྟོན་གསལ་ཆེ་བའི་དབལ་ཤུལ་གསེར་རྩ་དཔོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ནི། དབལ་ཤུལ་གསེར་རྩའི་མཁས་དབང་དགུང་ལོས་བཅམས་པའི་《དབལ་ཤུལ་གསེར་ཐར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་གསར་བསྐྱེགས་སྒྲོ་ལྷན་མིག་གི་བརྟུང་ཅི་》ལས། སྤྱིར་ན་ཡུལ་གོང་མ་ལ་བསྐྱབས་པ་བརྗོད་ཚུལ། འོག་མ་ལ་ཤིས་པ་བརྗོད་ཚུལ། བར་མ་ལ་ལུགས་གཉིས་གཏམ་གྱིས་མཛུགས་བསྐྱེད་ནས་ཡས་གཏམ་དམ་པ་ཆོས་གྱི་ལོ་རྒྱུས། མས་གཏམ་འཛིག་རྟེན་འཁོར་བའི་ལོ་རྒྱུས་སྟོན་གསལ་བཤད་ན་བཤད་པའི་ཡལ་ག་རྒྱ་ཆེ་བ། བཅིས་ན་ཆོག་གི་ལོ་མ་གྲངས་མང་བ། བལྟས་ན་དོན་གྱི་འབྲས་བུ། མདངས་མཆར་བའི་ལེགས་བཤད་གཏམ་གྱི་སྦྱི་བབས་རྩ་མ་ཞིག་གིང་རྩ་ཡོད་ཀྱང་། ད་རེས་འདིར་སྐབས་སུ་བབ་པའི་གཏམ་དེ་ཉུང་ན་མཛོས། རྩས་སུ་བབ་པའི་ཆར་འདི་མོད་ན་ལེགས་ཟེར་བའི་དཔེ་ལྟར། བོད་ཆེན་པོའི་སྤྱིངས་འདིར་སྟོད་ལ་མངའ་རིས་སྒྲོར་གསུམ། བར་ལ་དབུས་གཙང་རྩ་བཞི། སྟོད་ལ་མདོ་ཁམས་སྐང་རྩལ་ཡོད་པའི་ནང་ཆོན། མདོ་ཁམས་ཟལ་མོ་སྐང་གི་ཡ་གྲུལ། འཕགས་མཆོག་སྟུན་རས་གཟིགས་དང་ཞལ་མི་གཉིས་པ་མགོན་པོ་མ་རྒྱ་ག་ལའི་གནས་རི། གསེར་སྟོད་གྱི་མགོན་པོ་འབྲོང་རི་སྟུག་པོ་ཞེས་མཆོན་སྟོན་གྱི་བ་དན་དཀར་པོ་སྤྱོད་བཅུར་གཡོ་བའི་གནས་མཆོག་འདི་ཉིད་གྱི་ཉེ་འདབས་སུ་གནས་པའི་རི་རི་རྒྱད་མ་ཆད་ཉི་མའི་རི། རྩ་རྩ་རྩ་མ་ཆད་གངས་གྱི་རྩ། གདུང་གདུང་རྒྱད་མ་ཆད་སྟུག་པོ་སྟོང་པའོ། ཟེར་བའི་དཔེ་ལྟར། གནམ་ལྷ་བབ་གྱི་རྒྱལ་པོ། ས་ལྷན་གྲུབ་གྱི་མདའ་བདག་དབལ་ཤུལ་དཔོན་ཆང་གི་རྩས་སྤྱིད་པའི་བསོ་དཀར་པོ་ས་ལ་བསྐྱབས་ནས་བཟུང་ད་བར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་མདོ་ཅམ་ཞིག་གི་བ་ནི།

གཅིག །དབལ་ཤུལ་གསེར་ཐར་ཞེས་པའི་མིང་དོན།

དབལ་ཤུལ་ནི་གསེར་ཐར་དཔོན་རིགས་ཀྱི་རྩས་མིང་ཡིན། གསེར་ཐར་ཞེས་པ་ནི། སྐང་ལ་བྱར་ཆགས་པ་ཡིན། དོན་ལ་གསེར་རྩ་ཟེར། གསེར་གྱི་ཚོད་ཆན་ཐང་རྩ་གསེར་རྩ་འདྲ་བ་གཅིག་ཡོད་ཅེས། བཤད་སྟོལ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཞིག་

གཉིས། དབལ་བྱལ་གྱི་ལོ་རྒྱུ་མ་དངོས་བཤད་པ།

དབལ་ཤལ་གྱི་ལ་རྒྱས་མདོ་ཅམ་ཞིག་གི་བ་ལ། དེ་ཡང་སྤྱང་ཤལ་ཆེན་བཙོ་
བརྒྱད་ཟེར་བ། དབལ་ཤལ། རི་ཤལ། ཉན་ཤལ། ཁྱི་ཤལ། ལོ་ཤལ། འགོ་ཤལ།
ཡག་ཤལ། རྩ་ཤལ་སོགས་སྤྱང་ཤལ་ཆེན་བཙོ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ནང་ཆོན་སྒྲུག་པོ་
སྤྱང་ཟེར་བ་དེ་ནི་ཆོས་སྤྱང་བྲན་ཏུ་འཁོར་ཞིང་། དག་སྤེ་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་པ།
མངའ་འབངས་བྱམས་བཅེས་སྤྱང་བ། བཤད་ན་གཏམ་མཁས། བསྐྱར་ན་སྤྱོ་
བཟང་བའི་དབལ་ཤལ་དཔོན་དབལ་ཆུ་སྒྲུབས་ནས་རིམ་པར་བརྒྱད་ཚུལ་ནི། དེ་
ཡང་སོག་མར་སོག་པོ་མཆོ་སྤྱན་པའི་གཡས་ཏུ་ན་ཡོད་ཏུས་མ་ཆོ་བཞི་དཔོན་ལྔ་

ཟེར་བ་དེའི་དཔོན་ཚང་གི་མིང་གདགས་ས་དེའི་སྲ་བརྒྱད་མ་འཆམ་ནས་སྲི་ཅན་
སྲ་ལྟར་ཆོ། བོན་པོའི་སླ་མ་བཀྲ་ཤིས་བཟང་པོ་གདན་དྲངས་ནས་མོ་དང་ལྷང་
བཏུན་ཞུས་ཏེ། སླ་མ་དེས་རིམ་གྱོ་ལ་རྟ་མགིན་དབལ་ཆུ་ཞིག་བསྐོལ་ནས་རྗེས་སྲ་
སྲ་ཞིག་ཡོད་པ་འཆམ་སོང་བ་ལ་དབལ་ཆུ་སྐྱབས་ཟེར། དེ་ལ་མིང་གཞན་ལྟོང་མ་
སེ་སྐྱབས་ཟེར་བ་འདི་གཉིས་གཅིག་ཡིན་ནོ། ཡང་དེའི་སྲ་རྒྱལས་མ་འཆམ་པར་
སླད་ཡང་སླ་མ་གདན་དྲངས་ཏེ་སྲར་པ་གཅིག་བཏོན་ནས་སྲ་དེ་འཆམ་སོང་བ་ལ་
ལྟོང་དབལ་ཆེན་སྲར་པ་སྐྱབས་བཏགས་པ་ཡིན། དེ་ལ་ཡང་ཁ་ཅིག་གིས་སྲར་པ་
ཐར་ཡང་ཟེར། མདོག་ནག་ཅིང་ལུས་རིང་ལ་གྲག་པ་ར་སླད་འདོན་པ་གཅིག་ཡོད་
པ་དེར་མིང་རན་ལ་ལྟོང་མི་ནག་གྲག་གྲ་ར་སླད་ཅན་ཟེར། ལྟོང་འབྲུ་འབྲུགས་
སྐབས་ལྟོང་མི་ནག་ལ། རྩ་ཆེན་གྱིས་བསམ་གཅོད་གི་རལ་གྱི་ཆེ་དགུ་པ་དངོས་
གྲུབ་ཏུ་བྱིན་པས་ཁོང་གཡུ་ལ་ལས་རྒྱལ། ལྟོང་མི་ནག་གི་སྲ་གེ་ལི་དང་། གེ་ལིའི་
སྲ་གེ་ཆོ། གེ་འཕན། གེ་རྒྱ། བརྩེ་སྐྱབས་དང་བཞི་པོ་འདི་ཡིན། མི་ནག་འཆི་ཁར་
བོན་པོའི་སླ་མ་བཀྲ་ཤིས་བཟང་པོ་ལ་ཁ་ཆེམ་བཞག་ནས་རལ་གྱི་ཆེ་དགུ་པ་དང་།
དག་སྒྲའི་གོ་མཆོན་སྒྲ་ལྟ་དང་གཞན་རྟེན་རྩས་སྒྲ་ཆོགས་གྱིས་ནང་རྫོང་བྱས་ཏེ་ས་
ཆ་འདིར་མཆོད་རྟེན་ཞིག་བཞེངས་རོགས་ཟེར་བ་ལྟར། སླ་མས་མཆོད་རྟེན་
བཞེངས་གྲབས་བྱེད། ཆོ་གེ་ལི་པ་སྲ་རྒྱལས་གྱིས་ལྟོང་མི་ནག་སྲར་པ་སྐྱབས་གྱི་
མཆོད་རྟེན་བཞེངས་སའི་ས་དང་། ཁོང་པ་སྲ་རྒྱལས་གྱི་པ་ས་གང་གི་བྱས་ན་
དགའ་བཏགས་པའི་མོ་ལྷང་ཞུས་ཆོ་བྱིད་པ་སྲ་རྒྱལས་གྱིས་རྟེན་འབྲེལ་ཞུ་རྟེན་རེ་
ཞིག་དང་། ང་རང་གིས་བཏགས་པ་རེ་བྱེད་གསུངས་པ་ལྟར་པ་གེ་ལིས་གཡུ་ཞིག་
སྲལ་བས་གེ་ལི་གཡུ་རྒྱལ་ཁབ་ཐང་ཆེ་གསུངས། སྲ་གེ་ཆེས་མཆོལ་ཞོགང་སྲལ་
བས་གེ་ཆོ་བྱེད་ཁག་ཀུན་ལ་དམར་ཟེར། གེ་འཕན་གྱིས་མདའ་ཞིག་སྲལ་བས་གེ་
འཕན་ཉག་སྒན་དག་ལ་དཔལ་ཟེར། གེ་རྒྱ་ཡིས་སྒྲ་མ་དམར་འདོམ་ཆ་ཤས་དང་
རྒྱང་ཤ་ལག་པ་ཞིག་སྲལ་བས་གེ་རྒྱ་རྟ་ཤ་ཀུན་ལ་ལྟོང་ཟེར། བརྩེས་ཁ་བཏགས་
ཤིག་སྲལ་བས་བརྩེའི་ཁ་དར་དགུང་ལས་མཐོ་གསུངས། དེ་ལྟར་སླ་མ་བཀྲ་ཤིས་
བཟང་པོས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མཆོན་ལྟས་ལ་བཏགས་དབྱང་བྱས་ནས་བྱིད་རྒྱལས་གྱིས་

མཆོད་རྟེན་དེ་སྐད་ཀྱི་ཞེས་པའི་ས་ནས་བཞེངས་ན་ལགས་གསུངས། ཁྱིའ་རྒྱལ་ས་
 ཀྱི་པ་ས་འདི་ན་མེད། འདི་ནས་ཉི་མ་རྒྱབ་ཀྱི་ཕྱོགས་སུ་སོང་དང་སྟོང་ཚྲིག་དཀར་
 མང་ལ་བཞག་འདྲ། དར་འཕྱུ་དགུང་ལ་བསྟེགས་འདྲ། བར་འཕྱོང་སྟེང་སྟེང་ནང་
 ཏུ་བཞག་འདྲ། སྒྲིབ་ན་གཡག་སེ་བོས་རྩ་མ་ཐུག་ཐོག་ཏུ་འཕྱར་བ་འདྲ་བའི་ས་ཆ་
 ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ཏུ་པ་ས་ཀྱིས་དང་སྟེ་ཁ་རྒྱ་ཆེ་བས་གཅིག་གི་སྒྲིབ་ཆ་གཅིག་གིས་
 སོ་མི་ཐུབ་པའི་སྟེ་མངའ་མང་རྒྱས་ཐུབ། སྟོང་རྒྱང་འཕྱོང་གི་ས་ནས་སྒྲིབ་འབྲུ་ཐུག་
 རྩོམ་བས་བརྒྱ་ས་ཡན་ཆད་ཀྱི་བདག་པོ་བྱེད་ངེས་རེད། ཅིས་གསུངས་ནས་ལྷང་
 བསྟན་ཏོ།།

གེ་ཆེའི་བརྒྱད་པ་ལ་དགེ་ཆེ་མ་ལག་སོང་གསུམ་ཟེར་བ་ཡོད། ༡ མ་མོ་ནི། སེར་
 རྒྱལ་དཔོན་ཆོང་། རྩ་རྒྱལ། རྩ་མར་མ་སོགས་ཡིན། དེའི་རྒྱུད་ཏུ་དགེ་ཆེ་སྟོ་བཟང་
 ཟེར་བ་དང་། མགོ་ལོག་དབང་ཆེན་བཟང་གཉིས་ལ་ག་ཐོག་དགེ་ཆེ་མ་རྒྱ་པཎ་འི་
 ཏུ་འཕྱར་མེད་ཆོ་དབང་མཆོག་གྲུབ་འབྱུངས། ༢ ལག་འའི་བརྒྱད་པ། ཁོ་རྒྱལ་འོམ་
 སུ་ཤོང་འགབ་སོགས་ཡིན། ༣ མོང་པ་སྟེ་གེ་རྒྱལ་བརྒྱད་པ་ཆེར་མེད། གེ་འཕན་
 ཀྱི་བརྒྱད་པ། བན་དཔོན། དེའི་སུ་གེ་ཁོད་མར་ནས་སུ་བརྒྱད་རིམ་བཞིན་སྟེ་
 སྒྲུབས་ཡག །དེའི་སུ་སྟེ་མ་སྒྲུབས། དེའི་སུ་དགེ་སྟོང་བསོད་ནམས་ལྷན་གྲུབ།
 གསུངས་ལུག །དབལ་འབུམ་རྒྱལ་གསུམ་ཡིན། དེའི་སྟེ་མའི་སྐས་སུ་རབ་བྱུང་བཅུ་
 གཅིག་པའི་ས་བྱི་སྟེ་ལོ་ ༡༦༥ ལོར་ཀུན་མཁྱེན་སྟེ་མ་ངག་དབང་བཙོན་འབྱུས་
 འབྱུངས། ད་ཏུང་གེ་འཕན་གྱི་བརྒྱད་པ་གཅིག་གཡུ་ཁོག །གཙང་ཁོག །སྟེག་ཁོག་
 རྒྱལ་དང་། མ་སྟོར། སྟོང་དཔོན། སྟོང་ཟར་སྟོར་སོགས་ཡིན། སུར་པ་མར་གྱི་
 སུ་སྟོན་མཆོ་སྟོན་ཏུ་མཆོད་པ་རྒྱ་ཡོས་ཏུས་འབྱུགས་ཀྱི་སྒྲུབས་སུ་འཕོར་སོང་བ་དེ་
 དག་ལི་མང་གཡས་ཏུ་དང་གཡོན་ཏུ། མྱེ་གཞུང་མ་སོགས་ཡིན། དབལ་རྒྱལ་ཁོམ་
 མར་ཟེར་བའང་ཡོད་དོ། གེ་ལའི་སུ་རྒྱང་བ་བན་ཞར་གྱི་བརྒྱད་པ། དབལ་རྒྱལ་
 རྒྱག་སྒྲུབས་ཀྱིས། མགོ་ལོག་འབུམ་ཕྱག་རྒྱལ་གྱི་སྟིང་མོ་སྒྲངས་ཏེ་རྩོད་རྩེས་
 མདའ་ཏུ་མགོ་ལོག་ལ་ས་བསྐྱང་ནས་མཁར་གནི་བཟུང་། འདི་ལ་སུ་གཉིས་ཡོད་
 པའི་ཆེ་བ་སྟེག་ལྷ་འཕན་དང་རྒྱང་བ་འབུམ་ཕྱག་རྒྱལ་གཉིས་ཡིན། མདོ་སྒྲིབ་ཆོས་

འབྱུང་དུ། རྟག་ལྟ་འཕན་གྱི་བརྒྱད་པ་རྣམས་ཤོས་ནང་དུ་ཅུ་བ་བྱས་ནས་བཞུད་
 པའི་བརྒྱད་པ་གསེར་ཐར་དཔོན་རིགས་ཡིན་གསུངས་ཡོད་ཀྱང་ཡང་ཁ་ཅིག་གིས་
 ཟེར་སྟོལ་ལ། རྟག་ལྟ་ལྟ་འཕན་ལ་བྱ་མེད། བྱི་འབུམ་ཕྱག་རྒྱལ་ལ་བྱ་མང་ཟེར་
 པའི་དཔེ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད། གོང་གི་བཤད་ཚུལ་རྗེས་མ་ལྟར་ན་འབུམ་ཕྱག་རྒྱལ་གྱི་
 བྱ་ཆེ་བ་སྤྲེལ་རྒྱལ་རྒྱུད་བ་སངས་རྒྱས་འབུམ་ཡིན། སྤྲེལ་རྒྱལ་རྗེས་མ་དེའི་མཁར་
 གོང་མར་བཞུད། དེའི་ཨ་པོས་བཟའི་བྱ་སྤྲེལ་ཡིན། དེའི་བྱ་ཆེ་བ་བཞུན་
 འཛིན་རྒྱུད་བ་ཤུག་ཐར་སོགས་བྱ་སྤྲེལ་བརྟན་ཡོད། དེ་ནས་བཟུང་ཤོས་ནང་ནས་
 ཤོས་སྟོད་སྟོད་བྱས་ཏེ་ཡུན་རིང་ལ་བཞུད་དོ། །དེའི་ལོ་རྒྱུས་མང་ཡང་ཡི་གེ་མང་
 དོགས་པས་རེ་ཞིག་བཞག་གོ། བན་ཁར་གྱི་བརྒྱད་པ་སྤྲེལ་རྩོད་སྟག་དུ་ཞེས་པའི་
 ས་ཆར་དབལ་ཤུལ་མཁར་སར་ཆང་། དེའི་བྱ་གཡུང་རྒྱུད་དབང་དང་། གཤིན་
 རབ་འཕན། འབུམ་རྒྱབས་ཡག་དེའི་བྱ་ཁྲོ་ཁྲོ་ཞེས་པའི་བྱ་ཆེ་བས་སྤྲེལ་གྱི་ཕུ་ནང་
 བས་འབྲོག་ས་བཟུང་བས་ལུ་ཐལ་དང་། བྱ་རྒྱུད་བས་ཁེ་སྟོད་དུ་འབྲོག་ས་བཟུང་
 བས་བརྒྱད་པ་ཁེ་ཐར་དཔོན་རིགས་ཡིན། དེ་ལ་དབལ་ཤུལ་ཁྲོ་ཁྲོ་ཁ་གསུམ་ཟེར།
 དབལ་ཤུལ་ཤུར་པ་རྒྱབས་ཀྱི་བྱ་རྒྱུད་བ། བྱ་རྒྱུད་གི་བརྒྱད་པ་ལ་བྱ་རྒྱུད་ཆོ་བཞི་
 ཟེར་བ་རྟ་ཡག་ཆོས་གསུམ་འཕན་དང་བཞི་ཟེར་བ་བྱུང་། ཡང་བཤད་ཚུལ་གཞན་
 ཞིག་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། དབལ་ཤུལ་དཔོན་རྒྱལ་རིག་ལོས་དག་རྒྱན་ལྟར་ན། དབལ་
 ཤུལ་ནི་སྟོང་བཅན་སྤམ་པོའི་གདུང་རྒྱུད་ཡིན། ལ་སེ་རྒྱབས་སམ་དབལ་རྒྱུབས་
 ནི་སོག་རྒྱལ་པོ་བྱ་ན་ཅན་གྱི་སྟོན་པོ་ཡིན། རྗེས་སུ་རྒྱལ་སྟོན་བར་བསྐྱོག་མེད་གྱི་
 ཆོད་པ་བྱུང་སྟེ་གདོང་ལ་སེ་རྒྱབས་བྱིམས་ལ་བཅུད་སྤམས་བྱིམས་ཁང་ནས་ཕྱིར་
 སྟོས་ཏེ་དོ་ཁོག་དུ་ད་བའི་རྒྱ་སྟོན་རྫོང་བཟུང་བ་ཡིན་ཟེར། ཁོ་པོས་བཞུས་ན་དེ་
 གཞིས་ལ་བྱུང་པར་ཆེར་མེད་སྟུམ། གང་ཡིན་ཟེར་ན་དབལ་ཤུལ་དེ་སོགས་ཡུལ་
 བས་འོང་བ་གཞིས་ཀས་གསལ་བཤད་བྱས་ཡོད།

གསུམ། དེ་ནས་དབལ་ཤུལ་རྩོད་འབྲོག་གཞིས་སུ་གྱེས་ཚུལ།

སྤྲེལ་རྒྱབས་དང་སངས་རྒྱས་འབུམ་གཞིས་ལ་དབལ་ཤུལ་སྤྲེལ་སངས་གཞིས་
 ཟེར། དེའི་དང་པོ་རྩོད་ཁ་གསུམ་གྱིས་ཚུལ་ནི། སངས་རྒྱས་འབུམ་གྱི་བྱ་འབུམ་

[illegible]

ནས་དེ་སྐབས་གསེར་ཐར་རུ་རིག་འཛིན་ཀྱན་བཟང་ཤེས་རབ་བཞུགས་ཡོད་པར་
ལུང་བསྟན་ཞུས་ཆོ་ལུག་ལྷའི་ཆོས་བརྒྱད་ཉིད། གསེར་འབྲོང་རིའི་མདུན་རུ་སོང་
དང་རྟགས་རྟེན་འབྲེལ་བཟང་པོ་བཅས། དཔོན་ཐོབ་ལོན་ཡོང་གསུངས་པ་ལྟར།
དབལ་ཤུལ་ཤུལ་ཐར་དང་། གཉན་ལོ། ཆོས་ཁོ་གསུམ་དང་སང་སང་དིུ་རྒྱལ་
རྣམས་གསེར་སྤྲད་ར་ལ་དང་། དེ་ནས་ཡར་ཡོང་སྟེ་དམ་ཅན་ལ་བསང་ཐུད་ནས་
ཡར་འབྲོང་རིལ་བསང་ཐུལ་སར་འགྲོ་ཆོ། ཆང་མ་གྲོས་བྱས་ཏེ་རྟ་སུ་མགྲོགས་
དཔོན་ལ་བསྐོ་རྒྱ་བྱེད་པར་ཐག་བཅད་ནས་རྒྱག་ཆོ་ཤུལ་ཐར་གྱི་རྟ་ཡིས་མགྲོགས་
དར་ལོན། དེའི་ཡར་རྒྱབ་སོག་པོའི་རྩོན་པ་ཆ་ཤས་གསེར་འབྲོང་རིའི་མདུན་ཨ་
ཁྱའི་བསང་ཁང་ལ་བསྐད་ཡོད་པའི་ནང་ནས། རྣམ་པོ་ཞིག་གི་རྩི་ལམ་ལ་ཡུ་མོ་
རུང་ར་ཅན་ཞིག་སོད་པ་རྩིས། རྣམ་སྤྲད་རོགས་པ་རྣམས་ལ་དེ་ལྟར་བཤད་པས།
ཐོ་རེངས་སྐབས་སུ་ཡུ་མོ་རུང་ར་ཅན་ཞིག་སོད། རོགས་ན་རྣམས་ཀྱིས་ཁྱོད་ཀྱིས་
དེ་ལྟར་ཐིག་ན། ཁྱོད་ཆེ་དགུ་ཡུག་བཅུའི་མགོ་ལ་ཐུད་ངེས་ཡིན་ཟེར་ནས་ཁོང་
རྣམས་ཀྱི་སྐ་སྟན་ཁྱིང་བ་དང་བཅས་པའི་བྲི་ཞིག་བརྟེནས་ནས། རྣམ་པོ་དེའི་སྟེང་
རུ་བསྐད། ནང་ར་བསྐོ་ལ། ཤ་བཅོས། གསེར་ཅི་ཅན་གྱི་བསང་སྟེར་ནང་རུ་རུང་ར་
བཤམས། ཆང་ར་རྣམ་པོའི་སྟོན་རུ་སྟེར་འཛིག་བྱས། ཉི་ཅེ་ཤར་འོང་རུས་ཤུལ་
ཐར་སོགས་སྟེབས་སྐབས། རྩོན་པ་རྣམས་ཀྱིས་འུ་ཅག་དམག་གིས་བསྐོར་ཆར་
འདུག་ཟེར་ནས་བཅའ་ལག་ཆང་མ་བརྒྱར་ཏེ། ཁྲོས་ཤུལ་རུ་སྟོན་མ་ཤུལ་ཐར་
སྟེབས་ནས་རྟེན་འབྲེལ་ཤིན་རུ་ལེགས་པས་བྲི་ཐོག་རུ་བཞུགས། དེ་སྐབས་གཞན་
རྣམས་ཀྱང་སྟེབས། དེ་ཁོང་རྣམས་ཀྱིས་ར་དང་ཤ་རོལ་རྩེས་དབལ་ཤུལ་ཤུལ་ཐར་
ཀྱིས་གསེས་མཁར་བསྟོད་དེ་བསང་ཐུད་སྐབས་ནམ་མཁའ་ནས་སྤྲ་ཞིག་རང་བྱུང་
རུ་གྲགས་ཏེ་མི་རབ་བདུན་ལ་དབལ་ཤུལ་དཔོན་སང་ཟེར་བ་མགོ་མི་ཞབས་དང་
ལག་པ་བྱང་ཞབས་ལ་མི་འགོ། མི་གཅིག་བྱང་གི་ཁར་མི་འཆི་ཟེར་རྩེས་ཆིབས་
སྐའི་སྤ་རུའི་མགོར་གོས་ལྷ་བ་དཀར་པོ་སྒྲུབ་མེད་པ་ཞིག་གནང་སོང་། དེ་ནས་
སྒྲུབ་གསུམ་གྱི་ཆོས་ཁོ་ལ་ཡུ་མོའི་རུང་ར། གཉན་ལོ་ལ་གསེར་སྟེར་གནང་། ཤུལ་
ཐར་ཁོང་གི་ལྷ་བ་བྲིར་ནས་སོང་། ལྷ་བ་དེར་ཡོངས་གྲགས་ལ་དབལ་ཤུལ་གྱི་ལྷ་

ཐུང་མ་ཟེར། དེ་ལྟར་རྟགས་དང་རྟེན་འབྲེལ་ཕྱན་ལུས་ཆོགས་པ་དབལ་ཤུལ་ཤུག་
 ཐར་ལ་འགྲིགས་ཏེ་གསེར་ཐར་གྱི་ཡི་དཔོན་རབ་དང་པོ་ལ་མངའ་གསོལ་པ་ཞིག་
 ཡིན། གཉའ་ལོས་ཀྱང་མདུན་ལུང་འགབ་མའི་མདར་གསེས་མཁར་བསྟོད། ཆོས་
 ཁོས་འཁྲོང་རིའི་མཚུལ་ཐད་དུ་གསེས་མཁར་བསྟོད། རྗེས་མར་མི་རྣམས་ཀྱིས་
 ཤུག་ཐར་ལ་དབལ་ཤུལ་དཔོན་ཆང་དང་། གཉའ་ལོ་རྟགས་པ་ཡི་ཚུལ་དུ་ཐོན་
 བའམ་རྟག་རྒྱ་ཟའི་བུ་ཡིན་པས་ན་རྟག་ཟ་དང་། ཆོས་ཁོ་རྗེས་མར་ཐོན་པའམ་
 རྗེས་གར་ཟའི་བུ་ཡིན་པས་ན་རྗེས་ཟ་ཆང་ཟེར། མོང་དུ་བཤད་བའི་ཤུག་ཐར་གྱི་
 ལུ་ཐུང་མ་དང་། གཉན་ལོའི་གསེར་ཐེར། ཆོས་ཁོའི་དུང་རུ་རྣམས་ནི་ཁག་གསུམ་
 པོས་གཡང་རྩས་ལ་བཅིས་ཏེ། དམངས་གཙོ་བོས་བསྐྱར་མ་བྱས་བར་ཉར་ཆག་
 བྱས། འདིའི་དུས་སྐབས་ནི། ཐོད་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་བགྲང་བྱ་ནི་ཤུ་པ་མེ་
 པོ་ཁྱི་ལོ་གྱི་ལོ། ༡༧༠༠ ལོར་ཡིན། དེ་ནས་དབལ་ཤུལ་ཤུག་ཐར་གྱིས་སོག་ཙོ་ཡོད་
 རྒལ་པོ་སྤྲས་མོ་སྤངས་ནས་དེའི་བུ་རྟ་མགིན་ཡག་ཡིན། དེའི་སྤྲས་མགོན་ལོ། དེའི་
 སྤྲས་རབ་བརྟན། དེའི་བུ་དབང་ཆེན་བཅས་ཡིན། དེའི་སྤྲན་དཀའ་ཐུབ་ཡང་ཡིན།
 དེ་ནི་མོང་དུ་བཤད་བའི་རྟོ་སྤྲད་ཆང་གི་ཐོབ་ལ་འགོ་རྒྱ་དེ་ཡིན། དཔོན་དབང་
 ཆེན་ལ་སྤྲས་མེད་པས་གདུང་རྒྱུད་འགོ་ངེས་ཟེར་ནས་སྟོང་དཔོན་སྤྲ་མ་རྟོ་རྗེ་ལྟན་
 གུབ་གདན་དྲངས་ནས། ལུང་བསྟན་ཁྱེས་ཆོ་ངེད་རང་གཉིས་གསེར་འཁྲོང་རིལ་
 བསང་ཞིག་ཕུལ་སར་འགོ་དང་རྟགས་རྟེན་འབྲེལ་ཡོད་གསུངས་པ་བཞིན། དཔོན་
 དབང་ཆེན་ཁོང་གཉིས་བྱོན་སའི་ལམ་བར་ནས་གཡུ་དུག་དཀར་ལེགས་པོ་གཉིས་
 རྟེན། གཅིག་དེ་ཁོང་གི་ཕུད་སྟོང་མགུལ་དུ་བཏགས། གཅིག་དེ་དབང་ཆེན་གྱི་
 མདའ་དར་ནང་ལ་བཏགས། སང་པོད་ད་ཆོད་བྲིད་ལ་གསེར་མགོན་པོ་འཁྲོང་
 རིའི་སྤྲ་བུ་ཞིག་ཡོད་ཅེས་ལུང་བསྟན། ཕྱིར་ལོ་བསྐལ་པ་འབྲུག་གི་ལོར་དཔོན་མོའི་
 ལུས་ལ་བྱིས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་བཅས་པའི་ཆོ་ན་གཡུ་འབྲུག་གི་བྱིས་དུ་བབ་པའི་ལོ་
 རྒྱས་སོགས་ཡོད་དོ།

བཞི། ལྷ་སྤྲས་བསོད་ནམས་རྟོ་རྗེའི་སྟོར།

ལྷ་སྤྲས་བསོད་ནམས་རྟོ་རྗེ་ནི་གསེར་མགོན་པོ་འཁྲོང་རིལ་བུ་ལྷ་སྤྲས་བསོད་

ནམས་དོ་རྒྱུ་རེད། ཁོང་གི་སྤྱི་གཟི་བརྒྱུད་ཀྱིས་སྤྱི་གསུམ་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་ཅིང་།
གསུང་བཅའ་མོ་དྲུང་སྤྱི་བདེན་པར་སྤྱོད་བཞུགས། ཐུགས་མཐུན་བའི་ཡེ་ཤེས་ཆགས་
ཐོག་མི་མངའ་བས། རྩེ་དགེ་ཚང་གིས་མགྲོན་ཁང་དུ་གདན་དྲངས་སྐབས་ཁོང་ལ་
གསེར་ཐར་གྱི་ཚོ་དཔོན་བརྒྱ་ཐམ་པ་རོགས་པ་ལ་འགྲོ་དགོས། ཞེས་བཀའ་གནང་
བ་བཞིན་དུ་གསེར་རྩ་བ་རྒྱུ་མེད་རང་རང་གི་རྩ་སྤྲོ་ཆས་དང་། གོས་ཀྱིན་ཆས་
སོགས་མཛེས་པར་བྱས་ཏེ། ཆས་ཚོ་ལྟ་སྤྱོད་ཀྱི་ན་བཟའ་དང་ཆེབས་རྩ་རྒྱུ་མེད་
འདྲ་བཟའ་པོ་མིན་པས་རོགས་པ་ཚོར་སེམས་བྱལ་ཆེ་ཡང་རྩེ་མར་སྤེལ་དགེ་ཚང་
གི་སྤྱི་མི་བརྒྱ་ཙམ། ཆེབས་བསུ་ལ་ཐོན་སྐབས་ལྟ་སྤྱོད་མི་རྩ་གཉིས་གནས་འགྱུར་
སྐབས་ཐམས་ཅད་ཏ་ལས་ནས་དགའ་སྤྱོད་སོང་། དེ་ནས་ལྷགས་རྩ་མོ་བྱང་སྤྱོད་རྩ་
ལས་བབ་ཆོ་ད་བྱིད་ཚོས་སྤྱོད་བཟའ་པོ་ཞིག་ཚུགས་མ་གཏོགས་ང་མཁར་འདྲིའི་ཨེ་
ཐེག་གསུང་ཆོ་སྤྱོད་མ་རྒྱུ་མེད་ཀྱིས་ཨེ་མི་ཐེག་ཟེར། རྩེ་མེད་རྒྱུ་མེད་དགེ་
ཡོངས་ཀྱིས། གསེར་ཐར་གྱི་ཆས་པོ་ཐམས་ཅད་ཁ་ཏོབ་ཆེ་བ་རེད་མ་གཏོགས་སྤེལ་
དགེ་ལྷགས་རྩ་མོ་བྱང་གིས་མི་ཐེག་པའི་མི་ཞིག་ཨེ་ཡོད་པས་མ་ནས། ཁོང་དགོད་
ཤོར་བའི་སྐབས་སུ་སྤྱོད་ཐོག་ནས་བྱོན་དུས་མཁར་ལྷག་ལྷག་འདར་ཆོ་ཐམས་ཅད་
ཏ་ལས་པ་དང་སྤྱོད་ནས་སྤེལ་དགེ་རྩལ་པོས་ཀྱང་སྤྱོད་ཀྱིས་གཟིགས་ཀྱིས་དང་ཁ་དར་
བཟུང་ནས། བྱིད་ཀྱིས་ཐུགས་སྤྱོད་མ་གཏོགས་པའི་མཁར་འཆུག་འགྲོ་གི་ཁྱེས་ཆོ།
ལྟ་སྤྱོད་ཀྱིས་འོ་ན་དེ་ལྟར་སྤྱོད་མི་དགོས། ངས་བྱིད་ཆོ་ལ་འདྲིགས་མདོག་མིན་
དང་ངོ་མ་ང་རང་ལྱིད་པོ་ཞིག་འདུག་པས། དེ་ནས་ཤིག་བྱིར་ཤོག་གསུང་། དེ་མ་
ཐག་ནས་བྱིར་ཤོག་གསུང་། དེ་མ་ཐག་ནས་བྱིར་ཡོང་ཆོ་ཐུག་གང་བྱུང་སྤེལ་དེ་སྤྱོད་
ལ་གཏོར་ནས། མགོན་པོ་ལྟ་དམག་བྱེ་བ་དྲུང་ཐུར་གྱིས་མཁར་སྤྱོད་གསུང་ཆོ་
མཁར་དེ་དཔྱ་སེ་བསྟན། ཐམས་ཅད་ངོ་མཚར་ཏེ་མཚན་སྤྱོད་གྲགས་ཀྱིས་ས་
གཞི་གང་། བརྒྱ་འབྲུལ་སྤྱོད་འབྲུལ་བྱས་ནས་རང་ལྷལ་ལ་ལོག། གཞན་ཡང་
རྩགས་དང་། ཐུབ་པ་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་པ་ཡོད་ཀྱང་ཡི་གེ་མང་བར་དོགས་ནས་
མ་བྱིས། འདི་ཡིས་དུས་དབལ་ཤལ་ཆེས་དར་ཁིང་རྩལ་པའི་སྐབས་ཞིག་ཡིན་ཏེ།
སྤྱོད་པ་འགྱུར་ཡང་སྤྱོད་ལས་ལྷག་འགྱུར་གྱིས་རྩེ་བཟའ་དུ་སོང་། དབང་ཆེན་གྱིས་

མཆོག་བཟ་ཐར་ལོ་ལ་བྱ་གཅིག་ཡོད་པ་མགོན་རྟོག་རེད། འདི་ནས་བཟུང་དབལ་
 རྒྱལ་དཔོན་གོང་མ་གྱིས་པ་རེད། དཔོན་འདི་ཡི་མཆོན་ནི་གསེར་མགོན་པོ་འབྲོང་
 རིས་གསོལ་པ་ཡིན་ཟེར། དེའི་བྱ་སྐལ་བཟང་མགོན་ཡིན། དཔོན་འདི་ནི་གཏེར་
 རྩོན་ཉི་གྲག་གི་ཡང་སྲིད་ཡིན་ཟེར་བ་རེད། ཁོང་གིས་གསེར་འབྲོང་རིའི་རོར་
 གཏེར་བླངས་ཤུལ་ད་ལྟ་ཡར་མཇལ་རྒྱ་ཡོད་པ་རེད། དེའི་བྱ་དབལ་ཤུལ་ཆོ་སྒྲུབ་
 མགོན་སྤྱན་ནམས་རེད། དབལ་ཤུལ་དཔོན་འགབ་མའི་དབང་རུ་བཀྱང་ན། གོང་
 རུ་བཤད་པའི་ལྟ་སྤྱས་བསོད་ནམས་རྟོ་རྩེའི་བྱ། ལྟ་སྤྱས་བསོད་ནམས་ལོར་བྱ་
 དང་། བསོད་ནམས་མགོན། བསོད་ཆན་སྤུལ་སྤྱ་དང་བྱ་ཐོབ་མགོན་དག་ནམས་
 ཡིན། ལྟ་སྤྱས་བསོད་ནམས་ལོར་བྱས་སྤྱི་ལོ་ ༡༧༡༩ ལོར་གསེར་ཆོད་ཆན་ཐང་རུ་
 བདུད་འདུལ་མཆོད་རྟེན་བཞེངས། དེའི་སྤྱས། དཔོན་སྤུལ། མཁུན་ལོ། རིག་ལོ།
 བསོད་ནམས་སྤྱན་གྲགས། དམེ་རྒྱལ་དཔལ་མགོན་ཕྱིན་ལས་རབ་བརྟན་ནམས་
 ཡིན། བསོད་ནམས་སྤྱན་གྲགས་གྱིས་དཔོན་གོང་མའི་ཐོབ་བཟུང་ནས་གསེར་ཐར་
 ཡོང་ལ་དཔོན་བྱས། ཁོང་ནི་སྤྱ་གཟི་བཞིན་ཆེ། གསུང་དཔེ་ཆ་སྤྱན་ངག་ཀྱན་ལ་
 བཟང་། བཤད་ན་གཏམ་མཁས། བསྐྱར་ན་སློབ་ཟུང་། བཅན་པོའི་གཉའ་གཞོན།
 ཉམ་རྒྱུང་སྦྱང་བའི་ས་མ་ལྟ་བུའི་དཔོན་བཟང་པོ་ཞིག་ཡིན་ཏེ་དེ་ཡང་དཔོན་སྤུལ་
 བཟང་མགོན་གྱི་སྤྱ་རིང་ལ་གསེར་ཐར་གྱི་ཐེ་པ། རྒྱལ་ཤུལ་དང་རྒྱུང་ཡོས་སྤྱད་
 མའི་དཔོན་འབྲོང་ལི་ཟེར་བ་དེས། གསེར་ཐར་གྱིས་ལྷ་སྤྱི་གང་མ་དགེ་ཆེ་ཆོ་རྟོག་
 ལ་སྤྱན་པའི་རྟེན་བྱས་ཏེ། འབྲུག་གཞི་བྱང་ཆོ་གསེར་ཐར་གྱི་དམག་འདུས་ཤིག་
 བྱེད་སྐབས་ཁྲི་དམག་གཅིག་ཆོགས་ཟེར། མདོར་ན་ཁོ་སྤྱབས་ཡན་ཆད་གྱི་དམག་
 ཡོད་པ་མ་ཟད་རྒྱ་ཁོ་རྒྱའི་དམག་ཡང་ལུང་གཤམ་བྱས་ཟེར།

ལྟ། དབལ་ཤུལ་དམག་འདུས་གྱི་ཁྲིམས་ལུགས།

ཁྲི་དཔོན་གཅིག་དེ་བསོད་ནམས་སྤྱན་གྲགས་ཡིན། དེའི་འོག་རུ་སྦྱང་དཔོན་
 བཅུ། སྦྱང་དཔོན་རེ་རེའི་འོག་རུ་བཅུ་དཔོན་བཅུ། བཅུ་དཔོན་རེ་རེའི་འོག་རུ་
 བཅུ་དཔོན་བཅུ་རེ་བྱས་ཏེ་གྲར་ཁག་བསྒྲིག་ནས། མི་རེ་རེ་བཞིན་རུ་རྟ་དང་རྟ་
 རོགས་མདའ་པོགས་ལག་ཆ་སོགས་རོས་བླང་ཅིས་སྤྱད་བྱས། མི་ཆང་ནི་ནམས་ལ་

ཉེས་ཆད་བཅད། ཚང་ནི་རྣམས་ལ་བཏང་རག་བྱས་ཏེ་སོ་སོར་གྱིས་སོང་། དེ་ནས་
རུང་མ་འགོར་བར། ཁོང་དགུང་གངས་སུ་མ་རུའི་ནང་སྐྱ་ཕྱང་ན་ལས་འདས་སོང་
བའི་སྐབས་དང་བསྐྱེད་ནས། ཚེ་རྫོང་གིས་སྤར་ཡང་འབྲུག་གཞི་བསྤང་ནས་ཆེར་
རྒྱས་ཏེ་གཡུལ་ཐེངས་མང་འཐབས་ཏེ་ཕན་ཚུན་གྱི་བསད་གངས་མང་བྱས། དེའི་
སྐབས་གསེར་ཐར་གྱི་དཔོན་པོ་རིག་འཛིན་དོན་འབྱུང་ཡིན། དེ་ཡི་རུས་སྤྱི་ཚེ་
རྫོང་གིས་ཁོ་རང་གི་ཕྱི་པ་རྒྱང་ཆ་ཚང་ལ་སྤྱོད་མང་པོའི་ཐད་ནས་གཉའ་གཞོན་
བྱེད་པའི་སྐབས་དང་བསྐྱེད་ནས། རིག་དོན་གྱིས་རྒྱང་ཆེ་ཕྱི་པ་གསེར་ཐར་ལ་
ཐབས་གྱིས་བསྟུས། དེ་ལྟར་དགུལ་གཡུལ་འཐབ། གཉེན་ལྷ་ཁྲིམས་གྱིས་བསྐྱུང་
ཡོད་ཚེ། དབལ་ཤུལ་དཔོན་ཚང་གིས་གསུང་མཛད་གནང་སྐབས་དེད་དབལ་
ཤུལ་གསེར་ཐར་ཟེར་རྒྱ་འདི་དབུས་སེར་པོ་ལ་གསེར་བྲལ་འཇལ་མ་ཚུང་། རྒྱ་
ནག་པོ་ལ་ཇ་བྲལ་འཇལ་མ་ཚུང་། གསེར་ཞོ་གང་གིས་རང་ཚུགས་ཟིན་བཟད་ནི་
ཞིག་ཡིན་ཟེར་བ་དང་། དེད་དབལ་ཤུལ་དཔོན་ཚང་ཟེར་རྒྱ་འདི། གུར་དཀར་
རྒྱང་མིན་ན་མགོ་སྤར་མ་ཚུང་། ལྷ་སྤ་མ་མིན་ན་ཕྱག་འཆལ་མ་ཚུང་། ཟེར་ནས་
རང་བཟོད་བྱེད་སྤྱོད་ཡོད་པ་དངོས་གནས་རེད། དབལ་ཤུལ་གསེར་ཐར་དེ།
བོད་རྒྱངས་དང་། སི་ཁྲོན། མཚོ་སྤྱན། བཅས་གྱི་བར་དུ་གནས་ཀྱང་། དབུས་གྱི་
མངའ་ཞབས་སྤྱི་འགོ་མ་ཚུང་ལ་མཚོ་སྤྱན་སྤྱོད་ཀྱི་མ་ཕུ་རྒྱང་གི་མངའ་ཞབས་སྤྱི་
ཡང་འགོ་མ་ཚུང་། ཁམས་སྤྱོད་ཀྱི་བྲག་འགོ་དཀར་མཛེས་ཉག་རོང་སོགས་གྱི་
མངའ་ཞབས་སྤྱི་རྒྱད་མ་ཚུང་བར་ལྷག་བཟད་ནི་ཞིག་རེད། ད་རུང་དཔེ་ཞིག་ལ་
དགུ་དཔའ་ཡིས་བརྟལ་མི་དགོས་པར། ལྷ་ཡིས་འདུལ་ཡོང་ཟེར་བའི་དཔེ་ཞིག་
ཀྱང་ཡོད་པ་རེད། སྤྱོན་གསེར་ཐར་བཅིངས་གྲོལ་གཏོང་སྐབས་ཀྱང་། སྤྱོན་གསེར་
ཐར་རྒྱ་བོད་གང་གི་འོག་དུ་རྒྱུད་མ་ཚུང་བའི་རྒྱུན་གྱིས། སྤྱོ་ཀྱན་ནས་ངོ་ལོག་ཟིང་
འབྲུགས་བྱས། མཐར་ཀྱལ་ལོར་ངོ་ལོག་ཞི་འཇགས་བྱེད་སྐབས། དཔོན་རིག་དོན་
བཀོངས་ནས་མཚུག་རྫོགས། དབལ་ཤུལ་བསོད་ནམས་མགོན་གྱི་བྱ་ཚོས་རྒྱུང་
མགོན་དང་བྱ་ཐོབ་པ་ད་ཚུལ་གཉིས་ཡིན། པད་ཚུལ་ད་ལྟ་མཚོ་སྤྱན་དར་ལག་
རྫོང་ན་ཡོད།

དུག །དབལ་ཤུལ་ཁ་གསུམ་གྱིས་ཚུལ།

དེ་ནས་དབལ་ཤུལ་ཁ་གསུམ་གྱིས་ཚུལ་ནི། རིག་རྒྱ་ཟའི་བྱ་གཞན་ལོ་ནས་
བརྒྱད་པ་རིག་ཟ་སྟོང་མ་ཡིན། རིག་ཟ་སྟོང་མ་ལྟར་བྱས་ན་གཞན་ལོ་ལ་བྱ་གསུམ་
ཡོད་པ། ཆོས་སྦྱོང་། མགོན་ལོ། འཕགས་ལོ་གསུམ་ཡིན། འཕགས་ལོའི་བྱ་ལྟ་
མཆོག །དབལ་དགེ། །སྐལ་རྣམ་བན་བཟང་བཅས་ཡིན། བན་བཟང་ནི་གོང་དུ་
བཤད་པའི་རྟོག་ཆང་གི་ཐོབ་སྟོང་ལ་འགོ་རྒྱ་དེ་རེད། ལྟ་མཆོག་གི་བྱ་གྲུ་པ།
དེའི་བྱ་འཛིགས་རྒྱ་མ། དེའི་བྱ་རིག་བཟང་། དེའི་བྱ་སྒྲ་མ་རྣམས་རེད། ཆོས་སྦྱོང་
གི་བྱ་ཨ་གྲགས། དག་ལྷ། ལྟ་སྟོབས། བཅས་གསུམ་ཡིན། དག་ལྷའི་བྱ་སྟོང་ཆེན་བ་
ལོ། དེའི་བྱ་བསོད་ནམས་ལེགས་ལྟན། དེའི་བྱ་གསེར་ཁོག་སྟོ་འཕེལ་བཅས་ཡིན་
ནོ། །ལྟ་སྟོབས་ཀྱི་བྱ་གང་བཟང་། སྟོང་ཆེན་གྱི་བྱ་སྒྲ་མ་འབྲུག་སྒྲ་དང་དབལ་ཆེན་
གཉིས་རེད། དབལ་ཆེན་གྱི་བྱ་ཆོ་དབང་རྒྱབས་བཅས་ཡིན། མགོན་ལོའི་བྱ་ཀྱན་
ལེབ་རེད། དཔོན་རྒྱུད་འཛིན་ཚུལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། གཞན་ལོ་ནས། མགོན་ལོ་
ཀྱན་ལེབ། ཨ་གྲགས། སྟོང་ཆེན། དབལ་ཆེན་རྣམས་ཡིན།

༥ དབལ་ཤུལ་རྩིས་ཟ་ཆང་ལ་ཡང་སྟོང་སྟོང་གཉིས་ཡོད་དེ། རྩིས་དཀར་ཟའི་བྱ་
ཆོས་ལོ། དེའི་བྱ་སྐྱ་བ། ཆོ་དབང་། རིག་འཛིན། རོན་ཁོ་དང་། གཡོག་མའི་བྱ་སྟོང་
པོ་རྒྱབས་དང་ལྟ་ཡིན་ནོ། །དབལ་ཤུལ་སྐྱ་བ་ཆང་ལ་དབལ་ཤུལ་སྐྱ་བ་འགབ་
ཞབས་ཟེར་བའི་ཆོ་པ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་། རྩིས་སྐྱ་ཆོས་སྟོར་སྟོང་མའི་ཁོངས་སྐྱ་ཐིམ་
སོང་། དབལ་ཤུལ་ཆོ་དབང་ཟེར་བ་ལས་ཆོས་སྟོར་སྟོང་མ་གྱིས། དབལ་ཤུལ་རིག་
འཛིན་ཟེར་བ་ལས། དབལ་ཤུལ་རིག་འཛིན་འགབ་མ་ཟེར་བའི་ཆོ་པ་ཅིག་ཡོད་
ཀྱང་རྩིས་མར་རང་ཚུགས་མ་ཟིན་པར། ཆོས་སྟོར་སྟོང་མའི་ཁོངས་སྐྱ་ཐིམ་སོང་།
དབལ་ཤུལ་སྟོང་པོ་རྒྱབས་ལས་ཆོས་སྟོར་སྟོང་མ་གྱིས་ཚུལ་ནི་རིམ་བཞིན། སྟོང་
པོ་རྒྱབས་དང་། དེའི་བྱ་བྲག་ཤིས་མགོན། དེའི་བྱ་རྩི་རྩི་འབུམ། དེའི་བྱ་བྲག་ཤིས་
འབུམ། དེ་ལ་བྱ་གསུམ་ཡོད་པ་མགོན་པོ་ལྟན་གྱི་སངས་རྒྱལ་མགོན། ཆོ་ཐར་
འབུམ་རྣམས་ཡིན། མགོན་པོ་ལྟན་གྱི་བྱ་ཀྱི་ཁེན་རྒྱ་དང་། གྲགས་རྒྱལ་གཉིས་
ཡིན། ཁེན་རྒྱ་ཡི་བྱ་རྒྱ་མཆོ། དེའི་བྱ་འབུམ་པ། རིག་དབང་། སྟོང་ཚུལ་རྣམས་

ཡིན། ཆོ་ཐར་འབྲུམ་གྱི་བྱ་འཆི་མེད་མགོན་དང་སྔ་རྒྱུད་གཉིས་ཡིན། སྔ་རྒྱུད་གི་
བྱ་དུ་ལོ། རྒྱལ་མཆོན། རིག་མགོན་གསུམ་ཡིན། རིག་མགོན་གྱི་བྱ། རྩ་ལོ་ཡིན། རྩ་
ལོ་ནི་གསེར་ཐར་རྩོད་ཆབ་སྲིད་གོས་མོལ་ལྷ་ཡོན་ལྷན་ཁང་གི། གུའུ་ཁི་གཞོན་པ་
ཡིན། སོན་ཁོའི་བྱ་སྒོ་བཟང་དང་དེའི་བྱ་ལོ་ལྷག་གཉིས་འདི་རྟེན་མདའ་ཆོད་གི་
སྐབ་སྟེང་ལ་སོང་། དེའི་རྩེས་སུ་གསལ་རྒྱལ་དང་རྒྱ་མཚོ་བཅས་འི་རྟེན་མདའི་སྐབ་
སྟེང་ལ་སོང་རེད། །

བདུན། དབལ་ཤུལ་གྱི་ལྷ་སྟེ་ཆགས་རྒྱུལ།

སྟེ་ཆོ་མ་ལག་བཅོ་བརྒྱད། ཡང་ལག་ཉི་ཤུ་ཙམ། ཆོ་སྒན་སུམ་ཙུ་སོ་གཉིས་
སོགས་མདོར་ན་རྩོད་ཤིང་སྟོ་ཅན་ལ་བྲི་སྟེ་གཅིག །འབྲོག་སྒྲ་ནག་ཅན་ལ་བྲི་སྟེ་
གཅིག་སྟེ་བྲི་སྟེ་གཉིས་ཡོད་ཟེར་སྟོལ་ཡོད་དེ་ཞིབ་ཏུ་བཤད་ན་མ་ཤུལ་ཁ་གསུམ་
ནི་གུར་དཀར་མོ་ལྷ་བྱ་དང་། དེའི་ནང་ནས་གུར་མ་ཤུལ་དཔོན་ཆོད་ནི་གུར་
དཀར་མོའི་ནང་ཀ་ལྷ་བྱ་སྟེ་གསེར་ཐར་གྱི་སྟོག་ཤིང་རོ་མ་ཡིན། སྟོད་འབྲུམ་ཤུལ་
ཤོག་རྒྱག་གི་གཅིག །སང་སང་རི་ཐང་བདུན་གྱི་གཉིས། མཆོག་ཆོད་བྱང་སྟོགས་
བདུན་གྱི་གསུམ། བྱ་རྒྱུད་ཆོ་བཞི་བཅས་བཞི་ལ་གུར་དཀར་མོའི་ཆོན་ཆེན་བཞི་
ཟེར། དེ་ཞིབ་ཏུ་བཤད་ན། སྟོད་འབྲུམ་ཤུལ་ཤོག་རྒྱག་ནི། འབྲུམ་ཤུལ་སྟོད་སྟང་
གཉིས། སྟོད་བྱ་དང་ཁྲོམ་བྱ་གཉིས། ལོས་ཆོ་དང་རོང་མ་གཉིས་བཅས་རེད། སང་
སང་རི་ཐང་བདུན་ནི། སང་སང་བྱང་ཤུལ། སང་སང་རི་ནང་སང་། སང་སང་རི་
བྱ་སང་། སང་སང་གྱུ་ཐལ་མ། སང་སང་གནམ་ཤུལ་དང་བདུན་ནོ། །

མཆོག་ཆོད་བྱང་སྟོགས་བདུན་ནི། མཆོག་ཆོད་བྱ་ཐལ་མ། སྟེ་ཐལ་མ། འོམ་ཐལ་
མ། འོན་བ། ཁ་ཤུལ། རྒྱ་ལྷག་ མཆོག་ཆོད་རྒྱ་ཆོར་མ་དང་བདུན་ནོ། །བྱ་རྒྱུད་ཆོ་
བཞི་ཟེར་བ་ནི། རྩ་ལག་ཆོས་གསུམ་འཕན་དང་བཞི་ཟེར་བ། རྩ་ལོ་ ཡག་ལོ་
ཆོས་ལྷག །འཕན་ནི་བཅས་བཞི་བྱང་། རྩ་ཁོའི་བརྒྱད་པ་ལ་རྩ་ཤུལ་ཟེར། ཡག་
འེའི་བརྒྱད་པ་ལ་ཡག་ཤུལ། འཕན་ནིའི་བརྒྱད་པ་ལ་འཕན་ཤུལ་ཟེར། ཆོས་
ལྷགས་གི་བརྒྱད་པ་ལ་ཆོས་ཤུལ་ཁག་གསུམ་ཟེར་བ། བྱ་རྒྱུད་ཐ་བྱ། བྱ་རྒྱུད་ཏ་
སར་མ། བྱ་རྒྱུད་རྒྱ་གར་མ་བཅས་ཡིན། རྩ་ཤུལ་ལ་གོང་འགབ་བར་གསུམ་སྟེ། རྩ་

ཤུལ་གོང་མ། རྟ་ཤུལ་བར་མ་ད་ལྟ་གཏེར་སྟོན་སྐར་ཅུ་མའི་ཁོངས་སུ་ཐིམ་མོང་།
 རྟ་ཤུལ་འགབ་མ་སྟེ་རྟ་ཤུལ་ཅུ་ཐལ་མ་བཅས་སོ། རྟག་རྒྱ་རྟ་ཤུལ་གྱི་ཁོང་གཏོགས་
 ཡིན། དེ་ལ་རྟག་རྒྱའི་ཨ་དགའ་ལྟ་གསུམ་ཟེར་བ། རྟག་རྒྱའི་སྐར་སྐྱར། རྟག་རྒྱའི་
 ཨར་བོན། རྟག་རྒྱའི་ལྟ་སྐྱར་དང་གསུམ་ལས། རྟག་རྒྱའི་ཨར་བོན་འཕྲོན་མོང་།
 རྟག་རྒྱའི་ལྟ་སྐྱར་ད་ལྟ་སྐྱར་མདའ་རྩོང་གི་ཁོངས་སུ་གཏོགས། གོང་ཅུ་བཤད་པའི་
 བྱི་སྟེ་གཉིས་ཟེར་བའི་ནང་ཅུ་ད་ཅུང་ར་སྐྱར་ཁ་གསུམ། ལེ་ཁོག་མ། ཅང་སྟོང་
 གླུ་གཉིས། གཡུ་ཁོག་སང་། རྩོད་དང་རྩོད་ཆང་ན་མདའ་སང་སོགས་
 བཅིས་པས་བྱི་སྟེ་འདྲོར་ཞིག་ཡོད་ཟེར། བྱི་གསེར་ཐར་གྱི་ཆོ་པ་ཆང་མའི་མིང་
 གཤམ་གསལ་ལྟར།

༥ དབལ་ཤུལ་སྟོང་གླུ་གཉིས། ཞོ་རྟ་ཆོས་སྐྱར། འཕུམ་ཤུལ་སྟོང་གླུ་
 གཉིས། སྟོང་བ། ཁྱོམ་བ། བོས་ཆ། རོང་ཐལ། རྟག་བ། ལྷ་རྒྱ། བེས་སྐྱར། དཀྱིལ་
 ཅུ་འགོ་བ། རྒྱལ་ཤུལ། འགོ་བ། བཙོག་བ། ཆོ་ཤུལ། སང་ཤུལ། རྒྱུང་ཡོས་
 སྟོང་གླུ་གཉིས། ཞོ་སང་། དགེ་ཆེ་བ་སང་། རྟ་ཤུལ་གོང་འགབ་བར་གསུམ། རྒྱ་
 ཤུལ། བོ་འཕན་རྩོད་རི་གསུམ་ཟེར་བ། བོ་འཕན་རྩོད་མ། ཅུག་ཆ། རི་ཤུལ་
 གསུམ་ཡིན། ར་བ། བག་འསྐྱར་བ། སང་སང་། ར་བཀྲམ་ལྷ་རྒྱ། བཙོག་ཆང་བྱ་
 སྟེ་འོམ་གསུམ་ཟེར་བ། བཙོག་ཆང་བྱ་ཐལ་མ། སྟེ་ཐལ་མ། འོམ་ཐལ་མ། འོན་བ།
 ཁ་ཤུལ། བཙོག་ཆང་གླུ་མ། རྒྱལ་ཤུལ། གསེར་སྟོང་མ། རྩོད་འགྲོག གནམ་ཤུལ།
 ཅུ་ནང་སང་། ཅུ་བ་སང་། རྒྱ་ཐལ་མ། ཆོ་བཟའ་སང་། རོམ་ཆེན་མ། རྒྱ་
 འཕུར་མ། རྒྱ་ཕུག གནམ་མཆོ། ཡག་ཤུལ། འཕན་ཤུལ། ཅུ་སར་མ། རྒྱ་གར་མ།
 ལྷ་རྒྱ། རྟག་རྒྱའི་ཨ་སྐྱ་ལྟ་གསུམ་ཟེར་བ། རྟག་རྒྱའི་ཨར་བོན། སྐར་སྐྱར། ལྟ་སྐྱར།
 རྩོད་འོང་མ། རྟག་གི་དབལ་སྐྱར། ཨ་བོས་མགོན་པོ་ཆེ་ལྟ་སྐྱར་བ། ཨ་བོས་མ་
 སྐྱར། ཨ་བོས་ལྷག་ཐལ་མ། གཙུབ་ལུར་སྟོང་གླུ་གཉིས། རྩོད་ཀེར་མ། དབལ་ཤུལ་
 སྐྱ་བ་འགབ་ཞབས། དབལ་ཤུལ་རིག་འཛིན་འགབ་ཞབས་སོགས་དང་ད་ཅུང་
 གོང་བཤད་ལྟར་ར་སྐྱར་ཁ་གསུམ། ལེ་ཁོག་མ། ཅང་སྟོང་གླུ་གཉིས། གཡུ་
 ཁོག་ཆང་། དབལ་ཤུལ་སྟེག་ཐལ་མ་ཟེར་བ་ཅིག་ཡོད་པ་འདྲ། རྩོད་གླུ་

གཉིས། བ་མདའ་སངས་གསལ་ཡིན་ནོ། །ཞིས་ཁོ་བོའི་སྤྱོད་གྲོགས་མཁས་དབང་
དགུང་ལོས་གིས་པའི་དབལ་ཤུལ་ལོ་རྒྱུས་ལས་གནད་བསྐྱུས་དེ་བཅས་བཅོས་མེད་
པ་བཀོད་ཡོད། །

ས་བཅད་བརྟན་ལ། འོར་མེར་ཁག་ལྗེ་སྐྱོར་བཅད་ལ།

ཉེ་རབས་འོར་མེར་ད་ར་ཁག་ལྗེ་གིས་པའི་རྒྱལ་རབས་སྐྱོར་^①། འོར་མེར་ད་ར་
ཁག་ལྗེ་ནི་ཁང་གསར་མ་བྱུང་གཉིས། ཉེ་བོ་བྲག་མགོ་གཉིས། བེ་རི་བཅས་ཡིན།
འོར་མེར་ད་ར་ཁག་ལྗེ་ནི། ཐོག་མར་འོར་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་ཉེ་བོ་ཡུལ་
སྡེ་དབང་བསྐྱུར་བྱས་པའི་སྐབས་སུ་གཅིག་ཡུར་གྱི་རྒྱལ་ཕྱན་ཚུགས། དེའི་མི་ཐོག་
རྗེས་མའི་སྐབས་མ་བྱུང་དབང་ཡུས་གཅིག་ཡུར་གྱི་རྒྱལ་ཕྱན་མཆོག་བསྐྱུངས་ཀྱང་
ཡུན་རིང་མ་བཞུགས་པར་ཞི་བར་གཤེགས་པ་དང་། འོར་ཆོས་རྗེས་ཤོང་ས་ལྗེ་པ་
ཆེན་པོས་ཆོས་རྗེ་རྒྱ་ཀོ་ཤི་མན་ཤིའི་ཆོ་ལོ་དང་། ཉེ་ཤོད་ག་ཡུས་ཤོང་ནས་ཉེ་སྐད་
བྲག་མགོ་ཤིང་ཁོག་ཡན་ཆད་ལ་དབང་རྒྱགས་པའི་བཀའ་བསྐྱུར་སྐྱུག་དམ་འབྱུར་
མའི་སྐྱུག་གིས་གནད་དོན་བཞིན་དུ་ཉེ་ཤོད་གཅིག་ཡུར་གྱི་དབང་བསྐྱུར་ལ་རམ་
འདེགས་གང་དྲག་གནད་ཡང་། སྐབས་ཉིས་པ་ཞིག་ལ་དགུང་ལོ་སོ་བརྟན་ཅུ་མ་
ལས་མ་བཞུགས་པར་སྐོ་བྱུར་སྐྱུ་གཤེགས་ནས། མི་རིང་བར་འོར་གྱི་གདུང་སྲས་
རྣམས་གཅིག་འོག་དུ་གཅིག་མ་འདུས་པར་མ་བྱུར་དང་། ཉེ་བོ། བྲག་མགོ་བཅས་
འོར་མེར་ད་ར་ཁག་གསུམ་དུ་གྱུས། དེ་རྗེས་མ་བྱུར་དཔོན་ལ་སྲས་གཉིས་བྱུང་བ་
ཆེར་སྐྱེས་དུས་ནང་མ་འཆམ་ནས། ས་རིས་སྡེ་གསུམ་བཅོ་བཤའ་རྒྱལ་སྡེ་དཔོན་
ཁག་གཉིས་བྱས། ཁང་པ་གསར་པ་བྱུང་དུ་བརྒྱབ་པས་འོར་ཁང་གསར་ཆང་
གསར་དུ་ཆགས། དེ་ནས་བཟུང་འོར་མེར་ད་ར་ཁག་བཞི་བྱེད། དེའི་སྡོན་༡༩༤༠ལོ་
ཅུ་ལ། བེ་རི་རྒྱལ་པོ་སོག་དམག་གིས་བཅོམ་ནས་ཆབ་མདོ་བཅོན་དུང་ནང་དུ་
གྲོངས། བེ་རི་མི་བརྒྱ་ཉི་ལྔ་ཆབ་མདོར་ཤི་ཤིང་། བེ་རི་སྲས་དང་སློན་འཁོར་ཁ་

① བེ་རི་འཛིགས་མེད་གྱིས་མཛད་པའི་ཉེ་རབས་དང་། འབྲུམ་རམས་པ་འཆི་མེད་མཁའ་འགྲོའི་
རབ་འབྱུངས་པའི་མཐར་ཐིན་དབྱེད་ཆོམ་གཉིས་གྱི་ནང་དོན་བསྐྱུས་ནས་བཀོད་པར།

ཤས་ས་བྱད་ནས་ཏེ་པོ་ལ་སླེབས། ཉོར་ཚང་གིས་མགོ་བྱངས་ནས་ས་རིས་སྤྱོད་
པས་དེ་ནས་བཟུང་ཉོར་མེར་ད་ར་ཁག་ལྷ་ཞེས་གྲགས་པ་དེ་བྱུང་། །

གཅིག །མ་བྱར་དཔོན་རབས།

མ་བྱར་དཔོན་རབས་ནི་ཉོར་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཆོན་དང་བཅུན་མོ་ཆེ་བ་
འཇམ་དབྱངས་དཔལ་མོ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་ཏེ་པོ་ཉོར་ཚང་དུ་འབྱུངས། ན་སོན་པ་
དང་ཡབ་ཀྱིས་ཏེ་ས་སྤོད་སྤྱོད་ཀྱན་དབང་བསྐྱར་པའི་དཔོན་ཆབ་དུ་བསྐྱོས་ཐོག་
སྤོས་སུ་ཉོར་མེར་ཁག་གསུམ་ལས་མ་བྱར་གྱི་དཔོན་སར་བཞག །རང་གི་ཨ་ཁུ་
བཀའ་བཅུ་ནམ་མཁའ་འོད་ཟེར་གྱི་གདན་ས་ཤུག་རི་དཔོན་པ་ཟེར་བ་དེ། ཏུས་
ཕྱིས་རང་དང་པ་མ་གཅིག་པའི་རུ་བོ། ཉོར་ཚོས་རྗེ་དག་དབང་ལུན་ཆོགས་ཀྱིས་
དཔོན་གནས་སྤོས་པ། ད་ལྟའི་དཀར་མཛེས་དཔོན་པ་འདི་ཉིད་གདན་ས་གསར་
གཞིངས་མཛད་པ་ལ་འུ་ལག་དང་རྒྱ་གོན་ཆད་མེད་བཏང་། སྤྱི་ཆོ་གང་པོའི་རིང་
དཔོན་ས་ཚོས་བཞིན་སྤྱོད་། སྤྱི་ཆོ་སྤོད་དུ་ཉོར་མེར་ཏེ་ཤོད་ཡོངས་ཀྱི་དཔོན་སར་
བཞགས། རང་དང་པ་མ་གཅིག་པའི་རུ་བོ་ཉོར་ཚོས་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་ཞི་བ་བཤེགས་
རྗེས་ཏེ་པོ་དང་། སྲག་མགོ་གཉིས་ཀ་དབང་འོག་དུ་མ་འདུམ་པས་སྤྱི་ཆོ་སྤོད་དུ་
དཀར་མཛེས་ཉིན་སྲིབ་མ་བྱར་ཚང་གི་དཔོན་ས་ཁོ་ན་བསྐྱུངས།

[[ཉག་ཁོག་སྐོར]] ཉག་རོང་ནི་ཉོར་མ་བྱར་དཔོན་དབང་ལུའི་སུ་ཉོར་ནམ་
མཁའ་བསམ་འགྲུབ་དང་གཡོག་མོ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་སྤྱར་ནོ་ཡོན་ལ་མཆོ་ཁ་རྒྱལ་
པོ་དུང་ཐི་ཇི་ནས་མ་བྱར་དཔོན་རྒྱུད་འཛིན་ཐོག །དཔའ་དམ་ལྷ་གོས་སྟགས་
གནང་། ཕྱིར་དཀར་མཛེས་སུ་ལོག་པའི་ལམ་འགག་ནས་ཉག་རོང་མི་རྟ་བརྒྱད་ཅུ་
ལྷག་ཅུས་ཀྱིས་བཅོན་སྐྱའི་སྤྱོད་ཐོག་དུ་སྐྱུག་ར་བྱས་ནས། ཇག་པ་བརྒྱབས་པས་
ཉོར་ཉག་བར་གྱི་འཁོན་དང་གྲོད་གཞིའི་ས་བོན་བསྐྱུན། སྤྱི་ཆོ་ལོན་མ་བྱར་
ཚང་གི་དཔོན་སར་འཁོད་ཅིང་ནར་སོན་པ་དང་སྤོན་གྱི་འཁོན་ལན་སྟོག་ཆེད། སྤྱི་
ཆོ་ལོན་པ་རང་གིས་དམག་དཔོན་བྱས། འཆན་འཁེབ་ཇའི་སང་མེད་གོ་སྟགས་
བྱིད་ནས་དམག་བྱས། ཉག་སྐོང་སུ་རྗེ་ཡན་ཆད་ཉོར་མ་བྱར་ཚང་གི་དབང་དུ་
སྤྱུས། དེ་ནས་བཟུང་ཉག་སྐོང་དཔོན་མགོན་པོ་ནམ་རྒྱལ་གྱིས་འབའ་ལི་རྒྱལ་

གསུམ་དང་། ད་ར་ཁག་ལ། སྤྱིང་ཆང་། རྩེ་དགེ་བཅས་ལ་དྲག་པོའི་དཔུང་འདུག་གིས་དབང་བསྐྱར་མ་བྱས་བར་དུ་མ་ཟུར་དཔོན་ཆང་གི་མངའ་ཁོངས་སུ་བསྐྱུས་ནས་རེ་ཞིག་གནས་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན།

[[སྟོང་སྟོར་ནི]] ཞབས་བྱང་སྐུ་ཕྱིང་དང་པོ་ཟླ་བ་རྒྱ་མཚོ་དབུས་ནས་ཕྱིར་རང་ཡུལ་དུ་ཕེབས་ནས་ས་འབྱུར་གོང་མའི་སྟེང་དུ་གནས་གཞི་གཙུག་ལག་ཁང་རྟེན་གསུམ་གྱི་ཁང་ཆ་ལག་དང་བཅས་པ་གསར་དུ་བྱས་བཏབ་སྟེ་གཙུག་ལག་ཁང་གི་མཚན་ལ་གསེར་ཁང་དང་། དཔོན་པའི་མཚན་ལ་བག་ཤིས་ལྷན་པོ་ཞེས་འདོག་པར་མཛད། རབ་དུ་གནས་པའི་དགའ་སྟོན་རྒྱ་ཆེན་མཛད་པས་སྟོགས་འདིའི་སྟེ་དགུ་མཐའ་དག་ཡིད་རབ་དུ་རང་ནས་ས་ཆ་ཡུལ་མི་དང་བཅས་པ་རྩི་ཟླ་བ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་ཆ་འོག་དུ་འདུས་ནས་ཡུལ་གྱི་མིང་ལ་སྟོང་འཁོར་བ་དང་། དམ་པའི་མཚན་ལ་སྟོང་འཁོར་སྐྱ་མ་ཞེས་རང་ཆགས་སུ་བྱུང་། ཏོར་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་སྐབས་ཏོར་ཆང་གི་དབང་འོག་དུ་བསྐྱུས་པ་བཤད་མོད། སྟོང་སྟོར་ཞབས་བྱང་སྐུ་ཕྱིང་རིམ་བྱོན་གྱི་ནམ་ཐར་ལས། ཏོར་དཔོན་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་རྩ་ཁོག་ག་ཡེ་གོང་མ་མན་ཆད། རྟུ་ཚོ་ལོ་སྟོ་ཡན་མངའ་ཞབས་སུ་ཆུད་པ་ན། སྟོང་འཁོར་གྱི་རྩེ་ཁྱུང་དུ་འདི་ཆབ་འོག་དུ་མ་ཆུད་པ་དེ་ནམས་མངའ་ཞབས་སུ་བཅུག་དགོས་དགོངས་ནས། རྩེ་མོད་དོ་ཆང་ཐང་དུ་དམག་འཛོགས་བྱེད་སྐབས། གསེར་ཁང་དགོར་གཉེར་གྱིས་མཐོང་པ་མདོན་སུམ་དུ། མི་གོ་བྲབ་ཅན་དམར་པོ་ཞིག་གིས་སྟོ་སྟེང་བྱིར་ནས་འོང་སྟེ་གསེར་ཁང་མཚོད་བཤམ་ནང་བཞགས་སོང་བའི་ཕྱི་ཉིན་ནམ་ལངས་ནས་བལྟར་བྱིན་པས། སྟོ་སྟེང་མི་འདུག་ཀྱང་བྲག་ཉིང་ཕོར་གང་མདོན་སུམ་དུ་ཡོད་འདུག་པར་དེ་ཅུབ་ཏོར་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཚན་སྐུ་གསེགས་འདུག་ཅེས་སྟོན་གྱིས་གཏམ་བྲངས་མང་ལས་བྱུང་། ཞེས་གསུངས་འདུག་པར་བལྟས་ན། སྐབས་དེར་སྟོང་སྟོར་ལ་དབང་བསྐྱུར་བྱེད་བྱབ་མེད་པ་འདྲ། སྟོང་སྟོར་ཞབས་བྱང་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཚོ་ཏོར་ཁོག་དུ་ཕེབས་སྐབས། ཏོར་ཆང་དཔོན་གྱིས་དད་པ་ཆེན་པོས་སྤར་གྱི་ཡུལ་དཔོན་རང་འཇགས་ཐོག་ཏོར་ཆང་སྟོད་སྟོད་ནས་དུད་བྱིས་ལྷ་རེ་བྱས་ནས། དུད་བཅུ་སྐུ་མའི་ལྷ་སྟེར་

ཡུལ། རུས་ཕྱིས་སྟོང་སྟོར་ཞབས་བྱང་འཇམ་དཔལ་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོ་ལ་ཁང་
 སར་དཔོན་བསྟན་འཛིན་དང་མ་བྱར་དཔོན་ནམ་མཁའ་བསོད་ནམས་བྱང་གིས་
 ཉོར་སྡེ་སྟོང་སྟོར་ནས། རུང་ཁྱིམ་ལཱ་རེ་བསྐྱམས་པས་རུང་བཅུ་ཡུལ་བས་མཚོན།
 གླ་དགོན་སྡེ་གསུམ་གྱི་ས་རིས་ཁང་ཁྱིམ་དང་བཅས་པ། སྤྱི་ཚུལ་ཅན་ལ་ད་ར་ཁག་
 ལཱ་འཇམ་ཁྱིམ་སྟུར་ཡོངས་ཚོགས་སྟོང་སྟོར་གླ་དགོན་ལ་ཞུ་དགོས་པས་ཁྱིམ་ས་
 མགོ་རང་སྟོང་ཡིན། ཞབས་བྱང་སྤྱི་བྱང་ལཱ་པ་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཚོའི་སྐབས་
 གཏུལ་བྱའི་དོན། མདོ་སྐྱད་གྱི་སྟོགས་སུ་ཆེ་བ་དགོངས་ནས་ཟྱེ་ལིང་གི་སྟོགས་སུ་
 བཞུགས་ཏེ། གདན་ས་ཆེན་པོ་བར་ཁམས་ཀྱི་སྟོགས་འདིར་བསྐོས་མི་བཅོ་བརྒྱད་
 ཟེར་བའི་ནང་གི་སྤྱི་ཚབ་རེ་རིམ་བཞིན་བཟུང་ལོན་བྱེད་ནས་བཏང་ཡང་། དེ་
 ཐམས་ཅད་ཡུལ་སྟོགས་འདིར། ཆ་རྒྱས་མེད་པས་འོག་གི་དཔོན་རྒྱུང་ནམས་དང་
 ཡུལ་མི་ནམས་ཀྱིས་བརྟན་བཅོས་དང་བཅི་མེད་ཁོ་ན་བྱས་པས་དཔོན་མགོ་ལས་
 གཡོག་མགོས་མཐོ་བར་གྱུར། དར་མཁན་དཔོན་པོའི་སྐབས་མཚོ་སྟོན་སྟོགས་སུ་
 རུས་འགྱུར་བྱང་ནས། མདོ་ཁམས་ཐམས་ཅད་རྒྱུ་ས་སྟོ་ཆེན་ཏང་གི་འོག་ཏུ་རྒྱུད།
 དེའི་ཆོ་ཞབས་བྱང་གི་སྤྱི་ཚབ། སྡེ་སྤྱིའི་དཔོན་པོ་ལ་ཉལ་རི་དམག་སོགས་གནང་
 བ་ནས་འོག་གི་དཔོན་རྒྱུང་ནམས་དེའི་འོག་ཏུ་སྤྱི་བེ་སྤྱི་ལྟ་བུར་བསྐྱད་རྒྱ་བྱས་འདུག་
 གྱང་། རྒྱུ་ས་སྟོ་ཡང་ས་ཐག་རིང་བ་དང་། ཡུལ་འདིའི་མི་ནམས་ཀྱིས་རྒྱུ་སྤྱི་བྱིས་
 ལུགས་མི་ཤེས་པའི་སྐབས་ཀྱིས་རི་བཞིན་མ་བྱང་ཞིང་། བར་ཁམས་ཀྱི་ཡུལ་སྡེ་
 དང་དགོན་ཁག་ནམས་ཀྱིས། ཟྱེ་ལིང་གི་སྟོགས་སུ་ཞབས་བྱང་རིན་པོ་ཆེ་གདན་
 འདེན་པ་ཡང་ཡང་བཏང་ཡང་། དངོས་པོ་ཆེད་མེད་པ་རེ་ཡང་ཡང་གནང་ནས་
 མ་ཐེབས་པས། བར་ཁམས་ཀྱི་སྟོགས་འདིར་སྤྱི་ཚབ་རེ་ལས་ཞབས་བྱང་རིན་པོ་ཆེ་
 སལ་ཆེར་མ་བཞུགས་པས། སྟོགས་འདིའི་སྡེ་དགོན་ཐམས་ཅད་ཞབས་བྱང་བྱག་
 པའི་སྟུག་ཏུ་མ་སོན་པར་རི་ཞན་རི་རྒྱུད་ཏུ་སོང་སྟེ་གཞུང་སྡེ་ཤོག་པ་མང་པོ་འོག་
 གི་དཔོན་རྒྱུང་ནམས་ཀྱིས་འཕྲོགས། དཔོན་རྒྱུང་དེ་དག་གྱང་དཔོན་པོ་གཞན་
 དང་གཞན་ཀྱིས་ཁྲལ་འོག་ཏུ་འཇུག། རྒྱལ་ན་ལུས་པའི་སྡེ་སྡེ་ནམས་གྱང་སྤྱི་རྒྱ་

འགོ་ལྟ་ཞིགས་ནང་སློག་མགོ་ཡང་ཐོན་ཐབས་དཀའ་བས་བྱ་སྤྱུ་རྒྱུད་གིས་བྱིར་བ་
 ལྟར་འཐོར། མི་སེར་རྣམས་དགུ་གཏོར་སློན་ལམ་སོགས་ཀྱི་སྐབས་ལམ་ནང་ནས་
 འགོ་མི་ཐོད་པར་ལམ་རྒྱུར་ནས་འགོ་དགོས་པ་དང་། རང་རང་གི་བྱིས་ནང་དུ་
 རིམ་གྱོ་བྱེད་སྐབས། ལམ་ནང་རྟ་བ་གཅིག་འོང་བ་མཐོང་མ་ཐག་རྩ་རྒྱུད་འཕྲོ་
 གཞག་དགོས་པ་སོགས་ཁ་ཐབས་འཁོས་ཞན་ཏུ་ལམ་མི་ཆོའི་བར་དུ་བྱུང་། འགའ་
 ཞིག་སློགས་གཞན་ལ་མགོ་གཏད་དེ་ཁ་སྤྱིར་བཏུས་དང་གྲོད་པ་ནང་བཏུས་གིས་
 ཞབས་དུང་སྐྱེ་ཆབ། ཨེར་ཁེར་ལ་དཔོན་གིས་འདུ་ཤེས་ཅམ་ཡང་མེད་པར་གྱུར།
 སྤྱར་ཡང་ཁམས་ནས་གདན་འདྲེན་པ་འོངས་ནས་ཤིན་ཏུ་འཁོས་ཞན་པའི་གནས་
 རྒྱུ་རྣམས་ཁུས་པས། གཞི་ནས་ཞལ་གིས་བཞེས་ཏེ། ཁམས་སྟོང་འཁོར་དུ་ཕེབས་
 ཏེ་གོང་མ་ན་རིམ་གྱི་གདན་སའི་བྲི་ལ་ཞབས་འཁོད། རེ་ཞིག་བཞུགས་ནས་སློགས་
 ཀྱན་ནས་འདུས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རེ་འདོད་ཡིད་བཞིན་དུ་སྟོང་། གདན་ས་སྟོང་
 སྟོར་ཟླ་སྟེ་གཉིས་ཀྱི་དགོན་སྡེ་སོ་སོའི་ཆོས་ཐོག་གི་གཏོང་ཐེབས་སུ་སྤྱོར་འཇགས་
 གནང་བ་སོགས་ལུགས་གཉིས་གནས་ལ་གཟིགས་པ་རྒྱ་ཆེར་གནང་ཡང་། སྤྱར་
 མཆོ་ཁ་སློགས་སུ་ཕེབས་པས། སྡེ་འདིར་འབྱོར་རྒྱུད་ངེས་མེད་སྤྱོད་ཆོགས་བྱུང་།
 ཞེས་སོགས་འབྱུང་ལ། མདོར་སྟོང་སྟོར་བའི་སྡེ་འདི་ཞབས་དུང་སྐྱེ་ཐོང་རིམ་བྱོན་
 གིས་བསྐྱུངས་པ་རྣམ་ཐར་ན་ཤིན་ཏུ་གསལ་བ་ཡིན། དུས་འགྱུར་མ་བྱུང་གི་བར་
 དུ་སྟོང་སྟོར་ཞབས་དུང་། སྤྱོད་པས་རིམ་པས་ཡུལ་འདི་ཡོངས་སུ་བསྐྱུངས་པའི་ལོ་
 རྒྱུས་ཞབས་དུང་རིམ་བྱོན་གྱི་རྣམ་ཐར་ན་ཤིན་ཏུ་གསལ་པོ་ཡོད་འདུག །

[[རྟ་ལོ་]] དེ་སློན་ཏོར་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཆོན་གིས་ཞི་དྲག་ཐབས་ལམ་དུ་
 མས་དམག་འཐབ་སློག་རྒྱུས་རིམ་བརྒྱུད་གིས། བ་ཁྲོད་སྤང་ཐོག་བར་དབང་འོག་
 རྒྱུད། དེ་ཡང་རྟ་ལོ་ཞེས་པའི་རྟ་ལོ་སློག་ཆགས་འདོ་བ་རྟ་དང་ལུ་ལོ། ལུང་པ་རྟ་ལོ་
 རྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་གུ་དོག་ཅིང་བཅན་པའི་ས་ཁུལ་ཡིན་པས། དེ་ལྟར་བཏགས་པར་
 བཤད།ལུལ་འདི་ས་བཅན། སོ་རྒྱུད། མོ་དྲང་། མི་གཞི་བརྟན། མི་སོག་བརྒྱུད་པ་
 བཅས་ལ་བརྟེན་ནས། ད་ལྟའི་བར་ལུལ་ལུང་གཞན་གྱི་མི་ལས་ཁྱད་པར་དུ་
 འཕགས། དེ་སློན་ཏོར་གིས་དམག་རྒྱག་པའི་སྐབས་ཏོར་དམག་བརྒྱ་ཕྲག་མང་པོ་

བསད་པའི་རྩ་སྒྲུངས་པ་དེའུ་ལུ་ཅམ་བྱང་ཚུལ་གྲགས་ཆེ། དེ་རྗེས་ཏྲུ་གིས་མགོ་
 གློ་བཏང་ཐྱེ་ཚོང་པ་མང་པོ་རྟུ་ལ་བཏང་། བམ་ཚོང་ཁོ་ན་བྱས་ཏེ་ཡུལ་མི་ཚོ་
 དང་ཚོང་ཤག་བྱས། ཚོང་ཤག་འབྲེལ་བ་གང་ལེགས་བྱང་བ་དང་རྟུ་ནང་ཁྲལ་
 དཔོན་གློན་ཐེ་འབངས་ཕན་ཚུན་ནང་འཁོན་འགལ་འདུ་རི་ཡོད་ཞིབ་འདུག་དང་
 དེ་དག་གི་བར་དུ་དཀྱགས་ཤིང་རྒྱབ་ནས་ནང་མི་མཐུན་པར་བཅོས། མོ་སྐབས་དེ་
 དང་བཅུན་ནས། ཏྲུ་དམག་ཐངས་གཉིས་པ་དེ་བརྒྱབ་ནས་རྟུ་དབང་བརྒྱར་
 བྱས། མགོ་དཔོན་རྟུ་རང་གི་མི་བཞག །དེ་རྗེས་ཏྲུ་བྱ་བྱར་ནོ་ཡོན་གྱི་སྐབས་
 རྟུ་རྫོང་དཔོན་ཏྲུ་གྲགས་ཆེན་དང་། དེའི་བྱ་བྱར་ཚོགས་གཉིས་གིས་ཐེ་འཁྲིད་དེ་
 རྟུ་ཐེ་འབངས་ཀྱང་བརྒྱར་ཁ་སྒྲིལ་ནས། ཏྲུ་ཚོང་ལ་ཚུར་ཕྱོད་བྱས་པར་ཉེ་པོ་
 ཏྲུ་ཚོང་གིས་རང་ཁོངས་ཡུལ་མིའི་ཐོག །རྗེ་རྟོད་ག་ཡུས་མགོ་ནས་བྲག་མགོ་
 ཤིང་ཁོག་ཡན་གྱི་ཏྲུ་མེར་ད་ར་ཁ་གསུམ་གྱི། དམག་རྒྱུ་ཕྱག་གིས་ཕྱོད་
 ལན་དྲག་པོ་སློག་པས་གཞི་ནས། རྟུ་བའི་གྲོན་ལོག་ལྷིངས་འཇགས་བཏང་བྱབ་
 ཅམ་བྱང་། ཡུལ་གྱི་དཔོན་སར་རྟུ་མི་བཞག་མ་སོད་པར་དཀར་མཛེས་ནས་ཇའི་
 སང་ཨི་རིག་བྱ་བ། རྫོང་དཔོན་བསྐོས་ནས་མ་ཟུར་ཚོང་གི་སྤངས་འཛིན་འག་དུ་
 བཞག །རྗེས་སུ་མ་ཟུར་ལས་ཁང་སར་ཟུར་དུ་ཆད་པའི་རྗེས་རྟུ་ཡང་དུམ་བུ་
 གཉིས་སུ་བྱས་ཏེ་ཐེད་མ་ཟུར་དང་ཐེད་ཁང་གསར་ཚོང་གི་ས་ཐེར་བཀོས་པ་ནས་
 དུས་འཁྱུར་མ་བྱང་བར་དུ་གནས་ཤིང་། ད་ལྟར་ཡང་ཁང་གསར་ཐེ་དང་མ་ཟུར་
 ཐེའི་མིང་གི་ཐ་སྙད་སྟག་ཡོད། མི་རྒྱུད་འདི་ནི་ཉེ་ཡི་ཁོངས་ནས་མི་གཤིས་འཇམ་
 ཤོས་དང་། མི་གཞི་བཟང་ཤོས། དཔའ་ཆལ་ཕྱོད་ཤོས་དང་མི་གཞི་དྲང་ཤོས་དེ་
 ཡིན། རྟུ་སྐོར་ལ་སྐོར་སྐོར་ཞབས་དྲུང་སྐྱེ་ཐེད་ན་རིམ་དང་། བྲག་དཀར་པརྟེ་ཏྲ་
 སྐྱར་བས་སྐྱེ་ཐྱི། ལམ་བྲག་བསྐལ་བཟང་ནམ་རྒྱལ། ཁང་སར་སྐྱབས་མགོན་སློ་
 བཟང་ཚུལ་བྲིམས་སོགས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ནང་། གལ་ཆེའི་ལོ་རྒྱུས་མང་པོ་འཁོད་
 འདུག་ཀྱང་འདིར་མང་དུ་དོགས་ནས་མ་བྲིས། ཏྲུ་བྱ་བྱར་ནོ་ཡོན་གྱིས་བཅུན་མོ་
 གཉིས་སྤངས་པའི། ཆེ་བ་རྒྱལ་རིང་ཁོ་རྒྱ་ཚོང་བྱ་མོ་ཁོ་ཁྱལ་བཟའ་ངག་དབང་
 དཔལ་མོ་ལ་སྐས་དུ་ཏན་ནོ་ཡོན་དང་། མཁན་པོ་ཚངས་དབྱངས་གཉིས་བྱང་།

ཆུང་བ་བེ་རི་ཆང་། སུ་མོ་བེར་གཟའ་མ་སྤྲུལ་རྩི་རྩེ་རབ་བརྟན་དང་འདིས་ཁང་
 སར་དཔོན་ས་བབྱང་། ལྷ་མ་ངག་དབང་གཉིས་བྱང་། བཅུན་མོ་ཆེ་ཆུང་གི་སུ་
 རྣམས་ནང་མ་མཐུན་ནས་མ་བྱར་ལས་ཁང་གསར་ཆང་བྱར་དུ་གྱུས། སུ་ཉན་ནོ་
 ཡོན་གྱིས་སེ་ཤུལ་བཟའ་བསོད་ནམས་སྦྱིད་བཅུན་མོར་བྲངས་པ་ལ་སྤྲུལ་ཏོར་མ་
 བྱར་དཔོན་བསོད་ནམས་དང་། མཁན་པོ་སྟོབས་ལྷན་གཉིས་འབྲུངས། དཔོན་
 བསོད་ནམས་གྱིས་མ་བྱར་དཔོན་ས་བབྱང་ནས་རྒྱུ་རྩེ་ཁོ་ཁྱེད་སྤྲུལ་པོ་ཆང་
 གི་སྤྲུལ་མོ་བསོད་ནམས་མཆོ། ཁབ་དུ་བྲངས་པ་ལ་སྤྲུལ་མ་བྱར་བརྟན་འཛིན་
 དབང་པོ་བྱང་། དཔོན་བསོད་ནམས་ཡུན་རིང་མ་བཅུགས་པ་འདས་པས། རེ་ཞིག་
 སྤྱན་ཆོས་མཛད་སྟོབས་ལྷན་གྱིས་དཔོན་ཆ་བ་གནང་དགོས་བྱུང་། མ་བྱར་དཔོན་
 བསོད་ནམས་གྱི་སྤྲུལ་བརྟན་འཛིན་དབང་པོ་ལ། སྤྲུལ་ནམ་མཁའ་དབང་རྒྱལ་
 དང་། སྤྲུལ་མོ་དགེ་ལྡན་མ་སྟོ་བཟང་སྟོལ་མ་འབྲུངས། རྣམ་མཁའ་དབང་རྒྱལ་
 གྱིས་དཔོན་ས་བབྱང་ནས། རྒྱལ་རྩེ་ཁོ་ཁྱེད་སྤྲུལ་པོ་ལྷ་སྤྲུལ་མོ་ཁབ་བྲངས་ཀྱང་
 མི་རིང་བར་འདས་གོང་སོང་བས། སྤྲུལ་ཡང་སྤྲུལ་ཆང་དཔོན་མོ་དཀོན་
 མཆོག་སྟོལ་མ་བཅུན་མོ་བྲངས། དཔོན་ནམ་མཁའ་དབང་རྒྱལ་དང་བཅུན་མོ་སྤྲུལ་
 སྤྲུལ་དཔོན་མོ་དཀོན་མཆོག་སྟོལ་མ་གཉིས་ལ། སྤྲུལ་ཆེ་དབང་རྣམ་རྒྱལ་
 འབྲུངས། མ་བྱར་དཔོན་ཆེ་དབང་རྣམ་རྒྱལ་དང་དཔོན་མོ་དཔལ་འཛིན་གཉིས་
 ལ་སྤྲུལ་བསོད་ནམས་དབང་རྒྱལ་འབྲུངས། མ་བྱར་དཔོན་བསོད་ནམས་དབང་
 རྒྱལ་ལ་སྤྲུལ་བཀྲ་ཤིས་དབང་རྒྱལ་འབྲུངས། འདི་ཉིད་ཚུགས་སྤང་། སྤྱི་ལོ་༡༧༠༡
 ལོར་བྲག་རྩི་སྟོ་བའི་ནང་དཔེ་སྤྲུལ་སུ་འདས་གོངས་སོང་། ཁོང་ལ་སྤྲུལ་མོ་
 གཅིག་ལས་སྤྲུལ་མེད་པས། སྤྲུལ་མོ་དེ་ཉིད་ཁང་སར་དཔོན་དངོས་ཀྱི་བཟུན་
 འཛིན་འཛིགས་མེད་ལ་བག་མ་སོང་ནས། དེ་སྟོན་ཁ་བྲལ་སོང་བའི་ཁང་སར་མ་
 བྱར་གཉིས་གཅིག་གྱུར་གྱི་སྤྲིད་གཞུང་བརྟན་གསོ་བྱས། སྤྲུལ་མོ་དེ་ཉིད་བག་མར་
 སོང་ནས་ཡུན་རིང་མ་སོང་བར་ཆོ་ཡི་དུས་བྱས། དེ་ནས་བབྱང་མ་བྱར་ཆང་
 དཔོན་རབས་རིགས་རྒྱད་དང་བཅས་པ་ཙུ་ཆད་དུ་སོང་།

མ་བྱར་དཔོན་རབས་རིམ་བྱུང་ནི། 1 མ་བྱར་དཔོན་དབང་ལྷ། 2 ཏོར་ནམ་

མཁའ་བསམ་འགྲུབ། 3 ཉོར་བླ་བྱ་ནོ་ཡོན། 4 ཉོར་བླ་ཉན་ནོ་ཡོན། 5 ཉོར་བསོད་
ནམས། 6 ཉོར་སྟོབས་ལྷན། 7 ཉོར་བསྟན་འཛིན་དབང་པོ། 8 ཉོར་ནམ་མཁའ་
དབང་རྒྱལ། 9 ཉོར་ཆོ་དབང་ནམ་རྒྱལ། 10 ཉོར་བསོད་ནམས་དབང་རྒྱལ། 11 ཉོར་
བཀྲ་ཤིས་དབང་རྒྱལ། དེ་ལྟར་ཇུ་ཕྱི་དཔོན་རབས་བརྒྱ་གཅིག་གིས་མ་བྱུར་སྟེ་
འདི་བའི་མཐའ་མཆུག་འདི་ནས་ནང་དམེ་བྱུང་སྟེ་མ་བྱུར་དཔོན་རབས་མཆུག་
ཚོགས་པས་སྟེ་འབངས་སྤྱར་ཡང་ཁང་སར་ཆང་གིས་བསྐྱངས། སོ་མིན་ཉང་སྲིད་
གཞུང་གི་སྐབས་མ་བྱུར་ཆང་གི་ཇའི་སང་ཞི་པ་ཆང་ལ་མ་བྱུར་དཔོན་ཆབ་བཞག་
རྒྱ་བྱས་པས་ཚོད་རྟོག་ཆེན་པོ་བྱུང་བའི་ལོ་རྒྱུས་འགོར་ཆེ། མ་བྱུར་ཆང་ལ་ཇའི་
སང་ཉེར་ལྷ་དང་ཤོག་ཀ་བརྒྱ་གཅིག་དཔོན་ཁག་བཞི་སྟེ་བྱང་བདུན་བཅས་ཡོད།
པོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་སོགས་སྟུ། དཀར་མཛོས། ཉེ་པོ། བྲག་མགོ། ཉུའུ། ཉོང་སྟོར།
བཅས་བཤངས་འདུག་པ་ནི་རྒྱས་མེད་མིས་རྒྱས་གཏམ་བཤད་པ་ཅམ་ལས་ཁུངས་
གང་ཡང་མེད་པས་ཡིད་ཉོན་པར་མི་བྱའོ།

སྟེ་ལོ་༡༥༥༥ལོར་རང་གཞུང་མདའ་དཔོན་ཕུ་ཡུང་པའི་དམག་ཤུགས་ལ་
བརྟེན་ནས་ཉག་དམག་མཐའ་བསྟོད་བཏང་རྗེས། ཉོར་སེར་ད་ར་ཁག་ལྷ་དང་
དཔོན་སྟེ་བརྒྱ་གསུམ་གྱིས་བཞག་པའི་གན་རྒྱ་ཡི་གེ་རྩ་ཆེ་དེའི་མགོར་ད་ར་ཁག་
ལྷའི་དམ་ཕྱག་དང་། གཤམ་དུ་དཔོན་སྟེ་བརྒྱ་གསུམ་གྱི་དམ་ཕྱག་ཁྲ་ལམ་མེར་
བཏབ་འདུག་པ་དེའི་འདྲ་བཤུས་ཡིག་ཆ་ཁོ་བོའི་ལག་དུ་ཡོད་པས་ཐུགས་ཡིད་མ་
ཆེས་ན་གཟིགས་ཆོག་ཆོག་ཡིན། མ་བྱུར་དཔོན་རབས་ཚོགས་རྗེས་དཀར་མཛོས་
ཉིན་སྟོང་གཉིས་ཀ་ཁང་གསར་དཔོན་གྱིས་དབང་བསྐྱར་བྱས།

གཉིས། ཁང་གསར་དཔོན་རབས།

ཁང་གསར་དཔོན་རྒྱུད་རིམ་པར་བྱང་ཚུལ་ནི། ཉོར་བླ་བྱ་ནོ་ཡོན་གྱི་བརྩན་མོ་
ཆེ་བ་ཁྲོ་ཤུལ་བཟའ་ངག་དབང་དཔལ་མོ་ལ། བླ་བླ་ཉན་ནོ་ཡོན་དང་མཁན་པོ་
ཆངས་དབྱངས་གཉིས་སྟེས། བརྩན་མོ་རྒྱུད་བ་བེར་བཟའ་མ་ལ་སྤྱས་རྟོ་རྗེ་རབ་
བརྩན་དང་སྤམ་ངག་དབང་གཉིས་སྟེས། བརྩན་མོ་གཉིས་ཀྱི་བྱ་རྒྱུད་བ་གཉིས་
རབ་དུ་བྱུང་། བླ་ཁན་པ་གཉིས་ཆེར་སྟེས་རྗེས་དཔོན་ས་བཟུང་ཁ་མ་མཐུན་ནས་

ལུ་སྤྱོད་ནང་འབྲུགས་བྱུང་ནས། མ་ཟུར་ལས་ཁང་གསར་ཟུར་དུ་བྱིས་ཏེ། དཀར་
མཛེས་ཚུ་ཉིན་སྲིབ་གི་ཡུལ་དཔོན་སྡེ་གསུམ་ཀ་རུམ་བུར་བཤོས། དེ་སྡོན་མ་ཟུར་
ཁོངས་སུ་ཡོད་པའི་རྟ་ཡང་སྡེད་བཤོས་སུ་བཏང་། སོ་བུར་ངམ་ཁང་པ་གསར་
དུ་བརྒྱབ་པས་དེ་ནས་བཟུང་དཀར་མཛེས་ཁུལ་དུ། མ་ཟུར་ཆང་ལས་ལོགས་སུ་
ཁང་སར་ཆང་ཞེས་པའི་དཔོན་ཁག་དེ་བྱུང་། དཔོན་པོ་འདི་ལྷགས་བྲི་སྦྱི་ལོ་༡༧༩༠
ལོར་རྒྱལ་མཆོག་སྐལ་བཟང་རྒྱ་མཆོ་མཇལ་བཅར་དང་འབྲེལ་བསྟེན་བཀུར་ཟབ་
རྒྱས་ཞུས། སྤར་ཡང་རྒྱ་སྤང་། སྦྱི་ལོ་༡༧༩༩ལོར་གོང་ས་ཆེན་པོར་བརྟན་བཞགས་
ཟབ་རྒྱས་ལུལ། བྲི་ཆེན་ངག་དབང་མཆོག་ལྡན་མགར་ཐར་ནས་རང་གི་སོ་བུར་དུ་
གདན་དྲངས་ནས་ཆོས་འབྲེལ་དང་། བསྟེན་བཀུར་ཞབས་ཏོག་རྒྱ་ཆེར་མཛད་པ་
སོགས་སྦྱ་ཆོ་གང་པོར་བསྟན་འགྲོའི་དོན་དུ་མཛད་བཟང་སླ་མེད་བསྐྱེད་སྤྱད་ཀྱིས།
ཁང་གསར་དཔོན་རྡོ་རྗེ་རབ་བརྟན་ལ་སྤྲས་ཆེ་བ་ཁང་སར་དཔོན་བསྟན་འཛིན་
དང་། རྒྱུད་བ་ཆོས་མཛད་སློ་བཟང་རྣམ་རྒྱལ་གཉིས་འབྲུངས། སྤུ་མས་ཁང་སར་
ཆང་གི་དཔོན་ས་བཟུང་། སྦྱི་མས་སྦྱི་ལོ་༡༧༥༥ལོར་ལམ་བྲག་སྐལ་བཟང་རྣམ་རྒྱལ་
དཔལ་བཟང་པོ་མཆོག་བྱང་རྒྱུད་ནས་རང་ཡུལ་དུ་གདན་འདྲེན་ཞུས། འདི་ཉིད་
སྦྱི་ལོ་༡༧༩༩ལོར་གཤེགས་འདུག །བསྟན་འཛིན་ལ་སྤྲས་རྒྱལ་མཆོན་ལོར་བྱ་བྱུང་།
དེ་ལ་བྱ་བསོད་ནམས་མཆོག་ལྡན་བྱུང་། བསོད་ནམས་མཆོག་ལྡན་གྱི་བཅུན་མོ་
བཀྲ་ཤིས་སྒྲོལ་མ་སྤངས། བཅུན་མོ་འདི་ལ་སྤྲས་མོ་ཞིག་བཅས་ཀྱང་རིང་མོ་མ་
སོན་པ་བཅུན་མོ་མ་བྱ་གཉིས་ཀ་འདས། དཔོན་པོ་ཡང་རིང་པོར་མ་ཐོགས་པར་
གཤེགས། དཔོན་བསོད་ནམས་མཆོག་ལྡན་གྱིས་ཁང་སར་ཆང་གཡོག་མོ་ཐེ་མོ་སློ་
དམ་ཟེར་བ་ཅིག་དང་སྒྲོག་འབྲེལ་བྱས་པའི་སྤྲས་ཤིག་བཏུམས་པ། སློན་པོ་ནང་
མ་རེ་བྱུང་གིས་འཆལ་བ་ལས་གཞན་གྱིས་མ་ཤེས། དེ་སྐབས་སྡེ་རྣམས་དཔོན་སར་
མ་འཆམས་པར་འཐེན་ཚོད་རྒྱུད་ཟད་བྱུང་། མ་སློ་དམ་གྱིས་གཞོན་ནུ་རྒྱབ་དུ་བྱུར་
ཏེ་ཀྱུབ་པའི་དབང་ལྷག་ལམ་བྲག་བསྐལ་བཟང་རྣམ་རྒྱལ་རིན་པོ་ཆེར་མཇལ་དུ་
སོང་བ་ན། སླ་མ་དམ་པ་དེ་ཉིད་གྱིས་དགེས་ཆོར་ཆེན་པོ་མཛད་དེ་ཞལ་ནས། ས་
མཐའི་བྱིས་ལུ་ར་སྒྲོག་གྱོན། དཔོན་ལི་བསྐྱམས་བཞེས་ཞུ་བའི་ལ་ཐང་མེད། མིང་

བསྐྱལ་བཟང་དར་རྒྱས་སུ་ཐོགས་གསུངས་ཞེས་གྲགས། དེ་ལྟར་ཏྲོ་སྤྲུལ་བསྐྱལ་
བཟང་དར་རྒྱས་དེ་ཉིད་ནར་སོན་ཏེ་རིམ་གྱིས་རྒྱལ་སར་འཁོད། འབངས་རྣམས་
མ་བུ་གཅིག་པ་ལྟར་བྱམས་སྦྱང་མཛད། དཀོན་མཆོག་ལ་དད་གུས་ཚད་མེད་པ་
མངའ་བས་རྟེན་གསུམ་མཐའ་ཁྲིམ་པ་བཞེངས། ལྟ་ལྟན་ཏུ་རྒྱལ་དབང་ཡབ་
སྤུལ། རྒྱུ་རྒྱུ་རྣམས་གཉིས། རང་བྱོན་ལྟ་ལྟན། སེ་འབྲས་དགེ་གསུམ། རྒྱུད་སྤྱོད་
སྦྱང། བསམ་ཡས་བལ་ཡུལ་མཆོད་རྟེན་རྣམས་གསུམ། ས་སྤྱ། བཀྲ་ཤིས་ལྟན་པོ་
སོགས་གནས་རྟེན་སྦྱེས་ཆེན་དགེ་འདུན་གྱི་སྤྱེ། མཐའ་ཡས་པར་བསྟེན་བཀྲར་
མཆོད་སྦྱོར་རྒྱ་ཆེན་པོ་སུལ། རང་ཡུལ་ཏུ་རྒྱབ་གྱི་ས་མིག་སྤྱིང་ཏུ་རྒྱལ་ཆེ་དཔལ་
འཁོར་མཆོད་རྟེན་ལ་དཔེ་སྤྲངས་ཏེ། ནང་ལྟ་ཁང་དང་སྤྱི་མཆོད་རྟེན་གྱི་རྣམ་པ་
བྱམ་པ་མན་ཆད་ལའང་ཐོག་ལྟ་བུ་བསྟེན་ས་ཅམ་ཡོད་པ། བསྐྱར་ལམ་སྤྱིང་འོག་
བཅས་འཁོར་ཁང་ཡོད་པ་བཅས་གསར་ཏུ་བསྐྱར་ཅིང་། དཀར་མཛེས་དཀོན་གྱི་
འདུ་ཁང་ཆེན་མོའི་སྤྱག་ཏུ་འཕགས་པ་སྤྱགས་རྗེ་ཆེན་པོ་སྤྱག་སྤྱིང་སྤྱག་སྤྱིང་ཐོག་
བསྟེན་ས་གཉིས་པ་ཅན་སྤྱས་ལེགས་བཞེངས་པ་སོགས་མད་བྱང་རྣམ་པར་དཀར་
བའི་སྤྱག་རྗེས་རྒྱབས་ཆེ་བར་སྤྱང། ཁོང་གིས་བཙུན་མོ་སྤྱོད་མ་ལྟ་མཆོ་ཁབ་ཏུ་
བཞེས་པས། སྤྱས་ཆེ་བ་རྩ་རྩ་ལ་བསྟན་པའི་དངོས་བྱུང་གྱི་སྤྱལ་སྤྱ། འབྲིང་བ་ཁང་
སར་སྤྱབས་མགོན་སྤྱི་སྤྱིང་དང་པོ་སྤྱོད་བཟང་ཚུལ་ཁྲིམས། རྒྱང་བ་ཁང་སར་དཔོན་
དངོས་བྱུང་སྤྱན་ཆོགས་གསུམ་འབྲངས། ཆེ་བ་གཉིས་ཀ་སྤྱལ་པའི་སྤྱ་སོང་གཤིས་
རྒྱང་ཏུས་ནས་རབ་ཏུ་བྱང། བསྟན་པ་ལ་བྱ་བ་རྒྱ་ཆེར་མཛད་པའི་རྣམ་ཐར་
འཁོར་ཆེ། ཏུ་རྒྱང་བ་དངོས་བྱུང་སྤྱན་ཆོགས་གྱིས་ཁང་སར་ཆོང་གི་དཔོན་ས་
བཟུང། གཅེན་པོ་གཉིས་སྤྱལ་པའི་སྤྱ་ཆེན་པོར་སོང་གཤིས་དེའི་བྱིན་མཐུ་ལྟ་བུས་
ཆབ་སྤྱིད་གྱི་ཏུས་པར་ཕན་ཐོགས་ཆེ་བ་བྱང་ཞིང་། དཀར་མཛེས་དཀོན་སོགས་
ཆོས་གྱི་སྤྱི་དང་བཤད་རྒྱུ་འཆད་ཉན་ལའང་སྤྱི་ཁྱེ་ཆེས་ཆེར་ཁྱས་སྤྱང། ཁོང་
གིས་སྤྱི་དགེ་རྒྱལ་པོའི་སྤྱས་མོ་ཞིག་ཁབ་ཏུ་སྤྲངས། བཙུན་མོར་རྟེན་སྤྱལ་སྤྱི་དགེ་
རྒྱལ་པོས་གཙུག་ཏྲོ་རྣམ་རྒྱལ་མའི། མཆོད་རྟེན་ལི་མ་མཐོ་ཆོད་མ་ནང་ཏུ་རྣམ་
རྒྱལ་ལྟ་དགའི་སྤྱ་བསྟན་རྒྱང་ལ་མ་འདྲེས་པ། རང་བྱོན་གསལ་བ་ཅིག་གནང།

ཕྱིས་གདོང་ཐོག་དཔོན་དུ་ནམ་རྒྱལ་མཆོད་རྟེན་ཞིག་བཞེངས་ནས་དེའི་གཞུངས་
 བཞུགས་སུ་ལ། འོན་ཏེ་བཅུན་མོ་དངོས་ལ་སྲས་མ་བྱུང་། དཔོན་འདིས་བཅུན་མོའི་
 ཞ་ཏ་མ་སྡེ་དགེ་ཞེ་མོ་ཆོང་གི་བྱ་མོ་དང་སྒྲིག་འབྲེལ་བྱས་པས། སྲས་མོ་ཁང་སར་
 དཔོན་མོ་དབྱངས་ཅན་མཁའ་འགྲོ་སྒྲིམ། དཔོན་མོ་དབྱངས་ཅན་མཁའ་འགྲོར་སྡེ་
 དགེ་རྒྱལ་པོའི་བྱ་ཆོད་ཨ་ཕུག་ཆོང་ཆོང་དབང་ཕུན་ཆོགས་མག་པ་བསུས་པའི་སྲས་
 ཆེ་བ་ཁང་སར་སྐྱབས་མགོན་སྐུ་ཕྱེད་གཉིས་པ་སྟོ་བཟང་མཐུ་སྟོབས་རྒྱ་མཆོ་དང་།
 རྒྱུང་བ་ཁང་སར་དཔོན་དངོས་ཀྱི་བ་བསྟན་འཛིན་འཛིགས་མེད་གཉིས་འབྲུངས།
 སྲས་གཉིས་པ་དངོས་ཀྱི་བ་བསྟན་འཛིན་འཛིགས་མེད་འབྲུངས་ནས་ཡུན་རིང་མ་
 འགོར་བར་ཨ་ཕུག་ཆོང་དབང་ཕུན་ཆོགས་དང་ཁང་སར་དཔོན་མོ་གཉིས་ཁ་བྲལ་
 འདུ ① ། སྐུ་རྒྱུང་བ་དངོས་ཀྱི་བ་བསྟན་འཛིན་འཛིགས་མེད་ཀྱིས་གོང་དུ་ཞུས་པ་
 ལྟར་མ་ཟུར་དཔོན་བཀྲ་ཤིས་དབང་རྒྱལ་གྱི་སྲས་མོ་བག་མ་སྐྱངས། ② དེ་ལ་བྱ་མོ་
 ཞིག་བཅས་ཀྱང་ཡུན་རིང་མ་འགོར་བར་མ་བྱུ་གཉིས་ཀ་གྲོངས། དེ་རྗེས་ཤེ་རི་
 དཔོན་གྱི་བྱ་མོ་དཔལ་ལྷན་སྒྲོལ་མ་བཅུན་མོ་ལ་སྐྱངས། དེ་ལ་སྐུ་བྱ་མིང་སྤིང་
 གཉིས་བཅས། སྲས་གཞིན་དུས་ནས་འདས་གྲོངས་ཤོར་བར་ཡབ་ཁང་སར་དཔོན་
 དངོས་ཀྱི་བ་བསྟན་འཛིན་འཛིགས་མེད་བྱ་གྲོངས་པའི་སེམས་ཁུལ་གྱིས་ཆོ་ཡི་འདུ་
 ཡོངས་སུ་བཏང་། སྐར་ཡང་ཁོང་གི་མ་ཆུན་ཁང་སར་དཔོན་མོ་དབྱངས་ཅན་

① ཨ་ཕུག་སྲས་པོ་ཆོང་དབང་ཕུན་ཆོགས་ཁང་གསར་དཔོན་མོ་དང་ཁ་བྲལ་ནས་ཕྱིར་ལོག་རྗེས་རྒྱ་
 མཁའ་སྐལ་བཟང་སྟོལ་མ་དང་གཉིན་རྒྱིག་བྱས་པས་རྒྱལ་མཆོག་ཀམ་པ་སྐུ་ཕྱེད་བཅུ་དྲུག་པ་རིག་པའི་
 རོ་རྗེ་དང་འཕྱིན་དགའ་སྐུལ་སྐུ་གཉིས་འབྲུངས་པས་དེ་དག་ཀྱང་དམ་པ་འདི་དང་ཡབ་གཅིག་པའི་སྐུ་
 མཆོད་ཡིན།
 ② མཐུར་ཆོང་གི་བྱ་མོ་གཅིག་པོ་དེ་ཁང་སར་དཔོན་དངོས་ཀྱི་བ་བསྟན་འཛིན་འཛིགས་མེད་ཀྱིས་བག་
 མར་སྐྱངས་རྗེས། སི་ཁྲོན་གྱི་ཚུང་དུ་ཁྱེ་ལི་འད་གིས་མན་རྩའི་གོང་མ་གོང་ཞུའི་ལ་ཞུ་ཡིག་སུལ་ཏེ་མ་
 ཟུར་ཆོང་གི་སྡེ་འབངས་ཐམས་ཅད་ཁང་སར་ཆོང་གིས་བདག་དབང་བྱ་ཆོག་པའི་སྟུན་གསོན་ཞུས་དོན་
 བཞིན་ཞས་བཞེས་ཐོབ་པ་མ་ཟད། ཁང་སར་ཨན་སྐུ་འི་ཡིས་མ་ཟུར་ཨན་ཏུ་འི་བདག་སྐྱོང་བྱ་ཆོག་
 པའི་གནས་ཅན་གསུམ་ཨང་༡༩༡༩པའི་ཉོར་དཀར་མཛེས་མ་ཟུར་ཨན་སྐུ་འི་འབངས་ཀྱི་བཀའ་ཅན་གསུང་
 གནང་འདུག

མཁའ་འགྲོས་དཔོན་ས་བཟུང་། ཁང་སར་དཔོན་དངོས་ཀྱབ་བསྟན་འཛིན་
 འཛིགས་མེད་འདས་ནས་ཡུན་རིང་མ་སོང་བར། བཟུང་ཁྱེ་ལོ་རི་སྐས་མོ་དཔལ་
 ལྷན་སྒྲིལ་མ་ལ་ལོ་རི་དབང་འདུས་སྐྱེས། སུ་དེ་ཁང་སར་དཔོན་མོ་དབྱངས་ཅན་
 གྱིས་གཉེར་པ་བསོད་ནམས་སུན་ཚོགས་ཀྱི། སུར་ངོས་འཛིན་བྱས་ནས་ཁང་སར་
 ཚང་གི་མི་རྒྱུད་དུ་ཁས་མ་ལེན་པའི་སྐྱེན་གྱིས། ཁང་སར་ཚང་དང་ལོ་རི་ཚང་བར་
 རང་འབྲུག་ཚབས་ཆེར་ལང་གྲབས་བྱང་། སྐབས་དེར་ཁང་སར་སྐྱབས་མགོན་སྐུ་
 སྤང་གཉིས་པ་སོགས་མི་དྲག་སླ་དྲག་ནམས་གྱིས་བར་འདུམ་མཛད། འབྲས་
 གཉེར་པ་བསོད་ནམས་སུན་ཚོགས་གྱིས་ཁང་སར་ཚང་ལ་དདུལ་སྲང་བརྒྱད་སྟོང་
 རྩོད་རྒྱ། ཁང་སར་དཔོན་དངོས་ཀྱབ་བསྟན་འཛིན་འཛིགས་མེད་ཀྱི་སུ་མོ་བདེ་
 ཆེན་དབང་མོས་ཁང་སར་ཚང་གི་དཔོན་ས་བཟུང་རྒྱ། ལོ་རི་དབང་འདུས་མ་སུ་
 གཉིས་ལོ་རི་ལ་ལོག་རྒྱ་ཐག་བཅད་མཛད་ནས་གྲོད་གཞི་དེ་མཇུག་སྒྲིལ། ཁང་སར་
 དཔོན་མོ་དབྱངས་ཅན་མཁའ་འགྲོ་གྲོངས་པའི་རྗེས། ཁང་སར་དཔོན་མོ་བདེ་ཆེན་
 དབང་མོས་ཁང་སར་ཚང་གི་དཔོན་ས་བཟུང་།

ཉོར་ཁང་སར་ཚང་གི་དཔོན་རབས།

དང་པོ་ཁང་སར་དཔོན་ཉོར་རྩོ་རྩེ་རབ་བཏན།

གཉིས་པ་ཁང་སར་དཔོན་ཉོར་བསྟན་འཛིན།

གསུམ་པ་ཁང་སར་དཔོན་ཉོར་རྒྱལ་མཚན་ནོར་བུ།

བཞི་པ་ཁང་སར་དཔོན་ཉོར་བསོད་ནམས་མཚོག་ལྷན།

ལྷ་པ་ཁང་སར་དཔོན་ཉོར་བསྐལ་བཟང་དར་རྒྱས།

དྲུག་པ་ཁང་སར་དཔོན་ཉོར་དངོས་ཀྱབ་སུན་ཚོགས།

བདུན་པ་ཁང་སར་དཔོན་མོ་ཉོར་དབྱངས་ཅན་མཁའ་འགྲོ།

བརྒྱད་པ་ཁང་སར་དཔོན་ཉོར་དངོས་ཀྱབ་བསྟན་འཛིན་འཛིགས་མེད།

དགུ་པ་ཁང་སར་དཔོན་མོ་ཉོར་བདེ་ཆེན་དབང་མོ།

དཔོན་རབས་བརྒྱ་པ་འདིའི་སྐས་དང་སྐས་མོ་ཡོངས་རྫོགས་རྒྱུད་དུས་ནས་བྲིན་
 ཉུར་འཆར་ཡོངས་བྱང་། དེ་ནས་བཟུང་དཔོན་སའི་རྒྱན་འཛིན་གྱི་མཇུག་ཡོངས་

སྤྲོད་པ། གོང་གསལ་དཔོན་རབས་རིམ་བྱུང་གི་མངའ་རིས་སྤྱི་འཐུས་པ་བཅུ་གསུམ་དང་། མདུན་རྫོང་ཉི་ཤུ་ཙམ་གཅིག་། འཕྲོ་པ་དགྲ། འོག་པ་དགྲ་ཡོད་ཅིང་དེ་དག་གི་ལོ་རྒྱུས་གཞན་ལས་ཤིས་པར་བྱ་དགོས། གོང་གསལ་མ་ཟུར་དཔོན་རབས་ཀྱི་མངའ་ཁོངས་སྤྱི་གཏོགས་པ་ཆའི་སང་ཉེར་ལྔ། མཐོ་པ་བཅུ་གཅིག་། འོག་ཀ་བཅུ་གཅིག་ཡོད། མ་ཟུར་དཔོན་རབས་ཚྭ་གས་རྗེས་དཀར་མཛེས་ཉིན་སྲིབ་གཉིས་ཀ་ཁང་གསར་དཔོན་གྱིས་དབང་བསྐྱར་བྱས་པའི་ལོ་རྒྱུས་འགོར་ཆེ་ཡང་གཞན་དུ་བཤད་པར་བྱའོ། ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །

ལེའུ་གསུམ་པ།
ཁམས་པའི་པོད་ཀྱི་ལྷ་ཆེན་སྐོར།

ས་བཅད་དང་པོ། ཀམ་པ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིན།

གཅིག ཀམ་པ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིན།

ཀམ་པ་རུས་གསུམ་མཁུན་པ་ནི། རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ལྷགས་རྟག་སྤྱི་ལོ་
 ༡༡༡༠ལོར། མདོ་ཁམས་ཀྱི་ཤོད་གངས་ཀྱི་ར་བ་ཅེས་པ་དེར་རུས་དཀར་མངོས་ར་
 རྟག་ཤོད་རུ་ཡབ་གཤེན་རྗེ་གཤེད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་པ་རྣོ་རྗེ་མཁོན་པོ་དང་། ཡུམ་ལྷ་
 སྟག་བཟའ་སྦྱང་ལྷམ་མིང་འདྲེན་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་འབྱུངས། རྒྱུང་རུས་ནས་ཡབ་
 ཀྱི་མཁུན་ནས་རང་བྱུང་རྒྱལ་མོའི་སྟོག་སྟོང་ཁྱེད་ཀྱི་བསྐྱབས་པས་གྲུབ་པ་བརྟེས།
 དགྲང་ལོ་བཅུ་དྲག་པ་ལ་རབ་བྱུང་མཆན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་གསོལ། དགྲང་ལོ་
 ཉི་ཤུ་པར་དབུས་སུ་བྱོན་ནས་སྟོད་ལུང་གི་རྒྱ་དམར་བ་དང་། སྤུ་པ་ཆོས་ཀྱི་སེང་
 གེ་རྣམ་གཉིས་ལས་དབུ་ཆད་བསྐྱབས། མལ་འདུ་བ་འཛིན་པ་ལས་རབ་བྱུང་
 བསྟེན་རྗེ་གས་ཁུས། ཤ་ར་བ་དང་། རྣལ་འབྱོར་པ་ཤེས་རབ་རྣོ་རྗེ། དཔལ་ཆེན་ཆ་
 ལོ། ལྷ་མ་ཡ་སེང་སྟགས་ལས་བཀའ་གདམས་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་མདོ་རྟགས་ཀྱི་
 གཞུང་ཐམས་ཅད་བསྐྱབས་པས་མཁས་པའི་མཆན་སྟན་རྒྱས། དགྲང་ལོ་སྟམ་རུ་
 སུར་རྗེ་དྲགས་པོ་རིན་པོ་ཆེ་དང་མངལ་ཏེ་གདམས་པ་རྣམས་ཁུས། སྟོམ་པོ་ལ་
 སྟགས་གནས་ངེས་མེད་ལོ་མང་རུ་སྟོམ་པས་རྟོག་པ་བརྟེས། རྗེ་དྲགས་པོ་རིན་པོ་
 ཆེ་ལ་གྲུབ་ཐོབ་ཁམས་པ་མི་གསུམ། ཞེས་པའི་སྟོབ་མ་མཆན་སྟན་ཆེ་བ་གསུམ་
 རྒྱུང་བར་ཀམ་པ་རུས་གསུམ་མཁུན་པ་དང་བདེ་བཤེགས་ཕག་མོ་གྲུ་པ། གསལ་
 རྟོང་ཤུ་སྟམ་དང་གསུམ་ཡིན། དྲགས་པོ་རིན་པོ་ཆེས་རྟོན་འབྲེལ་བརྟག་པའི་ཕྱིར་
 རུ་སྟོབ་མ་གསུམ་ལ་སང་ཉིན་རང་རང་གི་མོས་པ་ལྟར། ལྷ་རེ་བཅོས་ནས་བྱིར་
 ཤོག་གསུངས་པ་ལྟར། ཀམ་པས་ཕྱིར་ལྷ་ནག་པོ་པད་ལྷའི་དབྱིབས་ཅན་འདི་
 བཅོས་ནས་གནས། དེ་ནས་བཟུང་ལྷ་མ་ལྷ་ནག་པ་ཞེས་གྲགས། རྗེས་སུ་ལྷ་

ནག་དེ་ཉིད། མཁའ་འགོ་འབྱམ་གྱི་དབུ་སྐྱེས་བཅོས་པའི་ལྷ་སྐྱེད་ཞིག་བཅོས་པའི་
བཤད་སྟོལ་བཅོས། དགུང་ལོ་ཞེ་གཉིས་པར་མཚུར་སྤྲ་བ་མ་གྱི་བཞིར་ཚོགས་པ་
བསྐྱེད་ས་ནས་བཞུགས་པའི་ཆེ་རྒྱུ། དུགས་པོ་རིན་པོ་ཆེས་གཞན་ལ་མ་གནང་བའི་
བསྐྱེད་རིམ་ལྟན་ཅིག་སྐྱེས་མ་དང་། རྩོགས་རིམ་རྒྱུད་སེམས་དབྱེར་མེད་གཉིས་
གནང་ནས། རྩ་བྱིད་སྐྱབ་པ་ཁམས་ཀྱི་ཀློང་གངས་ར་ལ་ཕྱིན་ན། འགོ་དོན་
དབུས་གཙང་ཁམས་གསུམ་དུ་བྱབ་པར་འོང་ཞེས། ལྷང་བསྟན་པ་ལྟར། དགུང་ལོ་
ང་ལྷ་པར་ཁམས་ཀྱི་ཀློང་གངས་རར་ཕེབས་ནས་ཀློང་གནས་ནང་བཏབ།

ཁམས་ཕྱོགས་སུ་ལོ་ངོ་ཉི་ཤུ་ཅམ་སྐྱབ་པ་དང་འགོ་དོན་མཛད། དགུང་ལོ་དོན་
བཞི་པར་ཁམས་འབྲི་རྒྱུད་གི་ཕྱོགས་སུ་ཕེབས། སྤྱིང་གི་སྐར་མལ་དུ་ཕེབས་ནས་
གདན་ས་བར་པ་བཏབ། ཞང་རིན་པོ་ཆེས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་སེང་གའི་རྣམ་
རྟེན་ཡིན་པ་གསུངས་པས་དེ་ནས། མ་འོངས་སངས་རྒྱུ་དུག་པ་སེང་གའི་རྣམ་
རྟེན་ཞེས་པའི་འཕོད་སྟོལ་དེ་བྱུང་། དགུང་ལོ་བརྒྱད་ཅུ་པར་མཚུར་སྤྲ་བ་ཕེབས་
དེ་མཚོད་ཁང་གོང་མ་བཞེངས། དེར་གདན་ས་བསྐྱེད་ས་ནས་བཞུགས། རབ་
བྱུང་གསུམ་པའི་རྒྱ་སྐྱེད་ལོ་༡༡༥༥ལོར་དགུང་ལོ་བརྒྱད་ཅུ་གྱི་བཞི་བཞེས་པར།
མ་འོངས་པ་དགོན་པའི་ཡོན་བདག་རྒྱལ་པོས་བྱེད་པ་དང་། དེ་ལོར་དང་
བཅས་པ་ལ་ངས་ཕན་འདོག་པར་འོང་། ཞེས་སྐར་ཡང་སྐྱལ་སྐྱེ་འབྱུང་བར་ལྷང་
བསྟན་ནས་སྐྱེ་གཤེགས་སོ། །

གཉིས། ཀམ་པ་སྐྱེ་བྱེད་གཉིས་པ།

ཀམ་པ་གྲི། རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ཤིང་བྱི་སྟེ་ལོ་༡༢༠༥ལོར་མདོ་ཁམས་འབྲི་རྒྱུད་
གི་རྒྱུད་དེ་ཁམས་སྡེ་དགའི་དཔོན་པོ་སྟོད་དུ་སྐྱེ་འབྱུངས། མཚན་ཚས་འཛིན་ཞེས་
གསོལ། དགུང་ལོ་ལྷ་ནས་ཡི་གེ་སྟོན་འདོན་བསྐྱབས། དགུང་ལོ་དགུ་ཅམ་ནས་
སངས་རྒྱུ་གྱི་གསུང་རབ་རྣམས་བཟླས་སྐབ་པར་དང་དེའི་དོན་ཐུགས་སུ་རྒྱུད་པ་
བྱུང་། སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡང་གང་འཚམས་རེ་ངོ་ཤེས་པར་བྱུང་། དགུང་ལོ་
བརྒྱ་གཅིག་པར་རྒྱལ་སྐུ་སྟོན་བྲག་པར་བསྟེན་ནས་རབ་དུ་བྱུང་།མཚན་ཚས་ཀྱི་
སྐུ་མ་ཞེས་གསོལ། སེམས་བྱིད་ཞུས་པས་གནས་ལུགས་དོན་གྱི་ངོ་བོ་ཐོག་མེད་དུ་

མཁུན། དགུང་ལོ་བརྒྱ་དགུ་པར་ཀམ་མོག་པ་བྱམས་པ་འབྱམ་དང་། ལྷང་མང་
 སུ་པ་སོགས་ལས་བསྐྱེན་རྒྱུ་གས་ཞུས། ཀུ་པོ་གནས་ནང་སོགས་མདོ་ཁམས་ཀྱི་རྒྱབ་
 གནས་ནམས་སུ་ལོ་བརྒྱ་ལ་རྒྱབ་པ་ཉམས་ལེན་མཛད། འཇིག་བརྟེན་གྱི་ལྷ་འདྲེ་
 ཏུ་མས་ཞབས་དྲོག་བྱེད་པ་གཟིགས། དེ་ནས་ཁམས་སྤྲད་སྟོགས་དར་ཅེ་མདོ་
 དང་། མི་ཉག་རྟུ་འབལ། ལི་ཐང་། ལྷང་ཡུལ་སོགས་མདོ་ཁམས་སྤྲད་དུག་ཏུ་
 རྩོན་ནས་དཔོན་པ་བཏབ་ཅིང་ཆོགས་པ་ལྷ་བརྒྱ་ཅམ་ལ་ཆོས་གསུངས། ཏུས་
 དེར་དཔལ་ལྷན་ལྷ་མོའི་ཡུང་བསྟན་གྱིས་བསྐྱལ་བ་ལྟར། དགུང་ལོ་ཞེ་ལྷ་པའི་ས་
 གྲེལ་ལོར་དབུས་སྟོགས་སུ་ཕེབས། མཚུར་ཕུ་དཔོན་སྤིང་དང་། བེ་རིས་ཉམས་པ་
 བྱས་པ་ནམས་ཉམས་གསོ་བྱས་ཤིང་། གདན་ས་བསྐྱངས་ནས་ལོ་དྲུག་བཞུགས།
 དགུང་ལོ་ང་གཉིས་པའི་ཤིང་ལོས་ལོར། སོག་རྒྱལ་སེ་ཆེན་ཏན་གྱིས་གདན་ཞུས་
 ལྷར་རྟོར་ཡུལ་ཏུ་ཕེབས། སོག་རྒྱལ་གྱི་ཕྱག་དོག་གི་བཀའ་ཆད་ལ་བྱུང་རྟགས་
 རིམ་པ་གསུམ་བུ་དེ་བཀའ་འོག་ཏུ་བརྒྱག། །འཁྲུ་པ་ཤི་ཞེས་པའི་མཆོན་གྱིས་
 གཟིངས་སུ་བསྟོད་ཅིང་གོང་ཏུ་བཀྱར། རྒྱ་རྟོར་མི་ཉག་ཡུ་གུར་སོགས་ཀྱི་སྤྱོལ་
 མང་པོ་ཆོས་ལ་བཀོད། དཔོན་སྤེ་དང་། མཆོད་རྟེན་ཏུ་མ་བཞེངས། དགུང་ལོ་
 དྲུག་ཏུ་པའི་རྒྱ་ཕག་ལོར་རྟོར་ཡུལ་ནས་གཞི་ར་གསེར་གྱི་བྱ་འདབ་དང་བཅས་པ་
 རྒྱ་འཕྱལ་གྱིས་དྲངས་ནས་སྟོད་ཡུང་མཚུར་ཕུ་ཏུ་འབྱོན། སྤྱི་ལོ་༡༢༥༣ལོར་ཉེ་གནས་
 ལྷན་མ་སྐམ་རྒྱལ་གྱིས་སྟོགས་བྱས་ཏེ་མཚུར་ཕུའི་ལྷ་ཁང་ཆེན་མོ་བཞེངས། དེ་
 རྒྱུ་མཚུར་ཕུའི་ལྷ་ཆེན་བཞེངས་ཤིང་། དེའི་ནང་རྟེན་ཏུ་གསེར་དབུལ་གྱིས་བྱིས་
 པའི་བཀའ་འགྱུར་ཕུ་སྤྱི་བརྒྱ་དང་ལྷ་བརྒྱ་བཞུགས་སུ་གསོལ་བ་འདི་ནི་བོད་ཀྱི་ལོ་
 རྒྱུས་ཐོག་གསེར་བྱིས་ཀྱི་བཀའ་འགྱུར་ཐོག་མ་ཡིན། དེ་ནས་དགུང་ལོ་བརྒྱ་དགུ་
 པའི་རྒྱ་ཕག་ལོའི་བར་ལོ་ངོ་ཉེར་གཅིག་ཅམ་མཚུར་ཕུའི་གདན་ས་བསྐྱངས་ནས་
 བཞུགས། རབ་བྱང་ལྷ་པའི་རྒྱ་ཕག་སྤྱི་ལོ་༡༢༥༩ལོར་རྒྱེ་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་སྟོན་གྱུ་བ་ཆེན་
 ལོ་རྒྱུན་པ་ལ་སྤྱོད་ཀྱི་ཕྱག་དཔེ་དང་། ལྷ་ནག་བཅས་གཏད་ཅིང་
 མཚུར་ཕུའི་གདན་ས་སྤྲོད་དཔོས་པ་དང་། སྤྱལ་པའི་སྤྱ་ལྷུང་ཏུ་འབྱོན་པ་ལ་མགོ་
 འདོན་བྱེད་དཔོས་རྒྱལ་བཅས་ཀྱི་ཡུང་བསྟན་ནས་སྤྱོད་གཤེགས་སོ། །

གསུམ། ཀམ་པ་སྐྱ་མེད་དུག་པ།

མཐོང་བ་དོན་ལྟན། རབ་བྱུང་བརྒྱུད་པའི་མི་སྤྱེལ་སྤྱི་ལོ་༡༧༡༤ལོར་ཡབ་ལོ་འཛོ་
བསམ་འགྲུབ་རྩོམ་དང་། དུམ་མོང་བཟའ་བརྒྱ་མཚོ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་རྩོམ་པོར་
མའི་ཞལ་ཆེས་སྟེ། མདོ་ཁམས་ཆབ་མདོ་ཀམ་པའི་ཉེ་ལོགས་དོམ་གྱི་གོང་རུ་སྐྱ་
འབྲུངས། འབྲུངས་རུས་སུ་ལྟས་བཟང་པོ་མང་པོ་བྱུང་བ་དང་། དོམ་པ་བྱ་བལ་ལ་
ཡང་ཡུལ་དེར་སྤུལ་པའི་སྐྱ་འབྲུངས་པའི་མི་ལྟས་སོགས་བྱུང་སྟབས་འབྲུངས་ནས་
ཟླ་བ་གཅིག་ལོན་པ་དང་བྱིས་པ་དེར་ལྟ་བར་ཕེབས། དགུང་ལོ་གསུམ་མ་ལོན་
ཅིང་ན་ཡུལ་གྱི་མི་ཞལ་མངལ་བ་རྣམས་ལ་བཀའ་ཆོས་གསུངས་པ་དང་། ཀམ་
དགོན་རུ། རྩོམ་པ་གསུམ་མཁུན་པའི་སྐྱ་དོས་གཟུང་བ་སོགས་དོ་མཚར་པའི་
མདོན་མཁུན་གྱི་ཉགས་མང་རུ་གསུངས། ཟླ་མ་གཅིད་པས་ཀམ་པའི་ཡང་སྤྱིད་
ཡིན་པ་དྲིལ་བསྒྲགས། དགུང་ལོ་བརྒྱད་པར་གོང་པོ་རུ་ཕེབས་ནས་ཞུ་དམར་
ཆོས་དཔལ་ཡེ་ཤེས་དང་མངལ་ཁིང་ཆོས་སྦྱོང་སྦྱོར་རྣམས་ཁྱེས། གནས་བརྟན་
ཆེན་པོ་བསོད་ནམས་བཟང་པོ་ལས་རབ་རུ་བྱུང་། མཚན་ཆོས་གྲགས་དཔལ་
བཟང་ཞེས་གསོལ། རྩོམ་པ་ལྟན་སྤྱོད་པའི་ཆེན་ནམ་ཆོས་རྩོམ་པ་ལས་དོན་
བརྒྱད་ཀྱི་མན་ངག་མཐའ་དག་གསན། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ཚུ་བྱ་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༩
ལོར་དགུང་ལོ་སོ་བརྒྱད་པ་དབུ་ཞུ་དང་། བསྐྱེད་འཕྲོའི་ཞལ་གདམས་ཀྱི་བྱུག་དཔེ།
ལུང་བརྟན་བཀའ་རྒྱ་ཅན་བཅས། ལོ་བྱི་དཔལ་འཕྱོར་དོན་གྲུབ་ལ་གཏད་ནས།
དེད་མ་སྤྱོདས་ཀྱི་བར་རུ། ཅེན་འདི་རྣམས་རྒྱ་མ་ཉམས་པར་བྱིས་ཞེས་གསུངས་
ནས་དོན་གྱི་རྒྱལ་ཆབ་རུ་དབང་བསྐྱར་ཏེ་ཁིང་བརྩེས། །

བཞི། ཀམ་པ་སྐྱ་མེད་བརྒྱུད་པ།

ཆོས་གྲགས་རྒྱ་མཚོ། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ཤིང་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༩ལོར་རྩོད་ཀྱི་སྤྱི་
མདའ་ཞེས་བྱ་བར་ཡབ་སྤྱེལ་འཆང་གྲགས་པ་དཔལ་གྲུབ་དང་། དུམ་མོང་དར་
བཟའ་ལྟ་མོ་སྤྱིད་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་འབྲུངས། རྒྱལ་ཆབ་དཔལ་འཕྱོར་དོན་གྲུབ་
དང་། བན་ཀན་འཇམ་དཔལ་བཟང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་སྐྱ་ལོང་མའི་ཞལ་ཆེས་

བཀའ་ཆུ་ལྟར་ཀམ་པ་མཐོང་བ་དོན་ལྡན་གྱི་ཡང་གིད་དུ་ངོས་འཛིན། དོན་བརྒྱད་
 གྱི་གདམས་ངག་མ་ལུས་པ་གནང་། སྤྱོད་པ་ལོན་པ་དང་མཁས་པའི་མཆན་སྟན་
 རྒྱུ། ལྷག་པར་དུ་ཆོད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་འགྲེལ་པ་ཆོད་མ་རིག་གཞུང་རྒྱ་མཚོ་
 བཅུ་མཉམ་། སྤྱོད་གཤེགས་པའི་སྤྱོད་ལོན་ཁམས་སུ་བྱུང་སི་དུ་པ་ལ་ངོམ་གྱི་གནས་
 འདི་འདྲ་བ་གཅིག་ལ་ངའི་སྤྱལ་སྤྱོད་འབྱོན་འོང་ཞེས་ལྟར་གི་ཆབ་ཤོག་གནང་བེན་
 བྱུང་། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་མེ་ལྷག་སྤྱི་ལོ་༡༥༠༩ལོར་དགུང་ལོ་ང་གསུམ་པ་སྟེ་བ་
 དང་པོའི་ཆོས་བརྒྱ་བཞི་ཉིན་གྱི་དགོང་མོ་གསོལ་ཙག་གི་ཞལ་ཆེམས་གསལ་ལ་མ་
 གསལ་བ་གཅིག་འཛོག་གནང་སྟེ་ཐོ་རིངས་སུ་སྤྱོད་གཤེགས། །

ལ། སྤྱོད་བརྒྱད་པ།

མི་བརྒྱུད་དོ་རྗེ། རབ་བྱུང་དགུ་པའི་མེ་ལོས་སྤྱི་ལོ་༡༥༠༩ལོར་ཆབ་མདོ་ངོམ་རྒྱ་
 རྒྱུད་དུ་སྤྱོད་འབྱུངས། དགུང་ལོ་བརྒྱད་པའི་སྤྱོད་ལོན་སྤྱོད་ལོན་ཆབ་བཀྲ་ཤིས་རྣམ་
 རྒྱལ་གྱིས་སྤྱོད་གོང་མའི་ཞལ་ཆེམས་བཞིན་ཀམ་པའི་ཡང་གིད་ངོས་འཛིན། ཐེག་
 ཆེན་བསྟེན་གནས་གྱི་སྟོན་པ་གནང་། མཆན་ཆོས་གྱི་གྲགས་པར་གསོལ། དགུང་
 ལོ་བརྒྱ་པར་འཇང་ཡུལ་དུ་ཐེབས་པའི་ལམ་བར་རྣམས་སུ། ཁམས་སྤྱོད་ཀྱི་
 དཔོན་རིགས་རྣམས་ཀྱིས་གྲུ་ཁྱུ་ལྟུང་ལྟུང་རྣམ་ཐར་ལས། འབའ་ལྷག་མཁོ་
 དང་འབའ་ཐང་དུ་ཐེབས། གོ་འཛོ་སྟོང་དཔོན་དང་བེ་རི་སྟོང་དཔོན་པས་མཇལ།
 དེ་ནས་ཀློ་པོ་གངས་རར་ཐེབས། ཀ་ཀ་རི་ཕུག་འཇའ་ཆོན་གྱིང་། ཆོས་འབྱུང་
 གོང་འོག་རྣམས་སུ་བྱོན། སྤྱོད་པ་ལོན་པའི་ཆུ་ཡི་གདན་འདྲེན་པ་རྣམས་སར་
 མངགས། མཆོག་རབ་དགོན་དུ་ཐེབས། རོ་སྟོ་ལྟར་པ་བ་རྣམས་ཀྱང་དེར་འདུས།
 འཇང་རྒྱལ་པོའི་གདན་འདྲེན་པ་བྱུང་དེ་ནས་རིམ་པར་རྒྱལ་ཐང་དུ་ཐེབས། ཡང་
 འཇང་གི་གདན་འདྲེན་པ་རྣམས་སྟེབས། ཐེབས་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས། ཕུག་
 རྣམ་གནང་བ་ས་ཐམ་དུ་སྟེབས། དེ་ནས་རིམ་པར་ཐེབས། ཕྱི་ལོ་ས་གའི་ཆོས་
 གསུམ་ལ་འབྱུག་གྲགས། རི་ཐམས་ཅད་དུར། འཇའ་འོད་གྱི་དྲ་བ་བྲིས། མེ་
 ཏྲིག་གི་ཆར་བབས་སྤང་པོ་ཆེ་ཐག་པ་བཅད་ནས། སྤྱོད་ལོན་དེ་ཕུག་འཆལ་བ་
 སོགས་བྱུང་། ར་ཀྱ་བཞིས་གཙོས་དམག་མི་བྲི་ཆོ་ཅན་གྱིས་བསྐྱོ་བ་དང་བཅས་

ས་ཐམ་པོ་བྱང་གི་ཉེ་སྤྱོད་རུ་སྐྱར་པ་ལ། སྤྱི་ཉིན་ཐོ་རངས་རྒྱལ་པོ་ཉིད་གུམ་ཁྱིར་
 ཐེབས། རྒྱལ་པོའི་ཁྱུ་བོ་དང་ཁུ་བོས་སྤང་པོ་ཆེ་རེ་རེ་ཞོན། སྤང་པོ་གཅིག་ཡན་
 པར་ཁྱིད། ཏྲ་ཁ་དོག་སྒྲ་ཆོགས་པའི་ཞོན་པ་ཅན། གཏུགས་རྒྱལ་མཆོན་རོལ་
 མོ་སོགས་ཀྱིས་བཀོད་པ་བསམ་ལས་འདས་པ་བཅས་བྱོན། བྱར་སྒྲོར་ཐམས་ཅད་
 བབས། ཐུག་ཐུག་ལ། ལ་ཁ་ཆ་སྒྲོན་གྱི་ལོ་རྩ་བུས། ཞེས་སོགས་སྒྲུ་གཞོན་ཅུའི་རུས་
 རས་སྒྲུ་བསོད་ཆེ་ཤིང་མཛད་ཤིན་རྒྱས་པ་ཞིག་བྱང་ཡོད། དཔལ་ལྷན་སངས་རྒྱས་
 མཉན་པ་ཙ་བའི་སྤྱ་མར་བསྟེན། མདོ་སྒྲགས་གཉིས་ཀ་ལ་ཤིན་རུ་མཁས་པ་གྱུར་
 ཉི་དབུ་མ་དང་། སར་སྤྱན། འདུལ་བ། མཛོད་བཅས་ཀྱི་གཞུང་ལ་འགྲེལ་ཆེན་
 མཛད་པ་དང་། ལྷག་པར་རུ་གསང་སྒྲགས་སྒྲོར་ལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱང་
 ཆོས་ལྷན་པའི་རྒྱང་སེམས་དབྱེར་མེད་ཅེས་པའི་བསྒྲན་བཅོས་ཤིག་མཛད་། རབ་
 བྱང་དབུ་པའི་ཤིང་སྤྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༥༥༧ལོར་དབྱང་ལོ་ཞེ་བརྒྱད་པར་སྒྲུ་གཤེགས། །

རུག་ །སྤྱི་ཐོང་དབུ་པ།

དབང་ཐུག་དོ་རྩེ། རབ་བྱང་དབུ་པའི་མེ་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༥༥༧ལོར་མདོ་ཁམས་
 ཉི་ཤོད་ཁ་བ་སྤྱིང་རིའི་ཉེ་ཞོལ་རྒྱག་བཟང་གོང་རུ་སྒྲུ་འབྲངས། འབྲངས་པའི་ཆོ་
 རོ་མཆོར་བའི་ལྷས་མང་པོ་ཞིག་ཀུན་གྱིས་མིག་ལམ་རུ་གྱུར་སྤབས་ནང་སོ་ལྷགས་
 མོ་སོགས་ཀྱི་བགྲ་ཤིས་ཁ་བཏགས་གཡོག །དེ་རྩེས་མི་རིང་བ་ན་ཞུ་དམར་དཀོན་
 མཆོག་ཡན་ལག་གིས་ཀམ་པ་སྒྲུ་ཐོང་བརྒྱད་པ། དབྱང་ལོ་ཉིར་བརྒྱད་སྤབས་སྒྲུ་
 གསུངས་པའི་ལྷང་བསྒྲན་ལ་གཞིར་བཟུང་ནས། ཀམ་པའི་ཡང་སྤྱིད་དོས་འཛིན་
 བུས། མཆོན་དཔལ་ལྷན་མི་ཐམ་ཆོས་ཀྱི་དབང་ཐུག་ཅེས་གསོལ། དབྱང་ལོ་
 རུག་པ་ལྷགས་བྱ་ལོར། འདྲ་ཆོར་ལྷང་མདོར་སྤྱན་པའི་ཐེབས་ལམ་ཤེལ་ཁོག་ར་མ་
 སྤང་རུ་དར་མདོའི་མི་ཆེན་རྒྱག་འདུ་དང་བཅས་པ་དང་། རབ་སྤང་མཁས་པ་
 མི་ལྷའི་དཀོན་ཆམས་ཀྱི་ང་འདྲེན་སྤྱི་བ་སྤྱེ་མཛལ་ཁ་ཁུས། དབྱང་ལོ་བརྒྱན་པའི་
 རྒྱ་བྱི་ལོར་དེ་ནས་ཚུར་ཤེལ་ཁོག་རུ་ཐེབས་སོག་རྩེ་དཔའ་བོས་དབུ་མཛད་དབུས་
 གཅོང་དུགས་ཀོང་གི་ཀར་སྤེ་དང་། སྤྱན་བདག་ཆམས་ཀྱིས་དབུས་གཅོང་དང་
 དུགས་ཀོང་རུ་ཆེབས་བསྐྱར་དཀོས་པའི་ཞུ་བ་ནན་ཆགས་དང་འབྲུལ་སྤྱིལ་འཕྱོར་

ཞིང་། མི་ཆེན་སྐོར་གསུམ་དར་མདོ་དང་རབ་སྐྱེད་པ་ཡོན་མཛོད་ནམས་ཀྱིས་སྒྲུབ་
 འདྲེན་དུ་དཔོན་མདོ་བཟླ་འབྱོར། རྟུ་མི་མཛོར་ལོ་གསར་མཛད་ནས་ཟླ་བ་
 དང་པོར་དར་མདོར་ཕེབས། མི་ཆེན་གྱིས་རྒྱལ་པོའི་ལུང་གི་ཆེ་བའི་རྒྱན་དང་།
 རོལ་མོ་ལ་སྐོར་པའི་བསུ་བཞོན་རྒྱ་ཆེན་པོས་སྒྲུབ་དངས་ཤིང་། རྒྱ་བོད་ཐམས་
 ཅད་ཀྱིས་དད་པའི་གདུང་ཤུགས་ཀྱིས་རྩ་གོས་དར་ཤུགས་། གསེར་དངུལ་རྒྱ་བོག་
 རྒྱུ་མཛར་གྱི་རིགས་ལ་སྐོར་པའི་དངོས་པོའི་འབྲུལ་ཆེན་བཟུགས་། ལིང་ཆེ་
 དཔོན་ཅུ་རྒྱུད་ཀྱིས་གདན་འདྲེན་ནན་གྱིས་ཞུས་པར། ཕེབས་མ་གྲུབ་པས་རྩ་གོས་
 དར་གསེར་དངུལ་ ན་བཟའ་གསོལ་སྒྲུད་གཟིམ་དྲེལ་ལ་སྐོར་པའི་བརྒྱ་འབྲུལ་
 གཏོས་ཆེ་བ་སྒྲེལ་བ་འབྱོར། ཡབ་སྲས་བཀའ་ཁྲིམ་གྱི་ཐོག་ནས་ལ་མོ་ཆེའི་རྒྱབ་
 སྐྱེ་གསོ་བའི་ཐེས་དང་། མདོ་པ་ཤོག་གསུམ་ནས་བྱ་བྲལ་གྱི་ཐོ་བཅུན་སྒྲུལ་ཅུ་
 ཅམ་འཛོག་པ་མཛད་ཅིང་ཞབས་ཀྱིས་བཅགས། དེ་ནས་དབུས་སུ་ཕེབས་ཏེ་རྩེ་ལྷ་
 དམར་རིན་པོ་ཆེ་དང་། དཔའ་པོ་རིན་པོ་ཆེ་སྐོར་གྱི་མཛུགས་ནས་མདོ་སྐྱེས་
 རིག་གནས་དང་བཅས་པ་ལ་གསལ་སྒྲོལ་མཐར་ཕྱིན་པ་གནང་བས། མཁས་པའི་
 མཛོན་སྟོན་རྒྱས། ཟབ་ཆོས་ཤུགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་སྟོན་ཅིག་སྒྲེས་སྒྲུར་གྱི་བྲིད་ཡིག་དཔལ་
 ཟླ་བའི་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ཟབ་མོའི་འགྲེལ་པ། བསྟན་བཅོས་མདོན་མཛོད་གྱི་
 འགྲེལ་པ་སྐོར་སྒྲེས་བམ་བཅུ་སྟོར་ཅམ་བཞུགས་ལ། ཞལ་སྒྲོབ་གྱི་གཙོ་བོར་
 ལྷ་དམར་རྒྱལ་པ་གར་དབང་ཆོས་ཀྱི་དབང་ཤུགས། རྩེ་བཅུན་སྟོ་བོའི་སྒྲུལ་སྒྲུ། རྩེ་
 བཅུན་སྒྲུལ་སྒྲུ་ཏུ་ར་ན་མ། མི་ཏུ་རིན་པོ་ཆེ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཛོན། རྩེ་དཔའ་པོ་
 གཙུག་ལག་རྒྱ་མཛོད། འབྲི་བྱང་ཆོས་རྩེ་རིན་ཆེན་ནམ་རྒྱལ། རྟུག་ལུང་ཆོས་རྩེ་
 ཀྱན་དགའ་བཟླ་ཤིས། རི་པོ་ཆེའི་ཆོས་རྩེ་མཛོད་སྒྲེས་རྩེ་རྩེ་དང་། སྐྱ་སྐྱེ་ཀམ་གསལ་
 པ་ནམ་རྒྱལ། སྐྱ་མ་ཏེ་ཉི་མ་སྐྱ་སྐྱེ་ཀམ་བསྐྱབ་གསུམ་རྒྱ་མཛོད། ཟུར་མང་ཆོས་རྩེ་ཀམ་
 ལེགས་བཤད་སྐྱ་དབྱངས་སྐོར་མཁས་གྲུབ་ཀྱི་སྒྲོབ་མ་མང་དུ་བྱུང་། རབ་བྱུང་
 བཅུ་པའི་རྒྱ་ཡོས་སྐྱེ་ལོ་༡༩༠༩ལོར་དགུང་ལོ་ཞེ་བརྒྱད་པ་སྐྱེ་གཤེགས།

བདུན། སྐྱ་ཕྱིང་བཅུ་གཉིས་པ།

བྱང་ཆུབ་རྩོ་རྩེ། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་རྒྱ་ཡོས་སྐྱེ་ལོ་༡༩༠༩ལོར་མདོ་ཁམས་

མྱེ་དགའི་དཔོན་པོ་སྟོང་གི་དཀྱིལ་ལ་གྲོང་ཏུ་སྤྱུ་འབྱུངས། སྤྱུ་གོང་མས་ས་སྟོང་
 མྱེ་དགའ་རྒྱལ་པོ་ལ་ཞལ་བཞེས་ལུང་བསྟན་ལྟར། དབུས་ནས་སྐར་གྱི་མགོན་གཉིས་
 བན་བདེ་ཁམས་ཚྭགས་སུ་སྤྱལ་སྤྱི་ཡང་སྲིད་ངོས་འཛིན་ཕེབས་སྐབས། ལྷ་ཚོག་
 ཏུ་གཉིས་སྟོན་མི་འགྱུར་དོན་རྗེ་དང་མངལ་བས་ཀྲམ་པའི་མཆོག་སྤྱལ་ཡོད་པའི་ས་
 ཆ་དང་ཡབ་ཡུམ་གྱི་མིང་སོགས་གསལ་པོར་སྟོན་གནང་། དགུང་ལོ་བཞི་པར་ལྷ་
 དམར་དཔལ་ཆེན་ཆོས་གྱི་དོན་གྱུབ་གྱིས་མཆོན་དང་། ཞབས་བརྟན་བཅས་ལུལ།
 རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་རྒྱ་བྱི་ལོ། སྤྱི་ལོ་༡༧༥༥ལོར་ལྷ་དམར་དཔལ་ཆེན་ཆོས་གྱི་
 དོན་གྱུབ་དང་ཁོང་ནམ་གཉིས་རྒྱ་ནག་ཏུ་ཕེབས། ལོ་དེར་ཡབ་སྐུ་ནམ་གཉིས་
 རྒྱ་ནག་ཏུ་སྤྱུ་གཤེགས། སྐབས་དེར་ཀྲམ་པ་དགུང་ལོ་སུམ་ཅུ་དང་། ལྷ་དམར་
 པ་དགུང་ལོ་སོ་བརྒྱད་ཡིན། །

བརྒྱད། བྱེད་བཅུ་བཞི་པ།

ཐེག་མཆོག་དོན་རྗེ། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་མེ་སྤྱལ་སྤྱི་ལོ་༡༧༧༧ལོར་མདོ་
 ཁམས་བལ་མོ་སྐར་གི་ཡུལ་ཁྱ་ནང་ཡིད་ལྡང་བཀྲ་ཤིས་མཚོང་སྟོན་ཏུ་སྤྱུ་འབྱུངས།
 འབྲུག་ཆེན་སྤྱུ་བྱེད་བརྒྱད་པ་མི་པམ་ཆོས་གྱི་རག་དབང་། མཆོན་གཞན་འབྲུག་
 ཆེན་ཆོས་གྱི་སྐར་བས་རྗེ་གོང་མའི་ལུང་དོན་ལྟར་ངོས་འཛིན། མཆོན་དཔལ་ལྷན་
 རིག་ཀུན་ལྷན་གྱུབ་ཐེག་པ་མཆོག་གི་དོན་རྗེ་ཞེས་གསོལ། སི་ཏུ་པརྒྱ་ཉིན་བྱེད་དང་
 རྒྱལ་དབང་འབྲུག་ཆེན་ནམ་གཉིས་གྱི་མཛུན་ནས་བསྟེན་རྫོགས་ཞུས། རབ་བྱུང་
 བཅོ་ལྔ་པའི་ས་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༨༥༥ལོར་དགུང་ལོ་དོན་གཉིས་པར་སྤྱུ་གཤེགས། །

དགུ། སྤྱུ་བྱེད་བཅུ་དྲུག་པ།

རབ་བྱུང་རིག་པའི་དོན་རྗེ། རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་པའི་ཤིང་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༨༥༥ལོར་མདོ་
 ཁམས་མྱེ་དགའི་འདན་ཁོག་ཏུ་ཨ་རྒྱུག་ཆོང་གི་ཁྱིམ་ཏུ་སྤྱུ་འབྱུངས། སྤྱུ་གོང་མའི་
 ལུང་བསྟན་བཞིན་སི་ཏུ་པརྒྱ་དབང་མཆོག་རྒྱལ་པོས། ཀྲམ་པའི་ཡང་སྲིད་འབྲུལ་
 སལ་ཏུ་ངོས་འཛིན། སྤྱི་ལོ་༡༨༥༥ལོར་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་དང་ལྷན་ཏུ་རྒྱ་ནག་པེ་ཅིང་
 ཏུ་ཕེབས། སྤྱི་ལོ་༡༨༥༥ལོར་རྒྱ་གར་ཏུ་ཕེབས་ཅིང་འབྲས་ལྗོངས་ཏུ་མ་གཉིག་ཏུ་

གཏན་བཞགས་མཛད། རབ་བྱང་བཅུ་དྲུག་པའི་ལྷགས་བྱ་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༡ལོར་དགུང་
ལོ་དང་བརྒྱད་པར་ཨ་རིའི་ཡུལ་རུ་སྐྱ་གཤེགས། །

བཅུ། ཀམ་པ་སྐྱ་སྤང་བཅུ་བདུན་པ།

འགྲོ་འདུལ་སྤོན་ལས་རྩོམ་རྩོམ། རབ་བྱང་བཅུ་དྲུག་པའི་ཤིང་སྤང་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༥
ལོར་ཁམས་ལྷ་ཐོག་རུ་སྐྱ་འབྱུངས། སྐྱ་རྒྱུད་རུས་ནས་སྤོབ་སྤྱོད་ལ་འབད་བཅོན་
ཆེ་སྟབས། མདོ་སྟགས་རིག་གནས་དང་བཅས་པ་ལ་ཤིན་རུ་མཁས་པ་མ་ཟད།
བོད་དབྱིན་རྒྱ་གསུམ་དང་། ཀོ་རི་ཡའི་སྐད་རིགས་བཅས་ལ་ཐོགས་པར་མེད་པ་
ཞིག་བཞགས་ཡོད། །

ས་བཅད་གཉིས་པ། རྒྱལ་བ་སྐྱ་སྤང་རིམ་བྱོན།

གཅིག རྒྱལ་བ་སྐྱ་སྤང་བདུན་པ།

རྒྱལ་བ་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོ། ཡབ་བསོད་ནམས་དར་རྒྱས་དང་། ཡུམ་སྒོ་
བཟང་ཚས་མཚོ་གཉིས་ཀྱི་སྐུ་སྐྱ་རབ་བྱང་བཅུ་གཉིས་པའི་ས་བྱི་སྤྱི་ལོ་1708ལོར་
མདོ་ཁམས་ལི་ཐང་རུ་སྐྱ་འབྱུངས། ཞང་པོ་ཨ་དགེ་བཀྲ་ཤིས་ནས་སྐལ་བཟང་རྒྱ་
མཚོ་ཞེས་མཚན་གསོལ། རྒྱ་ལའི་སྐུ་མ་དུག་པ་ཆངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོ་ཁྲི་ལས་
ཕབས་ཏེ་གོང་མའི་པོ་ཉ་ནམས་ཀྱིས། གསང་སྟབས་ཀྱིས་མདོ་སྟགས་མཚོ་སྟོན་པོའི་
ཡུལ་སྟོད་གྲོལ་བཏང་། དེ་རྗེས་ཨ་མདོའི་ཡུལ་རུ་དཔོན་པ་བཏབ་ཏེ་གཏན་
བཞགས་མཛད། སོག་པོ་ལྷ་བཟང་ཉན་གྱི་རྒྱ་ལའི་དུག་པ་སྐྱ་གཤེགས་ཚུལ་དྲིལ་
བསྐྱགས་བྱས་སྟབས། སྐུ་གུ་འདི་གཞན་དང་མི་འདྲ་བའི་སྒོ་རིག་གྲུང་པོ་ཞིག་
ཡོད་སྟབས་ཁམས་སྟོགས་ཀྱི་སྐུ་མ་དང་མི་སྟེ་མང་པོས་རྒྱ་ལའི་སྐུ་མའི་ཡང་སྤྱིད་
ཡིན་ཚུལ་སྤྱིང་ཞིང་དད་གུས་བྱེད་མཁན་རེ་མང་རུ་སོང་། ཡིན་ནའང་སྐབས་
དེར་ལྷ་བཟང་ཉན་གྱིས་བོད་ཀྱི་སྤྱིད་དབང་བཟུང་ཞིང་པད་དཀར་འཛིན་པ་ཡི་
ཤེས་རྒྱ་མཚོ་འང་ཁྲི་ཐོག་རུ་བཞགས་ཡོད་སྟབས། དངོས་སུ་རྒྱ་ལའི་སྐུ་མའི་ཡང་
སྤྱིད་ཡིན་ཞེས་སུས་གྲུང་སྟོགས་མ་ཅུས། གདན་ས་གསུམ་གྱི་སྐུ་མ་དང་གཞུང་
ཞབས་ཀན་གས་འགས། སྟོག་རུ་མདོན་རྒྱུད་གིས་སྐབས་འདུག་ཁྱབ་དང་འབུལ་

བ་མཆོན་ཅམ་རེ་ཡུལ། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཉིས་པའི་ཤིང་རྩ་རྒྱུ་ལོ་1714ལོར་བོད་
ནས་སོག་པོ་ལྷ་བཟང་ཉན་གྱིས་བཏང་བའི་མི་ལྷ་ཡོང་བ་ཐོས་པས། ལེགས་ཉེས་
གང་ཡོང་མི་ཤེས་པས་འཇིགས་ཏེ་བོད་ལྗང་དང་བོད་ཆོས་བཞི་ཉིན། ཡབ་ཡུམ་སྐུ་
འཁོར་འགའ་དང་བཅས་སྡེ་དགའི་སྒྲིགས་སུ་བྱོལ། སྡེ་དགའི་རྩ་བ་སུ་བ་བྱས་ཏེ་བོད་
ལྗང་གསུམ་པའི་ཆོས་བརྒྱ་བཞི་ཉིན་རྫོང་གསར་དུ་ཐེབས་ནས་འཁྱོར། སྡེ་དགའི་ཆོས་
རྒྱལ་བཏུན་པ་ཆེ་རིང་གིས་ཐེབས་བསུའི་བཞོད་པ་དང་བཅས་ཀྱིས་ལྷ་ཡུང་ཁྱུག་
རྩ་གདན་དྲངས། སྐབས་དེར་མདོ་ཁམས་ཀྱི་ཆོང་པ་འགས་མཆོ་ཁྱུག་རྩ་གདན་
དྲངས། སྐབས་དེར་མདོ་ཁམས་ཀྱི་ཆོང་པ་འགས་མཆོ་སྡོན་གྱི་ཆོང་མང་བླ་མུར་
ཐའི་རི་ལ། ལི་ཐང་གི་རྒྱལ་སྐུ་སྡེ་དགའི་གདན་འདྲེན་ཞུས་སོང་བེར་བར་དེ་མ་
ཐག་དར་འཕུར་དུང་འབྱུང་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཞུས། མཆོ་སྡོན་དཔོན་རིགས་ཁག་
བཞུགས་ནས་མཆོ་སྡོན་རྩ་གདན་འདྲེན་ཞུས། མན་རྩ་གོང་མ་ཨ་ཆེ་མུ་ཁི་ལྷ་སོགས་
དཔོན་གཡོག་རྩ་གཙོ་སྐུ་སྡེ་དགའི་འདྲེན་པར་བཏང་སྟེ། རྒྱ་ནག་རྩ་ཐེབས་
དགོས་ཚུལ་སྐོར་ལ་མཆོ་སྡོན་གཡས་རུའི་དཔོན་ཁག་རྣམས་ཀྱིས་དགོངས་འཁོལ་
ཞུས། དགུང་ལོ་དགུ་པའི་མེ་ཆེལ་རྒྱུ་ལོ་1716ལོར་སྐུ་འབྱུང་དུ་འཁྱོར། ལོ་དེའི་
ལྗང་བ་བརྒྱ་པའི་ཆོས་ཉི་ཤུ་ཉིན་ཡོངས་འཇོན་དམ་པ་རྩ་བཟང་རྩ་མོ་མུ་རིན་པོ་ཆེ་
ནས་དགའ་བསྟེན་གྱི་བསྐྱབས་སྟོན་ཡུལ། དགུང་ལོ་བརྒྱ་གཉིས་པའི་ས་ཁྱི་རྒྱུ་ལོ་1718
ལོར་མན་རྩ་གོང་མའི་པོ་ཉ་ཅ་ཤི་ཁི་ལྷ་སྐུ་འབྱུང་དུ་ཕྱིར་སོང་སྟེ་གོང་མ་བདེ་རྒྱུད་
རྒྱལ་པོ་(康熙皇帝)ལ་རྒྱ་ལའི་སྤྱི་མའི་ཡང་མིད་དབུས་སུ་ཐེབས་རྒྱུའི་དགོངས་
བཞེད་ཡོད་པ་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་ཞུས་སྟབས། དེའི་རྒྱུ་ལོ་ས་པག་ལོར་གོང་མས་སྐས་
ཅང་རུན་མང་ལ་དམག་གི་དབུང་སྟོང་སྐག་གསུམ་དང་བཅས་བེ་ལིང་དུ་རྒྱ་ལའི་
སྤྱི་མར་མཇལ་འཕྲད་བཏང་། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཉིས་པའི་ལྷགས་ཀྱི་རྒྱུ་ལོ་1720
ལོར་རྒྱ་ལའི་སྤྱི་མ་སྐུ་སྤོང་བདུན་པ། མན་རྩ་གོང་མའི་དམག་གི་དབུང་ཆེན་པོ་
དང་བཅས་ལྷ་ལྷན་སྒྲིགས་སུ་ཆིབས་ཁ་བསྐྱར། ལྷགས་ཀྱི་ལོར་དབུས་སུ་འཁྱོར།
སོག་པོ་རྩན་གར་བའི་དབུང་ཆོགས་བོད་ནས་མཐར་བསྐྱེད། དགུང་ལོ་བརྒྱ་བཞི་
པའི་ལྷགས་སྤང་རྒྱུ་ལོ་1721ལོར་བོད་ཀྱི་ཆོས་སྤྱིད་གཉིས་ཀྱི་འགན་བཞེས། ཟུར་

ཁང་བསོད་ནམས་རྒྱལ་པོ་བཀའ་སློན་གཙོ་བོ་དང་། ང་མོད་རྫོང་རྒྱལ་པོ། དུམ་
 བ་བཀྲ་ཤིས་རྒྱལ་པོ། སྤུང་ར་བ་སློ་གྲོས་རྒྱལ་པོ། བོ་ལྷ་བ་བསོད་ནམས་སྟོབས་
 རྒྱལ་བཅས་བཀའ་སློན་བསྐོས་བཞག་གནང་། དགུང་ལོ་ཉི་ཤུ་པའི་མེ་ལྷག་སྟེ་ལོ་
 1727ལོར་བོད་ཀྱི་བཀའ་སློན་ནང་ཁྲུལ། འགལ་ཁྲར་གྱུར་པའི་སྟེ་གཟར་ཆེན་པོར་
 ལངས་སྟབས་སྤྱིད་མན་རྩ་གོང་མའི་རེ་སྤུལ་ལྟར་རེ་ཞིག་སྤུལ་དུ་ཕེབས་རྒྱུ་
 སྟགས་འདུན་བཅངས། དགུང་ལོ་ཉི་ཤུ་གཉིས་པའི་ས་བྱ་སྟེ་ལོ་1729ལོར་ལི་ཐང་
 ཏུ་འབྱོར། དེའི་སྟེ་ལོ་ལྷགས་སྟེ་ལོར་མགར་ཐར་དུ་ཕེབས་ནས་བཞུགས། ཏུས་དེར་
 མན་རྩ་གོང་མས་དདུལ་འཁོར་ཆེན་གནང་བ་འབྱོར། དགུང་ལོ་ཉི་ཤུ་བརྒྱད་པའི་
 ཤིང་ལོས་སྟེ་ལོ་1733ལོར། བ་ལྷལ་ནས་སྤར་ཡང་དབུས་སྤྱི་ཆེབས་བསྐྱར་གནང་།
 རབ་བྱུང་བརྒྱ་གསུམ་པའི་ལྷགས་ལྷག་སྟེ་ལོ་1751ལོ་སྟེ་དགུང་ལོ་ཞེ་བཞི་པར་
 བོད་ཀྱི་ཆོས་སྲིད་གཉིས་ཀྱི་འགན་སྤར་ཡང་བཞེས་བཀའ་ཤིག་སྲིད་གཞུང་དངོས་
 སྤྱི་བཅུགས། སྲིད་དབང་ལོ་ངོ་བདུན་ཅུ་མ་བཞེས་རྗེས་རབ་བྱུང་བརྒྱ་གསུམ་
 པའི་མེ་སྤང་སྟེ་ལོ་1757ལོ་སྟེ་དགུང་ལོ་ལྷ་བརྒྱ་པར་སྤྱི་གསེགས་སོ། །

གཉིས། རྒྱལ་བ་སྤྱི་ཕྱི་དགུ་པ།

རྒྱལ་བ་ལྷན་རྒྱུ་གསུམ་རྒྱ་མཚོ། ཡབ་བསྟན་འཛིན་ཆོས་སྒྲོང་དང་། དུམ་དོན་གྲུབ་
 སྒྲོལ་མ་གཉིས་ཀྱི་སྤུས་སྤུ་རབ་བྱུང་བརྒྱ་གསུམ་པའི་ཤིང་སྤང་ལོ། སྟེ་ལོ་1805ལོར་
 མདོ་ཁམས་སྟེ་དགེའི་མངའ་སྡེ་ལངས་འདན་སྟག་རྩ་སྤྱི་འབྱུངས། རྒྱུང་ཏུ་ཏུས་ནས་
 རོ་མཚར་ཆེ་བའི་མཚན་མ་དང་ལྷན་པ་ཞིག་ཡོད་ཚུལ་གང་སར་བྱལ། དགུང་ལོ་
 གསུམ་པའི་མེ་ལོས་སྟེ་ལོ་1807ལོར་རྒྱལ་ཚབ་རྟ་ཚག་ནོ་མིན་ཏན་དང་། བཀའ་
 སློན་བཞི་སྟགས་ཆེ་རྒྱ་ཐམས་ཅད་བཀའ་བསྐོས་ནས་རྒྱ་ལའི་སྤང་མའི་འོས་སྤུལ་དུ་
 དབུས་སྤྱི་གདན་འདྲེན་བྱས། དགུང་ལོ་བཞི་པའི་ས་འབྱུག་སྟེ་ལོ་1808ལོར་ཡང་
 སྲིད་དངོས་སྤྱི་ལོ་འཛིན་བྱས་ཏེ་པཌ་ཆེན་བསྟན་པའི་ཉི་མ་མཚོག་གིས་གཙུག་
 སྤྱད་བཞེས་ཏེ་མཚན་སྟོ་བཟང་བསྟན་པའི་འབྱུང་གནས་ངག་དབང་ལྷན་རྒྱུ་
 རྒྱ་མཚོ་ཞེས་གསོལ། དགུང་ལོ་དགུ་པའི་རྒྱ་བྱ་སྟེ་ལོ་1813ལོར་ལྷ་ལྷན་གཙུག་ལག་
 ཁང་གི་རོ་བོ་ཤུག་ཕུ་ཞེའི་མདུན་དུ་པཌ་ཆེན་བསྟན་པའི་ཉི་མས་མཁན་པོ་དང་།

བྱི་ཆེན་གྲགས་པས་སློབ་དཔོན། ཤར་པ་ཆོས་རྗེས་དུས་གསལ་པ་བཅས་མཛད་ནས་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྒྲིམ་པ་བཞིས། རབ་བྱུང་བརྒྱ་བཞི་པའི་ཤིང་མག་སྟེ་ལོ་1815ལོ་སྟེ་དགུང་ལོ་བརྒྱ་གཅིག་ཟིན་པ་དང་། ཆམ་པའི་བསྟུན་གཞི་ལྟ་བུ་ཞིག་གིས་ཁྱེན་བྱས་ཏེ་སྤྱོད་གཤེགས། །

གསུམ། རྒྱལ་བ་སྐུ་ཐོང་བརྒྱ་པ།

རྒྱལ་བ་ཚུལ་བྱིམས་རྒྱ་མཚོ། ཡབ་སློ་བཟང་སྟན་གྲགས་དང་། ཡུམ་ནམ་རྒྱལ་བུ་བྱིད་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་རབ་བྱུང་བརྒྱ་བཞི་པའི་མེ་བྱ། སྟེ་ལོ་1816ལོར་མདོ་ཁམས་ལི་ཐང་ཤོག་རྒྱལ་རྒྱ་ལ་བྱུངས། དགུང་ལོ་བརྒྱ་པའི་ཆུ་ན་སྟེ་ལོ་1822ལོར་ཀུན་གཟིགས་པར་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་དབུས། བཀའ་སློན་ནམས་དང་ཨམ་བན་ནམ་གཉིས་བཅས་འཛགས་པའི་དབུས། མཚན་ཡོན་ལྷན་རྒྱས་པའི་འདྲ་ཐང་གི་མདུན་རྒྱ་ལོས་སྤུལ་ལ་འདེམས་སྟུག་བྱེད་པའི། བྱིས་པ་གསུམ་པའི་མིང་བྱང་ངོས་གཉིས་སུ་མན་རྒྱ་ཡི་གེ་དང་བོད་ཡིག་སོ་སོར་བྱིས་པ་བུམ་པར་བརྒྱག་མཚན་གསུམ་ལ་གསོལ་འདེབས་དང་། ཆོས་སྦྱོང་ལ་འཕྲིན་བཅོལ་བསྐྱགས་མཐར་གསེར་བུམ་དགུག་སྟེ་བྱང་བུ་འཐེན་པར་ལི་ཐང་པ་དེ་ལ་བབ། དེ་རྗེས་པར་ཆེན་རིན་པོ་ཆེས་གཙུག་ཡུད་བཞིས། དགེ་བསྟེན་གྱི་སྒྲིམ་པ་ལུལ། མཚན་རག་དབང་སློ་བཟང་འཇམ་དཔལ་ཚུལ་བྱིམས་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་གསོལ། འཕྲི་སྟོག་ནས་བཅམས་བསྐྱབ་གཉེར་གནང་། བོད་ཀྱི་སྤྱི་དབང་རྒྱལ་ཚབ་ཆེ་སྟོན་སྤྱི་ནས་བསྐྱུངས། དགུང་ལོ་བརྒྱ་དགུ་པའི་ཤིང་ན་སྟེ་ལོ་1834ལོར་པར་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་མདུན་ནས་བསྟེན་རྫོགས་གྱི་སྒྲིམ་པ་ཞུས། རབ་བྱུང་བརྒྱ་བཞི་པའི་མེ་བྱ་སྟེ་ལོ་1837ལོ་སྟེ་དགུང་ལོ་ཉེར་གཉིས་ཟིན་པ་དང་སློ་བུར་རྒྱ་སྤྱོད་གཤེགས་སོ། །

བཞི། རྒྱལ་བ་སྐུ་ཐོང་བརྒྱ་གཅིག་པ།

རྒྱལ་བ་མཁས་གྲུབ་རྒྱ་མཚོ། ཡབ་ཆེ་དབང་དོན་གྲུབ་དང་། ཡུམ་གཡུང་བྱུང་བུ་བྱིད་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་རབ་བྱུང་བརྒྱ་བཞི་པའི་ས་བྱི་སྟེ་ལོ་1838ལོར་མདོ་ཁམས་མགར་ཐར་དགོན་པའི་ཉེ་འདབས་སུ་སྤྱོད་གཤེགས། དགུང་ལོ་བཞི་པའི་

ལྷགས་སྒྲུང་གྱི་ལོ་1841ལོར། རྒྱ་ལའི་སྐྱ་མའི་ཡང་སྲིད་འོས་སྒྲུལ་ཆེད་དུ་དབུས་སུ་གདན་འདྲེན་བྱས། ལོ་དེའི་ཟླ་བ་ལྔ་པ་ཆོས་ཉེར་བཞི་ཉིན་པའ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་གཙོས་སེར་རྒྱ་དཔོན་རིགས་ཡོངས་ཀྱི་དབུས་སུ་འོས་སྒྲུལ་གསུམ་པོར་གསེར་བུམ་དགུགས་པས་མདོ་ཁམས་མགར་ཐར་གྱི་སྐུ་པོ་དེ་ལ་བབ། པའ་ཆེན་བསྟན་པའི་ཉི་མས་གཙུག་ལུན་བཞེས་ཤིང་མཆོན་ངག་དབང་བསྐལ་བཟང་བསྟན་པའི་སྟོན་མེ་མཁས་གྲུབ་རྒྱ་མཆོ་དཔལ་བཟང་པོ་ཞེས་གསོལ། དགུང་ལོ་བརྒྱད་པའི་ཤིང་སྒྲུལ་གྱི་ལོ་1845ལོར་རྩ་སློང་རིན་པོ་ཆེ་ཡིས་བོད་ཀྱི་སྲིད་དབང་བསྐྱུངས། དགུང་ལོ་དགུ་པའི་མེ་རྩ། གྱི་ལོ་1846ལོར་པའ་ཆེན་བསྟན་པའི་ཉི་མས་མཁན་པོ་གནང་སྟེ་ལྷ་ལྷན་གཙུག་ལག་ཁང་གི་རོ་བོ་ཤྲུག་ལུ་ཞེའི་མདུན་ནས་སོར་ཐར་གྱི་སྟོམ་པ་བཞེས། དགུང་ལོ་བཙོ་བརྒྱད་པའི་ཤིང་ཡོས་ལོ་གྱི་ལོ་1855ལོར་མན་རྩ་གོང་མའི་བཀའ་ལྷར་བོད་ཀྱི་ཆོས་སྲིད་གཉིས་ཀྱི་དབང་ཆ་བཞེས། ལོ་དེའི་ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་པའི་ཆོས་ཉེར་ལྔ་ཉིན་སྟོ་བུར་སྐྱ་གཤེགས། དེའི་ཕྱི་ཉིན་ནས་རྩ་སློང་ངག་དབང་ཡེ་ཤེས་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་སྐར་ཡང་བོད་ཀྱི་སྲིད་དབང་བཟུང་། །

གོང་གསལ་ཁམས་ཕྱོགས་སུ་འབྱུངས་པའི་ཀམ་པ་སྐྱ་ཕྱིང་རིམ་བྱོན་གྱི་རྣམ་ཐར་ཉུང་བསྟུས་འདི་རྣམས་ནི་བཀའ་བརྒྱད་གསེར་ཕྱིང་གི་རྣམ་ཐར་ནང་དུ་གང་འཁོད་མདོར་བསྟུས་ནས་བཀོད་པ་ཞིག་ཡིན། དེ་བཞིན་དུ་ཁམས་ཕྱོགས་སུ་འབྱུངས་པའི་རྒྱལ་བ་སྐྱ་ཕྱིང་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ནི་རྣམ་ཐར་རྒྱས་པར་དག་ལས་མདོར་བསྟུས་ནས་བཀོད་པ་ཡིན། །

ལེབ་བཞི་ལ།

ཁམས་ཀྱི་མཁས་པ་གྲགས་ཆེན།

ས་བཅད་དང་ལོ། ཁམས་ཀྱི་པརྟེ་ཏ།

གཅིག ཅེ་མི་པརྟེ་ཏ་སངས་རྒྱས་གྲགས།

ཅེ་མི་ལོ་ལྔ་དང་། ཅེ་མི་པརྟེ་ཏ་སངས་རྒྱས་གྲགས་ཞེས་ཟེར། རྒྱ་གར་དུ་སློབ་སྦྱོང་
 བྱས་ཤིང་མཁས་པའི་ཆེར་སོན་པ་དང་། དཔལ་ན་ལེགས་ཤིང་གཙུག་ལག་སློབ་སྦྱོང་
 ནང་དུ་ལོ་བཅུ་གཉིས་རིང་སློབ་དཔོན་གནང་སྟངས་པའི་རྒྱ་གར་ཤར་ཅུབ་གཉིས་
 ལ་སྟན་གྲགས་ཀྱིས་བྱབ་པའི་བོད་རིགས་རྒྱ་གར་གྱི་པརྟེ་ཏ་ཞིག་ཡིན། ལོ་རྒྱུས་
 ཡིག་ཆ་ནམས་ལས་རྩེ་འདིའི་འབྲུངས་ལུལ་མི་ཉག་ཡིན་པ་གསལ། འབྲུངས་
 འདས་ཀྱི་དུས་ཆེད་མ་གསལ་ཡང་། དུས་འཁོར་ཐོག་མར་བོད་དུ་འཆད་ཉན་དར་
 སྡེལ་བཅང་མཁན་གྱི་སླ་མ་གཙོ་བོའི་གས་ཤིག་ཡིན་པ་དང་། བ་རི་ལོ་ལྔ་རྒྱ་གར་
 དུ་ཕེབས་དུས་ཀོ་ས་ལའི་གོང་དུ་ཅེ་མི་ལོ་ལྔ་བ་དང་མཇལ་འཕྲད་བྱང་ཚུལ་སྟོར་
 གསལ་བ་ལས་ཁོང་ནི་བ་རི་ལོ་ལྔ་བ་དང་དུས་མཉམ་ཡིན་པར་གསལ། དེས་ན་བ་
 རི་ལོ་ལྔ་བ་དགུང་ལོ་ཉི་ཤུ་ལྷག་ཙམ་སལ་ཆེར་སྦྱི་ལོ་༡༠༧༠ལས་མས་ཞིག་ལ་རྒྱ་
 གར་དུ་ཕེབས་པར་གསལ། སྐབས་དེར་ཅེ་མི་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་བཞིན་པའི་བོད་ཀྱི་མི་
 བསྐྱོད་སློབ་མ་ཞིག་ཡིན་པ་ལས་སྐད་གྲགས་ཆེན་པོ་བྱང་མེད་པ་བ་རིའི་ནམ་ཐར་
 ལ་བལྟས་པས་ཤེས། ཅེ་མི་ལོ་ལྔ་བ་ནི་བོད་དུ་དུས་འཁོར་འཆད་ཉན་དང་དར་
 སྡེལ་གནང་མཁན་གྲགས་ཀྱི་སླ་མ་གཙོ་བོར་ཞིག་ཡིན་སྐབས་དུས་སྐར་ཆིས་ཀྱི་
 གཞུང་དང་ལོ་ཐོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འགོ་བརྗོད་དུ་འང་ཅེ་མི་སངས་རྒྱས་ལ་མཆོད་
 བསྟོད་ཡོད་པ་དཔེར་ན་འཇམ་མགོན་ཀོང་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེས། འཁོར་འདས་ལམ་
 གསུམ་ལུ་ཆོས་རི་སྟེད་པ། སྟོང་ཆེན་གྱི་གེ་ལུས་སྟོལ་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ། སྤང་མཇོད་
 དུས་ཞབས་ཅེ་མི་ར་འབྲོ་སོགས། འཕགས་བོད་ཆོག་གི་བདག་ནམས་རྒྱལ་ཡུར་
 ཅིག ཅེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་ནམས་སོ། ། 《ཆོས་འབྲུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》

ལས། “ཅ་མི་སངས་རྒྱལ་གྲགས་པ་འདི་མདོ་ཁམས་སྤང་མི་ཉག་གི་ཡུལ་དུ་
 འབྱུངས། རྒྱ་གར་དུ་མཁས་ཤིང་དངོས་གྲུབ་ཐོབ་ནས་རྩོམ་གྲུ་སྟོན་པའི་
 རྒྱལ་ཆབ་མཛད། དུས་འཁོར་ཅ་མིའི་རྒྱུད་གསུམ་སོགས་བསྐྱར། ལྷ་ལོ་གཞོན་ཏུ་
 དཔལ་འདི་མདོ་ཁམས་སུ་འབྱུངས། དུས་རྒྱུ་ཡིན་པ་རྒན་གཞོན་གཉིས་ཕྱིན་པས་
 ལྷ་ཆེན་ལྷ་ཆུང་དུ་གྲགས། རྒྱ་གར་དུ་སྤྲུལ་ཁས་དྲིས་པས་ཅ་མི་ཁོ་ན་མཁས་ཟེར་
 བས་རྒྱ་གར་དུ་ཡོང་ནས་བོད་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་ཉན་པ་མི་ཡོང་བས་མས་ནས་
 གཞན་དྲིས་པས་ཨ་བླུ་ཀླ་ར་དང་ཨོ་རྒྱན་གྱི་པརྟེ་ཏ་ལྷ་གི་ཤྱ་ར་མཁས་ཟེར་ཏེ་དེ་
 གཉིས་ཀྱང་ཅ་མི་ལ་ཆོས་ཉན་ཞིང་འདུག་པས་སྤྲུལ་ཅ་མི་དང་ཨ་བླུ་ལ་ཆོས་ཞུས། ”
 ཞེས་གསུངས། 《དཔལ་ཆེན་ལྷ་ལོ་རྩམ་ཐར།》 རྩོམ་གྱིས་ཞལ་སྟོབ་ཞིག་
 གིས་བྲིས་པ་གསལ་བའི་ལག་བྲིས་པ་མ་ཤོག་ལྟེ་ཡོད་པ་ཞིག་གི་ཤོག་ངོས་
 གཉིས་པའི་རྒྱབ་སྤྱིང་དང་པོ་ལས། “དེའི་ཆོ་རྩོམ་གྲུ་རྒྱལ་པོ་ཤིང་རྟན་
 བཅོན་བྱ་བ་བཞུགས་པ་སྟོ་ལ་བབས་ནས། བྱིད་ཅི་འཆོལ་བ་ཡིན། ཆོས་འཆོལ་བ་
 ཡིན་ན། དཔལ་ན་ལེན་དུའི་གཙུག་ལག་ཁང་ན་པརྟེ་ཏ་མང་པོ་བཞུགས་ཏེ། དེའི་
 རང་ནས་ཀྱང་ཆེ་བ་རིག་པའི་གནས་ལྷ་ལ་མཁས་ཤིང་། ཆོའི་དངོས་གྲུབ་བརྟེས་
 པའི་ཅ་མི་སངས་རྒྱལ་གྲགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་ཀྱིས། བྱིད་བོད་ཐམས་ཅད་
 དེར་འབབ་པ་ཡིན་པས། དེར་སོང་ཞིག་ཟེར་བ་དང་། སྤྲུལ་མའི་ཐུགས་དགོངས་ལ།
 ཅ་མི་བོད་ཡིན་ན། ར་རྒྱ་གར་ཕྱིན་ནས། བོད་གཅིག་ལ་ཆོས་ཞུ་བ་མི་རིགས་ཏེ། འོ་
 ལྷ་ཡང་རྒྱལ་པོའི་བཀའ་བཅག་མི་སྦྱབ་པས། དེའི་དུང་དུ་འགྲོའོ་སྟུམ་ནས་བྱོན་ཏེ།
 གསེར་ཐམས་ཅད་དེར་བཅོལ་ནས། མི་སྤྲུལ་སྤྲུལ་ལ་ཅ་མི་ཁོ་ན་བོད་ཡིན་ན། བྱིད་
 རྒྱ་གར་ན་པརྟེ་ཏ་མཁས་ཤིང་གྲུབ་པ་ཐོབ་པ་སྤྲུལ་ཅེས་རྟག་དུ་དྲིས་པ་ལ། བྱང་
 རྒྱུ་ལེམས་དཔལ་ཨ་བླུ་ཀླ་ར་ཡོད་ཟེར་ནས། གསེར་སྤང་བདུན་ལ་མཆོལ་བྱས་
 བས་སུལ་ཏེ། དབང་བསྐྱར་དང་རྟན་གཅིག་རྒྱུས་པ་གནང་ངོ། །དེར་དུས་ནམ་
 ཞིག་ན་སྤྲུལ་ཨ་བླུ་ཀླ་ར་དེ་རྩོམ་མི་ལོ་ཅ་ལ་ཆོས་ཉན་ཞིང་འདུག་པ་ཆོར་ནས། ད་
 བེ་རྩོམ་མི་ལས་ཆེ་བ་མིང་དེ། འོ་ལྷ་ཡང་གཞན་གཅིག་བཅོལ་དགོས་སྟུམ་ནས། ཤོས་
 ཆ་དུ་ལ་སྟན་གཅིག་པ་མཛད་ནས། ལོ་གསུམ་བསོད་སྟོམས་མཛད་ཅིང་གོང་བྱིར་

མཉམ་ཡོད་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བྱོན། ལྷ་ཡ་ལྷོ་རི་བྱ་བ་དེ་ལ་ཞག་གསུམ་
 བཞུགས། འཕགས་པ་ག་ཡ་འོད་བསྐྱངས་ཀྱི་ལྷུང་བཟེད། བསེལ་བྱེད་ལ་བྱིན་
 རྒྱབས་ཞུས། གཟིམས་པ་ལ་ཕྱག་འཆོལ་བ་ལ་སོགས་མཛེད་ཅིང་དེ་ལྟར་ཡུལ་
 ཁམས་སྒྲོར་གིན། ཨ་བྱ་ཀ་ར་མ་གཏོགས་པ་རྒྱ་གར་ན་སུ་ཆེ་སུ་ཆེ་ཤེས་དྲིས་པ་ལ།
 ཅུབ་སྟོགས་ཞུ་བྱུན་ན་པརྟེ་ཏ་རྩ་གི་ཤར་བྱ་བ་ཡོད་ཟེར་ནས། དེར་བཞུད་པར་
 དགོངས་པ། ལམ་དུ་ཞུགས་ཀ་ཙམ་ན་པརྟེ་ཏ་གདུང་ཤུ་རི་བ་དོན་གཡོག་བཞི་ལྷ་
 ཙམ་གྱི་ན་ལེན་དར་བྱོན་ནས། འདི་ཀུན་སུ་ཡིན་དྲིས་པ་ལ། ཞུ་བྱུན་ན་བཞུགས་
 པའི་པརྟེ་ཏ་རྩ་གི་ཤར་བྱ་བ་དེ་ཡིན། ལྷ་མ་མི་ཉག་གི་སྟོབ་མ་ཡིན་ཟེར། འདིར་ཅི་
 ལ་བྱོན་པ་ཡིན་དྲིས་པས། སྟོབ་དཔོན་ལྷ་མི་ལ་ཞུས་པའི་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་སྟོམ་
 ཀྱི་གནད་ཕྱམས་སྟོགས་གཅིག་དུ་སྟེབས་པའི་ཡི་གེ་གཅིག་ཞུར་བྱོན་པ་ཡིན་
 གསུང་ནས། སྟོར་བའི་ཕྱིང་བ་འདི་མཛེད་སྟེད། དེ་ནས་དཔལ་རྒྱ་ལོའི་ཐུགས་
 དགོངས་ལ། ད་ནི་ལྷ་མ་ལྷ་མི་དང་རྒྱ་ཀ་ར་གཉིས་ལས་ཆེ་བ་ནི། འཛམ་བུ་གླིང་ན་
 མི་བཞུགས། ཨ་ལ་ལ་ངོ་མཆར་ཆེ་སྟམ་ནས། གསེར་སྲང་བཞི་བརྒྱ་ཙུ་བདུན་ཡོད་
 པའི་བརྒྱ་བཞག་ནས། སུམ་རུ་ཙུ་བདུན་ལ་མཛུལ་བྱས་ནས། ལྷ་མ་ལྷ་མི་ལ་སྤུལ་ཏེ།
 བདག་ལ་ཆོ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་པའི་གདམས་ངག་གཞན་ལ་མེད་པ་
 གཅིག་ཞུ་བྱས་པ་ལ། ལྷ་མ་ལྷ་མིའི་ཞལ་ནས། བྱོད་ཅི་ཟེར་བ་ཡིན། གཞན་ལ་མེད་
 པའི་གདམས་པ་ག་ལ་འོང་། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། དམིགས་པ་སྟོ་མི་དགོས་པའི་
 གདམས་ངག་གཅིག་ཞུ་བྱས་པས། སྟོར་བ་ཡན་ལག་དུག་ཅེས་བྱ་བ་གནད་ཀྱི་སྟོ་
 བས་སྟོང་པ་སྟོང་རྩེ་ཆེན་པོ་ཅན་རྒྱུད་ལ་སྟེ་བར་བྱེད་པའི་གདམས་ངག་འདི་
 གནད་རོ། ། ཞེས་སོགས་དཔལ་ཆེན་རྒྱ་ལོ་རྒྱ་གར་དུ་བྱོན་སྐབས་ཙམ་སངས་
 རྒྱས་གཤགས་དཔལ་ན་ལེན་དཔེ་སྟོབ་དཔོན་གནད་ནས་བཞུགས་ཡོད་པ་མ་ཟད།
 སྐབས་དེར་རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་དུ་ཙམ་མི་ལས་མཁས་པའི་སྟོབ་དཔོན་ཞིག་མེད་པ་རྒྱ་
 གར་ཡུལ་སྟེ་དང་། མི་དཔོན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མགིན་དུ་གཅིག་དུ་ཁས་ལེན་གྱི་
 ཡོད་པ་གསལ་པོར་གསུང་འདུག།

གཉིས། སི་རུ་པའ་ཆེན།

སི་རུ་པའ་ཆེན་ཆོས་ཀྱི་འབྲུང་གནས། མཚན་གཞན་སི་རུ་གཙུག་ལག་ཆོས་ཀྱི་
སྐར་བ་ཟེར། 《སི་རུ་ཆོས་འབྲུང་རང་རྒྱུ་》ལས། ས་ཡོས་ལོ། གླི་ལོ་༡༩༧༧ལོ།
ཟླ་བཅུ་གཅིག་པའི་ཆོས་བརྒྱ་བརྒྱན་རེས་གཟའ་ལུས་ལྷ། སྐར་མ་ན་བ་སོ་སྟེ་གཙུག་
ལག་གྲོང་བ་སོགས་བཞེད་པའི་རྒྱལ་ལུང་གི་འབྲུག་རྒྱུར་དངོས་དང་། གཞན་ལྟར་
ན་བརྒྱད་རྒྱལ་གི་རྒྱུར་བ་ཡོད་པའི་རུས་གི་སྤྱོད་། ཉི་མ་ཤར་བ་དང་རུས་མཚུངས་
ལྷ་རྒྱུས་པར་འདུག་ཅིང་འདི་ལྟར་བཞི་ཆེ་ལོ་བདག་ཡོས་ལྷ་འགོ་བ་འདུག་ཀྱང་།
རྒྱལ་བའི་དབང་པོས་འབྲུག་རུ་བཀའ་རྒྱལ་བ་ནི། དུལ་ལྷ་ལྟན་གི་བདག་པོ་དགོ་
ལྟན་སོ་བྱང་གི་བཞེད་པ་ལྷག་ལྷང་གི་ལྷགས་དང་བརྒྱན་པར་སྐར་དོ། གམ་པ་
ཡེ་ཤེས་དོ་རྗེས་སི་རུ་ལྷགས་འབྲུག་ལོ་པ་ཨ་ལོར་འབྲུངས། ཞེས་པའི་ལུང་བརྒྱན་
གནང་བ་ལ་གྲུས་བཀུར་ཞུ་བའི་ཆེད་རུ། ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་འབྲུངས་ལོ་ལྷགས་
འབྲུག་བཞེད་སྟོན་འདི་བྱང་།

མེ་བྱི་ལོ། གླི་ལོ་༡༧༠༩ལོ། ལོ་འདིར་མེ་བྱི་ལོའི་དབྱར་ཁ་ཞིག་དཔལ་འབྱོར་
རུ་དབྱས་ནས་སྐར་གི་མགོན་གཉེར་པན་བདེ་དང་། འོག་གི་སྤེ་པར་དགོ་ལེགས།
ཀྱེ་རྟོ་རིན་པོ་ཆེའི་སྐྱ་ཆབ་ཨ་ཞང་ཟེར་བ་བཅས་འབྱོར་བར། ལྷ་དམར་ཐམས་
ཅད་མཁྱེན་པ་དཔལ་ཆེན་ཆོས་ཀྱི་དོན་གྲུབ་གིས། སི་རུའི་ཡང་སྤྱི་དངོས་འདོན་
ཞིང་ལྷ་རེག་དང་ཞབས་བརྒྱན་གསོལ་འདེབས་གནང་། མཚན་སི་རུ་ཆོས་ཀྱི་
འབྲུང་གནས་སྤོན་ལས་ཀྱན་ཁྱབ་ཡེ་ཤེས་དཔལ་བཟང་པོ་ཞེས་གནང་། །

རྒྱ་འབྲུག་ལོ། གླི་ལོ་༡༧༡༩ལོ། ལོ་འདིར་སྤེ་དགོ་རྒྱལ་པོ་བསོད་ནམས་ལྷན་
ཆོགས་གིས་རྒྱལ་དབང་གམ་པ་བྱང་རྒྱལ་དོ་རྗེ་སྤེ་དགོ་དཔོན་སྟོད་རུ་སྐྱ་འབྲུངས་
པ་དགྲང་ལོ་བརྒྱར་ཐེབས་པ་དང་། སི་རུ་དགྲང་ལོ་བརྒྱ་བཞིར་ཐེབས་པ་གཉིས་
རྒྱལ་པོའི་སོ་བྱང་རུ་གདན་དྲངས། ཟླ་བ་བརྒྱན་པའི་ནང་དབྱས་ལྷ་ཐེབས། ཟླ་
བ་བཅུ་གཅིག་པར་མཚུར་ལུ་དགོན་རུ་འབྱོར། །

རྒྱ་སྐལ་ལོ། གླི་ལོ་༡༧༡༩ལོ། ལོ་འདིར་ལོ་སར་ཟླ་བ་དང་པོའི་ཆོས་བཙོ་ལྷ་
ཉིན་ལྷ་དམར་དཔལ་ཆེན་ཆོས་ཀྱི་དོན་གྲུབ་གི་མཛུན་ནས། ཡོངས་རྫོགས་དགོ་

བསྐྱེན་གྱི་སྒྲིམ་པ་གསན། མཚན་ཀླུ་བསྐྱེན་པའི་ཉིན་བྱེད་གཙུག་ལག་ཚོས་གྱི་
སྒྲིབ་བ་ཅེས་གསོལ། ལྷ་བ་གསུམ་པའི་ཚོས་བཅོ་ལྔ་ཉིན་ཀླུ་བ་དང་ལྷ་དཔར་
ནམ་གཉིས་གསེར་གྱི་ལ་བཞུགས་ཤིང་མཐེང་དཔར་གྱི་ཅོད་པན་སྒྲོན།

ཤིང་ལྷག་ལོ། གྱི་ལོ་༡༧༡༥ལོ། ལོ་འདིར་ས་ག་ལྷ་བའི་ནང་ཕྱིར་ཁམས་སྤྱགས་
སྤྱ་ཐེབས་པའི་ལམ་བར་འབྲོང་པ་སྟོན་སྟོན་དང་། ཀླུ་དགོན་སྐོགས་བརྒྱད་
ནས་སྡེ་དགེར་འབྱོར། ཚོས་རྒྱལ་བསྐྱེན་པ་ཚེ་རིང་གིས་ཕོ་བྲང་རུ་གདན་ཞུས་
གནང་། ལེགས་སྐྱེས་ཀྱང་ཐོབ། དེ་ནས་དཔལ་འབྱོར་རི་ཁྲོད་རུ་རྗེ་ཉིད་གྱི་རང་
ཁྱིམ་རུ་འབྱོར། །

ལྷགས་བྱི་ལོ། གྱི་ལོ་༡༧༢༠ལོ། ལོ་འདིར་རྒྱལ་བ་བསྐྱེན་པ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་བྱི་
ལིང་སྐུ་འབྱུང་ནས་ལྷ་སར་ཐེབས་སྐབས་མངལ་ཁར་ཕྱིན་པས་ལམ་བར་རུ་མཚོ་
རྩལ་སྐོག་ཕོ་འབྲུག་སྟོན་གྱི་ས་ཆ། བེའུ་མགོ་འི་ཕོ་གོལ་ཕོ་ལོ་གེར་བེར་བའི་ས་དེར་
མངལ་ཁ་ཞུས། ཕྱག་དབང་དང་བཀའ་སྒྲོབ་ཐོབ། དེའི་དགོང་མོར་རྒྱལ་ཡབ་
རྒྱུད་ནས་ད་ལན་སྐུ་ཞབས་རིན་པོ་ཆེའི་ཞབས་ཕྱིར་བཅར་ནས། ལྷ་ལྷན་རུ་འགྲོ་
དགོས་ཞེས་ཐེབ་བྱུང་ཡང་། སྡེ་དགེ་ཡང་བསྐྱེད་སྟོན་མ་ཞུས་ཤིང་གྲུབ་ལྷལ་གང་
ཡང་མེད་པས་དགོངས་པ་ཞུ་དགོས་ཤེས་གསོལ། དེ་ནས་བཀའ་འཁྲོལ་ལྷར་ཕྱིར་
རང་ལྷལ་རུ་ཐེབས། །

ལྷགས་སྤང་ལོ། གྱི་ལོ་༡༧༢༡ལོ། ལོ་འདིར་དབུས་ཐེབས་ཐེངས་གཉིས་པའི་
ཆེད་སྡེ་དགེ་རྒྱལ་པོའི་མདུན་ནས་དགོངས་འཁྲོལ་ཞུས། ལྷ་བ་རྒྱག་པ་དབུས་
ཐེབས་གནང་། འབའ་རོམ་བརྒྱད་ནས་ལྷ་བ་དགུ་པའི་ནང་མཚུར་སྤྱ་དགོན་རུ་
འབྱོར། ལོ་འདིར་སྡེ་དགེ་རྒྱལ་པོས་མ་ཟུར་དཔོན་ཚར་བཅད། །

རྒྱ་ཡོས་ལོ། གྱི་ལོ་༡༧༢༣ལོ། ལོ་འདིར་དབུས་གཙང་གནས་བསྐྱོར་དང་
བཅས་བལ་ལྷལ་རུ་ཐེབས། བལ་ལྷལ་ཡམ་བུ་རྒྱལ་པོའི་ས་ར་ལྷ་ཅ་ཞིག་གིས་
གཙོས་ཞབས་ཕྱི་འགའ་ཞིག་དང་རོལ་མོ་སྤྲ་ཚོགས་དར་གྱི་དོ་ལི་དང་ཆེབས་ཆེན་
སྤྲ་ཆས་སྟོན་པ་འགའ་ཞིག་བཅས་གྱི་བསུ་མ་གནང་བྱུང་བས། །

མི་རྟ་ལོ། གྱི་ལོ་༡༧༢༤ལོ། ལོ་འདིར་དབུས་སྤྱགས་དགོན་གནས་འགའ་ཞིག་

གནས་མངལ་གནང་། ཤོ་པོ་མདོ་ནས་ང་མོད་ལ་བརྟག་ཡུང་གནང་། དེ་ནས་
ཕྱིར་རང་ཡུལ་དཔལ་འབྱོར་དགོན་རུ་ཕེབས། ཆོས་བཙོ་བརྒྱད་ཉིན་དཔལ་འབྱོར་
དགོན་རུ་ཁེར་སྤོང་མཆོན་པ་བཅས་སྟེ། སྤུལ་ཆེན་བརྒྱད་ཀྱི་ཞལ་ཐང་སྐར་བྱིས་
ལྟར་གྱི་སྐུ་རིས་ཆོན་མདངས་བཅས་བྱིས་ནས། སྡེ་དགེར་དགོན་པ་འདེབས་པའི་
སྟུན་གཞོན་རྟེན་རུ་ཡུལ་བས་བཀའ་གསུངས་བཟང་པོ་བསྟུལ། ཟླ་བ་དགུ་པའི་
ཆོས་གསུམ་ཉིན་སྐྱེས་རབས་ཀྱི་ཞལ་ཐང་སྐུ་བྱིས་ཀྱི་དབུ་བཅུགས། དེ་ནས་དཔལ་
སྤངས་སུ་ས་དབུད་རུ་ཕེབས། །

མེ་ལྷག་ལོ། སྤྱི་ལོ་༡༧༢༧ལོ། ལོ་འདིར་སྡེ་དགེ་རྒྱལ་པོས་སྐྱོན་བདག་གནང་སྟེ་
དཔལ་སྤངས་དགོན་པ་བཏབ། ཟླ་བ་གསུམ་པའི་ཆོས་བརྟན་ཉིན་རིས་གཟའ་ཟླ་
བ་དང་རྒྱ་སྐར་ནབས་སོ་སྟེ་སྐྱེ་དབུའི་སྦྱར་བར། གཉེར་ཆེན་ཆོས་སྦྱོང་སྟོ་ཤོས་ཀྱི་
ལས་དཔོན་དང་ཐིག་བཏབ་ནས་དཔལ་སྤངས་ལྟ་ཁང་གི་ཅིག་མང་བཏིང་། སྡེ་
དགེའི་འུ་ལག་གནང་སྟེ་གྲང་བརྟུང་བ་སོགས་བྱས། །

ལྷགས་བྱི་ལོ། སྤྱི་ལོ་༡༧༣༠ལོ། ལོ་འདིར་འཇང་ཡུལ་ས་གནས་ཁག་གཅིག་ལ་
གནས་གཟིགས་ཕེབས། ཟླ་བ་དྲུག་པའི་ཆོས་དགུར་རྒྱལ་ཐང་ནས་རི་པོ་བྱ་རྒྱང་
མངལ་བར་བཏིགས་ནས་རིམ་པར་ཕེབས། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་ས་ཐམ་རུ་འོག་
མིན་སྤོང་འབྱོར། མོད་ཀྱི་བརྩ་སྦྱོང་རིག་པ་ལ་ཞིབ་འཇུག་གནང་བའི་སི་རུའི་
འགྲེལ་ཆེན་བཙུམ་པའི་འགོ་ཚུགས། དེ་ནས་སྤྱི་ལོ་༡༧༣༥ལོའི་བར་ལོ་བཙོ་ལྟ་
རིང་མདོ་དབུས་ཁམས་གསུམ་གྱི་ཡུལ་སྐད་ལ་ཞིབ་འཇུག་གནང་སྟེ། བརྩ་སྦྱོང་
པའི་བསྟན་བཙོས་སི་རུའི་འགྲེལ་ཆེན་ཞེས་པ་ཡོངས་སུ་བྱུབ། །

ལྷགས་པག་ལོ། སྤྱི་ལོ་༡༧༣༧ལོ། ལོ་འདིར་སྡེ་དགེ་ཆོས་རྒྱལ་ཆེན་པོའི་བཀའ་
ཕེབས་ལྟར་སྡེ་དགེའི་བཀའ་འགྱུར་སྤར་ཤིང་གི་མ་སྤྱི་དང་། སྤར་ཅ་ནམས་ལ་ཞུ་
ཆེན་པའི་འགན་བཞེས། བཀའ་འགྱུར་གྱི་དཀར་ཆག་བསྐྱིགས།

ཆུ་སྤང་ལོ། སྤྱི་ལོ་༡༧༣༩ལོ། ལོ་འདིར་རྟོགས་བརྩོད་དཔག་བསམ་འཁྲི་ཤིང་གི་
བཀོད་པ་རྒྱ་ཡི་སི་ཐང་ལྟར་གྱི་རི་མོ་ཆོན་མདངས་དང་བཅད་ནམས་རྒྱའི་ལྷགས་
དང་ཁང་བཟང་དང་། ཆ་ལྷགས་སོགས་རྒྱ་བལ་གྱི་ཡུལ་ཉམས་ཅན་རང་སྟོས་

གསར་དུ་སློབ་པ་སྐྱེ་བྱིས་རྒྱལ་ས་རང་ཉིད་ཀྱི་སྐྱུག་ལས་བགྱིས་པའི་ཞལ་ཐང་སྐྱམ་
ཅུ་སྟོར་བཞེངས་པའི་ལས་གྲུ་ཚུགས། །

ཤིང་ཡོས་ལོ། སྤྱི་ལོ་༡༧༣༥ལོ། ལོ་འདིར་ཡུལ་དབུས་ལྷ་ལྷན་རྒྱ་མི་དབང་ལོ་ལྷ་
བ་དང་མཇལ་འཕྲད་ཞུས་ཞིང་། མདོ་མཁར་ཞབས་བྱུང་ཆོ་རིང་དབང་རྒྱལ་ལ་
དབུངས་ཅན་སྐྱེ་བྱིད་གནང་། མདོ་མཁར་ཞབས་བྱུང་གིས་བོད་ཀྱི་དཔོན་རིགས་
རྒྱལ་ས་དང་། སེར་འབྲས་ཀྱི་དགེ་བཤེས་ཁག་གཅིག་ལ་སྐྱམ་རྟགས་སྟོབ་བྱིད་ཀྱི་
བཀོད་བསྐྱིགས་གནང་བས་སི་རུའི་སྐྱམ་རྟགས། བོད་ཁམས་ཡོངས་ལ་བྱབ་པའི་
མཐུན་ཆེན་གྱུར། ར་སྟོ་དང་། རྒྱ་དཔོན་ཅོང་ཡེ་སོགས་ཡུལ་གཞན་གྱི་ཆེ་རྒྱ་
རྒྱལ་ས་ཀྱིས་མཇལ་ཁ་ཞུས་ཤིང་གུས་པས་བསྐྱེན། །

རྒྱ་བྱི་ལོ། སྤྱི་ལོ་༡༧༤༢ལོ། ལོ་འདིར་ཉོར་ཁོག་དང་། ཉོང་སྟོར། མགོ་ལོག །
གསེར་རྟ་སོགས་ལ་ཕེབས། གསེར་གྱི་འཁོར་རི་སྐྱུག་པོ་ལ་བསང་དང་གཏོར་ཆེན་
མཛད་ཅིས་གསལ། །

རྒྱ་པག་ལོ། སྤྱི་ལོ་༡༧༤༣ལོ། ལོ་འདིར་རྒྱལ་མོ་རོང་གི་དཔོན་ནང་སོ་རྒྱལ་ས་ཀྱི་
གདན་ཞུས་ལྷར་རྒྱལ་མོ་རོང་དུ་ཕེབས། སོ་མོ་རྒྱལ་པོ་དང་། ཅོག་ཅེ་རྒྱལ་པོ་
སོགས་ཀྱིས་མཇལ་བསུ་དགའ་སྟོན་གཟིགས། །

མེ་ཡོས་ལོ། སྤྱི་ལོ་༡༧༤༧ལོ། ལོ་འདིར་སྐར་ཡང་བལ་ཡུལ་ཕེབས། སྐྱ་ཞབས་
རིག་འཛིན་ཆོ་དབང་ནོར་བུ་དང་མཆོད་རྟེན་བྱ་རུང་ཁ་ཤོར་དུ་ཞལ་འཛོམ། བྱ་
རུང་ཁ་ཤོར་ཉམས་གསོ་དང་རབ་གནས་མཛད། །

ཤིང་བྱི་ལོ། སྤྱི་ལོ་༡༧༥༤ལོ། དཔལ་སྐངས་བཀའ་འགྱུར་ཤོག་ནག་གསེར་བྱིས་
ཅན་གྱི་ལས་འགོ་བཙུགས། ལཱ་རིག་སྟོབ་སྤྱིང་གི་ཆང་གཏོང་། སྟོབ་སྤྱིང་འདིར་
སྐྱ་སྐྱན་གཉིས་ལ་སྐད་གསལ་བྱུང་། མདོ་སྐད་སྟོགས་ཀྱི་སྐྱ་རིག་པའི་བྱིད་རྒྱན་
པལ་ཆེར་འདི་ནས་མཆོད། གསོ་རིག་སྟོར་ལ། ཤར་དཔལ་སྐངས་པའི་སྐྱན་གྲུ་
ཞེས་བོད་ཁམས་ཡོངས་ལ་གྲགས་པར་བྱུང་། གནས་འདིར་གསོ་རིག་གི་བྱུག་ལས་
དང་སྟོབ་སྟོང་གནང་བྱིང་མཁན་རྩེ་དཔོན་ཀམ་ངེས་ལགས། དཔོན་ཀམ་བསམ་
གཏན། སྤྱིང་སྐྱན་བཟླ་འབུམ་པ། འབེ་ལོ་ཆོ་དབང་ཀུན་བྱབ། ཀམ་རིན་ཆེན།

ཀོང་ལུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ། འདྲ་མི་པམ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སོ། །

རྒྱུ་ལྟུག་ལོ། རྒྱུ་ལོ་༡༧༩༩ལོ། ལོ་འདིའི་ས་གར་ལའི་ཆོས་བརྒྱ་བཞི་ཉིན་གྱི་རྩ་
 རིན་པོ་ཆེས་མཁན་སྟོབ་རྒྱགས་མ་དང་། ལྷ་དཔར་རིན་པོ་ཆེ་མི་པམ་ཆོས་ཀྱི་བ་
 རྒྱ་མཆོས་གསར་ཉོན། རྒྱ་བས་རྒྱ་བ་པས་རྩས་བསོ་བ་གནང་ཉི་ཤུ་རྩ་དྲུག་གི་བ་པ་
 རྒྱ་དང་པ་གཉིས་ཀྱི་རྩས་ལུ། རྒྱ་བའི་དབང་པོ་གཞུང་པ་བརྒྱད་འདུལ་རྩོ་རྩོ་བཞེན་
 རྩོགས་བརྒྱབས། གསེར་དབུལ་གྱི་འདུལ་བ་བཏེགས། །

མེ་མག་ལོ། སྤྱི་ལོ་༡༧༩༧ལོ། ལོ་འདིར་རྩམ་ཐོག་ཏུ་དབུལ་ཁུ་བཙོ་བཟུ་དང་
ལྷགས་བརྒྱད་ཁམས་བརྒྱད་ཀྱི་བཙོ་ཐལ་བཙོས། འཇར་ཡུལ་ནས་དཔོན་སྤུལ་
དབང་གི་རྩི་རྩེ་འཇར་ཟུ་མང་པོའི་ཞབས་འབྲིང་དང་བཅས་ཏེ་དཔལ་སྤྲུངས་ཁུ་
ཐེབས། །

ཆུ་རྒྱལ་ལོ། རྒྱུ་ལོ་༡༧༧༩ལོ། ལོ་འདིར་སི་ཏུ་ཚས་འབྱུར་གིས་རྩན་ངག་མེ་
ལོང་མའི་ཆ་བ་འབྱུར་བཙོས་གནང་། རྩན་ངག་ཆ་བ་སྤང་གཞིས་ཤན་རྒྱུར་ཅན་
འདི་བྱང་། །

ཤིང་རྩ་ལོ། སྤྱི་ལོ་ ༡༧༧༥ ལོ་འདིར་རྒྱ་ནག་གོང་མས་རྒྱ་དང་རྒྱལ་རོང་གི་
བར་འདུམ་ཐེབས་དགོས་པའི་གདན་ཞུས་ལྟར། རྒྱ་ནག་ཏུ་ཐེབས་པའི་ལམ་བར་
ལོ་གོང་ཐང་ཏུ་བཞུགས་སྐར་བཏབ་པར། གནས་དེར་ཟླ་བ་གཉིས་པའི་ཆོས་ཉིད་
བཞི་ཉིན་སྐྱ་གཤེགས། ཞེས་གསལ་བའི་ལོ་གོང་ཐང་ཞེས་པ་དེར་དུས་དཀར་
མཛེས་དང་བྲག་མགོའི་བར་ན་ལོ་གོང་ལ་ཞེས་པ་དེའི་ལ་འདབས་མཁར་ས་མཆོ་
ཁ་འདི་ཡིན་པར་བཤད། །འདས་རྗེས་རྣམ་ཐར་ལས། གོང་མའི་ཡུང་གི་དམག་མི་
རྣམས་ཞེས་དང་། སྡེ་དགེ་ལ་ཡང་སྐྱ་ཞབས་མངགས་ཡོང་དགོས་པའི་བཀའ་ཤོག་
ཚད་ཀ་ཅན་ཐེབས། ཞེས་གྲིས་འདུག་པ་འདི་ནི་གོང་མ་ཆོན་ཡུང་(乾隆)གི་བྲི་
ལོ་ལ་པའི་ལོར་ཡིན། ༡

ས་བཅད་གཉིས་པ། དགའ་ལྷན་གྱི་པ་རིམ་བྱུང་།

གཅིག །དགའ་ལྷན་གྱི་པ་བཅུ་པ།

ཁྱི་ཆེན་ཡེ་ཤེས་བཟང་པོ། མདོ་ཁམས་སྡེ་དགའི་འདན་ཁོག་དུ་རབ་བྱུང་
བདུན་པའི་ཤིང་ལྷག་སྟེ་ལོ་༡༩༡༥ལོར་འབྱུང་སྟེ། དབུས་སྡེ་ས་ཅུ་ཕྱོག་ནས་འབྲས་
སྤངས་སུ་ཆོས་ཞུགས་མཛད་དེ། གཞུང་ཆེན་པོ་ལྷ་ས་སྟོན་གཉེར་མཐར་སོན་ནས།
དགེ་བཤེས་སྤྱིང་བསྟེན་གྱི་སྟོན་མཛད། འདི་ནི་འབྲས་སྤངས་སུ་དགེ་བཤེས་སྤྱིང་
བསྟེན་གྱི་སྟོན་བྱུང་བའི་ཐོག་མ་ཡིན། འཇམ་དབྱངས་ཆོས་རྗེའི་བྱང་ནས་བསྟེན་
རྒྱུགས་ཀྱི་སྟོན་པ་བཞེས། སྟོན་གསལ་སྤྱིང་གི་འཆད་ཉན་སྟོན་དཔོན་མཛད་པས་
སྟོན་གཉེར་འཕེལ་རྒྱས་ཆེན་པོ་བྱུང་། དབུས་སྟོན་པ་ག་མོ་ཆོས་སྡེ་ཡང་ཞོར་སྟུང་
གནང་། དགུང་ལོ་དོན་དགུ་པ་རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ཚུ་སྤངས་སྟེ་ལོ་༡༩༢༣ལོར་
དགའ་ལྷན་གྱི་ཁྱི་ཤིང་ལོ་རྒྱུ་རིང་བསྐྱུངས། དགུང་ལོ་གྲ་བཞི་པ་རབ་
བྱུང་བརྒྱད་པའི་ས་རྩ་སྟེ་ལོ་༡༩༢༥ལོར་སྐྱ་གཤེགས། །

གཉིས། དགའ་ལྷན་གྱི་པ་བཅུ་བདུན་པ།

ཁྱི་ཆེན་རྡོ་རྗེ་བཟང་པོ། མདོ་སྤངས་མི་ཉག་གི་ཡུལ་དུ་རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་
ལྷགས་པག་སྟེ་ལོ་༡༩༢༡ལོར་འབྱུང་སྟེ། དབུས་སྡེ་ཕྱོག་ནས་སེར་སྤངས་གྲུ་ཆོང་དུ་
ཆོས་ཞུགས་མཛད་ཐོག་གཞུང་ཆེན་ལྷ་ས་སྟོན་གཉེར་མཐར་སྟེན་པར་མཛད་ནས་
སེར་སྤངས་གྲུ་ཆོང་གི་མཁན་པོའི་ཁྱི་ཤིང་ལོ་རྒྱུ་ལོ་རྒྱུ་ལོ་རྒྱུ་ལོ་རྒྱུ་ལོ་རྒྱུ་
ནས་ཐང་ཅོམ་བཞུགས། དགུང་ལོ་ཞེ་དགུ་པ་རབ་བྱུང་དགུ་པའི་ས་པག་སྟེ་ལོ་
༡༩༣༠ལོར་དགའ་ལྷན་གྱི་ཁྱི་ཤིང་ལོ་རྒྱུ་ལོ་རྒྱུ་ལོ་རྒྱུ་ལོ་རྒྱུ་ལོ་རྒྱུ་
ནས་གཟིམ་ཁང་བདེ་བ་ཅན་དུ་བྱུང་བཞུགས་མཛད། དགུང་ལོ་རེ་བཞི་པ་རབ་
བྱུང་དགུ་པའི་ཤིང་རྩ་སྟེ་ལོ་༡༩༣༥ལོར། ཐེ་པོ་དང་ལྷན་མ་གཉིས་འབྲུག་བྱིང་བྱུང་
སྐབས་བར་འདུམས་ལ་ཐེབས་པར་མི་ཞིག་གིས་རྡོ་འཕངས་པ་དབུ་ལ་ཕོག་པའི་
ཁྱི་གྱིས་སྐྱ་གཤེགས། །

གསུམ། དགའ་ལྡན་ཁྲི་པ་སོ་གཅིག་པ།

ཁྲི་ཆེན་དམ་ཚིག་དཔལ་བཟང་། རབ་བྱུང་དགུ་པའི་མི་རྟ་སྤྱི་ལོ་༡༥༥༥ ལོར་
མདོ་སྨད་འཇང་ཞབས་སུ་འབྱུངས། དབུས་སུ་བྱོན་ནས་སློ་གསལ་སྤྱིང་རྩ་མཁས་
པར་གྲགས། དམ་རིང་རྩ་རབ་འབྱམས་གྲ་སྒྲིར་གནང་། སློ་གསལ་སྤྱིང་འཆད་
ཉན་གྱིས་ཡུན་རིང་བསྐྱུངས། དགའ་ལྡན་ཤར་ཅེའི་སྤྱ་མར་གྱུར་པས་ཤར་པ་དམ་
ཚིག་དཔལ་བཟང་དགུང་གངས་དོན་གསུམ་པ་རབ་བྱུང་བརྒྱ་པའི་ས་རྟ། སྤྱི་ལོ་
༡༥༧༥ལོར་གསེར་བྱིར་ལེབས། དོན་ལཱའི་སྤྱིང་རབ་བྱུང་བརྒྱ་པའི་ལྷགས་སྤྱི་ལོ་
༡༥༩༠ལོར་གཤེགས། །

བཞི། དགའ་ལྡན་ཁྲི་པ་སོ་བརྒྱན་པ།

ཁྲི་ཆེན་དགའ་འདུན་རིན་ཆེན། མདོ་ཁམས་དང་རྒྱ་ཡི་མཆོམས་འཇང་ཞབས་
སུ་འབྱུངས། ལེར་སྨད་སློམ་ར་སོགས་སུ་མཁས་པར་སྐྱུངས། རྒྱུད་སྟོད་དང་
ཤར་ཅེ་བརྒྱུད་རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཅིག་པའི་ཤིང་སྤྱི་ལོ་༡༥༥༥ལོར་གསེར་བྱིར་
འཁོད། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཅིག་པའི་ས་བྱི་ལོ་ལྷོ་སྤྱི་ལོ་༡༥༥༥ལོར་བྱི་ཚོག་དེ་ཉིད་རྩ་
གཤེགས། འབྱུངས་ལོ་མི་གསལ། ཁྲི་འཇང་ཞབས་པའང་བེར། །

ལྔ། དགའ་ལྡན་ཁྲི་པ་ཞེ་གསུམ་པ།

ཁྲི་ཆེན་བྱམས་པ་བཀྲ་ཤིས། རབ་བྱུང་བརྒྱ་པའི་ས་རྟ་སྤྱི་ལོ་༡༥༧༥ལོར་རྒྱལ་
ཐང་རྩ་འབྱུངས། དུགས་པོ་སྤྱ་ཆང་དང་རྒྱུད་སྟོད་རྩ་བྱོན། རབ་བྱུང་བརྒྱ་
གཅིག་པའི་ཤིང་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༥༧༥ལོར་གསེར་བྱིར་འཁོད། དགུང་གངས་རེ་བརྒྱན་
པ་རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཅིག་པའི་ཤིང་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༥༩༥ལོར་གཤེགས། །

དྲུག །དགའ་ལྡན་ཁྲི་པ་ཞེ་བརྒྱན་པ།

ཁྲི་ཆེན་ཡང་སྤྱིང་པ་སློ་བཟང་ཚིག་འཕེལ། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཅིག་པའི་ལོ་འགོ་
ཅུ་རྩ་མདོ་ཁམས་ཁུལ་གྱི་འདབས་ཡངས་སྤྱིང་དགོན་དང་ཉེ་བར་ས་སྨད་རྒྱལ་
པོའམ་དབང་དེས་དཔོན་ཆང་རྩ་གྲགས་པའི་རིགས་རྩས་གྱི་རྒྱུད་རྩ་སྐྱབ་པམས།
སྐྱ་རྒྱུད་རྩས་འདབས་ཀྱང་སྤྱིང་དགོན་གྱི་སྤྱིགས་སུ་བྱགས་ཀྱང་སྤྱགས་ལ་དབུས་

གཙང་གི་གྲུ་ས་ཆེན་པོར་སོང་ནས་མདོ་རྒྱགས་ཡོངས་རྫོགས་ལ་སྐྱབས་པ་མཐར་
 ཕྱིན་པ་ཞིག་བྱེད་རྒྱ་བྱུང་ན་ཅི་མ་རྒྱུད་དགོངས་ནས་ཡོད་ལུང་། རྒྱུན་གཞན་དག་
 གིས་ཀྱང་བསྐྱལ་ཏེ་དབུས་སུ་ཕེབས། ཐོག་མར་དགའ་ལྡན་གདན་ས་ཆེན་པོའི་
 ཤར་ཅེ་གྲུ་ཆོང་གི་སྤྱིགས་ཞུགས་གནང་ནས། ལོ་ཤས་སློབ་གཉེར་མཛད་ཅིང་
 བཞུགས་ལུས་སུ་ཁ་ཕྱིར་བལྟས་ཀྱི་ཐོས་བསམ་སློབ་གཉེར་འདི་འདྲ་དགོས་པ་མི་
 འདུག་དགོངས་ཏེ་གྲུ་སའི་སྤྱིག་ནས་འཐེན་ཐོག་པ་ཡུལ་གཡི་དབེན་གནས་ཤིག་
 ལ་སྐྱབ་པ་ཉམས་ལེན་ཞིག་བྱེད་དགོངས་ཏེ་དབུས་སྟོད་འབྲི་གུང་བར་རུ་ཕེབས་
 བས་སྟོན་ཆད་སློབ་གཉེར་བྱས་པ་ལ། དགོས་གལ་བྱུང་ཨེ་འདུག་དགོངས་ནས་
 ཐུགས་བསམ་བཞེས་པ་ན། རང་མཉམ་གཞན་དག་གི་སློབ་གཉེར་བྱེད་ཚུལ་དང་
 མི་འདྲ་བའི་གོ་རྟོགས་བཟང་པོ་བྱུང་ཡོད་པ་མཁྱེན་ནས་སྤར་ཡང་སློབ་གཉེར་ལུ་
 མཐུད་ནས་གནང་འདོད་ཀྱིས་ཕེབས་ཀྱང་། སྐབས་འཕལ་དགའ་ལྡན་གྱི་སྤྱིག་
 ཁོངས་ནས་འཐེན་ཏེ་ཉིན་ཤས་ལས་མ་སོང་བར་བཞེན་མེར་སྐྱད་གྲུ་ཆོང་རུ་
 ཞུགས་ཏེ་པར་ཕྱིན་གྱི་མཆུག་ནས་བཟུང་གཞུང་ཆེན་པོ་ལྗེའི་སློབ་གཉེར་མཐར་
 ཕྱིན་པ་མཛད་དེ་དགེ་བཤེས་མཆོན་བཀྲགས་ཀྱང་ཐོན། དེ་རྗེས་རྒྱུད་སྟོད་རུ་
 བཀའ་ཆེན་དགེ་འདུན་གྲགས་པ་དང་། བཀའ་ཆེན་སློ་བཟང་དགེ་ལེགས་སོགས་
 སླ་མར་བསྐྱེན་ནས་གསང་སྤྱགས་ཀྱི་སློར་ལ། དབང་། བྲིད། ལག་ལེན་བཤད་
 པ་སོགས་ཆ་ཆོང་བར་གསན་ཅིང་བྱང་ཚུབ་པ་མཛད། ཞར་ལ་སླ་མ་བཟང་པོའི་
 རྒྱུད་ནས་མདོ་རྒྱགས་ཀྱི་ཆོས་མཐའ་ཡས་པ་གསན། རོང་པོར་མ་སོང་བར་གྲུ་
 དམངས་ཀྱི་འདོད་མོས་བཞིན་སླ་མ་དབུ་མཛད་ཀྱི་བྲིར་ཕེབས། དེའི་རིང་འཇམ་
 དབྱངས་རང་བཞིན་མའི་དབྱངས་གདངས་བཀའ་རྒྱ་མ་དང་། མགོན་ཆོས་གཉིས་
 ཀྱི་དབྱངས་གསར་པ་ཁག་བཞི་གསར་གཏོད་ཀྱི་དབྱངས་ཡིག་ཀྱང་མཛད། རབ་
 བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ལྷགས་ལྷག་ལོའི་རྒྱ་ལོ་ ༡༩༡༡ ལོར་རྒྱུད་སྟོད་མཁན་པོའི་བྲིར་
 ཕེབས་ཤིང་། མི་རིང་བར་ཤར་པ་ཆོས་རྗེའི་བྲིར་ཕེབས་ཏེ་འཆད་ཉན་དང་
 གཏོར་སྟོ་སོགས་ཡར་རྒྱས་བཟང་འགྲན་ལྷ་བྱར་མཛད་ལུས་སུ། མངའ་རིས་མཐོ་
 རྫིང་དགོན་གྱི་མཁན་པོར་ཕེབས། དེར་ལོ་ཤས་བཞུགས་རིང་། ལམ་རིམ་སློ་

སྒྲིང་། དབང་། ལུང་། བཤད། བྲིད་སོགས་གང་ལ་གང་འཆོམས་པའི་
 མདོ་སྒྲགས་གྱི་ཆོས་མང་རྒྱ་གསུངས། གསོད་ངེས་གྱི་མི་དང་རྒྱད་འགྲོ་མང་པོ་
 སྒོག་སྒྲིབ་པ་དང་། དབུལ་པོངས་ནམས་ལ་ནར་མ་དང་འཕར་མའི་སྒྱིན་གཏོང་།
 ཡི་གེ་དང་། ཆིས་དང་། སྒྲན་སོགས་ཐ་སྟད་རིག་གནས་གྱི་སྒྲོབ་སྒྲིང་ལ་སྒྲུལ་མ།
 རྩེ་འབངས་ཕན་ཚུན་མཐུན་སྒྲིལ་དང་། ཕན་ཚུན་རོགས་རམ་དགོས་པའི་བཀའ་
 སྒྲོབ་སོགས་ཀྱང་ཡང་གནང་བས། མངའ་རིས་དང་ལ་དྲགས་ཁུལ་གྱི་དཔོན་
 འབངས་མང་པོས་དམ་པ་ཉིད་སྐྱ་ཆེའི་རིང་མངའ་རིས་ཁུལ་རྒྱ་བཞུགས་འཇགས་
 ཡོང་བའི་རེ་སྒྲུལ་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་དང་། རྩེ་ཉིད་ལ་ནན་ཏན་ཆེན་པོས་ཁྱས་
 པར་བརྟེན། བྲི་ཆེན་བསམ་ལྟོ་བ་སྒྱིན་པ་རྒྱ་མཆོ་བྲི་ལོ་གསུམ་ལས་མ་བཞུགས་
 པར་སྐྱ་གཤེགས་པའི་རྩེས་སུ་དགའ་ལྡན་བྲི་ལ་ཐེབས་ངེས་རྩེ་འདི་ཡིན་ཀྱང་བྲི་ལ་
 ཐེབས་མ་ཐུག་པར་མངའ་རིས་སུ། ལོ་བཞི་བཞུགས་པའི་རིང་ལ་བྲི་ཆེན་ཚུལ་
 བྲིམས་དར་རྒྱས་གྱིས་དགའ་ལྡན་བྲི་ཆོབ་མཛད་དགོས་བྱུང་། དེ་ནས་རབ་བྱུང་
 བརྒྱ་གཉིས་པའི་ས་ཡོས་ལོ། སྤྱི་ལོ་༡༦༧༧ལོར་བོད་གཞུང་དགའ་ལྡན་པོ་བྱང་ནས་
 དགའ་ལྡན་གསེར་བྲིར་འབྲལ་རྒྱ་ཐེབས་དགོས་པའི་བཀའ་བྱུང་བ་བཞིན་དབུས་
 སུ་ཐེབས་ནས། རྒྱལ་བ་ཆངས་དབྱངས་རྒྱ་མཆོ་དང་། པཌ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ།
 རྩེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོ་བཅས་ལ། མངའ་འབྲུད་འབུལ་རྟེན་གྱ་ལོ་མ་པ་ལུལ་
 ཞིང་དགའ་ལྡན་གྱི་བྲིར་ཐེབས་ཏེ། ལོ་གཅིག་ལྷག་ཙམ་ནས་དགོངས་པ་རྒྱ་དན་
 ལས་འདས། སྐྱ་གདུང་ཁྱགས་འབུལ་ཁྱས་པའི་དབུལ་གདུང་ལྷ་བབས་མཆོད་
 རྟེན་ཞིག་བཞེངས་པ། ཡངས་པ་ཅན་གྱི་སྒྲ་མ་ལྷ་ཁང་ནང་རྒྱ་བཞུགས་ཡོད།
 དམ་པ་དེའི་ནམ་ཐར། སེར་སྒྲུད་མཁན་པོ་གྲགས་པ་མཁས་གྲུབ་གྱིས་མཛད་པ་
 དཔར་མ་ལ་ཤོག་གངས་བརྒྱ་བཞི་ཡོད། །

བརྒྱུ། དགའ་ལྡན་བྲི་པ་ཞེ་བརྒྱད་པ།

བྲི་ཆེན་དོན་གྲུབ་རྒྱ་མཆོ། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཅིག་པའི་ཤིང་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༦༥༥
 ལོར་གྱི་ནག་ཆང་གི་སྒྲོགས་སུ་ཡབ་སྟན་པ་ཆེ་རིང་དང་། ལུམ་དཔལ་བསམ་
 འཛོམས་པ་གཉིས་གྱི་སྐས་སུ་སྐྱེ་འབྱུངས། སྐྱ་ན་རྒྱུད་རྒྱས་ནས་ང་དབུས་སུ་ཆོས་

བྱེད་པར་འགོ་རྒྱུ་ཡིན་པས། དེར་སྒྲིལ་རོགས་ཞེས་ཡབ་ཡུམ་གཉིས་ལ་ཡང་ཡང་གསུངས་པར་བརྟེན་དགུང་ལོ་བརྒྱ་གསུམ་པ་མེ་ལྷག་ སྤྱི་ལོ་༡༦༩༧ལོར་གཞུང་གི་ནག་ཚང་འགོ་པ་དང་མཉམ་དུ་ཕེབས་ཏེ་ལྷ་སར་འབྱོར་འབྲལ་འབྲས་སྤངས་སྒོ་མང་ཁོངས་ཏར་གདོང་ཁང་ཚན་གྱི་ཉོར་མི་ཚན་དུ་སྤྱི་ལོ་ཞུགས་མཛད། ལྷ་སར་ཞུགས་སྐབས་ཉིན་མ་རེར། ཕུག་དཔེ་ཤོག་སུ་མདའ་ཚད་མ་བརྒྱ་རེ་ཅམ་ཐུགས་འཛིན་ཐུབ་པའི་མཁུན་རབ་ཀྱི་རྩལ་ཕུལ་དུ་བྱང་བ་མངའ་བར་བརྟེན། གཞུང་ཆེན་པོ་ལྷའི་སྒོ་བ་གཉེར་མཐར་ཕྱིན་ནས་དགུང་ལོ་ཉེར་དྲུག་པ་ལྷགས་སྤྱི་ལོ་༡༦༩༠ལོར། ལྷ་ས་སྒོན་ལམ་ཆེན་མོར་དགེ་བཤེས་ལྷ་རམས་པའི་དམ་བཅའ་ཨང་དང་པོ་ཐོན། དགུང་ལོ་ཉེར་བརྒྱད་པ་རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཅིག་པའི་རྒྱ་བྱི་ སྤྱི་ལོ་༡༦༩༩ལོར། འབྲས་སྤངས་སྒོ་མང་གྲུ་ཚང་གི་མཁན་པོར་བསྐོས། དགུང་ལོ་ཞེ་གཅིག་པ་རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཉིས་པའི་ཤིང་ཕག་སྤྱི་ལོ་༡༦༩༥ལོར་རྒྱ་སྤྱོད་ཀྱི་མཁན་པོ་དང་། བྱང་ཆེ་ཆོས་རྗེའི་བྲི་ཆབས་གཅིག་དུ་བསྐྱུངས། དགུང་ལོ་ཞེ་བརྒྱད་པ་རྒྱ་རྒྱ་སྤྱི་ལོ་༡༧༠༩ལོར་དགའ་ལྷན་གསེར་བྲི་ཕེབས་ཤིང་། རྒྱལ་བ་ཚངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོའི་ཡོངས་འཛིན་ཀྱང་མཛད། དེ་ནས་མི་རིང་བར་སྡེ་སྤྱིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ་དང་རྒྱལ་པོ་ལྷ་བཟང་། གཉིས་མི་མཐུན་པའི་འགལ་ལྷ་ཆེ་རུ་སོང་བ་དང་། དུས་མཚུངས་རྒྱལ་བ་ཚངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོས། རབ་བྱུང་གི་ལྷ་མ་པ་ཕུལ་ནས་བྲིམ་པའི་རྒྱལ་བ་ཞེས་པ་སོགས་རྟེན་མང་པོ་ཞིག་འདོམས་པར་བརྟེན། རྒྱལ་བ་ཚངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོ་པོ་རྒྱ་ལའི་གསེར་བྲིའི་སྤྱིང་ནས་ཕབས་ཏེ། པེ་ཅིང་ཚྭ་གས་སུ་བཅན་ཤིང་གིས་གདན་དྲངས། པད་དཀར་འཛིན་པ་དག་དབང་ཡེ་ཤེས་རྒྱ་མཚོ་བྲི་ལ་བཀོད་པ་སོགས་ཇོ་དྲག་ཏ་ཅང་ཆེ་བའི་སྐབས་སུ་ཡང་། བྲི་ཆེན་འདིས་ཚངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོ། རྒྱལ་བ་ལྷ་པ་ཆེན་པོའི་ཡང་སྤྱིད་འབྲལ་མེད་ཡིན་པའི་བཞེད་པ་མཐའ་འབྱོངས་ཀྱི་སྒོ་ནས་རྒྱལ་པོ་ལྷ་བཟང་ཚྭ་གས་ཁག་ལ་མདུང་ཅེ་ཁ་སྤྱོད་ཀྱི་རྩྱུང་སྤྱིང་གནང་ཡང་། སྐབས་དེར་ལྷ་བཟང་ཚྭ་གས་ཁག་ལ་མན་ཆིང་གོང་མ་ཁང་ཤིས་རྒྱལ་སྤྱོད་ཕྱགས་ཆེ་བ་ཡོད་ལྟ་བུས། འགོག་ཐབས་མ་བྱུང་བར་སྤང་ཞིང་། བྲི་ལོ་བདུན་གཅིང་ནས་དབུས་སྤྱོད་བྱ་ཡུལ་དགོན་པར་ཟུར་བཞུགས་

མཛད། དགུང་ལོ་དོན་གསུམ་པ་རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཉིས་པའི་མེ་ལྷག གྱི་ལོ་
 ༡༧༥༧ལོར་སྐྱ་གཤེགས། །

བརྒྱད། དགའ་ལྷན་ཁྲི་པ་དང་རྩལ་པ།

ཁྲི་ཆེན་སློ་བཟང་ཁྲི་མེད། ལི་ཐང་ཤོག་རྩལ་ཏུ་འབྱུངས་ཤིང་། དགུང་ལོ་རྒྱུད་
 ཏུས་ལྷ་སར་ཕེབས་ནས། འབྲས་སྤངས་སློ་གསལ་གྱིང་སློམ་པོར་ཁང་ཆོན་ཏུ་ཆོས་
 བླུགས་གནང་སྟེ་གཞུང་ཆེན་པོར་སློབ་གཉེར་མཛད། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཉིས་པའི་
 རྒྱ་ཡོས་གྱི་ལོ་༡༧༥༥ལོར་དགེ་བཤེས་ལྷ་རམས་པའི་གྲ་སྒྲོར་གནང་། རྒྱུད་སྤྱང་ཏུ་
 ཆོས་བླུགས་མཛད་དེ་གསང་སྐྱགས་ལ་སྤྱངས་ཤིང་རིམ་བཞིན་སྒྲ་མ་དབྱ་མཛད་
 དང་། མཁན་པོ། བྱང་ཅེ་ཆོས་རྗེ་བཅས་ཀྱི་ཁྲི་ལ་ཕེབས། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གསུམ་
 པའི་ལྷགས་ན་གྱི་ལོ་༡༧༥༠ལོར་དགའ་ལྷན་གྲིང་ཕེབས། ཁྲི་ལོ་བརྒྱན་མཐར་ཕྱིན་
 བས་དགུང་ལོ་རེ་གཅིག་པར་སྐྱ་གཤེགས་ཞེས་རྣམ་ཐར་ཏུ་གསལ་ཡང་ལོ་ཁམས་
 མི་གསལ། ཞེས་པ་འདི་བོད་ཀྱི་བཙུན་སློལ་ལྷ་ར་ན་གྱི་ལོ་༡༧༥༦ལོ་སྐྱ་གཤེགས་པ་
 དང་། ལོ་དེར་དགུང་ལོ་རེ་གཅིག་པ་མེ་བྱི་ལོ་ཡིན་དགོས། དེས་ན་འབྱུངས་ལོ་གྱི་
 ལོ་༡༧༥༦པའི་མེ་བྱི་ལོར་ཡིན་པས་རྗེས་དཔག་གིས་གྲུབ་པོ། །

དགུ། དགའ་ལྷན་ཁྲི་པ་རེ་གཉིས་པ།

ཁྲི་ཆེན་སློ་བཟང་སློན་ལམ། མདོ་སྤྱང་རྒྱལ་རྩོད་གི་ཡུལ་སློན་ནང་ཏུ་རབ་བྱུང་
 བརྒྱ་གཉིས་པའི་ས་བྱ་གྱི་ལོ་༡༧༥༥ལོར་འབྱུངས། འབྲས་སྤངས་སློ་གསལ་གྱིང་རྒྱལ་
 རྩོད་ཁང་ཆོན་ཏུ་ཆོས་བླུགས་དང་སློབ་གཉེར་མཛད། དགུང་གངས་ང་བརྒྱན་པ་
 རབ་བྱུང་བརྒྱ་གསུམ་པའི་ཤིང་འབྲུག གྱི་ལོ་༡༧༥༠ལོར་བྱང་ཅེ་ཆོས་རྗེ་དང་།
 དེའི་གྱི་ལོར་དགའ་ལྷན་གྱི་ཁྲི་ལོ་ཕེབས་ནས་ཁྲི་ལོ་བརྒྱན་བསྐྱུངས། སྐྱ་གཤེགས་
 པའི་ལོ་གངས་དང་ལོ་ཁམས་མ་རྟེན། །

བརྒྱ། དགའ་ལྷན་ཁྲི་པ་རེ་བཞི་པ།

ཁྲི་ཆེན་སློ་བཟང་བསྐྱ་ཤེས། ཁམས་ཁུལ་ཁྲི་ཉོར་བྲག་འགོ་དགོན་ཉི་འདབས་སུ་
 རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཉིས་པའི་ས་ལྷག་གྱི་ལོ་༡༧༥༥ ལོར་འབྱུངས། དགུང་ལོ་ཉི་ཤུ་པ་ས་

སྟག་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༥ལོར་དབུས་སུ་ཕེབས། སེར་བྱེས་ཟུ་ཚང་དང་ཉེ་ཉོར་ཁང་ཚན་
 ཏུ་ཆོས་ཞུགས་གནང་སྟེ་གཞུང་ཆེན་མོའི་སློབ་གཉེར་མཐར་ཕྱིན། དགུང་ལོ་སོ་
 གསུམ་པ་ལྷགས་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༧༧༡ལོར་གླིང་བསེའི་དགེ་བཤེས་མཛད། དེའི་སྤྱི་ལོ་
 རྒྱུད་སྤྲད་ཏུ་བཞུགས་ནས། ལོ་ཤས་རིང་གསང་སྟགས་ཀྱི་སློབ་གཉེར་མཛད།
 དགུང་ལོ་ཞི་བདུན་པ་ཤིང་སྤྱལ་ལོ། སྤྱི་ལོ་༡༧༥༥ལོར་རྒྱུད་སྤྲད་མཁན་པོའི་བྲི་ལ་
 ཕེབས། དགུང་ལོ་ཞི་དགུ་པ་མེ་ཡུག་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༧ལོར་བྱང་ཆེ་ཆོས་རྗེའི་བྲིར་ཕེབས།
 དགུང་ལོ་ད་རྒྱུ་པ་རབ་བྱུང་བརྒྱ་གསུམ་པའི་ཤིང་སྟག་སྤྱི་ལོ་༡༧༧༤ལོར་དགའ་
 ལྷན་བྲིར་ཕེབས། བྲི་ལོ་བདུན་གཙང་ནས་དགུང་ལོ་རེ་གསུམ་པ་ལྷགས་བྱ་སྤྱི་ལོ་
 ༡༩༠༡ལོར་སྐྱ་གཤེགས། །

བརྒྱ་གཅིག །དགའ་ལྷན་བྲི་པ་རེ་ལྷ་པ།

བྲི་ཆེན་དགེ་འདུན་ཚུལ་བྲིམས། མདོ་ཁམས་རྒྱལ་མང་གི་ཉེ་འདབས་གྲང་མང་
 ཞེས་པ་རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཉིས་པའི་ཤིང་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༧༤༤ལོར་འབྲངས། དགུང་ལོ་
 ཉེར་ལྷ་པ་ས་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༥ལོར་དབུས་སུ་ཕེབས། སེར་སྤྲད་ཟུ་ཚང་སློབ་འཕྲོར་
 ཁང་ཚན་ཏུ་ཆོས་ཞུགས་ནས་གཞུང་བཀའ་པོད་ལྷན་སློབ་གཉེར་མཐར་ཕྱིན་པར་
 གནང་། དགུང་ལོ་བཞི་བརྒྱ་པ་རྒྱ་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༩ལོར་དགེ་བཤེས་ལྷ་རམས་པ་
 མོན། ལོ་དེར་རྒྱུད་སྤྲད་ཏུ་ཞུགས་ནས་གསང་སྟགས་ལ་སྦྱངས་པ་མཛད། དགུང་
 ལོ་ཞི་དགུ་པ་རྒྱ་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༧༧༩ལོར་རྒྱུད་སྤྲད་སྐུ་མ་དབུ་མཛད་དང་། དེའི་སྤྱི་
 ལོར་མཁན་པོའི་བྲིར་ཕེབས། དགུང་ལོ་ད་གཅིག་པ་ཤིང་སྟག་སྤྱི་ལོ་༡༧༧༤ལོར་ས་
 གནས་སྤྱིད་གཞུང་གིས་ཕེ་ཅིང་ཏུ་གཡོང་ཉོ་དགོན་གྱི་མཁན་པོར་བསྐོས་པ་ལྷན་
 ཕེབས་དགོས་བྱུང་། དགུང་ལོ་ད་བརྒྱད་པ་ལྷགས་བྱ་སྤྱི་ལོ་༡༩༠༡ལོར་དགའ་ལྷན་
 གྱི་བྲིར་ཕེབས། བྲི་ལོ་བདུན་བརྒྱུངས་ནས་དགུང་ལོ་རེ་བཞི་པ་རབ་བྱུང་བརྒྱ་
 བཞི་པའི་མེ་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༩༠༧ལོར་སྐྱ་གཤེགས། །

བརྒྱ་གཉིས། དགའ་ལྷན་བྲི་པ་རེ་བདུན་པ།

བྲི་ཆེན་འཇམ་དབྱངས་སློན་ལམ། མདོ་ཁམས་རྒྱ་གླིང་ཡུལ་ཏུ་རབ་བྱུང་བརྒྱ་

གསུམ་པའི་ལྷགས་ན་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༠ལོར་འབྲངས། དགུང་ལོ་བརྒྱ་བརྒྱན་པ་མེ་བྱི་སྤྱི་
ལོ་༡༧༥༤ལོར་དབུས་སུ་ཕེབས་ནས། འབྲས་བྱངས་སྒོམ་འབོར་ཁང་ཆོན་རུ་ཆོས་
བླགས་ཐོག་གཞུང་ཆེན་མོའི་སྒོ་བ་གཉེར་མཐར་སྤྱོད་པར་མཛད་དེ་དགེ་བཤེས་ལྷ་
རམས་པ་ཐོན། རྒྱུད་སྟོང་གྲུ་ཆོང་རུ་གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་སྒོ་བ་གཉེར་གནང་སྟེ།
རིམ་བཞིན་སྒྲ་མ་དབུ་མཛད་དང་མཁན་པོའི་བྱིར་ཕེབས། མཁན་པོའི་མཛད་སྟེ་
ནམས་མཐར་སྤྱོད་པར་བསྐྱབས་རྒྱུ་སྟེ། ས་གནས་སྤྱིད་གཞུང་གིས་བཀའ་ཕབ་པ་
ལྟར་པེ་ཅིང་རུ་ཕེབས་ནས་ཆོས་འཆད་ཉན་སྟགས་ཀྱི་མཛད་པ་མང་པོས་ལོ་ཤས་
བཞུགས་དགོས་བྱུང་། དེ་རྗེས་བོད་རུ་ཕེབས་ནས་ཤར་ཅེ་ཆོས་རྒྱུ་བྱིར་ཕེབས།
དགུང་ལོ་རེ་ལྷ་པ་ཤིང་བྱི། སྤྱི་ལོ་༡༨༡༥ལོར་དགའ་ལྷན་གྱི་བྱིར་ཕེབས་ཀྱང་ཟླ་བ་
གསུམ་ལས་མ་བཞུགས་པར་སྐྱེ་གཤེགས། །

བརྒྱ་གསུམ། དགའ་ལྷན་བྱི་པ་རེ་དགུ་པ།

བྱི་ཆེན་བྱང་རྒྱུ་ཆོས་འཕེལ། མདོ་ཁམས་ཕྱག་ཕྱིང་གི་ཡུལ་རུ་རབ་བྱུང་བརྒྱ་
གསུམ་པའི་མེ་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༤ལོར་འབྲངས། དགུང་ལོ་རྒྱུད་རུ་ལོ་ཤས་རིང་ཆ་
ཕྱིང་དགོན་རུ་བྱགས། འདོན་ཆོས་སྤྱོད་ཀྱི་ཐུགས་འདྲིན་ལེགས་པར་གྲུབ། དགུང་
ལོ་ཉེར་གཅིག་པ་མེ་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༧༧༤ལོར་གྲུ་ཆོང་དང་མཉམ་རུ་དབུས་སུ་ཕེབས།
དགའ་ལྷན་ཤར་ཅེ་རྒྱུ་ཆོང་ཁང་ཁང་ཆོན་རུ་ཆོས་བླགས་མཛད། དགེ་བཤེས་ཆོས་
འཕེལ་རྒྱལ་མཆོན་དགེ་ཆོན་རུ་བསྟེན་ནས། གཞུང་ཆེན་མོའི་སྒོ་བ་གཉེར་དང་།
གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་ཆོ་ག་ཕྱག་བཞེས་ནམས་བྱང་རྒྱུ་པར་མཛད། གདོང་གྲལ་
གསུང་བཟང་བའི་གྲལ་རུ་ཡང་ལོ་ཤས་བཞུགས། དགུང་ལོ་སོ་གསུམ་པ་ས་སྤྱི་ལོ་
སྤྱི་ལོ་༡༧༨༥ལོར་དགེ་བཤེས་སྤྱིང་བསྟེན་མཆོན་བཏགས་བཞེས། དགུང་ལོ་སོ་
བརྒྱན་པ་རྒྱུ་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༩ལོར་དགེ་བཤེས་ལྷ་རམས་པའི་མཆོན་བཏགས་བཞེས།
ལོ་དེའི་སྟོན་ཁའི་ཆོས་ཐོག་སྐབས་རྒྱུད་སྟོང་རུ་བྱགས་ནས། ལོ་ངོ་བརྒྱན་བར་
གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་སྒོ་བ་གཉེར་དང་། སྒྲ་མ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མང་པོ་ལས་
མདོ་སྤྲུགས་ཀྱི་ཆོས་རྒྱན་མཐའ་ཡས་པ་གསན། དགུང་ལོ་ཞེ་བཞི་པ་ས་སྤྱི་ལོ་
༡༧༩༩ལོར་རྒྱུད་སྟོང་སྒྲ་མ་དབུ་མཛད་ཀྱི་བྱིར་ཕེབས། དགུང་ལོ་ཞེ་དྲུག་པ་ལྷགས་

བྱ་སྤྱི་ལོ་༡༥༠༡ལོར་མཁན་པོའི་ཁྲིར་ཐེབས། སྐབས་དེར་བླ་མ་དབུ་མཛེད་སྐུ་བ་
ཁང་རིན་པོ་ཆེ་དང་། རྒྱུད་པའི་དགེ་འདུན་བགྲེས་པ་ནམས་དང་ལྷན་རྒྱས་
ཐེངས་མང་གྲོས་བསྱུར་མཛེད་པའི་མང་གཞིའི་ཐོག །ད་ཡིད་སྤྱི་ག་ཡིག་ཆེན་མོ་
གཏན་འབེབས་གནང་། མཁན་པོའི་ལོ་རྒྱུས་ཆོད་རྗེས་དོག་བདེ་སྤང་ལུང་རི་
ཁྲོད་རུ་སྐྱེ་ཕྱག་དང་། ཡོན་ཆབ་འབུམ་འབུལ་སོགས་བསགས་སྤྱང་ལ་བཙོན་
པར་མཛེད། སྤང་ལུང་དག་དབང་ཆོས་འཛིན་དང་པན་རྩྭ་ཆོས་འབྲེལ་བ་
གནང་། དགུང་ལོ་ད་ལྟ་པ་ལྷགས་རྟ། སྤྱི་ལོ་༡༥༡༠ལོར་ཤར་པ་ཆོས་རྗེའི་ཁྲིར་
ཐེབས། དེའི་སྤྱི་ལོར་རྩ་ལའི་བླ་མ་སྐྱེ་ཐེང་དགུ་པ་ལུང་རྟོགས་རྒྱ་མཚོའི་ཡོངས་
འཛིན་རུ་ཐེབས། དགུང་ལོ་དྲུག་རུ་པ་རབ་བྱུང་བརྒྱ་བཞི་པའི་ཤིང་པག་སྤྱི་ལོ་
༡༥༡༥ལོར་དགའ་ལྷན་གྱི་ཁྲིར་ཐེབས་ནས་ཁྲི་ལོ་བདུན་བསྐྱུངས། དགུང་ལོ་རེ་
དྲུག་པ་རྒྱ་རྒྱ་སྤྱི་ལོ་༡༥༢༢ལོར། རྩ་ལའི་བླ་མ་སྐྱེ་ཐེང་བརྒྱ་པ་རྩེ་ལྷིམས་རྒྱ་མཚོའི་
ཡོངས་འཛིན་རུ་བསྐྱོས་པར་རྒྱལ་བའི་ཡོངས་འཛིན་གྱི་འགན་བཞེས་དགོངས་ལྷ་
གནང་ཉི་རྒྱ་བཟང་རི་ཁྲོད་རུ་བྱུར་བཞུགས་ཐོག་སྤར་བཞིན་དང་འདུས་སློབ་མ་
མང་པོ་དང་དགོན་སྡེ་ཁག་ལ་མདོ་སྤྲེལ་གྱི་ཆོས་བཀའ་རྒྱ་ཆེར་སྤེལ་བར་མཛེད།
དགུང་ལོ་གྲུ་གསུམ་པ་རབ་བྱུང་བརྒྱ་བཞིའི་ས་ཁྲི། སྤྱི་ལོ་༡༥༤༤ལོར་དགོངས་པ་
གཞན་དོན་རུ་གསེགས། །

བརྒྱ་བཞི། དགའ་ལྷན་ཁྲི་པ་དོན་ལྡན་པ།

ཁྲི་ཆེན་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ། ཡོངས་འཛིན་གྲིང་རིན་པོ་ཆེའི་སྐྱེ་ཐེང་དང་པོ་ཡིན་
པར་གྲགས། མདོ་སྤྲེལ་གྲིང་ཡུལ་ཞེས་པ་དེར་རུས་སྡེ་དགེ་གྲིང་ཆོད་གི་ཡུལ་རུ་
འབྱུངས། འབྲས་སྤངས་སྤོ་གསལ་གྲིང་རུ་གཞུང་ཆེན་མོར་སྤྱངས་པ་མཛེད་དེ་
དགེ་བཤེས་ལྷ་རམས་པའི་གྲུ་རྒྱུར་གནང་། རྒྱུད་རྟོད་རུ་ཞུགས་ནས་གསང་སྤྲེལ་
གྱི་སློབ་གཉེར་ནམས་བྱང་རྒྱལ་པ་གནང་ཉི། རིམ་བཞིན་བླ་མ་དབུ་མཛེད་དང་།
མཁན་པོ། ཤར་པ་ཆོས་རྗེ་བཅས་བརྒྱུད་རབ་བྱུང་བརྒྱ་བཞི་པའི་མེ་ལྷག་ལོ་སྤྱི་ལོ་
༡༥༩༧ལོར་དགའ་ལྷན་གྱི་ཁྲིར་ཐེབས་ནས་ཁྲི་ལོ་བདུན་བསྐྱུངས། རུས་དེའི་རིང་
རྩ་ལའི་བླ་མ་སྐྱེ་ཐེང་བརྒྱ་གཅིག་པ། མཁས་གྲུབ་རྒྱ་མཚོའི་ཡོངས་འཛིན་གྱུང་

མཛད་དེ་བྱི་པའི་ལོ་རུས་ཚང་བའི་རྗེས་སུ་རིང་པོར་མ་ལོན་པར་སྐྱ་གཤེགས། །

བཅོམ་ལ། དགའ་ལྡན་བྱི་པ་དོན་དུག་པ།

བྱི་ཆེན་མཁུན་རབ་དབང་ཕྱུག ། རྟེ་དུག་ཏོ་ཐོག་སྤྱི་སྤྱི་ཐང་དང་པོ་ཡིན།
འབྲུངས་ལྷལ་རྒྱལ་རོང་རྒྱལ་ཁག་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་ཡ་གྲུལ། མི་ཉག་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་
པོའི་མངའ་ཁོངས་དར་ཅེ་མདོར། སྐྱ་དུག་ཨ་གྲུ་ཁ་པ་ཤིང་རྩ་ནང་པའི་བྱི་པ་རྒྱ་
འབྲུངས། རུང་ཚང་འདི་ལ་རུས་ཕྱིས་རྒྱ་མི་ཆོས་ 大石包杨家锅庄 ཟེར། སྐྱ་
གཞོན་ཅུའི་རུས་སུ་འབྲས་སྤངས་སྒོ་གསལ་སྤིང་རུ་ཐེབས་ཏེ་རྒྱལ་རོང་ཁང་ཆོན་
རུ་ཆོས་ཞུགས་ཐོག་གཞུང་ཆེན་པོའི་སྒྲོབ་གཉེར་ལེགས་པར་གྲུབ་ནས་དགེ་བཤེས་
ལྷ་རམས་པའི་མཆོན་བཏགས་དང་། དེ་ནས་རྒྱུད་སྤྱད་རུ་ཞུགས་ཏེ་གསང་སྤྱགས་
ཀྱི་སྒྲོབ་གཉེར་དང་གསན་བཞེས་རྒྱ་ཆེར་མཛད། རིམ་བཞིན་གྲུ་མ་དབུ་མཛད་
དང་། བཀའ་པོ། བྱང་ཅེ་ཆོས་རྗེ་བཅས་ཀྱི་བྱིར་ཐེབས། རབ་བྱུང་བརྒྱ་བཞི་
པའི་རྒྱ་སྤང་། སྤྱི་ལོ་༡༥༥༥ལོར་དགའ་ལྡན་གྱི་བྱིར་ཐེབས་ཏེ་བྱི་ལོ་བདུན་རིང་གི་
མཛད་སྒོ་རྣམས་ལེགས་པར་གྲུབ་ནས་བྱུར་བཞུགས་གནང་ཐུས་སུ་ཁྱ་ལའི་གྲུ་མ་
སྐྱ་ཐང་བརྒྱ་གཉིས་པ་ཕྱིན་ལས་རྒྱ་མཆོའི་ཡོངས་འཛིན་རུ་ཐེབས། རབ་བྱུང་བརྒྱ་
བཞི་པའི་ཤིང་གི། སྤྱི་ལོ་༡༥༥༥ལོར་སྤྱི་དཀྱིལ་བཤད་སྐྱ་བ་སྐྱ་གཤེགས་པ་དང་།
ཡོངས་འཛིན། བྱི་བྱུར་མཁུན་རབ་དབང་ཕྱུག་བོད་ཀྱི་སྤྱི་དཀྱིལ་གི་བྱི་ལོ་འཁོད།
རབ་བྱུང་བརྒྱ་བཞི་པའི་ཤིང་སྤང་སྤྱི་ལོ་༡༥༥༥ལོར། སྤྱི་བྱུར་མཁུན་པོ་དཔལ་ལྡན་
དོན་གྲུབ་དང་བཀའ་སྒོན། བཤད་སྐྱ་ཆོ་རིང་དབང་ཕྱུག་རྣམ་གཉིས་ཀྱིས་མཉམ་
འབྲེལ་ཐོག་བསྐྱངས་པའི་དགའ་ལྡན་ཟིང་འབྲུག་ཟེར་བ་བྱུང་། སྤྱི་ལོ་༡༥༥༥ ལོར་
སྐྱ་གཤེགས། །

བརྒྱ་དུག ། དགའ་ལྡན་བྱི་པ་དོན་བདུན་པ།

བྱི་ཆེན་རྒྱལ་བྱིམས་དར་རྒྱས། སྒོ་མ་འཁོར་གྱི་ས་ཁུལ་རུ་འབྲུངས། གདན་ས་
གང་རུ་ཆོས་ཞུགས་མཛད་མིན་དང་། འབྲུངས་ལོ་མ་རྟེན། རབ་བྱུང་བརྒྱ་བཞི་
པའི་ས་ལུག། སྤྱི་ལོ་༡༥༥༥ལོར་དགའ་ལྡན་གྱི་བྱིར་ཐེབས་ནས་ལོ་ངོ་གསུམ་སོང་།

མཚམས་སུ་སྐྱུ་གཤེགས། །

བཅུ་བརྒྱུ། དགའ་ལྡན་ཁྲི་པ་དོན་བརྒྱུད་པ།

ཁྲི་ཆེན་འཇམ་དབྱངས་དམ་ཚོས། ཁམས་རྒྱལ་རྩོད་ཏུ་འབྱུངས། འབྲས་སྤངས་སློ་གསལ་སྤྱིར་དུ་ཚོས་ཞུགས་མཛད། དགེ་བཤེས་ལྷ་རམས་པ་ཐོན་ནས་རྒྱུད་སྤྲེད་ཏུ་ཞུགས་ཏེ་རིམ་བཞིན་སླ་མ་དབུ་མཛད་དང་། མཁན་པོ། བྱང་ཆེ་ཚོས་རྩེ་བཅས་རིམ་པར་བརྒྱུད་དེ་རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ལྷགས་བྱ། གྱི་ལོ་༡༥༦༡ ལོར་དགའ་ལྡན་གྱི་ཁྲི་པ་ཐེབས། ཁྲི་ལོ་བརྒྱུན་བརྒྱུངས་ནས་གཤེགས། །

བཅོ་བརྒྱུད། དགའ་ལྡན་ཁྲི་པ་བྱ་གཉིས་པ།

ཁྲི་ཆེན་ཡེ་ཤེས་ཚོས་འཕེལ། དར་ཆེ་མདོར་འབྱུངས། འབྲས་སྤངས་སློ་གསལ་སྤྱིར་རྒྱལ་རྩོད་ཁང་ཚན་དུ་ཚོས་ཞུགས་མཛད། གཞུང་ཆེན་རྣམས་ཐོས་བསམ་ལེགས་པར་བྱལ་ནས་དགེ་བཤེས་ལྷ་རམས་པ་དང་། དེ་ནས་རྒྱུད་སྤྲེད་ཏུ་ཞུགས་ཏེ་སླ་མ་དབུ་མཛད་དང་། མཁན་པོ། བྱང་ཆེ་ཚོས་རྩེ་བཅས་གྱི་ཁྲི་པ་ཐེབས། རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་པའི་ལྷགས་འབྲུག་གྱི་ལོ་༡༥༨༠ ལོར་དགའ་ལྡན་གྱི་ཁྲི་པ་ཐེབས་ཏེ་ཁྲི་ལོ་བརྒྱུན་བརྒྱུངས། རྣམ་ཐར་བྱུང་དུ་མི་སྤྲང་། །

བཅུ་དགུ། དགའ་ལྡན་ཁྲི་པ་བྱ་གསུམ་པ།

རྒྱལ་ཁྲི་ཆེན་བྱང་ཆུབ་ནམ་མཁལ། རྒྱལ་རྩོད་གི་ཡུལ་དུ་སྐྱུ་འབྱུངས། རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་པ་མེ་ཁྲི་གྱི་ལོ་༡༥༩༦ ལོར་དགའ་ལྡན་ཁྲི་པ་ཐེབས་ནས་དགའ་ལྡན་ཁྲི་པ་ལོ་ལྔ་མཛད་ཅིང་མཐུད་ཁྲི་འཛིན་གནང་ལུས་སུ་སྐྱུ་གཤེགས། །

ཉི་ཤུ། དགའ་ལྡན་ཁྲི་པ་བྱ་བཞི་པ།

ཁྲི་ཆེན་སློ་བཟང་ཚུལ་ཁྲིམས། རྒྱལ་རྩོད་ཅོག་ཅེད་ཁུལ་དུ་འབྱུངས། དབུས་སུ་ཕྱོན་ནས་ལེར་སྤྲེད་སྤྱི་ཚང་རྒྱལ་རྩོད་ཁང་ཚན་དུ། ཚོས་ཞུགས་མཛད་དེ་གཞུང་ཆེན་པོའི་སློབ་གཉེར་མཐར་ཕྱིན་ནས། དགེ་བཤེས་ལྷ་རམས་པའི་མཚན་བཏགས་བཞེས། དེ་ནས་རྒྱུད་སྤྲེད་ཏུ་ཞུགས་ཏེ་གསང་སྤྲུགས་གྱི་སློབ་གཉེར་དང་གསན་བཞེས་ལེགས་པར་བྱལ་ཏེ་རིམ་བཞིན་རྒྱུད་སྤྲེད་སླ་མ་དབུ་མཛད་དང་། མཁན་

ཉེར་གཅིག་། དགའ་ལྡན་ཁྲི་པ་གྲུ་དགྲ་པ།

ཉིང་གཉིས། དགའ་ལྷན་གྱི་པ་དགུ་བརྩ་པ།

བྱི་ཆེན་བྱམས་པ་ཆོས་གྲགས། མདོ་ཁམས་ཏེ་ཉོར་བྱག་འགོ་ཡུལ་རུ་འབྱུངས།
 དབུས་སུ་བྱོན་ནས་འབྲས་སྤངས་སློ་གསལ་གྱིང་། ཏེ་ཉོར་ཁང་ཆོན་རུ་ཆོས་ལྷགས་
 མཛད། གཞུང་ཆེན་པོ་ལྷ་འོ་སློབ་གཉེར་ཡང་ཆེར་སོན་པ་གནང་ནས་དགེ་བཤེས་
 ལྟ་རམས་པའི་མཆོན་བཞེས་དང་། དེ་ནས་རྒྱུད་སྤང་རུ་སྤྱིག་ལྷགས་ཐོག་རིམ་
 བཞིན་སླ་མ་དབུ་མཛད་དང་། མཁན་པོ། བྱང་ཆེ་ཆོས་རྗེ་བཅས་ཀྱི་བྱི་ལ་ཐེབས།
 རྩ་ལའི་སླ་མ་སྤྱི་མེད་བརྩ་གསུམ་པས། བཀའ་མངགས་ཐེབས་པ་ལྟར་བལ་ཡུལ་
 མཆོད་རྟེན་འཕགས་པ་ཤིང་ཀུན་ཉམས་གསོ་དང་། རབ་གནས་ཀྱི་སློབ་དཔོན་རུ་
 ཐེབས་ཏེ་ངོ་མཆར་ཆེ་བའི་རྟགས་མཆོན་གང་། སྤེན་ངོ་མི་རིགས་ཀུན་གྱི་མཐོང་
 ཆོས་སུ་གྱུར། རབ་བྱུང་བཙ་ལྔ་པའི་ལྷགས་བྱ་སྤྱི་ལོ་༡༧༢༡ལོར། དགའ་ལྷན་གྱི་
 བྱིར་ཐེབས་ནས་ལོ་བདུན་བར་བསྐྱུངས། བྱི་པའི་འགན་བཞེས་གནང་རིང་མཛད་

སྒོའི་སྐབས་ཁྱི་པའི་ཐོབ་ཐང་གི་ཆས་གོས་དང་། ཞབས་གས་ཀྱི་རིགས་སོགས་རྒྱས་
 གྲོས་མེད་པའི་བབ་ཆགས་སྐབས་བདེ་ཞིག་དང་། རྒྱན་དུ་གཟིམ་ཁང་ནང་བཀའ་
 གདམས་པའི་དགེ་བའི་བསེས་གཉེན་རྣམས་ཀྱི་མཛད་སྦྱོང་། ལྷ་རྒྱུད་དཔུས་མ་ལྟ་
 བུར་བཞུགས་ཏེ། ཞབས་ཁྱི་རིགས་ཀྱང་སྐབས་འབྲལ་དགེ་ལྷན་སོ་སོར་ཞལ་
 བཀོད་གནང་བ་མ་གཏོགས་གསོལ་གཟིམ་མ་བྱན་སོགས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་མང་པོའི་
 མིང་འདོགས་རིགས་ཀྱི་རྒྱས་གྲོས་སྒྲོར། གཏན་ནས་མཛད་སྦྱོང་མེད་པ་དང་།
 འབྲལ་དངོས་གང་བྱུང་སྐབས་འབྲལ་ལྟ་ཁང་གསར་པ་ཞེས་དང་། དགེ་འདུན་
 ཀྱི་བསྐྱེན་བཀའ། ལྷ་རྒྱུད་དཔུས་མེད་ས་རིགས་ལ་ཟས་གོས་ཀྱི་མཐུན་ཆེན་སོགས་
 ལ་གཏོང་གནང་མཛད་པ་དང་། བདག་འཛིན་གནང་བའི་དངོས་པོ་གང་ལ་ཡང་
 གསོག་འཛིན་མི་གནང་ཡང་། ལྷན་དུ་བྱུང་བའི་དངོས་ལོ་ཡོད་ཆད་ཆུད་ཆོས་
 གཏོང་བའི་རིགས་ཀྱང་མི་མཛད་པར་རྣམ་དཀར་དགེ་བའི་སྦྱོགས་སུ་གཏོང་གང་
 ཐུབ་མཛད་པའི་བྱད་ཆོས་རོ་མཆར་ལྷན་པ་ཞིག་ཡིད། དེ་སྔོན་དགའ་ལྷན་གྱི་
 པའི་ཐོབ་ཁོངས་མཆོད་གཞིས། མི་ཉུང་བ་ཅིག་ཡོད་པ་ནས་རྒྱན་གཏན་གྱི་གཏོང་
 སྒོ་ཁག་ལྷན་པའི་ཡོང་འབབ་རྣམས། ཁྱི་པ་སྐྱབས་ལ་བདག་དབང་ཡོད་ན་ཡང་
 དམ་པ་འདིས་ཁྱི་ཐོག་ཁང་གི་མཆོད་རྒྱན་གཏོང་སྒོ་ལྷན་པའི་ཡོང་འབབ་ལྷག་མ་
 གང་ཡོད་ཏུ་ལའི་སྐྱམ་སྐྱེས་བཅུ་གསུམ་པར། ལུལ་ནས་དགའ་ལྷན་སྦྱོན་ཆོས་
 ཆེ་མོ་གསར་འཛུགས་ཀྱི་མཐུན་ཆེན་དུ་སྦྱོར་གནང་མཛད་པས། སྒོ་བ་གཉེར་གོང་
 འཕེལ་གྱི་ཕན་འབྲས་ཆེན་པོ་ཐོབ་ཐུབ་པ་བྱུང་། དགུང་ལོ་བརྒྱད་ཅུ་གྱ་བརྒྱད་པ་
 ལ་ཐེབས་པ་ན་སྐྱེ་གསེགས་ཞེས་ཡིག་ཆ་འགའ་ཞིག་ནང་འཁོད་པ་དང་། ཁོ་པོ་
 ལྷ་སར་སྔོན་པའི་ལོ་གཉིས་པ་སྟེ་རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་མེ་སྤང་སྟེ་ལོ་༡༧༣༧ལོར་
 ཁྱི་བྱུར་རིན་པོ་ཆེ་འདི་ཉིད། སྐྱེ་གསེགས་རྒྱལ་གོ་ཐོས་བྱུང་བ་གཞིར་བཟུང་ན་སྐྱེ་
 འབྲུངས་པའི་ལོ་ནི་རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ལྷགས་ཀྱི། སྟེ་ལོ་༡༧༥༠ལོ་ཡིན་པར་
 རྒྱང་ཞེས་དུང་དཀར་བས་གསུངས། །

ཉེར་གསུམ། དགའ་ལྷན་གྱི་པ་ལོ་གཅིག་པ།

ཁྱི་ཆེན་སྒོ་བཟང་རྒྱལ་མཆོན། མདོ་ཁམས་ཡག་རར་སྐྱེ་འབྲུངས། དཔུས་སུ་

ཁྱོད་ནས་སེར་བྱེས་ལྟ་བུ་ཁང་ཆོན་དུ། ཆོས་ཞུགས་ཐོག་གཞུང་ཆེན་མོའི་སློབ་
གཉེར་མཐར་སོན་ནས་དགེ་བཤེས་ལྟ་རམས་པའི་མཆོན་བཏགས་བཞེས། རྒྱུད་
སྟོང་ཞུགས་ཏེ་རིམ་བཞིན་སླ་མ་དབུ་མཛད་དང་། བཤམ་པོ། ཤར་ཅེ་ཆོས་རྩེ་
བཅས་ཀྱི་བྱིར་ཐེབས། རབ་བྱུང་བརྒྱ་བཞི་པའི་མེ་ལོས་སྟེ་ལོ་༡༧༩༧ལོར་དགའ་
ལྷན་གྱི་བྱིར་ཐེབས་ནས་བྱི་ལོ་དུག་བསྐྱུངས། བྱི་ཆེན་འདིས་བྱི་བྱར་བྱམས་པ་
ཆོས་གྲགས་དང་། བ་བོང་ཁ་པ་བདེ་ཆེན་སྟོང་ལྷན་དུ་ལྷ་སའི་བཅུན་དགོན་
མཆོམས་ཁུང་གོག་དུལ་དུ་ཡུར་པ་ཉམས་གསོ་བྱ་བསྐྱེད་གནང་། རབ་བྱུང་བརྒྱ་
དུག་པའི་རྒྱ་སྟེལ་སྟེ་ལོ་༡༧༩༩ལོར་སྐྱ་གཤེགས། །

ཉེར་བཞི། དགའ་ལྷན་བྱི་པ་གོ་གསུམ་པ།

བྱི་ཆེན་ཡེ་ཤེས་དབང་ལྷན། མདོ་ཁམས་མི་ཉག་གི་ཡུལ་དན་འབག་ཨ་མས་
ཆོང་དུ་འབྱུངས། འབྲས་སྤངས་སྟོ་གསལ་སྤྱིང་མི་ཉག་ཁང་ཆོན་དུ་ཆོས་ཞུགས་
གནང་། གཞུང་ཆེན་པོའི་སློབ་གཉེར་མཐར་སྟོན་ནས་དགེ་བཤེས་ལྟ་རམས་པའི་
དམ་བཅའ་ཡང་དང་པོར་ཐོན། རྒྱུད་སྟོང་དུ་ཞུགས་ནས་རིམ་བཞིན་སླ་མ་དབུ་
མཛད་དང་། བཤམ་པོ། ཤར་པ་ཆོས་རྩེ་བཅས་ཀྱི་བྱི་ལོ་ཐེབས། རབ་བྱུང་བརྒྱ་
དུག་པའི་རྒྱ་བྱ་སྟེ་ལོ་༡༧༩༩ལོར་དགའ་ལྷན་གྱི་བྱིར་ཐེབས། གནོད་བྱེད་མི་མ་
ཡིན་གདུག་པ་ཅན་ཆོར་གཅོད་པའི་རུས་པ་བྱུང་པར་ཅན། མངའ་རྒྱལ་དག་རྒྱན་
དུ་ཡོད། རྩ་ལའི་སླ་མ་སྐྱ་ཕྱིང་བརྒྱ་གསུམ་པ་སྐྱ་གཤེགས་རྩེས་རྒྱལ་ཆོབ་སྤྱིད་
སྟོང་གི་འོས་སྤྱ་ཡང་ཡོད་སྟེ། དགའ་ལྷན་གྱི་བྱི་མཐར་སྟོན་ནས་ལོ་བཞིའི་བར་
བཞུགས་ཏེ་བསྟན་རྒྱས་སྤྱིང་དུ་སྐྱ་གཤེགས། དེའི་ཡང་སྤྱིད་སྟེར་ཆ་པར་འབྱུངས་
པ་མི་ཉག་བྱི་སྟེལ་ཞུ་བ་༢༠༠༣ལོ་སྐྱ་གཤེགས། བྱི་ཆེན་འདིའི་ནམ་ཐར་བྱར་
འཁོད་མེད། །

ཉེར་ལྔ། དགའ་ལྷན་བྱི་པ་གོ་ལྔ་པ།

བྱི་ཆེན་བཀྲ་ཤིས་སྟོང་འདུས། མདོ་ཁམས་མི་ཉག་གི་ཡུལ་ལྷན་པོ་ཆོང་དུ་སྐྱ་
འབྱུངས། འབྲས་སྤངས་སྟོ་གསལ་སྤྱིང་མི་ཉག་ཁང་ཆོན་དུ་ཆོས་ཞུགས་མཛད།

གཞུང་ཆེན་པོ་ལྟེན་སྤོང་གཉེན་འགན་ལྷ་བྲལ་བ་མཛད་དེ་དག་བཤེས་ལྟ་རམས་
 པ་ཨང་དང་པོའི་གཉེན་པ་ཐོབ། རྒྱུད་སྟོང་དུ་སྤྲིག་ཞུགས་མཛད་ནས་གསང་
 སྤགས་ཀྱི་སྤོང་གཉེན་དང་ཆབས་ཅིག་དམ་པ་མང་པོའི་དུང་ནས་མདོ་སྤགས་ཀྱི་
 ཆོས་རྒྱན་རྒྱ་ཆེར་གསན། རིམ་བཞིན་སྤྲོ་མ་དབྱ་མཛད་དང་། མཁན་པོ། ཤར་
 པ་ཆོས་རྗེ་བཅས་ཀྱི་བྲི་ལ་ཐེབས། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་མེ་མག་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༧
 ལོར་དགའ་ལྡན་ཀྱི་བྲིར་ཐེབས་ནས་བྲི་ལོ་བདུན་མཐར་ཕྱིན་པ་བསྐྱེད་སྤྱོད། བྲི་ཆེན་
 འདི་ཉིད་རྒྱན་དུ་བྱུགས་དམ་ཉམས་བཞེས་གཙོར་འདོན་གནང་བར་བརྟེན་གྱིས་
 པའི་ཉམས་ཚུགས་མཐོན་པོར་ཐེབས་པ་ཞིག་ཡིན། དམ་པ་དེ་ནི་བཀའ་གདམས་
 པའི་ནམ་ཐར་ལྟར་སྤྲས་པའི་ནལ་འཕྱོར་གྱི་སྟོན་སྤྱོད་ལྟེན་དུ་གང་ཡང་མི་མཐུན་
 པའི་ཚུལ་ལྟ་བུར་བཞུགས་པ་མ་གཏོགས། མདོ་སྤགས་གང་གི་ཐད་ནས་བཀའ་
 དྲིས་ཞུས་ཀྱང་ཉམས་སྦྱོང་དངོས་ཀྱི་ཐོག་ནས། བཀའ་འདི་ལྟ་བུ་པོའི་དོགས་པ་
 དང་ཐེ་ཆོམ་གང་ཡོད་ཐད་ལ་གནད་ལ་སྤྲིན་པའི་བཀའ་ལན་ཐོགས་པ་མེད་པར་
 གནང་མཁན་ཞིག་ཡིན། དགུང་ལོ་ང་བཞི་པར་སྤྱོད་གཤེགས།

ས་བཅད་གསུམ་པ། རིས་མེད་ལས་འབྱལ་བ་བྱགས་ཆེན།

གཅིག ཀོང་སྤྱལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ།

བཀའ་གཉེན་ལུང་ཟིན་པའི་རྣམ་པ་འཕྱལ། །

མཛོད་ཆེན་རྣམ་ལྟེན་ཤིང་རྟེན་ལམ་སྟོལ་འབྱེད། །

རིས་མེད་བསྟན་འཛིན་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་གཉེན། །

སྟོ་སྟོས་མཐའ་ལས་ཞབས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །

ཞེས་པར་འཇམ་མགོན་ཀོང་སྤྱལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་ནི་གངས་ཅན་སྤྱོད་སྤོང་འདིར་
 ཐོག་མར་ཆོས་ལུགས་གྱུ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་སྟོལ་གཏོང་པ་པོ་ཡིན་ཏེ། དེའང་
 སྤྱོད་བརྒྱུད་ཤིང་རྟེན་བརྒྱུད་ཀྱི་ཅ་བའི་སྤྱིང་པོའི་གཞུང་དང་། དབང་གདམས་ངག་
 རྣམས་སྤྱོགས་གཅིག་དུ་བསྐྱས་པ། གདམས་ངག་མཛོད་སྤྱོགས་སྤྲིག་གནང་ཞིང་།
 དེའི་དབང་ལུང་དང་། གདམས་ངག་གང་བཞུགས་རྣམས་ཐོག་མར་རྗེ་རང་ཉིད་

གྱིས་ཁྱས་ཞིང་། དེ་ནས་རང་གི་སྒྲོབ་མའི་ཚོགས་རྣམས་ལ་དབང་ལུང་གདམས་
 འག་དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྒྱུགས་པར་གནང་བར་ལ་རིས་མེད་གྱི་
 རྒྱལ་མཐའ་འཛིན་པའི་བརྒྱུད་པ་ཞེས་ཟེར། ཀོང་སྤུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་ནི་རབ་
 བྱུང་བརྒྱ་བཞི་པའི་རྒྱ་བྱ་སྤྱི་ལོ་1813ལོར་མདོ་ཁམས་སྡེ་དགའི་མངའ་ཁོངས་རོང་
 རྒྱལ་གྲོང་རུ་ཡབ་བོན་གྱི་སྤྲལས་པ་བསོད་ནམས་འཕེལ་དང་། དུམ་བག་ཤིས་མཚོ་
 གཉིས་གྱི་ཁྱིམ་རུ་སྤྱུ་འབྱུངས། ས་ཡབ་དངོས་ནི་བྱུང་པོ་སྤྲ་མ་གཡུང་རྒྱུ་བརྟན་
 འཛིན་ཞུ་བ་དེ་ཡིན། ལོ་ངོ་ལྔ་པའི་མེ་སྤང་གི་སོས་ཀར་ཀ་ཁ་འདོན་རྒྱ་བསྐྱབས།
 ལོ་ངོ་བརྟན་པ་བྱུང་པོ་སྤྲ་མ་སྤྱུ་གཤེགས། དགུང་ལོ་དགུ་པའི་ལྷགས་སྤུལ་ལོ་འོ་སྤྱི་
 ལོ་1821ལོ་ཡུལ་དེར་བོན་དཔོན་རྒྱུང་རུ་ཞིག་ཡོད་པ་དེར་འཚོགས་འདོན་ཞུགས།
 བོན་ཚོས་ལ་འདོན་ཁལ་ཅམ་ལས་མོས་པ་ཤིན་རུ་རྒྱུང་སྤྲལས་ཡུལ་དེའི་མི་རྣམས་
 གྱིས་ཁོང་བན་དེ་ཞིག་རེད་ཅེས་སྤྱིང་སྤྱོགས་གྱུར། ལོ་ངོ་བརྒྱ་ཟིན་སྐབས་ནས་
 སྤྱིས་སྤྱིང་སྤྱེ་ཞལ་འདོན་སོགས་རུ་སྤྱི་ཁ་ཤས་བྱིས། རབ་བྱུང་བརྒྱ་བཞི་པའི་མེ་
 སག་སྤྱི་ལོ་1827ལོར་དགུང་ལོ་བཙོ་ལྔ་ར་ཟིན་སྐབས། འདན་མའི་གཟིམ་དཔོན་
 ཁག་གིས་ཡུལ་མི་རྣམས་ལ་མནར་གཅོད་བྱས་པའི་རྒྱུན་གྱིས། ཚོས་སྒྲོར་ཞུགས་
 རྒྱུན་བྱས་ཚུལ། ཀོང་སྤུལ་གྱི་རང་རྣམས་ལས། “འདི་སྒྲོར་སྡེ་དག་རྒྱལ་པོ་ཆོ་
 དབང་རྩི་རྩི་རིག་འཛིན་ཁྱི་བཞུགས་དང་། རྒྱ་མ་གཟིམས་དཔོན་རྣམས་རིམ་
 པར་ཆར་སྐབས་ཡིན་པས། དེ་རྣམས་གྱིས་མངའ་རིས་ཡུལ་འབྲོག་རྣམས་ལ་
 བརྟན་བསྐྱོ། བཅན་འཕྲོག། སྒྲོ་བཞག། སྤྱིང་མོ། སྤུས་བསྐྱར། བཅན་དོམ་
 བཞག་ཅིང་འུ་ལག་འདིད་བསྐྱལ་ཆེ་བས་རྫོང་ཁག་རྣམས་གྱི་སྡེ་སུམ་ཆ་ཅམ་ཡུལ་
 བྱུང་ས་འབྱར་གྱིས་སྤྱིང་པའི་སྐབས་སུ་ཁེལ། དེད་རང་གི་ཞང་པོ་དེ་རང་མགོ་
 མོན་པའི་རྒྱ་ཁོར་ཡོད་བཞིན་རུ་གཞན་ནས་རྒྱ་འཕྲོག་དང་འཛིང་ཚོད་ཁོ་ན་བྱེད་
 དགོས་པ་ཞིག་ཡོད་པས། མི་གཞན་ཞིག་དང་སྤྱག་སྤྱི་རྒྱུན་གྱིས་སྡེ་དགའི་སྤྱི་
 ཚབ་གཟིམས་དཔོན་ཆང་གི་མི་ངོ་ཞིག་རྩར་སྤྱོད་སྤྱག། སྡེ་ཡུལ་རྣམས་ཤོར་བརྟག་
 ཆེན་པོ་རེད། དེའི་ཁེ་མཁོན་གྱིས་སྤྱི་ལོ་དཔོན་པའི་དགུ་གཏོར་འཚོགས་སྐབས་སྤྱི་
 སེར་སྤྱི་གོས་གྱིས་ན་ནིང་ཏོར་འདྲ་སབ་མཁན་དེ་སྤྱི་བསད་བྱས། དེའི་ཤ་ཉེས་སྤྱི་

ལོ་རྒྱུ་ཚབ་སྐྱེ་མ་ལ་གྱུད་གཏུགས་ནས། ཉོར་འདྲ་ཕབས་པས་མི་སྤངས་དང་ཆད་
 པ་ཆེ་བས་རུད་ཆེ་ཆུང་མེད་པ་ཐམས་ཅད་རྒྱུ་བསྐྱེད་གསུམ། བ་ཆན་ཀྱང་
 བཅོན་འོག་ཆུད་པ་སོགས་སྤྱད་བསྐྱེད་བསྐྱུད་མར་བྱུང་བ་དང་། སྤྱིར་ཁྲལ་ཁྱ་
 ལག་སྤྱི་བས་མ་ཆན་ནས། ཁྱོད་རང་གཞིས་རན་འདིའི་སྤྱིར་ད་ཕྱིན་ཉིན་གཅིག་
 ཀྱང་བསྐྱད་དགོས་མེད། དགོན་པ་ཞིག་ཏུ་སོང་དང་མོའང་ཞར་བྱུང་མགོ་ཐོན་
 འགོ་ཟེར་ཡང་འབྲལ་དེར་སྤྱོད་གནས་གྱི་དགོན་པ་ཡིད་ལ་བབས་པའང་མ་བྱུང་།
 ལོ་བརྒྱ་རྒྱུག་ལོན་པའི་དབྱིད་སོས་ལ། བ་ཆན་ཆོས་སྤེལ་བྱུང་ཏེ་ཡོད་པའི་རྩར་
 བརྒྱུད་སྤྱོད་དེར་དབྱར་གཉིས་སུ་དཔེ་བྱིས་དང་སློག་འདོན་འདྲ་བུས།
 ཆབ་མདོའི་དབུ་མཛེད་ལྷ་མགར་ཞིག་ལས། སྤྱི་བརྒྱན་བྱིས་འབྱར་གྱི་ཐིག་ཚ་སྤྱན་
 ལུགས་དང་། རི་མོའང་རགས་བསྐྱེད་བསྐྱེད་སྤྱོད་མ་ཆན་འདི་ཉིད་ལུས་སྤྱོད་
 པའི་དྲིན་ཆེ་བ་གཞིར་བཞག །འཁོར་བའི་བྱིས་གྱི་བཅོན་དོང་ནས་ཕྱལ་ཏེ་ཆོས་
 སྤྱོད་ཞུགས་པའི་དགེ་བའི་བཞེས་གཉིན་དུ། སོང་བས་དྲིན་ལན་འཁོར་དཀའ་བ་
 ཡིན་ལོ།” ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དགུང་ལོ་བརྒྱ་བརྒྱན་པའི་ས་གྲང་སྤྱི་ལོ་1829ལོར་ཆོས་སྤེལ་གསར་དཔོན་
 ཆོ་འཕེལ་གྱི་རྒྱུད་ཡིག་བྱས་ནས་འོབ་གཤིས་དང་། རྩོགས་ཆེན་སྤྱོད་སྤྱོད་
 ཁང་གསར་དཔོན་ཆན་གྱིས་དཔོངས་བཞེད་བཞིན། ཞེ་ཆེན་དཔོན་དུ་ཕྱིན་ནས་
 སྤྱབ་སྤྱོད་ཆུན་བརྒྱན་འདི་གྱི་རྒྱུད་དུ་འདུག་ནས་ནག་ཅིས། སྤྱན་དགས་མ་
 ཉུགས། མདོན་བཞིན། སྤྱི་ལོ་ཅན་དབྱངས་གསུམ་སོགས་བསྐྱེད་སྤྱོད་
 ཉི་ཤུ་པའི་རྒྱུ་ལྷག །སྤྱི་ལོ་1832ལོར་ཞེ་ཆེན་དཔོན་སྤྱལ་མདུན་ནས་སྤྱོད་
 ལུགས་གྱི་སྤྱོད་པ་ཞུས། ཞེ་ཆེན་དཔོན་སྤྱལ་གྱིས་ད་རེས་ངའི་རྩར་ནས་སྤྱོད་པ་
 ཞུས་དང་རྩོགས་སུ་གཞན་ལས་བསྐྱེད་ཏེ་དགོས་ན། སྤྱོད་རོ་ཡར་ལུས་ཆོག་གི་རེད་
 ཅེས་གསུངས། དགུང་ལོ་ཉེར་གཅིག་པའི་རྒྱུ་ལྷག་སྤྱི་ལོ་1833ལོར་ཁང་སར་དཔོན་
 ཆན་ཆོ་འཕེལ་དཔལ་སྤྱུངས་དཔོན་དུ། གྲུ་ཁང་བཞེས་པའི་བས་པ་དང་གོང་སྤྱལ་
 ཡང་མཉམ་དུ་དཔལ་སྤྱུངས་པའི་དུ། ཐོག་མར་དཔོན་ཆན་སྤྱལ་སྤྱོད་དང་མངལ།
 མཁས་དབང་སྤྱོད་པ་བཀྲ་ཤིས་རྒྱལ་ལས། སྤྱི་ལོ་ཉེར་ལྔ་པ་བསྐྱེད་སྤྱོད་པའི་ལོ་

གཅིག་གི་ལོ་ཐོ་ཅིས། དེ་ནས་ཁང་སར་དཔོན་ཆན་ཡར་ལོག་སྐབས། ཀོང་རྒྱལ་
 དཔལ་ལྷན་དགོན་ཏུ་རིང་སྟོང་དགོས་ཚུལ་དང་། བསྐྱབ་གཉེར་གནང་དགོས་
 ལུགས་ཀྱི་ཞལ་བསྐྱོས་གནང་ནས་ཡར་ཐེབས། ལོ་དེའི་ཟླ་བ་བཅུ་པར་དཔོན་ཆན་
 རིན་པོ་ཆེའི་བཀའ་བཞིན་སེ་ཏུ་པར་ཉིན་བྱེད་མཇུག་ནས་སྟོང་འདུལ་ལུགས་ཀྱི་
 སྟོན་རྒྱུ་ཞུས། སྟོན་མཇུག་ནས་རྩོད་ཀྱི་དང་ཤམ་ཐབ་བཅས་གནང་སྟེན་སྟེ་ལ།
 ཁོང་ལ་ཀོང་རྒྱལ་རིན་པོ་ཆེ། ཞེས་པའི་མཆོན་ཐོགས་ཚུལ་སྟོར་རང་རྣམ་ལས།
 “དཔོན་ཆན་ཆང་ནས་དེད་ལ་ཐུགས་བཅེ་རེ་འདུན་གིན་ཏུ་ཆེ་བས། གཞན་ལ་
 མོར་དོགས་ཀྱིས་སྐབས་རྗེ་རིན་པོ་ཆེའི་མཇུག། འདི་ལ་སྟེ་དགེའི་མཇུག་ནས་བྱང་
 ཡིག་འདོད་པ་སོགས་ཐོག་རྒྱ་ཅི་འོང་ཆོད་མི་འདུག་པས་རང་ཆང་རྒྱལ་སྐྱ་ཞིག་
 གི་མིང་བཏགས་པ་གལ་ཆེ་ཚུལ་ཞུས་སྐབས། དེ་ལྟར་འོས་བབས་འདུག་པས་རྗེ་
 ཀོང་མའི་ཞལ་སྟོབ་གཅིག་གི་རྒྱལ་སྟུར་མིང་བཏགས་དགོས་འདུག་གྱང་། ཡ་ལོ་
 ཀྱན་མཁྱེན། ཆོད་བང་ཀྱན་བྱལ། ཏ་མགིན་མགོན་པོ་གསུམ་ནི་མཆོན་བཏགས་
 དང་དགོན་འདིར་བདག་བབྱང་གཏན་ནས་མི་ཉན་བར་ཆད་འོང་ཞེས་དཔལ་པོ་
 གཙུག་ལག་དགའ་བ་དང་ཀར་འབྲུག་རྣམས་ཀྱིས་ནན་ཏན་གསུངས་གྱང་། ཀྱན་
 རྒྱལ་ཁམས་པ་ཆང་དང་ཆོད་འཐེན་སྐབས་ཁྲིམས་རར་མགོན་གཉེར་གྱིས་སྟོ་བྱར་
 མིང་བཏགས་དགོས་བྱུང་བ་ལ་སྟེས་བར་ཆད་ཆེན་པོ་རེད་སོང་བས། འདི་ལ་ཅི་
 འོས་ཐུགས་སྟོས་མཛད་པར། རྗེ་ཀོང་མའི་སྐྱ་ཆོའི་སྟོང་གི་ཉེ་གནས་དང་ཞལ་
 སྟོབ་ཀོང་པོ་བམ་སྟེང་རྒྱལ་སྐྱ་དེའི་སྟེ་བར་མིང་བཏགས་ན། འབྲེལ་ཆགས་པ་
 ཐུགས་ཐག་བཅད་ནས་དེ་ལྟར་ཡིན་ཚུལ་ནང་འཁོར་རྣམས་ལ་བཀའ་ཕབས་པས་
 དེ་སྟེན་ཀོང་རྒྱལ་ཟེར་བའི་མིང་འདིའང་ཐོགས་སོང་།”ཞེས་གསུངས་འདུག །དེ་
 ནས་བབྱང་དཔོན་ཆན་རྒྱལ་སྐྱ་དང་། འཛི་སྟར་མཆོག་རྒྱལ། པད་དཀར་རྒྱལ་
 སྐྱ། མཁས་དབང་བརྟན་འཕེལ། ཀམ་ཆོད་པལ་སོགས་ཀྱི་མཇུག་ནས་ནང་
 བརྟན་རྒྱུད་གསུམ་སོགས་མདོ་སྐུགས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་དང་། བཀའ་བརྒྱུད་རང་
 སྟོང་གི་ཆོ་ག་ཐུག་ལེན། གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞི་གཞུང་ལུགས་ལག་ལེན་དང་བཅས་
 པའི་དམར་བྲིད། སྟོ་སྟུམ་རོ་སྟོང་སོགས་རིག་གནས་སྟོར་མང་པོར་སྟོང་པས་

མཁས་པའི་མཆན་སྟོན་རྒྱས། དགུང་ལོ་སྟུང་ཅུ་པའི་ཆུ་ལྷག་སྟེ་ལོ་1842ལོར་
 དཔལ་ལྷན་གྱི་ཁྲི་དུ་མའི་ཆོས་འབྱུང་སྐབས་ཡོད་པའི་སྐབས་ཁང་ཞིག་
 ལྷན་དེ་ཉམས་གསོ་བྱེད་ཆུ་འགོ་བཅུགས་ཤིང་། གནས་དེར་སྐབས་པར་གནང་།
 དེའི་སྤྱི་ལོར་ཤིང་ཡོས་ལོར། རོང་རྒྱུ་དུ་ས་འགྲུལ་གྱིས་གནོད་པ་ཆོབ་ཆེན་བྱས་
 ལུང་བས་མ་ཡུམ་རི་ཁྲོད་གོང་དུ་གདན་དྲངས་ནས་བཞུགས། ལོ་དེར་སླ་མ་ཀམ་
 རོར་བྱ་ལས་ཤང་ལྷགས་བདེ་མཆོག་སྟོན་ལཱའི་དབང་ལུང་སོགས། ཤང་སྟོར་ནམས་
 ལྷས། ལླ་བ་བརྒྱད་པར་སླ་མ་ཀམ་འོད་གསལ་ལས་རྩོད་ནང་པའི་ཆོས་སྟོར་པལ་
 ཆེར་ལྷས། དགུང་ལོ་སོ་དྲུག་པའི་ས་སྟེལ་སྟེ་ལོ་1848ལོར་རོང་ལྷགས་རྒྱུད་སྟེ་
 རྣམས་ཀྱི་དབང་ལུང་ལྷས། དགུང་ལོ་སོ་དྲུག་པའི་ཆུ་བྱི་སྟེ་ལོ་1852ལོར་རྩོང་
 གསར་འཇམ་དབྱངས་མཁུན་བཅེས་སྟོགས་སྒྲིག་གནང་བའི། སྐབས་ཐབས་ཀྱན་
 བཅུས་དང་། ཆོར་ལྷགས་དཀར་པོ་རྣམ་གསུམ་སོགས་ཀྱི་དབང་ལུང་མང་པོར་
 ལྷས། དགུང་ལོ་ཞེ་གཉིས་པའི་ཤིང་སྟུང་སྟེ་ལོ་1854ལོར་བཀའ་བརྒྱུད་སྟུགས་
 མཛོད་སྒྲིག། དགུང་ལོ་ཞེ་བཅུན་ས་ལྷག་ལོར་སྟེ་ལོ་1859ལོར་ཁོ་མཆོལ་དགོན་
 འདེབས་པའི་ས་གཞིགས་ཐེབས་ཤིང་ས་འདུལ་མཛོད། ལླ་བ་དྲུག་པར་ཙུ་འདྲ་
 རིན་ཆེན་བྲག་གི་གཡས་ཟུར་ནས་གསང་ཐིག་སྟོར་གསུམ་དང་། ཙུ་འདྲ་གནས་
 ཡིག། དཔལ་ཆེན་མོའི་སྟུ་རྒྱའི་ནང་ལྷགས་སོགས་གཏེར་དྲངས། དགུང་ལོ་ཞེ་
 དྲུག་པའི་ལྷགས་བྱ། སྟེ་ལོ་1861ལོར་གོང་སྐུལ་རིན་པོ་ཆེས་སྒྲིག་པའི་གཏེར་ཆོས་
 སྟོར་རྣམས་ལ་འཇམ་དབྱངས་མཁུན་བཅེ་དབང་པོས། རིན་ཆེན་གཏེར་མཛོད་
 ཅེས་མཆན་གསོལ། དེའི་སྟེ་ལོ་ཆུ་བྱི་ལོ་ཤེས་བྱ་མཛོད་ཅ་བ་བཅམས། དེའི་སྟེ་ལོ་
 འགྲུལ་པ་ཡང་གྲུབ་ཟིན། དགུང་ལོ་དང་དྲུག་པའི་ལྷགས་ལྷག་སྟེ་ལོ་1871ལོར་སྐབས་
 བརྒྱུད་ཤིང་ཉ་ཆེན་པོ་བརྒྱུད་ཀྱི་བཀའ་སྟོན་ལྷས་ཐོབ་རྣམས་སྟོགས་གཅིག་དུ་སྒྲིག་
 བས་གདམས་ངག་མཛོད་ཅེས་མཆན་གསོལ། དགུང་ལོ་དྲུག་ཅུ་པའི་ཆུ་སྟེལ་སྟེ་
 ལོ་1872ལོ་ལླ་བ་གཉིས་པར། མདོ་སྟེ་ཕུན་རབ་པའི་བཀའ་ལྟར་ཉག་ཁོག་དུ་
 ཐེབས་ཏེ། དདུལ་ཆུ་བཙོ་བཀྱ་ཆེན་མོ་ཕྱག་ལེན་གནང་བས་ལགས་གྲུབ་བྱུང་།
 དགུང་ལོ་རེ་གསུམ་པའི་ཤིང་ཡིག་སྟེ་ལོ་1875ལོར་བོད་གཞུང་ནས་དདུལ་ཆུ་བཙོ་

བཟུ་བཙོ་ས་ཡོང་དགོས་པའི་བཀའ་འཁུར་ཡང་། སྤྱི་ལུང་དུ་རྒྱལ་བ་སྤྱི་གཤེགས་
 པས་ཕེབས་དགོས་མ་གྱུར་། དགུང་ལོ་རེ་བཞི་པའི་མེ་ཁྱི་སྤྱི་ལོ་1876 ལོར་རྫོང་
 གསར་དུ་རིན་ཆེན་གཏེར་མཛོད་དབང་ལུང་ཐོག་མར་གནང་། དགུང་ལོ་རེ་ལྷ་
 པའི་མེ་སྤང་སྤྱི་ལོ་1877ལོར་ཨ་ལོ་ཅེ་རྒྱལ་མདོར་མཆོད་རྟེན་བཞེངས། དགུང་ལོ་
 རོན་ལྷ་པའི་མེ་ཕག །སྤྱི་ལོ་1887ལོར་རྒྱལ་བ་ཀམ་པ་མཁའ་ཁྱབ་རྩོམ་རྩེ་ཡང་ཁྲོད་
 ཕེབས་པར་བཀའ་བརྒྱུད་སྤྲུགས་མཛོད་དང་། མ་མགོན་ཆེན་མོས་བཅས་ཀྱི་
 དབང་ལུང་དང་། སྤྱི་བ་བརྒྱུད་ཤིང་རྩ་བརྒྱུད་ཀྱི་དབང་ལུང་ཕལ་ཆེར་བ་ལུལ།
 དེའི་སྤྱི་ལོ་ས་ཁྱི་ལོར་རྒྱལ་བ་ཀམ་པ་ལ་རིན་ཆེན་གཏེར་མཛོད་དང་། ཤེས་བྱ་
 མཛོད་བཅས་ཀྱི་དབང་ལུང་ལུལ། དགུང་ལོ་བརྒྱུད་ཅུ་པའི་རྩ་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་
 1892ལོར་རྫོང་ཤོད་དུ་ཕེབས་ནས་ཟླ་བ་དུག་བཞུགས། སྤྱི་ལོ་དེར་ཉག་ཁོག་གི་
 མདོ་སྤྱི་རྩོམ་ག་པོད་དུ་སྤྱིར་ཕེབས་པའི་ལམ་བར། རྫོང་ཤོད་དུ་ཀོང་རྒྱལ་རིན་པོ་
 ཆེ་མངལ་ཁར་ཕེབས། དགུང་ལོ་གྲ་བརྒྱན་པའི་ས་ཕག་སྤྱི་ལོ་1899 ལོར་སྤྱི་
 གཤེགས། །མདོར་ན་ཀོང་རྒྱལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མཛོད་
 རྩེས་གཙོ་བོ་ནི། པོད་གངས་ཅན་ལྷོངས་སུ་སྤར་མ་གྲགས་པའི་མཛོད་ཆེན་རྣམས་ལྷ་
 ཞེས་གསར་སྤྱིག་གནང་བ་དེ་ཡིན། མཛོད་ཆེན་རྣམས་ལྷ་ནི།
 ༡ ཐུན་མོང་རིག་གནས་དགུ་དང་ཐུན་མིན་ནང་རིག་པའི་མདོ་རྒྱུད་ཐམས་ཅད་
 ཀྱི་གནད་རྣམས་ཆོང་ལ་མ་ཞོར་བར་སྟོན་པའི་གཞུང་ཤེས་བྱ་མཛོད་དམ་ཤེས་བྱ་
 ཀྱན་ཁྱབ་དང་། ༢ སྤྱིར་འཕྱར་མར་པ་ལོ་སྟོན་ནས་བརྒྱུད་པའི་བདེ་དགེས་གསང་
 གསུམ་གྱིས་གཙོས། ལྷ་མོད་ཀྱི་རྒྱུད་སྤེའི་སྤྱིན་གྲོལ་རྒྱུ་དཀྱིལ་གྱི་རྒྱུད་འབྲེལ་
 རྣམས་དང་། སྤྱི་འཕྱར་བཀའ་མའི་གས་ཀྱང་དག་དང་། ལུར་པ་འཁོན་ལུགས་
 སོགས་སྤྱིགས་གཅིག་དུ་བརྒྱས་པ་བཀའ་བརྒྱུད་སྤྲུགས་མཛོད། ༣ གཏེར་སྟོན་
 སངས་རྒྱལ་སྤྱི་མ་ནས། སྤྱིང་པ་བརྒྱུད་གཉིས་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་གཏེར་ཆེན་གཏེར་
 ཐུན་རྣམས་དང་། དུས་སྤྱིས་ཀྱི་གཏེར་ཆེན་པར་འོད་གསལ་མདོ་སྤྲུགས་སྤྱིང་པ་
 དང་། མཆོག་གྱུར་བདེ་ཆེན་སྤྱིང་པའི་བར་བཅས་གཏེར་སྟོན་ཉིས་བརྒྱ་ཉེ་བའི་
 ཟབ་གཏེར་རྒྱ་མཆོའི་ཡང་ཁྱན་གཅིག་དུ་དྲིལ་བའི། རིན་ཆེན་གཏེར་མཛོད་ཆེན་

མོ་དང་། ༤ རྒྱལ་བརྒྱད་ཤིང་ན་བརྒྱད་ཀྱི་ཙ་པའི་སྤྱིང་པོའི་གཞུང་དང་དབང་གདམས་ངག་ཡོངས་སུ་བསྐྱུས་པ་གདམས་ངག་མཛོད་དང་། ༥ རྩེ་ཉིད་ཀྱི་ཤོག་སེར་དང་དགོངས་གཏེར་ལས་བྱུང་བའི་ཟབ་ཆོས་ཙ་གསུམ་དགོངས་འདུས་དང་། གསང་ཐིག་ཡབ་བཀའ་ཡུམ་བཀའ་སྟོན་སྐུ་མེན་གསང་མཛོད་དང་། དེ་དང་རྩེས་སུ་འབྲེལ་བའི་གསུང་རྩོམ་སྟུན་རྩིས་ཀྱི་གཞུང་དང་། འབེལ་གཏམ། བསྟོད་ཆོགས། བསྟོ་སྟོན། ཤེས་བཛོད་སྟོན་སྐུ་ཆེན་བཀའ་མཛོད་གསུང་འབུམ་བོད་བཙུ་ལྷ་བཞུགས་པ་རྣམས་ཡིན། དེ་ལས་གསོ་བ་རིག་པའི་སྤྱིན་ལས་ནི་ཁམས་སྤྱོགས་ཅམ་མ་ཟད་བོད་གངས་ཅན་སྤྱོདས་སུ་དེང་གི་བར་དུ་ལག་ལེན་དངོས་ཀྱི་ནང་དུ་དར་བྱལ་ཆེ་བ་སྟེ། ཀོང་རྒྱལ་ཟིན་ཏིག་ནི་གཞུང་ལུགས་དང་ལག་ལེན་བྱུང་འབྲེལ་ཅན་གྱི་བསྟན་བཙུན་ཤིག་ཡིན་སྟབས། བོད་འདིར་སྟུན་པ་ཆེ་ཆུང་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལག་ལེན་བྱུངས་གཏུག་ས་ཆགས་ཡོད་པ་རེད། །

གཉིས། འཇམ་དབྱངས་མཁྱེན་བཙུའི་དབང་པོ།

འཇམ་དཔལ་བྱིན་རྒྱལ་བ་བུ་མའི་རྣམ་པ་འཕྱུལ། །

རྒྱལ་སྐུ་ལྟ་རྩེའི་ཡང་སྲིད་བཅུ་གསུམ་པ། །

བཀའ་བབ་བདུན་ལྟ་པ་རྣམ་པ་མཛོད་སྟགས་སྤྱིང་། །

འཇམ་དབྱངས་མཁྱེན་བཙུའི་དབང་པོར་གསོལ་བ་འདེབས། །

གཟན་དཀར་མཆོག་རྒྱལ་བུ་བསྟན་ཉི་མས་མཛོད་པའི་འཇམ་དབྱངས་མཁྱེན་བཙུའི་དབང་པོའི་རྣམ་ཐར་མཛོད་བསྐྱུས་ལས། འཇམ་དབྱངས་མཁྱེན་བཙུའི་དབང་པོ་མཆོག་ནི། ཡབ་གཉོན་གྱི་རིགས་ལས་དཔལ་འབྱི་བྱུང་བྱུང་རྒྱལ་སྤྱིང་པའི་དཔོན་བརྒྱད་སྟེ་དགའི་བྱུང་ཆེན་རིན་ཆེན་རྣམ་རྒྱལ་དང་། ཡུམ་སྟོན་བཟའ་དག་རབ་གཏེར་ཆེན་མགོན་ཆེའི་བྱུ་མོ། བསོད་ནམས་མཆོག་གཉིས་ཀྱི་སྐུ་སྐྱེ་རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ལྷགས་འབྱུག་ལོའི། ཟླ་དྲུག་པའི་ཆོས་ལུ་སྟེ་ལོ་1820 ལོར། མཛོད་ཁམས་སྟེ་དགའི་གཏེར་བྱུང་དེལ་མགོ་གོང་གི་དབྱར་དུ་བྱུང་ཆེན་བྲག་གི་ཉེར་འདབས་སུ་སྐྱེ་འབྱུངས། དབྱང་ལོ་ཞི་ལྷ་ཅམ་ནས་ཡི་གེ་འབྲི་སྟོན་གསན། སྐ་རྒྱུང་དུས་ནས་མཁྱེན་རབ་ཀྱི་རྩལ་རྩོགས་པས་འབྲི་སྟོན་སྟོན་ཆོགས་

མེད་ཏུ་མཁྱེན། དགུང་ལོ་བརྒྱ་གཉིས་པའི་ཐོག་ཐར་ཅེ་མཁན་ཆེན་བྱམས་པ་ཀུན་
 དགའ་བསྟན་འདིན་གྱིས། ཞེ་མོ་ཐར་ཅེའི་མཁན་ཆེན་བྱམས་པ་ནམ་མཁའ་འཆི་
 མེད་ཀྱི་ཡང་སྲིད་དོས་འདིན། འཇམ་དབྱངས་མཁྱེན་བཅེའི་དབང་པོ་ཀུན་དགའ་
 བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཆོན་དཔལ་བཟང་པོ་ཞེས་མཆོན་གསོལ། དགུང་ལོ་ཉེར་གཅིག་
 པར་སྤྲོན་སྲིང་མཁན་ཆེན་རིག་འདིན་བཟང་པོ་ལས་བསྟེན་པར་རྫོགས། སྤྲོན་
 སྲིང་ཁྱི་ཆེན་འགྱུར་མེད་སངས་རྒྱས་ཀུན་དགའ་དང་། ཞེ་ཆེན་འགྱུར་མེད་མཐུ་
 རྟོགས་ནམ་རྒྱལ། ས་སྐྱ་པ་དོ་རྩེ་རིན་ཆེན། ཐར་ཅེ་མཁན་ཆེན་སྐུ་མཆེད་སོགས་
 དབྱས་གཙང་ཁམས་གསུམ་ཏུ་བཞུགས་པའི། ས་དགེ་བཀའ་རྟིང་གི་སྤྲ་ཆེན་དམ་
 པ་རྣམས་དང་། རིག་པའི་གནས་ལ་མཁས་པའི་གཙུག་ལག་སྤྱོད་པའི་དབང་པོ་བརྒྱ་
 དང་ལྷ་བརྒྱ་ལྟ་ཡོངས་འདིན་ཏུ་བསྟེན། བཟོ་གསོ། སྤྲ་ཆོད་ཡན་ལག་དང་
 བཅས་པ་བྱན་མོང་རིག་གནས་རྣམས་དང་། དབྱ་པར་འདུལ་མཛོད་སོགས་རྒྱ་
 མཆོན་ཉིད་ཐེག་པའི་གཞུང་བཤད་སྟོར། བདེ་དབྱེས་གསང་གསུམ། ཏུས་འཁོར།
 གསང་སྟིང་ལ་སོགས་འབྲས་བུ་གསང་སྤགས་དོ་རྩེ་ཐེག་པའི་རྒྱུད་མེའི་ཟབ་བྲིད་
 བཅས་མདོ་སྤགས་རིག་གནས་དང་བཅས་པའི་གཞུང་མཐའ་དག་ལ་ཐོས་བསམ་
 ཀྱི་སྟོ་འདོགས་བཅད། མཁན་སྟོབ་ཆོས་གསུམ་གྱི་བཀའ་དྲིན་ལས་བྱུང་ཞིང་མཁས་
 གྲུབ་བྱེ་བའི་ཞལ་ནས་སྟན་ཏུ་བརྒྱད་པའི། སྤྲ་འགྱུར་རྟིང་མའི་བཀའ་གཏེར་དག་
 རྒྱང་གི་ཆོས་བཀའ་རྣམས་དང་། མཉམ་མེད་རོ་བོ་རྩེ་དཔལ་ལྡན་ཨ་ཏི་ཤ་ལས་
 རིམ་པར་བརྒྱད་ཅིང་འཇམ་མགོན་སྟོ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་ལས་ལེགས་པར་
 སྟེལ་བའི་བཀའ་གདམས་གསར་རྟིང་གི་ལྷ་ཆོས། གྲུབ་ཆེན་བི་རུ་པའི་བྱགས་
 བརྒྱད་དཔལ་ལྡན་ས་སྐྱ་པ་ཡབ་སྐུ་ལས་བྱོན་ཅིང་ས་ངོར་ཆར་གསུམ་སོགས་སུ་
 བརྒྱད་པའི་ལམ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པའི་གདམས་ངག་། ཁར་མི་དྲགས་གསུམ་
 ལས་བརྒྱད་ཅིང་མཆེད་པའི་བཀའ་བརྒྱད་ཆེ་བཞི་རྒྱུད་བརྒྱད་བཅས་བཀའ་བཞི་
 བརྒྱད་པའི་མན་ངག་མཁས་གྲུབ་བྱུང་པོ་རྣལ་འབྱོར་ལས་བརྒྱད་པའི་དཔལ་ལྡན་
 ཤངས་པ་བཀའ་བརྒྱད་གྱི་ནི་གྲུའི་གསེར་ཆོས། འཕགས་ལུལ་རིག་ལྡན་ཆོས་རྒྱལ་
 རྣམས་དང་ཏུས་ཞབས་པ་སོགས་ལས་འོངས་ཤིང་བོད་ཏུ་སྤྲ་བྱི་བར་གསུམ་ལས་

ལྷགས་སྒོལ་བརྩ་བརྩུན་སོགས་ཀྱི་རྒྱན་མཆོད་པ་དང་། དེ་དག་གཅིག་ཏུ་འདྲ་བ་
 ཀྱན་སྤངས་ཐུགས་རྗེ་བཙོན་འགྲུས་སོགས་ལས། ལེགས་པར་བརྒྱད་པའི་དཔལ་
 ཏུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྗེས་རིམ་དོ་རྗེའི་རྣལ་འབྱོར་ཙམ་ཏུ་བཏོན་པ་སྦྱོར་བ་ཡན་
 ལག་རྒྱལ་པ། ས་གཅིག་དམ་པ་སངས་རྒྱས་ལས་བརྒྱད་པའི་བཀའ་སྒོལ་དམ་ཆོས་
 རྒྱལ་བཟུང་ཞི་བྱེད་དང་། དེ་ལས་རིམ་བཞིན་མ་གཅིག་ལབ་ཀྱི་སྒོལ་མ་སོགས་
 ལས་བརྒྱད་པའི་གཙོད་ཡུལ་ཡན་ལག་དང་བཅས་པའི་ཟབ་ཆོས་རྒྱལ་ཡུམ་དོ་རྗེ་
 རྣལ་འབྱོར་མ་དངོས་ཀྱིས་གྲུབ་ཆེན་ཨོ་རྒྱན་པ་རིན་ཆེན་དཔལ་ལ་ཐུགས་ཀྱི་བྱང་
 བརྩད་བཟུང་ཞིང་། དེ་ལས་རིམ་པར་བརྒྱད་པའི་དོ་རྗེ་གསུམ་ཀྱི་བཞེན་རྒྱལ་
 སོགས་གངས་ཅན་ཀྱི་རྗེ་ངས་སུ་མན་རག་གཙོ་པོར་བྱེད་པ། རྒྱལ་བརྒྱད་ཤིང་ན་
 བརྒྱད་ཏུ་གྲགས་པ། དེ་དག་གི་བརྒྱད་པ་ཟམ་མ་ཆད་ཅིང་སྒོན་ཀྱི་ཐུག་སྒོལ་མ་
 ཉམས་པར་ཡོད་པ་ཐམས་ཅད། སོ་སོའི་བྱངས་དང་འབྲེལ་བའི་ཡོངས་འཛིན་
 གཙུག་ཏུ་བཞེན་ཏེ་སྒྲིན་བྱེད་ཀྱི་དབང་དང་། སྒོལ་བྱེད་ཀྱི་ཁྲིད། རྒྱལ་རྟེན་ཀྱི་
 ལྷང་དང་བཅས་པ་ཆོང་ལ་མ་ལོར་བ་ཞལ་ནས་སྒྲན་ཏུ་བརྒྱད་དེ་ཐུགས་ཀྱི་དཔལ་
 བེར་གཏམས། རྒྱལ་བའི་བཀའ་འགྱུར་རིན་པོ་ཆེ་དང་། རྟིང་མ་རྒྱུད་འབུམ།
 བཟླན་འགྱུར་ཀྱི་ཁྲོད་ལས་ལྷང་རྒྱན་གང་བཞུགས་སོ་ཙག་གི་གཙོས་འཕགས་བོད་
 རིས་མེད་ཀྱི་གསུང་ཆོས་ཡོངས་བསྐྱམས་སྒྲེགས་བམ་བརྩན་བརྒྱ་ཙམ་ཀྱི་བསྐྲགས་
 ལྷང་རྣམས་སྦྱང་ལ་བྱང་ཏུ་བསང་དེ་འབད་བཙོན་ཆེན་པོས་གསན་བཞེས་མཛད།
 དེ་ལྟར་ཐོས་པ་རྒྱ་མཚོའི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པར་མ་ཟད། བསྐྱམ་བསྐྱབ་ཆོད་ཏུ་
 འབྱོལ་བས་ཉམས་རྟོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་སྤྲན་མེད་པ་འཕེལ་ཏེ། བྱ་ཏུ་མཚོ་སྦྱིས་དོ་
 རྗེའི་དགོངས་པས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ཤིང་། བཟའི་དབང་བསྐྱར་དབུགས་དབྱང་
 བའི་རྟེན་ལས། མདོ་རྒྱུད་གསར་རྟིང་བཀའ་གཏེར་སྒྲིན་སྒོལ་རྒྱལ་བཞེན་དང་
 བཅས་པ་འཆད་སྒྲེལ་ཀྱི་བཀའ་བབ་དང་། གནས་སྤྱག་དམར་མགྱིན་བཟང་
 དང་། འདམ་ཤོད་སྟིང་རྒྱུད་། གཏེར་རྒྱང་པརྱ་ཤེལ་རི་སོགས་ནས་གཏེར་སྒྲིམ་
 རྒྱངས་པ་བཅས་ས་གཏེར་ཀྱི་བཀའ་བབ་དང་། བཟླ་ཡིག་རྒྱན་ལམ་ཏུ་ཤར་བ་
 དང་དགོངས་སྟོང་ཏུ་རང་གསལ་བ་ཉིད་གཏན་ལ་ཕབ་ཅིང་། བྱ་ཏུ་རིན་པོ་ཆེའི་

གཏེར་སྟོན་སོ་སོའི་སྤྱི་ལུ་རྣམ་པས། དབང་ཁྱིད་ཆིག་ཇོགས་སུ་བསྐྱུལ་བས་ཀྱང་
 གཏེར་ཉི་བརྒྱད་གྱི་བཀའ་བབ་དང་། རིགས་བདག་ཡི་དམ་སོ་སོའི་ཞལ་གཟིགས་
 ཤིང་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་མཐུ་ལས་རྒྱད་དང་དབྱེར་མེད་པའི་དོ་རྩེའི་ཆོག་ཐོལ་
 བྱང་རུ་བབ་པ་ཟབ་མོ་དགོངས་པའི་གཏེར་གྱི་བཀའ་བབ་དང་། སྟོན་གྱི་གནས་
 རུས་རྩེས་སུ་དུན་པ་ལ་བརྟེན་ནས། ཆོས་སྒྲོར་གཏན་ལ་ཕབ་པ་རྩེས་དུན་ཆོས་
 བཀའི་བཀའ་བབ་དང་། གཞན་ཡང་དག་སྦྱང་གི་བཀའ་བབ་དང་། སྟོན་བརྒྱད་
 གྱི་བཀའ་བབ་བཅས། བྱང་པར་གྱི་བཀའ་བབ་ཆེན་པོ་དེ་དག་དང་ལྡན་པས་
 བཀའ་བབ་བདུན་ལྟ། བརྒྱ་འདྲ་གསལ་མདོ་སྤྲུགས་སྤྱིང་པ་ཞེས་མཆོན་སྟོན་
 དབྱེར་གྱི་རྩ་གསར་བོད་གངས་ཅན་གྱི་སྒྲིངས་སུ་བྱུང་པར་གྱུར། རྩེ་འདི་ཉིད་གྱི་
 མདོ་རྒྱུད་མན་ངག་དང་བཅས་པ་གང་གསན་པ་ཐམས་ཅད། གདུལ་བྱ་སོ་སོའི་
 མོས་སྐལ་དང་འཆོམས་པར་དབང་ལུང་ཁྱིད་གསུམ་གྱི་རྒྱན་བསྐྱེདས་པས་སྤྱོདས་
 དང་རིས་སུ་མ་ཆད་པའི་བསྟན་པ་ཡོངས་ཇོགས་གཞིར་བཞེངས་སུ་བསྐྱེདས། རྒྱུ་
 འགོ་རྣམས་སྒྲིན་ཅིང་གྲོལ་བའི་ལམ་ལ་བཀོད། རྩེའི་ཞལ་སྒྲོབ་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་
 འཇུ་མི་པམ་རྣམ་རྒྱལ་རྒྱ་མཚོ། དོ་གྲུབ་ཆེན་འཛིགས་མེད་བསྟན་པའི་ཉི་མ་སོགས་
 རྟིང་མའི་མཁས་གྲུབ་གྱི་སྒྲིས་ཆེན་རྣམས་དང་། ས་སྤྱིའི་བྲི་ཆེན་བཟ་ཤེས་རིན་
 ཆེན། བ་ལེནྟའི་གཟིམས་འོག་ངོར་གྱི་མཁན་ཞབས་པལ་ཆེར་སོགས་ས་སྤྱིའི་རྩེ་
 བཅུན་དམ་པ་རྣམས་དང་། རྒྱལ་བ་ཀམ་པ་མཁའ་བྱུང་དོ་རྩེ། གཏེར་སྟོན་
 མཆོག་གྱུར་སྤྱིང་པ། སི་རུ་པརྒྱ་ཀུན་བཟང་། རྟག་ལུང་མ་རིན་པོ་ཆེ། སྤྱོད་
 གཉིས་ཀར་གྱུར་པ་འཇམ་མགོན་ཀོང་སྤུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་ལ་སོགས་པ་རྒྱལ་བ་
 བཀའ་བརྒྱད་པའི་བསྟན་འཛིན་རྣམས་དང་། དཀོན་མཆོག་བསྟན་པ་རབ་རྒྱས།
 བྲག་གཡལ་ལོ་མིན་ཏན་ཆེན་པོ། ལི་ཐང་མཁན་ཆེན་བྱམས་པ་ལུན་ཆོགས་སོགས་
 རི་བོ་དགེ་ལུན་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་རྣམས་དང་། གཞན་ཡང་
 སྤྱོད་པ་ཐོས་བསམ་པ་དང་། སྤྱིང་པ་བསམ་གཏན་པ། གཡུང་རྒྱུད་བོན་གྱི་
 བསྟན་པ་འཛིན་པ་སོགས་བསྟན་འཛིན་གྱི་སྒྲིས་བྱ་གངས་ལས་འདས་པ་བྱོན།
 དད་ལྡན་སྒྲོབ་ཆོགས་གྱིས་ལུལ་བའི་ཟང་ཟིང་གི་དངོས་པོ་གང་བྱང་ཐམས་ཅད་

ཀྱིས་སྤྱ་རྟེན་གསེར་ཟངས་ལས་བཞེངས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྲང་བརྟན་ཉིས་སྟོང་
 ཅམ་དང་། གསུང་རྟེན་ཤིང་པར་དུ་བཀོད་པ་པོ་ཏི་བཞི་བརྒྱ་ལ་ཉེ་བ་དང་།
 གྲིས་མ་སོགས་པོ་ཏི་ཉིས་སྟོང་ཅམ་དང་། ཐུགས་རྟེན་ལྷན་གྲུབ་ཉིང་གི་མཆོད་
 སྤྱང་ཆེན་མོ་གཙོས་བརྒྱ་ལྷག་ཅམ་གསེར་ཟངས་ཀྱིས་བསྐྱུན། སྤྱ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་
 རྟེན་དེ་དག་བཞུགས་སུ་གསོལ་བའི་ལྷ་ཁང་ཆེ་ཆུང་བརྒྱ་གསུམ་ཅམ་གྱི་བཀོད་
 སྤྱོད་ལེགས་པར་བཞེངས། གནས་དེའི་དགེ་འདུན་གྱི་སྡེ་ལ་བསྟེན་བཀྲར་ཁྲུས་ཏི་
 རུས་དང་རྒྱན་གྱི་མཆོད་པ་བཅུགས། རུས་འབྲུག་གི་དབང་གིས་དགོན་པ་ཉམས་
 རྒྱུད་གྱུར་པ་རྣམས་ལ། བབ་དང་བརྟན་པའི་གནང་སྤྱོད་དང་མཆོད་ཐེབས་ཀྱི་
 ཞལ་འདེབས་སོགས་རྒྱ་ཆེར་བསྟར་ལ། རྒྱ་བོད་ཀྱི་མི་དཔོན། སྡེ་དགའི་རྒྱལ་སྟོན་
 རྣམས་ལ་མཐུན་སྦྱོར་དང་། ཞལ་ཏ་བསྐྱབ་བསྟོ་གནང་བ་སོགས་བསྟན་འགྲོ་ལ་
 སྟུན་པའི་བྱ་བ་ལས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་འགྲན་ཟླ་དང་བྲལ་བར་མཛད། དེ་ལྟར་སྤྱ་
 དངོས་ཀྱི་རྒྱབས་ཆེན་ཐུལ་དུ་བྱུང་བའི་མཛད་པ་རེ་ཞིག་མཐར་ཕྱིན་ཏི་རབ་བྱུང་
 བཙོ་ལྷ་པའི་རྒྱ་འབྲུག་ལོའི། ཟླ་བ་གཉིས་པའི་ཆོས་ཉེར་གཅིག་ཉིན་སྤྱི་ལོ་1892
 ལོར་སྤྱ་ཐུང་ན་ལས་འདས་པའི་ཚུལ་བསྟན་ཏི། །

འཇམ་དབྱངས་མཁྱེན་བཅེའི་དབང་པོའི་ཐུན་མིན་གྱི་སྤྱི་ཡོན་ཏན་དང་མཛད་
 པ་ནི། དེ་ཡང་སྤྱི་ཡོན་ཏན་བཀའ་བབ་བདུན་གྱི་ཆེ་བ་ནི། བཀའ་གཏེར་འཆད་
 སྡེལ་གྱི་བཀའ་བབ་དང་གཅིགས་གཏེར་གྱི་བཀའ་བབ་དང་གཉིས། ཡང་གཏེར་
 ཉེ་བརྒྱད་གྱི་བཀའ་བབ་དང་གསུམ། ཟབ་མོ་དགོངས་གཏེར་གྱི་བཀའ་བབ་དང་
 བཞི། རྗེས་དྲན་ཆོས་བཀའི་བཀའ་བབ་དང་ལྷ། དག་སྤྲང་གི་བཀའ་བབ་དང་
 རུག །སྟན་བརྒྱད་གྱི་བཀའ་བབ་དང་བདུན་ཏི་བཀའ་བབ་བདུན་ལྷན་གྱི་ཡོན་
 ཏན་ཟེར། །

སྤྱི་ལས་ཀྱི་ཆེ་བ། རྗེ་ཉིད་ཀྱི་གསུང་འབུམ་བོད་བརྒྱ་གསུམ་དང་། ལྷག་
 པར་དུ། ས་སྤྱིའི་གསེར་ཆོས་བརྒྱ་གསུམ་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་
 ཀྱི་གསང་སྤྲུགས་གསར་མའི་རྒྱུད་སྡེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི། དབང་ལུང་ཡོངས་སུ་རྫོགས་
 པར་ཁྲུས་ཤིང་དེ་དག་གི་སྤྱབས་ཐབས་རྣམས་སྟོགས་གཅིག་དུ། བསྐྱིགས་པ་པོ་ཏི་

བརྩ་བཞི་བཞུགས་པ་ལ་སྐྱབ་ཐབས་ཀྱན་འདུས་ནི། གངས་ཅན་སྤྲོངས་འདིར་
གསང་སྤགས་གསར་མའི་རྒྱད་སྡེ་ནམས་ཀྱི་སྐྱབ་ཐབས་ལྷན་ལེན་ཐམས་ཅད་ཆང་
ལ་མ་ནོར་བའི་བང་མཛོད་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན། །

གསུམ། གཏེར་སྟོན་མཆོག་གྱུར་གྱིང་པ་ནི།
དཀྱིལ་འཁོར་ཀྱན་བདག་མཆོག་སྐྱེས་དོན་རྩེ་འཆང་། །
མཆོག་གི་རིག་པ་འཛིན་པའི་སྐུ་བཞེངས་པ། །
གངས་ཅན་སྐྱེ་རྒྱུའི་སྐྱབས་གཅིག་གཏེར་ཆེན་རྩེ། །
མཆོག་གྱུར་གྱིང་པའི་ཞབས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །

《གཏེར་སྟོན་བརྒྱ་ཅུ་འི་ནམ་ཐར་》ལས། དཔལ་ལྷའི་སྤྲུལ་སྤྲུལ་བཅས་
པོ་ཡི་ཤེས་རིམ་པ་རྩལ་གྱི་ནམ་འཕྲུལ། འགན་ལྷ་དང་བལ་བའི་སྐུལ་པའི་གཏེར་
ཆེན་མཆོག་གྱུར་བདེ་ཆེན་མཆོག་གྱུར་བདེ་ཆེན་ཞིག་སྤྱིང་པ་ནི། ཨོ་རྒྱན་དྲི་
མེད་ཀྱན་དགའི་གཏེར་ལུང་ལས། ཡོར་སྟོད་གྲུ་ཡི་ལ་བར་དུ། རྩུ་ཨོ་རྒྱན་
མཆོན་འཆང་པ། མཆོག་གཏེར་ཆོས་ལ་ཡོངས་སྟོད་པ། ཆོས་བདག་པརྩའི་
ཐུགས་སྐུལ་འབྱུང་། ཞེས་པ་དང་ཆོག་དོན་མཆོངས་པ་རོང་སྟོན་པརྩ་བདེ་ཆེན་
སྤྱིང་པའི་ལུང་ལས་ཀྱང་འབྱུང་ཞིང་། རྩུ་འི་སྤྱི་ལུང་མ་འོངས་ཆོས་བདག་ཉེར་
ལའི་གས་སུའང་། རྟོན་བུའི་མང་ཅན་ཁམས་ཀྱི་སྟོ་སྟོགས་འབྱུང་། ཞེས་གསལ་
བར་གསུངས་པ་ལྟར། མདོ་ཁམས་སྟོ་རྒྱུད་ཡོར་སྟོད་དང་འབྲེལ་བར་སྟོམ་སྟེ་
གྲུ་ནང་གི་སའི་ཆར་ནང་ཆེན་ཆིང་རྩའི་སྟོན་སྟོམ་ཐུགས་འབྱུང་རིགས་ཡབ་སྟོམ་
པ་སྤགས་འཆང་པརྩ་དབང་ཐུག་དང་། དུམ་ཆེ་རིང་གཡང་མཆོག་གཉིས་ཀྱི་སྤྲུལ་
སྤྲུལ་མོ་སྤྱང་ལོ། སྤྱི་ལོ་༡༥༥༥པའི་ཆུ་སྟོད་ལྷ་བའི་ཆོས་བརྩལ་འཇའ་འོད་སྟགས་
ལྷས་བཟང་པོ་དང་བཅས་ཏེ་འབྱུངས། སྐུ་རྒྱུད་རྒྱས་ནས་དམ་པའི་སྟོད་པ་རོ་
མཆར་བ་བཞུན་ཅིང་ཡི་གེ་འབྲི་སྟོག་ཀྱང་ཆོགས་རྒྱུད་རྒྱས་མཐུན། ལྷ་རྒྱལ་
ཀྱི་མཆོན་རྟོན་བུ་བཞུན་འཛིན་རྒྱ་གསོལ། གཞན་གྱིས་སྐུལ་བ་པོ་མེད་པར་ཐུགས་
དམ་གྱི་རིམ་པའང་མང་དུ་མཛོད། སྟོ་རྒྱན་བཟང་མཆོག་སྐུལ་ལ་གཙུག་ཕུད་
སྐུལ་བས་མཆོན་དཀོན་མཆོག་བཞུན་འཛིན་རྒྱ་བཏགས། རྒྱས་སྤྱིས་ཀྱི་བར་ཡོངས་

གཤམ་གྱི་མཚན་འདི་ཡིན་པ། དགོན་མཚོག་གི་ལེགས་སྒྱར་རྒྱ་ཁྲི་པ་མོང་གི་
 ལུང་དོན་དང་འབྲེལ་བ་ཡིན་ནོ། །དགུང་ལོ་བཅུ་གསུམ་པར་མ་ཁི་ཁ་ཞེས་པའི་ས་
 དེར་རོལ་ཅིང་དུ་བྱོན་སྐབས། ཨོ་རྒྱན་རིན་པོ་ཆེ་དངོས་སུ་བྱོན་ནས་ས་ཆ་སོགས་
 ལ་ཅི་མིང་དྲི་བ་ལྟར་མཛད་པ་ལ་སོ་སོར་ལན་ཁྲུ་པས། ས་ལ་མ་ཁི་ཀ། ཁྱོད་
 ལ་ནོར་བུ་བསྟན་འཛིན། ལུང་པ་ལ་ཨུ་ནང་ཟེར་བས་ཁྱོད་ལ་འཛིག་རྟེན་བྱང་
 པར་འཕགས་པ་ཞིག་འོང་ཞེས་ལུང་བསྟན་ནས་འཇའ་ལྟར་ཡལ། འདི་སྐབས་སྟག་
 ལུང་མ་རིན་པོ་ཆེ་ལས་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྒྲིམ་པ་བཞེས། དཔའ་བོ་བརྒྱད་པ་གཙུག་
 ལག་ཚོས་གྱི་རྒྱལ་པོས་སླ་མ་དགོངས་འདུས། སྟགས་སྒྱབ་ཆ་བ་དམར་ཐག་དང་
 ལས་བྱང་མེ་ཏོག་ཕྱིང་མཛེས་གྱི་དཔེ་ལུང་བྱིན་རྒྱབས་ནན་ཏུ་གནང་ནས་འདི་ལ་
 ཉམས་བཞེས་མཛད་ན་ལེགས་པར་གདམས་ཤིང་དོན་གྱིས་གཏེར་བརྒྱད་གཏད།
 སྒྲ་ཕྱིར་རྒྱལ་དབང་ཀར་འབྱུག་ཡབ་སྲས། འབྲི་བྱང་མཚོག་སྒྲུལ། ཟུར་མང་
 གདན་མཁན་སློབ་སོགས་ཡོངས་འཛིན་དུ་མ་ལས། བདེ་སྟགས་གསར་རྟིང་གི་
 དབང་ལུང་མན་ངག་ཁབ་ཤད་རྒྱན་ལུག་ལེན། ཀར་ཐིག་དབྱངས་རོལ་སོགས་མཐའ་
 ཡས་པ་གསན་ཅིང་། དེ་དག་གི་དོན་ཚོགས་རྒྱུད་དུས་ཤིན་ཏུ་མཁས་པའི་ཚུལ་
 བསྟན། དགུང་ལོ་ཉེར་ལྔ་ཁར་གྲུ་ཅའི་ལུང་གིས་བསྐུལ་བ་ལྟར་དཔལ་སྤངས་གྱི་
 གདན་སར་བྱོན་ནས་རྒྱ་སྒྲུང་། ཆོ་འཕུལ་ཟླ་བར་སི་དུ་རིན་པོ་ཆེ་པར་ཉིན་བྱེད་
 དབང་བོ་མཇུག། སུར་པ་དབང་ཆེན་བཞད་པ་སོགས་སྤལ་བས་དགྲེས་བཞེས་
 རོས་བར་ཆད་སེལ་བ་དང་། ཞབས་པད་བརྟན་པའི་རྟེན་འབྲེལ་འགྲིགས།
 གཏེར་སྒྱབ་དང་། གསང་རྒྱ་མཐར་ཕྱིན་པ་དགོས་པའི་བསྐྱབ་སྟོན་ནང་མར་སྒྲུལ་
 བ་ནི། གསང་ལུང་པས། དེ་དུས་ཚོས་བདག་ཇི་ལྟར་འབྱུང་བ་ནི། གསེར་ལྷན་
 འབབ་པའི་གཡོན་འགམ་དཔལ་རིའི་སྟོར། ང་ཡི་གསུང་སྒྲུལ་པར་ཉིན་བྱེད་ཅིས།
 རྒྱལ་བའི་གདུང་འཛོལ་བསྐྱབ་པའི་རྒྱལ་མཚན་བཙུགས། དུས་མཐའི་ཐུན་ཅུམ་
 ནང་དུ་སྟོན་མེ་འཛིན། ཆོ་སྒྱབ་མཐར་ཕྱིན་བརྒྱད་ཅུ་ཙེ་ལྟུང་། རྟེན་འབྲེལ་
 ལེགས་འགྲིགས་དགྲ་བཅུར་བསྟན་པ་འཛིན། ལྷ་སྲས་ཉིད་གྱིས་ཉེར་ལྟའི་དུས་སུ་
 མཇུག། སྤྲ་གསང་མེད་པར་སློ་གཏད་དེ་ཅུ་སྟུལ། དེ་ན་མ་བསྐྱེགས་ལྷན་གྲུབ་

རྟེན་འབྲེལ་མང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཙམ་བའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱིས་ཁ་མ་ལིག་
 པའོ། །དེ་ནས་རིམ་པར་མཁན་ཆེན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལྷ་བཟང་སྦྱལ་སྦྱལས་
 བྱང་ཆུབ་ཏུ་ཐུགས་བསྐྱེད་པ་སོགས་ཟབ་ཆོས་འགའ་ཞིག་དང་། ཁོ་པོ་ལས་ཀྱང་
 ཐུགས་ཆེན་བདེ་གསེགས་ཀྱན་འདུས་ཀྱི་སྟོན་དྲངས། སྦྱ་འཕུལ་ནི་ཤོད་དབང་
 དང་། བཤད་བཀའ་གཙུག་རྟེན་མ་བཀའ་མ་ཕལ་མོ་ཆེ་དང་། གཏེར་ཆོས་
 མང་པོ་གསན། བྱང་པར་རྟེན་འབྲེལ་མདོ་ཆེངས་ལས། བླ་མ་མཁའ་མཛོད་
 ཏུ་སྦས་པའི་ཟབ་གཏེར་རྣམས། མི་བཞག་འདོན་པའི་སྦྱེས་བུ་སྦྱོན་ལམ་ཅན།
 ལྷ་སྦས་ཤོད་ཀྱི་སྦྱེ་བའི་ཐ་མ་འབྱུང། དེ་ཏུས་ལོ་པ་ཏ་རྩེ་འབངས་ཕལ་ཆེར་འདོམ།
 བྱང་པར་མངའ་བདག་ཡབ་སྐུ་མཇུག་ནས་སྟ། གཅིག་གྲོགས་གཅིག་བྱེད་
 ལས་འཕྲོ་རིམ་པར་སད། ང་ཡི་གདམས་པ་མཐར་ཐུག་རྣམས་དང་མཇུག་
 དག་པའི་སྦྱང་བར་ང་ཉིད་དངོས་དང་འཕྲང། གསང་སྤགས་གདམས་པའི་ལག་
 ལེན་དམར་བྲིད་སྟོན། རང་ཉམས་སྤངས་པས་འབད་མེད་གྲུབ་པ་ཐོབ། དངོས་
 གྲུབ་བརྟེས་པའི་སྟོབ་མ་མང་ཏུ་འབྱུང། ཞེས་སོགས་ལུང་བྱང་སྤྱི་ནང་གསང་བ་
 མང་པོས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བ་ལྟར་ཏུ་ལོ་དེའི་ལྷ་བ་དཔྱ་པར་གངས་ཅན་མཁས་གྲུབ་
 རྒྱ་མཆོད་གཙུག་རྒྱན། རྩེ་འཇམ་དབྱངས་མཁུན་བཙེད་དབང་པོ་མཐལ་བར་ཆེད་
 གྱིས་ཐེབས་པ་ན། རྩེ་ཉིད་ནས་ཀྱང་མངའ་བདག་སྦྱེས་རབས་རིམ་པར་བརྒྱད་
 པའི་འབྲེལ་བར་དགོངས་ནས། ཐོག་མ་ཉིད་ཏུ་ཕྱར་པ་ཡང་གསང་སྦྱ་གྱི་དང་།
 སྦྱེས་མཁོན་ལྷགས་ཕྱར་བའི་དབང་ཆེན་སྦྱལ་བས། སྤྱི་ནང་གསང་བའི་བར་ཆད་
 ཀྱན་བསལ། ཡང་ཏིག་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུའི་དབང་གི་སྐབས་སྤྱ་མ་པན་ཆེན་བི་
 མ་དངོས་སུ་གཟིགས་པ་སོགས་དག་པའི་སྦྱང་བ་བྱང་པར་ཅན་ཤར་ཅིང་རིག་པ་
 རྩེན་པར་ངོ་འཕྲོད། ཐུགས་སྦྱང་མའི་སྟོན་གཏད་སྐབས་ས་གཡོ་བ་ལྟ་བུའི་ཕྱི་
 ཆེན་པོ་བྱང་ཞིང་ཨོ་ཀ་རྩྱ་ཏི་དངོས་སུ་གཟིགས། དཔོན་སྟོབ་གཉིས་ཆ་རལ་ལོ་
 གསུམ་གྱི་མཆོམས། དངོས་གྲུབ་ཆེན་པོ་སྦྱོན་པར་གསུངས་པ་སྦྱེས་རྒྱུ་གས་ཆེན་སྦྱེ་
 གསུམ་ཐོན་པའི་སྦྱ་ལྟས་སོ། །དབྱངས་བྱངས་ཉེར་བརྒྱན་ཤིང་ཡོང་སྦྱུག་པ་ལྷ་
 བར་ཡང་དག་ལྟ་དབྱའི་དབང་ཆེན་གནང་སྐབས། སྤྱ་མ་ཉི་ཏུ་ཀ་སྦྱི་པོ་ནས་ཐིམ་

པའི་སྤང་བ་ཤར་བས་སྤྱིང་ཁའི་ཅ་མདུད་གྲོ་ལ། དེ་ནས་བཙམ་རྩོམ་ཞིའི་མགུར་
 གྲུ་ཐོགས་མེད་ཏུ་བརྗོད་ལ། སྟོན་ཆད་ཐུགས་སྐྱབ་བར་ཆད་ཀྱན་སེལ་གྱི་བརྟའ་ཡིག་
 རི་བཞིན་མ་ཁོལ་པ་དེའང་ཆོགས་མེད་པར་མཐུན་ཏེ། རྩོམ་མའི་ཟབ་གཏེར་
 ཐུགས་སྐྱབ་བདེ་གཤེགས་འདུས་པ་དང་དོན་གཅིག་པ་མ་ཟད། ཆོག་རིས་ཕལ་
 ཆེར་ཡང་མཐུན་པར་བྱང་བས་ནམ་གཉིས་སྟོན་རྒྱས་པས་མ་བུ་བྱང་བསྐྱབས་གྱི་
 ཚུལ་ཏུ་བར་ཆད་མེད་པར་གཏན་ལ་ཕབས། གཏེར་སྐྱབ་ཀྱང་སྟོན་གཅིག་ཏུ་
 མཛད་པས་གྲུ་ཡབ་ཡུམ་གྱིས་དངོས་སུ་རྩོམ་སུ་བབྱང་བ་སོགས་དག་པའི་བར་
 སྤང་བ་མཐའ་ཡས་པ་ཤར། གཏེར་ཁ་ཏུ་མའི་ཁ་བྱང་ཐེབས་པ་སོགས་རྟེན་འབྲེལ་
 གྱི་སྟོན་མང་པོ་འགྲིགས། གཅིག་ལ་གཅིག་ཐུགས་ཡིད་ཆེས་པས་རྩོམ་མས་ཀྱང་
 གཏེར་གསར་གྱི་སྟོན་གྲོལ་བདུད་ཅི་བཞེས་ཤིང་གཏེར་སྟོན་ཏུ་མངའ་གསོལ་བས་
 ཚོད་མེད་ཡོངས་གཤམ་གྱི་གཏེར་ཆེན་ཉི་ཟླ་ལྟར་གྱུར། རྩོམ་གྱི་གསུངས་ལས།
 ཐོག་མར་བཀའ་དྲིན་ཆེ་བའི་ཡོངས་འཛིན་བཞི། ཞེས་གསུངས་པ་ནི། ཕྱི་སོ་
 ཐར་གྱི་མཁན་པོ་སྟག་ལུང་པ་དག་དབང་བསྟན་པའི་ཉི་མ། ནང་བྱང་སེམས་གྱི་
 དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཟླ་སྟལ་ཀམ་ངེས་དོན་བསྟན་པ་རབ་རྒྱས། གསང་བ་
 ཐུགས་གྱི་རྩོམ་རྩོམ་དཔོན་པ་སྒྲ་གར་དབང་ལྷོ་གྲོས་མཐའ་ཡས། མཐར་ཐུག་ངེས་
 པ་དོན་གྱི་ཅ་བའི་བྲ་མ། པ་སྒྲ་འོད་གསལ་མདོ་ཐུགས་སྤྱིང་པ་ནམས་སུ་བཞེས་པ་
 རྩོམ་སོ་སོ་ལ་གཏན་ཆོག་ཡོད་པར་སྤང་། ཡར་འབྲེལ་དབེན་པའི་གནས་སུ་ཡང་
 ཟབ་དཀོན་མཆོག་སྤྱི་འདུས་གྱི་བསྟེན་སྐྱབ་ལ་བཞུགས་པས་ཐོག་དྲངས། གྲུ་ཅུའི་
 ལུང་བཞིན་འོག་མིན་ཀམ་ལོ་གསུམ་གྱི་བཅད་རྒྱར་བཞུགས་པ། གཙོར་གྱུར་པའི་
 ཐུགས་དམ་གྱི་རིམ་པ་ལ་བཙོན་ཞིང་། གསང་ཐུགས་རྩོགས་པ་ཆེན་པོའི་ཞབས་
 བཞེས་ཉམས་ལེན་མཐར་ཐིན་པར་མཛད་པས། གྲུབ་པའི་རྟགས་མཆོན་མཐའ་
 ཡས་པ་མདོན་ཏུ་གྱུར། སྟོན་ལས་ནམ་པ་བཞིར་རང་དབང་བསྟར་བའི་བདག་
 ཉིད་ཆེན་པོར་མདོན་སུམ་ཆད་མས་གྲུབ་པའོ། །

བྱང་པར་རྩོགས་ཆེན་སྤེ་གསུམ་གྱི་ལུང་བསྟན་ལས། བཀའ་ནས་བཀའ་བརྒྱད་
 བར་མ་ཆད། །ཐབ་མོ་དངོས་དང་དགོངས་པའི་གཏེར། །ཡང་གཏེར་རྩོམ་སུ་

དུན་པའི་གཏེར། དག་སྒྲུང་སྒྲུབ་ཏུ་བརྒྱད་པ་ཡི། །བཀའ་བབས་བདུན་གྱི་ཆུ་པོ་
 བློ། མངའ་བདག་ཡབ་སྐུ་སྐུ་བར་བབས། །སྤྱིགས་དུས་བསྟན་པའི་བཅས་ཆེན་
 བྱེད། ཟབ་རྒྱས་ཉི་འོད་ལྷག་པར་བཤམ། །ཞེས་སོགས་མང་ཏུ་འབྱུང་བ་ལྟར་
 གཏེར་ཆེན་རྣམ་པ་གཉིས་ལས་སོ་སོར་བཀའ་གཏེར་དག་སྒྲུང་གསུམ་པོ་ལས་ཕྱེ་
 བའི་ཟབ་ཆོས་གྱི་བཀའ་བབས་བདུན་དང་ལྟན་པ་སྟེ། འདིར་དང་པོ་ནི་རིང་
 བརྒྱད་བཀའ་མ་དེང་སང་རྒྱན་བཞུགས་པ་ཕལ་ཆེར་གསན་ཅིང་མདོ་རྒྱ་སེམས་
 གསུམ་གྱི་འཆད་སྟེལ་མང་ཏུ་མཛད་པར་མ་ཟད་རྗེ་ཉིད་གྱི་ཟབ་གཏེར་ལས་མདོ་
 དང་རྒྱ་འཕྲུལ་སོགས་བཀའ་མའི་གཞུང་རི་ལྟ་བུའི་ཆོས་སྐད་ཀྱི་མཐའ་སྤྱོད་ལྟས་
 པའི་སྟོན་མེད་ངོ་མཆོར་ཅན་བྱོན་པ་རྣམས་ཀྱང་དོན་ཏུ་བཀའ་མའི་བཀའ་བབས་
 པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་རང་སྐུ་ལའི་གཏེར་ནི། དགྲུང་ལོ་བཅུ་གསུམ་པར་བྲག་དཀར་རྫོང་
 རྒྱང་ནས་ལྟ་སྐྱོས་བྱགས་དམ་རྒྱུ་ཐབས་ཉེར་བཞི་དང་། དཔོངས་འདུས་བཀའ་
 རྟགས་དོ་རྗེ་མོད་པ་མེ་ལོང་རྣམས་བཞེས་པ་ནས་བརྩམས། དགྲུངས་གྲངས་སོ་
 དགྲུ་པར་རྗེ་བླ་མས་ཁ་བྱང་དང་། ཞབས་པ་སྐུ་ལ་སྐུ་པ་ལྟར་ཅི་གེ་ལོར་བྱ་བྱན་
 གསུམ་ནས་དམ་ཆོས་ནོར་བུ་སྟོར་བདུན། ལྷ་རུའི་སྐྱ་ཆབ། སང་སྟོག་སྐྱ་རྒྱན་
 རྣམས་སྐྱན་དངས་པའི་པར་མཆོག་གཏེར་སུམ་རུ་རྩ་བདུན་དང་། སྐྱགས་ཀྱང་
 རྫོང་ནས་ཞི་བྱེད་སྟོར་བདུན་བཅས། དེ་དག་གི་ཁ་བྱང་ཡང་གནད་བྱང་སྟིང་
 བྱང་ལ་སོགས་དང་རྫས་གཏེར་སྟན་ཆོགས་ནི་མང་ཏུ་བཞེས་པ་ལས། གཙོ་ཆེ་པ་
 ཟླ་ཉིན་ཁ་ལ་རོང་སྟོན་སྐྱོས་བྱགས་རྒྱུ་བར་ཆད་ཀྱན་སེལ། བྱ་བྱན་རྫོང་ནས་
 བྱགས་རྗེ་ཆེན་པོ་པརྒྱ་གཙུག་ཏེར། བོག་མིན་ཀམ་འི་རྒྱུ་སྟོགས་ན་བྱགས་དམ་
 ཟབ་པ་སྟོར་བདུན་ཡི་རྒྱལ་ནམ་མཁའ་མཛོད་ནས་དེའི་ཆ་ལག་རྒྱད་ལྱང་གི་སྟོར་
 རྣམས་དང་། རྩ་བའི་བྱགས་རྒྱུ་དཔོངས་པ་ཀྱན་འདུས། སྐྱ་ཆབ་རྣམ་གཉིས་
 སོགས། ཆེ་མོད་རྩི་ནད་པརྒྱ་ཤེལ་སྐྱག་ནས་དམ་ཆོས་རྫོགས་པ་ཆེན་པོ་རྒྱ་ཆེ་བ་
 རྟེན་གསུམ། སང་ཆེན་གནམ་བྲག་གི་བྲག་རི་པོང་མོ་འོག་ནས་དམ་ཆོས་ཤོག་ཕྱེ་
 དུག་པ། མཁའ་འགོ་འབྱུང་རྫོང་ནས་བྱགས་རྗེ་ཆེན་པོ་པརྒྱ་རྒྱུ་འཕྲུལ་བྱ་བ་དང་

འཁོར་བ་དོང་སྤྱགས། ཀམའི་དཔལ་དེའུ་ནས་མ་མོ་སྤྱི་འདུས། ཀེ་ལ་ཁོར་བུ་
 སྤྱན་གསུམ་ནས་རྩེ་བྲ་མ་རིན་པོ་ཆའི་བཀའ་ལྟར་བཞིན་སྤྱགས་སྤྱབ་ཡིད་བཞིན་
 ཁོར་བུ་དང་། ཡེ་རྒྱབ་སྒོ་སྤྱགས་གཡུ་འབལ་བྲག་ནས་བཀའ་བརྒྱད་བདེ་གཤེགས་
 ཀུན་འདུས། ཟབ་པ་རྩོགས་ཆེན་གསེར་ཁྱུ། རོང་མེ་དཀར་མོ་སྤྱག་ཆོང་ནས་
 སྤྱགས་སྤྱབ་རྩོ་རྩལ་ཆལ་དང་སྤྱིང་པོ་སྒྲོར་ལ། རུ་དང་གངས་ཁྲོད་ནས་བདེ་
 མཆོག་སངས་རྒྱས་མཉམ་སྦྱོར་ནམས། མཆོན་པ་ཅམ་ཏེ་གཏེར་གནས་རེ་རེ་ནས་
 ཀྱང་ཆོས་དང་དམ་ཚུལ་སྤྱི་ཏེན་སྤྱག་མཆོན་ནམ་གངས་ཤིན་རུ་མང་པོ་བྱོན་ཅིང་།
 དེ་དག་པལ་ཆེར་ཁྲོམ་གཏེར་རུ་མཛད་པས་ཀུན་གྱི་དབང་པོའི་སྦྱོང་ཡུལ་ཚོད་པ་
 དང་བུལ་བར་གྱུར། མདོར་ན་སྤྱི་གསུང་སྤྱགས་ཡོན་ཏན་ཕྱིན་ལས་གྱི་གནས་
 གཏེར་བརྒྱ་ཙ། སྤྱིང་ཐིག་བརྒྱ་ཙ། རྒྱང་གྲོལ་རུ་མའི་བཀའ་བབས་སུ་ལྟར་གིས་
 གསལ་བ་ལྟར་དཔལ་པོ་དབང་ཆེན་བྲག་ནས། མདོ་ཁམས་གནས་ཆེན་ཏིར་ལྟའི་
 མདོ་བྱང་བཞེས་ཏེ་དེ་དག་གི་རྩ་བ་དང་ཡན་ལག་རུ་གྱུར་པའི་གནས་ཞལ་རུ་མ་
 གསར་རུ་སྤྱང་བར་མཛད། རུ་རུའི་སྤྱི་ཆོབ་གྱི་རྒྱ་རིམ་པ་གསུམ་ཅམ་གཏེར་ནས་
 སྤྱན་དྲངས་ཏེ། སྤྱི་ཆོབ་གཉིས་པ་མང་རུ་འཕེལ་བར་མཛད་པ་སོགས་ངོ་མཆོར་
 བསམ་གྱིས་མི་བྲལ་པོ། །

གསུམ་པ་དེ་ལས་འཕྲོས་པའི་ཡང་གཏེར་ནི། རྩེ་ཉིད་གྱི་སྤྱི་བ་གོང་མར་གྲགས་
 པའི་གཏེར་ཆེན་སངས་རྒྱས་སྤྱིང་པའི་གྱུར་དྲག་རྒྱུ་དམར་སྤྱིང་ཐིག་བྱིན་རྒྱབས་གྱི་
 སྒོ་བས་ལས་བཀའ་བབས་དང་། མཁའ་འགོ་མ་ཀུན་དགའ་འདུམ་གྱི་མ་རྒྱད་
 གསང་བ་ལམ་ཁྲིར་ཉེ་བརྒྱད་རུ། བཀའ་བབས་པའི་སྤྱིན་གྲོལ་གྱི་དབང་ལྟར་
 རྒྱམས་ཁོ་པོ་ལ་བརྒྱལ། །

བཞི་པ་ཟབ་མོ་དགོངས་པའི་གཏེར་ནི། རྩེ་བཅུན་སྒོལ་མས་ལེགས་སོ་གསུམ་
 གྱིས་དབྱགས་དབྱང་བརྒྱལ་བ་ལ་བཞེན་སྒོལ་མའི་ཟབ་ཏིག་གཏན་ལ་ཕབས། །
 ལྷ་པ་དེ་ལས་འཕྲོས་པའི་རྩེས་དྲན་ནི། རྩེ་ཉིད་གཞུབས་སུ་ལྟར་པ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་
 མཆོར་འབྲུངས་པའི་སྤྱབས་གྱི་སྒོན་གནས་དྲན་པ་ལས་གཞུབས་ཆེན་འདའ་ཀའི་
 ཞལ་ཆེམས་ལྟར་རྩོ་རྩལ་པོའི་གདམས་པ་གནང་བ་དང་། གཞུབས་གྱི་ཁ་པོ་

བཅས་མདོ་ཙམ་ཡི་གེ་བཀོད་པ་དང་། ཅུ་ལུང་འདྲེན་སྒྲུངས་དང་གར་གྱི་རྣམ་
འགྱུར་མཐའ་ལྟས་པ། སངས་རྒྱུ་སྒྲིང་པའི་སྒྲོན་གནས་རྗེས་དྲན་ལ་བརྟེན་
དགོངས་འདུས་ཙམ་སྒྲུགས་རྣམ་དགུའི་འབྲུལ་འཁོར་ཕྱག་ཁོར་ཞིབ་མོར་གཏན་
ལ་ཕབ་པ་སོགས་བཞུགས། །

དུག་པ་དག་སྒྲུང་ནི། རི་བོ་དབང་ལུང་གནས་གཏེར་གྱི་སྒོ་འབྱེད་སྐབས་བི་མ་
ལའི་སྒྲུབ་ཕྱག་ཏུ་པམ་ཆེན་ཉིད་ཞལ་གཟིགས་ཏེ། གདམས་པ་སྒྲུལ་བ་བི་མ་ལའི་
ཟབ་ཏིག་སོགས་བཞུགས་པར་སྒྲུང་། །

བདུན་པ་དེ་མཐུན་སྒྲན་བརྒྱད་ནི། དུག་པའི་སྒྲུང་བར། ཟངས་མདོག་དཔལ་
རིར་ཐེབས་ཏེ་ཨོ་རྒྱན་རིན་པོ་ཆེ་ལས། ཨ་ཏི་ཟབ་དོན་སྒྲིང་ཐིག་གི་གདམས་པ་
གསན་པ་ཡི་གེར་བཀོད་པ་སོགས། བཀའ་བབས་བདུན་ལྟན་གྱི་རྣམ་ཐར་མདོ་
ཙམ་བཀོད་པ་ཡིན་ལ། སྒྲ་ཕྱིར་ཙམ་བ་གསུམ་གྱི་ཞལ་གཟིགས་ཤིང་ལྷུང་བསྟན་
པ་དང་། ཆོས་གཏེར་སྒྲུང་མ་རྣམས་གྱི་ཕྱིན་ལས་སྒྲུབ་པ་དང་། རལ་བ་དཔལ་
རིར་ཐེབས་པའི་དག་སྒྲུང་རྒྱུ་པ་བསྐྱས་བསྐྱོར་མང་ཡང་། འདི་ཙམ་གྱིས་མཆོན་
པར་རུས་སོ། །རང་སྒོ་དང་ཆོགས་སྒྲུབ་གཞན་དག་གི་དོར་སྒོབ་ཏུ་ཐེབས་པ་
བཅས་བསྟེན་སྒྲུབ་ཡན་ལག་བཞི་ལྟན་གྱི་སྒྲུབ་ཆེན་སུམ་ཅུ་ཙམ་གསུམ་ཙམ་མཛད།
བསམ་ཡས་ཏུས་པོ་རི་དང་། དཔལ་རྩེ་པོ་རི་སོགས་བོད་དང་མདོ་ཁམས་གྱི་ས་
གནད་རྣམས་སུ་བཀའ་ནན་རབ་བརྒྱུད་དང་། གནས་ཆེན་བྱིན་འབེབས་མང་
པོས་མཐའ་དམག་སོགས། རྒྱུ་འགྱུར་ཞི་ཞིང་རྒྱལ་ཁམས་ལ་བདེ་ལེགས་འཕེལ་
བའི་ཕྱིན་ལས་ལྷུང་དོན་ལས་འབྱུང་བ་རྒྱ་ཆེར་བསྐྱབས། རྒྱལ་དབང་ཀར་འབྲུག་
ཡབ་སྐུ་ལ། འབྲི་སྒྲུག་གཙོར་གྱུར་བཀའ་བརྒྱད་དང་། སྒྲིན་སྒྲིང་ཀུ་དཔལ་ཞི་
རྒྱུ་ལས་རྣམས་གྱི་ཁྲིར་བཞུགས་གཙོར་བྱས་སྒྲིང་མ་པ་རྣམས་དང་། གཞན་ཡང་
དཔལ་ས་རྒྱུ་པ་སོགས་རིས་སུ་མ་ཆད་པའི། བསྟན་འཛིན་རྣམས་ལ་དངོས་དང་
བརྒྱད་པའི་སྒོ་ནས་ཟབ་ཆོས་གྱི་སྒྲིན་གྲོལ་སྒྲུལ་ཅིང་། ཟུང་གྲོལ་གྱི་སྒྲིན་པ་ནི་བོད་
ཁམས་མཐའ་དབུས་ཐམས་ཅད་དུ་འང་བྱུང་། བྱུང་པར་ཙམ་བའི་ཆོས་བདག་རྣམ་
བཅུ་པལ་ཆེ་བ་དང་། རྟེན་འབྲེལ་ལེགས་པར་འགྲིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱགས་

སྤྱབ་བར་ཆད་ཀྱན་སེལ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་གཏེར་ཆོས་ཀྱི་ཕྱིན་ལས་ཀྱང་རྒྱ་ཆེར་
 འཕེལ། འོག་མིན་མཆོར་ཕུར་ཡང་ཕུར་སྤྱབ་ཆེན་གྱི་ཙུ་འཆམས་འབྲིང་པོ་
 བཅས་རྒྱན་འཇག་གིས་མཆོན་དགོན་ལག་མང་པོར་གཏེར་གསར་གྱི་ཆོས་བཀའ་
 ཆེ་ཕྱི་སྤྱབ་མཆོད་སོགས་རྗེ་དར་རྒྱ་འགོ་བར་སྤྲང་། བོད་ཁམས་བདེ་ཐབས་
 ཆོས་བརྩའི་ནང་ཆན། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་སྒྲོར་གཏན་ལ་ཕབས་ནས་དེའི་དོན་
 བཞིན་མཁན་སློབ་ཆོས་གསུམ་གྱི་རྒྱས་སྟོན། མདོ་ལྷགས་བསྟན་པ་གཉིས་ལྟན་གྱི་
 བཤད་སྤྱབ་ལས་གསུམ་རྒྱས་པའི་ཆོ་ག་དོ་མཆར་བའང་དཔལ་སྤངས། ཀུ་ཐོག་།
 རྫོགས་ཆེན་རྣམས་སྤྱི་ལོ་པར་མཛད། གདན་ས་དངོས་ཀྱི་མཛུ་ལོ། གནས་བརྟན་
 སྤྲང་། ཅི་གེ་འདུས་མདོ་རྣམས་སྤྱི་གཙུག་ལག་ཁང་རྟེན་དང་བརྟེན་པར་བཅས་པ་
 བཞེངས། ཕྱི་མ་གཉིས་སྤྱི་དགེ་འདུན་ཕྱེ་དང་མདོ་ལྷགས་བཤད་སྤྱབ་གྱི་རྒྱན་
 ཀྱང་བཀོད། དེ་ལྟ་བུའི་མཛད་པ་མཐར་ཕྱིན་ནས་རེ་ཞིག་དོན་ཆེ་བ་གསལ་ན་
 ལ་དགོངས་ནས་དགྲའས་གྲངས་ཞེ་གཉིས་བཞེས་པ། ལྷགས་པོ་རྟ་ལོར་སྤྱི་བསྟན་
 པའི་ཚུལ་བསྟན་པའི་སྐབས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཁམས་རྣམ་པར་དག་པར་ཕེབས་
 པའི་དག་སྤྲང་ཤར། རྒྱ་ལྟ་པའི་ཆོས་གཅིག་ལ་ས་གཡོ་བ་དང་། འཇའ་འོད་
 སོགས་དོ་མཆར་བའི་ཆོ་འཕྲུལ་ཆེན་པོ་བསྟན་ཏེ་ཞི་བའི་དབྱིངས་སྤྱི་སྟོམས་པར་
 ཞུགས། བརྒྱད་འཛིན་གྱི་གཙོ་བོ་གཙུགས་རྣམ་སྟོང་གི་སྤྱལ་པ་ལྟར་ནས་ཟིན་པའི་
 སྤྱགས་སྤྱས་འགྱུར་མེད་ཆོ་དབང་གྲགས་པ་སོགས་ཀྱིས། གཤེགས་རྗེས་དགོངས་
 རྫོགས་མཆོད་འདུལ་གྱི་རིམ་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་བསྟུབས། ཟངས་གསེར་གྱི་མཆོད་སྤྲང་
 ཐོག་ཆད་ཆེན་པོར་ལོངས་པ་བཞེངས་པའི་ནང་རྒྱ་གཙུགས་རིལ་བོར་བཞུགས་
 སྤྱི་གསོལ་པ་དང་། ཅི་གེ་ལོར་བྱ་སྤྲིང་རྒྱ་གདན་སའི་དབྱུ་འཕྲུགས་ཅམ་ལས་མ་
 གྲུབ་པའང་མཐར་ཕྱིན་པ་གྲུབ་པར་མཛད་དོ། །

གོང་རྒྱུས་པས་མཆོན། རྗེ་སྤྱི་མ་རིན་པོ་གཙོར་གྱུར་པའི་རྒྱུས་ཆེན་རྒྱ་མས་
 ཟབ་ཆོས་ལྷང་གྲོལ་སོགས་ཀྱི་ཕྱིན་ལས་སྤུལ་བ་ནི་མཐའ་ཡས་ཤིང་། དམན་པ་
 བདག་ལྟ་བུ་ལའང་ཟབ་ཆོས་ཀྱི་བཀའ་དྲིན་པ་བསྟུལ་པ་ཕལ་མོ་ཆེར་བསྟེན་སྤྱབ།
 སྤྱབ་ཆེན། འཆད་སྤེལ། དབང་བསྐྱིགས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་སོགས་སྤྲིད་ཁྱེ་རུས་

སྤེལ་ཞིང་། བོད་རྒྱ་བཤོད་སྐབས་ཀར་འབྲུག་ཡབ་སྐུ་སྐྱེས་གཏེར་གསར་གྱི་
 ཆོས་བཀའ་ཐོག་མར་སྤེལ། ཤེལ་བྲག་རྒྱ་རྒྱ་འབྲུལ་ཞི་ཁྲོའི་སྒྲན་སྒྲུབ་གཙོར་བྱས་
 གུ་རུའི་སྒྲུབ་གནས་སོ་སོར་བཟུང་བའི་རྒྱ་རྒྱ་འབྲུལ་དང་ཆོགས་མཆོད་སྤྲོད་ཅ་
 རེ་སོགས་བཞིས་ཤིང་མངའ་རིས་དབུས་གཙོར་ཀྱན་རྒྱུ་འདྲེས་གཏེར་སྤྲོད་གྱི་མཆོད་
 དང་གཏེར་ཆོས་གྱི་གྲགས་པ་ཐོག་མར་གསལ་བའི་ཞབས་ཏྲིག་རྩེ་བཟང་གྲུབ་པ་
 ཡིན་ནོ། །

གཏེར་ཆེན་འདི་ཉིད་ཞི་བར་གསེགས་པའི་ལོ་དེའི་མགོ་ཟླ་བའི་ཆོས་བཙུག་
 གངས་ཅན་གཏེར་སྤྲོད། གྲུབ་ཐོབ་ཡོངས་ཀྱི་འཁོར་ལོས་སྐྱར་བ་ཆེན་པོ་པརྩ་འོད་
 གསལ་མདོ་སྤྲུགས་སྤྲིང་པའི་དག་པའི་གཟིགས་སྤྲོད་རྒྱ། རྒྱ་བསྐྱེད་ཀྱི་ཞིང་
 ཁམས་པརྩས་ཁབས་པར་གཏེར་ཆེན་ཉིད། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་པརྩའི་སྤྲུ་གུའི་
 སྐྱར་བཞེངས་པ་དང་མངའ་ནས་སྒྲུབ་ཐབས་དང་དབང་བསྐྱར་ཞལ་གྱི་གདམས་
 པའི་བདུད་ཅི་ལྟག་པར་གསན། ཟླ་བ་གཅིག་རྒྱ་གསང་བའི་དམ་ཆོག་གི་རྒྱས་
 བཏབ། རྒྱལ་ཟླའི་ཆོས་བཅུར་ཆོགས་ཀྱི་མཆོད་པ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་པར་གཏན་
 ལ་མཁས་པའི་ཡི་གེ་པ་ཁོ་བོས་ཞུས་པའི་ཆོ། ས་གཞིའི་ཁྲོན་ལ་རྒྱུ་བྱར་རྒྱ་
 བབས་པས་འབྲུགས་པ་རྣམས། རྒྱ་བོའི་རྒྱན་རྒྱ་གྱུར་བའི་དགེ་མཆོད་ཀྱང་དབང་
 པོའི་མདོན་སུམ་རྒྱ་གྱུར་པའི། བྱིན་རྒྱལས་ཀྱི་མཆོད་མཁའ་མཐོང་བར་མ་བཟད།
 གདམས་པ་འདིའི་སྐོར་རྗེས་འབྲུག་རྣམས་ལ་ཆེད་རྒྱ་དགོངས་ཏེ་འདས་རྗེས་ཞལ་
 གདམས་སྤྲིང་པོར་དྲིལ་ནས་སྤེལ་བར་འབྲུག་པས། གཏེར་ཆེན་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྤྲོབ་
 བརྒྱད་རྒྱ་གཏོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཉམས་བཞེས་སྤྲིང་པོར་མཇོད་ན་ཤིན་རྒྱ་གནད་
 གལ་ཆེ་བ་ཡིན་འདུག་པའང་འཕྲོས་དོན་རྒྱ་སྤྲོས་པའོ། །

ས་བཅད་བཞི་པ། མི་ཉག་མཁས་པ་མི་ལྷ།

གཅིག མཁས་ཆེན་བཀའ་བཞི་པ་རིག་པའི་མེད་གེའི་རྣམ་ཐར།

མཁས་ཆེན་བཀའ་བཞི་པ་ནི། རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་མེ་མག་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༧ ལོར། ཡུལ་
 རྒྱལ་མོ་ཆོ་རོང་གི་འགྲུ་ཐོམ་གྱི་ཡུལ། རྒྱལ་མོ་དབུལ་རྒྱའི་འགྲུམ་ཆོ་ཐོག་བྱེ་མ་རྒྱུང་

སློ་ཞེས་པའི་ཡུལ་དེར། གཏུང་རིགས་རུས་ཆེན་སློའི་ནང་ཆོན་ལག་བོ་ཡུ། ཡབ་
ཡོན་བདག་རྒྱུང་རིང་དང་། ཡུམ་རོ་བཟ་དགེ་བ་སྒྲན་གཉིས་ཀྱི་སྐུ་སྐྱེ་འབྱུངས།
ཡབ་ཀྱིས་གཡུང་རྒྱུང་དཔལ་ཞེས་མིང་འདོགས། ཅིས་པས་བྱིས་པ་འདི་ཆོས་ཀྱི་
སར་སྐྱེ་འབྱུངས་པས་ཆོས་མིང་ཐོགས་ཟེར་ནས་མཆོན་ལ་དཔལ་ཞེས་གསོལ། དེ་
ནས་རྒྱུང་ན་སོན་པ་དང་རྒྱ་བོད་ས་མཆོམས་མེ་རུ་ཆེ་ཞེས་པའི་ཞོལ་ཤོར་ཞེས་པ་
དང་། འབོ་ཞེས་པའི་ཡུལ་ནམས་སུ་ལོ་བརྒྱད་ཀྱི་བར་རུ་འོ་མ་དང་། ཞོ་དང་།
མར་དང་། འབྲུ་མར་དང་། སྤང་ཆི་དང་། འབྲས་ཆོན་གྱིས་བསྐྱེད་བསྐྱིང་པས་སྐྱེ་
ཆེ་བར་གྱུར། རྒྱུང་རུས་ནས་རིག་པ་དངས་བ། སློ་རིག་བཀྲ་བ། ས་མ་ཤན་ཤས་
ལ་གྲས་པ་ཅན་གྱི་བྱིའུ་རོ་མཆར་བ་ཅན་ཞིག་བྱུང་རོ། དེ་ནས་རབ་སྐྱེད་རུ་བྱོན་
ཏི་འདྲི་པོ་ལ་འལ་གྱི་རྒྱུང་རུ་བཞུགས། དགུང་ལོ་བརྒྱ་གཅིག་པར་མ་ཡུམ་གྲོངས།
དགུང་ལོ་བརྒྱ་བཞི་པར་ཡུལ་གྱི་རྫི་བོ་བྱས། དེར་ཞབས་ལ་སྐྱུལ་གྱིས་སོ་བརྒྱབ་
པས་ལྷམ་སློག་གིས་བཅིངས་པས་བྲག་ཆད། བྱིས་བཀོལ་རྗེས་ནས་ཤོར་ནས་འབྲུ་
ཞུགས་པས་བལྟ་མི་ཤོད་པར་གྱུར། ནད་ཆབ་ཆེ་བས་འདི་བཞིན་འཆོ་པ་ལས་
ཐེབས་ན་དུག་སྒྲམ་པའི་རྒྱག་བསྐལ་མི་བཟོད་པ་ཚུང་ཞིང་། མཐར་ཐུས་མོ་མན་
ཆད་ཆད་སོང་བས་སྐྱག་མཁར་ལ་བརྟེན་དགོས་པར་གྱུར། ཐོག་མར་ཡབ་ལས་
སློག་རྒྱུང་བཟོ་བསྐྱེད་སྐྱེས། དེ་ནས་ཡི་གེ་འབྲི་རྒྱུར་སྐྱེདས། བྱིས་སློག་ལ་ཆོགས་མེད་
པར་གྱུར་ཏི་བྱིས་པ་ཤན་པོ་ནམས་ཀྱིས་ཀྱང་བཀྲར། ལོ་མང་པོར་བྱིས་སློག་གི་
ལས་མཛད། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོན་ཏན་ཆེ་བས་ཆད་མ་རིགས་གཏེར་དང་སྒྲིམ་
གསུམ་རབ་དབྱེ་ནམས་རྒྱན་གཟིགས་གནང་པས་ཕལ་ཆེར་ཁོང་རུ་རྒྱད། རུས་
དེར་སྐྱོན་བདག་ནམས་ཀྱིས་བསྐྱེན་བཀྲར་སྐྱོན་སྐྱེམ་ཆོགས་པའི་བདེ་སྐྱིད་ཀྱི་རང་
རུ་བཞུགས་པའི་ཆོ། ད་ནི་འདི་ལྷར་རུས་འདའ་བ་ན་འཆི་བའི་ཆེ་རི་ལྷར་བྱ། དེ་
བས་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱང་དག་པ་ཞིག་ཉམས་སུ་ལེན་དགོངས་ནས། གཡག་བཟང་
སྤྲུལ་ཀུན་དགའ་དཔལ་དང་། མེ་རེ་བཟང་པོ་དཔལ་གཉིས་སློབ་དཔོན་རུ་
བཟུང་ནས་དབང་ལུང་གང་ཐོབ་ཞུས། དེ་ནས་ཆ་བའི་སྤྲུལ་ཀུན་དགའ་དཔལ་
ལ་བདག་དབུས་གཙང་རུ་འགོ་འཇུག། ཡང་ན་དཔེན་པ་ལོ་སྤེལ་ལ་གདམས་ངག་

ཟབ་མོ་ཉམས་ལེན་བྱེད་པ་གང་དགའ་ལུས་པར། སྤྱི་མའི་ཞལ་ནས། ཁྱོད་ཞབས་
 ཀྱང་མི་བདེ། འདིར་ལྷམ་སྤྱིང་གི་འཆོ་བའང་སྒྱུར་རུས། བཙོན་འགྲུས་ཀྱང་རུས་
 པས་བསྐྱབ་པ་འཐད། སྤྱི་འཕྲོར་སྐང་ཆེན་ཁང་སྐར་དུ། ཨ་དཀར་དར་མ་དཔལ་
 ཚང་གིས་བྱར་ཆོས་པ་བཟང་པོ་ཞིག་དྲངས་ནས་འཆད་ཉན་བྱེད་ཅིང་ཡོད་པས་
 དེར་འགོ་བ་འཐད་གསུང་པ་དང་། མོ་མ་ལ་རྩ་ཉིག་བཏབ་པས་མོ་ཡང་ལྷག་པར་
 བཟང་བས་དེར་ཕེབས་ནས་བཞུགས། དགུང་ལོ་སྟུ་མ་རྩ་པའི་མི་འབྱུག་སྤྱི་ལོ་
 ༡༣༡༥ལོར་མཁན་ཆེན་ཆོས་རྒྱལ་བ་དང་། སློབ་དཔོན་དར་མ་དཔལ་གྱི་དྲུང་རུས་
 དགེ་རྒྱལ་གྱི་སྟོན་པ་ལྟས། སློབ་གཉེར་གྱི་འཕྲོ་ལེགས་པར་བསྐྱུངས། ཁ་རག་པའི་
 དགོངས་པ་དབྱིས་ཕྱིན་པར་རྟོགས། འོན་ཀྱང་ཐུགས་རུང་ཟད་མ་ཆོམས་ནས་
 དབྱས་གཙང་དུ་ཕེབས་རྒྱ་ཐག་བཅད། ཐུག་རྗེས་རྣམས་ར་མཛོ་གཉིས་དང་
 བརྗེས། གྲོགས་དབུལ་པོ་གཅིག་དང་མཉམ་དུ་ལྷ་སར་ཕྱིན། ལྷ་རི་པོ་ཆེར་སླེབས་
 པ་དང་མཛོ་འཐིང་བས་འགོ་མ་རུས་པས། གཞི་བཙུན་ཞིག་ལ་ར་རྒྱ་གང་དང་
 བརྗེས། དེ་ནས་བཞུད་པར་གྲལས་གྱི་སྐབས་སུ་རྒྱ་རྒྱུ་མཐིལ་དུ་རྒྱག་བསགས། འུ་
 རུ་མ་འདྲ་བ་དམར་སིང་དེ་བ་ཅིག་ཕྱུང་ནས་ས་ལ་རེག་མི་བཟོད་པའི་ནད་ཆེན་
 པོ་ཞིག་ཕྱུང་བས། གཞན་དག་གིས་མཛོར་ནག་ཡིན་པས་འཆི་བ་ལས་འོས་མེད་
 ཟེར། གྲོགས་དེས་ཀྱང་འཆི་འོ་སྟུ་མ་ནས་སྤྱིང་རྗེ་དྲག་པོ་སྤྱེས། དེར་ཐབས་གཞན་
 མེད་པས་འུ་ཁབ་ཀྱིས་བཙག། འུ་ས་ནས་བརྒྱག་མང་དུ་བཏོན་ནས་ཐུས་
 བཏབ་པས་རྩ་སོས། དེ་ནས་ལམ་དུ་དཀར་ངལ་མང་པོ་ཞིག་དང་འཐད་པ་རྣམས་
 ཁྱད་བསད་མཛད་ཅིང་ལྷ་མཐུད་ཕེབས། དབྱས་སུ་སླེབས་རན་ཁར་གྲོགས་པོ་
 དེར་སྐར་སྒྲོ་ནད་ཡོད་པ་དེ་ཐུར་སོང་བས་དེར། མཛོ་གོང་དུ་བཞག་ཅིང་ཞབས་
 ལུས་བྱེད་ཅིང་སོང་ཡང་། ཉིན་ཞིག་ནད་ཆོབ་ཆེར་སོང་བས་མཛོ་ལ་བཀལ་མི་
 ཐུབ་པར་གྱུར། རྩོ་མོ་གངས་དཀར་དུ་ཀམ་པ་རང་ཕྱུང་རྩོ་རྗེ་བཞུགས་ཡོད་པ་
 དེར་སོང་ནས་སྐྱོན་དབྱུང་དང་རིམ་གྱོ་གང་བྱས་ཀྱང་གསོ་མ་བཏབ་པ་གཤེགས།
 དེ་ནས་ས་སྐྱུ་ལ་ཕེབས་པ་རིམ་བཞིན་སྐར་ཐང་དུ་འཕྱོར། དགེ་བཤེས་སྐར་ཐང་
 པ་ལས་ཤེར་ཕྱིན་ཆོར་གཅིག་གསན། དེ་ནས་ས་སྐྱུར་བྱོན། དེ་དུས་གཞི་ཐོག་གི་

གདན་སར་སླ་མ་བདག་ཉིད་པ་བཞུགས། སློབ་དཔོན་བྱང་ཆུབ་དཔལ་གྱིས་བྱུང་
 ཏུ་ཚད་མ་ནམ་འགྲེལ་ཞིབ་པར་གསན། སློབ་དཔོན་བྱམས་མགོན་པ་རུས་དེར་
 སྐད་གཤམ་ཆེ་བས་མངལ་ཁ་ཁྱུས་ཀྱང་། སྤར་པའི་བསྐྱེན་སྤྱབ་ཀྱི་སྤྱུ་མཚམས་
 བཞུགས་པས་མངལ་ཁ་མ་ཐོབ། རྗེས་སུ་མི་གཞན་གྱིས་ཁོང་ལ་མི་ཉག་གིང་ཤང་
 ཅན་དེ་གེས་རབ་ཆེ་ཞིང་ཆོས་སྐལ་བཟང་པོ་ཡོད་འདུག་ཅེས་ཁྱུས་པར། སླ་མས་
 ཤིན་ཏུ་ཐུགས་མཉེས་ནས་གཟིམ་གཡོག་པ་འཕོད་ཏུ་བཏང་། གདམས་ངག་གང་
 ལ་གང་དགོས་བྱམ་པ་གང་བྱོལ་པའི་ཆུལ་རུ་གནང་བས། བཀའ་བཞི་པ་རིག་
 པའི་སེང་གེ་ཞེས་མཚན་སྟན་རྒྱས། དེ་ལྟར་ལོ་ཤས་སློབ་གཉེར་ལ་ཐུགས་རུས་ཆེན་
 པོ་མཛད་པས་འཆོ་བའི་ཡོ་བྱད་ལ་དཀའ་ངལ་ཆེན་པོ་འབྱད། རྒྱག་ཆད་བཟའ་
 བཏུང་མེད་པས་གྲོང་བར་གྱི་རུས་ཀོག་བརྩམ་ནས་ཁྱ་བ་བཀོལ་ཏེ་གསོལ་བ་དང་།
 བྱི་དང་རྩའི་རུས་ཀོག་བརྩམ་ནས་ཁྱ་བ་བཀོལ་ཏེ་གསོལ་དགོས་པ་བྱུང་། དེ་ནས་
 ཁྱོ་སྤར་ཐེབས་ཏེ་སློབ་དཔོན་འཇམ་ཉག་ལས་ཚད་མ་ནམ་དེས་དང་། འདུལ་བ་
 ལུང་སྡེ་བཞི་དང་། ཡུམ་སྲས་བཅུ་བདུན་རུ་གཤམ་པ་ནམས་ཀྱང་གསན། ས་
 སྤར་སྤྱང་གཞི་དྲག་པོས་མནར། དེ་ནས་དཔྱད་ལོ་སྤམ་རུ་སོ་དྲག་པའི་ཆུ་བྱི་སྤྱི་
 ལོ་༡༣༩༩ལོར་རིན་ཆེན་སྐང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་རུ། ཁྱོ་སྤར་མཁན་ཆེན་བསོད་
 རམས་གཤམ་པ་དང་། ལས་སློབ་ཁྱོ་སྤར་བ་བསོད་རམས་བཟང་པོ། གསང་སྟོན་
 སློབ་དཔོན་གཞོན་རུ་མགོན་པོ་སོགས་དད་པའི་དགེ་འདུན་བཅུ་གཅིག་གི་དབུས་
 ལུ་སྟོན་ཟླ་འཁོར་པོའི་ཆོས་བཅུ་གསུམ་ཉིན་བསྐྱེན་པར་རྒྱགས། སློབ་དཔོན་དོ་
 རྗེ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས། སླ་མ་བྱམས་མགོན་པོའི་སློབ་མ་ཁྱོད་ལས་རིགས་གཉེར་
 མཁས་པ་མེད་པས་གདན་ས་འདིར། རིགས་གཉེར་བཤད་པའི་སློབ་དཔོན་བྱ་
 དགོས་གསུང་ཡང་། ཁོང་ད་རུང་ངས་མཛོད་འདུལ་ཡང་བསྐྱབ་དགོས་པས་སློབ་
 དཔོན་བྱེད་མ་རན་གསུང་ནས་མ་གསན་ཏེ་ཤྱ་བསྐྱོར་ལ་ཐེབས། དང་པོ་ས་སྤྱི་
 རས་དབུ་བཅུ་གས། རིམ་བཞིན་དབུས་གཙང་གི་བཤད་ཤྱ་ཆེ་ཁག་དང་། ལྟ་ས།
 རྒྱག་ཡེར་པ་ནམས་སུ་གཤམ་སྡེ་པའ་ཆེན་དང་ལྟན་རུ་ཐེབས། མཁན་ཆེན་ཐར་
 ལོ་ཉི་མ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་བྱུང་རུ། སྤབ་ཐོབ་སྤབ་རི་བ་ནས་བརྒྱད་པའི་ཡན་ལག་

དུག་གི་གདམས་ངག་ལྟུང་པས། བདེ་སྤྱོད་གི་རྟོགས་པ་བྱུང་པར་ཅན་རྒྱུད་ལ་
འབྱུངས། དེ་ནས་ཉང་སྤྱོད་ནས་ཡར་འགྲོག་དུ་བྱོན་པའི་ལམ་བར། འབས་མཐིལ་
དུག་ནས་གོམ་པ་ལྷ་དུག་ཅམ་ལ་ངལ་གསོ་བྱ་དགོས་པ་བྱུང་ཞིང་། འལ་སྒྲིམ་ནས་
མི་བཟོད་པས་ལམ་ཁར་བུད་མེད་ཆང་བཅོང་མཁན་ཡོད་པ་དེ་དག་ལས་རྒྱ་རྒྱུད་
ཟད་སྤྱོད་ཡང་། དེ་དག་གིས་རྒྱ་མེད། སིང་པོ་གསོལ་ན་ཉི་མི་དགོས་པ་གསོལ་
ཞེས་ཞུས། ཆང་གི་རིགས་མི་འབྱུང་། རྒྱ་གར་མོ་ཡོད་དམ་གསུང་པས་མེད་ཟེར།
དེར་ནོར་ཕྱགས་མང་པོའི་གཅིན་དང་། ཆར་འདྲེས་པའི་རྒྱ་འབྲིལ་མཆོའུ་རུལ་པ་
གཅིག་འདུག་པ་ལ་མོར་པ་གང་གསོལ། ད་རེས་སྐན་སྐབ་ན་སྐྱིན་ཆད་ཆང་གཅོད་
སྒྲ་བ་དགོངས་ནས་སྐྱགས་དམ་ཆེན་པོ་མཛད། སྤྱང་སྒྲིམ་སྤྱ་རག་ལ་མིག་འབྲས་
བཞིན་དུ་སྤྱང་། གདམས་ངག་དང་སྒྲོབ་གཉེར་གྱིས་སྐྱགས་ཡིད་ཆོམ་པར་མཛད་
ནས། དུལ་དབུས་སྤྱོད་ཆོས་བཤད་པ་ལས་མཐའ་འཁོབ་དུ་ཆོས་སྐྱན་རེ་བཤད་པས་
ཕན་ཡོན་ཆེ་བ་དགོངས་བ་དང་། བྱུང་པར་དུ་རབ་སྒྲུང་དུ་འཆད་ཉན་ཞིག་
བཅུགས་ན་དགོངས། དེ་ནས་དཔེ་ཆ་མང་པོ་བསྐྱབས་ནས་ཁམས་སྤྱོད་པར་
ཆས་པ་ན། སྒྲོབ་དཔོན་གཞོན་དུ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་རིན་ཆེན་སྒྲུང་ནས་འབྲང་བར་
དུ་སྒྲེལ་བྱུང་མཛད་ཅིང་། གསུང་སྤྱོད་དང་འལ་ཏ་མང་དུ་བྱོན། དབུས་སྤྱོད་
པ་དང་རྟོན་གྱི་གཙོ་མོར་རྩོམ་པོ་ཆེའི་དུང་དུ་རང་ཉིད་བསྐྱན་པའི་བདག་
པོར་གྱུར་པའི་སྤྱོད་ལམ་དུག་དུ་བཏབ་ཅིང་། མགོན་པོ་དག་དང་ལྷན་ཅིག་ཁམས་
སྤྱོགས་སྤྱོད་པར་སྤྱོད་འཁོལ་སྒྲུང་དུ་འབྱོར་རོ། །

དགྲུང་ལོ་ཞེ་ལྷ་པའི་ལྷགས་ལྷག་སྤྱི་ལོ་༡༣༣༡ལོར། ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་སོགས་
དཔོན་སྒྲོབ་ལྷ་གནས་ནང་ནས་རབ་སྒྲུང་དུ་ཕེབས་ཀྱང་སྤྱོད་ཀྱང་མ་ཆོར། ལོ་
དེར་ཡག་བཟང་ནང་དུ་དབྱར་གནས་ལྷ་བ་གསུམ་འཆོགས་པ་དེ་ནི་རབ་སྒྲུང་གི་
དུལ་འདྲིར་སྤྱོད་བཏུང་བ་ཐོག་མ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་ནས། དུལ་གྲོང་ནམས་ལ་
སྐྱབས་འགོ་སེམས་བསྐྱེད། བསྐྱེན་གནས་སོགས་ཆོས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་མཛད་ཅིང་འཆོ་
པ་བསོད་སྤྱོམས་རྒྱ་བ་ལས། དགོར་སྤྱད་དང་ཉི་ཆོང་སོགས་ལོག་པའི་འཆོ་པ་ལ་
མི་བརྟེན། ཁ་ཅིག་གིས་དབང་གྲལ་རེ་ཅམ་བསྐྱེད་དགོས་པ་ཞུས་ཀྱང་མ་གནང་།

འགའ་ཞིག་གིས། བཀའ་བཞི་པ་འདི་སྐུ་ས་ལ་ནི་འགྲོ། དབང་མི་བྱེད་པ་རེ་མཆར་
 ཞེས་འབྲུ་བ་གསན་ཀྱང་། ཟས་བསོད་སྟོམས་ལ་བརྟེན་པ་ཆངས་པ་སྟོད་པའི་
 གནས་པས་རབ་བྱུང་གི་སྐུ་བ་དོ་མ་ཆ་གསུངས། དེ་ནས་གནས་ངེས་མེད་ལྟལ་
 ཞིང་ཐེབས། མཐར་ཡག་བཟང་གི་ཡུལ་རལ་པ་ཅན་གྱི་རི་ལ་ཆོས་སྐར་མཐ་ནས་
 བཞུགས། དགུང་ལོ་ང་རྒྱལ་པའི་རྒྱ་རྒྱུ་ལོ་༡༩༥༥ལོར། ཞལ་སྟོབ་དགོན་མཆོག་
 རྒྱལ་མཆོན་དང་། རྣམ་རྒྱལ་དཔལ་བ་སོགས་བྱ་སྟོབ་རྣམས་ལ་རིགས་གཏེར་
 དང་། གྲུབ་མཐའ་སོགས་གསུང་པ་དང་། གཞན་ཡང་དྲ་མ་རྒྱལ་མཆོན། རྒྱལ་བ་
 དཔལ། རྒྱུ་དཔལ། བྱང་རྒྱལ། ཀྱན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན། སྤྲ་རྒྱལ། ཟླ་བ་བཅས་
 གྱི་སྟོབ་མ་རྣམས་བྱང་། སྐུ་འཕྱོང་གཏུལ་བྱའི་ཡན་ལག་རྒྱ་དགོ་སྟོང་མ་བཟླ་ཤིས་
 དཔལ་རབ་སྐར་རྒྱ་བྱང་བ་ལ་བརྟེན་ནས། དགོ་སྟོང་མའི་དགོ་འདུན་ཡང་
 བསྐྱུངས་སོ། དེ་ལྟར་དགུང་ལོ་ཞེ་ལྷ་ནས་བཟུང་ལོ་དོ་བཅོ་ལྷ་ཅམ་ཡག་བཟང་
 རལ་པ་ཅན་གྱི་རི་ལ་འཆད་ཉན་མཛད་ཅིང་། དགུང་ལོ་ང་དགུ་པའི་ཤིང་བྱ་སྟོབ་
 ༡༩༥༥ལོར། མཁན་ཆེན་བཀའ་བཞི་པ་ཉིད་དང་། གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན། ཡོན་
 ཏན་རྒྱལ་མཆོན། དགོན་མཆོག་རྒྱལ་མཆོན། རྣམ་རྒྱལ་དཔལ་བ་བཅས་ཆོས་
 འཆད་མཁན་ལྟ་དང་། གཞན་བདུན་ཉེ་དཔོན་གཡོག་བརྒྱ་གཉིས་པོ་གཞི་
 བཏེགས་ནས་སྐུ་གོ་སྟོགས་སུ་ཆོས་གྱི་སྦྱོན་པ་ལ་ཕྱོན་ཞིང་རིམ་གྱིས་མིའུ་རྩ་རྩ་བཟླ་
 དགོན་རྒྱ་བཞུགས་སོ། །དགུང་ལོ་རྒྱལ་རྒྱུ་པའི་མེ་བྱི་སྟོབ་ལོ་༡༩༥༦ལོར་བྱ་ལི་རི་ཁྲོད་
 རྒྱ་དགུན་བཞུགས་མཛད། རུབ་མགོ་བྱང་རྒྱལ་སྤྱི་ལོ་འདུ་ཁང་རྒྱ་ཤ་ཆང་མི་
 སྟོད་པ་སོགས་པའི་བཅའ་ཡིག་གིས། དེར་སང་གི་བཟང་པོ་དང་། སངས་རྒྱས་
 བཟང་པོ། ཆོས་བཟང་པོ། རྣམ་པ་ལ་སོགས་གཏུལ་བྱ་མང་རྒྱ་འདུས་ཤིང་། བྱ་
 རྒྱལ་ཉི་མ་དང་། རྒྱལ་བཟང་སོགས་བརྟེན་རྫོགས་ལྷ་སར་བྱང་། སྟོང་འགོ་གནས་
 གཞིར་དབྱར་གནས་མཛད་རུས་ཆ་སེ་སྟོན་པ་རིན་ཆེན་བཟང་པོ་གྲ་སྟོར་ལ་ཕྱོན་
 པ་དང་མཛུལ། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་འགྲུ་གྱི་①རྒྱ་བྱུག་ཐེབས། སྤྲ་མ་ཉག་སེ་ཡི་

¹ རྫོང་ཞབས་ཡིན།

ཤེས་དཔལ་ལས་རྩལ་འཁོར་སྒྱུར་རྒྱལ་སྐྱོན་ཆོས་མང་པོ་གསན། སྤྲུལ་ཉག་སེ་
བས་ཀྱང་ཚུར་བཀའ་བཞི་པ་ལས་མངོན་པ་མཛོད་གསན་ཞིང་ཕན་ཚུན་སྤྲོ་སྤྲོ་བ་
རྒྱ་ཁྱུར། དགྲུང་ལོ་རེ་བརྟན་པའི་ཚུ་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༣༥༩ལོར། བཀའ་བཞི་པ་རལ་
པ་ཅན་གྱི་དགོན་པར་བྱོན། དེ་རྗེས་སྤྱི་ལོ་པོ་རྒྱ་སྤྲུལ་ཉག་སེ་བ་སྤྱི་ཁམས་དྲག་པོ་
བསྐྱུང་། རྩལ་འཁོར་གྱི་ཡིག་ཆ་ཐམས་ཅད་རྒྱང་བཀའ་བཞི་པ་ལ་གཏོད་གསྐྱུང་
པའི་ཞལ་ཆེམས་གནང་སྟེ་ཞི་བར་གཤེགས། །དེའི་དགོངས་རྒྱུ་གས་ལེགས་པོར་
གྲུབ་ཅིང་། བཀའ་བཞི་པ་དགྲུང་ལོ་རེ་བརྟན་ལ་སྤྲེལས། རབ་བྱུང་རྒྱལ་པའི་མེ་
སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་༡༣༥༦ལོར་བསམ་འབྲུབ་ནོར་བུ་སྤྱིང་གི་དགོན་པོ་བཏབ། སྤྲུལ་པ་རྣམས་
ལ་བསོད་སྟོམས་དང་གསོ་སྦྱོར་གི་རྗེས་སྤྱི་བཟུང་སྟེ། འབྲུལ་ཕྱགས་སྤྱི་ཕན་པའི་
ཞལ་ཏུ་མཛོད་ཅིང་། རང་ཅག་བསོད་སྟོམས་པ་ཡིན་ནའང་གནས་འདིར་སྤྲུགས་
པའི་སྤྱི་བོ་བྱུང་ཆོད་ལ་ཞབས་ཏོག་མ་ཆག་པར་གྱིས་གསྐྱུངས། དགྲུང་ལོ་དོན་
གསུམ་པའི་ས་ཕག །སྤྱི་ལོ་༡༣༥༧ལོར་ཀམ་པ་རོལ་པའི་རྩོ་རྩེ་མདོ་སྤྱད་ནས་སྤྱིར་
ལོག་སྟེ་རབ་སྐྱུང་རུ། སེབས་པ་དང་མཇལ་ཞིང་ཆོས་ཀྱི་སྤྱིང་མོ་མང་པོ་མཛོད།
དེ་ནས་སྤྱི་འཕོལ་སྐྱུང་རུ་ལོ་གཅིག་སྤྲུག་ཅམ་འཆད་ཉན་གནང་སྟེ་སྤྱིར་ཡང་རབ་
སྐྱུང་རུ་བྱོན། སྤྱིར་དགྲུང་ལོ་དོན་བརྟན་པའི་ཚུ་ཡོས་ལོའི་བར་ལོ་རོ་སོ་བཞིའི་
རིང་སྟོན་གྱི་སྤྱིངས་རྒྱུ་སྤྲེལ་མ་གཏོགས་པར། རལ་པ་ཅན་གྱི་སྤྱི་དང་། རྩོ་བཀྲ་
སྐྱོན་དང་། འབྲུ་ཀྱེ་དང་། བསམ་འབྲུབ་ནོར་བུ་སྤྱིང་སྐྱོང་སྐྱོང་རབ་སྐྱུང་གི་ཡུལ་
འདིར་ནང་རུ་རིམ་གཉིས་ཀྱི་ཐུགས་དམ་ལ་བཞུགས་ཤིང་། སྤྱི་རྒྱུལ་སྤྱིའི་བྱིས་
པ་རྣམས་ལ། རང་རང་གི་སྤྱི་དང་འཆོམས་པའི་ཆོས་ཅི་རིགས་སྤྱི་གསྐྱུང་ནས་
མཁོར་བ་མཐའ་ཅན་རུ་མཛོད། རབ་རྒྱུ་བྱུང་བ་འདོད་པ་རྣམས་ལ་ཐོག་མར་
འདུལ་བ་ལ་སྤྲོ་བ་གཉེར་བསྐྱུལ། བསྐྱེན་རྩོགས་ཞུ་མཁན་རྣམས་ལ་སྤྱི་ལོ་ལ་འདུལ་
བ་ཆར་གཅིག་མ་བསྐྱུལ་པ། བསྐྱེན་རྩོགས་རྩོ་བ་ནས་མི་གནང་བ་སྐྱོན་ཐེག་པ་
སོ་སོའི་གཞུང་རུ་བསྐྱེན་པ་ལྟར། ཐུག་ལེན་མ་འཆུག་པ་གནང་ནས་སྤྱི་བའི་
བསྐྱེན་པ་ཆོང་ལ་མ་ནོར་བ་ཐུག་ལེན་མཛོད་དོ། །

དེ་ནས་བཀའ་བཞི་པས་དགྲུང་ལོ་མཐོ་བས་ཟུར་རུ་དགེ་སྦྱོར་ལ་འབད་པའི་

ཐུགས་འདུན་གྱིས། དགོན་པའི་ཚོགས་དཔོན་སློབ་དཔོན་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་
 དང་། དགོན་མཆོག་རྒྱལ་བ་བསྐྱོས་ཏེ། སྤྱིང་གི་ཤར་སྤྱོད་སྤྱང་རི་རྩ་བཀྲ་རྩ་
 དཔུན་བཞུགས་སྐྱེ་མཆོམས་དམ་པོ་མཛད་ན་བཞུགས་པའི་ཚོ། གསོལ་ར་བ་
 བཅུན་ཆུང་གིས་ལྟ་འདྲེ་མཛོན་སུམ་མཛོང་ཞིང་། བླ་སྤྱོད་ལྟ་འདྲེ་པོས་བར་
 ཆད་བྱེད་པར་མཛོང་སྟེ། དགོན་གནས་ལྟ་པོ་དཔལ་གྱི་རི་ལ་དགོན་གནས་སྟོ་
 དགོས་པར་བྱུང་། གཟིམ་ཁང་གྲུབ་ཟིན་ནས་སྟོམ་གྱ་བཅུགས། སྤྱིར་དུག་གི་བྲིད་
 བསྐྱུང་། ཏུས་ལའོར་འཆད་ཉན་གྱི་རྒྱན་སྟེལ། བཀའ་བཞི་པའི་ཞལ་ནས། “སྟོམ་
 པ་དོ་མཆོར་ཆེ་ཡང་། ཐོས་པ་མེད་པའི་སྟོམ་གྱ་ལ་རྒྱན་པོ་གཏི་ལྷག་ཅན་ལས་མི་
 འོང་བས་བསྟན་པའི་རྒྱན་བསྐྱེད་བ་ལ་ཐོས་པ་ཅན་གྱི་སྤྱིང་ཏུས་དགོས། ཐོས་པ་
 ཆུང་ཏུས་ཏིང་དེ་འཛིན་རྟེན་པ་ནི་བདུད་གྱིས་ལས་སོ།” ཞེས་གྲུང་ཡང་གསུངས།
 ཆོས་རྒྱལ་དག་བསྐྱབ་ན་གྲུབ་ཐོབ་ཐོང་མ་རྒྱལ་བཞིན་དམན་ས་བབུང་། ཐོས་
 ཏུལ་གྱོན། ཁེ་དྲག་སྤངས་པ་དང་། དུང་རང་ཉིད་ས་སྐྱ་དང་། ཁྱོ་སྤུ་ལ་བཞུགས་
 ཏུས་བཀྱོན་ལྟོག་གིས་མནར་བཞིན་དུ། ཆོས་ལ་མ་ཆག་པ་བྱས་པའི་གཏམ་རྒྱུད་
 ཡང་ཡང་གསུངས། དེ་ལྟར་དཔུང་ལོ་དོན་བརྒྱད་ནས་གྱ་བཞིའི་བར་ལོ་དོ་བདུན་
 ལ་གཙོ་བོར་ཐུགས་དམ་གྱི་ངང་དུ་བཞུགས། དཔལ་ཏུས་གྱི་ལའོར་ལོའི་རྒྱུད་
 འགྲེལ་མན་ངག་གི་སྟོན་ས་བསྟན་པ་རྒྱས་པར་མཛད། དཔུང་ལོ་གྱ་བཞི་པའི་
 ལྷགས་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༣༧༠ལོའི་ས་ག་ལྷ་བ་ལ། མཁན་པོ་བྱམས་གསར་བ་དང་། མ་ལེ་
 སྟོན་པ། མཁན་ཆེན་རྒྱལ་བ་རིན་ཆེན། མཁན་པོ་ཤུག་དཔལ། མཁན་པོ་རྒྱལ་
 བ་བབུང་པོ་སོགས་གྱིས་གཙོ་མཛད། རབ་སྤང་གི་ཆོས་སྟེ་སོ་སོའི་མཁན་སློབ་
 དགེ་འདུན་དང་བཅས་པ་གདན་དྲངས་ཏེ། ཆོས་གཅིག་ནས་བཙོ་བརྒྱད་བར་
 སྟོན་པ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ལ་རྗེས་དྲན་གྱི་ཆོས་གྱི་མཛད་སྟོན་སྟེལ། དེ་ནས་
 བབུང་ལོ་ལྟར་ས་ག་ལྷ་བའི་ཆོས་བརྒྱུད་སངས་རྒྱས་སྐྱེ་བཞུགས་པའི་ཏུས་ལ་ཆོས་
 ལའོར་གྱི་ཏུས་ཆེན་ ① དོན་གཉེར་རྒྱལ་ལོ་དོན་མི་དགོས་པར་ཆུང་གྱོན་ཤིག་

① དེང་ཏུས་གྲུང་དར་མདོ་རྫོང་མི་དམངས་སྤྱིད་གཞུང་གི་བྲིམས་མཐུན་གྱི་ངལ་གསོ་ཉིན་གཅིག་ཡོད།

གསུང་། བླ་མོ་ནས་ཀྱང་དེ་ནས་སྒྲིལ་བཟུང་སྟེ་དེང་སང་ཡང་ཕྱག་ལེན་ལ་
 ཐེབས་པར་མཛད་དོ། ཞེས་ནམ་ཐར་ཚཱ་པ་པོ་སང་གི་བཟང་པོས་གསུངས།
 དེ་སྟར་ཆོས་འཁོར་གྱི་བྱ་བ་ཟིན་པ་དང་སྟར་བཞིན་ཕྱགས་དམ་གྱི་ངང་ནས་རྒྱད་
 འགྲེལ་མན་ངག་གི་སྒྲིན་ནས་དགྲུང་ལོ་གྱ་བརྒྱད་པའི་ས་སྟག་ལོའི་བར་དུ། གདུལ་
 བྱ་རྗེས་སུ་འཛིན་པར་མཛད་ཅིང་། དགྲུང་ལོ་གྱ་དགྲུ་པའི་རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ཤིང་
 ཡོས་སྟེ་ལོ་༡༣༧༥ལོའི་བོད་ལྷ་ལྷ་པའི་ཆོས་བརྒྱ་གཉིས་ནས་སྟེ་ཁམས་རྒྱུང་མི་བདེ་
 བ་བྱུང་པ་དང་བསམ་འགྲུབ་ནོར་བུ་སྤྱིང་གི་དགེ་འདུན་ནམས་ཀྱིས་མཛོད་སྟེན་
 དང་། གསུང་སྒྲོགས། གསུང་བསྐྱབ་སོགས་རིམ་གྱོ་རྒྱ་ཆེན་ཞུས། མཁན་ཆེན་ཉིད་
 ལ་བར་མཆོམས་ནམས་སུ་དག་པའི་སྤྱང་བ་ཅི་རིགས་པ་བྱུང་ཞིང་། མཐར་ཐ་
 སྐར་ལྷ་བའི་ཆོས་བརྒྱད་ཉིན་ཉི་མ་རི་ཆེར་ཤར་བའི་དུས་སྟེ་གཤེགས་སོ། ཞེས་པ་
 རྗེ་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་སྒྲོབ་སང་གི་བཟང་པོས་མཛད་པའི་ནམ་ཐར་《མཁན་ཆེན་བཀའ་
 བཞི་པ་ཆེན་པོ་རིག་པའི་སང་གི་ནམ་པར་ཐར་པ་ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱ་
 མཚོ་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།》 ཞེས་པ་ལ་གཞི་བྱས་ནས་མཛད་སྟོན་གྱི་སྟོང་པོ་
 རྣམས་བསྟུས་ཏེ་བཀོད་པའོ། །

གཉིས། མཁན་ཆེན་མ་སེ་སྟོན་པའི་ནམ་ཐར།

མཁན་ཆེན་མ་སེ་སྟོན་པ་ནི། རབ་བྱུང་ལྷ་པའི་མེ་སྟུལ་སྟེ་ལོ་༡༣༡༧ལོར་མདོ་
 ཁམས་མི་ཉག་རབ་སྐང་དུ་སྟེ་འབྱུངས། སྟེ་རྒྱུང་དུས་ནས་བྱིན་པ་རྣམས་ལ་ཆོས་
 འཆད་ཚུལ་གྱི་སྟེ་ཆེད་ཁོ་ན་ལ་ཕྱགས་མཉེས་མཁན་ཞིག་བྱུང་། དགྲུང་ལོ་བརྒྱ་
 བདུན་པའི་རྒྱ་བྱ། སྟེ་ལོ་༡༣༣༣ལོར་སྤྲ་མ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་དུང་ནས་
 དབུ་སྟེ་བཅད། ཡི་གེ་བསྐྱབ་སྟོང་དང་དབང་ལུང་སོགས་ཞུས། མི་རིང་བར་སྤྲ་
 མ་སྟེ་གཤེགས་པ་དང་། སྤྲ་མ་སྟོང་པོ་རྒྱལ་མཆོན་ལ་བསྟེན་ནས་དབང་ལུང་བྲིད་
 གསུམ་ཞུས། དགྲུང་ལོ་བརྒྱ་དགྲུ་པའི་ཤིང་པག་སྟེ་ལོ་༡༣༣༥ལོར་ཀམ་པ་རང་བྱུང་
 རྗེ་རྗེ་རྒྱ་ནག་ནས་བྱིར་མི་ཉག་གི་ཡུལ་དུ་ཐེབས་པ་དང་མཛུལ། སྤྲ་མའི་ཕྱག་
 བྱིར་དུ་དབུས་སུ་བྱོན། ཆོས་རྗེ་ཀམ་པས་ཆོས་དང་ཟང་ཟིང་གཉིས་ཀས་བསྐྱུངས་
 ཏེ། བདེ་དགེས་རྒྱལ་བ་རྒྱལ་མཚོ་རྣམས་ཀྱིས་དང་ལུང་དང་། རྒྱུད་བརྟག་གཉིས་

དང་། མཁའ་འགྲོ་མ་ཀུན་སྤྱོད་ལ་སོགས་ཀྱི་དེ་མང་པོའི་བཤད་བཀའ། ཟབ་
 མོ་ནང་དོན་སོགས། ཆོས་རྗེ་རྒྱུད་པ་ཀམ་པ་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་ཚོམ་ཆོས་པལ་
 ཆེར་དང་། བསམ་གཏན་ཐུན་འདྲིལ་ལ་སོགས་འབྲུག་པའི་ཆོས་སྐོར་མང་པོ་
 དང་། བྱམས་ཆོས་སྡེ་ལུ་སོགས་མདོ་དང་བསྟན་བཅས་མང་པོའི་བཀའ་བྲིད་ཐོབ།
 གསང་ཕུ་རུ། ལྷ་མ་དབྱ་རི་པ་བྱང་ཆུབ་སྐྱབས་ཀྱི་རྒྱུད་ནས་ཡོངས་རྫོགས་དག་
 བསྟན་དང་། ཆོས་མང་པོ་ཞུས། དེ་ནས་དབྱུག་སྤྱུ་ཕེབས་པ་དང་ཆོགས་པ་ཆེན་
 པོའི་མཁན་པོ་སང་གི་རྒྱལ་མཆོན་ཀྱི་རྒྱུད་རུ་དག་ཆུལ་མཛད། དེ་ནས་གསང་
 སྤར་བྱོན་ཏེ་བདེ་བར་གཤེགས་པ་ཆོས་གྲགས་གཉིས་པ་ལྷ་མ་ཆོས་དཔལ་ཀྱི་རྒྱུད་
 རུ་ཕར་ཕྱིན་གསན། དོན་ཞགས་པ་ཆེན་པོ་སངས་རིན་པ་ལས་བསྐྱུང་གནས་ཆོ་
 ག་ཞུས། །ལྷ་མ་ལོ་ཙཱ་བ་ཆེན་པོ་གསང་སྤར་ཐེངས་གཉིས་བྱོན་པའི་དང་པོར་
 བསྟན་རྫོགས་ཀྱི་བསྐྱབ་སྟོན་ཞུས། དེའང་ལོ་ཙཱ་བས་མཁན་པོ། བདེ་བ་གཤེགས་
 པས་ལས་སྟོབ། བཀའ་བཞི་པ་ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཆོན་ཀྱིས་གསང་སྟོན་མཛད་པའོ།
 ལོ་ཙཱ་བ་ཐེངས་རྗེས་མར་ཕེབས་རུས། མདོན་པ་ཀུན་བརྟུས། ཐེག་བསྐྱུས་སྐོར་
 གསུམ། རྒྱུ་ཐབས་རྒྱ་མཆོ་སོགས་མདོ་སྟགས་ཀྱི་ཆོས་སྐོར་མང་ཚུལ་གསན།
 མཁས་གྲུབ་སང་གི་རྒྱལ་མཆོན་ཀྱི་རྒྱུད་ནས་འདུལ་བ་མདོ་རྩ། སོ་ཐར། འདུལ་
 བའི་ལག་ལེན་རྣམས་ཞིབ་རུ་གསན། སྟོབ་དཔོན་གྲགས་པ་བཟང་པོའི་རྒྱུད་རུ་
 མདོ་སྡེ་རྒྱན་དང་། རྒྱུད་ལྷ་མ། སྤྱོད་འབྲུག་རྣམས་ཞུས། སྐབས་ཤིག་བཅོན་
 དགོན་པོ་ཆེན་པོ་མཇལ་སར་ཕྱིན་པར། བཅོན་དགོན་པ་གཞོན་ཅུ་བསམ་གཏན་
 ཀྱི་རྒྱུད་རུ་ཆོས་འབྲེལ་ཞིག་ཐུགས་ལ་འདོགས་པར་ཞུས་པས། ཁོང་གིས་འདི་ཅི་
 འདྲ་ཞིག་རེད་གསུང་པར། བདེ་བར་གཤེགས་པས། འདི་མི་ཉག་གི་གྲུ་པའི་ནང་
 ནས་ཆོས་སྐད་མཁས་ཤོས་དེ་རེད་ཞུས་སོང་བར། བཅོན་དགོན་པས་ཐུགས་
 མཉེས་པར་གནང་ནས། དོ་རྒྱུ་འདིར་སྟོན་གསུངས། མ་སེ་སྟོན་པས། ངས་སྤྱར་
 རུ་རྒྱུར་སྟེབས་པ་རེད་སྟུང་ནས་སྟུང་སྤྱར་བྱིར་མེད་ཞུས་པས། བདེ་བར་གཤེགས་
 པའི་ཞལ་ནས། དེ་ཨུ་ཅི། བྱིན་རྒྱབས་སྟོ་བའི་ཆོག་ཡོད། ལྷ་མས་ཐུགས་ལ་
 འདོགས་པ་གདའ་བས་བཞུགས་ཤིག་གསུངས་སོ། །དེ་ནས་བཅོན་དགོན་པའི་རྒྱུད་

ནས་རས་རྒྱུ་ལྷགས་ཀྱི་ཆོ་དཔག་རྒྱུ་ཐབས་དང་། རྒྱལ་མའི་རྒྱུ་ཐབས་སོགས་
གནང་ཞིང་ཞལ་ཏེ་ཡང་མཛད། ཤིན་ཏུ་ཐུགས་ལ་འདོགས་པར་བྱུང་གསུངས།
དེ་ནས་མཉམ་མེད་ལྷ་ས་པ་ཆེན་པོ་གདན་སར་བཞུགས་ཏུས་ལྷ་སྐྱོར་ལ་བྱོན།
དབུས་ཀྱི་ལྷ་སྐྱོར་མགོ་ཐོན་བྱུང་། དེ་ནས་གཙང་ཏུ་བྱོན། གནས་རྒྱུང་དང་། ལྷ་
ལྷ་སོགས་ལ་ལྷ་སྐྱོར་བྱས་ཤིང་། ཏུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེ་ལ་དྲི་བ་དྲིས་ལན། ཐལ་འགྱུར་
བཀལ་བརྟག་མཛད་པ་རྣམས་ཏུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ཀྱང་། གསུང་ལན་ཐེབས་
དཀའ་བ་ལྟར་པར་ཆོད་ཀྱི་མཆོན་མཆོན་མི་འདྲ་གསུང་ནས་ཁྱད་མང་པོ་མཛད།
དེར་མ་མེ་སྟོན་པས། ཏུ་སྟོན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ལྟ་བུ་ལའང་ཐལ་འགྱུར་ལན་
མེད་འཕེན་རྒྱ་བྱུང་། དེ་རིང་ནི་གཙང་གི་ལྷ་སྐྱོར་གྱུ་བ་པ་ཡིན་ནོ། ། གནང་སྟེན་
གྱིས་རིང་ཆོམ་ན་མྱིར་ལོག་ཆོག་ཅེས་ཀྱི་རེ་མང་པོ་ཞུས། རྒྱུབས་མཆོག་དཔལ་ལ་
སོགས་པའི་དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་རྣམས་གྱིས་ཀྱང་། ཁྱོད་བདེན་གསུངས་ནས་
ཐུགས་མཉེས་ཚུལ་གནང་། དེ་ནས་ཏུ་སྟོན་བྱུང་ཏུ་ཏུ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་སོགས་
ཞུས། རྒྱར་ཐང་ཏུ་མཁན་ཆེན་སྟོ་བཟང་གྲགས་པའི་བྱུང་ཏུ་བཀའ་གདམས་ཀྱི་
ཆོས་སྐྱོར་ཅི་རིགས་པ་ཞིག་གསན། དེ་ནས་རྩོ་ནང་ཏུ་བྱོན། ལྷ་མ་ཀུན་མཁྱེན་པ་
ཆེན་པོ་མགྱུར་ཅུང་ཟད་རྒྱུང་བས་རྒྱ་ཆོན་ལ་འབྱོན་པའི་ལམ་ཏུ་མཇལ། ཆོས་
འབྲེལ་ཞུས། ས་བཟང་ཏུ་ལོ་རྒྱུ་བ་སྟོ་གོས་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་བྱུང་ཏུ་ས་རྒྱའི་ཆོས་
སྐྱོར་ཐོ་རེ་བ་ཅིག་གསན། བྲག་ཁ་བ་གྲགས་པ་སེང་གེ་ལས་ཏུས་འཁོར་ཡོངས་
རྩོགས་དང་། ཀུན་སྤངས་པའི་ཐོག་མཐའ་དགོ་བའི་ངོ་སྟོན་ཆེ་རྒྱུང་། ཤ་བ་རི་
པའི་གཞུང་རྒྱུང་། ཏུས་ཞབས་པའི་སྟན་རྒྱུང་། གཟེར་ལྗེའི་བྱིད་། གཙོད་བྱིད་། ཀོ་
བྲག་པའི་ཆོས་སྐྱོར། རས་རྒྱུང་པའི་གོགས་སེལ་སྐྱོར། ཅང་ནི་བཅུད་ལེན་སོགས་
ཞུས། ཁོང་རང་ཉིད་རྩོ་ནང་ཏུ་བཞུགས་རིང་བཅུད་ལེན་ཉམས་ལེན་མཛད། བོ་
གུ་ཆོས་བྱུག་དང་། ལྷ་རོ་ཆོས་བྱུག །རྒྱུ་མ་ལམ་རིམ་སོགས་ཞུས་ནས་བསྐོམས་
པས་དྲོད་རྟགས་ཐོན། གཙང་ཏུ་ལོ་གཉིས་བཞུགས་ཏེ་དབུས་སུ་ཐེབས། རྩེ་ཐང་
བཀྲ་ཤིས་སེང་གེ་ལས་བྱམས་ཆོས་མྱི་མ་གསུམ་ཞུས། འབྲི་བྱུང་རིན་པོ་ཆེ་རྩོར་
རྒྱལ་བའི་བྱུང་ནས་ཐུག་ཆེན་དང་འབྲུག་པའི་ཆོས་སྐྱོར་མང་པོ་གསན། གསང་

ཕུར་སློབ་གཉེར་གནང་སྐབས་ལུས་ལ་ཤ་འགུལ་དང་། ཤ་ཕྱིག་མང་པོ་བྱང་བར།
 མངོན་དུ་འབྱུང་བ་མིན་ནམ་སྟམ་པས། ལུས་སེམས་གཉིས་ཀ་མི་བདེ་བར་བྱང་
 བས། ཆོས་རྗེ་རང་བྱུང་དོན་རྗེའི་བྱང་དུ་སྦྱིན། ཀམ་པས་ཕྱག་མཉམ་བཞག་སྦྱོན་
 གཉིས་སྒོར་དུ་གཟིགས་ཤིང་ཐུགས་གཏད་གཅིག་མཛད། བྱོད་ཀྱི་ནད་དེ་མངོ་
 མིན། བེ་གེའི་གནོད་པ་རེད། ལར་བྱོད་མཚན་ཉིད་པ་དག་ལ་རྒྱལ་འགོང་དེ་
 གཟན་གསུངས། རབ་སྐྱང་དུ་མར་བྱོན་ཁར། ཉོགས་ལྡན་དེ་པོའི་བྱང་ནས་དོན་རྗེ་
 རྒྱལ་འགོང་མའི་ཆོས་སྒོར་རྒྱམས་ཞུས། དེ་ལྟར་དབུས་གཙང་དུ་ལོ་བཙོ་ལྷ་ཅམ་
 ཀྱི་བར་དུ་བཞུགས་ནས་དབང་ལུང་བྲིད་གསུམ་གྱིས་ཆོམ་པར་མཛད། གཞུང་
 དང་རིག་གནས་མཐའ་དག་ལ་མཁས་པ་གྱུར་ཏེ། དགུང་ལོ་སོ་བཞི་པའི་ལྷགས་
 ལྷག་སྤྱི་ལོ་༡༣༥༠ལོར་མི་ཉག་རབ་སྐྱང་དུ་སྤྱིར་སེབས། བསམ་འགྲུབ་སྤྱིར་དུ་
 བཞུགས། སྤྱི་པོ་པོ་མོ་མང་པོ་ལ་བསྐྱེན་གནས་དང་སྐྱབས་འགོའི་བསྐྱབ་སྒྲིམ་
 གནང་། སྒོ་སྒོར་གི་འབྲུག་པ་བཟུམ། དེ་ནས་རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་རྒྱ་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་
 ༡༣༥༢ལོར། གཞི་བདག་འཛོལ་ཆེས་གདན་དྲངས་པ་ལ་ར་ཏི་ལུང་པར་སེབས་
 བྱས་ར་ཏི་དགོན་པ་གསར་དུ་བཏབ་སྟེ་དེར་བཞུགས་གནས་སྟོས། དེར་མཁས་
 བཅུན་གྱི་གྲུ་པ་མང་དུ་འདུས། འཆད་ཉན་ཤིན་དུ་འཕེལ་བཞིན་པའི་སྐབས་སུ།
 གདན་སའི་ཁུར་སློབ་དཔོན་ཤུག་དཔལ་བ་ལ་གཏད། ཡང་དགོན་དུ་ཐུགས་དམ་
 མཛད་ཅིང་བཞུགས་པའི་སྐབས་སུ། དགུང་ལོ་ང་དགུ་པའི་ཤིང་ལོས་སྤྱི་ལོ་
 ༡༣༥༥ལོར་ཀམ་པ་བཞི་པ་རོལ་པའི་དོན་རྗེ་གནས་དེར་སེབས། རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་ཀམ་
 པས། མཁན་པོ་ཆ་སེ་སྟོན་པ་བྱོད་རང་རབ་སྐྱང་ལུལ་འདིར་ངའི་ཕྱག་ཕྱིར་འབྱོན་
 དགོས་པའི་བཀའ་གནང་། མཁན་པོས། ངས་ལོ་རྩ་①ནི་འཛོན་ས་མ་རེད། ཆོས་
 ཞུས་འགོ་འདོད་ཆེ། མི་མང་པོ་ལ་ཕན་ཐོགས་ཡས་ནི་འོང་ས་མ་རེད་ཞུས།
 དུང་ཀམ་པའི་ཞལ་ནས། ལོ་རྩ་གཞན་གྱིས་བྱེད་ཆོག་རབ་སྐྱང་ལུལ་འདིར་འབྲུག་
 པ་མང་བ་དེ་ཀུན་ཨེ་ནི་ལྟ་བ་ཡིན། དེ་ལ་བྱོད་མེད་ན་ཐབས་མེད་པས་ཐུགས་

① འདིར་ལོ་རྩ་ཞེས་པ་སྤྱི་མས་ཆོས་གསུང་དུས་མི་ཉག་སྐྱང་དུ་བསྐྱུར་བའི་དོན་ཡིན་འདུག

བསྐྱེད་མཛོད་ཅིག་གསུངས། དེ་ནས་ཐུག་ཕྱིར་བྱོན། རབ་སྐྱང་གི་འབྲུག་པ་པལ་
 ཆེར་བཟུམ། ལུར་པའི་སྟོང་རུ་ཉིན་ཐ་མ་དེར། ཀམ་པས། དེ་རིང་མཁན་པོ་
 བཞེངས་ནས་ལོ་རྒྱ་མཛོད་གསུང་། དེ་རིང་འཇིག་རྟེན་ལུགས་ཀྱི་མི་སྐྱའི་ཆོས་
 བཤད་ཐ་མ་ཡིན་གསུང་། དེ་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་མངོན་རྟོགས་དང་། རྒྱལ་ས་
 འགོ་སེམས་བསྐྱེད་སོགས་མདོར་བཟུས་ཤིག་གསུང་ནས། ད་མཁན་པོ་བྱོང་རང་
 གིས་ཆོས་ཞིབ་རྒྱས་ཤིག་གསུང་ཞེས་བཀའ་གནང་ནས་དུང་ཉིད་ཐུགས་སྟོང་ནས་
 བཞུགས། དེ་ནས་ཀམ་པ་ར་ཉི་དགོན་རུ་བྱོན་ནས་དེར་ཟླ་བ་གཅིག་ཙམ་
 བཞུགས། རྒྱལ་ས་དེར་རྒྱ་རོ་ཆོས་དུག་དང་། དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་སྒྱུར་བ་
 ཡན་ལག་དུག་པ། ལྷན་ཅིག་སྒྲིལ་སྒྱུར། རྒྱ་གསུམ་རོ་སྟོང་། ལྷ་རྒྱུན་རྒྱན་བརྒྱད།
 རྒྱུང་དུག་པོ་སེང་གོ་འཛིང་བསྟོམ། རྟོགས་ཆེན་སྤིང་ཐིག །རོ་སྟོམ་གཙང་ཞི་བྱེད་
 ལ་སོགས་པའི་ཟབ་ཆོས་དཔག་རུ་མེད་པ་རྣམས་ཀྱི་བརྒྱད་པ་སོ་སོའི་ཐུག་བཞེས།
 གདམས་ངག་སོ་སོ་ལའང་མི་འདྲ་བའི་བྱུང་པར། གནད་ཞིབ་པ་རྣམས་ཀྱི་
 ལུགས། གང་ཟག་སོ་སོ་ལ་སྟོས་པའི་ཟབ་མི་ཟབ་ཀྱི་བྱུང་པར་རྣམས་ཞིབ་རུ་
 གསུང་། བྱུང་པར་རུ་བཀའ་བརྒྱད་ལུགས་ཀྱི་ལྟ་བའི་ཐག་ཆོད། སྟོམ་པའི་གནད་
 དྲིལ། རྒྱུང་སྒྱུར་ཟབ་མོ། གདུམ་མོ་དང་། རྒྱ་ལུས། ཆི་ལམ། འོད་གསལ་རྣམས་
 མ་ཟིན་པ་ཟིན་པར་བྱེད་པ། ཟིན་པ་བརྟན་པ། བརྟན་པ་སོགས་དབྱུང་བར་བྱེད་
 པའི་ཐབས་ཀྱི་ཞལ་གདམས་ཟབ་མོ་རྣམས་དང་། འཕོ་བ་དང་གོགས་སེལ་ལ་
 སོགས་པ་དང་། དུང་ཀམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཐུགས་དམ་ཀྱི་རྟེན་བྱིན་རྒྱལ་ས་ཙན་མང་པོ་
 གསུང་ནས། ད་ནི་མཁན་པོ་བཡང་དགོན་རུ་ལུར་རུ་བྱོན། རྒྱལ་པ་དམ་པོར་
 མཛོད། བྱེད་གྲུ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་རིམ་གྱོད་དང་། གྲིབ་ཙན་བཀག་པ་དོ་དམ་
 མཛོད་དགོས་པ་སོགས་ཞལ་ཏ་མང་རུ་གནང་། ལར་མཁན་པོ་འདི་ལོ་དུག་རྩ་
 ཡར་མི་བརྒྱལ་དོགས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་འདུག འོན་ཀྱང་ངེད་དཔོན་སྟོབ་བྱིན་པ་
 དེས་བར་ཆད་སེལ་བ་ཡིན། ད་ནི་དུག་རྩ་རྩ་གཅིག་དེ་ལ་གཞོབ་དང་དེ་ནས་
 དགའ་མོ་ཡོང་གསུང་། དེ་ནས་ཀྱང་། དེ་ནས་ཀྱང་དགོན་རུ་ཐེབས་ནས་འདག་
 ཆར་མཛོད་དེ་སྐུ་མཆོམས་བཞུགས། དུས་དེར་སྟོབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་རྟོ་རྗེ་མཁན་

པོའི་བྱང་དུ་མངལ་ཁར་སྤྱོད་པར། མཁན་པོས། བྱིད་ལེགས་པ་ཤིན་དུ་ལེགས།
 རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་ཀམ་པ་འདིས་གང་གསུང་དོན་ཐོག་དུ་འཁེལ་བྱུང་། སངས་རྒྱས་
 དངོས་ཡིན་མིན་ལ་ཐེ་ཚོམ་བྱལ། བན་ཆན་བདག་ད་ནི་འགོ་ནའང་མགོ་ཐོན།
 འདུག་ནའང་མགོ་ཐོན་སོང་པ་འདི། སློབ་དཔོན་ཤུག་དཔལ་བས་ཁུར་བྱུངས་པ་
 དེ་ང་ལ་བཀའ་དྲིན་ཤིན་དུ་ཆེ་གསུང་། དེ་ནས་བཟུང་སློམ་ཉམས་ལེན་ཁོ་ནར་
 མཛད་དེ་བཞུགས། གཤེགས་ལོའི་སྟོན་ཁ་དེར། སྤྱིར་བསློམ་བྱིད་ཁྲུས་པ་ནས་
 བཟུང་ཉམས་ལེན་ཙ་བ་ནས་བཅད་མ་ཐོང་། བྱང་པར་ད་ལོར་སློབ་སྦྱོང་ཆེན་པོ་
 རྟེན་གསུང་། ད་ནི་སྤང་བ་ཐམས་ཅད་སྤྲུལ་སྤྲུལ་ཡི་དམ། ཡི་དམ་རང་སེམས།
 རང་སེམས་སྦྱུ་མ། སྦྱུ་མ་སྦྱུ་འཛིན་དང་བྲལ་བའི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་སྦྱེ་རྒྱ་ན་འཆི་
 ཐམས་ཅད་བྲལ་བའི་སྤང་བ་ཁོ་ན་འོང་གིན་འདུག །བྱང་པར་དཔལ་ལྷན་ཤང་
 པའི་ལམ་བྱིར་འདི་དང་། སེམས་འཆི་མེད་གཉིས་པོ་འདི་མན་ངག་གི་གནད་
 ཟབ། བྱིད་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་གཅིས་སྤྲས་ཀྱིས་གསུངས། སྦྱ་གཤེགས་པའི་རུབ་མོ་
 མཆན་བྱེད་ཅུ་ན། ངའི་རིག་པ་འདི་ཅུང་འཕྲོ་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་དུ་སོང་གསུངས།
 དེད་①ནས་འཕྲོ་བ་འདི་རང་དེ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་མི་དགའ་འམ་ཁྲུས་པས། ད་ནི་
 སྤང་བ་ཐམས་ཅད་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཕྱམ་གྱིས་སོང་ཡོད་གསུང་། དེ་ནས་ཅུང་ཟད་
 ལོན་ནས་ཉེ་གནས་རྣམས་ལ་བྱིད་རྣམས་ཅུང་ཟད་བྱིར་ཁུར་དང་། རྣལ་འབྱོར་
 མ་རྣམས་མི་ཤོང་གིན་འདུག་གསུང་། དེ་ལྟར་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་ཡི་དམ་གྱི་
 སྤང་བ་འདུ་འབྲལ་མེད་པའི་ནང་ནས་རབ་བྱུང་དུག་པའི་རྒྱ་མག་སྤྱི་ལོ་༡༥༥༥ལོར་
 ཟླ་བ་བཅུ་གཅིག་པ་འགོ་ཟླའི་ཉི་ཤུའི་ཐོ་རངས་ཁ་ལ་སྦྱ་གཤེགས་སོ། །ཞེས་པ་
 འདི་ནི་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་སློབ་ཡེ་ཤེས་རྣོ་རྗེས་བྲིས་པའི་《སྤྲུལ་དམ་པ་མཁན་ཆེན་
 རིན་ཆེན་བཟང་པོ་འམ། མ་སེ་སྟོན་པའི་རྣམ་ཐར་རིན་ཆེན་བྱིང་བ་ཞེས་བྱ་བ་
 བཞུགས་སོ།》ཞེས་པ་དེའི་ནང་འཁོད་པའི་མཛད་སྤྱོད་ཀྱི་སྟིང་བཅུད་བསྐྱུས་ནས་
 བཀོད་པ་ཡིན་ནོ། །

① དེད་ཅེས་པ། རྣམ་ཐར་འདི་ཙོམ་པ་པོ་མ་སེ་སྟོན་པའི་སློབ་མ་ཡེ་ཤེས་རྣོ་རྗེ་ཡིན།

གསུམ། མཁན་ཆེན་བྱམས་གསར་བའི་རྣམ་ཐར།

མཁན་ཆེན་བྱམས་གསར་བ་ནི། རབ་བྱང་ལྔ་པའི་ས་ན་རྒྱུ་ལོ་ ༡༣༡༥ལོར།
རབ་སྐང་མཐིལ་ཆ་མོ་ཆེ་ཞེས་པའི་གོང་རུ་སྐྱེ་འབྱུངས། ཡབ་ཡུམ་གྱི་མཚན་དང་
རྒྱུ་རིགས་སོགས་མ་གསལ། རྒྱང་རྒྱུ་ནས་དམ་པའི་སྦྱོང་བཟང་ཅན་གྱི་བྱིས་པ་
ཞིག་བྱང་། དགུང་ལོ་དྲུག་པའི་རྒྱུ་ལག་རྒྱུ་ལོ་ ༡༣༣༣ལོར་ཡུམ་གྱིས་བྲིད་ནས་ཨ་ར་
དཔོན་པོ་རྩོམ་ཆུལ་མཚན་གྱི་རྒྱང་རུ་སྐྱེ་བཅད། རྒྱུ་སྤྲིག་གི་གོས་གསོལ་ཞིང་
མཚན་ཡི་ཤེས་དཔལ་ཞེས་བཏགས། ཡི་གེ་སྟོག་འདོན་བསྐྱབས། དབང་ལྱང་མང་
པོ་ཞུས། དེ་ནས་མཁས་བཙུན་སྟོ་སྟོས་དབང་ལྷུག་གི་རྒྱང་ནས་དགེ་ཆུལ་ཞུས་
ཤིང་བྱམས་ཆོས་སྡེ་ལྔ་ལ་བསྐྱབ་གཉེར་མཛད། གཤིན་རྗེ་གཤེད་སྐྱོར་གྱི་དབང་
ལུས་ཞུས། དགུང་ལོ་ཉེར་གཉིས་པའི་ས་ལོས་རྒྱུ་ལོ་ ༡༣༣༣ལོར་དབུས་སུ་བྱོན།
གསང་སྤྱོད་ཐོག་དུ། མཉམ་མེད་ལྷ་ས་བ་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པའི་མཁས་བཙུན་
ཆེན་པོ་རྣམས་གྱི་རྒྱང་རུ་ཕར་སྤྱོད་དང་། ཆོད་མ་རྣམ་འགྲེལ། བྱམས་ཆོས་སྡེ་ལྔ་
སོགས་གསན། མཁན་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པ་ལས་བསྟན་རྒྱུ་ལྷོགས་གྱི་སྟོན་པ་
སྤངས། དེ་ནས་གཙང་རུ་ཕེབས། གཙང་ཞ་ལུ་དཔོན་རུ་བྱ་སྟོན་རིན་པོ་ཆའི་
མདུན་ནས་ཤེར་སྤྱོད་ལ་སོགས་བཀའ་མང་པོ་གསན། དེ་ནས་རྩོ་ནང་རུ་ཕེབས་
ཏེ་རྩོ་ནང་ཀུན་མཁྱེན་ཆེན་པོ་ལས་རྒྱུ་ལའོར་གསན། བཤོར་ན་དབུས་གཙང་རུ་
བཞུགས་པའི་སྐབས་སུ་ཆོས་འབྲེལ་ཐོབ་པ་རྣམས་ལས་ལྷག་པར་རུ་བཀའ་དྲིན་ཆེ་
བའི་སྤྲ་མ། ཆོས་རྗེ་རྩོ་ནང་ཀུན་མཁྱེན་ཆེན་པོ། རུ་སྟོན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ།
འགོ་མཁོན་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཚན། གྲུབ་ཆེན་གྲགས་པ་སེང་ག། སྤྲ་མ་ཀུན་
སྤངས་པ་ཆེན་པོ། ཀམ་པ་རོལ་པའི་རྩོམ་ཆེ། སྤྲ་མ་རྒྱ་རིན་པོ་ཆེ། རྣལ་འབྱོར་ལྷ་རི་
བཟང་པོ། རྒྱུ་ལའོར་བ་ཤུག་དཔལ། རྟོགས་ལྷན་རིན་ཆེན་བྱང་ཆུབ། སྤྲ་མ་དེ་
དག་གི་མདུན་ནས་ཐོབ་པའི་ཆོས་སྐྱོར་ལ། རྒྱུ་གྱི་འཁོར་ལོ། གསང་བ་འདུས་པ།
བདེ་མཚོག་དགྱེས་རྩོར། མ་རྩ་མ་ཡ། བྲག་འཛིགས་སྐྱོར་གསུམ། ཡོ་ག། རྩོར་
ཐོང་ལ་སོགས་པའི་གསང་སྤྲུགས་གྱི་རྒྱུད་སྡེ་བྱ་རྒྱུད་དང་། སྦྱོང་རྒྱུད། རྣལ་འབྱོར་
རྒྱུད། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་གྱི་རྒྱུད་རྣམས་རང་རང་གི་གཞུང་མན་དག་དབང་དང་

བཅས་པ་མང་དུ་ཞུས། གཞན་ཡང་ཟབ་མོ་རྫོགས་པའི་རིམ་པ་ནི། ཟབ་ལམ་རྩོ་
 རྩོའི་ནལ་འབྱོར། སྦྱར་བ་ཡན་ལག་དུག་པ། ཡོ་རྒྱན་སྟན་རྒྱུད། ལྷ་རོ་ཆོས་
 དུག འི་གུ་ཆོས་དུག ལམ་འབྲས། ཞི་བྱེད། དམར་ཁྱིད། ལྷན་ཅིག་སྦྱོར།
 སེམས་ཉིད་ངལ་བསོ། སྦྱིང་པོ་དོན་གསུམ། རི་ཆོས་སྒྲོར་གསུམ་ལ་སོགས་པའི་
 ཁྱིད་སྒྲོར་མང་དུ་ཞུས། ལུང་ཡང་བཀའ་འགྲུར་དང་། བསྟན་འགྲུར་ཕལ་ཆེར་གྱི་
 ལུང་ཞུས། གཞན་ཡང་གར་དང་། བྱིས་ཐིག སྦྱིན་བསྐྱེད། རབ་གནས། དབང་
 དང་བཅས་པའི་ཆོ་ག་ལྟག་ལེན་ནམས་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པར་མཛད། བསྟོན་པས་ལོ་
 རོ་བརྒྱད་ཅུ་དབུས་གཙང་ཡུལ་དུ་བཞུགས་ཤིང་། དགྲུང་ལོ་བཞི་བརྒྱ་པའི་མི་
 བྱ་སྦྱི་ལོ་༡༣༥༧ལོར་དབུས་ནས་མར་རབ་སྐང་ཡུལ་དུ་ཐེབས། མ་སེ་སྟོན་པ་སྟེང་
 འགོར་བཞུགས་པ་དང་མཇལ། ཁོང་ནམ་གཉིས་ཀྱིས་རབ་སྐང་རལ་པ་ཅན་གྱི་
 དགོན་པ་ཅུ་འདུལ་བ་གཞི་གསུམ་གྱི་ལྟག་ལེན་བརྒྱུགས། མཆོན་ཉིད་ཀྱི་བཤད་པ་
 གནང་། སྤར་ཡུལ་དེར་གཞི་བརྒྱད་བ་མཐོང་མ་སྟོང་བས་ཡུལ་མི་ཆོས་དབུག་པ་
 བརྒྱད་པ་འདུག་ཅེས་མཆོར་སྤར་དུ་ཅིས། བཀའ་བཞི་པ་རིག་པའི་སེང་གེ་
 མཇལ་ཁར་བྱོན། དེ་ནས་ལུབ་མགོ་བྱང་རྒྱུ་མྱིང་དུ་ལོ་བརྒྱ་ལྷག་ཅུ་མ་བཞུགས་
 བས་སར་ཆད་འདུལ་མཛོད་ཀྱི་འཆད་ཉན་སྟེལ། ལྟག་མོ་སྟོན་པ་དང་། རིག་སྦྱོ་
 སྟོ་གོས་དཔལ་སོགས་སྟོབ་མ་མཁས་པ་མང་པོ་ཐོན། རབ་བྱུང་དུག་པའི་ས་བྱ་ལོ་
 སྦྱི་ལོ་༡༣༥༨ལོར་སྦྱིང་རབ་དགོན་པ་བཏབ་ནས་དེར་བཞུགས། དགྲུང་ལོ་ང་བཞི་
 པའི་ལྷགས་ཕག སྦྱི་ལོ་༡༣༥༩ལོར་རབ་སྐང་གི་དགེ་འདུན་ཕལ་ཆེར་འདུས་ནས་
 དུས་འཁོར་དབང་ཆེན་བསྐྱར། ལྷ་སྟེ་མི་སྟེ་གདུལ་བྱ་འོས་སུ་གྱུར་པ་ཐམས་ཅད་
 ལ་གང་ལ་གང་འཆམས་པའི་སྟོ་ནས་དབང་དང་། མན་ངག ཁྱིད་ལུང་སོགས་
 དང་། རྒྱབས་འགོ་སེམས་བསྐྱེད་ལ་སོགས་པ་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཆར་སལ། དབུལ་
 མོངས་ནམས་ལ་ཟང་ཟིང་གི་སྦྱིན་པ་འདྲ་མཛད། ཐག་རིང་ནས་མཇལ་ཁ་ཡོང་
 པའི་རྒྱའི་ཡང་ཅན་རྒྱལ་པོ་མཆོད་ཡོན་ནམས་རྫོང་སུ་བབྱུང་། རྒྱལ་བ་བྱམས་པ་
 རྒྱན་བསྟེན་དུ་གནང་བས། བས་མཁའ་ལས་བྱམས་པའི་སྟོན་ལམ་གྱི་རང་སྦྱོ་
 གསན་ཅིང་ལུང་བསྟན་བྱུང་བས། བྱམས་གསར་བ་ཅེས་པའི་མཆོན་ཐོབ་པར་

གསལ། དགུང་ལོ་རེ་བརྒྱད་པའི་ཤིང་གླང་སྤྱི་ལོ་ ༡༣༥༥ ལོར་རབ་སྐྱེད་གི་ཡུལ་གྱི་དང་
 ཐམས་ཅད་ལ་བསོད་སྟོམས་ཤིབས། རྒྱལ་པོ་ལོ་མཁས་བསྐྱེད་དང་། བསྐྱེན་
 གནས་ཀྱི་སྟོམ་པ། འཕོ་ལྷང་སོགས་གནང་ཞིང་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག །དགེ་
 རྒྱལ་སྤྱི་སྤྱོད་གི་ཐབས་ལམ་སོགས་འབྲལ་དང་། ཡུན་རྒྱ་མཚན་པའི་ཞལ་ཏུ་གང་
 མང་གནང་ནས་འདི་ཆོ་ཡིད་ལ་བྱུངས་དང་སྦྱོར་བ་གཏན་གྱི་མདོ་དོན་ཡོད། བན་
 རྒྱ་དང་ཡང་ཡང་མི་འོང་། ང་ཡི་དགེ་བཤེས་འདི་རྣམས་ང་དང་མཉམ་པ་
 ཡིན་གསུངས་ནས་ཤིབས་སོ། །དེ་ནས་བསོད་སྟོམས་ལས་འཁོར། དགུན་བཞུགས་
 ཀྱི་རུས་སུ་སྟོམ་ཅན་གསར་རྟེན་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་མཁུན་རྒྱ་ལོས་ནས། སྤྱིན་བྱེད་རུས་
 ཀྱི་འཁོར་ལོའི་དབང་མཆོག་གོང་མ་བསྐྱར། གྲོལ་བྱེད་གདམས་ངག་སྐོར་ལ་ཟབ་
 ལམ་རྩོམ་རྩེ་རྒྱལ་འགྱུར་གྱི། ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་གྱི་བྲིད་གདུལ་བྱ་སོ་སོའི་སྟོ་
 དང་འཆོམས་པའི། མན་ངག་གིགས་སེལ་བོག་འདོན་དང་བཅས་པ་ཞིབ་རྒྱས་
 གསུངས། དེ་ནས་སེམས་ཉིད་ངལ་བསོ་རི་བོ་ཡངས་པའི་རི་བོ་དྲུ་སྐྱེ་མཆོམས་
 ལ་བཞུགས། སྟོབ་མ་རྩོམ་རྩེ་འབྲུམ་སྐྱེ་རྒྱུ་ཡི་གེ་པ་མཛད་ནས་རྒྱན་བཞུགས་
 ཀྱིས་ཞབས་ཕྱི་ཞུས། མེ་སྟག་ལོའི་སྟོན་ལྷ་པའི་ཆོས་ཉེར་ལྷ་ལ་སྐྱེ་རྒྱུ་ཟད་བསྐྱེད་
 བ་དང་། རྒྱུ་རྟེན་ཞལ་སྟོབ་རྣམས་ཀྱིས་ཞབས་བརྟན་དང་སྐྱེ་རིམ་རྒྱ་ཆེར་ཞུས།
 སྐྱེ་མའི་ཞལ་ནས། ད་ནི་ང་འཆི་བའི་རྩེས་སུ་སྐྱུག་རྩེས་གང་ཡོད་དགོན་པ་རྣམས་
 ལ་ཐུལ་གསུང་། དག་པའི་སྤྱང་བ་ཁོར་མོ་ཡུག་རྒྱ་འཆར་བའི་བཀའ་མོལ་ཡང་
 ཡང་གནང་བཞིན་བཞུགས་པའི་རུས་དེར། དགུང་ལོ་རེ་དགུ་པའི་མེ་སྟག་སྤྱི་ལོ་
 ༡༣༥༦ ལོའི་སྟོན་ལྷ་འབྲིང་པའི་ཆོས་བཞིའི་ཉིན་པར། ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་
 རིར་ཉི་བའི་རུས་སུ་སྐྱེ་གཤེགས་སོ། །

ཞེས་པ་འདི་ནི་རྩེ་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་སྟོབ་རྩོམ་རྩེ་འབྲུམ་གྱིས་བྲིས་པའི་《མཁན་ཆེན་
 རྒྱམས་གསར་ཆོས་རྩེ་ཡི་ཤེས་དཔལ་གྱི་རྣམ་པར་རྣམ་པར་ཐར་པ་རྒྱ་མཆོ་ལྷ་བྱ་
 ལས་འདེམ་ཁོའི་སྐོར་གྱི་རྣམ་ཐར་རགས་བསྐྱེད་བཞུགས་སོ།》ཞེས་པ་དེའི་མཛད་
 སྤྱིན་གྱི་སྟོང་བརྒྱད་བསྐྱེད་ནས་བཀོད་པ་ཡིན་ནོ། །

བཞི། མཁན་ཆེན་རྒྱལ་བ་རིན་ཆེན་གྱི་རྣམ་ཐར།

མཁན་ཆེན་རྒྱལ་བ་རིན་ཆེན་ནི། རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ས་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་ ༡༣༩༩
 ལོའི་སྟོན་ཟླ་ཐ་ཆུང་གི་ཆོས་བརྒྱུད་ཉིན། མདོ་ཁམས་རབ་སྒྲུང་ཡུལ་གྱི་རྩ་པ་གོང་
 ཞེས་པར། ཡབ་འབུམ་སྐྱབས་དང་ཡུམ་ཐར་འབུམ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་འབྱུངས།
 ཆུང་དུའི་དུས་ནས་དཀོན་མཆོག་ལ་དད་གུས་དང་། བ་མ་ཚུན་ཚུས་ལ་གུས་
 ཞབས། སེམས་ཅན་ལ་སྤྲིང་རྗེ་ཆེ་བ། བྱིས་པ་རྣམས་ལས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བཀྲར་
 བར་རྗེ་པོ་ལྟ་བུ་ཞིག་བྱུང་། དགུང་ལོ་བརྒྱུད་པའི་ཤིང་ཕག་སྤྱི་ལོ་ ༡༣༩༥ ལོར་དབུ་
 སེ་དཔོན་པོ་ཆོས་ཀྱི་སླ་མའི་དྲང་ནས་དགོ་བསྟེན་གྱི་སྟོན་པ་བཞེས། དེ་ནས་ཡི་
 གོ་འབྲི་སྟོག་དང་། འབྲུང་ཅིས་སོགས་བསྐྱབས་པས་ཆོགས་མེད་དུ་མཁྱེན། སྦྱོང་
 འཇུག་བསྐྱབས་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྦྱོང་པ་ལ་ཐུགས་ཤིན་དུ་བཙེན་པར་
 གནང་། དབུ་སེའི་དཔོན་པོའི་དྲང་ནས་ཀྱེ་རྩོ་ལྟ་དགུའི་དབང་བཞི་རྣམས་པར་
 གསན་ནས་སྦྱི་ནང་གི་བསྐྱབ་བྱ་མཐའ་དག་མིག་འབྲས་བཞིན་སྤྱང་། དགུང་ལོ་
 བརྒྱ་བཞི་པའི་ཐུགས་སྦྱལ་སྤྱི་ལོ་ ༡༣༩༧ ལོར་དབུས་གཙང་དུ་ཐེབས་པའི་ལམ་བར།
 སྟོན་སྟོན་གྱི་དབང་གིས་གྲུབ་ཐོབ་བསྟན་འཛིན་བཟང་པོ་དང་མཇལ་ནས་རབ་
 བྱུང་དགོ་ཚུལ་གྱི་སྟོན་པ་ཞུས། དུས་འཁོར་སྦྱོར་དྲུག་གི་ཁྲིད་ཞུས་ནས་ཉམས་སུ་
 བཞེས་པས་དགའ་བདེའི་ཉམས་བྱུང་པར་ཅན་ཐོབ། དགུང་ལོ་བརྒྱ་བརྒྱན་པའི་
 ཤིང་སྤྱི་ལོ་ ༡༣༩༩ ལོར་དབུས་སུ་འབྱོར། དེར་སློབ་གཉེར་གནང་བས་མཁས་
 པའི་མཆོན་སྟན་ཐོབ། དགུང་ལོ་ཉི་ཤུ་པའི་མེ་ཕག་སྤྱི་ལོ་ ༡༣༩༧ ལོར་ཆོས་རྗེ་བསོད་
 རྣམས་གཤམ་པའི་མདུན་ནས་བསྟེན་རྣམས་ཀྱི་སྟོན་པ་བཞེས། གསང་སྤྱི་ཆོས་
 གྲུར་ཞུགས་ནས་པར་སྦྱིན་ཐེག་པའི་གཞུང་ལ་སློབ་གཉེར་གནང་། དེ་ནས་སྦྱོར་
 མོ་ཡུང་དུ་ཐེབས་ནས་སླ་མ་འཇམ་དབྱངས་སྐྱབས་ལས་པར་ཆོད་གསན། སླ་མ་
 དཔལ་ལྷན་ལས་མདོན་པ་མཛོད་ཞུས། དེ་ནས་གཙང་དུ་བྱོན། ཆོས་རྗེ་བུ་སྟོན་
 རིན་པོ་ཆེ་དང་། སླ་མ་དམ་པ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཆོན་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་མདུན་
 རྣམ་པར་སྦྱིན་དང་། ཆོད་མ། མདོན་པ་མཛོད་སོགས་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་དུ་མ་
 དང་། དུས་འཁོར། ཀྱེ་རྩོ། བདེ་མཆོག ལམ་འབྲས་རྗེས་གནང་དང་བཅས་པ་

དང་། དཔལ་གསར་བ་འདུས་པའི་དབང་རྒྱུད་མན་ངག་དང་བཅས་པ་ཞུས།
 རྒྱལ་སྤྱི་ཐོག་མེད་མདུན་ནས། མདོ་མེ་རྒྱན་སོགས་བྱམས་ཆོས་སྡེ་ལྔ་ཆ་ཆོང་
 ཞུས། དེ་ནས་སྤར་ཐང་དུ་བྱོན་ནས་མཁན་པོ་སློབ་བཟང་གྲགས་པས་གསར་འགྲེལ་
 མཛད་པའི་མདོ་པ་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལ། ལུང་རིག་གཞིས་ཀྱི་སློན་ནས་དོགས་
 གཙོད་དང་དྲི་བ་ཞུས་པས། སྤར་ཐང་མཁན་པོས་དཔྱེས་ཆོར་ཆེན་པོས་གདན་
 འཕོལ་སྤྱུ་བཅེགས་ཀྱི་སྟེང་དུ་བཞུགས་བཅུག་ནས་གཟེངས་སུ་བཟོད། ཆོགས་
 པ་ཡོངས་ཀྱིས་གྲུས་བཀྱར་ཞུས། དེ་ནས་སྤར་ཐང་མཁན་པོ་བསམ་གཏན་བཟང་
 པོ་ལས་ཕར་ཆོད་གཞིས། མདོ་པ་གོང་འོག་གཞིས། འདུལ་བ་མདོ་རྩ་དང་། མེ་
 རྟོག་ཕྱིར་རྒྱུད་བཅས་ལན་དུ་མ་གསན་ནས། གཞུང་ལྷགས་དེ་དག་ལ་ཤིན་དུ་
 མཁས་པའི་སྟོན་གྲགས་རྒྱས། དཔང་ལོ་སློབ་ཀྱིས་བརྟན་པའི་མདུན་ནས་སྟོན་ངག་
 མེ་ལོང་མ་དང་། ཆོག་གི་གཏེར། སྤེབ་སྦྱོར་མེ་རྟོག་རྒྱན་པོ་སོགས་རིག་གནས་
 སྟོར་སློབ་སྦྱོང་གནང་། མཁས་དབང་གཡག་སྡེ་པའི་ཆེན་ཀྱི་མདུན་ནས་དུས་
 འཁོར་སྦྱོར་དུག་ཞུས། མདོར་ན། དགུང་ལོ་བརྒྱད་ནས་སོ་བདུན་བར་དབུས་
 གཙོང་མདོ་ཁམས་ཀྱི་མཁས་གྲུབ་རྣམས་ཀྱི་མདུན་ནས་སྡེ་སྟོང་དང་། རྒྱུད་སྡེ་
 པའི་འཁོར་ལྷན་མེན་གྱི་གཞུང་ལྷགས་རྣམས། རྒྱན་མོང་གི་རིག་གནས་རྣམས་ལ་
 མཐར་ཐུན་པ་བསྐྱབས་པས་མཁས་པའི་མཆོན་སྟོན་རྒྱས། ཆོས་གྲྭ་ཆེན་པོ་གསར་
 སྤུ་ནེའུ་ཐོག་དང་། དབུས་ལྷ་སའི་གྲུ་ས་རྣམས་སུ་གྲྭ་སྟོར་མཛད་པས་ཚོད་པའི་
 སློབས་པ་ལ་སྤྱི་ཁྱད་ཀྱང་འགྲན་ཟླ་མེད་པར་གྱུར། །

དགུང་ལོ་སོ་བདུན་པའི་ཤིང་འབྲུག་སྟེ་ལོ་༡༣༥༥ལོར་བྱིར་རབ་སྐང་དུ་ཕེབས།
 དབུ་སེ་དཔོན་པོ་མགོན་པོ་དཔལ་གྱིས་ཡུལ་དེར། འཆད་ཉན་མཛད་པའི་རེ་བ་
 ཞུས་པ་ལྟར། ལོ་འགའ་ཞིག་ལ་ལོ་རེ་ལ་ཆོས་ཐོགས་བཞི་རེ་དང་། ཆོས་ཐོགས་རེ་
 ལ་ཕར་ཆོད་གཞིས་དང་། མདོ་པ་མཛོད། འདུལ་བ་མེ་རྟོག་ཕྱིར་རྒྱུད་བཅས་
 གཞུང་བཀའ་བོད་བཞི་ཀ་འཆད་བྲིད་གནང་། དེ་རྗེས་ལོ་ལྷུར་སྦྱོང་འཇུག་དང་།
 རྒྱུད་སྟོན་མ། མདོ་པ་གྲུན་བདུས་བཅས་བཀའ་བོད་བདུན་པོ་ཆོས་ཐོགས་རེ་ལ་
 ཆོར་རེ་མ་ཆགས་པ་གསུངས། མཁན་པོ་འདི་ཡིས་གཞུང་ཐམས་ཅད་སྤྱགས་ཐོག་

ནས་འཆད་པ་ལས་དག་བཟུས་གཏན་ནས་མི་གནང་བ་མ་ཟད། བུ་སྟོན་གྱི་ཕར་
 ཕྱིན་འགྲེལ་པ་གསུང་སྟོན་དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་བྱགས་ཐོག་ནས་འཆད་པར་
 གཤམ། དགུང་ལོ་ཞེ་ལྷ་པའི་རྒྱ་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༩༧༩་ལོར། དབུ་སེ་དཔོན་པོ་ཀུན་
 དགའ་གཤམ་པ་སོགས་སྟོབ་མ་རྣམས་ལ་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་དགྲིལ་འཁོར་
 ཀྱི་དབང་ཆ་ཚང་བསྐྱར། དགུང་ལོ་ང་ལྷ་པའི་ལྷགས་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༩༨༥་ལོར། མཁན་
 ཆེན་བཀའ་བཞི་པས་ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་ཞིང་མཁས་པ་མང་པོ་ཆོགས་པའི་དབུས་
 སུ་རྒྱལ་ཤེར་ཕྱིན་པས་དཔང་པོ་མཛད་ནས། གྲུབ་མཐའི་རྣམ་བཞག་གཏན་ལ་
 ཕབས་པའི་སྐབས་སུ། གྲུབ་མཐའི་ཁས་ལེན་མི་མཐུན་པའི་ཚྭ་པས་འབྲུག་ལོང་
 བྱང་སྐབས། མཁན་ཆེན་རྒྱལ་བ་རིན་ཆེན་གྱིས་ཁོང་ཁྱོད་དང་ཆོག་རྒྱབ་ངན་སོང་
 གི་རྒྱ་ཡིན་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གདུལ་བྱའི་ངོར་སྐལ་དང་བསྐྱོན་པའི་དྲང་
 དེས་ཀྱི་ཆོས་གསུང་པ་རྣམས། འོན་ཀྱི་སྤྱིང་པོ་གཅིག་ཡིན་ཚུལ་སོགས་ལྟར་རིགས་
 ཀྱི་སྟོན་ཞལ་ཏ་དང་བསྐྱབ་བྱ་གནང་བས་དག་འདུན་ཐམས་ཅད་བྱགས་མཐུན་
 བྱིམས་གཙང་གི་མཛད་སྤྱོད་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པས། སངས་རྒྱས་གཉིས་པ་ལྟ་
 བུའི་སྟོན་གཤམ་ཐོབ། །

ཆོས་ཆོས་སྟོར་ལ། དབུས་གཙང་དུ་བཞུགས་སྐབས་མཛད་པའི་《ལྷང་སྦྱོར་ཀྱ་
 ལུ་ཏའི་ཕྱིང་བ་》དང་། 《ཤེར་སྤྱིང་འགྲེལ་པ་》 ཁམས་སུ་ཕེབས་པ་དང་མཁན་
 ཆེན་བཀའ་བཞི་པའི་ཆོས་འཁོར་གྱི་དུས་མཛད་པའི་ 《བསྟན་ཅིས་བསྐྱས་པ་》
 དང་། 《ཕར་ཕྱིན་གྱི་རིག་གཞུང་གསལ་བའི་མེ་ལོང་》 《ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་
 འགྲེལ་པ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་གསལ་བའི་ཕྱིང་བ་》 《དག་འདུན་ཉི་ཤུའི་
 མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིང་བ་》 《འདུལ་བ་མེ་ཏྲིག་ཕྱིང་རྒྱུད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་བྱང་
 ཚུལ་ལོར་བུའི་ཕྱིང་བ་》 《གྲུབ་མཐའི་རབ་བྱེད་གསལ་བའི་མེ་ལོང་དོན་གྱི་སྤྱིང་
 པོ་》 《ཤེར་སྤྱིང་བསྐྱས་འགྲེལ་》གྱི་དགོངས་འགྲེལ་རྣམས་སོ། །

བསྟོད་པ་ལ་སོགས་སྟོན་ངག་གི་སྟོར་ལ། 《འཇམ་དབྱངས་དམར་པོའི་བསྟོད་
 པ་ཕྱིན་རྒྱབས་རྒྱ་རྒྱན་》 《མཁན་ཆེན་བཀའ་བཞི་པ་ལ་བསྟོད་པ་རྒྱན་གྱི་འཁོར་
 ལོ་》 《རྒྱལ་སྟོན་ལ་བསྟོད་པ་དངོས་གྲུབ་འབྱུང་གནས་》 《སླ་མ་ཐར་པ་ལ་ཞུ་

གསོལ་གྱི་བསྟོན་པ་ ། 《ར་ཡོན་ཏན་དཔལ་ལ་ཞུ་གསོལ་གྱི་བསྟོན་པ་》 《རྩ་
གདན་བཙོན་འགྲུས་རྒྱལ་མཆོན་ལ་ཞུ་གསོལ་གྱི་བསྟོན་པ་》 《རྩ་བཀྲ་རི་ཁྲིད་གྱི་
གནས་བསྟོན་ ། 《ཅེར་སྟོན་སྤྲེད་རི་ཁྲིད་གྱི་གནས་བསྟོན་ ། 《སྤྲེད་པ་དོན་བཟང་
ལ་ཞུ་ཡིག་ཆོག་བཅས་མ་ ། 《སྤྲེད་ལུང་ལོ་ལྷ་བ་ལ་ཞུ་ཡིག་ཆོག་བཅས་ ། 《ལྷ་
བྱ་ལུན་རོན་དང་གཏམ་དུ་བྱས་པ་མེ་ཏོག་རྒྱན་པོ་ ། 《ལྷ་སྤེམ་མི་སྤེམ་ལ་སྤྲིངས་པ་
བདག་འཛིན་འཛིནས་པའི་འཁོར་ལོ་ ། 《དོན་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཆོན་ལ་སྤྲིངས་
པ་ཆོས་ལ་སྤྲུལ་བྱེད་ལུ་ཏིག་གི་སྤྲོང་བ་ ། 《འདའ་ཁ་མའི་ཞལ་ཆེན་གྱི་ཆོག་
བཅས་ལ་སོགས་པ་ཚུམ་ཆོས་སྟོར་མང་པོ་ཡོད་དོ། །

དགའ་ལོང་བརྒྱད་པའི་ཤིང་སྤང་གྱི་ལོ་༡༣༥༥ལོར་སྤྱི་དྲུག་ཟླ་བ་ལ་སྤང་གཞི་
རྒྱུ་བཟང་བཞེས་པར་ཞལ་སྟོབ་ཡོངས་ཀྱིས་སྤྱོད་དབྱང་དང་། ཞབས་བརྟན་
གསོལ་འདེབས། ཡར་མཆོད་མར་སྤྱོད། སྤྲོད་དག་ལ་སོགས་རིམ་གྱོད་པག་རྒྱ་
མེད་པ་བརྒྱབས་པས་ཟླ་བ་བརྒྱད་ཅུ་མ་སྤྱོད་བསྤྲིངས། དགའ་ལོང་དགུ་པ་རབ་
བྱུང་དྲུག་པའི་མེ་ལྷག་ །སྤྱི་ལོ་༡༣༥༦ལོའི་དབྱར་ར་ས་ག་ཟླ་བའི་ཆོས་བརྒྱད་ཉིན་
ནས། ཉེ་གནས་གྲ་སྟོབ་རྣམས་ལ་དུས་འཁོར་དང་། བདེ་མཆོག་གི་དགྱིལ་འཁོར་
ལྷ་ཆོགས་ལ་གསོལ་འདེབས་དང་། མཆོད་འབུལ་དགོས་པའི་ཞལ་བཀོད་གནང་།
སྤྱོད་ཟླའི་ཆོས་གཉིས་ལ། རྩ་རྩེ་གཙུག་ཏོར་གྱི་ལྷ་སྤྲིངས་མཛད་ཅིང་ཐུགས་དམ་
ཟབ་མོའི་རིམ་པ་རྣམས་གསལ་བཏབ་ནས་སྤྲུ་གཤེགས་སོ། །ཞེས་པ་རྩེ་ཉིད་གྱི་
ཞལ་སྟོབ་གསལ་བའི་སྤྲིང་པོས་མཛད་པའི་རྣམ་ཐར་ །《མཁན་ཆེན་རྒྱལ་བ་རིན་
ཆེན་གྱི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ཡུལ་ལའི་རྒྱན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །》 ཞེས་པ་ལ་
གཞི་བྱས་ནས་མཛད་སྤྱོད་གྱི་སྤྲིང་པོ་རྣམས་བརྒྱས་ཏེ་བཀོད་པའོ། །

ཟླ་ མཁན་ཆེན་ཐུག་མོ་སྟོན་པའི་རྣམ་ཐར།

མཁན་ཆེན་ཐུག་མོ་སྟོན་པ་ནི། རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ཆུ་སྤྱིལ་སྤྱི་ལོ་༡༣༥༥ལོར་
སྤྱི་འབྲུངས། ཡབ་ཡུམ་གྱི་མཆོན་དང་། འབྲུངས་ཡུལ་གང་ཡིན་གསལ་པོར་མ་
འཁོད་ཀྱང་། སལ་ཆེར་རྒྱབ་མགོ་བྱང་རྒྱབ་སྤྲིང་དང་མི་རིང་བའི་ས་ཆ་དེར་སྤྱི་
འབྲུངས་ཡོད་པར་ངེས་ཏེ། རྒྱུང་དུས་ནས་དགོན་དེར་གྲུ་པ་བྱས་ཚུལ་གསལ་བའི་

ཕྱིར་རོ། རྒྱུད་རྒྱུ་ནས་ལུབ་མགོ་བྱང་རྒྱུ་སྒྲིབ་རྒྱ་སྒྲིབ་པ་བསོད་ནམས་
 དཔལ་བཟང་ལས་རབ་རྒྱུ་བྱུང་། མདོན་རྟོགས་རྒྱུ་འགྲེལ་ཆར་གཅིག་ཞུས་པས་
 ཐུགས་སུ་རྒྱུད། ཞག་རེར་ཤོག་ལྷིབ་རྒྱུ་རེ་སྒོ་འཛིན་ཐུབ་པ་བྱུང་། སྒོ་བ་གཉེར་
 འབད་བཅོན་ཆེ་བས་སྒོ་བ་སྒྱུར་འགོར་དོགས་ནས། གཞིང་པའི་ནང་རྒྱ་བཟང་
 སོ་སྟབས་གཅིག་རྒྱ་བཟུངས་ནས་ནམ་བཤེས་པའི་རྒྱུ་རྒྱུད་བཟང་རེ་གསོལ། མང་ཆ་
 ཡོད་རྒྱུ་མང་ཆ་དང་། མང་ཆ་མེད་རྒྱ་རྒྱ་འབྲུག་ལྱང་རྒྱ་རེ་གསོལ་ནས་སྒོ་བ་
 གཉེར་ཁོ་ན་ལ་བཅོན་པ་མཛད་པས་བཅོན་འགྲུས་ཀྱི་པ་རོལ་རྒྱ་ཕྱིན་པ་ཞེས་ཀྱན་
 གྱིས་བསྐྱུགས་བཅོད་ཐོབ། བཤེས་ཆེན་མ་སེ་སྒོ་བ་པའི་མདུན་ནས་བྱམས་ཆོས་ཕྱི་
 མ་རྣམས་ཆར་གཅིག་གསན། བཤེས་ཆེན་བཀའ་བཞི་པའི་མདུན་ནས་རབ་བྱུང་
 བསྐྱེན་རྟོགས་ཞུས། ལུབ་མགོ་དཔོན་ནས་རང་བྱིས་རྒྱ་ཉིན་ལྟར་ཕན་རྒྱུན་ཐེབས་
 སྐབས། ཤོགས་ཡོད་ཀྱང་ལྟན་རྒྱ་མི་ཐེབས་པར་གཅིག་ཤུར་ཐེབས་པའི་ལམ་བར་
 རྣམས་སུ་བཀའ་བོད་ཀྱི་གཞུང་དང་། བྱམས་ཆོས་ཕྱི་མ་རྣམས་ཐུགས་ཐོག་རྒྱ་
 བཤེས་ནས་ཆར་རེ་བསྐྱུགས་ཤིང་ཡོད་ཅིས། རྒྱ་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་གསུང་ལས་གསལ།
 བཀའ་བཞི་པའི་སྒོ་བ་མ་ལྷ་མ་རྣམས་རྒྱལ་གྱི་རྒྱུད་ནས། ཆོད་མ་རྣམས་འགྲེལ་ཆར་
 གཅིག །བཤེས་གཞིན་རྒྱ་རིན་ཆེན་གྱི་རྒྱུད་ནས་ཆོད་མ་རིགས་གཉེར་ཆར་གཉིས་
 ཞུས། བཤེས་ཆེན་བྱམས་གསར་བ་ལས་རྒྱུ་འཁོར་སྒྱུར་རྒྱུ་ཆ་ཆོད་དང་། སྐར་
 ཅིས་རིག་གཞུང་ལག་ལེན་དང་བཅས་པ་མཁས་པར་སྦྱངས། རྟོགས་ལྟན་རྒྱུ་
 བྱིས་རྒྱལ་མཆོན་ལས་ཐུག་རྟོགས་སྐར་གྱི་ཆོས་མང་པོ་ཞུས། དེ་ནས་དབུས་
 གཙང་རྒྱ་ཐེབས་པར་དཔོངས་ཅ་ན། ལ་ར་དཔོན་ཀྱན་དགའ་རྒྱལ་པོས་གསེར་
 སྒྲང་གང་གིས་གཙོ་བྱས་པའི་ཐེབས་རྫོངས་དང་ཞལ་བཀོད་གནང་། དེ་ནས་
 དབུས་སུ་ཐེབས་ནས་རོ་པོ་ཤུ་ལྷ་ཞེས་མདུན་རྒྱ། གསེར་སྒྲང་བཞི་ལྷལ་ཞིང་
 བསྐྱེན་པ་རྒྱས་པའི་སྒོ་བ་ལམ་བཟང་། སྒྱུར་མོ་ལྷང་རྒྱ་བཤེས་ཆེན་ལྷང་མདའ་བ་
 ལས་པར་ཕྱིན་ཆར་འགའ་གསན། ཉ་དཔོན་ཀྱན་དགའ་དཔལ་བ་ལས་ཆོད་མ་
 རྣམས་འགྲེལ་ཉ་རིག་གྱི་ཐོག་ནས། གསན་ཉ་རིག་ཡོངས་རྫོགས་ཐུགས་སུ་བཟུང་།
 ཉ་དཔོན་གྱི་ཞལ་ནས། ངའི་སྒོ་བ་མའི་ནང་ནས་ཆོད་མ་ལ་མཁས་པ་ལ་སྒྲིབ་ཀྱི་

སྒྲོབ་མ་གཅིག་དང་། མི་ཉག་གཞོན་ཅུ་དཔལ་གཉིས་ཡིན་ཞེས་ཀྱང་ཡང་གསུང་།
 སྒྲོར་མོ་ལྷང་མཁན་པོའི་མདུན་ནས་མདོན་པ་མཆིམ་འགྲེལ་ཆར་བཞི་གསན་པས་
 མདོན་པ་མཁས་པར་གྱུར། མཆིམ་འགྲེལ་ཐུགས་ཐོག་ཏུ་བབུང་། དབུས་པ་སྒོ་
 གསལ་གྱི་མདུན་ནས་འདུལ་བ་མདོ་ཆ་ཆར་གཅིག་གསན། དེ་ནས་རྩོམ་དུ་
 བྱོན་ཏེ་རྩོམ་པ་མཁན་ཆེན་ཐུགས་ལས་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་དྲུང་དུ་དུས་ལའོར་གྱི་དབང་
 དང་། སྒྲོར་དུག་གི་བྲིད། གཞན་ཡང་རྩོམ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་རོ་སྒྲོད་གསང་
 དོན་རབ་གསལ། ཡང་དག་དོན་གསལ་གཉིས་དང་། ཆོས་རྩལ་སྒྲུབ་པ་ཆེན་
 པོའི་བྲིད་དམིགས། དུས་ལའོར་རྒྱུད་འགྲེལ་གསར་པ་ལ་རྩོམ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་བཏབ་
 པའི་མཆན་བུ་ཅན་རྣམས་རྩོགས་པར་ཁྲུས་ཤིང་། སྐར་ཅིས་ལག་ལེན་དང་བཅས་
 པ་ལ་འདྲི་གདུག་ལེགས་པར་བྱས་ནས་ཐུགས་རྩེས་སུ་བབུང་། གཞན་ཡང་རྩོ་
 བ་ལོ་ལྷ་བ་སྒོ་གོས་དཔལ་བའི་དྲུང་ནས་བྱོན་པ་གསང་གསུམ་གྱི་ཆོས་ལྷང་མང་
 དུ་ཐོབ། ཆོས་རྩལ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་མདུན་ནས་དབུ་མ་སེམས་བསྐྱེད་ལ་
 སོགས་ཆོས་ལྷང་མང་དུ་ཐོས་སོ། ལོ་ལྷ་བ་བྱང་རྒྱལ་ཆེ་མོའི་དྲུང་ནས་སྒྲ་ཀ་ལ་པ་
 དང་། མཆོམས་སྒྲོར་ལྷ་པ་སོགས་བསྐྱབས། ལྷ་མ་ས་བཟང་པ་ལས་རི་བྲོད་ལོ་
 བྱོན་མ་སོགས་གདམས་ངག་བྱུང་པར་ཅན་མང་པོ་ཐོབ། རྒྱལ་སྐས་སོགས་མེད་
 གྱི་དྲུང་ནས་ཐེག་ཆེན་སྒོ་སྒྲོང་དང་། ཐུགས་རྩེ་ཆེན་པོའི་དམར་བྲིད། རྩིང་པོ་
 དོན་གསུམ། རྩོན་འགྲེལ་རྩིང་པོའི་བྲིད། དབུ་མ་དང་སེམས་ཅན་ལུགས་གྱི་
 སེམས་བསྐྱེད་གྱི་སྒྲོམ་པ་རྣམས་ཐོབ་ཅིང་སྒྲ་མས་ཐུགས་མཉེས་པའི་སྒོ་ནས་ཐུག་
 ལན་ཡང་མཛད་པར་གསུང་། གཞན་ཡང་རྩོག་ལྷན་བསམ་གཏན་དཔལ་དང་།
 མཚུངས་མེད་གཡག་སྒེ་པར་ཆེན་རྣམ་གཉིས་ལས་ཀྱང་ཆོས་འབྲེལ་མང་པོ་ཐོབ།
 དབུས་གཙང་གཉིས་སུ་མཁས་པའི་སྒྲན་གྲགས་རྒྱས། དེ་ནས་རང་ལྷལ་དུ་འཕྱོན་
 པ་འདོད་པས་རང་གི་སྒྲོབ་དཔོན་དང་། སྐར་གྱི་ཆོས་གྲོགས་རྣམས་ལ་མཛལ་
 འཕྲད་དང་བྱི་ཐུག་ལེགས་པོར་ཁྲུས། རྩོམ་པ་མཁན་ཆེན་ཐུགས་ལས་རྣམ་རྒྱལ་
 གྱིས་རང་གི་པར་ཁྱ་སེར་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ཐུག་མོ་སྒྲོན་པའི་དབུ་ལ་བསྒྲོན་ནས་
 པརྟེན་ཏེ་ཞེས་མངའ་གསོལ། མཁས་དབང་གྲགས་པ་རྩོམ་དེ་རྩོམ་ལྷན་དུ་རབ་སྐྱང་

གི་ཚུགས་སུ་ཆས། རང་ལྷལ་རུ་འཁོར་པ་དང་རྗེ་དཔོན་གུན་དགའ་རྒྱལ་པོ་
པོགས་སྐར་གྱི་ཚོས་འབྲེལ་ཐོབ་པའི་གྲ་མ་ནམས་ཞལ་མངལ་དང་། འབྲེལ་བའི་
ཁམས་བཟང་ལྷན་པོ། །

དེ་ནས་རབ་སྒྲུབ་ཡུལ་ཏུ་ཚོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བའི་ཚུལ་ནི། བཀའ་ཆེན་
 བྱམས་གསར་བས་སྒྲུབ་དབུས་གཙང་ཏུ་བཞུགས་སྐབས་ཕྱག་སྦྱིས་གནང་སྟེ། རྒྱུད་
 རབ་མེད་གོ་དགོན་ཏུ་གདན་འདྲེན་ཞུས་པ་ལྟར། རོགས་མར་གནས་དེར་མེདས་
 ནས་པར་སྟོན། ཚད་མ། མཛོན་པ་མཛོད། རྒྱུད་བླ་མ་ནམས་ཚོས་བྲིད་གནང་སྟེ།
 ལོ་དྲུག་ཙམ་བཞུགས། སློབ་མ་མཁས་པ་མང་པོ་བྱུང་བ་ནམས་ལས་གཙོ་པོར་ཀྱི་
 པ་ལྟོན་པ་དང་། དཔོན་པོ་ཀྱན་དགའ་དོ་རྗེ། མི་རེ་བ་དཔོན་པོ་ཚོས་རྒྱལ། སྐུ་
 འབྲུ་དཔོན་པོ་ཚོས་དབང་། བླ་མ་ཉིད་ཀྱི་དཔོན་པོ་གཤམ་བཟང་། ལུང་རྩི་
 གཤམ་པ་རིན་ཆེན་ལ་སོགས་པ་ནམས་སོ། དེ་ནས་ལུབ་མགོ་བྱང་ཚུབ་སྤྱིང་ཏུ་
 སྐུ་ལྟོན་པ་བསོད་ནམས་དཔལ་བཟང་གིས། སངས་རྒྱས་བཞུན་པ་འཆད་ཉན་
 སྟེལ་བའི་ཕྱིར་བཤད་གྲ་བཅུགས་ནས། རང་གི་སློབ་མ་ཕྱག་ལོ་ལྟོན་པ་སློབ་
 དཔོན་ཏུ་གདན་དྲངས་བར། ལོ་ཤས་བར་བླ་མ་ནམ་གཉིས་ཀྱི་དགོངས་པ་རྒྱུགས་
 པའི་ཆེད་ཏུ་དགོན་པ་སྟོགས་གཉིས་ཀ་ལ་རེས་མོས་ཀྱི་ཚོས་གསུང་། རེས་ཀྱི་རྒྱུད་
 རབ་དགོན་ཏུ། དཔོན་པོ་ཀྱན་དགའ་དོ་རྗེ་ལ་སོགས་མཁས་པ་ཏུ་མ་བྱུང་བས་
 འཆད་ཉན་ཀྱི་སློབ་དཔོན་ཤིན་ཏུ་མང་པོར་བྱུང་བ་དང་། བླ་མ་བྱམས་གསར་བ་
 ཡང་ཐུགས་འཐད་པར་བྱུང་བས། དེ་ནས་ཕྱག་ལོ་ལྟོན་པ་ལུབ་མགོ་དགོན་ཏུ་ལོ་
 དྲུག་བདུན་བར་རྒྱན་བཞུགས་མཛད་ནས། ཚོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རྒྱན་མི་ཆད་པར་
 བསྐྱོར། དེ་ཏུས་རབ་སྒྲུབ་ལ་གྲ་སྐྱོར་བའི་རྒྱ་འགྲུལ་ཆེན་པོ་མེད་པ་ལ། རོག་
 མར་པ་པོར་པ་དཔོན་པོ་ཤུག་མེད་གོ་དང་། བཀའ་ཆེན་སངས་རྒྱས་དཔལ་
 བཟང་། སློབ་མ་དགོན་མཚོག་དཔལ་གསུམ་གྱིས་གྲ་སྐྱོར་ལུན་ལུམ་ཚོགས་པ་ཞིག་
 བསྐྱོར་བས། ཡུལ་དེའི་གྲ་པ་ནམས་གྱིས་གྲ་སྐྱོར་གྱི་གནད་གོ་བར་རྟོས་པོར་ལ་རི་
 མོ་ཡོད་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས། ཚ་ཚ་ལ་རི་མོ་བཟང་པོ་བྱུང་འདུག་པ་དོ་མཚན་ཆེ་
 ཞེས་ཀྱན་གྱིས་སྤྱིང་བསྐྱར་བར་བྱུང་དོ། །

ལུ་བ་མགོ་དགོན་ཏུ་ཤ་ཆང་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པའི་གསང་སྤྲུགས་པའི་དགོ་འདུན་
 གལ་ཆེར་གྱི་གསེབ་ཏུ། ཆོས་འཆད་ཉན་གྱི་འགལ་ཁྱེན་མང་བར་དགོངས་ནས།
 ལོགས་སུ་དགོན་པ་ཞིག་བཏབ་ན་ལོགས་པར་དགོངས་ཏེ། དཔོན་གཡོག་རྣམས་
 རྒྱ་གོ་ཕྱོགས་སུ་བྱོན་ནས་བསོད་སྟོམས་མཛད། དགུན་ཆོས་དང་དབྱིད་ཆོས་
 གཉིས་ཀ་ཕྱོགས་དེར་འཆད་དགོས་ཞེས་དཔོན་སློབ་ཐམས་ཅད་གྲོས་མཐུན་བྱས།
 འཇིག་རྟེན་པ་རྣམས་ལ་མི་ཉག་སྐད་གྱིས་ལས་རྒྱ་འབྲས་གྱི་ཆོས་བསྟན་པ་དང་།
 ཉ་སྟོང་ཆོས་བརྒྱད་རྣམས་སུ་བསྟེན་གནས་གྱི་སྟོམ་པ་ལེན་པ་དང་། རྒྱབས་འགོ་
 སེམས་བསྐྱེད་གྱི་སྟོམ་པ་དང་། སྤྲིག་པ་མི་བྱེད་པའི་ཁས་ལེན་བྱེད་པ་སོགས་
 ཐབས་མཁས་གྱི་སྟོ་ནས་མི་སྡེ་ཐམས་ཅད་དད་པས་ཡིད་འཕྲོག་པར་མཛད་དོ། །
 ཤི་ཡུའི་གངས་རིའི་རི་སྐྱོད་གྱི་ནགས་གསེབ་དེར། རྒྱ་བྱི་ཞེས་པའི་གནས་དེར་
 དགུན་ཆོས་པར་བྱོན་དང་། ཆང་མ་རྣམས་འགྲེལ། མདོན་པ་མཛོད་གསུམ་གསུང་།
 ཏུས་དེར་སླ་མ་ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཆོན་དཔོན་སློབ་གཉིས་དབུས་ནས་མར་བྱོན་པ་
 དེ་རུ་མཛུལ། དེ་ནས་མར་བྱོན་པའི་ལམ་ཏུ་ཏེ་ལ་རྟེ་ཞེས་པའི་གྲོང་ཏུ་དུད་ཁག་
 བརྒྱད་རུ་ལྷག་ཅུ་ཡོད་པའི་སྡེ་པ་དག་གིས་ཞག་གཅིག་བཞུགས་པའི་ཁྱ་བ་བྱས་
 པར། སླ་མས་ཞལ་གྱིས་བཞེས། དུལ་དེའི་མི་ཆུན་རྣམས་གྱིས་རེ་ཞུས་བཞིན།
 བོན་པོའི་དགོན་པ་ལ་གཏོར་ལན་འདོན། དེ་ནས་ཡར་ལེབས་པ་དང་། ཟུར་
 བུའི་ས་ཆའི་ཡུལ་མི་རྣམས་གྱིས་སླ་མའི་སྤྱ་གསུང་ཐུགས་གྱི་གཟི་བརྒྱིད་གྱིས་ཡིད་
 དབང་འཕྲོག་ནས། ཟུར་བུ་སྡེ་པ། ཁྱོ་འཛི་སྡེ་པ། ཁྱོ་རོང་སྡེ་པ་གསུམ་གྱི་མི་ཆུན་
 རྣམས་འཆོགས་ནས། ཏུང་རིན་པོ་ཆེ་ཉིད་གྱིས་དགོན་པ་ཞིག་འདེབས་དགོངས་
 ཡོད་པ་ཐོས་པས། དེ་ལྟར་ན་ངེད་གྱི་ཡུལ་འདིར་འདེབས་པར་ཁྱ། ངེད་པ་ཆོ་
 གསུམ་གྱིས་དགོན་པའི་མཐུན་ཁྱེན་མཐའ་དག་བསྐྱབ་རྒྱ་ཡིན་ཞེས། དམ་བཅས་
 བཤང་། ཏུང་རིན་པོ་ཆེ་ཉིད་གྱིས་ངས་རྩ་བའི་སླ་མ་བསོད་ནམས་དཔལ་བཟང་ལ་
 ཁྱ་ནས་སླ་མའི་ཐུགས་དམ་ལྟར་ཐག་བཅད་པ་ལས་འོས་མེད་ཅེས་གསུངས་ཤིང་
 ཞལ་གྱིས་མ་བཞེས། དེའི་སྤྱི་ལོ་དབུ་ལེ་དཔོན་པོ་ཀུན་དགའ་ནས། ཉིད་གྱི་སྤྱིའི་
 གཅེན་པོ་དབུ་ལེ་མགོན་པོ་དཔལ་དང་། མཁན་ཆེན་རྒྱལ་བ་རིན་ཆེན་གཉིས་གྱི་

ཐུགས་དགོངས་རྫོགས་པའི་ཆེད་དུ། རབ་སྐྱེད་གི་མཆོན་ཉིད་པ་ཐམས་ཅད་
 བསྐྱུས་ནས། རུབ་མགོ་དགོན་དུ་དགོ་འདུན་པ་སྟོང་ཕྱག་གསུམ་ཙམ་འཛོགས་
 པའི་དབུས་སུ། ཆོས་གསུང་པས་མཁས་མང་གཞན་གྱི་སྟོབས་པ་ཟིལ་གྱིས་མནན་
 ཏེ་སྟན་པའི་གྲགས་པས་སྟོགས་ཀྱང་བྱུང། དེ་ནས་མི་ལམ་འགའ་ཞིག་གི་ལྟས་སྒྲ་
 མ་སྒྲ་གུ་སྟོན་པ་ལ་ཁུས་པས། སྒྲ་མས་སྟོང་གྱི་གདུལ་བྱ་པལ་མོ་ཆེ་སྟོང་ཡུལ་ཡན་
 ཆད་ལ་ཡོད་པའི་རྟགས་སུ་འདུག་གསུང་། རྗེ་ཉིད་གྱི་སྐུའི་གཅེན་པོ་རྫོགས་ལྟན་
 ཚུལ་ཁྱིམས་རྒྱལ་མཆོན་གཤེགས་པའི་དགོངས་རྫོགས་ལ། ལྷ་བཟོ་མཁས་པ་མང་
 པོ་གདན་ནས་བྱབ་པའི་སྐུ་མདའ་ཆད་ཅན་དང་། གསུང་རྟེན་དུས་འཁོར་རྒྱུད་
 འགྲེལ་གསེར་དབུལ་གྱིས་བྲིས་པ། ཐུགས་རྟེན་རྟོག་རྒྱུ་སྟོན་ལྟན་རྣམས་བཞེངས།
 དེ་དུས་རབ་སྐྱེད་བ་ཡུལ་དགོན་ཐམས་ཅད་གྱིས་དགོན་པ་རུབ་མགོ་དུ་འདེབས་
 པ་ཞུ་བ་དང་། ཆོས་རྗེ་བྱམས་གསར་བ་དཔོན་སྟོབ་རྣམས་དང་། སྐུ་གེ་མི་སྡེ་
 རྣམས་གྱིས་དགོན་པ་སྦྱིད་རབ་ནང་དུ་འདེབས་དགོས་པའི་ཞུ་བ། ཡང་ཡང་
 འབུལ་བའི་སྐུ་བས་སུ། འབར་བ་ཞང་ཆེ་བའི་མི་རྣམས་གྱིས་གྲོས་མཐུན་པར་བྱས་
 ཏེ། མི་རྒན་རྒྱ་མི་བཙོ་སྒྲ་ཙམ་རུབ་མགོ་ལ་ཐེངས་གཉིས་འོང་སྟེ། མཁན་ཆེན་
 ཐུག་མོ་སྟོན་པ་དེ་རིགས་སུ་ཡིན་ཟེར་ན་ངེད་ཞང་ཆེ་བ་ཡིན། སུ་ལ་དབང་ཟེར་
 བ། ངེད་ཞང་ཆེ་བ་ལ་དབང་བ་ཡིན། ངེད་ཆོའི་ཡུལ་སྟོགས་སྟོང་ཡུལ་སྟོང་སྒྲུང་
 གང་དུང་ཞིག་ལ་དགོན་པ་མི་འདེབས་ཁ་མེད་ཡིན་ཟེར་ནས་ཡོད་པའི་དུས་སུ།
 སྒྲ་མ་སྒྲ་གུ་སྟོན་པས་ཀྱང་། བསྟན་པ་ལ་ཕན་ཐོགས་ཆེན་པོ་ཞིག་ཅིས་ཀྱང་འོང་
 གསུང་ནས་བཀའ་བོད་ཡིག་ཆ་ཐམས་ཅད་གནང་ཞིང་། ཆོས་དང་མཐུན་ན་གྲ་
 བཅུན་བཅུ་ཙམ་ཡོད་ནའང་ཆོག །འཆད་ཉན་འཕེལ་ན་གང་དུ་བཞུགས་ཀྱང་
 ཐུགས་དགོངས་རྫོགས་པ་ཡིན་གསུང་ནས་ཞལ་ཏེ་ལེགས་པར་གནང་། དེ་ལྟར་
 ཞང་ཆེ་བ་རྣམས་གྱིས། བཙན་པོ་བྱས་ནས་ལྷ་ཁང་བཙེགས་པས་དབྱར་ཐོག་
 གཅིག་གིས་འདུན་ཁང་ཀ་བ་བཅུ་དྲུག་ཅན་ཞིག་བཞེངས་ཆར་པར་བྱས་སོ། །
 གཞན་ཡང་སྤར་ཆོས་རྗེ་ཀམ་པ་རོལ་པའི་རྗེ་རབ་སྐྱེད་དུ་ཕེབས་སྐབས་ཐུག་རྒྱ་
 ཆེན་པོ་ལྟན་ཅིག་སྐྱེས་སྐྱེར་དང་། སྐུ་གསུམ་རོ་སྟོང་ལ་སོགས་ཆོས་མང་པོ་གསན།

ཆོས་རྩེ་ཐུགས་མཉེས་ནས་ངེད་དང་སྙན་ཅིག་ཡར་འགྲོ། ངེད་ལ་གཞི་དགོན་མང་
 པོ་ཡོད་པས་དགོན་པ་དང་གྲྭ་ཆང་གི་བདག་པོར་བྱ་དགོས་གསུང་པར། ཐུག་མོ་
 རྟོན་པས། ང་ལ་པ་ཆས་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་བསྐྱར་ཐབས་མེད་ཞུས་པས། ཀམ་
 པས། པ་ཆན་ཡང་མཉམ་དུ་བྲིད་པས་ཆོག་གསུངས་པ་སོགས་ཆོས་རྩེ་ཀམ་པས་
 གྲང་ཤིན་དུ་ཐུགས་ལ་བཏག་པ་ཞིག་ཡིན། །དེ་ནས་དགོན་གསར་དུ་བཞུགས་
 པའི་དུས་སུ་སླ་མ་འདི་སྙན་གྲགས་ཤིན་དུ་ཆེ་བས། འགི་རི་ཡན་ཆད་ཀྱི་སླ་མ་
 རྣམས་དང་། པ་པོང་བ་རྣམས་ཀྱི་དད་གུས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་སྟོབ་གཉེར་རུང་བའི་
 སྟོ་གསལ་རྣམ་པ་འདི་སྟོགས་སུ་བཏང་ཞིང་། འབུལ་བ་དང་བསྐྱེན་བཀྲར་ཆེན་
 པོས་སླ་མར་བརྟེན། བྱད་པར་དུ་ལུང་མདའ་སླ་མ་པོང་མ་དགོན་མཆོག་རྒྱལ་
 མཆོན་གྱིས་དབུ་མཛད། དུ་སྟོབ་གྲྭ་བཅུན་ཐམས་ཅད་དགོན་པ་འདིར་བྱོན། སྤྱི་
 ཁབ་བཙེགས། པ་པོང་པ་ཁུ་ཆོན་གཉེས་གྲང་གོས་མཐུན་པ་བྱས་སྟེ། ཆ་པོ་མེད་
 གི་བཟང་པོ་གཙོར་བྱས་པའི་གྲྭ་སྟོབ་རྣམས་ཀྱིས་གྲང་། སྤྱི་ཁབ་བཙེགས་ནས་
 བཞུགས་པར་མཛད། འགི་རི་མན་ཆད་དུ་འང་སྤྲ་མཆོག་དཔོན་པོ་དང་། འགྲོ་
 མགོན་ལ་སོགས་པའི་གསང་སྟོར་རྣམས་ཀྱིས། དུ་སྟོབ་སྟོ་གསར་སྟོབ་གཉེར་རུང་
 བ་རྣམས་སླ་མའི་དུང་དུ་གཏོང་བ་ཁས་སྲུངས་ཤིང་ཐུགས་མཉེས་པའི་སྟོ་ནས་ལོ་
 བརྒྱད་ཀྱི་བར་དུ་དགོན་གསར་དུ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་རོ། །དེ་ནས་དགྲང་ལོ་
 ང་བརྒྱད་ནས་ལོ་གསུམ་ཀྱི་རིང་ལ། ཆོས་འཆད་པ་དང་། སྟོ་སྟོང་གི་འབྲུག་པ་
 རུང་ཟད་བྱུང་བའི་སྐབས་སུ། ཕན་ཚུན་ཆོས་དང་མཐུན་པའི་ཞལ་ཏ་བྱོན་པའི་སྟོ་
 རས་ཡུལ་སྟེ་ལ་ཕན་པའི་བྱ་བ་ཅི་རིགས་པ་མཛད། དགྲང་ལོ་རེ་གཅིག་པ་རབ་
 བྱུང་བདུན་པའི་ཆུ་སྟེལ་སྤྱི་ལོ་༡༣༧༥ལོར་རུང་ཟད་སྐྱུང་བའི་ཆོ། ཐུགས་ཀྱི་དུ་སྟོབ་
 འབྲེལ་ཡོད་ཆང་མ་འདུས་པས་དགོན་མཆོག་ལ་གསོལ་བ་བཏབ། དགེ་འདུན་ལ་
 མང་ཆ་དང་མཆོད་སྤྱོན་སོགས་སྤྲི་རིམ་རྒྱ་ཆེར་བྱས་ཤིང་། ཐུག་རྩེས་ཀྱི་དངོས་པོ་
 ཐམས་ཅད་གྲྭ་འགྲོད་ཆེན་པོ་ཞིག་བྱེད་དུས། སྤྱི་གཡོག་ལ། ང་འགྲོ་བའི་རྩེས་སུ་
 དངོས་པོ་རྣམས་ནི་མཁོ་བ་མ་ཡིན་ཞེས་གསུངས། དེ་ནས་སྟོན་ཟླ་འབྲིང་པོའི་
 ཆོས་གཅིག་ཉིན། བདེ་སྟོང་གི་དོན་ལ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་པའི་ངང་དུ་སྤྱི་

གཤེགས་སོ། །ཞེས་ཟླ་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་སྒྲོབ་དགོན་མཆོག་དཔལ་གྱིས་མཛད་པའི་རྣམ་
 ཐར་«མཁན་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་ལྷག་མོ་སྟོན་པ་གཞོན་ཅུ་དཔལ་གྱི་རྣམ་
 པར་ཐར་པ་དོ་མཆར་སྣ་ཆོགས་བཀྲ་བ་དྲུངས་པའི་ཚུ་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་
 སོ།» ཞེས་པ་ལ་གཞི་བྱས་ནས་མཛད་སྤྱོད་ཀྱི་སྒྲིང་པོ་རྣམས་བཟུས་སོ། །

ས་བཅད་ལྔ་ལ། རྒྱལ་རོང་མོན་གྱི་མཁས་ཆེན་རྣམ་གཞིས།

གཅིག །མཉམ་མེད་ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཆོན།

མཉམ་མེད་ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཆོན། ཟླ་འདི་ནི་བསེལ་ལྷན་ཁ་བ་རི་ཡི་ཞིང་
 ཁམས། བོད་ལྷལ་སྟོད་བར་གསུམ་ལས་མདོ་སྐད་ཀྱི་ཁོངས་གཏོགས་རྒྱལ་རོང་
 རྒྱལ་ཁག་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ཆོན། རབ་བརྟན་རྒྱལ་པོའི་མངའ་ཁོངས་ད་ལྟའི་ཚུ་
 ཆེན་རྫོང་ནས་སྤྱི་ལེ་བཞི་བརྒྱ་ཅུ་ཙམ་སོང་ན་སྤྲེགས་ཅག་མདོ་བར་བསྐྱེལ། དེ་ནས་
 སྤྱི་ལེ་བརྒྱད་ཅུ་ཙམ་འགྲོ་སའི་ས་གནས་སུ་རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་མེ་སྤེལ། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༤
 ལོར་སྤྱ་འབྲུངས། ཡབ་ཀྱི་བྱང་ནས་མོ་ཅིས་གཏོ་དབྱེད་སོགས་རྒྱ་ཡི་བོན་བཞི་
 གསན། དབྱང་བྲངས་བརྒྱུད་མེས་པོའི་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༥ ལོར་བཤེས་གཉེན་དམ་པ་
 ལུ་ཁྱ་བྱང་སྟོང་གཡུང་བྱང་རྒྱལ་མཆོན་མཛུན་ནས་གཙང་གཙུག་གི་སྟོན་པ་ཞུས་
 ཏེ་མཆོན་ལ་ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཆོན་ཞེས་གསོལ། དེ་ནས་རྒྱལ་བ་སྤྱི་ཡི་གདན་ས་
 གཡས་རྩ་དབེན་ས་ཁར་བྱོན་ཏེ་མཁས་གྲུབ་རིན་ཆེན་སྟོ་གོས་ཀྱི་མཛུན་ནས་བོན་
 སྟོ་ཕྱི་ནང་གསང་གསུམ་གྱི་དབང་ལུང་མང་དུ་ཞུས། དབྱང་བྲངས་སོ་གཅིག་
 བཞེས་པའི་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༤ལོར་མཁན་ཆེན་རྒྱལ་ཁྲིམས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བྱང་ནས་ཉིས་བརྒྱ་
 ལེ་བརྒྱའི་ཁྲིམས་རྫོགས་པར་ཞུས་ཏེ་གཡས་རྩ་དབེན་ས་ཁའི་འདུ་གནས་སུ་སྤྲིག་
 ཞུགས་གནང་། རོང་སྟོན་ཤེས་བྱ་ཀུན་རིགས་ཀྱི་བྱང་ནས་ཆོད་མ་རིག་པ་སོགས་
 མཆོན་ཉིད་སྟོར་སྦྱངས་ཏེ་མཆོན་ཉིད་ལ་མཁས་པར་གྱུར། གཡས་རྩ་དབེན་ས་
 ཁའི་སྟོན་ཆོན་གྱི་གཞུང་ཤིང་ལྷ་བྱུར་གྱུར་པའི། གཤམ་མཛོད་ས་གསུམ་གྱི་གཞུང་
 ལུགས་ལ་སྤུལ་སྤྱོད་གསན་སྦྱངས་མཛད་དེ་དབེན་ས་ཁའི་རྩུར་བཤད་ཀྱི་མཁན་
 པོ་ཡང་གནང་། བར་སྐབས་སྟེན་དབང་གིས་ལྷ་དཀར་བོན་གྱི་འཆད་ཉན་གྱི་

འདུས་ཐེ་ཆེ་ཤོས། གཡས་རུ་དབེན་ས་རྒྱ་ཡིས་འཛིགས་ཏེ་བོད་དབུས་གཙང་གི་
 ལུལ་རུ་བོན་གྱི་བསྟན་པ་རྩམ་ཟད་གྱི་མར་མེ་བཞིན་གྱུར་བའི་སྐབས། ཐོབ་རྒྱལ་
 མོ་བ་རི་ཡི་མགུལ་རུ་ཤིང་བྱ་སྤྱི་ལོ་༡༩༠༥ལོར་གཡུང་རྒྱུད་བོན་གྱི་གདན་ས་དཔལ་
 ལྷན་སྟན་རིའི་དཔོན་ཐེ་ཕུག་བཏབ་ཅིང་། ཁང་ཆོན་བརྒྱ་གཉིས་དང་ཟླ་ཤག་དུག་
 རྩ་སོགས་བྱ་ཆོང་གི་སྦྱོན་བདག་དང་མཆོག་གི་ཐུགས་རྗེའི་རུས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་
 ཡུན་རིང་རུ་མ་འཁོར་བར་གྱུ་བ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཀྱན་མཁུན་ཉི་མ་དང་ཀམ་
 གཡུང་རྒྱུད་ཉི་རྒྱལ་སོགས་གྱིས། ཁང་ཆོན་བརྒྱ་གཉིས་ཟླ་ཤག་དུག་རྩ་སོགས། །
 སྐད་ཅིག་རང་བྱུང་གྱུ་བ་པའི་མཉམ་མེད་པ། ཁྱིམ་ཆེ་བསྟོད་ཀྱང་མཛད། དེ་ནས་
 ད་བར་ཁང་ཆོན་བརྒྱ་གཉིས་དང་། ཟླ་ཤག་དུག་རྩ་རུས་སྐད་ཅིག་གཅིག་ལ་རྒྱ་
 འཕྲུལ་གྱིས་བརྒྱབ་པའི་བཤད་སྟོལ་དེ་ཆགས་པ་རེད། དཔོན་དེར་ཟླ་བ་ཡར་རོ་ལ་
 འཆད་ཉན་དང་མར་རོ་ལ་སྟོན་སྟུབ་མཛད་དེ་བཤད་སྟུབ་བྱུང་འབྲེལ་གྱི་སྟོན་ས་
 བོན་གྱི་བསྟན་པའི་སྟོན་བརྒྱལ་ས་ཏེ་ལྷ་དཀར་གཡུང་རྒྱུད་བོན་གྱི་བསྟན་པའི་ཉི་
 མ་གསར་པ་ཞིག་ཤར་བའི་འགོ་ཚུགས། རྗེ་ཉིད་ཀྱི་བྱ་སྟོན་སྟོང་ཐུག་རུ་མ་ཡོད་
 པའི་ནང་ནས། འཆད་ཚོད་ཚོམ་གསུམ་གྱི་སྟོན་སྟུབ་ཡངས་པའི་སྦྱེས་མཆོག་རྒྱལ་
 ཆོབ་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོན་དང་། མངའ་རིས་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཆོན། རྒྱ་ཡི་
 གཏུང་འཛིན་ཀྱན་དགའ་དབང་ལྷན། ཤེས་རབ་སེང་གོ། མེ་ཉག་བསོད་ནམས་
 རྒྱལ་མཆོན་སོགས་བྱུང་། རྗེ་ཉིད་ཀྱི་གསུང་ཚོམ་སྟོར་འཕྲུལ་སྟོན་ནམ་ལ་སྟེ། ཆོད་
 མ་ནམ་འབྱེད་འཕྲུལ་གྱི་སྟོན་མེ། ས་ལམ་ནམ་འབྱེད་འཕྲུལ་གྱི་སྟོན་མེ། མཛོད་
 འབྲེལ་འཕྲུལ་གྱི་སྟོན་མེ། འདུལ་འབྲེལ་འཕྲུལ་གྱི་སྟོན་མེ། གསང་དོན་ནམ་འབྱེད་
 འཕྲུལ་གྱི་སྟོན་མེ་དང་། ཐེག་རིམ་ནམ་པར་བཤད་པའི་མདོ་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་
 འཕྲུལ་གྱི་སྟོན་མེ། ཁམས་བརྒྱུས་ཆོག་བཅད་མའི་འབྲེལ་བ། གསང་བའི་དམ་ཆོག་
 གི་ནམ་འབྱེད་གསལ་བ་འོད་ཀྱི་རྒྱན། བྱང་སེམས་གབ་པའི་འབྲེལ་བ་གསལ་བྱེད་
 ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར། དབུ་མ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་བ། ཆོད་བརྒྱས་ཤེས་བྱ་ཀྱན་
 གསལ་བཅས་བྲིད་ཀྱི་སྟོར་དང་། དེ་བཞིན་རུ་འདུལ་བའི་ལས་ཆོག་དང་། བསྟོད་
 ཆོགས་ཀྱི་སྟོར་དང་། རྒྱབ་སྟོར། བསྐྱང་བ། ཐུག་བཞིས། སྟོན་ལམ་གྱུར་དབྱངས།

མངོན་ཉིད་ཀྱིས། གསོལ་འདེབས་སོགས་གསུང་ཚུལ་དང་སྟོན་བརྒྱུད་བཅས་སྟེ་ཁ་
བརྒྱུད་ཅུ་གུ་རྒྱལ་ལས་ལྷག་ཡོད། རུས་འགྱུར་གྱི་ཡར་སྟོན་རུ་རྩེ་ཡི་གསུང་འབུམ་
སྟོགས་གཅིག་རུ་བསྒྲིགས་པའི་དཔེ་ཚོགས་ཡོད་མེད་མི་ཤེས་ཀྱང་། རུས་ཕྱིས་སྟེ་
ཁྱུང་པོ་རི་བོ་ཅེ་རྒྱལ་གི་མཁན་པོ། བསོད་ནམས་འགྱུར་མེད་མཆོག་གིས་རྩེ་ཡི་
གསུང་འབུམ་སྟོགས་བསྒྲིགས་མཛད་དེ་ཆབ་མདོ་པར་འདེབས་བཅོ་གྲ་ནས་དཔེ་
གཟུགས་ཅན་ཞིག་པར་སྟུན་གནང་། འོན་ཀྱང་གསུང་འབུམ་དེའི་ནང་མཆོན་ཉིད་
སྟོར་མ་གཏོགས། འདོན་ཆོག་སྟོར་སོགས་ཆ་ཆར་བ་ཅིག་སྟོགས་བསྒྲིགས་ཁུ་བྱལ་
མེད། ལོ་ཤས་སྟོན་གཡུང་རྒྱུད་བོན་མཉམ་འབྲེལ་མཐུན་ཆོགས་གིས་རྩེ་ཡི་གསུང་
འབུམ་སྟོགས་བསྒྲིགས་མཛད་རྒྱུའི་གོས་མཐུན་གོས་ཆོད་གནང་བ་ལྟར་སྐྱ་ཆེན་གྱི་
ལུག་དགོན་གྱི་སྟོབ་དཔོན། སྟོན་རིའི་དགེ་བཤེས་གཡུང་རྒྱུད་གཙུག་ལྷན་མཆོག་
གིས་ལྷག་ལས་གནང་སྟེ། གསུང་འབུམ་བོད་བརྒྱུ་ཡི་བདག་ཉིད་ཅན་ཞིག་དེབ་
གཟུགས་སུ་པར་སྟུན་ཁུས་པ་དེ་ད་སྟོན་ཆ་ཆར་ཤོས་ཆགས་ཡོད།

མཉམ་མེད་ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་ཆོས་གྱི་རྒྱུད་འཛིན་སྟོན་རིའི་མཁན་ཆེན་
བསྟོན་ལྷངས་ནི། རྩེ་ཉིད་གིས་རྒྱལ་ཆབ་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོན་ལ་གདམས་པ།

ཁྱེད་ནི་རིག་འཛིན་བྱིན་རྒྱལས་སུ།

ང་ཡི་བྱི་རྒྱུད་རྒྱལ་ཆབ་མཛོད།

འཆད་ཚོད་ཚོམ་གསུམ་བོན་བསྟན་སྟེ།

དེ་ཕྱིར་དགོན་འདིར་ཆོགས་པ་ཡི།

མཆོན་ཉིད་རབ་འབྱམས་གང་ཡིན་པ།

ལྷ་སྟུང་གསོལ་ལ་རྟགས་སྒྲིལ་གིས།

གང་བབ་ང་ཡི་གདན་སར་བཀོད།

ཤེས་རབ་སྐྱ་ལོང་ལྷགས་རྩེ་ཡིས།

བསྟན་དང་འགྲོ་དོན་ལུས་པར་འགྱུར།

ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ཕྱིས་བོན་རྒྱུད་གསོལ་ནས་རྟགས་རིལ་སྒྲིལ་རྒྱུའི་སྟེན་ཁུང་
སྟེ་ད་ལྟའི་སྟོན་རིའི་བྱི་འཛིན་ལུང་རྟོགས་བསྟན་པའི་ཉི་མའི་བར་བྱི་རབས་སོ་

གསུམ་བྱང་ཡོད། མཐར་དགུང་གྲངས་དྲུག་ཅུ་བཞིས་པའི་ཤིང་ལྷག་སྤྱི་ལོ་༡༩༡༥
ལོའི་དབྱར་ཁྲིའི་ཐ་ཆུང་གི་ཆོས་བརྒྱུད་ཉིན་སྤྱི་གཤེགས། །ཁྱུང་ཁྱི་ཕྱིས་བཅམས་
པའི་མཉམ་མེད་ནམ་ཐར་སྤྱིང་བསྐྱུས་ལས་མདོར་བསྐྱུས་ཏེ་བཀོད་པའོ། །

གཉིས། རོང་སྟོན་ཤུག་རྒྱལ་མཆོན།

རོང་སྟོན་ཤུག་རྒྱལ་མཆོན། རྩེ་འདི་ཉིད་ཤར་རྒྱལ་མོ་རོང་རྩེ་ཡབ་བོན་པོ་གི་
གོད་རྒྱལ་པོ་དང་། ལྷམ་རྒྱ་གར་སྤྲོན་ཞེས་བྱ་བའི་སྐུ་སྲུང་བྱང་དྲུག་པའི་མེ་
ལྷག་སྤྱི་ལོ་༡༩༢༧ལོར་སྤྱི་བཅམས། ཆུང་དུའི་རྩལ་ནས་ཤུ་པར་ཁྱགས། ཐོག་མར་
ཡབ་ཀྱི་དྲུང་རྩེ་བོན་ཆོས་ལ་སྐྱུངས་ཤིང་མཁས་པར་གྱུར། བོན་ཀྱི་ལྷགས་ལ་བརྟེན་
པའི་མཛད་སྤྱོད་ལས་ཤིན་ཏུ་རྒྱས། དགུང་ལོ་བཙོ་བརྒྱུད་པ་ལ་དབྱུས་གཙང་རྩེ་
ཕྱོན་ཏེ་གསང་ལུ་ཞེ་ཞེ་ཐོགས་ཀྱི་ཆོས་ཤུར་མེའམ། སྤྱིང་སྟོད་པ་རིན་ཆེན་ནམ་རྒྱལ་
ལ་བྱང་ལེམས་ཀྱི་སྟོན་པ་བཞེས། རྩེ་འདི་དང་གོང་སྟོན་སྟོན་པ་དབང་ལྷག་གི་
དྲུང་རྩེ་ཐོག་ལོ་ནས་བརྒྱུད་པའི་པར་ཆད་བསྐྱུས་གསུམ་དང་། དབྱེ་མ་རང་བརྒྱུད་
པའི་བཤད་སྟོལ། སྟོར་མོ་ལྷང་གི་མཁས་ཆེན་དཀའ་བཞི་པ་དང་། འདུལ་སྤྱང་
ལྷགས་བྱ་འདུལ་དང་ཐོག་དཀའ་ཆེན་གྱི་བཤད་སྟོལ། མདོན་པ་མཛོད་མཆིམས་
ལྷགས་ཀྱི་བཤད་སྟོལ། ཐང་ཟག་པ་སྤྱལ་སྤྱི་གཞིན་ཅུ་རྒྱལ་མཆོན་ལ་དབྱེ་མ་ཐལ་
འཁྱུར་པ་ཆོབ་ཀྱི་བཤད་སྟོལ། ཤུག་རིན་ཆེན་གྱི་དྲུང་རྩེ་མདོན་པ་གོང་མ་སོགས་
ལ་སྐྱུངས། དགུང་ལོ་ཉེར་གཉིས་པ་ལ་གྲོ་ས་མཁས་ཆེན་ཀྱན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན་
དང་། དམར་སྟོན་པའི་དྲུང་རྩེ་བསྟེན་པར་རྩོགས། མཆོན་ཤུག་རྒྱལ་མཆོན་དཔལ་
བཟང་པོར་གསོལ། དགུང་ལོ་རེ་དགུ་པ་ཤིང་ཡོས། སྤྱི་ལོ་༡༩༤༥ལོར་འཕན་པོ་རྒྱ་
ལེན་ཏེ་ཆོས་ཤུ་བཏུབ་ནས་ཤུ་པར་ཁྱགས་སྤྱི་བཅམས་སྤྱི་བཅམས། གསུང་ཚུལ་ལ། ཆད་མ་
ནམ་ངེས་ཀྱི་འགྲེལ་རྟོག་གཤིན་པ་དང་། གཞུང་ཆེན་བཞི་བརྒྱ་ཞེ་གཅིག་གི་
ནམ་བཤད་ཀྱིས་གཙོས། ཆོས་ཆེན་སུམ་བརྒྱ་ལྷ་བརྒྱའི་གྲངས་སྤྱི་བཅམས་པར་
མཛད། སྟོན་མའི་གཙོ་མོ་ནི། སྤྱི་ཆོར་གྱི་བྱ་ཆེན་བསྟན་པ་འདེགས་པའི་ཀ་ཆེན་
བཞི། བར་ཆོར་གྱི་བྱ་ཆེན་གངས་ཅན་མཛོས་པའི་རྒྱན་བརྒྱུད་དང་མཆོག་གཉིས།
གསུང་ཐུགས་ཀྱི་མཛད་སྟོན་མཆོངས་པའི་བྱ་ཆེན་གསུམ། སྤྱི་ཆོར་གྱི་བྱ་ཆེན་

བསྟན་པའི་གསལ་བྱེད་བཅུ་དྲུག །ཡང་ཆར་གྱི་བྱ་ཆེན་གྲགས་པ་ཅན་བཞི་ལ་
 སོགས་པས་གཙོས། སྡེ་སྡོད་འཛིན་པ་མང་པོ་བསྐྱེད་སྤྱོད། དགུང་ལོ་བརྒྱད་ཅུ་ལྷ་
 གསུམ་ལ་ཕེབས་པ་རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ས་རྒྱལ་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༥ལོར་སྤྱོད་གཤེགས་སོ། །
 ས་བཅད་དྲུག་པ། ཁམས་ཀྱི་སྤྱན་རྩིས་མཁམས་པ་གྲགས་ཆེན།

གཅིག །དེུ་དམར་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས།

དེུ་དམར་དགེ་བཤེས་འཛིན་ཕུན་ཚོགས། ཁོང་གིས་གསར་གཏོད། སྤྱན་རྩིས་
 གསར་པ་སྟོང་སྤྱག་ལྷག་གསར་དུ་ངོས་འཛིན་གནང་ནས་ཤེལ་སྟོང་དང་། ཤེལ་
 སྟོང་བཅུ་མ། ཁོང་ནི་རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པ་རྒྱ་སྤྱང་སྤྱི་ལོ་༡༩༧༥ལོར་ཡབ་དོན་རྩེ་
 བཀྲ་ཤིས་དང་། ཡུམ་དཀར་མོ་བཟའ་ལྷ་དགའ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་ཁམས་མོ་འཛོ་
 གསེར་ཁ་རུ་སྤྱུ་འབྱུངས། དགུང་ལོ་ལྷ་ཅམ་ནས་ཡབ་དང་ཁྱ་བོ་ལས་ཡི་གེ་འབྲི་
 རྟོག་ནས་དབུ་བཅུ་མས་ཏེ་རིག་པའི་གནས་ལ་གསན་བཞིས་མཛད། དགུང་ལོ་
 བརྒྱད་ཀྱི་ཐོག་ནས་གསོ་བ་རིག་པ་སོགས། སྤྱན་རྩིས་རིག་གནས་ཀྱན་ལ་ཐོས་
 བསམ་དབྱིས་སྤྱིན་པར་མཛད་དེ། བོད་ཆེན་པོའི་སྡེ་ཁོངས་འདིར་དེུ་དམར་པའ་
 ཆེན་ཞེས་པའི་མཆོན་སྟན་གྱིས་བྱུང་པར་གྱུར། དགུང་ལོ་བཅུ་བདུན་ཐོག་ཁམས་
 པ་སྐར་དུ་ཕེབས་ནས་སྤྱ་མ་རག་དབང་ཀྱན་དགའ་བསྟན་འཛིན་མཆོག་རྩ་བའི་
 སྤྱ་མར་བསྟོན་ནས་སྤྱིན་བྱེད་ཀྱི་དབང་དང་། ཤོལ་བྱེད་ཀྱི་ཁྲིད་སོགས་སྤྱན་རྩིས་
 དང་། སྤྱན་རྩིས་མིན་པའི་རིག་གནས་ཐམས་ཅད་ལ་གསན་བསམ་མཛད། དེ་
 བྱེད་ཁམས་པ་ཀྱན་དགའ་བསྟན་འཛིན་མཆོག་ནས་དབུས་གཙང་ཕྱོགས་སུ་སྤྱོད་
 གཉེར་བྱེད་པར་ཕེབས་དགོས་པའི་སྤྱལ་མ་གནང་བ་ལྟར་དབུས་སུ་ཕེབས། ཇོ་
 རྒྱན་སྤྱིན་གྲོལ་གྱིང་གི་གཏུང་སྤྱོད། སྤྱོད་དབང་རྒྱལ་གྱི་དབང་ནས་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་
 གསང་བ་སྟོང་པོ་སོགས་རྩོགས་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་སྟོར་རྒྱམས་གསན། སེ་ར་ཐེག་
 ཆེན་གྱིང་དུ་ཕེབས་ནས། གཞུང་ཆེན་བཀའ་བོད་ལྷ་སོགས་ལ་བྱུངས་པ་མཐར་
 སྤྱིན་པ་མཛད་ནས་མཁམས་པར་གྱུར་ཏེ། དེུ་དམར་དགེ་བཤེས་ཞེས་པའི་མཆོན་
 གསོལ། དེ་ནས་མཆུར་སྤར་དགོན་དུ་ཕེབས་ཏེ། དཀར་ནག་རྩིས་ཀྱི་རིག་གནས་

ཆེ་ཆུང་ཀུན་ལ་སྤྱངས་པ་མཛད་དེ་མཁས་པར་གྱུར། ཁམས་སུ་ཕེབས་ནས་གོ་
 འདོན་དེའུ་དམར་ཟབ་རྒྱས་ཆོས་སྤྱིར་བཏགས་པ་ཉེ་ཉེ་སྟོང་གསུམ་སོགས་ནང་
 རོན་རིག་པའི་སྟོར་དང་། གསོ་བ་རིག་པ་སོགས་ཐ་སྟད་རིག་གནས་སྟོར་རྒྱལ་ས་
 འཆད་ཉན་གནང་སྟེ་སྤྲུལ་ལྷན་གྱི་སྟོབ་མ་མང་དུ་བསྐྱུངས་ཏེ། དེ་དག་ལ་ལེགས་
 པར་རྒྱ་ཆེར་སྟེ་ལ། མདོར་ན་ཁམས་སྤྱལ་མཁས་དབང་ཀུན་དགའ་བསྟན་འདོན།
 ཀུན་ཐོག་དགེ་ཆེ་རིག་འདིན་ཆེ་དབང་ནོར་བུ། ཉིད་གྱི་ཨ་ཁུ་ནམ་མཁའ་ཤེས་རབ་
 སོགས་བཤེས་གཉེན་དུ་མའི་བྱང་ནས། གསོ་རིག་གིས་མཆོན་བྱ་མོང་དང་བྱ་
 མིན་གྱི་རིག་པའི་གནས་མཐའ་དག་ལ་གསན་སྦྱང་མཛད་དེ། སྟན་གྲགས་ཀྱིས་
 བོད་ཁམས་ཡོངས་ལ་བྱལ། བོད་ཡུལ་སྟོང་སྟངས་བར་གསུམ་གྱི་ཡུལ་འབྲོག་ཀུན་
 དུ་ཕེབས་ཏེ་ཡུལ་ལྷང་དེ་དག་སོ་སོའི་སྟན་རྩིས་ལ་ཞིབ་འཇུག་དང་། གསོ་རིག་
 མཁས་པ་རྒྱལ་ས་དང་ཕན་ཚུན་རིག་པའི་བསྟོ་སྦྱང་གནང་བ་དང་། སྟོབ་མའི་གཙོ་
 བོར་ཁམས་སྤྱལ་བསྟན་འདོན་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མ། རྩ་སྟོང་ལྷ་ཆེན་ཆོས་ཀྱི་བཀྲ་ཤིས་
 སོགས་མཁས་གྲུབ་གཉིས་ལྷན་གྱི་སྟོབ་མ་མང་པོ་བྱང་བ་མ་ཟད། དགེ་སྟོབ་
 གཉིས་ཀར་གྱུར་པ་དཔལ་སྤྱངས་སི་རུ་ཆོས་ཀྱི་འབྱུང་གནས་ཏེ་ཁོང་གིས་སི་རུའི་
 མདུན་ནས་གསོ་རིག་སྟོར་བསྐྱབས་པ་དང་། སི་རུ་རིན་པོ་ཆེའི་ཁོང་གི་མདུན་
 ནས་སྤྱི་རིག་པ་བསྐྱབས་པའི་སྟོར་སི་རུའི་རྒྱལ་ཐར་དུ་གསལ་བ་ལྟར་རོ། ཁོང་གི་
 སྤྱི་ཆེ་གཅིག་ལ་མཛད་རྩིས་ཆེ་ཤོས། སྤྱི་ལོ་༡༧༩༧པའི་མེ་ལྷག་ལོར་བཅུ་མས་པའི་
 སྟན་རྩིས་ཀྱི་རོ་རུས་ལྷ་རྩིས་སོགས་གསལ་བཤད་མཛད་པའི་བསྟན་བཅོས་《ཤེལ་
 སྟོང་》དང་། 《ཤེལ་སྤང་》གཉིས་བཅུ་མས་པ་དེ་ཡིན། གཞན་ཡང་《སྟན་གྱི་ལག་
 ལེན་གཅིས་བསྐྱུས་ཀུན་གསལ་སྤང་མཛད་》 《གཏར་གའི་གདམས་པ་ཉིས་
 འབྲུགས་རྟོག་མ་བྱུངས་འབྲིན་ཀེ་ཏ་ཀ》 《མེ་བཅའི་གདམས་པ་ཤེལ་དཀར་མེ་
 ལོང་》དང་། 《རོ་བཞེབས་སྟོར་བ་དོན་ཆང་ཆོག་བསྐྱུས་》 《ཉེར་ལྷ་བརྒྱ་ཅའི་
 སྟོར་བ་བདུད་ཅི་ཤེལ་དཀར་སྤང་བ》། 《གསོ་བ་རིག་པའི་ཆོས་འབྱུང་རྒྱལ་ཐར་
 རྒྱ་མཆོའི་བ་ལྷ་བས་བྱང་སྟོང་དབྱེས་པའི་འཇུག་སྤང་》《སོགས་བསྟན་བཅོས་སྟོན་
 ཆོགས་ཆན་པ་བརྒྱ་ལྷག་ཅམ་མཛད་ཡོད་དོ། །

གཉིས། དཔོན་པོ་ཀམ་ངེས་ལེགས།

དཔོན་པོ་ཀམ་ངེས་ལེགས། སི་རུ་པའ་ཆེན་གྱི་དཔོན་པོ་ཀམ་ངེས་ལེགས་
 བསྟན་འཛིན་ནི་རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཉིས་པའི་ཤིང་བྲ། སྤྱི་ལོ་༡༧༠༥ལོར་ཨ་ལོ་དིང་
 རིང་སྐང་རུ་ཡབ་ཨ་ལོ་ངག་དབང་ཆེ་རིང་དང་། ཡུམ་གད་ཐོག་བཟའ་བྲ་འགྲུ་མ་
 གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་སྐྱེ་འབྱུངས། ཨ་ལོ་ཀུན་མཁུན་དང་འཇམ་མགོན་ལྷ་མ་སི་རུ་
 ཆོས་འབྱུང་། ཀམ་ཐོག་རིག་འཛིན་ཆེན་མོ་སོགས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་རུ་མ་
 བསྟེན་ཏེ། འཇམ་མགོན་ལྷ་མའི་སློབ་མའི་ཆོགས་ལས་སྤྱི་ནང་རིག་པའི་གནས་
 ཀུན་ལ་གསན་བསམ་མཐར་ཕྱིན་པར་མཛད་ཅིང་། ས་རྗེས་བྱས་བསྟེགས་པའི་
 ཐུགས་སྲས་དམ་པ་གསུམ་བུང་བའི་ཡ་གྲུལ་རུ་གྱུར། འཇམ་མགོན་ལྷ་མ་དབྱུས་
 སེབས་སེངས་གཉིས་ཀྱི་ཆེ་གཞིས་བཞུགས་ཀྱིས་བསྟན་དགོན་བསྐྱུངས། ཐུགས་བྱ་
 ༡༧༥༠ལོར་རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་བཞིན་འཇམ་མགོན་ལྷ་མས་ཐུག་ཆེན་
 སློན་ལམ་གྱི་འགྲེལ་པ་བཅུ་མས། ཐུགས་བྱ་༡༧༥༠ལོར་རྗེ་ཉིད་ལ་ཐུགས་དམ་གྱི་
 རྟེན་འཇམ་མགོན་ལྷ་མ་སི་རུ་པའ་ཆེན་གྱིས་རྒྱན་དུག་མཆོག་གཉིས་ཀྱི་ཞལ་ཐང་
 ཆོན་མདངས་དང་བཅས་བྱིས་ཤིང་གནང་། རྒྱ་བྱ་༡༧༥༢ལོར་རྒྱལ་བ་ཞུ་དམར་
 རག་རྒྱ་ནག་རུ་སེབས་པའི་ལམ་སོག་ཡུལ་ཆེ་གེ་ཤོར་གྱི་མཆོ་ཁར་བཞུགས་སྐར་ག་
 སྒྲིག་ཞུས་ནས། དམར་ནག་ཅིང་པའ་འཆང་བ་བྱུང་གི་བྱུང་རུ་གཏུང་བསམ་
 གཏན་དང་ལྷན་རུ་བསྟེན་རྫོགས་བསྐྱབས། ལོ་འདིར་སྐར་ཅིས་གཞུང་ལུགས་ཉེར་
 མཁོ་བྱམ་བཟང་ལུགས་བཅུ་མས་མཛད། ཐུགས་སྤེལ་༡༧༥༠ལོར་རྒྱ་སྟོང་ཟླ་བའི་
 ཆོས་གཅིག་ལ་དཔལ་སྤངས་སུ་ཆོས་བརྒྱའི་སྐབ་མཆོད་ཐོག་མར་རྒྱགས་ཤིང་ཆོས་
 བརྒྱར་ཆོས་བརྒྱའི་གར་འཆམས་རྒྱས་པར་བཀྱིས། རྗེ་དགེ་རྒྱལ་པོ་དཔོན་གཡོག་
 མ་ཡུམ་སྲས་སོགས་མཇལ་མི་མང་ཞིང་ལུགས་ལེགས་འཇམ་བུང་། ཆོས་བརྒྱ་
 དབྱར་འཇམ་མགོན་ལྷ་མས་མཁན་སློབ་སྐྱགས་མ་དང་། རྗེ་ཉིད་ཀྱི་གསང་སྟོན་
 གནང་སྟེ། དཔལ་སྤངས་དང་དཔལ་ཡུལ་གྱི་གྲུ་པ་བརྒྱ་དང་ལྷ་བསྟེན་རྫོགས་
 བསྐྱབས། ཆོས་ཉི་ཤུ་ལ་གྲུ་པ་བརྒྱ་དང་བརྒྱ་དབྱེ་ལ་བསྟེན་རྫོགས་དང་བརྒྱ་ད་
 རུའི་སྟོར་ལ་དགེ་རྒྱལ་གནང་། ཆོས་ཉེར་གཅིག་ཉིན་ཡང་རག་ཆབ་པའི་གྲུ་པ་

བརྒྱ་སྟོར་ལ་བསྟེན་རྟོགས་བསྐྱབས་ཏེ་འཇམ་མགོན་སྤྱ་མས་ལྷ་རྩེ་ན་མས་ལ་ལུ་མ་
 བྲིད་དང་རྒྱགས་དཔོན་སྟོབ་ཡོངས་སྟོན་བྱུང་ཐེབས། ཤིང་བྱི་༡༧༤༥ལོའི་ཟླ་བཅུ་
 པའི་ནང་རུ་རྩོད་རུ་གཏུལ་བྱུང་ཐེབས། ས་སྟུལ་༡༧༥༠ལོར་དབུས་ནས་ལྷ་
 དམར་མཆོག་སྟུལ་དང་། འཇམ་མགོན་སྤྱ་མ་སྐུ་འཁོར་གྱི་ཞབས་བྱུང་གསེར་གྱི་
 འཁོར་ལོ་ཁམས་སུ་བསྐྱར་བའི་ཐེབས་བསུར་ཕྱིན། རྩེ་ཉིད་དང་འབེ་ལོ་ཆོ་དབང་
 ཀུན་བྱུང་གིས་མཆོག་སྟུལ་ལ་ཞབས་བརྟན་ལུལ། ལྷགས་རྟ་༡༧༥༠ལོར་འཇམ་
 མགོན་སྤྱ་མས་མཁན་སྟོབ་རྒྱགས་མ་དང་རྩེ་ཉིད་གསང་སྟོན་མཛད་དེ་འབེ་ལོ་ཆོ་
 དབང་ཀུན་བྱུང་གཙོས་དཔལ་སྤངས་དང་། དཔལ་ལུལ། ཀམ་ཐོག་རག་ཆབ།
 ཁྱོ་ལུལ་བ་སོགས་གྱི་གྲ་ཉིས་བརྒྱ་ལྷག་བསྟེན་རྟོགས་བསྐྱབས། རྩེ་ཉིད་ལ་སྦྱོར་
 རྒྱག་གི་བྲིད་དང་རུས་འཁོར་མཆོག་དབང་། དཔོན་གསུམ་བྲིད་སོགས་གནང་
 ཤིང་། ཡང་འབེ་ལོ་ཆོན་པོ་སོགས་དང་ལྷན་སྟུན་སྤེལ་བྱུང་སེམས་གཉིས་མེད་གྱི་
 བྲིད་སོགས་གནང་། སྐབས་འདིར་མ་ལུམ་བྱུང་ནི་བར་གསེགས། འཇམ་མགོན་
 སྤྱ་མ་དང་ལྷ་དམར་མཆོག་སྟུལ་སོགས་གྱིས་ཕག་མོའི་སྟོ་སྟོ་དབང་བསྐྱར་དང་།
 རྩེ་ཉིད་གྱིས་ཀུན་རིག་གི་སྟོ་སྟོའི་དབང་བསྐྱར། གནས་སྟོ་བས་ཀུན་རིག་དང་།
 སྟུལ་སྟུ་བསོད་ནམས་གྱིས་ཞི་ཁྲོའི་ཆོ་ག་མཛད། བཞི་ཕྱེས་ཀུན་རིག་དང་། བཅུ་
 ཕྱེས་འོད་དཔག་མེད་གྱི་གཟུངས། ཡང་བཅུ་ཕྱེས་དོན་ཞགས་གཟུངས་རིང་།
 ཡང་བཞི་ཕྱེས་སྤང་པོ་ཆེ་རབ་འབོག་གི་རྒྱུད་བསྐྱགས་པ་ན་མས་ཞེ་དགའི་བར་རུ་
 མཛད། ལྷ་ཐོག་སྟུབ་ཆེན་དཔལ་གྲུབ་དང་དཔལ་པོ་རྟ་མགིན་མགོན་པོ་བྱུང་གིས་
 སྐུ་སྐྱར་ཉ་ལྷུང་རུ་བསྟེགས་སྦྱོང་ཞུས། ཤིང་བྱི་༡༧༥༥ལོར་རྩེ་རྒྱུད་ཆོབ་ཆོ་དཔོན་རུ་
 སྟུལ་སྟུ་བྲི་འདོན་ལ་ཐེབས། མེ་བྱི་༡༧༥༦ལོའི་ཟླ་དགུ་པའི་ཆོས་བཅུ་གསུམ་ཉིན་
 སྤར་ཡང་རྩོད་རུ་གཏུལ་བྱུང་ཐེབས། ས་སྟུལ་༡༧༥༧པའི་ནང་རུ་གཏེར་སྟས་
 ཆོས་སྦྱོང་དཔལ་ལྷན་དཔལ་སྤངས་སུ་ཐེབས་ཏེ་སྐུ་མཐུན་ནས་ལྷ་དམར་མཆོག་
 སྟུལ་དང་། འཇམ་མགོན་སྤྱ་མ་བྱུང་གི་ལྷན་རུ་བདེ་ཆེན་སྤིང་པའི་ཆོ་སྟུབ་རྩོ་རྩེ་རྒྱ་
 མཐུད་དང་། འཆི་མེད་དཔལ་སྤེར་གྱི་ཆོ་སྟུབ་མཛད་པའི་ཆོ་རྩས་འབུལ་བ་དང་
 རྒྱགས་འཆི་མེད་དཔལ་སྤེར་གྱི་དབང་ཆེན་སོགས་ཞུས། སྐབས་དེར་སྤེ་དགེ་ལུ་

དཔོན་ལྷན་པུལ་དཔལ་ལྷན་སུ་ཕེབས་པར་འཇམ་མགོན་ལྷ་མས་ཆོ་དཀར་རྟ་
 མགོན་གྱི་དབང་དང་། ལྷ་དམར་པས་ཆོ་དབང་ཐུག་དོར། རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་ཆོ་དབང་
 སོགས་གནང་ཤིང་སྐུ་ཀྱིས་མང་ཆ་དང་། ཏིང་འགྲེད། ལྷན་ཤལ། ལྷན་པུལ་གྱིས་
 ཆོ་རྒྱལ་གྱི་རྟེན་གསེར་སྤང་ལྷ་སོགས་ཐུལ། དེ་ནས་ལྷ་དམར་མཆོག་ལྷུལ་དང་
 འཇམ་མགོན་ལྷ་མའི་ལྷན་ཏུ་དམ་པ་གནས་ནང་དང་། འཇང་རི་ལྷུག་པོར་ཕེབས་
 ཏི་བྲ་འབུ་དཔོན་ཐུན་ཆོགས་བཟུན་འཕེལ་སྤྱིང་གི་ཆོགས་མང་ལ་བདེ་མཆོག་གི་
 དབང་དང་མགོན་པོའི་དབྱིལ་འཁོར་དབང་སོགས་གནང་། འཇམ་མགོན་ལྷ་
 མས་ལྷ་པ་དགུ་བརྒྱུ་ལ་བཞེན་རྫོགས་བརྒྱབས། ས་ཡོས་༡༧༥༥་ལོར་འཇང་ནས་
 སྤར་ཕེབས་སྐབས་ལྷ་བ་བརྒྱད་པའི་ཆོས་བརྒྱ་གཅིག་ལ། དཔོངས་པ་ཞི་དབྱིངས་
 ལྷ་གཟིམས། ལྷ་དགུ་པའི་ཆོས་བཅོ་བརྒྱད་ཉིན་སྐུ་གདུང་དཔལ་ལྷན་སུ་ཕེབས་
 ལྷུ་བ་ནས། གདུང་ཁང་ནང་བཞུགས་སུ་གསོལ་ཏི་གདུང་མཆོད་ཟབ་རྒྱས་ཐུལ།
 སྤོན་ཏུག་ཅན་གྱི་ཆོས་གཅིག་ཉིན་ཐོ་རེངས་སྐྱུ་གི་ཏུས། ལྷ་འཇམ་མགོན་ལྷ་མ་
 དང་ལྷ་དམར་མཆོག་ལྷུལ་བྱང་གིས་ཕག་མོའི་སྤྱོན་སྟེག། །ཨ་འགེམ་ལྷ་མ་ནས་ཞི་
 ཁྲོ་དང་། འདམ་ཐོག་དབུ་སེས་ཀུན་རིག་གི་སྤྱོན་སྟེག་སོགས་ཀྱིས་སྐུ་གདུང་ཞུགས་
 འབུལ་དང་བཅས་ལུལ་དཔོན་ཡོངས་ཀྱིས་དཔོངས་རྫོགས་རྒྱ་ཆེན་བརྒྱབས། རྗེ་
 འདིའི་གསུང་ཙོམ་གྱི་སྒྲོར་ལ་རིན་ཆེན་དབང་རིལ་ཤེལ་གྱི་མཆོད་རྟེན་དང་། རིན་
 ཆེན་རྟ་རི་མ་བཅས་ཀྱི་སྦྱོར་སྟེ་བཀྱིས་ཚུལ། གཞན་ཕན་ལྷ་འོད་གཞོན་རུའི་འཁྲི་
 ཤིང་། དཔལ་ལྷན་རྒྱུད་བཞི་སོགས་གསོ་བ་རིག་པའི་བརྟན་བཅོས་རྣམས་ལས་
 མན་ངག་ཀུན་གྱི་གནད་བཟུས་ཕན་བདེའི་བསེལ་ཟེར་འསྐྱ་བའི་ལྷ་བ་གསར་པ།
 གསོ་བ་རིག་པའི་མན་ངག་མཐའ་དག་གི་སྤྱིང་པོ་སྤྱོགས་གཅིག་ཏུ་བཟུས་པ་མན་
 ངག་ཡོན་ཏན་རྒྱུད་དང་། སྤྱི་མ་སྤོན་ལས་རྒྱུད་གྱི་ལྷན་ཐབས་ཚུལ་ཏུ་བཀོད་པ་
 ཕན་བདེ་ནོར་བུའི་བང་མཛོད། འདི་སྟོང་སྟོང་གཉིས་ལ་སྤོན་བཟུས་ཨེ་མྱ་ཡང་
 ཟེར། ལྷན་ནག་བདུད་ཅིའི་འཕུལ་འཁོར་གྱི་མན་ངག་རྒྱས་པར་བཀོལ་བ། འཕྱི་
 ལུང་གཅིས་བདུས་གྱི་ཞལ་ཤེས་ཏུང་བཟུས། ཅིས་གཞུང་ཉེར་མཁོ་བུམ་བཟང་།
 མའོན་པ་མཛོད་གྱི་འགྲེལ་པ། ཐོམ་གསུམ་ཉེར་མཁོ་བུམ་བཟང་སོགས་བཞུགས།

སྒྲིན་སྒྲིང་ལོ་ཆེན་གྱིས་མཛད་པའི་སྒྲིན་གསུམ་རྣམ་ངེས་ལ། འབྲེལ་པ་ཞིག་ཡོད་
སྟེ་འདུག་ཀྱང་དཔུང། རྗེས་འཛིན་གྱི་སྒྲོབ་ཆོགས་མང་དུ་བསྐྱུངས་བའི་ཁྲོད་དུ་
གཙོ་པོ་ཞུ་དམར་ཆོས་གྲུབ་བྱ་མཆོ། འབེ་ལོ་ལྷ་པ་ཆོ་དབང་ཀུན་ཁྱབ། གྲུབ་ཐོབ་
རྩ་མགིན་མགོན་པོ། ཡིད་ལྱང་འཆོ་བྱེད་ཚུལ་ཁྲིམས་འོད་གསལ། ཀམ་ ཐོག་རྒྱ་
མེད་ཞིང་སྒྲོང་མགོན་པོ། ཀམ་ ཐོག་དགེ་ཆེ་པ་ཆེན་ཆོ་དབང་མཆོག་གྲུབ་སོགས་
ཡིན་ནོ། །

དེའི་ཡང་སྒྲིང་ཀམ་རིན་ཆེན། ཡོངས་གྲགས་གྱི་མཆོན་ལ་ཀམ་ངེས་དོན་
བསྟན་འཛིན་སྒྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཟེར། ཐོད་དུ་ཀམ་རིན་ཆེན་དང་དོན་གཅིག་
འདྲིའི་སྒྲུལ་བརྒྱད་གཉིས་སུ་གྱུར་སྟེ། དང་པོ་འབྲས་ལྗོངས་རྒྱལ་པོའི་སྤྲུལ་སྤྲུ་
འབྱུངས་པ་མེར་དཔལ་སྤྲངས་དཔོན་དུ་མ་གནང་སྟབས། སི་དུ་པརྩ་ཉིན་བྱེད་
དབང་པོས་འབྲས་ལྗོངས་པོ་དཔོན་གྱི་གསེར་ཁྲི་ལ་མངའ་གསོལ། དེའི་སྒྲུལ་
བརྒྱད་རྣམས་འབྲས་ལྗོངས་སུ་བཞུགས། གཉིས་པ་སྟེ་དགེའི་ཆབ་ཆོ་སྤྲུལ་སྤྲུ་
མེད་རིམ་བྱོན་རྣམས་ཡིན་ནོ། །

གསུམ། འབེ་ལོ་ཆོ་དབང་ཀུན་ཁྱབ།

འབེ་ལོ་ཆོ་དབང་ཀུན་ཁྱབ། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཉིས་པའི་ས་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༧༡༥ལོར། རྒྱ་
བ་བརྒྱ་གཉིས་པའི་ནང་། ཡབ་འབེ་སྒྲོལ་མ་མགོན་དང་། ཡུམ་བསོད་ནམས་སྒྲོལ་
མ་གཉིས་གྱི་སྤྲུལ་སྤྲུ། ཐོད་ཆེན་པོའི་ས་ཆ་མདོ་ཁམས་སྤང་དུག་ལས་མདོ་ཁམས་
ཟལ་མོ་སྤང་དང་། སྤང་ཁམས་ཀེ་རེ་སྤང་གི་བར་རུབ་ཟླའི་ཆུ་སྤྲང་ཆེན་པོའི་
དོགས་འགམ། གདན་ས་ཆེན་པོ་འོག་མིན་ཀམ་འི་གཙུག་ལག་ཁང་དང་ལེ་བར་
བྱེད་ཅེས་དང་། ཟུར་མང་དཔོན་དང་ལེ་བར་ཅེས་འགྲུང་བའི་བར་ལག་འབེ་རྩ་
ཉིན་དམ་ཐོབ་སྤང་ཞེས་ལྟའི་དགེ་བསྟེན་འབེ་རྒྱལ་ཆབ་ལ་ལྗོང་བཀྲམ་གྱིས་བདེ་
བར་སྒྲོང་བའི་ཡུལ་དེར་སྤྲུ་འབྱུངས།

ཁམས་སྒྲུལ་ངག་དབང་ཀུན་དགའ་བསྟན་འཛིན་ནས་མཆོན་ཀམ་རྩོ་རྗེ་ཞེས་
གནང་། དགྲུང་ལོ་བརྒྱན་གྱི་ཐོག་ཟུར་མང་ཀམ་བསྟན་འཛིན་དབང་ལྷག་གི་དུང་
དུ་ཡོངས་རྫོགས་ དགེ་བསྟེན་གྱི་སྒྲིན་པ་ཞུས་ཏེ་མཆོན་ཀམ་ཀུན་ཁྱབ་དུ་གསོལ།

དེ་ནས་བཟུང་ཡི་གེ་འབྲི་སྟོན་ནས་བཟུང་བསྐབ་གཉེར་གནང་། དགུང་ལོ་དགུའི་
 ཉིང་བཀྲ་ཤིས་བྱུང་མང་དཔོན་དུ། ཟུང་རིན་པོ་སངས་རྒྱས་རིན་ཆེན་གྱི་བྱུང་དུ་
 བསྐུལ་ནས་ཀར་ལུགས་ཀྱན་རིག་གི་སྐབ་དཀྱིལ་སྟགས་ཆོ་ག་ཆོས་སྦྱོང་པ་ལ་ཆེར་
 གོ་འཛིན་གནང་། དགུང་ལོ་བརྒྱ་གཉིས་ཀྱི་ཐོག་དུ་ཁྱ་པོ་ནས་དགུ་མཐའི་ས་རིས་
 ཀྱི་རི་མོ་བསྐབ་པར་མཛད་ཅིང་བྱེད་ཅིས་ཀྱི་ལྷ་བསྐྱས་དང་ཞལ་ལྷུང་གྲུབ་ཅིས་ཀྱི་
 རི་མོ་བསྐབ་སྟེ་ལི་བྱ་ཆོམ་བསྐྱིག་གནང་། དགུང་ལོ་བརྒྱ་གསུམ་པའི་ཟླ་བ་དང་
 པོར་ཁྱ་པོའི་བྱུང་ནས་ཞལ་ལྷུང་བཤད་སྐྱར་ཉིང་ནས་སྐྱ་ཀ་ལྷ་པའི་ས་རིས་ཀྱི་རི་མོ་
 བསྐབས་པས་བྱང་ཆུད་པར་གྱུར། ཞར་བྱུང་དུ་ཐེབ་སྦྱོར་རིན་འབྱུང་དང་རོ་
 མཆོར་རྟོགས་བྱེད་ཀྱི་རི་མོ་བསྐབས། དེ་ལོའི་བྱེད་གྲུབ་ཀྱི་ལི་བྱ་ཉ་སྟོང་གི་གཟུང་
 ལྷ་བཅས་གཞུང་ལྟར་བཅོས། དགུང་ལོ་བརྒྱ་བཞི་པར་ལྷ་ལྷུང་རི་ཁྲོད་དུ་བསྐྱན་
 འཛིན་སྐུལ་སྐྱ་དང་ཁྱ་པོ་བཅས་པའི་བྱུང་དུ་ཟླ་ཤས་བསྐྱད། གཞུང་དང་རིག་
 གནས་འགའ་ཞིག་ལ་བསྐབ་གཉེར་གནང་། དགུང་ལོ་བཙུང་པའི་ཆུ་བྱི་སྟེ་ལོ་
 ༡༧༩༩ ལོར། བདུད་ཅི་དེལ་དུ་སི་དུ་ཆོས་འབྱུང་ཕེབས་པར་ཞལ་དཀྱིལ་ཐོག་མར་
 མཛལ་ཞིང་ཕྱག་དབང་ཐོབ། དེ་ནས་རོ་ནང་དུ་ཕེབས་ནས་ཟླ་བ་དྲུག་བསྐྱད།
 ཐུན་མཆོམས་རྣམས་སུ་སྐགས་འཆང་སྟེང་པོའི་བྱུང་ནས་ཨ་རྩ་གའི་གཏོ་སྟོར་གྱི་
 ལྷུང་རྣམས་ཁྱེས། དགུང་ལོ་བརྒྱ་དྲུག་པའི་ཆུ་སྐང་སྟེ་ལོ་༡༧༩༩ ལོར་སི་དུ་ཆོས་
 འབྱུང་ཀམ་ལྷ་སྟེང་ཕེབས་པར་མཛལ། ལྷ་སྟེང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་ཐོག་མར་
 འཇམ་དབྱངས་བརྟན་པའི་འཁོར་ལོའི་རྩིས་གནང་དང་། སྐབ་ཐབས་རྒྱ་མཆོའི་
 རྩིས་གནང་རྣམས་དང་། ཀར་ལུགས་བདེ་མཆོག་ལྷ་ལྷ་དང་པག་མོ་ལྷ་ལྷ། ཀྱན་
 རིག་གི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་དབང་རྣམས་ཁྱེས། དགུང་ལོ་བརྒྱ་བརྟན་པའི་ཤིང་རྟག་
 སྟེ་ལོ་༡༧༩༩ ལོར། ཟུར་མང་དགེ་ལྡན་ངེས་ལེགས་སྟིང་གི་ཁྲི་སྐུལ་སྟོ་བཟང་རྣམ་
 རྒྱལ་ལ་པར་སྐྱ་ཀ་ལྷ་པའི་ས་རིས་ཀྱི་རི་མོ་བསྐབས། རྩར་ལ་ཕྱག་ལུགས་པའི་སྐར་
 ཅིས་འགའ་རེ་བསྐབས། དགུང་ལོ་བརྒྱ་དགུ་པའི་མེ་འབྱུག་སྟེ་ལོ་༡༧༩༩ ལོར་ཁྱ་པོ་
 གཞོན་པ་འོད་ཟེར། སྐྱ་གཤེགས་པའི་སྐྱ་རྒྱ་ཕྱག་རྩིས་རྣམས་དགེ་སྟོགས་ལ་འགོ་
 ངེས་བྱས། དེ་ནས་དཔལ་སྐྱངས་སུ་ཕེབས་ཏེ་རྩི་དཔོན་ཀམ་དང་། བསམ་གཏན་

སྐྱ་མཆེད་མངལ། ལོ་དེར་དཔལ་སྤངས་སུ་བཞུགས་ནས་མགོན་པོ་མེད་གྱི་བསྐྱེད་གསོལ་ཆེན་མོ་དེ་སློ་འཛིན་བྱས། ཀར་ལུགས་གྱི་འདོན་ཆོག་རྣམས་ལ་བྱང་ཆུབ་པར་བསྐྱབས། དགྲུང་ལོ་ཉེར་གཅིག་པའི་ས་རྒྱ་ལོ་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༥་པའི་གནམ་ལོ་གསར་ཆོས་གྱི་དཔོ་ལྷའི་ནང་དེར་འཇམ་མགོན་སྐྱ་མ་མཁན་སློབ་སྤྲུགས་མ་དང་། རྗེ་དཔོན་ཀམ་ནས་གྱི་གསང་སྟེ་སྟོན་པ་མཛད་དེ། བྱངས་ཆང་བའི་དགེ་འདུན་གྱི་དབུས་སུ་ཆོག་གསུམ་གྱི་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་ཐོབ། སྤར་གྱི་མིང་དེའི་སྟུན་ལ་ཆེ་དབང་སྤྱར་ཏེ་ཀམ་ཆེ་དབང་ཀུན་བྱུང་ཅེས་མིང་གཞན་ལས་རིང་བ་འདི་གནང་།

དེ་ནས་སི་རུའི་རིན་པོ་ཆེའི་མདུན་ནས་ཞུ་དམར་སྤྱན་སྤེའི་ཡིག་ཆ་ཉར་རྒྱང་སེམས་གཉིས་མེད་གྱི་བྲིད་དང་། ཕམ་ཆེན་གྱི་ཡིག་ཆ་ཉར་སློབ་དཀར་ཆེ་བྲིད་དང་། རིག་འཛིན་ཆེན་པོའི་བདེ་ཆེན་ཁིང་སྦྱང་གི་བྲིད་རྣམས་དང་། སྟོན་རག་མེ་ལོང་མའི་དོགས་གཅོད་ཐར་ཐོར་ཞུས། དེ་ནས་རྒྱལ་མོ་རྩོད་གི་ཆ་ཀོར་རྒྱལ་པོས་འཕོད་པ་ཉར་རྒྱལ་རྩོད་ཀུ་ལྟུ་བྱ་ཐེབས། དགྲུང་ལོ་ཉེར་གཅིག་པའི་ས་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༥་ལོར་རྒྱལ་རྩོད་བསམ་གཏན་དགོན་དང་། ཁོ་རྒྱ་བྱ་དགོན་སོགས་སུ་ཐེབས། དགོན་སྟེ་དེ་དག་གི་ཤུ་བཅུན་རྣམས་རབ་བྱུང་གི་ཕྱི་མ་པ་གནང་ཁིང་། ཀར་ལུགས་པའི་འདོན་ཆོས་རྣམས་སློ་འཛིན་བྱེད་བཅུག རྒྱལ་རྩོད་ཀུ་སྤྱོད་རིང་གི་འདྲེས་བརྗོལས་པའི་སྐྱ་སེར་མང་པོ་གདོན་ནད་གྲོལ་བར་བྱས། གདུལ་བྱ་པལ་ཆེར་ལ་དབང་ལུང་དང་། ཆོས་བྲིད་གནང་། སྤར་དཔལ་སྤངས་སུ་ཐེབས་ཏེ་བསྟན་དོན་ཁོ་ནས་རུས་འདའ་བར་མཛད།

དཔོན་ཀམ་བསམ་འཕེལ་སྐྱ་གཤེགས་སྐབས་དཔོན་བསམ་གཏན་ལུགས་རར་བཞུགས་པར་སྐྱ་མདུན་བཅར་ནས་ཐུགས་གསོས་རྒྱ་ཞིག་ལུལ། ལོ་དེའི་དབྱིད་ཀར་རྗེ་དཔོན་ཀམ་འེ་རྒྱང་ནས། ཆགས་མེད་པའི་སྦྱང་དཀྱིལ་བཅུ་གཉིས་གྱི་དབང་དང་། ཉིད་གྱིས་མཛད་པའི་ཕྱི་མ་གསུམ་གྱི་ལུང་རྣམས་ཞུས། དེ་ནས་སྤར་ཡང་ཇམ་ཐང་དང་རྒྱལ་རྩོད་སོགས་སུ་ཐེབས་ཏེ་ཡུལ་སོ་སོའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་སྟོན་གྲོལ་གྱི་ལམ་ལ་བཀོད་པས་དད་བྱས་ཆོད་མེད་ཐོབ། རུས་དེར་ཆེ་འདུ་རུའི་(成都) འགྲལ་པ་ཡུ་ནན་རུ་སོང་བའི་རག་ལས་ལྷ་ཁབས་རྣམ་གཉིས་

འངར་ཡུལ་དུ་ཐེབས་པའི་ས་སྟག་ ༡༧༥༠ལོར་ཡིན་པར་འདྲ། སྐད་ཆ་གསལ་པོ་
 ཐོས། དེ་ནས་སུན་ཆོགས་ཇོང་དུ་ནམ་རྒྱལ་སྤེང་གི་ཀར་དགོན་བཅུགས། བཅུན་
 བྲལ་བརྒྱ་བརྒྱུས། ཀར་ལུགས་པའི་འདོན་ཆོག་སྤྱི་རྒྱལ་ཉེར་མཁོ་ནམས་དང་། ཀར་
 མིང་ཞི་ཁྱོ་ཐོས་ཐོས་ཀྱི་དབང་ལུང་བྱས། བེར་ནག་ཅན་གྱི་མགོན་ཁང་བཅུགས།
 རྟེན་གཏོར་ཟངས་མ་བརྩུང་སྤེ་དབུལ་གྱི་རྒྱན་སོགས་བཅོས། དེ་དང་སྟབས་
 གཅིག་དུ་རྒྱལ་རོང་ཤུ་རྩ་དགོན་གྱི་རྟེན་གཏོར་ཡང་བཅོས།

དགུང་ལོ་ཞེ་གཅིག་པའི་ས་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༠ལོར་སྐ་ཁྱེ་སྤྱེ་མདོར་ཐེབས་སྐབས་
 དཔལ་ཐང་ནས་འདན་གཞུང་དུ་ཆས་ཏེ་དུན་ཐང་དུ་དཔོན་བསོད་ནམས་མགོན་
 པོ་དང་མཇུལ། དེ་ནས་མེ་རེ་དགོན་གྱི་ཁང་པ་ཞིང་སོགས་ཅིས་སྤངས་ཏེ་ནམ་
 རྒྱལ་མིང་དུ་སྤྱེབས། རུས་དེར་རྩེ་དཔོན་ཀམ་ཞིང་དུ་གཤེགས་པའི་སྐད་ངན་ཐོས།
 དེ་ནས་ཆོས་ལ་བརྒྱད་དེ། ཤར་དཔལ་སྤངས་དགོན་དུ་འངམ་མགོན་བླ་མ་དང་
 མཇུལ། ཐོག་མ་ཉིད་ནས་རྒྱ་ཅིས་གསར་འབྱུར་སྐོར་གྱི་ཆོ་ཅིས་སོགས་ཀྱི་དཔེ་ཆ་
 གནང་སྤེ་ཅིས་སྐོར་གྱི་དྲི་བཤད་འགའ་རེ་གནང་བྱང་། འབྲས་ཅིས་སྐོར་དང་བག་
 ཅིས་སྐོར་སོགས་གསར་བརྒྱུར་བྱས། དེ་ནས་རྒྱ་ཡི་མཁས་པ་ཆེན་པོ་རོ་ལྷ་གསན་
 གསེན་གྱིས་བསྐྱེགས་པའི་ས་དབྱུང་སྐོར་དཔེ་བྱ་རིས་བཅས་ཀྱི་སྐོར་ཤུ་རྩེ་ཀ་གཅིག་
 ཀྱང་གསར་འབྱུར་བྱས། གཞན་ས་དམིགས་སྐོར་གྱི་ཤུ་རྩེ་གཅིག་གི་མཚུབ་བྲིད་ཀྱང་
 གནང་། འདི་ཡན་ཀྱན་བྲལ་ཉིད་གྱིས་མཛོད་པའི་རང་ནམ་ལ་གཞིར་བབྱང་ནས་
 བཀོད་པ་ཡིན། འདི་མན་ཡུལ་མི་དང་དགོན་པའི་བླ་སྤྱུལ་དག་གིས་ངག་སྒྲོས་
 ལྟར་ཅུང་ཟད་སྒྲོས་པར་བླ་མ་འདི་ནི་རིགས་ལམ་ལ་ཐུགས་མཉེས་པོ་ཡིན་སྟབས་
 དུས་རྒྱུན། སི་དུ་ཆོས་འབྱུང་ལ་ཡང་རིགས་ལམ་གྱིས་ཚོད་པ་སྒྲོང་གི་ཡོད་པ།
 མཆེད་གྲོགས་ཉམས་ལེན་ཅན་ནམས་ལའང་། རྟག་པར་ཉམས་སད་པའི་ཆེད་དུ་
 ངན་སྒྲུས་དང་། ཁ་བཤད་སོགས་གྱིས་ཉམས་ལེན་གནད་སྤྱིན་ཡོད་མེད་བརྟག་
 ཅིང་ཡོད་ཅིས་ཟེར། སི་དུ་ཆོས་འབྱུང་སྤྱེ་གཤེགས་པ་དང་སྤྱེ་གཏུང་མཆོད་རྟེན་
 བཞེངས་རྒྱུའི་ལས་ལ་ཐུགས་བཙོན་ཆེན་པོར་གནང་། སི་དུའི་རང་ནམ་གྱི་ཚོམ་
 འཕྲོ་དེའི་མཚུག་བསྐྱངས། ཁོང་གིས་མཛོད་པ་གཙོ་བོར། སྤྱེ་ཆོ་གང་པོ་སི་དུ་ཆོས་

འབྱུང་གི་ཕྱིན་ལས་པ་གཙོ་བོར་གནང་ཞིང་། ཅིས་དང་། སྒྲ་རིག་པ། རིག་ལམ་
 སོགས་ལ་ལྷག་པར་མཁས། གསུང་རྩོམ་སྒྲིང་ལ། ཀམ་ཆང་ཆོས་འབྱུང་རབས་
 འབྱམས་ནོར་བུའི་ལྷ་ཤེལ། ཀུན་རིག་དང་། མི་འབྲུགས་སོགས་ཀྱི་ཆོ་གའི་རྣམ་
 བཤད་སྒྲ་ཆོགས། གྲུབ་མཐའ་སོ་སོའི་བཞེད་ཚུལ་གྱི་རྣམ་གཞག །པའ་ཆེན་དཔལ་
 ལྷན་ཡེ་ཤེས་དང་སྤྱོད་མོལ་བྱས་པའི་བྱིན་གྱིས་སོགས་བརྗོད་བྱ་བྱུན་གྱི་བྱུང་ཆོས་
 ཡོད་པའི་གསུང་རྩོམ་འགའ་ཞིག་བཞུགས་ཡོད། ལུག་ལུགས་ཅིས་ཀྱི་བསྟན་བཅས་
 བེ་དཀར་ལ་དགག་པ་ཞིག་ཡོད་པར་གསུངས། གཡུ་ཐོག་རྒྱིང་མའི་རྣམ་ཐར་
 བཀའ་རྒྱ་མ་ལ་དགག་པ། གསོ་བ་རིག་པའི་ཁོག་དབུབ་བཅས་མཐའ་དབྱེད་སྒྲིང་
 མང་པོ་ཞིག་ཡོད། ཁོ་བོའི་སྒྲ་མའི་གསུང་རྒྱན་ལྟར་ན། སི་རུའི་ཡང་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་ཀྱིན་
 བྱེད་དབང་པོ་སྐུ་འཁོར་རྣམས་དང་འབྲེལ་བ་ཡག་པོར་མ་ཆགས་པར་དགོན་པ་
 ལས་ཟུར་རུ་ཐོན་ཏེ་དགོན་པའི་སྤྱོད་སྤྱོད་གས་དེར་ཆུ་མིག་འགོ་མ་བེར་བའི་ཆུ་འགོ་
 ཞིག་ཡོད་པ་དེར་སྐུ་ཆེའི་མཆོག་མ་རྩལ་མ་རྩལ་བར་སྐུ་མཆོམས་བཞུགས། ཁོང་དགོང་
 མོར་གཟིམ་པའི་སྐབས་སུ་རི་འགོ་དེ་ནས་མར་དགོན་པའི་ཆུ་ཁར་མགོ་གཏད་དེ་
 གཟིམ་ཞིང་ཡོད་པར། དགོན་པའི་སྒྲ་གྲག་ལྷན་རྣམས་ཀུན་བྱབ་གྱིས་དགོན་པ་ལ་
 མཐུ་བཏང་ཞིང་ཡོད་པར་དོགས་ནས། དགོན་པ་འདི་ཁྱོད་རང་གི་སྒྲ་མའི་དགོན་
 པ་ཡིན་སྐབས་མཐུ་ཐོར་མནན་གཏད་སོགས་བྱ་མི་རུང་བའི་བསྐྱབ་བྱ་བྱས་པར།
 ཁོང་གིས། ཁོ་བོ་མི་ཆོ་གཅིག་ལ་ང་རང་གི་རྩ་བའི་སྒྲ་མ་ལ་རྒྱབ་བསྟན་མ་ཚུང་།
 དེས་ན། ད་ལྟ་སྒྲ་མའི་སྐུ་གདུང་དགོན་ནང་རུ་བཞུགས་སྐབས་ངས་མགོ་བོ་དེར་
 གཏད་དེ་ཉལ་ཞིང་ཡོད་ཅིས་གསུངས་པ་རེད། ཅིས་བཤད་སྒྲོལ་ཡོད་འདུག །སྐུ་
 གཤེགས་པའི་རྗེས་སུ། སྐུ་གདུང་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་པ་ཡུལ་ཟུར་མང་རྩོད་དགོན་རུ་ཡར་
 གདན་འདྲེན་བྱས་པ་རེད་ཅིས་གསུངས།

དེ་ལྟར་སི་རུ་ཆོས་འབྱུང་སྐུ་གཤེགས་པའི་རྗེས་སུ་འབྲེལ་ཆོ་དབང་ཀུན་བྱབ་
 སྐུ་གོང་མའི་ཡང་སྤྱོད་སྐུ་འཁོར་དང་མ་འཆམ་པ་དང་། ལྷག་པར་པ་སྤྱོད་ཀྱིན་བྱེད་
 དབང་པོ་ལ་སི་རུ་ཆོས་འབྱུང་ལྟ་བུའི་སྤྱོད་རིག་གི་རྣམ་དུ་བྱེད་མེད་པ་དགོངས་
 པའི་སྤྱོད་མ་དགེས་པར་བྱུང་ཚུལ་ལ་བརྟགས་ན། ཁོང་སི་རུ་ཆོས་འབྱུང་སྐུ་

གཤེགས་རྗེས་དུས་ཡུན་རིང་ཙམ་ཞིག་ཞལ་བཞུགས་ཡོད་པར་གསལ། དེས་ན་
ཕལ་ཆེར་སྤྱི་ལོ་༡༧༧༠པའི་ནང་ཙམ་ཞིག་ལ་སྤྱི་གཤེགས་ཡོད་པར་འདྲ།

བཞི། སྤྱིང་སྤྱན་བཀྲ་འབུམ་པ།

སྤྱིང་སྤྱན་བཀྲ་ཤིས་འབུམ་པ་ནི། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཉིས་པའི་མེ་ཏྲ་སྤྱི་ལོ་
1726ལོར། ཁམས་སྡེ་དགའི་རྒྱ་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྱིང་ཁོག་ཅིས་པའི་འབྲོག་སྡེ་དེར་སྤྱི་
འབུངས། སྤྱི་རྒྱུད་དུའི་དུས་ནས་ཤེས་བྱ་རིག་པའི་གནས་ལ་མཁས་པར་བསྐྱབས།
ཁྱད་པར་དུ་དགྲུང་ལོ་བརྒྱ་གཉིས་ནས། དཔལ་སྤངས་དགོན་དུ་མེགས་ནས་ཀྱན་
མཁུན་སི་དུ་ཆོས་ཀྱི་འབྱུང་གནས་ཀྱི་ཞབས་ལ་གདུགས་ཏེ། གསོ་བ་རིག་པ་གཙོ་རྒྱུ་
བྱས་པའི་རིག་པའི་གནས་ཀྱན་གྱི་གཞུང་གདམས་དང་བཅས་པ་མཐར་ཕྱིན་པར་
སྤྱུངས། སྤྱི་ཆོ་གཅིག་ལ་གསོ་བ་རིག་པས་འཕྲོ་དོན་གཙོ་བོར་མཛད་ཡོད་པ་ནི།
ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་སྤྱི་རྒྱུད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ཤེལ་དཀར་མེ་ལོང་གི་མཆོག་བྱང་དུ།
ཤར་རྒྱའི་རྒྱ་རྒྱུད་དཔལ་ལོ་འབབ་དོགས། སྤྱིད་པོ་ཞེས་པའི་བཀྲ་ཤིས་ཐང་མོ་
ཆེར། བྱབ་ཆེན་ས་ཙམ་ཡི་གདན་ས་དང་། སྤྱིང་རྗེ་གེ་སར་འབྱུངས་གནས་ལྷན་
ཅིག་འདྲེམས། དེ་དང་ཤིན་དུ་ཉེ་བའི་བྱང་ཤར་ན། གསོ་རིག་ལ་སོགས་སྐུལ་
བསྐྱན་ཁང་བཟང་ཆེར། རྩོགས་ལས་རྣམ་པར་སྐུལ་བའི་སྐུལ་མཆོན་ཅན། མི་རྒྱུབ་
སྤྱིད་པའི་ཆེ་མོར་སྤྱོད་ས་ལྟས་པ། དཔལ་སྤངས་བྱབ་བསྐྱན་ཆོས་འཁོར་སྤྱིང་
བཟང་པོར། འཇམ་མགོན་སི་དུ་ཐམས་ཅད་མཁུན་གཟིགས་དུང་། བརྒྱ་གཉིས་
ལོན་ནས་གསོ་རིག་ལ་སྤྱུངས་པ། སྤྱིང་སྤྱན་ཆན་པོ་བཀྲ་ཤིས་པས་སྤྱུར་རོ། །ཞེས་
གསུངས། བཀྲ་འབུམ་རྒྱུད་བཞི་དཀའ་འགྲེལ་གྱི་བྱང་ཆོས་གཙོ་བོར། རྒྱུད་བཞིའི་
ནང་གི་དཀའ་གནད་མཁས་པ་གཞན་གྱིས་སྒྲོ་འདོགས་མ་ཆོད་པའི་རིགས་རྣམས་
ཀྱན་མཁུན་སི་དུ་ཆོས་ཀྱི་འབྱུང་གནས་ཀྱི་ཞལ་རྒྱན་ལྷར་གསལ་གནང་ཞིང་། ཀྱན་
གྱི་ཤེས་སྤྱི་བའི་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་གཞུང་དོན་རྣམས་ལ་འགྲེལ་བཤད་གྱིས་ངལ་བ་
མ་གནང་པའི་མིང་དོན་མཆོངས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་ཞིག་རེད། དེ་ཡང་རྩ་རྒྱུད་ཀྱི་
འགྲེལ་པ་ལོར་བུའི་ཤལ། བཤད་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ཉི་ལྔའི་འཁོར་ལོ། མན་
ངག་རྒྱུད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལོར་བུའི་དོ་ཤལ། སྤྱི་མ་རྒྱུད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ཤེལ་དཀར་མེ་

ལོང་བཅས་ཤིན་ཏུ་ཁྱད་སྤངས་དག་པ་ཞིག་མཛད་པ། དེ་དག་བསྟོམས་པའི་མིང་ལ་
 སྤིང་སྒྲན་བཟ་འབྲུམ་པའི་རྒྱད་བཞིའི་དཀའ་འགྲེལ་ཞེས་ཟེར། རྒྱད་འགྲེལ་དེ་ནི་
 དགུང་ལོ་གྲ་གསུམ་པའི་ས་འབྲུག་སྟེ་སྟེ་ལོ་1808ལོར་དབུ་བཅུ་མས་ཤིང་། དགུང་
 ལོ་གྲ་ལྔ་པའི་ལྷགས་རྟེ་སྟེ་སྟེ་ལོ་1810ལོར་གང་རྒྱད་བཞི་གའི་འགྲེལ་པ་ཡོངས་སུ་
 རྟོགས་པར་གྲུབ་པ་ཡིན། དེ་ནི་རྒྱལ་བ་ཀམ་པ་བདུད་འདུལ་རྟོ་རྟེའི་བཀའ་ཡིས་
 སྤུལ་མ་ལ་བརྟེན་ནས། སི་ཏུ་ཆོས་ཀྱི་འབྱུང་གནས་ཀྱི་གསོ་རིག་གི་ཞལ་རྒྱན་གང་
 བཞུགས་ནམས་ཡི་གེ་བཀོད་པ་ཞིག་ཡིན་པ། སྤེམ་རྒྱད་འགྲེལ་གྱི་མཛུགས་བྱང་དུ།
 འདིའང་རྒྱལ་ཀུན་སྤྱགས་རྟེ་གཅིག་ཏུ་བསྟུས་པའི་སྤོན་ལས་ཀྱི་བྱེད་པོ། ཀམ་པ་
 བཅུ་གསུམ་པ་བདུད་འདུལ་རྟོ་རྟེའི་ཞལ་སྤྲུལ་ནས། འཇམ་མགོན་སི་ཏུ་ཐམས་ཅད་
 མཁྱེན་གཟིགས་ཀྱི། གསོ་རིག་ཞལ་ཤེས་གང་ཡོད་སྟོགས་གཅིག་ཏུ་སྤྲིགས་དགོས་
 ཞེས་བཀའ་ནན་གནང་བ་ལྟར། རང་ལོ་གྲ་གསུམ་པ་འབྲུག་ལོ་ལ་མགོ་བཅུ་མས་
 བས་གྲ་ལྔ་པ་ལྷགས་རྟེའི་ལོ་ལ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དགུང་ལོ་གྲ་ལྔ་པར་རྒྱད་བཞིའི་འགྲེལ་པ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་ཡོད་པ་དཀའ་འགྲེལ་
 གྱི་མཛུགས་བྱང་དུ་གསལ། དེ་ནས་དགུང་ལོ་གང་ཅམ་བཞུགས་ཡོད་པ་ད་ཕན་
 རམ་ཐར་མ་རྟེན། །

ལ། ཀམ་སྤོན་ལས་རབ་རྒྱས།

ཀམ་ངེས་དོན་བསྟན་འཛིན་སྤོན་ལས་རབ་རྒྱས་ནི། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་
 ལྷགས་པོ་སྟག་སྟེ་སྟེ་ལོ་1770ལོར་མདོ་ཁམས་སུ་སྤྱུ་འབྱུངས། མཚན་གཞན་ཀམ་
 པ་རིན་ཆེན་ནམ་ཀམ་རལ་ལྷ། རྒྱལ་དབང་ཀམ་པ་བདུད་འདུལ་རྟོ་རྟེའི་ཀམ་
 ངེས་ལེགས་བསྟན་འཛིན་གྱི་ཡང་སྤྱིད་ཏུ་ངོས་འཛིན་མཛད། ཁོང་རྒྱུད་དུའི་དུས་
 དཔལ་སྤྱངས་དགོན་ཏུ་གྲ་བ་བྱས། དཔོན་རྒྱན་ཀམ་བསམ་གཏན། འབེ་ལོ་ཆོ་
 དབང་ཀུན་ལྱབ། སྤིང་སྒྲན་བཟ་འབྲུམ་པ་སོགས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་དགེ་བའི་
 བཤེས་གཉེན་མང་པོ་བསྟེན་ནས། མདོ་སྤྱགས་རིག་གནས་ཐམས་ཅད་ལ་མཁས་
 པར་བསྟུབ། ལྱད་པར་དུ་སི་ཏུ་པད་མའི་ཉིན་བྱེད་དོན་བརྒྱད་ཀྱི་སྤྲུལ་ཐར་བསྟེན།
 ཁོང་གིས། དཔལ་སྤྱངས་སྤུབ་བསྟན་ཆོས་འཁོར་སྤིང་དུ་གསོ་རིག་སྟོབ་གཉེར་བ་

ནམས་ལ་གསོ་དབྱང་གཞུང་དང་། ལག་ལེན་བསྐྱབས་ཏེ་གསོ་རིག་མཁས་པ་མང་
 བོ་གསོ་སྦྱང་མཛད། ཤིང་ཡོས་ཏེ་སྤྱི་ལོ་1795ལོར། ཟླ་དགེའི་རྒྱལ་མོ་སྐ་རྩེ་བཟའ་
 ཆོ་དབང་ལྷ་མོའི་བཀའ་ལྷན་ལྷང་ར་ལྷ་སྤྱུ་འཆི་མེད་དགའ་ཚལ་དུ་དབུལ་ཆུ་བཙོ་
 བཀྲ་ཆེན་མོ་དང་། རིན་ཆེན་གང་སྦྱར་རིལ་ནག་ཆེན་མོ། རིན་ཆེན་མང་སྦྱར་
 ཆེན་མོ་སོགས་ཕྱག་ལེན་མཛད། དེ་སྐབས་སློབ་མའི་གཙོ་བོ། འཆོ་བྱེད་ཀམ་ཆོ་
 དབང་རབ་བརྟན་སོགས་ཡོད། དེའི་ཕྱིར་ལོར་མེ་འབྲུག་སྤྱི་སྤྱི་ལོ་1796ལོར། ལྷ་ར་
 མའི་འཕྲོ་སྤྱོ། ཟླ་དགེའི་རྒྱལ་སྐུ་ཆོ་དབང་རྩོ་རྩེ་རིག་འཛིན་དང་། རྒྱལ་མོ་ཆོ་
 དབང་ལྷ་མོ་གཉིས་ཀྱིས་སྦྱོན་བདག་ཞུས་ཏེ། ཟླ་དགེའི་ལྷགས་ར་དགོན་དུ་རིན་
 ཆེན་དབང་རིལ་ཤེལ་དཀར་མཆོད་རྟེན་དང་། རིན་ཆེན་དབང་རིལ་རྟ་རི་མ།
 རྩ་བས་མ་འཕེལ། གླ་ཤེལ་ཆེན་མོ་སོགས་བསྐྱ་སྦྱར་ཕྱག་ལེན་མཛད། དེའི་དུས་
 ལུ་སློབ་མ་གཙོ་བོ། དུང་འཆོ་པ་བསོད་ནམས་ཞེས་པ་སོགས་ཡོད། གསོ་རིག་གི་
 བརྟན་བཙོས་སྒོར། དབུལ་ཆུ་བཙོ་བཀྲ་ཆེན་མོ་དང་རིན་ཆེན་སྒོར་གྱི་ཉེར་མཁོའི་
 ལག་ལེན་གཞན་ཕན་རྩེ་འོད་གཞོན་རུའི་འཁྲི་ཤིང་ ཞེས་པ་དང་། 《རིན་ཆེན་
 དབང་རིལ་རྟ་རི་མའི་སྦྱར་སྤྱོ་གཞན་ཕན་རྩེ་འོད་འཛུམ་པའི་འཁྲི་ཤིང་》སྦྱར་སྦྱར་
 ལག་ལེན་《འཆི་མེད་ནོར་བུའི་ཕྱིང་བ་》དང་། དེའི་བུ་ཡིག་གི་ཆུལ་དུ་ལྷན་ཐབས་
 《མན་དག་སྦྱིང་གི་ལོར་བུ་》 《མན་རྒྱུད་གསལ་བྱེད་ཕན་བདེའི་སྒོ་འབྱེད་སྤྱོ་
 མིག་》དཔལ་ལྷན་རྒྱུད་བཞིའི་དཀའ་འབྲེལ་ཁྱུང་དུ་《རྒྱུད་དགོངས་རབ་གསལ་》
 སོགས་གསོ་བ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་དུ་མ་མཛད་ནས་གསོ་བ་རིག་པའི་བརྟན་
 པར་མཛད་རྩིས་སྒྲ་ན་མེད་པར་འཛིན་པར་མཛད་ཡོད་དོ།།འདས་ལོ་མ་གསལ།།

དུག ཟླ་དགེའི་སྤྱ་སྦྱར་ཆོས་གྲགས་རྒྱུ་མཆོ།

སྤྱ་སྦྱར་ཆོས་གྲགས་རྒྱུ་མཆོ། ཁོང་གི་འཁྲུངས་ལུལ་དང་། འཁྲུངས་དུས། ཡབ་
 ཡུམ་སོགས་གང་ཡིན་ཞིབ་པར་འཁོད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་མ་རྟོན། རྫོང་སར་
 འཇམ་དབྱངས་མཁྱེན་བཙུང་འོད་དབང་པོའི་གསུངས་ལས། ཁོ་པོའི་ཡོངས་འཛིན་
 ཆེན་མོ་རྩམ་གྱིད། ཞེས་གསལ་བ་ལ་བརྟགས་ན་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བརྒྱ་དགུ་པའི་
 ནང་ཕྱོན་ཡོད་པར་ཤེས་ཐུབ། ཁོང་གིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་གི་བརྟན་བཙོས་

དག་ལས་རྒྱུ་རྩེ་རྩལ་ནས་གསོ་རིག་ལ་སློབ་གཉེར་གནང་ཡོད་པ་དང་། ས་སྐྱ་
 རོར་པའི་ཆོས་སྒྲོན་ཞུགས་པའི་རབ་བྱུང་ཞིག་ཡིན་པ། ཟླ་དགེ་ས་སྐྱུང་ཆེན་པོའི་
 སྐྱ་སྐྱན་པ་ཡིན་པ་སོགས་གསལ། གསོ་རིག་གི་བརྟན་བཅོས་ཀྱང་《ནད་སྐྱན་སྒྲོན་
 པའི་ཉམས་ཡིག་》དང་། 《དུལ་རྒྱ་བཙོ་བཀྱ་ཆེན་མོའི་བེན་བྱིས་》དང་། 《སྐྱགས་
 ཁམས་ཐལ་བཟོའི་བེན་བྱིས་》 《རིན་ཆེན་རིལ་ནག་ཆེན་མོའི་སྐྱར་ཐེབ་བེན་བྱིས་》
 《རིན་ཆེན་ཆ་སྐྱར་གྱི་ལག་ལེན་བེན་བྱིས་》 《བྱིས་བཅོས་གྱི་སྐྱར་》《སྐྱན་རྣམས་
 རིང་འཛོའི་བེལ་མངར་》 ཞེས་སོགས་སྐྱན་གྱི་ཕྱག་བཞེས་སྐབས་བདེའི་སྐྱར་མང་
 པོ་ཡོད་འདུག །

བརྒྱུ། །རྩ་དཔལ་སྐྱལ་འཛིགས་མེད་ཆོས་གྱི་དབང་པོ།

རྩ་དཔལ་སྐྱལ་དང་། འཇུ་མི་པམ་རྣམ་གཉིས་ནི་ཐོག་མར་རྒྱུ་རྩེ་རྩལ་
 ནས་སྐྱགས་མེད་གྱི་དཔོན་ཟླ་འགྲིམས་ཞིང་། རིས་མེད་གྱི་མཁས་གྲུབ་རྩ་མར་
 བཞེན་ནས་མདོ་སྐྱགས་རིག་གནས་དང་བཅས་པར་མཁས་པའི་མཆོན་སྟན་རྒྱས།
 བར་རྩ་སྐྱབ་པ་དང་ཉམས་ལེན་མཛད་པས་འཛིག་ཉེན་གྱི་སྤང་རྒྱལ་ཐམས་ཅད་
 ལ་ངེས་འབྱུང་དང་། ཞེན་ལོག་སྐྱེས་པས་གནས་གཅིག་རྩ་འཛིན་པའི་དཔོན་ཟླ་
 དང་། ས་ཡུལ་སོགས་སྤངས་ཤིང་སྐྱགས་མེད་གྱི་རྒྱལ་ཁམས་འགྲིམས་ཏེ་གནས་
 རིས་མེད་གྱི་བྱ་བལ་པར་གྱུར། མཐར་གནས་དང་ཡུལ་གྱིས་སྒྲོས་པས་མ་བཅིངས་
 པ་བྱ་རྒྱུ་ཐོག་ནས་འཕུར་པ་བཞེན་སྐྱར་མི་སྟོག་པའི་ས་ལམ་སྐྱགས་པའི་གྲུབ་པའི་
 གོ་འཕང་མཐོན་པོར་གཤེགས་པ་ཡོངས་གྲགས་ཡིན། དེས་ན་དམ་པ་འདི་གཉིས་
 སྐྱ་བཞུགས་པའི་ཆོ་བདག་རྩ་བཟུང་བའི་དཔོན་གནས་མེད་པ་དང་། སྐྱ་གཤེགས་
 པའི་རྩལ་སྐྱ་ཡང་སྤྱད་བཅད་གཅོད་སོགས་གྱི་སྒྲོས་པ་བྱེད་སྟོལ་བྱུང་མེད། འོན་
 ཀྱང་དེར་རྩལ་ཆོས་གྱི་ཆོང་རའི་ཁྲོད་རྩ་རྩ་དཔལ་སྐྱལ་དང་། འཇུ་མི་པམ་རྣམ་
 གཉིས་གྱི་སྐྱལ་སྐྱ་ནི་ཁོང་གི་ཁྱི་འབྲམས་ལས་ཀྱང་མང་བ་ཅིག་མཐོང་རྒྱུ་འདུག་པ་
 འདི་དག་ནི། སྐྱེས་ཐོབ་གྱི་ཤེས་རབ་དང་། སྐྱུང་སྐྱབས་གྱི་ཡོན་ཏན་གང་ཡང་
 མེད་པ་དམ་པ་འདི་གཉིས་གྱི་མཆོན་སྟན་ལ་ཞབས་འདེན་ཞུ་མཁན་ཁོ་ན་མཐོང་།
 རྩ་དཔལ་སྐྱལ་རིན་པོ་ཆེའི་ལོ་རྒྱུས་གནད་བརྩམས་ནི། གཟན་དཀར་མཆོག་སྐྱལ་

ཐུབ་བརྟན་ཉི་མས་མཛད་པའི། རྩ་དཔལ་སྤུལ་གྱི་ནམ་ཐར་མདོར་བསྐྱས་ལས།
དཔལ་སྤུལ་ཨོ་རྒྱན་འཛིགས་མེད་ཚོས་གྱི་དབང་པོ་ནི། རབ་བྱུང་བརྒྱ་བཞི་པའི་
ས་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་1808ལོར་ཁམས་བྱང་འབྲོག་དགེ་ཅེ་རྩ་ཁའི་སྡེར་གཏོགས་རྒྱལ་
ཐོག་ཅེས་པའི་གདུང་ལས་སྤྱུ་འབྲུངས། རྩོམ་ཆེན་འཛིགས་མེད་སྤུལ་ལས་འོད་
ཟེར་གྱིས་དཔལ་དགེ་བསམ་གཏན་ཐུན་ཚོགས་གྱིས་སྤུལ་སྤྱོད་ལོ་འཛིན། ཨོ་རྒྱན་
འཛིགས་མེད་ཚོས་གྱི་དབང་པོ་ཞེས་མཛན་གསོལ། སྤུལ་རྒྱུང་བྱའི་དུས་ནས་ཡི་
གོ་འབྲི་སྟོག་ནམས་ཚོགས་མེད་དུ་མཐུན། མཁན་ཤེས་རབ་བཟང་པོ་ལས་རབ་དུ་
བྱུང་། རྩོམ་ཆེན་འཛིགས་མེད་སྤུལ་བཟང་དང་། འཛིགས་མེད་རོ་མཛར། རྒྱལ་
སྤུལ་གཞན་ཕན་མཐའ་ལས་སོགས་གྱི་བྱང་ནས་རལ་གསོ་སྟོར་གསུམ་དང་། སྤྱོད་
འབྲུག་ཁྱེ་རྒྱུད་གསར་བ་སྟོང་པོ་སོགས་མདོ་སྟགས་གྱི་གཞུང་མང་པོ་དང་། རིག་
གནས་བཅས་གསན། ཞེ་ཆེན་དཔོན་སྤུལ་མཐུ་སྟོབས་ནམ་རྒྱལ་ལས་བཀའ་འགྲུར་
ལུང་དང་སྤྱི་རིག་པ་གསན། བཀའ་བརྟན་འགྲུར་རོ་ཅོག་དང་། རྟིང་མའི་ཀུན་
མཐུན་ཡབ་སྐུ་ས། ས་པཌ། རྩོམ་ཆེན་ཁ་པ་སོགས་གསར་རྟིང་སྤྱོད་ཆེན་ནམས་གྱིས་
ལེགས་པར་བཤད་པའི་གནས་མཐའ་དག་ལ་གསན་བསམ་སྟོགས་མེད་དང་དཔེ་
གཟིགས་རྟག་འགྲུས་སུ་མཛད་པས་མཁས་པའི་པ་རོལ་དུ་སྦྱིན། འཛིགས་མེད་
རྒྱལ་བའི་ཐུ་གྱ་ལས། སྟོང་ཆེན་སྟོང་ཐིག་གི་སྟོན་འགྲའི་ལམ་བུ་བྱིད་སྤྱོད་ལན་
གངས་ཉེར་ལྷ་གསན་པ་མ་ཟད། བྱིད་རྒྱུད་དེ་སྟོང་ཐིག་གྲུབ་པར་མཛད། གཞན་
ཡང་ཁྱེ་རྒྱུད་དང་རྩོགས་ཆེན་གྱི་བྱིད་སོགས་དང་། སྤྱོད་འགྲུར་བཀའ་མའི་ཚོས་
སྟོར་ནམས་མང་དུ་གསན། མདོ་མཐུན་བཅེ་ཡེ་ཤེས་རྩོམ་ཆེན་སྤུལ་ཞུགས་
ཐབས་གྱི་སྤྱོད་པས་རིག་པ་བཅར་པོག་གི་ཚུལ་དུ་རོ་འཕྲོད། སྟོང་ཆེན་སྟོང་ཐིག་
གི་ཁྱེ་རྒྱུད་གི་བྱིད་རྒྱུད་རྒྱུན་རིང་དུ་བསྐྱུངས། རྩོགས་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་མེ་འགྲུར་
ནམ་མཁའི་རྩོམ་སོགས་ལས་ཚོས་གྱི་བདུད་ཅི་མཐའ་ལས་པ་བཞེས། རྩ་དམ་
ཡང་དཔེན་གཤིན་རྩོམ་སྤུལ་སྤྱོད་དང་། ཚོ་རིང་ཐུག་སོགས་སྤུལ་པར་ཡུན་རིང་
གནང་། དགུང་ལོ་སུམ་ཅུའི་ནང་སྟོར་ནས་གསེར་ཐར་ཡར་ལུང་པར་བཞོད་
སོགས་སུ་ཐེབས་ཏེ་སྤུལ་སྤུལ་རིག་འཛིན་པའི་ཚོགས་ལ་རྒྱུད་གསར་བ་སྟོང་པོའི་

ལྷགས་ཁྲིད་རྒྱས་པར་གནང་། གསེར་ཐར་དང་རྩོད་སྤྲོད་གྱི་འདུས་སྡེ་ཡོངས་ལ་
 སྦྱོད་འཇུག་དང་། མ་ཁི་བཀའ་འབུམ། བདེ་སྦྱོན་སྐྱེས་གྱི་ཆོས་སྦྱོན་གྲངས་མེད་
 བསྟུལ། རྒྱན་ངག་གི་རྒྱན་བཅད། དམར་སྦྱོན་གྱི་སྒྲིལ་བསྟུངས། དེ་ནས་ཇམ་ཐང་
 ཏུ་ཕེབས་ཏེ་གཙང་པ་ངག་དབང་ཆོས་འབྱོར་ལས་སྦྱོར་བྱས་གསན། མི་ཉག་གི་
 ཡུལ་ཏུ་བྱོན་ཏེ། འདྲ་དགེ་བཤེས་ཚུལ་བྲིམས་རྣམ་རྒྱལ་ལ་ཕར་བྱོན་སྐོར་གྱི་དྲི་བ་
 དང་བཤོ་སྤྱོད་མཛེད་པ་སྐྱོད་གནས་ངེས་མེད་ཏུ། ཀུན་སྤང་བྱ་བ་དང་གི་མཛེད་
 པས་འགོ་དོན་སྦྱོགས་མེད་ཏུ་བསྐྱུངས། རྩོགས་ཆེན་སྤྱི་མེད་གི་ཆོས་སྤྱོད་དང་པར་འཁྲུའི་
 ཐང་སྐྱོད་སྤྱོད་ཐུགས་ཆོས་དང་། དབུ་མ། མདོ་ན་པ། རྒྱུད་གསང་སྤྱིད་། ཡོན་
 ཏན་མཛེད། རྩོམ་གསུམ་རྣམ་ངེས་སྐྱོད་འཆད་ཁྲིད་ཡུན་རིང་གནང་། གནས་
 དེར་ལྷག་པར་ཏུ། ལོ་བསྟུང་མར་སྦྱོད་འཇུག་ལྷགས་ཁྲིད་གནང་བས་རྩོགས་ཆེན་
 སྤྱི་མེད་གི་ཉེ་འགམ་ཏུ་མེ་ཏོག་སེར་ཆེན་འདབ་མ་སུམ་རུ་དང་། ལྷ་བརྒྱ་ཅན་
 མང་ཏུ་སྦྱོར་པ་ལ་སྦྱོད་འཇུག་མེ་ཏོག་ཏུ་གྲགས་པར་བྱུང་། གཏེར་སྦྱོན་མཆོག་
 ཡུར་བདེ་ཆེན་སྤྱིད་པས། རྩོགས་ཆེན་གངས་ཁྲིད་ནས་བདེ་མཆོག་སངས་རྒྱས་
 མཉམ་སྦྱོར་གྱི་གཏེར་ཁ་བཞེས་སྐབས། རྩོད་ཆོས་སྐོར་དེ་དང་རིགས་གསུམ་
 སྤྱིད་ཐིག་སྐྱོད་གྱི་ཆོས་བདག་ཏུ་མངའ་གསོལ་ཞིང་དེ་དག་གི་དབང་ཡུང་ཁྲིད་
 ཡོངས་རྩོགས་བཞོག་ཆོས་སུ་བསྟུལ། ཀམ་ཐོག་རྩོད་ཆེན་ཏུ་ཕེབས་ཏེ་དམ་
 གཙང་བུམས་གསུམ་གྱི་གདུང་འབུམ་ལ་ཕྱག་སྐོར་མཛེད། མི་ཏུ་མཆོག་སྤུལ་ཆོས་
 གྱི་སྒྲོ་སྒྲིལ་སྐྱོད་གྱིས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ལྟར་འདུས་སྡེ་ཡོངས་ལ་སྦྱོད་འཇུག་གི་
 བཤད་ཁྲིད་རྒྱས་པར་གནང་། སེར་ཤུལ་དགོན་དང་། ལབ་ཁྲི་འདྲ་དགོན། རྩོ་
 ཏོར་དགོན་སྐྱོད་སྤྱོད་། རི་བོ་དགེ་ལྡན་པའི་དགོན་ཆེན་དག་ཏུ་བྱོན་ནས་སྦྱོད་འཇུག་
 གི་བཤད་པ་རྒྱ་ཆེར་མཛེད་ཅིང་། དེ་དག་གྲང་ཞལ་གསལ་བ་སྤྱོད་དག་པ། ཆོག་
 རྒྱུད་ལ་དོན་འདུས་པ། གནད་ཉམས་ལེན་གྱི་སྤྱིད་ཏུ་བསྐོར་ནས་གསུང་པས་དགེ་
 བཤེས་ལྷ་རམས་པ་མང་པོས་གྲུང་། བསྟུགས་བཞེད་གྱི་མེ་ཏོག་འཛོམ་ཞིང་གུས་
 པས་བཏུད། རྩོ་རྒྱལ་དགོན་གྱི་ཉེ་སྐོར་ཏུ་ཆོས་འཁོར་གྱི་གདན་ས་མཛེད། ལྷ་ཐོག་
 གོང་མ་དཔལ་དགེ་བསམ་གཏན་སུན་ཆོགས་གྱིས་བཞེངས་པའི་རྩོད་འབུམ་ཆེན་མོ་

དེར་ཁ་གསོས་གནང་ཏེ། རྩོན་གྱི་རྩོད་འབྲུམ་ལས་ཀྱང་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་དཔངས་མཐོ་བ།
 འབྲོན་སྒྲོལ་ཤིང་། སྤུས་ལེགས་པར་ཞིག་བཞེངས་ཏེ་དཔལ་སྤུལ་རྩོད་འབྲུམ་ཞེས་
 གྲགས་པར་བྱང་། རྩོད་འབྲུམ་གྱི་སྤུས་ལོར་རང་དོན་དུ་ཐོས་བསམ་སྒྲུལ་
 གསུམ་དང་། གཞན་དོན་དུ་འཆད་ཚོད་ཚོམ་གསུམ་གྱི་མཛད་པ་ཁོ་ནས་རྣམ་
 ཐར་བསྐྱེད་ཏེ་མདོ་ཁམས་སྟོང་སྟངས་བར་གསུམ་དུ་སྦྱོང་འཇུག་དང་། བྱམས་
 ཆོས། རྩོམ་གསུམ། ཡོན་ཏན་མཛད་སོགས་གྱི་འཆད་ཉན་ས་དར་རྩོད་དར་དུ་
 བྱུར་པ་དང་། ལྷག་པར་དུ་རྒྱ་དགས་བ་སྟོང་པའི་བཤད་རྒྱུ་དང་། ལྷོང་ཆེན་
 སྟོང་ཐིག་གི་ཆ་རྒྱུང་དང་ཁྲིད་སོགས་གྱི་ཆོས་རྒྱུ་རྩམ་བཤད་གྱི་མར་མེ་ལྷར་བྱུར་
 བྱུར་སྐབས། རྩོད་འབྲུམ་གྱི་བཀའ་དྲིན་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱར་ཡང་ཆེས་ཆེར་དར་
 བར་བྱུར་ཏེ་འོད་གསལ་རྩོད་འབྲུམ་པའི་རིང་ལུགས་འཛིན་སྦྱོང་སྟེལ་
 བར་མཛད་པའི་རྩོད་ལེ་ཞལ་སྟོབ་དུ་བྱུར་པ་ཀུ་ཐོག་སི་དུ་མཆོག་སྤུལ་ཆོས་གྱི་སྒོ་
 གོས། རྩོམ་ཆེན་སྤྱི་ཕྱིར་ལྷ་པ་བྱུང་བསྟན་ཆོས་རྩོད། རྒྱལ་འོད་ནས་སྤུལ་ཀྱན་
 བཟང་ཐེག་མཆོག་རྩོད་རྩོད་ཀྱི་ཕྱིར་གཉིས་པ་འཇིགས་མེད་ལུན་ཆོགས་
 འབྱུང་གནས། སྤྱི་ཕྱིར་གསུམ་པ་འཇིགས་མེད་བསྟན་པའི་ཉི་མ། མདོ་མཁུན་
 བཅེའི་སྤུས་བདེ་ཆེན་རིག་པའི་རལ་གྱི། མཆོག་སྤུལ་གཞན་པས་ཆོས་གྱི་སྤྱང་བ།
 ལ་འཛོམ་འབྲུག་སྤུལ་འགྲོ་འདུལ་རྩོད་རྩོད། གཏེར་སྟོན་ལས་རབ་སྤྱིར་པ། འཇུ་མི་
 སམ་རྣམ་རྒྱལ་རྒྱ་མཆོ། མཁན་ཆེན་པར་དམ་ཆོས་འོད་ཟེར། སྤྱི་ལུང་ལུང་རྟོག །
 ལ་ལག་མདོ་སྤུགས་རྒྱ་མཆོ་སོགས་སྟོང་མའི་མཁས་གྲུབ་གྱི་སྤྱིས་ཆེན་རྣམས་དང་།
 གཞན་ཡང་སེ་རའི་གྲ་སར། མཁས་གྲགས་གྱི་རྒྱལ་མཆོན་ཐོབ་པའི་སེར་ལུང་ལྷ་
 རམས་པ་བྱུང་བསྟན། དཔལ་སྤུངས་སྤུལ་པ་བྱུང་གིས་འོད་ཟེར། འཇུ་སྤུལ་གྲགས་
 པ་རྒྱལ་མཆོན་སོགས། ས་དགེ་བཀའ་བརྒྱུད་གྱི་མཁས་གྲུབ་དེ་དག་གིས་གཙོས་
 སྟོབ་མ་བསྟན་འཛིན་གྱི་སྤྱིས་བྱ་དམ་པ་མང་དུ་བསྐྱེད་པའི་མཐར། རབ་བྱུང་
 བཙོ་ལྷ་པའི་མེ་ཕག་ལོའི་ས་གཞི་བའི་ཆོས་བཙོ་བརྒྱུད་ཉིན། སྤྱི་ལོ་1887ལོར་སྤྱི་
 གཤེགས་སོ། །

དམ་པ་འདི་ཉིད་གྱིས་གསུལ་བྱ་རང་རང་གི་མོས་རྩོད་འགྲོ་བའི་སྒོ་དང་

བཞུད། འདྲ་མི་པམ་རྣམ་གྲུལ་གྱི་མཆོ།

འཇུ་མི་སམ་ནམ་རྒྱལ་རྒྱལ་མཆོ་ནི། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་མེ་ན་སྟེ་ལོ་ 1846
ལོར། ཡབ་འཇུ་མཁོན་པོ་དར་རྒྱས་དང་། དུམ་དཔོན་ཏུ་ཆོས་དར་གྱི་བྱ་མོ་སྤྱིང་
རྒྱུ་གཉིས་གྱི་སྤྱུ་སྟེ་ཡུལ་མདོ་ཁམས་སྡེ་དགེ་རྒྱ་རྒྱུ་ཡུལ་སྤྱིང་དགེ་བསྟེན་ཆེན་
པོ་རྒྱ་རྒྱལ་རྩོམ་པའི་འཕེན་སྟུག་གིས། བདག་ཏུ་བཟུང་བའི་གནས་ཡུལ་དེར་རྒྱུ་
ཞེས་པར་སྟེ་འབྲངས་ཞིང་། ལྷོ་པ་རྒྱ་དར་རྒྱས་གྱིས་མི་སམ་རྒྱལ་མཆོ་ཞེས་མཆོན་
གསོལ། རྒྱུ་རྒྱུ་དེ་རྒྱས་ནས་ཡི་དམ་འཇུ་དཔལ་ཞི་དུག་དང་། ཆོས་སྤྱིང་གི་

སར་གཉིས་ཁོ་ན་ལ་དད་པ་ཞིག་བྱང་། དགྲང་ལོ་དྲུག་བརྒྱན་ནས་སྒྲིམ་གསུམ་
རྒྱུ་ངེས་དང་། ཅིས་དཀར་ནག་གི་སྒྲིམ་འགྲོ་སྤྲུགས་འདྲིན་མཛད། དགྲང་
གྲངས་བརྒྱ་སྟོར་ནས་འབྲི་སྟོག་ལ་སྟོགས་པ་མེད་ཅིང་ལྷགས་སྒྲིམ་གྱང་ཅི་རིགས་
གནང་། དགྲང་གྲངས་བརྒྱ་གཉིས་པའི་སྟོག་ཡུལ་དེའི་དཔོན་པ་འཇུ་མོ་ཉླ་
གསང་སྤྲུགས་ཆོས་སྤྱིང་དུ། ལྷ་པ་བྱས་པར་བཅུན་ཆུང་མཁས་པ་ཞེས་ཀྱན་གྱིས་
བསྤྲུགས་པའི་གནས་སྤྱུར། དགྲང་ལོ་བཙོ་ལྷ་དྲུག་སྟོར་ཞིག་ན་དབྱངས་འཆར་
གྱི་དཔེ་རྒྱུ་ཞིག་ལ་ཞག་ཤས་གཟིགས་ཏེ་འཇམ་དཔལ་ལ་གསོལ་བ་བཏབ་པས་
མ་ཡུས་པ་མཐུན། དགྲང་ལོ་བརྒྱ་བརྒྱན་སྐབས་ཉླ་ཟིང་གིས་འབྲོག་སྒྲེ་མཐའ་
དག་མགོ་ལྷག་དུ་སོང་བས་རྗེ་ཉིད་གྱང་དེར་བྱོན། དགྲང་གྲངས་བཙོ་བརྒྱད་ཅུ་
དགྲའི་སྟོར་ནས་སྤྱོད་འགྱུར་བཟང་དང་ལྷན་དུ་ལྷ་སར་ཕེབས། དེ་ནས་སྟོ་
གནས་རྒྱས་པར་བྱོན་ཞོར། སྟོ་བྲག་མཁར་རྒྱུར་ཕེབས་པའི་ཆོ་སྒྲུ་མལ་གྱི་རྒྱང་བ་
འགྱུར། བདེ་དྲོད་གྱི་ཉམས་འབར་བ་སྟགས་གནས་གྱི་བྱིན་རྒྱབས་ཐོབ། ལྷིར་
རང་ཡུལ་དུ་ལོག་རྗེས། ལབ་སྐྱབས་མགོན་དབང་ཆེན་དགེས་རབ་རྩོམ་ཆེའི་མདུན་
ནས་མ་ཏི་འཇམ་དཀར་གྱི་རྗེས་གནང་དང་། ཆོས་རྒྱུད་གི་སྟོག་གཏད་སྟགས་
གསན། དཔལ་སྤྲུལ་རིན་པོ་ཆེ་ལས་སྦྱོད་འཇུག་ཤེས་རབ་ལེའུ་སྟགས་རྒྱད་ལྱང་
མན་རག་མང་པོ་གསན། འཇམ་དབྱངས་མཐུན་བཙོ་དབང་པོ་ལས། སྟན་མོང་
དང་སྟན་མིན་གྱི་གཞུང་ལུགས་དུ་མ་དང་། གསང་ཆེན་རྩོམ་ཆེ་སྟག་པའི་སྟོན་བྱེད་
གྱི་དབང་དང་། སྟོལ་བྱེད་གྱི་ཁྲིད། རྒྱལ་རྟེན་གྱི་བཤད་པ་སྟགས་མན་རག་སྟག་
བཞེས་དམར་བྲིད་མང་པོ་ཞུས། ཀོང་སྤྲུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་ལས། སྤྱོད་པ་
དང་། དུལ་རྒྱ་བཙོ་བཤའི་ལག་ལེན་སྟགས་སྟན་མོང་རིག་གནས་དང་། འཇམ་
དཔལ་ཆོ་བདག་སྟགས་སྟན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྟོན་སྟོལ་གྱི་རིགས་མཐའ་ལས་པ་
གསན། འཇུ་དཔོན་འདྲིགས་མེད་རྩོམ་ཆེ་ལས་མདོ་རྒྱུད་པའི་བཤད་པ། འབུམ་
གསར་དགེ་བཤེས་རག་དབང་འབྱུང་གནས་ལས་དཔུ་མ་འཇུག་པ་དང་། འཇམ་
དབྱངས་སྟོ་གཏེར་དབང་པོ་ལས་ཆོད་མ་རིགས་གཏེར། སེར་ཤུལ་དགེ་བཤེས་ལྷ་
རམས་པའི་མདུན་ནས། མཛོད་གྱི་བཤད་ལྱང་སྟགས་རིས་མེད་གྱི་མཁས་གྲུབ་དུ་

མའི་མདུན་ནས། མདོ་སྤྲུལ་རིག་གནས་དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་མ་མཁྱེན་པ་
 མེད་པར་བསྐྱབས། རྫོགས་ཆེན་གྱི་སེང་རུ་མ་འབྱུར་རྒྱུ་མའི་ཆོས་སྐྱོར་དང་།
 དཔལ་ལྷན་ལྟ་རིག་སྒྲོབ་སྒྱིད་ནས་གསོ་བ་རིག་པ། ཅིས་དཀར་ནག་སོགས་
 རིག་གནས་ཀྱི་སྐྱོར་རྣམས་མཐར་ཕྱིན་པར་བསྐྱབས། སྤྱི་ཆོ་པལ་ཆེར་སྤྲུལ་མེད་
 རིས་མེད་ཀྱི་དབེན་གནས་རྣམས་སུ་སྤྱུབ་པ་ཉམས་ལེན་ཁོ་ན་མཛད་ཅིང་ཆེ་ཤོད་
 དཀར་མོ་སྤྲུལ་ཆོང་རུའང་ལོ་བཅུ་གསུམ་རུ་བཞུགས་ནས་བསྐྱེན་སྤྱུབ་མཐར་ཕྱིན་
 པར་མཛད། རི་བོ་དགེ་ལུན་པའི་མཁས་པ་ཆེན་པོ་དཔལ་རིས་རབ་གསལ་དང་
 ཚྱོད་ཡིག་འགའ་ཞིག་བཏང་རིས་བྱས་པ་ཡང་དོན་རུ་བསྐྱན་པ་བྱི་དོར་གྱི་ཆེད་རུ་
 ཡིན་པའི་ཚུལ་བཀས་མཐོང་རུང་ཡིག་རྒྱ་མཚོས་གིས་པའི་《གངས་རིའི་ཁྲིད་ཀྱི་སྤྱི་
 བའི་སེང་གེ་གཅིག་ཤུ་འཇམ་མགོན་མི་པམ་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་ཐར་རྒྱུད་པོ་བསྐྱས་པ་》
 ཞེས་པའི་ནང་ཆེ་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་གསུང་ལུང་དྲངས་པ་ལས། “སྐབས་དེར་སྤྱུབས་
 མགོན་པོ་ཆེ་འཆང་མཁྱེན་བཅེ་རིན་པོ་ཆེས། རང་ལུགས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་རེ་ཡང་གིས་
 ཞེས་བཀའ་ཐེབས་པས། སྤྱི་མའི་བཀའ་སྤྱུབ་པ་དང་། རང་གི་སྒོ་སྒོས་གོམས་
 ཆེད་རྒྱལ་བསྐྱན་རིན་པོ་ཆེ་འབའ་ཞིག་རྒྱུད་ལ་བཅངས་ནས། མདོ་སྐྱོར་སོགས་ཀྱི་
 ཡིག་ཆ་རེ་ཡང་གིས་ཤིང་། དེ་དག་གི་སྐབས་སུ་རང་ལུགས་ཀྱི་འདོད་པ་ཚལ་རུ་
 བཏོན་ནས་ཅུང་ཟད་རེ་བཤད་པས་གྲུབ་མཐའ་གཞན་གྱིས་འགོག་བྱེད་ལྟ་བུར་གོ་
 བས། ཕྱིས་འདྲིར་སྤྲུལ་ཐ་དད་ནས་ཚྱོད་ཡིག་སོགས་མང་རུ་བྱུང་མོད། དོན་རུ་
 རང་གི་ཀྱན་སྦྱང་ལ་ནི་སྤྱི་མའི་བཀའ་ལུང་སྤྱུབ་པ་དང་། དེང་སང་སྤྱི་འབྱུར་གྱི་
 བསྐྱན་པ་ཉམས་རྒྱུ་ཆེ་བས་ཐམས་ཅད་གིས་གཞན་ལུགས་ཀྱི་ལད་མོ་ཅམ་ལས།
 རང་ལུགས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའི་གནད། ཅི་ཡིན་ཅམ་ཡང་ཤེས་འདོད་བྱེད་ནས་འདྲི་
 མཁན་ཡང་དཀོན་པས། དོན་དེ་ལ་ཅུང་ཟད་པན་རུ་རེ་ནས་གིས་པ་མ་གཏོགས་
 གཞན་ལུགས་ལ་ཕྱང་ཞེན་དང་། རང་བསྟོད་ཀྱི་སྤྲུལ་པ་སོགས་ཀྱི་ཀྱན་སྦྱང་ནི་
 མི་ལམ་ཅམ་རུའང་སྤྱིས་མ་སྤྱོད་བཞི། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཐུན་དང་ལུན་པ་རྣམས་གིས་
 གཟིགས་ཀྱང་མི་ཁྲིལ་བ་ཡོད། ཚྱོད་ལན་འགའ་ཞིག་གིས་པ་རྣམས་ཀྱང་རང་
 གཞན་ཐམས་ཅད་གིས་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཀྱི་དགོངས་དོན། མ་མེད་རུ་རྫོགས་

པའི་ཆེད་དུ་གཟུ་བོའི་སྒོས་བཤོ་སྤང་ཅུང་ཟད་བཀྱིས་པ་ཡིན།” ཞེས་གསུངས། །

ཡང་ 《གངས་རིའི་ཁྲོད་ཀྱི་སྤྱི་བའི་སེང་གེ་གཅིག་ཤུ་འངས་མགོན་མི་པམ་རྒྱ་
མཚོའི་ནམ་ཐར་སྤྱིང་པོ་བསྟུས་པ་》 ཞེས་པའི་ནང་རྩིང་གི་ཞལ་གསུང་ལུང་
དུངས་པ་ལས། “སྤྱིར་ཆེད་མའི་རིགས་པ་ལ་སྒྲོན་གོམས་འགོག་མེད་སྤང་ཞིང་
ཆེད་མ་ནམ་འགོལ་གཟིགས་སྐབས་རྒྱབ་གཅིག་མནལ་ལམ་དུ། རོ་བོ་ས་པའ་ཡིན་
པ་ལ། ནམ་པ་རྒྱ་གར་གྱི་པའ་ཁྱབ་གྱི་ཆས་ཅན་ཤངས་ཅེ་ཅུང་ཟད་ལྷག་པ་ཞིག་
གིས་ཆེད་མ་ནམ་འགོལ་ལ་མི་ཤེས་རྒྱ་ཅི་ཡོད། དགག་སྟུབ་གཉིས་རེད་གསུངས་
ནས་ཆེད་མའི་འགོལ་པའི་དཔེ་ཆ་ཞིག་དུམ་སུ་གཉིས་སུ་བྱས་ཏེ། ཉིད་གྱི་ཕྱག་དུ་
བཞག་ནས་འདི་གཉིས་མཉམ་དུ་སྒྲོམས་གསུངས་པས། དེ་ལྟར་བསྟུམས་མ་ཐག་
རལ་གྱི་ཞིག་དུ་ཁྱར་ཏེ་ཉིད་གྱི་མདུན་ན་ཤེས་བྱའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྤང་ཤར་
བ་ལ། རལ་གྱི་དེ་གཅིག་གཡུགས་པས་ཐོགས་པ་མེད་པར་ཐམས་ཅད་དུས་གཅིག་
ལ་ཆེད་པའི་ཐུགས་སྤང་གསལ་བར་བྱང་བས། སྤྱིར་ནང་ནས་ནམ་འགོལ་ལ་མི་
ཤེས་པ་གཅིག་ཀྱང་མ་བྱང་། ཞེས་གསལ་དཔོན་པདྨ་ལ་གསུངས། འདུལ་བ་
མདོ་རྩ་ལ་ཐོག་མར་ལན་གཅིག་གཟིགས་པས། ཅུང་ཟད་གོ་དཀའ་བ་འདྲ་ཞིག་
བྱང་ཀྱང་། དེ་རྗེས་བཀའ་འགྱུར་ཆོར་གཅིག་དཔེ་བཞུས་བྱས་སྐབས་འདུལ་བའི་
བོད་བརྒྱ་གསུམ་པོ་ཆོར་གཅིག་གཟིགས་པས། དེས་མདོ་རྩ་ལ་མི་ཤེས་རྒྱ་གཅིག་
ཀྱང་མི་འདུག་གསུངས། ”ཡང་དེ་ཉིད་ལས། “དེ་ནས་སྤྱི་རྗེས་སུ་བཀའ་འགྱུར་
ཆོར་བདུན་དཔེ་སྟོག་གནང་བ་དང་། གྲེ་ཐོག་སྤྱང་སྐབས་དཔལ་འཛིང་དཔོན་
དུ་བསྟན་འགྱུར་གྱི་དཔེ་ཆ་གཡར་ཏེ་བོད་བརྒྱ་ཅམ་དཔེ་གཟིགས་གནང་། ཁོང་
གི་ལྷགས་རྩོམ། མདོ་སྟགས་རིག་གནས་དང་བཅས་པའི་སྒྲིར་སུ་སྤྱི་སྟུམ་ཅུ་ལྷག་
བཅུམས་ཡོད་པ་དེ་དག་སྤར་གཟིགས་རྒྱ་ཆེ་བའི་སྟུབས་ཀྱི་རིག་པའི་སྒྲོང་བཞོལ་
ནས་རྩོམ་པ་ཤ་སྟག་ཡིན་པའི་ཚུལ་ཉིད་གྱི་གསུངས་ལས། དེ་ཡང་བོད་སྤྱི་རྗེས་
ཀྱི་ཁྱད་པར་སོགས་ཟབ་གནད་ཐུན་མིན་རྣམས་ནི། དཔེ་སོགས་བཞུས་པ་མིན་
པར། བསྟན་སྟུབ་ལ་བཞགས་དུས་རིག་པའི་རྩ་ཁ་སྤྱི་བ་དང་། སྤྱི་མ་དང་ལྷག་
པའི་ལྷའི་བྱིན་རྒྱབས་ལས་རང་བབ་ཀྱིས་ཐུགས་ལ་ཤར་ཏེ། མ་གྲིས་ཐབས་མེད་

བྱང་བ་འབའ་ཞིག་ཡིན་ ” ཞེས་གསུངས། །

འཇམ་དབྱངས་མཁྱེན་བཅེ་དབང་པོས། མི་པམ་མགོན་པོའི་དགོངས་དོན་
 ཇི་བཞིན་རྟོགས། །འཇམ་པའི་དབྱངས་བཞིན་ཤེས་བྱ་ཀྱན་ལ་མཁས། །སྟོགས་
 ལས་རྣམས་རྒྱལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་ལྟར། །སྟོན་པས་རྒྱ་མཚོའི་གོས་ཅན་ཁྲབ་གྱུར་
 ཅིག །ཅེས་པའི་བསྟགས་བརྗོད་དང་། སྟོགས་པ་སྟོན་པ་ཞེས་པའི་འགྲུལ་ཆེ་བ་
 འགྲུལ་ཞིག་དང་། རྗེ་ཉིད་ཀྱི་དབང་རྟགས་སུ་བཞེས་པའི་པཏ་བྱ་རྩ་རིང་བཅས་
 གནང་སྟེ་དོན་གྱི་རྒྱལ་ཆོབ་རྩ་མངའ་གསོལ། །ཁོང་གི་བསྟོན་སྟུབ་གང་གནང་ལ་
 སྟུབ་རྟགས་ཆོད་ལྡན་མ་བྱུང་པ་མེད་པ་ཁོ་ན་སྟེ། 《གངས་རིའི་ཁྲིད་ཀྱི་སྤྲེལ་བའི་
 སེང་གི་གཅིག་སུ་འཇམ་མགོན་མི་པམ་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་ཐར་སྟིང་པོ་བསྟུས་པ་》

ལས། “སྟོན་ཆོད་རྩ་རྟག་གི་སྟུབ་པ་ཞག་བཞི་མཛད་དེ་གཏོར་རྒྱག་གནང་
 སྟུབས་བྲག་རི་སྟེ་མར་ཞིག་པ་དང་། སྟེ་དགེའི་སྤྲེལ་མོ་བསྟོན་སྟུབས་སྤྲེལ་བསྟུ་བྱས་
 པས། སྤྲེལ་ལ་སྟུགས་གཏད་པ་ཅམ་གྱིས་རང་བཞིན་གྱིས་ཁ་བསྐྱོར་བ་ཀྱན་
 གྱིས་མཐོང་། ལྡན་ཁོག་དེས་མགོ་རི་ཁྲིད་རྩ་བཞུགས་སྟུབས། ཉིན་གཅིག་འབྲི་
 སྟུང་གི་འགྲམ་རྩ་བྱོན་ཏེ། བོད་ཁམས་བདེ་བའི་སྟོན་ལམ་དང་། ས་བཅུད་གསོ་
 བའི་རྟེན་འབྲེལ་རྩ་རིན་ཆེན་འབྲུ་སྟོན་ཅན་གྱི་སྟུ་བྱམ་གཏོར་རྩ་སྟུས་རྗེས། སྟུག་
 བ་མངའ་དར་ཞིག་བསྟུམས་ཡོད་པ། དེ་འབྲི་རྒྱུ་རྒྱུ་དཀྱིལ་རྩ་འཕངས་མཛད་
 པས་མངའ་ཡི་ཅ་བ་རྒྱུ་གཏོར་རྩ་བྱུག་ཅིང་། ཅེ་མོ་གྱེན་རྩ་བསྟོན་དེ་དར་ཆོན་
 རྒྱང་གིས་བསྐྱོད་བཞིན་བརྟན་པར་གནས་སོང་ཞིང་། དེ་ནས་རྗེ་ཉིད་རྒྱུ་འགྲམ་
 བས་གྱེན་རྩ་སྟོན་ལམ་ཤེས་བརྗོད་གསུང་བཞིན་ཞབས་གོམས་པ་བརྒྱད་དགུ་ཅམ་
 རྩ་དལ་བྱས་ཐེབས་པར། མངའ་དར་ཡང་སྤྲེལ་མ་ལྟར་གྱིས་རྒྱུ་པོའི་གཞུང་ནས་
 གྱེན་ལ་འགོ་བ་དེར་འཁོད་ཐམས་ཅད་གྱིས་མཐོང་། ཆབ་མདོར་བཞུགས་སྟུབས་
 རྒྱ་རྟག་གི་འུར་བྱིང་ཆེ་བས། ཉེ་གནས་སྤྲེལ་མ་དམ་པ་འོད་གསལ་སྟུགས་གཟན་ཆེ་
 བར་བྱུང་ཆོ། ཁོང་གི་ཞལ་ལས། སྤྲེལ་འཛོམས་པའི་གཤེད་མ་རིགས་ལྡན་དུག་
 པོ་སྟུགས་འཁོར་ཅན་ཡིན། བདག་གྱུང་དེའི་དམག་དཔོན་ཆེ་ཤོས་ཤིག་ཡིན་པས།
 དེ་དག་གིས་འཆོག་ལ་རུས། ལཱ་ཅི་གསུངས། དེ་བཞིན་སྤྲེལ་སྟེད་རྩ་བཞུགས་

ལུས་མྱི་སྤྱིང་གི་འབྲུལ་པ་སོང་བའང་། རྗེ་བླ་མ་ཉིད་བཞུགས་པའི་ས་སྤྱོགས་དེ་
 གཞུང་ལམ་རུ་ཁེལ་ཡང་འགྲོ་མ་རུས་པར། དེ་ལས་གཞན་རུ་བྱོལ་ཏེ་སོང་བ་
 དང་། བར་སྐབས་འཇུ་ཁུང་མ་སྤྱང་རྟ་ལུང་ཅིང་ར་མདའ་སོགས་མི་སོད་པར་
 ཤིན་རུ་ཁས་དམན་དག་ཇག་གིས་འཛེར་བའི་སྐབས། རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་འཕྲིན་བཅོལ་
 གནང་བས། མནལ་ལམ་རུ་འབྲུ་སྐྱ་བདེ་ཆོས་སྦྱོང་བེར་ནག་དེ་རྟ་ནག་པོ་ཞིག་
 བཅིབས་ནས། ལྷག་ན་མདུང་ཞིག་བཟུང་སྟེ་དེས་འཇུ་ཁུང་མའི་སྟེང་ནས་རེ་བ་
 བློ་པོ་ཞིག་སྤྱངས་ཏེ། ས་ཆོད་གཞན་ཞིག་རུ་འཕངས་སོང་བ་མིས་པས་དེ་ཕྱིན་
 ཆད་འཇུ་པ་སྤྱང་རྟ་དར། དག་ཤེད་རྗེ་ཆེར་སོང་བ་འདི་ཁོ་བོའི་མཐུ་ཡིན་ཡང་
 ལུས་ཀྱང་ཤེས་པ་མི་འདུག་གསུངས་པས་མཆོན་དེ་རིགས་འགའ་ཞིག་སོས། ཞེས་
 སོགས་གསུངས་སོ། །མདོར་ན་རྗེ་ཉིད་སྦྱོང་ཆེའི་གང་པོར་གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་
 མཁས་གྲུབ་རུ་མར་བསྟེན་ཞིང་མདོ་སྤྲེལ་རིག་གནས་དང་བཅས་པ་ལ་སྦྱོང་པ་
 མཐར་མ་ཕྱིན་པ་མེད་པ་དང་། སྦྱོང་བ་སྟེན་སྦྱབ་མཛད་པས་ཡི་དམ་ལྟ་བུ་ཐམས་
 ཅད་ཀྱིས་ཞལ་མ་གཟིགས་པ་མེད་པ། ཅུ་ཐིག་རྒྱུང་གསུམ་ཐམས་ཅད་རྫོ་རྗེའི་
 ལུས་ལ་གནད་རུ་བསྟུན་པས་ལས་རྒྱུང་གི་རྒྱ་བ་པལ་ཆེར། དབུ་མའི་དབྱིངས་སུ་
 དག་སྟེ་དགའ་བཞིའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་སྦྱ་ཉམས་སུ་བསྟར་བ་ཟབ་དོན་མཐའ་དག་
 དཀོངས་པའི་སྒོར་ནས་རང་བཞོལ་རུ་བྱུང་བའི། གསུང་རབ་བསྟན་བཅོས་སུ་སྟེ་
 ལུས་རྩ་ལྷག་ཅན་བཞུགས་པ། དངོས་པོ་གང་ལའང་ཞེན་འཛིན་མེད་པ་སྤྱོགས་
 མེད་རྒྱལ་ཁམས་འགྲིམས་པའི། རིས་མེད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་པ་ཆེན་པོར་གྱུར་པ་དེ་
 ཉིད་ཀྱི་ཞལ་སྟོབ་གཙོ་བོར། རྫོ་གྲུབ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ། གཏེར་སྟོན་བསོད་རྒྱལ།
 རྫོགས་སྦྱལ་ལྟ་པ། དག་མང་སྦྱབས་མགོན། མཁན་པོ་པད་རྫོང་། ཀམ་ཐོག་སི་རུ་
 རིན་པོ་ཆེ། ཞེ་ཆེན་རྒྱལ་ཆབ་སྦྱལ་སྦྱ། ཞེ་ཆེན་རབ་འབྱམས། དཔལ་ལྷལ་རྒྱ་
 སྦྱལ། དཔལ་ལྷལ་ཀམ་ཡང་སྦྱལ། དཔལ་སྤངས་སི་རུ་པར་དབང་མཆོག་སྤྱིང་རྗེ་
 རུང་། དག་མང་དཔོན་བསྟན་འཛིན་ལོར་བུ། རྗེ་ལུ་ར་སྦྱལ་སྦྱ། མཁན་པོ་ན་
 ཏན་རྒྱ་མཆོ། ལྷ་མ་ལུང་རྟོགས། ཨ་འཛོམས་འབྲུག་སྦྱལ། རྟོགས་ལྷན་ཤུག་སྤྱི།
 རོར་དཔོན་སྟོབ། དགུ་རོང་སྦྱལ་སྦྱ་སོགས་ས་དག་བཀའ་རྟོན་གི་མཁས་ཆེན་

དམ་པ་ནམས་དང་། ས་སྒྲིང་ཕྱི་དག་ཀྱལ་པོ་དང་། སྒྲིང་ཆང་ཀྱལ་པོ་སོགས་
 བོད་ཀྱི་དཔོན་རིགས་ནམས་དང་། འཕྱོར་ལྷན་བསྟན་པའི་སྒྲིན་བདག་མང་པོ་
 ནམས་ཀྱི་སྤྱོད་མར་གྱུར་པ་རེད། དེ་ནས་སྤྱོད་གཤེགས་པའི་ཚུལ་ནི་《གངས་རིའི་ཁྲོད་
 ཀྱི་སྤྱོད་པའི་སེང་གི་གཅིག་ཕུ་འཇམ་མགོན་མི་པམ་རྒྱུ་མཆོད་ནམ་ཐར་སྤྱིང་པོ་
 བསྟུས་པ་》ལས། “དགུང་ལོ་རེ་བདུན་པ་རབ་བྱུང་བཙུ་ལུ་པའི་ཆུ་བྱི་ལོའི་ཟླ་བ་
 དང་པོའི་ཆོས་བརྒྱུ་གསུམ་ལ་སྤྱོད་མཆོམས་གྲོལ། ཆོས་བཙུང་ཉིན་འགྲུལ་པ་
 འགའ་ཞིག་གིས་གདོན་ནད་ལྟ་བུ་ཞིག་གིས་སྤྱོད་གཞི་བཞེས་པ་དང་། ཆོས་ཉེར་
 གཅིག་ཉིན་མཐའ་མའི་ཞལ་ཆེམས་ཕྱག་སྤྱིས་མཛད་ནས་གསང་ཉར་མཛད་། ཟླ་
 བ་བཞི་པའི་ཆོས་བཙུང་ཉིན་མཁའ་པོ་ཀྱན་དཔལ་འཕྱོར་བ་དང་། ཀ་ཐོག་
 ནས་རུས་འཁོར་སྤར་བོད་གཅིག་འཕྱོར་བས། ཁོང་གི་ཞལ་སྤོབ་སྤྱོད་མ་འོད་གསལ་
 ལ། དེང་སང་སྤྱིར་བདེན་པར་བཤད་ན་ཉན་མཁའ་ནི་མེད། རྩན་པར་བཤད་
 ན་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་འཛིན་པས། དེ་སྤྱོད་སུ་ལའང་མ་སྤྱོད་། དུན་སོ་སྤྱོད་ཐ་
 མ་བ་ཅིག་མིན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་སྤོབ་ལམ་གྱི་དབང་གིས་སྤྱོད་བ་སྤྱོད་པ་
 ཞིག་ཡིན། ད་རེས་ཀྱི་ཉིན་འདིར་ན་ཟུག་ཆེར་བྱུང་བ་འདི་ལས་ཀྱི་ལྷག་མ་ཡིན།
 ད་པན་ཆད་ལས་སྤྱོད་གཏན་ནས་སྤྱོད་མི་དགོས། ད་རེས་ཉིན་འབྲེལ་གྱི་བྱུང་
 ཆེན་པོ་ཡོད་པས་མཁའ་ཀྱན་དཔལ་ལ་དེ་རིང་ནས་དབུ་ཚུགས་ལ་རུས་འཁོར་གྱི་
 བཤད་ལུང་གིས། སྤྱིར་རྒྱུད་བཤད་ལ་མ་མཐའ་ཡང་ཞག་བརྒྱ་དགོས་པ་སོགས་
 གཞུང་རུ་གསལ་ཡང་། ད་རེས་ཉིན་བརྒྱུད་ཀྱི་ཁོངས་སུ་འགྲུབ་པར་གྱིས་ལ་ཆོས་
 ཉེར་ལྟ་གཟུང་ཟླ་བ་གོ་བཞིན་འཕྲོད་སྤྱོད་དག་བར་འགྲུབ་ངེས་གིས། སྤར་ཡིག་
 བཏོ་བརྒྱུགས་ཞིབ་ཆ་མ་གྲུབ་སྤྱོད་ཐུང་ཟུང་གསལ་མིན་ཡོད་འདུག་ཀྱང་བདག་
 ལ་བྱིན་རྒྱལ་གྱི་རུས་པའི་མཐུ་ཡོད་པས་ཁྲོད་གཉིས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱལ་པ་ཡིན་
 གསུངས། “ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། “ཉི་ཤུ་གཉིས་གསུམ་སྟོར་ནས་བཟུང་།
 ད་ནི་འདུ་འཕྲུགས་ཀྱི་ནད་སོགས་གཏན་ནས་དྲག་ཟིན། ད་པན་སྤྱོད་བསྟུལ་གྱི་
 ཆོར་བ་གཏན་ནས་མེད། ཉིན་མཆོན་ཐམས་ཅད་ཐོད་ཀྱལ་གྱི་སྤྱོད་བ་འཇམ་ཟེར་
 ཐིག་ལེ་སྤྱོད་དང་། ཞིང་ཁམས་ཀྱི་སྤྱོད་བ་འབའ་ཞིག་པ་རྟག་པར་ཁོར་ཡུག་རུ་ཤར་

འདུག་གསུངས། ཉེར་ལཱའི་ཉིན་རྒྱུད་ཞག་འཕྲུལ། ད་ནི་དེས་མགོ་ཚར་སོགས་
 ཡོན་བདག་དང་། དེ་སྤུལ་སོགས་སྤྱགས་ཀྱི་མཇལ་མི་ཐམས་ཅད་ཤོག་གསུངས།
 སྤྱ་མཐུན་ཏུ་བཅར་ཏེ་སྒོན་ལམ་མཇུག་། དེ་སྐབས་དེ་སྤུལ་སོགས་ནས་བཞུགས་
 ཞུ་ཕུལ་བར་ད་ནི་མི་སྣ་དེས་ཅན་ཡིན། སྤྱེ་བ་ཡང་མི་ལོན་བྱང་ཤམ་གྱི་ལར་
 ཐེབས་རྒྱ་ཡིན་གསུངས་ཐག་བཅད་གནང་། དེ་རྗེས་སྤུལ་མ་འོད་གསལ། མཁན་
 ཡོན་དགལ། ཀྱན་དཔལ་གསུམ་གྱིས་གསོལ་བ་བཏབ་ངོར་སྤྱ་ཆེའི་འདུ་བྱེད་
 བཏང་ཡང་འཆོ་བའི་འདུ་བྱེད་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ཏེ་ཆོས་ཉེར་དགའི་ཉིན་གཟུང་
 པ་སངས་དང་སྐར་མ་སྐར་མ་འཆར་གྱི་བར་བཞུགས་ཏེ། དེ་བར་གསུང་འཕྲོས་
 ཅི་རིགས་དང་། ལྷག་པར་ནམ་མཁའི་ཁམས་ཐམས་ཅད་ཡིག་འབྲུ་འབའ་ཞིག་
 གིས་གང་འདུག་གསུངས། སྤྱག་བྱིས་བརྒྱ་ཡིག་སོགས་སྤྱ་ཆོགས་གནང་ཡོད་
 འདུག་གྲང་འཇམ་དཔལ་གྱི་གཟུངས་གཞུག་ཕུལ་བྱིན་སྤྱ་བས་གསལ་བར་འགོད་
 མ་རུས། " ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །དེ་ལྟར་དགྲང་ལོ་རེ་བཏུན་པའི་སྤྱི་
 ལོ་1912པའི་ཚུ་བྱི་ཟླ་བ་4པའི་ཆོས་29ཉིན་སྤྱ་གཤེགས། །

ས་བཅད་བཏུན་པ། མི་དབང་པོ་ལྷའི་རྒྱན་གསལ་རྣམ་གཉིས།

འདིར་མི་དབང་པོ་ལྷའི་རྒྱན་གསལ་རྣམ་གཉིས་ཞེས་པའི་དོན་ནི། སྐབས་དེར་
 བོད་སྡེ་པ་གཞུང་གི་སྲིད་སྐྱོང་། མི་དབང་པོ་ལྷ་བས་ཞལ་མཇལ་ཐོབ་ཅིང་གཞུང་
 གིས་ལས་དོན་འགའ་ཞིག་བསྐྱབ་པའི། འོས་འགན་གནང་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་པ་དེ་
 ལ་ཟེར། རིག་འཛིན་ཆོ་དབང་ལོ་དང་། སི་རུ་ཆོས་ཀྱི་འབྱུང་གནས་རྣམ་གཉིས་
 ནི་ཁམས་སྤྱགས་འདིར་བོད་སྡེ་པ་གཞུང་གི་སྲིད་སྐྱོང་པ་མི་དབང་པོ་ལྷས་དགེས་
 ཞལ་གནང་ཞིང་འོས་འགན་གནང་ཡོད་པ་ནི། དང་པོ། སི་རུ་ཆོས་འབྱུང་ལ་མི་
 དབང་པོ་ལྷས་ཞལ་མཇལ་གནང་ཞིང་། བཀའ་ཡི་སྒོན་པོ་མདོ་ཁམས་ཞབས་རྒྱུང་
 གིས་དཔེ་རྒྱན་བརྟེན་ཞིང་། སེར་འབྲས་དགའ་གསུམ་ལ་བོད་ཀྱི་བརྒྱ་སྣོད་རིག་
 པའི་སྒྲིབ་བྲིད་ཀྱི་ཞལ་བཀོད་གནང་། སི་རུས་ཞབས་རྒྱུང་ཆེན་པོའི་བཀའ་ཐེབས་
 ལྟར་སེར་འབྲས་དགའ་གསུམ་ལ་སུམ་རྟགས་ཀྱི་བཀའ་བྲིད་གནས་བས་ཁོང་གིས་
 བརྩམས་པའི། སི་རུའི་སུམ་རྟགས་འགྲེལ་ཆེན་ལུ་ཏིག་ཤིང་མཛེས་ཞེས་པ་དེ་བོད་

ཁམས་ཡོངས་ལ་གཅིག་གྱུར་གྱི། བར་སྡོད་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་གཙོ་བོར་གྱུར།
སི་ཏུ་པའ་ཆེན་གྱི་ཆམ་ཐར་ནི། མོང་ཏུ་ཁམས་པའི་པརྟེ་ཏ་ཆམ་གཉིས་གྱི་སྐབས་
ལུ་བསྟན་ཟིན་པས་འདིར་མ་བཤད། ཀུ་ཐོག་རིག་འཛིན་ཆོ་དབང་ལོ་ར་བུས་རྒྱལ་
བ་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོའི་ཞབས་པད་བཏུང་ཅིང་། མི་དབང་པོ་ལྷ་བ་ཡབ་སྲས་
གྱི་མཚོད་གནས་བཀྱར་ཞིང་། ལ་དུགས་ས་གནས་ལ་ནང་འཁྲུག་པ་བསུམས་པའི་
ཆེད་ཏུ་ཕྱི་པ་གཞུང་གིས་སྤྱོད་ཏུ་བཏང་པའི་སྟེང་།

ཀུ་ཐོག་རིག་འཛིན་ཆོ་དབང་ལོ་ར་བུའི་ཆམ་ཐར།

ཀུ་ཐོག་རིག་འཛིན་ཆོ་དབང་ལོ་ར་བུ་ནི་འབྲི་རྒྱུད་རེ་ཁེའི་ལྗོངས། མོ་འཛོ་ས་
ངན་བསོ་བ་ཞེས་པའི་གྲོང་ཏུ། ཡབ་རྩ་བ་ཨ་ཏི་མགོན་པོ་དང་། ལུ་མ་སྒོ་བཟའ་རྟོ་
རྟེ་མཚོ་གཉིས་གྱི་སྲས་ལུ་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ས་སྟག་ ཁྱི་ལོ་ ༡༦༧༥ ལོར་སྤྱོད་
འབྲུངས། སྤྱི་ཞང་པོ་པརྟེ་བདེ་ཆེན་གླིང་པས། སྟག་སྒྲ་པརྟེ་ལོ་ར་བུའི་ཡང་སྤྱོད་
ཏུ་རོས་བཟུང་ནས་གནས་ནང་གི་གདན་སར་སྤྱོད་བྱངས། གཏེར་རྟོན་པརྟེ་བདེ་
ཆེན་གླིང་པས་རྟེས་ལུ་བཟུང་། མཚོན་ཆོ་དབང་ལོ་ར་བུ་རྟོ་རྟེ་དཔལ་འབར་ཏུ་
གསོལ། ལུག་རྟོགས་གྱི་གདམས་པ་གསན་པས། དགྲུང་ལོ་བཅུ་གསུམ་པར་ཆོས་གྱི་
མོ་ཟབ་མོ་ཐོབ། ཀུ་ཐོག་ཏུ་རྒྱལ་སྲས་བསོད་ནམས་ལྷེའུ་བཅོན་ལས་དགེ་བསྟན་
གྱི་ལྗོན་པ་བཞེས། ཀུ་ཐོག་གདན་སར་གཏན་ཏུ་བཞུགས་པར་ཞུས་འདུག་ཀྱང་
ཞལ་བཞེས་མ་གནང་། དེ་ནས་རྩུར་མང་ཆེ་ཆོང་གསུང་རབ་རྒྱ་མཚོ་ལས་བཀའ་
ཆོས་མང་ཏུ་གསན། དགྲུང་ལོ་ཉེར་ལྗོངས་སྤྱི་སྐབས་ལུ་བྱ་གཏང་གི་བརྒྱལ་ཞུགས་
གཟུང་ནས། སྤྱོད་པོ་བྲག་གད་ལྗོངས་བརྒྱུད་ཀོང་པོའི་གནས་རྟེན་ཆམས་དང་ཙོ་
རི་བྱབ་ཐོབ་ཀྱང་དཔོན་ལྷ་མཇལ་བར་མཛད་ཅིང་དབུས་གཙང་ཏུ་བྱོན། དེ་ནས་
རི་མ་གྱིས་སྤྱོད་ཀོང་བརྒྱུད་དབུས་གཙང་ལ་བྱོན་ཏེ། རྟོ་བླ་ཆམ་གཉིས་ལ་སོགས་
གནས་རྟེན་མཐའ་དག་མཇལ་སྟོར་མཚོད་འབུལ་དང་། རིས་མེད་གྱི་སྤྱོད་མཐའ་
ཏུ་བསྟན་ནས་གསང་སྟགས་གསར་རྟེན་གྱི་དབང་ལུང་བྲིད་སྟོལ་མཐའ་ཡས་པ་
དང་། ཆེ་ཆོང་པ་ཀམ་གསུང་རབ་རྒྱ་མཚོ་ལས་ཀར་ལུགས་སྟག་ཆེན་གྱི་ཉམས་
བྲིད་གསན་ཅིང་རྟོགས་སྟོལ་ཏུས་མཉམ་ཏུ་གྱུར་ཙོ་བའི་སྤྱོད་མར་འཛིན། རྟེ་ཁམས་

སྤྱལ་གསུམ་པ་ལས་དབང་ལུང་གདམས་པ་ཅི་རིག་གསན། རྫོང་ཕུག་པ་འང་མ་
 དབྱངས་མིན་ལས་རབ་བརྟན་ལས་ཀྱང་འབྲུག་པ་བཀའ་བརྒྱུད་ལུགས་ཀྱི་དབང་
 ལུང་ཡོངས་རྫོགས་གསན་བཞེས་གནང་། ཤང་སྤག་སྤར་ཏེ་པོ་སྤྱལ་པའི་སྤྱུ་ཆོས་
 ཀྱི་དབང་པོ་ལས། ཟབ་ཆོས་འགའ་ཞིག་གསན་སྐབས་ཀུན་མཁུན་རྫོང་ནང་པའི་
 གསུང་འཕྲོས་ཞིག་གི་སང་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུན་བྱས་ཏེ། རྫོང་ནང་གི་ལྷ་གྲུབ་ལ་ངེས་ཤེས་
 ཁྱད་པར་བ་འབྱུངས་ཏེ། བྱང་ལྷ་ཆེའི་འབྲས་སྤྱང་དགོན་རྩ་ཆོས་རྗེ་ཀུན་བཟང་
 དབང་པོ་ལས་དཔལ་རུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་དབང་ཆེན་ཆོར་མང་པོ་དང་། དབུ་
 མའི་ལྷ་ཁྲིད། སྦྱོར་རྒྱུག་གི་ཁྲིད། ཁྲིད་བརྒྱ་སྤྱབ་ཐབས་རིན་འབྱུང་། སྦྱོལ་མ་རྣལ་
 འབྱོར་མ། བྱི་གུའི་ཆོས་སྒྲོར། རྗེ་བཙུན་དམ་པ་རྒྱ་ར་ན་མའི་བཀའ་འབུམ་སོགས་
 རྫོང་ལུགས་ཀྱི་གདམ་སྒྲོར་རྒྱུན་གང་བཞུགས་ཆོང་བར་གསན། ཀུན་མཁུན་དོལ་པོ་
 པའི་ཕུགས་སྤྲས་མ་ཏི་རྣམ་གཉིས་ལས། ས་བཟང་མ་ཏི་པཌ་ཆེན་ཀྱི་སྤྱལ་པ་ཡིན་
 ཞེས་ཆོས་རྗེ་ཀུན་བཟང་དབང་པོས་ངོས་བཟུང་། དགའ་ལྷན་ཕུན་ཆོགས་སྤྱིང་
 རྩ་དཔལ་རུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་སྤྱབ་མཆོད་འཇུགས་པ་དང་། མཆོད་ཁང་རྣམས་སུ་
 མཆོད་མའི་རྒྱུན་དབུལ་བྱེ་ཆེན་མང་པོ་སྦྱོར་འཇགས་མཛད་པའི་རྒྱུན་ད་ལྷ་ཡང་
 ཡོད་འདུག །མདོ་ཁམས་དང་། ཀོང་པོ། ཟབ་ཕུ་ལུང་སོགས་ནས་ཟབ་གཏེར་
 འགའ་ཞིག་ཀྱང་བཞེས། སྐབས་དེར་གཏེར་སྟོན་བླ་མ་ལྷ་དང་མཇལ་བའི་རྟེན་
 འབྲེལ་འགྲིགས་ན་སྟོ་བྲག་གནམ་སྐས་ཅན་ནས་མཆོག་གི་གཏེར་ལྷ་བཞེས་རྒྱུར་
 ཡིན་ཡང་། གཏེར་སྟོན་བདེ་ཆེན་སྤྱིང་པ་ལས་གཞན་རྣམས་མ་འཇལ་བར་རྟེན་
 འབྲེལ་འཕྲུགས་ཏེ། མཆོག་གི་གཏེར་ལྷ་བཞེས་མ་ཐུབ། དག་སྤྱང་བླ་མ་སྤྱུ་གསུམ་
 དང་། བསམ་ལྷན་མན་ངག་བཙུ་གསུམ་མ་སོགས་དགོངས་གཏེར་ཁྱད་པར་ཅན་
 འགའ་ཞིག་མཆོས། གཙང་སྟོན་གྱི་རེ་ལོ་རྩ་བ་བཀྲ་ཤིས་རྣམ་རྒྱལ་ལས། སྤྱུ་རིག་
 པ། སྟན་ངག །སྐར་ཅིས་རྣམས་གསན་ཅིང་། རང་བཞིན་རྒྱུད་ཅིས་གཙོར་འདོན་
 ཀྱི་ཅིས་གཞུང་གསར་རྩ་མཛད་པར་རིག་འཛིན་གྲུབ་པའི་ཅིས་སུ་གྲགས། སྤྱི་བླ་
 མ་ལྷ་སྤག་རྒྱག་ཙམ་ལྷག་བསྟེན་ཏེ་མདོ་སྤགས་གསར་རྟེང་གི་ཆོས་ཚུལ་རྒྱ་ཆེར་
 གསན།

རྒྱལ་མཆོག་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཆོས་ཐུགས་རྗེས་འཛིན་ཞིང་ཐུགས་ཐུགས་ཡིད་
 ཆེས་པའི་མི་སྤྱར་གྱིས། མི་དབང་པོ་ལྟ་བུའི་དཔལ་སྤྲོ་བས་རྒྱལ་ཡུལ་སྤྱི་དང་
 མཆོད་ཡོན་དུ་གྱུར་ཅིང་། སྤྱི་དབང་དང་ལང་སྤྱོད་མཆོད་འབྲུགས་སྐབས་དང་དེ་
 རྗེས། དཔོན་པོ་དུ་ལས་བླ་དུར་རྒྱ་ནག་ནས་དཔོངས་ཆོམ་ཆད་པས་ཉེན་སྐབས་
 སོགས་སྤྱི་མི་སྤྱོད་སྤྱི་ལོང་པ་ལ། བསྐྱེད་བྱ་དང་སྤྱོད་སྤྱོད་གནང་པས་སྤྱི་
 གི་འཛིགས་པ་ལས་སྐབས། བལ་ཡུལ་མཆོད་རྟེན་བྱ་རུང་ཁ་ཤོར་གྱི་ཞིག་གསོ་
 དང་། འཕགས་པ་ཤིང་ཀུན་ཉམས་གསོ་རྒྱབས་ཆེན་ལྷ་མེད་པ་མཛད། དེ་དུས་
 མངའ་རིས་མར་ཡུལ་རྒྱལ་པོ་ནང་འབྲུགས་པའི་རྒྱུ་གྱི་སྤྱོད་ཉོར་སྤྱོད་དཔག་
 བོད་དུ་སྤྱགས་པར་གདོན་མི་བའི་སྐབས་དེར། གཞུང་ས་མཆོག་གིས་བཀས་
 བསྐལ་ཏེ་ཞི་ཆེད་སྤྱི་པ་ལ་ཐེབས། ལ་དུགས་རྒྱལ་པོ་ནང་འབྲུག་ལྷུ་པའི་ཞི་
 འཆིང་ལགས་པར་འགྲིག་ཅིང་། སྤྱོད་ཉོར་གྱི་དཔག་དཔུང་སྤྱིར་བསྐྱོག་པས་བོད་
 ཡུལ་གྱི་བསྐྱན་འགྲོར་ཕན་བདེའི་ངལ་གསོར་ཆེན་པོའི་མཛད་རྗེས་སྤྱོད་མེད་པ་
 བྱུང་འདུག །མཚུར་ཕུའི་པར་ཁྱུང་རྫོང་དུ་བཞུགས་སྐབས་མཁའ་འགྲོའི་ལུང་
 བསྐྱན་བཞིན་ཀམ་པ་བྱང་རྒྱུ་རྩོམ་རྩོམ་ཡིད་བཅུ་གསུམ་པ་བདུད་འདུལ་རྩོ་
 རྩོམ་འཛིན་དང་ཟབ་ཆོས་ཀྱང་མང་དུ་སྤྱུལ། བཀའ་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ངེས་དོན་
 སྤྱོད་པོའི་མདོ་ཉི་ཤུའི་སྤྱི་གསུམ་བཅུ་དུག་མདོ་སྤྱོད་སྤྱོད་དཔོན་པར་དུ་བསྐྱབས་ནས་
 པོ་བྱང་ཆེན་པོ་པོ་དུ་ལས་སྤུལ་ཏེ་བཞུགས་སྤྱོད་གསོལ། སྤྱོད་སྤྱོད་དུ་གངས་ཅན་
 སྤྱོད་སྤྱོད་བར་གསུམ་གྱི་གནས་ཆེ་སྤྱོད་ཐམས་ཅད་མཛལ་བསྐྱོར་དང་། ཆོས་རྒྱན་
 རྣམ་དག་གསན་བཞིས། ཉི་ཤུ་ཀའི་ཆས་དང་བཅས་གཉན་ཁྲིད་བརྒྱ་ཙུ་འགྲིམ།
 སྤྱོད་སྤྱོད་དུ་དཔུས་གཅིང་། སྤྱོད་མངའ་རིས། སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད། བལ་ཡུལ་
 སྤྱོད་སྤྱོད་བཅས་སྤྱོད་ཐེབས་ཤིང་ཆོས་འབྲེལ་གནང་། བལ་ཡུལ་དུ་ལན་གསུམ་
 ཐེབས་ནས་མཆོད་རྟེན་རྣམ་གཉིས་ཉམས་གསོ་མཛད་མཐར་བལ་ཡུལ་ཤིང་ཀུན་
 མཆོད་རྟེན་ཉམས་གསོའི་སྤྱི་ཤིང་གཙུག་ནས་ཉམས་གསོའི་འཕྲོ་ཅན་དུ་གྱུར་པ་
 ཞལ་སྤྱོད་རྣམས་ལ། བཀའ་ཆེན་ནན་ཏན་དུ་སྤྱུལ་ཏེ་སྤྱོད་སྤྱོད་གི་བྱམས་སྤྱོད་
 གཙུག་ལག་ཁང་དང་ཉི་བར་དངོས་གྲུབ་སྤྱི་གི་དཔོན་དུ། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་

པའི་ཤིང་མོ་པག་གི་ལོ། ཁམས་སྤྱི་དམར་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་བཅུ་ཉིད་སྤྱི་གཤེགས།
 དགོས་དབང་གིས་ལོ་གསུམ་དུ་ཉེ་བར་གསང་བྱ་ཤིང་དུ་བསྐྱམས་ཤིང་། སྤྱི་དངོས་
 བཞུགས་པའི་ཚུལ་དུ། ཞབས་སློབ་རྣམས་ཀྱིས་མཛད་སྤྱི་ལྷག་མ་བསྐྱེད་སྤྱི་
 དེའི་རིང་སྤྱི་གདུང་དཔལ་ཁུད་དཔལ་མོ་ཆོས་སྤིང་དགོན་དུ། བོ་དོང་འཛིགས་
 སྤྱི་ཆེན་པོའི་གཟིམ་ཁང་དཀར་པོར་གཤམས་པར་མི་མངོན་པའི་ཚུལ་གྱི་བཞུགས།
 བལ་ཡུལ་རང་བྱུང་མཆོད་རྟེན་ཤིང་ཀུན་གྱི་ཉམས་གསོའི་འཕྲོས་རྣམས། ཞམ་
 རིང་གི་གཙོ་བོ་མཆོད་དཔོན་བསྟན་འཛིན་རྟོ་རྗེའི་བྱགས་ཁུར་བཞེས་ཤིང་། རྗེ་
 འབྲུག་པ་བཀའ་བརྒྱུད་སྤྱི་ལས་ཤིང་རྟུ། རྒྱལ་གཉེར་མཛད་དེ་མེ་སྤང་ལོར་
 མཐར་ཕྱིན་པར་གྱུ་བྱེད། དཔལ་བོ་རིན་ཆེན་རྟོ་རྗེ་གཙུག་ལག་དགའ་བས་རབ་
 གནས་མངའ་གསོལ་མཛད། དེ་རྗེས་བཀའ་ཆེན་བཞེན་དུ་སྤྱི་གདུང་མང་ཡུལ་
 རི་བོ་དཔལ་འབར་གྱི་རི་ཆེར་གདན་དུ་དངས། དཔལ་འབྲུག་རྣམ་གཉིས་ལྷན་རྒྱས་
 ཀྱི་ཞུགས་འབུལ་མཛད། གདུང་རྟེན་རྟོ་རྗེའི་གསུང་གྱི་བྱང་ཆེན་མཆོད་རྟེན་ཐོག་
 བཞེགས་གསུམ་གྱི་ཆད། གསེར་གདུང་དང་བཅས་པ་བཞེངས་ཤིང་རབ་གནས་
 དང་། དགོངས་རྗེས་རྒྱས་པར་གནང་ནས་དཔལ་འབྲུག་རྣམ་གཉིས་བོད་དུ་
 ཆིབས་ཁ་བསྐྱར། རྗེ་འབྲུག་པ་རིན་པོ་ཆེས་གནས་ཆེན་ཙ་ལྟེ། གཅིག་ཅར་པག་
 མོའི་ལྷ་ཁང་དུ་དཔལ་གདུང་དཔལ་རིག་པ་མེད་པའི་མཆོད་རྟེན། དཔལ་བོ་རིན་
 པོ་ཆེའི་མཆོར་སྤྱི་གདུང་རྟེན་དཔལ་གདུང་། སྤྱི་རོང་རྗེ་དཔོན་གྱི་དཔལ་མོ་
 ཆོས་སྤིང་དུ་གསེར་གདུང་ཐོག་ཆད་མ་སོགས་དང་། གཞན་ཡང་ཞུགས་སྤྱི་
 མ་རྣམས་ཀྱིས་རང་རང་གི་གནས་སྤྱི་སོ་སོའི་གདུང་རྟེན་རི་བཞེངས་པར་མཛད་
 ཅེས་གསལ། ཁོང་གི་ཞལ་སྤྱི་གཙོ་བོར། རྒྱལ་བ་ཀམ་པ་བདུད་འདུལ་རྟོ་རྗེ་
 འབྲུག་པ་སྤྱི་ལས་ཤིང་རྟུ། སི་དུ་ཆོས་ཀྱི་འབྱུང་གནས། དཔལ་བོ་གཙུག་ལག་
 དགའ་བ་སོགས་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་སྤྱི་ཆེན་རྣམས་བཞུགས། གཞན་ཡང་མདོ་
 ཁམས་སྤྱི་དཔྱད་དང་། མངའ་རིས་ལ་དྲགས་ཚུན་གྱི་སྤྱིར་གྱུ་མཐའ་རིས་མེད་
 དང་། ལྷག་པར་རྟེན་མ་དང་། བཀའ་བརྒྱུད་པའི་ཞལ་སྤྱི་མང་པོ་ཞིག་ཡོད།
 གསུང་འབུམ་ཕྱོགས་བསྐྱེགས་བྱས་པ་སྤྱི་སྤྱི་ལྷ་ཙམ་བཞུགས། །

ལེའུ་ལྷ་པ། ཁམས་པའི་མི་སྤྱུ་གྲགས་ཆེན།

ས་བཅད་དང་པོ། ཁམས་པའི་དབང་པོ་གྲགས་ཆེན།

གཅིག །སྤྱུ་རྒྱལ་དང་པོ་གཉེན་གྱི་བཅན་པོ།

སྤྱུ་རྒྱལ་གཉེན་གྱི་བཅན་པོ་ནི། སྤྱི་ལོའི་སྟོན་གྱི་༡༧ལོའི་ཤིང་གི་ལོར། མདོ་
ཁམས་སྤྱི་བོའི་ཡུལ་རུ་ཡབ་མེ་རང་མང་སྟེ་ཕུ་བོ་ར་དང་། ཡུམ་མོ་བཅུན་བྱ་བ་
གཉིས་ལ་སྲས་དགུ་འབྱུངས་པའི་ཐ་ཆུང་དེ་ཡིན་ལ། སྤྱི་ནར་སོན་པ་དང་ཐུགས་
རྒྱུད་གྱུང་ཞིང་སྟོབས་རྩལ་ཆེ་སྟོབས་ཡུལ་དཔོན་དང་འཐབ་འཛིང་བྱས། མཐར་
སྤྱི་བོ་ནས་ཡུལ་བུད་དེ་བོད་རུ་ཕྱིན། ལམ་བར་རུ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཐོན་གྱི་གཉེན་
གཞོན་འོག་ནས་བོས་བྱོལ་བྱས་དེ་མགོན་དང་། དཔུང་གཉིན་བཅའ་བའི་བོད་མི་
ཁག་གཅིག་དང་འཕྲད་པ་དེ་དག་དང་བསྐྱེདས་ནས་བོད་ཡུལ་རུ་ཕྱིན། ཐོག་མར་
བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཐོན་དེ་ཉིད་དབང་རུ་བཟུས། སྤྱི་ལོའི་སྟོན་གྱི་༡༥༠ ལོར་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་
པོ་ཐོག་མ་གྱུར། སྤྱི་མཁར་ཡུམ་བུ་སྤྱི་སྤྱོད་བཅིགས། དེ་ནས་ཁང་ཁྱུང་ཐུད་པའི་
བོད་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་ཕལ་མོ་ཆེ་དབང་རུ་བྱས། བོད་ཀྱི་བཅན་པོ་ཞེས་པའི་མཆོན་སྟོན་
ཐོག་མར་བཞེས། མཆོན་ཁེབས་ཀྱི་སྟོན་ཆེན་ལ་ལྟོ་དང་སྟགས་གཉིས་ཀྱིས་བྱས།
བོན་པོ་མཆོའི་སྤྱུ་རྒྱལ་དང་། ཅོ་མི་ཐུག་གར་གཉིས་སྤྱི་གཤེན་རུ་བསྟེན། ཕྱིང་བ་
སྟག་རྩེར་ཐེབས་ཏེ་བྱིམས་དང་ལས་ཀའི་སྤྱི་གཞི་བཟོས། གནམ་ཐུག་ཐུག་གམ་
ཐུ་ཆོ་བཟའ་བྱ་བ་ཁབ་རུ་བཞེས། སྲས་ཐུ་བྱི་བཅན་པོ་འབྱུངས་སྐབས་དེར་སྤྱི་ན་
བཞེས་པོར་སྤྱི་བས་སྟབས་སྲས་ཀྱིས་ཆེབས་ཁ་ཐུབ་ཅམ་ན། སྤྱི་ལོའི་སྟོན་གྱི་༡༥༥
པའི་ཤིང་ཕག་ལོར་སྤྱི་གཤེགས་སོ། །

བོད་ཀྱི་ཡིག་ཆ་རྒྱུང་པ་རྣམས་སྤྱི་བོད་རྒྱལ་གཉེན་གྱི་བཅན་པོའི་འབྱུངས་ལ་མི་
འདྲ་བ་རིགས་བརྒྱད་ཅམ་བུང་འདུག །དེའི་ནང་ཆེས་སྤྱི་ཤོས་ནི་སྟག་ཆང་

དཔལ་འབྱོར་བཟང་པོའི་ཆོས་འབྱུང་ནང་སྤྱི་ལོའི་སྟོན་གྱི་༡༡པའི་ཆུ་བྱི་ལོ་ཡིན།
 ཆོས་མི་ཤོས་ནི་དཔལ་བོ་གཙུག་ལག་ཤང་བའི་ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་
 ནང་ལྟར་ན་སྤྱི་ལོའི་སྟོན་གྱི་༡༡མེ་སྟག་ལོར་ཡིན། དེང་རུས་ཅུང་གྲགས་ཆེ་བ་ནི་
 རྩ་དཔལ་སྤུལ་གྱི་བཞེད་པའི་སྤྱི་ལོའི་སྟོན་གྱི་༡༢པའི་ཤིང་སྟག་ལོ་ཡིན། དེ་ཐམས་
 ཅད་ལས། ལོ་རྒྱུས་གྱི་དོན་དངོས་དང་མཐུན་ཤོས་དེ་སུམ་པའི་ཆོས་འབྱུང་རུ་སྤྱི་
 ལོའི་སྟོན་གྱི་༡༢པའི་ཤིང་ལོ་དེ་ཡིན་པར་མཇུག་སྟེ།

གཉིས། མི་ཉག་ག་རྩེ་རྒྱལ་པོ། 李元昊

མི་ཉག་ག་རྩེ་རྒྱལ་པོ། ལི་ཡོན་རཱོ། ཁོང་སྤྱི་ལོ་༡༠༠༤ ཟླེས། ༡༠༥༤ལོར་འདས།
 མིང་གཞན་ལ་ནང་སྟོབ་ཟེར། རྒྱང་མིང་ལྷ་ལུ་ཟེར། ཏང་ཞང་^①མི་རིགས་ཡིན།
 ཞི་ཤུ་རྒྱལ་ཁབ་བཙུགས་མཁན་གྱི་ཏང་ཏི་དང་པོ་ཡིན། ཞེས་གསལ། མི་ཉག་ག་
 རྩེ་རྒྱལ་པོའི་ལོ་རྒྱུས་སྟོར། 《ཆོལ་པའི་དེབ་དམར་》ལས། “སྟོན་དང་པོ། ལྷ་ཐག་
 ལ་སོགས། མི་ཉག་གི་ཡུལ་ཐམས་ཅད། རྒྱ་རྒྱལ་པོའི་འོག་ན་ཡོད་པ་ལ། བྱང་ངོས་
 དང་འགའི་བར་ན། སྟོན་བྱང་ཅེས་པའི་རི་ལ། གཞི་བདག་ཤོ་འུ་ཞེས་པ་ཡོད་པ།
 ཉིན་གཅིག་གི་ཆོ། བྱང་ངོས་ཀྱི་མཁར་ནང་ན། བྱང་མེད་གཅིག་གི་སར། རྩ་བ་
 དཀར་པོ་བདུན་བྱང་པའི། དཔོན་དེ་དང་འཕྲོགས་པ་ལས། བུ་ཞིག་སྟེ། དེའི་རུས་
 ལ། སྟོན་མེད་པའི་སྐར་མ་གཅིག་ཤར་བས། རྒྱའི་ཅིས་པ་རྒྱམས་ཀྱིས། མཁར་ནང་
 འདིར། རྒྱལ་སྤྱི་དཔལ་པའི་མི་གཅིག་སྟེས་འདུག་བྱས་པས། རྒྱལ་པོས་ད་རུང་
 ཅིས་ཀྱིས་ལ་བུ་ཆ་དེ་ཆོལ་ཟེར་བས། རྒྱ་མོས་བུ་རྒྱང་ས་ཀོང་རུ་སྟེས། སྤང་ལེབ་
 ཀྱིས་ཁ་བཅད། དེའི་སྤྱིང་རུ་རྒྱ་མོར་གང་བཞག་པས། ཅིས་པ་ན་རེ། མཆོ་ཆེན་པོ་
 དང་ཤིང་གི་ས་གཞིའི་འོག་ན་འདུག་ཟེར་ནས། འཆོལ་མ་ཐུབ་པ་དང་། མཁར་
 ནང་ན། ལོ་གཉིས་འགོ་བའི་བུ་ཆ་ཐམས་ཅད་གསོད་ཅེས་ལུང་བསྟགས་པས།
 བསད་པའི་རུས། རྒྱ་མོས་ཀྱང་བུ་ཤི་བར་ལྟར་བྱས། སྐམ་ནང་རུ་བཙུག། །བུ་ཞིང་
 བྱིར་ནས། རྒྱའི་དཀྱིལ་གྱི་རྩེ་འཐུག་པོའི་ནང་རུ་སྐྱར་བཞག་པས། ཉིན་རེ་བཞིན།

^① ཏང་ཞང་རྒྱ་ཡིག་ཏུ། 党项族

བྱ་ཚོད་གཅིག་ཡོད་ནས། བྱ་ཚོད་མི་འབྲག་པར་བྱས། ཆུ་ཚོ་གཞན་གཅིག་ལ། བ་
 གཞན་མ་གཅིག་ཡོད་པ་དེས། ཉིན་རེ་བཞིན། དེའི་རྩ་ཕྱིན་གིན། འོ་མ་སྤེར་བ་ལ།
 ཉིན་གཅིག་བ་བདག་ཆུ་ཚོ་དེས། བའི་ཕྱིར་རྗེས་ལ་ལྟར་ཕྱིན་པས། དེ་བཞིན་
 བྱེད་པ་མཐོང་སྟེ། བྱ་ཚོ་འདི་ཁྱད་པར་ཅན་ཞིག་ཡིན་པར་འདུག་བསམ་སྒྲུངས་
 བས། བྱ་དོད་བྱས། རུས་པ་དོ་རུ་སི་ཞེས་པ། བོད་སྐད་དུ། བ་ལ་འོ་མ་རུ་ཟེར། བྱིས་
 པ་དེས་ལོ་བདུན་ལོན་ནས། བ་མཉམ་གྱི་བྱིས་པ་དུག་བཅའ་ཏེ། བྱང་དོས་གྱི་
 གངས་རིའི་ཁྲོད་དུ་ཕྱིན་གྲོས་ནས། རོ་ལོག་བརྩམས། རི་དེ་ལ་ཤིང་འབྲུ་བའི་སྤྱུས་
 པ་ཐམས་ཅད་བཟུང་ནས། དམག་མི་བཅོལ། བྱ་ཚོ་དེས་བྱང་དོས་གྱི་མཁར་ནང་
 དུ། ཤེས་རབ་གྱི་མི་ལ། རོ་ལོག་བརྩམ་པའི། ཐབས་འདྲི་རུ་ཕྱིན་པས། རྒྱུ་ཆུ་ཚོ་
 གཅིག་ན་རེ། གླ་བ་འདྲིའི་ཆོས་བཅོ་ལྗེའི་ཉིན། བྱེད་རང་དམག་ལ་ཤོག རྟ་ཆག་
 དང་། རྟའི་སྤང་མང་པོ་རྒྱལ་སྤྱར། དེ་ནས་རྒྱུ་ཆུ་ལས། ཐམ་ཁ་བྱེད་ལ་ཡོད་པའི་
 ཐབས་ངས་བྱེད་ཟེར། ཆོས་བརྒྱ་བཞིའི་ཉིན་ཆུ་ཚོ་དེས། ལྷགས་རིའི་སྤྱོད་དུ་བྱང་
 བརྒྱངས་དུ་ཞིང་ཕྱིན་པས། རྒྱལ་པོས། ཅི་ཡིན་འདྲིར་བཏང་པས། ལྟའི་དབང་པོའི་
 ལྱང་གིས། མི་ཉག་རྒྱལ་པོ་གཅིག་བསྐྱོས་ཡོད། དེ་ལ་དོ་མ་ལྟས་ན། རྒྱུ་ཆུ་མིང་ཡང་
 མ་ལུས་པ་བྱེད། སང་ཉིན་དམག་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པ་ཡོད་པ་ཡིན་ཟེར། དེ་ཅི་
 ཡིན་དྲིས་པས། བྱེད་རང་རྣམས་སང་སྤྱོད་མོར་མ་རྒྱལ་ལྟོས་དང་། རྟ་སྤང་དང་། རྟ་
 ཆག་ལྱང་པས། རྒྱུ་ཆུ་དོག་འགྱུར་བ་འོང་བྱས་པས། སང་ལྟས་དུས། དེ་བཞིན་བྱང་།
 ད་ཅི་འཐད་དྲིས་པས། ཆུ་ཚོ་ན་རེ། རོ་ལྟས་ན་འཐད་བྱས་པས། རྒྱལ་པོ་དཔོན་
 གཡོག་གསུམ་གྱིས། ཐམ་ཁ་སྤྱོད་དུ་ཕྱིན་པས། མི་ཉག་རྒྱལ་པོ་རྟ་པ་བདུན་དང་
 འཕྲད། ཐམ་ཁ་སྒྲུངས། རྒྱལ་པོ་བསད། དེ་རྟེང་། རིམ་གྱིས། རྒྱུ་ཆུ་པོ་རྣམས་ཀྱང་
 བསད། རྒྱལ་ས་སྒྲུངས་པས། རྒྱུ་ཆུ་ལ་དུ་གྲགས་པ་ལ། ཆུ་ཚོ་གཅིག་གིས་ཁའི་
 ཉེས་པ་ལ། རྒྱར་གསུམ་སྐོ་དུག་ཡོད་པའི་རྒྱ་མཁར་ཤིག །ཅེས་པ་བྱང་། མི་ཉག་
 རྒྱལ་པོ་དེ་ལ། པའི་མིང་ནས་གས་ཏེ། ག་རྩ་རྒྱལ་པོ་ཞེས་པར་བཏགས། མི་ཉག་
 རྒྱལ་པོའི་ཐོག་མ་ཡིན།” ཞེས་གསུངས་པ་དེའི་དོན་རྣམས་རྒྱ་ཡིག་དུ་འཁོད་པའི་
 ག་རྩ་རྒྱལ་པོའི་ལོ་རྒྱུས་དང་ཕལ་ཆེར་མཚུངས་པར་སྤྲང་། །

གསུམ། སྤྱིང་གི་སར་རྒྱལ་པོ།

སྤྱིང་གི་སར་རྒྱལ་པོ། རབ་བྱུང་དང་པོའི་ས་སྐྱལ་གྱི་ལོ་༡༠༣༥ལོར་ཡབ་སྤྱིང་
 རྒྱུད་བརྒྱད་གྲས་པོ་སེང་སློན་དང་། དུམ་འགོག་བཟའ་ལྷ་མོ་གཉིས་ཀྱི་གྲས་སུ་
 དེང་མེ་དགོ་འདན་ཁོག་གི་ཁོངས། ཚབ་ཚད་གོན་པའི་ཉེ་འཁོར་རུ་སྤྱུ་འབྱུངས།
 རྒྱུད་རུས་ཀྱི་མིང་ལ་བྱེད་ཅུ་བཏགས། མ་ཡུམ་འགོག་བཟའ་ལྷ་མོ་དེ་སྤྱིང་སེང་
 སློན་རྒྱལ་པོའི་བཅུན་མོ་དངོས་མིན་སྟབས། ཁོང་མ་བྱ་གཉིས་འཛོལ་ཉམས་རྒྱུད་
 གིས་བཞུགས་དགོས་བྱུང་བ་དང་། ཁོང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱིས་པའི་རིག་
 རྟོགས་ལ་ཨ་ཁུ་ཁྱོད་ལ་སོགས་ཁག་གཅིག་གིས་སྤྲུག་དོག་གིས་རྒྱུན་གྱིས། ཁོང་
 ལ་སྤྱིག་འགལ་གྱི་གྲོད་གཞི་མི་ཉུང་བ་ཅིག་བཅུལ་ནས། སྤྱིང་ཚང་གི་ཕྱེ་པ་ནས་
 དུལ་ཕུད་པའི་བཀའ་ཆད་བཅད། ཁོང་མ་བྱ་གཉིས་མ་སྤྲད་གཡུ་ལུང་སུམ་མདོར་
 རྒྱུད་ཕུད་བྱས་པར། གནས་དེར་ལོ་ཤས་རིང་འབྱུང་པོ་མི་མ་ཡིན་པའི་འགོ་དོན་
 མང་པོ་མཛད། དེ་ནས་སྤྱིང་གི་རྒྱལ་ས་ལ་སྤྱིང་ཆེ་འབྲིང་རྒྱུད་གསུམ་གྱི་ཕུ་རུ་
 རྒྱལ་ས་ཐོབ་ཅོད་བྱེད་པའི་མཐར། སྤྱིང་གི་རྒྱལ་ས་དང་། སྐ་སྐ་ལོའི་བུ་མོ་འབྲུག་
 མོ་གཉིས་ཏྲ་རྒྱལ་གི་རྒྱན་རུ་བཅུགས་ཤིང་། ཏྲ་སུ་མཁུགས་ལ་སྤྱིང་གི་རྒྱལ་ས་
 དང་། འབྲུག་མོ་གཉིས་ཐོབ་རྒྱ་ཐག་བཅད། རིགས་རུས་དང་། ཐོབ་ཐང་། དཔུལ་
 རྒྱལ་གང་གི་ཁྱད་པར་མེད་པ་སྤྱིང་གི་རུས་སུ་གཏོགས་པ་ཐམས་ཅད་དེའི་འགུན་
 ཅོད་ནང་རུ་ཞུགས་ཆོག་པར་དེལ་བསྐྱགས། རུས་དེར་བྱེད་པོ་ཕྱོགས་ལ་
 དཀར་དེས་རྩ་འཕོད་སར་བཏང་། རྩ་ལྷ་ཏྲ་རྒྱུད་ཅོད་དང་བཅས་ཏེ་རུས་
 ཐོག་རུ་སྤྱིང་ཡུལ་རུ་འབྱོར། ཏྲ་རྒྱལ་གི་འགུན་ཅོད་ནང་རུ་ཞུགས་པས་སྤྱིང་གི་
 རྒྱལ་ས་དང་། སེང་ལུམ་འབྲུག་མོ་གཉིས་རྩ་ལ་ཐོབ། ཉེན་དེ་ནས་སྤྱིང་གི་
 སར་རྒྱལ་པོ་ཞེས་འཕོད་ཕྱིལ་བྱུང་། དེ་ནས་བཟུང་ཚུགས་བཞིའི་བརྒྱད་བཞི་ལ་
 སོགས་པའི། སྐབས་དེའི་མི་སྤྱན་པའི་ཡུལ་དཔོན་མང་པོ་དབང་རུ་བྱས་སྟབས།
 སྤྱིང་གི་སར་ནོར་བུ་དག་འདུལ་ཞེས་མཚན་སྟན་ཆེར་རྒྱས། མཐར་དབྱང་ལོ་གུ་
 གཉིས་པ་རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ས་ཡག་གྱི་ལོ་༡༡༡༧ལོར་མདོ་ཁམས་མ་རྒྱལ་གངས་
 ཀྱི་རི་བོའི་ཉེ་འདབས་སུ་སྤྱུ་གཤེགས་པར་བྱགས། །

བཞི། ཉག་རྩེ་མགོན་པོ་རྣམ་ཀུལ།

ཉག་རྩེ་མགོན་པོ་རྣམ་ཀུལ། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གསུམ་པའི་ས་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༧༧༧
 ལོར་མདོ་ཁམས་ཉག་རྩེ་ལྷགས་མདུད་བྱིས་དུ་འབྱུངས། སྤྱི་ལོ་༡༧༧༧
 ཉེ་འཁོར་གྱི་བྲག་འགོ་དཔོན་དང་། རི་རུབ་དཔོན་སྐུ་ལ་འཁོན་གཞི་ཚུགས།
 མགོན་པོ་རྣམ་ཀུལ་གྱི་སྟོབས་ཤུགས་རི་ཆེར་ཕྱིན་ཏེ་བརྟེན་པོ་དཔོན་དང་། རི་རུབ་
 དཔོན་སྐུ་ལ་དབང་དུ་བྱས་པས་ཤིང་། ༡༧༧༧ ལོར་ཉག་སྐྱེད་དུ་ལོང་མས་ཉག་སྐྱེ་
 ཡོངས་རྒྱ་ལ་དབང་དུ་བཟུགས། སྐབས་དེར་ཁམས་སྤྱུགས་གྱི་དཔོན་རིགས་རྣམས་
 སྤངས་སྤྱག་སྤྱེས་ཏེ། ལི་ཐང་དཔོན་དང་། སྐེ་དགེ། ཉོར་ཁག་ལྷ། བཅས་གྱི་དཔོན་
 པོ་རྣམས་གྱིས་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ་བརྒྱུད་དེ་ཁོམ་དུ་འོང་དུ་ལྷག་རྩེ་མགོན་
 པོ་རྣམ་ཀུལ་འདུལ་རྒྱུ་རྩི་རྒྱུ་སྤྱོད་ཀྱིས་པ་རེད། སྤྱི་ལོ་༡༧༧༧ ལོར་མན་རྩེ་གོང་
 མའི་པོ་ཉ་བ་རྒྱུད་པོ་ཀྱོང་ལྷ་ས་ནས་ཐང་ལི་ཐང་བརྒྱུད་དེ་ཕྱིར་པོ་ཅིང་དུ་ལོག་
 སྐབས། བརྟེན་པོ་ལྷན་དང་། རི་རུབ་ཆོང་གི་གཡོག་པོ་རྣམས་གྱིས་གྲོམ་གྱི་ལ་
 འཇུག་ནས་དུ་འཁོད་བྱས་ཏེ། ཉག་རྩེ་མགོན་པོ་རྣམ་ཀུལ་བདུལ་རྒྱུ་རྩི་རྒྱུ་
 སྤྱོད་གྱི་རེ་འཁོད་ཁྱུས། དར་མདོར་སྤེལ་ས་པ་དང་། རྒྱུད་པོ་ཀྱོང་ཐང་གིས་
 མགོན་པོ་རྣམ་ཀུལ་ནི་གོང་མའི་བཀའ་ལ་མི་ཉན་པའི་ངག་པ་རེད། ཅ་མེད་
 གཅོང་དག་བཟོ་དགོས་ཞེས་ཁྱོད་གསུམ་གྱི་ང་རོ་ཆེན་པོ་སྤྱོད་པས་ཤིང་། འབའ་ལི་
 རྒྱལ་གསུམ་དང་། ལྷགས་ལ། ཉོར་ཁག་ལྷ། སྐེ་དགེ་བཅས་ལ་འཕྲུལ་དུ་དམག་
 བཟུས་ནས། སུ་རྩ་གོ་དྲག་གིས་སོ་སོའི་སྤྱོད་ལས་དམག་སྤྱོད་པས། མགོན་པོ་རྣམ་
 ཀུལ་གསོན་པོ་བརྒྱུད་ནས་དར་མདོར་གྱོང་ཐང་ལ་སྤྱོད་དེ་ཉག་སྐྱེད་དཔོན་ཟེར་
 བའི་མིང་ཅམ་ཡང་མེད་བཟོ་དགོས་པའི་བཀའ་ལས། དཔོན་ཁག་དེ་དག་གིས་
 ཀྱང་ཉག་སྐྱེད་མེད་པ་གཏོང་རྒྱུ་བསམ་པ་ཡོད་པས་མཉམ་དུ་འཕྲོད། དེ་ནས་
 ལི་ཐང་དང་། སྐེ་དགེ། ཉོར་ཁག་ལྷ། ལྷགས་ལ་བཅས་གྱི་དམག་བཟུས་ནས་ཉག་
 ཁོག་དུ་ཕྱིན། མགོན་པོ་རྣམ་ཀུལ་གྱིས་དེ་ཤིས་ནས་ཉག་རྩེ་སྤྱོད་སྤྱོད་གྱི་སུ་
 གཏའ་དང་། བཟེར་པ་སྤྱོད་གྱི་སུ་གཏའ་རྣམས་རི་རུབ་ལ་བསྐྱུལ། བྱོ་ཡུལ་དང་
 སྤྱོ་པོའི་སུ་གཏའ་རྣམས་སྤང་རིང་ལ་བཟུགས། སྤང་བ་དམ་པོར་བྱས། དག་ལ་

སུས་མགོ་བཏགས་ན་བཟའ་མི་རྣམས་ཚུ་ལ་བཏབ། འཁོར་བ་ཅིས་ལེན་བྱ་རྒྱུ་
དང་། རི་འགོ་རྣམས་ལ་རྒྱང་སོ་བཅུགས་ཏེ་དུ་བས་དམག་བརྒྱ་གཉིད་མཁན་
དང་། ས་འགག་རྣམས་ལ་སྤང་མཁན། ས་ཚུགས་སོ་སོར་ཆ་དང་ཡི་གེ་བྱ་མཁན་
བཞག་སྟེ་གོང་ཚོའི་རྒྱ་བས་རྣམས་སྤེལ་སྤྱང་བྱས། དག་པོའི་དམག་མི་རེ་སོད་ན་
དཔའ་དར་མཛོེ་རེ་དང་། དམག་དཔོན་རེ་སོད་ན་དཔའ་དར་རྩ་རེ། དམག་
དཔོན་ཆེ་བ་རེ་འཇུ་བཟུང་བྱལ་ན་དེའི་རྩ་བོག་ཚང་མ་ཐོབ་པའི་སྟེང་དཔའ་དར་
རྩ་རེ་སྟོང་རྒྱུ་ལྷུ་བསྒྲགས་བྱས། རྒྱ་མེར་མེད་པ་དྲུག་ཅུ་བཙོ་བརྒྱད་ཅས་སྟེས་
པ་ལོ་བཙོ་བརྒྱད་ནས་དྲུག་ཅུའི་བར་ཚང་མ་དམག་དུ་བསྟུས། སྟེ་ག་གཟན་ཁས་
ལེན་པ་སུམ་བརྒྱ་བདམ། ཆོ་ཤོག་རེས་དམག་ཤོག་རེ་བྱས། རིམ་པ་དང་པོ་རྩ་
དམག་སྟེ། རྩ་བོག་དང་མདའ་རྩེས་གྱི་བཅས་ཡོད་དགོས་པ་དང་། གཉིས་པ་
རྒྱང་དམག་སྟེ། བོག་དང་གྱི་དག་སྟེ་ཡོད་དགོས་པ། གསུམ་པ་ས་སྤང་དང་།
ལམ་སྤང་། ཁང་སྤང་བཅས་ཡིན། དེར་མདུད་གྱི་དང་སྟེ་ཡོད་དགོས། ས་སྤང་
ཆོས་ས་འགག་དུ་རྩོ་སྟེ་ལ་རྒྱ། ཤིང་བཅད་ནས་ལམ་བཀག་རྒྱ། རྒྱ་མ་ཚོར་དག་
པོའི་མདའ་བོག་དང་། རྩ་གོ་རྒྱགས་སོགས་རྒྱ་བཅུག་པ་བཅས་བཀོད་བསྟེན་
ལེགས་འཚམས་བྱས་སྟབས། དམག་འཐབ་ཡུན་རིང་བྱས་མཐར་ལི་སྟེ་ཉོར་ལྷགས་
རྣམས་ཀྱི་དམག་པམ་པས། མགོན་པོ་རྣམ་རྒྱལ་སྟོན་གྲགས་ཆེ་ཤིང་སྟོབ་པ་སྟེས།
དེ་ནས་ཁོ་ཆོས་རྒྱ་དཔོན་གོང་ཐང་མདུན་རོགས་སྟོར་རེ་བྱའི་ཡི་གེ་བཏང་། རྒྱ་
དཔོན་གོང་ཐང་དམག་མི་ལྟ་བརྒྱ་བྲིད་ནས་བརྒྱ་འགོར་སྟེབས། སྟེ་དགོ་རྒྱལ་པོ་
དང་། རྩོགས་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་རྣམ་གཉིས་བྲག་འགོར་རྒྱ་དཔོན་རྩེ་རྒྱ་བཅར་
ལེབས། ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ་དང་། མདོ་མཁྱེན་བཙེ་རྣམ་གཉིས་རྒྱ་དཔོན་དང་
མཉམ་དུ་བྲག་འགོར་ལེབས། ཉོར་ཁག་གི་དཔོན་རྣམས་རྟུ་དང་། མགར་ཐར་
བར་ཅིབས་བསྟུ་སོང་། ཚང་མ་བྲག་འགོར་འཛོམས་ནས་དམག་བཀོད་བྱས། རྒྱ་
དམག་ལྟ་བརྒྱ་དང་། འབའ་ལི་རྒྱལ་གསུམ། ཉོར་མེར་ཁག་ལྟ། ལྷགས་ལ། སྟེ་
དགོ་བཅས་ཀྱི་དམག་གིས་ཉག་རིང་ལ། ལྟ་བ་ལྟའི་རིང་དམག་བརྒྱབ་ཀྱང་ཉག་
རིང་མ་བྱལ། ༡༥༥ ལོའི་ལོ་འགོར་རྒྱ་དཔོན་གོང་ཐང་དམག་མི་མང་པོ་བྲིད་ནས་

འོང་བར་ཉོར་ཁག་ལཱའི་དམག་དང་། མཉམ་དུ་ཟླ་བ་ཁ་ཤས་ཉག་རོང་ལ་དམག་
 བརྒྱབ་ཀྱང་མགོན་པོ་རྣམ་རྒྱལ། བདུལ་མ་ཐུབ་པར་ཡོད་པའི་སྐབས་དེར་ལ་ལས་
 རྒྱ་ནག་གོང་མའི་མ་ཡུམ་གྱི་དངས་པ་རེད་ཟེར། ལ་ལས་རྒྱ་ནག་མང་པོ་གྲོན་པ་རེད་
 ཟེར། ལ་ལས་རྒྱ་ནག་དུ་ནང་འབྲུག་བྱང་བ་རེད་ཟེར། གང་ཡིན་དུང་རྒྱ་ནག་ནས་
 ཉིན་མཆན་ལྟོས་མེད་ཀྱི་མདའ་ཡིག་པ་མང་པོ་སྟེབས། དེ་ནས་རྒྱ་དམག་གིས་
 འགོ་གཤམ་བྱེད་སྐབས། རྒྱ་དཔོན་གྱི་དམངས་གིས་སེ་མེ་ཀླུ་འབྲུམ་དཔོན་གཡོག་
 བཅུ་སྟོར་ཞིག་བང་མི་བཏང་སྟེ་མགོན་པོ་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་དམངས་སར་ཡོང་དགོས་
 རྒྱུ་དང་། བྱོད་རང་མི་བསོད་ནམས་ཅན་རེད་འདུག མི་ཚོས་ཟེར་ན་བྱོད་མི་
 རྒྱག་པོ་རེད་ཟེར། དས་བལྟས་ན་བྱོད་རང་མི་ཡག་པོ་ཅིག་རེད། ཅིས་པའི་
 གཏམ་སྟན་དང་བཅས་འབོད་དུ་བཏང་། མགོན་པོ་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས། རྒྱ་གྲོང་མང་
 གིས་ང་ཉག་སྟེད་ཆང་རི་བོང་ཁ་འདྲ་གཅིག་བཅོ་བསམ་ལེ་རེད་དེ། ད་ཁོ་བྱོད་
 མོང་གི་ཕྱི་རྒྱིང་འདྲ་གཅིག་བཅོས་ནས་མ་རྩ་མ་ཤ་ལེར་བྱོས་ཕྱིན་པ་རེད། ས་
 ཉག་རོང་བ་ལ་བྱ་གཅིག་སྟེས། བྱ་སྟེས་པ་ལྟ་ཡིན་ཞེ་གོ་ཟེར། ཞིས་ཟེར་བ་དང་།
 གཡོག་པོ་སྟག་ཟན་ཆོས། ས་ཉག་རོང་བ་ལ་བྱ་གཅིག་སྟེས། བྱ་སྟེས་པ་ལྟ་གས་
 མདུད་ཉག་སྟེད་རེད། ཟེར་བར། མགོན་རྣམ་བཤད་མོ་ཆེན་པོ་ཤོར། དེ་ནས་རྒྱ་
 དཔོན་གྱི་དམངས་ཉིན་མཆན་སྟེལ་ནས་རང་ཡུལ་དུ་ལོག། མགོན་པོ་རྣམ་རྒྱལ་མི་
 བསོད་ནམས་ཅན་ཡིན་པས་ཉག་རོང་གི་དཔོན་དུ་བསྐྱོས་དགོས་ཟེར་ནས། སེ་མེ་
 ཀླུ་འབྲུམ་ལ། ལྷ་ཏོག་ཅན་དང་། ཐམ་ཀ། བཀའ་ཡིག་བཅས་བསྐྱར་ནས་
 མགོན་པོ་རྣམ་རྒྱལ་ཙར་བཏང་། ཀླུ་འབྲུམ་གྱིས་རྒྱ་དཔོན་གྱི་དམངས་གི་བཀའ་
 ཡིག་རྣམས་མགོན་པོ་རྣམ་རྒྱལ་ལ་བསྐྱགས་སྐབས། མགོན་པོ་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས། སེ་
 ལེ། རྒྱ་གྲོང་མང་། རོ་ཆ་རྒྱ་མེད་མཁན། མ་བཅོར་མ་རྩ་སྟོན་པོ་མ། བཅོར་ན་
 མ་རྩ་ཆག་གང་རེད། སེ་སེ། རྒྱ་ཡི་ཐོབ་ཐང་ང་ལ་མི་དགོས། བོད་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་
 ང་ལ་མི་དགོས། སོག་ལྷ་མགོ་ལ་མི་གྱོན། བྱ་སྐྱ་མགོ་ལ་མི་བཅུགས། རྟེན་པ་པོ་ལ་
 འཛོན་ཐང་ཡོད་ན། དགའ་ལྷན་བྱི་ལ་བདག་པོ་མེད། བྱོད་རང་ལ་མཁོ་ན་སྟེན།
 མི་མཁོ་ན་ཉག་རྒྱའི་ནང་ཕོངས་ཟེར་བ་རེད། ཀླུ་འབྲུམ་གྱིས་མགོན་རྣམ་ལ་ལྟ་

ཚུགས་བྱས་པས། མགོན་ཆམ་གྱིས་ཀམ་འབྲམ་ལ་དོགས་པ་སྐྱེས་ཏེ་ཕྱི་སློན་གྱལ་
ནས་སྤང་། ཁོས་ཀྱང་བཀའ་ཐམ་རྣམས་ཉར་མ་པོད་པར་ཉག་རྒྱར་འཕངས།
བཀའ་ཐམ་རྣམས་རྒྱུ་འདྲ་གཡུག་སའི་ཟམ་པ་དེ། ད་ལྟ་ཡང་མ་ཉམས་པར་
བསྐྱད་འདུག རྒྱ་དམག་ཕྱིར་ལོག་རྗེས་མགོན་པོ་རྣམ་རྒྱལ་རྒྱ་བོད་ཆོང་མས་མ་
ཐུབ་པའི་གྲགས་པ་ཕྱོགས་ཀྱན་བྱལ། ཕྱོགས་ཀྱི་དཔོན་ཁག་ཆོ་བྱི་འུ་ཆེར་སྤང་ལོག་
སྤོད་པ་བཞིན་གྱུར། མགོན་རྣམ་ང་རྒྱལ་ཆེར་བསྐྱེད་ནས་ཁ་རྒྱགས་བཤད་རྒྱུར།
ཡི་ཐེ་ཏྲར་ལྷགས་ཀྱི་བྱ་མོ་བཞི་རྒྱ་དཔོན་གྲོང་ཐང་ལ་མནའ་མར་བྱིན་ཡོད། ཡིན་
ན་ཡང་། རྒྱ་རྒྱལ་ལོས་འགོ་པ་ཡུལ་རེད། སྤུན་བྱ་མོ་མ་འགོ་མི་ཡུལ་རེད། འགོ་
བསམ་ན་འབྲིད་མཁན་ཡོད་ལེ་མེད། ཟེར་ནས་ཁྲིལ་བཤད་དང་ཟུར་ཟ་བྱས་པ་
རེད། དེ་ནས་མགོན་པོ་རྣམ་རྒྱལ་ང་རྒྱལ་དང་ཉམ་པ་རྗེ་ཆེར་ཕྱིན། ཉག་རྒྱར་
མགོན་པོ་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས། ཁམས་ཕྱོགས་ཀྱི་དཔོན་རིགས་པལ་ཆེར་ལ་དབང་རྒྱར་
བྱས་པ་མ་ཟད། འབངས་ཀྱི་ལོག་གི་ལས་འགུལ་སྤེལ་སྟེ་བོད་གཞུང་ལ་དམག་
དྲངས་ནས་བཀའ་ཤག་སྤྱིད་གཞུང་གཏོར། ཁལ་འུ་ལག་མེད་པར་བཟོ་རྒྱ་དང་།
རྩོ་བོ་ཤུག་ཕུ་ཞེ་ཉག་རྒྱར་དུ་གདན་དྲངས་ནས་ཁམས་ཕྱོགས་ཀྱི་དང་ལྷན་རྣམས་
དབུས་སུ། ཆོས་མཇལ་འགོ་བའི་དཀའ་ངལ་མི་དགོས་པ་བྱ་རྒྱུ་དམ་བཅས་ཏེ།
ཉག་དམག་དབུས་སུ་དཔུང་འདུག་བྱེད་གྲབས་ཀྱི་སྐབས་སུ། ཐེ་དགེ་རྒྱལ་པོས་
ཡི་ཐང་གཡོན་རྒྱ་དཔོན་ལ་ཡི་གེ་བཏང་དོན། དུ་སྐབས་ཉག་རྒྱར་ལ་བདུད་ཀྱི་
རྒྱལ་པ་ཉག་སྐྱེད་བྱ་ལོང་མ་ཞེས་པ་ཞིག་བྱུང་སྟེ། དེས་མཐའི་ཐེ་ཐམས་ཅད་
འཇིགས་སྤང་བསྐལ་ཏེ་གཞོམ་གྲབས་ཡོད་སྟབས། རང་རེ་ཆོས་དཔུང་བསྐྱིགས་ཏེ་
མ་བཅོམ་ན། མནའ་མའི་གཏམ་དཔེ་ལ། མེ་སྟག་རྒྱུང་དུས་མ་གསོད་ན་ལྟ་རི་
གཉན་པོ་བསྐྱེད་ ཐིག་པ་སྤྱ་སྐབས་མ་བཤག་ན་རྒྱག་བསྐལ་ཆེན་པོ་འབྱུང་བ་ལྟར།
མཐར་རང་རའི་རྒྱས་གཞི་ལ་ཉན་ཁ་འབྱུང་སྤྱིད་པ་རེད། ཅས་སོགས་ཀྱི་ནང་དོན་
ཅན་ཞིག་བཏང་བའི་འཕྲིན་པ་དེ། ལམ་དུ་ཉག་དམག་གིས་ཟིན་ནས་ཡི་ཐང་
དཔོན་ལ་མ་འཕྲོད། རྒྱུ་དེས་སྤྱི་ལོ་༡༥༩༩པའི་རྒྱ་པག་ལོར་ཉག་དམག་ཐེ་དགེར་
འོང་ནས་ཐེ་དགེ་རྒྱལ་པོ་ཡུམ་སྤུས་འཁོར་བཅས་དང་། དཔལ་སྤངས་དཔོན་ཆན་

སྤྱུལ་སྤྱུ། ཀཾ་ཐོག་ཞིང་སྤྱོད་། རྫོགས་ཆེན་དཔོན་སྤོབ་བཅས་སྤེ་དགའི་དབུ་བྲུ་ཁག་
 ལཱི་བྲུ་མ་གཙོ་པོ་རྣམས་དང་། མདུན་བསྐྱོར་ཁག་གཅིག་བཅས་འཛིན་བརྒྱུད་
 བྱས་ཏེ་ཉག་རྩེ་ནང་དུ་མི་བཏང་བཀག་ཉར་བྱས། སྤྱིར་བཏང་གི་བྲུ་དཔོན་རྒྱུད་
 ཏུ་ཁག་གཅིག་གོ། མ་བྱས་ཏེ་ཉག་རྒྱ་ནང་གཡུག་སྤེ་སྤེ་དགའི་བྲུ་དཔོན་རྣམས་ལ་
 འཛིགས་སྤངས་སྤྲུལ། སྤེ་དགའི་ཡུལ་མི་ཆོས་སྤེ་ཁག་ལ་མི་བསད། རྒྱ་འཕྲོག་པ་མ་
 ཆད་དཔོན་པ་མང་པོ་དང་། ཡུལ་མིའི་ཁང་བྱིམ། རྩ་ར་དང་ནགས་ཆལ་མང་པོ་
 མེར་བསྐྱོག་བཏང་སྤེ་སྤྱོགས་གང་ཐད་ནས་གཏོར་བཤིག་གང་བ་བྱས་པའི་གྲགས་
 པ་ད་ལྟའི་བར་མ་ཉམས་པར་གནས་ཡོད་པ་རེད། སྐབས་དེར་སྤེ་དགའི་མདུན་
 སྤོན་བྱ་ཆོད་པ་སྤྲུ་ལེགས་བྱུ་བྱིས་ཉག་རྩེ་དཔོན་གྱི་ནང་སྤོན་ཨ་མཆོག་ལུ་གུ་མ་
 དང་མནའ་ཤག་བྱེད་ཁུལ་གྱིས་མགོ་བསྐྱོར་བཏང་། སྤྱོགས་གཅིག་ནས་ཉག་
 དམག་དང་མཉམ་ལས་བྱེད་ཁུལ་བྱས། སྤྱོགས་གཅིག་ནས་བོད་གཞུང་ལ་སྤེ་
 དགའི་མཆོན་ཐོག་ནས་སྤོན་ཁུལ་ཏེ། བོད་དམག་བཏང་ནས་ཉག་དམག་ཆར་
 བཅད་དཔོས་པའི་ཁྱུ་ཡིག་སྤྱུལ་བ་དང་། ཡང་སྐབས་འགར་ཉག་དཔོན་ཡིན་ཁུལ་
 གྱིས་བོད་གཞུང་ལ་འཛིགས་སྤྲུལ་གྱི་ཡི་གེ་རྩུན་མ་བཏང་བ་སོགས། ཐབས་གང་
 ཏུག་བྱས་མཐར། ལོ་དེར་མདའ་དཔོན་བྱི་སྤོན་པ་འཆི་མེད་རྩོམ་དང་། མདོ་
 མཁར་བ་ཆོ་དབང་ལོ་རྒྱུ་བཅས་གྱིས། དམག་ཁག་གཅིག་བྱིད་ནས་སྤོན་ས་ནས་
 ཐོན། ལམ་བར་བྲག་གཡལ་དང་། གོ་འཛོ་སོགས་གྱི་ཡུལ་དམག་ཁག་གཅིག་བཅས་
 བྱིད་ནས་སྤྱི་ལོ་༡༥༥༥པའི་ཤིང་བྱི་ལོའི་ཟླ་བ་དགུ་པར་སྤེ་དགའི་འཕྲོར། དེ་ནས་
 བོད་གཞུང་གི་དམག་དང་སྤེ་དགའི་ལས་དམག་བཅས་ཉག་ཁོག་ཏུ་ཆས་ཏེ་ཉག་
 དམག་དང་འཐབ། སྤྱི་ལོ་༡༥༥༥པའི་ཤིང་ཟླ་བ་བརྒྱད་པའི་ཆོས་གཅིག་ཉིན་
 ཉག་རྩེ་མགོན་པོ་རྣམ་རྒྱལ་པ་བྱུ་དང་། སྤོན་པོ་ཏུག་ཤོས་ཁག་གཅིག་མཁར་
 རྫོང་ནང་དུ་མེར་བསྐྱོག་བྱས། ལྷག་འཕྲོས་སྤེ་དཔོན་རྣམས་གྱིས་མགོ་འབུལ་ཁུས་
 པ་མགོ་བྱངས། ལོ་དེའི་མཇུག་ཏུ་བཀའ་སྤོན་སྤྱུ་ལུང་པ་ཉག་ཁོག་ཏུ་ལེགས་ནས་
 གཡུལ་ལས་རྒྱལ་བའི་གཏང་རག་གི་མཛད་སྤོན་རྒྱ་ཆེར་སྤེལ། སྤེ་དགའི་རྒྱལ་པོ་སྤྱི་
 འཁོར་ཐམས་ཅད་བྱིར་སྤེ་དགའི་གདན་དྲངས་ཤིང་། རྒྱལ་སྤྱིད་གྱི་ཐོབ་ཐང་སྤྲར་

ལུགས་བཞིན་སྒྱུར་ཆོག་པའི་བཀའ་ཤོག་བསྟུན། ཉག་ཁོག་ཏུ་མཐུད་ནས་བོད་
 དམག་གིས་བབྱང་། རབ་བྱུང་བཙུ་ལུ་པའི་མེ་ཡོས་སྤྱི་ལོ་ ༡༨༩༨ ལོར་ཉག་ཁོག་ཏུ་
 མདོ་སྤངས་སྤྱི་བྱུང་ཁང་བཅུགས་ནས་སུན་རབ་པ་མདོ་སྤྱི་བསྟོན། མདོ་ཁམས་ཡུལ་
 རྩེ་ཁག་གི་གཡ་ཆེའི་གནད་དོན་ཅམས། མདོ་སྤྱི་ནས་ཐག་གཅོད་དགོས་པའི་
 བཀའ་སྟོན་ཚུགས། ཁམས་ཡུལ་ཏུ་ཉག་དམག་གིས་འཕྲོག་བཙོམ་བྱས་རིགས་
 དངོས་ཡོད་ཕྱིར་སྟོག་དང་། ཁྱེད་གུང་ལ་ཁྱེད་ཆབ་བྱིན། སྐབས་དེར་ཉག་དམག་
 གིས་རྩུག་རྩུབ་ཀྱིས་མནར་གཅོད་བྱེད་དུགས་པས། རྩེ་དགའི་ཡུལ་མི་ཅམས་ཀྱིས་
 བོད་དམག་ལ་ལྟ་དམག་ཅིས་བྱས་བཀུར་ཆེན་པོར་བྱས་པར་གྲགས།

ས་བཅད་གཉིས་ལ། ཁམས་པའི་གསར་བརྗེ་ལས་འབྱུང་ལ།

ཁམས་ཕྱོགས་སུ་གསར་བརྗེའི་ལས་འབྱུང་པ་གྲགས་ཆེན་ཁག་གཅིག་བྱང་པ་
 སྟོམ་མདའ་དོ་རྩེ་དང་། མགར་ར་སྐ་མ་སོགས་ཀྱི་དབྱུང་གཞི་ཡིག་ཆ་ཁྱུངས་དག་
 པོ་མ་རྟེན།

གཅིག རྩེ་དགའི་གཉེར་ཆེན་བྱ་མོད་སྟོབས་ལྟན།

བྱ་མོད་སྟོབས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཅུང་ཟད་ཞིབ་པར་རྩེ་དགའ་རྫོང་སྤྱི་གྲོ་ཀྱི་ཚུལ་
 སྤྱིགས་གནང་བའི་《རྩེ་དགའི་ལོ་རྒྱུས་》ལས། “ད་ནི་བྱ་མོད་སྟོབས་ལྟན་ཀྱི་ལོ་
 རྒྱུས་དངོས་བཤད་པ་ལ། སྟོབས་ལྟན་ནི་མིང་སྤྱིར་བདུན་ཀྱི་དུག་པ་རབ་བྱུང་
 བཙུ་ལུ་པའི་ས་བྱི་སྤྱི་ལོ་ 1898 ལོར་སྤྱི་འབྱུངས། སྟོབས་ལྟན་མིང་སྤྱིར་ནམས་ནར་
 མ་སོན་སྐབས། ས་ཡབ་བསད་པའི་ཡུལ་ཏུ་བྱ་མོད་བྱིམ་གཞིས་ཀྱི་འགན་ཡོངས་
 རྫོགས་མ་ཡུམ་བྱ་མོད་ཆོ་དབང་སྟོན་མས་ཁྱུར་སྤངས། བྱུང་མེད་འདི་ནི་དབང་
 ཟེལ་ཆེ་བས་སྐབས་དེར་བྱ་མོད་ཆོ་དབང་སྟོན་མ་དང་། དཀར་མངོས་ཁང་
 གསར་དབྱངས་ཅན་མཁའ་འགོ། ཉག་རོང་རྒྱ་རི་འཆི་མེད་སྟོན་མ་གསུམ་ལ་
 ཁམས་པའི་བདུད་མོ་གསུམ་ཞེས་འབོད་སྟོན་ཡོད་པ་རེད་ཟེ། ཆོ་དབང་སྟོན་
 མས་ཁྱོ་ག་གཤེགས་པའི་གོ་གནས་དང་བྱིམ་རྒྱུད་ཀྱི་ལ་རྒྱ་འཛིན་ཏེ་རྩེ་དགའི་སྐས་
 བ་བའི་ཕྱོགས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་རྒྱབ་སྒྱུར་བྱས། མཐར་ཡུལ་ནས་ཆིང་དམག་

བཀུག་སྟེ་བ་བའི་སྟོགས་པམ་སྟེ་བྱོས་བྱེད་སྟེ་སྐབས། ཆོ་དབང་སྟོལ་མ་མ་བུ་
 ཡོངས་རྫོགས་རྒྱལ་སྤྱོད་སྤྱོད་གཞིན་བ་བ་དང་ལྷན་དུ་བེད་ལིང་བརྒྱད་ལྔ་བྱང་བཟ་
 ཤིས་འབྲིལ་དུ་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པ་ལ་སྐབས་ཁུས་བྱས། སྐབས་དེར་རྒྱ་ལའི་
 ལྷ་མ་སྤྱི་བྱང་བརྒྱུ་གསུམ་པ་ཕྱིར་བོད་དུ་ཐེབས་སྐབས་སུ་བ་བའི་སྤྱོད་འཁོར་དུ་བྱ་
 ཆོད་ཆོང་ཡང་དབྱས་སུ་བྱིད་ནས་བ་བ་ལ་ཐ་ཇིའི་གོ་གནས་དང་། བྱ་ཆོད་ཆོང་
 ལ་བྱང་རྒྱལ་གྱི་འགོ་པ་ཞིག་གི་དཔོན་གྱི་ཐོབ་ཐང་གནང་སྟེ། བོད་གཞུང་གི་ཞལ་
 གས་སུ་ཚུད། རབ་བྱུང་བཙོ་ལྔ་པའི་ལྷགས་བྱི་སྟེ་ལོ་1910ལོར་ཆོང་དམག་བོད་དུ་
 སླེབས་པར་འགོག་ཆོལ་ཆེད། བྱ་ཆོད་སྤྱོད་འཁོར་གྱིས་གཡུལ་ས་ནས་དཔའ་རྟགས་
 ཐོན་པའི་གཟིགས་གཟོས་སུ་གོང་ས་བརྒྱུ་གསུམ་པས། གཞིས་ཀ་གཅིག་དང་ཁོལ་
 དུད་བརྒྱུ་ལྷག་ཅིག་གནང་ནས་གཞུང་སའི་སྤྱོད་དུག་གི་རིམ་པའི་གས་སུ་བཞག སྟེ་
 ལོ་1916པའི་མེ་འབྲུག་ལོར་བྱ་ཆོད་སྟོབས་ལྷན་དང་། ཆོ་རྒྱལ་སྤྱོད་མཆེད་གཞིས་
 ལྷ་སར་བོད་གཞུང་སྤྱོད་སྟོབས་ལྷན་ལྷགས། བྱ་ཆོད་ཆོ་རྒྱལ་སྤྱོད་སྟོབས་
 ལ་གྱི་རྒྱལ་པས་སྟོབས་ལྷན་ཕྱིར་ལུང་བཏང་། སྟོབས་ལྷན་གྱིས་ལོ་གསུམ་གྱི་རིང་
 ལ་སྤུམ་རྟགས་དག་གསུམ། གིས། ལྷན་དགམ་ཆོད་འབྲུག་སྟོགས་བསྐྱབས་པས་
 སྟོང་འབྲས་སུ་ལྷ་བྱུང་བར་ཐོབ། སྟེ་ལོ་1918པའི་ས་རྟ་ལོར་ཁམས་སྟོགས་གྱི་
 དུས་འགྱུར་ནང་འབྲི་རྒྱུ་ཤར་བརྒྱད་གྱི་ས་ཁུལ་པལ་ཆེར་ཤིས་ཁམས་སྟོང་གཞུང་
 གིས་བདག་པོ་བྱ་རྒྱུ་དང་། ཁམས་རོང་པ་ཆོ་ཡན་ཆད་སྟེ་དགའི་མངའ་སྟོངས་
 ཐམས་ཅད་བོད་གཞུང་གིས་བདག་པོ་བྱ་རྒྱུ་ཐག་ཆོད་སྐབས། བྱ་ཆོད་གཞིས་ཀ་
 སྟེ་དགའི་ཕྱིར་ལོག་སྟེ། དཔོན་པོ་སྟོང་ལོབ་མ་གྲོང་དུ་བཞུགས་གཞིས་བརྒྱབས།
 སྐབས་དེར་སྟེ་དགའི་སྟེ་ཁྱུང་རམ་མདའ་དཔོན་བཞུགས་པ་དང་འཁོལ་བར་ཁོང་
 བྱ་ཆོད་སྟོབས་ལྷན་དང་སྟེ་རབ་བྱུང་གི་འཁོལ་བ་ཡིན་སྟེ་ལས། མདུན་སྟོར་དུས་
 མ་ཞིག་གི་གོ་ས་ལས་མ་ཐོབ། རབ་བྱུང་བརྒྱུ་གསུམ་པའི་ས་རྒྱལ་སྟེ་ལོ་1929ལོར་སྟེ་
 སྟེ་བཀུག་མཐོང་མདའ་དཔོན་ཐེབས་སྐབས། སྟོབས་ལྷན་བོད་དུ་བཞུགས་སྐབས་
 ཁོང་དང་གོགས་པོར་ཁོང་ཅང་། འབྲལ་དུ་བྱ་ཆོད་སྟོབས་ལྷན་ལ་སྟེ་དགའི་གཞིར་
 ཆེན་གྱི་གོ་གནས་སྤྱད། སྐབས་དེར་སྟོབས་ལྷན་དགའ་ལོ་སོ་གཞིས་ཡིན། དེ་

ནས་བཟུང་བྱ་ཚོད་སྟོབས་ལྡན་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་བྱ་བར་མཁས་མཛངས་ལྡན་པས་ཕྱི་
དགེ་དང་བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་བར་དང་། ལུག་ཁམས་ལུང་ལྡན་རུའེ (刘文
辉)། མཚོ་སྟོན་གྱི་མ་ཕུ་ལྷང་(马步芳)སོགས་ཀྱི་བར་འགལ་བ་ཐག་གཅོད་བྱེད་
པར་འབྲེལ་གཏུགས་མཁས་ཤིང་དོན་གོ་ཚད་པ་མང་རུ་བྱུང་བས་བྱ་ཚོད་སྟོབས་
ལྡན་ཞེས་འཛིན་ཐང་ཆེ་བའི་ཚད་རུ་བྱེད་ཅིང་། སྐབས་དེར་ཁམས་ཚུགས་སུ་ཁ་
དྲག་དབང་ཤིང་ཅན་གྱི་གཤམ་ཅན་མི་སྣ་ཞིག་རུ་གྱུར་པ་རེད། སྤྱི་ལོ་1932པའི་
ཆུ་ཆེལ་ལོར་ཁོ་ཁོ་ཁམས་མཐའ་སྲུང་དམག་གིས། བོད་དམག་དཀར་མཛེས་ནས་
ཀམ་ཐོག་བར་ཡར་དེད་ནས་ལོ་དེར་ཀམ་ཐོག་གོས་ཆིང་བཞག་དོན་ལྟར་རྒྱ་བོད་
གཉིས་ཀྱི་སྲིད་འཛིན་ས་མཚམས་འབྲི་རྒྱ་ཤར་རུ་བྱིས་དབྱེ་སྐབས། ཕྱི་དགེ་རྒྱལ་
པོ་སྣ་སྲས་ཆོ་དབང་བརྟུང་འདུལ་གྱིས། བོད་གཞུང་གི་ཁོངས་སུ་རྒྱུད་པའི་འབྲི་
རྒྱུ་རུ་བ་བརྒྱུད་ལ་བྱ་ཚོད་སྟོབས་ལྡན་བཏང་། འབྲི་རྒྱུ་རུ་བ་མའི་ཕྱི་དགེའི་
མངའ་ཕྱི་ལ་བོད་གཞུང་གིས། འབྲུ་དེལ་དཔལ་ཁལ་བཟུ་རྒྱ་བཀག་འགོག་བྱས་
པར། རྗེས་སུ་ཐང་སྲག་རྫོང་ཁོངས་སུ་འབྲུ་ཁལ་བཟུ་རྒྱ་བཀག་ཐུབ་པར་བྱུང་བས་
མང་ཚོགས་ཀྱིས་བྱ་ཚོད་སྟོབས་ལྡན་ལ་བཙེ་བཀུར་ཆེན་པོ་ཐོབ། །

སྤྱི་ལོ་1933པའི་ཆུ་བུ་ལོར་བྱ་ཚོད་སྟོབས་ལྡན་གྱིས་ཡིད་ལྷུང་ལྟ་རུ་དཔོན་གྱི་
བུ་མོ་བསོད་ནམས་ཆོས་མཚོ་བག་མར་བསུས། དེ་ནས་ཡུན་རིང་མ་འགོར་པར་
ལྟ་རུ་དཔོན་གྱི་བྱ་ཚོད་སྟོབས་ལྡན་སྐུ་འཁོར། ཡིད་ལྷུང་ལྟ་རུ་སྐར་རུ་བསུས་ནས་
བྱ་ཚོད་དང་། ལྟ་རུ་དཔོན་གཉིས་གཞིས་བཟོང་བྱས། ལྟ་རུ་དཔོན་ཟན་གྱི་སྲས་
པོ་ལེ་མཛོ་བསང་གསོལ་འགོ་སྐབས་རྟ་ལས་ལྷུང་སྟེ་གྲོངས་པ་དང་། དཔོན་ཟན་
འདས་རྗེས་བྱ་ཚོད་སྟོབས་ལྡན་ཡིད་ལྷུང་ལྟ་རུ་དཔོན་གྱི་གོ་ས་ཐོབ། དེའི་མངའ་
འབངས་སྟོང་ཕྱེ་ལྷག་ཅིང་ཡོད། སྟོབས་ལྡན་གྱི་མཁུན་སྐར་སྟོ་རུ་ཆང་དང་།
དཀར་མཛེས་ཁང་སར་དཔོན། མ་ཟུར་དཔོན་སོགས་གཉིན་སྤྱིག་བྱས་ཏེ་གཉིན་
ཚན་གྱི་འབྲེལ་བ་དང་སྟོབས་ཤུགས་རྗེ་ཆེ་བཏང་། སྐབས་དེར་སྤྱི་ཚོགས་དང་
ཆབ་སྲིད་རྟོག་འཛིང་ཆེ་བའི་རུས་དེར། ཁམས་ཚུགས་ཀྱི་དཔོན་རིགས་སྟོབས་ཆེ་
གས་འགའ་ཞིག་གིས། ཁམས་པས་ཁམས་པ་རྒྱུང་གི་མི་རིགས་འདུས་ཤེས་འཛིན་

མཁན་ཡོད་པ་ལས་བྱ་ཆོད་སྟོབས་ལྡན་ཡང་དེའི་གས་ཤིག་ཡིན། །

སྤྱི་ལོ་1935ལོའི་ཟླ་བ་8པར་མགར་ར་སྤྱ་མས་གོ་མིན་ཏང་གི་བཀའ་དང་ལེན་
 ལྷན་ཏེ་རྒྱ་བ་ཁམས་ཞོན་ཟུ་སི་ (宣抚司) སྤྱི་བྱབ་ཁང་བཅུགས་ནས་ཁམས་ཀྱི་
 སྟོབས་ཤུགས་ཟླ་སྤྱི་ལྷན་ཏེ། དམར་དམག་འགོག་ཆོལ་ལ་ཕན་ཚུན་གཞིགས་
 འདེགས་བྱས་པར། བྱ་ཆོད་སྟོབས་ལྡན་སྡེ་དགོ་རྒྱལ་པོས་བཀའ་མངགས་བཞིན་
 དར་མདོར་མགར་ར་སྤྱ་མས། འཆོགས་པའི་ཞོན་ཟུ་ཆོགས་ཆེན་དུ་ལྷགས་ནས་
 མགར་ར་སྤྱ་མས་སྟོན་པའི་དམར་དམག་འགོག་ཆོལ་དང་། ཁམས་པ་རང་སྤྱོད་
 རང་བདག་ཅེས་པའི་རྒྱས་གཞི་ཉན་འཛིག་བྱས། དེ་ནས་མགར་ར་སྤྱ་མ་དང་
 འབྲེལ་ཟབ་བྱས་ཤིང་རང་སྡེ་རང་སྤྱོད་དགོས་པར་བཤད་དེ། ལུ་ལྷན་ཏེ་ཡིས་
 བསྐྱོ་མངགས་བྱས་པའི་སྡེ་དགོའི་རྫོང་དཔོན་ཁྲིང་ཡིའི་ཀམ་ (陈义光) དང་།
 འདན་ཁོག་རྫོང་དཔོན་ཀྱང་ཅི་ཡུས་ (张子愚) སོགས་དམར་བསད་བཏང་པ་
 རེད། སྤྱི་ལོ་1936ལོར་ཀྱང་གོ་བཟོ་ཞིང་དམར་དམག་རྒྱུད་སྤྱོད་བྱས་ཏེ་རྟུ་དང་།
 བྱག་མགོ། དཀར་མཛེས་སོགས་ལ་སྤེལ་བས་དུས། སྡེ་དགོ་རྒྱལ་པོ་ལྷ་སྤྱོད་ཆོད་བང་
 བདུད་འདུལ་གྱིས་བྱ་ཆོད་སྟོབས་ལྡན་དང་། འོག་མ་ཕྱག་མཛོད་སོགས་དམག་
 དཔོན་བསྐྱོ་བཞག་མཛོད་དེ། སྡེ་དགོའི་ལས་དམག་དཀར་མཛེས་སུ་དམར་
 དམག་འགོག་ཆོལ་བྱེད་སར་བཏང་། དཀར་མཛེས་རོང་པ་ཆའི་སྤྱོད་དེར་
 དམར་དམག་དང་འཐབ་སྐབས་དམར་དམག་གིས་མཆོན་མོར་འཇབ་ཆོལ་བྱས་
 ཤིང་བྱ་ཆོད་སྟོབས་ལྡན་མས་ནས་བཟུང་། འོག་མ་ཕྱག་མཛོད་སོགས་དཔུང་
 དམག་ཕྱིར་ལོག་བྱ་ཆོད་སྟོབས་ལྡན་དམར་དམག་གིས་ཟིན་རྗེས་དམིགས་གསལ་
 གྱིས་གཟིགས་སྤྱོད་གནང་སྟེ། སྐབས་དེར་དམར་དམག་རྒྱ་ཁག་སུམ་རྒྱ་པའི་ཀྲེན་
 ལུའེ་ (政委) ལའི་ཞན་ཉན་ (李先念) སོགས་མགོ་བྲིད་རྣམས་སྤྱོད་མས་ཁོང་
 དང་བཀའ་མོལ་གནང་སྟེ། ཏང་གི་མི་རིགས་དང་ཆོས་ལུགས་སྤྱི་དུས། དམར་
 དམག་རྒྱུད་སྤྱོད་བྱེད་པའི་དམིགས་ལུལ་བཅས་དང་། གངས་རྒྱུ་མི་རིགས་རང་
 གི་སྤྱི་དབང་འཛུགས་ཏེ། གོ་མིན་ཏང་གི་དབང་བསྐྱར་དང་གཉའ་གཞོན་བཟུ་
 གཞིག་ལ་ངོ་ཆོལ་བྱེད་དགོས་ཚུལ་སོགས་ཞིབ་དུ་བཤད་ཅིང་། ཅུང་མི་ལིང་ཀུ་

ཏེ་(朱德总司令)ཀྱང་མངལ་འཕྲད་གནང་བ་མ་ཟད་ཆས་བཅས་ཡག་པོར་གྱིས་
 ཞེས་གསུངས་པས་བྱ་ཆོད་སྟོབས་ལྡན་སེམས་འགུལ་ཆེན་པོར་ཐེབས། སྐབས་
 དེར་ཕྱི་དགོང་རྒྱལ་སྟོན་སྤྱུ་འཁོར་ནམས། འབྲི་རྒྱའི་རྒྱ་བོགས་རི་མདའ་ལ་བྲོས་
 བས་བཞུགས་ཡོད་པར། སྟོབས་ལྡན་གྱིས་འདྲོ་མདའི་མགོ་པ་ཁྱུ་རྒྱུ་ཆོ་བརྟན་
 བང་མི་ཆེད་བཏང་བརྒྱུད་ཕྱི་དགོང་རྒྱལ་པོ་ལ་ཁྱུ་ཤོག་སུལ་བར། སྟོབས་ལྡན་རང་
 ཆས་ནས་འཇུ་བཟུང་བྱས་ཀྱང་། དམར་དམག་གིས་ཆ་བཅས་དང་གཟིགས་སྦྱང་
 ཡག་པོར་ཐེབས་ཚུལ། ཆས་སྦྱོར་དྲག་ནས་ཕྱི་དགོང་ཕྱིར་ཐེབས་རྒྱ་ཡིན་ཚུལ།
 དམར་དམག་རྒྱུད་སྦྱོད་བྱེད་པ་ནི་རི་པན་དམག་བརྒལ་བ་དང་། མི་དམངས་
 དབུལ་པོའི་ཆེད་གསར་བརྗེ་སྦྱང་བ་དང་། མི་རིགས་དང་ཆོས་ལུགས་སྤྱི་དྲུས་
 ཀྱང་དག་ཁྲབ་བསྐྱགས་གཏོང་ཆེད་མངགས་པའི་ཕོ་ཉ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཚུལ། དམར་
 དམག་ནི་བོད་རིགས་མི་དམངས་ཀྱི་གྲོགས་པོ་ཡིན་པ་ལས་གོ་མིན་ཏང་གི་བསྟོན་
 འཇུགས་བྱེད་པའི་དག་རྒྱ་རྒྱུ་ལྟར་མིན་ངེས་པས། ད་ནས་དམར་དམག་དང་
 འཐབ་ཚུད་བཅོ་མི་ཉན་པ་སྟོ་བདེ་མོར་གྱིས་ཞེས་དང་། འབྲུང་འབྲུར་ལོ་བརྒྱ་
 བས་བཅོ་ལྟའི་མཆོམས་ཁོང་ཆོ་ད་རུང་ཕྱིར་ལོག་ནས་ང་ཆོ་དང་མཉམ་དུ་མཛེས་
 རྒྱལ་ལྡན་པའི་ཁམས་པ་ས་སུལ་འཇུགས་སྦྱོར་གནང་རྒྱའི་བཀའ་མོལ་ཡོད་འདུག་
 པས་དེ་དོན་ལུལ་མི་སྦྱོར་ལྷ་ཆོར་བརྒྱུད། བཤད་གནང་རོགས་ཞེས་པའི་དོན་ཅ་
 ཅན་གྱི་ཁྱུ་ཤོག་སུལ་སྤྲ། དེ་ནས་ཕྱི་དགོང་རྒྱལ་པོའི་བཀའ་མངགས་བྱ་ཆོད་
 སྟོབས་ལྡན་དང་། དམར་དམག་འཇུག་ཆབ་ལའི་ཞན་ཉན་གྱི་བཀའ་བཀོད་འོག་
 མང་ལུང་གྱུ་ (王 维 舟) གཉིས་གྱིས་ཕན་ཚུན་འབྲུགས་ཚུད་མི་བྱེད་པའི་
 ཆེདས་ཡིག་འདྲི་པ་རེད། སྤྱི་ལོ་1936ལོའི་ཟླ་བ་5པའི་འགོར་ཀྱང་དུ་སྤྱུ་མེ་ཞེ་
 (苏 维 埃)བོད་པ་སྤྱི་དག་ཀྱི་འཇུགས་སྐབས་བྱ་ཆོད་སྟོབས་ལྡན་གྱིས་བོད་པ་
 སྤྱི་དག་ཀྱི་གྱུ་ཞེ་གཞོན་པ་འགན་བཞེས་ནས། དམར་དམག་ཆས་མ་ལ་
 རོགས་སྦྱོར་སོགས་དམར་དམག་ལ་ཞབས་ཞུས་མི་ཉུང་བ་བསྐྱབས་ཅིང་། ད་རུང་
 ཡིད་ལྗང་དང་ར་མོང་སྤྱི་ལོགས་ནས་ཁལ་བཞི་བརྒྱ་དང་། ཉ་བརྒྱ་ལྷག་བཅས་
 བསྐྱས་ནས་དམར་དམག་རྒྱུད་སྦྱོད་བྱེད་སར་རོགས་སྦྱོར་སུལ་བ་དང་། ལམ་སྤེ་

བྲིད་མཁན་དང་སྐད་བསྐྱར་སོགས་ཀྱི་མཐུན་ཁྱེན་སྤྱར་བས། ཅུང་མི་ཡིང་ཀུའུ་ཏེ་
 ཡིས་གཟེངས་བསྟོད་ཐོབ་པ་རེད། དམར་དམག་རྒྱུ་རྒྱུད་ཀྱི་དཔུང་སྡེ་དཀར་
 མངོས་ནས་ཐོན་ཟེན་རྗེས་གོ་མིན་ཏང་གི་དམག་ཤོག་ཨང་24པར་སྤར་བྱེད་ལོག་
 པས། 1937ལོར་བྱ་ཚྭ་སྟོབས་ལྡན་པོ་དུ་བྱོས་བྱེད་འགྲོ་ཅིས་བྱེད་སྐབས། ལུའུ་
 ལེན་རུའེ་ཡིས་དཔལ་ལྷུ་ལ་རྫོང་དཔོན་ལྷན་ཁང་ཡོན་སྡེ་དགེ་རྒྱུ་ཆེད་བཏང་གིས་
 སྡེ་དགེ་རྒྱལ་སྟོན་ཀྱི་དབང་ཆ་ལྷར་ལུགས་བཞིན་སོར་གནས་འགན་ལེན་བྱེད་རྒྱ་
 དང་། སྡེ་དགེ་རྒྱལ་པོ་དང་བྱ་ཚྭ་སྟོབས་ལྡན་རྒྱལ་སྟོན་སོགས་ཀྱིས་མགར་ར་སྤྲ་
 མའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་བའི་བྱ་སྟོད་ལ་ཅད་གཅོད་མི་བྱེད་པའི་དྲིལ་བསྐྱགས་བྱས་
 པས། དེའི་དོན་ལ་ཡིད་ཆེས་བྱས་ཏེ་སྡེ་དགེ་རྒྱལ་པོས་བྱ་ཚྭ་སྟོབས་ལྡན་ཆེད་
 མངག་རུ་དར་མདོ་བཏང་། ལུའུ་ལེན་རུའེ་ལ་དགོངས་དག་ཞུས་པ་དང་། མགར་
 ར་སྤྲ་མ་དང་དན་འབྲེལ་བཅད་རྒྱ་ཁས་སྤངས་པས་སྡེ་དགེ་དང་། འདན་སོག་གི་
 རྫོང་དཔོན་བཀོངས་པའི་ཉེས་འགན་ཆང་མ། མགར་ར་སྤྲ་མ་ལ་དཀྲིས་པ་རེད།
 སྤྱི་ལོ་1938ལོར་རུབ་ཁམས་དབུ་འཛིན་ལུའུ་ལེན་རུའེ་(刘文辉) ཡིས་ཁམས་
 རྩོགས་ཀྱི་དཔོན་རིགས་ནམས་བསྐྱུ་བྲིད་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་རུབ་ཁམས་བདེ་འཇགས་
 སྤང་སྟོབ་ཀྱི་ཆོགས་འདུས་ཆོགས་ཏེ། བྱ་ཚྭ་སྟོབས་ལྡན་ལ་རུབ་ཁམས་ཆེད་
 ལས་བདེ་འཇགས་སྤང་སྟོབ་རུའུ་ཀྱང་ཆན་པ་(大队长)དང་། རུབ་ཁམས་ཞིང་
 ཆེན་གྱི་གོས་ཞིབ་(参议员)པ། སྡེ་དགེ་རྫོང་གི་སྤྱི་གོས་ཆེན་མོ་བཅས་ཀྱི་མཆན་
 གནས་སྟོད་པ་དང་། ལང་ཐིང་ཅའོ་(万腾蛟)དང་། མ་ཆིང་ལེན་(麻倾翁)
 གཉིས་ཀྱིས་ངོ་སྟོད་པ་བྱས་ཏེ་གོ་མིན་ཏང་ནང་ཞུགས་ཤིང་། གོ་མིན་ཏང་གྲང་
 དཔུང་དང་འབྲེལ་བ་དམ་ཟབ་ཡོད་པའི་མི་སྤྱུ་སྟོན་མཉམ་འདྲེ་རྒྱུ་དང་། འབའ་པ་
 སྐལ་བཟང་ཆེ་རིང་སོགས་དང་འབྲེལ་འདྲིས་དམ་པོར་ཆགས་པ་རེད། །

སྤྱི་ལོ་1939ལོར་ཁང་སར་རྩོགས་ཀྱི་པཌ་ཆེན་མཁན་པོ་གོས་ཆོགས་ཁང་གི་
 དམག་དཔུང་དང་། དཀར་མངོས་བཅའ་སྟོད་བྱས་པའི་གོ་མིན་ཏང་གི་དམག་
 དཔུང་ནང་འགལ་བེད་འབྲུགས་བྱུང་སྐབས། པཌ་ཆེན་མཁན་པོ་གོས་ཆོགས་
 ཁང་ནས་བྱ་ཚྭ་སྟོབས་ལྡན་དང་། སྡེ་དགེ་རྒྱལ་པོ་ལ་འབྲེལ་བ་བྱས་ཀྱང་ཁོང་

ཆོའི་ཚུགས་གཉིས་ཀ་ལ་མ་ཡོ་པ་བརྟན་པོར་བཞུགས། རྗེས་སུ་པའ་ཆེན་མཁན་པོ་
གྲོ་ས་ཆོགས་ཁང་གི་ཚུགས་ལ་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་རྗེས། ཁམས་པས་ཁམས་བྱུང་བཅོས་
སྦྱོར་བྱེད་རྒྱུའི་བྱུང་བ་སྒྲགས་དང་འབྲེལ་དཀར་མཛེས་དང་། ཉག་རོང་། བྱག་
མག་སོགས་སུ་པའ་ཆེན་མཁན་པོའི་གྲོ་ས་ཆོགས་ཁང་ནས། ཐད་ཀར་རྫོང་དཔོན་
བསྐོས་བཞག་གནང་སྐབས། རྗེ་དགེ་ལ་རྒྱས་གཏོགས་བྱེད་ཐུབ་མེད། སྐབས་
དེར་བྱ་ཆོད་སྟོབས་ལྡན་པོ་མིན་ཏང་གི་ལས་ཆེན་པ་རྒྱན་འཛིན་གནང་སྟེ་མཐའ་
གཅིག་ཏུ་རྒྱབ་ཁམས་ཤིང་ཆེན་སྲིད་གཞུང་ལ་སློ་དཀར་སེམས་དཀར་བྱས་ཡོད་པ་
རེད། 1944ལོར་བྱ་ཆོད་སྟོབས་ལྡན་སྐུ་སྤེལ་དང་ཞེ་འཁོན་ཡོད་པའི་དཀར་མཛེས་
ཨ་ཕྱག་དབང་དགའ་སྟོན་བསང་བྱས་ཕྱིན་གྱིས། ལུ་ལུ་ཐེན་རུའི་ཡིས་སྟོན་རྒྱས་
རྒྱལ་པའི་བདེ་འཇགས་སྲུང་སྦྱོབ་ཀྱི་སི་ཡིང་ཅོང་ཀན་ཡུ་ཅུ་（糞耕耘）ལ་བྱ་ཆོད་
སྟོབས་ལྡན་གསོད་དགོས་པའི་བཀའ་པམས་ཀྱང་། རྗེ་དགེའི་རྫོང་དཔོན་རྒྱན་
ཁང་ཡོན་（范昌元）གྱིས་སྲུང་སྦྱོབ་ཐོབ་པས་དོན་དེ་མ་འགྲུབ། དེ་ནས་བྱ་ཆོད་
སྟོབས་ལྡན་དང་རྒྱན་ཁང་ཡོན་གཉིས་འབྲེལ་ཟབ་ཐོག་ལུ་ལན་རུའི་དང་མདོན་
སྟོན་ཅི་རིགས་བརྒྱུད་འཐབ་ཅོད་དྲག་པོ་བྱས། ཐོག་མར་རང་ཚུགས་ཀྱི་དཔུང་
ཤུགས་རྗེ་དྲག་གཏོང་ཆེད། རྗེ་དགེ་ཆོས་རྒྱལ་ཆོ་དབང་བདུད་འདུལ་སྐུ་ཆོ་མ་
ཟེན་པ་དང་། སྐས་ལུ་དགའ་དཔུང་ལོ་རྒྱུད་བས་རྒྱལ་སྲིད་སྦྱོར་མ་ཐུབ་པའི་
སྐབས། བྱ་ཆོད་སྟོབས་ལྡན་གྱིས་སྟོན་རང་ཚུགས་སུ་གཏོགས་པའི་བ་བ་འཇམ་
དཔལ་རིན་ཆེན་གྱི་སྐས་སྐལ་བཟང་དབང་འདུལ་ལྷ་ས་ནས་གདན་དྲངས་ཏེ་རྗེ་
དགེའི་རྒྱལ་སར་གཏོན་རྒྱུའི་གྲོས་གཞི་གཏོན་པ་དང་། རྗེ་དགེ་རྒྱལ་པོའི་ཕོ་བྲང་
ཚུགས་ཀྱིས་གནས་སྐབས་དཔལ་སྲུངས་སི་ཏུ་པརྒྱ་དབང་མཆོག་རྒྱལ་པོ་རྗེ་དགེའི་
རྒྱལ་ཆབ་བཞགས་རྒྱུའི་གྲོས་གཞི་གཏོན་པ་སོགས། ཕན་ཚུན་གྲོས་གཞི་མི་མཐུན་
པའི་སྐབས། མཐར་རྗེ་དགེའི་བཅུན་མོ་འཇམ་དབྱངས་དཔལ་མོ་རང་ཉིད་ཀྱིས་
རྗེ་དགེའི་རྒྱལ་མོའི་གོ་གནས་བཟུང་རྒྱུའི་ཐག་བཅད་ནང་། དབང་ཆ་དངོས་
གཉེར་ཆེན་ཉོ་ཆོ་པད་དོར་དང་། འོག་མ་ཕྱག་མཛོད་གཉིས་ཀྱིས་བཟུང་ནས་བྱ་
ཆོད་སྟོབས་ལྡན་བྱུར་ཕུད་བྱས་པར་བརྟེན་ཚུགས་ཁག་གཉིས་བར་འགལ་བ་རྗེ་ཆོ་

སོང་། བྱད་པར་རྩ་མོང་སྤྱ་སོག་མོ་ཆང་དང་། འཛིང་ཁོག་གི་འབོད་ཆང་གཉིས་
 འབྲོག་ས་ཚོད་གཞིའི་སྐབས། སོག་མོའི་རྒྱལ་ཚ་འཇུ་ཆུང་གཉིས་པ་དང་། བྱེ་ཐམ་
 མག་པ་འཛིགས་མེད་ཐིན་ལས་སོགས་ཀྱིས་བྱས་ཏེ། བྱེ་འབོད་ལྷ་རྒྱལ་དཔོན་
 གཡོག་བརྒྱ་གཉིས། ཆེ་ཤོད་དག་འདེན་འགག་ཏུ་ལམ་སྤྱུག་བཅས་ཏེ་བསད།
 སྐབས་དེར་བྱེ་འབོད་ལྷ་རྒྱལ་ས་ལ་ལྷུང་བ་དང་། སོག་མོ་ལྷ་བརྟན་འཐབ་ར་ནས་
 ལངས་ཏེ་སྐད་བཏང་བར། འཛིང་པ་བཀྲ་ཤིས་དབང་རྒྱལ་གྱིས་མི་མདའ་བརྒྱབས་
 ཏེ་སོག་མོ་ལྷ་བརྟན་དེར་བསད། བྱེ་འབོད་ལྷ་རྒྱལ་བྱ་ཚོད་ཚྭ་གས་གཏོགས་ཡིན་
 སྐབས། སྤྱོད་པས་ལྷན་གྱིས་འཇུ་སོག་ཤོག་ཁག་ལ་ཁ་གཏད་བྱས་པ་མ་ཟད། ལྷ་
 དགེ་རྒྱལ་མོ་ལའང་དག་ཁ་གཏད་བྱས་པ་མ་ཟད། ལྷ་དགེ་རྒྱལ་པོའི་ལམ་ལུགས་
 མེད་པར་བཏང་ལྷ་མི་སེར་རྒྱལ་ཁབ་འཇུགས་ནས། ཁམས་པས་ཁམས་པ་སྦྱོང་
 དགོས་པའི་འབོད་བཅ་གཏོང་། བྱ་ཚོད་སྤྱོད་པས་ལྷན་གྱིས་ཚ་ཤུལ་ཨོ་རྒྱུ་ཆོ་
 འཕེལ་སོགས་ལྷལ་དམག་དབུང་ཁག་གཅིག་ཆེ་ཤོད་ཏུ་བཏང་ལྷ་བྱེ་འབོད་ལྷ་རྒྱལ་
 སྤྱུ་འཁོར་བཀོངས་མཁན་འཇུ་སོག་གཉིས་དང་། བྱེ་དམག་སོགས་བྱོལ་སོང་
 ཤུལ་གྱི་བྱིམ་ཆང་གསུམ་པོའི་རྒྱ་ལོར་རྣམས་བྱེར་ཞིང་། ཁང་བྱིམ་དང་ས་ཤིང་
 སོགས་ལྷ་ཁོལ་པ་རྣམས་ལ་བགོས་ཏེ་བྲལ་པར་བསྐྱར། རྩ་མོང་སྤྱ་པ་ཏུད་ཁག་
 བརྒྱད་ཅུ་ལྷག་ཙམ་བཅན་ཤེད་གྱིས་ཡིད་ལྷུང་ཁོག་ཏུ་གནས་སྤོར་བྱ་བརྒྱུག་ བྱེ་
 དམག་གིས་བྱ་ཚོད་ཚྭ་གས་ཀྱི་ཆོང་པ་བཅོམ་པས་བྱེ་དམག་ལྷ་སྤྱུ་མདོའི་ཚྭ་གས་སུ་
 ཡོད་པར་ཤིས་ནས། འབའ་ཆུང་མཐུ་སྤྱོད་པས་རྣམ་རྒྱལ་ན་དམག་སུམ་བརྒྱ་ལྷག་
 དང་བཅས་བྱེ་དམག་བསད་སར་བཏང་། བྱེ་དམག་གིས་ལྷ་སྤྱུ་བྱ་པོའི་དཔོན་ཆང་
 ལ་མགོ་བཏགས་ལྷས། བྱ་པོའི་དཔོན་ཆང་གིས་གཡོ་ཐབས་ཀྱིས་ཐོག་མར་བྱ་ཚོད་
 དམག་དབུང་རྣམས་འཇུས། དེ་ནས་བྱེ་དམག་དང་ཟླ་སྤྱིལ་གྱིས་བྱ་ཚོད་དམག་
 སུམ་ཅུ་སྟོར་བསད་པ་སོགས་ཕམ་ཉིས་ཆེན་པོ་བྱུང་། དེ་ནས་བྱ་ཚོད་སྤྱོད་པས་ལྷན་
 གྱིས་དཔལ་ལྷལ་ཚྭ་གས་ཀྱི་བྲལ་པ་རྣམས་གྱེན་ལོག་བྱེད་རྒྱའི་རྒྱས་སྤུལ་བྱས་ནས་
 ལྷ་དགེ་རྒྱལ་པོས་བཀའ་མངགས་ཀྱི་རྫོང་དཔོན་ཕྱིར་བསྐྱད་ནས་བྲལ་པ་པདྨ་ཆོས་
 འཕེལ་རྫོང་དཔོན་གསར་ཏུ་བསྐོས་པ་མ་ཟད། སེར་ཤུལ་དང་། འདན་ཁོག་

སོགས་ཀྱི་ས་ཁུལ་དུ་ཕྱི་དགོང་རྒྱལ་པོའི་སྟོབས་ཤུགས་ཉམས་དམས་སུ་བཏང་གང་
ཐུབ་བྱས། དེ་ལྟར་སྟོགས་ཁག་གཉིས་བར་འབབ་ཅོད་ལོ་ཤས་བྱས་མཐར། སྤྱི་ལོ་
1949ལོར་ཕྱི་དགོང་དབུ་ཁྲ་ཁག་ལྔ་ལས། དཔལ་སྤངས་སུ་ད་པའི་གཞན་བཞི་པོས་
བྱ་ཆོད་སྟོབས་ལྡན་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་ཐོབ་པར་བཤད། མདུན་སྐྱོར་ཁག་ལས་བྱ་ཆོད་
སྟོབས་ལྡན་ཤོག་ལ་མདུན་སྐྱོར་ཁག་བཙུ་ཅམ་བུང་བ་མ་ཟད། བྱ་ཆོད་སྟོབས་
ལྡན་གྱིས་ཕྱི་དགོང་རྒྱལ་པོས་ཁུལ་དང་། འུ་ལག་བཏང་རྒྱར་རོ་ཆོལ་བྱས་སྟབས།
ཁུལ་པ་དང་། དབུལ་མངས་ཀྱི་འཆོ་བ་སྐྱེལ་དགོས་པའི་མང་ཆོགས་མི་ཉུང་བ་
ཅིག་གིས་བྱ་ཆོད་སྟོབས་ལྡན་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱས། ཐ་ན་འདྲོ་མདའ་དང་། ཕྱི་
དགོང་གྲོང་འདབ་ལྷགས་ར། འཁོར་ལོ་མདོ་སོགས་ཀྱི་ས་ཁུལ་ནས་མགོ་པ་མི་
ཉུང་བ་ཅིག་བྱ་ཆོད་རྒྱབ་རྩ་ལངས་ཏེ། ཕྱི་དགོང་དང་བྱ་ཆོད་བར་གྱི་གྲོང་གཞི་རྒྱ་
ཆེན་པོའི་ནང་འབྲུགས་ལངས་གཤམ་སྐབས། གྲང་རྩ་མི་དམངས་སྤྱི་འབྲུས་རྒྱལ་
ཁབ་དབུས་བརྟེས་ཤིང་། མི་དམངས་བཅིངས་འགྲོལ་དམག་བོད་དུ་སྦྱོད་པས་ཕྱི་
དགོང་དང་། བྱ་ཆོད་ཀྱི་དོན་རྒྱུན་རང་ཡལ་དུ་སོང་། ཞེས་སོ། །

སྤྱི་ལོ་1949ལོའི་སྟོན་ཁར། མི་དམངས་བཅིངས་འགྲོལ་དམག་གིས་རུབ་བྱང་
ས་ཁུལ་བཅིངས་འགྲོལ་བཏང་ཟིན་ནས། སི་ཁྲོན་དང་། ཤིས་ཁམས། བོད་
ལྗངས་སྟོགས་སུ་དབུང་སྦྱོད་བྱེད་རྒྱ་ཡིན་པར་གོ་ཐོས་བྱང་སྐབས། དར་ཅི་མདོ་
ནས་འབའ་པ་སྐལ་བཟང་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་རྩུ་བོའི་ལྟར་བྱ་ཆོད་སྟོབས་ལྡན་དང་།
སྐལ་བཟང་ཡེ་ཤེས། སྟོན་མདའ་རྩོུ་རྩོུ་གསུམ་གྱིས་ཁམས་སྟོགས་དཔོན་རིགས་
རྣམས་ཀྱིས། སྐར་ཅུང་སི་ལིང་གུའུ་ཏེས་རོགས་སྐྱོར་འོག་བོད་པ་སྤྱི་དགའ་
བཅུགས་པའི་མི་རིགས་རང་དབང་རང་སྦྱོང་སྤང་སྦྱོབ་ཀྱི་ཆེད། ང་ཆོས་འབད་
བཙོན་བྱས་ཡོད་ཅེས་པའི་ཡི་གེ་དང་། མི་དམངས་བཅིངས་འགྲོལ་དམག་ལ་
དགའ་བསུ་ཞུ་བའི་ཆེད་དུ་ཅུང་སི་ལིང་གུའུ་ཏེའི་མདུན་དུ་ཡི་གེ་སུལ་མཁན། བྱ་
ཆོད་སྟོབས་ལྡན་གྱི་རྒྱང་ཡིག་དབང་རྒྱལ་དང་། སྐར་རྒྱར་འབའ་པ་པར་སྤྲོ་སྤྲོ་
ལས་གཉིས་བཏང་བ་རེད། སྐབས་དེར་གུའུ་ཏེའི་མདུན་སུལ་རྒྱུ་ཡིག་ཆ་རྣམས་
བཙོ་མཁན་འབའ་པ་བཟླ་ཤིས་རྣམ་རྒྱལ་ཡིན་ཞིང་། ཁོང་རུབ་ཁམས་ཤིང་ཆེན་

གོ་མིན་ཏང་ཕྱུ་ལ་ལས་ཀ་བྱེད་ཅིང་ཡོད་སྟབས། ལུ་བོད་ཁིང་ཆེན་ཡིག་
 ཆོགས་ཁང་དུ་ཏང་ཆོགས་བྱས་པའི་སྟོན་འབའ་པ་ཕུན་ཆོགས་དབང་རྒྱལ་དང་།
 ངག་དབང་སྐལ་བཟང་ལ་སོགས། གཞོན་ལུ་གསར་བརྗེའི་ལས་འགུལ་པ་རྣམས་
 གྱིས་གཏན་འཁེབས་བྱས་པའི་《ཤར་བོད་མི་དམངས་རང་སྐྱོང་རྒྱུ་སྟོན་ལ》 གི་
 ཡིག་ཆ་དེའི་ངོ་བཤུས་གཅིག་ཀྱང་མཉམ་དུ་བཏང་སྟེ་མི་རིགས་རང་དབང་རང་
 སྐྱོང་རྒྱུ་སྟོན་གི་ཆེད་དུ་ཁོ་ཆོས་འབད་བཙོན་ཆེན་པོ་བྱས་པ་མཚོན་བྱེད་དུ་སྤུལ་
 འདུག་ཚུང་སི་ལིང་གུའུ་ཏེ་ལ་འཆམས་འདྲིའི་ཡི་གེའི་མཐུག་དུ་ཁམས་པའི་དཔོན་
 རིགས་བྱ་ཚོད་སྟོབས་ལྡན་དང་། སྐལ་བཟང་ཡེ་ཤེས། སྟོན་མདའ་དོ་རྩེ་གསུམ་
 དང་། བཀྲ་ཤིས་རྣམ་རྒྱལ་བཅས་མི་བཞིའི་མིང་སྟོན་པོ་ཡོད་པ་རེད། དབང་
 རྒྱལ་དང་པད་སྤོན་གཉིས་ལྟེ་སྟེ་མདོ་བརྒྱད། ཟིང་ལིང་འབྱོར་སྐབས་ཚུང་སི་ལིང་
 གཞོན་པ་ལེན་ཏེ་ཏེའེ་(彭德怀) དང་མཇལ་འཕྲད་བྱས། དེ་ནས་འཕལ་དུ་
 གནམ་གུར་བཞུད་དེ་པེ་ཅིང་དུ་སྤྱོད། ཚུང་སི་ལིང་གུའུ་ཏེ་དང་མཇལ་འཕྲད་
 ཐོབ། ཁོང་གཉིས་པེ་ཅིང་ཡར་ལེབས་ཏེ་ཡ་ཨན་སྤེབས་པ་དང་འབའ་པ་ཕུན་
 དབང་དང་དེར་ཐུག་འཕྲད་བྱང་། དེ་ནས་ལུ་ཁམས་ཤིང་ཆེན་གི་ཁིང་དཔོན་
 ལེའོ་གི་ཀའོ་ལ་དར་དཀར་བཏང་ཁིང་འཆམས་འདྲི་ཞིག་ཁྱས་ཏེ་སྤྱིར་དར་མདོར་
 འབྱོར་པ་རེད། སྐབས་དེར་གུའུ་ཚུང་སི་ལིང་གིས་དམར་དམག་རྒྱུ་སྟོན་སྐབས་
 གི་གོགས་པོ་རྒན་པ་རྣམས་བརྗེད་མེད་ཚུལ་དང་། ད་ཅུང་ཟུ་མཐུད་ནས་ཁམས་
 སྤྱོགས་དང་། བོད་ལྗོངས་བཅིངས་འགོལ་བཏང་བའི་ཆེད་དུ་ལས་ཀ་མང་པོར་
 བརྒྱབ་དགོས་པའི་སྟོན་སོགས་བཀའ་ཚོལ་གནང་བ་རེད། །

སྤྱི་ལོ་1950ལོའི་འགོར་ཁམས་སྤྱོགས་བཅིངས་འགོལ་བཏང་ནས་བྱ་ཚོད་སྟོབས་
 ལྡན་དར་མདོར་བཅིངས་འགོལ་ཐོབ་པ་མཐུན་བསྟའི་མཇེད་སྟོན་ཆེན་འབེལ་གི་
 ཆོགས་ཆེན་ནང་ཁྱགས་པ་དང་། ལོ་དེའི་ལྷ་བ་གསུམ་པའི་ཆོས་ཉེར་བརྟན་ཉིན་
 དར་མདོ་དམག་དོན་ལྷ་ཡོན་ལྷན་ཁང་། གསར་དུ་བཙུགས་པའི་གུའུ་རེན་གཞོན་
 པ་བསྟོ་བཞག་གནང་། 1950ལོའི་ལྷ་བ་7པར་བྱ་ཚོད་སྟོབས་ལྡན་ལུ་ཁམས་
 བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་རྒྱུ་སྟོན་གི་གུའུ་ཞི་གཞོན་པ་བསྟོ་བཞག་གནང་བ་རེད། དེ་

ནས་མི་དམངས་བཅིངས་འགོལ་དམག་ཡང་བཅོ་བརྒྱད་པའི་ཏུ་ཁག་བོད་མྱོངས་
 ལུ་རྒྱུད་སྐབས། མ་ཁི་གད་མགོ་ནས་ཆབ་མདོ་བར་ཁལ་ཕྱགས་གོ་སྒྲིག་བྱས་ཏེ་
 སྤྱི་ལོ་འདྲེན་འགན་ལེན་བྱས། 1951ལོའི་ལོ་མཇུག་ཏུ་བྱ་ཆོད་སྟོབས་ལྡན་གྱིས་
 ཡིད་ལྗང་དང་། འདན་ཁོག་སེར་ཤལ་སོགས་ནས་འགེལ་ཁལ་བྱི་གཅིག་ལྷག་གོ་
 སྒྲིག་བྱས་ཏེ་གནས་ར་དགེ་ལེགས་དོན་དཔོན་བསྐོས་ཤིང་དོན་ལྗང་དམག་དང་
 བཅས་ལྷ་སའི་བར། བཅིངས་འགོལ་དམག་མིའི་གྲོ་ཆས་ནམས་སྤྱི་ལོ་འདྲེན་བྱས་
 ཤིང་། བོད་མྱོངས་བཅིངས་འགོལ་བཏང་རྒྱུའི་ལས་དོན་དང་། མི་རིགས་མཐུན་
 སྤྱི་ལོ་དང་སྤྱི་ཚེགས་བདེ་འཇགས་བཅས་ཀྱི་ཆེད་ཏུ་བྱས་རྒྱུས་མི་ཉུང་བར་འཛིག་
 ཡོད་པ་རེད། སྤྱི་ལོ་1955ལོར་ལུ་བ་བོད་ཁིང་ཆེན་སི་ཁོན་ཁོངས་ལུ་བསྐྱུས་རྒྱུས་
 བྱ་ཆོད་སྟོབས་ལྡན་གྱིས། རྒྱལ་ཡོངས་མི་དམངས་འཐུས་མི་ཚོགས་ཆེན་གྱི་འཐུས་
 མི་དང་། སི་ཁོན་ཁིང་ཆེན་གྲིང་གོས་ཀྱི་ཀྱུ་ཕུ་ཁི་གཞོན་པ། དཀར་མཛེས་བོད་
 རིགས་རང་རྒྱུད་ཁལ་གྱི་ཁལ་གཅོ་གཞོན་པ་དང་། གྲིང་གོས་ཀྱི་ཀྱུ་ཕུ་ཁི་གཞོན་པ་
 སོགས་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་བཞེས་པ་རེད། 1959ལོར་བཞི་ཆོལ་འགལ་བསྐྱུད་སྐབས་ལུ་བྱ་
 ཆོད་སྟོབས་ལྡན་མཐོ་རིམ་ལོག་སྤྱིད་མི་སྤྱིའི་གས་ལུ་སྤྱོད་སྤྱོད་འཛིན་གྲུར་བཅུག་
 པ་རེད། སྐབས་དེར་ཐེ་དགའི་མཇུན་སྐོར་པལ་ཆེར་རྒྱ་གར་ལ་གྲོས་ཆར་པ་དང་།
 ཁོ་རང་ཡང་ལོག་སྤྱིད་མི་སྤྱིའི་གས་ལུ་བཅུག་པ་དེ་ལ་སྤྱོད་ཁོ་རང་གུང་ཁན་ཏང་
 དང་། བཅིངས་འགོལ་དམག་མི་ལ་ཡིད་ཆེས་བྱས་པ་དེ་ལ་ཡིད་འགྲོད་ཅུང་ཟད་
 བྱེད་ཅིང་འདུགཅིས་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོའི་ཞལ་ལས་ཐོས།

རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ལྷགས་ཀྱི་སྤྱི་ལོ་1960ལོ་འགོ་ནས་བྱ་ཆོད་སྟོབས་ལྡན་
 ལ་སྤྱོད་ལུ་མཆིན་པ་འཇུན་བུའི་སྤྱན་ནང་ཕོག་ཏེ་ཁིང་ཆེན་མི་དམངས་སྤྱན་
 ཁང་ཏུ་སྤྱན་བཅོས་བྱས་ཀྱང་མ་ཕན་པར་སྤྱི་ལོ་བཞི་པའི་ཆོས་22ཉིན་ཁོན་ཏུར་སྤྱ་
 གཤེགས་པ་རེད། །

གཉིས། འབའ་པ་སྐལ་བཟང་ཆོ་རིང་།

སྐལ་བཟང་ཆོ་རིང་། རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་པའི་ཤིང་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་1904ལོའི་ལྷ་བ་
 གསུམ་པར་ཡབ་དབང་ལུ་དང་། ལུ་མ་སྤྱོལ་མ་ལྷ་སྤྱིད་གཉིས་སྐས་ལུ་འབའ་ཐང་

དུ་སྤྱི་འབྲུངས། སྤྱི་ལོ་1911-1917ལོ་བར་འབའ་ཐང་སློབ་ཆུང་དུ་སྤྱིར་བྱས། སྤྱི་ལོ་
1923ལོ་འཁོར་སྐལ་བཟང་ཆོ་རིང་དང་། སྐལ་བཟང་ཆོས་འབྱོར། སློབ་ཟུང་དོན་
འགྲུབ་རྣམས་ཀྱིས་མཉམ་འབྲེལ་སློ་ནས། འབའ་པ་གཞོན་ཅུ་ལྟ་ཆོགས་ཞེས་པ་
བཅུགས། ཐེངས་དང་པོ་ཆོགས་མི་ཉི་ཤུ་ཅུ་མ་བྱུང་། ཁོ་ཆོའི་ལས་འགུལ་གཙོ་
བོར་གཞོན་ཅུ་ཤེས་ཡོན་ཅན་རྣམས་ཕན་ཚུན་སློབ་སྦྱོང་དང་། གནས་ཚུལ་གང་
བྱུང་ཕན་ཚུན་རོགས་རམ། རྒྱུན་དུ་འདུ་འཛོམས་བཞུགས་སྤྱོད་ཆོགས། ད་ལྟའི་
གནས་ཚུལ་མ་འོངས་མཐུན་ལམ། དཔེ་སློག་བྱས་པའི་སྤྱིར་ཆོར་གང་ཐོབ་རྣམས་
བཤད་ཅིང་ཡོད་པ་རེད། ཁོ་ཆོའི་འདུ་འཛོམས་ཀྱི་ལས་འགུལ་དེ་ལ་ཡུལ་མི་
རྣམས་ཀྱི་བརྟེན་བསྐྱེད་ཆེན་པོ་ཐོབ་ཡོད། སྤྱི་ལོ་1924ལོར་སྐལ་བཟང་ཆོ་རིང་
གོ་མིན་ཏང་གི་བཅུགས་པའི་ཡ་ཨན་སྐམ་དམག་དམག་དཔོན་གྱི་སློབ་གྲུའི་ནང་
རྒྱགས་འཛོད། སློབ་གྲུར་ཞུགས་ནས་མི་རིང་བ་ཅིག་ནས་སྐལ་བཟང་ཆོ་རིང་ནི་
ལུན་གྲུང་ཁྱོན་གྱི་དམངས་གསུམ་རིང་ལུགས་ལ། དད་ཞེན་ཐོབ་ནས་གྲུང་གོ་གོ་
མིན་ཏང་གི་རྩ་འཛུགས་ནང་ཞུགས། ཁོང་ནི་བོད་རིགས་གོ་མིན་ཏང་ཡོན་དང་
པོ་ཡོན་པ་དང་། ཞིའི་ཁམས་གོ་མིན་ཏང་ཡོན་གྱི་འཐུས་མིའི་མིང་ཐོག་ནས་གོ་
མིན་ཏང་ཐེངས་གསུམ་པ་དང་། ཐེངས་དྲུག་པའི་རྒྱལ་ཡོངས་འཐུས་མི་ཆོགས་
ཆེན་ནང་ཞུགས། སྤྱི་ལོ་1925ལོའི་ལྷོ་ཁར་སློབ་གྲུ་ནས་ཐོན། སྐབས་དེར་དམག་
དཔོན་སློབ་གྲུའི་ནང་ལས་ཀ་ཐོབ། སྤྱི་ལོ་1926ལོར་ལུང་མེན་དུའེས་ཀྱིས་སློབ་གྲུ་
གཏོར། སྐལ་བཟང་ཆོ་རིང་གིས་ཡ་ཨན་ལ་སྤར་ཡང་ལས་ཀ་བཅུལ་དགོས་པ་
བྱུང་། ལོ་དེར་པཌ་ཆེན་ནང་མ་སྤང་གི་ཕྱག་མཛོད་དགེ་འདུན་བཀྲ་ཤིས་པན་
ཆེན་སྤྱི་འཁོར་ནམ་ཞིག་ཕྱིར་བཀྲ་ཤིས་ལྷན་པོར་ཐེབས་ཆོག་པའི་སྒོར་གྱི་འདྲི་ཞུ་
སར་ཐེབས་པའི་ལམ་བར་ཞིའི་ཁམས་སུ་བརྒྱུད་སྐབས། ཐེབས་ལམ་དུ་ཕྱིན་ཁག་
མང་པོ་ཞིག་བརྒྱུད་དགོས་ཀྱང་ཁོང་གི་རྒྱ་སྤྱོད་ཤིས་ཀྱི་མེད་སྟབས། སྤྱོད་རྒྱར་
ཞིག་དགོས་གཤམ་ཆེ་བཞིན་པའི་སྐབས་དེར། སྐལ་བཟང་ཆོ་རིང་གིས་གནས་ཚུལ་
དེ་ཤིས་འཕྲལ་དུ་ཁོང་། དགེ་འདུན་བཀྲ་ཤིས་སྤྱི་འཁོར་བཞུགས་སའི་མགྲོན་ཁང་
དེར་ཕྱིན་ནས་འབྲེལ་བ་ཞུས། སྐལ་བཟང་ཆོ་རིང་གི་སྤྱོད་གཞིས་ཀྱི་རྒྱ་ཆེད་དང་།

ཀྱི་བོད་གཞིས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་རྒྱུས་མངའ་ལྷན་པ་བཅས་ཀྱི་ཆ་རྒྱུན་ལ་བརྟེན་ནས།
དགེ་འདུན་བཟླ་ཤིས་ཀྱིས་དེ་མ་ཐག་རྒྱ་སྐད་རྒྱུར་དགོས་པ་ཐག་བཅད། དེ་ནས་
དགེ་འདུན་བཟླ་ཤིས་ཀྱི་ལས་རྒྱུས་པ་བྱས་ནས་ཞིའི་ཁམས་རྫོང་ཁག་བཙོ་ལྷ་ལ་
ལྷ་སྐྱོར་སོང་། དགེ་འདུན་བཟླ་ཤིས་ཀྱིས་སྐལ་བཟང་ཆེ་རིང་པར་ཆེན་སྐུ་འཁོར་
ཀྱི་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་མཉམ་རུ་བྱིད་བསམ་གྱང་། སྐབས་དེར་པར་ཆེན་རིན་པོ་
ཆའི་གར་བཞུགས་གཏན་འཁེལ་མེད་པ་དང་། བདག་རྒྱུན་གང་ཡོད་མི་ཤིས་པའི་
རྒྱུན་ཀྱིས་མཉམ་རུ་བྱིད་མ་མོད་ནས། བྱིན་རུར་སླེབས་སྐབས་གོ་མིན་ཏང་གི་
ཅུན་ཉེར་བཞི་པའི་དམག་སྤྱི་ལུ་ཕེན་རུའི་ལ་རོས་སྦྱོར་ཞུས། ལུ་ལྷ་ཡིས་སྐལ་
བཟང་ཆེ་རིང་གི་རོས་སྦྱོར་ཡི་གེར་བལྟས་རྗེས། ཅུན་ཉེར་གསུམ་པའི་དམག་གི་
སྦྱོབ་གྲུ་ནས་ཐོན་པའི་རྒྱང་དམག་འཛིན་གྱི་སྦྱོར་མ་ལལ་པ་ཞིག་ཡིན་སྟབས། རྒྱང་
ཆེན་གང་ཡང་མ་བྱས་གྱང་དགེ་འདུན་བཟླ་ཤིས་ཀྱི་རོ་ཞུས་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་
ཉེར་བྱས། ཅུན་ཉེར་བཞི་པའི་མཐའ་ཁུལ་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ལས་གཉེར་པ་བཞག །
ཟླ་ལོག་དངུལ་དཀར་པོ་སྐྱོར་བརྒྱུད་རེ་སྦྱོང་། ལས་ཀ་དེ་ནི་མིང་སྦྱོང་པ་ཞིག་ཡིན་
སྟབས་སྐལ་བཟང་ཆེ་རིང་སྦོ་ལ་འབབ་པོ་ཞིག་མ་བྱང་། ལོ་དེའི་དགུན་ཁར་ལས་
ཀ་དགོངས་ཞུས་བྱས་ཏེ་བྱང་ཤར་ས་ཁུལ་རུ། བཞུགས་པའི་པར་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་
མངའ་སར་ཕྱིན། སྤྱི་ལོ་1927ལོར་སྐལ་བཟང་ཆེ་རིང་ནན་ཅིང་རུ་འབྱོར། སྐབས་
དེར་བྱང་འདུལ་དམག་འཁྲུག་ལ་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་སྟེ། གོ་མིན་ཏང་སྲིད་གཞུང་ནན་
ཅིང་ལ་གནས་སྡོས། སྐབས་དེར་ལས་ཁུངས་མང་པོ་ཞིག་གསར་འཛུགས་བྱེད་
ཅིང་ཡོད་པས་མི་མང་པོ་ཞིག་མཐོ་དགོས་ཡོད་པ་རེད། ལོ་དེའི་ཟླ་བ་བཞི་པར་
གོ་མིན་སྲིད་གཞུང་གིས་ནན་ཅིང་རུ་བོད་སོག་ཟུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་བཙུགས། མཆོ་
སྦོན་གྱི་མ་རྒྱུ་ཤར་ཟུ་ཡོན་གྱང་དང་། ནང་སོག་གི་པེ་ཡུན་ཏི་ཟུ་ཡོན་གྱང་གཞོན་
པར་བསྐྱོས། ལས་ཁུངས་དེའི་ནང་བོད་དང་སོག་པོའི་སྐད་གསུལ་ཅན་གྱི་མི་སྣ་
འགའ་ཞིག་ཟུ་ཡོན་བསྐྱོས་དགོས་པ་དང་། བོད་སོག་སྐད་ཡིག་ཤིས་མཁན་གྱི་སྐད་
རྒྱུར་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་གྱི་ལས་བྱེད་པ་དགོས་ཤིང་ཡོད་པ་རེད། སྐལ་བཟང་ཆེ་
རིང་ནན་ཅིང་སླེབས་ནས་མི་རིང་བ་ཅིག་ནས་དེར་གྲོགས་པོ་རྟིང་པ་དགེ་འདུན་

བཀྲ་ཤིས་དང་ཐུག་འཕྲད་བྱུང་བ་དང་། དགེ་འདུན་བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་སོག་པོ་ཕེ-
 དུན་ཏི་བརྒྱད་ནས་སྐལ་བཟང་ཆེ་རིང་བོད་སོག་ལས་ཁུངས་ལ་སྐད་རྒྱུར་ཀ་ཐོབ་
 པ་རེད། སྐལ་བཟང་ཆེ་རིང་གིས་ཁམས་བོད་ཡོངས་ཀྱི་སྤྱུ་ཆབ་ཀྱི་མིང་ཐོག་ནས་
 རྒྱ་བོད་འབྲེལ་བ་དང་། དཔོན་དམངས་འབྲེལ་བའི་བསམ་སྒྲོ་བརྗེ་རེས་ཀྱི་ལས་
 ཀ་དེ་ལ་ཉ་ཅང་དགའ་པོ་བྱུང་བ་རེད། སྐབས་ཞིག་ལ་གོ་མིན་ཉར་ཀྱང་དབྱང་
 སྤྱིད་གཞུང་དང་། བོད་སྡེ་པ་གཞུང་གིས་མཉམ་འབྲེལ་ཆོགས་ཆེན་ཞིག་འཆོགས་
 སྐབས། བོད་སོག་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་སྐལ་བཟང་ཆེ་རིང་ཆོགས་ཆེན་གྱི་སྐད་རྒྱུར་
 བཏང་། ཆོགས་ཞུགས་ཀྱི་ཡོན་ཀྱང་ཉའེ་ཁོན་ཁོན་གྱིས་སྐལ་བཟང་ཆེ་རིང་གི་
 སྐད་གཉིས་བྱང་ཆུད་པ་སྐྱ་བ་ལ་སྒྲོ་ཡིད་རབ་རུ་མགྲ། དེ་ནས་བཟུང་སྐལ་བཟང་
 ཆེ་རིང་ལ་བདག་སྐྱོན་ཡག་པོ་ཐོབ་སྟེ། ཁོང་བོད་སོག་ལས་ཁུངས་ཀྱི་བོད་དོན་
 ཁུའུ་ཡི་ཁུའུ་ཀྱང་བསྐྱོས། དེ་ནས་གོ་མིན་ཉར་དྲིལ་བསྐྱགས་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ཆོག་
 མཆན་ཉར་བོད་སོག་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་《བོད་སོག་གཟུང་འཁོར་ཆོགས་པར》ཞེས་
 པའི་ལས་ཁུངས་ཞིག་བཙུགས། རྩ་སྤྱོད་ཉེ་ཀྱང་དང་། སྐལ་བཟང་ཆེ་རིང་ཉེ་
 ཀྱང་གཞོན་པར་བསྐྱོས་པ་རེད། །

སྐལ་བཟང་ཆེ་རིང་དམག་ཤེད་ཅན་གྱི་དབང་རྒྱུར་ལ་ཡིད་མ་རངས་ནས།
 ཁོང་གི་གཙོ་བོའི་ལྷ་བ། ཁམས་པས་ཁམས་སྤྱོད་དང་། མི་རིགས་འདྲ་མཉམ། མི་
 རིགས་རང་སྤྱོད་། མི་རིགས་མཐུན་སྦྱིལ་བཅས་རེད། ལྷ་ལོ་1928ལོ་འཁོར། ཁོང་
 ལ་ཁམས་ཁུལ་རང་སྤྱོད་གི་བསམ་སྒྲོ་དེ་སྤྱིས་པ་རེད། དེ་ནས་བཟུང་ཁོང་གིས་
 ཁམས་ཕྱོགས་ཀྱི་སྤྱན་རླུ་རྣམས་རྒྱ་ནག་ནང་ཁུལ་དུ། སྤྱོད་སྤྱོད་དང་ལས་ཀའི་གོ་
 སྐབས་བཅུལ། དར་མདོ་དང་ལྷགས་ཟམ་ཁར་སྤྱོད་སྤྱོད་བྱེད་མཁན་སྤྱོད་ཕྱོགས་
 རྣམས་ནན་ཅིང་དུ། ཟབ་སྤྱོད་དང་ལས་ཀ་བཅུལ་སར་ཡོང་རྒྱའི་སྤྱོད་སྤྱོད་བྱས།
 འབའ་ཐང་ལ་ཁོང་གི་བང་མི་བཏང་ནས་སྐལ་བཟང་ཆོས་འཁྱོར་དང་། ཡང་ཁུའུ་
 སན། རྒྱང་ཚུང་ཉན་སོགས་ཤོགས་པོ་རྣམས་ནན་ཅིང་དུ་འབོད་ནས་སྤྱོད་སྤྱོད་
 དང་ལས་ཀའི་གོ་སྐབས་བཅུལ། སྐལ་བཟང་ཆོས་འཁྱོར་ལ་《བོད་སོག་གཟུང་
 འཁོར་ཆོགས་པར》གྱི་བོད་གཙོ་སྤྱིག་པ་དང་། བོད་སོག་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ལས་བྱེད་

མི་སྤྱིའི་ལས་ཀ་ཐོབ། ཁོང་གི་སྒོགས་པོ་ནན་ཅིང་དུ་སླེབས་པ་ན་མས་པལ་ཆེར་
 བྱ་ཅིང་གོ་མིན་ཏང་། གྲུང་དབྱང་ཆབ་སྲིད་སློབ་གྲིའི་བོད་སོག་དམིགས་བསལ་
 འཛིན་གྲ་དང་། བྱ་ཅིང་བོད་སོག་སློབ་གྲ། བེ་ཅིང་བོད་སོག་སློབ་གྲ། ཐའེ་ཡོན་
 དམག་དཔོན་སློབ་གྲ་སོགས་ཀྱི་ནང་དུ་བཀོད་སྒྲིག་བྱེད་ཐབས་བྱུང་བ་རེད། སྤྱི་
 ལོ་1629ལོར་སྐལ་བཟང་ཆེ་རིང་དང་། སློ་བཟང་དོན་འགྲུབ་ནམས་ཀྱིས་《ཁམས་
 པ་གཞོན་ལུ་》ཅུས་དེབ་ཁང་ཟེར་བ་ཅིག་བཅུགས། སྐལ་བཟང་ཆེ་རིང་ཉེ་གྲང་
 དང་། སློ་བཟང་དོན་འགྲུབ་དང་ཆ་ཉིང་ཞི་ཉེ་གྲང་གཞོན་པ། སྐལ་བཟང་ཆོས་
 འབྱུང་གཙོ་སྒྲིག་པ་བཅས་བསྐྱོས། ཅུས་དེབ་ནང་དུ་གཙོ་བོ་མཐུན་སྤྱིལ་དང་
 རོགས་རམ། བ་ཡུལ་སྤྱན་རླའི་མཛོལ་བཅེ། ཁམས་པ་གཞོན་ལུ་ནམས་ནན་ཅིང་
 དུ་སློབ་སྦྱང་ཡོང་རྒྱའི་སྤུལ་སྦྱང་གི་ཚོམ་སྤེལ་ནས། ལས་ཀའི་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱིས་
 བདར་དང་། ཁམས་པ་རང་སྦྱང་དང་། ཁམས་མིས་ཁམས་བདག་བྱ་རྒྱའི་ལྷ་
 བསམ་སློ་དང་ལས་ཀ་དྲིལ་བསྐྱགས་བྱས་སྟབས། སྤར་རྩེས་སུ་ནན་ཅིང་དུ་སློབ་
 སྦྱང་དང་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་གྱི་མི་ལྔ་བརྒྱ་ཙམ་ཡོང་ཐུབ་ཡོད་པ་གཙོ་བོར་འབའ་
 ཐང་དང་། དར་མདོ། ལྷགས་ཟམ་ཁ་ཡོད་པའི་བོད་རིགས་གཞོན་ལུ་ནམས་རེད།
 དེ་ནས་སྐལ་བཟང་ཆེ་རིང་གི་བསམ་པ་ལ། ཁམས་ཀྱི་རི་ཁྱོད་ནས་སྤྱིར་སོན་ཐུབ་
 པའི་ཁམས་པ་གཞོན་ལུ་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་ནའང་། ཆང་མ་ཁ་འཐོར་ནས་
 གནས་ཡོད་སྟབས། ཅུས་པ་གཅིག་སྤྱད་མི་ཡོང་པའི་འཕྱོག་སྤྱོད་ཞིག་མཐོང་སྟེ།
 བོད་སོག་ལས་ཁུངས་བརྒྱད་དེ་གོ་མིན་ཏང་གྲུང་དབྱང་ཆབ་སྲིད་སློབ་གྲིའི་ནང་
 ཆེད་གཏད་དུ་ཁམས་པའི་འཛིན་གྲ་ཞིག་འཇུགས་རྒྱའི་རེ་བ་ཞུས། ལུ་ཤུ་ཐེན་ལུ་
 ལ་ཁམས་སྤྱོད་ཀྱི་ཅུས་པ་མེད་པར་བྱེད་པའི་ཆེད་དུ། ཅང་ཅེ་ཉིས་སྤེ་མོ་ནས་
 བསམ་སློ་དེ་འདྲ་ཞིག་ཡོད་སྟབས་འཕལ་དུ། ཆོག་མཆན་སོབ་དང་ཅུས་མཆོངས་
 སུ་གོ་མིན་ཏང་གྲུང་དབྱང་གིས་སྐལ་བཟང་ཆེ་རིང་། ཁམས་པའི་འཛིན་གྲིའི་གྲུ་
 རེན་གཞོན་པར་བསྐྱོས། བེ་ཅིང་བོད་སོག་སློབ་གྲ་དང་། ཅུན་ཡང་བྱང་ཤར་དུག་
 སྦྱང་སློབ་གྲ། ཐའེ་ཡོན་དམག་དཔོན་སློབ་གྲ། བྱ་ཅིང་བོད་སོག་སློབ་གྲིའི་ནང་
 ཁམས་སྤྱོད་ཀྱི་ལ་རྒྱས་ཡོད་པའི་སློབ་མ། བྱ་འགྲུལ་གྱི་ཅུས་པ་གང་འཆོམས་ཡོད་

པ། ཏང་གོ་ལ་དགའ་ཞེན་ཡོད་པའི་ཁམས་སྤྱོད་ཀྱི་སློབ་མ་ནམས་དང་། བན་
 ཅིང་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་གྱི་ཁམས་པའི་གཞོན་ནུ་ལས་བྱེད་བཅས་བཅས་བསྐྱེམས་
 པས་མི་ཉི་ཤུ་ལྷག་གྲུང་དབྱང་ཆབ་སྲིད་སློབ་གྲུའི་ནང་ཟང་སློང་ལོ་བྱེད་ཀ་གཅིག་
 གི་གོ་སྐབས་ཐོབ་པ་རེད། ཟབ་སློང་སྐབས་དེར་སློབ་མ་ཡོངས་ཚྭ་གས་གོ་མིན་
 ཏང་གི་ནང་ལ་ཞུགས་པ་དང་། སློབ་གྲུས་ཅ་འཇུགས་བྱས་ཏེ་སློབ་མ་ནམས་ཀྱི་
 ཅང་དང་། ཅང་སྤྱུ་ལ་ལྟ་སྟོར་བྱིད་པ་རེད། སྐལ་བཟང་ཆེ་རིང་བན་ཅིང་ནས་
 བདག་སྐྱེན་ཡག་པོར་ཐོབ་པའི་གནས་ཚུལ་དེ་ལུ་ལེན་དུ་འཇུག་ཐོས་པ་དང་།
 ཁོས་སྐལ་བཟང་ཆེ་རིང་ལ་གཞུང་གིས་བདག་སྐྱེན་བཟང་པོ་འདི་འདྲ་ཐོབ་སྐྱེན་
 དེ། ཁོ་པ་ཁམས་ཀྱི་དབང་ཆ་ཡོངས་ཚྭ་གས་ཡོད་པའི་འཇུག་མི། ཞེས་པའི་མིང་
 དེས་བྱང་བ་རེད་བསམ་ནས། ཁོས་ཁྱི་རྒྱུ་ཟབ་སློང་བྱེད་པའི་མཐའ་ཁུལ་
 འདིར་སློང་མི་སྤྱི་ཞེས་པའི་འདིར་གྲུ་དེར་སྐལ་སློང་བྱས་ཏེ། སྐལ་བཟང་ཆེ་རིང་
 གིས་ཁམས་པའི་དབང་ཆ་ཡོངས་ཚྭ་གས་ཡོད་པའི་ འཇུག་མིའི་རྩལ་འབྲུག་ལ་
 རྒྱལ་མཐུན་ཆོགས། ཟེར་བ་ཅིག་བཅུགས་བཅུག། ཁོའི་སློབ་མ་མ་ཅེ་གཞོ་ ཅང་ཞོན་
 ཀྱང་སོགས་ཀྱིས་སྤྱི་ལོ་1929ལོའི་ལོ་མཇུག་དུ་དར་ཅེ་མདོར་ཆོགས་པ་དེ་བཅུགས་
 ཤིང་དེལ་བསྐྱགས་བྱས། བསྐྱས་མིང་ལ། སྐལ་ཆོལ་ཆོགས་པ་ཟེར། ཁམས་སྤྱོད་
 ཀྱི་རྒྱུང་སྤོ་སོ་སོའི་ནང་ནས་འཇུག་མི་གཉིས་རེ་བདམས་གསེས་བྱས་ཤིང་། དར་
 མདོར་སྐལ་ཆོལ་ཆོགས་པའི། ཆོགས་འདུས་ནང་ཞུགས་དགོས་པའི་རེ་བ་བཏོན།
 ཆོགས་འདུ་ཐོག་དུ་མ་ཅེ་གཞོ་སོགས་ཀྱིས་སྐལ་བཟང་ཆེ་རིང་གིས་ཁམས་དབང་
 ཆ་ཆང་ཡོད་པའི་འཇུག་མིའི་རྩལ་འབྲུག་ལ། ཁམས་ཀྱི་བོད་རིགས་མི་དམངས་
 ཀྱིས་རྒྱལ་བྱེད་དགོས་པ་དང་། རུས་མཚུངས་ཁམས་དབང་ཆ་ཆང་ཡོད་པའི་
 འཇུག་མི་འདེམས་བསྐྱོས་བྱས། མ་ཅེ་གཞོ་དང་། ཉིང་ཅི་ལེ་གཉིས་ཁམས་ཁུལ་གྱི་
 འབངས་མིའི་འཇུག་མི་རྒྱ་ལོན་པའི་སྟོར་དེལ་བསྐྱགས། སྐལ་ཆོག་ཆོགས་པའི་
 མིང་ཐོག་ནས་བན་ཅིང་གོ་མིན་ཏང་སྲིད་གཞུང་གི་ཡོན་དང་། ལུ་ ལུ་བཅས་སྤེ་
 ཁག་སོ་སོ་ལ་སྤྱོད་ཏར་བཏང་། དར་མདོའི་སློབ་ཆུང་སློབ་མ་ནམས་སྐལ་སློང་
 བྱས་ཏེ་ཁོས་སྟོར་བྱིད། ཁམས་དབང་ཆ་ཆང་ཡོད་པའི་རྩལ་འབྲུག་གྱོན་མཁན་

རུས། བྱོད་རང་གི་བོད་སོག་ལས་ཁྱུངས་ཀྱི་འགོ་སོང་ནང་ནས་ཟླ་བ་རེ་ལ་སྒྲོར་
 ཉིས་བརྒྱ་སྟུང་བརྒྱ་འདྲ་བཏང་ནས། ཁོ་རང་ཚོར་དོན་གཅོད་ལས་ཁྱུངས་ཞིག་
 འཇུགས་བཅུག་ན་ཐག་བཅད་ཚར་མ་རེད་དམ་ཞེས་གསུངས། སྐལ་བཟང་ཚེ་
 རིང་སྐལ་བཟང་ཚེ་རིང་བོད་སོག་ལས་ཁྱུངས་ལ་ཕྱིར་འོང་ནས། ཅང་ཤུ་ཡོན་
 གྲང་གིས་བཀའ་ལྟར་ལུའུ་མེན་རུའེས། བཏང་པའི་མི་རྣམས་ལ་ནན་ཅིང་རུ་
 ཁམས་པའི་མང་ཚོགས་སྤྱུ་ཚབ་ཅིང་ཕྱོད་ལས་སྤྱུ་ཁང་ཟེར་བ་ཅིག་བཅུགས།

ལྷགས་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༩༣༧ལོར་གོ་མིན་ཏང་གྲང་དབྱང་ཏང་སྤུ་ཡིས་བཀའ་
 བཀོད་ལྟར། གོ་མིན་ཏང་གྲང་དབྱང་རྗེས་སྒྲོན་ཤུ་ཡོན་དང་། ཞི་ཁམས་ཏང་དོན་
 དམིགས་བསལ་སྤྱུ་ཚབ་པ་བཅས་ཀྱི་གོ་གནས་བསྐྱོས་པ་མ་ཟད། ཁམས་སྤྱགས་སུ་
 གོ་མིན་ཏང་གི་ཏང་དོན་འཇུགས་སྤྱན་བྱེད་སར་གཏོང་གནང་པ་རེད། སྐལ་
 བཟང་ཚེ་རིང་འབའ་ཐང་རུ་སླེབས་པ་དང་། སྤྱི་ལོ་༡༩༣༨པའི་ཆུ་སླེལ་ལོར་འབའ་
 ཐང་རུ་གྲང་གོ་གོ་མིན་ཏང་ཞི་ཁམས་ཏང་སྤུ་ཞིག་བཅུགས་རྗེས། ཁམས་པས་
 ཁམས་སྤྱོད་གི་ཆེད་རུ། འབའ་ཐང་རུ་བཅའ་ཕྱོད་བྱས་པའི་སི་ཁོན་ཅུན་ཉེར་བཞི་
 པའི་གོ་ལག་རྣམས་གཞུང་བཞེས་བྱས་ཏེ་ཕྱིར་འབུད་བཏང་། ཁམས་ཀྱི་མཐའ་
 སྤྱང་སི་ལིང་སྤུ་ཞིག་བཅུགས་ནས་ཁོང་རང་ཉིད་སི་ལུན་ཡོན་གྱི་འགན་བཞེས། །
 འབའ་རང་སྡེ་རང་དཔོན་བྱས་ཏེ་ཡང་སི་དང་། རྗེ་བཅུན་ཚོས་འཕེལ་སོགས་མི་
 བཞི་འབའ་པའི་མགོ་དཔོན་བསྐྱོས། སྐབས་དེར་སྤྱར་ཁམས་གོང་དཀར་སྤྱ་མས་
 སྒྲོག་རུ་ལེའུ་མེན་རུའེ་ལ་བང་མི་ཞིག་གཏོང་སྟེ། འབའ་པའི་ལས་ཀ་དང་ཁོང་ཚོ་
 བར་འབྲེལ་བ་མེད་ཚུལ་དང་། ལེའུ་མེན་རུའེ་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་དང་བཅི་བཀྱར་ཡོད་
 པའི་སྒྲོར་གྱི་ཡི་གེ་ཞིག་བཏང་པ་དེ་ལམ་བར་རུ་འབའ་པས་འཛིན་བཟུང་བྱས་ཏེ་
 གནད་དོན་ཕྱིར་གསལ་བྱང་བ་དང་། འབའ་པ་རྣམས་ཁོང་ཁྱོད་མེད་ལངས་
 ཏེ་སྤྱར་ཁམས་གོང་དཀར་སྤྱ་མ་ལ་དགྲ་ཆས་གྲང་། གོང་དཀར་སྤྱ་མས་སྤྱར་
 ཁམས་སུ་བཅའ་ཕྱོད་བྱས་པའི་སྡེ་པ་གཞུང་གི་དམག་ལ་རེ་སྒྲིབ་བྱས་ཏེ། འབའ་
 དམག་དང་བོད་དམག་འབྲུགས། གོ་སྐབས་དེ་དང་བསྐྱུན་ནས་སྤྱི་ལོ་༡༩༣༩ལོར་
 ཟླ་བ་དགུ་པར་སི་ཁོན་ཅུན་ཉེར་བཞི་པ་སྤྱར་ཡང་འབའ་ཐང་རུ་སླེབས། བསྐལ་

བཟང་ཆེ་རིང་བྱས་ཕྱིན། ཡང་སྤྱི་མོགས་མགོ་གཙོ་བཞི་པོ་བསད། སྤྱི་ལོ་ 1945ལོར། སྐལ་བཟང་ཆེ་རིང་གི་མིན་སྤྱད་གཞུང་གི་སྤྱད་བྱས་མི་སྤྱི་ལོ་གནས་ཐོབ། སྤྱི་ལོ་1946ལོའི་ལྷན་ཁར་སྐལ་བཟང་ཆེ་རིང་ལ་སྤྱོད་གཙོང་རན་ (结核 病) གྱིས་ཟིན་པས། ཁོང་དང་བཟའ་ཟླ་ལུ་མོན་ཡུན་དང་ལྷན་དུ་ཁྱེན་ཏའི་ཆེན་ཁྱེན་རི་བོ་ལ་ཐེབས་ནས་ནད་བཙོས་དང་། ཟུངས་གསོའི་གནད་ཡང་ཕན་སྤྱད་མ་བུར་བ་དགུང་ལོ་ཞི་གསུམ་པར་སྤྱོད་གཤེགས། །

གསུམ། །བ་སྤྱི་སྐལ་བཟང་དབང་འདུས།

བ་སྤྱི་སྐལ་བཟང་དབང་འདུས་ནི་རབ་བྱུང་བཙོ་ལྷ་པའི་ཚུ་བྱི་སྤྱི་ལོ་1912ལོར་ཡབ་སྤེ་དགའི་རྒྱལ་སྤྱོད་བ་བ་འང་མ་དཔལ་རིན་ཆེན་དང་། ཡུམ་ཀམ་ཆོས་དབྱིངས་གཉིས་ཀྱི་སྤྱི་སྤྱོད་ལས་རིང་སྤྱོད་འབྱུངས། ཆུང་དུས་ནས་རྒྱལ་ཆེ་དབྱིན་གོའི་དམག་སྤྱོད་དུ། སྤྱོད་བཟར་བྱས་པས་བོད་དབྱིན་གཉིས་ཀྱི་སྤྱོད་ལ་བྱུང་མར་གྱུར། སྤྱི་ལོ་1943ལོར་གཡུ་ཐོག་བཀྲ་ཤིས་དོན་གྱུ་ཆབ་མདོའི་མདོ་སྤྱོད་བཏང་སྐབས། ཁོང་ཡང་རིམ་བཞི་པའི་དམག་དཔོན་གྱི་གོ་གནས་བཞེས་ཏེ་དེའི་སྤྱོད་འཁོར་དུ་ཐེབས། སྤྱི་ལོ་1946ལོར་བོད་གཞུང་གིས་སྐལ་བཟང་དབང་འདུས་ཏ་དང་མདའ་དཔོན་གྱི་གོ་གནས་སྤྱོད་ནས་བྱས་གཡལ་དམག་སྤྱོད་དུ་བཏང་། ལོ་དེའི་དབྱར་ཁ་ཏ་དང་མདའ་དཔོན་སྤྱོད་ཁམས་རྫོང་དུ་བཏང་ནས་འབྲི་རྒྱའི་ཤར་ཚུགས་ཀྱི་སྤྱོད་དམག་བསྐྱོས། སྐལ་བཟང་དབང་འདུས་ཀྱི་འོག་དུ་ཏ་དཔོན་གཉིས་དང་། བརྒྱ་དཔོན་བཞིའི་དམག་མི་བསྐྱེད་པས་དམག་མི་500ཐམ་པ་ཡོད་པ་རེད། གྱུང་གོ་མི་དམངས་བཅིངས་འགྲོལ་དམག་ཅུན་18པ་འབྲི་རྒྱ་བཀྲལ་ཞིང་བོད་བསྐྱོད་བྱེད་པར་བཀག་འགོག་བྱེད་པའི་ཆེད་དུ། ཏ་དང་མདའ་དཔོན་གྱི་བརྒྱ་དཔོན་གཉིས་ཀྱི། དམག་མི་རྣམས་འབའ་གྲུ་པ་ནང་དུ་བཏང་ནས་འགོག་སྤྱོད་བྱེད་བཅུག་པ་རེད། སྐབས་དེར་སྤེ་དགའི་མདུན་སྤྱོད་ཀྱི་ཆོད་སྤྱོད་ལྷན་གྱིས་མདའ་དཔོན་སྐལ་བཟང་དབང་འདུས་ལ་ཡི་གེ་བཏང་ནས། གྱུང་གོ་གྱུང་ཁན་ཏང་གི་མཐའ་ཐུག་གི་དམིགས་ཡུལ་ནི་རྒྱལ་ཡོངས་བཅིངས་འགྲོལ་བཏང་རྒྱ་ཡིན་པ་དང་། བོད་མི་དམངས་ལ་སྤྱོད་པོར་བཏང་མཁན་མིན་རྒྱལ་རྣམས་

གསལ་བཤད་བྱས་སྟབས། སྤྱི་ལོ་1950ལོའི་ཟླ་བ་10པའི་ཆེས་9ཉིན་བཅིངས་འགོལ་དམག་མི་འབྲི་ཆུ་བཀལ་ཏེ་སྤར་ཁམས་ཚྭགས་སུ་བསྐྱོད་པ་དང་། མདའ་དཔོན་སྐལ་བཟང་དབང་འདུས་དང་། ཅུ་དཔོན་མགོན་པོ་བཅས་དམག་དཔོན་གསུམ་གྱིས་སྡེ་ལོན་བྱས་ཏེ་མགོ་འདྲེགས་ཞུས། ཟླ་བ་10པའི་ཆེས་18ཉིན་ཏ་དང་མདའ་དཔོན་སྐལ་བཟང་དབང་འདུས་གྱིས། བོད་གཞུང་ལ་འོས་ལངས་བྱེད་རྒྱ་ཁྲབ་བསྐྱགས་བྱས་པ་དང་ཆབ་གཅིག་ཏུ་ལྟོ་རུབ་ཅུན་གྱི་དམག་དཔོན་ལུའུ་པའོ་ཁྱིན་བརྒྱུད་ནས་མའོ་ཙོ་རྟུང་དང་། གུའུ་ཏེ་བཅས་ལ་ཏར་བཏང་ཏེ་གནས་ཚུལ་སྟོན་སྟོན་ཞུས་པ་རེད། མདའ་དཔོན་སྐལ་བཟང་དབང་འདུས་གྱིས་སྤར་ཁམས་ནི་མཐུན་གྱི་མཛད་རྗེས་གྱིས། གྲང་གོ་མི་དམངས་བཅིངས་འགོལ་དམག་གིས་ནི་བདེའི་སློན་ནས་ཆབ་མདོར། དཔུང་འཇུག་བྱེད་ཐུབ་པའི་མཐུན་རྐྱེན་ཡག་པོ་ཞིག་བསྐྱུན་པ་རེད། ཁོང་གི་ལོ་རྒྱུས་སྟོར་རྟུང་ཞིབ་པར་འཁོད་པ་《སྡེ་དགེ་སྐལ་བཟང་དབང་འདུས་ཀྱི་རོ་མཆར་ཆེ་བའི་ཆེ་གང་》ལས། “སྤྱི་ལོ་1910ལོར་རྒྱ་མའི་བླ་མ་སྤྱི་མེད་བཅུ་གསུམ་པ། རྒྱ་གར་ལ་ཕྱོས་བྱུང་ཕེབས་སྐབས་སྡེ་དགེའི་གསུམ་བ་བ་འཇམ་དཔལ་རིན་ཆེན་ཡང་བྲིད་པ་རེད། ལོ་གཉིས་མོང་རྗེས་སྡེ་དགེ་ཐ་ཇའི་བུ་གཅིག་ཕུ་སྐལ་བཟང་དབང་འདུས་མག་རིར་འབྱུངས། ལོ་མང་པོ་ཡུལ་གྱར་བྱེད་དགོས་བྱུང་རིང་། རྒྱ་ལའི་བླ་མ་སྤྱི་མེད་བཅུ་གསུམ་པས་ཆོན་རིག་སྟོབ་གསོ་གོང་རུ་སྡེལ་རྒྱ་གལ་འགངས་ཆེ་བར་གཟིགས་ནས། སྤྱི་ལོ་1913ལོར་སྤྱི་དྲག་གི་སྤུ་གྲུ་བཞི། དབྱིན་རིའི་ལོན་ཏན་རུ་རུབ་ཚྭགས་ཀྱི་སྟོབ་གསོ་དང་ལོན་པར་གཏང་གནང་བ་དང་། 1924ལོར་དབྱིན་རིའི་བ་རྒྱ་ལན་ཁེ་ལུའུ་ལའོ་ཡིས་སྟོབ་སྟོན་གནང་བའི་འོག་རྒྱལ་ཆེར་དབྱིན་ཡིག་སྟོབ་ལྷ་གཅིག་འཇུགས་གཉེར་བྱས་ཤིང་། རང་ལོ་བཅུ་གཉིས་ལོན་པའི་སྡེ་དགེའི་སྐལ་བཟང་འདུས་གྱར་དབྱིན་ཡིག་སྟོབ་ལྷ་འདིའི་སྟོབ་སྤྱུག་ཐོག་མའི་གསུམ་ཤིག་རེད། དབྱིན་ཡིག་སྟོབ་སྟོར་ལོ་གཉིས་གནང་རྗེས་པ་མས་ཁོང་ཉིད་འབྲས་སྤངས་དགོན་རུ་གྲུ་པ་བྱེད་སར་བཏང་། སྐལ་བཟང་དབང་འདུས་གྱིས་དགོན་པའི་ནང་སྡོང་ཅས་ཆེན་པོས་སྟོབ་སྟོར་གནང་བས། ནང་དོན་རིག་པ་ལ་མཁས་པ་མ་ཟད་སྟོན་ངག་དང་སུམ་རྟགས་སོགས་ལའང་མཁས་

པས་ཁོང་བཞུགས་པའི་ཁང་ཚན་དེར། སྐད་གྲགས་རྒྱུ་ཟད་ཆགས་པ་རེད།
 སྐབས་དེར་སྐབས་མ་ལེགས་པ་ཞིག་ལ་ཁོང་གི་པ་མ་གཉིས་མ་མཐུན་པ་ཁ་གྲུས་
 པ་རེད། ཟླ་དགེ་འཇམ་དཔལ་རིན་ཆེན་གྱིས་རྒྱ་བཟང་ཨ་མེ་དཔོན་པའི་འབྲིས་
 དེར་ཐོག་ཁང་རྒྱུ་ཅུ་ཞིག་བཏབ་སྟེ་ཀམ་ཚོས་དབྱིངས་ཚོས་པའི་རྣམ་པ་བྱས་ཏེ་
 གནས་དེར་བཞུགས། འཇམ་དཔལ་རིན་ཆེན་རང་ཉིད་གྱིས་ཡུལ་སྤྱ་ཤག་གི་བྱ་
 མོ་རྩོད་དབྱངས་མནའ་མ་བསུས་པ་དེ་སྐལ་བཟང་དབང་འདུས་ཀྱི་མ་ཡར་གྱུར་པ་
 རེད། མ་ཡ་དེ་སྐལ་བཟང་དབང་འདུས་ལས་ལོ་ཁ་ཤས་ཆེ་བའི་གཞོན་ནུ་ཞིག་
 རེད། 1935ལོར་ཟླ་དགེ་འཇམ་དཔལ་རིན་ཆེན་སྐྱ་གཤེགས་རྩེས། སྐལ་བཟང་
 དབང་འདུས་སྐྱ་ན་སོན་པས་ཁོང་གི་བརྒྱུད་འཛིན་སློབ་མེད་ཡིན་ཀྱང་། ལོ་ན་
 གཞོན་པའི་མ་ཡ་རྩོད་དབྱངས་ཀྱིས་སྐལ་བཟང་དབང་འདུས་རྒྱུ་རྟལ་ནས་འབྲས་
 སྤངས་སུ་གྱུ་པ་བྱས་སྐབས་ཟླ་དགེའི་བྱིམ་བདག་མིན་ཚུལ་དང་། བྱིམ་གཞིས་ཀྱི་
 རྒྱ་བདག་མོ་རང་གིས་བྱ་རྒྱ་བཤད་ནས་སློགས་གཉིས་འབྲུགས་ཚོད་ཤོར་པར་བར་
 འདུམ་མ་འགྲིགས་ཏེ་མཐར་བཀའ་ཤག་ལ་གཏུག་གཤེར་བྱས། བསམ་ཡུལ་ལས་
 འདས་པ་ཞིག་ནི། བདེན་པ་རང་ལ་ཡོད་པའི་གདེང་ཚོད་ཆེ་བའི་ཟླ་དགེའི་སྲས་
 སམ་ཞིང་། གཡོ་ཐབས་ཆེ་ཞིང་བཤད་ཐབས་མཁས་པའི་རྩོད་དབྱངས་ལ་རྒྱལ་ཁ་
 ཐོབ་པ་རེད།” ཅས་སོགས་རྒྱུ་རྟལ་སྐབས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་དང་། ཡང་། བོད་ཞི་
 བས་བཅིངས་འགྲོལ་གཏོང་སྐབས་སུ་ཁོང་གིས་བཅིངས་འགྲོལ་དམག་མི་དང་ཞི་
 མཐུན་བྱས་ཏེ་བོད་སྤྱིངས་བཅིངས་འགྲོལ་གཏོང་བ་ལ་མཐུན་སྒྲིལ་དང་། མཉམ་
 ལས་བྱས་པའི་སྐོར་《ཟླ་དགེ་སྐལ་བཟང་དབང་འདུས་ཀྱི་རོ་མཚར་ཆེ་བའི་ཆོ་གང་》
 ལས། “སྤྱི་ལོ་1943ལོར་གཡུ་ཐོག་རྩ་སག་བཀྲ་ཤིས་དོན་གྱུ་ཀྱིས་མདོ་སྤྱད་སྤྱི་
 རྒྱུ་ཀྱི་འགན་བཞེས་སྐབས་ཟླ་དགེ་སྐལ་བཟང་དབང་འདུས་མདོ་སྤྱིའི་སྐྱ་འཁོར་
 རིམ་བཞིར་བསྐོ་བཞག་བྱས་པས་ཁོང་ཡང་ཆབ་མདོར་མཉམ་རུ་ཐེབས་པ་རེད།
 སྤྱི་ལོ་1946ལོར། ཟླ་དགེ་སྐལ་བཟང་དབང་འདུས་ཏ་དང་མདའ་དཔོན་གྱི་གོ་
 གནས་བསྐོ་བཞག་གནང་སྟེ་བྲག་གཡལ་རུ་ས་སྤྱང་དམག་སྤར་རུ་བཏང་པ་རེད།
 སྤྱི་ལོ་1947ལོའི་དབྱར་ཁར་ས་སྤྱང་དམག་སྤར་སྤར་ཁམས་སུ་སློབ་པ་རེད། སྤར་

ཁམས་ས་སྤྱང་དམག་དཔོན་བཅའ་སྤྱོད་བྱས་རིང་། ཁོང་གིས་ས་གནས་ལ་ཕན་
 པའི་བྱ་བ་འགའ་ཞིག་བསྐྱབས་པར། སྐབས་དེར་བོད་དམག་གི་སྤྱི་ལམ་དམ་པོ་
 མེད་སྤྱབས་ས་གནས་ཀྱི་མི་སེར་ལ་གནོད་འཚེར་མང་པོ་བཟོས་པ་དང་། དབུས་
 པ་དང་ཁམས་པའི་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་མི་མཐུན་པའི་འགལ་བ་མང་པོ་གནས་ཡོད་
 པ་རེད། ཟླ་དགེ་སྤུལ་བཟང་དབང་འདུས་ནི་བོད་ས་གནས་སྤིང་གཞུང་གི་དཔོན་
 པོ་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་། ཁོང་རང་ཉིད་ནི་ཁམས་པའི་པོ་ཚོད་ཅིག་རེད། སྐབས་དེར་
 གནད་དོན་ཆེ་ཤོས་ཤིག་ནི་དམག་རྒྱུ་རྩམ་པ་འཐག་ས་མི་སེར་གྱི་ནང་དུ་འགོ་
 གན་འཐག་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། བོད་ཀྱི་དཔོན་དམག་ཆང་མ་གོ་སྐབས་དེ་
 དང་བསྐྱུན་ནས་མི་སེར་གྱི་བྱིས་དུ་འགོ་གན་བྱད་མེད་ལ་བསྟུང་བསྟོན་དང་། རྒྱ་
 རྒྱུ་ལོ་འཕྲོག་བྱེད་ཅིང་ཡོད་སྤྱབས་ཆང་མ་རྩམ་པ་འཐག་ས་འགོ་རྒྱ་ཉལ་ཐོབ་
 བྱེད་ཅིང་ཡོད་པ་རེད། དུལ་གྱི་མི་སེར་རྣམས་བོད་དམག་གི་བྱ་མཆོད་ལ་སྤྱིང་
 གི་གཏིང་ནས་ཁོང་ཁྱོད་ལངས་ཤིང་ཡོད་ཀྱང་བཟོད་སྟོམ་བྱེད་པ་ལས་ཁ་ནས་གང་
 ཡང་བཤད་མི་མོད་པ་རེད། མདའ་དཔོན་སྤུལ་བཟང་དབང་འདུས་ཀྱི་གནད་
 དོན་དེ་ཤེས་རྗེས་ཁོང་རང་ཉིད་ཀྱིས་འགོ་མོང་བཏང་ནས་དམག་སྐར་ནང་དུ་རྒྱ་
 འཐག་གཅིག་བཅུགས་ཏེ་དམག་མི་རྣམས་གོང་ནང་གི་མི་སེར་གྱི་ནང་དུ་རྩམ་པ་
 འཐག་ས་འགོ་མི་ཆོག་པའི་བཀའ་ཕབ་པ་རེད། དེ་ནི་མི་སེར་ས་ནས་རྒྱ་ལོར་
 གཡོ་འཕྲོག་དང་། བྱད་མེད་ལ་བསྟུང་བསྟོན་བྱེད་རྒྱུ་ལམ་བཅད་པ་ཡིན་སྤྱབས།
 དཔོན་དམག་རྣམས་ཀྱིས། མདའ་དཔོན་སྤུལ་བཟང་དབང་འདུས་ལ་དོན་མེད་
 རྟོག་བཤད་བྱས་ཏེ་དམག་འགུར་ལངས་པའི་ཉེན་ཁ་བྱུང་བར། མདོ་སྤྱི་ལྟ་སྤྱི་
 དངོས་ཡོང་ནས་རྒྱས་གཏོགས་བྱས་མཐར་གནད་དོན་དེ་ཞི་འཇགས་བྱུང་བ་རེད།
 གཞན་ཡང་དམག་སྐར་ཉེ་འདབས་ཀྱི་གོང་ཆོའི་མི་སེར་རྣམས་ཏ་ཅང་དབུལ་པོ་
 ཡིན་སྤྱབས། སྤྱོད་གནས་མེད་པའི་དབུལ་པོངས་དང་དུ་ཕྱག་མང་པོ་ཞིག་ཉག་
 དུ་དམག་སྐར་ནང་དུ་སྤྱོད་སྤྱོད་སར་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། ཕྱ་གུ་ཁ་ཤས་སྤྱོད་རྒྱ་
 མ་རག་པར་བྱིས་རྒྱགས་པ་དང་། དཔོན་དམག་གིས་ཉེན་རྒྱང་བཏང་བས་ཕྱག་
 སྤྱོད་དང་། ཏ་འབོད་བྱེད་མཁན་གྱི་ཕྱ་གུ་ཉག་པར་མཐོང་རྒྱ་ཡོད་པ་རེད། ཟླ་

དགེ་སྐལ་བཟང་དབང་འདུས་ཀྱི་ཕུ་གུ་དེ་ཚོར། རྩིང་རྩེ་སྤྱི་ཏེ་དུ་ཕུག་ཁ་ཤས་
ཉར་གསོ་བྱས་ནས་ཁོ་ཚོ་ལ་ཁྱོན་ཆས་སྤྲད་པ་དང་ཡི་གེ་བསྐབས་ཏེ་བྱམས་སྤྱོད་
བྱས་པས་ཡུལ་མི་ཚོས་དམག་དཔོན་དེ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རེད། ཅིས་
བསྐྱུགས་བརྗོད་བྱས་པ་རེད། སྤྱིར་ཁམས་ལ་སྤེལ་དགེ་སྐལ་བཟང་དབང་འདུས་
ཀྱིས་དམག་དོན་སྐྱབ་ཞོར་དུ་འབྲི་གནང་མཛད་པའི་ལྷགས་ཚོམ། 《རི་རྒྱུ་དུ་
བཞུགས་པའི་ཨ་མ་ལགས་》 ཞེས་པའི་སྒྲུང་གཏམ་རིང་མོ་ཞིག་དང་། 《ཁ་དོག་
བདུན་ལྷན་གྱི་འདབ་མ་》 ཞེས་པའི་བཙེ་དུང་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་སྒྲན་ངག་ཅིག་དང་།
《རང་རྒྱུ་》 ཞེས་པ། ཁོང་གི་རང་ལོ་བཙེ་བརྒྱད་ལོན་དུས་ནས་འབྲི་འགོ་
བཙམས་པའི་རང་གི་ལོ་རྒྱུས་བཅས་དེབ་གསུམ་གྲིས་པ་རེད། སྐབས་དེར་བོད་
ཀྱི་དམག་དཔོན་ནང་དུ། དེ་ལྟའི་ཚོམ་རིག་གི་ཡོན་ཚད་ལྡན་པ་ཏ་ཅང་ཉུང་བ་
ཅིག་རེད། སྐབས་དེར་སྐལ་བཟང་དབང་འདུས་ཀྱིས་གྲང་ཁྱ་ཏང་གི་ཆེད་དུ་
བཞག་པའི་མཛད་རྩིས་ཆེ་ཤོས་ནི། ཞི་བདེའི་དར་ཆ་བསྐྱེད་སྤྱོད་ནས་བོད་དམག་
ཏ་དང་དམག་སྤར་གྱི་དཔོན་དམག་རྒྱུས་ཁྲིད་དེ་དཔའ་མཛད་སྤྱོད་ལྡན་པའི་རང་
ནས་འོས་ལངས་བྱས་ཏེ་མི་དམངས་ཀྱི་པར་དུ་ལོག། བཅིངས་འགོལ་དམག་གིས་
བོད་ལ་དཔུང་སྤྱོད་དང་བོད་ཞི་བས་བཅིངས་འགོལ་བཏང་བར་བསྐོད་ལམ་བདེ་
པོ་བཅོས་པ་དེ་རེད། དེ་ནི་སྤེལ་དགེ་སྐལ་བཟང་དབང་འདུས་ལ་དུས་བབ་ཀྱི་
གདེང་ཚོད་ལོན་ཅུས་ཡོད་པ་དང་། ཁོང་གིས་ཡུན་རིང་གནས་ཚུལ་ལ་ལྟ་ཞིབ་
དང་། བསམ་གཞིགས་བྱས་པའི་འབྲས་བུ་ཞིག་རེད། རྩིས་སུ་ཁོང་གིས་སྐབས་
དེར་ངའི་སེམས་ནང་སྤྱི་ལོ་1945་ལོར། རི་འགོག་དམག་འབྲུགས་ལ་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་
རྩིས་བོད་ས་གནས་སྤྱིད་གཞུང་གིས། འཕུས་ཚབ་ཚོགས་པ་བཙུགས་ནས་རྒྱ་གར་
བརྒྱུད་དེ་མཚོ་ཐོག་ནས་ཡུར་ལྷགས་ཏེ། རྒྱ་ནག་ལ་གཡུལ་རྒྱལ་བཀྲ་ཤིས་བདེ་
ལེགས་ལྷ་སར་བཏང་པ་རེད། སྐབས་དེར་བཀའ་ཤག་གིས་གཞུང་ཡིག་གཅིག་
མདོ་སྤྱི་བརྒྱུད་ནས་འཕུས་ཚབ་ཚོགས་པ་ལ་བཏང་བ་དེ་ངས་རྒྱ་ནག་ལ་སྤྱེལ་སར་
ཕྱིན་པ་ཡིན། སྐབས་དེར་རྒྱ་ནག་དུ་གོ་མིན་ཏང་གི་དབང་བསྐྱར་ས་ཁུལ་དུ་གྲོང་
གསེབ་ཚང་མ་སྤྱོད་ལྡན་པ་དང་། གོང་ཁྱིམ་ཚང་མ་ཉམས་རྒྱུད་དུ་ཡུར་པའི་

གནས་ཚུལ་མཐོང་བའི་གོ་སྐབས་བྱུང་། བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་ལ་རུས་སྟོབས་
 ཇི་ལྟར་ཡོད་པ་དང་། ལྷག་པར་དུ་བོད་ཀྱི་དམག་ཤྱགས་ཇི་ལྟར་ཡོད་པ་ངས་
 གསལ་པོར་ཤེས་ཀྱི་ཡོད། དཔེར་ན་ཏ་དང་དམག་སྐར་ལ་མཆོན་ན། མདའ་
 དཔོན་དང་། ཅུ་དཔོན། བརྒྱ་དཔོན། ལྷིང་དཔོན་བཅས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་དམག་མི་
 ཁྱོན་བསྟོམས་མི་གངས་ལྷ་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་ལས་མེད། དམག་དཔོན་དང་དམག་
 མི་མང་ཆེ་བ་ལོ་ན་ཆེ་ཞིང་བྱིམ་མི་རྒན་གཞོན་ཆོང་མ་མཉམ་དུ་ཡོད་པ་མ་ཟད།
 དམག་དོན་ལག་ཚུལ་ཡང་ཏ་ཅང་ཞན་པ་དང་། གོ་མཆོན་སྤྱིག་ཆས་ནི་དམག་
 མི་རེར་དབྱིན་ཇིའི་བོག་རིང་རེ་དང་། མདའ་ཤོག་རེར་མེ་མདའ་སྤག་སྤག་ཁ་
 ཤས་རེ་ལས་མེད་པས། དམག་དཔུང་དེ་འདྲ་ཞིག་གིས་གུང་ཁྲན་ཏང་ལས་རྒྱུ་
 པ་རྒྱལ་ཐབས་བྲལ་བ་ངས་གསལ་པོར་ཤེས་ཀྱི་ཡོད། དམག་འཐབ་བྱེད་འགོ་
 ཚུགས་པ་ཡིན་ན་རང་ཤི་བའི་ཉེན་ཁ་ཡོད་པ་མ་ཟད། དམག་དཔོན་དང་དམག་
 མིའི་བྱིམ་མི་རྒན་གཞོན་ཆོང་མ་ཤི་ཆས་ཡོང་བའི་ཉེན་ཁ་ཡོད་པའི་ཁར། ས་
 གནས་དེའི་དགོན་སྡེའི་རྟེན་གསུམ་རྣམས་གཏོར་བརྒྱག་འགོ་བ་མ་ཟད། དུལ་གྱི་
 མི་སེར་རྣམས་ལ་རྒྱག་བསྐལ་ཆོད་མེད་བཟོ་སྲིད། གོས་མོལ་བྱས་ཏེ་འདུམ་
 འགྲིགས་ན་གཞུང་སྐོར་གཉིས་ཀ་ལ་ཕན་ཐོགས་ཡོད་སྟུང་བྱུང་། ཞེས་གསུངས་གི་
 འདུག ཁོང་གིས་ཐུགས་ཐག་བཅད་པ་དེ་ཡང་དག་པ་ཡིན་པ་དོན་དངོས་ཐོག་
 བས་ར་འཕྲོད་བྱུང་བ་སྟེ། འོས་ལངས་བྱས་པའི་ཏ་དང་དམག་སྐར་དེ། རིམ་
 བཞིན་མི་དམངས་བཅིངས་འགོལ་དམག་དུ་བཅོས་བརྒྱར་བྱས་ཤིང་། ཆབ་སྲིད་
 དང་། གོ་མཆོན་སྤྱིག་ཆས་ཐད་དཔོན་དམག་ཆོང་མ་བཅིངས་འགོལ་དམག་དང་
 འདྲ་མཉམ་ཡིན། ཅུ་དཔོན་དང་། བརྒྱ་དཔོན། ལྷིང་དཔོན་བཅས་ལའང་དེ་
 མཚུངས་ཀྱི་གོ་གནས་བཀོད་སྤྱིག་བྱས་པ་དང་། དམག་མི་དགུས་མ་རྣམས་
 བཅིངས་འགོལ་དམག་མི་དང་འདྲ་མཉམ་གྱི་འཆོ་སྤྱོད་ཐོབ་པ་མ་ཟད། ཁོང་ཆོའི་
 བྱིམ་མིར་སྒྲ་བ་རེ་བཞིན་འཆོ་བའི་རོགས་དཔུལ་སྤྲོད་ཅིང་ཡོད་པས། སྐབས་དེར་
 གུང་ཁྲན་ཏང་ནི་དངོས་ནས་ཁ་དན་ཆོག་ལ་གནས་པ་ཞིག་ཡིན་པའི་ཆོར་སྤང་
 སྤྱིས་པ་རེད། །

ཁྱིམ་1952ལོར་བོད་ཀྱི་གུས་ཁུས་སྤྱི་ཚབ་ཚོགས་པ་པེ་ཅིང་ལ་ཕེབས་སྐབས་
སྡེ་དགེ་སྐལ་བཟང་དབང་འདུས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་གྱི་སྤྱི་ཚབ་ཚོགས་པའི་ཚོགས་
གཙོའི་འགན་བཞེས་ནས་ཕེབས་པ་རེད། པེ་ཅིང་དུ་ཁོ་ཚོ་མའོ་ཅེ་དུང་དང་།
ཀུའུ་ཏེ་སོགས་ཏང་དང་རྒྱལ་ཁབ་གྱི་དབུ་བྲིད་རྣམས་ཀྱིས་མཇལ་འཕྲད་གནང་
སྐབས། མའོ་ཀུའུ་ཞིས་བོད་ཞི་བའི་བཅེངས་འགྲོལ་འབྱུང་ཐབས་གོས་མཐུན་དོན་
ཚན་བརྒྱ་བདུན་ལག་ལེན་ཏན་ཏན་བྱེད་དགོས་པ་དང་། མི་རིགས་མཐུན་སྦྲིལ་
ཤུགས་སྒོན་བྱེད་ཅིང་བོད་དུ་ཡོད་པའི། བཅོན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་ཀྱི་སྟོབས་ཤུགས་
ཀྱི་སྒྲགས་ལ་གཙང་བཤེར་བྱས་ནས། མི་རིགས་སྲིད་རྒྱུས་དང་། ཚོས་དད་རང་
མོས་ཀྱི་སྲིད་རྒྱུས་ལག་ལེན་ཡག་པོར་བསྟར་དགོས། སོགས་གསུངས་པ་རེད།
ཆབ་མདོའི་སྤྱི་ཚབ་ཚོགས་པ་ཁྲུང་ཆེན་བརྒྱུད་སྐབས་སྟོ་རུབ་དམག་ཁུལ་ཁང་གི་
དམག་དཔོན་གྱིས་སྡེ་དགེ་སྐལ་བཟང་དབང་འདུས་ལ་མཇལ་འཕྲད་གནང་སྟེ་ཏ་
དང་དམག་སྐར་གྱི་གནས་ཚུལ་དང་། ཁོང་རང་ལ་དཀའ་ངལ་དང་རེ་འདུན་
གང་ཡོད་བཀའ་འདྲི་གནང་བ་དང་། ཁོང་ལ་ལས་ཀ་ལག་པོར་བྱས་ནས་མུ་
མཐུད་དེ་མཐུན་དུ་སྒྲིད་དགོས་པའི་སྐལ་མ་བུར་བ་མ་ཟད། ཏ་དང་དམག་
སྐར་གྱི་དམག་དུང་དང་། ར་དང་། མཁར་ར་སོགས་རོལ་ཆས་རྣམས་སྒྲིད་པ་
རེད། སྡེ་དགེ་སྐལ་བཟང་དབང་འདུས་ཆབ་མདོར་བཞུགས་སྐབས་ཆབ་མདོ་
སྟོབ་རྒྱུང་གི་ལས་འཛིན་པ་བྱས་ནས་རང་ཉིད་ཀྱིས་མ་དདུལ་བུར་སྟེ། སྟོབ་
མའི་ཚག་ཅོ་དང་། རྒྱབ་བཀྱག་བཅས་ཉོས་པ་དང་། རང་ཉིད་ཀྱིས་བོད་ཡིག་
སྟོབ་དེབ་བརྩམས་ཤིང་། མ་དདུལ་གཏོན་ཏེ་སྤྱངས་འབྲས་ལེགས་ཐོན་གྱི་བྱ་
དགའི་མ་དདུལ་བརྒྱགས་པ་རེད། ཁོང་གི་བྱ་ཕོ་ཆེ་བ་ལྷ་སྒྲིད་དཔལ་མོའི་སྤྱངས་
འབྲས་ཏ་ཅང་ལག་པོ་ཡོད་ཅིང་། ཏྱག་དུ་ཡིག་ཚད་ཨང་དང་པོ་ལེན་གྱི་ཡོད་
དུང་། ཞ་མས་ཁོ་མོར་ངག་ཐོག་ནས་བསྟོད་བསྐྱེད་བྱེད་པ་ཅམ་ལས་སྤྱངས་
འབྲས་ལེགས་ཐོན་གྱི་བྱ་དགའི་དདུལ་ལེན་མི་བརྒྱག་པར། དེ་ནི་སྤྱངས་འབྲས་
ལེགས་པའི་མི་མེར་གྱི་སྟོབ་ཕྱག་ཚོར་ལ། བགོ་བཤའ་བྱས་ནས་གནང་གི་ཡོད་པ་
རེད། ཁྱིམ་1954ལོར་བཅེངས་འགྲོལ་མཇུག་རྗེས་ཀྱི་གཞུངས་ཏྲགས་སྒྲིད་སྐབས་

ཏ་དང་མདའ་དཔོན་མྱེ་དགའི་སྐལ་བཟང་དབང་འདུས་ལ། རྒྱལ་སྤྱང་ཕུའུ་ཡིས་
རིམ་པ་གཉིས་པའི་བཅིངས་འགྲོལ་མཛད་རྗེས་ཀྱི་གཟེངས་རྟགས་གནང་བ་དང་།
1955ལོར་ཀྲང་ལོ་མི་དམངས་བཅིངས་འགྲོལ་དམག་གི་ཏ་ཞལ་ (大校) དཔོན་
རྟགས་ཐོབ་པ་རེད། ” ཅེས་མོགས་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །

སྤྱིར་དེར་རབས་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐམས་ཅད་ནང་དུ་རིག་གནས་གསར་བརྗེའི་
སྐབས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ནི་སྤྱོད་པ་ཡིན་པ་ལྟར། མྱེ་དགའི་སྐལ་བཟང་དབང་འདུས་ཀྱི་མི་
ཆེད་ལོ་རྒྱུས་ནང་དུ་ཡང་རིག་གནས་གསར་བརྗེའི་སྐབས་སུ་མནར་གཅོད་དང་།
རྒྱང་བརྟེན་རི་ལྟར་ཐེབས་ཚུལ་ཙམ་བ་ནས་བྱིས་མི་འདུག །དེར་བརྟེན་ཁོ་བོས་
འདྲིའི་སྐོར་ལ་གནས་སྐབས་དཔུང་གཞི་གང་ཡང་མ་རྟོན་སྟབས། འདྲིར་ཁ་སྒྲོན་
བྱ་ཐབས་བྲལ། སྤྱང་ནས་ཁོང་གི་རིག་གནས་གསར་བརྗེ་ལོ་བཅུ་ལྷམ་རིང་གི་ལོ་
རྒྱུས་སྐོར་གང་རྟོན་མཆམས་འདྲིར་བཅུག་འོས། མྱེ་དགའི་སྐལ་བཟང་དབང་འདུས་
གསར་བརྗེའི་ནང་ཞུགས་རྗེས་ཀྱི་སྤོན་རྗེས་སུ་བཞེས་པའི་འོས་ཐོབ་སྐོར་ལ། ཆབ་
མདོ་མི་དམངས་བཅིངས་འགྲོལ་ཁྱེད་ལྟན་ལང་གི་ཀྲུ་རེན་གཞོན་པ། ཀྲང་
ལོ་མི་དམངས་བཅིངས་འགྲོལ་དམག་ཆབ་མདོ་ཉེན་རྟོག་དམག་ཁུལ་གི་སི་ལིང་
ཡོན་གཞོན་པ། ཀྲང་ལོ་མི་དམངས་བཅིངས་འགྲོལ་དམག་ཆབ་མདོ་ཡན་ལག་
དམག་ཁུལ་གི་སི་ལིང་ཡོན་གཞོན་པ། ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་སྤྱི་དགོས་ཀྱི་ཀྲུ་ཞི་
གཞོན་པ། ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་དམག་ཁུགས་དོ་དམ་ཁྱེད་ལྟན་ལང་གི་ཀྲུ་རེན་
གཞོན་པ། བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་གྲབས་སྤྱི་ལྟན་ལྟན་ལང་གི་ཁྱེད་ལྟན་
རང་སྤྱོད་ལྗོངས་སྤྱི་དགོས་ཁྱེད་ལྟན་ལྟན་ལང་གི་ཁྱེད་ལྟན་
ལང་གི་འཕྲོད་བཞེན་ཁུལ་གི་ཁུལ་ཀྲང་གཞོན་པ། བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་མི་
དམངས་ཁྱེད་ལྟན་ལྟན་ལང་རིག་སྒྲོབ་ཐིང་གི་ཐིང་ཀྲང་གཞོན་པ། བོད་རང་སྤྱོད་
ལྗོངས་སྤྱི་དགོས་ཀྱི་ཀྲུ་ཞི་གཞོན་པ། བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་མི་དམངས་འཕུས་
མི་ཆོགས་ཆེན་གྱི་རྒྱུན་ལས་ཁྱེད་ལྟན་ལྟན་ལང་གི་ཀྲུ་རེན་གཞོན་པ། བོད་རང་
སྤྱོད་ལྗོངས། བོད་རིགས་སྤོན་ཟླ་མྱེ་ལེན་ཁྱེད་ལྟན་ལྟན་ལང་གི་ཀྲུ་རེན་གཞོན་པ།
བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་རིག་རྩལ་མཐུན་ཆོགས་ཀྱི་མཆོན་འདྲིན་ཀྲུ་ཞི། རྒྱལ་

ཡོངས་མི་དམངས་འཕུས་མི་ཚོགས་ཆེན་ཐེངས་དང་པོ་དང་། གཉིས་པ། གསུམ་
 པ། བཞི་པ། ལྔ་པ་བཅས་ཀྱི་འཕུས་མི། རྒྱལ་ཡོངས་སྲིད་གྲོས་ཐེངས་ལྔ་པའི་ཨུ་
 ཡོན། རྒྱལ་ཡོངས་སྲིད་གྲོས་ཐེངས་དྲུག་པའི་རྒྱན་ལས་ཨུ་ཡོན་བཅས་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་
 བཞེས་ནས། དགུང་ལོ་དོན་གཉིས་པ་རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་རྒྱ་པག་ཟླ་བ་
 10པའི་ཆོས་29་ཟླ་ལོ་1984ལོའི་ཟླ་བ་10པའི་ཆོས་6ཉིན་ལྷ་སར་སྐྱ་གཤེགས། །

བཞི། འབའ་པ་ཕུན་ཚོགས་དབང་རྒྱལ།

འབའ་པ་ཕུན་ཚོགས་དབང་རྒྱལ། རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་པའི་ལྷགས་བྱ་ཟླ་ལོ་1979
 ལོའི་བོད་ཟླ་བཅུ་པའི་ཆོས་9ེར་ལྷ་9ཉིན་ཁམས་འབའ་ཐང་དུ་འབྱུངས། རྒྱུ་རྒྱུས་
 ཞང་པོ་དང་ལྷན་དུ། འབའ་ཆོས་སྡེ་དགོན་དུ་སྐུ་པ་བྱས་ཏེ་ཡི་གེ་རྒྱུར་སློག་སོགས་
 བསྐྱབས། སྐྱ་ཞང་སྐྱ་གཤེགས་པ་དང་རེ་ཞིག་བྱིས་དུ་བཞུགས། དེ་ནས་ཁུ་བོ་དང་
 ལྷན་དུ་རྒྱ་ནག་ནན་ཅིང་སློབ་སྐྱ་ཆེན་མོའི་ནང་དུ་བྱིན། ཕུན་དབང་སྐྱ་འབྱུངས་
 པའི་ལོ་དེར་སི་ཁོན་དམག་གིས་འབའ་ཐང་ལ་གཞོན་འཆེ་མང་པོ་བྱས་ཤིང་སློ་ར་
 ནང་པའི་ཁང་བྱིས་ཡང་མེར་བསྲིག། དེ་རྗེས་འབའ་སྡེ་པས་རྒྱ་བོད་གཉིས་ཀྱི་
 དཔོན་རིགས་ཚོའི་གཉའ་གཞོན་དང་། ཁྲལ་རིགས་ལ་གྱེན་ལྷག་བྱས་ཤིང་འབའ་
 རང་སྡེ་རང་དཔོན་བྱ་རྒྱུའི་ལས་འགུལ་རྒྱན་འཁྱོངས་བྱས། ཟླ་ལོ་1979 ལོར་འབའ་
 པ་སྐལ་བཟང་ཆེ་རིང་ནན་ཅིང་ནས་བྱིར་བོད་དུ་ཐེབས། གོ་མིན་ཏང་ཀྲང་དབྱང་
 སྲིད་གཞུང་གི་མིང་ཐོག་ནས། འབའ་ཐང་དབང་རྒྱུར་བྱེད་མཁན་གྱི་ས་གནས་རྒྱ་
 དཔོན་ནམས་མགོ་བརྒྱུད་བྱས། ཡང་སྲི་དང་། ཀྲའི་ཡའོ་ཅུང་། རྗེ་བཅུན་ཆོས་
 འཕེལ། རྗེ་ཡིང་ཀྲང་བཅས་བཞི་པོས་འབའ་སྡེ་གཙོ་སྐྱོང་བྱས། ཟླ་ལོ་1979ལོར་སི་
 ཁོན་གྱི་དམག་དབྱང་སྐར་ཡང་འབའ་ཐང་དུ་སླེབས་པ་དང་། སྐལ་བཟང་ཆེ་རིང་
 སློས་བྱོལ་བྱིན། ཡང་སྲི་སོགས་མགོ་གཙོ་བཞི་པོ་བསད། ཟླ་ལོ་1979ལོར་སྐར་
 ཡང་འབའ་པ་སློ་བཟང་དོན་གྲུབ་དང་། སློམ་མདའ་རབ་དགལ། མགར་ར་སྐམ་
 སོགས་ཅ་འཇུགས་བྱས་ཏེ་ཁམས་པ་རང་སྡེ་རང་བདག་བྱ་རྒྱུའི་ལས་འགུལ་སྤེལ།
 ཟླ་ལོ་1979ལོ་དེར། འབའ་པ་ཕུན་ཚོགས་དབང་རྒྱལ་གྱིས་ནན་ཅིན་སློབ་སྐྱ་ཆེན་
 མོའི་ནང་དུ་གསར་བརྗེའི་ལས་འགུལ་སྤེལ། ཕྱི་རྒྱལ་པ་སློབ་གྲོགས་ཚོགས་པ་

ལྟར་དང་། རོན་དངོས་གསང་བའི་སྒྲིན་ས་བོད་པ་གྲུང་ཁྲན་ཏང་བཅུགས་ཏེ་གོ་
 མིང་ཏང་གིས་འབའ་སྡེ་ཤོག་ལ་དྲག་གཞོན་བྱས་པར་སྒོལ་ལན་སྒྲིག་རྒྱུར་བཅོན།
 ཐོག་མའི་ཏང་གི་ཚ་འཇུགས་ལ་ཕྱན་དབང་དང་། དཀོན་མཆོག་བཀྲ་ཤིས། ངག་
 དབང་སྐལ་བཟང་། ཤེས་རབ། མ་བྱ་དོན་གྲུབ་བཅས་མི་ལྡ་ཡོད། ༡༯༤༠ལོར་
 ཕྱན་དབང་སྒོལ་གྱ་ནས་ཕྱིར་ཕྱད་བཏང་། དེ་ནས་ཁོ་ཆོ་ཁྲུང་ཆིང་ལ་སོང་ནས་སྤུ་
 ལེན་གཞུང་ཆོབ་པ་ཕོན་ཡི་ཤིང་དང་། སྤུང་ཡིག་ཆེན་མོ་རྒྱན་ཏེ་ལིས་བཅས་སྤུ་
 ལེན་གྲུང་ཁྲན་ཏང་དང་། ཡེ་ཅན་དབྱིང་སོགས་གྲུང་གོ་གྲུང་ཁྲན་ཏང་གི་འགོ་
 བྲིད་རྒྱུ་མཁས་དང་འབྲེལ་བ་ཞུས་པས་དེ་དག་གིས་མཇུག་འཕྲད་གནང་། ༡༯༤༥ལོར་
 བོད་པ་གྲུང་ཁྲན་ཏང་མི་ཆོས་ཁམས་བདེ་ཆེན་རྟེན་གཞིར་བྱས་པའི་ བོད་ཤར་
 རྒྱུད་མི་དམངས་རང་སྤྱོད་མནའ་འབྲེལ་ ཆོགས་པ་བཅུགས། ༡༯༤༦ལོར་ཆོགས་པ་
 དེས་འབྲི་རྒྱུ་ཤར་རྒྱུད་དྲག་པོའི་འོས་ལངས་ཀྱི་གནས་གཞི་འཇུགས་རྒྱུ་འཆར་
 གཞིར་ཕམ་ཉེས་ཐེབས། གོ་མིན་ཏང་གི་དྲག་ཞུང་གིས་ཕྱན་དབང་སོགས་གྲུང་
 ཁྲན་ཏང་དང་འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་མི་སྒྲུབ་འཛིན་བཟུང་དགོས་པའི་རྒྱ་ཁྲབ་བཀའ་ཡིག་
 རྒྱུར། ངག་དབང་ཏང་ཀང་རུ་བྲོས། ཕྱན་ཆོགས་དབང་རྒྱལ་ས་ཐམ་རུ་རེ་ཞིག་
 གས། དེ་ནས་ལྷ་སར་ཐེབས་ནས་གསར་བརྗེའི་ལས་འགུལ་སྤེལ། ༡༯༥༡ལོའི་ཟླ་ལ་
 པར་ལྷ་སར་བཅའ་སྡོད་གོ་མིང་ཏང་གི་དཔོན་རིགས་རྒྱུ་མཁས་དང་། གྲུང་ཁྲན་ཏང་
 མི་རྒྱུ་མཁས་ཕྱིར་འབྱུང་བྱས། ལོ་དེའི་ཟླ་བ་བརྒྱད་པར་འབའ་ཐང་གསང་བའི་ཏང་
 བཅུགས་ཏེ། ཤར་བོད་གཞོན་ནུ་དམངས་གཙོ་གནའ་འབྲེལ་ཆོགས་པ་ཞེས་པ་དེ་
 བཅུགས། ཟླ་བ་༡༠པའི་ཆོས་༡༩ཉིན་གྲུང་རུ་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་དབུ་
 བརྟེས། བཅིངས་འགོལ་དམག་དཔུང་བོད་རུ་བཤར་བསྐྱོད་བྱས། ལྷོ་རུབ་དམག་
 དཔུང་ལུ་ཏུ་ཏིང་གཉིས་ཀྱིས་བཀའ་ཐེབས་ལྟར། ཕྱན་དབང་ཁྲང་ཆེན་རུ་བྱིན་ཏེ་
 ཏིང་ཞའོ་མིང་སོགས། གྲུང་ཁྲན་ཏང་གི་འགོ་བྲིད་རྒྱུ་མཁས་དང་མཇུག་འཕྲད་བྱས་
 ཤིང་། བོད་བཅིངས་འགོལ་བཏང་བའི་ཆེད་རུ་དབུས་ཕྱོགས་སུ་བཏང་། སྤྱི་ལོ་
 ༡༯༥༡ལོར་བོད་ཞི་བའི་བཅིངས་འགོལ་བཏང་རྒྱུ་ལོ་མོལ་ནང་རུ་ཞུགས། མའོ་
 ཅི་རྒྱུང་དང་། ལུ་ལའི་སྤ་མ་མཇུག་འཕྲད་སྐབས་སུ་གསུང་རྒྱུར་ཡང་མཛད། སྤྱི་ལོ་

༡༩༥༥ལོར་ས་གནས་མི་རིགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་ཉེས་མིང་གིས་ཕེ་ཅིང་རུ་བཀག་ཉར་
བྱས་ཏེ་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥ལོའི་བར་ཆིང་ཁེན་བཙོན་ཁང་ནང་རུ་བཅུག། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༠
ལོར་ཀྱང་དབྱང་གིས་དཀར་འདོན་གནང་ཞིང་རྒྱལ་ཡོངས་མི་དམངས་འཐུས་མི་
ཆོགས་ཆེན་གྱི་འཐུས་མི་གདམས་བསྐོས་བྱས་དང་གོ་གནས་ཉམས་གསོ་བྱས། དེ་
ནས་བཟུང་ད་ལྟའི་བར་རུ་སྤྱར་ཡང་། ཀྱང་དབྱང་ལ་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཆོགས་ཡར་རྒྱས་
གཏོང་ཐབས་དང་། མི་རིགས་སྤྱི་རྒྱས་ལག་བསྟར་བྱ་ཆུང་ལ་སྤྱོད་ཀྱི་སྒྲན་ཁུ་ཐེངས་
མང་ཞུས་དང་ཁུ་བཞིན་པ་རེད། ཁོང་གིས་བཙོན་ཁང་རུ་བཅུགས་པའི་སྐབས་
སྤྱི་བྱིས་གནང་པའི། «མཆོན་ཉིད་རིག་པའི་གསར་སྤྱིང་»དང་། «རང་བྱུང་མཆོན་
ཉིད་རིག་པའི་རྣམ་བཤད་» «ལྷ་བའི་གོ་ལའི་སྤྱོད་གཞུགས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་» རྣམས་
ད་ལྟར་དཔར་སྤྱོད་བྱས་ཡོད། སྤྱི་ལོ་༢༠༡༤ལོའི་ལྷ་བ་གསུམ་པའི་ཆོས་སུམ་ཅུ་ཉིན་
ཕེ་ཅིང་རུ་སྤྱོད་གཞུགས་པ་རེད། །

ས་བཅད་གསུམ་ལ། ཁམས་པའི་བརྗོད་འཕྲིན་དམར་དམག །

康巴工农红军

གཅིག །བཀྲ་ཤིས་དབང་ལུག

བཀྲ་ཤིས་དབང་ལུག རྩམས་ཆེན་མཆོན་ཉིད་རིག་པའི་ཆུ་སྤྱང་སྤྱི་ལོ་1913
ལོའི་ལྷ་བ་རྒྱལ་པའི་ཆོས་25ཉིན་ཁམས་ཉག་རིང་ས་ཁུལ་རུ་འཁྲུངས། ལོ་བདུན་
ཟིན་པ་དང་འཕྲོག་པའི་ལུགས་ལུག་གི་རྒྱུ་བྱས། དེ་རྗེས་དཀར་མཛེས་གྲོང་ནང་
རུ་ཐོན། སྤྱི་ལོ་1935ལོར་ཀྱང་གོའི་བཙོན་ཁང་དམར་དམག་གི་ནང་རུ་ཞུགས།
ཁོང་གི་དམར་དམག་ནང་གི་གོ་གནས་ཐོག་མར་ཅུན་བཞི་པའི་དཀར་མཛེས་རྩ་
དམག་གི་ལན་ཀྱང་དང་། བྱང་སོགས་རང་སྤྱོད་ལས་འགུལ་གྱི་ཁྲ་ཏེ་ལེར་འཛིན་
སྤྱོད་སྤྱུ་ཡི་སྤྱུ་ཀྱང་བཅས་ཀྱི་གོ་གནས་བཞིས། རྒྱལ་ཁབ་གསར་པ་དབུ་བརྟེས་
རྗེས་ཁོང་མཆོ་སྤྱོད་ཞིང་ཆེན་མི་དམངས་སྤྱི་གཞུང་གི་རྒྱུ་ཡིག་ཆེན་མོ་གཞིན་
པ་དང་། མཆོ་སྤྱོད་ཞིང་ཆེན་སྐབས་དང་པོའི་སྤྱི་གོས་ཀྱི་ཀྱུ་ཞིའི་གཞིན་པ།
མགོ་ལོག་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་སྤྱུ་ཡི་སྤྱུ་ཀྱང་། མཆོ་སྤྱོད་ཞིང་ཆེན་གྱི་ཉིན་ཀྱང་
གཞིན་པ། རྒྱལ་ཁབ་མི་རིགས་དོན་གཅོད་ཞུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་གི་སི་ཀྱང་། ཀྱང་

ཤུང་མཆོ་སྤྱོད་ཁིང་ཆེན་ཏང་ཨུ་ཏུ་ཅི། མཆོ་སྤྱོད་ཁིང་ཆེན་སྐབས་བཞི་པའི་
 སྤྱིད་གོས་ཀྱུ་ཁིའི། མཆོ་སྤྱོད་ཁིང་ཆེན་སྐབས་ལུ་པའི་མི་དམངས་འཐུས་མི་
 ཆོགས་ཆེན་གྱི་ཀྱུ་རེན། ཤུང་ཤུང་མཆོ་སྤྱོད་ཁིང་ཆེན་སྤྱི་འདྲི་སའི་ཀྱུ་རེན་
 གཞོན་པ་བཅས་གྱི་གོ་གནས་བཞིས། ཤུང་ཤུང་ཏང་གི་ཐེངས་བརྒྱད་པའི་ཆོགས་
 ཆེན་གྱི་འཐུས་མི། རྒྱལ་ཡོངས་མི་དམངས་འཐུས་མི་ཆོགས་ཆེན་སྐབས་དང་པོ་
 ནས་གསུམ་པའི་བར་གྱི་འཐུས་མི། རྒྱལ་ཡོངས་མི་དམངས་འཐུས་མི་ཆོགས་ཆེན་
 སྐབས་དྲུག་པ་དང་། བདུན་པའི་རྒྱན་ལས་ཨུ་ཡོན། སྐབས་ལུ་པའི་རྒྱལ་ཡོངས་
 སྤྱིད་གོས་གྱི་རྒྱན་ལས་ཨུ་ཡོན་བཅས་གྱི་ལས་འགན་བཞིས་ནས། དཔྱད་ལུ་གོ་
 གཅིག་པར་སྤྱི་ལོ་2003ལོའི་ཟླ་བ་བཅུ་པའི་ཆོས་16ཉིན་སྤྱུ་གཤེགས།

གཉིས། ལུན་ཐར།

ལུན་ཐར། 孟特尔，原名净多·孟特尔，རབ་བྱུང་བཅོ་ལུ་པའི་ཤིང་ཡོས་སྤྱི་
 ལོ་1915ལོར་པར་ཤར་རྒྱལ་མོ་རོང་གི་འབའ་ཁམས་རྫོང་གི་ཕིན་ཅིན་ཡུལ་ཆོ་འད་
 འདུས་ཐེ་པར་སྤྱུ་འབྱུངས། སྤྱི་ལོ་1935ལོའི་ཟླ་བ་བདུན་པར། ཤུང་གོའི་བཅོ་ཁིང་
 དམར་དམག་ཅུན་དང་པོ་དང་། ཅུན་བཞི་པ་དཔུང་བསྔོངས་བྱས་རྗེས་འབའ་
 ཁམས་ཅོག་ཅེ་རྒྱལ་པོའི་མངའ་ཁུལ་དྲུག་ཆས་ཉེན་འགོག་དཔུང་ཐེ་ཞིག་བཅུགས་
 ཉེ་ས་གནས་དེར་ལས་དོན་བྱས་པ་རེད། ལུན་ཐར་གྱིས་རྒྱ་སྐད་གོ་ཁིང་ཡོད་
 སྐབས་དམར་དམག་གིས་ཤུགས་རྒྱུན་ཐེབས་ཉེ་གསར་བརྗེ་ཟེར་བྱེད་དགོས་པའི་
 རྒྱ་མཆོན་མགྲོགས་པར་ཏུ་གོ་ནས། གསར་བརྗེའི་ལས་འགུལ་ནང་ཞུགས་པ་རེད།
 ཁོང་གིས་རྩར་ཐག་གི་སློན་ནས། དམར་དམག་གི་དྲིལ་བསྐྱགས་ལ་རོགས་རམ་བྱས་
 ཉེ་པོད་མི་དམངས་རྒྱལ་ལ། ཅོག་ཅེའི་ས་ཁུལ་དུ་དམིགས་བསལ་གྱི་སྤྱུ་ཞེར་
 སྤྱིད་གཞུང་འཛུགས་རྒྱུའི་གྲ་སྒྲིག་དང་། ས་གནས་དེའི་དབུལ་ཕོངས་གྱི་པོད་
 རིགས་ན་གཞོན་རྒྱལ་ཆ་འཛུགས་བྱས་ཤིང་དམངས་ཁྲིད་གྱི་མི་མངའ་སོགས་གོ་
 ལག་མཆོན་ཆ་རྒྱལ་བསྐྱུ་རྩལ་བྱས་ཉེ་པོད་མི་འཇུག་ལ་རྩ་ཁག་ཅིག་བཅུགས་
 པ་མ་ཟད། དྲུག་ཆས་ཉེན་འགོག་དམག་དཔུང་ལ་དགུ་འགོག་རི་བཞེར་དང་། ས་
 གནས་དེར་བསྐྱེད་པའི་དམག་དཔུང་དང་། ལམ་བཟོད་གྱི་དམག་མི་རྒྱལ་ལ་

འབྲུ་རིགས་འཛོལ་སྤྱད་བཅས་ཀྱི་ལས་དོན་ལ། རོགས་རམ་གང་ཐུབ་བྱས་སྐབས།
 ཁོང་གྲང་ཁྱེན་ཏང་མིའི་ནང་དུ་བསྐྱེལ་ནས་བསྐྱོད་པ་མ་ཟད། ཅོག་ཅེའི་དམིགས་
 བསལ་ས་ཁུལ་གྱི་སྤྱུ་མེ་ཨེར་སྲིད་གཞུང་གི་སྤྱུ་ཞིའི་དང་། དམིགས་བསལ་
 ཁུལ་གྱི་འཇུག་མོལ་དུ་ཁག་གི་དེ་དོན་བཅས་བསྐྱོས་པ་རེད། སྤྱི་ལོ་1935ལོར་
 རྒྱལ་ཁོང་ས་ཁུལ་གྱི་དགོས་མཁོ་དང་བསྐྱེན་ནས་ཏ་ཅིན་ཞིང་ཆེན་（大金省军
 区）དམག་ཁུལ་གྱི་ཏ་དམག་དཔུང་གི་གསར་འཛུགས་སྐབས། ཐུན་ཐར་པོད་
 རིགས་ཏ་དམག་གི་ལན་གྲང་བསྐྱོས། ཁོང་གིས་ཀྱོམ་ཀྱོ་དང་། རྫོང་འགག་འབར་
 ཁམས། བསྐྱེན་པ། གསར་རྫོང་། ཅོག་ཅེ་བཅས་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་དཔོན་རིགས་དཔུང་
 བསྐྱེབས་ཀྱི་དྲག་པོའི་དཔུང་གི་རྣམས་ཕམ་པར་བྱས་པ་མ་ཟད། རྒྱ་ཆེན་གསར་
 བརྒྱུ་བཞེའི་བརྒྱན་གཞི་དང་། དམར་དམག་གི་རྩིས་སྒྲོན་བརྒྱན་གཞི་ལ་སྤྱད་སྒྱུབ་ཀྱི་
 མང་ད་རྩིས་ལུལ་དུ་བྱུང་བ་བཞག་ཡོད། སྤྱི་ལོ་1935ལོའི་ཟླ་12པར་གྲང་གྲང་རྒྱ་
 ཆེན་ཞིང་ཆེན་ཏང་ཨུ་ཡིས་ཀྱང་ཕྱི་ཕྱོག་གསར་བརྒྱུ་ཏང་ཕྱོག་འཛུགས་པའི་ག་
 སྒྲིག་སྐབས། ཐུན་ཐར་གསར་བརྒྱུ་ཏང་གྲང་དབྱང་ཏང་གི་སྤྱུ་གྲང་འདེམས་
 བསྐྱོ་བྱས། སྤྱི་ལོ་1937ལོའི་ཟླ་བ་བདུན་པར། དམར་དམག་བྱང་བསྐྱོད་སྐབས་སུ་
 ཀྱང་ཕྱི་ཕྱོག་གསར་བརྒྱུ་ཏང་དམག་དཔུང་དང་། པོད་རིགས་མི་དམངས་རང་སྤྱད་
 སྐམ་དམག་དཔུང་གི་རྣམས་ཀྱང་དམར་དམག་དང་ལྷན་དུ་བྱང་བསྐྱོད་བྱས། རི་
 འགོག་དམག་འབྲུག་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་རྩིས། ཐུན་ཐར་སོག་ཡུལ་དུ་མངགས་ནས་ཀྱང་ཕྱི་
 ཕྱོག་གི་རྫོང་དཔོན་བསྐྱོས་ཤིང་། ས་གནས་དེར་གསར་བརྒྱུ་ཏང་ལས་འབྲལ་སྒེལ།
 མི་ཕག་སྤྱི་ལོ་1947ལོར་ནང་སོག་རང་སྐྱོང་རྫོང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་དངོས་
 སུ་བཅུགས་སྐབས། ཐུན་ཐར་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་འཛིན་སྐྱོང་ལས་ཁུངས་ཀྱི་
 ཁོ་གྲང་བསྐྱོས། སྤྱི་ལོ་1949ལོར་གྲང་དབྱང་གི་ལས་ཁུངས་རྣམས་པེ་ཅིང་དུ་སྦྲར་
 སྒྲུས་སྐབས། ཐུན་ཐར་གྲང་གྲང་གྲང་དབྱང་ཐུབ་བྱང་ཅུས་སུ་ལས་གནས་སྦྲོས་
 བྱས་པོད་བསྐྱོད་ལས་ཀའི་ག་སྒྲིག་གི་འགན་ཁུར། སྤྱི་ལོ་1951ལོར་གྲང་དབྱང་མི་
 རིགས་ལས་དོན་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་གི་པོད་དོན་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ཅུཅུ་གྲང་དང་། སི་
 དང་པོའི་སི་གྲང་གཞོན་པ་བཅས་ཀྱི་འགན་བཞེས། སྤྱི་ལོ་1953ལོའི་ཟླ་གཉིས་

པར་དགུང་ལོ་སོ་དགུ་པར་སྒོ་བྱར་སྒྲིང་ནད་ཀྱིས་གྲོང་ལ། །

གསུམ། ཐེན་པོ་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས།

ཐེན་པོ་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས། 天寶·桑吉悦希， རབ་བྱུང་བཙོ་ལྔ་པའི་མི་སྤྱུ་ལ་
 སྤྱི་ལོ་1917ལོའི་ཟླ་བ་གཉིས་པར་རྒྱལ་རོང་འབར་ཁམས་སུ་སྤྱུ་འབྱུངས། སྤྱི་ལོ་
 1935ལོར་ཀྱང་གྲུང་བཙོ་ཞིང་དམར་དམག་ནང་དུ་ཞུགས་ཤིང་ལོ་དེར་གྲུང་ཁྲན་
 ཏང་ཡོན་ཞུགས། སྤྱི་ལོ་1935ནས་1937ལོའི་དམར་དམག་རྒྱུང་བསྐྱོད་ནང་ཞུགས།
 སྤྱི་ལོ་1943ནས་1948ལོའི་བར་ནང་སོག་ཨི་ཁེ་ཀའོ་ས་ཁུལ་ལས་ཀ་བྱས། སྤྱི་ལོ་
 1949ལོའི་ཟླ་བ་གཉིས་པར་རུབ་བྱུང་དམག་ཁུལ་དུ་ཐུག་ལས་གནང་། ལོ་དེའི་ཟླ་
 བ་གསུམ་པར་བོད་རིགས་ཀྱི་འཐུས་མི་མིང་ཐོག་ནས་པེ་ཅིང་དུ་ཕེབས་ནས་རྒྱལ་
 ཡོངས་སྤྱི་དོན་སྐབས་དང་པོའི་གོས་ཆོགས་ནང་ཞུགས་ཏེ་སྤྱི་དོན་ཀྱི་ཞུ་ཡོན་
 བདམས་ཐོན་བྱུང་། སྤྱི་ལོ་1949ལོའི་ཟླ་བ་12པར་ལྷོ་རུབ་དམག་ཁུལ་དུ་ལས་
 བསྐྱར་གནང་། སྤྱི་ལོ་1950ལོའི་ཟླ་བ་3པར་ཀྱང་གོ་མི་དམངས་བཅིངས་འགྲོལ་
 དམག་ཅུན་བཙོ་བརྒྱུད་པའི་བོད་བསྐྱོད་དམག་དཔུང་གི། རུ་འདྲེན་དཔུང་སྡེ་ལ་
 ལས་བསྐྱར་གནང་། བོད་སྡེ་བཙོ་ཞུ་ཞུ་ཡོན་དང་། དར་མདོའི་ཏང་ཞུ་ཞུ་ཡོན།
 རྩ་པ་རང་སྐྱོང་སྡེ་དང་ཀྱི་ཀྱུ་ཞིའི། ལྷོ་རུབ་མི་རིགས་ལས་དོན་ཞུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་
 གི་ཞུ་ཡོན། ཀྱང་གོ་མི་དམངས་བྱིས་པ་བདེ་སྐྱོང་གི་རྒྱལ་ཡོངས་ཞུ་ཡོན། ཅུན་
 18པའི་རུ་འདྲེན་དཔུང་སྡེའི་ཞུ་ཡོན། བོད་སྡེ་དང་ལས་དོན་རུ་ཁག་གི་ཐོན་ཀྱང་
 བཅས་ཀྱི་མཆོན་གནས་བཞེས། སྤྱི་ལོ་1953ལོའི་ཟླ་བ་2་པར་ཞིའི་ཁམས་ཤིང་
 ཆེན་ནང་ཐུག་ལས་གནང་། ཐོན་རྩིས་སུ་ཞིའི་ཁམས་ཤིང་ཆེན་ཏང་ཞུ་ཡོན་
 དང་། སྤྱི་དགུང་གི་ཞུ་ཡོན། དར་མདོ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་སྡེ་དང་ཀྱི་ཀྱུ་ཞིའི།
 རྩ་པ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་སྡེ་དང་ཀྱི་ཀྱུ་ཞིའི། དཀར་མཛོལ་བོད་རིགས་རང་
 སྐྱོང་ཁུལ་ཏང་ཞུ་ཞུ་ཡོན། དར་མདོ་ཡོན་ལག་དམག་དཔུང་གི་ཀྱེན་ཞུ། རྒྱལ་སྤྱི་
 སྤྱི་བྱུང་ཁང་གི། ཞིང་ཆེན་གསུམ་ཀྱི་མཐའ་ཁུལ་ལས་དོན་རུ་ཁག་གི་ཐོན་ཀྱང་
 བཅས་ཀྱི་འགན་བཞེས། སྤྱི་ལོ་1955ལོའི་ཟླ་བ་9པར་སི་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་ཏང་ཞུ་
 བདམས་ཐོན་བྱུང་། དེ་ནས་སི་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་སྤྱི་དགུང་གི་ཕྱིན་ཀྱང་

གཞོན་པ་དང་། ཞིང་ཆེན་མི་རིགས་དོན་གཅོད་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ཀུའུ་རེན་གཞོན་
 པ། ཞིང་ཆེན་མི་རིགས་ལས་དོན་ལྷན་ཁང་གི་རྒྱུ་ཅི་གཞོན་པ་བཅས་
 གནང་། སྤྱི་ལོ་1956ལོའི་ཟླ་བ་7པར་ནས་བཟུང་ཞིང་ཆེན་ཏང་ལྷན་ཁང་ལས་དང་།
 ཞིང་ཆེན་མི་དམངས་ལྷན་སྲིད་གཞུང་གི་ཤེན་ཀྲང་གཞོན་པ། ཞིང་ཆེན་མི་རིགས་
 དོན་གཅོད་ལྷན་ཁང་གི་རྒྱུ་ཅི་དང་། ཀུའུ་རེན། དཀར་མཛེས་རང་སྤྱོད་
 ལུ་ཀྱི་རྒྱུ་ཅི་དང་པོ་བཅས་ཀྱི་འགན་བཞེས། རིག་གནས་གསར་ཆེ་ཆེན་པོའི་
 སྐབས་སུ་མནར་གཅོད་ཐེབས་ཤིང་བཅོན་ཁང་ནང་བཅུག །སྤྱི་ལོ་1967ལོའི་ཟླ་བ་
 5པར། རྩེ་ལི་ཀྲའོ་ཞེན་ལེས་སྤྱད་དོས་ཀྱིས་ཆེད་མངགས་མི་སྣ་བཏང་སྟེ་ཐོན་
 པའི་བཅོན་ལས་བཏོན། སྤྱི་ལོ་1968ལོའི་ཟླ་བ་5པར། ཁོང་གི་ལས་འགན་བསྐྱར་
 གསོ་བྱས་ཤིང་རྩེ་ལི་མཆོངས་སུ་སི་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་གསར་བཞེས་ལྷན་ཁང་གི་
 རྒྱུ་ཅི་ལས་དང་། ཞིང་ཆེན་གསར་བཞེས་ལྷན་ཁང་གི་སྟོན་ཤིང་ཆོགས་
 རྒྱུ་ཅི་མི་སྣ་དང་། ཞིང་ཆེན་གསར་བཞེས་ལྷན་ཁང་གི་ཀུའུ་རེན་གཞོན་པ་
 བཅས་ཀྱི་འགན་བཞེས། སྤྱི་ལོ་1969ལོའི་ཟླ་བ་6པར། ཐོན་པའི་བོད་རང་སྤྱོད་
 རྩེ་ལི་སུ་ལས་བསྐྱར་བྱས་ཏེ་ཕྱག་ལས་གནང་བ་རེད། སྐབས་དེར་ཐོན་ཆེས་སུ་
 བོད་རྩེ་ལི་གསར་བཞེས་ལྷན་ཁང་གི་ཀུའུ་རེན་གཞོན་པ་དང་། ཀུའུ་རེན།
 རྩེ་ལི་ཏང་ལྷན་སྲིད་ཤིང་གི་འགོ་བཟུང་ཆོ་རྒྱུ་ཅི་ཀྲང་གཞོན་པ། རྩེ་ལི་
 ཏང་ལྷན་རྒྱུ་ཅི། རྩེ་ལི་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་གི་ཀུའུ་ཞི། བོད་རྩེ་ལི་དམག་
 དབྱང་གི་ཀྲའོ་ལུང་གཉིས་པ་བཅས་ཀྱི་འགན་བཞེས། སྤྱི་ལོ་1980ལོའི་ཟླ་བ་
 10པར་སི་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་ཏང་ལྷན་རྒྱུ་ཅི་དང་། ཤེན་ཀྲང་གཞོན་པའི་གོ་གནས་
 བཞེས། སྤྱི་ལོ་1982ལོའི་ཟླ་བ་9པར། ཀྲང་གྲང་གྲང་དབྱང་ལྷོ་འདྲི་སའི་ལྷན་
 ལྷན་ཁང་གི་ལྷན་ཁང་གནང་། སྤྱི་ལོ་1994ལོའི་ཟླ་བ་12པར་ངལ་གསོ་གནང་བ་
 རེད། མདོར་བསྡུས་ན། ཁོང་གི་མཆོན་གནས་གཅི་པོར། སྐབས་བརྒྱད་པའི་ཀྲང་
 དབྱང་ཆེས་སྟོན་ལྷན་དང་། སྐབས་དབྱུ་པ་དང་། བཅུ་པ། བཅུ་གཅིག་པ་
 བཅས་ཀྱི་ཀྲང་དབྱང་ལྷན་དང་། ཐེངས་བཅུ་གཉིས་པ་དང་། བཅུ་གསུམ་པའི་
 ཀྲང་དབྱང་ལྷོ་འདྲི་སའི་ལྷན་དང་། ཏང་གི་ཆོགས་ཆེན་བཅུ་བཞི་པའི་འཐུས་མི།

ཆོགས་ཆེན་བཙེ་ལྷ་པའི་དམིགས་བསལ་གདན་ཞུས་པའི་འཇུག་མི། ཐེངས་བཅུ་
 རྒྱུ་པ་དང་། བཅུ་བརྒྱུན་པའི་ཟུར་ཞུགས་འཇུག་མི། རྩེ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་
 ཏང་ཨུའི་རྩུའུ་ཅི་དང་། རང་སྐྱོང་ལྗོངས་སྲིད་གཞུང་གི་ཀྲུའུ་ཞི། བོད་ལྗོངས་
 དམག་དཔུང་གི་ཉུང་མཐུན་གཉིས་པ། ཀྲང་གྲང་སི་ཁྱོན་ཞིང་ཆེན་ཏང་ཨུའི་རྩུའུ་
 ཅི་དང་། སི་ཁྱོན་ཞིང་ཆེན་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་གི་ཉེན་གར་གཞོན་པ་བཅས་
 གི་འགན་ཁུངས་ཡིན། དགུང་ལོ་གོ་གསུམ་པར་སྤྱི་ལོ་2008ལོའི་ཟླ་བ་2པར་ཁོན་
 ཏུར་སྐྱ་གཤེགས།

བཞི། ཡང་ཏུང་མེན། ཤེས་རབ་དོན་གྲུབ།

ཤེས་རབ་དོན་གྲུབ། 杨东生 རབ་བྱུང་བཙེ་ལྷ་པའི་ས་རྒྱ་སྤྱི་ལོ་1918ལོར་རྒྱལ་
 རོང་ཆུ་ཆེན་ཡུལ་རུ་འབྱུངས། གསར་བཞེད་ནང་ཞུགས་རྗེས་ཡང་ཏུང་མེན་
 ཞེས་མིང་གསར་པ་བཏགས། སྤྱི་ལོ་1935ལོར་ཀྲང་གོའི་བཟོ་ཞིང་དམར་དམག་
 ནང་ཞུགས་ཤིང་རྒྱུ་བཟོ་བྱས། སྤྱི་ལོ་1938ལོར་ཀྲང་ཁན་ཏང་ནང་ཞུགས།
 གསར་བཞི་དམག་དཔུང་གི་ཡན་ལག་རུ་ཁག་རྒྱུ་པའི་སློབ་སྟོན་དང་། རྩི་བཞི་
 པའི་ཐོན་ཉེར་རྒྱུ་པའི་སློབ་འཁུན་རུ་དཔོན། ཡུའུ་ཡོན་སུ་དམག་ཁུལ་སློབ་
 འཁུན་རུ་དཔོན། ཏའེ་ནན་གསང་འཁུན་ས་ཚུགས་ཀྱི་ཅའེ་ཏོ་ཡོན་གི་འགན་
 བཞེས་ཁུངས་། རྒྱལ་ཁབ་དཔུ་བརྟེས་རྗེས། བོད་ལྗོངས་བཟོ་ཨུའི་ཆ་འཇུགས་སུའི་
 སུ་ཀྲང་གཞོན་པ་དང་། བོད་ལྗོངས་གྲབས་སྤྱི་གཞུང་ཡོན་ལྷན་ཁང་གི་ཀྲུའུ་རེན་
 གཞོན་པ། ཀྲང་གྲང་བོད་ལྗོངས་བཟོ་ཨུའི་རྩུའུ་ཅི་གཞོན་པ། བོད་རང་སྐྱོང་
 ལྗོངས་རྩུའུ་ཅི། བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་མི་དམངས་འཇུག་མི་ཆོགས་ཆེན་རྒྱན་ལས་
 ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་གི་ཀྲུའུ་རེན། རྒྱལ་ཁབ་མི་རིགས་དོན་གཅོད་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་
 གི་ཀྲུའུ་རེན་གཞོན་པ་བཅས་ཀྱི་འགན་བཞེས་ཁུངས་། སྐབས་དང་པོ་ནས་ལྷ་པའི་
 བར་གྱི་རྒྱལ་ཡོངས་མི་དམངས་འཇུག་མི་ཆོགས་ཆེན་གྱི་འཇུག་མི་དང་། སྐབས་
 ལྷ་པའི་རྒྱལ་ཡོངས་སྲིད་གྲོས་ཀྱི་རྒྱན་ལས་ཨུ་ཡོན་བཅས་ཡིན། དགུང་ལོ་རེ་ལྷ་པ་
 སྤྱི་ལོ་1982ལོའི་ཟླ་བ་11པའི་ཆོས་13ཉིན་པེ་ཅིང་རུ་སྐྱ་གཤེགས།

ལྷ། བསོད་ནམས།

བསོད་ནམས། 沙 纳 , རབ་བྱུང་བཙུ་ལ་པའི་ས་རྒྱུ་ལོ་1918ལོར་རྒྱལ་རོང་
 འབར་ཁམས་རྫོང་གི་བསྟན་པ་སྡེ་ཤོག་ག་ལོན་གྲོང་པའི་ནང་འབྱུངས། རྒྱུ་ལོ་
 རྒྱ་ཡ་ཀྲག་ཀྲག་ཟེར། རྒྱུ་ལོ་1935ལོར་ལྷ་བ་7པར་དམར་དམག་ནང་དུ་ཞུགས་
 ཤིང་གསར་བརྗེའི་ལས་ཀ་བྱས། ལོ་དེའི་ལྷ་བ་11པར་བསྟན་པ་སྡེ་པའི་ནང་སྤྱུ་
 ལ་ཞེས་བཅུགས་སྐབས་བསོད་ནམས་ཟུ་ཡོན་དང་གཞོན་ཅུ་ཅུ་ཁག་གི་ཅུ་དཔོན་
 བདམས་པ་མ་ཟད། གྲུང་གྲུང་ཆུ་ཆེན་ཞིང་ཆེན་ཏང་ཟུའི་ཀྲ་ཅི་སྡེ་ཤོག་སློབ་གྲྭ་
 ཆེན་མོ་བོད་མི་ཟབ་སྦྱོང་འཛིན་གྲུའི་ནང་སློབ་སྦྱོང་བྱས། དེ་ནས་མི་རིང་པ་གྲུང་
 གཞོན་སྡེ་ཆོགས་ནང་ཞུགས། ཀྲ་ཅི་སྡེ་ཤོག་གསར་བརྗེའི་ཏང་གི་དྲིལ་བསྐྱགས་སུ་
 གྲུང་བསྐྱོས། དེ་རྗེས་དམར་དམག་དང་ལྷན་དུ་བྱང་ཕྱོགས་སུ་བསྐྱོད། རྒྱུང་
 བསྐྱོད་མཆུག་བསྐྱེད་རྗེས། ཁོང་གིས་སྡེ་རྫོང་སུ་ཡན་ཞན་གྲུང་དབྱང་ཏང་གི་སློབ་
 གྲྭ་དང་། གྲུང་དབྱང་དྲིལ་བསྐྱགས་སུ་ཅུབ་བྱང་ལས་དོན་ཅུ་ཁག་ཁྲི་རིགས་སྡེ་
 ལེན་ཁང་མོགས་སུ་སློབ་སྦྱོང་གནང་བ་རེད། རྒྱུ་ལོ་1937ལོར་ལྷ་བ་2པར། ཏང་
 ནང་དུ་ཞུགས། བཅིངས་འགྲོལ་དམག་འབྲུག་སྐབས་སུ་ནང་མོག་སློབ་གླིང་ནང་
 སློབ་སྦྱོང་བྱང་། དེར་གྲུང་གྲུང་ནང་མོག་ལས་དོན་ཟུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་གི་ལས་
 རྒྱུའི་སྤྱུ་གྲུང་དང་། ག་ལེ་མེ་ཆེ་ཟུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་གི་སྤྱུ་ཅི་གཞོན་པ་བཅས་ཀྱི་
 འགན་བཞེས་སྦྱང་ཡོད། རྒྱུ་ལོ་1949ལོར་དམག་གི་དབྱང་སྡེ་དང་ལྷན་དུ་ཞིའི་
 ཁམས་ཤིང་ཆེན་དུ་ཡོང་། སྡོན་རྗེས་སུ་གྲུང་གྲུང་དར་མདོའི་ས་ཁུལ་གྱི་ཟུ་ཡོན་
 དང་། ཞིའི་ཁམས་ཤིང་ཆེན་བོད་རིགས་རང་སྦྱོང་སྡེ་དང་གྱི་མི་དམངས་སྲིད་
 གཞུང་གི་དཔལ་འབྱོར་སྤྱུ་ཡི་སྤྱུ་གྲུང་། བོད་རྒྱ་སྐད་མཐུན་ཟུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་
 གི་ཟུ་ཡོན། ཞིའི་ཁམས་དམག་དབྱང་ཆང་གཞིའི་ལས་བྱེད་ཐོན་རྒྱག་པའི་ཐོན་
 གྲུང་། དར་མདོ་ཡན་ལག་དམག་དབྱང་གི་སི་ལིང་ཡོན་གཞོན་པ། ཞིའི་ཁམས་
 ཤིང་ཆེན་བོད་རིགས་རང་སྦྱོང་སྡེ་དང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་གི་སྤྱུ་ཞི། དཀར་
 མརྗེས་བོད་རིགས་རང་སྦྱོང་སྤུལ་གྱི་སྤུལ་དཔོན། གྲུང་དབྱང་མི་སྲིད་གཞུང་གི་
 རིགས་དོན་གཙོད་ཟུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་གི་ཟུ་ཡོན་བཅས་ཀྱི་འགན་བཞེས་སྦྱང་ཡོད།

འཇིགས་གནས་གསར་བརྗེའི་སྐབས་བརྒྱུད་བརྟེན་ཆ་ནན་ཐེབས། དཔྱད་ལུ་བཅུ་
པ་ལྟེ་ལོ་1967ལོའི་ཟླ་བ་4པའི་ཚེས་26ཉིན་དར་མདོར་སྐྱོན་ཁང་ནང་སྐུ་གསེགས།

པ་ལྟུང་ལོ་ 1967 ལོའི་ ཟླ་བ་ 4 པའི་ཚེས་ 26 གི་ནང་དར་མདོར་སྐྱུན་ཁར་ནང་སྤུ་གཤེས་སུ།

ས་བཅད་བཞི་ལ། ཁམས་ཁུལ་གྱི་གསར་བརྟེན་བརྟེན་གཞི།

康区革命根据地

གཅིག་ །ཀུན་སྤྱི་ཤོག་གྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་།

ཀྱུ་ཅེ་ཤོག་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ནི། སེ་ཁོན་ཅུབ་རྒྱུད་ཤར་རྒྱལ་མོ་རོང་གི་
 ཡུལ་རུ་རྒྱལ་ཡུན་བྱང་རུ་འོ་རིང་། ལ་སྤྱུ་མེ་ཁེར་སྤྱི་དབང་ཞིག་ཡིན། ཀྱུ་ཅེ་
 ཞེས་པ་རྒྱལ་རོང་ཡུལ་སྐད་རུ་བོད་མི་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན། རྒྱལ་ས་ནི་དེར་རྒྱལ་
 ར་པ་ཁུལ་ཚུ་ཆེན་ཆོང་གི་གནས་ཡུལ་འདི་ཡིན། སྤྱི་ལོ་1936ལོའི་ཟླ་བ་7 པར།
 དམར་དམག་དཔུང་ཕྱེ་གཉིས་པ་དང་། དཔུང་ཕྱེ་བཞི་པ་སྤྱི་ལོ་1935ལོའི་ཟླ་བ་
 11པའི་ཆེས་མཐོའི་མཁའ་མཁུ་གན་ཀན་མོགས་སུ་བསྐྱོད་སྐབས། ཀྱུ་ཅེ་ཤོག་སྤྱི་མཐུན་
 རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གནས་གཞིའི་ནང་གི་ལས་ཁུངས་དང་། གསར་བརྒྱུ་དྲུག་ཆས་
 རྣམས་དམར་དམག་དང་ལྷན་རུ་ཕྱིར་འཐེན་བྱས་ཤིང་བྱང་བསྐྱོད་ནང་རུ་ཁྱལ་ས།
 ཀྱུ་ཅེ་ཤོག་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས། དེ་ནས་མཐུག་བསྐྱེད་མོང་པ་རེད།
 དམར་དམག་ཅུན་བཞི་པས་རྒྱུད་བསྐྱོད་ཀྱི་ལས་བར་ཀྱང་ཀྱང་ཚུ་ཆེན་ཞིང་ཆེན་
 ཟུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་བཅུགས་ཤིང་། ཚུ་ཆེན་ཡུལ་གྱི་ཀྱུན་རུ་གསར་བརྒྱུ་དྲུག་ཆས་
 གཞི་བཅུགས། ཀྱང་ཀྱང་ཚུ་ཆེན་ཞིང་ཆེན་ཏང་ཟུའི་ཚ་འཇུགས་འོག་རུ། སྤྱི་ལོ་
 1935ལོའི་ ཟླ་བ་11པའི་ཆེས་མཐོའི་ཀྱུ་ཅེ་ཤོག་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ལ་རོང་ཚུ་
 ཆེན་རྒྱལ་པོའི་རྒྱལ་ས་བྱུར་ཅིན་གྱིང་རུ་བཅུགས་པ་རེད། དེའི་ཁོངས་སུ་བདག་
 སྐྱོང་བྱས་པའི་ས་གནས་བྱུར་ཅིན་གྱིང་། ཅོང་པ། ཁོ་སྐྱབས། བསྟན་པ། ར་པ།
 ཅོག་ཅོ་ལ་སོགས་པའི་ས་ཁུལ་རྣམས་ཡིན།

མགོན། ལྷ་རྒྱུ་ཤིའང་བོད་པ་སྲིད་གཞུང་།

ཀྲུང་ལྷ་མཆོད་མེ་མེར་བོད་པ་མིང་པལྒྱུར་། བོད་པ་དབུས་མེ་པ་དར་། བོད་

① ལྷ་མོ་1935ལོའི་ཟླ་བ་11པའི་ཆེས་8-1936.7བར།

པ་མི་དམངས་སྤྱི་འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱང་དབྱར་སྲིད་གཞུང་ཡང་ཟེར། སྤྱི་ལོ་1936
ལོའི་ཟླ་བ་4པར་དམར་དཀར་མངའ་ས་ལ་སྤྱི་བས་སྐབས། དཀར་མངའ་ས་དགེ་རྒྱལ་
སྤྱལ་སྤྱུས་དམར་དམག་ལ་སྡེ་ལེན་དང་། རོགས་སྦྱོར་གང་ལེགས་བྱས་སྐབས་ཚུང་
སི་ལིང་ཀུའུ་ཏེ་དང་གོགས་པོར་གྱུར། དམག་སྤྱི་ཆེན་མོ་ཀུའུ་ཏེ་ཡིས་བྲིད་སྟོན་
འོག་ཤོད་ས་སྲིད་གཞུང་ཞེས་པ་བཙུགས་པ་དེ་གོ་མིན་ཏང་སྲིད་གཞུང་ལ་སྤངས་
ཆ་བས་ཆེན་པོ་ཞིག་བཟོས་པ་རེད། དབྱིན་མེར་བྱ་རྒྱའི་དབྱུང་གཞི་ཡིག་ཆ་ལྟར་ན་
སྐབས་དེ་གསར་བརྗེ་ཆོགས་པའི་ཆ་འཛིན་གྱི་སྤྱི་ཡིག་དོན་ཆེན་བཙུ་ཡོད་པ་དེ་
དག་ཡིག་ཆ་གས་ཁང་ནམས་སུ་ཉེར་ཆ་གས་བྱས་ཡོད་ངེས་པས་དེར་གཟིགས།

སྤྱི་གས་ཆང་མས་མཉམ་བུ་གྲ་སྤྱི་ག་དང་ནང་གོས་བྱས་པ་བརྒྱད་དཀར་མངའ་ས་
དགེ་རྒྱལ་སྤྱལ་བཟང་བསྟན་འཛིན་ཤོད་པ་སྲིད་གཞུང་གི་ཀུའུ་ཞིའི་བསྐྱོས། དེ་
མིན་སྐབས་དེའི་མཐོ་རིམ་མི་གྲག་ཆོས་སྲིད་གཞུང་གི་སྡེ་ཆེན་ཁག་གི་འགོ་བྲིད་གྱི་
འགན་བཞེས་པར། ཁམས་བྱང་རྒྱུད་གྱི་བྱ་མོད་སྟོབས་ལྡན་གྱི་འབྲེལ་སྟོན་ཆེན་
དང་། ཁམས་སྟོ་རྒྱུད་གྱི་སྟོམ་མདའ་དོ་རྩེ་ནོར་སྲིད་སྟོན་ཆེན། མགོན་པོ་བཀ་
ཤིས་དང་། བཀ་ཤིས་དབང་ཕྱག་སོགས་གྱིས་དམག་དོན་གཙོ་འགན་བཞེས་ཡོད་
པ་རེད། ཅེས་གསལ། ཤོད་པ་སྲིད་གཞུང་ནི་དམར་དམག་ཁམས་བྱང་བརྒྱད་
དཀར་མངའ་ས་སྤྱལ་བྱ་ལམ་བཟོད་བྱེད་སྐབས། དམིགས་བསལ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་
ཆ་རྒྱུན་འོག་ཏུ་ཀྱང་གོ་གྲང་ཁན་ཏང་གིས་འགོ་བྲིད་འོག་ཏུ་བཙུགས་པའི་གསར་
བརྗེའི་རྟེན་གཞི་ཞིག་ཡིན། རུས་ཡུན་ཐུང་བྱ་ཅམ་ལས་གནས་མེད་ནའང་། ཀྱང་
གོའི་མི་རིགས་གྱི་འབྲེལ་བ་དང་། ཤོད་རིགས་གྱི་གནད་དོན་ཐད་ས་གནས་མི་
དམངས་དང་། ལྷག་པར་བྱ་དེ་རྗེས་གྱི་ཤོད་རིགས་གཞོན་ནུ་ཤེས་ཡོན་ཅན་
ནམས་གྱི་ཆབ་སྲིད་བསམ་སྟོབྱི་སྟོན་ཆེས་རིན་ཐང་ཆེ་བའི་མི་རིགས་སྤྱལ་བྱ་
གསར་བརྗེའི་ས་བོན་ཞིག་བཏབ་ཡོད་པ་རེད། །

སྤྱུ་ལ། །

ཆུ་བོ་བཞི་དང་སྒང་རྒྱལ་དང་། །
གནས་ཆེན་ཉེར་ལྔ་རོང་ཆེན་བཞི། །
ཁམས་པའི་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་ཆོས་རྣམས། །
སྤྱིང་བཞིའི་དབུས་ན་ཁྱད་པར་འཕགས། །

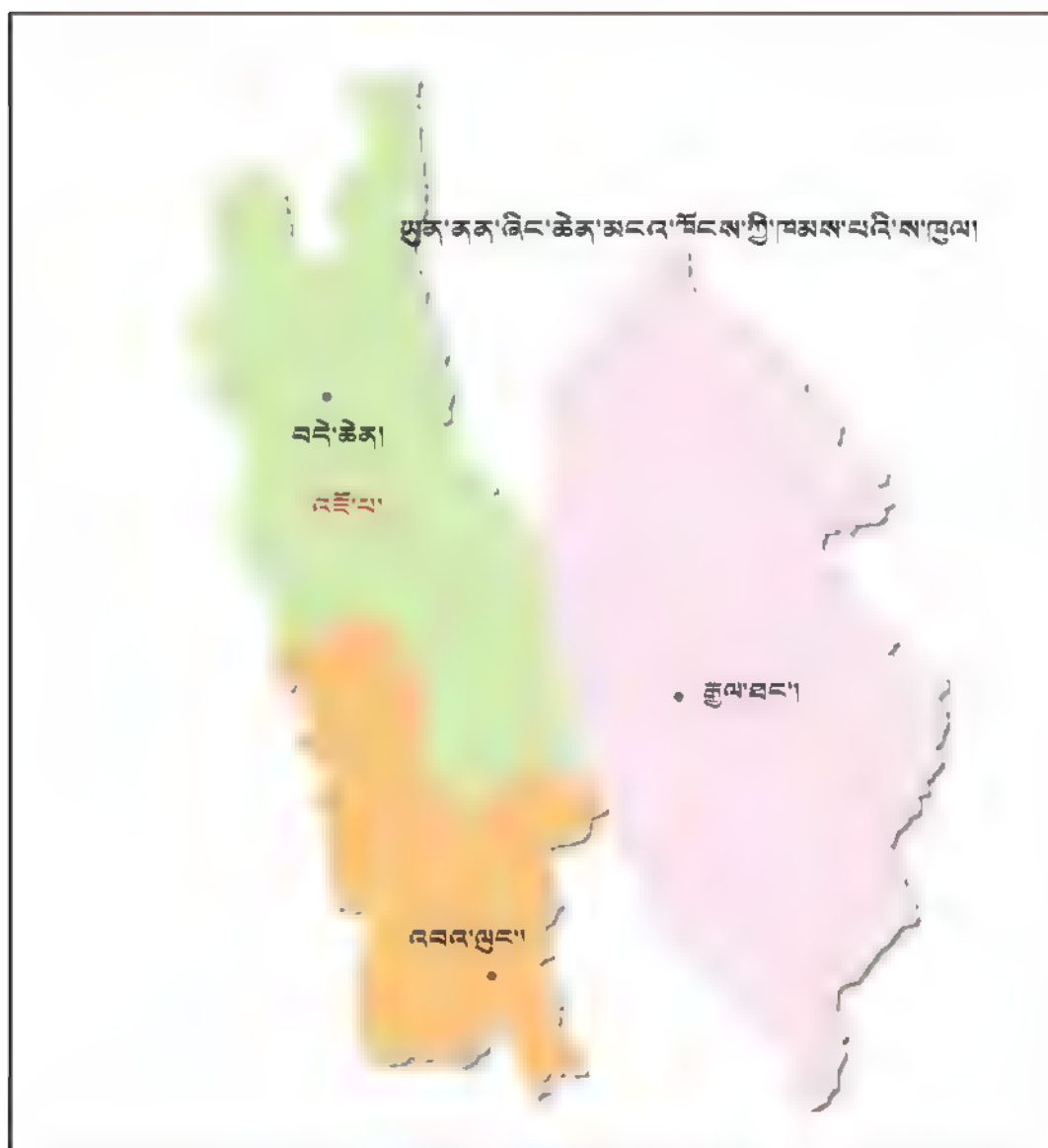
གཉའ་བྲི་བཅན་པོ་རུ་ཡོངས་བཟུལ། །
ག་རྩ་རྒྱལ་པོ་གེ་སར་སྟགས། །
གནའ་བོའི་རུས་སུ་ཁམས་སྟོགས་འདིར། །
ཉི་ཤལ་འཕྲོས་པའི་མི་སྤྱུ་ཡིན། །

ལྷན་མ་ཅེ་མང་སྤང་ཆན་པ། །
གཡུ་སྒྲ་སྤྱིང་པོ་ཅ་མི་སྟགས། །
མཁས་བྱ་བ་སྟོང་གི་གཙུག་བརྒྱན་རྣམས། །
ཁམས་ཀྱི་ཡུལ་རུ་ལང་ཆོ་རྒྱས། །

གསར་བརྗེ་བཙོན་པའི་དམར་དམག་དང་། །
དམངས་གཙོ་འབད་པའི་ཆབ་སྲིད་པ། །
ཁམས་པས་ཁམས་བདག་འབོད་སྤྱལ་སྟགས། །
ཉེ་རབས་ཁམས་པའི་ལས་འགུལ་ཡིན། །

ཞེས་པ་ཁམས་པའི་རིག་གནས་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གིས་བཀའ་བཀོད་ལྟར་ཁམས་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་
ཁྱབ་ཁོངས་དང་དེའི་ལོ་རྒྱུས་མི་སྤྱུ་ལ་དབྱེད་པའི་《ཁམས་པའི་ཡུལ་སྟོང་གི་རྣམ་བཤད་》
ཅས་པ་འདི་ནི་ཁམས་ཀྱི་ཡུལ་རུ་ཉི་ཤལ་འཕྲོས་ཤིང་མི་ཆོ་གྱི་ནར་འབྲལ་བའི་རྒྱལ་ཁམས་པ་
སྤྱུ་བརྒྱན་སྤྱན་ཆོགས་དེས། སྤྱི་ལོ་༡༩༡༧ལོའི་ཟླ་བ་དང་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཉེན་ཡོངས་སུ་གྱུབ་པ་
བཞུགས་སོ། །

ཕྱི་དགའི་ལོ་རྒྱུས་སྤྱི་དོན་རྒྱ་ལོད་
གསར་པའི་མེ་ལོད་།

མཚན་བརྗོད།

ཁ་བ་ཅན་ཞེས་གདོད་མའི་དུས་ནས་གསལ། །
 སྤྱིར་རྗེ་དཔོན་གྱིས་བལ་མོ་སྤང་འདིར་བཟུང་། །
 སྤེ་དགའི་ཡུལ་ཞེས་སྤྲ་ཆེན་དམ་པས་བསྐྱུན། །
 ཆོས་དང་རིག་གཞུང་ཆོས་རྒྱལ་ཆེན་པོས་སྤེལ། །

* * * *

གདོད་མའི་ལྷ་ཡིས་བྱིན་པའི་ནགས་ཚལ་དང་། །
 ས་གནི་དལ་གྱིས་བསྐྱར་བའི་འབྲི་ཟླའི་སྤྱང་། །
 རྒྱ་སྤྱོད་སོ་བྲང་བཞད་པའི་རྩ་ཐང་སོགས། །
 རང་བྱུང་མཛེས་པའི་དཔལ་ཀྱན་གནས་འདིའི་བརྒྱན། །

* * * *

ནོར་ལུག་མདོ་བའི་བྱ་ཆོགས་ཐུན་ལྷར་འབྲིགས། །
 ལོ་ལེགས་གསེར་མདོག་སྟེ་མས་གཡབ་མོ་བརྟེན། །
 འདོད་རྒྱའི་འཆོ་བའི་བུས་གོས་ཆར་ལྷར་འབབ། །
 ཞིང་འབྲིག་བྱུང་ལྷན་སོ་ནམ་ཡུལ་འདིར་རྒྱས། །

* * * *

བཅན་པོའི་གཉའ་གཅོག་ཉམས་ཅུང་མཐའ་ནས་སྦྱོང་། །
 མི་སྤྱན་དཔའ་བཀོང་བསྐྱན་དགའི་གཤེད་མའི་དཔུང་། །
 ཁ་རྒྱག་སྤྱང་གསུམ་སང་ཆེན་རྒྱལ་པོ་སོགས། །
 དག་འདུལ་དཔའ་བོའི་བྱ་ཆོགས་འདི་ན་བཞུགས། །

* * * *

གངས་ལྗོངས་ཤེས་རིག་ཚོས་མཛོད་སྒྲར་ཁང་དང་། །
 རིས་མེད་གྲུབ་མཐའི་དགོངས་བཅུད་མཛོད་ཆེན་ལ། །
 དཀར་ནག་ཅིས་དང་སྒྲན་གྱི་སྒྱུར་སྡེབ་སྟགས། །
 ཚན་རིག་རྒྱ་མཚོའི་བ་རྒྱབས་འདི་ནས་འཕྱ། །

* * * *

དཔོན་གྱི་སྒོ་བ་ཐང་འབངས་ཀྱིས་འདེམས་བསྐྱོས་བྱེད། །
 འབངས་མིའི་སྦྱིད་སྒྱུག་དཔོན་གྱི་བྲིམས་ལ་རགས། །
 གཅིག་ལ་གཅིག་བརྟེན་དམངས་གཙུག་ཆེན་པོའི་ལྷགས། །
 གནའ་པོའི་རྩས་ནས་སྡེ་དགའི་ཡུལ་འདྲིར་དར། །

* * * *

དཀར་ནག་རྒྱ་བོད་སྐད་ཡིག་སྟགས་པར་མེད། །
 རིས་མེད་གྲུབ་མཐའ་ཀྱན་ལ་མདོན་པར་བྱང་། །
 སྒྲ་ཚད་བཟོ་གསོ་སྒྲ་བའི་སྒྲོབ་དཔོན་ཆེ། །
 གངས་ལྗོངས་མཁས་གྲུབ་བྱ་གཅིག་འདི་ནས་བྱང་། །

* * * *

རང་ཡུལ་སྦྱིད་པ་རང་གཞན་ཀྱན་གྱིས་འདོད། །
 རང་གི་ལོ་རྒྱུས་གཞན་ལས་བཅའ་འདྲིར་སྒྲོ། །
 རང་རེའི་ས་མེས་མཛོད་པའི་སྒྲུག་རྗེས་འདི། །
 རང་རིགས་གཞོན་ནུའི་ཚོགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་སྟེལ། །

ལེབ་དང་ཕོ།

ཕྱི་དགའི་ཡུལ་གྱི་བཤད་པ།

ས་བཅད་དང་ཕོ། སྤང་ཡུལ་དང་ཕྱི་དགའི་འབྲེལ་བ།

གཅིག །གནའ་པོའི་སྤང་གི་མངའ་ཁོངས་བཤད་པ།

གནའ་རུས་ཕྱི་དགའི་རྒྱལ་པོས་དབང་བསྐྱར་བྱ་ཡུལ་ནི། བོད་གངས་ཅན་ལྗོངས་
 གི་ཤར་ཕྱོགས་ཆུ་བོ་ཆེན་པོ་འབྲི་རྒྱའི་ཤར་རུབ་གཉིས་སུ་ཆགས་ཡོད་ཅིང་། དེར་
 རུས་ས་གཤིས་རིག་པ་ལྟར་ན་ཨེ་ཤའི་ཡའི་སྤང་གི་མདོ་དབུས་མཐོ་སྒང་གི་དབུས་
 སུ་ཤར་ཐིག་90-100 བར་དང་། བྱང་ཐིག་31-33 བར་རུ་ཆགས་ཡོད། གནའ་
 པོའི་ཡིག་ཆ་རྣམས་སུ་བཤད་པ་ལྟར་ན། བོད་ཡུལ་འདིར་མདོ་དབུས་ཁམས་
 གསུམ་རུ་དབྱེ་བའི་ལྷགས་སྟོལ་ལྟར་ན་ཁམས་ཕྱོགས་གི་ཁོངས་དང་། མདོ་སྟོད་
 སྟོད་གཉིས་སུ་དབྱེ་སྐབས་མདོ་སྟོད་གི་ཁོངས་སུ་ཕྱེས་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཡང་མདོ་
 སྟོད་ནི་སོག་ལ་སྐྱུ་བོ་མན་ཆད་དང་། མ་རྒྱའི་ཁྲག་པ་ཡན་ཆད་མདོ་སྟོད་མའི་
 ཆོལ་ཁ་ཟེར་བ་དང་། མདོ་སྟོད་ནི་མ་རྒྱའི་ཁྲག་པ་མན་ཆད་ནས། རྒྱའི་མཆོད་
 རྟེན་དཀར་རྒྱུད་ཡན་ཆད་ལ་མདོ་སྟོད་རྟེན་ཆོལ་ཁ་ཞེས་ཟེར། དེས་ན་ཡུལ་འདི་
 མ་རྒྱུ་ཁྲག་པའི་ས་ཐིག་གི་འོག་རུ་གནས་ཡོད་པ་འདྲ། སྤར་གྱི་ཡིག་རྟེན་རྣམས་
 སུ་ཁམས་ཕྱི་དགའི་རྒྱལ་ཁམས་དང་། མདོ་སྟོད་ཕྱི་དགའི་རྒྱལ་ཁམས་ཞེས་གཉིས་
 ཀྱིས་ཡོད་པ་འདི་ནི་དོན་ལ་ས་ཁོངས་དབྱེ་སྟོལ་མི་འདྲ་བའི་ལྷགས་གཉིས་ཡིན་
 པར་ཤེས་སྟེ། 《ཕྱི་དགའི་རྒྱལ་པོ་ལོ་རྒྱུས་དེབ་ཐེར》 ལས། “ལྷགས་ར་ཕྱི་ཤོག་ལྷས་
 དགའི་གྲོང་གི་གནའ་ཤུལ། རུར་སྤང་སོགས་ལས་རྟེན་པའི་གནའ་རྩལ་ལ་བརྟགས་
 བ། ཏ་ལམ་སྤྱི་ལོའི་རྩོན་གྱི་རུས་རབས་བརྒྱ་པ་ཅམ་ན་ཡུལ་འདིར་འཛོ་སྟོད་བྱ་
 མཁན་གྱི་སྟོད་ཆས་ཡིན་པར་རྟོགས།” ཞེས་གསལ། སྤྱི་བཏང་ཉེ་རུས་ཆབ་མདོ་
 མཁར་རོ་དང་། བྲག་མགོ་ཁ་ས་མཆོའི་གནའ་རུར་རྟེན་པའི་གནའ་རྩལ་རྟེན་པ་

དག་ལ་བརྟགས་ན་ཡུལ་འདིར་བོད་མིའི་འགྲོ་བ་འཆོ་སྟོན་བྱས་ཡོད་པ་མ་ཟད།
 གནའ་བོའི་བོན་ལུགས་ཀྱི་འབྱུང་ཅིས་རིག་གནས་དེ་དར་བྱབ་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད་
 པའི་རྟགས་མཚན་མང་པོ་ཡོད་པ་རེད། འོན་ཀྱང་རྩལ་དེར་ཡུལ་འདིའི་མིང་ལ་
 གང་ཟེར་བ་དང་། ཡུལ་དེའི་མངའ་བདག་གང་ཞིག་ཡོད་པར་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་
 དག་ལས་ད་པན་གསལ་པོར་མ་མཐོང་། ཆོས་རྒྱལ་སྟོང་བཅན་སྐམ་པོའི་སྐབས་སུ་
 ཡུལ་འདིར་ཁམས་སྟོང་ཐང་ཞེས་འབོད་ཅིང་། རྟེན་འབངས་དང་རིག་གནས་ཀྱི་རྟེ་
 གནས་ལྟ་བུ་དེ་དང་རྩལ་འདན་ཁོག་གི་ཡུལ་འདི་ཡིན་འདུག གནའ་བོའི་ཡིག་ཆ་
 མང་ཆེ་བའི་ནང་ལྟན་ཁོག་ཅས་འབྲི་སྟོལ་ཡོད་ཅིང་། ཆོས་རྒྱལ་སྟོང་བཅན་སྐམ་
 པོས་བོད་ཡུལ་སྟོན་སྟེན་ཀུན་གྱི་ས་ཁོངས་བདག་ཏུ་བཟུང་ཆེད། མཐའ་འདུལ་
 དང་། ཡང་འདུལ། རུ་གཞོན་བཅས་ཀྱི་དམག་སྐར་བཅུ་གཉིས་བཏབ་པའི་
 སྐབས་སུ་རུ་གཞོན་གྱི་དམག་སྐར་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཁམས་སྟོང་ཐང་སྟོལ་མ་དམག་
 སྐར་དེ་ལ་ལྟ་ཁང་ཞེས་པའི་མིང་བརྒྱུར་ཏེ་ད་ལྟ་ཡང་གནས་ཡོད་པ་རེད། རྒྱ་ནག་
 གི་ས་ཁྱེད་པའི་ནང་རུ། ཡུལ་འདིར་སྤྱིང་ཞེས་བོད་སྐད་རང་སོར་རུ་རྒྱ་ཡིག་
 གིས་འདུག ཆོས་རྒྱལ་གྱི་སྟོང་ལྟེ་བཅན་གྱི་རྩལ་སུ་སྟོབ་དཔོན་པཌ་འབྱུང་
 གནས་ཀྱི་དངོས་སྟོབ་གྲུབ་སྟོབ་རྩེ་འབངས་ཉེར་ལྗེའི་ནང་གི་ལྟན་མ་ཆེ་མང་ཡང་
 ད་ལྟའི་འདན་ཁོག་གི་ཡུལ་འདིར་འབྱུངས་པ་ཡིན་འདུག་དེ་ཡང་ཁམས་སྟོང་ཐང་
 ཞེས་པ་ནི། དེང་རྩལ་འབྲི་རྒྱ་ཤར་རུབ་ཀྱི་ཁམས་སྟོགས་ཡུལ་གྱི་པལ་ཆེའི་རྒྱ་མིང་
 ཞིག་ཡིན་པ་དང་། འབྲི་རྒྱའི་སྟེན་སྟགས་ཀྱི་རྟེན་གཞི་དང་། དཔལ་ཡུལ་སྟགས་ཀྱི་
 རོང་ཁུལ་འདི་དག་ལ། མདོ་ཁམས་རོང་ཆེན་བཙོ་བརྒྱད་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་རྟོན་ཨ་རབ་
 རོང་ཞེས་འབོད་སྟོལ་ཡོད་པ་སི་རུ་ཆོས་འབྱུང་གི་རྣམ་ཐར་ལས་གསལ། བོད་
 རྒྱལ་སྟངས་དར་མ་བཤོངས་ནས་བོད་སིལ་བྱར་འཁོར་བ་དང་། ཡུལ་འདིར་སྤྱིང་གི་
 བྱིམ་རྒྱུད་དེ་མངའ་ཐང་དང་སྟོབས་འཕྱོར་རྒྱས་པའི་འགོ་ཚུགས། དེ་རྗེས་མི་
 རབས་ཁ་ཤས་ཀྱི་རྗེས་སུ་སྤྱིང་གི་བྱིམ་རྒྱུད་དེ་སྟོན་སྤྱིང་གསེར་པ་མཆེད་བརྒྱད།
 བར་སྤྱིང་འོམ་བུ་ཆོ་རུག ཁྲད་སྤྱིང་ལུ་སྤྱིང་ལྟེ་བཞི་ཞེས་བྱུང་ཞིང་འབྲི་རྒྱ་པལ་
 མོའི་སྐང་གི་ཡུལ་གྱི་སྟོན་སྟེན་གྱི་ཞིང་འབྲོག་གི་རྟེན་པ་ཐམས་ཅད། སྤྱིང་གི་བདག་

ཏུ་བཟུང་ཡོད་ཅིང་། རྩེ་དགེའི་དཔོན་རབས་དང་པོ་པོ་ཐར་བཀྲ་ཤིས་སེང་གེ་
 ཡུལ་འདིར་རྩེ་དཔོན་ཐོག་མར་གྱུར་སྐབས་ཡུལ་འདིརི་སྤྱི་དཔོན་པོ་སྤྱིང་དཔོན་
 ཟེར་བས་བདག་ཏུ་བཟུང་ཡོད་ཚུལ་རྩེ་དགེའི་རྒྱལ་རབས་དག་ལས་གསལ། རབ་
 བྱང་དང་པོའི་ས་རྒྱལ། སྤྱི་ལོ་1038 ལོར་སྤྱང་སྤྱིང་ལུ་སྤྱང་རྩེ་བཞི་ལ་སྤྱིང་གེ་སར་
 འབྲུངས། དགུང་ལོ་བཅུ་གསུམ་སྐབས་སྤྱིང་གི་རྒྱལ་པོར་གྱུར། སྤྱི་ལོ་1119ལོར་སྤྱང་
 གཤེགས། སྤྱིང་གེ་སར་རྒྱལ་པོས་སྤྱིང་ཡུལ་དབང་བསྐྱར་སྐབས་སྤྱིགས་བཞི་
 མཆོམས་བརྒྱད་ཀྱི་ཡུལ་གྱ་མང་པོ་ལ་དམག་བརྒྱབས་པའི་རྒྱང་དང་ལོ་རྒྱུས་མང་
 པོ་ཡོད་པ་རེད། འོན་ཀྱང་དོན་དངོས་སྤྱིང་གིས་དབང་བསྐྱར་བྱ་ཡུལ་དེ་དང་
 ཏུས་ཀྱི་དཔལ་ཡུལ་དང་། འཛོ་མདལ། རྩེ་དགེ། རྩེ་ཆུ་ཁ། ལབ་ཁྲི་འདུ། མགོ་
 ལོག། ཁྲ་ཆེན་ཐོགས་ཀྱི་ཡུལ་གྱ་འདི་དག་ཡིན་པ་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་རྩིང་ཁག་ལས་
 གསལ། ཁ་དོར་ན་བོད་སེལ་བུའི་སྐབས་^①དང་། ས་སྤྱིང་སྤྱིང་སྤྱིང་སྐབས་^②།
 བཅས་ལ་དེང་ཏུས་རྩེ་དགེ་གཙོས་པའི་ཁམས་
 སྤྱིགས་ཀྱི་ཡུལ་འདི་དག་གཙོ་པོ་སྤྱིང་ཆེན་པོས་བདག་ཏུ་བཟུང་ཡོད་ཅིང་། འདི་
 ལ་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་ཁག་ལས་སྤྱིང་འགྲུ་བྱི་རྒྱལ་པོ་དང་། སྤྱིང་ཆོང་རྒྱལ་པོ་ཡང་
 ཟེར། དེང་ཏུས་རྩེ་དགེ་རྩིང་ཁོངས་སུ་ཡོད་པ་རེད།

གཞིམ། བར་ཏུ་རྩེ་དགེའི་དཔོན་རབས་དར་ཚུལ།

དེང་ཏུས་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་བཤད་སྲོལ་ལྟར་ན་རྩེ་དགེའི་རྒྱལ་རབས་དང་པོ་ནི་
 པོ་ཐར་བཀྲ་ཤིས་སེང་གེ་ཡིན་ཞིང་། པོ་ཐར་བཀྲ་ཤིས་སེང་གེའི་གོང་གི་མི་
 རབས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་མདོར་བསྟུས་ན། འདིའི་མི་རབས་ཀྱི་ཐོག་མ་ནི།
 དེང་ཏུས་ཁམས་དར་ཅི་མདོའི་ས་ཁོངས་ཤར་བཞག་ར་ལྷ་ཅེའི་ཅེ་ལ་ནམ་མཁའ་
 བས་མི་ཞིག་བབས་པར་དེ་ལ་མགར་གནམ་ཆ་འབྲུག་ཅེས་བཏགས། དེ་ནས་མི་

① སྤྱི་ལོ་841-1265བར།

② སྤྱི་ལོ་1265-1349བར།

③ སྤྱི་ལོ་1349-1618བར།

རབས་བཞི་པ་མགར་སྟོང་བཅན་ལུ་ལྷ་སྤྲུངས། ཞེས་པ་ཆོས་རྒྱལ་སྟོང་བཅན་སྐམ་
 བོའི་ནང་སྟོན་རྒྱལ་སྤྲུང་གི་ཀ་བ་ལྷ་བྱ་དེ་ཡིན། སྤྱི་ལོ་667ལོར་སྟོན་པོ་མགར་
 འདས། མགར་ལ་བྱ་བཞི་ཡོད་པར་མགར་བྱི་འབྲིང་གིས་པའི་ལོ་གནས་བཟུང་།
 གཞན་གསུམ་གྱིས་དམག་དཔོན་བྱས་ཞེས་ཐང་ཡིག་ལས་གསལ། སྤྱི་ལོ་696ལོར་
 ཡས་མས་ན། མགར་བྱི་འབྲིང་སྟུན་གཉིས་གྱིས་བོད་ཀྱི་སྤྲུང་དབང་ལ་པལ་ཆེར་
 བཟུང་ཡོད་པ་ཉི། མགར་བྱི་འབྲིང་གིས་རྒྱལ་པོའི་ཕོ་བྲང་གི་དབང་ཆ་པལ་ཆེར་
 བཟུང་། མགར་བཅན་སྟོང་གིས་ཐང་དང་འབྲེལ་བའི་ཤར་ཕྱགས་གྱིས་ཆ་བདག་
 ཏུ་བཟུང་། སྤྱི་ལོ་699པའི་ས་པག་ལོར་བཅན་པོ་འདུས་སྟོང་མང་རྩིས་སྟོན་ཆེན་
 ལོ་ཡོན་དང་རྩོག་གོས་བྱས་ཏེ་རི་དྲགས་རྩོན་ཏུ་འགྲོ་བ་ལ་ཁ་གཡར་ནས་དམག་
 བསྐྱས། མགར་བྱི་འབྲིང་སྤྱི་ཕྱགས་སུ་ཡོད་པའི་སྐབས་དང་བསྟུན་ནས་བྱི་འབྲིང་
 དང་འབྲེལ་བ་བྱས་པའི་དམག་ཉིས་སྟོང་ལྷག་བཟུང་ནས་བསད། དེ་ནས་ཕོ་ཉ་
 མངགས་ཏེ་མགར་བྱི་འབྲིང་སྟུན་གཉིས་ཀ་སྐད་བཏང་ཡང་བཀའ་ལ་མ་བཅིས།
 དེར་བཅན་པོས་ཏུ་སྐྱ་དྲངས་ཏེ་ཆོལ་ཏུ་སྦྱོན་པར། མགར་བྱི་འབྲིང་གིས་གཡུལ་
 མ་སྐད་པ་རང་སྟོག་བཅད། ཏུས་མཚུངས་ཁོང་དང་སྟོང་ཉེ་བའི་དམག་བརྒྱ་
 ལྷག་ཅམ་རང་སྟོག་བཅད་པར་གྲགས། མགར་བཅན་སྟོང་གིས་འཁོར་སྟོང་སྐག་
 གཅིག་ལྷག་དང་། གཅིན་པོའི་སྐས་མང་པོ་རྩིས་ཆབ་སྟོགས་བྲིད་དེ་ཐང་ལ་
 མགོ་འདྲོགས་ཞུས། རྒྱལ་མོ་ལྷ་ཙེ་ཐེན་གྱིས་སྤྱི་སྤྲུང་དང་དམག་དཔུང་མཁར་གྱི་
 སྤྱི་རོལ་བར་ཏུ་མངགས་ཏེ་བསྐྱ་བ་བྱས། མགར་གྱི་བྱིས་རྒྱུད་མང་པ་ཁམས་
 ཕྱགས་སུ་ལུ་ལྷ་བྱོལ་སོང་བར། རིམ་བཞིན་དེང་གི་དཔལ་ལུ་རྩོང་གི་ས་དམར་
 ལུ་འདྲིར་འབྱོར་ཏེ་གནས་གཞིས་ཆགས། འགྲོ་མགོན་ཆོས་འཕགས་ཏྲོང་ལུ་
 ཏུ་ཕེབས་སྐབས་མགར་བསོད་ནམས་རིན་ཆེན་ལས་ཆོན་བརྒྱ་གསུམ་གྱི་གཡུ་ཏུ་
 བརྒྱག་ཏེ་སྤྱི་འཁོར་ཏུ་བྲིད། སྤྱིར་བོད་ཏུ་ཕེབས་རྩིས་ས་དམར་སྟོང་དཔོན་གྱི་གོ་
 གནས་གནང་། སྤྱི་ལོ་1370ཡས་མས་ཅམ་ན་བདེ་ཆེན་བསོད་ནམས་བཟང་པོའི་
 མ་ལུ་མ་གྲོང་པའི་དགེ་སྦྱོར་སྤྱི་བ་སྦྱོང་གི་ཆེད་ཏུ་ཀམ་ཐོག་དགོན་ཏུ་ཕེབས། དེ་
 ནས་ཡར་སྟོང་ཕྱགས་སུ་ཕེབས་འདོད་ཡོད་པ་དང་ཏུས་མཚུངས་སུ། ཀམ་ཐོག་

ཀྲུ་ཐོབ་ཚོས་ཀྱི་དོ་རྗེས། ཁྱོད་རང་འདི་ནས་ཡར་སོང་དང་ལུང་པ་བཀྲ་ཤིས་
པའི་རྒྱལ་ས་ཀྱི་དགེ་མཚན་ཡོད་པ། རྒྱ་བོ་ཤར་ཕྱོགས་ནས་འབབས་པའི་གནས་
དེར་ཁྱོད་ཀྱིས་གཞིས་བྱུངས་དང་། ས་བཅན་ཀྱི་གོང་བར་བཟུང་། རྗེ་ཆེན་ཀྱི་
དཔོན་པོ་བྱེད། རྒྱུད་པ་རྗེ་བཟང་རུ་འགོ་ཞེས་ལུང་བསྟན་པ་ལྟར་ཐེབས་པས།
ལྷགས་ར་སླེབས་པ་དང་། དུལ་དེར་སྤྱིང་དཔོན་ཆེན་པོ་བདག་རྒྱུང་གིས་དབང་
བསྐྱར་བྱས་ནས་བཞུགས་ཡོད་པའི་སྐབས་དང་འཁེལ། བདེ་ཆེན་བསོད་ནམས་
བཟང་པོ་སྤྱིང་དཔོན་ཀྱི་མཛུགས་སྟོན་བྱ་རྒྱུ་ལོ་སྐབས་ཐོབ། སྐབས་དེར་དུལ་དེ་ལ་
ལོ་ལྷགས་སོགས་དགེ་མཚན་མང་པོ་འཆར་བས། བསོད་ནམས་བཟང་པོ་ལ་རྗེ་
དགེ་ཞེས་པའི་མཚན་ཐོགས། འདི་ལ་སྤྲས་བཞི་བྱུང་བར་གཞན་རྣམས་ཀྱི་མཚན་
མ་གསལ། ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་བརྒྱུད་འཛིན་པ་པོ་ཐར་བཀྲ་ཤིས་སེང་གེ་ཡིན།
སྐབས་དེར། རྒྱུ་འབྲི་རྒྱ་སྟོང་སྟེང་ཀྱི་དུལ་ཕྱོགས་འདི་དག་གི་དཔོན་པོ་དེ་འགྲུ་ཟླ་
སྤྱིང་ཚང་རྒྱལ་པོ་ཡིན་ཞིང་། དེའི་མངའ་ཁོངས་ཀྱི་ས་གནས་སོ་སོའི་དཔོན་རུ་
སྤྱིང་དཔོན་ཞེས་པ་བསྟོ་ཡོད་པར་གསལ་རྟེ། རྗེ་དགེའི་རྒྱལ་རབས་སུ་ལྷགས་
རའི་སྤྱིང་དཔོན་བདག་རྒྱུང་དང་། ཆེ་ཤོད་སྤྱིང་དཔོན་རུ་སི། བཤར་མདོའི་སྤྱིང་
དཔོན་སོགས་ཀྱི་གནས་རྒྱལ་ཐ་ཐོར་འཁོད་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་རྣམས་སོ། པོ་ཐར་བཀྲ་
ཤིས་སེང་གེ་ལ་རྗེ་དགེའི་རྒྱལ་རབས་དང་པོའི་མིང་ཐོགས་རྒྱལ་ནི། ཐོག་མར་ཁོང་
ལ་བྱ་མོ་ཤིན་རུ་མཛོས་མ་ཞིག་འཁྲུངས་པར། སྤྱིང་དཔོན་ཀྱིས་ཁབ་རུ་བཞེས།
དེའི་ལན་རུ། འཁོར་ལོ་མདོ་ནས་ལྷགས་རའི་སྟོན་མདའ་ཡན་ཀྱི་ས་རྗེའི་བདག་
པོར་གྱུར། རྒྱུ་ལོ་1440ལས་མས་ཅམ་ན་དཔུལ་ཕུའི་མདའ་འདིར་པོ་བྱང་བཞེངས་
ཏེ་བཞུགས་གནས་ཆགས། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་མེ་སྟག་རྒྱུ་ལོ་1446ལོར་ཀྲུ་ཆེན་
ཐང་སྟོང་རྒྱལ་པོ་གདན་དྲངས་ནས་ཐང་རྒྱལ་ལྟ་ཁང་བཞེངས། རྒྱལ་པོ་འདིའི་
རུས་སུ་རྗེ་དགེའི་རྟུན་གྱུ་ཕྱིང་རུ། དགེ་འདུན་པའི་བཞུགས་གནས་གྲ་ཁང་བརྒྱ་
དང་བརྒྱུད་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་ཞེས། རྗེ་དགེའི་རྒྱལ་རབས་ལས་གསལ། རྗེ་དགེའི་
དཔོན་རབས་དང་པོ། པོ་ཐར་ཀྱིས་སྤྱིང་སྟོང་བའི་སྐབས་འདིར་པོད་གཞུང་གི་

རང་དབང་མེད་པར་སྤྱོད་གྲོང་གྲུས་ཕྱག་བཅས། །
 ཞབས་ཀྱི་པར་བཅུགས་བཏུང་སྐྱབས་སུ་བཟུང་། །
 བཀའ་གནང་ཐོང་བཅེངས་ཁམས་གསུམ་དབང་ཏུ་བཟུས། །
 དཔུང་དང་སྟོབས་སྟེན་ལྡན་པ་ས་ཡི་བདག།
 ལྷ་མྱི་བསྟན་འཛིན་ཚོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོས་ཀྱང་། །
 ལྷ་ཆེན་འདི་ལ་གྲུས་བཏུང་དཔུང་གཉེན་བཅུལ། །
 ལེགས་གསོལ་ཆབ་འབངས་མང་པོ་གྲུས་སུལ་ཞུས།

ཞེས་དང་། ཡང་། སྤྱོད་ཁག་དང་མི་མེར་བཅས་ཀྱི་འབྱུང་ཁུངས་ལོ་རྒྱུས། སྟོན་ལྟ་སར་
 དཀར་ཆག་ཏུ་གསལ་ཅམ་ཡོད་ཆོད་ཀྱང་། སྤྱིས་སུ་མ་ཡུམ་བདེ་གཤེགས་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སོ་
 བྱང་ཁང་ལས་ཞིག་གསོས་གནང་བའི་ཞར་ལ། ལྷ་སར་དཀར་ཆག་རྗེས་མེད་ཏུ་བསྐབས་པར་
 མཛད་པ་དང་། འགའ་ཞིག་གིས་རྩོམ་པའི་ལོ་རྒྱུས་ལའང་འོབས་ཆོད་ལྟ་སུ་ལས་ཞིབ་གསལ་
 མེད་པ་དང་། ཐེ་ཆོམ་གྱི་ཆ་འགའ་ཞིག་འདུག་པ་བཅས་ཞིབ་པར་བཞོད་རྩོམ་ཐོགས་ཀྱང་ས་
 བཅད་ཅམ་སྟོན་ན། ཆེ་ཤོད་ནི་སྤྱིར་དཔོན་ཏུ་སི་ཟེར་བ། བྱ་དགེ་སོགས་རོ་ལོག་གི་ནང་འབྱུགས་
 ཐོག་ལྷ་ཆེན་གྱིས་དཔུང་འབྱུགས་གྱིས་མཛར་ཏེ་ཆབ་འོག་ཏུ་བཟུས་ནས་བསད་མཁན་རྣམས་ལ་
 མི་སྟོང་ཡང་བཀལ་བར་མཛད་པ་སྟེ། ད་ལྟའང་ཏུ་སི་བསད་སྟོང་ཏུ་སྤྱིར་ཞེས་སོགས་མཛལ་
 རྒྱ་ཡོད་འདུག །སྟེ་མར་ནི། ལྷ་ཆེན་གྱི་དཔུང་གིས་ཆབ་འོག་ཏུ་བཅུག་ཟེར་བ་ཅམ་ལས་ས་
 བདག་མ་དེས་པ་ཞིག་དང་། ཡང་བེ་རི་དོན་ཡོད་ཀྱི་སྟེ་དེ་རྒྱས་ཉེན་ནས་བསྟན་འཛིན་ཚོས་
 རྒྱལ་གྱིས་སྟེ་དགེ་ལ་བསྐུལ་ཟེར་སྟོལ་ཡང་མཆིས། མཁར་མདོ་རྒྱུར་རི་ནི། སྤྱིར་དཔོན་ཞིག་གི་
 སྟེ་ལ་དཔོན་དེ་སྟུགས་གཞན་ཏུ་འགྲོ་ཆོ་ཆོ་མི་རྣམས་སྟེ་དགེར་བྱ་བཏང་སྟེ། དེར་ལྷ་ཆེན་
 གྱིས་དམག་དཔུང་བཀྲེགས་ནས་འབངས་སུ་བྱས་པར་གྲགས། མཁར་མདོ་པ་རི་ནི་བེ་རི་སྟེ་
 ཡིན་པ་སོག་པོས་སུལ། ཀྱ་སེ་སྟེ་རྟིང་ཉག་གཤིས་བཅས་གོ་འཛོ་དཔོན་མོའི་ཁོངས་གཏོགས་
 གཤིར་མདོག་ལྷ་མ་ཟེར་བས་བདག་པ་ཞིག་ལ། ལྷ་ཆེན་གྱིས་ཆབ་འོག་ཏུ་བཟུ་བར་མཛད་པ་
 དང་། སྟོ་ལུ་ཡང་གོ་འཛོ་དཔོན་མོའི་ཁོངས་གཏོགས་ཤིག་ཡིན་པ་ལྷ་ཆེན་ལ་སྟོ་ལུ་ལྷ་མ་ཀམས་
 དཀར་པོ་སུམ་ཆོན་གྱིས་བརྒྱུད་ནས་མགོ་བཏགས་ཞུས། ཀྱ་སེ་སྟེ་གསར་ཡང་སྤར་གོ་འཛོ་
 ཁོངས་གཏོགས་ལ་བསམ་པ་སུན་ཆོགས། གནས་ར་ཨ་གྱ། ལྷུང་ཞིང་སུན་ཆོགས་གསུམ་གྱིས་
 གོ་འཛོ་ལ་རོ་ལོག་ནས་ལྷ་ཆེན་ལ་མགོ་བཏགས་ཞུས། སྤྱ་རྗེ་དང་དཔལ་འབར་ཡང་སྟོང་ར་སྟེ་
 པའི་ཁོངས་གཏོགས་ལ་སྟེ་པཟའ་ཞིག་སྤྱ་རྗེར་གནང་བ་སོགས་ཀྱི་གཡོ་ཐབས་དང་། སྤྱ་
 སྤྱིར་དམག་དཔུང་གིས་ཆབ་འོག་ཏུ་བཟུས་པ་ལྷ་ཆེན་གྱི་སྐབས་སུ་ཡིན་པར་མདོན། དཔལ་
 ཡུལ་ཡང་འདི་དང་། ཁོག་མཆུངས་ཤིག་ཡིན་ཆོད་འདུག་ཅམ་མདོ་ནི་དཔོན་རྒྱུད་གོ་འབན་ཨི་

གཞིའི་རྩེ་ཡིན་པ་སྤྲ་ཆེན་ལ་གཙང་འབྲུལ་དུ་ཞུས། དཔོན་སྟོང་རྩེ་རི་ནི། སྤྲ་མ་ཞིག་གི་རྩེ་ཡིན་པ་དབྱར་གིས་སྤྲ་བཀོང་ནས་འབངས་སུ་བྱས། ས་རི་ནི་བོ་རྩེ་ཡིན་པ་ལ་སོག་རྒྱལ་གྱིས་སྤྲ་ཆེན་ལ་སྤུལ། ཡེ་ན་ནི། རྩུང་དཀོན་མཆོག་ལེགས་པས་སྤྲ་ཆེན་ལ་མགོ་བཏགས་ཞུས་ནས་སྤུལ། འཁོར་ལོ་མདོ། རག་ཆབ། འཛོམ་ཐོག་བཅས་གད་གཉེར་མགོ་བཏགས་ཞུས་ཁོངས་སུ་གཙང་འབྲུལ་ཞུས། ལྷགས་ར་དང་། རབ་བརྟན་ནི་ཨ་ཡུ་མདོ་མང་དང་། ཀམ་པ་རྩུང་པ་གཉིས་བཀྲམས་ཏེ་བཞན་དུ་བྱས། ཡིད་ལྱུང་བ་ནི། བོ་རིའི་འབྲོག་རྩེ་ལ་གྱུ་རྩི་བཞུན་འཛོམ་ཆོས་རྒྱལ་གྱིས་རྩེ་དགེར་ལེགས་གསལ་སྤུལ། ལྷ་རུ་དཔོན་ནི་འདི་ཕྱོགས་ནས་རྒྱ་མི་བདུན་པར་སོང་སྟེ་ཡིད་ལྱུང་དུ་ཆགས་པ་ལས་རིམ་གྱིས་མགོ་པར་བསྐྱོས་པའི་རྒྱུད་དང་། དེ་དག་ལས་འཕེལ་བའི་མི་རྒྱུད་རྣམས་ལ་ལྷ་སྟག་གཉིས་གྲགས་པ་ཡིན། ལྷགས་ར་ཆོ་ཆོ་ཆོ་ཆོ་པ་མགོན་པོ་ཟེར་བ་བཀྲམས་ཏེ་བདག་གིར་མཇུག་ཏེ། ཏོར་པོ་ཨ་གོ་སྤྲ་ཞ་ཟེར་བའི་རྩེ་ཡིན་ཆོད་སོགས་དེ་དག་གིས་མཆོན་མདོ་སྟོན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཡུས་ཅན་མཐའ་དག་སྤྲ་ཆེན་མཆོག་གིས། མཆོག་རུ་དགེ་བའི་ལས་དབང་གསེར་གྱི་འཁོར་ལོའི་སྟོབས་ཤུགས་གྱིས་ཆབ་འབངས་སུ་གྱུར་པ། ཤ་སྟག་ཡིན་འདུག་ཀྱང་རྒྱ་མཆོན་གོང་སྟོས་བཞིན་ཞིབ་རྒྱ་སྟོ་མ་ཤེས་པས། སྤྲ་རྒྱ་མཆོན་རྩུང་པོ་ཁྱེད་ཀྱི་ཕྱོད་འདྲ་བྱུང་ན་རིམ་གྱིས་སྤེལ་བར་སྟོ། །

ཞེས་སོགས་རྩེ་དགེའི་སྤྲ་ཆེན་བྱམས་པ་ཕུན་ཆོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། སྤྲ་མིང་འབྲུ་བྱི་རྒྱལ་པོའི་མངའ་ཁོངས་སུ་ཡོད་པའི། ས་རྩེ་རྣམས་རིམ་བཞིན་གྱིས་མངའ་འོག་རུ་བཅུག་སྟེ། སྤྲ་ཆོང་ནི་རྩེ་དགེའི་རྒྱལ་ཕན་ཅམ་ཞིག་རུ་གྱུར་ཡོད་པར་གསལ། དེ་ལྟར་རྩེ་དགེའི་སྤྲ་ཆེན་བྱམས་པ་ཕུན་ཆོགས་ཀྱིས་རྩེ་དགེའི་སྤྲ་ཆོང་བའི་རུས་ནི་ཏ་ལམ་སྤྱི་ལོ་1610-1660བར་ཅམ་ཡིན། རྩེ་དགེའི་ས་ཁོངས་རྒྱལ་བསྐྱེད་པའི་རུས་ནི་ཕལ་ཆེར། སྤྱི་ལོ་1630ལོ་ལས་མན་ཅམ་ན་འགོ་བརྩམས་ཡོད་པར་སྤྲ་སྐབས་དེར་བོད་སྤྲིད་གཞུང་གི་རུས་སྟོབས་ཏ་ཅང་ཞན་པའི་རུས་ཡིན་སྟེ། སྤྱི་ལོ་1580ལོ་ལས་མས་ཅམ་ན། རྩེ་གདོང་པོ་བྱང་དུ་ཕག་གྱུ་རྩེ་སྤྲིད་ཀྱི་དབང་ཤུགས་ཐམས་ཅད་ཉམས། དེ་ནས་སྤྱི་ལོ་1618ལོའི་བར་ཞིང་ཤག་པ་ཡབ་སྐུ་རྣམས་གྱིས་རིན་སྤངས་པ་དང་། འཐབ་ཅིང་གཙང་ཁུལ་ཕལ་ཆེར་བདག་རུ་བཟུང་། དབྱུས་གཙང་ས་ཁུལ་ཐམས་ཅད། དཔོན་ཁག་སོ་སོའི་དམག་འཁྲུགས་ཀྱིས་བོད་སྤྱིའི་སྤྲིད་དབང་དེ་མིང་ཅམ་ལས་མེད་པར་ཆགས་ཡོད། སྤྱི་ལོ་1618-1642ལོའི་བར་གཙང་པ་རྒྱལ་པོས་བོད་སྤྲིད་ལ་དབང་བསྐྱར་ཡང་། དབྱུས་སོག་གཉིས་ཀྱིས་

དངོས་སྒྲིག་ཅི་རིགས་ཀྱི་སྒྲིག་ས་པར་གྲོལ་རྒྱུ་མི་ཆད་པར་བཟོས་སྟབས། བོད་
ཡོངས་ལ་གཅིག་གྱུར་གྱིས། བརྒྱུད་བྱ་བྱུང་པའི་སྟོབས་ཤུགས་ཡོངས་སུ་རྒྱུགས་པ་
ཞིག་ཆགས་མ་ཐུབ། རུས་སྐབས་དེའི་རིང་ལ་སྡེ་དགའི་བླ་ཆེན་བྱམས་པ་ཐུན་
ཚོགས་གིས་སྡེ་དགའི་རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་སྟོབས་ཤུགས་ཀྱི་བརྒྱུད་ཆེན་པོ་ཞིག་བྱ་བྱུང་
པར་བྱུང་ཡོད། རྒྱ་ཡིག་དུ་བྲིས་པའི་《སྡེ་དགའི་རྒྱུས་དཔེ་ཐེར》ལས།

མིང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་མཁུག་ཆིང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་འགོ་ཙམ་ན་སྡེ་དགའི་བྲིས་རྒྱུད་
ཀྱི་སྟོབས་ཉིན་རེ་བཞིན་རྩེ་ཆེར་འཁེལ་ཏེ། ཟིལ་ཚུའི་བར་བརྒྱུད་ཀྱི་ཡུང་ཁྲག་རིང་
ལ་དོག་པོ་དེ་ཉིད་མི་རིང་བར་རྒྱ་བརྒྱུད་དེ། དེང་གི་སྡེ་དགའི་རྒྱུད་ཡོངས་དང་།
ཉེར་སྒྲིབ་ཀྱི་དཔལ་ཡུལ། འདན་ཁོག་ཁེར་ཤུལ། ཐང་ཤུག་བཅས་ཀྱི་ས་ཁོངས་
དབང་དུ་བྱས་པ་རེད། སྤྱི་ལོ་1746ལོར་སྟོབས་རུས་ཉག་རྩོད་གི་ཨ་སྡེ་ཡང་ཁོད་
ཡན་ཆད་སྡེ་དགའི་ཁོངས་སུ་བཅད་པ་རེད། སྐབས་དེར་སྡེ་དགའི་བྲིས་རྒྱུད་
གིས་དོན་དངོས་དབང་བརྒྱུད་བྱ་བའི་ཡུལ་དེ་དེང་རུས་ཀྱི་སེར་ཤུལ་དང་། སྡེ་
དགའི་དཔལ་ཡུལ། བོད་རྒྱུངས་ཀྱི་འཛོམས་འཛོམས་ཡོངས་དང་། སོ་འཛོམས་
མཚོ་སྒོན་ཡུལ་ཤུལ་གྱི་ས་སྡེ་ཁག་གཅིག་བཅས་ཚུད་ཡོད། ཅིས་དང་། ཡང་ཆིང་
རྒྱལ་རབས་ཀྱི་ཅ་ཆིང་གི་ལོའི་སྐབས་སུ་བྲིས་པའི་《སི་ཁོན་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་》ལས།

སྡེ་དགའི་མངའ་ཁོངས་དེ་ཤར་ཉག་རྩོད་ལྷགས་མདུད་ཡན་གྱི་ཁྱི་བཞི་བརྒྱ་
ལ་བཅུའི་བར་དང་། སྟོ་ཆབ་མདོའི་བར་ཁྱི་སྟུམ་བརྒྱ་ལ་བཅུ་ཚུན་ཆད། ལུབ་
རི་བོ་ཆེའི་ལ་མདོ་མན་གྱི་ཁྱི་ཉིས་བརྒྱ་བརྒྱད་ཅུའི་བར་། བྱང་སྤྱིང་ཆོང་གི་བར་
ཁྱི་སྟུམ་བརྒྱ་དང་བཅུ་ཚུན་ཆད་དོ། ཅིས་སོ། ཡང་། 《ཀྱོ་ཨེར་ལྷུང་གི་སི་ཁོན་
མཐའ་ཁྲལ་གྱི་སྟན་ལུ》ལས། སྡེ་དགའི་ས་ཁོངས་ནི་ཉ་ཅང་རྒྱ་ཆེ་བ་སྟེ། བྱང་
སྟོགས་ཀྱི་མཐའ་མཚམས་དེ་མཚོ་སྒོན་དང་འབྲེལ་ཞིང་། ཤར་གྱི་ས་མཚམས་
དཀར་མཛེས་རྩོད་པ་ཆེའི་བར་དང་། སྟོའི་ས་མཚམས་འབའ་ཉུག་པ་ལ་ཡན་ཆད།
ལུབ་གྱི་ས་མཚམས་དེ་ཆབ་མདོའི་ཅོ་གཞུང་ལ་ཚུན་ཆད་རེད་འདུག །དེ་ཡང་སྡེ་

① སྤྱི་ལོ་1796-1821

དགོ་དང་། དཔལ་ཕྱལ། འདན་ཁོག་མེར་ཤུལ། ཐང་ཕྱག་བཅས་རྫོང་སྒོ་ལྷའི་
 ཁོངས་ཀྱི་རྒྱ་ཁྱོན་དེ་རྒྱུ་བཅུ་བརྒྱུན་དང་རྫོང་ཕྱག་བརྒྱུན་ཉིས་བརྒྱ་བརྒྱད་ཅུ་
 གཉིས་ཡོད་ཅིང་། རྩེ་དགོའི་རྒྱལ་པོ་རང་གིས་“གནམ་རྩེ་དགོས་རྩེ་དགོ་ཞེས་
 ས་ཁོངས་ཆེ་བ་རབ་བཏགས་བྱེད་ཅིང་། རང་གིས་རང་ལ་རྩེ་དགོ་རྒྱལ་པོ་ཞེས་
 འཕོད་པ་དང་། རྩེ་རུད་བྱི་བརྒྱུན་ཡོད་པར་བཤད། ཁེས་སོགས་རྩེ་དགོའི་མངའ་
 ཁོངས་ཀྱི་འབྲེལ་བཤད་མང་པོ་ཡོད་འདུག སྤྱི་རྩེ་དགོའི་མངའ་ཁོངས་འདིར་
 འཛིན་རྫོང་གི་ཐད་ནས་རྩེ་དང་འབྲོག་རྩེ་གཉིས་སུ་དབྱེ་ཞིང་། རྩེ་དཔལ་
 སྤུལ་འཛིགས་མེད་ཆོས་ཀྱི་དབང་པོས་མཛད་པའི་《ཆོས་འབྱུང་འབེལ་གཏམ་》
 ལས། རྩེ་མདོ་ཁམས་སྐྱང་རྒྱག་པལ་མོ་ཆེ་བ། རྩོབས་ལྡན་རྩེ་དགོ་རྒྱལ་པོའི་
 ཆབ་འོག་རུ་འདུ་བའི། རྩེ་རྩེ་རྫོང་ཁག་ཉེར་ལྔ། བྱང་རྩེ་རྩེ་རྩེ་གཉིས་ཞེས་པའི་
 ཞེས་པ་ལ་སོགས་སྤྱི་ལོ་1847ལོའི་གོང་རུ་བྱིས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ནང་རུ་རྫོང་ཁག་ཉེར་
 ལྔ་གསུངས་ཡོད་པ་དེ། སྤྱི་ལོའི་རུས་རབས་བརྒྱ་དྲུག་པའི་རུས་མཚུག་ཅམ་བྱིས་
 པའི་རྩེ་དགོའི་མངའ་ཁོངས་ཀྱི་ས་ཁྲའི་ནང་རུ་རྩེ་དགོའི་རྩེ་རྫོང་ཁག་སུམ་ཅུ་
 ཐམས་པ་འཕེལ་འདུག འོན་ཀྱང་འདི་ནི་རྩེ་རྫོང་སྒོ་འགའ་ཞིག་གི་མངའ་ཁོངས་རྒྱུང་
 རུ་བཏང་བ་ལས་རྩེ་དགོའི་ས་ཁོངས་རྒྱ་བསྐྱེད་པ་མིན་པར་སེམས་ཏེ། དཔེར་ན།
 འདན་ཁོག་པར་རྒྱུར་རི་གཉིས་རྫོང་གཉིས་སུ་བཞགས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དཔོན་
 རྩེད་པར་རྒྱུར་རི་རྫོང་གཉིས། བཀར་མདོ་པར་རྒྱུར་རི་རྫོང་གཉིས་བཅས་ཕྱིས་
 ཡོད་པས་ཤེས་སོ། རྒྱལ་སྤྱུག་དམ་བཟང་པོས། རྩེ་དགོ་རྒྱལ་པོའི་མངའ་ཁོངས་དེ།
 འབྲོག་རྩེ་སྒོ་ཅན་གྱི་རྫོང་ཁག་ཉེར་དང་། རྩེ་ཤིང་སྒོ་ཅན་གྱི་རྫོང་ཁག་ཉེར་ལྔ་
 ཞེས་རྒྱན་པོ་དག་གི་དག་རྒྱུན་རུ་བཤད་སྟེ་ལོ་ཡོད།

གསུམ། ཐམ་སྤྱིང་ཆང་དང་རྩེ་དགོ་སོ་སོར་གྱེས་རུལ།

རྩེ་དགོའི་མངའ་ཁོངས་ནི་གོང་གསལ་ལྟར་སྤྱི་ལོ་1640 ལོ་ལས་མས་ཅམ་ལ་སྤྱི་
 ཆེན་བྱམས་པ་ཕུན་ཆོགས་ཀྱིས་མངའ་ཁོངས་རྒྱ་བསྐྱེད་པ་ནས་བཟུང་སྤྱི་ལོ་1959

① ཏ་ལམ་སྤྱི་ལོ་གྲ་བཞི་མ་44320ཅམ་ཡོད།

ལོའི་བར་དུ། འབྲི་རྒྱའི་ཤར་རྩལ་གཉིས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་སྤྱི་ལེ་གྲུ་བཞི་མ་44.320ལྷག་
 ཅམ་ལ་དབང་བསྐྱར་བྱས་ཡོད་པ་རེད། སྤྱིང་ཚང་རྒྱལ་པོའི་མངའ་ཁོངས་ནི།
 ཟླ་དག་སྤྱི་ཆེན་བྱམས་པ་ལུན་ཆོགས་ཀྱིས་སྤྱིང་གི་མངའ་ཁོངས་པལ་ཆེར་དབང་
 བསྐྱར་བྱས་ནས་སྤྱི་ལོ་1959ལོའི་བར་སྤྱིང་ཚང་རྒྱལ་པོའི་མངའ་ཁོངས་དེ་ཉ་ལམ་
 དེང་དུས་ཀྱི་ཨ་ཡུག་རྒྱས་དང་། དཔེན་ཐོག་རྒྱས་གཉིས་ཀྱི་མངའ་ཁོངས་ལས་ལྷག་
 ཅམ་ཞིག་བཟུང་ཡོད་པར་རྒྱ་ཁྱོན་སྤྱི་ལེ་གྲུ་བཞི་མ་2668.63 ལྷག་ཅམ་ཞིག་ཡོད་
 པ་རེད། སྤྱིང་ཚང་གི་རྒྱལ་རབས་སྒོར་ལ་བསྐྱངས་སྒོལ་མི་འདྲ་བ་འགའ་ཞིག་
 འདུག་ཀྱང་འདིར་ཟླ་དགའི་《འབུམ་དཀར་ཆག་》དང་། བཟ་ཤིས་ཆོ་རིང་གིས་
 དབྱད་ཚུམ་《སྤྱིང་ཚང་རྒྱལ་རབས་སྤྱིང་བཟུས་སྒོན་འགྲོའི་ལམ་སྒོན་》ནང་ལུང་
 སྤངས་པའི། སྤྱིང་གི་རྒྱལ་རབས་མདོར་བཟུས་རབ་སྒྲན་དུང་གི་སྤྱི་དབྱངས་ཀྱི་
 ནང་དོན་ལྟར་ན། མི་རབས་དང་པོ། སྤྱིང་ཆོས་ལ་འཕེན། འདི་ནི་གཉན་བཟུང་
 ཤ་མིག་མཁམ། གཉན་མོ་རག་དཀར་ཨ་མཆོའི་སྲས་ཡིན་པར་བཤད། དེ་ནས་
 རྒྱལ་རབས་མོ་བདུན་མཆམས་སུ་སྤྱིང་ཆོས་འཕེན་ནག་པོ་འབྱུངས། དེ་ལ་གསེར་
 བཟུང། འོམ་བཟུང། སྤྱིང་བཟུང་གསུམ་ཁབ་དུ་བཞེས་པ་ལས་གསེར་བཟུང་ལ་
 སྲས་ལྷ་ཡག་དར་དཀར་འབྱུངས། འོམ་བཟུང་ལ་སྲས་བྱི་སྤྱིང་དཔའ་རྒྱལ་འབྱུངས།
 སྤྱིང་བཟུང་ལ་སྲས་དག་རྒྱལ་འབུམ་མི་རྣམས་འབྱུངས། དེ་དག་གི་བརྒྱུད་པ་ལ་
 སྤྱིང་ཆེ་འབྲིང་རྒྱུང་གསུམ་དུ་གྲགས་པ་ཡིན། དེ་ཡང་ཆེ་བརྒྱུད་གསེར་པ་མཆེད་
 བརྒྱད། འབྲིང་རྒྱུད་འོམ་བཟུང་དུག རྒྱུང་རྒྱུད་ལྷ་སྤྱིང་ཟླ་པའི་རྒྱུང་
 རྒྱུད་འབུམ་མིའི་སྲས་སུ་ཐོག་ལ་འབུམ། དེའི་སྲས་ཆོས་ལྷ་འབུམ། དེ་ལ་རྩང་
 བཟུང་དང་། སྤྱི་བཟུང། རྒྱ་བཟུང་གསུམ་ཁབ་དུ་བཟུས་པས་རྩང་བཟུང་ལ་སྤྱི་
 དཔོན་དང་། རྒྱ་བཟུང་ལ་ཁེང་སྒོན། སྤྱི་བཟུང་ལ་གཡལ་རྒྱལ་འབུམ་རྣམས་
 འབྱུངས་ཞིང་། དེ་ལ་ཁེང་སྒོན་གྱིས་རྒྱ་བཟུང་དང་། རྩང་བཟུང། འཕོག་བཟུང་
 གསུམ་ཁབ་དུ་བཞེས་པ་ལ་རྒྱ་བཟུང་ལ་སྲས་རྒྱ་ཆོ་ཞལ་དཀར་དང་། རྩང་བཟུང་
 ལ་སྲས་རྩང་ཆོ་དམར་ལེ། འཕོག་བཟུང་ལ་སྤྱིང་གི་སར་ནོར་བུ་དག་འདུལ་
 རྣམས་འབྱུངས། དེ་དག་གི་སྐབས་སུ་གནམ་ལ་ཉི་ཟླ་སྐར་གསུམ། ས་ལ་སེང་

སྒོན་ཏུ་གསུམ་ཞེས་གྲགས་པའི་ཡ་གྲུལ། འབྲུམ་པའི་རྒྱ་ཆ་ཞལ་དཀར་དེས་རག་
བཟའ་ཁབ་ཏུ་བཞེས་པའི་སྲས་སུ་ལྷ་སྲས་དག་ལྷ་ཅེ་རྒྱལ་འབྲུངས། ཞེས་ལྷ་སྲས་
དག་ལྷ་ཅེ་རྒྱལ་དེ་སྤྱིང་གི་རྒྱལ་རབས་44པར་བགྱངས་འདུག་ཀྱང་། འོན་ཏུ་སྤྱིང་
ཆོས་ལ་འཕེན་མི་རབས་དང་པོ་དང་། དེ་ནས་ཆོས་འཕེན་ནག་པོ་མི་རབས་སོ་
བརྒྱད་པ་ཞེས་བགྱངས་པ་ལྟར་ཡིན་འདུག་པ་ལས། འོན་དངོས་ཆོས་འཕེན་ནག་
པོ་མི་རབས་གཉིས་པར་བགྱངས་ན་སྤྱིང་གི་སར་དེ་སྤྱིང་ཆོང་གི་མི་རབས་བརྒྱན་
པ་དང་། ལྷ་སྲས་དག་ལྷ་ཅེ་རྒྱལ་དེ་མི་རབས་བརྒྱད་ལས་ཕྱིན་མི་འདུག །
དེ་ལྟར་ལྷ་སྲས་དག་ལྷ་ཅེ་རྒྱལ་དེ་རྒྱལ་རབས་ཞེ་བཞི་པ་བཅིས་པ་ནས་དེང་རུས་
གི་སྤྱིང་ཆོང་རྒྱལ་སྲས་འདི། རྒྱལ་རབས་65པར་ཞེས་བགྱངས་སྟེ་འདུག་ཀྱང་།
འོན་ཏུ་ལྷ་སྲས་དག་ལྷ་ཅེ་རྒྱལ་དེ་མི་རབས་བརྒྱད་པ་ལྟར་ན། དེང་རུས་ཀྱི་སྤྱིང་
ཆོང་རྒྱལ་སྲས་འདི་མི་རབས་29པ་ཡིན་འདུག །

ས་བཅད་གཉིས་པ། རྩེ་དགོའི་རང་བྱུང་ཁོར་ཡུག་གི་བྱུང་ཆོས།

རྩེ་དགོའི་ཡུལ་གྱི་གནས་ཡུལ་ནི་བོད་གངས་ཅན་ལྗོངས་ཀྱི་ཤར་ཕྱགས་འབྲི་ཆུའི་
ཤར་རུབ་གཉིས་སུ་གནས་ཡོད། གཙོ་བོ་རོང་འབྲོག་གི་ས་ཁུལ་གཉིས་སུ་དབྱེ་
ཆོག་ཅིང་གནས་སྤངས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན་ལྟ་རོང་དང་། བྱང་འབྲོག་ཅིས་དབྱེ་
ཆོག་ ཡུལ་འདིར་རྒྱ་མཚོའི་ངོས་ལས་མི་ཁྲི་5,000ཡན་ཆད་ཅན་གངས་རི་དང་།
རྩ་རི་མཐོན་པོ་གྲགས་ཅན་མང་པོ་ཡོད་པ་ནི། ཆ་བའི་རྩོ་རྩེ་དྲིལ་དཀར། འབྲུ་
གཉན་ལྗོང་། ཁྲོ་ཐུལ་ཁྲོམ། རྩོ་རྒྱལ་ལུ་ནེ། རོང་མའི་ང་འདྲ་སྟགས་ཡོད་པ་
དང་། རྩ་ལྗོང་དང་རྩ་ཐན་མང་པོ་དུ་བ་བྲེས་པ་ལྟ་བུའི་འབབ་པའི་ནང་ལས་འབྲི་
ཆུ་དང་། རྩ་ཆུ་གཉིས་ནི་རྩེ་དགོའི་པོ་བྱང་གི་མདུན་རྒྱབ་ཀྱི་ལྷགས་རི་ལྟར་བསྐྱོར་
ནས་འབབ་ཅིང་ཡོད་པ་རེད། ཡུལ་འདིའི་རྒྱ་ཁྲོན་ཕྱིད་ཅམ་དེ་གདོད་མའི་ནགས་
ལྗོང་ཆེན་པོས་ཁྲབ་ཡོད་པའི་ནང་ཐང་ཤིང་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་ཤུག་པ། བེ་ཤིང་།
ཆ་རྩ། ལྷབ་པ། འབྲིས་པ་སྟགས་ཤིང་རིགས་ཏ་ཅང་མང་པོ་ཡོད་པ་དང་། རྩ་
རི་དང་བྲག་རི་ཐམས་ཅད་ལ་གསེར་དང་། དརུལ། ཟངས། ལྷགས་ལ་སྟགས་
པའི་གཏོར་ཁ་རིགས་འབེལ་པོ་ཡོད་པ་རེད། ལྷག་པར་དུ་རྩེ་དགོའི་རོང་འབྲོག་

གཉིས་ཀྱི་ས་ཁུལ་དུ། བོད་ཀྱི་གསེ་རིག་གཞུང་དུ་བཞུག་པའི་ཚུ་ཤིང་གི་སྒྲན་རྩས་
 སལ་ཆེར་སྐྱེས་ཡོད་པས། དུལ་འདིར་གནའ་ནས་ད་བར་སྒྲན་ལས་དར་བྱབ་ཆེན་
 སོ་བྱུང་ཡོད། རྫོང་སྒྲན་དང་། རྫོང་སྒྲན། ས་སྒྲན་ནམས་ལས་ཅིང་ཞི་དང་། འབྲུག་
 རུས། རྫོང་རོས། ལུ་ཟེ། སྤུང་ཆུ། སྤུང་ཆུ་སོགས་ཡུལ་འདི་རང་ནས་ཐོན་ཅིང་
 ཡོད་པ་དང་། རི་རྒྱས་ཀྱི་སྒྲན་རྩས་ཙུ་ཆེ་ཤོས་སྤྱི་ཅི་དང་། རོམ་མཁྱིས་སོགས་
 ཀྱི་ཐོན་ཁུངས་གཙོ་བོ་ཞིག་ཡིན། ལྷག་པར་དུ་དབྱར་ཙུ་དགུན་འབུ་དང་། ལྷུའལ་
 མེ་རྟོག་སོགས་བོད་ཡུལ་གཞན་ན་དཀོན་པའི་སྒྲན་རྩས་ཙུ་ཆེན་མང་སོ་ཞིག་ཡུལ་
 འདི་ནས་ཐོན་ཞིང་ཡོད་པ་རེད། །

གཅིག །འབྲོག་ཁུལ་གྱི་ཐོན་ཁུངས་དང་ལག་ཅུལ།

སྤྱི་དགའི་བྱང་འབྲོག་གི་ས་ཁད་མཐོ་ཤོས་དེ་བྱང་སྤྱི་ལྷ་ཆུ་ཁག་ལྟ་དང་། རྫོང་
 རྫོང་གི་འབྲོག་ཁག་ལྟ་ཞེས་ཟེར་ཞིང་། འབྲོག་ཁུལ་དེ་དག་གི་ས་ཁད་ཉ་ཅང་མཐོ་
 ལ་ཡུལ་མིའི་སྤྱོད་གནས་སལ་ཆེར། ཆ་སྒྲིམས་རྒྱ་མཚོའི་རོས་ལས་མཐོ་ཆད་མི་ཁྲི་
 4,000ཡན་ཆད་ལ་སྤྱོད་ཤིང་ཡོད་པ་རེད་ལ། དུལ་དེར་འཆོ་སྤྱོད་བྱས་པའི་
 འབངས་མི་ནམས་ཀྱི་འཆོ་བ་གཙོ་བོ་འབྲོག་ལས་ལ་བརྟེན་ཡོད་པ་དང་། བཟའ་
 བུང་གི་ཡོང་སྒོ་སལ་ཆེར་སྤྱུག་སྒྲིག་དང་། ར་ལུག་བཅས་ལ་བརྟེན་ནས་བསྐྱབ་
 དགོས་པ་དང་། འགྲིམ་འགྲུལ་གྱི་ཡོ་བྱད་གཙོ་བོ་རྟ་དང་། གཡག་ལ་བརྟེན་ནས་
 གནས་ཡོད་པ་རེད། འབྲོག་པ་དུད་ཆོང་རེ་ལ་སལ་ཆེར་མི་གྲངས་དུག་བདུན་
 ཡས་མས་ཅིམ་ཡོད་ལ། བཟའ་མི་མང་ཤོས་ལ་མི་བརྒྱ་ལྷག་ཅིམ་ཡོད་པ་དང་།
 ཁུང་མཐའ་ཡང་མི་བཞི་རེ་ཡོད་པ་རེད། དུད་མེད་ནམས་ཀྱི་གཙོ་བོ་བྲིམ་ལས་
 དང་། སེམས་ཅན་འཆོ་སྤྱོད་དང་། འོ་མ་བཞོ་སྤྱུག་གི་ལས་ཀ་བྱེད་ཅིང་ཡོད་པ་
 དང་། སྐྱེས་པ་ནམས་ཀྱིས་བྱས་བཞོད་ཆོང་ལས་དང་། ཁལ་བཀལ། སྤྱ་གཏོག་། ཀོ་
 བ་མཉེ་བ། རེ་བ་འཐག་པ། སྤྱ་འཆོམས་པ། སྤྱིང་པ་སྤྱིང་བ་སོགས་འཆོ་བའི་ཡོ་
 བྱད་སལ་ཆེར་བསྐྱབ་རྒྱའི་ལས་འགན་སྐྱབ་ཅིང་ཡོད་པ་རེད། སྤྱ་གུ་བྱ་མང་སོ་
 ཡོད་ན། སོ་སོའི་འདོད་མོས་ལྟར་དགོན་པའི་ནང་དུ་བཏང་ནས་གྲུ་པ་བྱེད་ཅིང་
 ཡོད། གནའ་རུས་སུ་འབྲོག་པའི་ས་ཁུལ་དུ་འབྲུ་རིགས་ཉ་ཅང་དཀོན་སོ་ཡིན་

སྟབས། དབྱར་དུས་སུ་ཆན་པོའི་རིགས་མ་གཏོགས་པལ་ཆེར་ལ་རྩམ་པ་བཟའ་རྒྱ་
 དགོན་པོ་ཡིད། གོ་དང་འབྲས་དེ་ལས་དགོན་པ་སྟེ་པལ་ཆེར་ལོ་གསར་སྐབས་
 བཟའ་བདུང་རྒྱས་སྒྲིས་བྱ་སྐབས་མ་གཏོགས་ཟེ་ཡས་ཡིད་མ་རེད། དབྱར་དུས་
 གཞོན་ནུའི་ཆོའི་བཟའ་བདུང་པལ་ཆེར་དེ་ཞོ་དང་། འོ་མ། མར་དང་འཕྱར་བ་
 བསྐྱེས་ནས་བསྟོལ་བ་ཅིག་ལ་སྐྱར་མཐུད་དང་། འབྲུ་སྟོག་ཡང་ཟེར་ཞིག་ཡིད་པ་
 དེ་དག་རྒྱན་ཟས་གཙོ་བོ་ཞིག་ཡིན། སྟོན་འགོ་ནས་ལྷག་དང་། གཡག་སྟགས་
 བཤས་ལས་འགོ་ཚུགས་རྩིས་ཉིན་ལྟར་ཤ་བཟའ་རྒྱ་ཡིད་པ་རེད། དབྱར་དུས་ཤ་
 དང་། དབྱར་དུས་ཉར་ཆགས་བྱས་པའི་མར་དང་། འབྲུ་ར། ཞིང་པའི་ས་ཁུལ་
 རས་ཉོ་སྐྱབ་བྱས་པའི་འབྲུ་རིགས་བཅས་ཡིད་སྟབས། གཞོན་ནུ་ཆོ་ལའང་ཉིན་རེ་
 རྩམ་པ་ཐེངས་རེ་བཟའ་ཡས་ཡིད་པ་རེད། ད་རུང་རོང་པའི་ས་ཁུལ་ནས་ཉོ་སྐྱབ་
 བྱས་པའི་ཡུང་སྐམ་པོ་བྱས་ཤིག་ཡིད་པ་དེའི་མིང་ལ་ཆོ་ལེ་ཟེར། དེའི་ནང་དུ་ཤ་
 དང་ཆོལ་རུང་ཟད་འདེབས་ནས་བྲག་པ་བཀོལ་ཅིང་། དགོང་མོའི་བཟའ་བདུང་
 གཙོ་བོ་ཞིག་ཡིན། གཞན་ཡང་དབྱར་ལྟས་ནང་དུ་རང་རང་གིས་བཏབ་པའི་
 ཡུང་རུང་ཟད་ཡིད་པ་དེ་ཡང་ཁག་གཅིག་སེམས་ཅན་གསོ་ཆས་བྱེད་ཅིང་ཡིད་པ་
 དང་། ཡུང་གསར་པ་སྐྱས་ལོགས་དེ་དག་ཡང་དགོང་ཟས་ཀྱི་ཆེད་དུ་སྐྱར་པ་
 བཀོལ་ཆོག་ཅིང་དེའི་མིང་ལ་ཀ་རྩལ་ཟེར། རྩེ་དགེའི་འཁྲོག་པའི་ས་ཁུལ་གྱི་ཐོན་
 རྩིས་གཙོ་བོ་ལྷག་སྟགས། ར་སྟགས། གཡག་གོ། སྤྱིང་པ། བལ་བསྟན། སྤྱར།
 རེ་བ། བལ། འཁེ་ལྷ། ཅིང་པ། སྟགས་སྟག་ཆ་སྟག་སྟོ་བ། སྟེ། ཀོ་ཏ། ཐག་པ།
 ཐི་ག། ཤ། ཁར། འཕྱར་བ། འོ་མ། དར་བ། ཞོ། མཐུད། སྟགས་ཡིད་པ་རེད།
 གཞན་ཡང་འཁྲོག་པའི་སྐྱར་མིན་གྱི་ལག་རྩལ་ཞིག་ལ་སྐྱད་པ་ལྟས་མའི་ཐོན་རྩིས་
 འགའ་ཞིག་ཡིད་པར་རྒྱ་མིག་དགྲ་བསྐྱིགས་དང་། མདུད་པ་དགྲ་བསྐྱིགས། ཟེལ་
 མོ་སྦང་ལྟས། ཁ་ཞིབ་མ་སྟགས་ལྟས་པའི་ལག་རྩལ་མང་པོ་ཡིད་པ་རེད། དེ་
 དག་གཙོ་བོ་ལྱར་རྩོ་བཟོ་ཡས་དང་། རྩ་མཐུར་དང་། རྩའི་སྟེ་ཐག་སྟགས་བཟོ་
 ཆོག་། དེ་ལས་མདུད་པ་དགྲ་སྐྱིག་ནི་རྩའི་སྟེ་ཐག་དང་། རྩན་ཆའི་རིགས་ཁོན་
 ཡིན། རྩ་མིག་དགྲ་སྐྱིག་ནི་ལྱར་རྩོ་དང་། རྩའི་མཐུར་མདའ་སྟགས་བྱ་ཆོག་ཐོན་

རྒྱུ་འབྱུང་ཁུངས་སྐྱོར་ལ་མཐོ་སྐྱོར་ས་ཁུལ་ཁོ་ན་ལས་མེད་པའི་སྐྱོན་རྒྱུ་རྒྱུ་མི་འདྲ་
 བ་སྒྲ་ཚོགས་ཏེ། དཔེར་ན། དབྱར་རྩ་དཔུན་འབྱུང་དང་། སྒོ་ལོ། བོང་དཀར།
 ཉོང་ལེན། ལྷུ་ལྷ། རྩ་ཡུང་། བེས་མོག། ལྷག་ཤ། གང་ག་རྒྱུང་། གཡའ་གྱི།
 གངས་ལྷ་མེ་ཏོག། གཟུང་དུག་ནག་པོ་ལ་སོགས་པ་འཛམ་གླིང་ན་དཀོན་པའི་རྩ་
 སྐྱོན་རིགས་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད། གཞན་ཡང་འཛམ་གླིང་ན་དཀོན་པའི་ཤ་
 མོང་རིགས་གཉིས་སྟེ་ཁིང་ཡོད་པ་སྟེ་སྤང་ཤ་སེར་པོ་ཞིག་དང་། དཀར་པོ་ཡུལ་
 སྤང་དུ། ལྷ་ལྷག་ཟེར་བ་དེ་གཉིས་པལ་ཆེར་མི་ཁྲི་4,000ཡན་ཆད་གྱི་སྤང་རོས་སྟེ་
 སྟེ་ཁིང་སྟེ་ཡོད་པ་རེད། དེ་ལས་ལྷ་ལྷག་ནི་ཤ་མོང་གཞན་ལས་སྟེ་ཆད་ཉུང་ཁིང་།
 སྟེ་དུས་ཀྱང་དབྱར་ཉི་ཤོག་སྐབས་ཀྱི་བདུན་པལ་གཉིས་ལྷག་ཙམ་ལས་མེད་པ་དེ་
 སྟོ་བ་ཉ་ཅང་ཞིམ་པ་དང་། ལུས་བརྩུད་ཤ་མོང་གི་རིགས་གཞན་ལས་ཆེ་བ་ཅིག་
 ཡོད་པ་རེད། གཞན་ཡང་འབྲི་རྒྱའི་ལུས་བརྩུད་གྱི་ཕྱི་འཕྲོག་སྟེ་པའི་ནང་དུ་རང་
 བྱུང་གི་ཚ་མཚོ་ཡོད་སྟབས། ཁོ་ཚོས་འདྲོམ་རེ་མདྲོའི་ཚ་མཚོ་ནས་ཐོན་པའི་ཚ་
 དམར་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་དག་འབྲི་རྒྱའི་ཤར་བརྩུད་པའི་སྟོགས་སྟེ། ཆོང་འགེམས་
 བྱེད་སྒོལ་འདུག །

འཕྲོག་པའི་ས་ཁུལ་དུ་ད་རུང་རང་བྱུང་གི་སྒོ་ཚལ་རིགས་མི་འདྲ་བ་ཁ་ཤས་སྟེ་
 ཁིང་ཡོད་པ་ནི། རུ་པ་དང་། ཆ་ལ། སྐྱོག་པ་གསེར་མགོ། བོ་སྟོང་། ཟ། ཁམ་
 སུག་སོགས་སྟེ་ཁིང་ཡོད་པ་རེད། འོན་ཀྱང་འཕྲོག་པ་ནམས་རུ་པ་མ་གཏོགས་སྒོ་
 ཚལ་གཞན་ཟ་ཡས་ལ་དགའ་པོ་ཞི་དུག་ཡོད་པ་མ་རེད། རོང་མ་འཕྲོག་གི་མི་
 རྒྱལ་སྒོ་ཚལ་དེ་དག་ལ་དགའ་པོ་བྱེད་ཅིང་ཡོད་པ་རེད། སྟེ་བཏང་འཕྲོག་པ་
 རྒྱལ་སྒོ་ཚལ་ཟ་ཡས་ཉ་ཅང་ཉུང་དུ་རེད། པལ་ཆེར་ལོ་རེ་ལ་སྒོ་ཚལ་ཐེངས་
 བཞི་ལྷ་ཙམ་ལས་ཟ་རྒྱའི་སྐབས་ཡོད་པ་མ་རེད། སྒོ་ཚལ་དེ་དག་སྟེ་བའི་དུས་
 ཆོད་ཀྱང་ཉ་ཅང་ཐུང་ཐུང་རེད། དབྱར་ཉི་ཤོག་གི་སྟོན་གྱི་བདུན་པལ་གཅིག་
 སྐྱོར་ནས་རུ་པ་འབྱུ་སྟུག་བྱེད་ཆོག་ཅིང་། དེ་ནས་ལྷ་བ་གཅིག་ལྷག་ཙམ་སོང་
 རྒྱུ་རུ་པ་ཤས་ནས་བཟའ་ཆས་མི་ལོ་པར་གྱུར་ཆར་པ་རེད། དེ་བཞིན་དུ་ཁམ་
 སུག་དང་། བོ་སྟོང་སོགས་ཀྱང་ཟ་ཆོག་པའི་དུས་དེ་དབྱིད་དུས་ལྷ་བ་གཅིག་ཡས་

མས་ཅམ་ལས་ཡོད་བ་མ་རེད། སྒྲིག་པ་གསེར་མགོ་བཟའ་དུས་དེ་དབྱར་རྩ་
 དགུན་འབྲུ་བཞོ་སྐབས་དང་། དུས་མཉམ་པར་བརྟན་ཕྱག་གཉིས་གསུམ་གྱི་དུས་
 ཚོད་ལས་ཡོད་བ་མ་རེད། འབྲོག་སྡེ་དེ་དག་གི་རྩ་ཐང་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་ཁྱི་ལ་སྤྱི་ལེ་
 100སྟོར་ཅམ་ཡོད་པ་རྩ་པའི་ཉིན་ལམ་རེས་ཀྱང་མི་སྤྱིབས་པའི་བར་ཐག་ཡོད་པ་
 དེ་ནི་འབྲོག་པའི་སྤྱགས་ལྷག་འཆོ་སྦྱང་བྱེད་སའི་རྩ་ས་གཙོ་བོ་ཡིན། ས་གནས་ཁ་
 ཤས་ལ་རྩ་ཐང་དང་རི་ཕན་འདྲེས་མར་མང་པོར་སྤེལ་ནི་དང་། སྤྱ་ཅུ། སྤང་མ།
 ཉ་བྱེད་སོགས་ཤིང་ཕན་སྤྱ་ཆོགས་སྤྱིས་ཡོད་པ་ས་ཆ་དེ་དག་ནི་དགུན་དུས་ཁ་བ་
 བབས་ཆེ་འབྲོག་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་རྩ་ས་གཙོ་བོ་ཡིན། སྤྱིར་འབྲོག་ས་དེ་དག་ས་
 ཁད་མཐོ་བ་རྒྱ་མཚོའི་ངོས་ལས་མི་ཁྱི་4.000ཡས་མས་ཅམ་ཡིན་ཀྱང་། རྩ་རིགས་
 ཉ་ཅང་འབྲུག་པོ་སྤྱི་ཞིང་། དབྱར་དུས་སྤྱི་རྩ་སྤྱི་བོང་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་རྩ་ཐང་ཐོག་དུ་ར་
 ལྷག་རྩམས་ཁྱི་ན་མཐོང་དཀའ་བ་དེ་འདྲ་རྩ་སྤྱི་བྱང་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་རེད།

འབྲོག་པའི་ས་ཁུལ་དུ་ཡུལ་གཞན་ན་དཀོན་པའི་རི་དྲགས་དང་གཅན་གཟན་
 མང་པོ་ཡོད་པ་རེད། དཔེར་ན། རི་དྲགས་རིགས་གནའ་བ་དང་། རྩོ་བ། ལྷ་བ་
 དང་། ལ། སྤེ། གུམ་པ། སྤྱི་བ་ལ་སོགས་པ་རྩམས་དང་། གཅན་གཟན་རིགས་
 ལ་སྤྱང་ཁྱ། འཕར་བ། བྱང་བྱེད་སོགས་ཡོད་པ་རེད། བྱ་རིགས་ལ་གོང་མོ། གོ་
 བོ་དང་། བྱ་ཚོད། སྤྱག་པོ་རོག་སོགས་ཡོད་པ་རེད། གཞན་ཡང་འོ་ར་སྤྱགས་
 སྤྱང་མཁན་ལ་ཁྱི་ཆེན་པོའི་རིགས་ཤིག་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཁྱི་འབྲུག་ཚོད་ཟེར། ཁྱི་དེའི་
 རིགས་ལ་རུས་ཤུགས་ཆེན་པོ་དང་། བདག་པོ་ལ་སྤྱང་སྦྱོབ་བྱེད་རྒྱུའི་སེམས་ཤུགས་
 ཉ་ཅང་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་རེད། སྤྱི་བྱང་འབྲོག་པ་མི་ཚང་རེ་ལ་ཁྱི་འབྲུག་ཚོད་རེ་
 དང་། སྤྱི་སྤྱགས་མང་པོ་ཡོད་པའི་དུད་ཚང་ཁག་གིས་ཁྱི་དེ་འདྲ་གཉིས་སམ་
 གསུམ་རེ་གསེ་མཁན་ཀྱང་ཡོད་པ་རེད། དེར་དུས་སྡེ་དགེའི་ཡུལ་དུ་ཁྱི་ཆེན་འདིའི་
 རིགས་རྩམས་ཉ་ལམ་མཐོང་རྒྱ་མེད་པར་ཆགས་ཆར་པ་རེད། གང་ཞེ་ན།
 དམངས་གཙོ་བོས་བསྐྱར་སྐབས་སུ་མཉམ་ལས་ཁང་བཙུགས་པ་དང་། སྤྱགས་
 རོག་ཐམས་ཅད་གཅིག་བསྐྱས་ཀྱི་འབྲོག་ར་བཙུགས་ཏེ། གཞུང་གིས་བདག་པོར་
 བྱས་པས། སྤྱི་བྱང་གི་འབྲོག་པ་ཁྱི་ཚང་རྩམས་ལ་འོ་ར་སྤྱགས་སྤྱང་ཡས་མེད་

པས་དམིགས་གསལ་དུ་སྒྲིགས་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པ་དང་། ལྷག་པར་དུ་སྒྲིགས་པ་ལ་ལོ་༡༧༥༠ལོར་ནས་མཆོང་བསྐྱོད་ཆེན་པོའི་ལས་འགུལ་སྒྲིལ་བའི་ལོ་ཤས་རིང་ལ་ལུ་གཤི་བསྐལ་པ་ཡང་ཁྱིམ་ཤར་བའི་དུས་དེར། འབྲོག་མི་རྣམས་ཀྱིས་བྱི་གསོ་བ་ལྟ་ཞིག །རང་ཁ་རང་གསོ་ཡང་བྱེད་མི་ཐུབ་པའི་སྐབས་དེར་རྒྱ་རིགས་ལས་བྱེད་རྣམས་ཀྱིས་འབྲོག་བྱི་བདག་མེད་རྣམས་བསད་དེ། བྱི་ཤ་ནི་ཁོ་ཆོའི་ཁ་ཟས་ཡག་ཤོས་དང་། བྱི་ལྷགས་ཀྱིས་བཟོས་པའི་གདན་ལ་བྱི་གདན་ཞེས་ཁོ་ཆོས་ཅིས་མཐོང་ཆེན་པོར་བྱེད་ཅིང་ཡོད་པ་རེད། འོན་ཀྱང་སྐ་ལྷེ་སྐྱེ་མདོའི་སྤྱགས་སུ་བྱི་འདྲིའི་རིགས་ཉར་ཆགས་བྱེད་ཐུབ་པར་བྱུང་སྐབས་དེར་སང་བྱི་འདྲི་རིན་ཐང་ཆེན་པོར་ཆགས་ཏེ། རྒྱ་ནག་གི་ཆོང་པ་རྣམས་ཀྱིས་བྱི་རིགས་སྤྱས་ལེགས་རེ་ལ་རྒྱ་སྒྲོར་ས་ཡ་རེ་ལྷག་ཙམ་སྒྲོད་ནས་ཉེ་ཞིང་ཡོད་པ་རེད། །

འབྲོག་པ་རྣམས་སྤྱི་བཏང་གཏན་སྒྲོད་ཀྱི་ས་ཆ་གཏན་འཁེལ་མེད་པ་དུས་བཞི་ལ་དུ་བ་སྤྱོད་གོས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། གང་ཞེན། འབྲོག་པའི་འཆོ་པ་བརྟེན་ས་གཙོ་བོ་སྤྱགས་རིགས་རྣམས་ཡིན་སྐབས། དུས་བཞིར་རྩ་ཆུ་གང་བཟང་གི་ས་ཆ་དེར་དུ་བ་བསྐུལ་ནས་སེམས་ཅན་རྣམས་འཆོ་སྐྱོད་བྱ་དགོས་པ། ལོ་གསར་རྩིས་སུ་ལྷ་བ་གཅིག་ཡས་མས་ཙམ་ན། འབྲོག་པའི་དབྱིད་དུ་སྒྲོར་འགོ་བཙམས་ཤིང་། དུས་དེར་དགུན་དུ་བསྐྱད་ས་ལས། ས་ཁང་ཅུང་མཐོ་ཞིང་རྩ་ཆུ་འཛོམ་པོ་ཡོད་ས་དུང་ཆོང་པལ་ཆེར་ལ་རང་རང་གི་དུས་བཞིའི་དུ་ས་པལ་ཆེར་གཏན་འཁེལ་བ་རེ་ཡོད་པ་དེར་སྒྲོར་འགོ་ཞིང་ཡོད་པ་རེད། དབྱིད་དུའི་ཐོག་ལྷ་བ་གསུམ་ལྷག་ཙམ་སོང་རྩིས་དེ་ནས་དབྱར་དུ་སྒྲོར་འགོ་ཚུགས། སྤྱིར་བཏང་སྤྱག་ལྷ་བའི་ཆོས་པ་བཙོ་ལཱི་སྒྲན་ལ་དབྱར་དུ་སྒྲོར་དགོས་པའི་འབྲོག་པའི་ཡུལ་ཁྲིམས་ཡོད་ཅིང་། འབྲོག་པའི་སྤྱག་ལྷ་བའི་ཆོས་བཙོ་ལཱ་ཟེར་བ་དེ་བོད་ལྷ་ལཱ་པའི་ཆོས་བཙོ་ལཱ་ཟེར། དུས་དེར་ཡུལ་དེའི་ས་ཁང་མཐོ་ཤོས་ཀྱི་ཡུལ། དགུན་དུས་སུ་ཁ་བས་བཟུང་ནས་རྩ་ས་མཐོང་མི་ཐུབ་པའི་རི་འགོ་རྣམས་སུ་དུ་བ་སྒྲོར་ཞིང་གནས་དེར་ལྷ་བ་གཉིས་ལྷག་ཙམ་བསྐྱད་ཅིང་ཡོད་པ་རེད། དེ་རྩིས་རི་འགོ་རྣམས་སུ་ཁ་བ་བབ་འགོ་ཚུགས་པ་དང་ས་ཁང་དེ་ལས་ཅུང་དམའ་ས་ཤིག་དུ་སྒྲོན་དུ་སྒྲོར་ཞིང་། དགུན་དུས་གངས་

ཐན་སོགས་འབབ་སྐབས་སྟོ་ཕྱགས་ནམས་གསོ་བྱེད་ཀྱི་གཟན་རྩ་འཕྱུ་རྒྱགས་གང་
 ཐུབ་བྱེད་ཅིང་ཡོད་པ་རེད། དེ་ནས་དགུན་འགོ་ཚུགས་པ་དང་ཡུལ་དེའི་ས་ཁང་
 དམའ་ཤོས་ཀྱི་ལུང་ཁྱག་དག་ཏུ། རུ་བ་སྟོར་ནས་དགུན་རུས་སྒྲིལ་ཡས་གྲུབ་སྒྲིག་
 བྱེད་ཅིང་ཡོད་པ་རེད། དེ་ལྟར་རུས་བཞི་གཅིག་རྗེས་གཅིག་མཐུད་ཀྱི་འཁོར་མོ་
 ཡུག་གི་འཆོ་བ་སྒྲེལ་སྤངས་དེས། མི་ཆོ་པལ་ཆེར་འདས་འགྲོ་ཞིང་ཡོད་པ་རེད།
 གནའ་རུས་སུ་རྩེ་དགེའི་འཕྲོག་ཁུལ་ནམས་སུ། ཐན་ཚུན་རྒྱག་པ་རྒྱབ་ནས་ལོར་
 རྩོག་འཕྲོག་བཅོམ་བྱེད་རྒྱུའི་ཡུགས་སྟོལ་ཡོད་ཀྱང་། འཕྲོག་པ་རང་རང་གི་ཆོ་
 པའི་ནང་རུ་རྒྱན་མ་བརྒྱལ་ས་དང་། རྒྱག་པ་བརྒྱབས་ན་མི་ངོ་ཆོ་མེད་པ་དང་།
 ཁྲིལ་མེད་པ་སོགས་མི་རྒྱུག་ཅག་གི་གྲལ་རུ་བཙེ་ཞིང་ཡོད་པ་རེད།

གཉིས། རྟོང་ཁུལ་གྱི་ཐོན་ཁུངས་དང་ལག་རྩལ།

རྩེ་དགེའི་ས་ཁུལ་དེ་སྟོ་བྱང་གཉིས་སུ་དབྱེ་བའི་སྟོ་ཁུལ་པལ་ཆེར་རྟོང་པའི་ས་
 ཁུལ་ཡིན་ཞིང་། ཡུལ་དེར་འཆོ་སྟོད་བྱས་པའི་འབངས་མི་ནམས་པལ་ཆེར་ཞིང་
 ལས་ལ་བརྟེན་ནས་འཆོ་བ་སྒྲེལ་ཞིང་ཡོད་པ་རེད། ཞིང་པ་ནམས་ཀྱི་སྟོད་གནས་
 གཏན་འཁེལ་ཡིན་ཞིང་། ཁང་པ་མང་ཆེ་བ་ཐོག་བཙེག་གཉིས་རེ་ཅན་ཡིན་ལ།
 བཟའ་ཚང་མང་བ་དང་། དཔལ་འབྱོར་རུང་ཟད་ཡོད་པ་ནམས་ཀྱིས་ཐོག་བཙེག་
 གསུམ་པ་ཅན་དང་བཞི་པ་ཅན་ཡང་བཟོས་ཡོད་པ་རེད། མི་ཚང་དབུལ་པོ་ཡིན་
 བ་ས་ཁང་ཞེས་ཐོག་བཙེག་མེད་པའི་ཁང་པ་ནང་སྟོད་ཡོད། རྟོང་པ་ནམས་ལ་སྟོ་
 ཕྱགས་ཁུང་ཅོམ་ཡོད་ཀྱང་གཡག་དང་འབྲི་ཡོད་བ་མ་རེད། གང་ཞེན་གཡག་
 དང་འབྲི་ཡིས་རྟོང་པའི་ས་ཁུལ་གྱི་ཆོ་བ་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད་བ་རེད། དེས་ན་སྟོ་ཕྱགས་
 མང་ཆེ་བ་དེ་བ་དང་། སྤང་། ལྟོ་ལེ། ར། ཡུག་པག་སོགས་ཡོད་ལ་རྩ་རྒྱ་བཟང་
 པོར་འཛོམས་ས་ལ་མཛོ་མོ་ཡང་ཉར་ཆག་བྱས་ཡོད་པ་རེད། རྩེ་དགེའི་རྟོང་ཁུལ་
 རུ་ལོ་རེ་ལ་སྟོན་ཐོག་ཐེངས་རེ་བསྐྱེལ་ཞེན་བྱེད་ཆོག་ཅིང་། ས་ཤིང་མང་ཆེ་བ་དེ་
 ནས་སྒྲེ་ཞིང་ཡོད་ལ། རྟོང་ཁུལ་ས་ཁང་དམའ་ས་ལ་གྲོ་དང་། སྒན་མ། བྲ་པོ།
 སོ་བ་སོགས་སྒྲེ་ཞིང་ཡོད། གཞན་ཡང་ཡུང་དང་། ལ་ཕུག་རྒྱ་ཡུང་གོ་མ། མྱི་
 གན། པད་ཆོལ། བཅོང་། སྟོག་པ། ར་འཛོན་སོགས་སྟོ་ཆོལ་རིགས་མང་པོ་སྒྲེ་

ཞིང་ཡོད་པ་རེད། །

[[རྩ་མཐུན་གྱི་ལག་ཅུ།]] རྩེ་དགེའི་རོང་ཁུལ་དུ་ལག་ཤེས་ཅན་གྱི་མི་མང་པོ་
ཡོད་པ་རེད། དུལ་འདིར་ཤིང་བཟོ་དང་། མགར་བ། རྩ་མཐུན་སོགས་ལ་ལག་
ཅུལ་ཅན་གྱི་མི་སྤྱ་ཞེས་ཐོབ་ཐང་དང་བཅི་བཀྱར་ཡག་པོར་ཡོད་པ་རེད། ང་ཚོས་
བཟའ་བདུང་གཡོས་བཀོལ་བྱེད་སྤྱོད་གྱི་རིགས་ལ་ཐབ་ཆས་ཟེར། དཔེར་ན། ར་
དམ་དང་། དགོང་རྩ་དང་། རྩ་རྩ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུ་ནམས་སོ། གནའ་དུས་
ཐབ་ཆས་མང་ཆེ་བ་དེ་རྩ་སྤྱོད་ཤ་རྒྱག་རེད། རྩེ་དགེའི་དུལ་སྐད་དུ་ར་དམ་ལ་ཨ་
འགིས་ཟེར། ཞོ་དང་། འོ་མ་སོགས་འཛོག་སྤྱོད་རྩ་མ་རྩུང་དུ་ལ་རྩི་ལི་ཟེར།
བཟའ་བདུང་རིགས་ནམས་གཡོ་བཀོལ་བྱེད་ལ་དགོང་རྩ་ཟེར། རྩ་མའི་རིགས་
དེ་དག་གཙོ་བོ་རྩེ་དགེའི་ཤར་སྤྱགས་སུ་ཆེ་ཤོད་རྩེ་པ་དང་། རུབ་སྤྱགས་སུ་
མཁར་སུམ་མདོ་གྲོང་པ་ནས་བཟོ་ཞིང་། རྩེ་དགེའི་མངའ་སྡེ་ལས་གས་གཡ་ཆོང་
འགེམས་བྱེད་ཅིང་། རྩེ་འབངས་མང་ཆེ་བས་ཁོ་ཆོའི་ཐོན་རྩས་དེ་དག་བེད་སྤྱོད་
བྱེད་ཅིང་ཡོད་པ་རེད། །

[[ཤིང་མཐུན་ལག་ཅུལ།]] ཤིང་མཐུན་ནི་གཙོ་བོ་ཁང་པ་བཟོ་མཐུན་ཡིན་ཞིང་།
དེ་ཡང་ལྟ་ཁང་དང་། སོ་བྱང་སོགས་ལ་ལག་ཅུལ་མཐོན་པོ་དགོས་པའི་ཁང་ལས་
དང་། ཞིང་པའི་སྤྱོད་ཁང་དང་། ལྷ་ཤག་སོགས་སྤྱི་བདེང་གི་ཁང་པའི་ལས་
སོགས་གྱི་ལག་ཅུལ་ཆེ་ཆུང་གི་ཤིང་མཐུན་ལ་ཐོབ་ཐང་ཆེ་ཆུང་ཡོད་པ་རེད། སྤྱིར་
བདེང་ཤིང་མཐུན་གྱིས་བཟོ་ཡས་ཁང་པའི་ཉེར་མཁོ་སྤྱོད་དང་། རབ་གསལ། ལྟ་
ཁྲི་གྲ་མིག་མཆོད་སྐམ་ལ་སོགས་པ་ནམས་ཡིན། གཞན་ཡང་རོང་པའི་ས་ཆ་ལག་
ནས་ཤིང་གི་སྤྱོད་ཆས་ཅན་ཅིག་བཟོ་ཤེས་མཐུན་མང་པོ་ཡོད་པ་དཔེར་ན། ཟས་
རིགས་འཛོག་སྤྱོད་ཤིང་གིས་བཞོས་པའི་སྤྱོད་ལ་གཞོང་པ་ཟེར་བ་དང་། ཤིང་
སྤྱགས་དང་། ཤིང་སྤན་གྱིས་ལྷས་པའི་གཞོང་པའི་དབྱིབས་ཅན་ལ་སྤྱོ་མ་ཟེར་བ་
དང་། ཤིང་ཆ་བསྐྱིགས་ནས་བཟོས་པའི་སྤྱོད་རིགས་འོ་མ་བཞོ་སྤྱོད་ལ་བཞོ་བཟོ་
དང་། ཞོ་བསྐྱལ་སྤྱོད་ལ་ཟོ་རིལ། རྩ་ལེན་སྤྱོད་ལ་རྩ་ཟོ། འོ་མ་དགྲོག་སྤྱོད་
ཆུང་དུ་ལ་འོ་ཟོ་མ་དང་། ཆེན་པོ་ལ་དར་ཟོ། མར་བཅུག་སྤྱོད་ལ་མར་སྐམ།

གོས་བརྩལ་སྒྲོད་ལ་གོས་སྒྲུལ། དངུལ་སྐྱེས་རིན་ཐང་ཆེ་བའི་ཅ་ལག་བརྩལ་
 སྒྲོད་ལ་ལག་སྒྲུལ། ར་བསྐྱབ་མ་དགྲལ་སྒྲོད་ལ་ར་བོ་འཕྲ་སྒྲོ་བ་བོ་བེར་བ་མང་པོ་
 བཟོ་ནས་གཙོ་བོ། རྩེ་དགེའི་མངའ་སྡེ་དང་གྱི་ཞིང་འབྲོག་ཡོངས་ལ་ཆོང་འགྲེམས་
 བྱེད་ཅིང་ཡོད་པ་རེད། གཞན་ཡང་ཤིང་སྒྲན་གྱིས་ལྷས་པའི་སྐྱེ་པོ་བེར་བ་ཅ་
 ལག་རྒྱབ་དུ་བྱེད་ནས། བན་ཚུན་སྒྲེལ་འདྲན་བྱེད་ཡས་ཤིག་ཡོད་པ་དེ་འབྲོག་པ་
 རྒྱལས་གྱིས་མང་པོ་ཉི་ཞིང་ཡོད་པ་རེད། ཁོ་ཆོས་རྒྱལ་རྒྱལ་སྐྱེ་པའི་ནང་བོ་ག་གི་
 རྒྱ་བ་བྱིར་དཔོར་བ་དང་། རི་ནས་ལྷི་བ་རྒྱལ་པའི་སྒྲོད་ལ་མེད་ན་ཐབས་ཆག་
 འདྲ་པོ་ཞིག་ཆགས་ཡོད་པ་རེད། །

[[མགར་བའི་ལག་རྩལ]] མགར་བ་པལ་ཆེར་རྩེ་དགེའི་རོང་ཁུལ་དུ་ཡོད་པ་
 རེད། དེ་ལ་གསེར་མགར་དང་། དངུལ་མགར་རྒྱལས་ལག་རྩལ་མཐོ་ཤོས་གྱི་གྲས་
 ལྷ་བཙེ་ཞིང་། ཁོ་ཆོས་རྒྱལ་ཆའི་རིགས་སྒྲ་ཆོགས་སོན་སྒྲོད་བྱེད་ཅིང་ཡོད་པ་ནི།
 གསེར་དངུལ་གྱིས་བཟོས་པའི་གཏུ་རིགས་ཆེ་ཆུང་སྒྲ་ཆོགས། གྱི་ཆེ་ཆུང་རིགས་སྒྲ་
 ཆོགས། རྩ་སྒྲ་ཆོགས་མ། ལྷ་སྒྲ་རིགས་སྒྲ་ཆོགས། སྤར་ཁུག་ཁྱེ་ཆ། སྤོ་གཟུང་།
 དངུལ་ཐག་རྩལ་ལྷང་། ལ་ཟླ། མགྱུ་ལ་སྐྱེས་རྒྱལ་ཆའི་རིགས་སྒྲ་ཆོགས་བཟོ་སྒྲན་
 བྱེད་ནས། བོད་ཁམས་ཡོངས་ལ་ཆོང་འགྲེམས་བྱེད་ཅིང་ཡོད་སྐབས་རྩེ་དགེའི་
 དངུལ་མགར་ཞེས་སྐད་གྲགས་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་རེད། སྤྱིར་གསེར་དངུལ་གྱི་མགར་
 བའི་ལག་རྩལ་གྲགས་ཆེ་ཤོས་དེ་དཔེ་ལ་རྒྱ་སྤྱོད་ཀྱི་མགར་བ་དང་། ཉོར་པོའི་
 མགར་བ། ཆེ་ཤོད་གྱི་མགར་རྒྱལས་རེད། བྱེ་བྲག་དུ་ལྷང་པ་སོ་སོའི་མགར་གྱི་
 ལག་རྩལ་ལ་བྱེད་ཆོས་མི་འདྲ་བ་ཡོད་པ་སྟེ། རྒྱ་སྤྱོད་ཀྱི་ལྷ་མགར་དང་ཆོགས་
 སྒྲོས། ཉོར་པོའི་གྱི་ ཆེ་ཤོད་གྱི་སྤོ་གཟུང་དང་། སྤར་ཁུག་སྐྱེས་སྒྲན་མོང་མ་
 ཡིན་པའི་ཆེད་ལས་ལག་རྩལ་གྱི་བྱེད་ཆོས་འབྱར་དུ་སོན་པ་ཡོད། སྤྱི་བཏང་གི་
 ལྷགས་མགར་ལ་མགར་བ་པལ་པར་བཙེ་ཞིང་། རྩེ་དགེའི་ལྷང་པ་གས་གས་
 ལྷགས་མགར་བཟང་ངན་སྒྲ་ཆོགས་ཡོད་པ་དེ་དག་གིས་རྒྱལ་མཐོའི་གྱི་དང་། རོར་
 བ། ལྷ་གྲག་ཉིས་གསུམ་ཞེས་པ། ལྷ་རེ་དང་། ཀག་ལ། ཉིས་བཅས་མགར་ཞིང་
 ཡོད་པ་རེད། །

[[ཡི་གེའི་ལག་ཆལ།]] རྟེན་གཤིས་སྤྱི་མཐོང་གི་པའི་ལག་ཆལ་གཙོ་བོ་ནི་ཡི་གེའི་
 ལག་ཆལ་ཡིན། ཁོ་ཚོའི་ལག་ཆལ་གཙོ་བོ་དེ་ཡི་གེ་འབྲི་ཡས་དང་། སྤར་ཤིང་
 བཞོ་ཡས་དེ་གཉིས་རེད། གནའ་དུས་སྤྱི་མཐོང་གི་མི་རྒྱལ་སྤྱི་ཡི་གེའི་ལག་
 ཆལ་སྤྱངས་ཤིང་དགོན་སྡེ་ཁག་གི་ནང་དུ་བྲིས་སྤྲོད་དང་། སྤར་སྤྲོད་ལ་བརྟེན་ནས་
 འཚོ་པ་སྤྱེལ་ཞིང་ཡོད་པ་རེད། སྤྱིར་གནའ་བོའི་དུས་ནས་འབྲི་ཆུའི་ཤར་ལུབ་
 གཉིས་སྤྱོད་པའི་དགོན་སྡེ་པལ་གྱི་ནང་རྟེན་རྒྱལ་བའི་བཀའ་བསྟན་དང་། ཤེར་
 ཕྱན་འབྱུང་པ་དང་། བཀའ་འདུས། བརྒྱད་ལྟོང་པ། གསེར་འོད། ཐར་མདོ།
 མདོ་སྡེ་སྤེལ་བཟང་ལ་སོགས་པ། དབུ་ཅན་ནམ་ཡིག་དཀར་བྲིས་མ་ཡོད་པ་འདི་
 རྒྱལ་ས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་གཏོ་མདོས་དང་། འདོན་ཚོག་གི་དཔེ་ཆ་དབུ་མེད་
 དེ་ཡིག་ནག་བྲིས་མ། སྤྲོ་སྤྲོ་རྒྱལ་སྤྱི་གྲངས་དང་མཉམ་པ་མང་པོ་མཐོང་རྒྱུ་ཡོད་
 པ་འདི་ནི་སྤྱི་མཐོང་གི་བྲིས་པ་རྒྱལ་སྤྱི་སྤྱི་ཡི་གེའི་ལག་ཆལ་སྤྱངས་ནས་བྲིས་པའི་འབྲས་
 ལུ་ཡིན་པར་གོར་མ་ཆགས། ཡོངས་གྲགས་སྤྱི་མཐོང་དུས་རབས་བཙོ་བརྒྱད་པའི་
 འགོ་ཙམ་ན་སྡེ་བྲིས་ཞེས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མངོས་ཉམས་ཅན་གྱི་དབུ་ཅན་གྱི་
 ཡིག་གཟུགས་འདི་ནི། སྤྱི་ལོ་1730ལོར་ཙམ་ན་སྡེ་དགེ་ཚོས་རྒྱལ་བསྟན་པ་ཆེ་
 རིང་གིས་རྒྱལ་བའི་བཀའ་བསྟན་རྒྱལ་སྤྱི་སྤྱི་ཡི་གེའི་ལག་ཆལ་སྤྱངས་ནས། སྤར་དུ་བཞོ་བའི་དགོས་ཆེད་དུ་སྤྱི་མཐོང་
 བྲིས་པ་རྒྱལ་སྤྱི་གཙོ་བོ་བྱས་པའི་ཡུལ་འདིའི་བྲིས་པ་གང་མཁས་རྒྱལ་སྤྱི་འཚོགས་
 ཤིང་། བོད་ཀྱི་ཡིག་གཟུགས་གང་མངོས་རྒྱལ་སྤྱི་སྤྱི་ཡི་གེའི་ལག་ཆལ་སྤྱངས་ནས་བྲིས་པ་ལ་སྡེ་བྲིས་ཞེས་
 པ་འདི་བྱུང་། དེ་ནི་བཀའ་བསྟན་སྤར་དུ་བཞོ་བའི་པར་ཙམ་ཆེད་དུ་ལེགས་
 བཙོས་བྱས་པའི་ཡིག་གཟུགས་ཤིག་ཡིན། སྤྱི་ལོ་1732ལོར་སྡེ་དགེ་ཚོས་རྒྱལ་བསྟན་
 པ་ཆེ་རིང་གིས་བཀའ་འདུར་སྤར་བཞོ་རྒྱུའི་ལས་འགོ་བརྩམས་ནས། སྤྱི་མཐོང་སྤར་
 བཞོས་རྒྱལ་སྤྱི་གཙོ་བོ་བྱས་པའི་ལས་ར་བསྟན་ཏེ་ཤིང་སྤར་བཞོས་པ་ནས་བཟུང་།
 དཔལ་སྤྱངས་དང་། ཀུན་གྲོག་སོགས་སྡེ་དགེའི་མངའ་ཁོངས་ཀྱི་དགོན་པ་ཆེ་བ་
 དག་གིས་སྤར་ཤིང་གསར་བཞོ་མང་པོར་བྱས་སྟབས། སྤྱི་མཐོང་སྤར་བཞོས་ཇི་མང་
 དང་། ལས་རིགས་རི་རྒྱས་ཕྱིན་པ་རེད། །

[[སྤྱི་རིགས་ཐོན་རྒྱས་ལག་ཆལ།]] ཞིང་པ་རྒྱལ་སྤྱི་སྤྱི་ཡི་གེའི་ལག་ཆལ་དང་། འཁོར་ལུ་

སོགས་ཀྱིས་འཁོལ་འཐག་བྱེད་ནས། རྣམ་བུ་ཐོན་སྐྱོད་བྱེད་ཤིང་གྱི་ཡོད་པ་རེད།
 རྣམ་བུ་རི་རྒྱ་ཆ་དེ་འབྲོག་པའི་ས་ཁུལ་ན་ཡོད་ནའང་རྣམ་བུ་རི་འཐག་པའི་ལག་ཆ་
 དེ་པལ་ཆེར་རོང་པའི་ས་ཁུལ་དུ་ཡོད་ཅིང་། ཁོ་ཚོས་འབྲོག་ཁུལ་ནས་ལྷག་བལ་
 དང་། འཁོལ་ལྟ་ཉེ་རྒྱབ་བྱས་རྗེས་ལྷག་བལ་གྱིས་རྣམ་བུ་དཀར་པོ་འཐག་རྟེ་རྟེས་
 པའི་གོས་རྒྱ་བཟོ་ཆས་དང་། འཁོལ་སྤྲོས་རྣམ་བུ་ནག་པོ་འཐག་ནས་བུད་མེད་གྱི་
 གོས་ནག་བཟོ་ཆས་འབྲོག་པ་རྣམས་ལ་བཅོང་གི་ཡོད་པ་རེད། གཞན་ཡང་སྐྱོད་
 རགས་དང་། རྣམ་སྒྲིག་ཁུག་སྒྲོད་བཟོ་ཆས་གྱི་རྣམ་བུ་ཚོན་ཁྲ་ཅན་སོགས་འཐག་
 ནས་ཚོང་རྒྱས་འགྲེམས་སྟེལ་བྱེད་སྟོལ་ཡོད། གཞན་ཡང་རོང་པའི་ཚོང་རྒྱས་གཙོ་
 པོ་འབྲུ་རིགས་བཅོང་རྟེ་འབྲོག་པའི་ས་ཁུལ་ནས་ཤ་མར་དང་། སྤྲུ་རིགས། ལྷགས་
 རིགས་སོགས་ཉེ་ནས་འཚོ་བའི་ཉེར་སྤྱོད་ཁ་སྐྱོད་བྱེད་ཅིང་ཡོད་པ་རེད། རོང་ཁུལ་
 རྣམས་སྤྱ་རང་བྱུང་གི་གཏེར་ཁ་དང་། བྱགས་རི། སྤྲན་རྒྱས། རི་དྲགས་དང་།
 གཅན་གཟན་རིགས་མི་འདྲ་བ་སོགས་ཐོན་སྐྱོངས་མོད་པོ་ཡོད་པ་རེད། གདོད་
 མའི་བྱགས་སྤྱང་གཙོ་པོ་མཁར་སྤྲུམ་མདོ་དང་། ཟེལ་རྒྱའི་སྤྱོད་སྤྱད། འཁོལ་རྒྱའི་
 ཤར་རྒྱབ་གྱི་དཔལ་ལྷུང་དང་། ས་རན། སྤྲ་ཞེ། མེ་ཤོད་སྤྱོད་སྤྱད་སོགས་བྱགས་
 སྤྱང་འདི་དག་ལོ་རྩེ་སྤྱོད་སྤྱག་མང་པོའི་ལོ་རྒྱུས་ལྡན་པའི་ཐང་ཤིང་དང་། ལྷག་པ།
 སྤྲོན་ཤིང་། ལྷབ་པ། མཁྱིག་པ། བེར་ཤིང་། སྤྲར་ཤིང་སོགས་ཤིང་རིགས་སྤྲ་
 ཚོགས་དང་། སྤྲར་དཀར་དང་། སྤྱང་མ། ཉ་བྱེད། ལྷག་མ་སོགས་ཤིང་སྤྲན་
 ཡང་རིགས་ཉ་ཅང་མང་པོ་ཡོད་པ་དེ་དག་བྱགས་སྤྱང་སྤྱག་པོའི་རྣམ་པར་གནས་
 ཡོད་པ་རེད། རང་བྱུང་ཚི་ཤིང་ལས་བྱུང་བའི་ཤིང་འབྲས་འོ་སེ་དང་། སིལ་རྟོག་
 ཇམ་སིབ་ས་སི། འཕོལ་ལམ། ཁམ་བུ། ལྷར་ཁུབ་དམར་རིལ་ལྷུ་སོགས་མང་པོ་
 ཡོད་པ་མ་ཟད། འདེབས་རྒྱགས་བྱས་པའི་ཀྲ་ཤུ་དང་། ལི་སོགས་བྱུང་སྐྱེ་ཤིང་
 ཡོད་པ་རེད། གཅན་གཟན་རིགས་ལ་རོང་ཆེན་རྣམས་སྤྲ་སྤྱག་དང་། གཟིགས་ཡི།
 ལ། གསལ། རྩམ་སོགས་མོད་པོ་ཡོད་པ་དང་། རི་དྲགས་རིགས་ལ་རྒྱ་དང་། ལྷ་
 བྱས་སྤྱ་བ། རི་ཐོང་། སྤྲམ་སོགས་དང་། བྱ་རིགས་སྤྲ་ཚོགས་པ་རྒྱ་བྱ་དང་།
 འཛོལ་མོ། རི་བྱད། བྱ་སྟེག་པ། ལྷ་ཉ། ལྷག་པ། སྤྲན་བྱ། ཁུ་མོང་། རྒྱ་ལྷ།

ངང་པ། བྱང་བྱང་སོགས་དང་། ལྷག་པར་འཛམ་གླིང་ན་དགོན་པའི་བྱ་མང་མོད་
 བོ་ཡོད་ཀྱང་རིག་གནས་གསར་བརྟེན་སྐབས་སུ། རྒྱ་རིགས་ལས་བྱེད་པ་ཚོས་ཉིན་
 ལྷར་ཁ་བས་ཀྱི་ཆེད་དུ་བསད་རྒྱ་མང་སྐབས་དེར་དུས་དགོན་པོར་ཆགས་ཡོད། །
 [[ཤོག་བྱ་བཟོ་བའི་ལག་ཆ་ལ་ནི]] ཟླ་དགེའི་ཡུལ་འདིར་གནའ་བོའི་དུས་སུ་གླིང་
 དཔོན་གྱིས་བདག་དུ་བབྱང་བའི་སྐབས་ནས། ཤོག་བྱ་བཟོ་བའི་ལག་ཆ་ལ་དར་
 བྱུང་ཆེན་པོ་ཡོད་པར་བཤད། ཤོག་བྱའི་རྒྱ་ཆས་གཙོ་བོ་རེ་ལྷགས་དང་། ཤོག་
 ཤིང་ཤར་ནག་ཟེར་བ་གཉིས་ཡོད་པ་རེད། ཟླ་དགེའི་ཕོ་བྲང་གི་ཉེ་སྒྲོར་དང་།
 དགོན་པ་ཁག་ནམས་ཀྱི་ཉེ་སྒྲོར་དུ་གནས་པའི་གྲོང་ཚོ་འགའ་ཞིག་ན་ཤོག་བྱ་བཟོ་
 མཁན་ཡོད་པ་དེ་དག་མང་ཆེ་བ་རེ་ལྷགས་ཀྱིས་བཟོས་པའི་ཤོག་བྱ་ཡིན་འདུག །
 ཤོག་བྱ་ཡག་ཤོས་ནི་ཨ་ལོའི་གན་ཤོག་ཟེར་བ། ཨ་ལོ་གྲོང་གི་ཤོག་བྱ་བཟོ་མཁན་
 རྣམས་ཀྱིས་ཤོག་ཤིང་ཤར་ནག་གིས་བཟོས་པའི་ཤོག་བྱ་དེ་ཡིན། ཁོ་ཚོས་དུས་
 རྒྱུ་ཤོག་བྱ་བཟོ་ནས་དགོན་པ་དང་། གྲུ་པ་རྣམས་ལ་བཙོང་ཞིང་ཡོད། འགྲི་རྒྱ་
 རུབ་བརྒྱད་ཀྱི་སྒྲོ་ནང་གི་གཡག་བྱོད་ཆང་། ཞེས་པའི་དུད་ཆང་གིས་བཟོས་པའི་
 ཤོག་བྱ་ལ་གཡག་ཤོག་ཅེས་ཟེར་བ། སྤུས་ཚད་ལེགས་པོ་དང་སྒྲོད་སྒྲོ་ཆེན་པོར་
 ཡོད་པར་བཤད། སྤྱི་ལོ་1732ལོར། ཟླ་དགེའི་སྤར་ཁང་ཚོས་མཛོད་ཆེན་མོ་
 བཞེངས་ཤིང་། རྒྱལ་བའི་བཀའ་བསྟན་སོགས་མཁས་པའི་གསུང་རབ་རྣམས་སྤར་
 དུ་བཏོས་རྗེས་ཡུལ་འདིར་ཤོག་བྱ་འགྲོ་སྒྲོ་རེ་ཆེར་བྱིན་སྟེ། ཆེད་གཉེར་དུ་སྤར་
 ཁང་ལ་ཤོག་བྱ་བཟོ་མཁན་གྱི་གྲོང་ཚོ་གཏན་འབེབ་བྱས་ཡོད་པ་ནི། ཟླ་དགེའི་
 སྤར་དཔོན་བཀྲ་ཤིས་ངོའི་ཞལ་གསུང་ལས། ཟླ་དགེའི་སྤར་ཁང་གི་ཆེད་གཉེར་
 ཤོག་བྱ་བཟོ་མཁན་ནི་ས་སྤྲད་སྤྲུགས་ཀྱི་སྒྲུ་རྗེ་དང་། ས་དམར་རྣམས་ཡིན་ཞིང་དེ་
 དག་གི་ལས་འགན་ནམ། ལོ་ཁྲལ་གཙོ་བོ་ཤོག་བྱ་བཟོ་ཞིང་ཟླ་དགེའི་སྤར་ཁང་ལ་
 ལོ་རེ་བཞིན་སྤར་ངེས་ཀྱི་ཤོག་བྱ་མཁོ་འདོན་བྱེད་བྱུང་དགོས་པ་དང་། དེ་ཡང་
 ཤོག་བྱ་སྤུས་ཚད་རིམ་པ་ཁ་ཤས་ཡོད་པ་སྟེ། བསྟན་ཤོག་ཅེས་པ་བསྟན་འགྱུར་
 པར་ཡས་ཀྱི་ཤོག་བྱ་སྤུས་ཚད་ཅུང་ཞན་པ་དང་། བཀའ་ཤོག་ཅེས་པ་བཀའ་
 འགྱུར་སྤར་ཡས་ཀྱི་ཤོག་བྱ། སྤུས་ཚད་དེ་ལས་ལེགས་པར་བཟོ་དགོས་ཤིང་ཡོད་

འདུགག། །ཞན་ཡང་རྩེ་དགེའི་ལས་སྤངས་ཁག་ལ་ཉེར་མཐོའི་ཤོག་བྱ་བཅོ་མཁན་
 ལ་རྩེ་དགེའི་ཉེར་སྐྱོར་གྱི་ར་ཆེན་སྤང་དང་། མདའ་མ་གཤིས། མ་བྱ་ར་བ་
 རྣམས་སུ་སྟོང་པའི་གྲོང་མི་རྣམས་ཡིན་ཞིང་། དེ་དག་གིས་ཤོག་བྱ་བྲ་རིས་མ་
 ཞེས་པ་རྒྱན་སྟོང་གི་ཡིག་ཆ་དང་། ཡིག་བསྐྱར་ལོགས་གྱི་སྐབས་སུ་སྟོང་རྒྱའི་ཤོག་
 བྱ་རྣམས་བཅོ་ཞིང་ཡོད་པ་དང་། དེ་ལས་ར་ཆེན་སྤང་པས་དཔལ་སྤངས་དགོན་
 པ་ལ་ཡང་ཉེར་མཐོའི་ཤོག་བྱ་མཐོ་འདོན་བྱ་རྒྱའི་ལས་འགན་ཡོད་པ་རེད། ཅེས་
 གསུངས། །

ཡེ་ཤུ་གཉིས་པ། ཨྱེ་དགེའི་རྒྱལ་རབས་བཤད་པ།

ས་བཅད་དང་མོ། ཨྱེ་དགེའི་གཏུངས་རབས་ཀྱི་བྱུང་བྱུངས།

ཨྱེ་དགེའི་གཏུངས་རབས་བྱུང་བྱུངས་དུང་ཡིག་ཨོ་རྒྱལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཛད་པའི་
《འབུམ་དཀར་ཆག་》ལས་ཀྱི། ཐོག་མར་པོད་ཆེན་སྒྲོངས་ཀྱི་འགོ་བ་འདིར། སྐྱེ་
འབྱུང་བྱུང་གདོང་བཞི་ལས་ཆད་མོད་ཀྱང་། དེ་ནམས་ཀྱུན་གྱི་ཞང་པོར་འོས་པ་
ཡི། ཆོ་རིང་གནམ་གྱི་མཐོངས་ནས་འོད་གསལ་སྒྲ། བསམ་བཞིན་མི་ཡི་རྩེ་པོར་
ཐེབས་པ་ཡི། ཞང་པོ་ལྟ་ཨྱེ་དཀར་པོ་སྒྲོ་རིགས་ལས། ཆད་དེ་སྟོད་སྒྲོད་སྒྲོགས་
སྒྲ་ཡོད་པའི་ནང་། དེ་དུ་ཆེན་རྒྱལ་མོ་ཆོ་ཆེན་བཙོ་བརྒྱད་ལས། འགར་ཆེན་
ཡེ་ཤེས་བཟང་དང་མགར་དམ་པ། མཆེད་གཉིས་བྱུང་བའི་ཡེ་ཤེས་བཟང་པོ་
ཡིས། སྒྲོང་གི་མདོ་རྒྱག་གསེར་ཁང་གོང་མ་བཟུང་། དེ་སྒྲས་སྒྲོམ་སྟོན་བསོད་
ནམས་རིན་ཆེན་དང་། གཏུང་པོ་དེ་པ་སྒྲུ་ཅ་མཆེད་གཉིས་བྱུང་། དེ་ཡི་དང་
པོ་བསོད་ནམས་རིན་ཆེན་གྱི། འགོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པའི་ཞབས་ལ་
གཏུགས། རྩེ་དེའི་ལས་ཆོན་བཅུ་གསུམ་ཐོག་མར་ཡི། གསོལ་དཔོན་ལས་ཆོན་
བཟུང་ཞིང་ཐུག་སྒྲིལ། དགོངས་འགྱུར་བྱུང་བས་གོང་མ་སེ་ཆེན་གན། མཆོད་
ཡོན་བྱུང་གིས་འཇའ་ས་ཤེལ་དམ་དང་། སྒྲག་མགོ་ལོར་བྱ་གསུམ་སོགས་བྱུང་
ལས་ཀྱི། མདོན་པར་མཐོ་བའི་གོ་སར་དབང་ཡང་བསྐྱར། སྐྱེ་ཆེའི་སྒྲོད་ལ་ས་
དམར་ཡང་དགོན་དུ། ཆོགས་པ་སྟོང་ཐུག་ཅམ་གྱི་དབྱ་སྒྱུར་ཞིང་། བསྟན་པའི་
གཞི་མ་འདི་ནས་ཚུགས་པ་ཡིན། གཏུང་པོ་དེ་པ་སྒྲུ་ཅ་སྒྲས་དགུ་བྱུང་། འ་
བཅུན་མོ་ཆུང་བ་ཁྲོམ་གྱི་ཁྲི་དཔོན་བཟར། སྒྲས་གསུམ་བྱུང་བའི་ཆེ་བ་དེ་ཡི་
རྩེ། སྟོང་དཔོན་ཟླ་བ་བཟང་པོས་ས་དམར་བཟུང་། མདོ་སྒྲོད་རྒྱས་སྤྱོད་དཔལ་
ལ་མངའ་དབང་བསྐྱར། གོང་མ་མཆོད་ཡོན་བྱུང་གིས་ས་དམར་གྱི། སྟོང་

① ཨྱེ་དགེའི་ཤིང་སྐར་ཐོག་ལྟེ་བ་13པའི་རྒྱབ་ཐིང་5པར། རྒྱ་ལོ་1718པའི་ས་གྲི་ལོར་བཙུམས།

དཔོན་བསྐོས་ཤིང་ལུས་ལས་བཟང་པོ་ཡི། །མངོན་པར་མཐོ་བའི་དཔལ་ལ་འཁོད་
 པ་ཡིན། ཞེས་བོད་ཀྱི་རུས་ཆེན་ལྟ་ལས་ཞང་པོ་སྒོ་ཡི་རུས་ལས་ཆད་པའི་མགར་
 ཆེན་ཡེ་ཤེས་བཟང་པོ་ཞེས་པ། དེང་དཔལ་ལྷལ་ས་དམར་ལྷལ་རུ་བཞགས་ཡོད་
 པར་བཤད། དེ་བཞིན་རུ་སི་རུ་ཆོས་ཀྱི་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ཟླ་དགའི་
 བཀའ་འགྱུར་དཀར་ཆག་《ཟླ་འོད་གཞོན་ཅུའི་འཁྱི་ཤིང་》ལས། “དེའང་བོད་ཆེན་
 པོའི་སྒྲིངས་འདིར་སྒྱུར་སྒྲུ་འབྲུ་སྒྲིང་སྒྲུ་ཟླ་དགའི་རུས་ཆེན་བཞི་དང་། ཟླ་ལྷ་ཟླ་དཀར་
 པོའི་རིགས་ཏེ་མི་རིགས་ལྟ་བུར་བར་གྲགས་པ་ལས་སྤྱི་མ། དེ་ལས་ཀྱང་བྱེ་བྲག་
 རུ་རུ་ཆེན་རྒྱལ་མོ་ཆོ་ཆེན་བཙུ་བརྒྱད་རུ་གྲགས་པ། འགར་ཀེ་འགོ་ལ་གསུམ།
 གསུང་གསེར་འབྲོམ་གསུམ། ཅི་འབྲུ་བཞག་གསུམ། ཤོ་ལ་སྤྲུག་སྤྲུང་གསུམ། ཅི་
 སེང་རམ་གསུམ། སྤྲུག་པོ་བྱུ་གསུམ་རྣམས་ལས་འགར་ཀྱི་རིགས་འགར་ཆེན་ཡེ་
 ཤེས་བཟང་པོ་དང་། འགར་དམ་པར་གྲགས་པ་སྤྱི་མཆེད་གཉིས་བྱུང་སྤྱི། དེ་ལས་
 སྤྱི་མ་ནི། རུང་ཡིག་པས་བཀོད་པའི་ཡི་གེ་དེ་ཉིད་དང་བསྐྱེན་ན་སྤྱོ་བོ་སྤྱུ་བྱུང་
 དཔོན་པ་སོགས་དར་བས། ལོ་རྒྱུས་མ་དག་པ་མ་གཏོགས་འགར་དམ་པ་ཆོས་
 ཟླ་དང་པ་ཡིན་པར་མངོན་ཏེ་། ཞེས་གསུང་རབས་ཀྱི་ཐོག་མར་མགར་ཡེ་ཤེས་
 བཟང་པོ་ནས་བཅིས་འདུག །འདི་ནི་ཟླ་དགའི་རྒྱལ་རབས་ཡིག་ཆ་དང་པོ་ཆེར་ཀྱི་
 བྱུང་ཁུངས་གཙོ་བོར་སྟེང་། །

བཤད་སྟོལ་གཞན་ཞིག་ནི་ཀྱ་བཀའ་ཆོས་འབྱུང་དང་། ས་སྒྲིང་ཟླ་དགའི་རྒྱལ་
 རབས་ནོར་བུའི་ཐེང་བ་གཉིས་ལས། ཟླ་དགའི་གསུང་རབས་ཐོག་མ་སོགས་ལས་
 གསལ་བ་ལྟར་ན། “ཤར་མི་ཉག་བཞག་ར་དཀར་པོའི་རི་ཆེ་ལ་སྤྱིང་འོད་གསལ་
 ཀྱི་ལྷ་ཞིག་གནམ་ནས་བབས་པ་ལ། མཆོན་མགར་གནམ་ཆོ་འབྲུག་ཅེས་བཏགས་
 པས། དེའི་བརྒྱུད་པ་མགར་སྤྱི་མཆེད་ཆེན་པོ། དེའི་སྤྲུལ་མགར་སྤྱིང་མེས་ཁྱི་
 ཆགས། དེའི་སྤྲུལ་མགར་སྤྱིང་བཙུན་ལྷལ་བཟུང་དམ་ཆོས་སྟོན་རིག་པ་ཅན་རུ་
 གྲགས་པ། འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་རྒྱལ་པོའི་ཚུལ་རུ་སྤྲུལ་པ་སྤྱིང་བཙུན་
 སྤྲུལ་པོའི་རུས་མེད་ཐབས་མེད་པའི་སྟོན་པོ་བཞིའི་ཡ་གྲལ་སྤྲུག་ན་རྩོ་རྩེའི་སྤྲུལ་པ་
 འཕྲུལ་སྟོན་རིག་པ་ཅན་འདི་དང་། ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་ན་མི་བརྒྱུད་ཀྱི་

ཐོག་མ་དེ། སྤྱི་ལོའི་རྒྱལ་རབས་རྒྱལ་པའི་སྤྲད་ཅམ་གྱི་བར་རྒྱ་ཡར་འདེད་བྱུང་གི་
 ཡོད་འདུག་ཀྱང་འདི་ནི་ལྷ་སྐྱུང་དང་ཅུང་འདྲེས་པ་ལྷ་བྱ་སྐྱུང་བས་དབྱེད་འོས། །
 གླེང་གེའི་གཏུང་རབས་སྐོར་གྱི་ཡིག་ཆ་ཐམས་ཅད་གྱི་དོན་གཅིག་ཏུ་བསྐྱུས་ནས་
 མདོར་བསྐྱུས་པ་ཅམ་གསལ་བཤད་བྱས་ན། དེ་ཡང་དཀའ་ཆེན་བྱང་ཆུབ་འབྱུང་
 གྱི་སྐུ་གཉིས་པ། བདེ་ཆེན་བསོད་ནམས་བཟང་པོ་ནི་བཀའ་འགྱུར་དཀར་ཆག་
 ལས་བསྐྱུན་པའི་གཏུང་རབས་བརྒྱན་པ་དང་། གྲུ་བཀྲ་ཆོས་འབྱུང་སོགས་གྱིས་
 བཞེད་པའི་གཏུང་རབས་སོ་ལྷ་པ་ཡིན། སྐབས་དེར་འགར་གྱི་གཏུང་བརྒྱད་
 རྣམས་གྱི་བཞུགས་གནས་ནི། དེར་རྒྱལ་དཔལ་ཡུལ་རྫོང་སྐྱ་རྩེ་རྒྱལ་ས་དམར་སྤེ་
 ཤོག་གི་ཡུལ་འདིར་ཡིན་པ་མ་ཟད། ས་དམར་སྤེ་དཔོན་གྱི་ཐོབ་དང་གོ་གནས་
 ཀྱང་བཟུང་ཡོད་པ་རེད། གཏུང་རབས་གཉིས་པ་འགར་བསོད་ནམས་རིན་འཕྲོ་
 མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པའི་ཞབལ་འབྲིང་རྒྱ་ཉོར་ཡུལ་ཐེབས་པར་བློར། འཕྲོ་
 མགོན་འཕགས་པ་ནི་སྤྱི་ལོ་1235- 1280བར་བཞུགས། འཕགས་པ་ཐེངས་གཉིས་
 པ་རྒྱ་ནག་ཏུ་ཐེབས་རྒྱུ་སྤྱི་ལོ་1267ལོར་ཡིན། དེའི་གཏུང་རྒྱ་རྩེའི་སྐུ་ཟླ་བ་
 བཟང་པོ་ལ་མདོ་སྤྲད་ས་དམར་སྤེ་དཔོན་གྱི་གོ་གནས་ཐོབ། མི་རབས་བརྒྱན་
 པ་བདེ་ཆེན་བསོད་ནམས་བཟང་པོ། མ་ཡུམ་འདས་པའི་དགོངས་རྒྱུ་གས་བསྐྱུབ་
 ཆེད་ཀུ་ཐོག་ནས་སྤྱིར་ཐེབ་གྲུབས་སྐབས། གྲུ་ཐོབ་དངུ་པ་ཆོས་རྫོང་གྱིས། ཁྱིད་
 རང་འདི་ནས་ཡར་སོང་དང་ལུང་པ་བཀྲ་ཤིས་པའི་རྟགས་གྱི་དགེ་མཚན་ཡོད་པ།
 རྒྱ་བོ་ཤར་སྤྱོད་ནས་འབབས་པའི་གནས་དེར་ཁྱིད་གྱིས་གཞིས་ཟུངས་དང་། ས་
 བཅན་གྱི་གོང་བར་བཟུང་། གླེ་ཆེན་གྱི་དཔོན་པོ་བྱེད། རྒྱུད་པ་རྩེ་བཟང་རྒྱ་འཕྲོ་
 ཞེས་ལུང་བསྐྱུན་པ་ལྟར་ཐེབས་པས། ལྷགས་ར་སྤེབས་པ་དང་ཡུལ་དེར་གླིང་
 དཔོན་ཆེན་པོ་བདག་རྒྱུད་གིས་དབང་བསྐྱུར་བྱས་ནས་བཞུགས་ཡོད་པའི་སྐབས་
 དང་འཁེལ། བདེ་ཆེན་བསོད་ནམས་བཟང་པོ་གླིང་དཔོན་གྱི་མདུན་སྟོན་བྱ་རྒྱུའི་
 གོ་སྐབས་ཐོབ། རྒྱལ་དེར་ཡུལ་ལ་དགེ་མཚན་མང་པོ་འཆར་བས་བསོད་ནམས་
 བཟང་པོ་ལ་སྤེ་དགེ་ཞེས་པའི་མཚན་ཐོགས། དེ་ལ་སྐུ་བཞི་བྱང་བའི་སྐུ་གཉིས་
 པ་པོ་ཐར་བཀྲ་ཤིས་སེང་གེ་ཡིན། །

【༡】 རྩེ་དགེའི་དཔོན་རབས་དང་པོ། བོ་ཐར་བཀྲ་ཤིས་མེད་གོ། སྐུ་ནར་སོན་པ་
 དང་བག་མ་སྒྲངས་ཤིང་། བྱིས་ཐབ་བབྱང་བས་བྱ་མོ་ཤིན་ཏུ་མངོས་མ་ཞིག་སྐྱེས་
 པ། བྱ་མོ་དེ་ལྷགས་རའི་སྤིང་དཔོན་གྱི་སྐས་ལ་གནའ་མ་སྟེར་བའི་རིན་ཏུ་བོ་ཐར་
 བཀྲ་ཤིས་མེད་གོ་ལ་འཁོར་ལོ་མདོ་ནས་སྟོན་མདའི་བར་རྩེ་དགེའི་ཟེལ་ཚུ་རྒྱུད་གྱི་
 དུལ་རྩེ་རྣམས་གནང་། རྩེ་དགེའི་དཔུལ་མདའ་ཏུ་སྟོན་གནས་གྱི་མཁར་གཞིས་
 བབྱང་། དེང་ཏུས་པོ་བྱང་ཡོད་པའི་གནས་འདིར་ཡིན་པར་འདྲ། འབྲུམ་དཀར་
 ཆག་ལས་། རྩེ་དགེ་བོ་ཐར་བོ་མོས་འཆོང་ཞེས་གྲགས། ཞང་དེའི་གྲུབ་ཐོབ་ཐང་
 སྟོང་རྒྱལ་པོ་མཆོག སྐུ་དྲངས་མཆོད་གནས་བཀྲར་ཞིང་དཔུལ་གྱི་མདའ། སྐུ་
 རྒྱལ་གནས་པའི་མཆོ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ། སྐུ་དེ་དམ་བཅུགས་རྒྱ་མཆོ་སྤྲོ་གོས་
 གྱིས། བསྐྱབ་པའི་སྟེང་ཏུ་གཙུག་ལག་ཁང་ཆེང་བཅུ་བ། ཁྱིལ་གྱི་དཔོན་ཏུད་བརྒྱ་
 དང་ཙ་བརྒྱད་བཞེངས། འདོན་གྱི་མིང་ལ་ལྷན་གྲུབ་སྟེང་ཞེས་གསོལ། ས་འདུལ་
 གྲུབ་ཐོབ་གྲུབ་སྟོང་རྒྱལ་པོས་མཛོད། ཅེས་གསུངས། བསྟན་ཅིས་ཀུན་བཅུས་རེའུ་
 མིག་ལས། མེ་སྟག་1446ལོར་ཐང་སྟོང་རྒྱལ་པོ་དབྱང་ལོ་གྲུག་ཐོག་རྩེ་དགེར་
 ཐང་རྒྱལ་ལྷ་ཁང་བཞེངས། ཞེས་གསུངས་པ་དེ། ཐང་རྒྱལ་རྣམ་ཐར། རྩེ་དགེའི་
 ཤིང་པར་ནང་ཏུ་རབ་བྱང་རྒྱག་པའི་ལྷགས་སྤང་སྤྱི་ལོ་1360ལོར་ཐང་སྟོང་རྒྱལ་པོ་
 འབྲུངས། ཞེས་གསལ་བ་དང་མཐུན། རག་ཅིས་བྱས་ན་སྤྱི་ལོ་1449-1618ལོར་བོ་
 ཐར་ནས། སྤྲ་ཆེན་བྱམས་པ་ཐུན་ཆོགས་འབྲུངས་པའི་བར་མི་རབས་རྒྱག་ལ་ལོ་
 གྲངས་170 ལྷག་སྟོན་འདུག་པས་འདིའང་ཅུང་ཟད་འགྲིག་དཀའ་བ་ཞིག་ཡིན་མ་
 ཟད། བཀའ་འབྱུར་དཀར་ཆག་ཏུ། དེས་ན་བོ་ཐར་དང་ཐང་སྟོང་རྒྱལ་པོ་མཆོད་
 ཡོན་འབྲེལ་སྟེང་བའི་གཏམ་འདི། ལོ་རྒྱུས་དངོས་གྱི་ཏུས་ཆོད་དང་ཅུང་འཕྲད་
 དཀའ་བ་ཞིག་རེད། གཞན་ཡང་བཀའ་འབྱུར་དཀར་ཆག་ལས། བདེ་ཆེན་
 བསོད་ནམས་བབྱང་པོ་ཞེས་པ་ཡུམ་འདས་པའི་དཔོངས་ཚོགས་བསྐྱབ་པར། ཀ་
 རོག་དོ་རྩེ་གདན་ཏུ་བྱོན་ནས་སྤྱིར་མ་ལོག་པས། མཆོད་གཞན་གྱིས་སྤྲར་འགྲུགས་

① ཤོག་ལྗེ་བ་14པའི་རྒྱལ་ཐང་དང་པོར། རྩེ་དགེའི་ཤིང་སྤྲར།

པར་བཏང་ཅིས་ལ། ཀམ་པ་ཚོས་གྲགས་ཀྱི་མཚོའི་ཞལ་སྒྲ་ནས་དང་། རྩ་ཚོས་
 རྩོད་དཔོན་སློབ་བྱུང་གིས་ཁོ་བོས་ཀྱང་འོང་བ་མི་ཡོང་མོད། འོན་ཀྱང་གྲུབ་ཐོབ་
 ཆེན་པོ་ཞིག་གིས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་གནས་ཡ་མཚན་བཟླ་ཤིས་རྟགས་བརྒྱད་
 གྱི་དབྱིབས་སུ་བྱས་པ་ཞིག་དུ་རིམ་གྱིས་དབང་བསྐྱར་ནས། བརྒྱད་པ་རྩེ་བཟང་དུ་
 འགོ་བོ་ཞེས་ལུང་བསྟན་མཛད། ཕྱིས་དེ་རིམ་བར་བཞིན་ཐོག་དུ་ཁེལ་བ་བྱུང་སྟེ།
 ཞེས་གསུངས་པ་འདི་ནི་འགྲིག་ཐབས་མེད་པ་ཞིག་སྟེ། ལུང་བསྟན་གནང་མཁན་
 ཀམ་པ་ཚོས་གྲགས་ཀྱི་མཚོ་ནི་སྤྱི་ལོ་1454-1506 བར་བཞུགས་ཡོད་པས། ལུང་
 བསྟན་རྩིས་སུ་བོ་བྱུང་ཞིང་དེ་ཐང་སྟོང་རྒྱལ་པོ་དང་མཚན་ཡོན་འབྲེལ་ན། ཐང་
 རྒྱལ་འབྲུས་ལོ་ནི་ཡོངས་གྲགས་སྤྱི་ལོ་1360ལོར་འབྲུངས་ཤིང་། སྤྱི་ལོ་1446ལོར་སྡེ་
 དགེར་ལ་ལྷ་ཁང་བཏབ་ཅིས་ཟེར་བའི་ཕྱིར། འདི་ལ་ལོར་འབྲུལ་ཞིག་ཡོད་ངེས་
 པས་ཆང་མས་དབྱུད་པར་འཛུལ། འདིའི་སྟོར་ལ་སྡེ་དགའི་ཡུལ་མི་རྣམས་ཀྱིས་
 བཟོས་པའི་རྒྱང་ཞིག་ཡོད་པར། བོ་ཐར་བཟླ་ཤིས་སང་གེ་ལ་སུ་མོ་མཛེས་མ་ཞིག་
 ཡོད་པ་དེ་སྤྱིང་དཔོན་གྱིས་ཁོང་ལ་སྟེར་དགོས་ཞེས་བཤད། བོ་ཐར་གྱིས་ལེགས་
 སོ་ཞེས་ཞུས་པ་དང་། ང་ལ་དེའི་ལན་དུ་མཛོ་དོར་གཅིག་གིས་ཉིན་ཚོས་གཅིག་
 གི་ས་ཤིག་གནང་རོགས་ཞེས་ཞུས། སྤྱིང་དཔོན་གྱིས་མཛོ་དོར་གཅིག་གི་ས་སྤྱིན་
 ཚོག་ཅིས་ཁས་སྤྲངས། བོ་ཐར་གྱིས་དེ་ལ་རིག་པ་བཏང་སྟེ་ཞོགས་པ་སྒྲ་མོ་འཁོར་
 ལོ་མདོ་ནས་མཛོ་དོར་གཅིག་ལ། ཐོང་ཤོལ་བཏགས་ནས་ཚོས་འགོ་བཅུགས་ཏེ་
 མར་འོང་བ་དང་། དེའི་དགོང་མོ་ལྷགས་རའི་སྟུན་མདའ་གོང་འདིར་སླེབས། དེ་
 རན་བོ་ཐར་གྱིས། ངས་མཛོ་དོར་གཅིག་གིས་ཉིན་ཚོས་འདིའི་བར་ཡིན་ཞུས་པས་
 སྤྱིང་དཔོན་གྱིས། ཁ་ཆད་ཤོར་ཐིན་པ་ལ་ཅི་བྱ་མེད་པར་སྤྱོད་དགོས་སྟག་པ་རེད།
 ཅིས་བོ་ཐར་སློ་རིག་གྱུང་པའི་རྒྱང་ཞིག་བཟོས་འདུག །

【༢】 དཔོན་གཉིས་པ་རྒྱལ་མཚན་འབུམ། བོ་ཐར་བཟླ་ཤིས་སང་གེ་ལ་སྤྲས་
 གཉིས་བྱུང་བར། སྤྲས་ཆེ་བ་དཔལ་ལྷན་སང་གེ་རབ་དུ་བྱུང་། སྤྲས་གྱི་གཙུག་
 ལག་ཁང་ཡོད་པའི་ཉིན་རིའི་ཚུགས་དེར། འདུས་སྡེ་ཞིག་བཅུགས་པ་ལ་དེང་རུས་
 ཉིན་དགོན་ནང་ཞེས་པ་འདི་བྱུང་། སྤྲས་རྒྱང་བ་རྒྱལ་མཚན་འབུམ་ལ་སྤྲས་བཞི་

འབྲུངས་ཀྱང་། འདིའི་གདུང་བརྒྱད་སྟེལ་བའི་སྐྱུ་ལ་ལྟ་ཞེས་པ་དེ་ལས་གཞན་
པའི་མིང་མི་གསལ། །

【༣】 དཔོན་རབས་གསུམ་པ། དཔོན་ཆེན་ལ་ལྟ། དཔོན་ཆེན་ལ་ལྟ་ལ་སྐྱུ་བདུན་
འབྲུངས་པའི། དང་པོ་རྩོག་དན་ནམ་མཁའ་ལྟན་བཟང་རབ་ཏུ་བྱུང་། རྩོ་རྩོ་
འཛིགས་བྱེད་ཡི་དམ་ཏུ་བསྟེན་ཞིང་། བསྟེན་པ་དུང་ལྷུང་འབྲུག་ཆོ་སྟེ་སོགས་ནས་
ལྷགས་ཀྱི་རིལ་བུ་སོན་པ་དང་། དུལ་མི་ཆོས་འཛིགས་བྱེད་ཀྱི་སྐྱུ་མཐོང་བར་
སོགས་ཀྱི་གྲུབ་ཉགས་སོན་པའི་བཤད་སྟོལ་ཡོད། སྐྱུ་གཉིས་པ་ལ་རྒྱལ་འཕེལ་
གྱིས་བྱིས་ཐབ་བཟུང་ནས་གདུང་བརྒྱད་སྟེལ་བར་སྐྱུ་གསུམ་བྱུང་། །

【༤】 དཔོན་རབས་བཞི་པ། ལ་རྒྱལ་འཕེལ། ལ་རྒྱལ་འཕེལ་གྱི་སྐྱུ་དང་པོ་ཀྱན་
དགའ་རིན་ཆེན་རབ་ཏུ་བྱུང་ནས། ལྷན་གྲུབ་སྟེང་གི་སྤྲ་བར་ལྷ་ཁང་བཞེངས།
འདི་ནས་སྟེ་དགའི་གདུང་བརྒྱད་ནམས། སྐྱུ་བསོད་ལས་དབང་རྒྱས་པའི་འགོ་
ཚྭ་གས། སྐྱུ་གཉིས་པ་ནམ་མཁའ་ལ་སྐྱུ་ལྷན་སྤྲ་ཅེས་པ་འབྲུངས། སྐྱུ་གསུམ་
པ་རྩོ་རྩོ་ལྷན་གྲུབ་ལ་སྐྱུ་ཀྱམ་སྤྲ་དང་། གེ་སར་བིར་ཞེས་པ་གཉིས་འབྲུངས་
ཞེས་གསལ། །

【༥】 དཔོན་རབས་ལྔ་པ། ལྷན་སྤྲ་། སྐྱུ་ལྷན་སྤྲ་གྱིས་གདུང་བརྒྱད་སྟེལ་བར་
སྐྱུ་དྲུག་དང་སྐྱུ་མོ་གཅིག་བཅས་བདུན་བྱུང་། དེ་ལས་སྐྱུ་དང་པོ་ཀྱན་
དགའ་རྒྱ་མཆོ་ནི་རིག་འཛིན་མོད་ཀྱི་ལྷེས་འཕྲུལ་ཅན་གྱི་སྐྱུ་པ་ཡིན་པར་བཤད།
སྐྱུ་གསུམ་གསར་སྟེང་སྤྱི་དང་། བྱུང་པར་གསར་སྐྱུ་སྟེང་མ་ལ་མཁས་ཤིང་གྲུབ་
པར་བརྟེས། བད་གདོན་སོགས་འདུལ་བ་ལ་རྣམས་མཐུ་ཆེན་པོར་ཡོད་པར་བཤད།
འདི་ལ་རིག་འཛིན་འཇའ་ཆོན་སྟེང་པོས། ཆོགས་འཁོར་སྐབས་སྤྲ་བཅན་གྱིས་གྲུ་
དྲུག་པོའི་སྐྱུ་མཆོན་སྟེང་པ་ར་ཅའི་གཟུགས་བརྟན་ཞིག་བཅོས་ནས། བྱུང་རང་
གིས་རྒྱུད་པས། འདི་འདྲ་བའི་སྐྱུ་ཉགས་འཆང་ན་དགེ་ཞེས་ལུང་བསྟན་གནང་།
སྐྱུ་རིག་འཛིན་སྟོང་གསལ་སྟེང་པོས། སྟེང་ཐམ་གཏེར་ནས་བཞེས་ཏེ་སྟེ་དགེ་
རྒྱལ་པོ་ཁྱི་ཆེན་སངས་རྒྱས་བསྟན་པ་ལ་གནང་བ། དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་དགའི་རྒྱལ་
རབས་རིམ་བྱོན་གྱི། བཀའ་ཐམ་སྟེང་པ་ར་ཅའི་གཟུགས་ཡོད་པ་འདི་བྱུང་བར་

གྲགས། དེ་ཡང་བཀའ་ཡིག་གལ་ཆེའི་རིགས་ལ་སྤྱི་དམར་མ་ཞེས་ཐམ་ཀ་
དམར་པོ་དང་། བཀའ་ཤོག་དཔྱུས་མ་ལ་སྤྱི་ནག་མ་ཞེས་ཐམ་ཀ་ནག་པོ་ཡིན་
པ་ཞིག་རིགས་གཉིས་ཡོད་པ་རེད། །

【༦】 དཔོན་རབས་དྲུག་པ། ས་རྒྱུང་ལྷ་འཕེལ། སྲས་གཉིས་པ་ས་རྒྱུང་ལྷ་འཕེལ་
གྱིས་བཙུན་མོ་གཉིས་བསུས་པར་སྲས་བཞི་འབྱུངས། སྲས་གསུམ་པ་ལྷ་ཆེན་
བྱམས་པ་ཕུན་ཚོགས་གྱིས། སྤྱིང་དཔོན་གྱི་མངའ་ཁོངས་འཕྲོག་ནས་སྤྱེ་དགའི་
མངའ་ཁོངས་རྒྱ་བསྐྱེད་ཅིང་། མངའ་ཐང་རབ་དུ་རྒྱས་པའི་དོན་གྱི་སྤྱེ་དགའི་རྒྱལ་
རབས་དང་པོ་དེ་ཡིན། སྲས་བཞི་པ་དཔོན་ཆེན་ཀམ་ལ་སྲས་གསུམ་བྱུང་། སྲས་
ལྷ་པ་ཀམ་ལྷ་བྱུང་། སྲས་དྲུག་པ་ཀམ་བསམ་འབྲུབ་དཔོན་སྟོང་པོ་བྱང་དུ་
བཞུགས། །

ལྷགས་རའི་སྤྱིང་དཔོན་འོག་གི་སྤྱེ་དགའི་དཔོན་རབས།

དཔོན་པོའི་མཚན།	འབྱུངས་འདས་ལོ།	རྒྱུད་པ།
༡ པོ་ཐར་བཀྲ་ཤིས་སེང་གེ	དུས་རབས་ 15པའི་སྔ་དྲོ་ཙམ།	སྲས་བརྒྱད།
༢ རྒྱལ་མཚན་འབུམ།		པོ་ཐར་གྱི་སྲས་རྒྱུང་བ།
༣ དཔོན་ཆེན་ཨ་ལ།		རྒྱལ་མཚན་འབུམ་གྱི་སྲས་ཆེ་བ།
༤ ཡ་རྒྱལ་འཕེལ།		དཔོན་ཆེན་ཨ་ལའི་སྲས་གཉིས་པ།
༥ ལྷན་ཐུབ།		ཡ་རྒྱལ་འཕེལ་གྱི་སྲས་ཆེ་བ་ཡིན།
༦ ས་རྒྱུང་ལྷ་འཕེལ།		ནམ་མཐའི་སྲས་ཡིན།

ས་བཅད་གཉིས་པ། སྤྱེ་དགའི་རྒྱལ་རབ་རིམས་བྱུང་གི་

ལོ་རྒྱུས་མདོར་བསྟུས།

སྤྱེ་དགའི་ཡུལ་ཁམས་འདིར་ལ་དབང་བསྐྱར་བྱེད་མཁན་ནི་སྤྱེ་དགའི་རྒྱལ་པོ་
ཡིན། ཡུལ་འདིར་དུས་ནམ་ཙམ་ཞིག་ན་སྤྱེ་དགའི་རྒྱལ་པོས་དབང་བསྐྱར་བྱས་
འགོ་ཚུགས་ཡོད་ཅི་ན། ལོ་རྒྱུས་ཡོངས་གྲགས་སུ་པོ་ཐར་བཀྲ་ཤིས་སེང་གེའི་བུ་མོ་
ལྷགས་རའི་སྤྱིང་དཔོན་ལ། བཙུན་མོ་ཕུལ་བའི་རིན་བབས་ལྷ་བུའི་འཁོར་ལོ་མདོ་
ནས་ལྷགས་རའི་སྟོན་མདའི་བར་ས་ཁོངས་འདི་ལ་དབང་བར་བྱུང་། དེས་དཔུལ་

མདའི་ཡུལ་འདིར་གནས་ཁང་གསར་བཞེངས་བཅས་གཞིས་ཆགས། སྤྱི་ལོ་1446
 ལོར་གྲུབ་ཐོབ་ཐང་སྟོང་རྒྱལ་པོ། གདན་དྲངས་ཏེ་ཐང་རྒྱལ་ལྷ་ཁང་བཞེངས་པས་
 ཡུལ་འདིར་ལྷན་གྲུབ་སྟེང་ཞེས་མཆོག་གསོལ། དེས་ན་རྩེ་དགེའི་རྒྱལ་རབས་དང་
 པོ་དེ་པོ་ཐར་བཀྲ་ཤིས་སང་གོ་ནས་བཙུང་སྟོལ་ཆགས་འདུག །དོན་དངོས་ལ་འདི་
 ཉིད་རྩེ་དགེའི་རྒྱལ་པོ་མིན་ཏེ། སྐབས་དེར་འབྲི་ཆུའི་ཤར་བརྒྱད་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་འདི་
 དག་ལ་དབང་བསྐྱར་བྱེད་མཁན་ནི་སྤྱིང་ཆང་རྒྱལ་པོ་ཡིན་ཞིང་། དམིགས་གསལ་
 ཏུ་དེང་རུས་ཟིལ་ཆུའི་བརྒྱད་ཀྱི་ཡུལ་འདི་དག་གི་ཡུལ་དཔོན་ནི་ལྷགས་རའི་སྤྱིང་
 དཔོན་ཞེས་པ། སྤྱིང་ཆང་རྒྱལ་པོའི་སྟོན་ཆེན་ལྷ་བྱ་ཞིག་གིས་དབང་བསྐྱར་བྱས་
 ཡོད་འདུག །དེས་ན་པོ་ཐར་བཀྲ་ཤིས་སང་གོ་ནི་ལྷགས་རའི་སྤྱིང་དཔོན་འོག་གི་
 ཡུལ་དཔོན་ཆུང་བྱ་ཞིག་ཡིན་ལྷགས་རྩེ་དགེའི་རྒྱལ་རབས་དང་པོ་མིན། འབྲི་ཆུའི་
 ཤར་རུབ་གཉིས་ཀྱི་རྩེ་དགེའི་ཡུལ་གྱི་འདི་དག་ལ། ཐོག་མར་དབང་བསྐྱར་བྱེད་
 མཁན་དེ། པོ་ཐར་བཀྲ་ཤིས་སང་གོ་ནས་བཙུང་པའི་མི་རབས་བརྒྱན་པ་རྩེ་དགེའི་
 སྤྱི་ཆེན་བྱམས་པ་ལུན་ཆོགས་ཡིན། དེ་ཡང་སྤྱི་ལོའི་རུས་རབས་བརྒྱ་བརྒྱན་པའི་
 རུས་འཁོར། བོད་ཡུལ་དབུས་སྤྱ་ཕག་གྲུའི་སྤྱིང་དབང་འཁོར་ཞིག་ཏུ་ཉེ་བའི་རུས་
 སྤྱ་དབུས་གཙང་གི་ཡུལ་གྱི་སལ་ཆེར། གཙང་པའི་དམག་གིས་བཟུང་བཞིན་པའི་
 སྐབས་དེར་ཅམ་ཞིག་ན་རྩེ་དགེའི་ཡུལ་འདིར། སྤྱི་ཆེན་བྱམས་པ་ལུན་ཆོགས་ཀྱིས་
 མངའ་ཁོངས་རྒྱ་བསྐྱེད་བྱ་ཆུའི་འགོ་བཅུགས་ཡོད་པ་ནི། རྩེ་དགེའི་རྒྱལ་རབས་
 འོར་བྱ་སྟེང་བ་ལས། ཆེ་ཤོད་སྤྱིང་དཔོན་རུ་སི་དང་། སྤྱ་དགེའི་ལྷར་སོགས་སྤྱི་
 ཆེན་གྱིས་དཔུང་གིས་སྤངས་པར་གསལ་བར་ལྟར་དང་། སྤྱི་ཆེན་གྱིས་ཐོག་མར་
 ལྷགས་རའི་སྤྱིང་དཔོན་ལ་གྲུ་ལོག་བྱས་ཤིང་དབང་རུ་བསྐྱུས་སྐབས། སྤྱི་ཆེན་
 ཀྱི་དཔོན་པོ་ཀམ་ལ་སྤྱས་གསུམ་ཡོད་པ། དེ་དག་དཔའ་ཆལ་ཆོད་ཆུལ་དང་།
 ལྷགས་རའི་སྤྱིང་དཔོན་ལ་དམག་བརྒྱབས་པའི་སྟོར་ 《རྩེ་དགེའི་རྒྱལ་རབས་འོར་
 བྱ་སྟེང་བ་》 ལས།

དཔོན་པོ་ཀམ་ལ་སྤྱས་གསུམ་བྱང་བ་ཡི། །

ཆེ་བ་སྤྱི་ཆེན་ཆེ་མཆོག་ལྷགས་བྱང་ལ། །

མཁུན་རབ་ཕུལ་བྱུང་གདན་རབས་གཉིས་པ་མཛད། །
 གཉིས་པ་རྫོང་ལེགས་དམ་ཅན་སྤུལ་པར་གྲགས། །
 དཔའ་ཚལ་ཐོགས་མེད་ལྷགས་རའི་སྤྱིང་དཔོན་ལ། །
 དམག་དཔུང་འདེགས་རུས་ཚོད་ཚང་འབྱར་ཐོག་ནས། །
 མདའ་འཕང་སྤྱིང་གི་གསེར་འབྱར་ཐོག་པ་སོགས། །
 རོ་མཚར་ཅན་ཞིག་བྱུང་ཐོས་དེ་ཡི་གཙུང་། །
 གཡུལ་རྒུལ་ཞེས་པ་དཔའ་ཚལ་སྤྱི་གཞུགས་སོགས། །
 སྤྱིང་རྩེ་གི་སར་ལ་འགྲན་བྱུང་ཞེས་ཐོས། །

ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར། ཁོང་རང་རྟེན་རབ་བྱུང་ཡིན་ཡང་སྤྱི་མཆེད་
 རྣམས་ལ་སྤྱི་མཆེད་པོ་ཡོད་པ་དེ་དག་མངའ་ཁོངས་རྒྱ་བསྐྱེད་པ་དང་། རྒུལ་སྤྱིང་
 དབང་བསྐྱར་བ་ལ་དཔའ་ཡ་དང་དཔུང་རོགས་གཡུ་ཐོས་སྤྱི་བྱུང་འདུག །དཔེར་
 བ། སྤྱི་ཉིད་ཀྱི་ཆོ་བ་དཔོན་ཆེན་ཀམ་ལི་སྤྱི་རྫོང་ལེགས་དང་། གཡུལ་རྒུལ་གཉིས་
 བོ་སྤྱི་ཆེན་གྱིས། ལྷགས་རའི་སྤྱིང་དཔོན་དབང་རུ་སྤྱད་སྐབས་དཔའ་སྤྱིང་ཆེ་ཞིང་
 མདའ་ཚལ་འགྲན་ཟུ་མེད་པའི་སྤྱི་གྲགས་ཆེ་བའི་དཔའ་བོར་གྱུར། དེ་བཞིན་རུ་
 སྤྱི་གཅེན་པོ་ས་སྤྱིང་སྤྱི་འཕེལ་གྱི་སྤྱི་གྲགས། དཔོན་པོ་རྒྱ་པོ་དཔོན་རྟོད་པོ་བྱང་རུ་
 བཞུགས་ཤིང་འབྲི་རྒྱ་རུབ་བརྒྱད་ཀྱི་མངའ་ཁོངས་རྒྱ་བསྐྱེད་དང་སྤྱི་རྒྱ་སྤྱིང་བྱེད་པ་
 དང་། ཁོང་གི་སྤྱི་ཁྱི་ཆེན་སངས་རྒྱས་བསྐྱར་པ་རབ་བྱུང་ཞིང་མདོ་སྤྱི་གྲགས་
 རིག་གནས་ཐམས་ཅད་ལ་མཁས་པ་མ་ཟད། ལྷགས་གཉིས་ཐབས་ལ་མཁས་པས་
 རྩེ་འབངས་ཀྱན་གྱིས་གཙུག་རུ་བཀྲུ། སྤྱི་ཆེན་སྤྱི་གཞུགས་པའི་རྩེ་སྤྱི་ལྷེ་དགའི་
 རྒུལ་རབས་གཉིས་པར་གྱུར་པ་རེད། །འབྲི་རྒྱ་རུབ་བརྒྱད་ཀྱི་རྩེ་པ་མང་ཆེ་བ་
 དེ་སྐབས་དེར་བེ་རུ་རྒུལ་པོའི་རྩེ་འབངས་ཡིན་ཆོད་འདུག་ལ། སྤྱི་ལོ་1639 ལོར་
 སོག་པོ་གུ་སྤྱི་ཉན་གྱི་དམག་གིས་བེ་རུ་རྒུལ་པོ་བཙོམ། རྩེ་དགའི་སྤྱི་ཆེན་བྱམས་
 པ་ཕུན་ཚོགས་དང་སོག་པོ་གུ་སྤྱི་ཉན་གྱི་གསེར་པོར་ཆགས་སྐབས། འབྲི་རྒྱ་རུབ་
 བརྒྱད་ཀྱི་བེ་རུའི་རྩེ་པ་ཕལ་ཆེར། སྤྱི་ཆེན་བྱམས་པ་ཕུན་ཚོགས་ལ་ཕུལ་བས་དེ་
 བས་བཟུང་། ལྷ་ཐོག་ལ་སོགས་བེ་རུའི་རྩེ་པ་རྣམས་རྩེ་དགའི་འབངས་སྤྱི་གྲགས།

འབྲི་རྒྱུ་ཤར་བརྒྱད་པལ་ཆེར། སྤྱི་ཆེན་གྱིས་ཐབས་དང་དཔུང་གིས་སྤངས་ནས་
 སྤྱིང་ཆང་རྒྱལ་པོ་ལ་འབྲོག་སྤེལ་ཤས་ལས་མེད་པར་ཆགས་ཡོད། དེས་ན་དོན་
 དངོས་སྤེལ་དགེའི་རྒྱལ་རབས་དང་པོ་དེ། སྤྱི་ཆེན་བྱམས་པ་ལུན་ཚོགས་ནས་བཙེ་
 དགོས་པ་ཞིག་དང་། རྩེ་དགེའི་རྒྱལ་པོའི་སྤྱི་གཞུང་ངོ་མ་དེ་སྤྱི་ལོ་1642 ལོར་བོད་
 ཏུ་དགའ་ལྷན་པོ་བྱང་བཅུགས་པ་དང་ཏུས་མཉམ་ཅམ་ཡིན་འདུག །དེས་ན་ཡུལ་
 དབུས་སུ་སྤྱི་འབྱུར་གྱིས། བོད་གཞུང་དགའ་ལྷན་པོ་བྱང་བཅུགས་པ་དང་སྤྱི་
 དབུས་གཙང་གི་ཡུལ་ཏུ་རྩོམ་པ་དང་། བཀའ་བརྒྱུད་པའི་དགོན་པ་མང་པོ་
 ཞིག་གཏོར་བཤེགས་བྱས་པ་དང་འགའ་ཞིག་གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ལ་བསྐྱར་
 བ་སོགས་བྱས་ཡོད་ལ། སྤྱི་མཛོད་ཁམས་ཀྱི་ཡུལ་ཏུ་འབའ་ལི་རྒྱལ་གསུམ་དང་།
 མེ་ཉག་ཁ་ལ་གྲུབ་ཞེས་གསུམ་ཡོད་པའི། བཀའ་བརྒྱུད་པའི་དགོན་སྤེལ་ནས་ལ་
 ཉམས་རྒྱུ་ཆེན་པོ་བཏང་ཡོད་པ་རེད། འོན་ཀྱང་རྩེ་དགེའི་མངའ་སྡེ་ལས་སུ་
 ཡོད་པའི། བཀའ་བརྒྱུད་པའི་དགོན་པ་རྣམས་ལ་འབྱུར་བ་གང་ཡང་བཏང་ཐུབ་
 མི་འདུག །སྤྱི་ལོ་1640ལོ་ཅམ་ནས་སྤྱི་ཆེན་བྱམས་པ་ལུན་ཚོགས་ཀྱིས་སྤྱི་
 འཕྲོ་འཇུགས་པ་ནས་སྤྱི་ལོ་1951ལོར་སྤྱི་ཆེན་མཇུག་རྩོགས་པའི་འཇམ་དབྱངས་
 དཔལ་མོའི་བར་སྤེལ་དགེའི་སྤྱི་ཆེན་རྒྱལ་རབས་བཅུ་བདུན་སོང་ཡོད། དེ་ལྟར་
 རྒྱལ་རབས་བཅུ་བདུན་གྱི་རིང་ལ། རྩེ་དགེའི་རྒྱལ་པོས་དབང་བསྐྱར་བའི་ཡུལ་གྲུ་
 འདི་ལ་གནའ་ཏུས་སུ་རྩེ་དགེའི་རྒྱལ་ཁམས་ཞེས་བེད། དོན་ལ་ཆེས་མཐོ་བའི་
 རང་སྤྱོད་གི་ས་ཁུལ་ལྷ་བྱ་ཞིག་ཆགས་ཡོད། །

འདིར་སྤྱིང་ཆང་རྒྱལ་པོའི་སྤྱི་ཆེན་པོ་ལས་སྤྱི་ཆེན་པའི་རྩེ་དགེའི་གཏུང་སྤྱི་ཆེན་
 པོ་ཆེ་མཆོག་ཅེས་པ་དེ་ཉིད་རྒྱལ་སྤྱི་ཆེན་བའི་ཁྲི་ལ་བཞུགས་པ་དང་མི་རིང་བ་
 སྤྱི་གཤེགས་སྤྱབས། སི་ཏུ་ཆོས་འབྱུང་གིས་རྩེ་དགེའི་རྒྱལ་རབས་ནང་བགྲངས་མི་
 འདུག །དེ་ལྟར་ན་འཇམ་དབྱངས་དཔལ་མོའི་བར་རྒྱལ་རབས་བཅུ་དྲུག་དང་།
 ཀོང་སྤྱུལ་དང་། མཁྱེན་བཙེ་སོགས་ཀྱིས་དེ་ཡང་རྒྱལ་རབས་ནང་བགྲངས་ཡོད་
 པས་དེ་ལྟར་ན་རྒྱལ་རབས་བཅུ་བདུན་སོང་ཡོད། རྩེ་དགེའི་གཏུང་རབས་སྤྱིར་
 ལ། སི་ཏུ་ཆོས་འབྱུང་དང་། ལྷ་ཆེན་ཚུལ་བྲིམས་རིན་ཆེན་སོགས་ཀྱིས་བཞེད་པར་

མགར་ཆེན་ཡི་ཤེས་བཟང་པོ་དང་། ཆོས་རྒྱལ་བསྟན་པ་ཆེ་རིང་བར་གདུང་རབས་
བརྩ་བདུན་ཡིན། སྤྱ་བཀྲའི་ཆོས་འབྱུང་ལྟར་ན། འགར་གནམ་ཆ་འབྲག་རྒྱལ་ནས་
རྒྱལ་པོ་ཆེ་དབང་རྩོམ་རྒྱུ་ཡིན་པས་དཔྱད།

[[ལྷེ་དགའི་རང་རྒྱལ་ཐུབ་པའི་རྒྱལ་ཁམས་ཤིག་ཆགས་ཚུལ།]] ཞེ་ཆེན་དུང་
ཡིག་གིས་མཛད་པའི། ལྷེ་དགའི་རྒྱལ་《མདོ་སྤྱད་ནོར་ལྷན་གྱི་དགྱིལ་འཁོར་ལ་
དབང་བསྐྱར་བའི། ས་དབང་ལྷེ་དགའི་གདུང་རབས་ལས་འཕྲོས་པའི་གཏམ་རྩོམ་
མཆར་མཆོག་གི་གཏེར་མཛོད་》ལས་¹། ས་སྤྱིང་སྤྱ་མ་བྱམས་པ་ཐུན་ཆོགས་འདི་
ཉིད་ནི། མདོ་སྤྱད་མངའ་རིས་ཡངས་པའི་ནོར་འཛིན་གྱི་དགྱིལ་འཁོར་ལ་འཁོད་
པའི་སྤྱེ་དགའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་མགོན་ཏུ་ཁྱུགས་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ཉིད་མ་གྱོན་
པའི་བར་སྐབས་དེར། ལྷོངས་འདིར་གླིང་དཔོན་ཡང་ནང་ཆོན་སོ་སོར་འཁོར་
ནས། ལྷེ་ཤོག་རེ་ལ་དཔོན་ཐུན་རེ། ལུང་ཆུང་རེ་ལ་ཆོ་ཆོད་རེ། རི་འབྱར་རེ་ལ་
ཆོང་ཆུང་རེ། ལྷེ་ལ་དཔོན་མེད། དཔོན་ལ་བྱིམས་མེད། ཆོ་ཆེན་གྱིས་ཆོ་ཆུང་བ།
ཤེད་ཡོད་ཀྱི་ཤེད་མེད་བརྒྱུད། རྩེའུས་ཁ་ཆེམས་བཞག །ཁྱུ་ལེན་གྱིས་དགྲ་ཆས་
སྤྱད་ནས་འདུག་དགོས་པའི་སྐབས་དེར། ཁས་དྲག་གི་གཉའ་ལྟོན། ཉམས་ཆུང་
གི་དཔུང་རོགས། བདེ་སྦྱིད་ཀྱི་ཉི་མ་འདི་ཉིད་ཤར་བ་ཡིན་ཏེ། སྤྱ་ཆེན་འདི་ཉིད་
ནི་ཆོས་སྤྱིད་ཟུང་ཏུ་འབྲེལ་བའི་མཁྱེན་རབ་ལ་འགྲན་ཟུང་བའུ་ཞིང་། ཞེས་
དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། འདི་སྐབས་སྤྱོད་ཏུ་བེ་རི་རྒྱལ་པོ་དར་ཆེ་བ་ཐུང་བ་
ཕན་ཚུན་འགྲན་ཟུང་ཆེ་ཡང་། གཅིག་འོག་གཅིག་མ་ཆུད་པའི་རེ་ཞིག་ནས་སྤྱ་ཆེན་
འདི་ཉིད་ཀྱི་མཆེད་ཡ། དཔོན་ཀམ་ལ་བེར་བཟའ་ཞིག་བསུས་ཏེ་ཁ་མཆུ་གཉེན་
འོག་ཏུ་བསུམ་པ་ཞིག་བྱང་ཡང་། བེར་བཟའ་ལ་རིགས་བརྒྱད་ནི་མ་བྱུང་། ཕྱིས་
བེ་རི་རྒྱལ་པོ་པོན་ལ་སྤྱོད་ཀྱིས་ཆེས་པས་ཁམས་སྤྱོད་ཀྱི་དགའི་ལུགས་གཙོས་པའི་
ནང་པའི་བསྟན་པ་ལ་འཆོ་བ་ཆེན་པོ་ཤོམ་པར་བསྟན་པ་སྤྱི་དང་གཙོ་ཆེར་དགའི་
ལུགས་ཀྱི་རྒྱབ་གཉེར་སོག་པོས་བྱས་ཏེ་སྤྱ་སྤྱི་བསྟན་འཛིན་ཆོས་རྒྱལ་གྱིས་སྤྱ་ཆེན་

① ལྷེ་དགའི་རིག་གནས་ལོ་རྒྱུས་དཔྱད་ཡིག་ཚུགས་བརྒྱགས། ཤོག་ངོས་240པའི་ཕྱིང་15པར།

འདི་ཉིད་ལ་བཀའ་ཤོག་རྟེན་བཅས་མཛད་ནས། བེ་རི་འདིས་བསྐྱེད་འགྲོ་ཡོངས་
 ལ་གནོད་འདུག་པས་དེད་གྱི་དམག་དཔུང་བྱེད་ཅིས་ཡིན་པས། ཁྱོད་ནས་དགར་
 ཐབས་གྱི་དཔུང་སྟོགས་གྱིས་དང་། དེད་རང་རྒྱལ་བའི་ཆེ་བེར་སྟེ་འབྲོག་པ་སྟེ་
 ཐག་འཐེན་ཆོད་ངས་བྱེད། ཡུལ་སྟེ་ཤིང་སྟོ་བཅུགས་ཆོད་ཁྱོད་ལ་དཔའ་རྟགས་
 གྱིན་ཟེར་བ་བྱུང་དུས། གླ་ཆེན་འདིས་གཞུང་དྲང་བའི་སྟབས་གྱིས་སྟོན་དུས་བེ་
 རི་དང་ཟེར་བཅོད་བྱུང་ཡང་། དེང་སང་སྟེ་ཉེ་གཉིས་ཀྱང་ཡིན། ལར་ཡང་བོད་
 སྐད་རིགས་གཅིག་པའི་མགོ་རྒྱ་དང་། བསྐྱེད་ན་བེ་རི་ལ་ལོག་པ་མི་བྱེད་གསུངས་
 ཀྱང་། དེ་སྐབས་གཉིས་པ་ཀྱན་དགའ་རྒྱལ་མཛོན་དང་། ཆེ་རིང་ཐར་གཉིས་
 གྱིས་དེང་སང་སོག་པོ་ཨོ་རོད་ལས་དབང་བསོད་ནམས་ཡར་དར་དུ་འདུག་ཅིང་།
 བེ་རི་རྒྱལ་པོ་བྱ་བ་བསོད་ནམས་ཐམས་ཅད་ཟད་པའི་ལས་ཀར་དོད་འདུག་པས།
 བསོད་ནམས་ཅན་གྱི་རྒྱལ་ལ་མི་འདུག་ནས། བསོད་ཟད་གྱི་སྟོགས་ལ་བསྐྱེད་ན་
 མཉམ་དུ་བརྒྱག་པ་དེ་འདྲ་བྱེད་དོན་མི་འདུག་ཅིས་ཐག་བཅད་ནས། སོག་པོའི་
 དཔུང་རྟགས་བྱས་ཏེ། བེ་རི་ཐལ་བར་བརྒྱགས་པའི་དཔའ་རྟགས་ལ་འབྲི་རྒྱལ་
 རིའི་བེར་སྟེ་རྒྱམས་འོག་དུ་འདུས་པ་ཡིན་ཞིང་། དེ་རྗེས་པོ་འཛོལ་བསམ་འབྱུང་
 གཞུང་དུ་རྒྱལ་པོ་མཁའ་འགོས། པོ་བྱང་བརྒྱལ་སྟེ་གླ་ཆེན་ལ་གསེར་བྲལ་བཀའ་
 བར། གླ་ཆེན་ནས་ཁྱོད་གྱི་པོ་བྱང་བརྒྱལ་པ་དེ་བསམ་འབྱུང་གཞུང་མིན། བསམ་
 ལོག་གཞུང་ཡིན། ཞེ་བདེན་ལོག་གསུམ་རྒྱུན་ལ་ཤེས་གསུངས་པ་བཞིན་ལོག་གསུམ་
 གྱི་ནང་ཨོ་རོད་གྱི་དཔུང་དང་མཉམ་དུ་རྒྱལ་པོ་མཁའ་འགོ་མིང་མེད་དུ་བཏང་།
 མིང་དཔོན་རྒྱམས་གྱིས་སོག་པོ་ལ། ཁྱོད་རང་རྒྱལ་ཤིང་ཁུར་ནས་སྟེ་དགེ་འདི་ཉ་
 ཅང་དཔའ་ཐལ་གྱིས་དཔོན་ཆེན། དཔོན་སྟན་མང་པོ་མངའ་ཞབས་སུ་བཞུས་
 སོང་ཟེར་བའི་དབྱེན་ཞུས་གྱིས། མཆོ་སྟོན་པོའི་རྒྱལ་པོ་དུ་ལས་བྱ་བར། ཀྱན་
 དགའ་དུས་ཆེན། མེར་རྒྱན་རྩོད་པོ་སོགས་གྱིས་སོག་དམག་མང་པོ་སྟེ་དགེ་འདི་སོག་
 ལ་པབ་ཀྱང་། ས་བཅན་གྱི་མི་ལ་ལྟ་སྟུང་གིས་རྒྱལ་བརྟན་པའི་གནས་རྒྱལ་མཛོད་
 བས། སོག་དམག་རྒྱམས་འཛིགས་ཤིང་སྤངས་ནས་ཉེ་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་མཛོད་
 བའི་ལུག་པ་བཞིན་དུ་སྟེ་ལྟས་མེད་པར་སོང་། དེ་ལྟར་བསོད་ནམས་སྟོབས་གྱི་

དཔུང་པས། བརྟན་འགྲོའི་ཕན་བདེ་ལ་འཆོ་བའི་བདུན་རིགས་ནག་སྟོགས་ཀྱི་དག་
མགོ་ཐམས་ཅད་ཆོམ་ལ་ཕབས་ཏེ། མངའ་ཞབས་སུ་མི་སྡེ་ཉི་བེ་ལྔ་སྟོང་། རྫོང་
སྟོ་བཙ་བརྒྱད། རིས་མེད་པའི་ཆོས་སྡེ་བརྒྱ་ཙུ་མོགས་བརྟན་པ་དཀར་འཇམ་རྒྱ་
དར་ཡུག་གཅིག་ལ་བཏང་། སྐ་པའི་གསེར་བྲལ་དང་། འབའ་ཡི་དབུལ་བྲལ་
སྤངས། རིམ་གྱིས་འདམ་སོག་ལ་སྐྱ་བོ་མན་ཆད་དང་། ཤར་དར་ཅེ་མདོ་ཡན་
ཆད་མངའ་ཞབས་སུ་བསྐྱ་བར་དགོངས་པ་ལ། ཆོས་སྟོན་ཀྱན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན་
གྱིས་ད་ནི་མངའ་འབངས་འདི་ཙམ་གྱིས་ཆོག །ད་ཕྱིན་ཆོས་དང་མཐུན་པའི་
མཛད་པ་གཙུག་ཆེར་བསྐྱབ་དགོས་ཞུས་པ་བཞིན། རྫོང་མགོ་སོ་སོའི་གྲ་སྟོག་བྲལ་
གསུམ་གྱི་སྟེང་ཀ་རེ། རྫོང་མགོ་དེ་དག་དང་འབྲེལ་བའི་དགོན་སྡེ་ནམས་སུ་ཆོས་
རྒྱུ་སྐྱབ་མཆོད་གྱི་རྟེན་རྒྱ་བཞག །ཅིས་སོ། །

ཡང་། སྤྱ་ཆེན་གྱི་སྐྱ་ཆེའི་སྤྱད་ལ་འདན་མགོ་བེ་དགོན་ལ་སྤྱ་མ་ཆོ་མཆོམས་པ་
བེར་བའི་རྒྱ་བོ་མགོན་པོ་ནི། དང་པོ་སྤྱིང་གི་ཇའི་སང་མི་བརྒྱ་ཁ་གཅིག་ལྟ་བུ་ཡོད་
པར། བར་སྐབས་ཞིག་ན་གཞན་གྱིས་དབྱེན་སྦྱོར་གྱིས་དཔོན་གཡོག་འགལ་བར་
ཆགས། མགོན་པོས་སྤྱ་ཆེན་ལ་མགོ་བཏགས་པ་བདག་རྟེན་མཛད། ཟླ་གཞུང་
འདིར་ཁང་པ་བརྒྱབ། ས་ཆ་གད་སྟོག་ཡིན་པས་གད་སྟོག་ཆང་གཤམས། མགོན་
པོའི་བྱ་གད་སྟོག་གཉེར་པ་ཀྱན་དགའ་དོན་གྲུབ་གྱིས། ཟླ་ཁྲོ་ཁ་སྟེང་པ་རང་
དབང་རྒྱ་སྤངས། དམེ་ཤོད་རྒྱ་སའི་ནང་སྟོན་ཨ་ཁུག་མ་ཐབས་གྱིས་བཀྲག་ཏེ་
མངའ་ཞབས་སུ་བསྐྱས། འཛིན་ཅེ་འདྲེ་ཟམ་ཁ་ཡན་ཆད་དང་། ཟིས་ལ་ག་མ་མན་
ཆད་མངའ་ཞབས་སུ་བསྐྱས་པ་སོགས་བརྟན་སྤྱིད་ལ་ཞབས་ཕྱི་ཤིན་རྒྱ་ཆེ། ཞེས་
སོགས་གད་སྟོག་གཉེར་པའི་བྱུང་རབས་དང་། དེས་སྤྱ་ཆེན་གྱི་རྒྱས་སྤྱིད་ལ་མཛད་
རྟེན་སྟོར་གསལ་པོར་བྲིས་སྟངས་། །

1 རྒྱལ་རབས་དང་པོ། ལྷ་ཆེན་བྱམས་པ་ལུན་ཆོགས། རབ་བྱུང་བརྒྱ་པའི་ས་རྒྱ་
ལྷི་ལོ་1618ལོར་དཔོན་ཆེན་ལྷན་སྤྱུང་གི་སྐུ་སྐུ་མ་པར་ལསྐྱུངས། ལྷ་མ་གཉིས་

པ་ས་སྐྱོང་ཁྱུ་འཕེལ་གྱིས་སྤྱོད་དོན་གྱི་འགན་ཁུར་ཁིང་གཏུང་རིགས་འཛིན་སྟབས།
བྱམས་པ་ཕུན་ཚོགས་རྒྱུ་རྟལ་ནས་ཚོས་སྐོར་བྱས་ཏེ། སློབ་གཉེར་གནང་བས་
མདོ་སྟགས་རིག་གནས་དང་བཅས་པ་ལ་མཁས་པར་གྱུར། ཡུལ་འདིའི་རིས་མེད་
གྱི་ཚོས་སྟེ་མང་པོའི་བདག་པོར་གྱུར་པས། སྟེ་འབངས་རྣམས་ཀྱིས་བཙེ་བཀུར་
ཐོབ། སུ་ཕུན་དང་ཆ་བོ་མང་བས་དག་འདུལ་གཉེན་སྐྱོང་གི་ལས་ལ་རང་བཞིན་
གྱིས་སྟོབས་ཤུགས་རྒྱས། ཕྱག་རོགས་གཙོ་བོར་གཉེར་བ་ཀྱན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན་
དང་། ཆོ་རིང་ཐར། ཉ་རྒྱས། གད་ཐོག་གཉེར་ཆེན་ཀྱན་དགའ་དོན་གྱུ་རྣམས་
གྱིས་བྱས། ཐོག་མར་ལྷགས་རའི་སྤྱོད་དོན་དཔུང་ཤུགས་ཀྱིས་དབང་བསྟུས། དེ་
ནས་རིམ་བཞིན་དུ་དཔེ་ལ་དང་། མེ་ཤོད། ཀྱུ་སེ། སྟོ་ལུ། མཁར་མདོ་རྒྱུར་རི་
སོགས་གོ་སྐབས་དང་བསྟུན་ནས་དབང་དུ་བྱས། སྤྱི་ལོ་1639 ལོར་སོག་དམག་
གིས་ཁམས་ཕྱོགས་སུ་བེ་རུ་རྒྱལ་པོ་ལ་དཔུང་འཇུག་བྱེད་སྐབས་སྤྱོད་གྱིས་སོག་
དམག་ལ་རོགས་རམ་བྱས་སྟབས། འབྲི་རྒྱ་རུབ་བརྒྱད་ལྟ་ཐོག་མན་ཆད་སྤྱོད་ཆེན་
ལ་གཟིགས་གཟེངས་སུ་བུལ། སྤྱོད་གྱི་སྤྱོད་ཆོད་གི་མངའ་ཁོངས་པལ་ཆེར་བདག་
བབྱང་བྱས་ཏེ་སྟེ་དགོ་རྒྱལ་པོ་ཞེས་པའི་མཆོན་སྟེན་གངས་རིའི་རྩྭ་པོ་ལོངས་ལ་
ཁུབ། མཐར་ཚྗང་སྐོ་བཙོ་བརྒྱད་དང་། འབངས་མི་བྱིས་དུད་སུམ་བྱི་དུག་སྐྱོང་
གི་བདག་པོར་གྱུར། ས་སྤྱིའི་ལྷ་ཁང་གཡེལ་མོ་ཆེ་ལ་དཔེ་བྲངས་ནས་གཙུག་ལག་
ཁང་བསམ་འགྲུབ་མཐོང་གྲོལ་བཞེངས། རོར་མཁན་ཆེན་དཔལ་མཆོག་རྒྱལ་
མཆོན་སྟེ་དགོར་སྟུན་དངས་ནས། དབུ་ཡི་མཆོད་གནས་བཀུར་ཡོད་པའི་སྐོར།
ཀོང་སྤུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པའི་《ཆོས་རྒྱལ་སྟེ་དགོར་རྒྱལ་རབས་》ལས།
གཏུང་རབས་བརྒྱད་པ་རྩུན་གྱུ་ལ་སྤྱོད་དུག་བྱུང་བའི་གསུམ་པ་སྤྱོད་བྱམས་
པ་ཕུན་ཚོགས་སྟོབས་ཀྱིས་འཁོར་ལོས་བརྒྱར་བ་ཆེན་པོར་གྱུར་ཏེ། འདི་སྐབས་
སྤྱོད་དོན་པོ་ནང་ཆོན་དུ་གྱུས་པ་སོགས། སྟེ་ཤོག་རེ་ལ་དོན་སྟན་རིས་བབྱང་།
ཤུགས་གཉིས་གྱི་བྱིས་དོན་མེད་པས། འོག་སྟེ་རྣམས་ཀྱང་རང་དོན་ལ་ཡིད་
སྟན་ནས་འབངས་གྱེན་ལོག་ཁོ་ནར་བྱུང་བའི་སྐབས་དུང་ཆེན་འདི་དང་། ཕྱག་
མཛོད་ཀྱན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན། དོན་སློབ་ནས་ངན་པ་རྣམས་ཆམ་ལ་པལ།

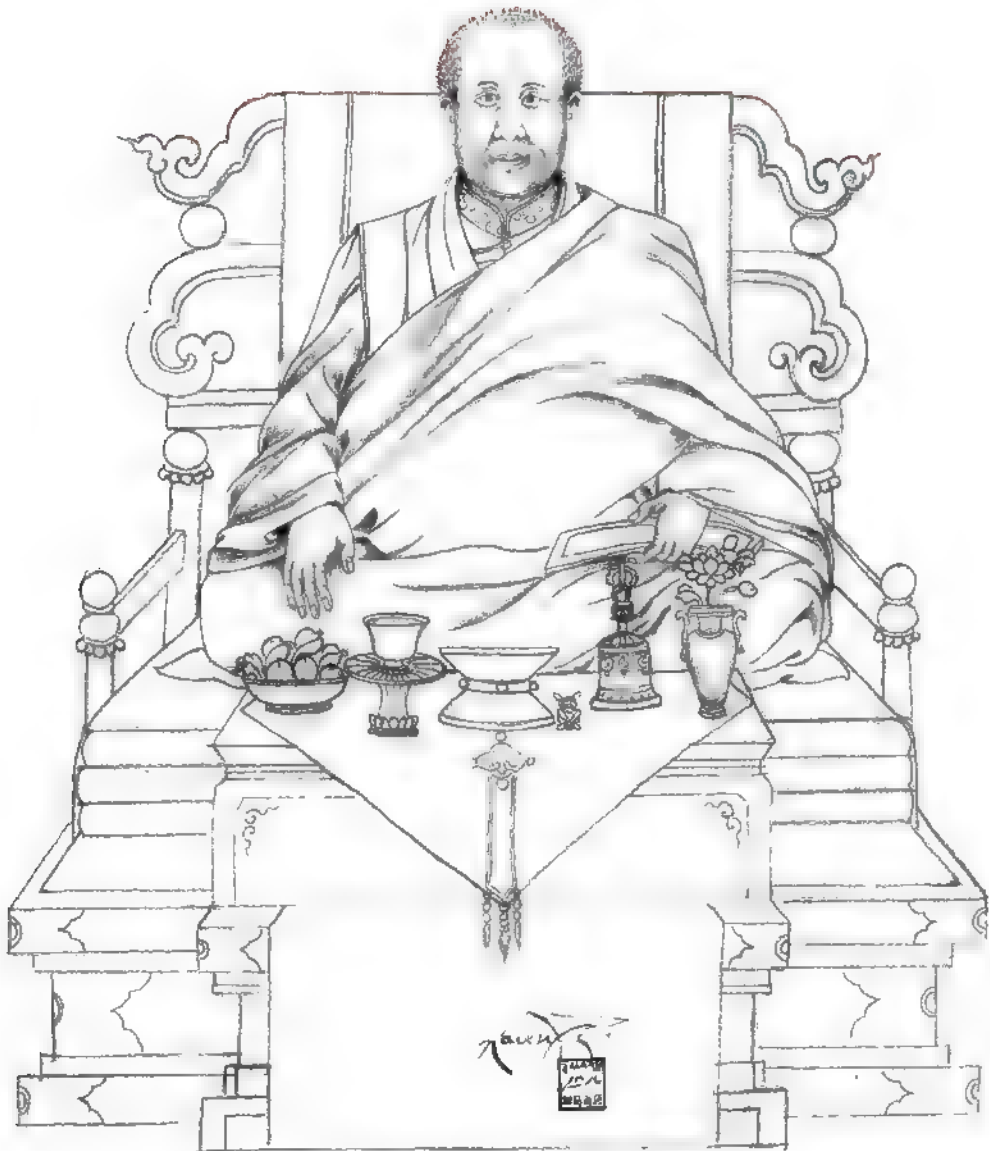
དམན་པ་ནམས་ཀྱི་མགོ་བྱངས། རྫོང་མགོ་བཙོ་བརྒྱད་ཀྱི་མང་གཞི་བཏིང། མི་
 ཆེན་ཉི་ཤི་ལྟ་སྟོང་མངའ་ཞབས་སུ་བསྟུས། ལྷན་གྲུབ་སྟེང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་
 བསམ་གྲུབ་མཐོང་གྲོལ་ཆེན་མོས་གཙོས་རིས་མེད་ཀྱི་ཆོས་སྡེ་བརྒྱ་ལྷག་བཏབ། སྐ་
 ཡི་གསེར་ཁྲལ་དང་། འབའ་ཡི་དབུལ་ཁྲལ་བྱངས། དེ་སྐབས་བོ་རི་རྒྱལ་པོས་པོན་
 པོའི་སྟགས་བཟུང་ནས་ཁམས་སྟོགས་ཀྱི་དགེ་ལུགས་གཙོས་བསྟན་པ་སྦྱིའི་དགའ་
 གུར་པ་ལ་གྲུ་སྟེ་བསྟན་འཛིན་ཆོས་རྒྱལ་ནས་སྡེ་དགེ་བླ་ཆེན་དཔུང་རོགས་སུ་སྟོན་
 ཉི་བོ་རི་རྫིངས་མེད་རུ་བཙོམ། དཔའ་ཉགས་སུ་འབྲོག་སྡེ་སྟེ་ཐག་འཐེན་ཆོད་
 སོག་པོས་བདག །ཡུལ་སྡེ་ཤིང་སྟོ་ཤིང་སྟོ་བཙུགས་ཆོད་སྡེ་དགེ་ལ་བྱིན་པས་འབྲི་
 རྒྱུ་པ་རིའི་སྡེ་རྣམས་དང་། རྫོང་རིའི་འདན་མ་སོགས་འདི་རུས་བྱུང་བར་གྲགས།
 དེ་མཚུངས་རྒྱལ་པོ་མཁའ་འགོ་བྱེད་སྦྱོང་ལ། མཁས་པས་སོག་པོས་བཙོམ་པའི་
 དཔུང་གྲོགས་བྱས་པའི་དཔའ་དར་ཉག་གཤིས་སྟོར་རྣམས་བྱུང་། དབུས་གཙང་གི་
 བྱིམས་ཡིག་ཞལ་ལྟེ་བཙུ་བྱག་ལ་དཔེར་བྱས་ནས་བྱིམས་ཡིག་ཆེན་མོ་བཞག་པས་
 སྡེ་དགེ་བླ་མ་ལུན་ཆོགས་ཀྱི་བྱིམས་ཆན་མ་ཞེས་ཆོད་འཛིག །རྫོང་མགོ་རྣམས་ཀྱི་
 ཁྲལ་ཐོག་བྱེད་ཀ་རེ། རྫོང་སྟོ་སྟོ་སྟོ་དང་འབྲེལ་བའི་དགོན་སྡེ་རྣམས་སུ་འཆོགས་
 སྟེའི་བཏང་ཐེབས་སུ་སྦྱོར་བ་དེང་སང་གི་བར་རུ་རྒྱན་མ་ཉམས་པར་ཡོད། འདི་
 ལས་བཟུང་སྡེ་དགེའི་ཁྲི་རབས་ཀྱི་དབུ་འཛིན་པ་དང་། གཏུང་རྒྱུད་རེ་རེ་ལས་
 མེད་པའི་རུས་མ་གཏོགས་ཁྲི་འཛིན་བླ་མ་ཁོ་ནས་མཇོད་པའི་སྟོལ་ཚུགས། ཞེས་
 གསུངས། །

ཞེ་བྱང་སྡེ་དགེའི་ལོ་རྒྱུས་ལས། གཉེར་པ་ཆེ་རིང་ཐར་སོག་གྲུ་སྟེ་བསྟན་འཛིན་
 ཆོས་རྒྱལ་ཀྱི་མདུན་རུ་བོ་རི་ཐལ་བར་བརྒྱགས་ཚུལ་སོགས་ཀྱི་ཞུ་འབུལ་སོང་རུས།
 རྒྱལ་པོ་ཐུགས་མཉེས་ནས་ཞུས་ཇའི་སང་གི་ཆོ་ལོ་གནང་བས། སྟོན་ཆེན་གྱིས་
 དེད་མཐའ་ཁོང་གི་ས་ཆ་ཡིན་པས་རྒྱལ་པོའི་སྡེ་རུས་ཀྱི་གསོལ་རས་ཅི་གནང་བེར་
 བ་མ་གཏོགས། ཆོ་ལོ་ཅི་བཏགས་ཟེར་སྟོལ་མེད་པས། དེད་ཀྱི་རང་ཡུལ་ན་ངོམ་
 རྒྱའི་བདག་ཆེན་མི་འདུག་ཞུས་པས། དེ་བདེན་གསུངས་ནས་བེར་སྡེ་རྟག་རོང་རུ་
 བ་བརྒྱ་སྟོར་རོ་རྟེན་གྱིས་གསུངས་ནས་ཡིད་ལྗང་སྟོགས་སུ་ཆགས་ཤིང་། སྟེས་

སྤྱི་ལོ་ག་ལྟ་ཅི་བརྟན་རྒྱ་བརྟན་དུ་གྲགས་པས་ཡིད་ལྗང་གི་ས་བབྱང་བས་སྤེ་
ལྷ་སྤྱག་གཉིས་སུ་གྲགས་པ་འདི་ཡིན། ཞེས་གསུངས།

གུ་བཀའི་ཆོས་འབྱུང་ལས། སྤྱི་ཆེན་བྱམས་པ་ལུན་ཆོགས་ཀྱིས་ཀྱང་སྤྱལ་སྤྱི་
འབྱུང་དོན་རྒྱུ་དང་། གཏེར་སྟོན་བརྟན་འདུལ་དོན་རྒྱུ་གདན་དྲངས་ནས་བསྟེན་
བཀའ་ལྟུང་། འོན་ཀྱང་རིག་འཛིན་བརྟན་འདུལ་དོན་རྒྱུ་དང་གཞན་སྟེན་གྱིས་རྟེན་
འབྲེལ་གྱི་བྱུང་ཅུང་ཟད་ཉམས་པས་བསྟེན་སྤྱི་ཁ་བར་བསེང་ཤན་བྱ་བྱུང་ཡང་།
སྤྱི་ཁ་སྤྱི་ཆེན་སྤྱི་མ་སངས་རྒྱས་བསྟེན་པས། བརྟན་འདུལ་དོན་རྒྱུ་ལ་ཞུས་པའི་
བཀའ་བཞིན་གཏེར་སྟོན་སྟོང་གསལ་སྤྱི་ཁ་པོ་ཀ་ཐོག་གི་གདན་སར་མངའ་གསོལ་
ནས་བསྟེན་དུས་ཀྱི་སྤྱི་རིམ་བསྟེན་དུ་བཅོལ་བས་རྟེན་འབྱུང་ལོར་རྒྱུ་ཅིང་། ཞེས་
པ་སོགས་གསལ། གཏེར་སྟོན་བརྟན་ཆའི་རྣམ་ཐར་ལས། གཏེར་སྟོན་བརྟན་འདུལ་
དོན་རྒྱུ་དང་ལོ་ཞེ་གཉིས་པ་ཤིང་ལུག ལྷ་ལོ་1655ལོར་སྤེ་དགེ་སྤྱི་ཆེན་བྱམས་པ་
ལུན་ཆོགས་ཁྱུ་དཔོན་གྱིས་གདན་དྲངས། རྒྱུ་ལོ་1672ལོར་སྤྱི་ཁ་སྤྱི་ཆེན་སྤྱི་མ་
སངས་རྒྱས་བརྟན་འདུལ་ལྷ་ཁང་དུ་གྲགས་པ། བཞེངས་ནས་བསྟེན་སྤྱི་ཁ་པོ་ཀ་ཐོག་གི་
ལུང་དོན་བསྟེན། དཔྱད་ལོ་ད་བརྟན་པ་རབ་བྱུང་བརྟན་གཅིག་པའི་རྒྱ་བྱི་སྤྱི་ལོ་
1672ལོར་སྤྱི་གཤེགས། ཞེས་གསལ་བར་བརྟགས་ན་སྤྱི་ཆེན་བྱམས་པ་ལུན་ཆོགས་
སྤྱི་ལོ་1670ལོ་ཡས་མས་ཅིམ་ན་སྤྱི་གཤེགས་པ་དང་། ཆོས་རྒྱལ་ཀྱང་དགའ་ལུན་
ཆོགས་ཀྱིས་དེ་སྟོར་ཞིག་ན་སྤྱི་ཁ་པོ་ཀ་ཐོག་གི་ལོ་ཆོགས་རགས་པ་ཅིམ་དཔག་བྱུང་།

① སྤྱི་ལོ་ག་ལྟ་ཅི་བར་འདི་ལྷ་ར་འབྲི་སྤྱི་ལོ་དེ་འདུག ལུག་དེའི་གཞི་བདག་གཙོ་པོ་ལ་སྤྱི་ར་ཞེས་
ཟེར། རྒྱུ་སྤྱི་ཁ་སྤྱི་ཆེན་སྤྱི་མ་སངས་རྒྱས་འདི་དཔལ་པོ་དང་དཔལ་པོ་འདུ་གནས་སྤྱི་རོས་འཛིན་ནས།
དཔལ་པོ་ཞེས་བཅོས་གནང་ཡོད་འདུག །

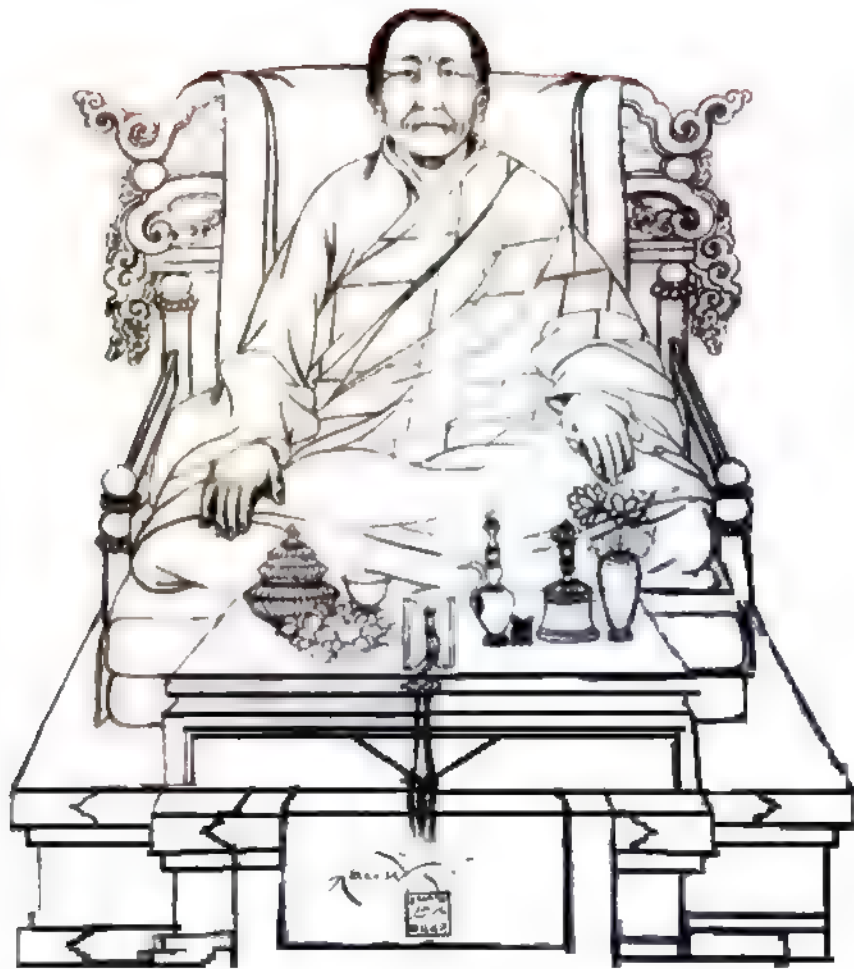
2 རྒྱལ་རབས་གཉིས་པ། ལྷ་ཆེན་ཀུན་དགའ་ཕུན་ཚོགས། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་
པའི་ཤིང་བྱ། ལྷ་ལོ་1635ལོར་ས་རྒྱུང་རྒྱ་འཕེལ་གྱི་བཅུན་མོ་དང་པོའི་སྐུ་སྐྱེས་
པར་འབྱུངས། ལྷ་ལོ་གཅིན་པོ་ཨོ་རྒྱུན་བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་བྱིས་ཐབ་བཟུང་ཞིང་གཏུང་
རིགས་སྟེལ། ཀུན་དགའ་ཕུན་ཚོགས་རབ་བྱུང་ནས་ཆོས་དང་རིག་གནས་ལ་

སློབ་གཉེར་གནང་། བཟོ་རིག་པ་དང་། གསོ་བ་རིག་པ། ཆོ་ག་སྤྱད་ལེན། གར་
 འཆམ། དབྱངས་རོལ་སོགས་ལ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པའི་སྟོན་གྲགས་རྒྱས། རྩེ་འབངས་
 དཔོན་རིགས་ཀྱན་གྱིས་བཙེ་བཀྱར་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས། སྤྲ་ཆེན་བྱམས་པ་སུན་ཆོགས་
 སྤྱ་གཤེགས་པའི་རྩེས་སུ། རྩེ་དགའི་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་བྲི་ལ་བཞུགས་པས་རྒྱལ་རབས་
 གཉིས་པར་གྱུར། འདི་ཉིད་པལ་ཆེར་སྤྱི་ལོ་༡༩༧༠ལོ་ཡས་མས་ཅམ་ན་རྒྱལ་པོའི་
 བྲི་ལ་བཞུགས་ཡོད་པར་འདྲ། རྒྱལ་སྤྱི་དབུ་བྱུངས་ནས་ཡུན་རིང་མ་བཞུགས་པ་སྤྱ་
 གཤེགས་པར་གསལ་ཏེ། ཀོང་སྤྱལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོས་མཛེད་པའི་《ཆོས་རྒྱལ་རྩེ་
 དགའི་རྒྱལ་རབས་》ལས། བྲི་རབས་གཉིས་པ་ཀྱན་དགའ་སུན་ཆོགས། མི་འགྱུར་
 རོ་རྩེ་དང་མཆོད་ཡོན་གྱུར། གསུམ་པ་ཆེ་མཆོག་རྣམས་ཀྱི་སྐབས་སུ་སྤྱགས་རྒྱུད་
 འཇམ། སྤྲ་ཆེ་མ་བརྟན་པས་སྤྱེབས་རྒྱུ་ཆེ་བ་མ་བྱུང་། ཞེས་གསུངས། ཞོ་རྒྱུན་ཡེ་
 ཤེས་ཀྱིས་མཛེད་པའི་《འབྲུམ་དཀར་ཆག།》 “དཔོན་ཆེན་སྤྱ་འཕེལ་སྤྱས་གསུམ་
 འབྲུངས་པ་ཡི། ཆེ་བ་ཟུ་རྒྱན་བཀྱ་ཤིས་བྲིས་ཐབས་གནང་། གཉིས་པ་དཔོན་
 ཆེན་ཀྱན་དགའ་སུན་ཆོགས་པ། ཁྱི་རུལ་དཀྱེལ་ཆེ་དམ་པའི་རྣམ་ཐར་འཛིན། །
 བཟོ་དང་གསོ་བ་རོལ་རིགས་གར་འཆམས་དང་། གསང་སྤྱགས་རྩིང་མའི་དཀྱེལ་
 འཁོར་སྤྱད་ལེན་སོགས། མཁུན་རབ་གཏེར་མངའ་སྤྲ་ཆེན་སུན་ཆོགས་ཀྱི། །
 གདན་ས་དང་པོའི་བྲི་ལ་བཞུགས་པ་ཡིན། གསུམ་པ་དཔོན་པོ་རྒྱ་བོ་དཔོན་སྟོད་
 བཞུགས། དཔོན་ཆེན་ཀམ་མས་བཙུན་མོ་གཉིས་སྤངས་པའི། སྤྱིང་བཟའི་སྤྱས་ལ་
 དཔོན་པོ་ཆེ་མཆོག་འབྲུངས། མཁུན་རབ་སྤལ་བྱུང་གདན་ས་གཉིས་པ་མཛེད། །
 སྤྱ་འཕེལ་དཔོན་མོ་གཉིས་པའི་སྤྱས་སུ་ནི། ལོ་ཆེན་ཅོག་རོ་སྤྱ་ཡི་རྒྱལ་མཆོན་
 ཀྱི། རྣམ་འཕྲུལ་བྲི་ཆེན་སངས་རྒྱས་བརྟན་པ་བྱོན། རྒྱུང་ནས་ལྷགས་གཉིས་
 མཁུན་པའི་སྤྱིང་རྩི་ལ་ཞིང་། གདན་ས་གསུམ་པ་མཛེད་ཅིང་བརྟན་སྤྱིད་ཀྱི། །
 ཉམས་པ་གསོ་སོགས་མཛེད་སྤྱིན་མངའ་ཐང་རྒྱས། སྟོན་གྲགས་གདུགས་དཀར་
 སྤྱིད་ཅེར་བྱབ་པ་ཡིན། འདིར་སྤྲ་ཆེན་བྱམས་པ་སུན་ཆོགས་སྤྱ་གཤེགས་པ་དང་།
 དཔོན་ཆེན་ཀྱན་དགའ་ཀྱན་ཆོགས། སྤྲ་ཆེན་སྤྱ་གཤེགས་རྩེས་ཀྱི་གདན་སའི་བྲི་ལ་
 བཞུགས་མཁན་དང་པོ་དང་། ཆེ་མཆོག་གཉིས་པ་ཞེས་བགྱངས་ཡོད་འདུག།

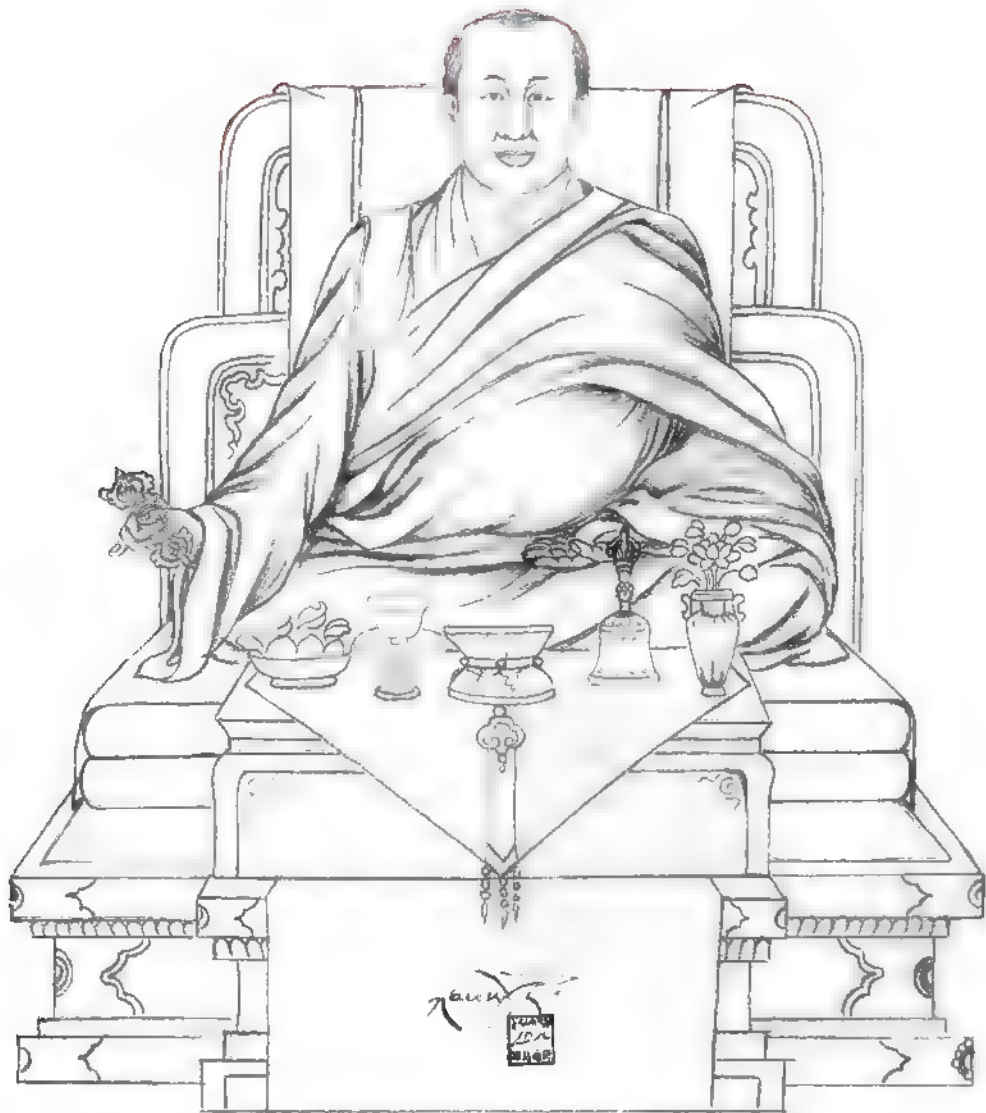
3 རྒྱལ་རབས་གསུམ་པ། དཔོན་པོ་ཆེ་མཆོག་ནི། ཡབ་སླ་ཆེན་བྱམས་པ་ཐུན་

ཚོགས་གཙུང་པོ་དཔོན་ཆེན་ཀམ་དང་། དུན་གླིང་ཆོང་བཟའ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་
 སྐྱེ་འབྱུངས། 《འབྲུམ་དཀར་ཆག།》ལས། དཔོན་ཆེན་ཀམ་མས་བཅུན་མོ་གཉིས་
 སྐངས་པའི། གླིང་བཟའི་སྲས་ལ་དཔོན་པོ་ཆེ་མཆོག་འབྱུངས། ཁམ་བྱེན་རབ་སྤུལ་
 བྱང་གདན་ས་གཉིས་པ་མཛད། ཅིས་དང་། ཀོང་སྤུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོས། ཁྱི་
 རབས་གཉིས་པ་ཀུན་དགའ་སྤུན་ཚོགས། མི་འགྱུར་རྩོུ་རྩོུ་དང་མཆོད་ཡོན་གྱིས།
 གསུམ་པ་ཆེ་མཆོག་ནམས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བྱགས་རྒྱུད་འཇམ། སྐྱེ་ཆེ་མ་བཟུན་པས་
 སྤྱིབས་རྒྱུད་ཆེ་བ་མ་བྱུང་། ཞེས་རྒྱལ་པོ་འདི་གཉིས་ཡུན་རིང་གི་དམོག་རྒྱ་
 བཞུགས་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་གསུངས་ཡོད་ཀྱང་། ཞེ་རྒྱུད་གིས་མཛད་པའི་སྤེ་དགེའི་
 རྒྱལ་རབས་ལས། སྤེ་ཆེན་གྱི་གཙུང་དཔོན་ཆེན་ཀམ་འི་སྲས་ཆེ་མཆོག་གིས་ཀྱང་
 ཀུན་དགའ་སྤུན་ཚོགས་ཀྱི་རྩོུ་སུ་གདན་ས་གསུམ་པ་ལོ་ཤས་མཛད་ཅིང་། དེ་
 རྩོུ་སུ་དཔོན་ཆེན་ཀུན་དགའ་སྤུན་ཚོགས་དང་། དུམ་མི་གཅིག་པའི་སྤེ་འཕེལ་གྱི་
 སྲས་ཁྱི་ཆེན་སངས་རྒྱས་བཟུན་པས། གདན་ས་བཞི་པ་མཛད། ཅིས་དཔོན་པོ་ཆེ་
 མཆོག་གིས་ལོ་ཤས་གི་དམོག་རྒྱུད་བ་བཤད། ལོ་ཤས་ཞེས་པའི་ཚོགས་བྱུར་ལ་དབྱུང་ན་
 མ་མཐའ་ཡང་ལོ་གསུམ་ཅུ་མ་ཞིག་ཡིན་དགོས་པས། རྒྱལ་རབས་གས་སུ་བགྱངས་
 འོས་ངེས་ཡིན་ཀྱང་། སི་རྒྱ་ཆོས་འབྱུང་གིས་སྤེ་དགེའི་རྒྱལ་རབས་ནང་རྒྱ་འདིའི་
 རྩོུ་སུ་སྤྱིགས་ཅུ་མ་ཡང་གླིང་མི་འདུག་པས་དབྱུང་འོས། སྤེ་དགེའི་རྒྱལ་རབས་ནོར་
 བུའི་སྤེང་བ་ལས། དཔོན་པོ་ཀམ་ར་སྲས་གསུམ་བྱུང་བ་ཡི། ཆེ་བ་སྤེ་མ་ཆེ་མཆོག་
 ལྷགས་བྱུང་ལ། ཁམ་བྱེན་རབ་སྤུལ་བྱང་གདན་རབས་གཉིས་པ་མཛད། ཅིས་པ་ནི་
 དོན་རྒྱ་གདན་རབས་གསུམ་པ་ཡིན་ཏེ། སྤེ་ཆེན་རྩོུ་སུ་ལ་དང་པོ་ཀུན་དགའ་སྤུན་
 ཚོགས་དང་། གཉིས་པ་ཆེ་མཆོག་ཅིས་བགྱངས་པ་ཅུ་མ་གྱི་ཁྱུང་ཡིན།

4 རྒྱལ་རབས་བཞི་པ། ཁྱི་ཆེན་སངས་རྒྱལ་བསྟན་པ། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་
 པའི་ཤིང་བྱ། ལྷོ་ལོ་1645ལོར་ས་སྤྱོད་སྤུ་འཕེལ་གྱི་སྐས་ཆུང་ཤོས་བཅུན་མོ་གཉིས་
 པའི་སྐས་སྤུ་འབྲུངས། ཆུང་རུས་ནས་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་གཉིས་གནང་། མདོ་
 སྐགས་རིག་གནས་ཐམས་ཅད་ལ་མཁས་པས་ཅོག་རོ་སྤུ་ཡི་རྒྱལ་མཆན་གྱི་སྤུལ་པ་
 ཡིན་པར་ཀུན་གྱིས་བཤད། རྒྱལ་པོ་དེ་ནི་དཔོན་ཆེན་ཀམ་འི་སྐས་ཆེ་མཆོག་གི་
 རྒྱུ་སྤུ་རྟེན་གཞི་རྒྱལ་པོའི་སྤྱིང་བྱི་ལ་འཁོད། ཆོས་སྤྱིང་གཉིས་གྱི་ཆར་མཁུན་སྟོ་

དང་སྤྱི་བོའི་འགྲན་རྒྱ་མེད་པར་བྱུང་། སྤྱི་ཆེན་བྱམས་པ་ལུན་ཚོགས་སྤྱི་གཤེགས་
རྩིས་ས་སྤྱད་སྤྱི་རྩི་དང་། དཔལ་ལུལ་ སྤྱི་ལུ་སྤྱི་སྤྱི་རྩི་སྤྱི་འགའ་ཞིག་སྤྱི་དགའི་
མངའ་འོག་ལས་ཅུང་ཟད་བྱུང་བྱུང་སྤྱི་སྤྱི་པ་སྤྱི་བྱུང་བ་དེ་སྤྱི་ཡང་མངའ་འོག་
ཏུ་བསྐྱུས་ཤིང་འབངས་སུ་བཞག་དང་། སྤྱི་ཆེན་གཙོ་པོ་གཉེར་ཆེན་གད་སྤྱི་སྤྱི་མ་
སྤྱི་ལུ་དང་། ཆོ་རིང་མགོན་སྤྱི་གཉིས་བྱུང་། གད་སྤྱི་སྤྱི་ལུ་ནི་མཁས་བཅུན་
བཟང་གསུམ་གྱིས་སྤྱི་གནས་རྒྱས་སྤྱི་ད་བཟང་ཞིང་། སྤྱི་དང་ཁ་མཆུ་བསྐྱུས་པར་
མཆོག་ཏུ་གྲགས། སྤྱི་ཆོའི་སྤྱི་དུ་སྤྱི་ཆོང་དང་སྤྱི་དགའི་བར་ཁ་མཆུ་ཆེན་པོ་
ལངས་ཏེ་འབྲུག་པ་རྒྱུ་ཐག་ཆོད་ཆོ། གཉེར་ཆེན་འདིས་འདུམ་བྱས་པ་འགྲིགས།
མཁས་གསུམ་མདོའི་སྤྱི་དུང་ཆོད་ཟེར་བ་དེ་ཡང་། གཉེར་ཆེན་འདིས་དབང་ཏུ་
བསྐྱུས་ཏེ་རེ་ཞིག་མཁས་མདོའི་རྩིང་ཞབས། གད་སྤྱི་པས་བདག་འཛིན་མཛད་།
དེ་བཞིན་ཆོ་རིང་མགོན་གྱི་སུ། གད་སྤྱི་གཉེར་པ་ཞང་སྤྱི་པས་ཀྱང་དཔལ་མཛད་
འབྲུལ་གྱི་སྤྱི་གོས་ཅན་ཞིག་ཡིན་ཟེར། རྩིང་མའི་དགོན་རྩིང་མང་པོ་ཉམས་གསོ་
མཛད་། དགོན་ཆེན་དགོན་ཏུ་ས་ལུགས་གྱི་སྤྱི་པ་སྤྱི་ལས། སྤྱི་ལས། སྤྱི་པ་
མཆོད་། འཆམས་དང་བཅས་པ་ས་སྤྱི་རང་དང་བྱུང་པར་མེད་པ་བཅུགས། སྤྱི་ལ་
པོ་འདིས་སྤྱི་བདག་མཛད་ནས་ཏུ་དམ་རྩིགས་ཆེན་དགོན་པ་དང་། འཛིན་
སྤྱི་མོ་དགོན་པ། དཔལ་ལུལ་དགོན་པ་སྤྱི་གས་དགོན་པ་འགའ་ཞིག་གསར་ཏུ་
བཏབ། རྩིང་མཁན་རབས་ཉེར་བཞི་པ་སངས་རྒྱས་སྤྱི་ཆོགས་དང་། གཙང་རྩ་
ནག་མཁན་ཆེན་བཟང་པོ་སྤྱི་མཆོན་རྒྱམས་དགོན་ཆེན་དགོན་ཏུ་གདན་དྲངས།
ས་སྤྱི་རྩིང་ལུགས་འཛིན་པ་སྤྱི་དགའི་སྤྱི་བྱུང་གི་སྤྱི་ཆོས་སྤྱི་བྱུང་། གཞན་
ཡང་རྩིགས་ཆེན་པ་སྤྱི་རིག་འཛིན། གཉེར་སྤྱི་ཉི་མ་གྲགས་པ། སྤྱི་པར་ཏུ་སྤྱི་
ཆེན་ཀྱན་དགའ་སྤྱི་ཆོགས་སྤྱི་པས་སྤྱི་ཐུགས་འགལ་བྱུང་བའི་བདུད་འདུལ་རྩི་རྩི་
ལ་སྤྱི་ལུ་སྤྱི་ལུ་། ཀམ་སྤྱི་རིག་འཛིན་སྤྱི་གསལ་སྤྱི་པོ་ཀམ་སྤྱི་གི་གདན་
སར་བཞག་ནས་མཆོད་གནས་སྤྱི་བཀྱར་ཞིང་སྤྱི་གས་མཐུན་བྱུང་བ་སྤྱི་བཀྱར་ཆོས་
འབྱུང་ལས་གསལ། དགུང་ལོ་དོན་གཉིས་པ་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་མེ་བྱི་སྤྱི་
ལོ་1706ལོར་སྤྱི་གཤེགས། །

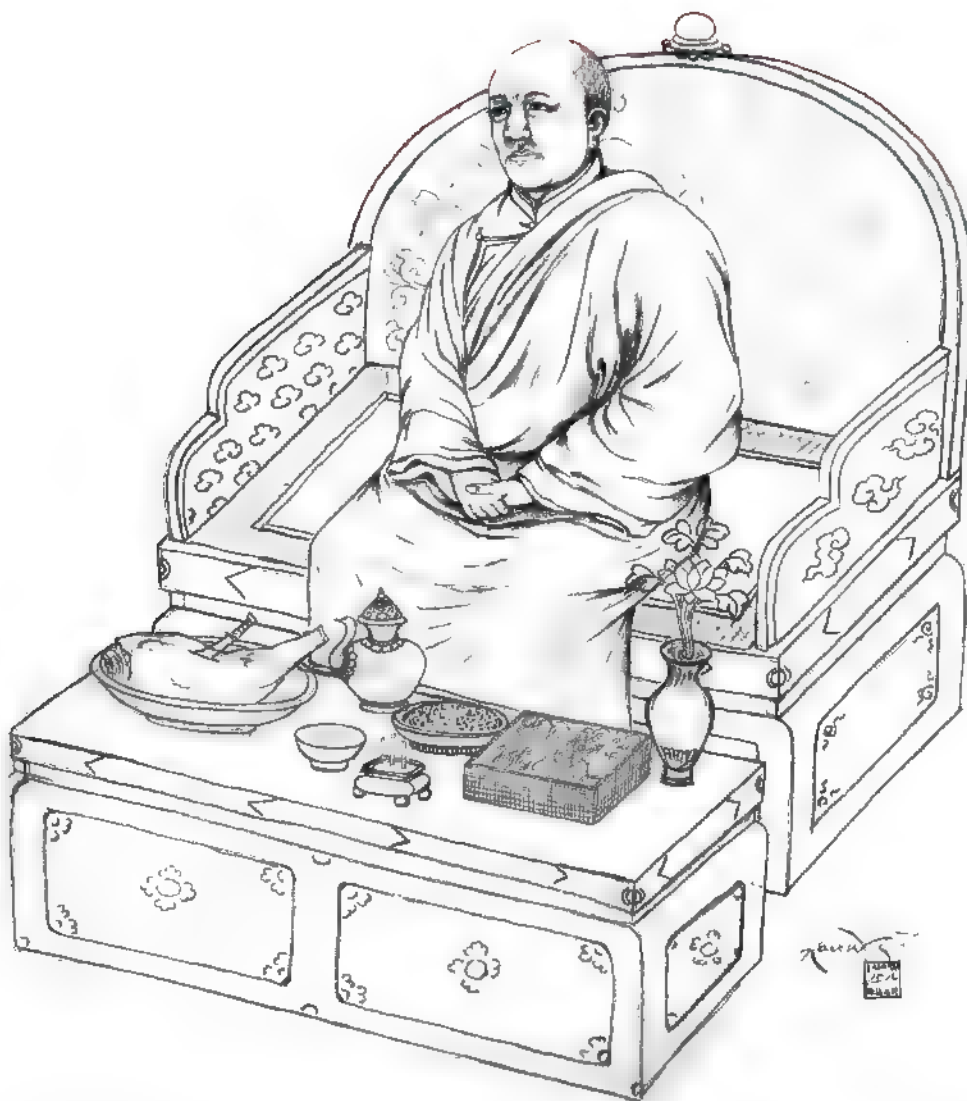

5 རྟེན་གཤེད་ཀྱི་ལ་རབས་ལྟ་བུར་སྐྱོང་བའོད་ནམས་ལུན་ཆོགས། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་
 པའི་ཤིང་རྩ་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༥ལོར་རྟེན་གཤེད་གཏུང་སྐས་ཨོ་རྒྱན་བཀྲ་ཤིས་ལ་སྐས་བཞི་
 ལུངས་པའི་དང་པོར་ལུངས། རྒྱུ་རྩལ་ནས་རབ་བྱུང་སྟེ་མདོ་སྐྱེད་ཀྱི་
 གནས་དང་བཅས་པ་ལ་སློབ་གཉེར་མཐར་ཕྱིན་པར་གནང་། ཁྱི་ཆེན་སངས་རྒྱས་

བསྟན་པས་ཟླ་དགའི་སྲིད་རྒྱུང་སྐབས། ལྷགས་གཉིས་གང་ཐད་ནས་རམ་འདེགས་
གནང་། རྒྱལ་པོ་སངས་རྒྱལ་བསྟན་པ་སྐུ་གཤེགས་རྗེས་ཟླ་དགའི་རྒྱལ་སྲིད་སྤར་
ལྷགས་བཞིན་བསྐྱངས། ཞི་དྲུང་གི་ཟླ་དགའི་ལོ་རྒྱུས་ལས། “འདི་སྐབས་རྒྱལ་པོ་ལྷ་
བཟང་གིས་ཁོ་རང་གི་བུ། རྒྱལ་དབང་བརྟན་པའི་སྤྱལ་སྤྱི་ཡོན་མདོག་བྱས་ནས་
མཚན་ཡེ་ཤེས་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་བཏགས་ཏེ་བྲི་འདོན་ཚར་བའི་སྐབས་སུ་རྒྱལ་བ་སྐལ་
བཟང་རྒྱ་མཚོ་ལི་ཐང་སྤྱ་འབྲངས་པ་ཐོས་པས། ལྷ་བཟང་གིས་ཨེ་ཁེ་རྩ་ནང་
གཡོག་དང་བཅས་པ་ལི་ཐང་དུ་རྒྱལ་དབང་དགོང་སར་བཏང་བས། རྒྱལ་དབང་
དཔོན་གཡོག་ཚོ་རྒྱལ་ཁབ་འདིར་བྲོས་ཚུལ་བྱོན་པར་ཞབས་སྤྱི་ཞུས་ཏེ་རྒྱ་བོད་ཀྱི་
གཙུག་རྒྱན་ཏུ་བཀོད་པས། གཞུང་དགའ་ལྷན་པོ་བྱང་དང་འབྲེལ་ཟབ་ཆེ་བ་འདི་
ནས་བྱང་ཞིང་། སྤྱིས་སུ་རྒྱལ་དབང་བརྟན་པའི་བཀའ་ཤོག་ཤེ་བམ་ཆེན་མོ་གནང་
བའི་ནང་ལ་ཡང་། ཟླ་དགའ་བླ་དཔོན་ས་འདིས་རེད་རང་ན་ཚོད་རྒྱུད་ཏུས་བྱས་པ་
ཆེ་བས་ཁོང་རང་ཚང་གིས་མ་ཚད་ཟླ་དགའི་མི་སེར་ཡིན་ངེས་དག །འདོན་ཐེར་
སྤྱན་རླབས་གཙང་ཆག་དགོས་ཚུལ། སོགས་འདི་སྤྱི་ཁྱེད་རྣམ་དཀར་གྱི་བཟང་འཕྲོ་
བསྐལ་པའི་བར་དུ་མི་ཆད་པ་བྱུང་།” ཞེས་གསུངས།

རྒྱལ་བ་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་ལི་ཐང་དུ་འབྲངས་པ་དང་སྤྱ་བུ་འདི་གཞན་དང་
མི་འདྲ་བའི་སློ་རིག་གྲུང་པོ་ཞིག་ཡོད་ལྷགས་ཁམས་སྤྱགས་འདིར་བླ་མ་དང་མི་ཟླ་
མང་པོས་རྒྱ་ལའི་བླ་མའི་ཡང་སྲིད་ཡིན་ཚུལ་སྤྱེང་ཞིང་། དད་གུས་བྱེད་མཁན་རེ་
མང་དུ་སོང་། ཡིན་ནའང་སྐབས་དེར་ལྷ་བཟང་ཉན་གྱིས་བོད་ཀྱི་སྲིད་དབང་
བཟུང་ཞིང་པད་དཀར་འདྲིན་པ་ཡེ་ཤེས་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་པ་ཞིག་བྲི་ཐོག་ཏུ་བཞུགས་
ཡོད་ལྷགས་དངོས་སུ་རྒྱ་ལའི་བླ་མའི་ཡང་སྲིད་ཡིན་ཞེས་སུས་གྲུང་སྤྱགས་མ་ཅུས།
གདན་ས་གསུམ་གྱི་བླ་མ་དང་། གཞུང་ཞབས་ཚན་གས་འགས་སྒྲོག་ཏུ་འཕམ་མདོན་
རྒྱུད་གིས་སྐབས་འཇུག་ཞུ་བ་དང་འབྲེལ་བ་མཚོན་ཅམ་རེ་སྤུལ། རབ་བྱུང་བརྒྱ་
གཉིས་པའི་ཤིང་རྟ། སྤྱི་ལོ་1714ལོར་བོད་ནས་སོག་པོ་ལྷ་བཟང་ཉན་གྱིས་ཕྱ་ཁེ་རྩ་
ཞེས་པའི་སོག་དམག་དཔོན་གཡོག་འཁོར་དང་བཅས་པ། ལི་ཐང་དུ་རྒྱལ་བའི་
ཡང་སྲིད་དགོང་སར་ཡོང་ཞིང་ཡོད་པ་ཐོས་པས། ལེགས་ཉེས་གང་ཡོང་མི་ཤེས་

པས་འཇིགས་ཏེ། བོད་ཟླ་དང་པོའི་ཆོས་བཞི་ཉིན་ཡབ་ཡུམ་སྐུ་འཁོར་འགའ་དང་
 བཅས་སྟེ་དགེའི་ཚུགས་སུ་སྟོན། རྟེན་གཞི་རྒྱལ་རབས་ཏེ་བོད་ཟླ་གསུམ་པའི་
 ཆོས་བཅུ་བཞི་ཉིན་སྟེ་དགེར་འབྱོར། རྟེན་གཞི་ཆོས་རྒྱལ་བསོད་ནམས་སུན་ཆོགས་
 དང་། བསྟན་པ་ཆོ་རིང་ཁྱེད་ཆོས་ཀྱིས་ཐེགས་བསྐྱེད་བཀོད་པ་དང་བཅས་
 ཀྱིས་ལྟ་ལུང་ཁྱེད་ཀྱི་གདན་དྲངས། རྟེན་ལོན་གཟུགས་རྒྱས་ཞིང་སྐྱོབ་མཛད།
 ཞེ་དྲུང་སྟེ་དགེའི་ལོ་རྒྱུས་ལས། དེ་རྗེས་སྐྱེ་མ་བསོད་ནམས་སུན་ཆོགས་ཀྱི་སྐུ་
 ཆོད་མཚུགས་དང་། ཆོས་རྒྱལ་བསྟན་པ་ཆོ་རིང་གི་སྐུ་རིང་ལ་གད་ཐོག་ཞེས་སྐྱབས་
 ཀྱི་བྱ་གཉེར་ཆེན་གཟུངས་རྒྱལ་དང་། ཆོས་སྐྱོང་སྟོ་སྟོན། དགེ་རབ་འབྱེད་ལུགས།
 གཉེར་པ་ཀྱན་དགའ་སོགས་བྱུང་ཞིང་། དེ་ལས་གད་ཐོག་གཟུངས་རྒྱལ་ནི་རྒྱ་
 སོག་པོ། བོད་དབུས་གཙང་གང་དུ་ཕྱིན་ཀྱང་སྟོ་ཐབས་རིག་པ་གཏམ་སྤྱིང་ལ་
 ཆོག་གསུམ་གྱི་ལན་སྐབ་མཁན་མ་བྱུང་བར་གྲགས། བསྟན་སྲིད་ལ་སྐར་སོག་པོའི་
 རུས་ལས་རྒྱ་ཆེ་རྒྱང་རིང་བ། རྒྱ་ནག་གོང་མའི་བཀའ་དམ་ཁ་ཅིའུ་རྒྱ་ལོ་ཡིས་གྱི་
 ས་མཆོམས་རྒྱ་མཆོམས། རང་གི་གང་བསམ་ཐོག་ནས་བསྐྱེད་པའི་བར་དུ་འགྱུར་
 བ་མེད་པར་བཅད་པ་འདི་ནམས། གཉེར་ཆེན་འདིའི་དྲིན་ལས་བྱུང་བ་ཡོངས་
 གྲགས་ཡིན། ཞེས་དང་། གཉེར་ཆེན་ཆོས་སྐྱོང་སྟོ་སྟོན་ནི་རྒྱལ་བསྐྱེད་བཟང་རྒྱ་
 མཆོ་གཞུང་ས་ཆེན་པོའི། གསེར་གྱིར་མངའ་གསོལ་སྐབས་སུ་དབུས་སུ་ཐེགས་ཏེ་
 ཞབས་འགྱུར་ཞུས། གཉེར་ཆེན་འབྱེད་ལུགས་ནི། གད་ཐོག་གཉེར་པ་ལྟ་ལུས་རྒྱལ་
 པོ་བསོད་ནམས་སུན་ཆོགས་ལ་ཁྱོད་རང་གིས་འབྱེད་ལུགས་འདི་ལ་བདག་རྒྱུན་ཞིག་
 མཛོད་དང་། འདིས་ཆོ་ཡིས་སྐབ་ན་རུས་སྲིད་ལ་ཕན་པ་ཞིག་འོང་། ཞེས་ཞུས་པ་
 བཞིན་རྗེས་སུ་ཉོར་མ་རྒྱུར་འདུལ་བ་ལ་སྟན་གྲགས་བྱུང་བ་སོགས་རྒྱལ་པོ་འདིའི་
 རིང་ལ་སྟེ་དགེ་དར་རྒྱས་ཆེ་བར་བྱུང་། མཐར་དགྱང་ལོ་རེ་གཅིག་པར་རབ་བྱུང་
 བཅུ་གཉིས་པའི་ཤིང་ན་ཟླ་བ་དགུ་པའི་ཆོས་བཅུ་གྱི་ལོ་༡༧༡༥ལོར་སྐུ་གཤེགས། །

6 རྟེན་གཤེད་རྒྱལ་རབས་རྒྱལ་པ། ཆོས་རྒྱལ་བསྟན་པ་ཆེ་རིང་། རབ་བྱུང་བརྒྱ་
གཅིག་པའི་ས་རྒྱ་ལོ་1678ལོར་ས་སྤྱོད་བསོད་ནམས་སྟན་ཆོགས་ཀྱི་སྤྱི་གཙུང་
པོ་དབང་ཆེན་མགོན་པོ་དང་། ཡུམ་ཚོ་རྒྱན་མཆོག་གིས་ལ་སྤྱས་གཉིས་བྱུང་བའི་
ཐ་ཆུང་རྩ་སྤྱོད་ལ་བྱུངས། ཆུང་རྩ་ནས་ཆོས་དང་རིག་གནས་ཐམས་ཅད་ལ་བསྐྱབ་

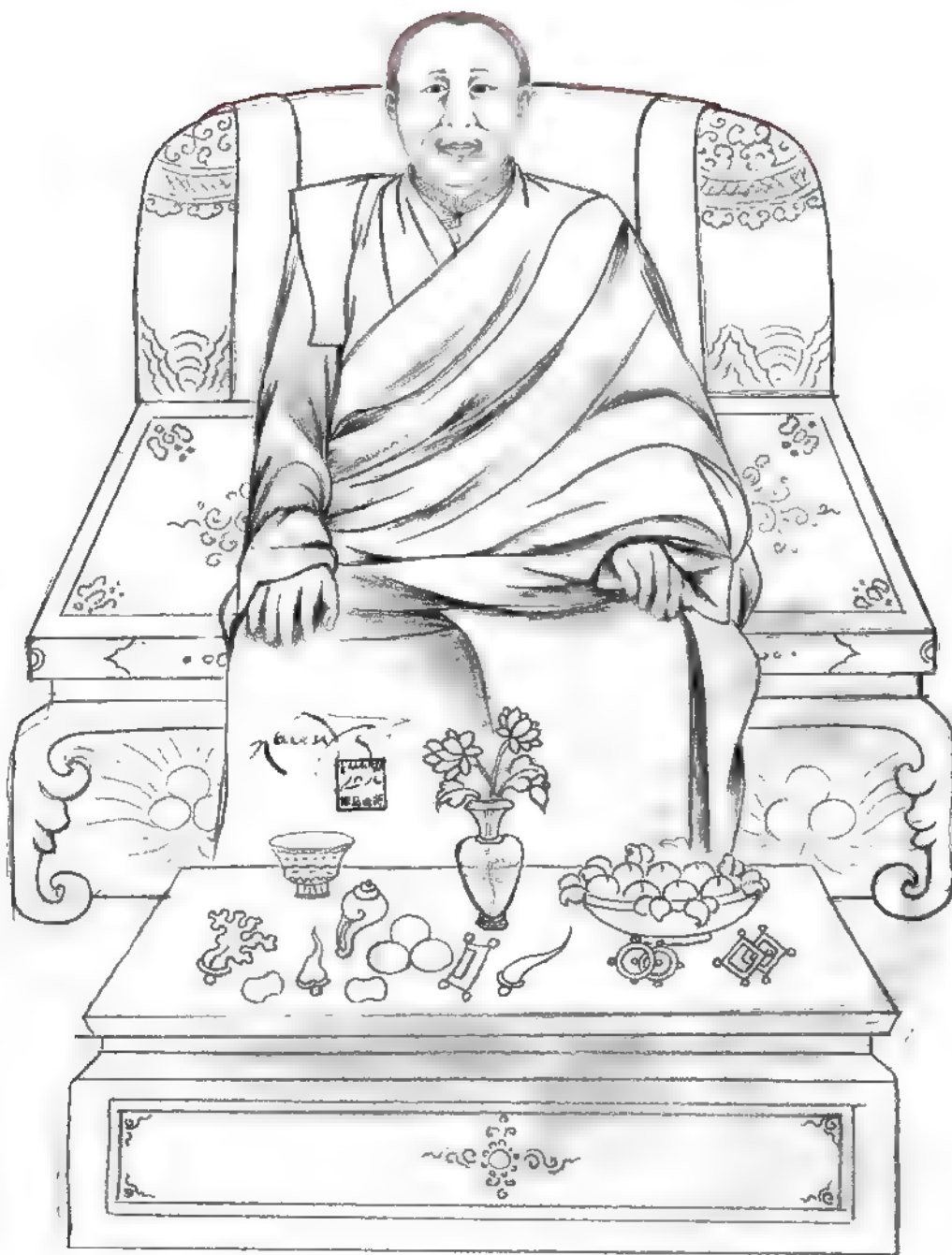
གཉེར་གནང་བས་མཁས་པར་ཆགས། གྱི་ལ་1714ལོར་ཆོས་ཀྱི་ལ་བསོད་ནམས་
 ལུ་ཆོགས་སྐྱ་གཤེགས་པ་དང་མེ་དགེའི་ཀྱི་ལ་སྲིད་སྦྱོང་། དག་ཅེ་དང་། ཁྲིམ་
 ཐར། ལྷ་ཁོག་སོགས་འཕྲོག་མེ་དང་། དཔོན་རྒྱུ་མང་པོ་མངའ་ཞབས་སུ་བཅུས།
 སྐྱ་འཁོར་སློན་ཆེན་གཙུག་པོར། གཉེར་ཆེན་ཆོས་སྦྱོང་སློ་གྲོས། དག་རབ་འཕྲིར་
 ལུག་ཁག་ཐོག་གཉེར་ཆེན་བསོད་ནམས་བཀྲ་ཤིས། དག་རབ་རྒྱ་པོ། ལུག་མཛོད་
 གུ་རུ་བཀྲ་ཤིས། གཉེར་པ་དར་རྒྱས། ལྷ་བུ་ཆེ་རིང་། ལུགས་ར་བཏུན་པ་བཟང་
 པོ། ལ་སྤང་སོགས་འཕྲུལ་གྱི་སློན་ཆེན་ནམས་དང་ལྷན་ཏུ་བཏུན་སྲིད་བསྐྱེད་སྤྱོད་སྤྱོད་
 གྱི་ལ་1717ལོ་ནས། ལྷ་ས་གཙུག་པོར་བོད་ལྷ་ལ་དབུས་སུ་སོག་པོ་རྒྱན་གར་བའམ་
 མོ་རོད་གྱི་དམག་གིས། དུས་ཟླ་འཕྲུགས་པ་མང་ཏུ་བྱས་པར་མ་ཟད་ཉེ་མོར་གྱི་
 མཆོ་སློན་དང་། སི་ཁྲོན། ལུན་ནན་སོགས་གྱི་ས་ཁུལ་ལ་གནོད་འཚེར་མང་པོ་
 བྱས་སྤྱོད་གྱིས་རྒྱ་ནག་གོང་མ་ཁང་ཤིས་(康熙)གྱིས་གྱི་ལ་1718ལོར་དམག་དབུང་
 བཏང་། གྱི་ལ་1720ལོར་རྒྱན་གར་བའི་དམག་དབུང་བོད་ནས་མཐར་བསྐྱོད།
 ཀྱི་ལ་བ་སྐལ་བཟང་རྒྱ་མཆོ་ལྷ་སར་གདན་དྲངས་ནས་བོད་གྱིས་ཆོས་སྲིད་གཉིས་
 གྱི་བདག་པོར་མངའ་གསོལ། ང་ལུ་མ་སྐྱར་གསུམ་དང་། ཁང་ཆེན་པ་སོགས་
 བཀའ་ཡི་སློན་པོར་བསྐོས་ནས་གཞུང་གསར་འཛུགས་སྐབས། ཆོས་ཀྱི་ལ་བཏུན་
 པ་ཆེ་རིང་གིས་བདག་ཏུ་བྱས་པའི་ཁམས་སྤྱོད་གྱི་ས་ཁུལ་འདི་དག་ལ་དག་རྒྱ་
 རག་གསུམ་མེད་པའི། ཞི་བདེའི་འཁོར་ལུག་བཟང་པོ་ཞིག་བཏུན་སྤྱོད་བྱུང་ཡོད་
 སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་གཉིས་ལུགས་ཐག་གྱི་ལ་1731ལོར་རྒྱ་ནག་གོང་མ་གཡུང་
 གེན་(雍正)གྱིས་ཆོས་ཀྱི་ལ་བཏུན་པ་ཆེ་རིང་ལ་སྤྱད་དར་ཅེ་མདོ་ནས་སྤྱོད་སོག་
 ལ་སྐྱ་བོའི་བར་དབང་བསྐྱར་ཆོག་པའི་བཀའ་ལྷང་གནང་ཡང་། སྤྱོད་ཡོད་རང་
 སྲིད་གྱིས་ཆོག་ཤིས་མཛོད་ནས་བདག་ཏུ་མ་མཛོད། །

ཆོས་ཀྱི་ལ་བཏུན་པ་ཆེ་རིང་སྤྱོད་གསུམ་བྱུང་བའི་ཆེ་བ་སྤྱོད་ཆེ་བ་བསོད་ནམས་
 མགོན་པོ་ས་སྤྱོད་གྱི་ལ་1698ལོར་འཕྲུང་སྤྱོད་ལ་ཀྱི་ལ་བ་སྐལ་བཟང་རྒྱ་མཆོའི་ལྷ་ས་
 ཆེ་རིང་དབང་པོ་ཉིད་ཁབ་ཏུ་བཞུགས་པ་ལ། སྤྱོད་མོ་གསུམ་བྱུང་བ་རིམ་བཞིན་ལྷ་
 ཐོག་ཀྱི་ལ་པོ་དང་། ལུགས་ལ་ཀྱི་ལ་པོ། རྟོར་ཁང་སར་དཔོན་བཅས་ལ་བག་མ་

བརྒྱུད་ལ། ཆོས་དང་རིག་གནས་འཕེལ་རྒྱས་སྐོར་གྱི་མཛད་ཤིན་ལ། སི་ཏུ་ཆོས་
 གྱི་འབྱུང་གནས། རོར་ཆེན་བཟ་ཤིས་ལྷན་གྲུབ། རྫོགས་ཆེན་འགྱུར་མེད་ཐེག་
 མཆོག་བསྟན་འཛིན་སོགས་མཛོད་གནས་སུ་བཀྱུར་ཞིང་ཟབ་ཆོས་མང་པོ་གསན།
 སྤྲེལ་སུ་འཛམ་ཐོག་དགོན། ཡེ་ན་དགོན། རབ་བརྟན་དགོན། ཏུམ་མདོ་
 དགོན། སྤུམ་འཛོམ་དགོན། སྤུ་ལེན་དགོན། རྣམ་རྒྱལ་སྤྱིང་། ལྷན་དུན་ཐང་
 དགོན། དཔལ་ལྷན་དགོན་སོགས་དགོན་སྡེ་བཅུ་བདུན་གསར་བཞེངས་གནང་།

རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་མེ་ལུག་སྤྱི་ལོ་1727ལོར་གཉེར་ཆེན་ཆོས་སྐྱོང་ལྷོ་གོས་
 ལ་ཞལ་བཀོད་གནང་སྟེ། དཔལ་ལྷན་དགོན་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་བཅས་གསར་
 བཞེངས་གནང་སྟེ་སི་ཏུ་ཆོས་གྱི་འབྱུང་གནས་བཞུགས་ཡུལ་གནང་། སི་ཏུ་ཆོས་
 འབྱུང་གིས་ཞལ་སྤྲེལ་ལྷན། ར་བཅུ་གཉིས་པའི་ས་བྱ་སྤྱི་ལོ་1727ལོར་རྒྱལ་བའི་
 བཀའ་འགྱུར་གྱི་སྤྱི་ཤིང་བཞོ་རྒྱུ་དེ་དུ་འཛུགས། བཀའ་བསྟན་རྣམས་གཉིས་
 གཙོ་བོར་བྱས་པའི། གསུང་རབ་གྱི་སྤྱི་ཤིང་རྣམས་བཞུགས་ཡུལ་དུ་སྡེ་དགའི་
 སྤྱི་ཤིང་ཁང་ཆོས་མཛོད་ཆེན་མོ་འདི་བཞེངས། དེ་རྗེས་རྒྱལ་རབས་རིམ་བྱུང་གི་ཏུས་
 སུ་ས་དགེ་བཀའ་རྟེན་གྱི་གསུང་རབ། ཤིང་སྤྱི་ཤིང་བཞོ་ས་པ་རྣམས་བཞུགས་སུ་
 གསོལ་བ་ལ། དེང་ཏུས་འཛིག་རྟེན་ཐོག་བོད་ཡིག་གི་སྤྱི་ཤིང་ཁང་ཆེ་མོས་སུ་ཆགས་
 པ་རེད།

སྤྱི་གསུང་ཐུགས་རྟེན་གསར་བཞེངས་གྱི་རིགས་ལ། གསེར་ཟངས་གྱི་ལྷ་སྤྱི་
 དང་། ཅན་དན་ལས་གྲུབ་པའི་བདེ་གཤེགས་མཛོད་རྟེན་བརྒྱད་ཐོག་ཆོད་རེ་ཡོད་
 པ་ཆ་གཅིག་ གསེར་གྲིས་གྱི་བཀའ་འགྱུར་ཆར་གཅིག་ །དེུལ་གྲིས་གྱི་བསྟན་
 འགྱུར་ཆར་གཅིག་དང་། བསྟན་པའི་བཅས་སུ་གྱུར་པའི་པར་ཤིང་ལ་བཀའ་
 འགྱུར་ཆ་གཅིག་ལ་པོ་ཉི་བརྒྱ་དང་གསུམ། ས་སྤྱི་བཀའ་འབུམ་པོ་ཉི་བཙེ་ལ།
 འདོན་ཆོག་སྐོར་དང་། ལྷ་བརྒྱད་རྣམ་ཐར། རྣམ་བཤད་ཆོས་འབྱུང་སོགས་པོ་ཉི་
 ཏུག་ཅུ་ཉི་སྐོར། བསྟན་འགྱུར་པོ་ཉི་ཉི་ཤུ་ཙམ་གྱི་བར་དུ་པར་གསར་བཞེངས་
 གྲུབ་མཆོམས་དགུང་ལོ་རེ་གཅིག་པ་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ས་རྟ། སྤྱི་ལོ་1738
 ལོར་སྤྱི་གཤེགས། །

7 རྩེ་དགའི་རྒྱལ་རབས་བརྒྱན་པ། བྱི་ཆེན་ཕུན་ཚྭ་གས་བསྟན་པ། རབ་བྱུང་
བརྒྱ་གཉིས་པའི་ཤིང་བྱ་ལོ། སྤྱི་ལོ་1705ལོར་ཆོས་རྒྱལ་བསྟན་པ་ཆེ་རིང་ལ་སྲས་
གསུམ་དང་། སྲས་ལོ་གཅིག་བཅས་བཞི་འབྱུངས་པ་ལས་སྲས་གཉིས་པ་ཡིན།
མཆོན་ཀླན་དགའ་ཕྱིན་ལས་ཞེས་གསོལ། རྒྱུ་རྒྱུ་ནས་ཆོས་སྒྲོར་ཞུགས་ཏེ་སློབ་
གཉེར་གནང་། རོར་མཁན་ཆེན་བཟླ་ཤིས་ལྷན་གྲུབ་ལས་རབ་བྱུང་ཏེ་མཆོན་
ཕུན་ཚྭ་གས་བསྟན་པ་ཞེས་གསོལ། གྲུབ་མཐའ་གཙོ་བོ་ས་སྤྱོད་རོར་པའི་ལུགས་སྲ་
མཛད། སྤྱི་ལོ་1738པའི་ས་རྩ་ལོར་ཡབ་རྒྱལ་པོ་སྤྱོད་གཤེགས་པའི་སྐབས་སྲས་ཆེ་
བ་མི་དབང་བསོད་ནམས་མགོན་པོས། སྤྱི་ལོ་1733ལོར་རྒྱལ་བ་སྐལ་བཟང་རྒྱལ་
མཆོན་གཙུང་མོ་ཆེ་རིང་ཁབ་རྒྱུ་བསྲས་ཏེ། དཔོན་ཉིད་པོ་བྱང་བཟླ་ཤིས་ལྷན་གྱི་
གདན་སའི་ཁྱུང་བཞེས་ཡོད་སྟབས། སྲས་གཉིས་པ་ཕུན་ཚྭ་གས་བསྟན་པ་རྩེ་
དགའི་རྒྱལ་སྤྱི་དྲུག་གི་བྱི་ལ་འཁོད། དེའི་སྤྱི་ལོ་ས་ལུག་ལོར་ཡབ་གྱི་དཔོངས་ཚྭ་གས་
གྱི་ཆེད་དབུས་གཙང་ཁུལ་རྒྱ་མཚོ་འབྲུལ་དང་གནས་བསྐྱོར་པོ་བས། ཟླ་བ་བརྒྱ་
པའི་ཆོས་ཉེར་གསུམ་ཉིན། ལྷ་ལྷན་གཙུག་ལག་ཁང་རྒྱ་ཆོགས་པེབས་ཐོག་བཟླ་
ཤིས་པའི་ཁ་བཏགས་དང་། གྱེ་རོར་གྱི་གསེར་སྤྱོད་སྤྱོད་ལྷན། གསེར་ཞོ་བརྒྱ།
དབུལ་སྲང་བརྒྱ། དར་གོས་ཡུག་གཅན་གཅན་གྱི་སྤྲུགས་རིགས་མང་པོ། རྩ་
དང་། དེུ་མཛོ། གཡག་སྤགས་དབྱུང་ཆེན། ར་འཁོར་རྒྱལ་ལྷ་བརྒྱ་ཐམ་པ་
བཅས་གྱི་མཚོད་རྣམས་དང་། ཡབ་རྩེ་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་དཔོངས་ཚྭ་གས་སྲ་
ཁ་བཏགས་དང་། མཛོད་གོས་ཡུག་མང་པོ། གསེར་ཞོ་སུམ་བརྒྱ། གཞན་ཡང་
དངོས་རྣམས་མང་པོ་མཚོད་པའི་རྩིན་རྒྱ་ཕུལ་བས། རྩིན་བདག་ཆེན་པོ་ཕུན་ཚྭ་གས་
བསྟན་པ་ཞེས་གསུམ་པས་བྱུང་པར་བྱུང་རྒྱུ་ལ། རོར་མཁན་ཆེན་དཔལ་ལྷན་ཆོས་
སྒྲོར་གི་རྣམ་ཐར་ལས་གསལ། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཉིས་པའི་ལུགས་སྤྱི་ལོ་1740
ལོར་སྤྱི་ལོ་མཚོད་གནས་མཁན་ཆེན་བཟླ་ཤིས་ལྷན་གྲུབ་སྤྱོད་གཤེགས་པའི་ཆབ་རྒྱ་
རོར་མཁན་ཆེན་དཔལ་ལྷན་ཆོས་སྒྲོར་རྩེ་དགའ་རྒྱ་གདན་དངས། ཞེ་རྒྱུད་རྩེ་དགའི་
ལོ་རྒྱུས་ལས། གཙོ་ཆེར་རྩིན་གྱི་ཡབ་མས་རྣམས་གྱི་ལུགས་སྤྱི་ལོ་མ་ཉམས་གོང་
འཕེལ་རྒྱ་རྒྱལ་སྤྱི་ཆོས་བཞིན་སྒྲོར་ཞིང་། འབྲུལ་གྱི་སྤྱོད་རྒྱ་སྤྱི་ཤིང་། གསུང་

བརྗོད། རྒྱ་ཆལ་མཐའ་དག་ལ་ཆོས་སྒྲིན་རིག་པ་ཅན་སྤྱད་ཡང་བྱོན་པ་ལྟ་བུའི་
 མཆོན་གྱི་སྟན་གྲགས་ཀྱི་ཟིལ་གྱིས་ཀྱང་ས་ཆེན་པོ་གཡེ་ཁིང་འདར་རྒྱས་པའི་ལས་
 དབང་བཅན་པོའི་སྟོབས་དང་ལྡན་པ་ཤི། དག་སྟོན་པོ་ཡིན་ཀྱང་གོང་དུ་མི་
 བཏང་། གཉེན་འབབས་རྒྱ་ཡིན་ཀྱང་ཐུར་ལ་མི་མངག་པ་དེ་ཉིད་གྱིས་ཀྱང་ཡབ་
 རྗེ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་རྟེན་བཞེངས་ཀྱི་འཕྲོ་སྦྱི་དང་། ཞེས་དང་། ཡང་། འདི་སྐབས་
 གཞུང་ས་ནས། ལང་དུ་ལའི་བླ་ཐུར་གྱིས་གཙང་མདའ་དཔོན་ལྷང་ལོ་ཅན་པ་
 གསོད་གྲབས་བྱས་པ་སྟོན་ནས་བྱི་ཆེན་བལ་མ་འདི་ལ་རྒྱབས་བཅའ་བ་འདིགས་
 པ་མེད་པའི་སྟོང་སྟོབས་གྱིས་མགོ་བྱངས་ཏེ་སྟོག་བསྐྱབས་པས། དཔུས་གཙང་
 ཁམས་གསུམ་གྱི་མི་རྣམས་གྱིས་དཔོན་པོ་ལང་ལ་ཆོད་བཅུགས་ནས་ལྷང་ལོ་ཅན་
 པ་སྟོག་བསྐྱབས་རྒྱས་པ་ལྟེ་དགེ་དཔོན་པོ་ཤུགས་ཆེ་རྒྱང་ལ་བརྗོད་མ་དགོས་ཟེར་
 བའི་ཉ་ལས་པའི་གྲགས་པ་བྱུང་། ཞེས་གསལ། ཁོང་གི་སྤྱུ་རྒྱས་སྟོན་ཆེན་གཙུ་
 བོ་ཆོས་རྒྱལ་བསྟན་པ་ཆེ་རིང་སྐབས་ཀྱི་གཉེར་ཆེན་ཆོས་རྒྱུད་སྟོ་སྟོས། དགེ་རབ་
 འཕེར་ལུག་། གད་ཐོག་གཉེར་ཆེན་བསོད་ནམས་བཀྲ་ཤིས། དགེ་རབ་རྒྱ་བོ། ལུག་
 མཛོད་ཀྱ་རུ་བཀྲ་ཤིས། གཉེར་པ་དར་རྒྱས། ལྟ་བུ་ཆེ་རིང་། ལུགས་ར་བསྟན་པ་
 བཟང་པོ། ལ་སྤྱང་སོགས་ཕལ་ཆེར་བསྟན་སྲིད་ལ་ཞབས་ཞུས་བསྐྱབས་ཤིང་
 བཞུགས་ཡོད་པར་སྤྱང་། དེ་ནས་ཡབ་རྗེ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་རྟེན་བཞེངས་ཀྱི་འཕྲོ་
 སྦྱི་དང་། བྱང་པར་བསྟན་འགྱུར་བོད་ཉིས་བརྒྱ་དང་བཅུ་གསུམ་གྱི་པར་ཤིང་
 མཐར་ཕྱིན་པར་བསྟོན། གཞན་ཡང་རྒྱལ་པོ་བཀའ་ཆེན། བརྒྱ་བཀའ་ཐང་།
 ཐང་ཡིག་སྟེ་ལྷ། བེ་དཀར། བེ་དཀར་གཡའ་སེལ། བེ་སྟོན། མན་ངག་ལྟན་
 ཐབས། བོད་མཁས་སྟན་འགྲེལ་སོགས་པོ་ཏི་སུམ་ཅུ་ཉི་ལྔ་ཀྱི་པར་ཤིང་གསར་
 བཞེངས་གནང་། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ལུགས་ལུགས་སྦྱི་ལོ་1751ལོར་སྤྱི་
 གཤེགས། །

8 རྩོད་གཤི་རྒྱལ་རབས་བརྒྱད་པ། ས་རྒྱུང་སློ་ཤོས་རྒྱ་མཚོ། རབ་བྱུང་བརྒྱ་
གཉིས་པའི་རྒྱ་ཡིས་སྤྱི་ལོ་1723ལོར་ཚོས་རྒྱལ་བསྟན་པ་ཚེ་རིང་གི་སྤྱིས་ཐ་རྒྱུང་དུ་

སྐྱེ་ལུང་ལ། རྒྱུ་རྒྱུ་ནས་ཆོས་སྒྲིབ་ལྷགས་ཏེ་སྒྲོབ་གཉིས་གནང་། དཔལ་ས་སྐྱེ་
 པ་འཇམ་མགོན་དག་དབང་ཀྱན་དག་འགྲོ་གྲོས། ཐར་ཆེ་མཁན་ཆེན་ནམ་མཁའ་
 བསམ་གྱུ་བ། མཁན་ཆེན་དཔལ་ལྷན་ཆོས་སྒྲིབ་། ཤར་ཆེན་མི་འགྱུར་རྒྱལ་མཆོན།
 རྒྱ་ཆེན་ཚུལ་ཁྲིམས་རིན་ཆེན། སི་རྒྱ་ཆོས་ཀྱི་འབྱུང་གནས། རྩོགས་ཆེན་འགྱུར་
 མེད་ཐེག་མཆོག་བསྟན་འཛིན། ཀུ་ཐོག་དྲི་མེད་ཞིང་སྒྲིབ་སོགས་སྤྲུལ་སྤྲུལ་
 བསྟན་ནས་ཆོས་དང་རིག་གནས་མང་པོར་གསན། བྱད་པར་རྒྱ་གསོ་བ་རིག་པ་
 ལ་མཁས་པ་འེ་སྟན་གྲགས་རྒྱས། དམོན་ཆེན་དམོན་དང་། དཔོན་སྟོང་བཀྲ་ཤིས་
 རྟེན་རྒྱལ་གསེར་བཅས་དང་། རེན་དན་སོགས་ལས་གྱུ་བ་པའི་སངས་རྒྱས་
 བྱང་སེམས་ཀྱི་སྐྱེ་བརྟན་བརྟུ་ཐག་མང་པོ་དང་། བྱད་པར་གཟིམས་རྒྱུང་གསར་
 པའི་ལྷ་ཁང་རྒྱ་གསེར་བཅས་ཀྱི་གྱུ་བ་ཆེན་བརྟུང་ཅུའི་སྐྱེ་བརྟན། རྒྱུ་བའི་གནས་
 བརྟན་བརྟུ་རྒྱུ་བཅས་བཞེངས། སྤྱི་ལོ་1751པའི་ལྷགས་ལྷག་ལོ་སྐྱེ་ཡི་གཅེན་པོ་
 ཆོས་རྒྱལ་ལུན་ཆོགས་བསྟན་པ་སྐྱེ་གསེགས་པ་དང་ས་སྒྲིབ་རྟེན་གྱི་ལོ་སྐྱེ་
 བྱིར་འཁོད། སྐྱེ་ལོ་སྐྱེ་སྒྲོན་ཆེན་སྒྲིབ་། ཞེ་ཆེན་རྒྱུང་ཡིག་གི་རྟེན་གྱི་ལོ་སྐྱེ་
 ལས། བྱི་ཆེན་སྒྲོ་གྲོས་རྒྱ་མཆོ་ལུ་ལྷག་ཀྱི་སྐབས་སྐྱེ་གཉིས་ཆེན་ལྷག་པོ་བྱ་དོན་
 གྱུ་བ་དང་། ཡིད་རྒྱུང་དཔོན་ཨ་དཀར་དང་། སྤྱིས་སྐྱེ་མཁར་མདོ་བསོད་ནམས་ཉི་
 མ་སོགས་བསྐྱོས་བྱང་སྤྱི་མ་འདི་གཉིས་ལུན་རིང་མ་བཞུགས་ཤིང་། དེ་རྩིས་གད་
 ཐོག་གཉིས་ཆེན་ནོར་བྱ་དག་འབྱུང་དང་། དག་རབ་མགོན་པོ་ཆེ་རིང་། རྒྱ་
 དཔོན་གྱ་རྒྱ་དོན་གྱུ་བ་སོགས་ཡོད་པར་བཤད། རོར་གྱི་མཁན་ཆེན་དཔལ་ལྷན་
 ཆོས་སྒྲིབ་སོགས་དབྱ་ཡི་མཆོད་གནས་རྒྱལ་ས་ལ་དངོས་དང་བརྟུང་པའི་སྐྱེ་ནས་
 མཆོད་སྤྱིན་རྒྱ་ཆེན་མཇེད་པའི་ཚུལ། རོར་མཁན་ཆེན་དཔལ་ལྷན་ཆོས་སྒྲིབ་གི་
 རྒྱལ་ཐར་ལས། ཤིང་བྱི་སྤྱི་ལོ་1754ལོར། བོད་ལྷ་བ་ལྷ་པའི་ཆོས་ཉེར་གསུམ་ཉིན་
 བོད་རྒྱ་ཐེབས་སྐབས་ལག་དོ་བརྟུང་བརྟུ་ཉི་བྱ། མཆོ་ཁལ་ཆིག་སྟོང་ཉིས་བརྟུ་
 སུམ་ཅུ་སྟོར། རྒྱ་ཉིས་སྟོང་ལྷག་དེལ་ཆིག་སྟོང་བརྟུ་མེད་ལྷ་བརྟུ་སྟོར་ཡོད་པར་
 གསུངས་འབྱུག རབ་བྱུང་བརྟུ་གསུམ་པའི་ཤིང་མག་སྤྱི་ལོ་1755ལོར་ཉི་ཉོར་
 ཁང་གསར་དཔོན་དང་། ཉོར་མ་རྒྱུར་དཔོན་གཉིས་ས་ཆོད་ཀྱི་འབྱུག་པ་བྱུང་།

རྒྱལ་འོང་གི་དམག་དབུང་མར་བྱུར་གྱིས་བྲིད་པ། གཉེར་ཆེན་འདིས་སྤྱི་ནང་ལྷན་
 མ་ཐེངས་པས་གཡོ་ཐབས་གྱིས་མཆོན་གཅིག་ལ། མར་བྱུར་གྱི་སྤྱི་གཞུང་ལ། དམག་
 སྐར་ཁྲ་པོ་བརྒྱབ་ནས་རག་ར་བ་སྤྱི་ནང་དང་བཅས་པ་ཆར་བ་དང་། དེ་ཉིན་
 མར་བྱུར་དཔོན་གཡོག་སྟོང་ཤེད་ཤོར། དག་ལྟ་ཆག་ནས། ཁྱོས་ལམ་གར་རྟེན་
 གྱིས་ཁྱོས་བྱུལ་སོང་བར་གྲགས། ཞེས་སྟགས་དང་། ཡང་དེའི་འཕྲོ་ཟུ་མཐུད་ནས།
 དེ་སྐབས་གྱི་གཉེར་ཆེན་དར་རྒྱས་ཀྱང་རྒྱལ་སྤྱི་མཛུགས་པ་དོ་གལ་ཆེ་བ་ལ་བབ་
 ཏུས། གཏམ་དང་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་སྟོབས་ལྡན་སྤྱི་ཀྱང་བསྐྱོག་པར་མི་རྒྱས་པའི།
 རི་གཟར་གྱི་ཐབ་ཁྲོད་ལྟ་བུའི་སྒོ་རྩལ་དང་ལྡན་པ་སྟེ། དཔེར་ན། ལན་ཅིག་རྒྱ་
 དཔོན་གོང་ཡིས་འདི་གར་རྒྱ་ཡིས་ཞིག་བཏང་སྟེ། བྲིད་སྤྱི་དགེ་བྱ་སིང་དང་
 མཇལ་སར་ཡོང་དགོས་གསུངས་ཏུས། གཉེར་ཆེན་འདིས་དེ་དོན་གྱི་གནད་འགག་
 མཁུན་ནས་རྒྱ་ཡིས་ལ། བྲིད་མགོ་ཐོག་གི་དཔོན་པོ་དངོས་མཇལ་བྱུང་ན་དེད་
 གྱིས་ཀྱང་བོད་བར་ལམ་གྱི་ཞུ་བྱ་མང་བ་ཞིག་ཡོད་པས་ལྟག་ཏུ་དགའ་སྟོ་ཆེ་ཡང་།
 དེད་སྤྱི་དགེ་བྱ་སྤྱི་དང་འབྲུང་ལ་བྲིམས་སྤྱི་ཆད་ཐུབ་གྱི་རང་ཆོད་གྱི་དཔོན་པོ་
 སྤྱི་དཔས་བཞག་པ་གངས་རི་ལྟ་བུ་ཡིན་པས། ཤོག་ཟེར་བ་དང་འོང་རག་མ་
 གཅིག་མེད། ཐ་ན་དཔོན་གཡོག་སྟོང་ཐུག་གཅིག་ལས་ཁུང་བ་ནི་འོང་ཐབས་
 མེད། དེ་ཡང་ག་འགྲིག་པ་ཞིག་འོང་གྲབ་ལ་ཟླ་བ་གཅིག་ནི་མི་ཐོན། དེ་མཆོམས་
 དེད་གཅིག་འོང་ཏུས་ནི་རི་པོ་ཆེན་པོ་མགོན་པོས་ན། རྒྱ་མཆོ་ཆེན་པོ་གདན་ཏུ་
 མི་བཏིང་ཀ་མེད་ཡིན་པས་བེ་རི་དང་། དར་རྒྱས་སྟགས་ནི་བདེ་མོ་ཅི་འོང་མི་
 ཤེས་པར་ད་ལྟ་ནས་སྤྱི་ཞུས་ཡིན་གསུངས་པས། རྒྱ་དཔོན་གྱིས་ཏུས་དེར། རྟེན་
 གཟར་གྱི་གཞི་འོང་དོགས་གྱིས་སྤྱི་དགེ་འཕྲོན་མི་དགོས་གསུངས་པ་དེ་ལྟ་བུས་
 མཆོན་ཏེ། གཉེར་ཆེན་རེ་རེས་དག་འདུལ་གཉེན་སྦྱོང་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་པས།
 ཞེས་སྟགས་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །སྤྱི་ལོ་1760 ལོར་ངོར་མཁན་ཆེན་དཔལ་ལྡན་ཆོས་
 སྦྱོང་སྤྱི་གཤེགས་སྐབས་གསེར་གདུང་མཆོད་རྟེན་ཆེན་མོ་བཞེངས་པ་དང་། ཤོག་
 རག་ལ་གསེར་ཞུན་མས་བྲིས་པའི་བཀའ་འཁུར་ཆ་གཅིག །གསེར་དབུལ་ལས་
 བྲིས་པའི་ཤེར་སྤྱིན་འབུམ་པ་དང་། བརྒྱད་སྟོང་པ་སྟགས་དང་། གཞན་ཡང་

སྤྱི་ཆེན་མཛོད་བརྟན་དང་། ཞེ་ཆེན་བཀའ་འབྲུམ་པོ་ཏི་བརྟུ་བྱུག ཁྲུན་ཡིག་གཤམ་ཐོག་ཆ་ལག་བཅོ་བརྒྱད། དཔལ་སྤྱད་ས་པའི་སྤྱན་བཟུས་ཞེ་མོ། བྱེ་བ་རིང་བསྐལ། དར་མོ་སྤྱན་རམ་པའི་བཀའ་རྒྱུ་མ་སོགས་པོ་ཏི་ལྷ་བརྟུ་ལྟག་གི་པར་ཤིང་གསར་དུ་བརྒྱས། རྗེ་འདྲིའི་ལས་དབང་བཅན་པོའི་རང་ཤུགས་ཀྱིས། གཞན་ཕྱི་ཁས་དྲག་དཔུང་ཆེན་མང་པོ་འབད་ཚོ་ལ་མ་དགོས་པར། མངའ་ཞབས་སུ་འདུས་པ་སྤར་སྤྱ་ཆེན་སྐབས་རྗེར་སྒོ་བཅོ་བརྒྱད་ཟེར་བ་ཡོད་པ་སྐབས་དེར་རྗེར་སྒོ་ཉེར་ལྷ་འཕམ་བ་དང་། གཞན་ཡང་དཔོན་རྒྱུང་མང་པོ་དང་། འབྲོག་ཕྱི་མི་གྲངས་བྲི་ཁྲག་གསུམ་ལྟག་ཅུ། གསར་དུ་ཐོབ་པའི་རྩལ་གྱི་བྱའི་ཆོས་འབྱུང་ལས་གསལ་བར་ལྟར་རོ། རྒྱལ་པོ་འདིས་ཉག་རོང་དུ་དམག་བརྒྱབ་ཕྱི། ས་མཆོམས་ཀྱི་ཉག་ཕྱི་ཁས་གཅིག་ཕྱི་དགོས་བརྒྱུད་བ་དེ་ནས་བརྒྱུད་། ལོ་ལྟར་ཕྱི་དགོས་ཆང་ལ་འཆར་ཅན་གྱི་ལོ་ཁྲལ་དེས་ཅན་རེ་མངའ་དགོས་པའི་སྒོ་ལ་དར། གཞན་ཡང་ཆོས་རྒྱུ་འདྲི་ཡིས་སྤྱན་བདག་མཛོད་དེ་ཕྱ་རྗེས་སུ་སྐོམ་རྩོམ་དགོན་དང་། འཛིན་སྟག་མོ་དགོན། ཡིད་ལྱུང་ལྟ་བུ་དགོན། རྩོར་བྱག་དགོན་པ་རྣམས་གསར་དུ་བཞུངས། དེ་ནས་སྐབས་དེར་སྤྱིའི་གཙུང་པོ་མི་དབང་བསོད་ནམས་མགོན་པོའི་སྤྱུ་ཆོས་སྤྱི་མགོན་པོ་ལ་གཙུང་སྤྱུ་མེད་པར་ཕྱི་དགོས་རྒྱལ་བརྒྱད་ཆད་ལ་ཉེ་བའི་དུས་དེར། རྩོར་ཤར་ཆེན་མི་འགྱུར་རྒྱལ་མཆོན་དང་། སེ་དུ་ཆོས་ཀྱི་འབྱུང་གནས་སོགས་ཀྱིས་ཕྱི་དགོས་རིགས་སྤྱུ་ཀྱི་གཙུང་བརྒྱད་སྐལ་དགོས་པའི། བཀའ་ཡི་སྤྱལ་མར་ལ་བརྟེན་ནས་རབ་བྱུང་བརྟུ་གསུམ་པའི་ཤིང་སྤེལ། སྤྱི་ལོ་1764ལོར་སོར་སྒོམ་སྤྱིར་སྤུལ་ནས་རྒྱལ་བ་སྐལ་བཟང་རྒྱ་མཆོའི་སྤྱི་ཡི་ཆ་མོ་བྱུ་ཤིས་དབང་མོ་ཁབ་དུ་བཞུས། གཙུང་སྤྱུ་འབྱུང་བའི་ཆེད་དུ་མཆོད་སྤྱན་དང་། གསོལ་འདེབས་འཕྲིན་བཅོལ་སོགས་གང་མང་བགྱིས་པས། སྤྱི་ལོ་1766 པའི་མེ་བྱི་ལོར་གྱུར་མགོན་སྤྱི་བརྟན་ལས། གཙུང་སྤྱུ་འབྱུང་ལྟས་སུ་འོད་ཟེར་འཕྲོས་པར་བྱུང་བར་བཤད། རབ་བྱུང་བརྟུ་གསུམ་པའི་ས་བྱི་སྤྱི་ལོ་1768ལོར་སྤྱུ་ས་དབང་ཕྱི་དགའ་བཟང་པོ་འབྱུངས། དགའ་ལོ་ང་གཉིས་པ་རབ་བྱུང་བརྟུ་གསུམ་པའི་ཤིང་ན་སྤྱི་ལོ་1774ལོར་སྤྱི་གཤེགས། །

9 ཟླ་དགའི་རྒྱལ་རབས་དགུ་པ། དབྱངས་ཅན་སྒྲོལ་མ། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་
པའི་ལྷགས་སྤང་གྱི་ལོ་1721ལོར་ཆོས་རྒྱལ་བསྟན་པ་ཆེ་རིང་ལ་སྐུ་དང་སྐུ་མོ་
བཞི་བྱུང་བའི་ཆུང་ཤོས་སུ་འབྱུངས། ཆུང་དུས་ནས་ཡི་གེ་འབྲི་སྟོན་ནས་བཟམས་

ཐུན་མོང་གི་རིག་གནས་སྤྱི་དང་། བྱུང་པར་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ནམས་
 ལེགས་པར་སྦྱངས། དེ་ནས་རབ་རྒྱ་བྱུང་སྟེ་ས་སྐྱོང་ར་ལུགས་ལ་བྱགས་དམ་ཉམས་
 བཞེས་གནང་། སྤྱི་ལོ་1774པའི་ཤིང་རྩ་ལོར་ཆོས་རྒྱལ་སྟོ་གོས་རྒྱ་མཚོ་སྐྱ་གཤེགས་
 པ་དང་། གདུང་སྤྱས་ས་དབང་བདེ་དགའ་བཟང་པོ་ལོ་ན་གཞོན་པས་སྤྱི་དོན་
 ཀྱི་འགན་ཁུར་མི་མེད་བའི་སྐབས་དེར། རྩེ་དགའི་སྤྱི་ཁྱིལ་བཞུགས་ནས་རྒྱལ་
 སྤྱི་དོན་གྱི་ཡབ་མེད་གོང་མ་ནམས་ཀྱི་བྱིམས་ལུགས་ལྟར་བསྦྱངས། སྐྱ་ཡི་སྟོན་
 ཆེན་གཙོ་པོ། ཞེ་ཆེན་བྱུང་ཡིག་གི་རྩེ་དགའི་ལོ་རྒྱུས་ལས། བྱི་ཆེན་སྟོ་གོས་རྒྱ་མཚོ་
 ལྷམ་བུལ་གྱི་སྐབས་སུ་གཉེར་ཆེན་ཕུག་པོ་བྱ་དོན་གྲུབ་དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས་
 པ་བཞིན་སྟོ་གོས་རྒྱ་མཚོ་དང་། ལྷམ་སྤྱིང་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུས་སུ་སྟོན་ཆེན་པལ་ཆེར་
 གཅིག་པ་ཡིན་པར་བཤད། དེས་ན་ཕུག་པོ་བྱ་དོན་གྲུབ་དང་། གད་མོག་གཉེར་
 ཆེན་ནོར་བུ་དག་འདུལ་དང་། དགེ་རབ་མགོན་པོ་ཆོ་རིང་། རྒྱ་དཔོན་གྱི་ཅུ་དོན་
 གྲུབ་ནམས་སྐབས་འདིའང་སྟོན་ཆེན་གཙོ་པོ་ནམས་ཡིན་པར་ངེས། །འང་མ་
 དབྱངས་མཁྱེན་བཅེའི་དབང་པོས། དེ་རྗེས་ལྷམ་རྩེ་བཅུན་དབྱངས་ཅན་སྟོལ་
 མས་རྒྱལ་ཆོབ་མཛད་ཅིང་། རོར་ནས་ཁང་སར་མཁན་ཆེན་དག་དབང་ཆོས་རྒྱུང་
 བཟང་པོ་གདན་དྲངས། ལྷང་རའི་བྱམ་སྦྱབ་ཆེན་མོའི་སྟོལ་བཏོད། ཅེས་རྒྱལ་
 ཆོབ་མཛད་གསུངས། འོན་ཀྱང་རྩེ་དགའི་རྒྱལ་པོ་ཆོ་དབང་རྩོ་རྩེ་རིག་འཛིན་
 གྱིས་མཛད་པའི་རྩེ་དགའི་རྒྱལ་རབས་ནོར་བུའི་ཕྱིང་བ་ལས་^① དེ་ནས་གདན་
 རབས་རིམ་པ་བྱུང་བ་ནི། །གསང་བདག་ནམ་སྦུལ་ས་སྐྱོང་སྤྱི་མ་རྩེ། །བྱམས་པ་
 ཐུན་ཚོགས་པ་ནས་འདྲིན་པ་སྟེ། །སྤྱི་ཆེན་ཀུན་དགའ་ཐུན་ཚོགས་དཔོན་སྤྱི་
 མ། །ཆེ་མཚོག་བྱི་ཆེན་སངས་རྒྱལ་བསྟན་པའི་དཔལ། །བསོད་ནམས་ཐུན་ཚོགས་
 བསྟན་པ་ཆེ་རིང་དང་། །དེ་སྤྱི་འབྲིང་པོ་ཐུན་ཚོགས་བསྟན་པ་དང་། །དེ་སྤྱི་
 རྒྱུང་བ་སྟོས་གོས་རྒྱ་མཚོ་པ། །དེའི་གཙུང་དབྱངས་ཅན་མ་དང་ཡབ་རྩེ་
 མཚོག་ཁ་ལུམ་ལས་དང་ཁོ་པོ་བཅས་པའོ། །དེ་ལྟར་བྱོན་ལས་གདུང་རྒྱུད་དངོས་

① ཤོག་ངོས་78པའི་ཕྱིང་10པར། བོད་ལྗོངས་མི་དམངས་དཔེ་སྐྱོན་ཁང་། 1989ལོར།

རྣམས་ནི། །རིམ་པ་སྤྲུལ་གཤེགས་ནས་སྤྱི་མ་ཡིས། །རིམ་བཞིན་གདན་སའི་ཁྱར་
 བཞེས་གནང་བ་དང་། །དེ་ཡང་སྤྱི་མཆེད་མེད་སྐབས་མ་གཏོགས་པར། །རབ་
 བྱང་ཁོ་ནས་གདན་སའི་ཁྱར་བཞེས་པ། །སྤྱོད་ཀྱི་ཐུགས་བསྐྱེད་སྟོལ་རྒྱན་བྱང་པར་
 ཅན། །ཡིན་ཏེ་ཆོས་རྒྱལ་བསྟན་པ་ཆེ་རིང་གིས། །བསོད་ནམས་ཐུན་ཆོགས་
 གཤེགས་ནས་གདན་ས་ཡི། །ཁྱར་བཞེས་དགོས་པ་ཤར་བ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ། །བསྟན་
 པ་ཆེ་རིང་གང་དེའི་ཚུལ་སྤྱོད་བྱང་། །ཕལ་པ་དཀྱུས་དང་མ་འདྲིས་བྱང་པར་
 བ། །མཛད་པའི་རྣམ་ཐར་མདོན་ཏུ་གྱུར་པ་དང་། །གོང་སྤྱི་ནང་ནས་རབ་
 བྱང་རྟེན་ཅན་གྱིས། །རིམ་པ་གདན་ས་གནང་རྒྱ་ཆོས་རྒྱལ་དེས། །བཀའ་ཆེན་ས་
 གནང་ལྟར་དེ་བཞིན་མཛད་པ་དང་། །སྤྱི་ཆེ་གདུང་རྒྱུད་དབང་ཐང་ཆབ་སྤྱིད་
 སོགས། །ཆོས་སྤྱིད་གཙོ་བོར་སྟོན་ཏུ་སྟེན་འབྱུང་དགོ། །དེ་སྟོན་ཏུ་སྟེན་ལེགས་
 འདོམས་དཀའ་འབྱུར་པ། །བསྟོན་མེད་མདོན་སུམ་མཐོང་ཆོས་ཉིད་ཏུ་
 གྱུབ། །ཞེས་ཁོང་རང་གི་མ་ཡུམ་དང་། །རྒྱལ་སྤྱི་དབྱངས་ཅན་སྟོལ་མ་གཉིས་ཀ་
 །རྒྱལ་རབས་ཀྱི་གས་སུ་བགྱངས་ཡོད་སྟངས་། རྟེན་གཤེད་ལོ་རྒྱུས་གཞན་རྣམས་ལས་
 འདི་དག་གདན་རབས་སམ་རྒྱལ་རབས་གྲལ་ཏུ་མི་བགྱངས་བ་ནི་བྱད་མེད་ཡིན་
 པ་ཅུ་ལས་རྒྱ་མཚན་གཞན་མེད་དེ། དོན་དངོས་རྒྱལ་མོ་འདི་ཡིས་རྒྱལ་སྤྱིད་ལོ་
 བརྒྱ་གསུམ་བསྐྱུངས་བའི་རིང་ལ་སྤྱི་ཆེས་སུ་སྤྱི་མཐོ་དགོན་དང་། །སྟོང་གསར་
 དགོན། །འཁོར་ལོ་མདོ་དགོན། །ཐུབ་བསྟན་ལོ་ལྷ་སྤྱིད་གི་དགོན་པ་རྣམས་རྟེན་
 དང་བརྟེན་པ་བཅས་པ་གསར་བཞེངས་གནང་བ་དང་། །དགོན་ཆེན་དགོན་ནང་
 ཏུ་བྱངས་གསེར་ལས་གྲུབ་པའི་ཀྱན་རིག་གི་རྩ་ལྟ་སོ་རྒྱུག་བཞེངས། །ལྷགས་ར་
 བཞུགས་སྐར་ཕེབས་སྐབས་དང་བསྟན་ནས། །ལྷགས་ར་དགོན་ཏུ་བུམ་སྐབ་ཆེན་
 མོ་ལོ་ལྟར་འཇུགས་རྒྱའི་མཐུན་ཁྱེན་གནང་། །རབ་བྱང་བརྒྱ་གསུམ་པའི་མེ་ཏྲ་སྤྱི་
 ལོ་1786ལོར་སྤྱི་གཤེགས། །

10 རྩེ་དགའི་རྒྱལ་རབས་བཅུ་པ། ས་དབང་རྩེ་དགའ་བཟང་པོ། རབ་བྱུང་
བཅུ་གསུམ་པའི་ས་བྱི་ལོ་གསར་ཟླ་བའི་ཆོས་ལཱ་ཉིན། སྤྱི་ལོ་1768ལོར་ཡབ་ཆོས་
རྒྱལ་སློ་ཤོས་རྒྱ་མཚོ་དང་། དུམ་བག་ཤིས་དབང་ལོ་གཉིས་བྱི་སྤྱི་ལོ་གསར་ཟླ་
འཛམ་སྐོ་ལོ་བྱང་རུ་སྤྱུ་འབྱུངས། སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་རུ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་
བྱུང་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་
ཆུང་རུ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་
གནས་སྤྱི་དང་བྱུང་པར་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་
སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་
ལོར་རྒྱལ་ལོ་དབྱུངས་ཅན་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་
1788པའི་ས་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་
མའི་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་
ཁག་ལ་མཚོད་འབྱུང་རྒྱ་ཆེན་མཛད། རྒྱལ་ལོ་འདི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་
ཉིས་ཆད་དུག་པོ་གཏན་ནས་མ་མཛད་པ་དང་། རི་དྲུགས་བསད་མི་ཆོག་པའི་རི་
རྒྱ་བྱུང་རྒྱ་དམ་པོར་བཞོམས་པར་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་
ལོ་ཆོད་དབང་ལྷ་ལོ་ཁབ་རུ་བཞེས་ནས། སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་
བྱུང་། སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་
ཆེན་དཔོན་རུ་བྱུངས་གསེར་བྱི་ཆོད་དཔག་མེད་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་
རས་གཟིགས་བཅུ་གཅིག་ཞུ་བྱི་དབྱུང་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་
ཉིས་གསུམ་པ་རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ལྷགས་བྱི་སྤྱི་ལོ་1790ལོར་སྤྱི་ལོ་
རྒྱལ་ལོ་འདི་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་
བཅུ་ལོ་ཡོད་པ་གསལ་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། “དེ་ནས་བྱུང་དུ་གཏུང་རབས་ཞི་
བཞི་པ་བྱི་རབས་དགུ་ལ་ཐེབས་པ་ལྷ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་
ཉིད་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་
ལོར་ནས་ལོར་རུ་འཕེལ་ཞིང་གངས་ཅན་མངའ་འབངས་མཐའ་དག་རྒྱ་གསུམ་
གསར་པའི་བདེ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་

11 རྗེ་དགའི་རྒྱལ་རབས་བཅུ་གཅིག་པ། ཆོ་དབང་ལྷ་མོ། འདིའི་འཁྲུངས་ལོ་མ་
གསལ་ཡང་མལ་ཆེར། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ས་བྱི་ཡས་མན་ཞིག་ན་རྗེ་དགའ་

རྒྱལ་པོ་ས་དབང་ལྟེ་དགའ་བཟང་པོ་དང་། ར་མཉམ་ཅམ་རུ་སྐྱ་རྩེ་དཔོན་གྱི་སྐུ་
 མོར་འཁྲུངས་ཡོད་པར་སེམས། འཁྲུངས་ལུལ་དེར་རུས་དཔལ་ལུལ་རྩོད་སྐྱ་རྩེ་ལྟེ་
 ཤོག་འདྲིར་ཡིན། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་རྒྱ་ཡོམ་སྤྱི་ལོ་1783 ལོར་ལྟེ་དགའ་རྒྱལ་
 པོའི་བཅུན་མོར་ཐེབས། སྤྱི་ལོ་1785པའི་ཤིང་སྤུལ་ལོར་སྐུ་སྐྱེས་གཅིག་འཁྲུངས་ཀྱང་
 སྐུ་སྐྱེས་མ་ཐག་རུ་གཤེགས། སྤྱི་ལོ་1786པའི་མེ་རྩ་ལོར་ལྟེ་དགའ་རྒྱལ་མོ་དབང་རྩོ་
 རྩེ་འཁྲུངས། དེའི་སྤྱི་ལོ་མེ་ལྷག་ལོར་སྐུ་སྐྱེས་མོ་རྩ་མགིན་དབང་མོ་འཁྲུངས། སྤྱི་ལོ་
 1789 ལོར་སྐུ་སྐྱེས་མོ་ཞིག་འཁྲུངས་པ་ལུན་མ་རིང་པར་གྲོངས། རབ་བྱུང་བཅུ་
 གསུམ་པའི་ལྷགས་ཁྱི། སྤྱི་ལོ་1790ལོར་རྒྱལ་པོ་ས་དབང་བདེ་དགའ་བཟང་པོ་སྐུ་
 གཤེགས་པ་དང་། ལྟེ་དགའི་མཉུན་རྩོར་ལྟན་རྒྱས་དང་ས་རྒྱ་བདག་ཆེན་བཅས་ཀྱི་
 བཀའ་བསྐོས་བཞིན་ལྟེ་དགའ་རྒྱལ་པོའི་སྲིད་ཁྲིའ་མངའ་གསོལ། ཀམ་པ་བདུད་
 འདུལ་རྩོ་རྩེས་སྤྱོད་མ་བཀ་ཤིས་དོན་གྲུབ་མའི་སྤུལ་པར་ལྷུང་བཞུག། རྒྱལ་སྲིད་
 སྤུལ་ལྷགས་ལྟར་རྩོད་ཞིང་རིས་མེད་གྲུབ་མཐའ་ཁག་ལ་སྲི་བྱ་དང་། ལྷག་པར་
 གསང་སྐུ་སྤྱིང་མ་དད་ཞེན་ཆེ་བར་བྱུང་སྟབས། རྒྱལ་མོ་འདྲིས་སྲིད་ཀྱི་ལས་
 འགན་བཞེས་པ་དང་བྱུང་ཡིག་གུ་རུ་འཕེལ་ལ། བཀའ་ལྟེ་དགའི་རྒྱལ་ཁ་གསལ་
 ཞིག་འབྲི་དགོས་པའི་བཀའ་བཀོད་ལྟར། ལྷགས་པག་སྤྱི་ལོ་1791ལོར་བྱུང་ཡིག་གུ་
 རུ་འཕེལ་གྱིས་ལྟེ་དགའི་རྒྱལ་རབས་ཁམས་གསུམ་ཟེལ་གཞོན་ཞེས་པ། ཤོག་ནག་
 ལ་གསེར་དབུལ་འདྲེས་མའི་རྒྱལ་རབས་དེ་གིས། སྤུལ་ལྟེ་དགའི་རྒྱལ་རབས་རིམ་
 བྱུང་གི་དབུ་ཡི་མཆོད་གནས་གཙོ་བོར་ས་རོར་གྱི་སྤྱ་མ་རྩམས་ཡིན་པ་ལ། སྤུལ་
 འདྲིར་མཆོད་གནས་གཙོ་བོར་ཀུན་མཁྱེན་འཇིགས་མེད་སྤྱིང་པ། ཀམ་ཐོག་ཞིང་
 རྩོད་། ཁྱེ་བོ་གཏེར་སྟོན། རྩོགས་ཆེན་ནམ་མཁའ། ཀམ་ཐོག་དགེ་ཆེ། རྩོ་གྲུབ་
 ཆེན་མོགས་སྤྱིང་མའི་སྤྱ་མ་མང་པོར་བཞུན་སྟོལ་ཆགས། དེ་ལས་རྩོ་གྲུབ་ཆེན་ནི་
 འཆར་ཅན་རུ་ཐེབས་ནས་རྒྱན་རིང་བཞུགས་པར་གྲགས། ཆོས་རྒྱལ་བཞུན་པ་ཆོ་
 རིང་གིས་བཀའ་འཁྱུར་པར་ཤིང་བཞོ་སྤྱབས་སི་རུ་ཆོས་ཀྱི་འཁྱུར་གནས་གྱིས་རྒྱལ་
 པའི་བཀའ་ཡིན་མིན་དོགས་གཞི་ཡོད་རིགས་རྩམས། བཀའ་འཁྱུར་གྲལ་རུ་མ་
 བཞག་པའི་སྤྱིང་རྒྱུད་སྤྱི་ཉེར་བྱུག་ཡོད་པ་དེའི་ཤིང་པར་གསར་རུ་བཞོས། དེ་

བཞིན་དུ་འཛིགས་མེད་སྤྱིང་པའི་བཀའ་འབྲུམ་ལུ་སྟེ་དག། སྤྱོད་ཆེན་པའི་ཡང་
 ཐིག་རྣམ་གཉིས་བཅས་དང་། རྩོམ་ཆེན་ཀྱན་དགའ་བཟང་པོ་དང་། སྤྱོ་པོ་
 མཁན་ཆེན་དཀོན་མཆོག་ལྷན་གྲུབ་ཀྱི་བཀའ་འབྲུམ་སོགས་པར་དུ་བརྟེན། རྟིང་
 མའི་སྤྱིང་ཐིག་ཡབ་བཞི་མཐིང་ཤོག་གསེར་གྲིས་ཅན་བཞེངས། གཡུ་འབྲུག་གདོང་
 ལྷ་ཁང་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་བཅས་པ་གསར་བཞེངས་དང་། ལྷ་པར་དཔོན་མོ་
 རང་གི་སྤྱ་རྒྱན་རྣམས་ལས། ཨོ་རྒྱན་རིན་པོ་ཆེའི་སྤྱ་གཙོ་འཁོར་གསུམ་སོག་ཆད་
 ཅན་ལ་རིན་པོ་ཆེའི་སྤྱ་རྒྱན་དུ་མས་བརྒྱན་པ་ཅན་གསར་བཞེངས། རྩ་སྟོང་ལྷང་
 དཀོན་རྟེན་བརྟེན་པ་དང་བཅས་པ་གསར་བཞེངས་བཅས་མཛད། བསམ་ཡས་
 གཙུག་ལག་ཁང་ལ། མར་མེ་རྒྱན་འཇུགས་ཀྱི་རྟེན་དུ་འབྲི་སྟོང་ཐུག་གཅིག་ལྷག་
 ཅམ་སུལ་བ་སོགས་རྟིང་མའི་ཆོས་དང་དཀོན་སྡེ་ལ་གཟིགས་སྤྱིང་ཉ་ཅང་ཆེ་བར་
 ལྷང་། རྣང་སྟོན་མཁར་ནང་^①ཆང་གིས་རྒྱལ་མོའི་བཀའ་ལ་མ་བཅིས་པར་དུག་
 པོའི་དཔྱད་གིས་བརྟུལ་བའི་སྟོར། གཏམ་ཆོགས་སྤྱིང་པའི་མེ་ལོང་ལས་^②། དེ་ཡི་
 ཆོ་ན་མི་བདག་ཆོ་དབང་རྩོ་རྩེ་རིག་འཛིན་གྱི་གསུངས་ལས། བདག་ཀྱང་ན་སྤ་
 ཤེས་སྟོ་ཅལ་མ་རྩོགས། །སེམས་མ་མཆོག་ཀྱང་སྤྱ་དབང་དཀོངས་པ་མཐོ། །རྒྱ་
 རྟོད་སྟོན་ཆེན་དཀོངས་གཞི་སྤྱ་ཆོགས་ཅན། །དམ་སྤྱི་དམ་ཅན་ལ་བརྟུས་ལྷང་
 བརྟུན་གྱིས། །སྟེ་དགའི་བརྟུན་འགྲོ་ཡོངས་ལ་མི་དགེ་བའི། །རྟེན་འབྱུང་སྤྱིག་པས་
 འཇགས་ཆོགས་རྟེན་འབྲེལ་འཆུག །བཞེགས་དབང་སོང་དེས་ཞེགས་ཆགས་སྤ་
 ཆོགས་བསྐྱངས། །མི་འདོད་འགལ་རྟེན་དུ་མ་ཆར་ལྟར་འབབས། །པ་མེས་སྤ་
 སྤྱང་ཡུལ་སྤ་མི་མཉེས་དང་། །མཐའ་ཡི་རྒྱ་འདྲེ་འབྱུང་པོས་མི་སྤྱིང་བསྐྱལ། །ཞེས་
 གསུངས་པ་སྟེ། དེས་དེད་ག་གི་སྐབས་སུ་སྟེ་དགའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྤྱིང་ལ་དབང་ཆེ་
 བའི་སྟོན་ཆེན་གས་གཉིར་མཁར་ནང་པ་ཞེས། ཨོ་ལོ་ནང་ཟེར་བའི་ས་ཆར་བྱིམ་

① མཁར་ནང་ཆང་ནི། ཞེ་བྱང་གི་སྟེ་དགའི་རྒྱལ་རབས་ལས། གཏུང་རབས་སོ་བདུན་པ་ནམ་མཁའ་
 རྣམ་ཆད་པ་དེང་སང་མཁར་ནང་དཔོན་པོ་འདི་དག་ཡིན། ཞེས་ཟེར། དེས་ན་ནམ་མཁའ་ནི་སྤྱ་ཆེན་
 བྱམས་པ་སྤྱན་ཆོགས་ཀྱི་ཨ་བྲེ་ཡིན། རྣམ་མཁའི་སྤྱ་རྒྱན་གྲུབ་དང་། ལྷན་གྲུབ་ཀྱི་སྤྱ་སྤྱོད་ཆེན་ཡིན།

② ཤོག་རྩོམ་120པའི་ནང་གསལ། དཔྱད་གཞི་དཔེ་རྟིང་།

གཞིས་ཡོད་པ། ཁོང་ལ་བྱ་གཉིས་སམ་གསུམ་ཡོད། ཁོང་རང་ལས་དབང་ཆེ་བ་
 དང་ཐོབ་མཐོ་བ་ནི་ཕལ་ཆེར་རྒྱལ་པོ་ལས་མེད་པ་བྱུང་། དེས་རྒྱལ་པོ་དབྱང་དུ་
 ཡལ། རྒྱལ་ཡུམ་ནི་དགོངས་པ་མཐོ། རྒྱལ་སྲས་ནི་ན་སྤ་བས་ཤེས་རིག་སློ་རྩལ་མ་
 རྩོགས་པའི་སྐབས་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱལ་སྲིད་མངའ་རིས་དང་བཅས་པའི་བདག་པོ་
 པོང་པ་བྱ་རྩམས་ནས་དབང་བྱེད་བསམ་པ་སློ་ཕྱགས་སུ་བཅངས་བས། མངའ་
 འབངས་པལ་མོ་ཆེར་སྟོག་ནས་གཡོ་བསྐལ་སྒྲ་ཆོགས་བྱས་ཏེ་རྒྱལ་ཡུམ་ཆེ་དབང་
 ལྷ་མོ་སྲིད་དབང་ལ་དྲང་ཐིག་མེད་པའི་མཐོང་ཚུལ་སྐྱེ་ཐབས་རིགས་བྱས། རྒྱན་
 ཏུ་བྱས་ངན་སློ་ལ་བཅངས་ཏེ་ཡོད་པའ་སྐབས་འཁེལ་བ་ཞིག་ཏུ་རྒྱལ་སྲས་ལ་ཞལ་
 ཏུག་ཕུལ་བས་སྐྱ་བསྐྱུན། དེ་འབྲལ་བཀའ་དྲིན་བདག་ཉིད་སི་དུ་པར་ཉིན་བྱེད་
 དབང་པོས་ཏུག་སེལ་རིག་མཛད་པ་དང་། ཀམ་ཐོ་དང་། དཔལ་ཡུལ། ཞི་ཆེན།
 རྩོགས་ཆེན་གཙོས་དབུ་སྒྲ་ཁག་ལྔ་དང་། རྒྱ་བྱབ་སྒྲ་སྒྲལ་དགོན་སྡེ་ཡོངས་ལ་རྒྱུན་
 སོལ་ཞབས་རིམ་ཇ་དྲག་གིས་རྒྱབ་པར་བར་ཆད་ལམ་སེལ་ཐུབ་པ་བྱུང་། འོན་
 །ཀྱང་མཆོག་དམན་ཀྱན་གྱི་སེམས་ལ་མི་བདེ་བ་ཆན་པོ་བྱུང་ཡང་ཆད་གཙོད་ཐུབ་
 པའི་ཡུལ་ལས་འདས། དེ་འདྲའི་སྐབས་སྟོན་ཆེན་རང་རྒྱབ་གཉེར་པ་སྟག་རྒྱལ་
 ཟེར་བ་ནས་བསམ་ཞིབ་རི་ལྟར་བྱས་ཀྱང་། རོ་སྟོན་པའི་དབང་རྟགས་བསྟན་རྒྱ་
 མེད་པ་ཅམ་ལས། རྒྱལ་སྲས་ལ་ཏུག་ཕུལ་བའི་ངན་གཤོལ་བྱེད་པོ་མཁར་ནང་
 གཉེར་པ་ལས་གཞན་སུ་ཡང་མེད་སྟན་སྟེ་ཡོད་ཀྱང་མཐིལ་མ་སྟེད། དེར་བརྟེན་
 རོང་རྒྱབ་གཉེར་པ་སྟག་རྒྱལ་ནས། ཡུམ་མཆོག་དམ་པར་ནང་དོན་གསང་བའི་
 ཐོག་ནས་བྱས་བཀོད་ཞུས་དོན། རྟོན་དུ་ངོས་རང་སྟོ་སྟེ་ཕྱི་འཕྲོག་ཁག་གི་འགོ་
 དཔོན་སྐྱ་ཆབ་ལོ་གསུམ་རིང་གཏོང་རྒྱ་བྱ་དགོས་ཞུས། དེ་ནས་གཉེར་སྟག་རྒྱལ་
 ནས་རྗེ་སྟོན་གཉེར་སྟག་སྟན་རྒྱས་སར་ཁོང་ཉིད་ལོ་གསུམ་རིང་ཕྱི་འཕྲོག་ཁག་ཏུ་
 སྐྱ་གཏོང་རོགས་ཞུས། རྒྱལ་ཡུམ་ནས་མོས་མཐུན་གནང་བ་དང་། གཉེར་མཁར་
 ནང་པའ་ཅི་ཟེར་ལྟ་དགོས་པར་མཁར་ནང་པས་ཀྱང་རོང་རྒྱབ་པ་ཕྱི་རོལ་དུ་སོང་
 བ། ཁོང་རང་གི་བསམ་ཚུལ་ལམ་དུ་འགྲོ་བར་བསམ་པ་བཅས་ལས་དེ་ལྟར་མོས་
 མཐུན་བྱས།

དེ་ནས་རྩོད་རྒྱུ་པ་ཕྱི་འབྲོག་དུ་སོང་ནས་ཕྱི་འབྲོག་པའི་མི་སེར་ནམས་ཀྱི་རྒྱ་
 གོར་སེམས་ཅན་དྲ་ཅང་མང་པོ་བསྐྱོད་བྱས། ཡང་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་ཕྱི་འབྲོག་
 པའི་མི་སྣ་དྲག་རེ་ཅན་འགའ་ཤས་ལ་ནང་སྟབས་ཀྱིས་གཉེར་རྩོད་རྒྱུ་སྟག་རྒྱལ་
 ཀྱིས་མི་སེར་ལ་བརྟེན་བསྐྱེད་ཆེན་པོ་བྱེད་ལུགས་ཀྱི་སྟན་ཁུ་མང་པོ་རྒྱལ་ཁབ་ལ་
 སྤུལ་དུ་བརྟེན། ཡང་ནང་སྟབས་ཀྱིས་བང་ཆེན་བཏང་སྟེ་ཡུམ་མཆོག་ལ་མི་སེར་
 ཀྱིས་ཁྱུ་ཡིག་སྤུལ་བར་ཅ་འཛིན་གྱིས། རྩོད་རྒྱུ་པ་རྒྱལ་ཁབ་དུ་བཀའ་འགྲུག་
 གནང་དགོས་ཞུས། དེ་འདྲའི་གནས་ཚུལ་ལ་བརྟེན་ནས་ལོ་གསུམ་འཁོར་ཉེའི་
 མཆོམས་རྩོད་རྒྱུ་གཉེར་པ་སྟག་རྒྱལ། ཕྱི་འབྲོག་ནས་རྒྱལ་ཁབ་དུ་ཞིབ་འཇུག་
 ཆེད་བཀའ་འགྲུག་གནང་། དེ་འདྲའི་གནས་ཚུལ་ལ་གཉེར་མཁར་ནང་པ་ཤིན་དུ་
 དགལ། གཉེར་བྱས་སྟན་རྒྱས་ཐོག་ཕྱི་འབྲོག་པའི་སྒྲིན་འཇུགས་ཀྱི་སྟན་ཁུ་སྤུལ་བ་
 དག་ལ་རེ་རེ་བཞིན་འདྲི་ཅད་གནང་བར། ཆང་མ་ནག་ཉེས་ངོས་ལེན་བྱས། ཡང་
 ཡུམ་མཆོག་ལ་ལོ་གསུམ་གྱི་རིང་ལ་བཅོན་འཇུག་དམ་པོ་གནང་དགོས་པའི་བྱེད་
 ཕྱོགས་ནང་ཡིག་གསང་བའི་ཐོག་ནས་སྤུལ། དེ་ནས་ནག་ཉེས་ངོས་ལེན་བྱས་པའི་
 ཉེས་ཆད་དུ། ཕྱི་འབྲོག་པའི་རྒྱ་གོར་སེམས་ཅན་བསྐྱོད་བྱས་ཆེད་ཕྱིར་སློག་བྱ་
 དགོས་པའི་ཁར། གཉེར་སྟག་རྒྱལ་རྒྱང་ལྷགས་ལག་ལྷགས་བརྒྱབ་སྟེ་ལོ་གསུམ་
 རིང་རབ་ཁའི་སྟངས་བཅོན་ཁང་དུ་བརྟེན་རྒྱུའི་ཐག་བཅད་པ་ལྟར་བྱས། ལོ་གསུམ་
 ཆང་བའི་མཆོམས་དེར་རྒྱང་ལྷགས་ལག་ལྷགས་བཀོལ་ཏེ་སྟེ་དགའི་པར་ཁང་ཆོས་
 མཛོད་ཆེན་མོར་བསྐྱོར་བར་འགྲོ་ཆོག་པའི་བཀའ་པུཌ། བཅོན་དུ་བཞུད་རིང་
 བཅོན་ལྟོ་སྟོང་མཁན་ལ་ནང་ཡི་འབྲུལ་དུ་བརྟེན་པ་སོགས་བྱས། པར་ཁང་གི་
 སྐྱོར་ལམ་གཡས་ཕྱོགས་ཀྱི་གོང་དེར་ཉིན་དགོན་པོ་བྱང་ཞེས་སྟེ་དགའི་རྒྱལ་ཁང་
 རྒྱུང་པ་དེ་རེད། པོ་བྱང་དེའི་ནང་སྒྲིན་ཆེན་གཉེར་མཁར་ནང་པ་བཞུགས་ཡོད།
 གཉེར་རྩོད་རྒྱུ་པས། བཅོན་ལོག་ནས་པར་ཁང་སྐྱོར་ལམ་ནས་འགྲོ་བཞིན་པའི་
 ལུང་ཁེར་བྱར་གཏམ་བཤད་དེ་མགོ་གཡུག་གཡུག་བྱེད་པ་དང་། ཡང་སྐབས་རེར་
 སྐྱོར་ལམ་གྱི་རྩོ་གཅེན་སྟེང་། ངལ་གསོ་བྱས་ཏེ་ཁེར་བྱར་གཏམ་བཤད་བྱས་པ།
 རྒྱག་བསྐྱེད་ཆེ་བའི་རྣམ་འགྱུར་ལོག །ཉིན་ལྟར་སྐྱོར་བ་ཆད་མེད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

མཁར་ནང་པས། ཉིན་དགོན་པོ་བྱང་ནས་དེ་ལྟར་བྱེད་གྱི་ཡོད་པ་མཐོང་སྟབས་
 ཉིན་གཅིག་གཡོག་པོ་ཞིག་བཏང་སྟེ་གཟིམ་ཤག་དུ་ཤོག་གསུངས། བྱིང་རང་ཁེར་
 བུའི་མགོ་གཡུག་གཡུག་བྱས་ཏེ། གཏམ་མང་པོ་ཅི་ཞིག་བཤད་གྱི་ཡོད་ཅིས་དྲིས།
 གཉེར་རོང་རྒྱབ་པས་ང་ལ་སྟེ་དགོ་རྒྱལ་མོ་ཆོ་དབང་ལྷ་མོས་མི་ཉེས་མེད་ལ་ཉེས་
 པ་འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་བཏང་བ་ཡིན་དུས། མི་ང་ལས་སྟག་བསྐལ་ཆེ་བ་ཞིག་ས་སྟེང་
 འདི་ན་མེད་ངེས་ཡིན། དེས་ན་ང་ཤི་བའི་རོ་ཁོག་ས་ལ་མ་བཞག་བར་ཤི་ཐང་
 དགུ་ཆད་ཀྱང་ཐང་དགུ་མཐུད་པ་ཞིག་གིས། དགུ་ལན་མ་སྟོང་པར་འཛོག་ཐབས་
 མེད་པའི་ནང་གཏམ་ཆེན་པོའི་རྒྱལ་དུ་བཞུང་། དེ་འདྲའི་ལྷ་ནས་ལྷ་རོ་ཁ་ཤས་གྱི་
 རིང་དུ་ཉིན་ལྟར་པར་སྤར་ཁང་བསྟོར་བའི་ཞོར་དུ་གཉེར་མཁར་ནང་པའི་མདུན་
 དུ་ཤོག་གསུངས་པ་ལྟར་བཅར་ཏེ་ནང་གཏམ་གྱི་རྒྱལ་མང་པོ་བཞུང་། དེ་འདྲའི་
 དབང་གིས་མཁར་ནང་པས། གཉེར་རོང་རྒྱབ་པ་འདིས་མ་སྟག་གཉིས་ལ་སྟོ་
 དཀར་བ་དང་། མི་རྩ་བྱང་ཞིང་སྟོ་གྲོས་དང་ལྷན་པ་ཞིག་ཡིན་ཅུང་། ཟ་ཆེན་ལྟ་
 ཡིས་གྲོད་པ་སྤང་། ཟེར་བ་ལྟར་མི་འདི་ལ་སྟོན་ཆེན་གོ་ས་ནས་པལ། ལོ་གསུམ་
 ལ་ནག་པོ་ཁ་འཐམ་གྱི་རྒྱང་ལྷགས་དང་། ལག་ལྷགས་བརྒྱབ་ཏེ་བཅོན་དུ་
 བཅུག། བྱི་འཕྲོག་པས་གྲོད་བཅུགས་ཆད་ལ་ནག་འཕྲོགས་གྱིས་སྒྲིན་ཆབ་སྤྱད་དུ་
 བཅུག། །དེ་ཅམ་མ་བྱས་ན་བསམ་པ་བྱུང་ཡང་། རྒྱལ་མོ་རང་ཉིད་གྱིས་ཤེས་
 མེད་གྱི་བྱ་བས་དྲིན་ལན་ལོག་པ་ལྟ་བུ་ཏེ་ཅང་མནར་ཆེ་བས་ད་ཆ་རོང་རྒྱབ་པ་སྟོ་
 བམ་ཡིད་ཐང་ཆད་པར་ཁག་མེད་སྟམ་པ་སོགས་གྱིས་མཁར་ནང་པ། རོང་རྒྱབ་
 པར་ཡིད་ཆེས་ངེས་སུ་བྱུང་། དེ་ནས་པན་རྒྱན་ཡིད་ཆེས་པའི་གཏམ་མང་པོ་
 བཤད་ངེས་རྒྱན་རིང་ཅམ་བྱས། མཐའ་མར་ཉིན་ཞིག་ལ་མཁར་ནང་གཉེར་པས་
 རོང་རྒྱབ་པར་བྱོད་རང་ལ་ཁག་མེད། ངས་ཀྱང་དེ་ལྟའི་མནར་ཆེ་བས་དགོངས་
 པར་བཞིས་ན་ཞུས་ཀྱང་ཡི་ནས་མི་གསན། འདི་མ་སྟག་གཉིས་ལ་དྲང་ལྷན་དང་
 ཤེས་པའི་སྟོ་གྲོས་གཏན་ནས་མེད་པ་ཡིན་སྟབས། ངས་སྟོ་མོ་ནས་མེད་པར་བཟོ་
 རྒྱའི་ལས་ཀ་མང་པོ་བྱས་ཀྱང་ད་བར་ལམ་སྟོང་མ་བྱུང་། ད་ནས་བཟུང་རང་རེ་
 གཉིས་གཅིག་དུ་བསྒྲིལ་ཏེ་མ་སྟག་འདི་གཉིས་མེད་པར་བཟོ་བྱུང་ན། རྒྱལ་ཁབ་

འདི་རང་རེ་གཉིས་ཀྱི་བདག་དབང་དུ་ལོངས་སྤྱོད་བྱུང་། དེ་ལྟར་ས་རྒྱུས་སྤྱོད་ལ་
 རྒྱལ་སྤུལ་བ་ཡིན་ཡང་སི་རུས་རྒྱལ་སྤུལ་བྱས་ཏེ། བསམ་པ་དོན་འཁེལ་མ་བྱུང་བ་
 རེད་ཅེས་སོགས་ཞིབ་ཐོལ་ཡང་ཡང་བྱུང་། དེ་ལྟར་གནས་ཚུལ་ར་སྤྱོད་གསལ་
 སྤོའི་མཐིལ་ཐོན་པར་བརྟེན་གཉིས་རོང་རྒྱུ་པས་མཁར་ནང་པ་ཁོང་ལ། ངས་ལོ་
 རྒྱལ་དང་ཆེ་བ་བརྟན་གྱི་རིང་དུ། དཀའ་སྤྱུག་དུ་མ་ཞིག་ཐུངས་དགོས་པ་བྱུང་བ་
 དེ་བྱིད་ཀྱིས་དེ་འདྲ་ཞིག་མེད་དམ་སྟུང་པའི་དོགས་པ་ཡོད་པ་དེ། མཐིལ་ཐོན་
 ཐབས་བྱས་པ་དེ་འབྲུག་པ་རེད་ཅེས་སོགས་བརྗོད་དེ། ལམ་འཕྲལ་རྗེ་ལྷོན་ལྷན་
 རྒྱུ་ཐོག་ར་སྤྱོད་བྱས། །

མཁར་ནང་པས་ངོས་ལེན་མི་བྱ་ཐབས་བྲལ་དུ་བྱུང་། དོན་དེ་ལྟར་རྒྱལ་ཁབ་
 ལ་བསྐྱགས་པ་དང་ཆབས་ཤིག་གསལ་མཁར་ནང་པ་དོ་དམ་བྱས། རྒྱ་གཉིས་
 དཔལ་ཡུལ་དང་། སྤྱ་རྗེ་རྫོང་དཔོན་དང་། རྒྱ་གཅིག་ཅོམ་མདོ་དང་། ས་དམར།
 ས་ངན་བཅས་པའི་རྫོང་དཔོན་སྤྱི་བྱུང་དུ་ཡོད་བཞིན་པ། བཀའ་འབྲུག་གནང་བ་
 སོགས་བཀའ་གྲོས་མཛད་མཐར། རྗེ་དགའི་བྱིམས་རྒྱ་མའི་དགོངས་དོན་ངན་
 ལམ་ཚར་གཙོད་ཟེར་བའི་དོན་དང་མཐུན་པར། མཁར་ནང་པ་བྱ་གསུམ་པོ་ཀོ་
 དམར་གྱི་ནང་དུ་བརྟུམ་སྟེ་འབྲི་རྒྱུར་གཡུག་པ་དང་། ཡུ་ལོ་ནང་གི་མཁར་ནང་
 པའི་ས་ཞིང་ཡུལ་མཁར་སོགས། བདག་དབང་གཞུང་བཞེས་གནང་ཞིང་ཡུ་ལོ་
 དཔལ་འབྱོར་དགོན་པ་ལ་གནང་བར་གྲགས། ཅེས་སོགས་མཁར་ནང་པ་ཚར་རི་
 ལྟར་བཅད་པའི་སྒྲིལ་གསལ། སྤྱི་ལོ་1798ལོར་རྒྱལ་སྤུལ་ཚོ་དབང་དོ་རྗེ་དགུང་
 ལོ་བརྒྱ་གསུམ་པར་རྒྱལ་སྤྱོད་ལ་བྱི་སྟོན་བྱས། ལྟར་པོད་བཅོན་པོའི་སྐབས་ཀྱི་རྒྱལ་
 མོ་འབྲོ་བཟའ་བྱི་མ་ལོད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་དང་མཚུངས་པ་རྒྱལ་མོ་འདིས་ཀྱང་སྤུལ་སྤྱོད་
 གཞོན་རྒྱལ་སྤྱོད་ཀྱི་བྱི་ལ་བཀོད་ཅིང་སྤྱོད་དོན་གལ་ཆེན་རིགས་རྒྱལ་མོ་རང་གིས་
 དོ་དམ་བྱེད་ཅིང་ཡོད་པར་གྲགས། རབ་བྱུང་བརྒྱ་བཞི་པའི་རྒྱ་སྤྱོད། སྤྱི་ལོ་
 1812ལོར་སྤྱོད་གཤེགས། །

སི་ཏུ་པར་ཉིན་བྱེད་སོགས་དབུ་ཡི་མཆོད་གནས་སུ་བཀྲུང་། སྤྱི་ལོ་1808པའི་ས་
 འབྲུག་ལོར། མགོ་ལོག་ཁང་གསར་དང་ཁང་རྒྱ་གཉིས་ནས་བོད་གཞུང་སའི་
 བཀའ་ལ་བཅི་བཀྲུང་དང་ལེན་མ་བྱུང་བར། ཞིབ་གཅོད་ཏུ་ཞབས་པད་བཤད་སྒྲ་
 འོན་གྱུ་བ་དོན་རྩེ་གཙོ་འཛིན་དང་། དབུས་མདའ་དཔོན་པོ་ལྷ་འི་དབུང་བཅས་སྡེ་
 དགོར་འབྱོར་ཐོག་སྡེ་དགོརི་ལས་དམག་བཅས། མགོ་ལོག་ཏུ་དྲངས་ཏེ་མགོ་ལོག་
 དུལ་སྡེ་ཞི་འཇགས་བཏང་། སྤྱི་ལོ་1817པའི་མི་སྤྱང་ལོར་དབུས་གཙང་ཁུལ་ཏུ་
 ཆིབས་བསྐྱར་གནང་སྟེ། སྤར་རྒྱན་ལྟར་དོ་སྤྲུག་རྣམ་གཉིས་དང་། འཕགས་པ་
 ལོ་གི་ཤུ་ར། ས་དོར་གཉིས་སོགས་རྟེན་གསུམ་དང་ཆོས་སྡེ་ཁག་ལ་མཆོད་འབུལ་
 བསྟོན་བཀྲུང་རྒྱ་ཆེན་གནང་། ས་སྤྱོད་འདི་ཉིད་རྒྱུང་ཏུས་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་
 རི་འདུན་ཆེན་པོ་ཡོད་ཀྱང་། ཡབ་ཡུམ་རྣམ་གཉིས་ལ་རིགས་སྤྲས་གཅིག་ལས་
 མེད་སྟབས་གདུང་བརྒྱད་སྟེལ་ཆེད། བྱིས་ཐབ་མ་ཞུགས་ཐབས་མེད་ཆགས་པར་
 བཅུན་མོ་གཉིས་བསུས། གདུང་སྟེལ་གྱུ་བ་པ་དང་རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་མི་བྱི་
 ལོའི་ཐ་སྤྱར་ལྷ་བའི་ཆོས་ཉེར་ལྷ་ཉིན་སྟེ་སྤྱི་ལོ་1826ལོར་སྡེ་དགོ་ལྷན་གྱུ་བ་སྟེང་ཏུ་
 དོར་མཁན་ཆེན་བྱམས་པ་ཀུན་དགའ་བསྟན་འཛིན་གྱི་དྲུང་ནས། ཡོངས་རྫོགས་
 དགོ་སྤྱོད་གི་སྟོན་པ་ཞུས། བྱམས་པ་ཀུན་དགའ་སངས་རྒྱས་བསྟན་པའི་རྒྱལ་
 མཆོན་ཞེས་མཆོན་གསོལ། དཔལ་ས་སྤྱོད་འཕགས་གྱི་བསྟན་པ་འཛིན་པའི་དགོ་
 བའི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོར་གྱུར། སྤྱི་ལོ་1727ལོར། ཀོང་རྒྱལ་རྣམ་ཐར་ལས།
 འདི་སྤྱོད་སྡེ་དགོ་ཆོ་དབང་དོན་རྩེ་རིག་འཛིན་གྱི་བཞུགས་དང་། རྒྱ་མ་ཁག་གི་
 གཟིམས་དཔོན་རྣམས་རིམ་པར་ཆོར་སྐབས་ཡིན་པས། དེ་རྣམས་གྱིས་མངའ་
 རིས་ཡུལ་འབྲོག་རྣམས་ལ་བསྟན་བསྟོ། བཅོན་འཕྲོག་སྟོ་བཞག་སྟོང་མོ།
 སྤྱས་བསྐྱར། བཅོན་དོར་བཞག་ཅིང་ཁུ་ལ་འདེད་བསྐྱལ་ཆེ་བས་རྫོང་ཁག་
 རྣམས་གྱི་སྟེ་སུམ་ཆ་ཅམ་ཡུལ་བྱུང་ས་འབྱུར་གྱིས་སྟོང་པའི་སྐབས་སུ་ཁེལ། དེད་
 རང་གི་ཞང་པོ་དེ་རང་མགོ་ཐོན་པའི་རྒྱ་ནོར་ཡོད་བཞིན་ཏུ་གཞན་ནས་རྒྱ་འཕྲོག་
 དང་འཛིང་ཚོད་ཁོན་དཔོས་པ་ཞིག་ཡོད་པས། མི་གཞན་ཞིག་དང་ཐུག་སྟེའི་
 རྒྱུན་གྱིས་སྡེ་དགོརི་སྤྱོད་ཆབ་གཟིམས་དཔོན་ཆོང་གི་མི་དོ་ཞིག་རྩར་གྱོད་ཐུག་ །སྡེ་

ཡུལ་རྣམས་ཤོར་བརྒྱག་ཆེན་པོ་རེད། དེ་ཀའི་ཞེ་མཁོན་གྱིས་སྤྱི་ལོ་དགོན་པའི་
 དགུ་གཏོར་འཆོགས་སྐབས། རྒྱ་མེར་སྤྱི་གོས་གྱིས་ན་ནིང་ཏོར་འདྲ་ཕབ་མཁན་དེ་
 སྤྱི་བསད་བྱས། དེའི་ཤ་ཉེས་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ཆབ་སྤྱི་མ་ལ་གྱོད་གཏུགས་ནས་ཏོར་འདྲ་
 ཕབས་པས་མི་སྤངས་དང་། ཆད་པ་ཆེ་བས་རུད་ཆེ་ཆུང་མེད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་
 བརྒྱགས་བྱས། ས་ཀན་ཀྱང་བཙོན་འོག་ཆུད་པ་སོགས་སྤྱག་བསྐལ་བརྒྱད་མར་
 བྱང་བ་དང་། སྤྱིར་བྱལ་ཁུ་ལག་སྤྱི་བས་མ་ཀན་ནས་ཁྱོད་རང་གཞིས་ངན་
 འདྲིའི་སྤྱིང་ད་ཕྱིན་ཉིན་གཅིག་ཀྱང་བསྐད་དགོས་མེད། དགོན་པ་ཞིག་ཏུ་སོང་
 དང་མོའང་ཁར་བྱང་མགོ་ཐོན་འགྲོ་བེར་ཡང་འབྲལ་དེར་སྤོད་གནས་གྱི་དགོན་པ་
 ཡིད་ལ་འབབས་པའང་མ་བྱུང་། གསུངས་པར་ལ་བརྟག་ན་སྐབས་དེར་སྤྱི་
 དགེའི་ཡུལ་འདྲིར་དཔོན་ངན་གྱི་དབང་ཤྱགས་ཆེན་པོ་དང་། སྤྱིར་གཙོད་གྱིས་
 དབང་ཤྱགས་གྱིས། མི་སེར་ལ་བརྟུག་གསུགས་ཆེན་པོ་བྱེད་ཅིང་ཡོད་པར་ཤེས་
 ཐུབ། སྤྱི་ལོ་1828པའི་ས་བྱི་ལོར། 《དཔལ་ས་སྤྱོད་སྤྱི་དགེ་ཆོས་གྱི་རྒྱལ་པོ་རིམ་
 རྩོན་གྱི་རྣམ་ཐར།དགེ་ལེགས་ཤོར་བུའི་སྤྱིང་བ་འདོད་དགུ་རབ་འཕེལ་ཞེས་བྱ་བ་
 བཞུགས་སོ》ཞེས་པའི་སྤྱི་དགེའི་རྒྱལ་རབས་དེ་བཙུམས། སྤྱི་ལོ་1842པའི་ཆུ་རྟག་
 ལོར་འདན་ཁོག་གཙོས་པའི། སྤྱི་དགེའི་སྤྱགས་ལ་ས་གཡོས་ཆེན་པོ་བྱང་ནས་མི་
 སྤྱགས་ལ་གནོད་སྤྱོད་ཆབ་ཆེན་ཐེབས་སྐབས་ཤོད་གཞུང་ནས་འབྲུ་དང་དརུལ་གྱི་
 རོགས་རམ་མང་པོར་ཐོབ། ཀོང་སྤུལ་རྣམ་ཐར་ལས། ཏོར་ཁོག་ནས་རུ་དམ་དང་
 སྤྱིང་ཆང་གི་བར་ས་གཡོས་མི་བཟད་པ་བྱང་བས་ཆག་སྤོ་ཆེན་པོ་བྱང་སོང་ཡང་
 འདི་སྤོར་ཉེས་སྤྱོད་མ་བྱུང་། འདན་ཁོག་ཏུ་ས་འབྲལ་གྱིས་གནོད་པས་ཀོང་སྤུལ་
 གྱི་མ་ཡུམ་ཡང་བཞུགས་གནས་མེད་པར་གྱུར་ཏེ་སྤྱི་ལོར་དཔལ་སྤངས་དགོན་ཏུ་
 འཁྱོར། ཞེས་གསུངས། རབ་བྱང་བརྒྱ་བཞི་པའི་མེ་ལུག་སྤྱི་ལོ་1847ལོར་སྤྱི་
 གཤེགས། །

13 རྩེ་དགེའི་རྒྱལ་རབས་བཅུ་གསུམ་པ། ཆོས་རྒྱལ་དམ་ཆོག་དོ་རྩེ། མཆོན་གཞན་ཆོ་རིང་ནམ་རྒྱལ་བེར། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ལྷགས་ལྷག་སྤྱི་ལོ་1811ལོར་འབྲུངས། རྒྱ་པོ་ཆོ་དབང་དོ་རྩེ་རིག་འཛིན་དང་། དུམ་རྩེ་པ་རང་བྱོན་པའི་སྤྲེལ་མོ་གཉིས་ལ་སྤྲེལ་དང་སྤྲེལ་མོ་བཞི་འབྲུངས་པའི་སྤྲེལ་དང་པོ་ཡིན། ཁོང་ལ་སྤྱན་མཆེད་གཉིས་དང་། སྤྲིང་མོ་གཅིག་འབྲུངས། རྒྱུང་རྒྱུ་རྒྱས་ནས་སྤྱོད་གཉེར་མཐར་ཕྱིན་གནང་། གཏམ་ཆོགས་སྤྲིང་པའི་མེ་ལོང་ལས། སྤྱི་ལོ་1848པའི་ས་རྒྱུ་ལོར་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོའི་སྤྲེལ། མོ་ཆོས་དབྱིངས་བཟང་མོ་དགུང་ལོ་ཉེར་གཉིས་ལོན་པ་ཁབ་རྒྱ་བཞེས། སྤྱི་ལོ་1851པའི་ལྷགས་པག་ལོར་གདུང་སྤྲེལ་དཔལ་ལྷན་འཆི་མེད་རྟག་པའི་དོ་རྩེ་འབྲུངས་གསུངས། ཀོང་རྒྱལ་རྣམ་ཐར་ལས་ཀྱང་། ལྷགས་པག་ལོར། “རྩེ་སྤྲེལ་གསར་འབྲུངས་ཀྱི་ཆོ་ཆོས་ཞིབ་མོ་དགོས་གསུངས་པ་ལྟར། བེ་དཀར་དབྱངས་འཆར། རྒྱ་ཆོས་གསར་འབྱུར་ལྷགས་བཅས་ཆོས་ནས་མོ་ཡིག་སྤྲུལ། དེ་རྩེས་སྤྲེལ་རིམ་བཅའ་རྒྱབ་ལ་འོང་དགོས་གསུངས་པ་ལྟར་ལྷན་གྲུབ་སྤྲིང་རྒྱ་སྤྱན་ནས། ས་བདག་ཉེས་སེལ། དབང་ཆེན་སོགས་དང་། སྤྲེལ་གཙུང་རྒྱུང་གཡང་རྒྱབས་བཅས་གྲུབ་ནས་རྒྱུར་འཁོར།” ཞེས་གསུངས་འདྲིའི་འབྲུངས་ལོ་ལ་མེ་ཆོས་མེད་པ་ཞིག་རེད། འོན་ཀྱང་ལྷགས་ལའི་སྤྲེལ་མོ་དགུང་ལོ་ཉེར་གཉིས་ཅན་ཞིག་ཁབ་རྒྱ་ཕེབས་སྤྲེལ་དེར། རྒྱལ་པོ་དགུང་ལོ་སོ་བརྒྱད་སྤྲེལས་ཡོད་པ་དང་། སྤྲེལ་དང་པོ་འབྲུངས་སྤྲེལས་རྒྱལ་པོ་དགུང་ལོ་ཞེ་གཅིག་ཕེབས་ཡོད་པ་ལ་བརྟག་ན། འདྲིའི་གོང་རྒྱ་བཅུན་མོ་གཞན་ཞིག་བསུས་ཤིང་གདུང་སྤྲེལ་མ་བྱུང་སྤྲེལས། སྤྲེལ་བཅུན་མོ་གཉིས་པ་ལྷགས་ལའི་སྤྲེལ་མོ་བསུས་ཡོད་པ་ནི་རྒྱུར་བལྟས་ལེབ་མཐོང་གི་གནས་ཚུལ་ཞིག་རེད། རྩེ་དགེ་རྩེ་དང་སྤྲིང་གོས་ཀྱི་དབྱེད་ཡིག་རྩེ་དགེའི་ལོ་རྒྱུས་ལས། ལྷགས་ཀྱི་སྤྱི་ལོ་1840ལོར་འབྲུངས་པར་བཤད་པ་ནི། མཆོག་སྤྲིང་གི་གནས་ཆེན་ཉེར་ལྷའི་མདོ་བྱང་ལས། ལུ་ཏིག་རྒྱལ་པ་དཔལ་གྱི་མིང་ཅན་འབྲུང་། །པག་གམ་གྱི་བའི་ལོ་ཡི་རྒྱལ་པོར་སྤྱོད་། དེ་རྒྱས་དཀར་ཆག་འདྲི་ཡང་ས་སྤྲིང་བྱུང། ཅེས་པའི་ལུང་བསྟན་དེ་གོ་བ་རྩི་བཞིན་མ་ལོན་ནས་ལྷགས་ཀྱི་ཡིན་པ་རྩེས་དཔག་ཅུམ་ལས་རྒྱ་མཆོན་གཞན་མ་མཐོང་། འཇམ་མགོན་སྤོ་གོས་མཐོང་།

ཡས་ཀྱིས་ལྷ་རིགས་སང་ན་ལེགས་ཀྱི་མུ་གུར་བྱོན་པ་ཕྱི་དགེ་ཚོས་རྒྱལ་དཔལ་ལྷན་
 འཆི་མེད་རྟག་པ་དམ་པའི་རྩོམ་རྒྱུ་ལེགས་བསྟགས་པ་བརྒྱུད་པའི་མཆོན་ལ་ཚོས་རྒྱལ་
 དམ་ཚིག་བརྟན་པའི་རྩོམ་རྒྱུ་ལེགས་བསྟགས་དེ་བྱུང་། ཕྱི་དགེ་འོ་ལོ་རྒྱུས་སྲིད་གྲོས་
 དབྱུང་ཡིག་ལས། མེ་ལུག་སྤྱི་ལོ་1847ལོར་ཡབ་རྒྱལ་པོ་སྤྱི་གཤེགས་པ་དང་ཚོས་
 རྒྱལ་དམ་ཚིག་རྩོམ་རྒྱུ་སྲིད་ཀྱི་ཁྲི་ལ་བཞུགས་པར་བཤད། འོན་ཀྱང་འདྲིར་
 དབྱུང་འོས་པ་ཞིག་ལ། ཕྱི་དགེ་རྒྱལ་པོའི་སྤྱི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ལུགས་ལ་སྤར་ལག་གཏེ་
 སྲིད་གཞུང་གི་བཞེད་སྤྱོད་ལྟར། སྲིད་རྒྱུང་པ་རབ་བྱུང་གིས་མཛད་དགོས་པ་
 དང་། གལ་སྲིད་རིགས་སྤྱས་གཅིག་ལས་མེད་པས་གཏུང་རིགས་སྤེལ་དགོས་
 དམིགས་བསལ་སྤྱི་པོས་རྒྱལ་སྲིད་འཛིན་ཚོགས་པ་བཅས་ཀྱི་སྤྱི་ལོ་ཡོད་བཞིན། འདི་
 ལ་སྤྱི་གཏུང་པོ་ཆེ་དབང་ཕུན་ཚོགས་དང་། རྩོམ་རྒྱུ་འདུག་གཉིས་ཀ་རབ་
 བྱུང་ཡིན་པར་གསལ། དེས་ན་ཁོང་ཕྱི་དགེ་འོ་ལོ་རྒྱུས་དང་མི་མཐུན་པའི་སྤྱི་
 པོས་རྒྱལ་སྲིད་འཛིན་དགོས་པའི་རྒྱ་མཆོན་གང་མ་དེས། ཁོང་ལ་གཏུང་སྤྱས་
 བཞི་འཁུངས་ཡོད་པ་འཆི་མེད་རྟག་པའི་རྩོམ་རྒྱུ་ལེགས་བསྟགས་དང་། གཏུང་ཆེ་དབང་ཕུན་
 ཚོགས། སྤྱས་མོ་རྟ་མགིན་དབང་མོ། གཞན་མིང་མ་དེས་པ་གཅིག་བཅས་ཡོད་པ་
 གཏམ་ཚོགས་སྲིད་པའི་མེ་ལོང་ལས་གསལ།

རྒྱལ་པོ་འདི་ནི་ཚོས་ལུགས་ཁོ་ན་ལ་སྤྱི་གཏུང་བ་ཞིག་ཏེ། རྒྱུ་རུ་ཐུན་དང་ཐུན་
 མཆོམས་ཀྱི་དབྱེ་བ་མེད་པར་ལྷག་པའི་ལྷ་མང་པོའི་བསྟེན་སྦྱབ་ལ་བཅོན། ལྷག་
 གཉིས་ཀའི་འཁོར་ལོ་བསྐྱར་བ་དང་། ཞལ་འདོན་ཁོ་ནར་མཛད་པ་ལས་རྣམས་
 གཏུང་གཏན་ནས་མི་མཛད་པར་བཞུགས། སྤོན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཚོས་
 སྲིད་ལས་དོན་དགོངས་སྤོར་སྟུན་སེང་ཁྱེད་སྤྱོད་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ལས་སྤོར་ནི། འཛིག་
 རྟེན་བདེ་ཐབས་དང་། སངས་རྒྱལ་ཀྱི་བསྟན་པ་རྒྱལ་ཏེ་ཡུན་གནས་ཡོང་ཐབས་བྱ་
 བ་དེ་གཉིས་ལས་མེད། དེ་ལ་སྤྱི་གཞན་སྤྱི་ཉེས་ཆེན་ལ་ཆད་སྤྱུར། སྤྱི་ཆེན་ལ་
 ལམ་སྤོན་མ་ནོར་བ་དྲང་པོ་དྲང་བཞག་གིས་ལས་བྱ་དགོས། སྤོན་འབངས་བྱིད་
 རང་རྣམས་པས་རང་དོན་ཁོ་གྲགས་འབྱུང་ཐབས་དང་། དགའ་ཉེ་སྤྱོད་རིས་མེད་
 པར་ཆེ་བ་གཉའ་ནས་མཛན། དམའ་བ་མཐའ་ནས་རྒྱུང་ཐུབ་པར་བྱ་དགོས།

དེད་ལ་ཡང་འདྲི་མ་ཡོང་། དགོ་སྒྲུབ་ལ་བར་ཆད་མ་བྱེད་ཅིས་སོགས་གསུངས་ཏེ་
འདྲིར་སྒྲུབ་ཆོས་བརྒྱད་ཀྱི་བྱ་བར་ཐུགས་མི་གཡང་བར། དགོ་སྒྲུབ་ཁོ་ནའི་དུས་
འདུལ། ཞེས་གཏམ་ཆོགས་སྲིད་པའི་མེ་ལོང་ལས་གསལ།

ཆུ་བྱི་སྤྱི་ལོ་1852ལོར། ཀོང་སྤུལ་རྣམ་ཐར་ལས། “སྡེ་དགོ་སྒྲུབ་གཙུང་ནས་
སྤྱབ་ཁང་བཞེངས་པའི་རིམ་གྱོ་ལ། མ་འོང་ཐབས་མེད་ནན་ཏན་གསུངས་པ་ལྟར་
དགོན་ཆེན་དུ་བྱིན་ནས་ཉེས་སེལ། ཆོ་གཡང་སྤྱབ་པ། སྤྱར་ནང་གཞུག་ཆས་
དགོངས་འདུས་བཏགས་གྲོལ་མཐོང་གྲོལ་བསྤྱབ་པ་སོགས་བགྱིས་ནས་སྤྱར་འཁོར།
ཞེས་དང་། ཡང་། ཆོས་བརྒྱའི་འཆམས་གཟིགས་ལ་སྡེ་དགོ་མཆོད་ཞལ་རྣམས་
བྱོན་པར་ལྟ་གསར་དུ་བྱིན་གསུམ་ལ་ཞི་བོའི་དབང་བརྒྱ། སྤྱས་སྤྱ་མར་ཀུན་རིག་
དང་ཆོ་དཔག་ལྟ་དགའི་འཆོགས་དབང་། སྤྱས་གཙུང་ལ་རྗེས་གནང་ཁ་ཤས་
བགྱིས་ནས་ཐེབས་སོང་། ཞེས་དང་། ཡང་། རྒྱལ་ལྗོངས་ལ་སྡེ་དགོ་སྒྲུབ་གཙུང་གིས་
སྤྱབ་ཁང་རབ་གནས་ཀྱི་གེགས་སེལ་བཅའ་སྤྱབ་འོང་དགོས་གསུངས་པར་དགོན་
ཆེན་དུ་བྱིན་ནས། སྤྱར་པ་བདུན་གཅིག་ཙམ་དང་རྟེན་རྣམས་ལ་དགོངས་འདུས་
མཐོང་གྲོལ་སོགས་བྱས། རབ་གནས་འཛི་ཕུ་མཁན་པོས་མཛད་སྐབས་བྱི་ནང་གི་
ལྟས་ཤིན་དུ་འཚུབས་པ་ཞིག་བྱུང་སོང་། ཞེས་པ་ལོ་འདྲིར་ཀོང་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེ་སྡེ་
དགེའི་ཁབ་དུ་ཡང་ཡང་ཐེབས་པའི་སྒྲོར་གསལ། རྩེ་དགེའི་ལོ་རྒྱུས་སྲིད་གོས་
དབྱེད་ཡིག་ལས། དགུང་ལོ་ཞིག་གསུམ་པ་རབ་བྱུང་བརྒྱ་བཞི་པའི་ཆུ་སྤྱང་སྤྱི་ལོ་
1853ལོར་སྤྱ་གཤེགས། ཟེར་ཡང་འདྲི་ནི་ནོར་བ་དེས་ཏེ། ཉག་དམག་སྡེ་དགེར་
འབྱོར་དུས་སྤྱ་མཆོད་གཉིས་པོ། རྒྱལ་པོའི་དགོངས་རྒྱུགས་ཀྱི་འདས་མཆོད་སྤྱབ་
ཕྱིར་དབུས་སུ་ཐེབས་ཟིན་པར་གསལ་བའི་ཕྱིར།

ས་ཏྲ་སྤྱི་ལོ་1858ལོར། ཀོང་སྤུལ་རྣམ་ཐར་ལས། “ཟུར་མང་དགོན་ཁག་
སོགས་རིམ་པར་བརྒྱད་ཅི་མགྲོགས་སུ་བྱོན་ནས་འབྲི་ཆུའི་གྲུ་བཞུལ། ཅ་བརྒྱད་
ཐང་དུ་སྤེལས་པའི་སྐབས། རྩེ་དགེའི་མདུན་ནས་གཉེར་པ་ཞིག་དར་བཏང་
མངགས་བྱུང་བ། ཁོ་བ་ཉོར་འདྲ་དབུལ་པོ་ཞིག་གི་ཆས་འདྲ་བ་བྱས་འདུག་པ་
མཆོད་ཡོན་ཐོག་མའི་རྟེན་འབྲེལ་འདྲ་འདྲ་བ་སྤྲུམ་ནས། སེམས་ལ་ཤིན་དུ་གནོད་

པ་ཞིག་བྱུང་བ་དབང་ཐང་རྫོགས་ཉི་པའི་སྤྱི་ལོ་ཡིན་པར་འདུག” །ཅིས་སོ། །

སྤྱི་ལོ་1855པའི་ཤིང་ཡོས་ལོར། ལོར་དམག་གིས་བོད་ཀྱི་ས་མཆོམས་ལ་བཅན་
འདུལ་བྱེད་སྐབས། བོད་གཞུང་ནས་ཁམས་ཚྭགས་ཀྱི་སྡེ་དཔོན་རྣམས་བོད་དམག་
གི་རྒྱབ་རྩེ་འོང་དགོས་པའི་བཀའ་ལུང་ལྟར་སྡེ་དགའི་ལས་དམག་བཏང་། ལོ་
དེའི་ཁྲི་བ་དགུ་པར་ཁམས་དང་བོད་ཀྱི་དམག་དཔུང་མང་པོ་ཞིག་ས་མཆོམས་སུ་
འབྱོར་སྐབས་ལོར་བོད་ཞིའི་ཆིངས་འགྲིགས་ནས། དམག་འབྲུགས་ནང་དངོས་སུ་
ཞུགས་མ་དགོས་པར་ཕྱིར་ལོག་སྐབས་དེར། ཁམས་ཚྭགས་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་དག་ན་ཉག་
རོང་མགོན་པོ་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་དཔུང་ཤུགས་རྒྱ་བསྐྱེད་བྱེད་བཞིན་པའི་དུས་དེར། སྡེ་
དགེ་རྒྱལ་པོས་ལི་ཐང་གཡོན་རུ་དཔོན་ལ་ཡི་གེ་བཏང་དོན། “ད་སྐབས་ཉག་རོང་
ལ་བཅུད་ཀྱི་སྤྱལ་པ་ཉག་སྐྱེད་བྱ་ཡོང་མ་ཞེས་པ་ཞིག་བྱུང་སྟེ། དེས་མཐའི་སྡེ་
ཐམས་ཅད་འཛིགས་སྐྱང་བསྐྱལ་ཏེ་གཞོམ་གྲབས་ཡོད་སྐབས། རང་རེ་ཆོས་
དཔུང་བསྐྱིགས་ཏེ་མ་བཅོམ་ན། མནའ་མའི་གཏམ་དཔེ་ལ། མེ་སྟག་རྒྱུང་དུས་
མ་གསད་ན་ལྷ་རི་གཉན་པོ་བསྟེག སྟེག་པ་སྤྲ་སྐབས་མ་བཤག་ན་སྟུག་བསྟུལ་
ཆེན་པོ་འབྱུང་བ་ལྟར། མཐར་རང་རེའི་རྒྱས་གཞི་ལ་ཉེན་ཁ་འབྱུང་གིད་པ་རེད། ”
ཅིས་སོགས་ཀྱི། བང་དོན་ཅན་ཞིག་བཏང་བའི་འཕྲིན་པ་དེ་ལམ་དུ་ཉག་དམག་
གིས་ཟིན་ནས་ལི་ཐང་དཔོན་ལ་མ་འཕྲོད། ཉག་རོང་མགོན་པོ་རྣམ་རྒྱལ་ལ་ཕོག་
སྟུག་ཤོར།

ལྷགས་སྤེལ་1860ལོར། ཅམ་ན་སྡེ་དགེ་རྒྱལ་པོ་སྤྱི་གསེགས་ཡོད་པར་གསལ་
སྟེ། ལོ་དེར་ཀོང་སྤུལ་རྣམ་ཐར་ལས། “དེད་རང་སྡེ་དགེ་ནས་སྤྱི་རིམ་བཅའ་རྒྱབ་
འོང་དགོས་གསུངས་པ་ལྟར་ཕྱིན་ནས་ཕུར་པ་སྤྱི་རྫོག །རྣམ་སྲས་ཁང་དུ་གསོལ་
ཁ་དང་བསང་བར་ན། སྲས་ཡུམ་རྣམས་ལ་དབང་བྱད་བཀོལ་སོགས་བཞེད་
བསྐྱངས་གྲུབ་ནས་སྤྱར་འཁོར།” ཞེས་པ་ལོ་འདྲིར་རྒྱལ་པོ་སྤྱི་གསེགས་ཟིན་པར་
གསལ་ཏེ། སྲས་ཡུམ་རྣམས་ལ་བྱད་བཀོལ་ཞེས་པས་ཤེས་སྟབས། །

14 རྩོམ་གཞི་རྒྱལ་རབས་བཤད་པ། འཆི་མེད་རྟག་པའི་རྩོམ་རྩི། རྩོམ་གཞི་
 ཡུལ་མི་ལ་ཡོངས་གྲགས་སུ་རྩོམ་གཞི་རྒྱལ་རྟག་པའི་རྩོམ་རྩི། རྩོམ་གཞི་རྒྱལ་རྟག་
 དབང་འདུས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ལས། རྒྱལ་པོ་སློ་གྲོས་ཕུན་ཚོགས་ཞེས་གསལ་བས་མིང་
 དངོས་འདི་ཡིན་པར་འདྲ། རྩོམ་1851པའི་ལྷགས་པག་ལོར་ཡབ་རྒྱལ་པོ་དམ་
 ཚོག་རྩོམ་ཞེས་ཆོ་རིང་ཕུན་ཚོགས་དང་། ཡུལ་ལྷགས་ལ་སྤྲོས་མོ་ཚོས་དབྱིངས་
 བཟང་མོ་གཉིས་ཀྱི་སྤྲོས་སུ་སྤྲུའུ་དང་། དགུང་ལོ་བཅུ་པ་ཅན་ན་ཡབ་གཤེགས།

དེ་རྗེས་ཉག་རོང་དམག་གིས་མྱེ་དགེའི་ཡུལ་སྤྱི་མཉམས་ཉག་ཁོག་དུ་འདེད་ཅིང་
 མི་གཏར་ཉར། ཉག་ཁོག་དུ་ལོ་ངོ་ལྔ་རྩ་ག་ཙམ་འཁོར། མྱེ་དགེའི་ལོ་རྒྱུས་གཏམ་
 ཚོགས་སྤྱི་དཔའི་མེ་ལོང་ལས་། ཉག་དམག་ཁོག་མར་མྱེ་དགེར་འབྱོར་དུས་སྤྱི་ལོ་
 1861ལོ་ཡིན་ཞིང་། སྐབས་དེར་ས་སྤྱོད་རྒྱལ་པོ་དམ་ཚིག་རྩོམ་ཞིང་འབྲུང་དུ་
 གཤེགས། སྤྱི་མཆེད་གཉིས་ནི་ས་ངོར་ལ་དགོངས་ཚོགས་ཆེད་ཐེབས། ལྷ་སྤྱི་མཆེ་
 བ་དཔལ་ལྷན་འཆི་མེ་རྟག་པའི་རྩོམ་ཞིང་། དཔྱད་ལོ་བཅུ་གཅིག་ལས་མ་སོན་པ་
 དང་། སྤྱི་མཆེད་བ་ཆོ་དབང་ཕུན་ཚོགས་དང་རྒྱལ་ཡུལ་ཚོས་དབྱིངས་བཟང་མོ་
 གཙོས་རྩོམ་གཉིས་ཕྱག་ནང་འཁོར་ནམ་པས་ཡབ་རྗེའི་དགོངས་ཚོགས་མཆེད་
 འབུལ་བྱ་བཞིན་པར། སྤྱི་དགའི་ཐོག་བབ་དེ་འདྲ་ཡོང་དོགས་ཡེ་ནས་མེད་པ་
 བཅས་ལས་སྤྱོད་དུ་ལྷག་པའི་ཉག་དམག་གིས་ཅི་གསུངས་དང་ལེན་བྱ་རྒྱུ་ལས་
 མེད་པའི་གནས་སུ་གྱུར། དེས་ན་ཉག་དམག་གིས་མྱེ་དགེ་རྒྱལ་ཡུལ་ཚོས་དབྱིངས་
 བཟང་མོ་དང་། སྤྱི་མཆེད་བ་དཔལ་ལྷན་འཆི་མེད་རྟག་པའི་རྩོམ་ཞིང་། རྒྱུད་བ་ཆོ་
 དབང་ཕུན་ཚོགས། ཡུལ་སྤྱི་མཉམས་གསུམ་དང་། གཉིས་ཆེན་སོག་མོ་ངག་དབང་བཀྲ་
 ཤིས། མདུན་རྒྱ་མཁར་བསོད་ནམས། དཔོན་སྟོང་ཆོ་དབང་རྩོམ་ཞིང་། རྩ་དཔོན་བཀྲ་
 ཤིས་དགེ་ལེགས། ས་སྤྱོད་མ་སྤྱོད་འཁོར། དཔལ་སྤྱོད་དཔོན་ཆན་དང་། ཀའ་
 ཐོག་དཔོན་སྤྱལ། ཀའ་ཐོག་ཞིང་སྤྱོད་། དགེ་ཆེ་སྤྱལ་སྤྱུ། ཚོགས་ཆེན་དཔོན་སྤྱོད་
 སོགས་སེར་སྤྱོད་མང་པོ། སྤྱི་ལོ་1861པོར་ལྷགས་བྱ་ལོར་ཉག་རོང་དུ་བཅོན་འདེད་
 གིས་དཔྱད་རི་ཕོ་བྱང་། ས་ཁུལ་མང་པོར་ཆ་བཤོས་བྱས་ཏེ་མི་གཏར་བདག་ཉར་
 བྱས། དཔེར་ན། མྱེ་དགེ་རྒྱལ་མོ་དང་། སྤྱི་མཆེད་བ་གཉིས་བཅས་དཔྱད་རི་ཕོ་
 བྱང་དུ་ཉར་བ་དང་། སྤྱི་མཆེད་བ་གྲུ་གཟི་མཁར་རྒྱ་ཕོ་བྱང་ཟེར་བར་ཉར་བ་
 སོགས་ཁ་སྟོར་ནས་བཞག །སྐབས་དེ་དུས་རྒྱལ་ཡུལ་སྤྱི་མཉམས་གཉིས་སྟོན་འཁོར་
 བཅས་ཉག་ཁོག་དུ་མི་གཏར་ཉར་བུལ་སྤྱི་མཉམས་མོ་རྩ་མགྲིན་དབང་མོ་དང་། སྤྱི་མོ་
 རྒྱུད་བ་གཉིས་དང་པོ་རྩོམ་སོག་མོ་ཕོ་བྱང་དུ་བཞག་ཀྱང་། མི་རིང་བར་ཉག་

① ཐོག་ངོས་155པའི་མེང་8པར། དེབ་གསུམ་པ། དཔྱད་གཞིའི་ཡིག་ཆ།

དམག་སྟག་མོ་མོ་བྱང་དུ་སྡོད་རྒྱུར་ཉི་དུས། མདུན་འཇུ་ཆེན་གྱི་ནང་དུ་བཞུགས་
 ཉར་བྱས། དེ་དུས་འཇུ་ཆེན་ངག་དབང་ནམ་རྒྱལ་གྱི་སྐབས་སུ་ཡིན་ཅིང་། འཇུ་
 ཆེན་གྱི་སྟོགས་སུ་ཉག་དམག་གིས་མཐོང་སྤང་མི་འདྲ་བྱུང་སྟེ་མ་ཡོང་བས་སྟས་མོ་
 གཉིས་དང་བཅས་པ་སྒྲིན་མེད་བྱུང་བ་ཡིན། ཞེས་སྟགས་གསུངས། ཉག་དམག་
 གིས་སྤྱིར་བཏང་གི་སྤྲོད་པོན་ཚུང་དུ་ཁག་གཅིག་གོ་འཐུམ་བྱས་ཏེ་ཉག་ཚུ་ནང་དུ་
 གཡུག་སྟེ། རྟེན་གཞི་སྤྲོད་པོན་ནམས་ལ་འཇིགས་སྤང་བསྐྱུལ། རྟེན་གཞི་ཡུལ་མི་
 ཆོས་སྟེ་ཁག་ལ་མི་བསད། རྒྱ་འཕྲོག་པ་མ་ཆད་དགོན་པ་མང་པོ་དང་། ཡུལ་
 མིའི་ཁང་བྱིམ། རྩ་ར་དང་ནགས་ཆེལ་མང་པོ་མེར་བསྟེག་བཏང་སྟེ་སྟོགས་གང་
 ཐད་ནས། གཏོར་བཤིག་གང་ཐུབ་བྱས་པའི་གྲགས་པ་ད་ལྟའི་བར་མ་ཉམས་པར་
 གནས་ཡོད་པ་རེད། སྐབས་དེར་རྟེན་གཞི་མདུན་སྒྲོན་བྱ་རྒྱུ་དུ་སྤྲོད་པ་སྤྲོད་ལེགས་གྲུབ་
 གིས་ཉག་དཔོན་གྱི་ནང་སྒྲོན་ཨ་མཆོག་ལུ་གུ་མ་དང་། མནའ་ཤག་བྱེད་ཁུལ་གིས་
 མགོ་བསྐྱར་བཏང་སྟེ། སྟོགས་གཅིག་ནས་ཉག་དམག་དང་མཉམ་ལས་བྱེད་ཁུལ་
 བྱས། སྟོགས་གཅིག་ནས་བོད་གཞུང་ལ་རྟེན་གཞི་མཆོན་ཐོག་ནས་སྒྲོན་ཁུལ་ཏེ་
 བོད་དམག་བཏང་ནས། ཉག་དམག་ཆར་བཅད་དགོས་པའི་ཁྱུ་ཡིག་སྤུལ་བ་དང་།
 ཡང་སྐབས་འགར་ཉག་དཔོན་ཡིན་ཁུལ་གིས། བོད་གཞུང་ལ་འཇིགས་སྐྱུལ་གྱི་ཡི་
 གོ་རྒྱུན་མ་བཏང་བ་སྟགས་ཐབས་གང་དྲག་བྱས་མཐར། ལོ་དེར་མདའ་དཔོན་
 བྱི་སྒྲོན་པ་འཆི་མེད་རྩི་རྩེ་དང་། མདོ་མཁར་བ་ཆོ་དབང་ལོ་ར་སུ་བཅས་གིས་
 དམག་ཁག་གཅིག་བྲིད་ནས་ལྷ་ས་ནས་ཐོན། ལམ་བར་བྲག་གཡལ་དང་། གོ་
 འཛོ་སྟགས་ཀྱི་ཡུལ་དམག་ཁག་གཅིག་བཅས་བྲིད་ནས་སྤྱི་ལོ་1864པའི་ཤིང་བྱི་
 ལོའི་ཟླ་བ་དགུ་པར་རྟེན་གཞིར་འབྱོར། དེ་ནས་བོད་གཞུང་གི་དམག་དང་རྟེན་
 གཞིའི་ལས་དམག་བཅས། ཉག་ཁོག་དུ་ཆས་ཏེ་ཉག་དམག་དང་འཐབ། སྤྱི་ལོ་
 1865པའི་ཤིང་སྤང་ཟླ་བ་བརྒྱད་པའི་ཆོས་གཅིག་ ཉིན་ཉག་རོང་མགོན་པོ་ནམ་
 རྒྱལ་པ་སུ་དང་། སྒྲོན་པོ་དྲག་ཤོས་ཁག་གཅིག་མཁར་རྫོང་ནང་དུ་མེར་བསྟེག་
 བྱས། ལྷག་འཕྲོས་རྟེན་དཔོན་ནམས་ཀྱིས་མགོ་འབུལ་ཁུས་པ་མགོ་བྱངས། ལོ་དེའི་
 མཇུག་དུ། བཀའ་སྒྲོན་སུ་ཡུང་པ་ཉག་ཁོག་དུ་ཕེགས་ནས་གཡུལ་ལས་རྒྱལ་བའི་

གཏང་རག་གི་མཛད་སྒོ་རྒྱ་ཆེར་སྤེལ། རྩེ་དགེ་རྒྱལ་པོ་སྤྱི་ལོའི་ཐམས་ཅད་ཕྱིར་
 རྩེ་དགེར་གདན་དྲངས་ཤིང་། རྒྱལ་སྤྱི་དྲུག་པོ་ཐོབ་ཐང་སྤར་ལུགས་བཞིན་སྤྱིར་ཆོག་
 པའི་བཀའ་ཤོག་བསྟུལ། ཉག་ཁོག་ཏུ་ཕུ་མཐུད་ནས་བོད་དམག་གིས་བཟུང་།
 ཀོང་སྤུལ་རང་ལྷན་ལས། མི་སྟག་སྤྱི་ལོ་1866ལོར། རྩེ་དགེ་ས་དབང་པ་བྲི་བཀོད་
 རྟེན་འབྲེལ་མངའ་གསོལ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་དང་། མངའ་དབང་རིན་ཆེན་འབར་
 བའང་མཛད། རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་པའི་མེ་ལོས་སྤྱི་ལོ་1867ལོར་ཉག་ཁོག་ཏུ་མདོ་
 སྤྱི་སྤྱོད་ཁང་ཁང་བཅུགས་ནས་ཕུན་རབ་པ་མདོ་སྤྱི་བསྐོས། མདོ་ཁམས་ཡུལ་རྩེ་
 ཁག་གི་གལ་ཆེན་གནད་དོན་ནམས་ཉག་ཁོག་གི་མདོ་སྤྱི་ནས་ཐག་གཅོད་དགོས་
 པའི་བཀའ་སྤྱོད་ཚུགས། ཁམས་ཁུལ་ཏུ་ཉག་དམག་གིས་འཕྲོག་བཅོམ་བྱས་
 རིགས་དངོས་ཡོད་ཕྱིར་སྤྱོད་དང་། ཁྱིམ་གུང་ལ་ཁྱིམ་ཆབ་བྱིན། སྐབས་དེར་
 ཉག་དམག་གིས་ཕུག་རྒྱུ་ཤིས་མནར་གཅོད་བྱེད་དྲགས་པས་ཡུལ་མི་རྣམས་ཀྱིས་
 བོད་དམག་ལ་ལྟ་དམག་ཅེས་གྲས་བཀྱར་ཆེན་པོར་བྱས་པར་གྲགས། འདིའི་སྐོར་
 རྩེ་དགེའི་རྒྱལ་རབས་གཏམ་ཆོགས་སྤྱི་དཔེ་མེ་ལོང་ལས་^① འོན་ཀྱང་ཉག་རྟེན་
 ཡུལ་ནས་ཕྱིར་ཕེབས་ཏེ། རྒྱལ་ཁྲིའི་འཕོད་ནས་ཆོས་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་ཕྱག་ཏུ་འཛིན་
 པའི་རྩིས་སུ་ན་བཟུང་བཞིན་སྤྱོད་པས་ལ་རྩེ་དགེ་རྒྱལ་པོའི་ཆས་སུ་མི་བཞུགས་པར་
 ཉག་རྟེན་གྱི་ཆས་ལྟར་མཛད། ཆོས་རྒྱལ་གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་དབུ་སྤྱོད་རིང་པོ་མ་
 མཛད་ཀྱང་དབུ་སྤྱོད་སྤྱོད་ཏེ། ཉག་ཆས་ལྟར་ལྟག་ལེན་མཐེབ་སྐོར་དྲུག་པོ་སོགས་
 མཛད། དེ་བཞིན་རྒྱུད་རིས་སུ་བཀྱ་བེར་བ་དང་། བ་ཕུང་བཀྱ་བསམ་བེར་བའི་
 ཕོ་སར་མང་པོ་ཕོ་བྲང་ཏུ་བསྐོར་སྟེ། ཕལ་སྤྱོད་འདྲ་མིན་གྱི་དབང་ཏུ་འགོ་བ་ལས།
 གཉེར་མཐུན་མི་ཆེན་རྣམས་ལ་ལུགས་སྤང་མི་མཛད། གསུང་མཛད་ཀྱང་ཕལ་
 ཆེར་བ་ཉག་སྤྱོད་བེད་སྤྱོད། མཚམས་མཚམས་སུ་ཉམས་སད་པ་ལྟ་བུས། ཀོང་
 སྤུལ་རིན་པོ་ཆེའི་དོ་མཚར་མཛོད་ཆེན་རྣམས་ལ། སྤར་གསར་བཀོད་དགོས་ཕེབས་
 དང་། པར་ཁང་ཆོས་མཛོད་ཆེན་མོའི་ནང་ཏུ་ཕེབས་ཏེ་པར་བཀོད་བ་རྣམས་ལ་

① ཤོག་དོས་188པའི་ཁྱེད་19པར། དེབ་གསུམ་པ། དཔྱད་ཡིག

ཐུགས་ཞིབ་དང་འབྲེལ། ས་ངོར་གྱི་སྤྲེལ་མ་རྣམས་ཀྱི་བཀའ་འབུམ་འདི་དང་འདི་
 ཞེས་བྱ་བ་པར་དུ་བསྐྱེད་དགོས་པའི་བཀའ་གནང་བ་དང་། ཚེ་ལྟ་རྣམ་གསུམ་གྱི་
 ལྟ་ཁང་དང་། ལྟ་ཁང་མང་པོ་གསར་བཞེངས། ཚོས་སྤྱོད་གོ་ཆ་འགའ་རེས་
 ཐུགས་སྒྲུབ་གིས་ཞིབ་འཇུག་བཀོད་མངགས་དང་། རོ་མཚར་པའི་བསྐྱེད་གསུམ་
 གྱིན་རྒྱལས་ཅན་མང་པོ། སྤྱར་སྤྱར་བཀའ་བ་མཛད་པ་དེ་འདྲ་ཅམ་ལས་ཚོས་སྤྱོད་
 གྱི་ཐུགས་ཁུར་དེ་ཅམ་མི་བཞེས་པར། གཉེར་ཐུག་མདུན་སྒྲོར་སོགས་ཀྱི་གང་བྱས་
 པ་དེ་ལྟར་ལ་འགོག་རྒྱུ་ཡང་མི་གནང་བར་ཐུགས་གང་སྤྱོད་ཀྱི་བྱ་མཛད། འཇམ་
 དབྱངས་མཁྱེན་བཅེ་དབང་པོས། རྒྱུང་དུས་ནས། རུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཐུགས་
 བཅེ་བས་རྗེས་སུ་འཛིན་སྤྱོད་བར་མཛད་པའི། བག་ཆགས་བཟང་པོ་དང་བཅས།
 སྐབས་ཞིག་དུ་རྒྱལ་ཁབ་ནས་ཆེ་ཤོད་རྒྱུ་ལྡན་པོ་དང་སྤྱུ་
 བགས་པ་སྤྱོད་འཁོར་ཐེབས། རྒྱུང་སར་མཁྱེན་བཅེ་དབང་པོའི་གཟིམ་རྒྱུང་དུ་
 མཇལ་མོལ་སྐབས། རྒྱལ་པོས་སྤྲེལ་མ་སྤྱོད་ཁམས་བདེ་འཚམས་ཁྱུས། སྤྲེལ་མས་དེའི་
 ལན་དུ། རྗེ་དགེ་རྒྱལ་པོ་དང་། ཅི་ཅི་གཉིས་སྤྱོད་ནས་དཀའ་ངལ་བཟོ་བ་ལས་དེ་
 མིན་མི་བདེ་བ་མེད་ཅེས་སོགས་གསུང་བ་དང་། སྤྱོད་འཁོར་རྣམས་ལ་ནང་དོན་
 དུ་རྒྱལ་པོའི་ཁོག་དུ་ཉག་འདྲེ་ཁྱུགས་པ་རེད། དེ་སེལ་ཐབས་ཆེད་ཞབས་རིམ་
 སྤྱོད་དགོས་ཁག་བཀའ་གནང་སྟེ། མཁྱེན་བཅེ་དབང་པོ་གང་ཉིད་ནས། གདོན་
 སེལ་བྱུང་ཁྱོལ་གྱི་སྤྱོད་ཞག་རྒྱ་ཆེ་ཞིག་འཚོགས་ཏེ་ཁྱོལ་དབང་འདུས་ཆེན་པོ་ཞིག་
 སོག་མོ་བཀྲ་ཐང་ཟེར་བའི་ཐང་ཆེན་དེར། དབུ་གུར་ཞི་གཅིག་སྤྱོད་སྟེ་ག་སྤྱོད་
 གནང་། ནང་དོན་དུ་རྒྱལ་པོ་ཁུར་མཁན་གྱི་ཁྱོལ་བཀག་མང་པོ་བསྐྱོད་གཞག་བྱས་
 པ་དེ་ཚོར་དབང་ཆེན་ཉིན། ཁྱོལ་ཚོགས་ཆེན་པོའི་འཚང་ཁའི་དགྱིལ་དུ་རྒྱལ་པོ་
 རྒྱལ་པོ་བྱས་ཏེ། ཁྱོལ་མང་དབྱེར་མི་ཚོད་པའི་རྒྱལ་གྱི་རྒྱལ་པོར་འདས་སྤྱོད་མི་
 འབྱུང་བ་ཅམ་དུ་ཁྱོལ་བཀག་ཚོར་ཉེར་བརྟུང་བཟང་དགོས་པའི་སྤྱོད་སྤྱོད་གནང་
 བ་ལྟར། རྒྱུང་ཁྱོལ་མང་པོའི་དགྱིལ་དུ་རྒྱལ་པོ་བརྟུག་སྟེ་རྒྱལ་བརྟུང་ཆོད་ལས་
 འདས་པ་བྱས་ཏེ། ཉག་འདྲེ་འབྱུང་པའི་ཐུགས་དམིགས་མཛད་པར་དེ་ནས་
 བརྟུང་རྒྱལ་པོས་ཉག་ཆས་མི་མཛད་པ་དང་། དབུ་སྤྱོད་སྤྱུས་མར་མཐེབ་སྒྲོར་ལྟག་

ལེན་མི་དགི་བ། ཉག་སྐད་མི་སྤྱོད་པ་བཅས་བྱུང་ཡང་། གཡོག་འཁོར་མང་པོ་
བསྐྱ་བ་དང་། མཛད་སྤྱོད་འཁུབ་པོ་མཛད་པ་སོགས་ནི་ཕུ་མཐུད་དེ་གནས་པ་ལྟ་
བུ་བྱུང་། ཞེས་གསུངས། གཏམ་ཚོགས་སྤྱིད་པའི་མེ་ལོང་ལས་། ཟླ་དགེའི་རྒྱལ་
པོའི་བཅུན་མོ་སྤྱོད་དཀར་ཚོ་བརྟན་ལ་སྤྲུལ་ཁ་ཤས་ཞིག་འབྱུངས་ཡང་། སྤྱི་མ་
འཚོ་བའི་དཀའ་ངལ་འབྱུང་། འཇམ་དབྱངས་མཁུན་བཅེ་དབང་པོས་སློན་རུ་ཟླ་
དགེའི་ཡུལ་གྱི་བྱུང་མེད་ཅིག་ལ་བརྒྱད་སྟེན་མཛད་ན་དགེ་ཚུལ་ལུང་བརྟན་པས།
དེར་བརྟན་ཟླ་དགེའི་མངའ་ཁོངས་ཀྱི་བུ་མོ་བཅུ་བརྟན་གྱི་མིང་ཐོ་སྤུལ་བས། གང་
ལེགས་བཀའ་ལུང་ཞུས་པས། དེའི་ནང་ནས་རྩལ་སྤྱོད་ནང་པའི་བུ་གཅིག་དང་།
ལྷགས་ར་བའི་བུ་མོ་གཅིག །འབྲི་རྒྱ་རྒྱབ་སྐྱམ་ཐོག་རྫོང་ཁོངས་ཡ་འགོ་ཚང་གི་བུ་
མོ་གཅིག་བཅས། གསུམ་པོ་ལ་རྒྱལ་པོ་ལྷགས་གང་བབས་བྱས་རིགས་སྤྲུལ་
འབྱུངས་ཞེས་བཀའ་ལུང་ཕེབས། དེ་དོན་རྒྱལ་པོར་གསོལ་བར། རྒྱལ་པོ་ཉིད་
ནས་དང་པོ་རྩལ་སྤྱོད་ནང་པའི་བུ་མོ་དེ་འདེམས་པར་མཛད། དེ་ལ་བསེ་རྒྱུ་
བས་མ་འགྲིགས། དེ་ནས་ལྷགས་ར་གཡུ་ཐོག་ཅིས་པའི་ས་ཁུལ་དུ། སེ་ཤི་ཚང་ཟེར་
བའི་བུ་མོ་རྒྱུང་མ་ཟེར་བ་དེ། ཕྱི་ལྟར་རུ་རྒྱལ་བཅུན་སྤྱོད་དཀར་ཚོ་བརྟན་གྱི་ཞལ་
ཏ་མ་ལྟ་བུ་དང་། ནང་དོན་རུ་གཏུང་སྒོ་འབྲེད་པའི་ཆེད་རུ་ཕོ་བྲང་རུ་ཉར།
རྒྱན་རིང་མ་སོང་བ་པོ་རྒྱུང་མ་ལ་བུ་མོ་བྱི་བ་ལོ་པ་ཞིག་སྤྲུལ། དེ་ནས་རྒྱལ་བཅུན་
སྤྱོད་དཀར་ཚོ་བརྟན་ལ་མེ་སྤྱང་སྤྱི་ལོ་1877 ལོར་གཏུང་སྤྲུལ་དང་པོ་ཨ་ར་རྩོ་རྩོ་
སོང་གི་འབྱུངས། དེའི་ཕྱི་ལོ་མེ་སྤྱང་ལོར་སྤྲུལ་རྒྱུང་བ་ལུན་ཚོགས་རྩོ་རྩོ་འབྱུངས།
དེ་རྩོ་སྤྲུལ་མོ་གཉིས་འབྱུངས་ཀྱང་གཉིས་ཀ་གྲོངས། དེ་ལྟར་གཏུང་སྒོ་འབྲེད་
སའི་ལྷགས་རའི་པོ་རྒྱུང་མ་དང་། དེའི་སྤྲུལ་མོ་ཚོ་རིང་དཔལ་མོ་བཅས་སྤྱིང་ཚང་
རྒྱལ་པོར་བཅུན་མོར་བཏང་ལེན་ཆར་ནས། ཚོས་སྤྱིད་ཀྱི་ལས་སྤྱོད་འཇུག་བཞིན་
པའི་སྐབས་སུ། རྒྱལ་སློན་ནང་འབྱུག་བྱུང་བའི་སློན་ལ། གཏམ་ཚོགས་སྤྱིད་པའི་མེ་

① འོག་དོས་190པའི་ཁྲིང་11པར། དེབ་གསུམ་པ། དབྱུད་གཞིའི་ཡིག་ཆ།

ཐབས་མེད་ཀྱང་གནས་སྐབས་རིང་རྒྱལ་པོར་དགོངས་པ་འཁོར་ཆེད་ཆང་མ་ཡུལ་
 གཞན་ཏུ་བསྐྱོད་རྒྱུ་ལྟར་བཅད། སང་ཉིན་མཛེད་སྟོན་གཉིས་པའི་མཛུན་གྱི་
 འབྲེལ་སྐབས་ཀྱང་སྔ་ཉིན་ལྟར་བྱས་པར་བརྟེན། བཀའ་གྲོས་གོ་སྒྲིག་སྐྱེད་ཆུང་
 ལྟར། དགོང་འགྲོས་རྒྱ་མཚོ་ཉིན་བྱེད་དར་ལོ་ཡིན། སྔོན་དགོང་རྒྱལ་པོ་སྐུ་ཁམས་
 བཟང་ཏུ་བཞུགས། མཛུན་སྐྱོར་སྐུ་མི་སྟོན་འགྲོ་མི་ཡིན། ཁོས་ཆེན་པོ་བྲུག་
 འགྲོ་པའི་མཛེས་དར་སྤུལ། ཁྱིམ་པའི་སྒོ་ཞིག་ཉིན་གྱང་ཅམ་ནས་འབྲེལ་སྟེ་དུས་
 གཅིག་ཏུ་ཡོངས་རྫོགས་སྔོན་དགོང་གྱང་རྒྱ་རྒྱ་སྟོན་མའི་ཡུལ་ཁམས་སུ་བསྐྱོད་པ་
 རེད། རྒྱ་རྒྱ་འགྲོག་སྔོན་པོ་སྤུལ་ཏུ་བཞུགས་རྒྱུ་སྐྱེད་པའི་ཆེ་ཡང་གཉེར་མཛུན་
 རྣམས་ཀྱི་རེ་བ་ལ། བྱ་བ་འདི་འདྲ་ཞིག་སྟོན་ན་རྒྱལ་པོ་ཉིད་ཀྱིས་དགོངས་པ་
 འཁོར་ནས། འདི་བྱ་འདི་མིན་གྱི་མཛེད་སྟོན་ཅིག་གནང་བའི་རེ་བ་བྱས་པ་དེ་ལྟར་
 བྱུང་། རྒྱལ་པོ་ཉིད་ཀྱི་དགོངས་པ་ཡག་ཏུ་བཞེས་རྒྱ་ལྟར་བཞག ཁྱེད་ཀྱིས་རིང་
 གོ་སྒྲིག་ཆ་ཆང་མཛེད་དེ་སྔོན་དགོང་མང་འཁོངས་ནས་བྱིས་ཆང་ཉི་ཤུ་ཅུ་ལའི་མི་
 སྔ་རེ་བསྐྱེད་བསྐྱོར་མཛེད། རྒྱན་གྱི་རྒྱན་གསལ་པོ་གཞོན་དེ་དག་བཅས་རྒྱལ་པོ་
 རང་དང་། བཅུན་མོ་སྟོན་དཀར་ཆོ་བརྟན། སྐུ་གཉིས་བཅས་དར་མདོ་ལྷགས་
 ལ་རྒྱལ་པོའི་རྩེ་སྟོགས་ཐེབས་མཛེད། ལམ་བར་ཉོར་ཁང་སར་དང་། སྔོན་
 ཐག་མགོ་བཅས་ཉི་ཉོར་ཁག་ནས་ཐེབས་བསྐྱེད་ལེན་བཟང་ཞུ་བྱས། སྔོན་དགོང་
 དབུ་སྒྲ་ཁག་སྟགས་ནས། ཐབས་ལམ་རི་ཡོད་མཛེད་ཀྱང་ལོ་ཤས་རིང་བྱུག་ལེན་
 འོན་འཁེལ་བ་མ་བྱུང་པའི་ལྟར། ཉག་སྒྲི་ཕུན་རབ་པ་སྔོན་དགོང་དང་འབྲེལ་ཆེ་བས་
 བཀའ་མོལ་རིམ་གནང་གིས་རྒྱ་རྒྱ་དུས། གཉེར་མཛུན་རྣམས་སྐྱེད་རྒྱལ་སར་སྔོན་
 དགོང་དགོན་ཆེན་ཏུ་འཛོམས། དར་མདོ་ནས་རྒྱལ་པོ་ཡུམ་སྐུ་སྟོན་འཁོར་སྐྱེད་
 རྒྱལ་སར་སྔོན་དགོང་ཐེབས་བསྐྱེད་གདན་ཞུ་བྱེད་པ་བྱུང་སྟེ། སྔོན་དགོང་རྒྱལ་འབངས་
 ལྟར་ལྟར་སོར་གནས་སུ་བྱུང། རྒྱུ་སྐྱེད་ཆང་ཉིར་ལྟ་འདེམས་བྱིད་གནང་བ་
 དེ་ཆོར་གདམ་ཏུ་དེ་ཉིར་ལྟ་ཞེས། ཉོར་འདྲ་དང་མཚུངས་པའི་གོ་གནས་དང་།
 ཉིན་གཞི་གནང་བ་དང་། རྒྱུ་རིས་བྱ་བ་དང་། བ་སྐྱུག་བྱ་བ་སམ་བཅས་
 ལའང་གནས་གཞི་ཡག་པོ་གནང་བ་མ་བཟད། ཞེས་ཏེ་སྟོན་ར་གཟིགས་གསལ་ལུ་

མཐུད་ནས་གནང་བ་རེད། གདམ་དུང་ཉེར་ལྷ་ཟེར་བ་དེ་སྐབས་འདི་དུས་ནས་
 བྱང་བ་ཞིག་ཡིན་འདུག། སྤྱི་ལོ་1888པའི་ས་གྲི་ལོར་ཆོས་རྒྱལ་ཆེན་པོ་དབུས་
 མཐུན་སྐོར་སྐུ་ཆུ་སྐོར་བཅས་དབུས་ལྷ་ལྷན་དུ་ཕེབས། ས་སྐང་ལོར་གོང་ས་
 བཅུ་གསུམ་པ་ཆེན་པོ། སྤོན་ལམ་ཆེན་མོའི་ཆོག་ས་དབུར་གདན་ཞུས་དང་ཕྱག་
 འཁུངས་རྒྱ་ཆེན་ཕུལ། དབུས་གཙང་གི་དགོན་ཆེ་ཁག་ལ་མཆོད་འབུལ་དང་བསྟེན་
 བཀྲར་མཛད། སྐུ་ཆེ་བ་ཨ་ཇ་དོ་རྩེ་སེང་གེ་ལ་ས་སྐྱོང་རྒྱལ་པོའི་གོ་སར་བཀྲར་
 ཏེ། སྐུ་ཆུང་བ་ཕུན་ཆོག་ས་དོ་རྩེ་གྲ་པ་བྱས་པར་མཆོད་ལ་དག་དབང་འཇམ་
 དཔལ་རིན་ཆེན་ཞེས་གསོལ། རྒྱ་སྐུ་ལ་སྤྱི་ལོ་1893ལོར་རྒྱལ་པོ་དོ་རྩེ་སེང་གེ་ལ་
 བོད་ཀྱི་སྐུ་དྲག་སྐར་རམ་པའི་སྐུ་མོ་བཅུན་མོར་བསྐྱོད་ཏེ། ཕེབས་བསྐྱོད་རིང་ཐུང་
 གཉེན་རྟོན་སོགས་སྐར་སྐུ་ལ་ལྷན་བྱས། དེའི་བཀའ་སྐྱོད་སྐུ་རྒྱལ་རྩེ་ནང་སོ་པའི་
 སྐུ་མོ་ཀམ་ཆོས་སྤྱིད་ཡོད། བཅུན་མོ་ཡོད་བཞིན་དུ་རྒྱལ་པོས་རྒྱལ་ཚུགས་མ་
 བཟུང་བར་འཆལ་སྤྱིད་མཛད་པ་སོགས་པས་བཅུན་མོ་དང་མ་འགྲིགས་པ་བྱང་།
 རྒྱལ་རྩེ་ནང་སོའི་སྐུ་མོ་ཀམ་ཆོས་སྤྱིད་ལ་སྐུ་སྐྱོད་བ་བ་ཕུན་ཆོག་ས་དོ་
 རྩེ་གྲ་པ་ལོག་ནས་སྐུ་མོ་ཞིག་བཅོས་པ་དེ་ལ་བསོད་ནམས་དབང་མོ་ཟེར། རྩེ་ས་
 སྐུ་ལྷ་ལྷིང་བར་བཀ་མ་སོང་། སྤྱི་ལོ་1895པའི་ཤིང་ལུག་ལོར་ཉག་ཁོག་གི་མདོ་སྤྱི་
 དང་། དར་མདོའི་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོའི་བར་འགལ་ཟླ་བྱང་བར། ལྷགས་ལ་རྒྱལ་
 པོས་སི་ཁྱོན་ཚུང་དུ་(总督) ལ་རྒྱལ་སྤྱོད་ཀྱི་རེ་ཞུས་ལྟར། དེའི་ཕྱིར་ལོ་མེ་སྤེལ་
 ལོ་རྒྱུད་པོན་གྲང་ཅིའི་(张继) དམག་དཔུང་བཅས་ཉག་རྩེ་འཕྱོར། དམག་
 འབྲུགས་དང་བཅོམ་འཕྲོག་མང་པོ་བཅོས། རྟེན་གཞི་རྒྱལ་པོ་ཡུམ་སྐུ་ལོར་
 རྒྱུ་ས་རྩེ་འཕྱོད་དུ་འོང་དགོས་པའི་བང་མི་མངས་ཏེ་མགོ་སྐོར་བཏང་། ཉག་
 ཁོག་དུ་སྤྱིབས་པ་དང་། འཛིན་བཟུང་བྱས་ཏེ་རྒྱལ་པོ་ཡུམ་སྐུ་ལོར་ཐམས་
 ཅད་རྒྱ་ནག་ཁྲིན་དུར་དེད། དེ་དང་བཤད་སྐུ་ལ་ཚུང་མི་འདྲ་བར། གདམ་ཆོག་ས་
 སྤྱིད་པའི་མེ་ལོང་ལས ① རྒྱ་ནག་སི་ཁྱོན་ཚུང་དུ་ལྷན་ལྷགས་ལ་སྐྱོད་སྐྱོར་

① མོག་རྩེ་210པའི་བྱང་15པར། དེས་གསུམ་པ། དམུད་གཞིའི་ཡིག་ཆ།

བཟུང་མེད་གེ་རྒྱལ་པོ་ཁྱིམ་དུ་འཁྱུང་། རོ་འཕྲོད་ཡོང་དགོས་པའི་བསྐྱེད་བྱས་པ་
ལྟར་རྒྱལ་པོ་དང་། རྒྱལ་ཡུལ་སྟོན་འཁོར་དར་མདོར་བཟུང་ཁྱིམ་དུ་ར་ཕེབས། ལོ་
དེའི་ཡས་མས་སུ་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོས་ཉག་རོང་ནག་དཔན་ཤོག་གསུམ་སོགས་འགོ་
ལེན་རྒྱུ་ཅོད་གཞིར་གྱུར་སྐབས་དེར། སི་ཁྲོན་ཅུང་དུ་འཁྱུང་ (总 督) རྒྱལ་གཉེར་
གྱིས། རྒྱལ་དཔོན་ཀྱང་ཅིའི་ཟེར་བའི་དམག་དཔུང་བཏང་སྟེ་དག་བཟུབ། བཅོམ་
འཕྲོག་ཚད་མེད་ཐོག་སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་རྟེན་དང་། རྒྱ་དགོས་མང་པོ་འཕྲོག་འབྱེར་
བྱས་པར་བརྟེན་ཉག་རྒྱུ་ནས་རྒྱལ་གཉེར་དཔུང་འཇུག་དང་། བོད་གཞུང་ནས་རྒྱ་
ཐོག་བཟུང་པེ་ཅིང་དུ་བཀའ་ཕྱོལ་གནང་ཆོད། གང་ལྟར་རྒྱ་དཔོན་ཀྱང་ཅིའི་ས་
དཔོན་དམག་ཁྱིམ་འཁོར་བྱས་དུང་། མི་ཉག་མགར་ཐར་ཁྲལ་སོགས་སུ་གསེར་
བརྒྱུ་བ་ཡིན་ཁྲལ་གྱིས་རྒྱ་ནང་པོ་གནས་པ་དང་། མེད་གེ་ས་སྟོན་རྒྱལ་བཅུན་
འཁོར་བཅས་ཁྱིམ་དུ་འཁྱུང་བཟང་བཅོན་ཉར་བས་དུས་འགོར་བྱུང་བར་བརྟེན། རྒྱ་
ལོ་1898ལོར་བོད་ས་ཁྱིམ་ལོར། ཚད་རྒྱུ་གྱིས་རྒྱལ་བཅུན་གཉེས་ཀ་སྐྱ་རྒྱུ་སྐྱ་
གཤེགས། མེད་གེའི་རྒྱལ་འབངས་སྟོན་འཁོར་དང་བཅས་པ་ཐུང་ན་གྱི་ཁྲུང་ཁྲུང་
དུ་གྱུར། ཞིས་གསུངས། །

ཇུས་དེར་ཤོད་གཞུང་ནས་སྒྲ་ཐུག་མཁན་ཆུང་མཁུན་རབ་ཐུན་ཚོགས་དང་།
 ཆབ་མདོ་མདའ་དཔོན་བསོད་ནམས་རྟོགས་རྒྱལ་སྐུ་འཁོར་ཁག་གཅིག་ཁྱིན་ཏུར་
 བཏང་བར། རྒྱ་ལོ་1897པའི་མེ་བྱ་ལོར་ཁྱིན་ཏུར་འབྱོར་བ་དང་སི་ཁོན་ཅུང་ཏུ་
 དང་སྒྲིང་མོལ་བྱས། དེ་དང་ཇུས་མཆོངས་སུ་ཆེ་མགོན་ལྷོ་བཟང་ཁྱིན་ལས་དང་།
 ལདན་འབྲས་བཅས་ཀྱི་གར་བརྒྱད་མཚོ་ཐོག་ནས་ཐད་ཀར་ཤི་ཅིང་ཏུ་བཏང་ནས་
 རྒྱ་ནག་གོང་མ་ལ། སི་ཁོན་ཅུང་ཏུ་ཡིས་བྲིས་ས་མེད་ལུགས་མེད་བྱས་ཚུལ་སྟན་
 བྱུང་ཁྱིན། ཤོང་མས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་རྒྱ་དཔོན་གང་ཅིའི་དམག་དཔུང་འབྲལ་ཏུ་སྒྲིར་
 འཁེབ་དགོས་པའི་བཀའ་དང་ཆབས་ཅིག་ཉེས་ཆད་བྱས་པ་བཅད། རྗེ་དཔེ་རྒྱལ་
 པོ་དང་བཅུན་མོ་གཉིས་ཀ་རྒྱ་ལོ་1898པའི་ས་ཁྱི་ལོར་ཁྱིན་ཏུར་སྐྱོ་གཤེགས། སྐས་
 གཉིས་དང་སྐྱོ་འཁོར་གཞན་ནམས་སྒྲིར་རྗེ་དཔེར་ལདན་བྱངས། །

15 རྟེན་གཞི་རྒྱལ་རབས་བཅོ་ལྔ་པ། ཨ་ཇ་རྩོ་རྩེ་མོང་གོ། ཡབ་རྟེན་གཞི་རྒྱལ་
 བོ་འཆི་མེད་རྟག་པའི་རྩོ་རྩེ་དང་། ཡུམ་མདོ་མཁར་བའི་སྐུ་མོ་སྐྱལ་དཀར་ཆོ་
 བརྟན་གཉིས་སྐུ་ལྟ་རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་པའི་མེ་སྤང་། གྱི་ལོ་1877ལོར་སྐུ་འབྱུངས།
 དེའི་གྱི་ལོ་ས་སྟག་ལོར་སྐུ་ལྟ་རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་པའི་མེ་སྤངས་རྩོ་རྩེ་འབྱུངས། སྐུ་མཆོའི་མཆོན་ལ་
 རྩོ་རྩེ་མོང་གོ་དང་། རྒྱན་རྩུ་ཨ་ཇ་ཞེས་འབོད། སྐུ་མཆོང་བའི་མཆོན་ལ་ཕུན་
 ཆོགས་རྩོ་རྩེ་དང་། རབ་རྩུ་བྱུང་བའི་མཆོན་ལ་འཇམ་དཔལ་རིན་ཆེན་དང་།
 རྒྱན་རྩུ་བ་བ་ཅེས་འབོད། སྐུ་མཆོང་གས་རྒྱུང་རྩུ་ནས་ཆོས་དང་རིག་གནས་
 ཐམས་ཅད་ལ་སློབ་གཉེར་མཐར་ཕྱིན་པར་བྱས། ལྷག་པར་སྐུ་མཆོང་བ་འཇམ་
 དཔལ་རིན་ཆེན་ནི། སློ་རིག་བཀྲ་བས་བོད་གྱི་རིག་གནས་ཐམས་ཅད་ལ་མཁས་
 པར་ཆགས་པར་མ་ཟད། རྒྱ་དཀར་ནག་གི་ཡི་གེ་ཡང་གང་འཆོམས་ཤིག་མཁྱེན་
 པར་བཤད། གྱི་ལོ་1896ལོར་རྒྱ་དཔོན་ཀྱང་ཅིའི་སྟེན་གྱི་འཁོར་ཆམས་
 བྱིན་རྩུར་དེད་པའི་ནང་རྩུ་སྐུ་མཆོང་པོ་མཉམ་རྩུ་དེད། ལོ་དེར་ཡབ་ཡུམ་
 གཉིས་ཀ་བྱིན་རྩུར་སྐུ་གཤེགས། དེའི་གྱི་ལོ་སྐྱི་ལོ་1898ལོར་བོད་གཞུང་གིས་རྒྱལ་
 གཉེར་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱིར་རྟེན་གཞི་སྐུ་མཆོང་གིས་ཀྱན་པ་ཨ་ཇ་
 རྩོ་རྩེ་མོང་གོ་ལ། སྐུ་མཆོང་བའི་རྟེན་གཞི་རྒྱལ་པོའི་གདན་ཐོབ་སྐུ་ལ་བ་དང་།
 འཕན་པོ་ཁྱལ་གྱི་སྐུ་དྲག་སྐྱེར་རམ་ནང་སོ་ཆང་གི་སྐུ་མོ། བསོད་ནམས་མཆོ་མོ་
 ཁབ་རྩུ་བསྐྱས། སྐབས་དེར་རྟེན་གཞི་མདུན་སྐྱེར་ནམས་སྟོགས་ཁག་གཉིས་སྐུ་
 གྱེས་ཏེ་འགལ་བ་བྱུང་པའི་སྐྱེར། རྟེན་གཞི་ལོ་རྒྱུས་གཏམ་ཆོགས་སྤྱིད་པའི་མེ་
 ལོང་ལས་^① རྟེན་གཞི་རྒྱལ་པོ་འཆི་མེད་རྟག་པའི་རྩོ་རྩེ་སྐུ་མ་འདས་པའི་ལོ་ལྔའི་
 གོང་སྐུ་མཆོང་བ་ཨ་ཇ་རྩོ་རྩེ་མོང་གོ་ལ་སྐྱེར་རམ་པའི་སྐུ་མོ་བཅུན་མོར་བསྐྱས་ཏེ་
 རྒྱལ་སྤྱིད་གྱི་ལས་དབང་མངའ་གསོལ་བའི་ཆ་ནས་ཡབ་རྟེན་ལ་རྒྱལ་ཀན་
 ཟེར་བ་ཆགས་པ་ཡིན་ཅིང་། སྐུ་མཆོང་བ་ཕུན་ཆོགས་རྩོ་རྩེ་གྲ་པ་བཅོས་ཏེ་མཆོན་
 དག་དབང་འཇམ་དཔལ་རིན་ཆེན་རྩུ་གསོལ། རྒྱུང་ནས་བཅུ་སྟག་རིག་པའི་

① མོག་རྩོ་212པའི་མེད་12པར། དེབ་གསུམ་པ། དཔྱད་གཞིའི་ཡིག་ཆ།

གནས་ལ་མཁྱེན་པར་རྒྱས་ཤིང་མ་དུ་པརྟེ་ཏའི་མཆན་འཆང་། འཇུ་མི་པམ་ནམ་
 རྒྱལ་རྒྱུ་མཆོའི་མདུན། བྱམས་ཆོས་སྡེ་ལཱའི་སྐོར་སོགས་གསལ་སྤྱོད་མཛད་པས་
 ཐུགས་ཅིས་ཆེ། དེ་ནས་རྒྱལ་བཅུན་རམ་པའི་སྤྲུལ་མོའི་ཞལ་ཏེ་མ་རྒྱལ་རོང་ནང་
 སོའི་སྤྲུལ་མོ་ཀམ་ཆོས་སྤྱོད་དང་ཐུག་སྟེ་ལྷ་པ་ལོག། ལྷ་པ་ཚུལ་བཞིན་བྱང་ན་སྡེ་
 དགའི་རྒྱལ་སྤྱོད་སྤྱོད་མས་ཁྱི་གོ་སར་ཐེབས་ན། ཏེ་ཅང་དགེ་ལམ་ཆེ་བ་
 ཡོད་པ་རེད་ཀྱང་བར་ཆད་ཀྱི་ལས་དབང་སོང་། དེ་འདྲའི་སྐབས་ཡས་མས་སུ་
 རྒྱལ་པོ་རྩོ་རྩོ་སོང་གོ་ནས་རྒྱལ་པོའི་ངང་ཚུལ་རི་བཞིན་མ་བཛད་པར། རྒྱན་དུ་
 མངའ་ཁུལ་གྱི་པོ་གཞོན་མང་པོ་བཟུས་ཤིང་། བྱང་མེད་མང་པོར་འཆལ་སྤྱོད་
 ཀྱིས་ཆེ་ཤོད། མེ་ཐོག་སྒྲོན་སྒྲོན་ཟེར་བར་སྤྲུལ་མོ་ཞིག་བཟོས་པ་དེར་མཆན་ལ་
 དཔལ་དབྱངས་ལྟ། རྩོས་སུ་ལྷ་ཐོག་རྒྱལ་པོར་བཅུན་མོར་བཏང་བ་དང་། དཔལ་
 འོག་ཆེ་ལྷ་ཐོག་དུ་རིགས་སྤྲུལ་གཅིག་བྱང་བ་དེར་ཡོངས་གྲགས་སུ་སྤྲུལ་བཀྲ་
 ཤིས་རྩོ་རྩོ་ཟེར། དེ་ལྷ་བྱའི་མཛད་སྤྱོད་མི་ལེགས་པ་མཛད་པའི་དབང་གིས་སྡེ་
 དགའི་རྒྱལ་སྤྱོད་སྤྱོད་མཁན་སྤྲུལ་རྒྱུང་བ་ངག་དབང་འཇལ་རིན་ཆེན་ལ་འབུལ་
 དགོས་ཞེས་ཤོད་མཁན་ཁག་ཅིག་དང་། སྤྲུལ་ཆེ་བ་རྩོ་རྩོ་སོང་གོ་རང་འཇགས་བྱ་
 དགོས་ཤོད་མཁན་ཁག་ཅིག་བཅས་བྱང་སྟེ་ཚོད་ཤུགས་རེ་ཆེར་གྱུར།

རྟེན་གཞི་ལོ་རྒྱུས་གཏམ་ཆོགས་སྤྱོད་པའི་མེ་ལོང་ལས། རྟེན་གཞི་རྒྱལ་པོ་སྤྱོ་
 མཆོད་གཉིས་སོ་སོས་རྒྱལ་སྤྱོད་ཚོད་པ་ཞིག་གཏན་ནས་མིན་པ་སྟེ། རྟོན་པོ་
 རྣམས་ཐུགས་གཉིས་སུ་ཆགས། ཁག་ཅིག་གིས་སྤྲུལ་ཆེ་བས་རྒྱལ་སྤྱོད་རང་
 འཇགས་འཛིན་དགོས་ཟེར་བ་དང་། ཁག་ཅིག་གིས་སྤྲུལ་རྒྱུང་བར་རྒྱལ་སྤྱོད་
 འབུལ་དགོས་ཟེར་ནས་ཚོད་པ་ཞིག་ཡིན། དེས་ན་སྤྲུལ་ཆེ་བ་ཨ་རྩ་ཟེར་བ་དང་།
 རྒྱུང་བར་བབ་ཟེར་བས་ཨ་རྩའི་ཐུགས་དང་། བ་བའི་ཐུགས་ཟེར་བ་ཆགས་ཤིང་།
 འགའ་རེས་བྱ་སྤྱོད་ནང་འབྱུག་སྐབས་ཀྱང་ཟེར། སྤྱིང་ཆང་རྒྱལ་བཅུན་སྤྲུལ་
 བཟང་ཆོས་སྤྱོད་ལགས་ཀྱིས་གསུངས་པ་ལྟར་ན། རྒྱལ་ཆན་མ་དང་། སྤྲུལ་ཆེ་བ་

① ཐོག་ངོས་215པའི་ཁྲིང་9པར། དེབ་གསུམ་པ། དཔྱད་གཞིའི་ཡིག་ཆ།

ཨ་ཇ་དོ་རྩེ་སིང་གི་གཉིས་མཐུན་ཆེ་བ་དང་། རྒྱལ་བཅུན་སྒྲོལ་དཀར་ཆོ་བརྟན་
 དང་སྤྲུལ་ཆུང་བ་སྤུན་ཚོགས་དོ་རྩེ་གཉིས་མཐུན་ཆེ་བ་དང་། བཅུན་མོའི་ཞབས་
 གྱི་ནང་མ་ནི་དཔོན་སྟོང་རྒྱ་འགྲུ་བྱ་བེར་བ་དེའི་བྱ་རེད་ཅེས་བེར་སྒྲིལ་ཡོད་ཟེར།
 ཞེས་གསལ། ཡང་། རྩེ་དགེའི་ལོ་རྒྱུས་གཏམ་ཚོགས་སྤྱི་དཔེ་མེ་ལོང་ལས་། རྩེ་
 ལོ་1901ལོར་^①སྤང་ལོར་རྒྱལ་པོ་དོ་རྩེ་སིང་གི་དང་བཅུན་མོ་བསོད་ནམས་མཚོ་མོ་
 རྒྱ་འཁོར་ལྷ་སར་ཐེངས་གཉིས་པར་ཐེབས། རྒྱལ་པོ་ཡབ་ཡུམ་གཉིས་དགོངས་
 ཚོགས་རྒྱ་ཆེ་གནང་། རྩེ་ཤུག་རྣམ་གཉིས་མཐུན་གསེར་གསོས་དང་ངན་སོང་སྤྱོད་
 རྒྱབ་གྱི་ཚོགས་ཚོགས་སོགས་མཛད། རྒྱལ་མཚོག་བཅུ་གསུམ་པ་མཇལ་ཁྱེའོ་བ་པ་
 བཅས་དང་། ས་རོར་གཉིས་སུ་རྟེན་འཛིག་མཚོད་འབྲལ་མང་འབྱེད་སོགས་
 དམིགས་བསལ་དུ་ཞུས་ཤིང་། རྒྱལ་མཐུན་བསོད་ནམས་མཚོ་མོར་ལོ་མང་སོང་
 ཡང་རིགས་སྤྲུལ་ཡི་མི་འབྱུང་བ་ཡིན་སྟབས། རྒྱལ་རོང་ནང་སོ་པའི་སྤྲུལ་མོ་ཀྲུ་
 ཚོས་སྤྱི་ལྷ་སྤྱུ་མཆེད་སྤྲུལ་མོ་གཅིག་རྒྱ་ཤུལ་ནོར་བུ་སྤང་བེར་བར་མནའ་མ་སོང་
 བ་དེའི་བྱ་མོ་རྣམ་རྒྱལ་དཔལ་འཛོམས་ཞེས་པ་རང་ལོ་བཅུ་བཞི་ཅན་དེ། སྤྲུལ་
 དེ་དུས་རྩེ་དགེར་མཉམ་དུ་བྱིད་ནས་རྒྱ་ཡོས། རྩེ་ལོ་1903ལོར་^② རྩེ་དགེར་ཕྱིར་
 ཐེབས་ནས། མངའ་གསོལ་མཛད་སྒོ་སོགས་ཅི་ཡང་མ་མཛད་པར་སོ་བྱང་ནང་
 རྩེར་གྱི་རང་བཞིན་ལས་བཅུན་མོ་ཆུང་བ་ཞིག་ཆགས་པ་ཡིན།

སྤྲུལ་དེར་རྩེ་དགེ་ནང་ཁྱལ་གཉེར་མཐུན་རྣམས་སྤྱོགས་གཉིས་སུ་ཆགས་ཏེ་
 མཐུན་བྱ་ཚོད་བཀྲ་ཤིས་རྣམ་རྒྱལ་དང་། བྱེ་འཕོད་དོན་འགྲུབ་རྣམ་རྒྱལ། མཐུན་
 ས་དཀར་དང་། རྒྱག་གཡབ་ཅན་ནས་སྤྱུ་གཤམ་ཞོན་བ་བ་ངག་དབང་འཇམ་
 དཔལ་རིན་ཆེན་ལ་རྒྱལ་སྤྱི་འབྲལ་དགོས་བེར་མཁན་ཡིན་ཅིང་། མཐུན་གྱུང་
 ཁང་བདེ་ཆེན་དང་། ལྷགས་རྟ་སིང་གི། འཇུ་ཆུང་འཇམ་དབྱངས་སྤུན་ཚོགས།
 མཐུན་རོང་རྒྱབ་དང་། རྩེ་ཚོ་ཅན་སྤྲུལ་ཅན་སྤྲུལ་ཆེ་བ་ཨ་ཇ་དོ་རྩེ་སིང་གི་ལ་རྒྱལ་

① འོག་ངོས་216པའི་ཕྱིང་18པར། དེབ་གསུམ་པ། དཔྱད་གཞིའི་ཡིག་ཆ།

② ཐེངས་གཉིས་པ་དཔྱད་ཐེབས་དུས་རྩེ་ལོ་1903ལོར་ཡིན་པར་འདྲ། འདི་ལོ་ཚོགས་ནོར་བར་སེམས།

③ ལྷ་ས་ནས་རྩེ་ཕྱིར་ཐེབས་པའི་ལོ་1906ལོར་ཡིན་འདུག །

སྤྱི་དང་འཇགས་གནས་དགོས་ཟེར་མཁན་ཡིན། གཞན་ཡང་མདུན་སྐྱོར་དང་།
 ཉོར་འདྲ། མངའ་འབངས་སེར་རྒྱ་སྤྱགས་སོ་སོར་མང་ཉུང་ལ་མ་ཉྩེས་པར་གནས་
 ཡོད། རྒྱ་ཡོས་སྤྱི་ལོ་1903ལོར་ མཇུག་དེར་བ་བའི་སྤྱགས་ཀྱིས་དམག་ཆོ་ཁག་
 གཉིས་ནས་སློབ་ཀྱི་དུ་ཟླ་དགའི་དགོན་ཆེན་རྒྱལ་ས་ལྷན་གྲུབ་སྤྱི་དང་དམག་བརྒྱབ།
 སོ་བུ་དང་སྤྱད་སྤྱབ་མཁན་རི་བཞིན་མེད་རྟལས་རྒྱལ་སོ་དང་། བཅུན་མོ་ནང་
 འཁོར་གང་འཆམས་རྒྱལ་ཁང་ནས་སྤོས་དགོས་ཐུག །དེའི་རྗེས་སུ་ཨ་ཁའི་སྤྱགས་
 བས་གྲང་ཁང་བདེ་ཆེན་དང་། འཇུ་རྒྱུ་འཇམ་དབྱངས་སུན་ཆོགས་བཅས་ཀྱི་སྤྱི་
 འཕོད་ཆོང་གི་སྤྱི་དང་དམག་བརྒྱབ། མཆན་མོར་ཁང་མེར་བསྐྱེད་པས། མི་
 རྣམས་སྤོས་ཐར། དེ་ནས་དམག་རྒྱུར་ལོག་སྟེ། གྲང་ཁང་བདེ་ཆེན་སྤར་སྤོལ་ལྟར་
 སོག་མོ་སོ་བུ་དང་བསྐྱད་པར། ཡང་། བ་བའི་སྤྱགས་ནས་སློབ་སོག་མོ་སོ་བུ་དང་
 ལ་དམག་བརྒྱབ། བས་མ་ལངས་གོང་སོ་བུ་འཁོར་ཡིན་ཁྲལ་གྱིས་ཆེ་ཤོད་རྒྱ་
 རྒྱན་ནང་པ་ཡེ་ཤེས་དང་། སྤྱི་འཕོག་གོ་སྟོད་པ་ཀམ་བཀྲ་ཤེས། རྒྱུ་རིས་བྱ་བཀྲ་
 བཅས་ཁག་ཅིག་ནང་དུ་འཇུག། གྲང་ཁང་བདེ་ཆེན་ཉལ་སའི་ནང་སོ་བར་མདུང་
 བརྒྱབ་སྟེ་མདུང་སོ་བར་བར་ཐུག་པ་བྱས། བདེ་ཆེན་སྟོད་ལངས་ཀྱིས་མདུང་
 ཡུར་བཟུང་ནས། ལག་གཡས་ཀྱིས་གྱི་བརྒྱབ་སྟེ་མདུང་རྒྱུ་བཅད་གྲང་། ཡང་
 བསྐྱར་སྟེ་རི་བརྒྱབ་སྟེ་བདེ་ཆེར་དེར་བསད་ནས་དམག་རྣམས་སྤྱིར་ལོག །

ཡང་། དེ་རྗེས་ཨ་ཁའི་སྤྱགས་ནས་དམག་ཤུགས་ཆེན་བསྐྱེད། དཔོན་པོ་སྟོད་
 དང་། ཟིལ་རྒྱུད། རྒྱགས་ར་ཁྲལ་བཅས་དང་། མཐར་ཟླ་དགའི་དགོན་ཆེན་སོ་བུ་དང་
 གོང་ལོག་ཉིན་མི་བ་བཅས་པར་དམག་ཡང་ཡང་བརྒྱབ། དཔོན་སྟོད་པ་མདུན་
 ཐུག་གཡལ་ཆོང་གི་མི་རོ་གསུམ་དགོན་ཆེན་དུ་བྱིད་ནས་བསད། མཐར་རྒྱལ་སྤོས་
 བ་བ་འཇམ་དཔལ་རིན་ཆེན་འཇུ་བཟུང་བཀག་ཉར་གྱིས་སོ་བུ་དཀར་དུང་མའི་
 བུ་བཞུགས་སུ་བཅུག་པ་བཅས་དང་། དེ་དང་དེ་འདྲའི་ནང་འཁྲུག་སྐབས་སུ་ཟླ་

① རྒྱའི་ཡིག་ཆོང་ལྟར་ན། ཟླ་དགའི་བང་མི་ཤོ་ཨེར་སྤྱི་ཅར་འཕྱོར་དུས་ རྒྱ་ལོ་1906ལོའི་ལྷན་ཀ་ཡིན་
 འདུག །1903ལོ་ཟེར་བ་འདི་སོ་ཆོགས་ནོར་བར་འདྲ།

དགའི་མངའ་ཁུལ་གང་སར་བརྟལ་གསལ་ཆེན་པོར་ཐེབས།

དེ་འདྲའི་སྐབས་སུ་མེ་ཏུ་མྱི་ལོ་1906ལོར་ཕྱི་དགའི་ལྷགས་ར་ནང་དུ་ཨམ་བན་གྱི་དམག་ཀྱའི་རྒྱ་རེན་དང་། མེ་རྒྱ་རེན་གྱི་དམག་དབུང་འབྱོར། མངའ་ཁུལ་ཡུལ་དགོན་གྱི་མི་རྣམས་བཟུ་བསྐྱོད་ཁུལ་བཟུ་བསྐྱོད་བྱས་པར། སྐབས་དེར་མཁན་ཆུང་བསམ་གཏན་སློ་གྲོས། རྒྱའི་དམག་སྐར་ཐོག་དུ་ཐེབས་དགོས་པར་བྱུང་བར། དམག་སྐར་ནང་དུ། དམག་དཔོན་གཉིས་ཀྱི་མཇུན་ཕྱོག་ཐོག་དུ་ཐོད་ཕྱིར་ཞིག་མཇུང་དར་སྐྱགས་ཏེ་ཡུལ་བར། རྒྱ་དཔོན་གཉིས་མཐོང་སྒྲུབ་མི་འདྲ་བ་བྱུང་སྟེ་ཞིད་སྒྲུབ་དང་བཅས་ཏེ་སྒྲ་མ་སྒྱིར་གདན་འདྲེན་བྱས། ད་ནས་བཟུང་སྒྲ་མ་དེ་ཡོང་མི་དགོས་ལག་པ་རེད། ཅེས་བཤད་སྟོལ་ཡོད། དེ་ནས་རྒྱ་དམག་དེ་དག་རྩ་རྒྱ་སྟོན་མོའི་བར་བསྐྱོད། ཕྱི་དགའི་རྒྱལ་ཁམས་ཡོངས་ལ་དབང་སྐྱར་བའི་ལས་རིམ་བཀོད། ཕྱི་དགའི་རྒྱལ་པོའི་ལམ་ལུགས་བསྐྱར་ཏེ། འདན་ཁོག་དང་། རྩ་རྒྱུད་སེར་ཤུལ། དུལ་མདའ། ཐང་ཤུག །དཔལ་ཡུལ་བཅས་ས་སྐོའམ་ཡུལ་བཞག་སྟེ་ཡུལ་དཔོན་རྒྱ་བསྐྱར་གྱི་ལས་འགུལ་སྟེལ། དེ་ལྟར་སྒྱི་འབྲུག་དང་། ལྷ་འབྲུག་གི་འུར་ཟིང་ཁིངས། ཡུལ་མི་ཕལ་ཆེ་བ་ནགས་རི་དང་། རྩ་རི་ལ་སོགས་རི་སྒུལ་དང་། ཡུར་སྟོང་གང་སར་སྟོས་པས་ས་ཁིང་ལ་ལོ་ཐོག་འདེབས་མཁན་དང་། ཁིང་ལས་བྱེད་མཁན་མེད་པའི་གནས་ཚུལ་ཡང་བའི་གནས་ཚུལ་གྱུར།

ནང་འབྲུག་ཡོད་བཞིན་པར། རྒྱ་བོད་དམག་འབྲུག་རྗེ་ཆེར་སོང་སྟེ། ས་སྒྲེལ་མྱི་ལོ་1908ལོར། ལ་བཞི་འཛིང་ནས་མཇུན་གྱི་འཕོད་དོན་འགྲུབ་རྣམ་རྒྱལ་འདས་རྗེས། བྱ་གྱི་འཕོད་ཨ་དགེ་དང་། སུར་པ་སྤོན་ལས་ནང་འཕོར་དམག་བཅས་དང་། མཇུན་བྱ་ཕྱོད་པར་ལས་གྲུབ་འདས་རྗེས་བྱ་བཀྲ་ཤིས་རྣམ་རྒྱལ་དང་། ས་དཀར་དང་། ཐུག་གཡལ། གཏེར་རྒྱུང་འདིང་མཁར་གྱིས་དམག་ཤུགས་ཆེན་པོ་བརྒྱབ་སྟེ། ཁག་གཅིག་ཕྱི་དགའི་དགོན་ཆེན་དུ་ཡོང་ནས་ཕྱི་དགའི་པོ་བླང་དཀར་གཏུང་མའི་ནང་དུ། བ་བ་ངག་དབང་འཇམ་དཔལ་རིན་ཆེན་བཀའ་ཉར་བྱས་ཡོད་པ་གང་ཉིད་པོ་བླང་སྡིང་འཇའི་ཐོང་ཀ་ནས། སྐམ་ཤན་རྒྱུང་སྟེ་ཡང་སྟེང་དུ་འཐེན་ནས་རྒྱུ་སྒྲགས་སུ་བབས་ཏེ་ཡུལ་བྱོལ་དུ་གདན་དྲངས་ནས་ཐེབས། སྒྲགས་གང་

བད་ནས་ཤི་དགའི་ལས་དཔག་རྩ་རྒྱུད་སྤྱོད་ཀྱི་འདུག་ལ། ཞན་བན་གྱི་དཔག་
 གིས་ཀྱང་ཐོན་བཀག་རྩིས་འདིད་བྱས། དེ་ནས་རྩ་མ་མོའི་མཁར་མདོ་བེར་བའི་
 སའི་སྤྱོད་ཀྱི་བོད་གཉིས་དཔག་འཐབ་གདོང་ཐུག་གིས་ཤ་ཡི་རི་བོ་དང་། བྱ་
 གི་རྒྱ་མཚོ་བེར་བ་ལྟར་གསོད་རིས་བརྗོད་ལས་འདས་པ་ཞིག་བྱས། དེ་ནས་
 དཔག་ཐག་ཚོད་དེ། བ་བྱ་བྱེ་གསུམ་མི་རྩ་བརྒྱ་ཤོར་ཞིག་ལྷ་མཐུང་ཨ་མདོ་རྒྱ་
 འབྲུམ་སྤྱོད་ཀྱི་རྒྱལ་བ་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོ་སོག་ཡུལ་ནས་སྤྱིར་ཐེབས་ཡོད་པར་
 མོས་པས་དེར་བསྐྱོད། སྤོལ་བྱོལ་ཐེབས་མཁན་གཙོ་བོར་ཤི་དགའ་སྤྱོད་པ་བ་
 དང་། དཔོན་སྟོང་རྒྱ་རྒྱུད་རྣམ་རྒྱལ་ཚོ་རིང་། མཁར་གསུམ་མདོ་ཉལ་རིང་
 མཁོན་པོ། སྤྱི་འཕྲོག་པརྩ་ཏ་བ་གཞུ་ཚོ་རིང་། ཟིལ་རྒྱུད་བྲག་གཡབ་བ་འཕྲོང་
 དང་ཚོ་རིང་ཐུན་ཚོགས། དཔོན་སྟོང་རྣམ་རྒྱལ་རལ་པ་དང་། དོན་གྲུབ་ཉི་མ།
 ཟིལ་རྒྱུད་ཚོ་དབང་རྟོ་རྟེ། ལྷ་འཕྲོང་དཔོན་པརྩ་ཤེས་རབ། རྒྱ་ཚོ་ཤི་གསར་མ་ཚོ་
 མདོ་ཚུལ་བྱིམས་བཅས་ཡོད་འདུག །ཁོང་རྣམས་སྤྱི་འབྲུམ་འཕྲོར་པ་དང་རྒྱལ་བ་
 རྒྱ་སྤར་བཅུ་གསུམ་པ་མངལ་ཁ་ཞུས་ཤིང་། དེའི་སྤྱི་ལོར་དབུས་ལྷ་ལྷན་རྩ་ཆེབས་
 བརྒྱུར་གྱི་སྐབས་ཤི་དགའི་ཡུལ་བྱོལ་བ་རྣམས་ཀྱང་སྤྱི་འཕྲོང་རྩ་བྱིད། སྐབས་དེར་
 ལྷ་མ་བྱ་ཚོད་བྱ་གིས་རྣམ་རྒྱལ། ལྷ་འཕྲོང་དཔོན་ལ་རྒྱན་མཛར་གྱིས་བཞུགས་
 སྐབས་རྒྱ་མཁར་ཨ་དགའ་ལ། བྱ་ཚོད་ཚོང་གི་བྱ་ཚོ་མ་མད་རྣམས་བྱིད་རང་གིས་
 ལྷ་ཚོག་བྱ་དཔོན་ཞེས། ཁ་ཆེམས་ལྷ་བྱ་བཞག་པར་ཁས་ལེན་བྱས་ཡོད་སྟབས།
 དཔག་འབྲུག་སྐབས་སུ་ཡུལ་བྱོལ་འགོ་བྱལ་དུ། བྱ་ཚོད་ཚོང་གི་ཚོ་དབང་སྟོལ་མ་
 དང་། བྱ་གཉིས་བྱིམ་རྩ་ལྷག་ཡོད། རུས་དེར་རྒྱ་མཁར་ཨ་དགའ་དང་། འོག་མ་ཚོ་
 ཤེས་གཉིས་ནས་སྤྱི་ཚོ་དང་། སྟོ་ལུང་ས་ཁུལ་གྱི་དཔག་དང་བཅས་པས་ཟིལ་རྒྱུད་
 བྱ་ཚོད་བྱིམ་ནས་ཚོ་དབང་སྟོལ་མ་དང་། བྱ་གཉིས་བཅས་བྱིད་ནས་དབུས་སྤྱོད་
 རྩ་བོས། བྱ་གཉིས་སྟོལ་པོའི་ནང་མཛོ་ཡི་རྒྱབ་རྩ་བཀལ་ནས་འགོ་བ་དང་། བྱ་ཚོ་
 བ་ཚོ་རྣམ་ཐིང་ཆེ་བས། རྒྱུད་བ་སྟོབས་ལྷན་གྱི་སྟོལ་པོའི་ནང་རྟོ་དང་དཔོན་པོ་
 གཞན་ཐིང་མཉམ་ཡོང་ཐབས་བྱས་ཡོད་པ་བེར། ཁོ་ཚོ་བྱོས་བྱོལ་སྐབས་སུ་རྩིས་
 དེད་པ་རྣམས་དང་འཐབ་འཛིང་ཐེངས་བཙོ་བརྒྱུད་ཅན་བྱས་པར་གྲགས། དེ་

ནས་འབྲི་ཆུ་བཟུལ་དེ། རུབ་བརྒྱད་དུ་སླེབས་སྐབས་རྗེས་འདིར་ཁག་ཅིག་དང་།
ཤུག་རི་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་ཆེད་ནས་རྒྱ་མཁར་ཨ་དགེ་གཅིག་པོས་དག་སྒྲིབ་སྤྲོད་དེ།
བྱ་ཆོད་མ་བུ་སྐུ་འཁོར་བཅས་དག་ལས་ཐར། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་གཞུང་ལམ་
ནས་དབུས་ལྷ་སར། སྤྱི་ལོ་1909ལོའི་ཟླ་བ་8པའི་ནང་སླེབས། ལྷ་ས་སྐོར་གཤེད་དུ་
གནས་གཡར་གྱིས་བསྐྱད། སྐབས་དེར་རྒྱལ་བ་སྐུ་སྤོང་བཅུ་གསུམ་པ་ཆེན་པོ་བྱང་
རྒྱུད་ནས་ཕེབས་བཞིན་ཡོད་པར་བརྟེན་ལྷ་ས་ནས་རྒྱ་མཁར་ཨ་དགེ་དང་། འོག་
མ་ཆོ་ཤེས། སྤོ་ལི་བ་རྟ་རྒྱགས་བྱ། སྐྱ་ཆོ་བ་རྒྱུ་ཐོད་བསོད་བཀ། འབྲི་རུབ་ཕྱག་ཆ་
ཟེར་བ་ཞིག་འདུག་པ་བཅས་མི་རྒྱུ་རོ་འཁོར་ཁག་ཅིག་འཕན་པོ་བརྒྱད། གན་རྒྱ་
ཁ་ནས་ཕེབས་བསུ་མ་ལྟ་བུར་སྤྱོད་པ། གན་རྒྱ་ཁ་མདོ་སྟོད་སྤྲོད་གྱི་ས་མཚམས་
ཤིག་དུ་ཕེབས་སྡེ་འཕྲོད་དེ། ཞོང་ས་མཚོག་ནས་མཇུག་ཕྱག་དང་། ལོ་རྒྱུས་བྱང་
རབས་ནམས་སྟོན་ཞུ་བུལ།

[[ཨ་ཇའི་སྐོར་ལ།]] དེ་ནས་ཁོ་ཆོ་པོ་བྱང་བོས་བྱོལ་སོང་རྗེས། རྒྱལ་པོ་དང་།
བཅུན་མོ་ཆེ་བ་མཚོ་མོ། རྒྱང་བ་ནམ་རྒྱལ་དཔལ་འདྲོམས། རྒྱང་སྟོན་གནས་གཞི་
བྱ་ཀྲམ་ཁ་རྒྱལ། དྲུང་ཡིག་ཨ་བཟན་བུ་རིན་ཆེན་དར་རྒྱས། མདོ་གཞུང་རྒྱ་བ་བྱ་ཨ་
སྟོ། རྟ་རྟ་མཐའ་དཔོན་གྱིས་བཞག་པ་ལྷ་ས་བ་ཆོ་རིང་སྟོལ་དཀར་དང་། ཞབས་
སྤྱི་འགའ་ཞིག་བཅས་རྒྱུ་བསྐྱས་ཤིག་རྒྱལ་རོང་ནང་སོ་དང་། འབའ་གཉའ་ལམ་
སྡེ་པ་གཉིས་ཉེ་འབྲེལ་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་ལུ་མཐུད་ཉེས་གཡོལ་དུ་འབའ་ལ་ཕེབས་
དེ་བཞུགས། འབའ་ལའང་རྒྱ་ཡིས་དབང་བསྐྱར་པའི་འགོ་རྒྱགས་པ་དང་སྐབས་
འཁེལ། མཐའ་མར་གྲའི་ཨེར་སྤྱིང་གི་དམག་དཔུང་གིས་འབའ་སྡེ་པ་གཉིས་རྩ་
མེད་བཏང་བའི་རྗེས་སུ། སྡེ་དགེའི་རྒྱལ་བཅུན་འཁོར་བཅས་འབའ་ལ་བཟང་
བཅོན་དུ་ཉར། དེའི་སྐབས་སུ་རྒྱལ་པོས་སྐབས་རེར་མན་རྒྱའི་ཆས་སུ་ཞུགས་
དགོས་པ་དང་། བཅུན་མོ་གཅིག་གིས་རྒྱ་ལྷགས་དང་། བཅུན་མོ་གཅིག་གིས་
བོད་ལྷགས་ཆས་གོས་སྟོད་དགོས་པ་བྱང་། འབའ་ལ་རྒྱན་རིང་བཞུགས་དགོས་
བྱང་སྐབས་ཞབས་སྤྱིའམ། རྒྱང་སྟོན་གནས་གཞི་ཀྲམ་ཁ་རྒྱལ་སྡེ་དགེ་ལ་ཅ་དངོས་
ལེན་དུ་ཡོང་ནས་སྤྱིར་བསྟོད་སྐབས་ལམ་དུ་རྒྱག་པ་དང་ཐུག། ཁོང་གཅིག་པོས་

འཛིང་པས་ངག་སྒྲུབ་པའི་སྐད་གཤམ་ཆགས། སྐབས་དེར་དེལ་པའི་གས་སུ་
 ཀུན་ཐོག་གཉེར་པ་བྱ་ཡོད། སྤྱི་ལོ་1909པའི་ས་བྱ་ལོའི་ཟླ་བ་དྲུག་པར་མན་རྩ་
 གོང་མས། ཨ་ར་རྩོམ་མེད་གའི་བརྒྱུད་པས་ཟླ་དགའི་གདུང་རབས་འཛིན་ཆོག་
 པའི་ཆོག་མཆན་དང་། རྒྱལ་པོ་རྩོམ་མེད་གོ་དང་། བཅུན་མོ་བསོད་ནམས་མཆོ་
 མོ་རྣམ་གཉིས་ཀྱིས་མན་རྩ་གོང་མས་བཅུགས་པའི་འབའ་ཐང་གི་སློབ་སྤྲུལ་རྒྱབ་
 སློབ་གནང་བ་དང་། མན་རྩ་གོང་མའི་དཔོན་ལུགས་ལག་བསྟར་ནན་པོར་བྱས་
 པའི་གཟེངས་བསྟོད་དུ། སྟོན་ཟླ་དགའི་རྒྱལ་པོ་སྐབས་ཀྱི་འབའ་ཟླ་དགའི་གཉིས་ཀྱི་ས་
 མཆོམས་སུ་ཡོད་པའི་ཁང་གཞིས་ཀྱི་འགམ་དུ། རྩ་ར་དང་། ས་ཞིང་། འབྲོག་ར་
 བཅས་རྒྱ་ཆེན་གནང་། སྤྱི་ལོ་1911པའི་ལྷགས་ཕག་ལོར་སྤུན་ཀྱང་ཉན་གྱི་གསར་
 བརྩེ་ལ་རྒྱལ་ཁབ་ཐོབ་སྟེ་མན་རྩ་སྤྱིད་གཞུང་གཏོར། ཀྱང་རྩ་མིང་གོ་བཅུགས་པ་
 དང་། ཟླ་དགའི་རྒྱལ་པོའི་གོ་གནས་དང་། དབང་ཆ་བསྐྱར་གསོ་ཐོབ་པ་མ་བཟད་
 མངའ་ཁོངས་ཡོངས་རྫོགས་སུ་བཞུགས་པའི་བདག་སྐྱོང་བྱེད་ཆོག་པར་བྱང་། སྤྱི་ལོ་
 1913པའི་རྒྱ་སྐད་ལོར། བོད་གཞུང་གིས་སྤུན་པར་ཡོད་པའི་རྒྱ་རིགས་རྣམས་རྒྱ་གར་
 མཆོ་ཐོག་བརྒྱུད་དེ་རྒྱ་ནག་དུ་སྤྱིར་བཏང་། དུས་མཚུངས་སུ་ཆབ་མདོ་དང་ཟླ་
 དགའི་ཕྱགས་སུ་བོད་དམག་ཁ་སྟོན་བྱས། རྒྱ་བྱི་སྤྱི་ལོ་1912ལོར་བཅུན་མོ་ཆུང་བ་
 རྣམ་རྒྱལ་དཔལ་འཛོམས་ལ་སྤྲོས་མོ་སྐལ་བཟང་ཆོས་སྟོན་འབྲུངས། སྤྱིང་ཆོང་
 རྒྱལ་པོའི་བཅུན་མོར་བཏང་། འབའ་ལ་ཁ་སྤྲུལ་སྤྲུས་མཆོན་བཏགས། ཤིང་ལྷག་
 སྤྱི་ལོ་1914ལོར་སྤྲོས་མོ་གཡུ་སྟོན་འབྲུངས། བྱང་ཆེན་རྒྱལ་པོའི་བཅུན་མོར་བཏང་།
 ཆོང་སྤྱིད་གཞུང་ཉམས་ཉེས་བྱང་བ་དང་། འབའ་སྟོན་རྒྱ་དམག་རྣམས་ཀྱི་རུས་
 རྒྱགས་ཉམས་པའི་དབང་གིས། ཟླ་དགའི་རྒྱལ་པོ་སྤྲུལ་ལོར་རྣམས་འབའ་ནས་སྤྱིར་ཟླ་
 དགའི་ལོག། ཐོག་མར་ཆེ་ཤོད་སོག་མོ་མོ་བྱང་དུ་གནས་སྐབས་བཞུགས། ཤིང་
 ཡོས་སྤྱི་ལོ་1915ལོར་རྒྱལ་སྤྲོས་ཆོ་དབང་བདུད་འདུལ་འབྲུངས། ཟླ་སྤྲུལ་སྤྱི་ལོ་
 1917ལོར་ཆེ་ཤོད་ནས་ཟླ་དགའི་དགོན་ཆེན་ལ་སྟོན། ལོ་དེར་རྒྱ་བོད་དམག་འབྲུག་
 མཇུག་བསྒྲིལ་བའི་སྐབས་དང་བཅུན་ཏེ་ཟླ་དགའི་ནས་དབུས་ཕེབས་གནང་། རྒྱལ་
 པོ་དང་། བཅུན་མོ་ཆེ་ཆུང་གཉིས། སྤྲོས་མོ་ཆེ་བ་སྐལ་བཟང་ཆོས་སྟོན་དང་།

ནང་ལམ་སློན་ཆེན་ཁག་ཅིག་བཅས་པེབས། རྒྱལ་སྤྱི་ཆོ་དབང་བདུན་འདུལ་
 དང་། སྤྱི་མོ་གཡུ་སློན་གཉིས་ཆུ་ཆུང་ཡིན་སྟབས། བ་ཚབ་ལྷ་བུ་གནས་གཞིས་
 ཀམ་ཁ་རྒྱལ་ལ་བཅོལ་ཏེ། འཆོལ་འཛིན་བྱེད་བཅུག་ཏེ་ཁོང་ནམས་མེ་དགའི་ལོ་
 སྤང་བཞག །ལྷ་སར་རྒྱན་རིང་བཞགས། བ་སྤྱི་འཇམ་དཔལ་རིན་ཆེན་ཡང་
 ལྷ་སར་ཡོད་སྟབས་སྤྱན་རྒྱུ་མཆེད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཡོད། བ་སྤྱི་སྤྱི་སྤྱི་སྤྱི་
 བཟང་དབང་འདུས་འབྲུངས། ཁོང་རྒྱུ་སྤྱི་བོད་དམག་གི་ཏ་དང་མདའ་དཔོན་
 དང་། བཅིངས་འགོལ་བཏང་རྒྱུ་སྤྱི་བོད་ལྷོངས་དམག་ཁུལ་གྱི་སི་ལིང་གཞོན་པ།
 བོད་རང་སྤྱོད་ལྷོངས་སྤྱི་སྤྱི་གྱུ་ཞིའི་གཞོན་པ་བཅས་གནང་། ལ་ཇ་ལྷ་
 སར་བཞགས་རིང་བཅུན་མོ་ནམ་རྒྱལ་དཔལ་འཛོམས་ལ་ས་ལུག། སྤྱི་ལོ་1919ལོར་
 སྤྱི་ཆུང་བ་འཛིགས་མེད་རྡོ་རྗེ་འབྲུངས། ལྷགས་བྱ་སྤྱི་ལོ་1921ལོར་སྤྱི་མོ་བདེ་
 ཆེན་དཔལ་སློན་འབྲུངས། རྒྱ་ཁྱི་སྤྱི་ལོ་1922 ལོར་སྤྱི་ལྷ་རྒྱལ་དོན་གྲུབ་འབྲུངས་
 པ་དེ་དགའ་ལྷན་གྱི་རིན་པོ་ཆེས་རིགས་བཟང་ཞིག་ཡིན་གསུངས། དེ་སྤྱི་ལོ་ཞིག་ན་
 ལ་དཔོན་བུ་དང་། མཛོད་དགོ་ཆོས་གཤམ་སོགས་མེ་དགའ་ལ་བཏང་སྟེ་གསེར་བྱིས་
 ཀྱི་བཀའ་འགྱུར་དང་། ཆོ་ལྷ་ནམ་གསུམ་མདའ་ཚད་མ། དུལ་གྱི་མཆོད་རྟེན་
 ནམས་ཡོད་ལྷ་སར་གདན་དྲངས་ཏེ་རྒྱལ་བ་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཆོལ་ལུག། དེ་རྒྱུ་
 སྤྱི་ཆུང་གཉིས་ཀ་འབྲུམ་ནག་ཤིས་སྤྱི་གཤམས། དེ་ནས་རྒྱལ་པོ་དང་། བཅུན་
 མོ་ཆེ་བ་བཅོད་ནམས་མཆོལ་གཉིས་སོ་སོར་གྱིས་རྒྱུ་ བཅུན་མོ་ནམ་རྒྱལ་
 དཔལ་འཛོམས་ལ་ཡང་བསྐྱར་སྤྱི་མོ་ཞིག་འབྲུངས་པ་དེའང་སྤྱི་གཤམས། རྒྱང་
 སར་འཇམ་དབྱངས་མཁུན་བཅེ་ཆོས་ཀྱི་སྤྱི་སྤྱི་ལྷ་སར་པེབས་སྤྱི་སྤྱི་
 རྒྱལ་པོ་བཟང་འཁོར་ཕྱིན། སྤྱི་གཉིས་ཤོངས་པའི་ལྷ་དན་གྱིས་མནར་བའི་སྤྱི་སྤྱི་
 དང་འབྲེལ་བས་ཁོང་དེར་པེབས་ནས་དུགས་དབྱངས་མཛོད་པར་གཤམས། སྤྱི་
 ལོ་1923ལོར་བཅུན་མོ་ཆུང་བ་ནམ་རྒྱལ་དཔལ་འཛོམས་དགའ་ལོ་སོ་གསུམ་ཐོག་
 སྤྱི་གཤམས། ས་སྤྱི་སྤྱི་ལོ་1929ལོར། རྒྱལ་པོ་རྡོ་རྗེ་སང་གི་དགའ་ལོ་ད་གཉིས་
 ཐོག་ཆུ་བསགས་པའི་རྒྱང་གིས་སྤྱི་གཤམས། སྤྱི་གདུང་བཀ་ཆེར་པར་གདན་ཁུས་
 བྱས་ཏེ་བྱ་སྤྱི་མཛོད། །

16 ཟླ་དགའི་རྒྱལ་རབས་རྒྱུ་པ། ཆོ་དབང་བདུད་འདུལ། རབ་བྱུང་བཙོ་ལུ་
པའི་མི་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་1916ལོར་ཡབ་རྒྱལ་པོ་ཨ་ཇ་རྩོ་རྩོ་མིང་གི་དང་། ཡུམ་རྣམ་

ཀྱལ་དཔལ་འཛོམ་གཉིས་ཀྱི་སྐས་སུ་སྐྱེ་འབྱུངས། སྐས་འདི་དགུང་ལོ་གསུམ་ལོན་
 ཡབ་ཡུམ་རྒྱལ་ས་ལྷ་སར་ཕེབས། གཞི་ཀམ་ཁྲ་རྒྱལ་གྱིས་རྒྱལ་སྐས་མིང་གིས་
 གཉིས་དང་། སོ་བྱང་བཅས་བདག་ཉར་བྱས་ཏེ་སྡོད་གོ་ལྷན་གྲུབ་སྡོད་གོ་སོ་བྱང་
 བར་དུ་བཞུགས།

བསྐལ་པ་ས་རྟ་ལོའི་དུས་འགུར། ཁམས་ཚྭགས་སུ་རྒྱ་རྒྱལ་རྒྱལ་གྱི་དག་ཐོག་
 དུ་བསྐལ་པ་ས་རྟ་ལོའི་དུས་འགུར་ཟེར་ནས་དཔེ་བཞག་ས་འདྲ་པོ་ཞིག་རེད། དེའི་
 ཡོང་ཁུངས་ནི། སྐར་ནས་མན་ཆིང་སྐབས་སུ་གྲའོ་ཨེར་ལྷང་གི་དམག་ཤོག་ལུ་
 རུན་(陆 军) ཞེས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེས་སྤྱི་ལོ་1908 ལོར་སྡོད་གོ་ས་རྒྱུང་རྒྱལ་
 པོའི་སྤྱི་དབང་འཕྲོག་སྟེ་ཡུལ་དཔོན་རྒྱ་བརྒྱར་བྱས། ཁམས་ཁུལ་དུ་བཅན་
 གཞོན་དང་འཕྲོག་བཅོམ་མང་པོ་བཟོས། ཆབ་མདོར་ལས་ཁུངས་བཅུགས་ནས་
 སི་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་ཡ་ཨན་དང་། བོད་ཡུལ་གོང་པོ་རྒྱ་མདའ་མན་ལ་ཤིས་
 ཁམས་ཞིང་ཆེན་ཟེར་བ་གསར་དུ་དྲིལ་བསྐྱགས་དང་སྟོ་ཡིག་བྱས། ལྷགས་ཁྱི་སྤྱི་
 ལོ་1910ལོར་ཟླ་བ་1 ཆེས་3ཉིན་ལུ་རུན་སྡོན་འགྲོའི་རྟ་དམག་ལྷ་སར་འབྱོར། ལྷ་
 སའི་ཁྲོམ་རའི་ནང་དུ་བེམས་མེད་ལྷགས་མེད་ཀྱི་བྱ་སྤྱོད་མང་པོ་སྟེལ་བས་རྒྱལ་བ་
 སྤྱི་ཕྱིང་བཅུ་གསུམ་པ་ཉེན་གཡོལ་ཆེད་དུ་རྒྱ་གར་དུ་ཕེབས་དགོས་བྱུང་བ་རེད།
 དེ་ནས། སྤྱི་ལོ་1917ལོའི་བར་ཅམ་དུ་ཁྲོན་དམག་གིས་བྱས་པའི་རྟོག་དྲའི་ལྷག་མ་
 དེས་ཁམས་ཚྭགས་འདིར་ལུ་མཐུད་ནས་དུས་ཟིང་བྱུང་བཟུང་པ་ཞིག་རེད།

ས་རྟ་སྤྱི་ལོ་1918ལོར། ཆིང་གྲང་དབྱང་སྤྱི་དགའ་གིས་རེ་འདུན་ལྷར་ཁྲོན་
 དུར་ཡོད་པའི་དབྱིན་རིའི་གཞུང་ཆབ་པ། འོན་སོ་ལར། ཨེ་རེག་གྲི་ཅི་མན་བཅས་
 ཀྱིས་བར་བཞུགས་གནང་སྟེ། རྒྱ་བོད་བཀའ་མོལ་ཞུ་ཐབས་མོས་མཐུན་བྱུང་བ་
 བཞིན། སི་ཁྲོན་ཚྭགས་ནས་འབའ་ཁུལ་དུ་བཟུང་པའི་རྒྱའི་ཞི་དག་སྤྱི་བྱུང་པ་ལུ་
 ཆལ་ཉིང་དང་། དབྱིན་གཞུང་སྤྱི་ཆབ་གྲི་ཅི་མན་བཅས་ཆབ་མདོར་འབྱོར། ཆབ་
 མདོར་བཀའ་སློན་སྤྱི་མ་བྱམས་པ་བརྟན་དར་བཅས་ཉིན་ཤས་བཀའ་མོལ་གནང་
 མཐར། གནས་སྐབས་ཀྱི་ས་མཚམས་འབྲི་ཆུའི་ཤར་རྒྱུད་སྤྱོད་སྡོད་གོ་རོང་པ་ཆ་
 ཡན་ཆད་དང་། སྤྱི་ཚྭགས་འབའ་སྤྱིང་ཁ་གཤིས་ཆུན་བོད་ས་གནས་སྤྱི་དགའ་

ས་ལུག་སྤྱི་ལོ་ 1919ལོར། ལྷ་སྐས་ཆོ་དབང་བདུད་འདུལ་སྤྱི་ལོར་ཕྱི་དགའི་
ཕོ་བྲང་དུ་བཞུགས་ཡོད་པའི་སྐབས་དེར། དཔལ་ཕྱངས་སི་ཏུ་བརྒྱ་དབང་མཆོག་
ཀྱལ་པོས་ཀྱལ་ཆབ་ཀྱི་འོས་འགན་བླངས་ཤིང་། སྤྱི་དོན་ཆབ་མདོར་ཐེབས་དེ།
མདོ་སྤྱི་ས་དབང་གི་མདུན་དུ། ཕྱི་དགའི་སྤྱི་དོན་སྐོར་སྟོན་ཞུ་ལུལ་བས་མདོ་སྤྱི་
ས་དབང་ཆེན་མོའི་མདུན་ནས། ཀྱལ་སྐས་ཆོ་དབང་བདུད་འདུལ་ལ་ཐའི་རིའི་གོ་
གནས་ཀྱི་བཀའ་ཤོག་དང་བཅས་མཉམ་ཕྱིར་ཕྱི་དགའི་ཐེབས་པ་དང་། ཀྱལ་སྐས་ལ་ཕྱི་
དགའི་ཀྱལ་སྤྱི་དང་རང་བདག་གི་དབང་ཆ་ཐོབ། རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་པའི་མེ་ལྷག་སྤྱི་
ལོ་ 1926ལོར་མདའ་དཔོན་རྣམ་གཉིས་དང་། དབུ་བླ་ཁག་ལྔ། མདུན་སྐོར་སྐུ་
ཏུ། ཉོར་འདུ་བརྒྱད་ཏུ། རྫོང་སྐོར་ལྔའི་རྫོང་དཔོན་སོགས་དཔོན་རིགས་
ཡོངས་རྫོགས་འདུས་པའི་དབུས་སུ། སྐར་ས་བཅུ་གསུམ་པ་ཐུབ་བསྟན་ཀྱི་མཆོས་
གནང་བའི་ལྷ་སྐས་ཆོ་དབང་བདུད་འདུལ་། ཕྱི་དགའི་ཀྱལ་རབས་བཅོ་དྲུག་པའི་
གསེར་ཁྲི་ལ་མངའ་གསོལ་བའི་བཀའ་ཤོག་ཁྲུབ་བསྟགས་གནང་། སྐབས་དེར་
དམིགས་གསལ་དུ། ཕྱི་དགའི་ཀྱལ་སྐས་ཁྲི་ཐོག་དུ་བཀོད་པའི་མཛད་སྐོར་ཐོག་
ཁྲུང་རམ་མདའ་དཔོན་དང་། བཀྲས་མཐོང་མདའ་དཔོན་རྣམ་གཉིས་ཞུགས་
གནང་མཛད་ཅིང་ཕྱི་དགའི་ཀྱལ་པོ་དང་། མདུན་སྐོར་སྟོན་ཀྱས་བཅས་མཉམ་
དུ་སྤྱི་པར་སྟོན། དེ་ནས་བཟུང་ཕྱི་དགའི་ཀྱས་སྐས་ཀྱིས་ཆོས་དང་རིག་གནས་ལ་
གསན་བསམ་གནང་། དོན་གྱི་ཕྱི་དགའི་ཆོས་སྤྱི་དགའི་ཀྱི་འོས་འགན་སི་ཏུ་
བརྒྱ་དབང་མཆོག་གིས་བཞེས་པས་ཕྱི་དབངས་ཡོངས་ལ་ཞི་བདེ་སྟོན་འཇགས་སུ་
གནས་ཐུབ་པར་བྱུང་། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ལྷག་ཟླ་སྤྱི་ལོ་ 1930ལོ་དར་རྒྱས་

དགོན་པ་དང་། བེ་རི་དགོན་པ་གཉིས་འབྲུགས་པ་ལངས་བེ་རི་དགོན་པ་ཕམ་ཁ་
ཆེན་པོར་བྱང་། སྤྱི་ལོ་1931ལོར་བེ་རི་དགོན་པས་སི་ཁོན་ནས་རྒྱ་དམག་རྒྱབ་
ཅར་བཀྲག་སྟེ་དར་རྒྱས་དགོན་པ་དང་། འཐབ་འབྲུགས་འགོ་བཙུགས་པ་དང་།
དར་རྒྱས་དགོན་པས་ཆབ་མདོ་དང་སྟེ་དགོ་ལ་ཡོད་པའི་བོད་དམག་རྣམས་རྒྱབ་
ཅར་བཀྲག་སྟེ་དམག་འབྲུགས་བྱས་པས། ལོ་དེར་བོད་དམག་དཀར་མཛེས་བར་
སླེབས། རྒྱ་སྤྱི་ལོ་1932ལོར་ཁོན་ཁམས་མཐའ་སྤྱང་དམག་གིས་དཀར་མཛེས་
ནས་རིམ་བཞིན་དམག་འཐབ་བྱས་ཏེ་སྟེ་དགོར་བར་འབྱོར། ལོ་དེར་རྒྱ་བོད་ཀམ་
ཐོག་ཆིངས་ཡིག་ཅེས་པ་དོན་ཚན་དུག་ཡོད་པ་ཞིག་བཞག་སྟེ། གནས་སྐབས་
འབྲི་རྒྱས་བཅད་མཚམས་བྱས་པའི་འབྲི་རྒྱའི་རུབ་རྒྱུད་བོད་གཞུང་ནས་དོ་དམ་བྱ་
རྒྱ་དང་། འབྲི་རྒྱའི་ཤར་རྒྱུད་ཤིས་ཁམས་སྲིད་དོན་ལྷ་ཡོན་ལྷན་ཁང་གིས་དོ་དམ་
བྱ་རྒྱ་བྱས། འོན་ཀྱང་སྟེ་དགོ་རྒྱལ་པོའི་མངའ་དབང་ལ་གནས་སྐབས་འབྱུར་བ་
མེད་པ། འབྲི་རྒྱའི་ཤར་རུབ་གཉིས་ཀྱི་སྤར་ཡོད་ཀྱི་མངའ་ཁོངས་ལམ་ལུགས་ཐམས་
ཅད་རང་སོར་འཛོག་རྒྱ་བྱས། འབྲི་རྒྱའི་ཤར་རྒྱུད་ཀྱི་སྟེ་དགོའི་ཁོངས་སུ་ཤིས་
ཁམས་སྲིད་དོན་སྤྱོད་ཆབ་ས་སྟོ་བསྟོ་བཞག་དང་། འབྲི་རྒྱའི་རུབ་རྒྱུད་ཀྱི་སྟེ་དགོའི་
མངའ་ཁོངས་རྣམས་བོད་ཀྱི་སྟེ་སྤྱི་ཡིས་དོ་དམ་བྱས། །དེ་ནས་བཟུང་སྤྱི་ལོ་
1951ལོའི་བར་། འབྲི་རྒྱའི་ཤར་རུབ་གཉིས་ཀྱིས་སྟེ་དགོའི་མི་སེར་རྣམས་ཀྱིས་སྤར་
སྟོལ་བཞིན་སྟེ་དགོ་རྒྱལ་པོ་ལ་བྲལ་དང་ཁྱུ་ལག་སྟོན་དགོས་པའི་ཁར། འབྲི་རྒྱ་
རུབ་རྒྱུད་པས་བོད་གཞུང་ལ་བྲལ་འཇལ་དགོས་པ་དང་། འབྲི་རྒྱའི་ཤར་རྒྱུད་པས་
རྒྱ་ས་སྟོ་ལ་བྲལ་སྟོན་དགོས་པ། མི་སེར་རྣམས་བྲལ་ཁྱུ་གཉིས་བཅེགས་ཅན་གྱི་
དཀར་སྤྱག་ཆེན་པོ་མུང་དགོས་པའི་དུས་རབས་ཤིག་བྱང་། སྤྱི་ལོ་1935པའི་ཤིང་
ཕག་ལོར་དམར་དམག་ཨང་གཉིས་པ་དང་། བཞི་པ་དཀར་མཛེས་སུ་སླེབས་
སྐབས་སྟེ་དགོ་རྒྱལ་པོ་སྤྱོད་ཁོར་རྣམས། དམར་དམག་གི་ཉེན་ཡོལ་ཆེད་དུ་འབྲི་
རྒྱའི་རུབ་རྒྱུད་རི་མདའ་རྫོང་དུ་ཕེབས་ནས་བཞུགས། དམར་དམག་ཕྱིར་སློག་
པའི་ཆེད་དུ། སྤྱི་ལོ་1936ལོར་འབྲི་རྒྱའི་ཤར་རྒྱུད་སྟེ་དགོའི་ལས་དམག་བཟུས་ཏེ་
བྱ་རྟོད་སྟོབས་ལྷན་དང་། འོག་མ་ཐུག་མཛོད་བསོད་ནམས་ཆོ་རིང་། ལུག་ར་

གཉིས་པ་འཇམ་དབྱངས་གསུམ་གྱིས། དམག་སྤྱིའི་འགན་ཁུར་ནས་དཀར་མཛེས་
སྤྱགས་སུ་དམག་དྲངས། དེ་ཡང་དཀར་མཛེས་ས་མཆོམས་འབྱོར་པ་དང་དམག་
ཁག་བཞིར་བཞོས་ཏེ། བྱ་ཚོད་སྟོབས་ལྡན་དང་། ཁོ་དེ་བྱ་གྲག་གྲག་ལ་དཀར་སྟོ་
གོས་ཆོས་འཕེལ་གསུམ་གྱིས་དམག་དཔོན་བྱས་པའི་ཟླ་དགའི་དཔལ་ཟན་བརྒྱད་
ཅུའི་དམག་དཔུང་ལ་དཀར་སྐང་ནས་མར་དྲངས། །

འོག་མ་བསོད་ནམས་ཆེ་རིང་དང་། ལྷག་ར་འཇམ་དབྱངས། རྩ་རྩུབ་
བསྟན་གསུམ་གྱིས། དམག་དཔོན་བྱས་པའི་དམག་དཔུང་སྡེ་ཐོག་མགོ་ནས་མར་
དྲངས། བྱ་ཚོ་རྩུབ་བསྟན་དང་། འདིས་ཁ་འགྱུར་མེད་གཉིས་གྱིས་དམག་དཔོན་
བྱས་པའི་དམག་དཔུང་རྟ་ཁོག་ནས་མར་དྲངས། གནའ་རིང་དབང་རྒྱལ་གྱིས་
དམག་དཔོན་བྱས་པའི་ཡིད་ལྷུང་གུད་ཅུ་རྩ་མས་ལྷ་ཁོག་ནས་མར་ཆས་ཏེ། རིང་
པ་ཆེ་ཅུ་ཡོད་པའི་གུའུ་ཏེའི་དམག་དཔུང་ཐོག་དམག་བརྒྱབས། དམར་དམག་
མང་པོ་རྒྱལ་སྟོན་འབྱོར་སྟབས་ལྡན་རིང་མ་འགོར་བ་ཟླ་དགའི་ལས་དམག་པམ།
དམག་སྤྱི་བྱ་ཚོད་སྟོབས་ལྡན་དང་། རྩ་རྩུབ་བསྟན་གཉིས་ཆས་ཏེ་དམར་
དམག་གིས་འཛིན་བཟུང་བྱས་ཤིང་དམག་སྐར་རུ་བྲིད། བྱ་ཚོད་སྟོབས་ལྡན་ལ་
ཆས་བཅས་བྱས་པ་མ་ཟད། དམར་དམག་དཔུང་ཁག་སུམ་ཅུའི་གཉན་ལྷུང་ལའི་
ཞན་ཉན་(政委李先念)གྱིས་བྱ་ཚོད་སྟོབས་ལྡན་ལ་ཏང་གི་མི་རིགས་དང་ཆོས་
ལུགས་སྲིད་ཅུས། གོ་མིན་ཏང་ལོག་སྟོན་དབང་བརྒྱུར་ལ་རོ་ཤོལ་དང་། གྲངས་
ཏུང་མི་རིགས་ལ། རང་གི་སྲིད་དབང་འཇུགས་རྒྱ་བཅས་ཀྱི་སྲིད་ཅུས་དེལ་
བསྒྲགས་གནང་བས་བྱ་ཚོད་སྟོབས་ལྡན་སེམས་འགྲལ་ཐེབས་ཏེ། ཟླ་དགའི་རྒྱལ་པོ་
སྐུ་འཁོར་རྩ་མས་ལ་དམར་དམག་གི་སྲིད་ཅུས་དང་། ཁོ་རང་ཉིད་གྲང་ཆས་སྟོན་
དྲག་རྒྱུས་སུ། རང་ལྷལ་རུ་ལོག་རྒྱ་ཡིན་པའི་གནས་ཚུལ་སྟན་ཐུ་སྤུལ་མཁན་བང་
མི་ཨོ་རྒྱལ་ཆེ་བརྟན་བཏང་། ཟླ་དགའི་རྒྱལ་པོའི་བཀའ་མངགས་ལྟར་བྱ་ཚོད་
སྟོབས་ལྡན་དང་། དམར་དམག་མང་མེའི་གུའུ་(王維舟)གཉིས་གྱིས་ཟླ་དགའི་
དང་དམར་དམག་བར་པན་ཚུན་འབྲུགས་ཚོད་མི་བྱེད་པའི་ཆིངས་ཡིག་འཛིག་།
གུའུ་ཏེ་(朱德)ཡིས་བྲིད་སྟོན་འོག་སྤྱི་ལོ་1936ལོའི་ཟླ་བ་ལྷ་པའི་ཆོས་འགོར་

དཀར་མཛེས་ཤོང་རུ་བོད་པ་སྲིད་གཞུང་དངོས་སུ་བཅུགས། དགེ་ལྷན་སྤྱལ་སྤྱུས་
བོད་པ་སྲིད་གཞུང་གི་ཀུའུ་ཞི་དང་། བྱ་ཚོད་སྟོབས་ལྡན་གྱིས་ཀུའུ་ཞི་གཞིན་པ་
དང་སྤྱི་འབྲེལ་སྟོན་ཆེན་གྱིས་འགན་བཞེས། སྤམ་མདའ་དོན་རྒྱལ་སྲིད་སྟོན་ཆེན།
བཀྲ་ཤིས་དབང་ཕྱུག་དང་། མགོན་པོ་བཀྲ་ཤིས་དམག་དོན་སྟོན་ཆེན་སོགས་
བསྐོས་བཞག་གནང་བ་རེད། རུས་དེར་བྱ་ཚོད་སྟོབས་ལྡན་གྱིས་ཡིད་ལྷུང་སྡེ་པ་
དང་། ར་མོང་རྩ་པའི་སྡེ་ཤོག་ནས་གཡག་བཞི་བརྒྱ་དང་། ཅ་བརྒྱ་བརྒྱུས་ནས་
དམར་དམག་རྒྱུ་བསྐྱོད་ལ་རོགས་སྐྱོར་ཞུས། བྱ་ཚོད་སྟོབས་ལྡན་དང་། རྒྱ་རྒྱུ་
ཐུབ་བརྒྱན་གཉིས་མས་སྟོན་དུག་རྩེས་སྡེ་དགེར་སྤྱིར་ལོག། སྡེ་དགེའི་དམག་
དཔུང་དཀར་མཛེས་སུ་ཆས་རྩེས་མཆོ་སྟོན་གྱི་ཁ་ཆེ་མ་ཕུའུ་རྒྱུང་གི་དམག་དཔུང་
སྡེ་དགེ་དང་། ཡིད་ལྷུང་། འདན་ཁོག་སོགས་སུ་སྤྱོད་སྤྱོད། ཁོ་པས་དམར་དམག་
འདུལ་བའི་སྡེ་དགེའི་རྒྱུ་གཉིས་ཡིན་ཚུལ་བཤད་ཀྱང་། དོན་རུ་སྡེ་དགེར་དབང་
བརྒྱུར་བྱེད་ཅིས་བྱས་པར། སྡེ་དགེས་བོད་གཞུང་དམག་དཔུང་བཀྲག་ནས་སྤྱིར་
བསྐྱེད། དམར་དམག་དཀར་མཛེས་ནས་སྤྱིར་སྟོན་ཞེན་པ་དང་། གོ་མིན་ཏང་
གིས་བོད་པ་སྲིད་གཞུང་གཏོར་བ་རེད། སྤྱི་ལོ་1938པའི་ས་སྤྱུག་ལོར་ནང་ཆེན་
སྤམ་མོ་འཇམ་དབྱངས་དཔལ་མོ་བཅུན་མོ་བསྟུས། དེའི་ལོ་མཆུག་རུ་སྤམ་མོ་
དགའ་འབྲུངས། ལོ་དེར་ས་ངན་སྡེ་པས་སྡེ་དགེའི་བཀའ་བྲིམས་ལས་ལོག་པའི་
སྐྱེ་རྒྱུ་དང་། དཔལ་ལྷལ་སོགས་སུ་རྒྱན་རྒྱུ་བརྒྱུས་པ་དང་། གནས་ཁང་མེར་
བསྟེག་པ་སོགས་བྲིམས་འགལ་གྱི་བྱ་བ་མང་པོ་བྱས་པར་བྱ་ཚོད་སྟོབས་ལྡན་དང་།
འཇུ་རྒྱུང་ཆོ་སྟོབས་གཉིས་གྱིས། དམག་དཔོན་བྱས་ཏེ་ས་ངན་རུ་དམག་དཔུང་ས་
ནས་བྱེད་གཏེ་གཙོ་པོ་དུག་སྤྱོད་བཅད། དེ་སྐོར་ཞིག་ནས་སྡེ་དགེའི་སྤམ་མོ་གཡུ་
སྟོན་ནང་ཆེན་རྒྱལ་པོའི་བཅུན་མོ་སྤྱོད། འོན་ཀྱང་སྤམ་མོ་གཡུ་སྟོན་ནང་ཆེན་གྱི་
ཁབ་རུ་མ་སོང་གོང་རུ་སྤམ་དོན་ཡོད་འབྲུངས་ཡོད་པར་དེ་བྱ་ཚོད་ཆོང་གི་ནང་
རུ་བདག་སྐྱོང་བྱས། དཔུང་ལོ་ཉེར་བདུན་པ་རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ཆུ་རྩ་སྤྱི་ལོ་
1942ལོར་རྒྱལ་པོ་ཆོ་དབང་བདུད་འདུལ་སྤྱོད་གཤེགས། །

17 ཟླ་དགའི་རྒྱལ་རབས་བཤད་པ། འཇམ་དབྱངས་དཔལ་ལོ་རབ་བྱུང་
བཅོ་ལྔ་པའི་ཆུ་སྐང་ཟླ་ལོ་1913ལོར་ནང་ཆེན་རྒྱལ་པོའི་སྐུ་མོར་འབྱུངས། ཆུང་
དུས་ནས་རིག་གནས་སློབ་སྦྱོང་འཆར་ཅན་མ་གནང་། ཟླ་ལོ་1938པའི་ས་རྟག་
ལོར་ཟླ་དགའི་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་རྩ་བཅུན་མོར་ཕྱིན། ལོ་དེར་རྒྱལ་སྐུ་ལྷ་དགའ་
འབྱུངས། ཟླ་ལོ་1942ལོར་རྒྱལ་པོ་ཆོ་དབང་བདུན་འདུལ་སྐུ་གཤེགས་པ་དང་།
སྐབས་དེར། སྐུ་ལྷ་དགའ་ལོ་རྩ་ལས་ཟིན་མེད་སྐབས་དབུ་བྲུ་ཁག་ལྔ་དང་།
མདུན་སྐོར་སྐུ་མ་ཅུ། ཉོར་འབྲུ་བརྒྱད་ཅུ་གཙོས་པའི་ཟླ་དགའི་དཔོན་རིགས་དང་།
བླ་ཆེན་ཆེན་མས་ལྷན་གྲུབ་སྤྱི་འཐོར་ཏེ། སྐུ་ལྷ་ནར་མ་ལོན་གྱི་བར་སྤྱི་
སྐུ་འཛིན་ལོས་བསྐྱར་བྱ་སྐབས། བྱ་ཆོད་སྤྱི་བས་ལྷན་སྐབས་མདུན་སྐོར་ཁག་
གཅིག་གིས་པོད་ཟླ་པ་གཞུང་གི་མདའ་དཔོན། བ་སྐུ་སྐུ་བཟང་དབང་འདུས་
ཕྱིར་གདན་དྲངས་ཤིང་འཇམ་དབྱངས་དཔལ་ལོ་དེའི་བཅུན་མོ་ཆེ་བའི་ཆེན་མ་པས་

རྒྱལ་སྲིད་བཟུང་རྒྱུ་འོས་གཞི་གཏོན། སྐབས་དེར་འཇམ་དབྱངས་དཔལ་ལོ་
 ལའང་རང་གི་མདུན་ལམ་གདམས་ཀ་བྱེད་དགོས་པ་ཞིག་དང་འབྲུད་པ་ནི། མོ་
 རང་གིས་ཐད་ཀར་ཟླ་དགའི་རྒྱལ་སྲིད་སྐྱོང་ན་ཆོག་ཅིང་ཡོད་པ་རེད། གལ་སྲིད་
 ཟླ་དགའི་གདུང་རིགས་མ་ཡིན་པའི་ཁྱོ་ཀ་གཞན་ཞིག་བཅོལ་འདོད་ཡོད་ན། ཟླ་
 དགའི་ཕོ་བྲང་ལས་ཕྱིར་དོན་དགོས་པ་ལས། སྲིད་ཁྱིའི་ཆོག་གི་ཡོད་བ་མ་
 རེད། སི་ཏུ་པརྩ་དབང་མཆོག་རྒྱལ་པོ་དང་། འོག་མ་ཕྱག་མཛོད་སོགས་མདུན་
 སྐྱོར་ཁག་གཅིག་གིས། འཇམ་དབྱངས་དཔལ་ལོས་སྲས་སྐྱ་ན་མ་སོན་བར་སྲིད་ཁྱི་
 འཛིན་རྒྱུ་འོས་གཞི་བཏོན་པ་རེད། ཡང་མདུན་སྐྱོར་ཁག་གཅིག་གིས་སྲས་སྐྱ་
 བར་མ་སོན་བར། སི་ཏུ་པརྩ་དབང་མཆོག་རྒྱལ་པོས་སྲིད་ཁྱི་འཛིན་རྒྱུ་འོས་
 གཏོན་པ་རེད། མཐར་བཅུན་མོ་འཇམ་དབྱངས་དཔལ་ལོའི་མོས་འདོད་དང་།
 མདུན་སྐྱོར་མང་ཕྱོགས་ཀྱི་བསམ་འཆར་ལྟར། སྲས་སྐྱ་ན་མ་སོན་བར་བཅུན་
 མོས་སྲིད་ཁྱི་འཛིན་རྒྱ་ཐག་གཅོད་པ་རེད། དོན་དེ་བྱ་ཆོད་སྟོབས་ལྡན་གྱི་མོ་ལ་
 མ་བབས་པར་རིམ་བཞིན། རྒྱལ་མོ་འཇམ་དབྱངས་དཔལ་ལོ་དང་གདོང་གདུག་
 གིས་འགྲན་ཅོད་བྱས། རྒྱལ་སྲས་ལྷ་དགའ་གདུང་སྲས་དངོས་མ་ཡིན་པར་དྲིལ་
 བསྐྱགས་བྱས་ཞིང་། བྱ་ཆོད་བྱིམ་ཏུ་ཉར་ཆགས་བྱས་པའི་སྲས་མོ་གཡུ་སྟོན་གྱི་
 སྲས་དོན་ཡོད་དེ། ཟླ་དགའི་ཁག་རྒྱུད་ངོ་མ་ཡོད་པའི་སྲས་ཡིན་པས་དེ་ལ་རྒྱལ་
 སྲིད་གཏོད་དགོས་པ་ཁ་གཡར། དོན་ཏུ་བྱ་ཆོད་སྟོབས་ལྡན་གྱིས་ཟླ་དགའི་རྒྱལ་
 སྲིད་འཕྲོག་ཅིས་བྱས། འོག་མ་ཕྱག་མཛོད་སོགས་རྒྱལ་མོ་འཇམ་དབྱངས་དཔལ་
 མོ་ལ་རྒྱལ་སྐྱོར་གནང་མཁན། མདུན་སྐྱོར་ཁག་གཅིག་ཟླ་དགའི་ཕོ་བྲང་ཏུ་གཏན་
 སྟོན་བྱས་ཏེ་སྲིད་སྐྱོང་ལས་རོགས་དང་། རྒྱལ་མོ་ལ་སྲུང་སྐྱོབ་བྱས། སྤྱི་ལོ་
 1945ལོར། ཅན་ན་ཟླ་དགའི་བཀའ་ཐམ་སྟེག་དམར་མ་བྱ་ཆོད་སྟོབས་ལྡན་གྱིས་
 གཡོ་ཐབས་གིས་འཕྲོག་སྟེ་ཡིད་ལྗང་བྱ་ཆོད་ཕོ་བྲང་ཏུ་བདག་ཉར་བྱས། ཟླ་དགའི་
 ཕོ་བྲང་ནས་ཁྱིམ་མཐུན་གྱི་བཀའ་དབང་ཤོར་བ་དང་། དཔལ་སྲུངས་སི་ཏུ་
 པརྩ་དབང་མཆོག་རྒྱལ་པོས་དཔལ་སྲུངས་དགོན་ཏུ་དབུ་བླ་ཁག་ལྟ་ནས་བླ་སྤུལ་
 རུས་ལྡན་ཁག་གཅིག་གདན་དྲངས་ནས་རྟིང་མའི་བཀའ་བརྒྱུད་གྱི་སྐབ་ཆེན་ཞིག་

འཆོགས། སྐབས་དེར་རྩེ་དགོའི་མདུན་སྐོར་དང་། ཉོར་འདྲ་སྐྱེས་དཔོན་
 རིགས་གང་དག་ནམས་གདན་འདྲེན་ཞུས། བཀའ་བརྒྱད་ཀྱི་གཏོར་བཟངས་བའི་
 རྩེ་ཉིན་དེར། དབུ་བྲུ་ཁག་ལྔ་དང་། མདུན་སྐོར་དཔོན་རིགས་ནམས་ལྟན་རྒྱས་
 ཀྱི་འཆོགས་འདུས་ཐོག་སི་རུ་པར་དབང་མཆོག་གིས། ར་རྩེ་དགོའི་རྒྱལ་པོ་ཞལ་
 བཞུགས་རུས་རྩེ་དགོའི་དབུ་བྲུ་དང་། རྒྱལ་པོ་སྐུ་གཤེགས་རུས་རྒྱལ་ཆབ་ཡིན།
 རྩེ་དགོའི་ཆོས་སྲིད་གཉིས་པོ་བརྟན་སྲུང་བྱ་རྒྱ་དེ་དཔེ་ལོས་འགན་རེད། བཀའ་
 ཐམ་རྩེག་དམར་མ་སུའི་ལག་རྒྱ་ཡོད་ན་ཕྱིར་རྩེ་དགོའི་པོ་བྲང་རུ་འཛོག་དགོས།
 གལ་སྲིད་མ་སྒྲོན་ན་སང་ཉིན་བཀའ་བརྒྱད་གཏོར་ཐོར་འདི། བཀའ་ཐམ་རྩེག་
 དམར་མ་བདག་ཉར་བྱེད་མཁན་གྱི་སྲིང་རུ་གཏད་སྟེ་བརྒྱ་ཡིན། ཞེས་ལྟན་རྒྱས་
 ཐོག་བྲུབ་བསྐྱེད་གནང་། རུས་དེར་བྱ་ཆོད་སྟོབས་ལྟན་ལྟ་སྲུང་གི་བཀའ་ཆད་
 ལ་ཞེད་ནས་བཀའ་ཐམ་ཕྱིར་སི་རུ་རིན་པོ་ཆེའི་ཕྱག་རྒྱ་ལས་བྲངས། དེ་
 བྱས་བཀའ་ཐམ་རྩེག་དམར་མ་རྩེ་དགོའི་པོ་བྲང་རུ། ཕྱིར་འཛོག་སྟེ་པ་བྲང་བ་
 རེད། ཅེས་སྟོབ་དཔོན་བཀའ་དྲིན་ཅན་ཐང་བྲུ་ཆོད་བང་དང་། མཛེས་མདའ་
 ཞ་ཆོགས། ཁོ་པོ་ཡབ་ཆེན་དམ་པ་སྐྱེས་རྒྱུ་རིགས་ཁག་གི་དག་ལས་ཐོས། རྩེ་
 ལོ་1947ལོར་རྩེ་དགོའི་རྒྱལ་པོའི་མངའ་ཁོངས་ཀྱི་ར་མོང་རྩ་པ་དང་། ལ་བཞི་འཛོན་
 པ་གཉིས་རྩ་ས་ཆོད་སྲིང་གི་དམེ་འབྲུགས་ཤོར། མཐར་ར་མོང་རྩ་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་
 འཇུ་རྒྱུད་དཔོན་དང་། སྐྱེ་མོ་དཔོན་ནམས་དང་། ལ་བཞི་འཛོན་པའི་ཕྱོགས་
 བྱས་བྱེ་འབོད་ནམས་རྩེ་དགོའི་དཔོན་ཆེན་ལ། སྲིད་གཞི་གཏུགས་གཤེར་འགོ་རྒྱ་
 བྱས། འཇུ་སྐྱེ་གཉིས་ཀྱིས་བྱེ་འབོད་ལ་མགོ་བསྐྱོར་བཏང་སྟེ་མེ་ཤོད་དག་མནན་
 འགག་ཅེས་པའི་འཕྲང་དེ་སྐྱེག་ནས། བྱེ་འབོད་ལྟ་རྒྱལ་དཔོན་གཡོག་སྐུ་འཁོར་
 རྒྱུ་ལམ་དེར་འོང་བའི་སྐབས་སྟ། གཡས་གཡོན་རུ་འཇབ་སྐྱེག་བྱས་པའི་འཇུ་
 སྐྱེ་གཉིས་ཀྱི་དམག་མིས་མེ་འདའ་བརྒྱབས་ཏེ། གཙོ་བོ་བྱེ་འབོད་ལྟ་རྒྱལ་གཙོས་
 པའི་སྐུ་འཁོར་མང་པོ་ཞིག་བསད། བྱེ་འབོད་སྐུ་འཁོར་འགའ་ཞིག་ལམ་གཡས་
 གཡོན་གྱི་ནགས་ཁྲིད་རུ་བྱོས། དེ་ནས་སྐྱེ་མོ་དཔོན་ལྟ་བརྟན་ཆག་རའི་ཐོག་རུ་
 ལངས་ནས་གི་སྐྱོད་དང་བཅས་ཏེ། བྱེ་འབོད་དཔོན་གཡོག་གི་བའི་རོ་ཐོག་རུ་རམ་

རྒྱུ་ལྟོན་སྐབས། འཛིན་པ་བཟུང་གིས་དབང་རྒྱལ་གྱིས་མི་མང་འབྲུག་པས་ཏེ་
བསད་པ་སོགས་སྐབས་དེར། དཔོན་ཁག་གཉིས་བར་དཔེ་འབྲུགས་གིས་མི་ཤི་རྟ་
འབྲེལ་སོགས་ཡུལ་སྡེ་སྤྱི་ལ་མི་བདེ་བ་ཚབ་ཆེན་ཆགས། དེ་ནས་སྡེ་འབོད་དཔོན་
གི་རྒྱབ་ཚ་བྱ་ཚོད་ཚང་གིས་བྱས་ཏེ། ལ་བཞི་འཛིན་པའི་དམག་དཔུང་མེ་ཤོད་རྩ་
ཡོང་ནས་མི་སྡེ་པོ་མ་འཕྲོག་དང་། ཁང་གཞིས་གཏོར་བཤིག་སོགས་བྱས། ར་
མོང་སྤྱ་ནས་སྡེ་ཚོ་ཁག་གཅིག་ཡིད་ལྗང་ལ། བཅན་དེད་བྱས་ཏེ་མི་གཏའ་ཉར་བ་
རྩ་བྱ་བྱས་པར། སྤྱི་ལོ་1977ལོའི་བར་ཁོ་ཚོ་ཡིད་ལྗང་ཁོག་རྩ་བསྐད་དགོས་བྱུང་བ་
ལས་རྒྱུར་རང་ཡུལ་རྩ་ལོག་མ་ཐུབ་པ་རེད། མེ་ཤོད་རྩ་ལ་གཞི་འཛིན་པའི་དམག་
ཡོང་སྐབས། བྱེད་མག་འཛིགས་མེད་སྤྱོད་ལས་གཙོས་པའི་འཇུ་སོག་གི་བྱ་རྟ་གང་
རྒྱག་བྱིས་གཞིས་བཅས་པ་ཡུལ་བྱུང་ནས་སྤྱི་སྤྱི་མདོར་བྱིན། སྤྱི་སྤྱི་བྱ་བྱ་
དཔོན་ལ་མགོ་བཏགས་ཏེ་དེར་གནས་སྐབས་གཞིས་ཆགས་པ་རེད། དེ་ནས་བྱ་
ཚོད་ཚང་གི་དམག་བསྐྱུས་ཏེ་བྱེད་མག་སྤྱི་འཁོར་རྒྱུས་རྒྱུས་དེད་རྩ་སྤྱི་སྤྱི་མདོར་
བྱིན། སྤྱི་སྤྱི་བྱ་བྱ་དཔོན་གྱིས་བྱ་ཚོད་དམག་མི་ལ་མགོ་བསྐྱོར་བཏང་སྟེ་བསྟོ་
སྟོང་བྱེད་ཁུལ་བྱས་པར། སྤྱི་བྱུར་རྩ་བྱེད་མག་སྤྱི་འཁོར་གྱིས་དམག་བརྒྱབས་ཏེ་
བྱ་ཚོད་ཚང་གི་རྒྱུས་དེད། དམག་མི་ཕལ་ཆེར་བསད་པས་བྱ་ཚོད་ལ་ཕམ་ཁ་ཚད་
མེད་ཅིག་བྱུང་བ་རེད། སྐབས་དེར་མི་བསད་པའི་རྩ་བ་རྒྱུས་བཅད་པ་དེ་དང་།
བྱ་ཚོད་ལ་དམའ་འབབས་བྱས་པའི་ཡི་གེ་ཞིག་བྲིས་པ་དེ་གཉིས། མར་སྤྱེལ་བའི་
བང་མི་ཁ་ཤས་བཏང་བ་ལས་གཞན་ཐམས་ཅད་བསད་པར་གྲགས། དེའི་སྤྱི་ལོ་
ཅམ་ནས་བྱ་ཚོད་གི་དམག་ཐེངས་གཉིས་པར། སྤྱི་སྤྱི་མདོར་བྱུང་གྱི་གྲབས་སྤྱི་ག་
བྱེད་བཞིན་སྐབས་སྤྱི་གོ་མིན་ཏང་གི་སྤྱིད་དབང་ཤོར་ཏེ། བྱུང་སྤྱི་མི་དམངས་སྤྱི་
མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་དབུ་བརྒྱུས་ཞིང་། བཅིངས་འགོལ་དམག་དཔུང་སྡེ་དགེར་
འབྱོར་བ་དང་སྡེ་དགེ་ནང་འབྲུགས་གི་དོན་རྒྱུན་དེ་རང་ཡུལ་རྩ་བྱིན་པ་རེད།

བྱེད་མག་སྤྱི་འཁོར་སྤྱི་སྤྱི་མདོར་བྲོས་བྱོལ་སོང་རྒྱུས། བྱུལ་གྱི་བྲོ་སོག་གཉིས་གི་
སྡེ་དཔོན་རྒྱུས་སྡེ་དགེ་རྒྱལ་པོའི་པོ་བྱང་རྩ་གཏུག་གཤེར་བྱས། སྐབས་དེར་སྡེ་
དགེའི་ཡུལ་ལ་ཁ་མཆུ་གཏུག་གཤེར་བྱེད་སྐབས་བྱོད་པ་ཟེར་བ་ཅིག་སྤྱི་སྤྱི་ཡོད་

པ་རེད། གྲོང་པ་དེ་མི་སྐད་ཆ་བཤད་མཁས་པ། ཁ་ལྷེ་བདེ་པོ། ཡུལ་ཐུའི་ཁ་
 མཆུ་གཏུག་གཤེར་གྱི་སྤྲ་ཆ་ལེན་ནས་འཛོལ་སྤྲེལ་མཁན་དེར་སང་གི་མས་ཚོང་པ་
 (律師)ཟེར་བ་འདི་དང་ངོ་པོ་གཅིག་པ་གཅིག་རྒྱུད་རེད། ཡུལ་མི་ཚོས་ཁོ་ཚོའི་སྤྲ་
 ཆ་ལེན་པ་དེ་ལ་ལྷེ་སྤྲ་ལེན་ཟེར་ཞིང་ཡོད་པ་རེད། འདྲ་སོག་སྤྲུགས་ཀྱིས་གྲོང་པ་
 དེ་ཨ་ཏི་ཨ་རྒྱུ་ཟེར་བ་ཟླ་དགའི་ཡུལ་ན་ཁ་ལྷེ་བདེ་པོའི་སྐད་གཤམ་ཡོད་མཁན་
 གྱི་མི་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་སྤྲ་ཡོད་པ་རེད། གྲེ་འཕོད་སྤྲུགས་ནས་འཛོལ་སྤྲེལ་མོ་དགོན་
 པའི་ཚོས་གི་མས་སམ་དགོ་བསྐྱོས་དེ། ཡུལ་དེར་མི་འཛོལ་བ་ཡོད་པ་དང་། ཁ་
 ལྷེ་བདེ་བ། ཡོན་ཏན་ཡོད་པ་སོགས་གྱི་སྐད་གཤམ་ཡོད་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་གདན་
 ལུས་བྱས་ཏེ་ཟླ་དགའི་ལྷན་རྒྱས་ཚོགས་ཆེན་ཐོག་སྤྲུགས་གཉིས་གདོང་གཏུག་གིས་
 གཏུགས་གཤེར་བྱས། ཐོག་མར་ལྷག་མོ་དགོན་པའི་ཚོས་གི་མས་ཀྱིས། ཡུལ་གྱི་
 དཔོན་པོ་ཤོར་བའི་སེམས་སྤྱད་ཆེ་ལུང་གིས། བྲང་ལ་ཁུ་རྒྱུར་གྱིས་བརྒྱུད་། མིག་
 རས་མཆི་མ་འདོན་བཞིན་སྤྲོད་ག་དང་བཅས་པས། དེད་ལ་གཞི་འཛོལ་པ་དཔོན་
 དག་ལག་ཤོར། མགོ་ཆད་ནས་སྤྱད་པ་འབྱུར། དཔོན་གི་ནས་ཡུལ་ཟླ་དུ་སྤྱད་
 ཆགས་ཡོད། ཅས་སྤྱད་སྐད་བཏོན་ཞིང་གྲོང་ཆོག་བཞག་པར། ཨ་ཏི་ཨ་རྒྱུ་
 གྱིས་དེའི་ལེན་དུ། ཁོ་དུ་ལེ་མ་རེད་བགད་ལེ་རེད། ཁོག་སྤྲོད་སྤྲུག་མོ་དགོན་པའི་
 ཚོས་གི་མས་རེད། ཁོག་སྤྲོད་གྲེ་འཕོད་མནའ་མའི་འདུག་རོགས་རེད། ཅས་གྲུ་པ་
 གཅང་མ་མིན་པ་དང་། གྲེ་འཕོད་མནའ་མ་དང་ལུས་འབྲེལ་ཡོད་པའི་ཚོག་ལུར་
 བཞག་པ་རེད་ཅས་བཤད་སྤྲོལ་དེ་ད་ལྟའི་བར་གནས་ཡོད་པ་རེད། སྤྱི་ལོ་1950
 ལོའི་ཟླ་བ་3པའི་ཚེས་27ཉིན། དར་མདོ་དམག་དོན་ཤུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་བཅུགས།
 ཟླ་བ་6པའི་ཚེས་9ཉིན། བཅིངས་འགོལ་དམག་ཅུན་བཙོ་བརྒྱད་པའི་དམག་དཔུང་
 ཟླ་དགོ་དགོན་ཆེན་དུ་སྤྲེལ། ཟླ་དགའི་སྲིད་གཞུང་རྒྱུད་པ་དམག་དོན་ཤུ་ཡོན་
 ལྷན་ཁང་གིས་འགོ་བཟུང་བྱེད་རྒྱུའི་བཀའ་ཕེབས་ལྟར། དམག་དོན་སྤྲོ་ཆབ་ལི་སེན་
 (李森) གྱིས་ཟླ་དགའི་ལས་དོན་ལ་དོ་དམ་བྱས། ཟླ་བ་11པའི་ཚེས་ཉེར་བཞི་
 ཉིན། ལུང་ཁམས་ཤིང་ཆེན་པོད་རིགས་རང་སྤྱོད་སྤྱོད་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་
 དབུ་བརྟེས། བྱ་ཚོད་སྤྲོ་བས་ལྷན་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་གི་ཀུའུ་ཞི་གཞོན་པ་

དང་། ལྗོངས་ཅོར་སྲིད་ཁང་གི་ཁྱུ་ཀྱང་གི་འགན་བཞེས། ལྷགས་ལོས་སྤྱི་ལོ་
 1951ལོའི་ཟླ་བ་5པའི་ཚེས་27ཉིན། ཟླ་དགེ་ཚོང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་དངོས་སུ་
 བཅུགས། རོང་རྒྱལ་ཡི་དགའ་ཚོང་དཔོན་དང་། བྲག་གཡལ་ཀྱན་དགའ་རྒྱལ་
 མཆོན་དང་། ར་ར་ཨ་ལྷོན་གཉིས་ཚོང་དཔོན་གཞོན་པ་བསྐོས། དེ་དང་དྲུས་
 མཚུངས་སུ་ལྷན་ཟེ་དགེ་རྒྱལ་པའི་མངའ་ཁོང་རྣམས་ཁག་བཞོས་ནས་དཔལ་ལྷལ་
 ཚོང་དང་། ལེར་ཤལ་ཚོང་། འདན་ཁོག་ཚོང་བཅས་འབྲི་ཆུ་ཤར་རྒྱུད་དུ་ཚོང་སྒོ་
 བཞི་དང་། འབྲི་ཆུའི་རྒྱལ་རྒྱུད་ཀྱི་འཛོ་མདའ་ཆབ་མདོའི་ཁོངས་སུ་བསྐྱུས་ཞིང་།
 ལོ་དེར་ཆབ་མདོ་བཅའ་སྲོལ་ལྷུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་བཅུགས་ནས། ཟླ་དགེའི་རྒྱལ་
 མོ་འཇམ་དབྱངས་དཔལ་མོ། ཆབ་མདོ་བཅའ་སྲོལ་ལྷུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་གི་ཀྱུ་
 རེན་གཞོན་པ་བསྐོ་བཞག་བྱས་པ་རེད། དེ་ནས་ཟླ་དགེ་རྒྱལ་པོས་སྤྱི་དུང་བའི་སྲིད་
 གཞུང་དེ་མཚུགས་སྤྱི་ལ། འཇམ་དབྱངས་དཔལ་མོ་ཟླ་དགེ་རྒྱལ་མོའི་སྲིད་ཁྲི་ལས་
 བྲལ་ཆེས་ཀྱི་གོ་གནས་དང་པོ་དེ། ཆབ་མདོ་བཅའ་སྲོལ་ལྷུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་གི་
 ཀྱུ་རེན་གཞོན་པའི་འགན་བཞེས། སྤྱི་ལོ་1952ལོར་ཤེས་ཁམས་ཤིང་ཆེན་པོ་ད་
 རིགས་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཀྱི་ཐེངས་དང་པོར། ལྷ་སྐོར་ཚོགས་པའི་ཐོན་ཀྱང་གཞོན་
 པའི་འགན་བཞེས་ཏེ་པེ་ཅིང་ལ་ལྷ་སྐོར་ཐེབས་ཏེ་མའོ་ཅོ་རྒྱུད་གིས་མཇལ་འཕྲད་
 གནང་བ་རེད། སྤྱི་ལོ་1955ལོའི་མཚུགས་དུ་དཀར་མཛེས་ཁལ་དུ་དམངས་གཙོ་
 བཅོས་བསྐྱར་བྱེད་རྒྱུའི་འགོ་བཅུགས་པ་རེད། སྤྱི་ལོ་1956ལོར་སྐབས་དང་པོའི་
 རྒྱལ་ཡོངས་མི་དམངས་འཐུས་མི་ཚོགས་ཆེན། ཐེངས་གཉིས་པའི་འཐུས་མིའི་
 ཚོགས་ཆེན་ནང་ཞུགས། སྐབས་དེར་ཅུང་ལི་ཀྱུ་ཨོན་ལའེ་དང་མཇལ་འཕྲད་
 ཐོབ། སྤྱི་ལོ་1957ལོར་སྐས་ལྷུ་དགའ་ལྷ་སར་བཏང་། ལམ་བར་ཆུ་བཞི་སྐར་དུག་
 གི་དམག་ནང་ཞུགས་ནས། སྤྱི་ལོ་1959ལོར་ལྷགས་ར་དཔལ་འབར་ནས་བཅའ་སྲོལ་
 དམག་གིས་འཛིན་བཟུང་བྱས། རིག་གནས་གསར་བཞེ་ཆེན་པོ་ལོ་བཅུའི་
 རིང་ལྷ་འདྲེ་གདོན་བཞགས་ཀྱི་གལ་དུ་བཅིས་ནས། དར་མདོར་ངལ་རྩོལ་བསྐྱར་
 བཞོད་ནང་དུ་བཅུགས་ཞུང་གི་སྤྱོ་ཕོག་བཅང་། རྒྱལ་དུ་དམའ་འབེབས་དང་
 འཕལ་རྩོད་བྱ་ལྷལ་ཆགས་སྟེ། ལུས་སེམས་གཉིས་ཀ་ལ་སྤྱག་བསྐྱལ་ཆད་མེད་པ་

སྤྱི་ལོ་༡༩༧༧ལོར་རིག་གནས་གསར་བཞེ་མཆུག་རྒྱུ་བ་
 དང་དཀར་འདོན་ཞུས་ཤིང་། དཀར་མཛེས་རང་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་
 གནས་བསྐྱར་གསོ་བྱས། དེ་ནས་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་
 ཆོག་ཆོག་གི་འཕུལ་མི་དང་། སི་ཁྲོན་ཁིང་ཆོག་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་
 ལྷོ་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་
 བཞེས་ཏེ་མཐར་དགུང་ལོ་དོན་དུག་པར། རབ་བྱུང་བཅུ་བདུན་པའི་ས་འབྲུག་སྤྱི་
 ལོ་༡༩༨༨ལོའི་ཟླ་བ་༩པའི་ཆེས་མཆོག་ཀྱི་ནང་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་

གསལ་བཤད་བྱ་དགོས་པ་ཞིག་ལ། སི་ཁྲོན་ཁིང་ཆོག་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་
 གཞི་དང་། སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་
 བཞེས་ཏེ་མཐར་དགུང་ལོ་དོན་དུག་པར། རབ་བྱུང་བཅུ་བདུན་པའི་ས་འབྲུག་སྤྱི་
 ལོ་༡༩༨༨ལོའི་ཟླ་བ་༩པའི་ཆེས་མཆོག་ཀྱི་ནང་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་

ཕྱི་དགའི་རྒྱལ་རབས་རིམ་བྱུང་།

རྒྱལ་པོའི་མཆན།	སྤེལ་	འདས་	ནམ་པ་	གསལ་བཤད།
༡ བྱམས་པ་ལུན་ཚོགས།	1618		མེར	
༢ ཀུན་དགའ་ལུན་ཚོགས།	1635		མེར	བཅུན་མོ་དང་པོའི་སྐུ་
༣ དཔོན་པོ་ཆེ་མཆོག་				སྤྱིར་བཟའི་སྐུ་ཡིན།
༤ སངས་རྒྱལ་བཟླན་པ།	1637	1706	མེར	
༥ བསོད་ནམས་ལུན་ཚོག་	1654	1714	མེར	
༦ བཟླན་པ་ཆེ་རིང་། ①	1678	1738	སྐུ	
༧ ལུན་ཚོགས་བཟླན་པ་	1705	1751	མེར	
༨ སྤོ་སྤོས་རྒྱལ་མཆན་	1711	1774	སྐུ	
༩ དབྱངས་ཅན་སྤོལ་མ་	1721	1786	མོ	རྩོ་མོ་ཡིན།
༡༠ བདེ་དགའ་བཟང་པོ།	1768	1790	སྐུ	
༡༡ སྤྲེའི་ཆེ་དབང་ལྷ་མོ་		1812	མོ	རྒྱལ་པོའི་བཅུན་མོ།
༡༢ ཆེ་དབང་རྩོ་རྒྱུ།	1786	1847	སྐུ	
༡༣ དམ་ཆོག་རྩོ་རྒྱུ།	1811	1853	སྐུ	
༡༤ འཆི་མེད་རྩོ་རྒྱུ།	1840	1896	སྐུ	རྒྱལ་ཁབ་མའང་ཟེར།
༡༥ རྩོ་རྒྱུ་མེད་གི་	1865	1919	སྐུ	མཆན་གཞན་ལ་ཇ་ཟེར།
༡༦ ཆེ་དབང་བདུད་འདུལ་	1916	1942	སྐུ	
༡༧ འཇམ་དབྱངས་དཔལ་མོ་	1913	1988	མོ	རྒྱལ་པོའི་བཅུན་མོ།

ས་བཅད་གསུམ་པ། ཕྱི་དགའི་སྤྱི་དཔྱད་སྤྱི་གཞི་དང་

གོ་གནས་རིམ་པ།

ཕྱི་དགའི་རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་སྤྱི་དཔྱད་གི་སྤྱི་གཞི་ནི། ཡུལ་དེའི་སྤྱི་དཔྱད་དམག་གསུམ་གྱི་བདག་པོ་ནི་ཕྱི་དགའི་རྒྱལ་པོ་ཡིན། རྒྱལ་པོའི་དབུ་བྱིད་འོག་གི་ཆེས་མཐོའི་ལས་ཁུངས་སམ། འཛིན་སྐྱོང་ལས་ཁུངས་གཙོ་བོར་གཉེར་ཕྱག་ལྷན་

① སི་ཏུ་ཚོས་འབྱུང་ལུགས་ལ་རྒྱལ་རབས་ལྟ་པ། མཐུན་ཀོང་ལུགས་ལ་རྒྱལ་རབས་དྲུག་པ།

རྒྱུ་ཁང་། ཞེས་ཟེར། གཉེར་ཕྱག་ལྷན་རྒྱུ་ཁང་གི་རྒྱུ་ལས་མི་སྣ་བཞི་ཡོད་པ་
 ལ། གཉེར་ཕྱག་བཞི་ཟེར། དེ་ལས་གཉེར་པའམ་མདུན་སློན་ཆུན་གཞོན་གསུམ་
 དང་། ཕྱག་མཛོད་དམ་ནང་སློན་གཙོ་བོ་གཅིག་བཅས་བཞི་དང་། རྒྱུ་ལས་ཀྱི་
 རྒྱུ་ཡིག་སྒྲུ་མེར་གཉིས་བཅས་ཡོད་པ་རེད། རྟེན་གཉིས་ལྷན་ལས་ཀྱི་ཆོས་དོན་
 ལས་རིགས་རྣམས་ནི་རྟེན་གཉིས་ཀྱི་པོ་ཐང་ཀའི་མགོ་བཤིང་འོག་དབུ་སྒྲ་ཁག་ལྷན་
 འཛིན་སྐྱོང་བྱེད་ཅིང་ཡོད་ལ། དེ་ལས་དཔལ་སྤངས་སི་རུ་རིན་པོ་ཆེ་ནི་རྟེན་གཉིས་
 རྒྱུ་པོ་ཐང་དབུ་སྒྲ་དང་། རྒྱུ་ཆོས་གཉིས་ཀའི་ཐོབ་ཐང་ཡོད་ལྟམས། རྒྱུ་པོ་
 ཞལ་མི་བཞུགས་པའི་སྐབས་སུ་རྒྱུ་སྤྱིད་སྐྱོང་བའི་འོས་འགན་ཡང་བཞེས་དགོས་
 ཤིང་ཡོད་པ་རེད། འོ་ན་གཉེར་ཕྱག་བཞི་པོ་ཐང་གོ་གནས་དེ་རི་ལྷར་བསྐོས་བཞག་བྱ་
 སྒྲུལ་ཡོད་ཅེ་ན། ཐོག་མར་རྟེན་གཉིས་མདུན་སློན་གྱི་བྱིས་རྒྱུད་ཡིན་པ་གཞིར་
 བཅས། དེའི་ཐོག་རུ་ལྷར་གཉེར་ལྷན་ཡིན་པའི་མདུན་སློན་གྱི་བྱ་རྒྱུད་ཡིན་ན་
 ཐོག་མར་འོས་མིའི་གྲུ་རུ་འཛིན་ཅིང་ཡོད་པ་རེད། དེ་ནས་རྟེན་གཉིས་
 ཕྱག་ལྷན་རྒྱུ་དང་། དབུ་སྒྲ་ཁག་ལ། མདུན་སློན་ཡོངས་རྫོགས་རྒྱུ་འཛོམས་
 འཆོགས་འདུས་ཐོག་རུ། གཉེར་ཕྱག་འོས་མི་རྣམས་འོས་ཤོག་སྒྲུག་ཅིང་འདེམས་
 དགོས། དེ་ལས་འོས་ཤོག་མང་ཤོས་གཉིས་གདམས་ནས་ཤར་རུབ་གང་རུང་གི་
 མགོན་ཁང་ནང་རུ་རྟགས་སྒྲིལ་འཕེན་ནས། གང་བབས་དེ་གཉེར་ཆེན་ཆུན་པའི་
 འགན་བཞེས་དགོས། གཉེར་ཆེན་ཆུན་གཞོན་གསུམ་ནི་རྒྱུ་རྒྱས་བལྟ་མཁན་
 ཡིན་ལ། ཕྱག་མཛོད་ནི་དོན་རུ་དཔལ་འབྱོར་སློན་ཆེན་ཡིན། རྒྱུ་ཡིག་སྒྲུ་མེར་
 གཉིས་ནི། མདུན་སློན་དང་། ཉོར་འབྲུག་གང་རུང་གི་བྱ་རྒྱུད་ནང་ནས་ཡིན་ཏན་
 ཆེ་ཤོས་གཉིས་འདེམས་དགོས་པ་དང་། སྐབས་འགར་དགོན་པ་ཁག་གི་ནང་རུ་
 གྲུ་པ་འབི་སྟོག་ལ་དམིགས་གསལ་གྱི་མཁས་པ་ཡོད་ན། མི་ཆང་དབུལ་པོ་ཐང་གི་
 རྒྱུད་ཡིན་ཡང་རྟེན་གཉིས་རྒྱུ་ཡིག་གི་ཤོ་སྐབས་ཡོད་པ་རེད། དེ་ལ་འཛིན་ཐང་
 ཡག་པོར་བྱང་ན་ཁོ་རང་གི་བྱིས་རྒྱུད་ལ་མདུན་སློན་དང་། ཉོར་འབྲུག་སོགས་ཀྱི་
 ཤོ་གནས་ཀྱང་ཐོབ་ཅིང་ཡོད་པ་རེད། གཉེར་ཕྱག་ལྷན་རྒྱུ་ཁང་གི་མངའ་འོག་
 རུ་རྒྱུག་གཞི་གཙོ་བོ། དཔོན་མགོ་བཞི། རྩོད་རྟེན་ཆོང་ཁག་ཉེར་ལྷ་དང་། བྱིའི་

དཔོན་ཁག་གསུམ། འབྲོག་ཕྱི་དཔོན་འགོ་ཉེར་ལྔ་ཅམས་ཡིན། དེ་ཡང་དཔོན་མགོ་བཞི་ནི་རང་སྐྱོང་གི་དབང་ཆ་ཡོད་པའི་མངའ་སྡེ་ལ། ཡུལ་དཔོན་གྱིས་རྒྱུད་གྱིས་འཛིན་པའི་ལུགས་སྲོལ་གཏན་འཁེལ་ཅན་ཞིག་ཡིན། འབྲོག་ཕྱི་ཅམས་གྱི་དཔོན་པོ་ཡང་གྱིས་རྒྱུད་གཏན་འཁེལ་ཅན་ཡིན། རོང་སྡེའི་རྫོང་དཔོན་ཅམས་ནི་སྡེ་དགའི་ལྷན་རྒྱས་འཛོགས་འདུས་བརྒྱུད་ནས། བསྐོ་བཞག་གནང་དགོས་ཤིང་། དེ་ཡང་རྫོང་དཔོན་གྱི་ཆ་བའི་ཆ་རྒྱུན་དེ་ཉིད་འདུ་དང་། མཐུན་སྦྲེལ་། གཞིས་གཉེར་གང་རུང་ཡིན་པ་ཞིག་དགོས། རྫོང་དཔོན་གྱི་རུས་ཡུན་པལ་ཆེར་ལོ་གསུམ་རེ་ཡིན་ཞིང་། ལོ་གསུམ་རེའི་ནང་རྫོང་སྐོ་སོ་སོའི་རྫོང་དཔོན་བརྒྱུ་པོ་བྱེད་ཅིང་ཡོད་པ་རེད། །

འབྲོག་ཕྱིའི་དཔོན་མགོ་དང་། རོང་སྡེའི་རྫོང་དཔོན་གྱི་འོག་གི་འཛིན་སྐྱོང་སྤྱི་གཞི་ནི། འབྲོག་ཕྱིའི་དཔོན་མགོའི་འོག་ཏུ་སྡེ་ཤོག་སོ་སོའི་དཔོན་པོ་ལ་གྲུང་རུ་བྱེད། གྲུང་རུ་སོ་སོའི་འོག་ཏུ་རུ་ཤོག་ཅམས་གྱི་མགོ་དཔོན་ལ་རུ་དཔོན་ཞེས་བྱེད། ཞིང་པའི་ས་ཁུལ་གྱི་རྫོང་དཔོན་སོ་སོའི་འོག་གི་ཤོག་ཁག་ཅམས་གྱི་དཔོན་པོ་ལ་ཤོག་དཔོན་བྱེད། དེ་དག་གི་འོག་ཏུ་གཙོ་བོ་ཞེས་པའི་གོང་ཆོ་སོ་སོའི་དཔོན་པོ་རེ་བསྐོ་བཞག་བྱེད་སྲོལ་ཡོད་འདུག །སྡེ་དགའི་རྒྱལ་པོའི་མངའ་ཁོངས་དང་། འབངས་མིའི་གྲངས་སྒྲིལ་ལ། 《གུ་བཀྱའི་ཆོས་འབྱུང་》ལས། “སླ་ཆེན་བྱམས་པ་ཡུན་ཆོགས་ཞེས་པ་དེས་སྡོན་གྱི་བསོད་ནམས་གྱི་ལས་ལྷགས་ཆེས་ཆེར་བདོ་བས་ཆབ་སྲིད་སྐྱོང་བའི་བྱ་བ་གཙོ་བོར་མཛད་ཅིང་། རྫོང་སྐོ་བཙོ་བརྒྱུད་ལྷག་ཏུ་བཞེས། འབངས་མི་གྱིས་སུམ་བྱི་རྒྱལ་སྐྱོང་དང་། རིས་མེད་གྱི་ཆོས་སྡེ་མང་པོའི་བདག་པོར་གྱུར། ས་སྐྱའི་ལྷ་ཁང་གཡེལ་མོ་ཆེ་ལ་དཔེ་སླངས་ནས་གཙུག་ལག་ཁང་བསམ་འགྲུབ་མཐོང་གོལ་བཞེངས། རོར་མཁན་ཆེན་དཔལ་མཆོག་རྒྱལ་མཆོན་སྤྱན་དྲངས་པ་སོགས་མཛད། ” ཅས་དང་། ཡང་། 《གུ་བཀྱའི་ཆོས་འབྱུང་》ལས། “ཁྱི་རབས་བརྒྱུད་པ་ཆོས་རྒྱལ་སློ་གྲོས་རྒྱ་མཚོ་ནི། ཕྱིའི་དགལ་སློ་ཤེད་ཆེ་ཞིང་། བྱང་གི་མི་ལ་སྤྱིར་ཉེ་བ་གཙུག་གི་མཆོད་གནས་གྲང་། དཔལ་ས་སྐྱ་པ་འཇམ་མགོན་ངག་དབང་གུན་དགའ་སློ་གྲོས་སྐྱ་མཆོད།

ཐར་ཅེ་མཁན་ཆེན་ནམ་མཁའ་བསམ་འགྲུབ། མཁན་ཆེན་དཔལ་ལྷན་ཆོས་རྒྱུང་།
 ཤར་ཆེན་མི་འགྱུར་རྒྱལ་མཆོན། ལྷ་ཆེན་ཚུལ་ཁྲིམས་རིན་ཆེན། སི་རུ་ཆོས་ཀྱི་
 འབྱུང་གནས། རྫོགས་ཆེན་འགྱུར་མེད་ཐེག་མཆོག་བསྟན་འཛིན། ཀུ་ཐོག་རྩི་
 མེད་ཞིང་རྒྱུང་མགོན་པོ་སོགས་བསྟན་ཚུལ་དང་། གཞན་ཡང་རྟེན་གསུམ་མང་
 པོ་བཞེངས་ཚུལ། ལྷག་པར་རུ་ཁྲིམ་རྫོང་ཁོར་དགོན། འཛིན་སྟག་མོ་དགོན། ཡིད་
 ལྷུང་ལྷ་བྱ་དགོན། རྫོང་བྲག་དགོན་སོགས་བཞེངས་པའི་རྫོང་དང་། ལས་དབང་
 བཅན་པོའི་རང་ཤུགས་ཀྱིས་གཞན་སྡེ་ཁས་དྲག་དཔུང་ཆེན་མང་པོ་འབད་བཅོན་
 མ་དགོས་པར་མངའ་ཞབས་སུ་འདུས་པ། ལྷར་རྫོང་རྫོང་བཅོ་བརྒྱད་ཟེར་ཡང་དེང་
 སང་རྫོང་ཁག་ཉེར་ལྷ་དང་། གཞན་དཔོན་རྒྱུང་མང་པོ་དང་། འབྲོག་སྡེ་བྱི་སྟག་
 གསུམ་རུ་ལོངས་པ་སོགས་བརྫོང་གིས་མི་ལངས་ཤིང་། མཛད་སྤྱོད་རྒྱ་ཆེ་བ་ཡིན་
 འོ་། ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། དེ་ལྟར་གོང་གསལ་གྱི་ཡིག་ཆ་ཁག་ལ་དབྱེད་ན།
 རྟེན་གཤིན་ཀྱི་ལ་ཁབ་འདིར་སྤྲ་ཆེན་བྱམས་པ་ཕུན་ཆོགས་ཀྱིས་སྤྱིད་རྒྱུང་བའི་སྐབས་
 ཏེ། སལ་ཆེར་སྤྱི་ལོ་1620ཡས་མས་ཅམ་ནས། སྤྱི་ལོ་1660ལོ་ཅམ་གྱི་བར་ན་རྫོང་
 ཁག་བཅོ་བརྒྱད་དང་། ཁྲིམ་རུད་སུམ་བྱི་དྲག་རྫོང་ཅམ་དབང་བསྐྱར་བྱས་འདུག།
 དེ་ལྟར་ཁྲིམ་ཆང་རེ་ལ་ཆ་སྟོམས་བཟའ་མི་ལྷ་རེ་བཅིས་ན། རྟེན་གཤིན་ལུ་ཁམས་
 སྤྱིའི་མི་འཕོར་གཅིག་འབུམ་བརྒྱད་བྱི་(180.000)ཅམ་ཡོད་འདུག ཁྲི་ཆེན་བྱམས་
 པ་ཕུན་ཆོགས་ནས་བཅིས་པའི་རྒྱལ་རབས་བདུན་པ། ཆོས་རྒྱལ་བསྟན་པ་ཆེ་
 རིང་གི་སྟེན་གཉིས་པ། ཆོས་རྒྱལ་སློ་གྲོས་རྒྱ་མཆོས་སལ་ཆེར་སྤྱི་ལོ་1751ལོ་ནས།
 སྤྱི་ལོ་1774ལོའི་བར་སྤྱིད་རྫོང་། སྐབས་དེར་རོང་སྡེ་རྫོང་ཁག་ཉེར་ལྷ་དང་།
 དཔོན་རྒྱུང་མང་པོ། འབྲོག་སྡེ་བྱི་ཆོ་གསུམ་རུ་ལོངས་པའི་སྡེ་རྒྱ་བསྐྱེད་འདུག་དེ་
 ལྟར་ན་ལྷར། ཁྲི་ཆེན་བྱམས་པ་ཕུན་ཆོགས་སྐབས་སུ་རྫོང་ཁག་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་
 ཁོངས་སུ་འབངས་ཁྲིམ་རུད་སུམ་བྱི་དྲག་རྫོང་ཅམ་ཡོད་པ་དེ། ཆོས་རྒྱལ་སློ་གྲོས་
 རྒྱ་མཆོའི་སྐབས་སུ་རོང་སྡེ་རྫོང་ཁང་ཉེར་ལྷར་རྒྱ་བསྐྱེད་པ་མ་ཟད། འབྲོག་སྡེ་བྱི་
 ཆོ་གསུམ་ཅམ་དབང་རུ་བྱས་པ་ནི། སལ་ཆེར་བྱང་སྡེ་རྫོང་ཁག་ལྷ་སྐབས་དེའི་
 རུས་སུ་སྡེ་དགའི་མངའ་ཁོངས་སུ་གྱུར་ཡོད་པར་སེམས། རུས་དེར་སྡེ་དགའ་རྒྱལ་

པོའི་མངའ་ཁོངས་སུ་སྤྱིའི་མི་འབྲེ་འབྲུམ་བཞི་ཙམ་ཡོད་འདུག །

སྤྱི་ལོ་1847ལོའི་གོང་དུ་དཔལ་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེས་གྲིས་པའི་ཆོས་འབྲུང་འབེལ་གཏམ་ནང་དུ་རོང་ཕྱེ་རྫོང་ཁག་ཉེར་ལུ་དང་། བྱང་ཕྱེ་རྫོང་འབྲོག་གཉིས་ཞེས་གསུངས་ཡོད་པ་དེ། ཕྱེ་དགེ་རྒྱལ་པོའི་མངའ་འོག་གི་འབྲོག་ཕྱེ་གཙུག་པོར་སྟོ་ཕྱེ་ཕྱེ་འབྲོག་ཁག་ལུ་དང་། བྱང་ཕྱེ་རྫོང་ཁག་ལུ་གཉིས་ཡིན་པ་བསྟན་པ་ལས། རྩེ་བྱག་འབྲོག་ཕྱེའི་དཔོན་མགོ་སོ་སོའི་མིང་ཞིབ་བྲལ་མ་བསྟན་པ་ཡིན་འདུག །གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་དྲུག་པའི་དུས་མཇུག་ཙམ་གྲིས་པའི་ཕྱེ་དགེའི་མངའ་ཁོངས་ཀྱི་ས་ཁྲའི་ནང་། རོང་ཕྱེ་རྫོང་ཁག་སུམ་ཅུ་ཐམ་པ་འབེལ་འདུག །འོན་ཀྱང་འདི་ནི་རྫོང་སྟོ་འགའ་ཞིག་གི་མངའ་ཁོངས་ཚུང་དུ་བཏང་བ་ལས་ཕྱེ་དགེའི་ས་ཁོངས་རྒྱ་བསྐྱེད་པ་མིན་པར་སེམས་ཏེ། དཔེར་ན། འདན་ཁོག་པར་རྩེར་རི་གཉིས་རྫོང་གཉིས་སུ་བཤོས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དཔོན་སྟོད་པར་རྩེར་རི་རྫོང་གཉིས། མཁར་མདོ་པར་རྩེར་རི་རྫོང་གཉིས་བཅས་ཕྱིས་ཡོད་པས་ཤེས་སོ། ཡོངས་གྲགས་ལ་ཕྱེ་དགེའི་མདུན་སྟོར་སུམ་ཅུ་དང་། ཉོར་འདྲ་བརྒྱད་ཅུ་ཞེས་ཟེར་སྟོལ་ཡོད་ཀྱང་། སྤྱི་ལོ་1951ལོར་ཕྱེ་དགེ་རྫོང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་འཇུགས་སྐབས་སྟོགས་བཞེས་བྱས་པ་ལྟར་ན། མདུན་སྟོར་ཞེ་གསུམ་དང་། ཉོར་འདྲ་ཀྱ་བདུན་ཙམ་ཡོད་འདུག །འོན་ཀྱང་མུར་ཡོད་ཀྱི་མདུན་སྟོར་འགའ་ཞིག་མི་བརྒྱད་མེད་པ་དང་། དཔལ་འབྱོར་ཡར་རྒྱས་མེད་པ་སོགས་ཀྱི་རྒྱུ་འགའ་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས། མདུན་སྟོར་ཀྱི་གོ་གནས་ཤོར་འགོ་ཞིང་ཡོད་པ་དང་། འགའ་ཞིག་དུད་ཚང་ཡང་ཅ་མེད་དུ་འགོ་བའི་གནས་ཚུལ་བྱུང་འདུག །

མྱེ་དགའི་འབངས་མིའི་དབྱེ་སྤངས་སྒྲོར་ལ། ཁྲོ་རུ་མཁན་པོ་ཆོ་མ་མཆོག་གི་
ཞལ་གསུངས་ལ། མྱེ་དགའི་འབངས་མི་ལ་ལྟ་སྟེ། མི་སྟེ། ཆོས་སྟེ་གསུམ་ཞེས་
དབྱེ་སྒྲིལ་ཡོད་པ་རེད། ལྟ་སྟེ། ཞེས་པ་སྟེ་དགེ་རྒྱལ་པོའི་གཞུང་གི་ཐད་གཏོགས་
ཀྱི་མི་སེར་ལ་ཟེར། མི་སྟེ། ཞེས་པ་སྟོན་པོའམ་མདུན་སྒྲོར་སོ་སོའི་སྟེར་བདག་གི་
མི་སེར་རྣམས་ལ་ཟེར། ཆོས་སྟེ། ཞེས་པ་དགོན་པ་ཁག་ལ་དབང་བའི་མི་སེར་ལ་
ཟེར། མྱེ་དགའི་ལས་དམག་ཆས་སྐབས་གཙོ་བོ་ལྟ་སྟེའི་ནང་ནས་དམག་འགོ་
དགོས་ཤིང་ཡོད་ལ། སྐབས་འགར་ཆོས་སྟེ་ལའང་དམག་ཁྲལ་ཕོག་ཡོང་གི་ཡོད་
པ་རེད། ཆོས་སྟེའི་དམག་ཁྲལ་ལ་དགོན་ཁག་སོ་སོའི་ཚུགས་ནས་མི་ཁྲལ་དང་།
རྟ་ཁྲལ། མཚོན་ཁྲལ་གང་རུང་གི་ལས་འགན་ཕོག་གི་ཡོད་པ་རེད་ཅེས་གསུངས།
ཡང་ཁོང་གི་ཞལ་ནས། མྱེ་དགའི་ཡུལ་སྟེའི་གནས་སྤངས་སྒྲོར་ལ། དཔོན་ཆེན་
སྟེ་བཞི་ནི། ཤར་ཡིད་ལྗང་དཔོན། ལྷོ་སྐྱ་རྩེ་དཔོན། ལུབ་འབྲོང་པ་དཔོན། བྱང་
སེར་ཤལ་དཔོན་བཅས་བཞི་ལ་ཟེར། །

༥ ལྟ་སྟེ་ཕྱི་འབྲོག་ཁག་ལྟ་སྟེ། པརྒྱ་སྟེ་པ། སྐབས་ཆེ་སྟེ་པ། མདོ་གཞུང་སྟེ་པ།
བཟུས་གྲ་སྟེ་པ། སྐབས་མདའ་སྟེ་པ་བཅས་ལྟ་སྟེ་པ་ཟེར། ཤར་ཁ་ལེབ་ཆེན་བཙོ་
བརྒྱད་དེ། ཤར་སོག་དགྲ་འཛོམས་པའི་སྟེ་རེ་ཡིན། འདན་མ་ཆུ་ལ་ཉིན་སྐབས་
དེ། འབྲུ་སྐན་སྐྱ་ལྟའི་གཏེར་ཀ་ཡིན། བྱང་སྟེ་ཟླ་ཆུ་ཁག་ལྟ་སྟེ་དེ། བྱང་རྣམ་ཐོས་
སྐས་ཀྱི་བང་མཛོད་ཡིན། ལྟ་སྟེ་ཕྱི་འབྲོག་ཁག་ལྟ་སྟེ་དེ། ལྟ་སྟེ་བྱུ་རྩེ་ལྗང་བཟེད་
ཡིན་ཞེས་གནའ་མིའི་ངག་རྒྱུན་ལ། ཡོངས་གྲགས་སུ་ཆགས་ཡོད་པ་རེད་ཅེས་
གསུངས། གཞན་ཡང་ཁོང་རུ་ལྟ་སྟེ་ཕྱི་འབྲོག་ཁག་ལྟའི་ནང་རུ་མ་འདུས་པའི་གོ་
ཆེ་སྟོད་སྐྱད་དང་། འཛི་སྐར་སྟེ་པ་བཅས་ཀྱི་འབྲོག་སྟེ་འདི་དག་བྱང་སྟེ་ཕྱི་
འབྲོག་གི་ཁོངས་གཏོགས་ཡིན། །

༦ ལྟའི་དཔོན་ཆེན་བཞི་ནི། ཁོང་གསལ་ལྟར། ཤར་ཡིད་ལྗང་དཔོན། ལྷོ་སྐྱ་
རྩེ་དཔོན། ལུབ་འབྲོང་པ་དཔོན། བྱང་སེར་ཤལ་དཔོན་བཅས་བཞི་ལ་ཟེར།
འདི་དག་ནི། མྱེ་དགེ་རྒྱལ་པོའི་མངའ་འོག་རུ་རང་སྐྱོང་གི་དབང་ཆ་ཡོད་པའི་
དཔོན་ཁག་རྣམས་ཡིན། ལྟའི་དཔོན་འགོ་གསུམ་ནི། ར་མོང་སྐ་སོག་མོ་དཔོན་

དང་། ཉག་གཤིས་སེ་ཆ་དཔོན། གོ་འཛོ་བསམ་འགྲུབ་དཔོན་དང་གསུམ་ལ་
 ཟེར། འདི་གསུམ་ལ་ཡང་གང་འཆམས་གི་རང་སྦྱོང་དབང་ཆ་ཡོད་པ་སྟེ། དམག་
 ཏུ་རྒྱ་ཁྲ་མ་གཏོགས། རྟེན་དགོན་གཞུང་གི་འགན་གཞན་ཁུར་མི་དགོས་པའི་
 དཔོན་རིགས་ཁག་ཅིག་ཡིན། །

༥ དུལ་པ་རྫོང་ཁག་ནི། རོང་སྡེ་རྫོང་ཁག་ཉེར་ལྔ་ཞེས་ཡོངས་གྲགས་ཡིན་
 ཀྱང་། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བརྒྱ་དགུ་པའི་མཇུག་ཏུ་བྱིས་པའི་སྡེ་དགོན་ས་ཁྲའི་
 རང་དུལ་པ་རྫོང་ཁག་སོ་གཉིས་ཕྱེས་འདུག །

༦ འབྲོག་སྡེ་རྫོང་ཁག་ནི། གཙུ་བོར་ཤར་སྤྱོད་གས་གི་འབྲོག་སྡེ་ཁྲོམ་དགེ་ཆེན་བཞི།
 ཏུབ་སྤྱོད་ས་སྤྱོད་སྡེ་སྤྱི་འབྲོག་ཁག་ལྔ། བྱང་སྤྱོད་གས་གི་འབྲོག་སྡེ་རྫོང་ཁག་ལྔ་
 བཅས་ཡིན་ལ། རང་གསེས་འབྲོག་སྡེ་སོ་སོའི་སྡེ་པ་དང་ཆོ་དཔོན་བཅས་ཡོད་པ་
 རེད། ཁྲོམ་དགེ་ཆེན་བཞི་ལས་འབའ་རྒྱུད་ཤོག་ཆེན་དེ་ཕྱིས་སྤྱོད་འཁོར་ཞིག་སོར་
 རྫོང་འབའ་རྒྱུད་སྡེ་པ་དུལ་བྱད་ནས་ར་སྒོར་སྡེ་པར་ཕྱིན་ཏེ་གཞིས་ཆགས། ཕྱིས་
 གི་འབའ་རྒྱུད་དཔོན་གི་སྡེ་འབངས་དེ་ར་སྒོར་སྡེ་པའི་ནང་ཆགས་ཡོད། །རྒྱལ་
 སྤྱུ་དམ་ཆོས་བཟང་པོའི་ཞལ་གསུང་ལྟར་ན། རྟེན་དགོན་རྒྱལ་པོའི་མངའ་སྡོང་ས་གི་
 སྤྱིད་འཛིན་གྱི་གཞི་དབྱེ་སྤྱད་ས་སྒོར་ལ། མ་དུལ་འབྲོག་སྤྱིད་གསུམ་ཞེས་དུལ་
 པ་དང་། འབྲོག་པ། སྤྱིད་པ་སྟེ་དཔོན་སྒོར་གི་སྡེ་འབངས་བཅས་ལ། རང་
 དབང་ཤིང་སྒོ་ཅན་གི་རྫོང་ཁག་ཉེར་ལྔ། ཞེས་པ་རོང་ཁུལ་གི་རྫོང་ཁག་རྣམས་
 དང་། འབྲོག་སྡེ་སྒོ་ཅན་གི་རྫོང་སྒོ་ཉེར་ལྔ་ཞེས་པ་གཙུ་བོ་བྱང་སྡེ་རྫོང་ཁག་ལྔའི་
 འབྲོག་སྡེ་རྣམས་རྫོང་ཁག་ཉེར་ལྔར་ཕྱེས་ཡོད་པ་རེད། ཅིས་གསུངས། །

ཕྱི་དགེ་མངའ་ཁོངས་ཀྱི་རོང་ཕྱོད་ཁག་སོ་སོའི་རེའུ་མིག
 ༡ ཤར་བརྒྱད་ཕྱོད་ཁག་ནམས་ཀྱི་རེའུ་མིག

ཕྱོད་ཁག་སོ་སོའི་མིང་།		དེར་རྒྱས་ཀྱི་གནས་ལུགས་།
1	ཕྱི་ལ་བརྒྱད་ཕྱོད་།	ཕྱི་དགེ་ཕྱོད་དཔོན་ཆེན་གྱིས།
2	ལྷགས་ར་ཕྱོད་།	ཕྱི་དགེ་ཕྱོད་ལྷར་ར་ཕྱི་ཤོག།
3	མེ་ཤོད་ཕྱོད་།	ཕྱི་དགེ་ཕྱོད་མེ་ཤོད་ཆུག།
4	དཔེ་མར་ཕྱོད་།	ཕྱི་དགེ་ཕྱོད་དཔེ་མར་ཕྱི་ཤོག།
5	ལམ་ལོ་མདོ་ཕྱོད་།	ཕྱི་དགེ་ཕྱོད་ལམ་ལོ་མདོ་ཕྱི་ཤོག།
6	དཔོན་ལྷོད་ཕྱོད་།	ཕྱི་དགེ་ཕྱོད་དཔོན་ལྷོད་ཕྱི་ཤོག།
7	མཁའ་མདོ་ཕྱོད་།	ཕྱི་དགེ་ཕྱོད་མཁའ་ལྷན་མདོ་ཕྱི་ཤོག།
8	རྩ་པ་ཕྱོད་།	ཕྱི་དགེ་ཕྱོད་རྩ་ཤོག་ཕྱི་ཤོག།
9	རྩོགས་ཆེན་ཕྱོད་།	ཕྱི་དགེ་ཕྱོད་རྩོགས་ཆེན་ཕྱི་ཤོག།
10	མ་རོང་ཕྱོད་།	ཕྱི་དགེ་ཕྱོད་མཁོ་ལོན་ཕྱི་ཤོག།
11	འདན་མ་ཕྱོད་།	མེར་བྱལ་ཕྱོད་ལོ་ལྷག་ཕྱི་ཤོག།
12	གཏེར་ལྷོད་ཕྱོད་།	དཔལ་ལྷལ་ཕྱོད་གཏེར་ལྷོད་ཕྱི་ཤོག།
13	འཛིན་པ་ཕྱོད་།	དཔལ་ལྷལ་ཕྱོད་འཛིན་ཤོག་ཕྱི་ཤོག།
14	རྟོར་པོ་ཕྱོད་།	དཔལ་ལྷལ་ཕྱོད་རྟོར་པོ་ཕྱི་ཤོག།
15	རག་ཆབ་ཕྱོད་།	དཔལ་ལྷལ་ཕྱོད་རག་ཆབ་ཕྱི་ཤོག།
16	དཔལ་ལྷལ་ཕྱོད་།	དཔལ་ལྷལ་ཕྱོད་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་།
17	ཅམ་མདོ་ཕྱོད་།	དཔལ་ལྷལ་ཕྱོད་ཅམ་མདོ་ཕྱི་ཤོག།
18	ས་དམར་ཕྱོད་།	དཔལ་ལྷལ་ཕྱོད་ས་དམར་ཕྱི་ཤོག།
19	འབར་རོང་ཕྱོད་།	དཔལ་ལྷལ་ཕྱོད་འབར་རོང་ཕྱི་ཤོག།

༡ རྩ་བ་བརྒྱད་ཚོང་ཁག་ནམས་ཀྱི་རེ་ཁུ་མིག

ཚོང་ཁག་སོ་སོའི་མིང་།	དང་དུས་ཀྱི་གནས་ལུགས་།
1 འཛམ་ཐོག་ཚོང་།	པོད་ཚོང་མ་འཛོམ་པོད་ཚོང་སྐམ་ཐོག་གེན།
2 དཔེ་མར་ཚོང་།	པོད་ཚོང་མ་འཛོམ་པོད་ཚོང་དཔེ་པན་ཕྱེ་ཕོག
3 སྤོ་མི་ཚོང་།	པོད་ཚོང་མ་འཛོམ་པོད་ཚོང་སྤོ་མི་ཕྱེ་ཕོག
4 ས་རན་ཚོང་།	པོད་ཚོང་མ་འཛོམ་པོད་ཚོང་སྤང་སྤང་ས་རན་ཕོང་།
5 སྤྱ་ཚོང་།	པོད་ཚོང་མ་འཛོམ་པོད་ཚོང་སྤོ་མི་ཕྱེ་ཕོག་སྤྱ་ཚོང་ཁག་།
6 མ་ར་ཚོང་།	པོད་ཚོང་མ་འཛོམ་པོད་ཚོང་མར་ཕུག་མ་ར་ཕོང་།
7 འཛོམ་པོད་ཚོང་།	པོད་ཚོང་མ་འཛོམ་པོད་ཚོང་མི་དམངས་སྤྱི་དགུང་།
8 ཉལ་གཤིས་ཚོང་།	པོད་ཚོང་མ་འཛོམ་པོད་ཚོང་ཉལ་གཤིས་ཕྱེ་ཕོག
9 རབ་བརྒན་ཚོང་།	པོད་ཚོང་མ་འཛོམ་པོད་ཚོང་དཔོན་སྤྱོད་རབ་བརྒན་ཕོང་།
10 ཡི་ན་ཚོང་།	པོད་ཚོང་མ་འཛོམ་པོད་ཚོང་དཔོན་སྤྱོད་ཡི་ན་ཕོང་།
11 དཔོན་སྤྱོད་ཚོང་།	པོད་ཚོང་མ་འཛོམ་པོད་ཚོང་དཔོན་སྤྱོད་ཕྱེ་ཕོག
12 རི་མངའ་ཚོང་།	པོད་ཚོང་མ་འཛོམ་པོད་ཚོང་མར་ཕུག་རི་མངའ་ཕོང་།
13 མཁར་མདོ་ཚོང་།	པོད་ཚོང་མ་འཛོམ་པོད་ཚོང་དཔོན་སྤྱོད་མཁར་མདོ་ཕོང་།
14 འདན་མ་ཚོང་།	པོད་ཚོང་མ་འཛོམ་པོད་ཚོང་འདན་ཁོག་ཕྱེ་ཕོག

རྟེན་གཤེད་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་འཕྲོག་རྟེན་རྫོང་ཁག་ནམས་ཀྱི་རེའུ་མིག
བྱང་རྟེན་ཆུ་ཁག་ལྟེ་འཕྲོག་རྟེན་རེའུ་མིག་དང་པོ།

རྫོང་ཁག་སོ་སོའི་མིང་།		དེར་རྒྱལ་གྱི་གནས་ལུགས་།
1	དཔོན་རི།	མེར་བྱལ་རྫོང་འཕུ་རྫོང་རྟེན་ཕོག་དཔོན་རྒྱ་བ།
2	ཁྲོམ་རྫ་ཁོང་མ།	མེར་བྱལ་རྫོང་ཁྲོམ་རྫ་ཁོང་མ་རྟེན་ཕོག
3	ཁྲོམ་རྫ་འགབ་མ།	མེར་བྱལ་རྫོང་ཁྲོམ་རྫ་འགབ་མ་རྟེན་ཕོག
4	དཔེ་མང་།	མེར་བྱལ་རྫོང་དཔེ་མང་རྟེན་ཕོག
5	དཔེ་ཆེ་ཁོང་མ།	མེར་བྱལ་རྫོང་དཔེ་མང་རྟེན་ཕོག་དཔེ་ཆེ་ཁོང་མ།
6	དཔེ་ཆེ་འགབ་མ།	མེར་བྱལ་རྫོང་དཔེ་མང་རྟེན་ཕོག་དཔེ་ཆེ་འགབ་མ།
7	འབྲུམ་གསར་།	མེར་བྱལ་རྫོང་འབྲུམ་གསར་རྟེན་ཕོག
8	འབྲུམ་རྫོང་།	མེར་བྱལ་རྫོང་འབྲུམ་རྫོང་རྟེན་ཕོག
9	མ་བྱལ།	མེར་བྱལ་རྫོང་མ་བྱལ་རྟེན་ཕོག
10	ཁྲིའུ།	མེར་བྱལ་རྫོང་ཁྲིའུ་རྟེན་ཕོག
11	གད་ཁོག་།	མེར་བྱལ་རྫོང་ཁྲིའུ་རྟེན་ཕོག་གད་ཁོག་རྫོང་།
12	ཨ་ཆོ།	མེར་བྱལ་རྫོང་ཁྲུག་ཆོ་རྟེན་ཕོག་ཨ་མེར་རྫོང་།
13	ཀ་བཞི།	མེར་བྱལ་རྫོང་ཀ་བཞི་རྟེན་ཕོག་ཀ་བཞི་རྫོང་།
14	མང་དཔེ།	མེར་བྱལ་རྫོང་དཔེ་མང་རྟེན་ཕོག་མང་དཔེ་རྫོང་།
15	བ་རྫོང་།	མེར་བྱལ་རྫོང་ཀ་བཞི་རྟེན་ཕོག་བ་རྫོང་རྫོང་།
16	བ་བྱལ།	མེར་བྱལ་རྫོང་བ་བྱལ་རྟེན་ཕོག་བ་བྱལ་རྫོང་།
17	འཕུ་མང་།	མེར་བྱལ་རྫོང་འཕུ་མང་རྟེན་ཕོག
18	འཕུ་ཁྱུང་།	མེར་བྱལ་རྫོང་འཕུ་མ་རྟེན་ཕོག་འཕུ་ཁྱུང་རྫོང་།
19	ཁྲུ་ཆ།	མེར་བྱལ་རྫོང་ཁྲུག་ཆོ་རྟེན་ཕོག
20	ཨ་ཤིག་རྫ།	མེར་བྱལ་རྫོང་ཨ་ཤིག་རྫ་རྟེན་ཕོག
21	ཁོ་བྱལ་ཁོང་མ།	མེར་བྱལ་རྫོང་ཁོ་བྱལ་ཁོང་མ་རྟེན་ཕོག
22	ཁོ་བྱལ་འགབ་མ།	མེར་བྱལ་རྫོང་ཁོ་བྱལ་འགབ་མ་རྟེན་ཕོག
23	དཔོན་པོ་རྫ་ཞིག་།	མེར་བྱལ་རྫོང་དཔོན་པོ་རྫ་རྟེན་ཕོག་དཔོན་པོ་རྫ་ཞིག་།
24	དཔོན་པོ་རྫ་ཤིབ་།	མེར་བྱལ་རྫོང་དཔོན་པོ་རྫ་རྟེན་ཕོག་དཔོན་པོ་རྫ་ཤིབ་།

༡ རྩེ་དགའི་མདུན་སྐོར་ནམས་ཀྱི་རེའུ་མིག།

ཨང	མདུན་མིང་།	ལོ་རྒྱུས	དེང་རུས་གནས་ལུལ
1	དིས་མཁོ	གཞིར་བུལ	བོད་རྒྱུང་ས་འཛོམས་མདུན་འདུན་མ་རྒྱུས།
2	ཨ་རྒྱལ	གཞིར་བུལ	མེར་བུལ་རྒྱུང་འདུན་ཁོག་ལོ་སྤྱུར་རྩེ་ཕོག
3	དུན་འཁོར	གཞིར་བུལ	མེར་བུལ་རྒྱུང་འདུན་ཁོག་འབའ་ག་རྩེ་ཕོག
4	ཆུ་རྩོ	གཞིར་བུལ	མེར་བུལ་རྒྱུང་འདུན་ཁོག་ལོ་སྤྱུར་རྩེ་ཕོག
5	གཟིམ་དཔོན		མེར་བུལ་རྒྱུང་འདུན་ཁོག་ལོ་སྤྱུར་རྩེ་ཕོག
6	དཔོན་ཐོག	གཞིར་བུལ	མེར་བུལ་རྒྱུང་འདུན་ཁོག་ལོ་སྤྱུར་དཔོན་པོ་ཤོད
7	རྩོ་རྩ	གཞིར་བུལ	རྩེ་དགའི་འཁོར་མཛོད་ཤར་འཇུ་འཁོར་སྤྱད་མའི་རྩ་ཁག
8	རྩ་ཤོད	གཞིར་བུལ	རྩེ་དགའི་རྒྱུང་དཔོན་ཆེན་རྩེ་ཕོག་རྩ་སྤྱད་ཤོད།
9	ས་དགར	གཞིར་བུལ	རྩེ་དགའི་རྒྱུང་དཔོན་ཆེན་རྩེ་ཕོག་ན་སྤྱད་ཁག
10	ཞིས་མདའ		རྩེ་དགའི་རྒྱུང་ར་རྩེ་ཕོག་ཅེ་ཆོ་རྩ་ཁག
11	ལྷག་ས་རྩ	གཞིར་བུལ	རྩེ་དགའི་རྒྱུང་ར་རྩེ་ཕོག་འཁོ་ལུ་རྩ་ཁག
12	ཅོ་ཆོ	གཞིར་བུལ	རྩེ་དགའི་རྒྱུང་ར་རྩེ་ཕོག་ཅེ་ཆོ་རྩ་ཁག
13	ར་ར	གཞིར་བུལ	རྩེ་དགའི་རྒྱུང་དཔལ་སྤྱད་ས་དཔལ་སྤྱད་རྩ་ཁག
14	ལྷག་ར	གཞིར་བུལ	རྩེ་དགའི་རྒྱུང་དཔལ་སྤྱད་ས་དཔལ་སྤྱད་རྩ་ཁག
15	ལུ་མ	གཞིར་བུལ	རྩེ་དགའི་རྒྱུང་མེ་ཕོད་ལུ་མ་དཔལ་སྤྱད་རྩ་ཁག
16	ལུ་མམ		རྩེ་དགའི་རྒྱུང་མེ་ཕོད་ལུ་མ་འཛམ་མདའ་ཤོད།
17	གནས་ར		རྩེ་དགའི་རྒྱུང་མེ་ཕོད་མདའ་མ་ཆེད་ཐོག་ཤོད།
18	འཇུ་ཆེན		རྩེ་དགའི་རྒྱུང་མེ་ཕོད་མདའ་མ་ཆེད་དོར་ཤོད།
19	འཇུ་ཆུང	གཞིར་བུལ	རྩེ་དགའི་རྒྱུང་མེ་ཕོད་ལུ་མ་ཆེ་གླིང་གཞུང་ཤོད།
20	ཞིང་མོ		རྩེ་དགའི་རྒྱུང་མེ་ཕོད་མདའ་མ་ཆེད་དོར་ཤོད།
21	ལུ་མོ	གཞིར་བུལ	དཔལ་ལུལ་རྒྱུང་གཞིར་བུལ་རྩེ་ཕོག

༡ རྩོམ་གཞི་མདུན་སྐོར་ནམས་ཀྱི་རེའུ་མིག།

22	དབུ་ཅ	གཉེར་བྱལ	དཔལ་ཡུལ་རྩོད་གཏིར་ལྷུང་ཕྱེ་ཕོག
23	ཤེ་འཕོད	གཉེར་བྱལ	དཔལ་ཡུལ་རྩོད་འཕྱིར་ཁོག་ཕྱེ་ཕོག
24	ཨ་གྲུང		ཕྱེ་དག་རྩོད་དཔོ་ལྷུང་ཕྱེ་ཕོག་ཨ་ཁི་རྩོད་།
25	གནས་གཞི	གཉེར་བྱལ	དཔལ་ཡུལ་རྩོད་ས་དམར་ཕྱེ་ཕོག
26	འོག་མ	གཉེར་བྱལ	བོད་ལྷོང་ས་འཁོ་མདའ་རྩོད་སྤྱུ་ཉེས་པ་གོང་ཚོ།
27	རྒྱལ་མཁར	གཉེར་བྱལ	བོད་ལྷོང་ས་འཁོ་མདའ་རྩོད་སྤྱུ་རྩོད་འཕེལ་རྩོད་།
28	ལྷག་ཚ		བོད་ལྷོང་ས་འཁོ་མདའ་རྩོད་སྤྱུ་ཕོག
29	གཅིས་པ	གཉེར་བྱལ	བོད་ལྷོང་ས་འཁོ་མདའ་རྩོད་འདོམ་གཞུང་།
30	གྲུང་ཁང	གཉེར་བྱལ	བོད་ལྷོང་ས་འཁོ་མདའ་རྩོད་སྤྱུ་ཕོག་རྩོད་ནང་།
31	ནམ་སྤུས	གཉེར་བྱལ	བོད་ལྷོང་ས་འཁོ་མདའ་རྩོད་སྤྱུ་ཕོག་རྩོད་ནང་།
32	ཡ་མཚོ	གཉེར་བྱལ	བོད་ལྷོང་ས་འཁོ་མདའ་རྩོད་སྤྱུ་ཕོག་རྩོད་ནང་།
33	དན་ཁྲུང		བོད་ལྷོང་ས་འཁོ་མདའ་རྩོད་སྤྱུ་ཕོག་ཕྱེ་ཕོག
34	དན་ཁྲུང		བོད་ལྷོང་ས་འཁོ་མདའ་རྩོད་སྤྱུ་ཕོག་ཕྱེ་ཕོག
35	རི་ལུག		བོད་ལྷོང་ས་འཁོ་མདའ་རྩོད་དཔོན་ལྷོད་།
36	མཁར་མདོ་ཡ་མང	གཉེར་བྱལ	བོད་ལྷོང་ས་འཁོ་མདའ་རྩོད་མཁར་མདོ་ཕྱེ་ཕོག
37	མཁར་མདོ་གི་འཇའ	གཉེར་བྱལ	བོད་ལྷོང་ས་འཁོ་མདའ་རྩོད་མཁར་མདོ་ཕྱེ་ཕོག
38	ལྷག་གཡང		ཕྱེ་དག་རྩོད་དཔོན་ལྷོད་ཕྱེ་ཕོག
39	ནམ་ཁྲུང		བོད་ལྷོང་ས་འཁོ་མདའ་རྩོད་སྤྱུ་ཕོག་རྩོད་།
40	ར་རུ	གཉེར་བྱལ	བོད་ལྷོང་ས་འཁོ་མདའ་རྩོད་དཔོན་ལྷོད་།
41	རང་རྒྱལ	གཉེར་བྱལ	ཕྱེ་དག་རྩོད་མཚོ་ལོན་ཕྱེ་ཕོག་རྩོད་རྒྱལ་ཕྱེ་ཕོག
42	འདིས་ཁ		དཔལ་ཡུལ་རྩོད་གཏིར་ལྷུང་ཕྱེ་ཕོག
43	གཉེས་གཉེན		དཔལ་ཡུལ་རྩོད་རག་ཚབ་ཕྱེ་ཕོག

29	སྒྲིལ་ཆོང་།	སྟེ་དཔེ་རྒྱུ་ལྟར་རྟེན་ཤོག་འགོ་འཁྲུག་ཤོང་།
30	སྒྲིལ་ཆོང་།	བོད་རང་སྟོང་སྟོང་ས་འཁོར་ལ་སྟེ་ཤོག་སྟེ་ས་ནང་།
31	གསོལ་དཔོན་ཆོང་།	སྟེ་དཔེ་རྒྱུ་ལྟར་རྟེན་ཤོག་ཤེ་རྩ་ཤོང་།
32	སྒྲིལ་ཆོང་།	བོད་སྟོང་ས་འཁོར་མདའ་རྒྱུ་ལྟར་ཤོང་པར་གྲགས།
33	ཡག་ནག་ཆོང་།	བོད་རང་སྟོང་སྟོང་ས་འཁོར་མདའ་རྒྱུ་ལྟར་རབ་བརྟན་
34	རག་སྟངས་ཆོང་།	བོད་རང་སྟོང་སྟོང་ས་འཁོར་མདའ་རྒྱུ་ལྟར་།
35	རྩ་ཆོང་།	བོད་རང་སྟོང་སྟོང་ས་འཁོར་མདའ་རྒྱུ་ལྟར་རི་མདའ་།
36	འདྲེ་འུ་ཆོང་།	བོད་རང་སྟོང་སྟོང་ས་འཁོར་མདའ་རྒྱུ་ལྟར་དཔོན་སྟོང་།
37	ཁར་འུ་ཆོང་།	བོད་རང་སྟོང་སྟོང་ས་འཁོར་མདའ་རྒྱུ་ལྟར་དཔོན་སྟོང་།
38	མ་རྩལ་ཆོང་།	བོད་རང་སྟོང་སྟོང་ས་འཁོར་མདའ་རྒྱུ་ལྟར་རི་མདའ་སྟེ་ཤོག་
39	རྩ་པ་ཆོང་།	བོད་རང་སྟོང་སྟོང་ས་འཁོར་མདའ་རྒྱུ་ལྟར་རི་མདའ་སྟེ་ཤོག་
40	སྟེ་ལ་ཞིག་ཆོང་།	བོད་རང་སྟོང་སྟོང་ས་འཁོར་མདའ་རྒྱུ་ལྟར་མཁར་མདོ་
41	ཨ་ཡག་ཆོང་།	མེར་བྱལ་རྒྱུ་ལྟར་ལོ་ཐུར་སྟེ་ཤོག་འདན་ཁོག་
42	མ་ཡག་ཆོང་།	སྟེ་དཔེ་རྒྱུ་ལྟར་རྟེན་ཤོག་ལྷགས་ར་ཤོང་།
43	སྟེ་ལ་རྩ་ཆོང་།	སྟེ་དཔེ་རྒྱུ་ལྟར་རྩ་རྒྱལ་སྟེ་ཤོག་
44	སྒྲིལ་ཆོང་།	བོད་རང་སྟོང་སྟོང་ས་འཁོར་མདའ་རྒྱུ་ལྟར་།
45	རྩ་རྒྱལ་ཆོང་།	བོད་རང་སྟོང་སྟོང་ས་འཁོར་མདའ་རྒྱུ་ལྟར་སྟེ་ལུ་སྟེ་ཤོག་
46	ལེས་ཆོང་།	བོད་རང་སྟོང་སྟོང་ས་འཁོར་མདའ་རྒྱུ་ལྟར་ལེས་ཆོང་ཤོང་།
47	མཁོ་པ་ཆོང་།	སྟེ་དཔེ་རྒྱུ་ལྟར་དཔལ་ལྷན་སྟེ་ཤོག་དཔལ་སྟོང་ཤོང་།
48	ལྷི་ཁར་ཆོང་།	ད་པེ་ལ།
49	ལག་རིས་ཆོང་།	སྟེ་དཔེ་སྟེ་ཤོང་།
50	ལྷི་ལྷ་ཆོང་།	སྟེ་དཔེ་རྒྱུ་ལྟར་དཔལ་ལྷན་སྟེ་ཤོག་དཔལ་སྟོང་ཤོང་།
51	ལྷི་ལྷ་ཆོང་།	
52	ལྷི་དཔལ་ཆོང་།	
53	འཁོག་སྟེ་ཆོང་།	
54	འཁོ་ར་ཆོང་།	
55	ཨ་སྟེ་ཆོང་།	
56	མདུན་པ་ཆོང་།	
57	རྩ་གྲགས་ཆོང་།	
58	གཏུམ་མོ་ཆོང་།	

59	ཨ་ཐོབ་ཚང་།	
60	མ་མ་ཚང་།	
61	བཞི་ནང་ཚང་།	
62	ཡང་ཉིང་ཚང་།	
63	འེར་མ་ཚང་།	
64	ཉིན་མོ་ཚང་།	
65	རྩ་རྩོ་ཚང་།	
66	ཁྲོ་འགྲུ་ཚང་།	
67	ལྷ་ར་ཚང་།	
68	དེས་ཚལ་ཚང་།	
69	ཁམ་བཟང་ཚང་།	
70	རེ་འཛིན་ཚང་།	
71	རྟོ་ཚ་ཚང་།	
72	ཨ་ཉག་ཚང་།	
73	ཨ་ལྷག་ཚང་།	
74	དེས་ཁ་ཚང་།	
75	མ་ཡག་ཚང་།	
76	ལྷང་ཁིང་ཚང་།	
77	ལྷང་དམར་ཚང་།	
78	ནང་ཡོ་ཚང་།	
79	རྩོ་རོ་ཚང་།	
80	འགགས་པ་ཚང་།	
81	མོ་ལྷག་ཚང་།	
82	བར་མ་ཚང་།	
83	ག་མགོ་ཚང་།	
84	ཉེ་མོ་ཚང་།	
85	རྩི་ཚོ་ཚང་།	
86	ལྷ་ཚོ་ཚང་།	
87	གཉའ་ནང་ཚང་།	
88	ལྷ་ཐོག་ཚང་།	

ལེའུ་གསུམ་པ།

རྩེ་དགེ་རྒྱལ་པོའི་ཆབ་སྲིད་ལམ་ལུགས་བཤད་པ།

ས་བཅད་དང་པོ། རྩེ་དགེའི་ཁྱིམ་སྒོལ་ལམ་ལུགས།

གནའ་པོའི་རྩེ་དགེའི་ཡུལ་འདིར་དབང་བསྐྱར་བྱེད་མཁན་ལ་རྩེ་དགེ་རྒྱལ་པོ་
 ཟེར། རྒྱལ་པོའི་ཁྱིམ་རྒྱུད་ཀྱི་དབང་ཆ་འདྲིན་པའི་ལམ་ལུགས་ཤིག་ཡིན། རྩེར་
 རྒྱལ་པོ་ཟེར་བ་དེ་རྒྱལ་ཁབ་གང་ཞིག་གི་དཔོན་པོ་ལ་རྒྱལ་པོ་ཟེར། འོན་ཀྱང་
 བོད་ཁམས་སེལ་བུར་འཁོར་རྗེས། བོད་རྒྱུ་ལ་དབང་བའི་རྒྱལ་པོ་མེད་པར་གྱུར།
 ཡུལ་གྱི་སོ་སོ་ལ། དབང་བསྐྱར་བྱེད་མཁན་གྱི་ཡུལ་དཔོན་རྣམས་ལ་རྒྱལ་པོ་ཞེས་
 འབོད་སྟོལ་བྱུང་བ་རེད། སྐབས་དེར་བོད་ཁམས་ཡོངས་ལ་རྒྱལ་པོའི་མིང་ཅན་
 གྱི་ཡུལ་དཔོན་བརྒྱ་ཕྱེད་ཙམ་བྱུང་ཡོད་པ་དེ་དག་གྱི་ལོའི་རུས་རབས་བཅུ་གསུམ་
 པའི་མཇུག་དུ། འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པས་ཆོས་སྲིད་བྱུང་འབྲེལ་གྱི་སྲིད་
 གཞུང་བཅུ་གསུམ་པ་ནས་རིམ་བཞིན་བོད་སྲིད་གཞུང་གིས་དབང་ཤུགས་ཀྱིས་འོག་
 རུ་ཐད་ཀར་ཚུད་པའི་ཡུལ་དེ་དག་གི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་པའི་མིང་དེ་འགྱུར་ནས་དཔོན་
 ཞེས་འབོད་སྟོལ་དར་ཡོད་པ་སྟེ། དཔེར་ན། བཀ་རུ་དཔོན། དཀར་རུ་དཔོན་
 ཞེས་ཡུལ་གང་གི་དཔོན་ཡིན་ན། དེ་དང་དེའི་དཔོན་ཞེས་འབོད་སྟོལ་བྱུང་
 འདུག་འོན་ཀྱང་ཁམས་ཚུགས་གྱི་ཡུལ་གྱི་ཁག་གཅིག་ན་ཉེ་རུས་བར་བོད་གཞུང་གི་
 ཐད་ཀར་དབང་བསྐྱར་གྱི་ཤུགས་ཆེན་པོ་མེད་པའི་ཡུལ་དཔོན་ལ། རྒྱལ་པོ་ཞེས་
 པའི་འབོད་སྟོལ་དེ་ཉེ་རུས་བར་གནས་ཡོད་པ་སྟེ། དཔེར་ན། རྒྱལ་མོང་རྒྱལ་
 ཁག་བཙོ་བརྒྱད་ཅེས་པ་ལས། ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ་དང་། རྒྱ་ཆེན་རབ་བརྟན་རྒྱལ་
 པོ། ཁྲོ་སྐྱབས་རྒྱལ་པོ། སོ་མང་རྒྱལ་པོ། ཅོག་ཅེ་རྒྱལ་པོ་ལ་སོགས་པ་དང་།
 གཞན་ཡང་རྩེ་དགེ་རྒྱལ་པོ་དང་། བང་ཆེན་རྒྱལ་པོ། སྤིང་ཚང་རྒྱལ་པོ་ལ་སོགས་
 པ་ལྟ་བུ་རྣམས་སོ། འདི་དག་ནི་ཡུལ་སོ་སོའི་དཔོན་པོ་ཡིན་སྐབས་རང་རང་གི་
 ཁོར་ཡུག་དང་མཐུན་པའི་ཡུལ་ཁྱིམ་སྒོལ་བཅས་ནས་རྩེ་འབངས་རྣམས་ལ་དབང་

བསྐྱར་བྱེད་ཅིང་ཡོད་པ་རེད། རྩེ་དགེའི་ཡུལ་འདིར་རྩེ་འབང་དབང་བསྐྱར་བྱེད་
 ཐབས་ཀྱི་ཡུལ་གྲིམས་ «རྩེ་དགེའི་གྲིམས་ཀྱི་མ་» ཞེས་པའི་གྲིམས་ཡིག་ཅིག་ཡོད་
 པ་དེ་ནི་རིག་གནས་གསར་བརྗེ་ཆེན་པོའི་ནང་། རྩེ་བཞི་ཙུ་གཏོར་གཏོར་བའི་
 སྐབས་སུ་བསྐྱབ་ཟིན་སྟབས་ད་ལྟ་ང་ཚོས་མཐོང་ཐབས་བྲལ། འོན་ཀྱང་གྲིམས་
 ཡིག་འདིའི་ནང་དུ་རྩེ་དགེའི་མངའ་སྡེ་གྱི་འབང་མི་ནམས་ལ་ས་ཆ་ཡུལ་རིས་
 རྩེར་བདག་གི་དབང་ཆའི་ས་མཆོམས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དང་། ཡུལ་མི་སོ་སོའི་ཐོབ་
 ཐང་། བྲལ་དང་འུ་ལག་གི་འོས་འགན། འཁོར་ཡུག་སྲུང་སྦྱོབ། སྤྱི་ཚོགས་བདེ་
 འཇགས། རི་དྲགས་སོགས་སེམས་ཅན་སྲུང་སྦྱོབ་བྱེད་ཚུལ་བཅས་ཀྱི་སྐོར་ཞིབ་ཆ་
 བཤེད་ཡོད་པ་འདྲ་རྩེ། དེར་དུས་ཀྱི་ཀན་ཀས་ནམས་ཀྱི་རྟག་པར་རག་ཐོག་དུ་
 «རྩེ་དགེའི་གྲིམས་ཀྱི་མ་» ལྟར་ན། ས་མཆོམས་འདི་དང་འདིའི་བར་གྱི་བདག་
 པོ་མི་ཆང་སུ་དང་སུ་ཡིན་པ་དང་། གནས་རིག་དང་གང་གི་འོས་སུ་ཤིང་
 བཅས་བཅད་པ་དང་། རི་དྲགས་བསད་པ་སོགས་བྱས་ན་ཉེས་ཆད་གང་དང་
 གང་བཅད་དགོས་པ། མི་ཆང་གང་དང་གང་གི་བརྒྱུད་པ་དེས་བྲལ་དང་འུ་ལག་
 གང་འདྲ་ཞིག་འགན་ཁུར་དགོས་པ་སོགས་ཁ་བྱང་ལྟེ་བྱང་གི་བཤད་ཆོག་ཆོག་དུ་
 ཡོད་པ་འདིས་ཤེས་སོ། གཞན་ཡང་རྩེ་དགེའི་«རྩེ་རྒྱ་རི་གྲིམས་» ཞེས་པ་འཁོར་
 ཡུག་སྲུང་སྦྱོབ་དང་འབྲེལ་བའི་གྲིམས་ཡིག་ཅིག་ཡོད་པ། དེའི་ནང་དོན་རྩེ་རྒྱ་
 ཞེས་པ་རི་དྲགས་བསད་མི་ཆོག་པའི་གྲིམས་དང་། གལ་སྲིད་བསད་ན་རི་དྲགས་
 བསད་ཡུལ་མི་འདྲ་བའི་དབང་གི་ཆད་པ་མི་འདྲ་བ་དང་། གསད་བྱའི་རི་དྲགས་
 རིགས་མི་འདྲ་བའི་དབང་གིས། ཆད་པ་མི་འདྲ་བ་སོགས་གསལ་བཤད་བྱས་པའི་
 གྲིམས་ཡིག་ཅིག་ཡོད་པར་གྲགས། གཞན་ཡང་རྩེ་དགེ་རྒྱལ་མོ་འཇམ་དབྱངས་
 དཔལ་མོས་རག་ཐོག་དུ་བཤད་ནས་ཡི་གེར་བཤེད་པ། «དཀར་མཛེས་བྲལ་རིག་
 གནས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དབྱེད་ཡིག་» དེབ་བཞི་པར་ནང་། རྩེ་དགེ་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་གྲིམས་
 སྟོན། རྩེ་དགེ་བྱི་རབས་དང་པོའི་ཆོས་རྒྱལ་བྱམས་པ་ལུན་ཚོགས་ཀྱིས་རྩེ་དགེར་
 བྱི་རབས་དང་པོའི་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་སྲིད་དབང་འཇུགས་པའི་རྗེས་སུ། རྒྱལ་རབས་
 རིམ་བྱོན་གྱི་པོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་གྲིམས་སྟོན་ལྟར། རྒྱལ་གྲིམས་དང་། ཆོས་གྲིམས་

ཀྱང་གཏན་འབེབས་བྱས་ནས་ཆོས་སྲིད་མཉམ་འབྲེལ་ལག་ལེན་བྱེད་པའི་སྲིད་
དབང་སྲ་བརྟན་གཏོང་བ་རེད། ཁོང་གི་ཁྲིམས་སྲོལ་འགོད་པའི་ཆ་དོན་ནི།

དཔལ་ལ་སྟག་གིས་མ་བསྟོད་ན། །

དཔལ་ངར་བྱས་པའི་རུ་མ་མེད། །

མཛངས་ལ་ཡིག་ཆང་མ་བསྟོད་ན། །

ཕྱིན་ཆད་མཛངས་ངན་ཤན་མི་ཕྱེད། །

ལེགས་ལ་བྱ་དགས་མ་བསྟོད་ན། །

སྤྲོད་ཆད་ལེགས་པར་སྤྲུལ་པའི་བྱེད། །

སྤར་མ་མ་ཁྲུས་མ་དམད་ན། །

དཔལ་དང་སྤར་མ་ཤན་མི་ཕྱེད། །

ངན་ལ་ནན་རུར་མ་བྱས་ན། །

ནམ་ཡང་དྲན་ཤེས་རེམ་མི་འགྱུར། །

ཉེས་ལ་ཆད་པ་མ་བཅད་ན། །

ཕྱིས་ནས་ཉེས་བྱེད་རྒྱན་མི་ཆད། །

ཅེས་པའི་ཆ་ཆོགས་དང་། གཞན་ཡང་པ་མ་ལ་མནར་གཅོད་གཏོང་ན་ཕྱིག་
ཉེས་ཡོད། བྱ་རྒྱུད་ལ་མནར་གཅོད་གཏོང་ན་འབྲས་ངན་འབྱུང་། ཆོ་རོགས་ལ་
བརྟན་བཅོས་བྱས་ན་རྒྱ་འབྲས་འཁོར། སྦྱོང་པ་ངན་པའི་མི་གོང་རུ་མི་བཀྱར།
རང་འདོད་སྒྲེར་སེམས་ཅན་གྱི་མི་ དཔོན་གནས་མི་འཛོག་པ་སོགས་ཆོས་རྒྱལ་
སྲོང་བཅོན་སྐམ་པའི་སྐབས་སུ། གཏན་འབེབས་བྱས་པའི་ལྷ་ཆོས་གཅོང་མ་བརྟེ་
དུག་དང་། མི་ཆོས་དགེ་བ་བདུན་ལྟར། དེ་བཞིན་རུ་ཕག་གྲུ་སྒྲེ་སྲིད་སྐབས་སུ་
གཏན་འབེབས་བྱས་པའི་ཁྲིམས་ཡིག་ཞལ་ལྟེ་བཅོ་ལྟེ། དང་པོ་དཔལ་པོ་སྟག་
གི་ཞལ་ལྟེ། གཉིས་པ་སྤར་མ་མ་ཁྲུས་ལྟེ། གསུམ་པ་སྒྲེ་མོ་ལས་འཛིན་གྱི་ཞལ་
ལྟེ། བཞི་པ་ཁྱ་བཞེས་བདེན་རྒྱུ་ཡི་ཞལ་ལྟེ། ལྷ་པ་བཟུང་བཀྱིགས་ཁྲིམས་རའི་
ཞལ་ལྟེ། དུག་པ་ནག་ཆེན་ཁྲག་རྩྱུར་གྱི་ཞལ་ལྟེ། བདུན་པ་དྲན་འཛིན་ཆད་ལས་
གྱི་ཞལ་ལྟེ། བརྒྱུད་པ་ཏོར་འདྲ་བྱ་རྒྱུ་གྱི་ཞལ་ལྟེ། དགུ་པ་བསད་པ་སྦྱོང་གི་

ཞལ་ཞེ། བརྟ་པ་མས་པ་བྲག་གི་ཞལ་ཞེ། བརྟ་གཅིག་པ་བསྟོད་ཏམ་མནལ་དག་གི་ཞལ་ཞེ། བརྟ་གཉིས་པ་བརྟ་པ་འཇལ་གྱི་ཞལ་ཞེ། བརྟ་གསུམ་པ་ཉེ་འབྲེལ་འགས་འདུམ་གྱི་ཞལ་ཞེ། བརྟ་བཞི་པ་བྱི་བྱས་བྱི་རིན་གྱི་ཞལ་ཞེ། བཙུ་ལ་པ་ནམ་པར་ཚུན་གྱི་ཞལ་ཞེ། བཅས་ལ་གཞིར་བཟུང་ནས་བྲིམས་ཡིག་གཏན་འབེབས་དང་ལག་ལེན་བྱས་ཡོད་པ་རེད། གོང་གསལ་ཞལ་ཞེ་རྣམས་འགོ་ནས་མཇུག་བར་ཆོས་ཀྱི་གཏན་བྲིམས་ལྟ་ལ་བརྟུས་ཏེ། སྟོག་མི་གཙང་པའི་བྲིམས། གཤེན་སྟོང་དང་གསོན་སྟོང་། མས་སྟོང་དང་བྲག་སྟོང་འཇལ་རྒྱ། མ་བྱིན་པར་མི་ལེན་པའི་བྲིམས། དཀོན་མཆོག་གི་འོར་བརྟུས་ན་བརྟ་འཇལ། རྒྱལ་པོའི་འོར་བརྟུས་ན་དགུ་འཇལ། འབངས་ཀྱི་འོར་བརྟུས་ན་སུམ་འཇལ། ལོག་པར་མི་གཡེམ་པའི་བྲིམས། སྤང་འཇལ་དང་བྱི་ཆད། རྩན་སྟོང་བའི་བྲིམས། ལྟ་སྤང་དཔང་དུ་བྱས་ནས་མནལ་པོར་བ། ཆང་མི་འཕྱང་བའི་བྲིམས། ཆང་ལ་ཆོད་བྱིན་དགོས་པའི་བྲིམས་སྟོལ་རྣམས་དང་། སྤར་རྒྱལ་པོ་སྟོང་བཙན་སྤམ་པོས་གཏན་འབེབས་བྱས་པའི་མི་ཆོས་གཙང་མ་བརྟ་དུག་ཏེ། ལྟ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་དད་གུས་བྱེད་པ། དམ་པའི་ཆོས་ཚུལ་བཞིན་སྦྱབ་པ། ས་མ་ལ་དྲིན་ལན་འཇལ་བ། ཡོན་ཏན་ཅན་ལ་ཆིས་མཐོང་བྱེད་པ། རིགས་མཐོ་བ་དང་རྒན་རབས་ལ་གུས་ཞབས་ཡོད་པ། ཡུལ་མི་དང་བྲིམ་མཆོས་ལ་ཕན་འདོགས་པ། བཀའ་དྲང་ཞིང་སེམས་རྒྱུང་བ། ཉེ་དུ་མཛའ་བཤེས་ལ་གཞུང་རིང་བ། ཡ་རབས་ཀྱི་རྗེས་སྟེག་ཅིང་བྱི་ཐག་རིང་བ། ཟས་འོར་ལ་ཆོད་འཛིན་པ། སྤར་དྲིན་ཅན་གྱི་མི་ལ་དྲིན་ལན་གསལ་བ། བྱ་ལོན་དུས་སུ་མཇལ་ཞིང་བྱེ་སྤང་ལ་གཡོ་མེད་པ། ཀྱན་ལ་སྤག་དོག་རྒྱུང་བ། དན་པའི་གོས་ལ་མི་ཉན་ཞིང་རང་ཚུགས་འཛིན་པ། ངག་འཇམ་ཞིང་སྦྲེ་བ་ཉུང་བ། བྲིག་པ་ཆེ་ཞིང་སྟོ་ཁོག་ཡངས་པ་རྣམས་ཀྱི་བྲིམས་སྟོལ་དེ་དག་མངའ་འོག་གི་སྟེ་འབངས་རྣམས་ལ་ལག་ལེན་བྱེད་བརྟུག་ཅིང་ཡོད་པ་རེད། གཞན་ཡང་སྤང་དང་བྱེ་ལ་ངེས་པར་དུ་ཞིབ་བཤེར་བྱེད་པ་དང་། ས་ཤིང་རྩོ་འདེབས་ལ་ས་མཆོམས་སྟེ་དགོས་པ་བཅས་ཆང་མ་སྟེག་སྟོལ་བཞག་ནས་ལག་ལེན་བྱེད་དགོས་པ་བྲུབ་བསྐྱགས་བྱས་ཡོད་པ་རེད། ཅིས་སོགས་གསུངས་འདུག །

ས་བཅད་གཉིས་པ། བོད་ཀྱི་བཀའ་སློན་ས་དབང་

ཆེན་མོའི་བཅའ་ཡིག

ཀམ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་བྲིས་པའི་ཟླ་དགའི་ཆོས་འབྲུང་དུ་དྲངས་པའི་བཅའ་ཡིག་
 རྟེན་པའི་མ་དཔེ་རི་བཞིན་བཀོད་པར། 《བོད་ཀྱི་བཀའ་སློན་ས་དབང་ཆེན་མོས་
 ས་སྤྱོད་ཟླ་དགའི་ཆོས་འབྲུང་ཡིག་བཞག་པའི་དབུ་ཚལ་དགའ་བ་ཅེས་བྲ་བའོ》
 ལྟར་བཅས་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཕན་པ་དང་། བདེ་བ་མ་ལུས་པ་འབྲུང་བའི་
 གནས་གཅིག་རྣམས་འདྲན་ཉི་མའི་གཉེན་གྱིས་ལེགས་པར་བྲེ་ཞིང་། སྟོན་པའི་
 བསྟན་པ་རིན་ཆེན་གྱི་དང་། བྲེ་བྲག་མདོ་སྤྲད་སྤྲད་རྒྱག་གི་སའི་ཆར་འཁོད་པའི་
 གོང་ས་མཆོད་ཡོན་ཆེན་པོའི་ཆབ་འབངས་སུ་གཏོགས་པའི། ས་སྤྱོད་ཁག་གིས་
 མཆོན་ལྟ་ཟླ་མི་ཟླ་ཆོང་མར། བསྟན་དག་ལུགས་མདུད་ཉག་སྤྲོད་མགོན་པོ་རྣམས་
 རྒྱལ་སྟོན་འཁོར་འབངས་དང་བཅས་ནས། འདི་ཕྱི་འོ་ཁྲིམས་ལུགས་དང་མི་མཐུན་
 པའི་ཚུར་མོལ་བྱེད་འཛོལ་ལ་བརྟེན། སྤྱོད་འགོ་མཐའ་དག་ཕན་བདེ་དར་རྒྱས་ལུན་
 རིང་དུ་གནས་པའི་ཐབས་ཚུལ་དུ། བསྟན་པ་རིས་མེད་མཆོད་སྦྱོན་གྱིས་མངའ་
 བདག་གཞུང་ས་དགའ་ལྡན་པོ་བྲང་ཆེན་པོ་ནས། དྲག་པོའི་དམག་དབུང་ཡན་
 ལག་བཞི་ལྡན་བསྐྱས་ཤིང་། ཞིང་བཅུ་རྩེ་གས་པའི་དམ་སྲི་མགོན་པོ་རྣམས་རྒྱལ་
 དབུང་ལུགས་བཅོན་པོས་མཐར་བསྐྱད་གྲུབ་གཤིས། ད་ཕྱིན་མདོ་སྤྲད་རིས་བྲལ་
 སྤྱོད་འགོ་མཐའ་དག་གི། བདེ་སྦྱོད་ཉི་མ་གསར་དུ་ཆོས་པའི་མཆོག་དམན་དགེ་
 ལེགས་ཀྱི་པད་ཚལ་ངང་གིས་འཕེལ་བཞིན་ཡོད་པ། ཀུན་གྱིས་གོ་ལུལ་དུ་སྤྱོད་པ་
 དེ་ལྟར་ལ། བར་ལམ་ཉག་དགའི་དག་གཞོད་ལ་བརྟེན་པའི་ཟླ་དགའི་ས་སྤྱོད་པའི་
 རང་སྲིད་ཟླ་འབངས་དང་བཅས་ལོ་བཞི་ལྷའི་བར་དག་ལག་དུ་ཤོར་བས། ཟླ་
 དགའི་ཆོས་རྒྱལ་རིམ་བྱོན་རྣམས་ཀྱི་གནའ་པོའི་དུས་ཀྱི། རྣམ་དཀར་མཆོད་སྦྱོན་གྱི་
 མཛོད་པ་སྤྱི་དང་། ལྟག་པར་དཔོན་སྟོན་འབངས་འཁོར་ཆོང་མར་ལུགས་གཉིས་
 བསྐྱེགས་ཁྲིམས་འཇུག་སྟོ་མཐའ་དག་སྤྱི་ལད་ཉམས་ཆག་ཤིན་དུ་ཆེ་བའི་གནས་
 སྐབས་སུ་བའི་དུས་འདིར། བདག་པོ་གཞུང་ས་ཆེན་པོ་ནས་ཉམས་པ་སོར་ཆུད་

ཀྱིས་ཕྱི་དགའི་བསྟན་སྲིད་སྤར་བཞིན་དར་རྒྱས་ཡར་དཔེར་འགན་པ་ཞིག་ཚུགས་
ཐབས་ལེགས་སློབ་ཅིག་མ་བྱུང་ཆོ། རྒྱལ་མཆོག་བརྟན་པ་ཆེན་པོ་ནས་བརྩུང་
གཞུང་། གནས་དང་མཆོད་ཡོན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྦྱོང་འོས་ཀྱི་གནས་དང་།
མདོ་ཁམས་སྤང་ཕྱོགས་འདིར་རྣམ་དཀར་དགེ་བའི་ལས་ལ་འབད་བཙོན་ཆེ་བ་
ཡིན་གཤིས་དེ་ལམ་རྟུ་མ་འཛོག་ཐབས་མེད་པ་བཅས། ཕྱིན་ཆད་དཔོན་སློབ་
འབངས་འཁོར་དང་བཅས་ལ། བྱིམས་འདམས་ཚུ་འཛིན་བབ་པ་གང་ལ་གང་
འཆམས་པ་བགྱིས་བྱིན་པ་དེ་ལྟར་ཡང་། ལེགས་བྱས་བསོད་ནམས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་
སྤྱི་ཡང་ལས་བྱུང་བའི་དཔོན་འབངས་ཞེས་པ། མཆོག་དམན་གྱི་དབྱེ་བ་ཡོད་པ་
རྣམས་རང་རང་གི་མིང་དང་གོ་གནས་སོགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་བྱེད་སྤྱོད་
ལམ་གྱི་རིམ་པ། སྤར་སློབ་མ་ཉམས་པའི་བསྐྱིགས་བྱིམས་ལུགས་སློབ་སྤྲང་ལ་
གཞལ་རྟུ་ཡོད་པ་ཞིག་དགོས་རྒྱུ་ལས། བསམ་ཆོད་ལག་རྟུ་བསྟར་ཞིང་གང་བྱུང་
རྒྱུ་ཡན་རྟུ་འཕུན་པའི་བག་མེད་པར་། ད་ཆོག་རིགས་རྣམ་ཡང་མིན་སྟབས་བྱེད་
སློ་མཐའ་དག་བཟང་པོའི་ལམ་རྟུ་རྒྱུག་ཐབས་ཀྱི་ད་ལམ་ངོས་སྤྱི་བྱུང་རྒྱ་བོད་མོལ་
བསྟར་གྱིས་ཕྱིན་ཆད་ཕྱི་དགེ་རང་སྲིད་འཛིན་སྦྱོང་བྱེད་སྤྱོད་ཆེ་བྱ་རིགས་སྟབས་ཆེ་བ་
རང་ལ་ཁུར་འགན་ཅིས་སྤྲོད་བགྱིས་པ་དང་། ལས་བྱེད་གཉེར་ཆེན། མདུན་
རྩུང་། ལྷག་མཛོད། གསོལ་དཔོན། གཟིམས་དཔོན་སོགས་སྤར་སློབ་བསྐྱོས་
བཞག་ཐོག་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱིགས་བྱིམས་ཆགས་སུ་ཚུད་པའི་བྱེད་སྤྱོད་དོན་ཆོན་
རྟུ་བཀོད་པའི་ཚ་ཆོག་གཏོང་རྒྱར་སྤྲོད་པོར། །

༥ དོན་ཆོན་དང་པོ། ཕྱི་དགེ་ས་སྦྱོང་གོང་མ་རིམ་པའི་སྐབས་ནས་ཕོ་བྲང་
དང་། རང་ལུགས་ཀྱི་ཆོས་ཕྱེ་ཁག་རྣམས་བྱུང་འབྲེལ་རྟུ་སྦྱོང་དགོས་པ་ཞིག་ཡིན་
གཤིས། གཞི་སྤྱི་པོ་མི་ཆོས་དང་། རྒྱན་དམ་པ་ལྟ་ཆོས་ཀྱི་ལུགས་གཉིས། དང་པོ་
མི་ཆོས་ལའང་། སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གཉིས་ལས། སྤྱིར་དྲང་སྤྱོད་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་
ཀྱིས། འཛིག་རྟེན་མི་ཆོས་སྦྱོང་པ་ཡོན་ཏན་ཀུན་གྱི་གཞི། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར།
མདོན་མཐོ་དང་། དེས་ལེགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་ནི་ཆ་བ་མི་ཆོས་གཙང་མ་
བཅུ་རྩུག་ཡིན། སློབ་དཔོན་སྤྱི་སྤྱོད་ཀྱིས། མི་དགེ་བཅུ་པོ་སྤངས་པའི་སྤྱིང་། །ཆང་

མི་འཁྲུང་དང་འཆོ་པ་བཟང་། །རྣམ་པར་མི་འཆོ་གུས་སྦྱིན་དང་། །མཆོད་འོས་
 མཆོད་དང་བྱམས་པ་སྟེ། །མདོར་ན་ཆོས་ནི་དེ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར།
 ཉེས་ཅན་རྣམས་ཆར་གཅོད་དགོས་ངེས་། ལྟ་བུ་དམིགས་བསལ་གྱི་སྐབས་རེ་ཅུམ་
 མ་གཏོགས་སྟོག་མི་གཅོད་པ་ལ་སོགས་མི་དགེ་བརྩུ་པོ་སྟོག་ལ་བབས་ཀྱང་འདྲེམ་
 པ་དང་། དེ་མཚུངས་ཆོས་སྟེ་ཁག་གིས་གཙོས་རྒྱལ་སྟོན་སོགས་ཡ་རབས་དམ་
 པའི་ལུགས་སྟོལ་སྦྱོང་བ་རྣམས་ནས། བག་མེད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་ཡིན་པས་
 ཆང་གཏན་ནས་མི་བརྟུང་། དེའི་ཆར་གཏོགས་པ་ཐ་མ་ཁ་དང་། ལྷ་དུད་སོགས་
 མ་རབས་ཀྱན་སྦྱོང་གང་ཅིར། འདྲེམ་ཆ་དང་སྟོག་པ་རྩམས་ཆེན་དང་མ་འབྲེལ་
 པའི་འཆོ་པ་བཟང་པོར་བརྟེན། སེམས་ཅན་སྦྱི་དང་ཁྱད་པར་ཉེས་མེད་ཀྱི་རི་
 དུགས་གསོད་པ་སོགས། འོན་དགོས་པ་གཏན་ནས་མེད་གཤེས་གཞན་ལ་འཆོ་བ་
 མི་བྱེད། ལྷ་མ་དང་། དཔོན་པོ། ས་མ་རྣམས་འཁོགས་ཆེ་བཤེས་རྣམས་ལ་གུས་
 པ་དང་བཀུར་བཞི་ངེས་པ་དགོས་རྒྱུར། རྒྱེས་བུ་དམ་པ། དཀོན་མཆོག་གི་ཉེན་
 དང་། དགེ་འདུན་གྱི་སྟེ། རྒྱ་པོད་ཀྱི་དཔོན་རིགས་ཆེན་པོ་བཀའ་དྲིན་ཅན་
 སོགས་སྦྱི་བོར་འཁུར་ཁིང་བཀའ་བཞིན་སྐབས། རང་ལ་སྟོང་ནས་སྟོས་པའི་
 འཁོར་པ་གཡོག་ཆེན་རིགས་དང་། བད་པ་དབུལ་སོངས། མི་སེར་ཉམས་ཆུང་
 ལ་སོགས་བསྐྱུང་བར་འོས་པ་རྣམས་ལ་བྱམས་དང་བཅེ་བས་ངེས་པར་སྦྱོང་དགོས་
 པ་ནི་ཕ་ཆབ་དཔོན་ལ་བཅོལ་བའི་ངང་རྒྱལ་ཡ་རབས་དང་ལྷན་པ་དགོས་རྒྱུར།
 སྟོབ་དཔོན་སྐྱ་སྐྱབ་ཀྱིས་ལུགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ཤེས་རབ་སྟོང་བུ་དང་། རྒྱེ་པོ་
 གསོ་ཐིག །འཇམ་མགོན་ས་པའ་ཀྱིས་ལེགས་བཤད་རིན་ཆེན་གཏེར་སོགས་
 འཕགས་བོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ཁྱད་པར་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཆོག་སྟོལ་བཟུང་།
 འོན་ཡིད་ལ་བསམ། མ་ཤེས་པ་མཁས་པར་འདྲི། ལྷང་དོར་རྒྱལ་བཞིན་དུ་སྦྱོང་
 པ་གལ་ཆེ། །

༥ འོན་ཆེན་གཉིས་པ། ད་ཆ་སྟེ་དགེའི་བསྟན་པ་གསར་ཆགས་ལྟ་བུ་ཡིན་གཤེས་
 ལུགས་གཉིས་ཀྱི་བསྟན་པའི་གཞི་མ། རྒྱལ་ས་པོ་བྱང་ལེ་ལག་དང་བཅས་པ་སྤར་
 ཡོད་ལྟར་རེ་ཞིག་གསར་རྒྱག་བྱུང་དཀའ་བྱུང་། འོས་བབས་འཁོས་འགྱུར་དང་

བསྐྱུན་པའི་ཕོ་བྲང་། བཟོ་བཞོན་སྒྲ་ཕེར་གཉིས་ལྟ་ཡ་རབས་ཀྱི་ཉམས་དོད་པ་
 ཞིག་འབྲལ་དུ། གསར་བསྐྱུན་དང་འབྲེལ་བའི་ནམ་དཀར་རྟེན་བཞེངས་སོགས་
 མིང་དོན་མཚུངས་པ་དགོས་སྐྱ་བཟོད་མེད་ཐོག །སྒར་ཡོད་ཀྱི་མགོན་ཁང་ཁག་
 རྣམས། རང་ས་རང་གནས་སུ་བཞེངས་ཐོག་འཕར་གྱིས་དུས་གཏོར་ཚུགས་སྒོ་རི་
 ཡོད་ཆགས་མེད་དགོས་པ་དང་། དགོན་ཆེན་ལུགས་རི་ཁོར་ཡུག་ལ་ཉམས་བཟོ་
 སྒྲ་ཕེར་དགོས་རིགས་ཆབ་གཅིག་བགྱིས་ཏེ། ཉག་བྲིམས་དང་། ཆང་བྲིམས་
 སོགས་ཚུལ་མིན་གྱི་སྦྱོད་པ་གང་ཡིན། རྒྱན་འཁྱོངས་སུ་བསྐྱམ་ར་བྱེད་དགོས་ལ།
 དེ་ཡང་གཉེར་སློན་ལས་བྱེད་གྱིས་མཛོན། བག་མེད་དུ་བསྐྱེན་སྒོལ་བྱེད་སྐྱ་འདི་
 དག་གིས་ཆང་མའི་མིག་ལྟོས་ལད་ཁྱེན་ཆེ་ཤོས་སུ་ཡོད་འདུག་པས། དེ་སྒྲིའི་སྒོལ་
 ལམ་རི་བཞིན་དུ་སྦྱོད་སྐྱ་མ་ཟད། ལྷ་ཁང་དང་སྒྲ་ཤག་ཉམས་ཆག་སོང་རིགས་
 ཁྱུངས་སོ་སོ་ནས་གསོ་ཐབས་དང་འབྲེལ་བའི་ནམ་རྒྱན་ནས་སྦྱི་མཛོད་བཀྱར་འོས་
 སྐྱེ་འགོ་དང་བ་འདྲེན་པ་ཞིག་ངེས་པར་དགོས་གཤིས། གཙང་སྒྲ་གད་བདར་བར་
 ཆད་མེད་པར་བྱེད་འདུག་པ་ལས། བྲིམ་པ་འདུ་ཆོགས་ལྷ་བུའི་མ་རབས་ཀྱི་སྦྱོད་
 པ་ནམ་ཡང་ཆོག་སྐྱ་མིན། དགེ་འདུན་པ་ཐུགས་མཐུན་བྲིམས་གཙང་བཤད་སྐྱབ་
 ཆོས་སྦྱོད་འཕེལ་ཁིང་། ཚུལ་འཆོས་བག་མེད་དང་མི་ལྟ་པའི་ཆོགས་དང་སྐྱབ་
 མཛོད་ཚུགས་སྒོ། སོགས་སྒར་ཡོད་གཞིར་བཞག་ཉམས་མེད་དགོས་སྐྱའི་མིག་ལྷ་
 ཁྱབ་འདམས་ལས། ལས་སྒྲེའི་བྱ་སྒོ་གསར་བསྐྱུན་སོགས་ཁྱུང་མེད་རིགས་ནམ་
 ཡང་ཆོག་སྐྱ་མིན་པ་བཅས། ལས་སྒྲེ་བསྐྱོས་བཞག་བྱེད་སྐྱ་ཐམས་ཅད་འོས་འདུའི་
 ཐོག་ནས་ཤེས་ཡོན་བབས་འོས་ཡོད་ངེས་མ་གཏོགས། མི་ངོ་རྒྱ་ངོའི་དབང་དུ་
 བསྐྱོས་བཞག་རིགས་གཏན་ནས་མི་ཆོག་པ་དང་། བསྐྱོས་བཞག་ཟིན་བསྐྱུན་
 བསལ་ཀ་མེད་ཀྱི་དགོངས་ཁྱུ་དགོས་པ་ཀྱན་གསལ་བྱང་ན་ལས། ལོ་འཆོམས་མ་
 རྒྱུགས་བར། གཞན་དོན་མེད་དགོང་པ་ཁྱུ་འཁྱོལ་བཏང་བགྱིས་ན་གཏན་ནས་
 འཐུས་སྐྱ་མིན། །

༥ དོན་ཆོན་གསུམ་པ། གཞུང་ས་དགའ་ལྟ་ཕོ་བྲང་ཆེན་པོ་ནས་ཐུགས་རྗེ་
 བཀའ་ངོན་གྱིས་བསྐྱུངས་པའི་དགོངས་དོན་གོ་ཤེས་ཡིན་ཡུགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་འབྲལ་

ལུག་དཔོན་སློན་འབངས་འཁོར་དང་བཅས་ནས། ལུགས་གཉིས་ལར་རྒྱུ་ལྡོ་གང་ཅིར་མནའ་གན་ཐེ་བོ་ཆེ་སྤྱི་མཚུངས་འབུལ་བཞེས་ལྷན་པའི་དགོངས་དོན་གྱི་ཉམས་ལེན་ཆེ་སྤྱི་འགལ་མེད་བཀའ་བཞེན་བརྒྱབ་དགོས་པ་ཞིག་ལས། ཁ་ལ་གཅིག་པ་དོན་ལ་གཉིས་པ། རྒྱབ་འགལ་ལས་འབྲས་བྱད་གསོད་དུ་འགྲོ་རིགས་དངོས་ཤུགས་ནས་མི་ཚོགས་པ་དང་། གཉེར་དུང་། ལུག་མཛོད་དུ། གསོལ་གཟིམས་སོགས་བསྐོ་བཞག་བྱིན་པ་ལྟར། སོ་སོ་རང་རང་ལས་འབྱར་དུ་བཟལ་ཞིང་གཞུང་སྐོར་གྱི་ལས་དོན་བྱེད་སྒྲིའི་སྐོར་ལ་སྤྱི་ནང་སྤྱི་བྱེད་སྤྱི་བྱེད་སྤྱི་གང་ཅི་རིགས། ལྷན་ས་སྤྱོད་པ་ནས་དགོས་པ་བཟོད་མེད་ཐོག་གཉེར་པ་དང་། དུང་དཔོན་ཆོ་དོན་སྤྱུགས་འཇུག། ལུར་མཉམ་ལེན་གྱི་སྤྱི་ནང་གང་སར་བཏང་འགྲོ་བཞག་སྤོད་གྱི་འབྱར་བསམ་གང་ཆེ་བྱེད་པ་ལས་རང་བཟོའི་བསམ་པས་མ་བསྐྱད་པའི། གཙོ་བོར་གོང་མ་མཚོད་ཡོན་གྱི་བཀའ་དགོངས་མཐུན་ཅིང་རང་སྲིད་འཛིན་སྤྱོད་བགྱི་བ་སྤྱི་དང་། མངའ་འབངས་མི་སེར་གྱི་འགོ་འཛིན་འཚོ་སྤྱོད་བྱེད་རྒྱ་སོགས་གཉིས་ལོ་ཁྲིམས་ལུགས་དང་མཐུན་པ་ཞིག་དགོས་པ་བཅས་ལུག་མཛོད་གསོལ་གཟིམས་སོགས་སྤྱི་འབྲིས་སྤྱི་བཅར་སྤོད་བྱེད་མི་བྱིངས་ནས་ལྷ་བདེ་ལས་བྱུང་རིགས་གཏན་ནས་ཚོགས་རྒྱ་མིན། ལུག་མཛོད་ནས་རྩེ་དགེ་གཞུང་གི་སྤྱི་ཆས་དང་ཆོང་རྩ་སོགས་ཆེ་སྤྱི་ཐོད། བདག་འཛིན་གྱི་གཉེར་བཀོད་བདག་པོའི་ངང་ཚུལ་བཞེན་དགོས་རྒྱུ་མཚོན་ཆོང་འཁོས་ཐབས་ཤེས་གྱིས་བགྱི་སྤྱོད་གསོག་འཛིག་སོགས་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་དང་། གསོལ་གཟིམས་གཉེར་ནས་སྤྱི་འབྲིས་སྤྱི་བཅར་སྤོད་གྱི་རྒྱ་ལྡོ་གང་ཅིར་གཙང་སྤྱོད་པ་ལྷན་པ་ལྷ་རྒྱ་བཅས། ཚུལ་མཐུན་བག་ཡོད་དང་ལྷན་པ་ཞིག་དགོས་པ་ལས། གཡོག་ངན་དཔོན་སྤྱུག་བྱེད་པའི་མང་ལབ་བཟོད་རིགས་དང་། སྤྱི་ནང་གི་ལས་དོན་ཆེ་སྤྱི་གང་ཅིར་བྱེད་མང་ཐེ་ཚོགས་སོགས་དངོས་ཤུགས་ནས་བགྱིས་མི་ཚོགས་ལ་རྒྱུ་འཁོར་ནས་སོ་སོའི་འཁོས་དཔགས་དང་བརྒྱན་པའི་སྤྱི་ནང་གི་ལས་དོན་གང་བཅོལ་རྩེ་དགེ་རང་གི་སྤྱིན་ལས་གྱི་ཞབས་ཞུས་ཡོན་གཤིས་ནམ་རྒྱུན་ཁ་ཁྲིམས་བྱེད་སྤྱོད་གང་ཅིར། རྩེ་འབངས་གཉིས་ལོའི་འཚོ་ཆོག་དང་གངས་ཚུགས། གང་བྱིན་མིག་ལྟོས་ཡར་འདྲན་འོང་བ་ཅིག་བྱེད་པ་ལས་དོན་

མེད་མྱེ་འབངས་ལ་དཀར་རྩྱའ་ནག་ལེན་གྱི་དགའ་མིན་ཕྱོགས་ལྷུང་དང་། སྤྱི་རོ་
རྒྱ་རོའི་རྒྱུ་འགྲོ་ལག་འདོན་ཉེ་བསྐྱོས། རྒྱུང་བཞག་མེད་པའི་གཏེར་སྤྱན་རླེས་
འབྲེལ་མེད་པ་སོགས་ཁྲིམས་ལྷགས་དང་མི་མཐུན་པའི་རིགས་གཏན་ནས་ཆོག་རྒྱ་
མིན་ཅིང་། དེ་རིགས་ཀྱི་སྤྱིང་ཆ་ཅམ་མྱེ་དགེར་སྤྱན་ལྷུང་ཆོ་བྱེད་འཛོལ་ལ་
གཞིག་པས་ཉེས་ཆད་ཆ་ནན་སྦྱོད་པ་ལས། རོ་བཟུང་བརྟན་སྦྱོབ་རིགས་གཏན་
ནས་ཆོག་རྒྱ་མིན། གཞན་ཡང་དཔོན་སྐྱུ། ཉོར་འདྲ། ཤོག་དཔོན། གཙུ་བོ།
བསམ་གནས། ཆང་མ་ནས་མིག་ལྟོས་ཡ་རབས་ཀྱན་སྦྱོད་མ་ཉམས་པས་གཞུང་
བསམ་ནམ་དག་གིས་བཀོད་དོན་འགལ་མེད་ཀྱིས། མགོ་འོག་ལྷན་རྒྱུད་མེད་པའི་
ར་རྒྱེད་ལྷག་འཇུག་གི་བྱ་བ་འགལ་འཛོལ་ཡོད་རིགས། གཏན་ནས་མི་ཆོག་པ་
བསྐྱོགས་ཁྲིམས་ལམ་ལྷགས་ཐེག་པ་རིམ་ཁྱུར་ཚུལ་བཞིན་དགོས་པ་དང་། མྱེ་
དགའི་སྤྱི་རོ་དང་། གཏེར་ལྷག་གསོལ་གཟིམས་སོགས་ལས་འཛོན་རིམ་པས་སོ་
སོར། སྤྱིར་བདག་བཀའ་ཆོད་ཀྱི་མི་སེར་འཁོར་དུད་ཕྱོན་ཡོད་ལྟར་ལས་མྱེ་
འབངས་སོངས་སྤྱི་མི་རྒྱ་གཉིས་མགོ་ལེན་བརྟེན་སྦྱོབ་ཀྱི་ཁྲལ་འཇལ་ཁྲིམས་ཁྱུར་
མི་བྱེད་ཁར་རྩ་རྒྱ་ཤིང་གསུམ་སྒྲིལ་བེབས་ཆེ་རིགས་ཉར་བཞག་གིས་རྩེ་འབངས་
ཁྲལ་དུད་ཉམས་ཞན་བྱིངས་ལ་གྱང་ཁེལ་བརྟུབ་གསིག་འགྲོ་བ་སོགས་ཅི་རིགས་
ཤིག་ཡོད་འདུག་པ་དེ་དག་ནམ་ཡང་ཆོག་རྒྱ་མིན། །

༥ དོན་ཆན་བཞི་པ། སྦྱོད་སྦྱང་མི་སེར་གྲོས་འཁོར་སོང་བ་ཐམས་ཅད་འདི་ལོ་
རང་རང་འབྲལ་འབྲལ་ལྷལ་འགྲུགས་ཀྱི་ཁྱུངས་འཇུག་གི། སྤྱི་མེར་རང་གནས་སྤྱི་
བཀོད་ཐུབ་པ་བྱེད་པ་ལས། འཁུར་མེད་འབྲམས་གཟུར་རིགས་གཏན་ནས་མི་
ཆོག་ བར་ལམ་དག་འཆོ་ལ་བརྟེན་པའི་གཞིས་བྱེས་མི་སེར་པལ་ཆེར་གྱི་ས་ཤིང་
ཐ་བ་ཆེ་རིང་ལྷན་པ་ནམས་རྩོད་སྦྱོད་སོ་སོར་བསྐྱོད་ཀྱུར་ལིང་བཀོས་སྤྱི་སོང་གཤིས་
དོ་དམ་ཞིབ་ཆའི་ཆོ་འདེབས་གང་ཐུབ་བྱེད་པ་དང་། འདི་ལོ་ཆོས་འདེབས་མ་
ཐུབ་པ་ནམས་གྱང་དབྱར་དུས་གསར་སྤོས་ཀྱི་དོན་དུ་སྤྱི་ལོ་ནས་ཆང་མ་འདེབས་
རྩྱའ་ཐུབ་པ་དགོས་རྒྱ་དང་། འདི་ལོ་ས་ཐོན་མེད་རིགས་ལ། ལྷན་དགོན་གྱིང་
གོགས་འབྱོར་སྤྱན་རིགས་ནས་ས་ཐོན་སྤྱི་འབྲལ་གྱིས་བར་མ་དོར་མི་འགྲོ་བར་ས་

པོན་ཆ་ཚུགས་བྱལ་པར་བྱེད་པ་ལས་ཡོད་བཞིན་བཀའ་བསྐྱོར་ཁྲལ་བཟུང་གཏན་ནས་ཚོག་རྒྱ་མིན་ཅིང་། རྟོན་དུས་སྒྲིན་ཚབ་དང་བཅས་སྒྲིང་མེད་འཇལ་སྒྲོད་བྱ་བ་ལས། དྲིན་ལེན་ལོག་འཇལ་དུ་འགོ་རིགས་བྱེད་མི་ཚོག། །ཁང་པ་མེར་བསྐྱེགས་སོང་རིགས་ཀྱང་། རིམ་བཞིན་གསར་ལས་ཀྱི་རང་ས་ཟིན་ཐབས་བྱེད་པ་ལས་ངན་ཤེད་སྐལ་རས་ཀྱིས་དེ་ལམ་དུ་སྐྱེ་ཐད་ནས་བཞག་པ་བྱུང་ཆོ། སྐབས་དུར་ཅད་གཅོད་ཀྱི་ཉེས་པ་བཅད་དགོས། །

༥ དོན་ཚན་ལྔ་པ། ཟླ་དགའི་རང་གི་དཔོན་སློན་ལས་བྱེད་ཆེ་སྤང་། བོད་འབྲོག་གཞིས་བྱས་ཀྱི་མི་སེར་རིམ་འབྱོར་དང་བཅས། སེར་སྐྱ་ཚང་མ་ནས་ཉག་ཏོར་གྱི་མི་རིགས་དང་། ས་ངན་པ་བཅས་ཀྱི་མི་འབྱམས་དྲག་ཞན་ལ་མི་སྟོས་པར་མགོ་ལེན་བརྟེན་ཚོལ་གྱི་རྒྱ་ཁྲམ་གྱི་ས་བོན་ལྟ་བུ་ཉར་བདག་གཏན་ནས་བྱེད་ཚོག་རྒྱ་མིན་པས། གསོལ་རས་བབ་མཚུངས་སྒྲོད་འོས་ཆེ་མིན་སྟོས་དཔྱད་ཞིབ་འཇུག་གི་འབྲལ་འབྲལ་སྒྲིར་བཟོངས་ངེས་པར་བྱེད་ཅིང་། དེ་མཚུངས་ཟླ་དགའི་མངའ་འབངས་ཁུངས་ནས་སྤྲུལ་དགོན་ཁག་དང་། འོས་བབ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རིགས་མཐའ་དག་ལ་ཞིབ་ཅད་ཀྱིས་ཁྲལ་ཟེར་བཀོད་དུ། དུ་ར་དུ་ཉན་ནམས་ཀྱང་སྤྲུལ་བྱས་རྒྱུན་གྱིས་མི་རིགས་གཅོད་ཚོད་བབ་འོས་གང་ཡོད་ལས། གསར་དུ་བྱས་བཅར་བྱས་རིགས། ཁོངས་སུ་འོས་མེད་ཡོད་ན་མཉམ་འདུར་ཞིབ་ཅད་བྱ་འཇུག་དང་། ཡང་དགོས་དབང་རིགས་གཏན་ནས་ཚོག་རྒྱ་མིན། ཁྲལ་པའི་ཁོང་དུ་ས་རིགས་འཛིན་དབང་དྲག་པ་ཡིན་བཞིན། ཁྲལ་རིགས་སྤྱི་བཏགས་ལས་མེད་བཞིན། གང་ཡིན་ལ་དངོས་འབྲེལ་བབ་འོས་ཀྱི་ཁྲལ་སྟོམས། ཟླ་འབྲེལ་དང་མཚུངས་པ་བྱེད་དགོས་ཡོད། །

༦ དོན་ཚན་དུག་པ། ཟླ་དགའི་དེ་སྟོན་བབ་ཁྲལ་གང་ཡོད་ཀྱི་མ་དེབ་དང་། མཚོད་རྒྱན་ཕྱི་འགོའི་དེབ་ཡིག་སོགས་གཏན་འབེབས་ཀྱི་དེབ་ཡིག་རིགས་ཚང་མ་དྲག་ཤོར་མེས་ཚོག་ཁོང་དུ་ཤོར་བ་བརྟེན་ནས། གནས་སྐྱུ་ཚ་འཛིན་བྱེད་བདེ་མེད་གཤིས་རིམ་བཞིན་ཟླ་དགའི་རང་གི་ལས་བྱེད་ཆན་གས་རྟིང་ཁུང་དང་། རྫོང་འགོ་ས་སོའི་གཞིས་བྱས་ཀྱི་གཅོད་པ། བསམ་གནས་ཆན་གས་རྒྱས་ཅན་བཅས་

འགྲུགས་འབོད་ཀྱི། ལྷ་ར་གནས་ལོ་བྲལ་འབྲལ་སྐྱབ། དབྱར་དགུན་གྱི་ཐོབ་ཇི་
 ཡོད་ཚང་མ་རེ་རེ་ནས། གྲི་ཞིབ་ཀྱི་ཉེ་བཟ་སྒྲིང་ཐོན་མེད་པའི་མནའ་གན་སྒྲངས་
 ཏེ། ཀླང་འགོ་ལག་འདོན་གྱི་བྲལ་རིགས་དེབ་ཡིག་གཏན་འབེབས་བཟོ་དགོས་པ་
 དང་། དགོན་སྡེ་ཁག་ལ་མཆོད་སྦྱོན་དུ་སྡེལ་འོས་ཇི་ལྷ་ར་ཡོད་ཀྱང་ཉམས་མེད་
 སྦྱོད་ལེན་བྱེད་པ་ལས། ལས་ངན་ལ་ཆ་འཛིག་གི་དུས་སྦྱོད་མེད་པ་སོགས་མཆོད་
 རྒྱན་ཉམས་ཆག་དུ་བཏང་ཆེ་སྦྱོན་ཆད་ཀྱང་སྡེ་དགེ་རང་གི་བསྟན་སྲིད་ལར་རྒྱར་
 གནོད་འགལ་གྱི་རྒྱལ་ས་མེད་པ་བཅས་ཉམས་པ་སོར་རྒྱུད་ཀྱི། མི་ཉམས་གོང་
 འཕེལ་འོང་བའི་རྩ་འཛིན་རིགས་འབྲས་རང་ནས་ངེས་པར་དགོས་རྒྱ་དང་། བྲལ་
 འཇལ་ཞུ་མི་སྡེ་འབངས་ནས་རང་རང་ལ་རྒྱལ་སའི་བཅའ་ཁུངས་ཀྱི་བྲལ་རིགས་སྡེ་
 བཏང་ཅམ་ལ། ངན་གཡོ་བྲལ་བཟུང་གིས་སྐྱུག་འདྲེན་ཆད་འཛིག་མེད་པ་དགོས་
 ངེས་གང་ཡིན་གཅོད་སྦྱོད་ཚུལ་བཞིན་བྱེད་པ་དང་། འོན་དུ་སྡེ་འབངས་ལ་དོན་
 མེད་གྱོད་ཆོལ་ཉམ་བཤད་ཀྱི། གཅོད་རྒྱ་ཡིན་ཚུལ་ཁ་ནས་གང་ཐོན་གྱི་ཉེས་པ་
 དང་། སྦྱོག་ཆ་ཤུགས་སྦྱོད་བྱེད་དགོས་པ་སོགས་རང་བྲའི་ལོ་བྲལ་ལས་སྡེ་བའི་
 ཆོད་མེད་ཀྱི་སྦྱོན་འཕྲི་བྱེད་སྦྱོལ་ཞིག་ཡོད་ཆོད་འདུག་པ་དེ་རིགས་སྒྲིང་ཅམ་བྱས་
 པ་ཤར་ཆོ། རྒྱུད་ཆོད་ཀྱིས་ལས་བྱེད་རྣམས་ལ་ཉེས་པ་ཁ་ཅམ་མིན་པ་ཆད་པ་
 གཅོད་ངེས་ཡིན། །

༥ དོན་ཆོན་བདུན་པ། སྡེ་དགེ་རང་སྲིད་འཛིན་སྡེལ་གྱི་ལས་དོན་བྱེད་སྒྲོ་ཆེ་སྐ་
 གཙོ་བོར་རིགས་སྐས་རང་གིས་སྒྲོས་དབྱུད་པ་བྱེད་དགོས་པ་དང་། གཉེར་དུང་
 ཐུག་མཛོད་སོགས། སྒོས་བསྐྱར་གྱིས་ཡར་ཞུ་སྒྱུར་གསུང་གིས་བྲིམས་གཅོད་དོན་
 ལྷན་བྱེད་པ་ལས། རྒྱ་རོ་བཟ་རོ་དང་། མཛོལ་ཤེས་རོ་སྐྱུང་གི་རྗེས་སུ་འཇུག་
 པའི་སྒྲོགས་སྐྱུང་རིགས་ནམ་ཡང་སྤོང་བ་ཅིག་དགོས་རྒྱ་དང་། སོ་སོར་སྒོ་སྦྱོན་
 མེད་པའི་མ་ཤེས་དངོས་གནས་ཡིན་པ་ལས། ཤེས་བཞིན་དགོས་དབང་སྐྱུག་སྐྱུག་
 འདྲེན་འདྲེན་རིགས་སུ་ཐད་ནས་བགྱིས་ཆོག་རྒྱ་མིན། དེ་མིན་རྒྱས་ཅན་རྒྱ་འབྲས་
 བསམ་གནས་རིགས་ལ་སྒོ་བསྐྱར་ངེས་པར་དགོས་པ་ལས། སྐྱུ་བྲིད་དབྱིངས་ནས་
 ལས་བྱེད་གཅིག་པོར་ཁ་འཕང་རིགས་གཏན་ནས་བགྱིས་མི་ཆོག །དཔོན་སྒོན་

¶ རོན་ཆོན་དགུ་པ། རྩེ་དགེ་རང་གི་དཔོན་ཁྱོན་ཆོང་མ་ནས་གནའ་བོའི་རྩས་
 གྱི་ཡུགས་སྟོལ་བཟང་པོ་གཞིར་བཞག་བཞུགས་ཡུགས། དབྱར་དགུན་སྟོན་ཡུགས།
 ཉེན་རེའི་གསོལ་ཟས་ཐེབས་ཡུགས། ཁྱོན་པོའི་སྤྱིག་ལམ་དཔོན་ཁྱོན་ཆོང་མའི་ཆ་
 ཡུགས། སྤྱོད་ལམ་གང་ཅིའི་འདུ་འཛོམས་ཤོས་བསྐྱར་སྟགས་སྐར་སྟོལ་མ་ཉམས་

པ་དེ་བ་བཞོད་ཀྱི་ལོ་བསྐྱར་ཙུང་འཛིན་བྱེད་པ་ལས་ཉག་ཉོར་སོགས་ཀྱིས་མི་རིགས་
སྐད་དང་། ཆ་ལུགས་ནམ་འགྱུར་ལ་ཞེན་ཆགས་དང་། སྤངས་ཀའི་མ་རབས་
སྤྱོད་ཚུལ་བྱིས་པ་ཐ་མལ་བས་ཀྱང་མི་ཚོག་པས་བབས་བཞོད་དེས་པར་དགོས་སྐྱེ་
ཡིན། །

༥ རྟོན་ཚན་བརྩུ་པ། ཟླ་དགེ་ས་སྤྱོད་དཔོན་སྟོན་ན་རིམ་ནས་བཟུང་ཟླ་ཡུལ་གྱི་
གཙོ་པོ་ཡན་གྱི་བྱིས་ས་ལུགས་དྲང་པོར་བསྐྱར་སྟེ། ལོ་ངོ་བཞིན་ཙུང་ཚོག་ཁྲིམ་
བསྐྱགས་རེ་བྱེད་དགོས། འདི་ཕྱི་དཔང་བཞག་གི་ཞིབ་དཔྱད་མཐའ་མེད་པ་
དང་། སོ་སོ་ནས་གན་རྒྱ་མཐའ་འདོམས་དགོས་པ་བཅས་དང་། དམ་པ་ལྟ་ཚོས་
ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཟླ་དགེ་ཚོས་རྒྱལ་ས་སྤྱོད་རིམ་པ་ནས་སུམ་ལྷན་དུར་སྤྱིག་
འཛིན་པ་ཤ་སྟག་དང་། བསྟན་པ་ཆོ་རིང་སོགས་དཔོན་སྐྱེ་རེ་གཉིས་བྱང་བའང་
སྟགས་འཆང་རྩོ་རྩོ་འཛིན་པའི་དཔེར་འོས་པ་ཤ་སྟག་ལས། བྱིས་པ་དབྱུག་འགོ་
ཅན་གཏན་ནས་མ་བྱང་འདུག་པ། མོང་མ་རིམ་བྱོན་གྱི་ནམ་ཐར་དུ་གསལ་བ་
ལྟར་བཅས། ཕྱིན་ཆད་རིགས་སྟས་གཉིས་ཀྱང་བཞུགས་ལུགས་མཛད་ཚུལ་སོགས་
གང་ཐད་ནས་བྲ་སྒྲུལ་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་དཔེ་ལྟར་འོས་པ་གཞིར་བཟུང་། རིག་པའི་
གནས་ཀྱན་ལ་སྤྱོད་ལྟ་དང་། དམ་པའི་ཚོས་ལ་ཐོས་བསམ་གྱི་བཙོན་འགྲུས།
དབང་ལྱང་བྱིད་གསུམ་ཞུ་སྤྱོད་སོགས། ཡབ་མེས་མོང་མའི་དུས་ལྟར་ས་སྐྱའི་རིང་
ལུགས་དྲི་མ་མེད་པ་ཡི་དམ་གྱི་བསྟེན་སྒྲུབ། ཚོས་སྤྱང་ལ་གཏོར་བསྟོ་བསྐྱང་
བཤགས་སྐྱོན་བྱེད་དང་། དུས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་ཐམས་ཅད་མ་ཆག་པར་ཉིན་གཅིག་
བཞིན་མཛད་དགོས་སོགས་བྲ་མ་དང་། དཀོན་མཆོག་རིན་པོ་ཆེར་སྟོ་གཏད།
འདི་ཕྱིའི་ལས་འབྲས་དཔང་བཞག །ཤུགས་མ་ཐུབ་ཀྱི་ཟླ་པར་གཡུལ་འཁྲུགས་ལྟ་
བྱའི་སྐབས་མ་གཏོགས་སྤིག་ཟས་དང་གཏོལ་སྤྱོད་སྟོག་ལ་བབ་ཀྱང་འཛེམ་གྱིང་།
ནམ་པ་ཀྱན་དུ་བསྟན་པ་དང་། སེམས་ཅན་ལ་ཕན་འདོད་ཀྱི་ཐུགས་སེམས་
བཟང་པོ་ཐུགས་ལ་རི་མོ་འབྲི་དགོས་པ་ལྟར་བཅས་ལེགས་ཚོགས་ཀྱི་འབྱུང་གནས་
མོང་གསལ་དོན་ཚན་དུ་བཞོད་པ་ལྟར་དཔོན་སྟོན་འབངས་འཁོར་སོགས་ཟླ་དགེ་
རང་གི་ལས་བྱེད་སེར་སྐྱ་ཆང་མ་ནས་འགལ་མེད་སྐྱོན་འཁྱོངས་སུ་དགོས་སྐྱེ་འདི་

ལ་མི་གནས་པའི་རང་འདོད་ཀྱི་འགལ་འཛེལ། སྤ་མོ་ཅམ་ཤར་ཆོ་བྱེད་གཏེ་ཅད་
གཅོད་ཀྱི་ཉེས་པ་ཁ་ཅམ་མིན་པ། གཅོད་ངེས་བཅས་འབྲལ་ཡུན་ཁི་ཉེན་གོ་ཤེས་
ཚུལ་བཞིན་ཡོང་བར་གྱིས། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་མེ་སྟག་ལོའི་ (1866) ལྷ་བ་
དང་པོའི་ཆོས་བཅོ་བརྒྱད་ལ། གོང་གསལ་ཁམས་གསུམ་འགྲོ་བའི་སྐྱབས་མགོན་
ཏཱ་ལའི་བླ་མ་བཟླ་ཆ་ར་བཀའ་ལམ་རྟུན་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་མངགས། དཔོན་ཆེན་
ཐུན་མོང་ནས། ཆོས་དང་མི་འགལ་ཞིང་འཇིག་རྟེན་ཡ་རབས་ཀྱི་ལུགས་སྟོལ་
ཆེན་པོ་དང་མཐུན་པ། འབྲལ་ཡུན་ཀུན་ཏུ་ཕན་པ་དང་བདེ་བའི་བཀའ་སྟོབ་
བཅའ་ཡིག་ཅ་ཆོགས་ཞལ་བཤུས་འདི་བཞིན། དགོན་པ། རྫོང་དཔོན། གཞི་
གཉེར། མི་སེར་དང་བཅས་དེད་བདག་པོའི་ས་སྤོང་གནས་ཆོད་ཀྱིས་གཙོས་ཡིན་
ལ་ཡིན་བཞིན་བཀའ་དོན་སྤྱིར་བཅང་ཚུལ་བཞིན་དུ་བྱེད་དགོས་པ་གཞིར་བཅས་
པས། འདི་དོན་ལྟར་སྤང་བླང་འཛེལ་མེད་དུ་ཡོང་བ་གྱིས།

ཞེས་མེ་སྟག་ལྷ་ཆོས་བཟང་པོར་ཐུན་ཆོགས་ལུགས་བརྒྱའི་འདུན་ས་དཔལ་
ལྷན་ལྷན་གྱུ་སྤོང་ནས་བྲིས་པ་དག། ། །

ཅེས་པའི་བཅའ་ཡིག་འདི་ནི་བོད་གཞུང་ནས་ཉག་རོང་མགོན་པོ་རྣམ་རྒྱལ་
བརྟལ་ཞིང་ཉག་ཁོག་དབང་དུ་བྱས་བྲིན་པའི་རྗེས་སུ། རྩེ་དགེ་གཙོས་པའི་ཁམས་
སྟོགས་པལ་ཆེར་ཉག་དམག་གིས་བཅོམ་བརྒྱག་བྱས་ཤུལ་ཡུལ་སྟོལ་དཔོན་བྲིམས་
ཐམས་ཅད་ཉམས་ཆག་བྱུང་བྲིན་པར་རྣམས་སྤྲར་ཡང་ཉམས་གསོའི་སྐབས་སུ་རྩེ་
དགེའི་རྒྱལ་པོ་གཙོས་པའི་དཔོན་རིགས་རྣམས་ཀྱིས་བདེན་དྲང་ཡོད་པའི་བྲིམས་
སྟོལ་བསྐྱར་འཇུགས་དང་ལག་ལེན་དགོས་པའི་གལ་ཆེའི་སྲིད་རྒྱས་སྟོན་པའི་ཡིག་
ཆ་ཞིག་ཡིན་འདུག །

ས་བཅད་གསུམ་པ། བྲལ་བྱ་སྟོགས་ཀྱི་བྲིམས་སྟོལ་སྟོར།

རྩེ་དགེ་རྒྱལ་པོའི་མངའ་ཁོངས་སུ་རྩེ་འབངས་དཀྱུས་མ་རྣམས་ལ་ནང་གསེས་ཀྱི་
དབྱེ་བ་ལ། བྲལ་པ་དང་། ཁོལ་པ། འུ་ལག་བཅས་ལས་རིགས་གསུམ་དུ་དབྱེ་
ཆོག་པ་ཞིག་རེད། སྤྱིར་རྩེ་དགེ་རྒྱལ་པོའི་སྲིད་སྟོང་ལམ་ལུགས་ཀྱི་བྲིམས་ལུགས་
ཀྱི་ཡིག་ཆ་པལ་ཆེར་རིག་གནས་གསར་བརྗེ་ཆེན་པོའི་སྐབས་གཏོར་བརྒྱགས་བྱས་

ཟིན་སྟབས་ང་ཚོས་ཞིབ་ཆར་བཤད་ཐབས་དཀའ་བ་ཅིག་རེད། བོང་རུ་བཤད་པ་
 ལྟར་སྤྱི་ཕྱི་དགའི་མངའ་ཁོངས་ཀྱི་མི་སེར་ལ་ལྟ་སྡེ་དང་། མི་སྡེ། ཚོས་སྡེ་གསུམ་
 ཀྱི་ནང་ནས། ལྟ་སྡེ་ཞེས་པ་སྡེ་དགེ་རྒྱལ་པོའི་ཐད་གཏོགས་ཀྱི་འབངས་མི་རྣམས་
 ལ་ཟེར་ཞིང་། ཁྲལ་པ་དང་ཁྱུ་ལག་པལ་ཆེར་དེའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་ཡོད་པ་ཞིག་
 རེད། །

གཅིག ཁྲལ་པའི་འོས་འགན།

གནའ་རུས་སྡེ་དགེ་རྒྱལ་པོའི་མངའ་འབངས་ལ་བོང་རུ་བཤད་པ་ལྟར་སྡེ་དང་།
 མི་སྡེ། ཚོས་སྡེ་བཅས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཡོད་པ་དེ་དག་དོན་རུ་སྡེ་དགའི་གཞུང་དང་།
 དགོན་པ་ཁག་དཔོན་རིགས་དག་ལ་དབང་བའི་སྡེ་འབངས་ཡིན་སྟབས། ཁོ་ཚོས་
 རྣམ་པ་མི་འདྲ་བའི་སྡོད་ནས་རང་རང་གི་འགོ་དཔོན་དག་ལ་ཁྲལ་དང་། ཁྱུ་ལག་
 སོགས་ཀྱི་ཞབས་འདེབས་བྱ་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། སྡེ་དགའི་ཁྲལ་རུད་དང་།
 ཁྱུ་ལག་གི་རུད་ཆང་གང་ཞིག་ཡོད་པ་དང་། ཁྲལ་ཁྱུ་རིགས་གང་ཞིག་དགོས་
 ཤིང་ཡོད་པའི་གཞུང་གི་ཡིག་ཆ་རྣམས་ལ། ཇི་ལྟར་བཀོད་ཡོད་པ་རིག་གནས་
 གསར་བརྗེའི་སྐབས་སུ། བརྒྱུ་ཟིན་སྟབས་ང་ཚོས་ཤེས་ཐབས་དཀའ་ལུང་ཚོས་
 ཤེས་པ་ལྟར་ན། སྤྱི་བཏང་སྡེ་དགའི་མངའ་འབངས་རྣམས་ལ་རུད་ཆང་སོ་སོའི་
 མི་ཤུགས་དང་། དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཆོད་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་ཁྲལ་རིགས་རིམ་པ་
 གསུམ་རུ་སྟེན་ནས་འོས་འགན་སྤྲོད་ཡོད་པ་རེད། རུད་ཆང་འཁོས་སྐྱུང་དང་
 དབུལ་པོའི་རིགས་ཀྱིས་མི་ཁྲལ་ལམ་རྒྱུ་ཁྲལ་འཇལ་དགོས་པ་རེད། ཁྲལ་རིགས་
 དེ་ནི་གཙོ་བོ་ལས་རིགས་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཁྲལ་རྒྱུག་དགོས་པ་ཞིག་རེད། རུད་ཆང་
 མི་ཤུགས་དང་དཔལ་འབྱོར་གང་འཚམས་ཡོད་པའི་རིགས་ཀྱིས་ཁལ་ཁྲལ་འཇལ་
 དགོས་པ་དེ་ནི་རྒྱུ་ཁྲལ་ལས་འོས་འགན་རིམ་པ་གཅིག་སྟེ་བ་ཅིག་རེད། རུད་
 ཆང་སྟུག་པོ་དང་ཆོང་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ན་ཁྲལ་ཆེན་པོ་འཇལ་དགོས་པ་དེ་ལ་རྟ་ཁྲལ་
 ཟེར། སྐབས་འདིའི་རྒྱུ་ཁྲལ་དང་། ཁལ་ཁྲལ། རྟ་ཁྲལ་བཅས་ཀྱི་དབྱེ་བ་འདི་
 དག་ཁྲལ་རིགས་སྤྱི་ཡང་གི་དབྱེ་བ་འབྱེད་ཆོས་ཀྱི་ཐ་སྟོན་ཅིག་ཡིན་ཞིང་མི་དང་།
 ཁལ་དང་། རྟ་སོགས་ཀྱིས་ཁྲལ་འཇལ་དགོས་པའི་དོན་མ་ཡིན་པར་ཤེས་དགོས།

ཁྲལ་རིགས་རྣམས་མདོར་བསྡུས་ན་མི་ཆང་གི་འཁོས་དང་བསྡུན་པའི་ལས་ཁྲལ་
དང་། འོར་ཁྲལ་ཟླ་རིགས་གཉིས་སུ་བསྡུ་ཆོག །

1 ལས་ཁྲལ། ལས་ཁྲལ་ནི་ལོ་གཅིག་ལ་ཟླ་དགའི་གཞུང་དང་། དཔོན་རིགས་
དག་གི་ཆེད་དུ་ལས་ཀ་བྱེད་དགོས་པའི་འཆར་ཅན་གྱི་དུས་ཚོད་དང་འོས་འགན་
ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཟེར། འཆར་ཅན་གྱི་ལས་འགན་འགྲུབ་རྗེས་གྱི་དུས་ཚོད་ལྟག་
མ་དེ་དག་ཟླ་འབངས་སོ་སོ། རང་ལ་དབང་བའི་དུས་ཚོད་ཡིན་སྟབས་རང་རང་
གི་ལས་དོན་རྒྱབ་ཞིང་ཡོད་པ་རེད། ཟླ་དགའི་གཞུང་གི་ལས་ཁྲལ་གྱི་དཔེར་
མཆོན་ཅམ་ཞིག་བསྟན་པར། 《དཀར་མཛེས་ཁྲལ་རིག་གནས་ལོ་རྒྱུས་དཔུང་ཡིག་》
དེབ་བཞི་པ་ལས། ཟླ་དགའི་རྒྱལ་པོའི་སྐྱེར་གཞིས་ལ་ས་ཤིང་མུའུ་666ཡོད་པ་དེ་
ཆང་མ་ཁྲལ་པ་ཁག་ལ་ཆོ་འདེབས་བྱེད་རྒྱུའི་ལས་འགན་སྒྲོད་ཡོད་པ་རེད། ཟླ་
དགའི་ཕོ་བྲང་ནས། ཐོག་དཔོན་ཟེར་བ་ཅིག་བསྐོས་བཞག་གནང་ནས་ཁྲལ་པ་
རྣམས་གྱི་ས་ཤིང་ཆོ་འདེབས་གྱི་སོ་རྣམས་ལས་ཀ་དོ་དམ་བྱེད་ཅིང་ཡོད་པ་རེད།
ཐོག་དཔོན་དེ་ཟླ་དགའི་ཆང་གི་སློ་འཁེལ་བའི་མི་ཞིག་འདེམས་ཤིང་ཡོད་པ་ལས་
ཆེར་ཉོར་འདྲ་ཞིག་གིས་འགན་ཁུར་ཞིང་ཡོད། འོན་ཀྱང་ཐོག་དཔོན་འགའ་ཞིག་
ཁྲལ་པའི་ནང་ནས་མི་ལྟག་བསམ་དང་། རྒྱང་བདེན་ཅན་ཡོད་པ་དེ་རིགས་གོ་
གནས་སྒྲར་ཏེ་ཐོག་དཔོན་གྱི་འགན་ཁུར་བརྟུག་པ་ཡང་ཡོད་པ་རེད། གཙོ་བོ་ཟླ་
དགའི་ཆང་ལ་སློ་སེམས་དཀར་མཁན་ཞིག་དགོས་ཤིང་ཡོད་ལ། ཐོག་དཔོན་ལོ་
གསུམ་རེ་ལ་ཐེངས་རེ་བརྗེ་ཞིང་ཡོད་པ་རེད། དམིགས་གསལ་གྱི་ལས་འགན་
འགྲུབ་མཁན་ཞིག་ཡིན་ན་མུ་མཐུད་ནས་ཐོག་དཔོན་གྱི་འགན་ཁུར་ཆོག་པ་ཞིང་
ཡོད་པ་རེད། ཐོག་དཔོན་གྱི་འགྲོ་སོང་གང་དགོས་ཆང་མ་རྒྱལ་པོའི་ཕོ་བྲང་ནས་
སླ་ཕོག་སྤྱད་ཅིང་ཡོད་པ་རེད། ཐོག་དཔོན་གྱི་རང་གི་གོ་གནས་སྤྱི་བརྟན་ཡོང་
བའི་ཆེད་དུ། ལོ་རེ་རྒྱལ་པོའི་གཞེར་ཆེན་བཞི་ལ་ལྷག་ཞིག་རེ་འཕྲ་ཐོག་ཤ་རྒྱང་པ་
རེ་འབུལ་ཞིང་ཡོད་པ་རེད། ཟླ་དགའི་ཕོ་བྲང་ལས་རྒྱང་ཐག་རྒྱང་རིང་པ་དཔལ་
ལུལ་དང་། འདན་ཁོག་ཐང་ལྷག་བཅས་གྱི་ས་གནས་ཟླ་དགའི་རྒྱལ་པོས་ཐོག་
དཔོན་བརྟན་བ་མ་ཟེད། ལུལ་དེ་དག་གི་གཞུང་དཔོན་གྱིས་ཀྱང་སྐྱེར་གཞིས་དོ་

དམ་བྱེད་རྒྱུ་འགན་ཁུར་དགོས་པ་རེད། སྒྲིལ་གཞིས་པལ་ཆེར་ས་རྒྱ་གཞིན་པོ་
ཡིན་ཞིང་། ས་གནས་སོ་སོའི་ཁྲལ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ས་ཤིང་ཚོ་འདེབས་དང་། ཡུར་
མ་ཡུར་བ་དང་། བར་བསྐྱེད་པ། རྣམ་བརྒྱུད་བ་བཅས་ཀྱི་ལས་ཀ་རྣམས་རེས་
ཚོས་བྱེད་ནས་ལས་དགོས་ཤིང་། གལ་སྲིད་ཁྲལ་པ་རང་གིས་མ་ལས་ན། མི་
གཞན་སྐྱེ་ནས་ལས་ཆབ་བཅུག་ཅོག་པ་དང་། ལས་ཆབ་ཏུ་ཐོག་དཔོན་ལ་དདུལ་
ཁྲལ་སྤྱད་ནའང་ཆོག་གི་ཡོད་པ་རེད། དགོན་ཆེན་མངའ་ས་པ་གྲོང་ཏུ་སྒྲིལ་ཞིང་
ལུ་60ཡོད་པ་དེ། རྩེ་ཤོག་དེའི་ཁྲལ་པ་དུང་ཆང་190ཡོད་པ་དེ་དག་གིས་ཚོ་
འདེབས་བྱེད་དགོས་ཤིང་། དེའང་བྱེ་བྲག་ཞིབ་ཏུ་དབྱེ་ན། ས་ཤིང་ཚོ་རྒྱ་དེ་བ་
རིང་ནང་གི་གྲོང་སྡེ་ཁག་གིས་ཁྲལ་པ་རྣམས་ཀྱི་ལས་འགན་ཡིན་པ་དང་། ས་
པོན་འདེབས་རྒྱ་དང་། ཡུར་མ་ཡུར་རྒྱ་དེ་བ་སྤྱད་གྲོང་དང་། མངའ་ས་པ་གྲོང་གི་
ཁྲལ་པ་རྣམས་ཀྱི་ལས་འགན་ཡིན་པ། ལོ་ཐོག་བར་བསྐྱེད་རྒྱ་དེ་མདའ་མ་
གཞིས་པ་དང་། བད་མདའ་གྲོང་པ། རུལ་ཕུ་ནང་པ་གསུམ་གྱིས་བྱེད་དགོས་པ།
ནས་བརྒྱུད་རྒྱ་དེ་ཏུ་སྤྱད་གྲོང་པ་དང་། ལུ་གཞིས་གྲོང་། རྩ་ཕུ་ནང་པ་གསུམ་
གྱིས་བྱེད་དགོས་ཤིང་ཡོད་པ་རེད། ལོ་ལྟར་འཆར་ཅན་གྱི་རུས་ཐོག་ཏུ་ས་གནས་
སོ་སོའི་ཐོག་དཔོན་ཡོང་ནས་ཚོ་འདེབས་དང་། བར་བསྐྱེད་སོགས་ཀྱི་ལས་ཀ་
རྣམས་བཀོད་སྒྲིག་བྱེད་ཅིང་ཡོད་པ་དང་། ཁྲལ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཚོས་མངོ་དང་།
ཐོང་གཤོལ་སོགས་ལག་ཆས། རྒྱགས་བྱེ་སོགས་རང་རང་གིས་གྲལས་སྒྲིག་བྱེད་
དགོས་ཅིང་ཡོད་པ་རེད། དེའང་ཁྲལ་པ་མི་ཆང་སོ་སོའི་འཁོས་ཀ་དང་བསྐྱུན་
ནས་འགའ་ཞིག་གིས་ཚོས་མངོ་གྲལས་སྒྲིག་དགོས་པ་དང་། འགའ་ཞིག་གིས་མི་
འགས་ཀྱི་ངལ་རྩལ་མང་ཅམ་བཏོན་དགོས་པ་རེད། ཁྲལ་པ་རྣམས་རྒྱལ་པོའི་
སྒྲིལ་ཞིང་གི་ཉེ་འགམ་ཏུ་སྤོང་ཡོད་ཅིང་། ཁོ་ཚོས་ཞོགས་པ་སྡེ་མོ་ནས་ལས་འགོ་
བཅུགས་དགོས་པ་དང་། དགོང་མོ་ས་རུག་ལ་ཁད་བར་ཏུ་ལས་ཀ་བྱེད་དགོས་
ཅིང་ཡོད། ལྷོན་ཐོག་བསྐྱེད་ལེན་ཆར་རུས་འབྲུ་རིགས་གཅིང་མ་བྱས་པ་དེ་དག་
རྒྱལ་པོའི་བང་མངོ་དུ་སྒྲེལ་བྱེན་པ་དང་། ལོ་གཅིག་གི་ལས་འགན་འབྲུབ་ཅིང་
ཡོད་པ་རེད། དེ་ལྟར་ཁྲལ་པ་རྣམས་ཀྱི་ལས་ཀ་དེ་ཐོག་དཔོན་གྱིས་ལྟ་སྐུལ་འོག་

བྱེད་དགོས་ཤིང་ཡོད་པ་དང་། ཐོག་དཔོན་མ་དགའ་པར་བྱང་ན་དོན་ཚུངས་ཐོན་
 ཆོགས་ལ་ཁ་གཡར་ནས་བཀའ་བསྟོན་དང་། རྒྱུ་བརྒྱུད་བཏང་གི་ཡོད་སྟབས་
 བྲལ་པ་ནམས་ཀྱིས་ཐོག་དཔོན་ལ་ངོ་དགའི་ཆེད་དུ་མར་དང་། ཐོག་ཤ་ཚམ་པ་
 སོགས་ཐོན་བུ་སྟོག་བརྩན་སྤྱད་སྟོལ་ཡོད་འདུག། ཅིས་སོགས་བྱིས་འདུག།

2 ཝེར་བྲལ། ཝེར་བྲལ་ནི་རྩེ་དགེའི་མངའ་འབངས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་ས་ཤིང་དང་།
 ཝེར་ཕུགས་གང་འཆོམས་ཡོད་པ་མ་ཟད། ཆོང་ལས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀ་གང་འཆོམས་
 ཐོབ་པའི་དུད་ཆང་ཁག་གིས་སྤྱོད་དགོས་པའི་བྲལ་རིགས་ཤིག་ཡིན། བྲལ་རིགས་
 དེ་དག་འཇལ་ཚུལ་གྱི་དཔེར་མཆོན་ཅིམ་《དཀར་མངོས་བྲལ་རིག་གནས་ལོ་རྒྱུས་
 དབྱེད་ཡིག》དེ་བཞིན་པ་ལས། རྒྱལ་པོ་དང་། འགོ་པ། དཔོན་པ་ནམས་ཀྱིས་
 བྲལ་པ་ནམས་ལ། བྲལ་རིགས་སྤྲོ་ཆོགས་འཇལ་དགོས་པའི་གཏན་འབེབས་བྱས་
 ཡོད་ཅིང་། དེ་ཡང་ཁོ་ཆོ་ལ་བཞོས་པའི་ས་ཤིང་གི་ཐོན་རྫས་ཀྱི་ཤོ་བྲལ་ཁོ་ན་
 ཅིམ་མ་ཟད། ཆོང་ལས་ཁེ་རྒྱུད་ཀྱི་བྲལ་དང་། འབྲོག་ལས་ཀྱི་བྲལ་སོགས་རིགས་
 དང་རིམ་པ་མི་འདྲ་བའི་ཤོ་བྲལ་སྤྱོད་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། །

རྒྱུད་བྲལ་གྱི་འོས་འགན་ནི། ས་པོན་བཏབ་པའི་འབྲུ་རིགས་དེའི་བཞི་ཆ་
 གཅིག་རྒྱལ་པོའི་ཤོ་བྲལ་དང་། སུམ་ཆ་གཅིག་གཞུང་འབྲུའི་ཤོ་བྲལ། བརྒྱད་ཆ་
 གཅིག་དཔོན་པའི་ནང་དུ་མཆོད་འབྲུའི་ཤོ་བྲལ་བཅས་སྤྱོད་དགོས་པ་རེད། བྲལ་
 བྲལ་གྱི་འོས་འགན་ནི། ལེ་རེར་རྒྱལ་པོ་ལ་ཤོ་བྲལ་འབྲུ་དོ་པོ་གཅིག་དང་།
 གཞུང་འབྲུ་དོ་པོ་གཉིས། དཔོན་པ་ལ་མཆོད་འབྲུ་དོ་པོ་བྱེད་ཀ་གཅིག་བཅས་
 སྤྱོད་དགོས་པ་རེད། །

རྒྱུད་བྲལ་གྱི་འོས་འགན་ནི། ལེ་རེར་རྒྱལ་པོ་ལ་ཤོ་བྲལ་འབྲུ་རིགས་དོ་པོ་གཉིས་
 དང་། སྤྱོད་གཞུང་ལ་གཞུང་འབྲུ་དོ་པོ་གསུམ། དཔོན་པ་ལ་མཆོད་འབྲུ་དོ་པོ་
 གཅིག་བཅས་སྤྱོད་དགོས་པ་གཏན་འབེབས་བྱས་ཡོད་པ་རེད། བྲལ་པས་ཤོང་གི་
 དངོས་རྫས་ཀྱི་ཤོ་བྲལ་དེ་དག་འཇལ་དགོས་པ་མ་ཟད། ད་དུང་བྲལ་རིགས་
 གཞན་ཡོད་པ་སྟེ། དུས་དེར་ན་རྒྱལ་པོ་དང་། དཔོན་རིགས་དག་གི་བྱིས་དུ་
 གཉེན་སྤྱིག་དང་། འདས་མཆོད། ལེ་གསར་དུས་སྟོན་སོགས་ཀྱི་འགོ་སྤང་གི་

ཆེད་དུ་ཁྲལ་དུང་ཚང་མས་ལེགས་སྐྱེས་གང་འཆམས་རེ་ཤུལ་དགོས་ཤིང་ཡོད་པ་
རེད། ཅིས་སོགས་སོ། །

གཉིས། ཁོལ་པའི་འོས་འགན།

ཁོལ་པ་ཞིས་པ་ནི་དགོན་པ་ཁག་དང་། མདུན་སྐྱོར་དཔོན་རིགས་ཁག་ལ་
དབང་པའི་སྡེ་འབངས་ལ་ཟེར། འདི་དང་ཁྲལ་པ་མི་འདྲ་བའི་བྱད་པར། འཕྲོག་
ཁྲལ་དུ་ཡོད་པའི་དགོན་པ་རྣམས་ཀྱི་ཁོལ་པས། དུས་རྒྱུན་དགོན་པའི་ཁྱོར་ཐོག་
རྣམས་བདག་པོར་བྱེད་ཅིང་། འཆོ་སྦྱང་དང་། བཞེ་གསོག་སོགས་བྱེད་ཅིང་འབྲི་
མ་རེ་ལ་མར་དང་། འཕྱར་བ་སོགས་ཆེད་ཅན་རེ་དགོན་པ་ལ་སྦྱོང་དགོས་པ་
དང་། དེའི་ལྷན་འཕྲོ་རྣམས་ཁོལ་པ་རང་གི་འཆོ་བའི་ཁ་སྦྱོན་དུ་བེད་སྤྱོད་ཆོག་
ཅིང་ཡོད་པ་རེད། དེ་བཞིན་དུ་རོང་ཁྲལ་དུ་ཡོད་པའི་ཁོལ་པ་རྣམས་ཀྱིས་དགོན་
པའི་ས་ཤིང་ཆོ་འདེབས་བྱེད་ཅིང་། ཁིང་ཐུའུ་རེ་ལ་འབྲུ་རིགས་གང་དགོས་ཆེད་
ཅན་རེ་དགོན་པ་ལ་སྦྱོང་བྱེད་འཕྲོ་ལྷན་མ་ཁོལ་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོང་ཆོག་གི་ཡོད་
པ་རེད། དེས་ན་ཁོལ་པ་འགའ་ཞིག་ལ་རང་ལ་དབང་བའི་ཁྱོར་སྐྱུག་དང་། ས་
ཤིང་ཡོད་པའི་ཐོག་དུ་དགོན་པའི་ས་ཤིང་དང་། ཁྱོར་སྐྱུག་བདག་ཉར་བྱེད་དགོས་
པ་དང་། ཡང་ཁོལ་པ་འགའ་ཞིག་ནི་རང་ལ་སྐྱོ་སྐྱུག་སོགས་མེད་ཀྱང་དགོན་པའི་
ཁྱོར་སྐྱུག་ལ་འཆོ་པ་བརྟེན་ནས་བསྐྱེད་ཡོད་པ་རེད། དགོན་པའི་ཁྱོར་སྐྱུག་དང་
ས་ཤིང་ནི་ཤ་མར་དང་། འབྲུ་རིགས་སོགས་བརྒྱ་ཆ་ཆེད་བཀག་གི་ལས་འགན་
འགྲུབ་འཕྲོ་གང་ཡོད། རང་གི་འཆོ་བའི་ཁ་སྦྱོན་བྱེད་ཆོག་ཅིང་ཡོད་པ་རེད།
དཔོན་རིགས་ཁག་གི་ཁོལ་པའི་ལས་འགན་ཡང་། སལ་ཆེར་དེ་དང་འདྲ་བར་
སེམས། ཁོལ་པའི་སྐྱོར་《དཀར་མཛེས་ཁྲལ་རིག་གནས་ལོ་རྒྱུས་དབྱེད་ཡིག》དེབ་
བཞི་པ་ལས། ཁོལ་པ་སལ་ཆེར་དགོན་པ་དང་། འགོ་པས་དོ་དམ་བྱེད་ཅིང་
ཡོད་པ་རེད། དགོན་པ་མི་འདྲ་བ་ལ་ཁོལ་པའི་ལས་འགན་ཡང་མི་འདྲ་བ་ཡོད་
པ་རེད། དུས་དེར་ན། དགོན་ཆེན་དགོན་གྱི་མཛེས་པ་གྲོང་གི་ཁོལ་པ་དུང་ཚང་
བཞི་ཡིས་ལས་ཁྲལ་དང་ཤོ་ཁྲལ་གྱི་འོས་འགན་ནི། ལོ་རེ་བཞིན་དགོན་པའི་དོན་
དུ་ནས་ཉིན་གསུམ་རེ་བར་དགོས་པ་དང་། ཤིང་རྒྱབ་བཞི། ལྷ་རྒྱབ་བཞི་རེ་

བཅས་སྒྲིབ་དགོས་པ་རེད། དཔལ་སྤངས་དགོན་པའི་ཁོལ་པའི་ལས་ཁུལ་ཉ་ཅང་
 རྩེ་པོ་ཡིན་ཞིང་དགོན་པའི་ལས་ཁུལ་གྱི་རིགས་ལ། དངོས་རྒྱུ་ལྟེན་དང་།
 དགོན་པ་གསར་བཞེངས་བྱེད་པ། ཤིང་གཙོད་པ། རྩེ་ལེན་པ། ར་སྒྲིལ་བ་
 བཅས་གྱི་ལས་ཀ་སྤྱབ་དགོས་པ་རེད། འགའ་ཞིག་གིས་ལོ་རྒྱུ་པོར་དགོན་པར་
 ལས་ཀ་བྱེད་དགོས་པ་དང་། འགའ་ཞིག་ལོ་རེར་རྩེ་ལྷ་རྒྱལ་ཅམ་ལས་ཀ་བྱེད་
 དགོས་ཤིང་ཡོད་པ་རེད། འགོ་པ་རྣམས་གྱི་ཁོལ་པ་ཆོས་ལས་ཀ་དེ་ལས་མང་བ་
 བྱེད་དགོས་ཤིང་ཡོད་པ་རེད། འགའ་ཞིག་ནི་འགོ་པའི་བྱིམ་རུ་རྒྱུན་འདུག་བྱེད་
 ཅིང་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་ཡོད་པ་དང་། འགའ་ཞིག་ནི་ག་རུས་སྐད་བཏང་ན་རུས་
 ཐོག་རུ་ཡོང་ཆོག་ཆོག་དགོས་པ་དཔེར་ན། ཞིང་ལས་སྐབས་སུ་དབྱིད་རུས་ས་
 ཤིང་རྩེ་འདེབས་སྐབས་དང་། རྩོན་རུས་ལོ་ཐོག་བར་བསུ་སྐབས་སུ་ནམ་དགོས་
 ཁོལ་པ་རྣམས་སྐད་བཏང་ནས་སོ་སོའི་འོས་འགན་སྤྱབ་བཅུག་ཅིང་ཡོད་པ་རེད།
 གཞན་ཡང་འོ་མ་བཞོག་ལུག་དང་། ཀོ་བ་མཉེ་བ། བལ་འཁལ་བ། ཐག་འཐག་
 པ། ཤིང་བཅད་པ། རྩེ་ལེན་པ། ཅམ་པ་འཐག་པ། ཁང་པ་ཉམས་གསོ་བྱེད་པ་
 སོགས་གང་དགོས་སྐབས་ཐོབ་དང་བསུན་ནས་བཞོད་སྒྲིག་བྱེད་ཆོག །

གསུམ། འུ་ལག་གི་ལས་འགན།

སྤྱིར་བཏང་འུ་ལག་ནི་ཁྲལ་གྱི་ཁོངས་གཏོགས་ལས་ཀ་ཞིག་རེད། བྱེ་བྲག་གི་འོས་
 འགན་ནི། རྩེ་པོ་འཇའ་འོག་གི་བང་ཆེན་རྒྱལ་རྒྱ་དང་། བཤོན་པོ་སྤྱེལ་བསུ།
 ཡུལ་གྱི་དཔོན་རིགས་ཁག་པན་ཚུན་སྤྱེལ་བསུ་བྱེད་རྒྱ། རྩེ་པོ་དུ་དཔོན་རིགས་
 རྣམས་ཡར་མར་སྤྱེལ་བསུ་བྱེད་རྒྱ་བཅས་ཡིན། འུ་ལག་ཡང་རུད་ཆང་སོ་སོའི་
 རུས་ཤུགས་དང་བསུན་པའི་ལས་འགན་རྩེ་ཡང་གི་དབྱེ་བ་ཡོད་པ་སྟེ། 《དཀར་
 མངོས་ཁྲལ་རིག་གནས་ལོ་རྒྱུས་དཔུང་ཡིག་》 དེབ་བཞི་པ་ལས།

མི་ཁྲལ་རིམ་པའི་འུ་ལག་གི་འོས་འགན་ནི། མི་ཁྲལ་རུད་ཆང་གི་མི་གཅིག་ལོ་
 འཁོར་གཅིག་ལ་རྩེ་པོ་འཇའ་འོག་གི་བང་ཆེན་རྒྱལ་དགོས་པ་སྟེ། རྩེ་པོ་འཇའ་འོག་གི་
 ཡུལ་སྡེ་གང་དགོས་ལ་བཀའ་དང་། ཡི་གེ་སྤྱེལ་བའི་བང་ཆེན་རྒྱལ་པ་དང་།
 བཤོན་པོ་པར་སྤྱེལ་ཞིང་རྩེ་ལྷ་རྒྱུ་རྩེ་ལས་པ། གཞན་ཡང་རྩེ་པོ་འཇའ་འོག་རུ་རྩེ་

ལེན་པ་དང་། ཤིང་འཕུ་བ། ཚུམ་པ་འཐག་པ་སོགས་ཀྱི་ལས་ཀ་ཡང་བྱེད་དགོས་
ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། །

ཁལ་ཁལ་རིམ་པའི་ཁུ་ལག་གི་འོས་འགན་ནི། ཁལ་ཁལ་དུ་དྲ་ཆོང་གི་དུས་
རྒྱུན་མི་གཅིག་དང་། གཡག་གཅིག་གྲ་སྒྲིག་བྱས་ནས་སྡེ་དགའི་ཕོ་བྲང་གི་བཀའ་
མངགས་སྒྲིག་ནས་བསྐྱད་དགོས་པ་རེད། དགོས་གཤམ་ནམ་བུར་སྡེ་དགའི་མངའ་
ཁོངས་ཀྱི་དངོས་རྒྱུ་ལྷན་སྐྱེལ་འདྲེན་ཀྱི་ལས་ཀ་བསྐྱབ་དགོས་པ་དང་། ལོ་གཅིག་ལ་ཁུ་
ལག་རྒྱུ་རྒྱུ་དུས་ཆོད་པལ་ཆེར་ལོ་བྱེད་དང་། ཡང་ན་ལྷ་བ་བཞི་རེ་ཅམ་
དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། འོས་འགན་གཙོ་བོ་སྡེ་དགའི་མངའ་ཁོངས་ཀྱི་ཆོང་ཚྭ་
སྐྱེལ་འདྲེན་དགོས་རིགས་དང་། སྡེ་དགའི་རྒྱལ་པོ་དང་འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་ས་གནས་
དཔོན་རིགས་གཞན་དང་། གཞན་ཡང་སྡེ་དགའི་ས་ཁོངས་བརྒྱད་ནས་འགྲོ་
དགོས་པའི་རྒྱ་བོད་ཀྱི་དཔོན་རིགས་ཁག་གི་དངོས་རྒྱུ་ལྷན་སྐྱེལ་འདྲེན་དགོས་རིགས་
ནམས་པ་ཚུན་སྐྱེལ་འདྲེན་བྱེད་རྒྱུའི་ལས་འགན་བསྐྱབ་དགོས་པ་རེད། །

རྟ་ཁལ་རིམ་པའི་ཁུ་ལག་གི་འོས་འགན་ནི། རྟ་ཁལ་དུ་དྲ་ཆོང་གི་མི་གཅིག་
དང་རྟ་གཅིག་གིས། རྒྱལ་པོའི་བཀའ་མངགས་སྒྲིག་ནས་བསྐྱད་དགོས་པ་རེད།
འོས་འགན་པལ་ཆེར་ཁལ་ཁལ་དང་། འདྲ་ཡང་འདྲིར་དམིགས་གསལ་ཀྱི་འོས་
འགན་དུས་ཆོད་ལོ་གཅིག་ལ་ལྷ་བ་དུག་གས། སྐབས་འགར་ལྷ་བ་དགུ་ཅམ་རྒྱུ་
དགོས་ཤིང་ཡོད་པ་དང་། སྐབས་འགར་རྒྱ་བོད་ཀྱི་དཔོན་རིགས་ནམས་བསུ་
སྐྱེལ་གྱི་ཆེད་དུ་ལྷ་ས་དང་། དར་ཅི་མདོ་སོགས་ཐག་རིང་བསུ་སྐྱེལ་གྱི་ལས་འགན་
བསྐྱབ་དགོས་ཤིང་ཡོད་པ་རེད། སྡེ་དགའི་མངའ་ཁོངས་ཡོངས་ལ་ཁུ་ལག་རྒྱུ་
དགོས་པའི་དུ་དྲ་ཆོང་ཡོད་ཆོད་ལ། སྡེ་དགའི་ལྷན་རྒྱས་ཁང་ནས་ཁུ་ལག་དོ་དམ་
བྱེད་མཁན་གྱི་ཆེད་གཉེར་དཔོན་རིགས་བསྐོས་བཞག་བྱེད་ཅིང་ཡོད་པ་རེད། ཅས་
སོགས་སོ། །

བཞི། སྤྱ་པ་ལ་སྤྱ་ཆ་སྤྱོད་སྤྱལ་སྤོར།

སྡེ་དགའི་ཡུལ་འདྲིར་མགར་བ། ཤིང་མཁན། སྤར་བཞོས། ལྷ་བཟོ། དྲིས་
པ་སོགས་ལག་རྩལ་ཅན་གྱི་མི་སྤྱ་མང་པོ་ཡོད་པ། དེ་དག་ཁལ་པའི་ཁོངས་སུ་མི་

གཏོགས་པ་རྣམས་དགོན་པ་དང་། དཔོན་རིགས་ཁག་གིས་དངོས་པོ་གསར་སྐྱོན་
 བྱེད་པའི་ཆེད་དུ་གདན་དྲངས་སྐབས་ལག་ཚལ་ཅན་གྱི་ཉིན་སྤྱོད་དང་། ཟླ་སྤྱོད་
 སོགས་སྤྱོད་ཆའི་ཆེད་གཞི་གཏན་འབེབས་བྱེད་སྒོལ་ཡོད་འདུག་པ་དང་། དེ་
 བཞིན་ངལ་ཚུལ་བ་པལ་པ་རྣམས་ལའང་ཉིན་སྤྱོད་ཆེད་གཞི་གཏན་འབེབས་བྱས་
 པའི་ཡིག་ཆ་རྒྱུང་པ་ཡོད་པ་འདྲ་ཡང་དེར་དུས་མཐོང་ཡས་མེད་པར་ཆགས་ཟིན།
 དཀར་མཛེས་བྲལ་སྲིད་གོས་ཀྱིས། རྟོག་ཞིབ་བྱས་པའི་ཡིག་ཆ་གསར་པ་ལྟར་ན།
 《དཀར་མཛེས་བྲལ་རིག་གནས་ལོ་རྒྱུས་དབྱེད་ཡིག་》དེབ་བཞི་པ་ལས། སྤྱོད་པ་
 སྤྱོད་ཀྱི་དུས་ཆེད་ནི་གཙོ་བོར་ཉིན་སྤྱོད་ཡིན་པ་དང་། གཞན་ཡང་ཁྱིམ་ལས་བྲལ་
 ཟེང་ཆེ་བའི་དུས་ཆེགས་རྣམས་སུ་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་གོས་ཤིང་ཡོད་པ་རེད། སྤྱོད་པ་སྤྱོད་
 མཁན་ནི་བྲལ་པ་དང་། ཁོལ་པའི་དུད་ཆེང་ས་ཤིང་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་དང་། ཡང་
 བ་དགོན་པ་དང་། དཔོན་རིགས་ཁག་གི་བགོས་ཤིང་ཆེན་པོ་ཐོབ་པའི་དུད་ཆེང་
 ལྷག་པོ་དང་། མི་ལག་མི་འདར་པའི་དུད་ཆེང་རྣམས་ཡིན། རྟོར་འདྲའི་ནང་
 ལའང་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་མཁན་ཡོད་པ་རེད། སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་ཆ་ནི་ས་གནས་སོ་སོའི་སྤྱོད་ཆ་སྤྱོད་
 རྒྱུའི་ཆེད་གཞི་མི་འདྲ་བ་ཡོད་པ་ཞེ། ཟླ་དགའི་མཛེས་པ་གྲོང་གི་ཉིན་སྤྱོད་ནས་
 ཐོར་བཞི་རེ་དང་བཅས་ཟུར་དུ་སྤྱོད་ཁྱིམ་ཡོད་པ་རེད། དུ་སྤྱོད་གྲོང་གི་ཉིན་སྤྱོད་འོ་
 ཀ་གཅིག་དང་། ཡང་ན་ནས་ཐོར་ལྷ་རེ་སྤྱོད་སྒོལ་ཡོད། ཡང་ན་མར་དང་འཕྱར་
 བ་རྒྱུ་བཅས་སྤྱོད་སྒོལ་ཡང་ཡོད། དེའུ་དང་དངོས་རྒྱས་གང་དགོས་སྤྱོད་པ་རང་
 ཉིད་ཀྱིས་བདམ་ཆོག་པ་རེད། གྲོང་པ་དེས་ལོ་རེར་ཉིན་སྤྱོད་ལྷ་བཅུ་དང་། དུག་
 རུ་ཅམ་སྤྱོད་གོས་པ་རེད། ཅིས་སོགས་སོ། །

ལ། ཟླ་དང་དུ་ཡོན་བཏང་ཚུལ།

ཁམས་སྤྱོགས་སུ་ཟླ་དགའི་རྒྱལ་པོས་དབང་བསྐྱར་བྱས་པའི་མངའ་སྡེ་དེ་ལ་
 ཆབ་སྲིད་ལམ་ལུགས་རྒྱུ་བཅས་ཆ་ཆེང་པོ་ཡོད་པ་ཞིག་རེད། དུས་དེར་ན། རོང་
 ཟླ་རྒྱུང་ཁག་ཉེར་ལྷའི་རྒྱུང་དཔོན་རྣམས་ལོས་ཤོག་སྤྱོད་ནས་གདམས་བསྐྱོས་བྱེད་
 པ་དང་། དེ་ཡང་ལོ་གསུམ་རེའི་ནང་དུ་རྒྱུང་དཔོན་བསྐྱར་དུ་བསྐོས་བཞག་བྱེད་པ།
 ཟླ་དགའི་གཞུང་ནས་དེའུ་དང་། འབྲུ་རིགས་སོགས་མི་སེར་རྣམས་ལ་བྱ་ལོན་

བཏང་བ་སོགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་མ་ལག་ཆ་ཚང་བ་ཅིག་ཡོད་འདུག་ལོན་གྱིང་རིག་གནས་གསར་བརྗེ་ཆེན་པོའི་སྐབས་སུ་འདི་ལ་“ཉ་ནག་དམ་ནག” རྒྱུད་ཆེན་བྱ་ལོན་ཞེས་མི་སེར་ལ་གཉའ་གཞོན་དང་། བཟུ་གཞོག་བྱེད་པའི་ཐབས་ཤེས་སྤྱད་ཅག་ཞིག་རྒྱ་བཅིས་ནས་དགག་པ་བརྒྱབས་འདུག ཁྱེད་གཤེད་གཞུང་གིས་མི་སེར་ལ་བྱ་ལོན་བཏང་བའི་སྐོར་ལ་དགག་པ་བརྒྱབས་པའི་ཡིག་ཆ་《དཀར་མངོས་བྲལ་རིག་གནས་ལོ་རྒྱུས་དབུད་ཡིག》 དེབ་བཞི་པ་ལས། རྒྱལ་པོ་དང་། དཔོན་རིགས། དགོན་པ་ཁག་གིས་རྒྱུད་ཆེན་བྱ་ལོན་གཏོང་རྒྱ་དེ་བྲལ་པ་དང་། ཁོལ་པ་རྣམས་ལ་བཟུ་གཞོག་བྱེད་པའི་གཡོ་ཐབས་གལ་ཆེན་ཞིག་རེད། བྲལ་པའི་ནང་ལའང་རྒྱུད་ཆེན་བྱ་ལོན་གཏོང་མཁན་ཁ་ཤས་ཡོད་པ་རེད། བྱ་ལོན་གཏོང་རྒྱ་གཙོ་པོ་དབུལ་དང་། འབྲུ་རིགས། རས་ཆ། ར་བཅས་ཡིན། དགོན་ཆེན་ཤང་རུལ་ཕུ་གོང་པར་བརྟག་དབུད་བྱས་པར་གཞིག་ན། བྱ་ལོན་གཏོང་རྒྱའི་དངོས་ཚུལ་རིགས་རྣམས་ལས་62.1% སྐོར་མོ་ཡིན་པ་དང་། 34.5% འབྲུ་རིགས་ཡིན་པ། 4.2% དེ་དངོས་ཚུལ་རིགས་གཞན་ཡིན་འདུག ཤང་དང་གོང་པ་སོ་སོའི་ནང་དུ་བྱ་ལོན་དགོས་མཁན་གྱི་རུད་ཚང་དེ་70% རས་80% བར་ཟིན་ཡོད་འདུག་རྒྱུད་ཆེན་བྱ་ལོན་དེ་གཏོང་ཡུལ་བྲལ་ཆེ་བས་དགོན་ཆེན་ཤང་དང་། དཔོན་སྐྱོད་ཤང་། འཁོར་ལོ་མདོ་ཤང་། མཁར་སུམ་མདོ་ཤང་བཅས་ཤང་ཁག་ལྟེ་བཙོམས་ཅིས་ལྟར་ན། ཁྱོན་བཙོམས་བྱ་ལོན་དགོས་མཁན་གྱི་རུད་ཚང་1490ཡོད་འདུག་པར། དེའི་རྒྱུད་ཆེན་བྱ་ལོན། དབུལ་སྐོར་ཆེག་འབྲུམ་གཉིས་ཀྱི་གཅིག་སྟོང་བརྒྱ་མེད་དབུ་བཅུ་(12. 1090)ཆད་ཡོད་འདུག ཁྱེད་ནང་རྒྱལ་པོ་དང་དཔོན་རིགས་ལ་བྱ་ལོན་ཆད་མཁན་རུད་ཚང་547ཡོད་པ་དེས་དབུལ་བྱན་སྐོར་45731ཆད་ཡོད་པ་དེས་དབུལ་བྱན་སྐྱེད་གྲངས་གྱི་37.7% ཟིན་ཡོད་པ་དང་། དགོན་པའི་དབུལ་བྱན་ཆད་མཁན་རུད་ཚང་872ཡོད་པས་དེས་དབུལ་བྱན་སྐོར་75. 359ཆད་ཡོད་པ་དེས་དབུལ་བྱན་སྐྱེད་གྲངས་གྱི་62.3%ཟིན་ཡོད། བྱན་ལོན་ལོན་རུས་ངེས་པར་དུ་ཁག་ཐེག་བྱེད་མཁན་ཡོད་དགོས་ཤིང་། གལ་སྲིད་བྱ་ལོན་དགོས་མཁན་གྲོས་སོང་ན་བྱ་ལོན་ཚང་མ་ཁག་ཐེག་བྱེད་མཁན་གྱིས་སྐྱོན་པ་འཇལ་དགོས་པ་དང་། ཁག་

ཐེག་བྱེད་མཁན་གྱི་ཆ་རྒྱུན་ནི་དེས་པར་དུ་བྱིས་ཆང་ཕྱག་པོ་ཡིན་དགོས་པ་རེད།
 སུ་ལོན་ཆད་པའི་དུད་ཆང་མང་ཆེ་བ་བྲལ་བ་དང་། དགོན་པའི་ཁོལ་པ་ཡིན་
 ཞིང་། དཔོན་རིགས་ཁག་གི་མངའ་འོག་གི་ཁོལ་པས་ཅ་ལག་གཏང་མ་འཛོག་ན་
 མ་གཏོགས། ལས་སྤྲོ་མོས་སུ་ལོན་སྐྱེ་རྒྱ་རྒྱ་མ་རེད། སུ་ལོན་སྐྱེ་དུས་གན་རྒྱ་
 བཞག་སྟེ་སྒྲུགས་གཉིས་ཀས་འཛིན་ཡིག་རེ་ཉར་དགོས་པ་རེད། སྐྱེད་ཆེན་སུ་
 ལོན་གྱི་སྐྱེད་གངས་དེ་སྐྱེ་བཏང་ལོ་སྐྱེད་བཅི་བ་རེད། སུ་ལོན་སྐྱེ་བའི་དུས་ཆོད་
 ལོ་གཅིག་མ་ཆང་ནའང་ལོ་གཅིག་བཅི་དགོས་པ་རེད། གལ་སྲིད་འབྲུ་རིགས་སྐྱེ་
 གཡར་བྱས་ན། དབྱིད་ཀ་སྐྱིས་པ་དེའི་སུ་ལོན་སྟོན་ཀ་སྐྱོད་དགོས་ཤིང་ཡོད་པས་
 རོན་དངོས་ལོ་གཅིག་ཆང་ཡོད་བ་མ་རེད། ལོ་གཅིག་གི་དུས་ཐོག་སུ་ལོན་མ་
 སྐྱོད་ན་སྐྱར་དུ་སྐྱེད་ཆ་བཅི་བ་རེད། སྐྱིར་བཏང་སྐྱེད་ཀ་ལ་རིགས་བཞི་ཡོད་པ་
 རེད། (1) གཅིག་སྐྱིས་གཉིས་འཇལ་གྱི་སུ་ལོན། དེའི་སྐྱེད་ཀ་100% སྐྱོད་དགོས་
 པ་རེད། (2) གཉིས་སྐྱིས་གསུམ་འཇལ་གྱི་སུ་ལོན། དེའི་སྐྱེད་ཀ་50% སྐྱོད་
 དགོས་པ་རེད། (3) གསུམ་སྐྱིས་བཞི་འཇལ་གྱི་སུ་ལོན། དེའི་སྐྱེད་ཀ་33.3%
 སྐྱོད་དགོས་པ་རེད། (4) བཞི་སྐྱིས་ལྔ་འཇལ་གྱི་སུ་ལོན། དེའི་སྐྱེད་ཀ་
 25%སྐྱོད་དགོས་པ་རེད། དེའི་ནང་སུ་ལོན་མང་ཤོས་དེ་གཉིས་སྐྱིས་གསུམ་
 འཇལ་དང་། གསུམ་སྐྱིས་བཞི་འཇལ་གྱི་སུ་ལོན་དེ་རེད། རྒྱལ་པོ་དང་། དཔོན་
 རིགས་ཁག་གི་ལོ་རེའི་སྐྱེད་ཆེའི་སུ་ལོན་གྱི་ཡོང་བབ་དེ། ཉ་ལས་དགོས་པ་ཞིག་
 རེད། དུས་དེར་ན། ཨྱེ་དགེ་རྒྱལ་པོའི་ལོ་རེའི་སྐྱེད་ཆེའི་ཡོང་འབབ་རྒྱང་པ་མགོ་
 རྒྱན་ཆིག་གི་དུག་སྟོང་ལྷག་ཅམ་ཡོད་པ་རེད། ཤོང་གསལ་དུ་བརྒྱུད་པའི་སུ་ལོན་
 དེས་མ་ཆང་། ད་དུང་དམིགས་གསལ་གྱི་སྐྱེད་ཆེན་སུ་ལོན་རིགས་མི་འདྲ་བ་ཁ་
 ཤས་ཡོད་པར། ལོ་ཁྲིའི་སུ་ལོན་ཟེར་བ་དེ་ལོ་ལྷར་སྐྱེད་ཀ་སྐྱོད་པ་མ་གཏོགས་མ་
 ཅ་འཇལ་མི་ཆོག་པས་དེ་ལ་མ་ཤིའི་སུ་ལོན་ཡང་ཟེར། ཤིན་དུ་བྲལ་ཆེ་བའི་སུ་
 ལོན་ཞིག་ནི་ཆོང་ལས་གྱི་མ་ཅ་དེ་སྐྱེད་ཆེའི་སུ་ལོན་དུ་བསྐྱར་ནས། ཆོང་ལས་
 དང་། སྐྱེད་ཆེའི་སུ་ལོན་གཉིས་མཉམ་འབྲེལ་དམ་པོར་བྱེད་ཅིང་ཡོད་པ་རེད།
 རྒྱལ་པོ་དང་། དཔོན་རིགས་ཁག་དགོན་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱན་དུ་ཆོང་རྣམས་སྐྱོན་

ཅན་དང་། སྤུས་ཀ་ཞན་པ་རྣམས་བཅན་པོའི་སྒོ་ནས་མངའ་འོག་གི་སྡེ་འབངས་
རྣམས་ལ། རྒྱུད་ཆེན་གྱི་ལོན་ཏུ་བསྐྱར་ནས་སྒྱུར་ཅིང་དེའི་ཁེ་སྒོལ་ས་གནས་ཀྱི་
ལྷ་བ་བཅུ་ཙམ་ལེན་ཞིང་ཡོད་པ་རེད། །

གཞན་ཡང་རྒྱལ་པོ་དང་། དགོན་པ་ཁག་གིས་སྡེ་འབངས་སྤྱུག་པོ་རྣམས་
ལ་བཅན་ཤེད་ཀྱིས་རྒྱུད་ཆེན་གྱི་ལོན་ལེན་བཅུག་པ་སྟེ། ཏུས་དེར་ན། དགོན་
ཆེན་དགོན་པས། དགོན་ཆེན་ཤང་གི་བྱ་པ་གྲོང་ཏུ་དབྱར་གནས་སྤྱི་པའི་འགན་
བསྐྱོས་ནས་དེས་དབྱར་གནས་ཀྱི་ཐེབས་རྩ་བྱེད་ཅིང་ཡོད་པ་རེད། སྤྱི་པ་ཁྱུར་
མཁན་དེ་ཁོལ་པ་སྤྱུག་པོ་ཞིག་ཡིན་དགོས་ཞིང་། ཁྱུར་རེས་རེ་ལ་ལོ་ལྷ་རེ་འགན་
ཁྱུར་དགོས་པ་རེད། སྤྱི་པ་དེས་ལོ་ལྷ་རེ་བོད་ལྷ་ལྷ་པའི་ནང་དགོན་ཆེན་དགོན་
པའི་དབྱར་གནས་ཁང་ལ་25% རྒྱུད་ཀ་དེ་རྩིས་སྒྱུར་དགོས་དང་། དགོན་ཆེན་
དགོན་པའི་དབྱར་གནས་ཁང་ནས་དུལ་རྩོ་ཆོད་བརྒྱད་རྒྱུད་ཆེན་གྱི་ལོན་གྱི་མ་
དུལ་ཆོད་ཏུ་སྤྱི་པ་ལ་སྒྱུར་ཅིང་ཡོད་པ་རེད། ད་ཅུང་སྤྱི་པ་དེས་རྒྱུད་ཀ་འཇལ་
བ་དང་མཉམ་ཏུ་མར་རྒྱ་ལྷ་བཅུ་རེ་སྒྱུར་དགོས་པ་རེད། སྐབས་འགར་སྤྱི་པས་
རྒྱུད་ཆེན་གྱི་ལོན་དེ་མར་བཏང་མ་ཐུབ་ནའང་གོང་ལ་རྒྱུད་ཆ་འཇལ་དགོས་སྟེན་
ཀྱིས་སྤྱི་པ་ཉ་ལྷག་གི་ཡོད་པས་བྱལ་པ་དང་། ཁོལ་པ་སྤྱུག་པོ་རྣམས་ཉ་ལྷག་ནས་
དུལ་པོར་འགྱུར་ཞིང་ཡོད་པ་རེད། ཅིས་སོགས་གོང་ཏུ་བསྟན་པའི་དབྱུང་
གཞིའི་ཡིག་ཆ་འདི་དག་རིག་གནས་གསར་བརྗེའི་ནང་སྒྲོར་ཙམ་ན་སྡེ་དགེ་རྒྱལ་
པོ་དང་། དཔོན་རིགས་ཁག་དགོན་པ་བཅས་ཀྱི་ནག་ཉེས་བཅའ་བའི་ཆོད་ཏུ་
བྱིས་པ་ཞིག་ཡིན་ཡང་། འདིས་སྡེ་དགེའི་ལོ་རྒྱུས་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པ་ལ་དགོས་
གལ་ཆེ་བའི་སྐབས་དེའི་གནས་ཚུལ་རོ་མ་མང་པོ་ཞིག་བསྟན་འདུག་པ་འདི་ནི་ཉ་
ཅང་གི་དབྱུང་གཞིའི་རིན་ཐང་ཡོད་པ་ཞིག་རེད། འདིའི་ནང་ཏུ་བསྟན་པའི་
དགོན་པའི་སྤྱི་པ་ཟེར་བ་འདི་ནི་སྐབས་དེར་དགོན་པ་དང་། སྡེ་མང་གི་མཆོད་
འདུལ་ཆོད་ཏུ་མ་རྩ་བསྐྱབ་མཁན་གྱི་ཆོང་པ་ཞིག་གི་མིང་རེད། དགོན་པའི་སྤྱི་པ་
ཁང་ཟེར་བ་དེ་དེར་ཏུས་ཀྱང་སི་ཟེར་བ་འདི་དང་རོ་བོ་གཅིག་པ་རེད། དེས་
ན་དགོན་པའི་སྤྱི་པ་ཟེར་བ་དེ་དོན་ཏུ་དགོན་པའི་ཆོང་དཔོན་ཞིག་རེད། །

ས་བཅད་བཞི་པ། ཉེས་ཅན་ལ་བྲིམས་ཆད་གཅོད་སྒྲུལ།

སྤྱི་གནའ་པོའི་རུས་སུ་རྩེ་དགེའི་ལྷན་རྒྱས་ཁང་ནས་གཏན་འབེབས་བྱས་པའི་
 རྩེ་དགེའི་བྲིམས་ཆད་མ་ཞེས་པའི་རྩེ་དགེའི་མངའ་འབངས་ལ་དབང་བསྐྱར་བྱེད་
 ཐབས་ཀྱི་བྲིམས་སྒྲིལ་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་ནང་དོན་ཞིབ་གསལ་མ་དེས་ཀྱང་། མོང་
 རུ་རྒྱལ་མོ་འཇམ་དབྱངས་དཔལ་མོའི་ཞལ་གསུངས་ཟིན་གྱིས་བཀོད་པ་ལྟར་ན།
 རྩེ་རྩེ་ཆོས་རྒྱལ་སྤྱི་བཅན་སྐབས་ཀྱི་བྲིམས་ཡིག་ཁག་དང་། བཟ་གུ་རྩེ་སྤྱི་
 བྲིམས་ཡིག་དགའ་ལྷན་པོ་བྱང་། བཅས་ཀྱི་བྲིམས་ལ་གཞིར་བཟུང་ནས་གཏན་
 འབེབས་བྱས་པའི་ བྲིམས་ཡིག་ཅིག་ཡིན་པར་གསལ་བཤད་གནང་བ་ལྟར་ཡིན་
 པར་དེས། ལྷག་པར་རུ་རྩེ་དགེའི་རྒྱལ་རབས་རིམ་བྱོན་རྣམས་མང་ཆེ་བ་གྲུ་པ་
 བྱེད་ཅིང་། གཏུང་རིགས་སྤེལ་མཁན་གྱི་རིགས་སྤྱས་གང་ཡིན་པ་དེ་དཔོན་སྤྱོད་
 པོ་བྱང་རུ་བཞུགས་ནས་རྒྱལ་སྤྱི་བྱེད་པའི་སྤྱག་རིགས་ལྟ་བུ་མཛད་པ་འདི་ནི་རྩེ་
 སི་བྱང་རྒྱལ་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་སྐབས་སུ། རྩེ་གདོང་པོ་བྱང་ནང་གི་ཕག་གུའི་གཏུང་
 རིགས་ནང་གི་སྤྱི་བྲིམས་དང་ཏ་ཅང་འདྲ་པོ་འདུག་སྟུང་། གནའ་རུས་རྩེ་དགེའི་
 མངའ་འབངས་རྣམས་ཀྱིས། དག་ཇག་རྒྱན་གསུམ་སོགས་བྲིམས་འགལ་སྤྱི་གཞི་
 གི་བྱ་བ་བྱེད་མཁན་རྣམས་ལ་ཉེས་ཆད་ཀྱི་རིགས་དང་། རྣམ་པ་མི་འདྲ་བ་གཅོད་
 རྒྱལ་ཡོད་པའི་བྲིམས་ཡིག་རྣམས་ནི། རིག་གནས་གསར་བཟེའི་སྐབས་སུ་བཞུགས་
 ཟིན་སྐབས་ང་ཆོའི་མིག་གི་སྤྱོད་ལུལ་རུ་མ་གྱུར། འོན་ཀྱང་རིག་གནས་གསར་
 བཟེའི་རུས་སྐབས་དང་། དེའི་སྤོན་རྩེས་རྣམས་སུ་དཀར་མཛེས་ཁུལ་སྤྱི་བྱེད་སྤྱོས་
 ཀྱིས་རྩེ་དགེའི་མདུན་སྐོར་སོགས་མཐོ་རིམ་མི་སྣ་དང་། རྩེ་འབངས་དཀྱུས་མ་
 སོགས་ཀྱི་མི་རྣམས་ལ་བཅའ་འདྲི་བྱས་ནས་སྤྱི་ཆོགས་རྣམས་ཞིབ་བྱས་པའི་ཡིག་ཆ་
 ཞིག་ཡོད་པར་«དཀར་མཛེས་ཁུལ་རིག་གནས་ལོ་རྒྱུས་དབྱེད་ཡིག་»དེ་བ་བཞི་པ་
 ལས། དོན་དངོས་ཐོག་རྒྱལ་རབས་རིམ་བྱོན་གྱི་ཆོས་རྒྱལ་གྱིས་བྲིམས་འགལ་ལ་
 ཉེས་ཆད་དུག་པོ་གཅོད་རྒྱུར་གལ་གནད་ཏ་ཅང་ཆེན་པོར་ཅིས་ཏེ་དབང་བསྐྱར་
 ཀྱི་ལོ་གནས་སུ་སྤྱོད་བྱེད་ཅིང་ཡོད་པ་རེད། དམངས་གཙོ་བཅོས་བསྐྱར་བྱས་
 སྐབས་མང་ཆོགས་ཁོད་རུ་ཞིབ་འཇུག་བྱས་པ་གཞི་བཟུང་ན། རྩེ་དགེའི་རྒྱལ་པོའི་

དངོས་འབྲེལ་གྱི་ལུས་ཆད་གསལ་གསལ།

【1】 མིག་བརྒྱ་བ། མིག་བརྒྱ་བ་ནི་རྒྱལ་པོ་དང་རྒྱལ་སྤྱུ་ལ་ངོ་ཚྏ་ལ་བྱེད་པ་
དང་། རྒྱལ་པོ་དང་རྒྱལ་སྤྱུ་ ཆོས་ལུགས་བཅས་ལ་ལྷོག་སྟོགས་གྱི་ལྷ་ཚུལ་ཡོད་
མཁན་དང་། རྒྱལ་པོའི་ཐེལ་འདྲ་བརྩམས་མ་བཟོ་མཁན། ལག་ཚུལ་པས་རྒྱལ་པོའི་
ལས་རིགས་ཞབས་འདེགས་མི་ཞུ་མཁན་བཅས་ལ་བྲིམས་སྟོལ་འདི་སྟོད་རྒྱ་རེད།

【2】 ཀླང་པའི་རྒྱུས་པ་བཅད་པ། ཀླང་རྒྱུས་བཅད་པ་ནི་རྒྱལ་པོས་ཆོག་མཆན་
མ་གནང་བར་རི་འགོར་རི་དྲགས་བསད་མཁན་དང་། ཐེ་ཤོག་བར་བེང་འབྲུགས་
སྟོང་མཁན། རྒྱལ་པོ་དང་། དགོན་པའི་རྒྱ་ལོར་བརྒྱ་ནས་བྲོས་མཁན་བཅས་ལ་
བྲིམས་སྟོལ་འདི་སྟོད་རྒྱ་རེད། རྒྱུས་པ་བཅད་ཚུལ་ནི། ཐོག་མར་འཇབ་ཅེས་
རྒྱུས་པ་ཕྱིར་འཐེན་ཞིང་དེ་ནས་གིས་བཅད་ཅིང་ཡོད་པ་རེད།

【3】 འཕང་ལོ་ལེན་པ། ཉེས་ཆད་འདི་བཅད་པའི་ནག་ཉེས་གོང་གསལ་ཀླང་
པའི་རྒྱུས་པ་བཅད་པའི་ནག་ཉེས་དང་གཅིག་པ་ཡིན་ལ། འཕང་ལོ་ལེན་ཚུལ་ནི།
འཕང་ལོའི་ཐོག་ཏུ་གིས་རྒྱ་གམ་ཞིག་དྲས་ནས་པགས་པ་བཤུས་རྗེས་སྟོགས་བཞིའི་
རྒྱུས་པ་བཅད་དེ་འཕང་ལོ་ལེན་ཞིང་ཡོད་པ་རེད།

【4】 ལྷ་གཙོད་པ། སྤྱིར་བཏང་བྱད་མེད་གིས་རྒྱལ་པོ་དང་། དགོན་པའི་ཅ་
ལག་བརྒྱ་བ་དང་། ཡང་ན་རྒྱལ་པོ་དང་། སྤྱི་ཆེན་རྣམས་དང་ལུས་འབྲེལ་བྱས་
པའི་དོན་རྒྱུན་ཕྱིར་མདོན་རྗེས་རྒྱལ་པོ་དང་། སྤྱི་མ་ལ་ཆད་པ་མི་གཙོད་པ་བྱད་
མེད་གྱི་ལྷ་གཙོད་ཅིང་ཡོད་པ་རེད། ཡང་བྱད་གཅིག་གིས་སྤྱིས་པ་གཉིས་དང་
འབྲེལ་བ་བྱས་རྒྱུན་གྱིས་སྤྱིས་པའི་བར་འཐབ་འཛིང་བྱག་སྟེ་མི་བསད་པའི་དོན་
རྒྱུན་བྱད་ན་བྱད་མེད་གྱི་ལྷ་གཙོད་ཅིང་ཡོད་པ་རེད།

【5】 མཆུ་གཙོད་པ། མཆུ་གཙོད་པའི་ཉེས་ཆད་ནི། རྒྱལ་པོ་དང་། སྤྱི་ཆེན་།
གཉེར་ཆེན་བཞི་བཅས་ལ་ངོ་ཚྏ་ལ་བྱེད་པ་དང་། མི་དགའ་བའི་གཏམ་བཤད་
མཁན་རྣམས་སྤྱིས་པོ་མོ་གང་ཡིན་ཡང་མཆུ་བཅད་ཅིང་ཡོད་པ་རེད།

【6】 ལག་མགོ་གཙོད་པ། ལག་མགོ་བཅད་པའི་ཉེས་ཆད་ནི། རྒྱལ་པོ་དང་།
སྤྱི་མ། ཡང་ན་བྱན་མོང་གི་རྒྱ་ལོར་བཅས་རྒྱ་མཁན་ལ་བྲིམས་ཆད་འདི་བཅད་པ་

རེད། ཐོག་མར་གནམ་འཐག་དབྱངས་ཏེ་རྒྱུ་རྒྱུ་བྱས་རྗེས་ལག་པ་བཅད་ཅིང་
 རེད། བྲིམས་གཅོད་རྩ་རྒྱ་མའི་ལག་གཡས་པའི་མགོ་ཐག་པ་བཏགས་ཏེ་མི་
 གཅིག་གིས་པར་འཐེན་པ་དང་། མི་གཞན་གཅིག་གིས་ཕྱག་མགོ་ནས་རྒྱུར་འཐེན་
 ཏེ་ལག་ཚིག་ཕྱད་རྗེས། ཡང་མི་གཞན་ཞིག་གིས་ལག་ཚིག་གི་ལུགས་པ་བཅད་དེ་
 ལག་མགོ་ས་ལ་ལྟུང་གི་ཡོད་པ་རེད།

【7】རྒྱུ་པ་གཅོད་པ། རྒྱུ་པ་བཅད་པའི་ཉེས་ཆད་ནི། རྒྱལ་པོ་དང་། དཔོན་
 རིགས་ཁག་དགོན་པ་བཅས་སོ་སོར་དབང་པའི་མངའ་འོག་ཏུ་སྟོན་འདོད་མེད་པ་
 རྒྱུར་བྲོས་འགྲོ་མཁན་རྣམས་རྒྱུར་བཟུང་པ་དང་བྲིམས་ཆད་འདི་གཅོད་ཅིང་ཡོད་
 པ་རེད།

【8】སྒྲིག་ཅོད་པ། རྒྱལ་པོ་ལ་ངོ་རྒྱལ་བྱེད་པ་དང་། ལྷ་ཆེན་དང་སྤྱལ་པའི་སྤྱུ་
 དགོང་བ། དགོན་སྡེ་མེར་རྒྱག་མཁན་དང་། ཆོས་ལུགས་ལ་ངོ་རྒྱལ་རྒྱུ་གཏོད་
 བྱེད་ཅིས་ཡོད་པ། “རྒྱལ་ཁབ་གྱི་”བཅའ་བྲིམས་ལ་“གཞོན་སྟོན་ཆབ་ཆེན་”གཏོང་
 མཁན་ལ་སྟོག་ཐོག་གི་ཉེས་ཆད་གཅོད་པ་རེད།

【9】ཀོ་གཏུམ་རྒྱག་པ། ཀོ་གཏུམ་རྒྱག་པ་ནི་རྒྱལ་པོའི་ཞལ་ལྟེ་དང་། རྒྱལ་པོ་
 དང་། “རྒྱལ་ཁབ་”གྱི་བདེ་འཇགས་ལ་“གཞོན་འཆོར་ཆབ་ཆེན་”གཏོང་མཁན་
 ཡིན་ཆད་ལ་སྟོག་ཐོག་གི་ཉེས་ཆད་འདི་བཅད་པ་རེད། བྲིམས་བཅད་གཅོད་
 བྱའི་མི་དེའི་ལུས་པོ་ཐོག་ཀོས་གཏུམ་པ་དང་། ཡང་ན་སྒྲི་ལ་ངོ་རྒྱལ་ཞིང་
 བཏགས་ཏེ་རྒྱ་ཡི་ནང་ཏུ་དབྱུགས་ཤིང་ཡོད་པ་རེད།

【10】རྒྱུ་ལུགས་དང་ལག་ལུགས་རྒྱུ་པ། འདི་ནི་འཛིན་བཟུང་བྱས་པའི་
 “གྲོད་ཡ”་ཆང་མར་རྒྱུ་ལུགས་བརྒྱབས་པ་དང་། ཆབས་ཆེན་ཡིན་མཁན་ལ་ལག་
 ལུགས་ཀྱང་རྒྱུ་པ་ཅིང་ཡོད་པ་རེད། དགོང་མོར་འགའ་ཞིག་རྒྱུ་ལག་ཆང་མ་
 གཏུང་ཤིང་ཐོག་སྟོག་པ་དང་། ཡང་ན་གཏུང་མའི་ཐོག་ཁྱུང་བུ་ཕྱག་ནས་རྒྱུ་
 ལག་དེའི་ནང་ཏུ་བཅུག་ཅིང་ཡོད་པ་རེད།

【11】མངའ་ཁོངས་ནས་མཐར་སྟོན་གཏོང་བ། བྲིམས་ཆད་འདི་ནི་པ་མ་
 དང་། སྟོབ་དཔོན་བསད་མཁན། ལྷ་མ་དང་བྱད་མེད་བར་པོ་མོའི་འབྲེལ་བ་

ཡོད་པར་ཤེས་ཀྱང་སྤྱོད་གསང་བྱས་ནས་མི་བཤད་མཁན་དང་། མི་མེར་དུལ་མ་
རྒྱལ་པོའི་བཅུན་མོ་དང་། སྤྱོད་མོ་སོགས་དང་ལུས་འབྲེལ་བྱས་པའི་དོན་རྒྱུན་
སྤྱོད་མངོན་པ་བཅས་ཀྱི་མི་རྣམས་ལ་བྲིམས་ཆད་འདི་གཙོ་བོ་ཅིང་ཡོད་པ་རེད།
བྲིམས་ཆད་འདི་གཙོ་བོ་རྒྱས་ཐོག་མར་ལུགས་ཀྱི་ཐེལ་ཅེའི་དཀྱིལ་དུ་རྒྱ་གམ་གྱི་རི་
མོ་དང་། ཡང་ན་བྲི་དང་། བྱ་སོགས་ཀྱི་རི་མོ་བརྒྱུ་ཡོད་པ་དེ་མེ་ལ་དམར་
པོར་བསྒྲིག་རྒྱུ་ལྟར། ཉེས་ཅན་དེའི་ཐོད་པའི་དཔལ་བའི་ཐོག་དུ་སྒྲིག་ཐམ་དེས་
བསྒྲིགས་ཏེ་རི་མོ་ཞིག་གཏོད། དེ་ནས་ཤོག་ལྷ་བཀོན་དེ་རྒྱང་སྤྱད་བཏང་གི་ཡོད་
པ་རེད།

【12】 གནམ་ཐག་དཔྱེད་པ། འདི་ནི་རྒྱལ་པོ་ལ་རོ་རྒྱུ་དང་། རྒྱལ་པོ་སྒྲིག་
བསད་བྱ་རྒྱུའི་དོགས་པ་བྱུང་ན་ཐོག་མར་གནམ་ཐག་དཔྱེད་ས་ནས་བཅན་པོས་
ཁས་ལེན་བྱེད་བཅུག་པ་དང་། རྒྱལ་པོར་ཤོ་ཁལ་འཇལ་རྒྱ་དུས་འགྲུང་བྱེད་པ།
རྒྱལ་པོ་དང་། སྤྱོད་མོ་སོགས་དབང་ཤུགས་གཉིས་ལྡན་ཅན་གྱི་མིའི་རྒྱ་ལོར་བརྒྱས་
པ། རྒྱལ་པོ་དང་དཔོན་རིགས་དག་གི་མཁུན་དུ་རྟ་ཞོན་པ་དང་། ལྷ་མོ་གྱོན་
མཁན། རྒྱལ་པོའི་བཀའ་རྒྱ་བཟོ་བཅས་བྱེད་མཁན། དཔོན་རིགས་རྣམས་ལ་སྤྱི་
ལེན་ཡག་པོར་མི་བྱེད་མཁན། སྒྲིག་དུ་རྒྱལ་པོ་ལ་ངན་བཤད་བྱེད་མཁན། རྒྱལ་
པོ་སོགས་དཔོན་རིགས་ཁག་གི་འབྲོག་སའི་ཐོག་རང་གི་རྟ་ཕྱོག་འཛོལ་མཁན། རི་
ལ་མི་རྒྱུ་མཁན། གནས་རི་དང་ཡུལ་ལྷ་གཞི་བདག་ཐོག་རྒྱུ་བསད་མཁན།
གནས་དེ་དག་དུ་དབྱར་རྩ་དཔུན་འབྱུང་དང་། དེས་མོག་བརྒྱུ་མཁན། དམག་
དོན་གྱི་འགྲུལ་སྒྲིལ་ནང་མི་ཞུགས་མཁན། གསང་འཕྲིན་ཡོད་ན་གོང་དུ་སྒྲུན་
སེང་མི་ཞུ་བ། མདའ་རྩལ་གྱི་སྒྲིག་ཆ་ཆང་མི་བྱེད་པ། ས་གནས་སོ་སོར་ལ་
གཏན་འབེབས་བྱས་པའི་དཔོན་པ་ལ་སྒྲོད་རྒྱུའི་ལས་འགན་ས་དཀར་དང་། ས་
དམར་དུས་ཐོག་དུ་མི་སྒྲེལ་བ་དང་། སྤྱོད་ཆད་མི་ལྡན་པ་སྒྲེལ་མཁན། མཆོད་
ཁང་དང་དཔོན་པའི་སྒྲོ་རྩེ་གི་ཤབས་ནས་འཛིང་མོ་རྒྱག་མཁན། དུས་སྟོན་
སྐབས་སུ། སྒྲིག་ལམ་དཀྱུག་སྟེ་འཐབ་འཛིང་བྱེད་མཁན་བཅས་ལ་གནམ་ཐག་
དཔྱེད་ཞིང་ཡོད་པ་རེད། གནམ་ཐག་དཔྱེད་སྐབས་རྒྱལ་པོས་བྱས་ཏེ་ཤིང་བྲིའི་

སྟེང་དུ་གནས་ཐག་དབྱང་པ་དང་། དེའི་སྐབས་སུ་རྒྱལ་པོ་དང་། གཉེར་པ། སྤྱག་མཛོད་བཅས་ཀྱིས་ལས་བྱེད་པ་ལྟ་སྤྱལ་བྱེད་མཁན་བཞག་ཡོད་པ་རེད། བྱིས་ས་ཆད་ཐེངས་རེ་ལ་ནག་ཉེས་ཀྱི་ཆད་དང་བསྐྱུན་ནས། གནས་ཐག་ཐེངས་གཅིག་ནས་དགུའི་བར་དབྱང་གི་ཡོད་པ་རེད། ཐེངས་རེ་ལ་སྤྱོད་མ་ཚར་ལྟ་ཅམ་གྱི་ཆད་ཡིན། ཐེངས་བཞི་པ་ནས་དྲུག་པའི་བར་ཉེས་ཅན་དེའི་རྒྱང་པ་ལ་ཤིང་བཏགས་ཏེ་གནས་དུ་དབྱང་ཞིང་ཡོད་པ་དང་། ཐེངས་བདུན་པ་ནས་དགུ་པའི་བར་རྒྱང་པའི་ཐོག་ཤིང་ལྗིད་པོ་འཕ། ཡང་ན་ཚུ་དོ་པོ་བཏགས་ནས་གནས་ཐག་བྱེད་ཅིང་ཡོད་པ་རེད།

【13】 ལྷག་ཆན་བཞུ་བ། འདི་ནི་ཅ་ལག་རྒྱ་བྱེད་མཁན་དང་། རྒྱལ་པོ་ལ་སྟོག་དུ་ངན་སྤྱོད་མཁན། རྒྱལ་པོ་བྱས་ཐེབས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཐོམ་སྟོང་དང་། སྟོང་སྟོང་ཁུར་ནས་མདུན་དུ་འོང་བ་དང་ཐུག་པ། རྒྱལ་པོའི་མདུན་དུ་མ་གུས་པའི་རྣམ་འགྱུར་སྟོན་མཁན། ཤིང་ཁུལ་སྐམ་པོ་མིན་པ། རྩ་ཁུལ་འདྲང་མེད་པ། ལས་ཁུལ་མི་སྟོང་པ། ལུ་ལག་མ་རྒྱག་པ་རྣམས་ལ་ལྷགས་ཆན་བཞུ་དགོས་ཤིང་། དེའང་ཉེས་ཆད་དང་བསྐྱུན་ཏེ་མང་བ་ལ་ལྷགས་ཆན་སྟོང་སྤྱག་བཞུ་དང་། ལུང་བ་ལ་ལྷགས་ཆན་བཅུ་བཞུ་བ་བཅས་ཀྱི་བྱིས་ས་ཆད་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཡང་རྒྱལ་པོ་སོགས་དཔོན་རིགས་མཐོ་གས་ལ་སོག་སྤྱག་ཤོར་པ་ཡིན་ན་ཡུལ་གྱི་འགོ་པ་དེས་ལྷགས་ཆན་བཞུ་དགོས་ཞིང་། ཡུལ་གྱི་འགོ་པ་ལ་སོག་སྤྱག་ཤོར་ན་གཡོག་པོ་ཞིག་གིས་ལྷགས་ཆན་བཞུ་དགོས་ཤིང་ཡོད་པ་རེད།

【14】 ཐལ་ལྷག་བཞུ་བ། རྒྱལ་པོ་དང་། གཉེར་ཆེན། གཉེར་པ། འགོ་དཔོན་ཆེན་པོ་བཅས་ལ་བཅི་འཛོག་མི་བྱེད་པ་དང་། གཏམ་ལེན་མི་ཞུ་བ། གུས་ཞབས་མེད་པ། སྤྱག་བདར་གཙང་མར་མི་རྒྱག་པ། སྤྱིག་ཆས་ལེགས་པོར་མི་སྤྱིག་པ། མཆོད་མེ་མི་གསལ་བ། ར་ནང་ཚུ་མི་བྱོ་བ། ཡང་ན་ཚུ་མང་ཆེ་བ་བཅས་ཀྱི་ནོར་འཁུལ་དེ་རིགས་ཐམས་ཅད་ལ་འགམ་ལྷག་བཞུ་ཞིང་ཡོད་པ་རེད། བྱིས་ས་དེ་རིགས་གཙོད་སའི་ཡུལ་ནི། དཔོན་རིགས་རྣམས་ཀྱི་བྱིས་ནང་དུ་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་གྱི་གཡོག་པོ་རྣམས་ཡིན། རྩེ་དགེ་ཆོས་རྒྱལ་གྱིས་ཡིག་ཐོག་དུ་བཀོད་པ་

དང་། ཡིག་ཐོག་ཏུ་འཁོད་མེད་པའི་བྲིམས་སྟོལ་མང་ཙམ་གཏན་འབེབས་བྱས་
ཡོད་པ་རེད། སྐབས་དེར་བྲིམས་སྟོལ་དེ་དག་གིས་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་སྤྱིག་ལམ་བདེ་
འཇགས་ཡོང་བ་ལ་དངོས་ཤུགས་གཉིས་ཀྱི་ཐོག་ནས་རྒྱས་པ་ཆེན་པོ་ཐོན་ཡོད་པ་
རེད། སྤྱི་དགོ་རྒྱལ་པོས་གོང་གི་བྲིམས་སྟོལ་འདི་དག་ལག་ལེན་བྱས་སྐབས། ཚོས་
རྒྱལ་འགའ་ཞིག་གིས་སྤྱི་དབང་སྐྱོང་སྐབས། སྤྱི་ཚོགས་སྤྱིག་ལམ་བདེ་འཇགས་
ཡིན་སྐབས། དུལ་མའི་དག་ཏུ། རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་མོ་གསེར་ཁུར་ཡང་བདེ། ཞེས་
པའི་སྐྱོང་སྟོལ་ལྟར་བྱུང་ཡོད། ཁམས་སྤྱགས་དཔོན་རིགས་གཞན་དག་གིས་ཀྱང་
སྤྱི་དགོ་ཚོས་རྒྱལ་གྱི་བྲིམས་སྟོལ་དེ། བེད་སྤྱོད་ནས་རང་ཉིད་མངའ་ཁོངས་གི་མི་
སེར་ལ་དབང་བསྐྱར་བྱེད་ཐབས་ཀྱི་གཞི་འཛིན་ས་བྱས་ཡོད་པ་རེད། ཁོ་ཚོས་
རང་གི་བྲིམས་སྟོལ་ལ་བསྟོད་བསྐྱགས་བྱེད་པར། བཅན་སྟོལ་དྲང་པོ་མདའ་དང་
འདྲ། བཅན་པོ་ཐོག་དང་འདྲ་ཞེས་དྲིལ་བསྐྱགས་བྱས་འདུག་ཁོ་ཚོས་གཏན་
འབེབས་བྱས་པའི་བྲིམས་སྟོལ་དེ། བཅི་སྤྱང་བྱས་ན་དག་པོ་ཡིན་ཡང་གཟེངས་
བསྟོད་བྱེད་པ་དང་། བཅི་སྤྱང་མ་བྱས་ན་གཉེན་ཉེ་ཡིན་ཡང་ཉེས་ཆད་གཙོད་
ཅིང་ཡོད་པ་རེད། ཡིན་ནའང་མང་ཚོགས་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཚོས་རྒྱལ་གྱི་བྲིམས་
སྟོལ་དེར། རྒྱལ་བྲིམས་གསེར་གྱི་གཉའ་ཤིང་འདྲ། བལྟས་ན་མཛེས་ཤིང་མནན་
མ་ལྡིང་། །

ཚོས་བྲིམས་དར་གྱི་མདུད་པ་དེ། བལྟས་ན་འཇམ་ཞིང་བསྟོམ་ན་དམ། ཞེས་
བསྟོད་བསྐྱགས་བརྗོད་སྟོལ་འདུག །ཅེས་པར་སྤྱི་ཚོགས་རྟོག་ཞིབ་ཀྱིས་འཚོལ་
སྤྱད་བྱས་པའི་དབྱེད་གཞི་འདི་ནི་ང་ཚོས་སྤྱི་དགོ་རྒྱལ་པོའི་མངའ་ཁོངས་ཀྱི་སྤྱིག་
བྲིམས་ཞིབ་འཇུག་པ་ལ་རིན་ཐང་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་ཞིག་རེད། འདི་སྤྱི་དགོའི་སྤྱིག་
བྲིམས་ཀྱི་ཆ་ཤས་ཙམ་ཡིན་ཡང་ང་ཚོས་ཆ་ཤས་ལ་བརྟེན་ནས་དྲིལ་པོའི་ངོ་ཐོར་
རག་པ་རྟོགས་བྱུང། །

དེ་ལྟར་ཐག་ཐུང་དང་གནའ་བོའི་མི་སྣ།

ལ་བཅད་དང་པོ། དཔལ་ལྷན་ལ་དཔོན་པ།

དཔལ་ལྷན་དཔོན་པ་ནི། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཉིས་པའི་མེ་ལྷག་གི་ལོ་1727ལོར་ཇི་

དགེ་ཚེས་རྒྱལ་བསྟན་པ་ཆེ་རིང་གིས་སྤྱོད་བདག་དང་། བཀའ་མངགས་འོག་སི་
 ཏུ་ཚོས་ཀྱི་འབྲུང་གནས་ཀྱིས་ཕྱག་བཏབ། ལོ་དེའི་ཟླ་བ་གསུམ་པའི་ཚེས་གསུམ་
 ཉིན་ས་སྤྱོད་དང་ས་འདུལ་མཛད། ཚོས་བདུན་ཉིན་སྡེ་དགའི་གཉེར་ཆེན་ཚོས་
 སྤྱོད་བཀའ་ཤིས་སྤྱོད་དོས་ཐེབས་ནས་གཙུག་ལག་ཁང་རྒྱང་གཏིང་བའི་ལས་དཔོན་
 མཛད། དེ་ནས་ལོ་ངོ་གསུམ་ཀྱི་རིང་འདུ་ཁང་གཙོ་བོ་དང་། ལྷ་ཁང་ཉེར་ལྷ་
 ཅན་གྱུ་བ་ཅིང་དེ་དག་ལ་ལྷེབས་བྲིས་དང་ཆོན་ཆེ་སོགས་ལགས་པར་གྱུ་བ། ས་བྱ་
 ལོའི་ཟླ་བ་བརྒྱད་པའི་ཚེས་བརྒྱ་ཉིན། ཚོས་རྒྱལ་བསྟན་པ་ཆེ་རིང་རྒྱལ་སྤོན་སྤྱོད་
 འཁོར་རྣམས་དཔལ་སྤངས་དགོན་ཏུ་ཐེབས་ནས་དགོན་པ་སྤོ་འབྱེད་ཀྱི་མཛད་སྤོ་
 དང་། ལགས་སྤོས་རྒྱ་ཆེན་པོར་གནང་བ་དང་། ཏུས་མཚུངས་སྤྱི་འཕྲོག་པར་ཏུ་
 བའི་དཔོན་ཁག་རྣམས་དང་། ཨ་ལོ། སེ་ཆ། དཔེ་ལ། ལྷ་ཏུ་བཅས་ཀྱི་གྲུ་བཅུན་
 ལྷ་བརྒྱའི་གྲུ་ཁལ་དང་། སྡེ་འབངས་མང་པོ་བཅས་ཀྱི་སྤྱོས་ཆེན་གནང་སྤྱོད་
 མཛད། བོད་འདིར་བཀའ་བརྒྱད་པའི་གདན་ས་མོང་འོག་བར་གསུམ་ཞེས་
 གདན་ས་ཆེན་པོ་གསུམ་ཏུ་བགྱངས་པའི་ཡ་གྲུལ་གདན་ས་འོག་མར་གྱུར། དེ་
 ནས་གདན་རབས་དང་པོ་སི་ཏུ་ཚོས་ཀྱི་འབྲུང་གནས་ (1700-1774A, D) ཀྱི་
 དགོན་བདག་གཙོ་བོར་གནང་ཞིང་། ཁོང་གི་སྤྱི་གཙུང་པོ་དཔོན་པོ་ཀམ་བསམ་
 འཕེལ་དང་། དཔོན་ཀམ་ངེས་ལགས། དཔོན་ཀམ་བསམ་གཏན་བཅས་ཐམས་
 ཅད་སྤྱེ་རྩེས་སུ། དཔལ་སྤངས་དགོན་ཏུ་སྤྱལ་སྤྱོད་དོས་འཛིན་བྱས་ནས་ཚོས་དང་
 རིག་གནས་དར་སྤེལ་གནང་བའི་སྤོན་ལས་པ་གཙོ་བོར་གྱུར། སྤྱི་ལོ་1731པའི་
 ལྷགས་པག་ལོར་སི་ཏུ་ཚོས་ཀྱི་འབྲུང་གནས་ཀྱིས་ཚོས་རྒྱལ་བསྟན་པ་ཆེ་རིང་གིས་
 བཀའ་ལྷང་བཞིན། སྡེ་དགའི་བཀའ་འགྱུར་སྤྱར་ཤིང་བརྟེན་ལྷུ་ལྷུ་དག་སྤྱི་གྲུ་
 དང་། ལྷ་དག་བཅས་ཀྱི་ཕྱག་འགན་བཞེས། སྤྱི་ལོ་1738པའི་ས་རྩ་ལོར་ཚོས་རྒྱལ་
 སྤོན་ཆོགས་བསྟན་པ་བྱི་འཁོད་པའི་དབུ་སྤྱོད་གནང་། སྤྱི་ལོ་1751ལོར་ཚོས་རྒྱལ་སྤོ་
 གོས་སྤོན་ཆོགས་བྱིར་འཁོད་པ་དང་། ཚོས་སྤྱི་དགང་ཐད་ཕྱག་རོགས་རྒྱལ་ཆེན་
 གནང་བས་སྡེ་དགའི་བསྟན་སྤྱི་དཔལ་ལས་རྒྱས་པར་བྱུང་། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གསུམ་
 པའི་ཤིང་། སྤྱི་སྤྱི་ལོ་1754ལོར་དཔལ་སྤངས་ལྷ་རིག་སྤོབ་སྤྱིང་བཅུགས་ནས་མདོ་

སྟགས་རིག་གནས་དང་བཅས་པ་འཆད་གཉེར་གནང་། བྱད་པར་སྟོན་ཅིས་དང་།
སྟོ་རིག་པའི་འཆད་ཉན་ལ་གངས་སྟོངས་ཡོངས་ལ་སྟོན་གྲགས་ཆེ་བར་བྱང་ཡོད།
རྗེ་འདི་ཉིད་ཆོས་དང་། རིག་གནས་གང་ཅི་ཐད་ནས་ཏུ་ཅང་མཁས་སྟབས་ཡུལ་
གང་རུ་ཐེབས་པ་དེའི་རྒྱལ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་གཟིགས་བཀུར་ཆེན་པོ་ཐོབ་ཡོད་པ་ནི།
བལ་ཡུལ་རུ་ཐེབས་སྟབས་བལ་པོ་ཡམ་བུ་རྒྱལ་པོས་བསྟེན་བཀུར་ཆེན་པོ་གནང་
བ་དང་། འཇར་ཡུལ་རུ་ཐེབས་སྟབས་འཇར་ས་དམ་རྒྱལ་པོས་དད་གུས་ཆེན་པོ་
གནང་བ་མ་ཟད། འཇར་དཔོན་ཁག་བཅུ་གསུམ་ཞེས་པ་གསར་སྟོན་གནང་།
རྒྱལ་རོང་ཁུལ་རུ་ཐེབས་སྟབས་ཁོ་སྟབས་རྒྱལ་པོ་དང་། རྒྱ་ཆེན་རབ་བརྟན་རྒྱལ་
པོ་སྟགས། ཡུལ་དེ་དག་གི་དཔོན་རིགས་རྣམས་ཀྱིས་དད་གུས་ཆེན་པོར་ཐོབ།
སྟག་པར། སྤྱི་ལོ་1774ལོར་རྒྱ་དང་རྒྱལ་རོང་དམག་འབྲུགས་སྟབས་རྒྱ་ནག་གོང་
མས་དཔལ་སྤངས་སུ་བང་མི་བཏང་ནས་སི་ཏུ་ཆོས་འབྱུང་རྒྱ་དང་རྒྱལ་རོང་བར་
འདུམ་གཏམ་སར་ཐེབས་དཔོས་པ་བཀའ་ཤོག་འབྱོར་བར། དགུང་ལོ་བཅུས་པ་
དང་། སྤྱི་ལོ་སྟོང་ཆོར་ལ་གཞིག་ན་ཕྱིར་རང་དཔོན་རུ་ཐེབས་མི་ཐུབ་པའི་ཉམས་
ཆོར་ཡོད་ནའང་། གལ་སྲིད་མ་ཐེབས་ན་མེ་དགའི་བརྟན་རྒྱུ་ལ་རྒྱ་ནག་གིས་
གཞོད་པར་དོགས་ནས་རྒྱ་ནག་རུ་ཐེབས་པའི་ལམ་བར་ཏེ་ཉོར་ཁ་ས་མཆོ་ཁར་སྤྱ་
གཤེགས། ཉིད་ཀྱི་ཞལ་སྟོབ་འབེ་ལོ་ཆེ་དབང་ཀྱན་ཁུབ་ཀྱིས་སྤྱ་གཏུང་ཕྱིར་
དཔལ་སྤངས་སུ་གདན་དྲངས་པ་དང་། དག་ལྷའི་གུ་རུ་རྒྱ་ནག་རུ་ཐེབས་པར་རྒྱ་
ནག་གོང་མའི་གཟིགས་གཟེངས་དང་། ཐོབ་ཐང་གི་ལས་ཉགས་གོས་ཆེན་ཐོག་
བྱིས་པའི་བཀའ་ཤོག་ཅིག་ཐོབ་པ་རུས་ཕྱིས་བར་དཔལ་སྤངས་ཤང་སྲིད་གཞུང་གི་
གཞུང་ལས་ཁང་རུ་བདག་གཉེར་བྱས་ཡོད་པ་རེད། །

སི་ཏུ་ཆོས་འབྱུང་གི་ཡང་སྲིད་སི་ཏུ་པརྩ་ཉིན་བྱེད་དང་། སི་ཏུ་པརྩ་ཀྱན་
བཟང་། སི་ཏུ་པརྩ་དབང་མཆོག་སི་ཏུ་པརྩ་དོན་ཡོད་རྣམས་ཡིན་ལ། དེ་དག་
གིས་ཀྱང་མེ་དགའི་རྒྱལ་རབས་རིམ་བྱོན་གྱི་བརྟན་སྲིད་གཉིས་ལ་ཞབས་འདེགས་
རྒྱ་ཆེན་གནང་། བྱད་པར་རུ་སི་ཏུ་པརྩ་དབང་མཆོག་(1886-1952A.D) གིས་
སྤྱི་ལོ་1919ལོར་མེ་དགའི་རྒྱལ་པོ་ཨ་ཇ་རྩོ་རྗེ་སང་གི་སྤྱ་གཤེགས་པ་དང་། མེ་

དགའི་རྒྱལ་ཚབ་གི་ཐུགས་འགན་བཞེས་ཏེ་བསྟན་སྲིད་གཉིས་ཀར་དབང་ཏུ་བྱས་
ཞིང་། འདུན་སྐྱོར་རྣམས་གི་ཚོད་གཞི་ལྟར། ལྷན་ཆེ་དབང་བདུད་འདུལ་གསོ་
སྐྱོར་གནང་ཞིང་སྲིད་ཁྲིའི་བཀོད། སྤྱི་ལོ་1942ལོར་ཕྱི་དགའི་རྒྱལ་ལོ་འཇམ་
དབྱངས་དཔལ་ལོས་སྲིད་བཟུང་བའི་སྐབས་སུ་ཕྱི་དགའི་འདུན་སྐྱོར་རྣམས་ཁག་
གཉིས་སུ་བྱས་ཏེ་སྲིད་དབང་ཐོབ་ཚོད་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ། སི་ཏུ་པར་དབང་
མཆོག་གིས་ལུགས་གཉིས་གི་སྒོ་ནས་ཕྱི་དཔོན་ཡོངས་ལ་མངའ་དབང་བསྐྱར་ཞིང་
འབྲུགས་ཚོད་ལྷིང་འཇག་དང་། སྲིད་དབང་སྲ་བརྟན་ཏུ་བཏང་བ་སོགས་ཕྱི་
དགའི་བསྟན་ཆུས་ལ་མཛད་རྒྱུས་ཏེ་ཅང་ཆེ། ཁོ་ལོ་ལ་མེས་སོགས་ཀྱི་རབས་
རྣམས་གིས་གསུངས་པར། སྐབས་དེར་དཔལ་སྤངས་སི་ཏུ་རིན་པོ་ཆེས་ཕྱི་དགའི་
རྒྱལ་པོའི་རྒྱལ་ཚབ་གནང་ནས། ཕྱི་དགའི་རྒྱལ་སྲིད་ལ་ཐེ་གཏོགས་གནང་དག་པ་
དང་། སྤྱི་ཆེན་དང་། དཔོན་རིགས་རྣམས་ལ་བཀའ་བཅན་གནང་དག་པས་
དཔོན་ཆེན་དཔོན་པའི་སྲ་པ་རྣམས་གིས། ཁོང་ལ་མི་དགའ་བའི་རྣམ་འབྱུང་གིས་
སྒྲིག་ཏུ་དཔལ་སྤངས་མངའ་དཔོན་ཞེས། སྒྲིག་ལབ་བྱེད་ཅིང་ཡོད་པ་རེད། ཅིས་
གསུངས། །

དཔལ་སྤངས་དཔོན་པའི་སྤྱི་མ་གདན་ཐོབ་གཉིས་པ། འཇམ་མགོན་ཀོང་རྒྱལ་
སྤྱི་མང་རིམ་བྱོན་རྣམས་ཡིན་ལ། དེ་ལས་དང་པོ་འཇམ་མགོན་ཀོང་རྒྱལ་ཡོན་
ཏན་རྒྱ་མཆོ། སྤྱི་ལོ་1860ཉག་འོང་མགོན་པོ་རྣམ་རྒྱལ་གིས་གདན་ཁུས་ལྟར་ཉག་
ཁོག་ཏུ་ཐེབས་ནས་ཉག་དཔོན་གི་བུ་ཤི་བའི་འདས་ཆོག་བསྐྱབས་པ་དང་། རྒྱུས་
གནང་བྱིན་རྒྱབས་བཅས་མཛད་དེ། ལུལ་ཁམས་ཞི་བདེའི་ཐབས་ལམ་བཙོན།
དེའི་ཡང་སྲིད་རིམ་བྱོན་དཔལ་ལྷན་མཁུན་བཙུའི་འོད་ཟེར་དང་། སྤྱི་གོས་ཆོས་
གི་སེང་ག། སྤྱི་གོས་ཆོས་གི་ཉི་མ་རྣམས་ཡིན། །

དཔལ་སྤངས་དཔོན་པའི་སྤྱི་མ་གདན་ཐོབ་གསུམ་པ། དཔོན་ཀན་རྒྱལ་སྤྱི་
ཡང་སྲིད་རིམ་བྱོན་རྣམས་ཡིན་ལ། འདི་ནི་སི་ཏུ་ཆོས་འབྱུང་གི་དཔོན་པོ་རྒྱུང་
ཤོས། དཔོན་ཀམ་བསམ་གཏན་གི་ཡང་སྲིད་རིམ་བྱོན་བྱུང་བ་རྣམས་ལ་ཟེར།
འདི་སྤྱི་གཙུང་རྒྱུང་ཤོས་དཔོན་ཀན་ཁུ་བའི་རྒྱ་མཆོན་གང་ཞེ་ན། སྤྱི་གཙུང་

དང་པོ་ཀམ་བསམ་འཕེལ་དགུང་གྲངས་ལྷ་བརྩ་ལྷག་བཞིས་པ་དང་སྐྱ་གཤེགས།
 དཔོན་གཉིས་པ་ཀམ་ངེས་ལེགས་ཀྱང་དགུང་ལོ་ང་ལྷ་པར་སྐྱ་གཤེགས། དཔོན་
 རྒྱུང་ཤོས་ཀམ་བསམ་གཏན་དགུང་ལོ་དོན་བཞིའི་བར་བཞུགས་ཤིང་། སི་ཏུ་
 ཚོས་འབྱུང་སྐྱ་གཤེགས་རྩེས། དཔལ་སྤངས་དགོན་པའི་བསྟན་པའི་གྲང་ཤིང་
 མཛད་ནས་བཞུགས་པར་དཔོན་ཆན་རིན་པོ་ཆེ་ཞེས་འབོད་སྲོལ་དེ་བྱུང་འདུག
 དེའི་ཡང་སྲིད་རིམ་གྱིན་ཀམ་ཐེག་མཆོག་བསྟན་འཕེལ་དང་། ཀམ་ངེས་དོན་
 བསྟན་འཕེལ། ཀམ་བསམ་གཏན་སློ་གྲོས། ཀམ་སློ་གྲོས་རིན་ཆེན་རྣམས་བྱུང་
 ཡོད། །

དཔལ་སྤངས་དགོན་པའི་སླ་མ་གདན་ཐོབ་བཞི་པ། བེ་རི་མཁུན་བཙེ་སྐྱ་
 སྤང་གསུམ་གྱིན་པ་དེ་རྣམས་ཡིན་ཞིང་། སྐྱ་སྤང་དང་པོ་ཀམ་འཇམ་དབྱངས་
 མཁུན་བཙེའི་འོད་ཟེར། དེ་ལ་བེ་རི་འཇམ་དབྱངས་མཁུན་བཙེ་ཞེས་མཆོན་
 གསལ་བའི་རྒྱ་མཆོན་ནི། འབྱུངས་ཡུལ་དཀར་མཛེས་བེ་རི་རྒྱལ་པོའི་སྲས་སུ་
 བྱུངས་པས་ན་བེ་རི་ཞེས་པ་ཁྱིམ་ཆང་གི་མིང་དང་། འཇམ་མགོན་གོང་སྤུལ་རིན་
 པོ་ཆེས། རྩོང་གསར་འཇམ་དབྱངས་མཁུན་བཙེའི་དབང་པོའི་ཞལ་བཞུགས་པའི་
 སྐབས་སུ། དེའི་གསུང་གི་སྤུལ་པར་ངོས་འཛིན་གནང་བས་ན་མཆོན་དེ་ལྟར་
 ཐོགས། འོན་ཀྱང་རྩོང་གསར་འཇམ་དབྱངས་མཁུན་བཙེ་ནི་གྲུབ་མཐའ་ས་སྐྱ་པ་
 ཡིན་ལ། བེ་རི་འཇམ་དབྱངས་མཁུན་བཙེ་ནི་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཡིན། །

དགོན་པ་འདིའི་བཤད་སྐབ་ཀྱི་སྐོར་ལ། སྐབ་མཆོད་ནི་ནག་རྒྱལ་ལག་གསུམ་
 དང་། མར་ལུགས་རྒྱུད་མེ་རྣམས་ཀྱི་སྐབ་པ་འཆར་ཅན་མ་བཀའ་བརྒྱུད་སྐྱི་
 ལུགས་ལྟར་འདིར་གསལ་བཤད་ཀྱི་དགོས་གལ་མ་མཐོང་། བྱང་ཚོས་གཙོ་བོ་ནི་
 གོང་གསལ་ལྟར། སྤྱི་ལོ་1754ལོར་སི་ཏུ་ཚོས་འབྱུང་གིས་ལྷ་རིགས་སློབ་སྤྱིང་
 བརྩགས་པར་མདོ་སྐྱུགས་རིག་གནས་དང་བཅས་པའི་བཤད་སྲོལ་ཉ་ཅང་དར།
 ཁམས་ཚུགས་འདིར་རིག་གནས་སློབ་གཉེར་བྱེད་ཡུལ་གྱི་ཉེ་བ་ལྷ་བུ་ཞིག་ཆགས་
 པ་མ་ཟད། སྤན་ཅིས་དང་། སྤྱ་རིག་པའི་བྲིད་རྒྱན་རྣམས་བོད་གངས་ཅན་
 ཡོངས་ལ་བྱབ་གདལ་བྱིན་ཡོད་པ་རེད། སྤྱི་ལོ་1780ལོ་ཡས་མས་ཅམ་ན་དཔོན་

ཀམ་བསམ་འཕེལ་གྱི་ཡང་སྤྱོད། དཔོན་སྤྱལ་དབང་གི་རྩོམ་པ་ལ་སྤྱུངས་
 དགོན་རྩ་ན་རྩོམ་རྒྱུ་གི་སྤྱུལ་ཁང་གསར་འཛུགས་གནང་། དེར་ལོ་གསུམ་ཟླ་
 གསུམ་མཆོམས་བཞུགས་ནས་ན་རྩོམ་རྒྱུ་དང་། མར་ལུགས་རྒྱུད་ལྡེ་རྣམས་
 ཉམས་ལེན་དང་བསྟེན་སྤྱུལ་གནང་བའི་སྒོལ་བཅུགས། སྤྱི་ལོ་1866ལོར་ཅམ་ལ་
 ཀོང་སྤྱལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོས་དཔལ་སྤྱུངས་ཀྱང་ཁྱོད་རྩ་ན་གྱི་ཆོས་རྒྱུ་གི་སྤྱུལ་པ་
 ཐོག་མར་བཅུགས། ལོ་གསུམ་ཟླ་གསུམ་རིང་ལ་ནི་གྱ་ཆོས་རྒྱུ་དང་། ཤང་
 ལུགས་རྒྱུད་ལྡེ་རྣམས་ཀྱི་བསྟེན་སྤྱུལ་དགོས་པའི་སྒོལ་གཏོང་། དེ་ལྟར་དགོན་
 འདིར་མདོ་སྤྱུགས་རིག་གནས་དང་བཅས་པ་སྒོལ་གཉེར་བྱེད་ཡུལ་གཙོ་བོར་ཞིག་
 ཆགས་པ་མ་ཟད། མར་ཤང་གཉིས་ཀྱི་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་གདམས་ངག་ཐམས་
 ཅད་འཆད་ཉན་སྒོམ་སྤྱུལ་བྱེད་ཡུལ་གཙོ་བོར་ཞིག་ཆགས་སྤྱབས། ལྷེ་དགའི་
 མངའ་ཁོངས་ཀྱི་ཕྱི་སྤྱོགས་སུ་ཡུལ་གྱི་མང་པོའི་སྤྱོད་དཔོན་རྣམས་ཀྱིས་དབུ་སྤྱོད་དང་
 མཆོད་གནས་ཀྱང་ཡོད་པ་རེད། དཔལ་སྤྱུངས་དགོན་པའི་བྱེས་བཞོད་པ་རྣམས་
 ཀྱིས་སྐར་འཕོད་བྱེད་པར། ཤར་རྒྱལ་བ་དཔལ་སྤྱུངས་དགོན་པ། བཀའ་དགོན་
 བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཅུའི་མ་དགོན། ས་དགོན་ཉི་ཤུ་ཅུ་ལྟ་སྒོམ་ལུལ། རྒྱ་བོད་ཉོར་
 གསུམ་འདུས་ས། རྒྱ་ནག་པོའི་ཡུལ་རུ་ཆ་ཞིང་། འཇང་ཁྱ་མོའི་ཡུལ་རུ་འབྲས་
 ཞིང་། བྱང་གདམ་རེ་མདོ་རུ་ཆ་ཞིང་། གནམ་ས་བྱེད་བཞོས་ཀྱི་བདག་པོ།
 འཇོམ་སྤྱིང་གཡས་བཞག་གི་བདག་པོ། ལྷེ་རྩོང་ཁག་དགུ་ནས་ས་བོགས་དང་
 འབྲུ་ཁལ་ལེན་མཁན་ཡིན་ནོ། ཞེས་འཕོད་སྒོལ་ཡོད་འདུག །

དཔལ་སྤྱུངས་དགོན་པའི་གྲ་རྩ་དང་དགོན་ལག་སྒོར་ལ། གྲ་རྩ་ཤོག་བཞི་ནི།
 ① སེ་ཆ་ཨ་ལོ་གཉིས་ཀྱི་གྲ་པ་ལ་སེ་ལོ་ཤོག ② ཕྱི་འབྲོག་པ་རྩ་རྩ་བ་དང་།
 འཛི་རྒྱུད་ཤོག་པ་གཉིས་ཀྱི་གྲ་པ་ལ་ཕྱི་འབྲོག་ཤོག ③ དཔེ་མར་རྒྱ་ཉིན་སྤྱི་བ་
 དང་། དཔེ་ཁ། ཀམ་ཐོག་བཅས་ཀྱི་གྲ་པ་ལ་དཔེ་མར་ཤོག ④ ཆེ་ཤོད། འཛིན་
 པ། གཉེར་རྒྱུད་། ཅམ་མདོ། ཉོར་བོ་སོགས་ཀྱི་གྲ་པ་ལ་རྩ་རྩ་ཤོག་ཟེར། དགོན་
 འདི་ཐོག་མར་འདེབས་སྐབས། ལྷེ་དགའི་རྒྱལ་པོས་བཀའ་ཡི་གནང་བ་ཐོབ་པའི་གྲ་
 ལྷ་བརྒྱ་ཡིན་ཡང་། རུས་ཕྱིས་ཀྱི་ཡིག་ཆའི་ནང་རུ་འདུས་པའི་འཁོར་ནི་སུམ་སྤྱོད་

དུག་བརྒྱ་ལྔ་བརྒྱ་ཡོད། ཅེས་གསལ་བས་དབྱད་དགོས་པ་སྟེ། །

དགོན་ལག་སྐོར་ལ། སྤྱིར་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་བཀའ་དགོན་བརྒྱ་དང་
བརྒྱད་ཅུ་འི་མ་དགོན་ཡིན་ཞེས། དགོན་ལག་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཅུ་ཡོད་པ་ཡོངས་
གྲགས་ཡིན་ཀྱང་དེ་དག་ཡུལ་གང་དང་། དགོན་པ་གང་ཡིན་གསལ་པོར་འཁོད་
པའི་ཡིག་ཆ་མ་རྟེན། ཟླ་དགེ་རྒྱལ་པོའི་མངའ་ཁོངས་ཀྱི་ཕྱི་ལོག་དུ་ཡོད་པའི་
དགོན་པ་དཔལ་སྤངས་རང་ནས། ལྷ་བསྐོས་བཏང་སྟེ་འཛིན་སྐྱོང་དགོས་པ་ནི།
སྤྱི་བོ་དགོན་ཁག་གཉིས། རྩོད་སྤྱད་གཉིས། མགོ་ལོག་རྒྱད་ཟླ་དགོན་བཅས་
ཡིན་ལ། གཞན་ཡང་རྒྱལ་རྩེ་དང་། བང་ཆེན་སྤྱགས་སུ་དགོན་ལག་མང་པོ་
ཡོད་འདུག །

ཟླ་འཁོར་དུད་ནི། ཟླ་དགེ་རྒྱལ་པོའི་མངའ་ཁོངས་སུ་ཡོད་པའི་དཔལ་སྤངས་
དགོན་པའི་ཟླ་དུད། དཔལ་སྤངས་རང་ནས་སྤྱི་ཚབ་གཏོང་དགོས་པའི་ཟླ་པ་ལ།
ཨ་ལོ་སྤྱི་ཚབ་གཉིས། སེ་ཆ་སྤྱི་ཚབ་གཅིག་ཏུ་རྩོད་པོ་དང་། རག་ཆབ། ཅུ་མ་མདོ་
གསུམ་ལ་སྤྱི་ཚབ་གཅིག་། འཛིན་པ་དང་གཏེར་སྤྱད་གཉིས་ལ་སྤྱི་ཚབ་གཅིག་།
ལྷ་མང་ནམ་རྒྱལ་གླིང་ལ་སྤྱི་ཚབ་གཅིག་། འདན་དུན་ཐང་ལ་སྤྱི་ཚབ་གཅིག་།
མདོ་གཞུང་རྒྱུད་ལ་སྤྱི་ཚབ་གཅིག་། རི་མདའ་ལ་སྤྱི་ཚབ་གཅིག་། དཔོན་རྩོད་ལ་
སྤྱི་ཚབ་གཅིག་བཅས་དང་། འབྲོག་ཁུལ་དུ་གོ་ཆེ་ལ་ཤེ་དཔོན་དཔོན་གཡོག་གསུམ།
ཕྱི་འབྲོག་ལོ་ར་མ་ཁག་གསུམ་ལ་དཔོན་རེ་རེ། ཏ་དཔོན་གཅིག་བཅས་བཏང་
དགོས་ཤིང་ཡོད་པ་དང་། གཞན་ཡང་ཕྱི་འབྲོག་ནང་དུ་ཤེར་སྤྱད་དཔོན་གཡོག་
ཁ་ཤས་དང་། ཨ་ལོ་དང་རྣམ་རྒྱལ་གླིང་གཉིས་ལ་ཐོག་སྤྱད་དཔོན་གཡོག་ཁ་ཤས་
རེ་བཏང་ཞིང་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཡང་སྤྱི་ཚབ་རྣམས་ཀྱིས་འགན་རེས་ལོ་གསུམ་རེ་
ཡིན་པ་དང་། ཤེར་སྤྱད་དང་ཐོག་སྤྱད་ཀྱི་འགན་རེས་ནི་ལྷ་བ་དུག་རེ་ཡིན། །

ས་བཅད་གཉིས་པ། ཀུ་ཐོག་དགོན་པ།

ཀུ་ཐོག་དགོན་པ་ནི། རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ས་ཡོས་སྤྱི་ལོ་1159་ལོར་ཀུ་དམ་པ་
བདེ་གཤེགས་ཀྱིས་བཏབ། པོད་འདིར་གསང་སྤྱགས་སྤིང་མ་པའི་གདན་ས་ཆེན་
པོ་དུག་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་ཡིན། «ཁམས་སྤྱགས་དཀར་མཛོས་ཁུལ་གྱི་དགོན་པའི་ལོ་

རྒྱུས་»ལས་གསལ་བ་ལྟར་ན། སྐབས་དེར་དམ་ཚུལ་འཆད་ཉན་སྒོམ་སྐབ་བྱེད་
 མཁན་མི་ཉག་དང་། སྤྱིང་པ། ཁམས་སྣོ་པ། གཙོང་ཁ། འཇང་པ། ཇི་ཉན་
 སོགས་སྟོགས་མཐའ་དག་ནས། ཡོང་མཁན་གྱི་སྒོ་བ་མ་སྟོང་ཕྱག་བཞི་ཅུ་དག་
 ཚུལ་སྐབ། དབྱར་དུས་སུ་མདོ་སྐགས་གྱི་གཞུང་མང་པོ་དང་། བཟོ་དང་། གསོ་
 བ། རྒྱ། ཚད་མ། ཕྱིས་དཀར་ནག་སོགས་ལ་སྒོ་བ་གཉེར་གནང་བ་དང་།
 དགུན་དུས་སུ་སྒོམ་གྱ་རྣམས་ལ་བྲིད་དང་། དབང་ཕྱང་སོགས་གནང་བའི་སྒོ་ལ་
 དར། སྐབས་དེར་ཉི་མ་རེ་ལ་ཚོས་བུན་བཅུ་གསུམ་ཅུ་མ་རེ་གསུང་དགོས་པ་བྱུང་།
 དེ་དུས་དགེ་འདུན་པ་བྲི་བརྒྱད་ལ་ཉེར་བ་ཚོགས་པ་ལས་བྲིམས་འཆལ་གྱི་སྒྱུད་པ་
 ཅན་དུག་ཅུ་ཁ་ལྟག་འདུལ་བའི་ཕྱག་ལེན་བཞིན། གཞིའི་སྤྱོད་དང་བཅས་གནས་
 དབྱུང་མཛད། དེ་སྐབས་ཡོན་བདག་གི་གཙོ་བོ་དཔོན་དགེ་ལུ་དང་། མི་ཉག་རྒྱ་
 ཇིན། འཇང་རྒྱལ་པོ། སྤྱིང་དགེ་ལྟ་དར་རྒྱས། ཀོང་པོ་ཀ་ལེབ། ཤར་ཙོང་ཁའི་
 རྒྱལ་པོ། རྒྱལ་མོ་རོང་གི་རྒྱལ་པོ་སོགས་བོད་ཡུལ་སྟོད་སྟངས་ཐམས་ཅད་ནས་
 ཞབས་ཏྲིག་དང་ཡོན་འབུལ་རྒྱ་ཆེན་པོར་བྱུང་ཡོད་པར་གསལ། ཞེས་དང་།
 ཡང་དེ་ཉིད་ལས། ཀུང་དམ་པ་བདེ་གཤེགས་ནས་རིམ་བཞིན་གཙང་སྟོན་རྩོ་རྩེ་
 རྒྱལ་མཚན་དང་། རྒྱལ་ཚབ་གསང་བདག་བྱམས་པ་འབུམ་སྟེ། དམ་གཙང་
 བྱམས་གསུམ་དུ་གྲགས་པ་རྣམས་ནས། ཀུང་ཐོག་སི་དུ་ཚོས་གྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱི་བར་
 གདན་རབས་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཅུ་ཐམ་པ་དང་། སྤྱོད་རབས་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུ་ཅུ་
 གསུམ་བྱོན་ཡོད་པར་གསུངས། ཞེས་སོ། །

གནས་འདིར་ཀུང་ཐོག་དགོན་པ་ཆགས་པའི་སྐབས་སུ་སྟེ་དགེ་རྒྱལ་པོ་དང་།
 སྟེ་དགེ་ཞེས་པའི་ཡུལ་མིང་རྣམས་བྱུང་མེད་པ་མ་ཟད། ཀུང་ཐོག་གི་ཡུལ་འདིའི་
 འགོ་དཔོན་ཇི་འདྲ་ཡོད་པ་ཁ་གསལ་ཅན་གྱི་ཡིག་ཆ་མ་མཐོང་། ཀུང་དམ་པ་བདེ་
 གཤེགས་སྤྱིང་གི་ལྟ་སྒྲུབ་དགེ་ལྟ་ཆེ་རྒྱལ་སྐྱབས་གཤེགས་སར་ཐེབས་སྐབས་དཔའ་རྒྱ་
 ཚའི་ཁ་ཚོན་དང་། གྱི་ཡ་བྱི་སྐར་ཕྱན་རྣམས་ཕྱག་དུ་འཕྱོར་བ་རྣམས་ཀུང་ཐོག་གི་
 བླ་ཆེན་དུ་བཞུགས་པར་གསལ་བ་ལྟར་ན། སྐབས་དེར་ཡུལ་འདིའི་འགོ་དཔོན་
 ཕལ་ཆེར་སྤྱིང་གིས་བྱས་ཡོད་པར་སེམས། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་བཞི་པའི་

མཐུག་ཅུམ་ན་ས་དམར་སྟོང་དཔོན། བདེ་ཆེན་བསོད་ནམས་བཟང་པོ་མ་ཡུམ་
འདས་པའི་དགོངས་རྒྱུ་གི་ཆེད་དུ་ཀུ་ཀུ་ཐོག་ཐེབས་སྐབས། ཀུ་ཐོག་གྲུབ་ཐོབ་
ཆོས་ཀྱི་དོ་རྒྱུ་ལུང་བསྟན་ལྟར། སྟོན་སྟོན་སྟུག་པ་དེར་དུས་ལྷང་ར་གྲོང་
འདིར་སླེབས་པ་དང་། སྐབས་དེར་ཡུལ་འདིའི་བདག་པོ་ལྷགས་རའི་གྲིང་ཆེན་
པོ་བདག་དྲུང་ཟེར་བ་བཞུགས་པ། དེའི་མདུན་སྟོན་ཆགས་པ་ལས་སྡེ་དགའི་རྒྱལ་
རབས་བྱང་བ་གོང་གསལ་ལྟར་རོ། དེ་ལྟར་དགོན་པ་འདིའི་དགོན་བདག་གཙུ་
པོ་ཀུ་ཐོག་རིག་འཛིན་ཆེན་པོ་སྐུ་སྤྱང་རིམ་བྱོན་དང་། ཆོག་ཙ་སྐུ་སྤྱང་རིམ་བྱོན།
དྲི་མེད་ཞིང་སྟོང་སྐུ་སྤྱང་རིམ་བྱོན། ཀུ་ཐོག་དགའི་ཆེ་སྐུ་སྤྱང་རིམ་བྱོན། ཀུ་ཐོག་
སེ་དུ་སྐུ་སྤྱང་རིམ་བྱོན་ནམས་ཡིན་འདུག །དགོན་འདི་སྡེ་དགའི་རྒྱལ་པོའི་མངའ་
ཁོངས་སུ་གྱུར་ཚུལ་དང་། སྡེ་དགའི་དབུ་བྲུ་མཛད་ཚུལ་སྟོན་《ཁམས་སྟོན་
དཀར་མཛེས་ཁུལ་གྱི་དགོན་པའི་ལོ་རྒྱུས་》ལས། ཆོས་སྡེ་འདིའི་བཤད་སྐབ་
འཁྱགས་རྟེན་དང་ཆོགས་པའི་གཏོང་སྟོ་སྟོན་གྱི་འབྲུང་ཁྱད་སྟོན། སྟོན་ཆེས་རྩེ་
དམ་པ་བདེ་གསེགས་སྐུ་རིང་ལ། ཉར་པོ་དཔོན་དགའི་ལྷ་དང་། མེ་ཉག་ཏུ་རིན།
འཇང་རྒྱལ་པོ། གྲིང་དག་ལྟ་དར་རྒྱས། ཀོང་པོ་ཀ་ལེགས་སྟོན་གྱིས་ཡོན་
བདག་བགྱིས་ཏེ། གཙུག་ལག་ཁང་རྟེན་དང་བརྟེན་པར་བཅས་བཞེངས་པའི་
མཐུན་ཆེན་བསྐྱབས། དགའི་འདུན་པའི་འཆོ་པ་ནི་རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ་གྱི་
སྟོལ་ལྟར་བསོད་སྟོལ་ལ། བརྟེན་ནས་ཟས་གོས་རྒྱབ་པ་ལས་སྟགས་ནོར་འཆང་
བའི་སྟོས་པ་མ་མཛད། དེ་རྩིས་སྒྲ་རབས་དང་དྲུང་རབས་ནམས་ཀྱི་སྐབས་ཀྱང་།
འཆོ་པ་བསོད་སྟོལ་ལ་བརྟེན་པའི་སྟོལ་བཟང་རྒྱན་འཁྱོངས་སུ་བྱུང་བར་མཛད།
དེ་བར་ཆོས་སྡེ་སོ་སོའི་སྐྱེས་ཆེན་དམ་པ། རང་རང་གི་སྤྱི་ལས་ཆེ་ཆུང་ལས་ར་
དང་བྱོད་གྱི་སྡེ་ཆེར་མ་བྱུང་། རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་སྟོར་ཚུན་ཆད་བོད་སྟོངས་སྟེ་
དང་བྱུང་པར་མདོ་སྟོང་འདིར། ཆོས་ལྷགས་རང་རང་གི་སྟོན་ཁག་བཟུང་ནས་
དགོན་སྡེ་གསར་ཆགས་མང་པོས་སྡེ་རིས་སོ་སོར་སྐྱེས་པ་ལས། དགོན་པ་འདི་
ཡང་ཆོས་རྒྱལ་སྡེ་དགའི་མངའ་རིས་སུ་གཏོགས་པ་མ་ཟད། ཡབ་མེས་ནམས་ཀྱི་
བསྟོན་གནས་ཡིན་པའི་བདག་རྟེན་དང་། སྟོང་གསལ་སྟོང་པོའི་སྐབས་སྡེ་དགའི་

གནང་། རྒྱུད་མེ་སློབ་གྲུ་དང་། རིག་གནས་སློབ་གྲུ་ཞེས་འཛིན་གྱི་དབྱེ་བ་ཐུས།
མེ་དགོད་མངའ་ཁོངས་ཀྱི་ཡུལ་མེ་མང་པོ་དང་། རྒྱལ་རོང་དང་། འཇང་ཡུལ།
རྩོམ་གོ་ལོག་སོགས་མདོ་ཁམས་ཡུལ་གྱི་མང་པོ་ནས་ཡོང་བའི་སློབ་གཉེར་པ་སྟོང་
ཆོ་མང་པོ་འདུས་ཤིང་། མདོ་སྐགས་རིག་གནས་དང་བཅས་པ་ལ་མཁས་པ་མང་
པོ་ཞིག་ཀམ་མོག་བཤད་གྲུ་ནས་བྱུང་ཡོད་པ་རེད། །

ས་བཅད་གསུམ་པ། དཔལ་ཡུལ་དགོན་པ།

དཔལ་ཡུལ་དགོན་ནི། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཅིག་པའི་ཤིང་རླུལ། གླི་ལོ་1665ལོར་
མེ་དགོད་རྒྱལ་རབས་གསུམ་པ། ཁྱི་ཆེན་སངས་རྒྱས་བསྟན་པའི་བཀའ་ཡུང་བཞེན་
དཔལ་ཡུལ་རིག་འཛིན་ཀུན་བཟང་ཤེས་རབ་གྱིས་བཏབ། གཙོ་བོ་མཁས་གྲུབ་
ཀམ་ཆགས་མེད་དང་། གནམ་ཆོས་མི་འགྱུར་རྩོམ་གཉིས་ཀྱི་གདམས་ངག་
གི་རྒྱན་འཛིན་པ་ཡིན་པས། གདམས་ངག་གི་གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱད་པ་དང་།
མིང་གི་གྲུབ་མཐའ་རྟིང་མ་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་གྱུར་ཡོད། རྩོན་གྱི་གནས་སྤངས་རོ་མ་
དེ་ཕྱི་ལྟར་ན་རྟིང་མ་པ། བྱུང་ལྟར་ན་བཀའ་བརྒྱད་པ། གསང་བ་ལྟར་ན་བཀའ་
རྟིང་རྒྱུང་འབྲེལ་གྱི་གདམས་ངག་ཉམས་ལེན་བྱེད་མཁན་གྱི་དགོན་པ་ཞིག་ཡིན།
དགོན་པའི་རྩ་འཁྱུགས་ཀྱི་སྤྲིག་གཞི་ནི། 《ཁམས་སྤྱོད་དཀར་མཛེས་ཁྲུལ་
གྱི་དགོན་པའི་ལོ་རྒྱུས་》ལས། གཙོ་བོ་བསྟན་པའི་བདག་པོ་རྒྱན་གཞིན་རྣམ་པ་
དང་། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་རླུལ་པའི་སྐུ་རྣམ་དང་། མཁན་ཆེན། མཁན་པོ་
བཅས་དང་། ཆོགས་གྲལ་ན་བླ་མ་རྩོམ་སློབ་དཔོན། དབུ་མཛད། ཆོས་བྲིམས་
གསར་རྟིང་རྣམས་དང་། བླ་བྱ་དང་རྩ་གཉེར་པ་དང་། ཕྱག་མཛོད། མི་ཆེན།
དགོ་བསྐྱོས། ཆོགས་ཆེན་བཅས། དེ་རྣམས་རང་རང་གི་འོས་འགན་འབྲུལ་སྐྱབ་
དང་། གནད་དོན་སྤྲོད་ཆོག་རིགས་རང་གིས་ཐག་བཅད་པ་རྣམས་གོང་རྩ་སྟན་
གསན་ཡུལ་བ་དང་། རང་གིས་ཐག་མ་ཆོད་པའི་རིགས་རྣམས་བསྟན་པའི་
བདག་པོ་ལ་སྟན་གསེང་བཀའ་སྟོར་དང་། ཡང་ན་རྒྱས་འཛོམས་བཀའ་ཤག་མི་
སྟན་རྣམས་འདུས་ནས་གྲོས་མོལ་ཐོག་ཐག་གཙོད་རྒྱ། དོན་ཆེན་རིགས་དགོས་གཤམ་
བྱུང་ཆེ་མེད་དགོད་མཛོད་རིམ་མི་སྟན་ལ་བྱུག་གིས་ཐག་བཅད་རྒྱ་བཅས། དགོན་

པ་ནང་གི་དབང་འཛིན་པའི་སྐོ་གནས་ཡང་། ཐོག་མར་བསྟན་པའི་བདག་པོ་ནི།
 རིག་འཛིན་ཀུན་བཟང་ཤེས་རབ་ནས་ད་ལྟའི་བར་སྒོས་ན། རིག་འཛིན་ཀུན་
 བཟང་ཤེས་རབ་ནི། རྒྱལ་པའི་སྐུ་ཞེས་པའི་མཆོན་དམིགས་གསལ་མེད་ཀྱང་
 མཁས་བཙུན་གཉིས་ཀྱི་སྟན་པས་བྱབ་པ། མཁས་གྲུབ་ཀྱི་ཆ་ཆགས་མེད་སྟགས་
 དམ་པ་མང་པོས་རྗེས་སུ་བཟུང་ཞིང་གཟེངས་བསྟོད་གནང་བ། ཆོས་རྒྱལ་ལྷེ་དགེ་
 རྒྱལ་པོས་དབུ་ཡི་མཆོད་གནས་སུ་བསྐྱར་ཞིང་བསྟན་པའི་བདག་པོར་བསྐོ་བཞག་
 གནང་། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་གདན་རབས་ལྟའི་བར་དུ་བླགས་སྐུ་སྒོའ་མ་རྣམས་
 ལ་བསྟན་པ་གཏད་ནས། འཛིན་སྐྱོང་གནང་བ་ལས་དགོན་པའི་རྒྱལ་སྐུའི་མཆོན་
 མ་བྱང་། གདན་རབས་དུག་པ་ཀྱང་འཁྱར་མེད་ནི། རྒྱལ་བ་ཀཱ་པ་བདུད་བདུད་
 རྟོ་རྗེས། ཀྱང་བཀྲ་ཤིས་ཀྱི་རྒྱལ་སྐུར་ངོས་འཛིན་གནང་ནས་བསྟན་པའི་བདག་
 པོར་གྱུར། དེ་ནས་བཟུང་དཔལ་ཡུལ་ཀྱང་ཡང་སྲིད་རིམ་བྱོན་རྣམས་བསྟན་པའི་
 བདག་པོར་གྱུར། ཞེས་སྟགས་གསལ་བ་ལྟར་རོ། དེ་ལྟར་དཔལ་ཡུལ་དགོན་གྱི་
 བསྟན་བདག་དཔལ་ཡུལ་ཀྱང་ཡང་སྲིད་སྐུ་སྐྱེང་རིམ་བྱོན་རྣམས་དང་། གྲུབ་
 དབང་པད་རྣམ་སྐུ་སྐྱེང་རིམ་བྱོན། རྩོང་ནང་སྐུ་སྐྱེང་རིམ་བྱོན་རྣམས་ཀྱིས་དཔལ་
 ཡུལ་དགོན་གྱི་བསྟན་དོན་རྒྱ་ཆེན་རྒྱབ་གནང་མཛད་པ་མ་ཟད། ལྷེ་དགེའི་བསྟན་
 རྒྱས་ལ་ཡང་ཞབས་འདེགས་ཀྱི་མཛད་རྗེས་མི་དམན་པར་འཛིག་ཡོད། ལྷེ་དགེའི་
 མངའ་ཁོངས་ཀྱི་ཕྱིར་སྟགས་སུ་ཡོད་པའི། དཔལ་ཡུལ་དགོན་ལག་མང་པོ་ཞིག་
 མགོ་ལོག་དང་། ཉག་རོང་། ཇམ་མདོ་སྟགས་སུ་ཡོད་པར་གསལ། །

ས་བཅད་བཞི་བ། རྫོགས་ཆེན་དགོན་བ།

རྫོགས་ཆེན་དགོན་པ་ནི། རབ་བྱང་བཅུ་གཅིག་པའི་ཤིང་སྤང་སྤྱི་ལོ་1685ལོར་
 རྫོགས་ཆེན་པ་བསྐྱ་རིག་འཛིན། ཁམས་སྟགས་སུ་མེབས་པ་དང་ལྷེ་དགེའི་རྒྱལ་
 རབས་གསུམ་པ་བྲི་ཆེན་སངས་རྒྱས་བསྟན་པ་དང་ཞལ་མངལ། ལྷེ་དགེ་རྒྱལ་པོས་
 རྒྱན་བདག་གནང་ཞིང་ཞལ་བཞོད་ལྟར། ལྷེ་དགེ་ཅུ་དམ་ལུང་པར་རྫོགས་ཆེན་
 ཉམས་ལེན་བྱ་ཡུལ་གྱི་དགོན་པ་བཏབ་པ་ལ། རྫོགས་ཆེན་དགོན་ཞེས་པའི་མིང་
 ཆགས། གསང་སྟགས་རྟིང་མའི་གདན་ས་ཆེན་པོ་དུག་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་ཡིན། འདི་

ཉིད་རྫོགས་ཆེན་དཔོན་པའི་གདན་རབས་དང་། གདན་ཐོབ་རིམ་པ་དང་པོའི་སྤྲ་
 མ་ཡིན། སྤྲ་མེད་གཉིས་པ་འབྱུར་མེད་ཐེག་མཆོག་བསྟན་འཛིན། སྤྲ་མེད་གསུམ་
 པ་རིམ་དོན་བསྟན་འཛིན་བཟང་པོ། སྤྲ་མེད་བཞི་པ་མི་འབྱུར་ནམ་མཁའི་དོ་རྩེ།
 སྤྲ་མེད་ལྷ་པ་བྱབ་བསྟན་ཆོས་ཀྱི་དོ་རྩེ། སྤྲ་མེད་དུག་པ་འཛིགས་བྲལ་བྱང་རྒྱབ་
 དོ་རྩེ། སྤྲ་མེད་བདུན་པ་བསྟན་འཛིན་འཛིགས་བྲལ་ལྷན་པོ་རྣམས་བྱང་ཡོད་པ་
 རེད། དེ་དག་གིས་མེ་དཔེའི་རྒྱལ་རབས་རིམ་ཕྱོན་རྣམས་ཀྱི་བསྟན་རྒྱས་ལ་ཞབས་
 འདེགས་གང་ལེགས་ལྷས་ཡོད་པར་རེད། རྫོགས་ཆེན་དཔོན་པའི་གདན་ཐོབ་རིམ་
 པ་གཉིས་པ་ནི། རྫོགས་ཆེན་དཔོན་སྤྲ་མེད་རིམ་ཕྱོན་རྣམས་ཡིན་ཀྱང་འདིའི་
 སྐར་ཀྱི་ཡིག་ཆ་མ་རྟེན། རྫོགས་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་དང་། རྫོགས་ཆེན་དཔོན་སྤྲ་
 གཉིས་ཀྱི་འོག་དུ། བསྟན་པའི་བདག་པོ་ཀུན་འབྱུག་སྤྱིང་གསུམ་ཞེས་གསལ་པ་
 རྣམས་ཀྱི་གདན་ཐོབ་རིམ་པ་མདོར་བསྟུས་ཅམ། 《ཁམས་སྟོགས་དཀར་མཛེས་
 ལུལ་གྱི་དཔོན་པའི་ལོ་རྒྱུས་》 ལས། རྫོགས་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་སྤྲ་མེད་རྣམས་ཀྱི་ཆོ་
 དཔོན་སྤྲ་མེད་རིམ་ཕྱོན་དང་། སྤྲ་ཞབས་སྤྲ་མེད་རིམ་ཕྱོན། ཀུན་བཟང་
 དང་། འབྲུག་པ། སྤྱིང་རྒྱལ་རིམ་ཕྱོན་སྟོགས་རྫོགས་དཔོན་གྱི་མཆོག་སྤྲལ་རྣམས་
 ཀྱི་སྤྲ་མེད་མང་ཉུང་སྤྲ་ཆོགས་ཡོད་པ་ལས། དཔོན་སྤྲ་ལ་ནམ་མཁའ་གསལ་གྱི་སྤྲ་
 མེད་ནི། བརྒྱ་རིག་འཛིན་གྱི་སྤྲ་མེད་དང་གངས་མཉམ་ཞིང་། དེ་ལ་སྤྲ་མེད་དང་
 པོ་དང་གཉིས་པ་གཉིས་ཀྱིས་གདན་སའི་རྒྱལ་ཆབ་འགན་བཞེས་དངོས་སུ་མཛད།
 སྤྲ་མེད་གསུམ་པ་མན་ཆད་གྱི་སྤྲ་མེད་རྣམས་སལ་ཆེར། གྲུབ་དབང་མཆོག་གི་སྤྲ་
 མེད་དང་ན་མཉམ་གྱུར་སྟབས། གདན་སའི་འགན་གཙོ་བཞེས་མཁན་མིན་ཡང་།
 ཁོང་བྱང་ལ་བསྟན་བདག་མཆོག་སྤྲལ་རྣམ་གཉིས་ལ། དེ་རྗེས་སྤྱི་སང་ཆོས་གྱའི་
 དབུ་འཛུགས་མཁན་རྒྱལ་སྤྱི་གཞན་པན་མཐའ་ཡས་ཀྱི་ཡང་སྤྱིད། སྤྲ་མེད་རིམ་
 ཕྱོན་རྣམས་ལ་སྤྲ་ཞབས་སྤྲལ་སྤྲ་ཞེས་ཟེར། དེ་ཡང་བསྟན་བདག་གི་གྲལ་དུ་བཅིས་
 པས་བསྟན་བདག་རྒྱལ་པ་རྣམས་གསུམ་དུ་གསལ། རྫོགས་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་
 གསེར་བྱིའི་གཡས་གཡོན་དུ་དཔོན་སྤྲ་དང་། སྤྲ་ཞབས་རྣམ་གཉིས་བཞུགས་
 བྱིང་དེ་གཉིས་ཐོབ་ཐང་དང་དབང་ཆ་སྟོགས་སལ་ཆེར་མཉམ། གཞན་ཡང་

རྫོགས་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ། སྐུ་ཕྱེད་བཞི་པའི་སྐུ་ལྔ་ལྟུག་གཉིས་ཀྱིས་གདན་
 ཚབ་གི་ཐུགས་འགན་རྒྱ་ཆེར་བཞེས་པ་དང་། སྐུ་ཕྱེད་ལྔ་པའི་རུས་མཆོག་སྐུ་ལ་
 བདེ་མཆོག་རྫོང་རྫོང་དང་། རྫོགས་ཆེན་གོང་སྐུ་ལ་རྣམ་གཉིས་ལ་བདེ་གོང་གཉིས་
 ཞེས་བར་སྐུ་ལ་སྐུ་ཐུགས་འགན་རྒྱ་ཆེ་བཞེས་གནང་། རྫོགས་ཆེན་མཁུན་བཙེ་
 ཡང་དེ་མཆོངས་ཡིན་ཞིང་། ཁོང་རྣམས་ནི་བསྟན་བདག་རྣམ་གསུམ་གྱི་རྒྱལ་ཚབ་
 ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། ཀུན་འབྲུག་སྤྱིར་གསུམ་རུ་གྲགས་པའི་མཆོག་སྐུ་ལ་རྣམས་ནས་ཀྱང་
 གདན་ཚབ་ལྟ་བུའི་ཐུགས་འགན་རྒྱ་ཆེར་བཞེས་སྐུ་བས། ཐོབ་ཐང་དང་དབང་ཆ་
 ཡང་ཆེན་པོ་ཡོད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །མྱེ་དགེ་རྒྱལ་པོ་མངའ་ཁོངས་ཀྱི་ཕྱི་
 ལོག་རུ་ཡོད་པའི། རྫོགས་ཆེན་དགོན་ལག་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་མགོ་ལོག་དང་།
 རྒྱ་དམར་། གཞན་ཡང་ཨ་མ་དོའི་ཡུལ་གྱི་རྩོད་རྒྱུད་རྣམས་ཀྱི་དགོན་པའི་ལོ་རྒྱུས་
 ལས་ཕྱོགས་ཅམ་མཐོང་བྱུང་། རྫོགས་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་སྐུ་ཕྱེད་རིམ་བྱོན་རྣམས་སྤྱིར་
 ཚང་རྒྱལ་པོ་དང་། སོག་ཨོ་རོད་རྒྱལ་པོ། རྩུགས་ལ་རྒྱལ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་དབུ་བླར་
 བཀྱར་ཞིང་ཡོད་པ་རེད། མྱེ་འབངས་ལ་འབྲོག་རུ་ཤོག་ཆེན་བཙོ་བརྒྱད། ཤོག་
 རྒྱུད་གཉིས་དང་ཉི་ཤུ་ཞེས། ཕྱིས་སྐུ་རུད་གངས་བདུན་བརྒྱ་ཅམ་ཡོད་ལ་དགོན་
 འདྲིའི་གྲ་རྩེ་ཁོངས་རྫོང་འབྲོག་ས་ཆ་གཞན་ལ་ཡང་མང་། ཞེས་སོགས་དཀར་
 མཛེས་ཁྲུལ་དགོན་པའི་ལོ་རྒྱུས་ལས་གསལ། །

ས་བཅད་ལྔ་ལ། ཞེ་ཆེན་དགོན་ལ།

ཞེ་ཆེན་དགོན་པ་ནི། ཞེ་ཆེན་རབས་འབྲུམས་སྐུ་ཕྱེད་གཉིས་པ་འབྱུར་མེད་
 ཀུན་བཟང་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ཤིང་སྟག་ །སྤྱི་ལོ་1734ལོར་
 ཐུག་བཅུ་བ། དེ་ནས་དགོན་བདག་གཙོ་བོ་ཞེ་ཆེན་རབ་འབྲུམས་སྐུ་ཕྱེད་རིམ་
 བྱོན་དང་། ཞེ་ཆེན་རྒྱལ་ཚབ་སྐུ་ཕྱེད་རིམ་བྱོན་རྣམས་ཡིན་ཞིང་། དེ་དག་གིས་
 མྱེ་དགེའི་སྤྱི་དོན་ལ་ཞབས་ཞུས་གང་གནང་དང་། སྐུ་ཕྱེད་གང་ཞིག་རྒྱལ་རབས་
 གང་གི་དབུ་བླ་མཛད་པ་སོགས་ཀྱི་ཡིག་ཁག་གསལ་ཆ་མ་རྟེན། 《ཁམས་ཕྱོགས་
 དཀར་མཛེས་ཁྲུལ་གྱི་དགོན་པའི་ལོ་རྒྱུས་》 ལས། དགོན་པ་འདི་ཞེ་ཆེན་རབ་
 འབྲུམས་སྐུ་ཕྱེད་དང་པོས་བཅུ་བ་ཚུལ་དང་། མྱེ་དགེ་རྒྱལ་པོ་སྤྱི་ཆེན་སངས་རྒྱས་

བསྟན་པས་གཞིགས་སྒྲིང་ཐོབ་ཚུལ་སོགས་གྲིས་འདུག་ཀྱང་། བྱངས་ཡོད་མེད་མ་
 དེས། གང་ཞེན། བྱ་བ་གཏོང་སྒྲིང་མའི་ཆོས་འབྱུང་ལས། ལྷེ་དགའི་རྒྱལ་རབས་
 བཅུ་གཅིག་པ་ཆོ་དབང་རྩོམ་རིག་འཛིན་(1786-1847A,D)ཀྱི་བར་དུ་རྒྱལ་རབས་
 གོང་མ་རྣམས་ཀྱིས་དགོན་པ་གང་ཞིག་བཞེངས་པ་དང་། ལྷ་མ་གཙོ་བོར་གང་ལ་
 བྱེད་པ་གསལ་བཤད་གནང་བའི་ནང་ཞེ་ཆེན་དགོན་པའི་སྒྲོར་གཅིག་ཀྱང་གསུང་
 མེད་པ་དང་། ལྷེ་དགའི་རྒྱལ་པོ་ཆོ་དབང་རྩོམ་རིག་ཀྱིས་གྲིས་གྲིས་པའི་ལྷེ་དགའི་རྒྱལ་
 རབས་ལོ་རྒྱུས་ནང་དུ་ཡང་ཞེ་ཆེན་དགོན་པའི་སྒྲོར་གཏན་ནས་གྲོང་མི་འདུག་ལྷེ་
 དགའི་རྒྱལ་པོའི་དབུ་སྒྲ་ཁག་ལྔ་མོགས་པའི་སྲིད་དོན་གྱི་ཕྱག་རོགས་ལས་བྱངས་ལྟ་བུ་
 འདི་ཡང་ཕལ་ཆེར་རྒྱལ་རབས་བཅུ་གསུམ་པ་འཆི་མེད་རྟག་པའི་རྩོམ་རིག་(1840-
 1896A,D)སྐབས་ཙམ་ནས་བྱུང་བར་སེམས་པས་སྤྲད་ནས་དབྱེད་དགོས། །

ལྷེ་དགའི་མངའ་ཁོངས་ཀྱི་སྤྱི་ལོག་དུ་ཡོད་པའི་ཡོན་བདག་དང་། དགོན་ལག་
 སྒྲོར་ལ། ཞེ་ཆེན་རབ་འབྱམས་དང་། རྒྱལ་ཚབ་སྐུ་ཕྱིར་རིམ་བྱོན་འདི་དག་གི་ང་
 ཆོང་རྒྱལ་པོ་དང་། ལྟ་ཐོག་རྒྱལ་པོ་སོགས་ཀྱི་དབུ་སྒྲ་ཡིན་ཞིང་། དགོན་ལག་ཡང་
 ཉག་རོང་དང་། རྒྱལ་རོང་། མགོ་ལོག་ཨ་མདོ་སོགས་ཀྱི་ས་བྲུལ་དུ་ཡོད་པར་ས་
 གནས་དེ་དག་གི་དགོན་པ་སོ་སོའི་ལོ་རྒྱུས་ནང་དུ་གསལ་ཡང་། དེ་དག་ཕྱོགས་
 གཅིག་དུ་མཐུག་བསྐྱེད་བྱས་པ་ཞིག་མ་མཐོང་སྐབས་དགོན་ལག་རི་ཙམ་ཡོད་པ་
 ཞིབ་པར་སྒྲུ་མ་ཤིས། །

ས་བཅད་རྒྱག་པ། ལྷེ་དགའི་དགོན་ཆེན་གྲངས།

བོད་ཀྱི་དགོན་པ་ནི་སྤྱི་རྒྱལ་གྱི་དགོན་པ་ལྟར་ལྟ་མཆོད་ཡུལ་ཞིག་ཁོ་ན་ཙམ་
 མ་ཡིན་པར། སློབ་གཉེར་བྱ་ཡུལ་གྱི་སློབ་གྲྭ་དང་། ནང་པ་བཙུག་ཡུལ་གྱི་སྒྲན་
 ཁང་། སློ་སེང་བྱ་ཡུལ་གྱི་རིག་གནས་སློ་ཁང་། (文化游乐场所)དངོས་རྒྱུས་
 རིན་ཆེན་རྣམས་བཙུག་བའི་ནོར་མཛོད་དམ་དཔུལ་ཁང་། འཕྱོག་པའི་འབྲུག་
 རྩོད་རྒྱུ་སའི་བྲིམས་ར་འདྲ་པོ་ཞིག་ཆགས་ཡོད་པ་རེད། དེ་ལྟར་ཡིན་པའི་རྒྱ་
 མཆོན་གང་ཞེན། ① བོད་འདིར་ཡུལ་སོ་སོའི་སློབ་གཉེར་བྱ་ཡུལ་གྱི་སློབ་གྲྭ་ཆེ་
 འབྲིང་ཆུང་གསུམ་གྱི་རིམ་པ་ཐམས་ཅད་དགོན་པའི་ནང་དུ་ཆོང་ཡོད་པ་རེད།

བྱིས་པ་ཆུང་དུ་འི་ཀ་ཁ་ག་ང་སློབ་སྦྱང་བྱ་ཡུལ་ལ་ཀ་ར་ཁང་བཟུང་། དེ་ལས་གྲུ་པ་ཐོག་
མར་བྱེད་མཁན་གྱི་སྤྱ་བྱ་རྣམས་སློབ་སྦྱང་བྱེད་ཅིང་ཡོད་པ་རེད། དེ་ལས་ཐོན་
རྫོང་དཔེ་ར་ཁང་དུ་འཇགས་ནས་སློབ་སྦྱང་བྱེད་དགོས་པ་ནི་དཔེ་ར་ན་སློབ་འབྲིང་
ལྟ་བུ་ཡིན། དེ་ལས་ཐོན་རྫོང་བཤད་གྲུའི་ནང་འཇགས་དགོས་པ་ནི་སློབ་གྲྭ་ཆེན་པོ་
ལྟ་བུ་ཞིག་ཆགས་ཡོད་པ་རེད། ② བད་པ་རྣམས་ཀྱི་བད་བཅོས་བྱེད་སའི་སྤྲུལ་
ཁང་ཡང་དགོན་པའི་ནང་ཡོད་པ་རེད། གནའ་དུས་སུ་དགོན་པའི་ནང་དུ་ཆེད་
གཉེར་གྱི་སྤྲུལ་ཁང་མེད་ཀྱང་། བོད་གྱི་སྤྲུལ་པ་མང་ཆེ་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་དང་། ལྷ་
པ་མིན་པའི་སྤྲུལ་པ་རྣམས་ཀྱང་སྤྲུལ་སློབ་གཉེར་བྱ་ཡུལ་དགོན་པའི་ནང་ཡིན་པ་
དང་། རྒྱ་དཀར་ནག་གི་སྤྲུལ་རྣམས་ཀྱང་དགོན་པའི་ཆོང་པ་ཁག་ལ་བཞེན་
ནས་ཉོ་སྤྱོད་བྱ་སྤྱོད་བཅས་ཀྱི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཁོ་ཆོ་མང་ཆེ་བ་དེ་དགོན་པའི་ཉེར་
སློར་ཞིག་དུ་སྤྲུལ་ཁང་ཆུང་དུ་རེ་བཅོས་ནས་བཞུད་ཡོད་པ་རེད། ③ ཁིང་འབྲོག་
གི་མི་སེར་རྣམས་ལ་རིག་གནས་ཀྱི་འཆོ་པ་དེ་ཉ་ཅང་དགོན་པོ་ཡོད་པ་རེད། སྤྱི་
བདུང་ཡུལ་ལྷེ་སོ་སོའི་དགོན་པ་རྣམས་ཀྱིས། ལོ་ལྟར་འཆར་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལྷེའི་ལྷ་
ཆོགས་རྣམས་ཀྱི་གར་འཆམ་དང་། ལོ་རྒྱུས་རྣམ་ཐར་སོགས་འཆམ་ཁིང་ཡོད་པ་
འདི་ནི་ཁིང་འབྲོག་མི་སེར་རྣམས་ལ། ཉམས་སུ་སྦྱང་རྒྱ་ཡོད་པའི་རིག་གནས་ཀྱི་
འཆོ་པ་ཉག་ཅིག་དེ་རེད། དཔེར་ན། ལྷེ་དགོན་དགོན་ཆེན་དགོན་པའི་དབྱར་གནས་
ཞེས་པ་རྒྱལ་པོ་ཞོ་ར་བཟང་གི་རྣམ་ཐར་འཆམ་པ་དང་། དཔལ་སྤངས་དགོན་པའི་
དགུ་གཏོར་ཞེས་པ་དགོན་པོའི་རྒྱུད་གཞུང་འཆམ་པ་དང་། རྫོགས་ཆེན་དགོན་
པའི་གྲིང་གོ་སར་གྱི་རྣམ་ཐར་འཆམ་པ་སོགས། དགོན་པ་སོ་སོའི་གར་འཆམ་
རྣམས་ལ་མི་སེར་རྣམས་དགའ་པོར་བྱེད་ཅིང་། ཉིན་ལམ་ཁ་ཤས་ཀྱི་ས་ཆ་ནས་
གར་འཆམ་འཇལ་སར་འགོ་ཁིང་ཡོད་པ་རེད། ④ སྤྱིར་བདུང་བོད་རིགས་རྣམས་
ཀྱིས་རང་གི་ནང་མི་ཆུན་གས་ཅིས་ཐང་ཆེ་ཤོས་སྤྱ་གཤེགས་སྐབས་གཤིན་པོ་དེའི་
དགོ་ཆ་སྤྱོད་པའི་ཆེད་དུ་མི་རབས་མང་པོ་ཉར་ཆགས་བྱས་པའི་དངོས་རྣམས་རིན་
ཐང་ཆེ་ཤོས་དེ་དག་དགོན་པའི་ནང་དུ་སྤྱལ་སྤྱོད་ཡོད་པ་དང་། དགོན་པས་ཀྱང་
སྤྱ་གསུངས་བྱགས་རྟེན་གྱི་མཚན་རྣམས་ཀྱི་ཆེད་དུ། ཉར་ཆགས་གང་ལེགས་བྱས་

ཡོད་པ་རེད། དཔེར་ན། གསེར་དབུལ་དང་། གཟི་བྱར་ལ་སྟོགས་རིན་པོ་ཆེའི་
 རྒྱན་ཆས་རིགས། མི་མདའ་དང་། གི་མདུང་། མདའ་གཞུ་སྟོགས་མཆོན་ཆའི་
 རིགས་རྣམས། དགོན་པའི་ནང་དུ་ཕྱལ་ནས་དགོན་པས་མཆོད་རྟེན་གྱི་ཚུལ་དུ་
 ཉར་ཆགས་བྱས་ཡོད་པ་འདི་དག་རེད། གཞན་ཡང་འབྲོག་སྡེ་རྣམས་དུས་རྒྱུན་དུ་
 བ་སྐྱུས་སྒྲོར་བྱེད་ཅིང་ཡོད་སྟབས། དངོས་རྟེན་རིན་ཐང་ཅན་རྣམས་དགོན་པའི་
 ནང་དུ་བདག་གཉེར་བཅོལ་ཞིང་ཡོད་པ་རེད། ⑤ བོད་ཡུལ་འདིར་ཞིང་འབྲོག་
 ས་ཁུལ་དུ་སྡེ་ཤོག་བར་དང་། མི་སྡེར་གྱི་བར་ཕན་ཚུན་འབྲུག་ཚོད་ཤོར་དུས་ཡུལ་
 གྱི་གཙུག་པོ་དང་། རྒྱན་པོ་སྟོགས་གྱིས་ཁ་མཆུད་བར་འདུམ་མ་འགྲིགས་པར་བྱུང་
 ཆོ་དེའི་དགོན་པའི་ནང་དུ་གཏུག་གཤེར་བྱེད་སྟེལ་ཡོད་པ་དང་། དགོན་པ་དེའི་
 སྒྲ་སྒྲུལ་གང་དུག་ཅིག་གིས་བར་འདུམ་གྱི་ཚུལ་དུ། ཁ་མཆུ་ཐག་གཙོད་བྱེད་ཅིང་
 ཡོད་པ་དེ་ལ་སྟོགས་གཉིས་ཀས་བཙེ་བཀྱར་བྱེད་ཞིང་ཡོད་པ་མ་ཟད། སྤང་ནས་
 གྱང་དེའི་བཀའ་དང་འགལ་ན། དགོན་པའི་ལྷ་སྤང་གིས་གནོད་འཆོར་དོག་ནས་
 བཀའ་ཡིས་བཅད་པ་རྣམས་བཙེ་སྤང་ཡག་པོ་བྱེད་སྟེལ་ཡོད་པ་རེད། ལྷག་པར་
 དུ་འབྲོག་པའི་ས་ཁུལ་དུ་རྟག་པར་འབྲོག་པའི་རྩ་སའི་ཆེད་དུ་འབྲུག་ཚོད་རྒྱན་མི་
 ཆད་པ་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད་པ་དེ་དག་དགོན་པས་ཐག་གཙོད་བྱེད་དགོས་ཤིང་ཡོད་
 པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཁམས་སྟོགས་འདིར་དག་ཤ་ལེན་ཞེས་པའི་སྟེལ་ཞིག་ཡོད་
 པ་ནི། མི་ཆང་བར་དང་། སྡེ་ཤོག་བར་འབྲུག་ཚོད་ཤོར་ནས་ཕན་ཚུན་མི་བསད་
 རེས་བྱུང་ན་འདས་པོའི་དེའི་ཉེ་བ་དང་། སྤུན་མཆོད་རྣམས་གྱིས་དེའི་ཤ་ལེན་
 ལེན་ཞེས་བསད་མཁན་དེའམ། ཡང་ན་དེའི་སྤུན་མཆོད་དང་། ཉེ་འབྲེལ་གང་
 རུང་ཞིག་ངེས་པར་བསད་དགོས་པར་བཙེས་ནས། དག་ལེན་བཅོལ་སྟེལ་ཡོད་པ་
 རེད། འདི་ནི་མི་རབས་ནས་མི་རབས་བརྒྱུད་དེ་ཕན་ཚུན་དག་ཤ་ཚོད་ནས་དམི་
 ཤི་འབྲུག་ཚོད་རྒྱན་མི་ཆད་པ་ཞིག་ །ཡོང་གི་ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་དེ་དག་སྐབས་
 འགར་སྟོགས་གཉིས་ཀས། དགོན་པའི་སྒྲ་མ་ལ་གཏུག་གཤེར་བྱེད་པ་དང་།
 སྐབས་འགར། སྒྲ་མས་རང་འགུལ་གྱིས་ཁོ་ཆོའི་སྟོགས་ཁག་གཉིས་ཀ་འཆོལ་ནས་
 བར་འདུམ་བྱེད་ཅིང་། འབྲུག་ཚོད་དེའི་རྒྱན་ཆད་པའི་བཀའ་བཅད་གནང་སྟེལ་

ཡོད་པ་དེ་ཚྭགས་གཉིས་ཀས་བཙེ་བཀྱར་ཁྱ་ཁིང་ཡོད་པ་རེད། གལ་སྲིད་ཁོ་ཚོས་
སླ་མའི་བཀའ་དེ་ཁས་སྲུངས་ཆེས་སླ་མའི་བཀའ་དང་འགལ་ན་ཆོ་ཕྱི་མ་ངན་སོང་
དུ་སྦྱེས་པ་མ་ཟད། ཆོ་འདི་ལའང་དགོན་པའི་ལྷ་སྤྱང་གིས་གནོད་པ་ཡོང་བར་
དོག་ནས་དེ་དང་འགལ་བ་གཏན་ནས་བྱེད་ཅིང་ཡོད་པ་མ་རེད། །

ལྷག་པར་ཁམས་ཚྭགས་འདིར་དགོན་པ་ནི་མི་ཚང་དབུལ་པོ་རྣམས་ལ་དེ་བས་
ཀྱང་གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཆགས་ཡོད་པ་རེད། གང་ཞེ་ན། དགོན་པའི་ཉེ་སྤྱོད་དུ་ཡོད་
པའི་དུད་ཚང་དབུལ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་དགོན་པ་དང་། སླ་མ་གྱ་ཚང་རྣམས་ལ་
གཙང་སྤྱེད་རོགས་དང་། འབྲུད་ཤིང་འཐུ་བ། རྩ་ལེན་པ་སོགས་ཞབས་ཞུས་
རྒྱལ་ན། ཉིན་རེའི་ཟ་འཐུང་ཐམས་ཅད་དགོན་པའི་ནང་དུ་བྱེད་ཆོག་གི་ཡོད་པ་
དང་། དུད་ཚང་ཞིག་ལ་བྱ་ཞིག་སྦྱེས་ན་དེ་མ་ཐག་དུ་དགོན་པའི་ནང་གྲ་པ་བྱེད་
རྒྱུའི་མིང་ཐོ་འགོད་པ་ལ་གྲ་ཡིག་སྦྱེད་བྱེད་པ་རེད། གྲ་ཡིག་བརྒྱབས་བྲིན་པའི་
ཉིན་དེ་ནས་དགོན་པའི་གྲ་པར་བཙེ་ཁིང་། དགོན་པའི་འཚོགས་སྤོ་ཆེ་རྒྱུང་གི་
དགོར་སྐལ་ཆ་ཚང་ཐོབ་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། དེས་ན་དུད་ཚང་དབུལ་པོ་ཞིག་ལ་བྱ་
ཞིག་སྦྱེས་ན་སྦྱེས་མ་ཐག་དུ་གྲ་པའི་མིང་ཐོ་བཀོད་ཅིང་། དེ་ནས་བརྒྱུད་དགོན་
པའི་འཚོགས་སྤོ་གང་ཡོད་ཀྱི་དགོར་བཀོ་སྐབས། ཞ་མས་བྱིས་པ་དེ་བྱིར་ནས་
དགོར་སྐལ་ལེན་སར་འགོ་ཆོག་གི་ཡོད་པ་རེད། གྲ་པར་ཞུགས་རྒྱལ་དུད་ཚང་ཆེ་
རྒྱུད་དང་། ཐོབ་ཐང་དྲག་ཞན། རིགས་རྩས་མཐོ་དམན། སྤོབས་འགྱོར་ཆེ་རྒྱུང་
སོགས་ཀྱིས་ཆ་རྒྱུན་གང་ཡང་མེད་པ་སྤུ་གྲ་བྱ་བྱ་ཞིག་ཡིན་པ་ནས་འགྲིགས་ཤིང་ཡོད་
པ་རེད། དེས་ན་ཕྱི་དགའི་ཡུལ་ཚྭགས་འདིའི་དགོན་པའི་ནང་གི་གྲ་པ་མང་པོ་
ཞིག་དུད་ཚང་དབུལ་པོ་བྱ་ཡིན་པ་མ་ཟད། ལོ་རྒྱུས་ཐོག་སྐད་གྲགས་ཡོད་པའི་
གོང་སྤུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་དང་། འབྲུ་མི་པམ། རྩ་དཔལ་སྤུལ་སོགས་མཁས་པ་
མང་པོ་ཞིག་རྒྱུད་རྩས་འཚོ་བར་དཀའ་ངལ་ཆེ་བས། དགོན་པའི་ནང་གྲ་པར་
ཞུགས་ཁིང་། དེ་ནས་སློབ་སྦྱོང་ལ་འབད་བཅོན་ཆེན་པོར་བྱས་སྤྱབས། སྦྱ་ཆོ་
སྤྱད་དུ་མཁས་གྲུབ་གཉིས་ལྷན་གྱི་མཚན་སྟན་ཐོབ་པ་ཤ་སྟག་རེད། བྱས་ཙང་ཕྱི་
དགའི་ཡུལ་འདིར་དགོན་པ་ནི་མི་དམངས་ཀྱི་འཚོ་བའི་ཆ་ཤས་ཤིག་དང་། ཕྱི་

དག་རྒྱལ་པོ་དང་། དཔོན་རིགས་ཁག་གི་སྲིད་སྐྱོར་མ་ལག་གི་ལས་ཁུངས་གི་ཆ་
ཤས་ལྟ་བུ་ཞིག་ཆགས་ཡོད་སྟབས། མེ་དགེའི་གཞུང་ནས་སྦྱིན་བདག་གནང་སྟེ་
བཏབ་པའི་དགོན་པ་ཁག་གཅིག་ཡོད་པ་དང་། མི་དམངས་ཀྱིས་དད་བྱས་ཆེ་
བའི་ཟླ་མ་ཁག་གཅིག་གིས། མི་དམངས་དང་མཉམ་ཁུངས་ནས་བཏབ་པའི་
དགོན་པ། གཞན་ཡང་དབུ་ཟླ་ཁག་ལྔ་སྟགས། དགོན་པ་ཆེ་བ་དག་གིས་སྦྱིན་
བདག་བྱས་ནས་དེའི་དགོན་ལག་ཏུ་བཏབ་པའི། དགོན་པ་སྟགས་བྱུང་ཁུངས་
རིགས་མི་འདྲ་བའི་དགོན་པ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་ལས། གནང་བའི་མེ་དག་རྒྱལ་
པོའི་མངའ་སྟངས་ཀྱི་དགོན་པ། མིག་སྤར་བསྐྱར་གསོ་གནང་བྱིན་པར་205ཡོད་
པར་གཤམ་གསལ་གྱི་རེའུ་མིག་ལྟར་རོ། །

ཕྱི་དགེ་རྒྱལ་པོའི་མངའ་ཁོངས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་སོ་སོའི་དཔོན་ཕྱི་རིུ་མིག

【1】 པོན་དཔོན་རིུ་མིག

དཔོན་པའི་མིང་།	གྲུབ་མཐའ་།	དེར་རྒྱས་གནས་ལུ་ལ།
1 ཁོ་ཚང་དཔོན་པ།	པོན་པོ།	ཕྱི་དགེ་རྒྱལ་ཁོངས་ལུ་ཡོད།
2 ལྷ་ཕྱིར་ཆེན་དཔོན་པ།	པོན་པོ།	ཕྱི་དགེ་རྒྱལ་ཁོངས་ལུ་ཡོད། །
3 འཕེན་ཞོར་དཔོན་པ།	པོན་པོ།	ཕྱི་དགེ་རྒྱལ་ཁོངས་ལུ་ཡོད། །
4 རབ་རྒྱལ་དཔོན་པ།	པོན་པོ།	ཕྱི་དགེ་རྒྱལ་ཁོངས་ལུ་ཡོད། །
5 ལྷ་ཕྱིར་རྒྱལ་དཔོན་པ།	པོན་པོ།	ཕྱི་དགེ་རྒྱལ་ཁོངས་ལུ་ཡོད། །
6 རིན་ལྷན་དཔོན་པ།	པོན་པོ།	ཕྱི་དགེ་རྒྱལ་ཁོངས་ལུ་ཡོད། །
7 ལྷ་འབྲུམ་ལྷན་དཔོན་པ།	པོན་པོ།	ཕྱི་དགེ་རྒྱལ་ཁོངས་ལུ་ཡོད། །
8 ཐར་བདེ་དཔོན་པ།	པོན་པོ།	ཕྱི་དགེ་རྒྱལ་ཁོངས་ལུ་ཡོད། །
9 ཟེར་འཕྲོ་དཔོན་པ།	པོན་པོ།	ཕྱི་དགེ་རྒྱལ་ཁོངས་ལུ་ཡོད། །
10 ལྷ་ཁོད་དཔོན་པ།	པོན་པོ།	དཔལ་ལུ་ལྷ་ཁོད་ཁོངས་ལུ་ཡོད།
11 ཁ་རག་དཔོན་པ།	པོན་པོ།	དཔལ་ལུ་ལྷ་ཁོད་ཁོངས་ལུ་ཡོད།
12 གཙུག་ལྷན་དཔོན་པ།	པོན་པོ།	དཔལ་ལུ་ལྷ་ཁོད་ཁོངས་ལུ་ཡོད།
13 ལྷ་ཁོད་ལྷན་དཔོན་པ།	པོན་པོ།	དཔལ་ལུ་ལྷ་ཁོད་ཁོངས་ལུ་ཡོད།
14 ཞལ་བཞེས་དཔོན་པ།	པོན་པོ།	བོད་ལྷོ་རས་འཛོ་མདའ་རྒྱལ་ལ།
15 ལྷ་ཁོད་ལྷན་དཔོན་པ།	པོན་པོ།	བོད་ལྷོ་རས་འཛོ་མདའ་རྒྱལ་ལ།
16 དཀར་འབྲུམ་ལྷན་དཔོན་པ།	པོན་པོ།	བོད་ལྷོ་རས་འཛོ་མདའ་རྒྱལ་ལ།
17 དཔོན་ཆུན་དཔོན་པ།	པོན་པོ།	བོད་ལྷོ་རས་འཛོ་མདའ་རྒྱལ་ལ།
18 ལྷ་ཁོད་ལྷན་དཔོན་པ།	པོན་པོ།	བོད་ལྷོ་རས་འཛོ་མདའ་རྒྱལ་ལ།
19 ཕྱི་དགེ་རྒྱལ་པོ་དཔོན་པ།	པོན་པོ།	བོད་ལྷོ་རས་འཛོ་མདའ་རྒྱལ་ལ།

【2】 རྟེན་མའི་དགོན་པའི་རེབ་མིག 1

[illegible]

2 རྩོམ་པའི་དཔོན་པའི་རེའུ་མིག

26	ལྷག་ཚེ་དཔོན།	ལྷོ་ར་མ།	མེར་བྱལ་རྒྱུ་རྒྱུ་ཡོད།
27	ལྷག་ཁྱེད་དཔོན།	ལྷོ་ར་མ།	མེར་བྱལ་རྒྱུ་རྒྱུ་ཡོད།
28	ལྷོ་མ་རི་ཁོད།	ལྷོ་ར་མ།	མེར་བྱལ་རྒྱུ་རྒྱུ་ཡོད།
29	ཀམ་ཐོག་དཔོན།	ལྷོ་ར་མ།	དཔལ་ལྷན་རྒྱུ་རྒྱུ་ཡོད།
30	རོ་མོ་དཔོན།	ལྷོ་ར་མ།	དཔལ་ལྷན་རྒྱུ་རྒྱུ་ཡོད།
31	ཨ་འཛོམས་དཔོན།	ལྷོ་ར་མ།	དཔལ་ལྷན་རྒྱུ་རྒྱུ་ཡོད།
32	ཁོ་མ་དཔོན་དཔོན།	ལྷོ་ར་མ།	དཔལ་ལྷན་རྒྱུ་རྒྱུ་ཡོད།
33	རོ་ཀ་དཔོན།	ལྷོ་ར་མ།	དཔལ་ལྷན་རྒྱུ་རྒྱུ་ཡོད།
34	ལྷོ་བྱལ་ལྷོ་པ་དཔོན།	ལྷོ་ར་མ།	དཔལ་ལྷན་རྒྱུ་རྒྱུ་ཡོད།
35	ལྷོ་མ་ལྷག་དཔོན།	ལྷོ་ར་མ།	དཔལ་ལྷན་རྒྱུ་རྒྱུ་ཡོད།
36	ཉིན་དཔོན་དཔོན།	ལྷོ་ར་མ།	དཔལ་ལྷན་རྒྱུ་རྒྱུ་ཡོད།
37	དྲུང་ཡིག་དཔོན།	ལྷོ་ར་མ།	དཔལ་ལྷན་རྒྱུ་རྒྱུ་ཡོད།
38	ཁང་དམར་དཔོན།	ལྷོ་ར་མ།	དཔལ་ལྷན་རྒྱུ་རྒྱུ་ཡོད།
39	འོ་ཐང་དཔོན།	ལྷོ་ར་མ།	དཔལ་ལྷན་རྒྱུ་རྒྱུ་ཡོད།
40	ཡ་ཆེན་དཔོན།	ལྷོ་ར་མ།	དཔལ་ལྷན་རྒྱུ་རྒྱུ་ཡོད།
41	ལྷོ་ཐང་དཔོན།	ལྷོ་ར་མ།	དཔལ་ལྷན་རྒྱུ་རྒྱུ་ཡོད།
42	ལྷོ་ཐོང་དཔོན།	ལྷོ་ར་མ།	དཔལ་ལྷན་རྒྱུ་རྒྱུ་ཡོད།
43	ལྷག་དམར་དཔོན།	ལྷོ་ར་མ།	དཔལ་ལྷན་རྒྱུ་རྒྱུ་ཡོད།
44	བར་ཁྱིམ་དཔོན།	ལྷོ་ར་མ།	དཔལ་ལྷན་རྒྱུ་རྒྱུ་ཡོད།
45	ཁམས་དབུས་དཔོན།	ལྷོ་ར་མ།	དཔལ་ལྷན་རྒྱུ་རྒྱུ་ཡོད།
46	ལྷོ་བྱལ་ལྷོ་པ་དཔོན།	ལྷོ་ར་མ།	དཔལ་ལྷན་རྒྱུ་རྒྱུ་ཡོད།
47	མདའ་ཁོ་དཔོན།	ལྷོ་ར་མ།	དཔལ་ལྷན་རྒྱུ་རྒྱུ་ཡོད།
48	རག་ཆབ་དཔོན།	ལྷོ་ར་མ།	དཔལ་ལྷན་རྒྱུ་རྒྱུ་ཡོད།
49	འཛོམ་ལྷག་མོ་དཔོན།	ལྷོ་ར་མ།	དཔལ་ལྷན་རྒྱུ་རྒྱུ་ཡོད།
50	བར་ཁོ་དཔོན།	ལྷོ་ར་མ།	དཔལ་ལྷན་རྒྱུ་རྒྱུ་ཡོད།
51	མ་རྒྱེ་བདེ་ཆེན་དཔོན།	ལྷོ་ར་མ།	དཔལ་ལྷན་རྒྱུ་རྒྱུ་ཡོད།
52	ཨ་རིག་ཡང་ལེ་དཔོན།	ལྷོ་ར་མ།	དཔལ་ལྷན་རྒྱུ་རྒྱུ་ཡོད།

3 རྩོད་མའི་དཔོན་པའི་རེའུ་མིག

53	མེད་རི་དཔོན།	རྩོད་མ།	དཔལ་ལྷལ་རྩོད་ཁོངས་ལྷ་ཡོད།
54	དཔལ་ལྷལ་དཔོན།	རྩོད་མ།	དཔལ་ལྷལ་རྩོད་ཁོངས་ལྷ་ཡོད།
55	རྩ་ནག་དཔོན།	རྩོད་མ།	དཔལ་ལྷལ་རྩོད་ཁོངས་ལྷ་ཡོད།
56	གདོང་ལྷ་ལྷ་ཁང་།	རྩོད་མ།	དཔལ་ལྷལ་རྩོད་ཁོངས་ལྷ་ཡོད།
57	འགྲུ་འུ་ལྷ་ཁང་།	རྩོད་མ།	དཔལ་ལྷལ་རྩོད་ཁོངས་ལྷ་ཡོད།
58	རི་འཁོ་དཔོན།	རྩོད་མ།	དཔལ་ལྷལ་རྩོད་ཁོངས་ལྷ་ཡོད།
59	རྩོད་དམར་དཔོན།	རྩོད་མ།	དཔལ་ལྷལ་རྩོད་ཁོངས་ལྷ་ཡོད།
60	སྒྲིབ་རྩོགས་ཆེན་དཔོན།	རྩོད་མ།	དཔལ་ལྷལ་རྩོད་ཁོངས་ལྷ་ཡོད།
61	དཔོན་མདའ་རི་ཁྲོད།	རྩོད་མ།	དཔལ་ལྷལ་རྩོད་ཁོངས་ལྷ་ཡོད།
62	གཤམ་ནག་རི་ཁྲོད།	རྩོད་མ།	དཔལ་ལྷལ་རྩོད་ཁོངས་ལྷ་ཡོད།
63	ཁོ་བརྩུང་དཔོན།	རྩོད་མ།	དཔལ་ལྷལ་རྩོད་ཁོངས་ལྷ་ཡོད།
64	མཁོན་ཁང་རི་ཁྲོད།	རྩོད་མ།	ཁོད་རྩོད་མ་འཁོ་མདའ་རྩོད།
65	ལྷ་གར་རི་ཁྲོད།	རྩོད་མ།	ཁོད་རྩོད་མ་འཁོ་མདའ་རྩོད།
66	ཆུ་མ་གཤམ་དཔོན།	རྩོད་མ།	ཁོད་རྩོད་མ་འཁོ་མདའ་རྩོད།
67	རྩུགས་བསང་དཔོན།	རྩོད་མ།	ཁོད་རྩོད་མ་འཁོ་མདའ་རྩོད།

【3】 བཀའ་བརྒྱད་དཔོན་པའི་རེའུ་མིག 1

དཔོན་པའི་མིང་།	ལྷ་བ་མཐའ།	དེད་ཀྱིས་གནས་ལྷལ།
1 དཔལ་ལྷལ་དཔོན།	བཀའ་བརྒྱད	ལྷ་དཔོན་རྩོད་ཁོངས་ལྷ་ཡོད།
2 དཔལ་ལྷལ་རི་ཁྲོད།	བཀའ་བརྒྱད	ལྷ་དཔོན་རྩོད་ཁོངས་ལྷ་ཡོད།
3 དཔལ་འབྱོར་དཔོན།	བཀའ་བརྒྱད	ལྷ་དཔོན་རྩོད་ཁོངས་ལྷ་ཡོད།
4 ཆེ་ཆེ་དཔོན།	བཀའ་བརྒྱད	ལྷ་དཔོན་རྩོད་ཁོངས་ལྷ་ཡོད།
5 གེ་སར་ལྷ་ཁང་།	བཀའ་བརྒྱད	ལྷ་དཔོན་རྩོད་ཁོངས་ལྷ་ཡོད།
6 ང་རྩུ་དཔོན།	བཀའ་བརྒྱད	ལྷ་དཔོན་རྩོད་ཁོངས་ལྷ་ཡོད།
7 བཙུན་འཕེལ་དཔོན།	བཀའ་བརྒྱད	ལྷ་དཔོན་རྩོད་ཁོངས་ལྷ་ཡོད།
8 རྩ་རི་མཁལ་དཔོན།	བཀའ་བརྒྱད	ལྷ་དཔོན་རྩོད་ཁོངས་ལྷ་ཡོད།

3 བཀའ་བརྒྱད་དཔོན་པའི་རེའུ་མིག

35	དར་རྒྱས་དཔོན།	བཀའ་བརྒྱད	པོད་ལྷོངས་འཛོ་མདའ་རྣོང་།
36	བདེ་ཆེན་རི་ཁྲོད།	བཀའ་བརྒྱད	པོད་ལྷོངས་འཛོ་མདའ་རྣོང་།
37	སྒྲིམ་བྲག་དཔོན།	བཀའ་བརྒྱད	པོད་ལྷོངས་འཛོ་མདའ་རྣོང་།
38	སྒྲིག་ལུང་དཔོན།	བཀའ་བརྒྱད	པོད་ལྷོངས་འཛོ་མདའ་རྣོང་།
39	ལྷོངས་གནས་དཔོན།	བཀའ་བརྒྱད	པོད་ལྷོངས་འཛོ་མདའ་རྣོང་།
40	བན་ཆེན་དཔོན།	བཀའ་བརྒྱད	པོད་ལྷོངས་འཛོ་མདའ་རྣོང་།
41	དཔལ་ཆེན་དཔོན།	བཀའ་བརྒྱད	པོད་ལྷོངས་འཛོ་མདའ་རྣོང་།
42	ཉག་ལུང་དཔོན།	བཀའ་བརྒྱད	པོད་ལྷོངས་འཛོ་མདའ་རྣོང་།
43	དྲུང་རམ་དཔོན།	བཀའ་བརྒྱད	པོད་ལྷོངས་འཛོ་མདའ་རྣོང་།
44	ཉིར་སྒྲོན་དཔོན།	བཀའ་བརྒྱད	པོད་ལྷོངས་འཛོ་མདའ་རྣོང་།
45	རྒྱ་ལུང་རི་ཁྲོད།	བཀའ་བརྒྱད	པོད་ལྷོངས་འཛོ་མདའ་རྣོང་།

【4】 ས་སྐྱ་པའི་དཔོན་པའི་རེའུ་མིག 1

	དཔོན་པའི་མིང	གྲུབ་མཐའ	དེར་རྒྱས་གནས་ལུལ།
1	དཔོན་ཆེན་དཔོན།	ས་སྐྱ་པ།	ཤེ་དཔེ་རྣོང་ཁོངས་སྤྱོད།
2	ལྷགས་ར་དཔོན།	ས་སྐྱ་པ།	ཤེ་དཔེ་རྣོང་ཁོངས་སྤྱོད།
3	རྣོང་གསར་དཔོན།	ས་སྐྱ་པ།	ཤེ་དཔེ་རྣོང་ཁོངས་སྤྱོད།
4	དཔེ་ལྷར་དཔོན།	ས་སྐྱ་པ།	ཤེ་དཔེ་རྣོང་ཁོངས་སྤྱོད།
5	ལའོར་མདོ་དཔོན།	ས་སྐྱ་པ།	ཤེ་དཔེ་རྣོང་ཁོངས་སྤྱོད།
6	མཐུལ་དཔོན།	ས་སྐྱ་པ།	ཤེ་དཔེ་རྣོང་ཁོངས་སྤྱོད།
7	སྤེལ་དཔོན།	ས་སྐྱ་པ།	ཤེ་དཔེ་རྣོང་ཁོངས་སྤྱོད།
8	དཔོན་ལྷོད་དཔོན།	ས་སྐྱ་པ།	ཤེ་དཔེ་རྣོང་ཁོངས་སྤྱོད།
9	ཡེ་ན་དཔོན།	ས་སྐྱ་པ།	ཤེ་དཔེ་རྣོང་ཁོངས་སྤྱོད།
10	བཟང་ལྷ་དཔོན།	ས་སྐྱ་པ།	ཤེ་དཔེ་རྣོང་ཁོངས་སྤྱོད།
11	འབར་རྩུང་དཔོན།	ས་སྐྱ་པ།	ཤེ་དཔེ་རྣོང་ཁོངས་སྤྱོད།
12	འགྲུ་མི་དཔོན།	ས་སྐྱ་པ།	ཤེ་དཔེ་རྣོང་ཁོངས་སྤྱོད།
13	ས་སྐྱ་དཔོན།	ས་སྐྱ་པ།	ཤེ་དཔེ་རྣོང་ཁོངས་སྤྱོད།

2 ས་རྒྱ་པའི་དཔོན་པའི་རེབ་མིག

14	ལྷ་ས་ཁྱེད་དཔོན།	ས་རྒྱ་པ།	ཁྱེད་པེ་རྒྱུ་ཁོར་ས་རྒྱ་ཡོད།
15	རབ་བརྟན་དཔོན།	ས་རྒྱ་པ།	ཁྱེད་པེ་རྒྱུ་ཁོར་ས་རྒྱ་ཡོད།
16	ལྷ་ལྷུ་དཔོན།	ས་རྒྱ་པ།	ཁྱེད་པེ་རྒྱུ་ཁོར་ས་རྒྱ་ཡོད།
17	མཁའ་མདོ་དཔོན།	ས་རྒྱ་པ།	ཁྱེད་པེ་རྒྱུ་ཁོར་ས་རྒྱ་ཡོད།
18	བྱ་མ་དཔོན།	ས་རྒྱ་པ།	ཁྱེད་པེ་རྒྱུ་ཁོར་ས་རྒྱ་ཡོད།
19	འདན་ཤུག་ར་དཔོན།	ས་རྒྱ་པ།	ཁེར་ཤུག་རྒྱུ་ཁོར་ས་རྒྱ་ཡོད།
20	བདེ་དཔོན་དཔོན།	ས་རྒྱ་པ།	ཁེར་ཤུག་རྒྱུ་ཁོར་ས་རྒྱ་ཡོད།
21	འབྲུར་ལེགས་དཔོན།	ས་རྒྱ་པ།	ཁེར་ཤུག་རྒྱུ་ཁོར་ས་རྒྱ་ཡོད།
22	རབ་ཚལ་དཔོན།	ས་རྒྱ་པ།	ཁེར་ཤུག་རྒྱུ་ཁོར་ས་རྒྱ་ཡོད།
23	མྱིང་ཡག་དཔོན།	ས་རྒྱ་པ།	ཁེར་ཤུག་རྒྱུ་ཁོར་ས་རྒྱ་ཡོད།
24	དཔལ་འཛོམས་དཔོན།	ས་རྒྱ་པ།	དཔལ་ཤུག་རྒྱུ་ཁོར་ས་རྒྱ་ཡོད།
25	བྱ་བྱས་དཔོན།	ས་རྒྱ་པ།	དཔལ་ཤུག་རྒྱུ་ཁོར་ས་རྒྱ་ཡོད།
26	འཛིང་ནམ་ལྷུ་དཔོན།	ས་རྒྱ་པ།	དཔལ་ཤུག་རྒྱུ་ཁོར་ས་རྒྱ་ཡོད།
27	རྒྱ་ཁོ་དཔོན།	ས་རྒྱ་པ།	དཔལ་ཤུག་རྒྱུ་ཁོར་ས་རྒྱ་ཡོད།
28	རབ་མཆོད་དཔོན།	ས་རྒྱ་པ།	དཔལ་ཤུག་རྒྱུ་ཁོར་ས་རྒྱ་ཡོད།
29	གཟིགས་ལྷ་དཔོན།	ས་རྒྱ་པ།	དཔལ་ཤུག་རྒྱུ་ཁོར་ས་རྒྱ་ཡོད།
30	མཛོ་ལྷ་དཔོན།	ས་རྒྱ་པ།	བོད་ལྷོང་ས་འཛོ་མདའ་རྒྱུ་ཡོད།
31	རྒྱུ་ཙ་དཔོན།	ས་རྒྱ་པ།	བོད་ལྷོང་ས་འཛོ་མདའ་རྒྱུ་ཡོད།
32	ཁྱེ་ཁོ་དཔོན།	ས་རྒྱ་པ།	བོད་ལྷོང་ས་འཛོ་མདའ་རྒྱུ་ཡོད།
33	ལམ་པ་དཔོན།	ས་རྒྱ་པ།	བོད་ལྷོང་ས་འཛོ་མདའ་རྒྱུ་ཡོད།
34	དཔོན་གསར་དཔོན།	ས་རྒྱ་པ།	བོད་ལྷོང་ས་འཛོ་མདའ་རྒྱུ་ཡོད།
35	དཔོན་ལྷ་དཔོན།	ས་རྒྱ་པ།	བོད་ལྷོང་ས་འཛོ་མདའ་རྒྱུ་ཡོད།
36	བྱ་མིས་དཔོན།	ས་རྒྱ་པ།	བོད་ལྷོང་ས་འཛོ་མདའ་རྒྱུ་ཡོད།
37	རབ་བརྟན་དཔོན།	ས་རྒྱ་པ།	བོད་ལྷོང་ས་འཛོ་མདའ་རྒྱུ་ཡོད།
38	ཁོར་མོ་དཔོན།	ས་རྒྱ་པ།	བོད་ལྷོང་ས་འཛོ་མདའ་རྒྱུ་ཡོད།
39	འཛོམ་མོག་དཔོན།	ས་རྒྱ་པ།	བོད་ལྷོང་ས་འཛོ་མདའ་རྒྱུ་ཡོད།

3 ལ་སྐྱུ་པའི་དཔོན་པའི་རེའུ་མིག

40	ཕྱོད་པའི་དཔོན།	ལ་སྐྱུ་པ།	པོད་ལྷོངས་འཛོ་མདའ་ལྷོང་།
41	ཕྱོད་མེས་དཔོན།	ལ་སྐྱུ་པ།	པོད་ལྷོངས་འཛོ་མདའ་ལྷོང་།
42	གཞེས་ལྷོངས་དཔོན།	ལ་སྐྱུ་པ།	པོད་ལྷོངས་འཛོ་མདའ་ལྷོང་།
43	མ་རྩ་དཔོན།	ལ་སྐྱུ་པ།	པོད་ལྷོངས་འཛོ་མདའ་ལྷོང་།
44	རྒྱང་མདོ་དཔོན།	ལ་སྐྱུ་པ།	པོད་ལྷོངས་འཛོ་མདའ་ལྷོང་།
45	མདོ་རྒྱུ་དཔོན།	ལ་སྐྱུ་པ།	པོད་ལྷོངས་འཛོ་མདའ་ལྷོང་།
46	པའི་མེས་རི་ཁོང།	ལ་སྐྱུ་པ།	པོད་ལྷོངས་འཛོ་མདའ་ལྷོང་།

【5】 དག་ལྷགས་པའི་དཔོན་པའི་རེའུ་མིག །

	དཔོན་པའི་མིང	ལྷ་པ་མཐའ	དེང་རྒྱས་གནས་ལྷ་ལ།
1	ཉ་འགོ་དཔོན།	དག་ལྷགས	ལྷེ་དག་ལྷོང་ཁོངས་ལྷ་ལོད།
2	རྒྱང་གསར་དཔོན།	དག་ལྷགས	ལྷེ་དག་ལྷོང་ཁོངས་ལྷ་ལོད།
3	ཨོ་གུར་དཔོན།	དག་ལྷགས	ལྷེ་དག་ལྷོང་ཁོངས་ལྷ་ལོད།
4	རྩ་སྤར་ཐང་དཔོན།	དག་ལྷགས	ལྷེ་དག་ལྷོང་ཁོངས་ལྷ་ལོད།
5	དཔོན་གསར་དཔོན།	དག་ལྷགས	ལྷེ་དག་ལྷོང་ཁོངས་ལྷ་ལོད།
6	ལེར་བྱལ་དཔོན།	དག་ལྷགས	ལེར་བྱལ་ལྷོང་ཁོངས་ལྷ་ལོད།
7	འབྲམ་གསར་དཔོན།	དག་ལྷགས	ལེར་བྱལ་ལྷོང་ཁོངས་ལྷ་ལོད།
8	འབྲམ་རྩིང་དཔོན།	དག་ལྷགས	ལེར་བྱལ་ལྷོང་ཁོངས་ལྷ་ལོད།
9	འབར་རྩ་དཔོན།	དག་ལྷགས	ལེར་བྱལ་ལྷོང་ཁོངས་ལྷ་ལོད།
10	རྩོ་པོ་དཔོན།	དག་ལྷགས	ལེར་བྱལ་ལྷོང་ཁོངས་ལྷ་ལོད།
11	ཉིན་ལྷོང་དཔོན།	དག་ལྷགས	ལེར་བྱལ་ལྷོང་ཁོངས་ལྷ་ལོད།
12	གྱ་པ་དཔོན།	དག་ལྷགས	ལེར་བྱལ་ལྷོང་ཁོངས་ལྷ་ལོད།
13	འདན་ཀ་ལྷ་དཔོན།	དག་ལྷགས	ལེར་བྱལ་ལྷོང་ཁོངས་ལྷ་ལོད།
14	འརྱ་མང་དཔོན།	དག་ལྷགས	ལེར་བྱལ་ལྷོང་ཁོངས་ལྷ་ལོད།
15	མང་དག་དཔོན།	དག་ལྷགས	ལེར་བྱལ་ལྷོང་ཁོངས་ལྷ་ལོད།
16	འདན་ཁི་མོག་དཔོན	དག་ལྷགས	ལེར་བྱལ་ལྷོང་ཁོངས་ལྷ་ལོད།

2 དགེ་ལུགས་པའི་དཔོན་པའི་རེུ་མིག

17	བ་འོད་དཔོན།	དགེ་ལུགས་	མེར་བྱལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
18	པོ་འོད་དཔོན།	དགེ་ལུགས་	མེར་བྱལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
19	ཐར་བྱལ་དཔོན།	དགེ་ལུགས་	མེར་བྱལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
20	སྒོང་ཐང་སྒྲོལ་མ་ལྟ་ཁང་།	དགེ་ལུགས་	མེར་བྱལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
21	དཔོན་པོ་དཔོན།	དགེ་ལུགས་	མེར་བྱལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
22	མ་མཁྱིན་དཔོན།	དགེ་ལུགས་	མེར་བྱལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
23	ཀ་བཞི་དཔོན།	དགེ་ལུགས་	མེར་བྱལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
24	གཡས་རི་དཔོན།	དགེ་ལུགས་	བོད་ལྗོངས་འཛོམས་དཔལ་རྫོང་།
25	ཆོས་འཁོར་དཔོན།	དགེ་ལུགས་	བོད་ལྗོངས་འཛོམས་དཔལ་རྫོང་།
26	ཡིད་དགའ་དཔོན།	དགེ་ལུགས་	བོད་ལྗོངས་འཛོམས་དཔལ་རྫོང་།
27	རྣམ་རྒྱལ་དཔོན།	དགེ་ལུགས་	བོད་ལྗོངས་འཛོམས་དཔལ་རྫོང་།
28	གདོང་རྫོང་དཔོན།	དགེ་ལུགས་	བོད་ལྗོངས་འཛོམས་དཔལ་རྫོང་།

ས་བཅད་བརྒྱན་པ། གནའ་རབས་སྤྱི་མཆན་མི་ལྷ།

གཞན་ཡང་གནའ་བོའི་གྲིང་གི་རུས་དང་དེང་རུས་ལྟེ་དགེ་ཅུ་གྲགས་པའི་འབྲི་
 རྒྱུ་ཤར་རུབ་གྱི་ཡུལ་གྱི་འདི་དག་ན་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་མཁས་གྲུབ་གྱི་སྤྱི་མཆན་དམ་
 པ་མང་པོ་ཕྱོད་ཞིང་དེ་རྣམས་ཀྱིས་བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་གནས་དར་རྒྱས་བཏང་
 བ་དང་། སྤྱི་ཆོགས་བདེ་འཇགས་ཀྱི་སྐོར་ལ་མཛད་རྗེས་མི་ཉུང་བ་སྤེལ་ཡོད་པ་
 དེ་དག་ལས་འདིར་གྲགས་ཆེན་མི་སྣ་མཆོན་བྱེད་འགའ་ཞིག་རོ་སྤྲོད་ཞུ་བར།

[1] ལྡན་མ་ཅེ་མང་ནི། སྤྱི་ལོའི་རུས་རབས་བརྒྱད་པའི་རུས་དཀྱིལ་རུ་རྒྱལ་པོ་
 བློ་སྤྲོད་ལྟེ་བཅའ་དང་རུས་མཉམ་ཅམ་རུ། དེང་རུས་ལྟེ་དགེ་འདན་ཁོག་གི་ཡུལ་
 འདིར་སྤྱུ་འབྲུངས། ཁོང་གི་ལོ་རྒྱུས་མདོར་བསྟུས་འཇམ་མགོན་ཀོང་རྒྱལ་ཡོན་
 ཏན་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པའི་ «གཏེར་སྟོན་བརྒྱ་ཅའི་རྣམ་ཐར་» ལས། “ལྡན་མ་ཅེ་
 མང་ནི། ཁམས་ལྡན་གྱི་ཡུལ་རུ་འབྲུངས་པས་ལྡན་མར་གྲགས་ཏེ། མཆོན་དངོས་
 ཅེ་མང་རོ། ཡི་གེ་འབྲི་བ་ལ་མཁས་པའི་ཡུལ་རུ་གྱུར་པས་ལག་རྒྱུན་མ་ཉམས་

པའི་བྲིད་སྒྲིལ་ད་ལྟ་འང་ཡོད་པར་སྒྲུང་། ལོ་རྒྱུ་ཡང་མཁུན་ཏེ་ལོ་རྒྱུ་ཆེ་བ་གསུམ་
 རྒྱུད་བ་གསུམ་དུ་གྲགས་པའི་མཆན་བྲུའི་ལོ་རྒྱུ་ཡིན། སྒྲོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ལས་
 གསང་མཆན་གྱི་ཆོས་མང་པོ་ཐོབ་སྟེ། རྟོགས་པ་ཤར་བས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་མི་
 བརྟེན་པའི་གཟུངས་ཐོབ། བཀའ་བརྒྱད་བདེར་འདུས་སོགས་གཏེར་ཡིག་པལ་
 ཆེར་འབྲི་བ་པོ་ཡང་འདི་ཡིན་པར་བཤད་དེ། ཁོ་བོས་ཀྱང་བདེ་འདུས་གྱི་གཏེར་
 ཡིག་གྲུབ་ཆེན་འདིའི་ཕྱག་བྲིས། ལྟོ་བྲག་སྒྲུ་པོ་ཅན་གི་གཞིས་ཀར་བཞུགས་པ་
 དངོས་སུ་མཇལ་བའི་སྐལ་བཟང་ཐོབ་པོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

[2] བག་མོ་གྲུ་པ། རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ལྷགས་སྟག་སྒྱི་ལོ་1110ལོར་དེང་སྟེ་
 དགེ་རྒྱུད་མེ་ཤོད་རྒྱས་ཁང་སའ་གྲོང་ཞེས་པ། དེང་དུས་པེ་མར་སྟེ་ཤོག་འབེས་མོ་
 གྲོང་དུ་འཁུངས། རྒྱུད་དུས་ནས་སྒྲེ་བ་མང་པོ་དུན་བྱུ་བ་པ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་ཆེ་ཤ་
 ཕྱིན་པས་ཐམས་ཅད་བརྟེན། དགྲུང་ལོ་དགྲུ་པ་ལ་ཡབ་ཡུམ་གྲོངས་པས་གཙུང་པོ་
 ལྷུ་དུ་བཞག་ནས། བྱ་བྱི་ལྟ་ཁང་དུ་ཕྱིན་ཏེ་མཁན་པོ་ལྷིང་དེ་ཚུལ་བྲིམས་འབར་
 དང་། སྒྲོབ་དཔོན་ལྷིང་དེ་འོད་ཟེར་རྒྱལ་ལས་རབ་དུ་བྱུང་། མཆན་རྟོ་རྟེན་རྒྱལ་
 པོར་བཏགས། འབྲི་སྒྲོག་འདོན་གསུམ་ལ་ཐོག་མེད་དུ་མཁུན་། ལྷག་པར་ཡི་གེ་
 དང་ལྷ་རིས་ལ་མཁས་པས་མཁན་པོའི་དཔེ་ཆ་འབྲི་བ་དང་། ལྷ་བྲིས་སོགས་
 མཇེད། དེ་ནས་དགྲུང་ལོ་ཉེར་གཉིས་བར་ཁམས་སྒྲོགས་འདིར་བཞུགས་རིང་སྒྲ་
 མ་བཅུ་དྲུག་ཅམ་བརྟེན་ནས། མདོ་སྒྲགས་རིག་གནས་དང་བཅས་པ་ལ་མཁས་
 པར་སྒྲིང་། དགྲུང་ལོ་ཉེར་གཉིས་པར་དབས་ཆེན་པོ་དང་བསྟོངས་ནས་དབུས་སུ་
 ཐེབས། ཐོག་མར་སྟོད་ལུང་རྒྱ་དམར་གྱི་གྲུ་སར་རྟ་སྒྲ་ཐོག་། དེ་ནས་དབུས་གཙང་
 གི་མཁས་པ་སྐད་གྲགས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་གཏུགས་ནས་མཁས་པའི་སྒྲོ་འདོགས་
 ཆོད་པར་བྱུང་སྐབས། ཁམས་པ་རྟོ་རྟེན་རྒྱལ་པོ་ཞེས་མཁས་པའི་མཆན་རྟེན་རྒྱས།
 དེ་ནས་དགྲུང་ལོ་ཞེ་གཉིས་པའི་ལྷགས་ལྷག་ལོར་དུགས་པོ་སྟེ་སྟོམ་དེ་སྐད་གྲགས་
 ཆེ་བས་ལན་གཅིག་མཇལ། ཆོས་མི་ཤེས་པ་ཅི་ཡང་ཞུ་རྒྱ་མེད། དེ་ནས་ཁམས་
 སྒྲོགས་སུ་ལོག་དགོས་དགོངས་ནས། དུགས་པོ་རིན་པོའི་ཆེད་སྒྲ་མདུན་དུ་བཅར་
 བས་ཆོས་གྱི་བགོ་བྱིང་ཞུས་པས་སེམས་རོ་འཕྲོད། དེ་ནས་སྒྲ་མ་སྒྲ་མ་གཤེགས་

བར་དུ་ལོ་གསུམ་གྱི་རིང་ལ་སྐུ་མཐུན་དུ་བཞུགས། དེ་ནས་དགུང་ལོ་ཞི་བཞི་པར་
 འོལ་ཁར་བྱོན་ནས་རེ་ཞིག་བཞུགས། དེ་ནས་ངམ་ཤོད་དང་། ཡར་ལུང་། འོན།
 སྤང་རྒྱུང་དགོན་སོགས་བཞུགས་ནས་སློབ་མ་མང་དུ་འདུས་པ་རྣམས་དྲགས་པོའི་
 བཀའ་ཕྱག་རྒྱ་པོ་གཉིས་འདྲེས་གི། གདམས་ངག་གིས་བསྐྱེད་ས་ནས་བཞུགས།
 དགུང་ལོ་ཞི་དགུ་པའི་ས་སྟག་ སྤྱི་ལོ་1158ལོར་རྩ་ཡི་གོང་མདར་ཕག་ལོ་གྲུ་ཞེས་
 པའི་གནས་དེར་བྱོན་ནས་གདན་ས་ཐེལ་བཏབ། སྐུ་མ་གཤེགས་གྱི་བར་ལོ་བཅུ་
 གསུམ་ཅམ་གྱི་རིང་ལ། གནས་འདིར་འཆད་ཉན་སྟོམ་སྐབ་ཁོ་ན་མཇེད་དེ་
 བཞུགས་པས་སྤྲ་མའི་མིང་ལ་ཡང་ཕག་ལོ་གྲུ་པ་ཞེས་སོགས། སྐབས་དེ་སློབ་
 ཆོགས་བརྒྱད་བརྒུ་ལ་གདུགས་སོག་ལྟ་བུ་བརྒྱ་གསུམ་པར་བྱུང་ཞིང་། དེ་ལས་བྱ་
 ཆེན་ཉེར་བཞི་གསུམ་པ་རྣམས་གྱི་ནང་། སློབ་པ་འདིག་རྟེན་མགོན་པོ་ལས་འབྲི་
 གུང་བཀའ་བརྒྱད། ཐང་པ་བཀའ་ཤིས་དཔལ་བ་ལས་སྟག་ལུང་བཀའ་བརྒྱད། འཕྲོ་
 མགོན་རྒྱལ་ཚབ་བྱ་དཔོན་ལས་ཁྱོ་ཕུ་བཀའ་བརྒྱད། སྤིང་རས་པརྒྱ་དོ་རྩེ་ལས་
 སྤིང་རས་བཀའ་བརྒྱད། ཆོས་རྩེ་སྤར་པ་གྲུབ་སྟོབ་ལས་སྤར་ཆང་བཀའ་བརྒྱད།
 ཡེལ་པ་ཡེ་ཤེས་བཅེགས་པ་ལས་ཡེལ་པ་བཀའ་བརྒྱད། ཟུར་པ་ཡེ་ཤེས་སེང་གེ་
 ལས་གཡའ་ཟངས་བཀའ་བརྒྱད། རྟེ་ཕུ་གེར་སྟོམ་ཆེན་པོ་ལས་ཤུག་གསེབ་བཀའ་
 བརྒྱད་བཅས་བཀའ་བརྒྱད་རྒྱུང་བརྒྱད་དུ་གྲགས་པ་ཐམས་ཅད་རྩེ་ཕག་ལོ་གྲུ་པའི་
 ཆོས་བརྒྱད་ལས་བྱུང་བ་ཤ་སྟག་གོ། དགུང་ལོ་རེ་གཅིག་པའི་ལྷགས་སྟག་སྤྱི་ལོ་
 1170ལོར་སྐུ་གཤེགས། །

[[3]] གསལ་སྟོང་ཤོ་སྐམ། རྩེ་དྲགས་པོ་རིན་པོའི་སློབ་མ་གྲུབ་སྟོབ་ཁམས་པ་མི་
 གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་ཡིན། གྲུབ་སྟོབ་ཁམས་པ་མི་གསུམ་ནི་ཀམ་པ་དུས་གསུམ་
 མཁེན་པ་དང་། ཕག་གྲུ་དོ་རྩེ་རྒྱལ་པོ། གསལ་སྟོང་ཤོ་སྟོམ་གསུམ་ལ་ཟེར་ཞིང་།
 དེ་གསུམ་ཀར་དྲགས་པོ་རིན་པོའི་ཆེད་སྐུ་མཐུན་ལྟན་དུ་ཆོས་ཁྱུས་ཤིང་སེམས་ངོ་
 འཕྲོད་པའི་གྲུབ་སྟོབ་ཡིན་སྟབས་དགུང་ལོ་ཡང་ཕལ་ཆེར་དུས་མཉམ་ཡིན་པར་
 སེམས། དེས་ནས་གསལ་སྟོང་ཤོ་སྟོམ་གྱི་འཁྱུངས་དུས་དེ་ཀམ་པ་དུས་གསུམ་
 མཁེན་པ་དང་། ཕག་ལོ་གྲུ་པ་རྣམ་གཉིས་དང་ལོ་མཉམ་པའམ། ཡང་ན་དེ་

གཉིས་ལས་དགུང་ལོ་གཅིག་གཉིས་ཀྱིས་ཆེ་བ། ཡང་ན་རྒྱུང་བ་ཅིག་ཡིན་ཞིང་ཆེ་
རྒྱུང་ཆེན་པོར་མེད་པར་ངེས། འབྲུངས་ཡུལ་ཁ་གསལ་ཡིག་ཐོག་ཏུ་འཁོད་པ་མ་
མཐོང་ཡང་། ཡུལ་མིའི་བཤད་སྟོལ་ཏུ་དེར་སྡེ་དགེའི་འཕོས་མོ་སྟོང་ཏུ་འབྲུངས་
པ་རེད་ཅེས་བཤད། ཁོ་པོའི་བྲམ་མ་ཐང་བྲམ་ཆོ་དབང་མཆོག་གིས་ཀྱབ་ཐོབ་ཁམས་
པ་མི་གསུམ་ལྟ་སར་ཐེབས་སྐབས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དབང་གིས། མ་གྲོས་རང་
འགྲིག་ཏུ་དེར་རུས་དཔལ་སྤྲངས་དགོན་འདབས་ཆོས་ཀྱི་གཤིས་འདིར་ཉིན་ཅིག་
ལྷན་ཏུ་འཛོམས་པ་རེད། སྐབས་དེར་རུས་གསུམ་མཁུན་པ་དཔེ་ཁ་ནས་ཡར་
ཐེབས་པ་དང་། བག་མོ་གྲུ་པ་ཉ་རྒྱུང་ནས་རྒྱུར་ཐེབས། གསལ་སྟོང་ཤོ་སྟོམ་
དཔལ་འོག་ནས་མར་ཐེབས་པར་ཁོང་གསུམ་པོ། ཆོས་ཀྱི་གཤིས་འདིར་འཛོམས་
ནས་ཁོང་རྣམས་གསུམ་མཉམ་ཏུ། ལྟ་སར་ཐེབས་པའི་བཤད་སྟོལ་ཡོད་པ་རེད།
ཅེས་གསུང་ཞིང་འདུག་ཀྱང་། བག་མོ་གྲུ་པ་དང་རུས་གསུམ་མཁུན་པའི་རྣམ་ཐར་
ཁག་ལ་བལྟས་ན་དེ་གཉིས་དབུས་ཐེབས་གྱི་རུས་ཆོད་སོ་སོར་ཡིན་པ་གསལ། །
དེ་ལྟར་གསལ་སྟོང་ཤོ་སྟོམ་ནི། རྒྱུང་ལས་སྤྱུང་བའི་གྲུབ་པའི་གོ་འཕང་མཐོན་
པོར་བསྟེན་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་ཆེན་པོ། མི་མ་ཡིན་པའི་འགོ་བ་རྣམས་འདུལ་བའི་
ཡུང་གིས་བྱིན་པ་ལྟར། མི་མིན་གྱི་འགོ་བ་རྣམས་ལ་གང་ལ་གང་འདུལ་གྱི་ཆོས་
སྟོན་ནས་འགོ་དོན་བསྐྱུངས་བར་གྲགས། དེར་སང་གྲུབ་ཆེན་འདིའི་ཆོས་བརྒྱུད་
ཕལ་ཆེར་བཞུགས་མེད་ལ། སྤྱི་གདུང་མི་གཡེལ་སྤྱག་ཏུ་བཞུགས་པའི་བཤད་སྟོལ་
འདུག །

[4] རྒྱལ་སྤྱི་སྟོམ་བྲག་པ་ནི། རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ལྷགས་སྤྱག། སྤྱི་ལོ་1170
ལོར་འབྲི་ཡུང་དམ་པ་ཆོས་སྤྱག་ཅེས་པ། དེར་སྡེ་དགེ་དགོན་པ་སྟོན་གྱི་འབྲི་རྒྱུ་
རྒྱུད་འདིར་སྤྱི་འབྲུངས། དགུང་ལོ་ལྷ་ནས་འབྲི་སྟོག་མཁས་པར་མཁུན། དགུང་
ལོ་དགུ་པ་ནས་མ་རྒྱུད་གསན། དགུང་ལོ་བརྒྱ་བཞི་པར་འགོ་མགོན་རས་ཆེན་གྱི་
སྟན་པ་གསན། མཆོན་ཐོས་པས་ཉིང་དེ་འཛིན་ཡུང་པར་ཅན་རྒྱུད་ལ་སྦྱེས། མི་
ལམ་ཏུ་རྩི་བཅུན་མས། ཁྱོད་གྱི་བྲམ་མ་འགོ་མགོན་རས་ཆེན་ཡིན་པར་ཡུང་བལྟན།
དེ་ནས་ཞག་བརྒྱ་ན་འཕོ་སྐར་སྐར་ཏུ་འགོ་མགོན་རས་ཆེན་དང་མཇུག། རབ་ཏུ་

སྐྱུ་ལྷ་མདོ་ཁམས་ལྷའི་དགེ་ཚོས་རྒྱལ་ཆེན་པོའི་པོ་བྱང་དང་ཉེ་བའི་དབུ་ལྷ་སྐྱུ་ནང་
 རུ་སྐྱུ་འབྱུངས། ཡབ་ལས་ཡི་གེ་འབྲི་སྟོན་དང་གསེ་རིག་སྟོན་བསྐྱབས། དབྱང་
 ལོ་དུག་པ་ནས་དག་པའི་སྤང་བ་མང་པོ་ཤར། རྒྱང་དུས་ནས་དཔོན་ཆེན་དཔོན་
 པའི་གྲ་སར་ཁྱལས། རིག་འཛིན་ཆོད་ལྷེ་མ་གྱི་རྣམ་འབྲུལ་རུ་གྲགས་པ་ལྷའི་དགའི་
 རྒྱལ་སྐྱུ་ལྷ་མ་ཀུན་དགའ་རྒྱ་མཚོ་ལ་གཙུག་སྤྱད་སྤུལ། མཚན་ཀུན་དགའ་བསོད་
 རྣམས་ཆོས་འཕགས་གསོལ། ས་སྐྱུ་པའི་སྤྲིག་འདོན་ཆོ་ག་སྟོན་མཁས་པར་སྦྱོང་།
 དེ་ནས་སྐྱུ་ག་སངས་སྐྱབ་གནས་སུ་བྱོན་ཅིང་དཔོན་མཚོ་ག་མཚན་ལས་རྫོགས་
 ཆེན་སྟོན་སྤྱིང་མའི་ཟབ་ཆོས་མང་པོ་ཁྱལ། དེ་ནས་དབུ་ལྷ་སྐྱུ་ཐེབས་པར་ཉང་
 པོ་གྲུབ་ཆེན་བཀྲ་ཤིས་ཆོ་བརྟན་དང་ལས་གདམས་ངག་མང་པོ་ཁྱལ། རྒྱག་དཀར་
 ལྷ་རྒྱུ་ལ་ཁ་ཟས་སྤངས་ཏེ། བཅུད་ལེན་མཛད་ཅིང་རྩ་རྒྱང་ཐིག་ལའི་རྣལ་འབྱོར་
 མཐའ་ཕྱིན་པར་མཛད། གཙང་ས་དོར་ཐམས་ཅད་བྱོན་ནས་ལམ་འབྲས་སྟོན་ས་
 རྒྱའི་ཆོས་སྐོར་རྣམས་གསན། ཕྱིར་ཕ་ཡུལ་རུ་ཐེབས་པའི་ལམ་བར་རིག་འཛིན་
 འངའ་ཆོན་སྤྱིང་པོ་དང་མཇལ་ནས་དབང་བྲིད་རྫོགས་པར་ཁྱལ། ཁོང་གིས་
 གཏེར་གྱི་སྐལ་པ་ཅན་ཡིན་པར་ལུང་བསྟན། དབྱང་ལོ་ཉེར་དབྱུ་པར་རིགས་
 ལྷན་མ་པར་སྤྱིད་ལས་རྒྱར་བཞེན་ནས་གཡུ་མཚོ་རིན་ཆེན་བྲག་ནས་གཏེར་གྱི་ཁ་
 བྱང་དང་། སྐྱུ་པོ་འདོད་རྒྱུ་བདེ་ཆེན་གསང་བ་སྤྱད་ནས་དམ་ཆོས་དཔོངས་པ་
 ཡོངས་འདུས་གྱི་སྐོར་རྣམས་སྤྱན་དྲངས། ཆོ་བ་སྟོ་མ་བྲག་ནས་དམ་ཆོས་སྤུལ་སྤྱི་
 སྤྱིང་ཐིག་བཀའ་སྤྱང་ཞིང་སྦྱོང་དང་བཅས་པ། སྐྱུ་རི་དྲགས་རྫོང་སྤྱད་ནས་ཟབ་
 དོན་གསང་བ་སྤྱིང་ཐིག་དཔལ་བདེ་མཚོ་ག །བཀའ་སྤྱང་སྤྱད་བཞི་པའི་སྐོར་
 བཅས་དང་། སྐྱུ་རི་ཤེལ་གྱི་ཡང་སྟོ་མ་ནས་སྤྱིང་ཐིག་ཆོ་ཡང་སྤྱར་གསུམ་དྲིལ་སྤྱབ་
 སྟོན་སྤྱབ་དང་བཅས་པ། སྤྱང་མ་ཞི་ཀ་ཇ་ཀྱི་དང་། རང་བྱང་རྒྱལ་མའི་སྐོར།
 སྐྱུ་པོ་འདོད་རྒྱུ་བྱང་དོས་ནས་སྤུལ་པར་བཞོད་པའི་གནས་ཡིག །མདོ་
 ཁམས་ལྷའི་དགའི་ཁྲི་ཟེལ་ཁྲི་མ་དཀར་ཡག་ནས། ཡི་དམ་དམར་ནག་འཛིགས་
 གསུམ་གྱི་སྐོར་རྣམས་སྤྱན་དྲངས་པ་རྣམས་གཏན་ལ་ཕབས། གཞན་ཡང་བྱ་བུ་
 རྣགས་སྤར་ཅན་དང་། བསམ་ཡས་དབུ་ཅི་སྤྱིང་ཁང་། ར་ས་འབྲུལ་སྤང་གི་སྟོ་

འབྲས། སྤུ་པོའི་བརྟུང་རི་གནམ་ལྷགས་འབར་བ་སོགས་ཡུལ་མང་པོ་ཞིག་ནས་
 གཏེར་དངས་པ་ནམས་གཏན་ལ་འབེབས་པར་མ་མཛད་ཅིས་གཏེར་བརྒྱའི་ནམ་
 ཐར་ལས་གསུངས། དགུང་ལོ་ཞེ་གཉིས་པ་ཤིང་ལུག་1655ལོར་མེ་དགེ་སྤྱི་ཆེན་
 བྱམས་པ་ཤུན་ཚྲིགས་ཁྱུ་དཔོན་གྱིས་གདན་དྲངས། རྗེ་ཉིད་སྤར་བཞུགས་ཀྱི་གྲ་
 ཁང་མལ་རུ་བརྟུང་འདུལ་ལྷ་ཁང་རུ་གྲགས་པ་བཞེངས་ནས་བསྟན་སྲིད་ལ་ཕན་
 པའི་ལུང་དོན་བསྟུབ། དགུང་ལོ་ང་བརྒྱད་པ་རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཅིག་པའི་ཆུ་བྱི་ཁྱི་
 ལོ་1672ལོར་སྤུ་གཤེགས། །

བྱུང་བཤོད།

དང་པོ། སྤྱིང་གི་གཏུང་རབས་རེའུ་མིག

《སྤྱིང་གི་རྒྱལ་རབས་མདོར་བསྟུས་རབ་སྟུན་ཏུང་གི་སྒྲ་དབྱངས་》དཔེ་རྙིང་ཚུམ་པ་པོ་མི་གསལ། 《སྤྱིང་ཆང་རྒྱལ་རབས་སྤྱིང་བསྟུས་སྟུན་འགོའི་ལམ་སྟུན་》ཤོག་ཉེས་༡༩༥༣། བཀྲ་ཤིས་ཆོ་རིང་གིས་ཚུམ།

སྤྱིང་ཆང་རྒྱལ་རབས་རིམ་བྱུང་གི་རེའུ་མིག

༡ མི་རབས་དང་པོ། སྤྱིང་ཆོས་ལ་འཕེན། འདི་ནི་གཉན་བཟའ་ཤ་མིག་མའམ། གཉན་མོ་རག་དཀར་ཨ་མཆོའི་སྤྱིང་ཡིན་པར་བཤད། དེ་ནས་རྒྱལ་རབས་སོ་བརྒྱད་བར་རྒྱལ་རབས་སོ་སོའི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་ཅི་མཆན་སོ་ཅམ་ཡང་མ་གསལ། བྱས་ཅང་དོན་ཏུ་སྤྱིང་ཆང་རྒྱལ་རབས་ནང་གི་མི་རབས་སོ་བརྒྱད་པ་དེ་དོན་ཏུ་མི་རབས་གཉིས་པ་ཡིན། དེས་ནས་འདིར་ཨང་གཉིས་པ་དང་། མི་རབས་སོ་བརྒྱད་པ་སོགས་རིམ་བཞིན་བཟངས་ཡོད།

༢ མི་རབས་སོ་བརྒྱད་པ།

རྒྱལ་པོ།	བཅུན་མོ།	སྤྱིང་གི།
38 ཆོས་འཕེན་ནག་པོ།	གསེར་བཟའ།	39 ལྷ་ཡག་དར་དཀར། ཆེ་རྒྱུད་གསེར་པ་མཆོད་བརྒྱད།
	འོམ་བཟའ།	39 ཁྱི་སྤྱང་དཔའ་རྒྱལ། འཁྱི་རྒྱུད་འོམ་ཁུ་ཆོ་རུག
	སྤྱང་བཟའ།	39 དག་རྒྱལ་འབྲུམ་མེ། རྒྱང་རྒྱུད་ལྷ་སྤྱང་ལྷེ་པའི།

༣ མི་རབས་སོ་དགུ་པ། རྒྱང་རྒྱུད་དག་རྒྱལ་འབྲུམ་མེ།

༤ མི་རབས་བཞི་བརྒྱུ་པ། མོག་ལྷ་འབྲུམ།

༥ མི་རབས་ཞེ་གཅིག་པ།

རྒྱལ་པོ།	བཅུན་མོ།	སྤྱིང་གི།
ཆོས་ལྷ་འབྲུམ།	རྩང་བཟའ།	42 རྒྱུ་དཔོན་རྩང་ཆོ་ཁྲ་ཆན།
	སྤྱ་བཟའ།	42 གཡུ་རྒྱལ་འབྲུམ།
	རྒྱ་བཟའ།	42 མེང་སྟོན།

༤ མི་རབས་ཞི་གཉིས་པ།

རྒྱལ་པོ།	བཅུན་མོ།	སྤྲེལ་གྱི།
མེད་སྟོན།	རྒྱ་བཟའ།	43 རྒྱ་ཆ་ཞལ་དཀར།
	རྩོད་བཟའ།	43 རྩོད་ཆ་དམར་ལེ།
	འཕྱོག་བཟའ།	43 རྒྱུ་ཁོ་གེ་སར། རྒྱུ་པོ་1038ལོར་འབྱུངས།

༥ མི་རབས་ཞི་གསུམ་པ།

རྒྱལ་པོ།	བཅུན་མོ།	སྤྲེལ་གྱི།
རྒྱ་ཆ་ཞལ་དཀར།	རྒྱ་བཟའ་དགེ་མཚོ།	44དག་ལྟ་ཅི་རྒྱལ།

༦ མི་རབས་ཞི་བཞི་པ།

རྒྱལ་པོ།	བཅུན་མོ།	སྤྲེལ་གྱི།
དག་ལྟ་ཅི་རྒྱལ།		45 གཉེན་རྒྱལ་བ་སྐྱབས།

༧ མི་རབས་ཞི་ལྔ་པ།

རྒྱལ་པོ།	བཅུན་མོ།	སྤྲེལ་གྱི།
གཉེན་རྒྱལ་ བ་སྐྱབས།		46 བདག་པོ་ཨ་ཡག་འབུམ་རྒྱལ།
		46 ལྷག་ལྷེ་གཡུང་རྒྱལ།
		46 རྒྱུ་ཁོ་སྟོན་པ་རྒྱལ་པོ་ལོ་དཔལ་གྱི་མེད་གོ།

༧༠ མི་རབས་ཞི་དྲུག་པ།

རྒྱལ་པོ།	བཅུན་མོ།	སྤྲེལ་གྱི།
ཨ་ཡག་འབུམ་རྒྱལ།		47 རིན་ཆེན་རྩི་རྩི།

༧༧ མི་རབས་ཞི་བདུན་པ།

རྒྱལ་པོ།	བཅུན་མོ།	སྤྲེལ་གྱི།
རིན་ཆེན་རྩི་ རྩི།		48 རྩི་པོ་འཕེན། ཀམ་པ་ལྷ་པའི། 1384-1415
		48 རིན་ཆེན་སྐྱབས།

༧༩ མི་རབས་ཞི་བརྒྱད་པ།

རྒྱལ་པོ།	བཅུན་མོ།	སྤྲེལ་གྱི།
རྩི་པོ་འཕེན།		49 གེ་འཕམ་རྒྱལ་དཔལ།
		49 རྒྱུ་ཁོ་ལྷ་རིན་ཆེན།

༡༩ རྒྱལ་པོའི་མཆོན། བཅུན་མོའི་མཆོན་སྤྲས་ཀྱི་མཆོན།

རྒྱལ་པོ།	སྤྲས་ཀྱི།
རྒྱལ་པོའི་རྒྱུན་ཆེ་རིང་།	60 ལྷན་དགའ་བསོད་ནམས་གར་དབང་འགོ་འདུལ་ཆེལ།
	60 མགོན་པོ་དར་རྒྱས།
	60 རྒྱུང་རྒྱས་ནས་གསེགས།
	60 མགོན་པོ་དག་འདུལ།

༢༠ མི་རབས་རྒྱལ་ཁུ་པ།

རྒྱལ་པོ།	བཅུན་མོ།	སྤྲས་ཀྱི།
24 མགོན་པོ་		61 འཇམ་དཔལ།
དག་འདུལ།		61 རྒྱུང་རྒྱས་ནས་གསེགས།

༢༡ མི་རབས་རེ་གཅིག་པ། འཇམ་དཔལ།

༢༢ མི་རབས་རེ་གཉིས་པ། དབང་ཆེན་ཆོས་རྒྱུང་།

༢༣ མི་རབས་རེ་གསུམ་པ། དབང་ཆེན་བསྟན་འཛིན། གཙུང་པོ་རྒྱུང་རྒྱས་ནས་གསེགས།

རྒྱལ་པོ།	སྤྲས་ཀྱི།
དབང་ཆེན་བསྟན་འཛིན་	64 ཆེ་བ་གསེགས།
	64 ཡུན་ཆོགས་དགེ་ལེགས་རབ་བརྟན།
	64 རྒྱུང་བ་གསེགས།

༢༤ མི་རབས་རེ་བཞི་པ།

རྒྱལ་པོ།	སྤྲས་ཀྱི།
དགེ་ལེགས་རབ་བརྟན།	65 དགེ་མང་ཡང་སྤྱིད་རྒྱུང་རྒྱས་ནས་སྤྲས་གསེགས།
	65 འཇིགས་མེད་དབང་འདུལ། རྒྱ་ནག་ཁྲིན་རྒྱུང་འདུལ།
	65 སྤྱིང་རྒྱུང་ཤེས་རབ་བསྟན་འཕེལ།

མི་རབས་ང་རྒྱལ་ནི་བསྐྱེད་སྤྱོད་ཅམ་ལས་དོན་དངོས་མི་ཉེར་བརྒྱད་མ་གཏོགས་བྱུང་མེད།

བུར་བཀོད། གཉིས་པ། སྡེ་དགའི་གདུང་རབས།

གཅིག །འབྲུམ་དཀར་ཆག་ནང་གི་སྡེ་དགའི་གདུང་རབས་རེའུ་མིག
འབྲུམ་དཀར་ཆག མཐོང་ན་མདོན་པར་དགའ་བ། ། མེའུ་བཞི་པ་སྡེ་དགའི་གདུང་རབས།
ཤོག་ལྗེ་བ་13 ནས་16བར་སྡེ་བཞི་ཡོད། རྩུང་ཡིག་ལྷ་རྒྱུན་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་བཅུམས། རབ་བྱུང་
བརྒྱ་གཉིས་པའི་ས་ཁྱི་ལྔ་བ་གཉིས་པར་སྟེ་ལོ་1718 ལོར་བཅུམས།

ཐོག་མར་བོད་ཆེན་མོའི་ལྷ་འགྲོ་བ་འདིར། །

རྒྱ་འབྲུ་དབྱ་གདོང་བཞི་ལས་ཆད་མོད་ཀྱང་། །

དེ་ནམས་ཀྱན་གྱི་ཞང་པོ་འོས་པ་ཡི། །

ཆོ་རིང་གནམ་གྱི་མཐོངས་ནས་འོད་གསལ་ལྡ། །

བསམ་བཞིན་མི་ཡི་རྩེ་པོ་ཐེབས་པ་ཡི། །

ཞང་པོ་ལྷ་སྡེ་དཀར་པོ་སྒྲོ་རིགས་ལས། །

ཆད་དེ་སྟོད་སྟོད་སྟོགས་སུ་ཡོད་པའི་ནང་། །

དབྱལ་ཆེན་རྒྱལ་མོ་ཆོ་ཆེན་བཙེ་བརྒྱད་ལས། །

མགར་ཆེན་ཡེ་ཤེས་བཟང་དང་མགར་དམ་པ།

ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར། སྡེ་དགའི་མི་རབས་ཐོག་མར་མགར་ཆེན་ཡེ་ཤེས་བཟང་པོ་ནས་
བསྐྱུངས་འདུག །

༡ མི་རབས་དང་པོའི་བརྒྱད་པ།

མི་མིང་།	སྐུ་བརྒྱད།	གསལ་བཤད།
༡ འགར་ཆེན་ཡེ་ཤེས་ བཟང་པོ།	བསོད་ནམས་རིན་ཆེན་ རྩ་རྒྱ་ཅ།	འགྲོ་མགོན་ཆོས་འཕགས་ཀྱི་གསོལ་ དཔོན་བྱས། 1267ལོར།
༡འགར་དམ་པ།	སྟོ་པོ་ལུ་ལྷང་དགོན་པ་བཏབ།	སྐུ་དགུ་བྱུང་།

༢ མི་རབས་གཉིས་པའི་བརྒྱད་པ།

མི་མིང་།	སྐུ་བརྒྱད།	གསལ་བཤད།
༢རྩ་རྒྱ་ཅ།	ཤེའོ་དཔོན་ལྷ་བཟང་ པོ།	རྩ་རྒྱ་ཅ་ལ་སྐུ་དགུ་བྱུང་།

༡ མི་རབས་གསུམ་པའི་བརྒྱད་པ།

མི་མིང་།	སྐུ་བརྒྱད།	གསལ་བཤད།
༡ རྟོང་དཔོན་ལྷ་བཟང་	༡ དཔལ་ལྷན་མེང་གི	
	༢ རྒྱལ་བ་བཟང་པོ་	

༢ མི་རབས་བཞི་པའི་བརྒྱད་པ།

མི་མིང་།	སྐུ་བརྒྱད།	གསལ་བཤད།
༢ རྒྱལ་བ་བཟང་པོ་	༣ མངས་རྒྱལ་བཟང་པོ་	
	༤ དབྱུང་བསྟན་ལྷ་མོ་	

༣ མི་རབས་ལྔ་པའི་བརྒྱད་པ།

མི་མིང་།	སྐུ་བརྒྱད།	གསལ་བཤད།
༣ དབྱུང་བསྟན་ལྷ་མོ་	༥ བསོད་ནམས་འབྲམ་	
	༦ བཀའ་ཆེན་བྱང་ཆུབ་འབྲམ་	

༤ མི་རབས་དྲུག་པའི་བརྒྱད་པ།

མི་མིང་།	སྐུ་བརྒྱད།	གསལ་བཤད།
༤ བཀའ་ཆེན་བྱང་ཆུབ་འབྲམ་	༧ དཔོན་དགེ་འདུན་རྒྱལ་མཆོན་	
	༨ བདེ་ཆེན་བསོད་ནམས་བཟང་པོ་	ལྷགས་རར་བཞུགས།
	༩ རྩ་ཆོས་རྡོ་རྒྱལ་	གསར་སྐྱེས་རྩིང་མའི་གྲུབ་ཆེན།

༥ མི་རབས་བདུན་པའི་བརྒྱད་པ།

མི་མིང་།	སྐུ་བརྒྱད།	གསལ་བཤད།
༥ བསོད་ནམས་བཟང་པོ་	༡༠ རོ་ཐར།	

༦ མི་རབས་བརྒྱད་པའི་བརྒྱད་པ།

མི་མིང་།	སྐུ་བརྒྱད།	གསལ་བཤད།
༦ རོ་ཐར་	༡༡ དཔལ་ལྷན་མེང་གི	རོ་ཐར་གྱི་སྐུ་མོ་སྤྱིང་དཔོན་ལ་སྟེར།
	༡༢ རྒྱལ་མཆོན་འབྲམ།	འཁོར་མདོ་ནས་ལྷགས་ར་བར་གྱི་ས་ཐོབ་

༧ མི་རབས་དགུ་པའི་བརྒྱད་པ།

མི་མིང་།	སྐུ་བརྒྱད།	གསལ་བཤད།
༧ རྒྱལ་མཆོན་འབྲམ།	༡༣ དཔོན་ཆེན་ཨ་ལྷ་	

༡༩ མི་རབས་བཅུ་བཞི་པའི་བརྒྱུད་པ། A

མི་མིང་།	སྲས་བརྒྱུད།	གསལ་བཤད།
༡༩ མགོན་པོ།	༡༥བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཚན།	མཁའ་རྫོད་ནལ་འཁྱར
	༡༥ སྐལ་བཟང་འབུམ།	སྲས་བཟ་ཤིས་རྒྱ་མཚོ་འབྲུངས
	༡༥ པདྨ་བསམ་འབྲུག།	
	༡༥ཀུན་དགའ་ཚོ་བརྟན།	

༡༩ མི་རབས་བཅུ་བཞི་པའི་བརྒྱུད་པ། B

མི་མིང་།	སྲས་བརྒྱུད།	གསལ་བཤད།
༡༩དཔོན་ཆེན་གྱི་ འཕེལ	༡༥ ལྷ་རྒྱན་བཟ་ཤིས།	འདི་ནམས་བཅུན་མོ་དང་པོའི་ སྲས།
	༡༥ ཀུན་དགའ་ཕུན་ཚོགས།	
	༡༥ དཔོན་པོ་རྒྱ་པོ།	
	༡༥ ཁྱི་ཆེན་སངས་རྒྱས་བསྟན་པ།	བཅུན་མོ་གཉིས་པའི་སྲས།
༡༩ དཔོན་ཆེན་ཀམ་	༡༥ དཔོན་པོ་ཆེ་མཚོག	འདི་སྤྱིང་བཟའི་སྲས།
	༡༥ རྫོང་ལེགས།	འདི་གཉིས་པའི་བཅུན་མོ་འབྲིང་ བའི་སྲས
	༡༥ གཡུལ་རྒྱལ།	

༡༥ མི་རབས་བཅོ་ལྔ་པའི་བརྒྱུད་པ།

མི་མིང་།	སྲས་བརྒྱུད།	གསལ་བཤད།
༡༥ གཡུལ་རྒྱལ།	༡༥ངག་དབང་བཟ་ཤིས།	
༡༥ ལྷ་རྒྱན་བཟ་ཤིས།	༡༥བསོད་ནམས་ཕུན་ཚོགས།	
	༡༥དབང་ཆེན་མགོན་པོ།	འདིའི་སྲས་བསྟན་པ་ཆེ་རིང
	༡༥སངས་རྒྱས་དཔལ་བཟང་	
	༡༥ཀུན་དགའ་རབ་བརྟན།	

༡༦ མི་རབས་བཅུ་དྲུག་པའི་བརྒྱུད་པ།

མི་མིང་།	སྲས་བརྒྱུད།	གསལ་བཤད།
༡༦ དཔོན་དབང་ཆེན་ མགོན་པོ།	༡༦མགོན་པོ་ཆེ་རིང	འདི་རྒྱུད་དུས་ནས་འདས།
	༡༦བསྟན་པ་ཆེ་རིང	

གཉིས། དཀར་འགྱུར་དཀར་ཆག་ནང་གི་གདུང་རབས་རེའུ་མིག

མྱེ་དགེའི་《བཀའ་འགྱུར་དཀར་ཆག》 ཤོག་ངོས་285 མི་ཁྲོན་དཔེ་སྐྱེན་ཁང་། 1989ལོར་པར།
མི་དྲུ་ཆོས་ཀྱི་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་བཅུམས། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ཆུ་ཁྱང་སྤྱི་ལོ་1733ལོར་
བཅུམས་གྲུབ།

བཀའ་འགྱུར་དཀར་ཆགས་ལས། “མི་དབང་འདི་ཉིད་ཀྱི་དྲུང་ཡིག་པ་འཇམ་དབྱངས་དགའ་
བའི་སྒོ་གྲོས་ཀྱིས་ཡིག་ཆ་ཁྲུངས་མ་ལས་བདུས་པའི་གདུམ་གྱི་སྒྱུར་བ་བྱས་པ་ལྟར་འགོད་ན།”
ཞེས་བཀའ་འགྱུར་བཀའ་ཆག་གི་དབྱེ་གཞིའི་ཡིག་ཆ་མྱེ་དགེ་ཆོས་རྒྱལ་བསྐྱེད་པ་ཆེ་རིང་གི་
དྲུང་ཡིག་འཇམ་དབྱངས་དགའ་བའི་སྒོ་གྲོས་ཟེར་བ་ཅིག་གིས་བྲིས་པའི་མྱེ་དགེའི་གདུང་རབས་
ཤོག་ཡོད་པར་གསུང་འདུག །

༡ མི་རབས་དང་པོའི་བརྒྱུད་པ།

མི་མིང་།	སྐུ་བརྒྱུད།	གསལ་བཤད།
༡ འགར་ཆེན་ཡེ་ཤེས་བཟང་ པོ་	བསོད་ནམས་རེན་ཆེན་ རྒྱ་ཁྱུ་ཏ།	འགྲོ་མགོན་ཆོས་འཕགས་ཀྱི་གསལ་ དཔོན་གྲས།
༡ འགར་དམ་པ། 1179	སྒྲོ་པོ་ལུང་དཔོན་པ་བཏབ།	སྐུ་དཔྱ་བྱུང་།

༢ མི་རབས་གཉིས་པའི་བརྒྱུད་པ།

མི་མིང་།	སྐུ་བརྒྱུད།	གསལ་བཤད།
༢ རྒྱ་ཁྱུ་ཏ།	༢ རྟོང་དཔོན་ལྷ་བཟང་	རྒྱ་ཁྱུ་ཏ་ལ་སྐུ་དཔྱ་བྱུང་།

༣ མི་རབས་གསུམ་པའི་བརྒྱུད་པ།

མི་མིང་།	སྐུ་བརྒྱུད།	གསལ་བཤད།
༣ རྟོང་དཔོན་ལྷ་བཟང་	༤ དཔལ་ལྷན་མང་གེ་ ༤ རྒྱལ་བ་བཟང་པོ་	

༤ མི་རབས་བཞི་པའི་བརྒྱུད་པ།

མི་མིང་།	སྐུ་བརྒྱུད།	གསལ་བཤད།
༤ རྒྱལ་བ་བཟང་པོ་	༥ པརྒྱ་བསྐྱེད་ལྷ་པོ་	

༥ མི་རབས་ལྔ་པའི་བརྒྱུད་པ།

མི་མིང་།	སྐུ་བརྒྱུད།	གསལ་བཤད།
༥ པརྒྱ་བསྐྱེད་ལྷ་པོ་	༦ བཀའ་ཆེན་བྱང་ཆུབ་འབུམ་	

[illegible]

མི་མིང།	སྐུ་བརྒྱུད།	གསལ་བཤད།
༡༥ རོན་ཆེན་སྐུ་འཁོལ།	༡༥ ལུ་རྒྱུན་བཀྲ་ཤིས།	མ་ཡུམ་གཞན་པ།
	༡༥ གུན་དགའ་ཕུན་ཚོགས།	རྒྱལ་རབས་གཉིས་པ།
	༡༥ ཁྱི་ཆེན་སངས་རྒྱལ་བརྒྱན་པ།	བཅུན་ལོ་གཉིས་པའི་སྐུ།

མི་མིང་།	ལཱ་བརྒྱད་།	གསལ་བཤད་།
༡༥༧ངས་རྒྱལ་བརྒྱན་པ་	རྒྱལ་པོ།	
༡༥ ལྷ་རྒྱན་བཟ་ཤིས་	༡༥བཅོད་ནམས་ལྷན་ཆོགས་	རྒྱལ་རབས་བཞི་པ།
	༡༥དབང་ཆེན་མཆོན་པོ་	བདེ་ལྷན་བརྒྱན་པ་ཆོ་རིང་

མི་མིང་།	སྐུ་འཁྲུང་།	གསལ་བཤད།
ཀུན་པོ་ཀུན་དབང་ཆེན་མོ་ཀུན་པོ་	ཀུན་པོ་ཀུན་པོ་ཆེ་ཡིང་	
མཐོན་པོ་	ཀུན་པོ་ཀུན་པོ་ཆེ་ཡིང་	ཀུན་པོ་ཀུན་པོ་ཆེ་ཡིང་།

མི་མིང།	སྐལ་བརྒྱན།	གསལ་བཤད།
ཀྲ་འཕྲོན་པ་ཆེ་ཤིང་།	ཀྲ་འཕྲོན་ནམས་མགོན་པོ།	
	ཀྲ་འཕྲོན་ཆེ་བའི་བརྒྱན་པ།	ཀྲ་འཕྲོན་ཀྲ་འཕྲོན་ཀྲ་འཕྲོན།
	ཀྲ་འཕྲོན་ཆེ་བའི་སྐལ་བརྒྱན་པ།	ཀྲ་འཕྲོན་ཀྲ་འཕྲོན་ཀྲ་འཕྲོན།
	ཀྲ་འཕྲོན་ཆེ་བའི་སྐལ་བརྒྱན་པ།	ཀྲ་འཕྲོན་ཀྲ་འཕྲོན་ཀྲ་འཕྲོན།

གསུམ། བསྟན་འགྱུར་དཀར་ཆག་ནང་གི་གདུང་རབས་རེུ་མིག

མྱེ་དགའི་《བསྟན་འགྱུར་དཀར་ཆག་》ཤོས་ངོས་162ནས། མྱེ་དགའི་ཤིང་པར། ལྷ་ཆེན་ཚུལ་ཁྲིམས་རིན་ཆེན་གྱིས་བཅམས། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ཚུ་ཕག་སྤྱི་ལོ་1743ལོར་འགོ་བཅམས། ཤིང་བྱི་སྤྱི་ལོ་1744ལོར་བཅམས་གྲུབ། དགའ་ཕྱིན་ལས་རྒྱ་མཚོ་སྤྱི་ཁྱིམ་འཁོད་ནས་ལོ་ལྷ་པར་གྲིས་ཞེས་གསལ།

མི་རབས་དང་པོའི་བརྒྱད་པ།

མི་མིང་།	སྐུ་བརྒྱད།	གསལ་བཤད།
༡འགར་ཆེན་ཡི་ཤེས་བཟང་པོ་	བསོད་ནམས་རིན་ཆེན་	འགྲོ་མགོན་ཆོས་འཕགས་ཀྱི་གསོལ་དཔོན་བྱས།
	རྩ་ཁྱ་ཅུ།	སྐུ་དགུ་བྱུང་།
༡འགར་དམ་པ།	སྤྱི་པོ་ལྷ་ལྷུང་དགོན་པ་བཅུ་བ།	

༢ མི་རབས་གཉིས་པའི་བརྒྱད་པ།

མི་མིང་།	སྐུ་བརྒྱད།	གསལ་བཤད།
༢རྩ་ཁྱ་ཅུ།	༢སྤྱིང་དཔོན་ལྷ་བཟང་	རྩ་ཁྱ་ཅུ་ལ་སྐུ་དགུ་བྱུང་།

༣ མི་རབས་གསུམ་པའི་བརྒྱད་པ།

མི་མིང་།	སྐུ་བརྒྱད།	གསལ་བཤད།
༣སྤྱིང་དཔོན་ལྷ་བཟང་	༣དཔལ་ལྷན་མེད་ཤེ	
	༣རྒྱལ་བ་བཟང་པོ་	

༤ མི་རབས་བཞི་པའི་བརྒྱད་པ།

མི་མིང་།	སྐུ་བརྒྱད།	གསལ་བཤད།
༤རྒྱལ་བ་བཟང་པོ་	༤སངས་རྒྱས་བཟང་པོ་	
	༤པར་བསྟན་སྤྱང་།	

༥ མི་རབས་ལྷ་པའི་བརྒྱད་པ།

མི་མིང་།	སྐུ་བརྒྱད།	གསལ་བཤད།
༥པར་བསྟན་སྤྱང་།	༥བསོད་ནམས་འབུམ་	
	༥གཤམ་ཆེན་བྱང་རྒྱལ་འབུམ་	འདི་ལ་སྐུ་གསུམ་

༤ མི་རབས་དྲུག་པའི་བརྒྱུད་པ།

མི་མིང་།	སྐུ་བརྒྱུད།	གསལ་བཤད།
༤བཀའ་ཆེན་བྱང་ཆུབ་འབུམ་	ལྷ་པོ་ན་དགེ་འདུན་རྒྱལ་མཆན་	
	ལྷ་དེ་ཆེན་བསོད་ནམས་བཟང་པོ་	
	ལྷ་ཆོས་རྗེ།	

༥ མི་རབས་བདུན་པའི་བརྒྱུད་པ།

མི་མིང་།	སྐུ་བརྒྱུད།	གསལ་བཤད།
དགེ་འདུན་རྒྱལ་མཆན་	༥ མགོན་པོ་བཟུང་།	དེ་རྒྱུད་ས་དམར་ཚོགས་སྤྱུ་བཟུང་།
བསོད་ནམས་བཟང་པོ་	༥ པོ་ཐར།	ཕྱི་དགེའི་དཔོན་རབས་དང་པོ།

༦ མི་རབས་བརྒྱུད་པའི་བརྒྱུད་པ།

མི་མིང་།	སྐུ་བརྒྱུད།	གསལ་བཤད།
༦པོ་ཐར་	༦དཔལ་ལྷན་ཁེང་གི་	ཁེང་གི་རྗེ་དང་ལྷ་མཆོམས་བཞུགས།
	༦རྒྱལ་མཆན་འབུམ།	སྐུ་བཞི་ཡོད།

༧ མི་རབས་དགུ་པའི་བརྒྱུད་པ།

མི་མིང་།	སྐུ་བརྒྱུད།	གསལ་བཤད།
༦རྒྱལ་མཆན་འབུམ།	༧དཔོན་ཆེན་ཨ་ལྷ་	སྐུ་རྗེ་གདན་དང་། ཨ་ལྷ་བྱུང་།

༧མི་རབས་བརྒྱུད་པའི་བརྒྱུད་པ།

མི་མིང་།	སྐུ་བརྒྱུད།	གསལ་བཤད།
༧དཔོན་ཆེན་ཨ་ལྷ་	༧རྗེ་དན་ནམ་ལྷན་གྱུབ་	རྗེ་གདན་སྤྱི་མ་ཡིན།
	༧ཡ་རྒྱལ་འཕེལ་	

༧མི་རབས་བརྒྱུད་པའི་བརྒྱུད་པ།

མི་མིང་།	སྐུ་བརྒྱུད།	གསལ་བཤད།
༧ཡ་རྒྱལ་འཕེལ་	༧ལྷན་དགའ་རིན་ཆེན་	ལྷ་ཁང་སྤྱི་བྱང་བཞེངས།
	༧ནམ་མཁའ་	
	༧རྗེ་རྗེ་ལྷན་གྱུབ་	

༧མི་རབས་བརྒྱུད་པའི་བརྒྱུད་པ།

མི་མིང་།	སྐུ་བརྒྱུད།	གསལ་བཤད།
༧ནམ་མཁའ་	༧དཔོན་ཆེན་ལྷན་གྱུབ་	ལྷན་ཐབས་ལ་སྐུ་དྲུག་བྱུང་།
༧རྗེ་རྗེ་ལྷན་གྱུབ་	༧གཞུགས་པ་ལྷན་གྱུབ་	དབྱེས་རྗེ་རྒྱལ་འཕྱོར་པ།
	༧ཀམ་ལྷན་	སྐུ་མགོན་པོ་དང་ལྷན་གྱུབ་གཉིས།

༡༩མི་རབས་བརྒྱ་གསུམ་པའི་བརྒྱུད་པ།

མི་མིང་།	སྐུ་བརྒྱུད།	གསལ་བཤད།
༡༩དཔོན་ཆེན་ ལྷན་ཁྲུབ	༡༯གྲུབ་ཆེན་ཀྲན་དགའ་རྒྱ་མཚོ་	རིག་འཛིན་ཆོད་ལྷམ་སྐུལ་པ
	༡༯དཔོན་ཆེན་ལྷ་འཕེལ	སྐུ་ཀྲན་ལྷན་སྐྱེས།
	༡༯བྱམས་པ་ལྷན་ཚོགས	ལྷ་དགའི་རྒྱལ་པོ་དང་པོ།
	༡༯དཔོན་ཆེན་ཀམ་	འདི་ལ་སྐུ་གསུམ།
	༡༯ལྷ་མ་ལྷ་སྐྱུང་།	
	༡༯ལྷ་མ་ཀམ་བསམ་གྲུབ	
༡༩ཀམ་སྐྱུང	༡༥ མགོན་པོ་	
	༡༥ ལྷན་ཁྲུབ	

༡༯མི་རབས་བརྒྱ་བཞི་པའི་བརྒྱུད་པ།

མི་མིང་།	སྐུ་བརྒྱུད།	གསལ་བཤད།
༡༯དཔོན་ཆེན་ལྷ་འཕེལ	༡༥ ལྷ་རྒྱན་བཀྲ་ཤིས།	འདི་ནམས་བཅུན་མོ་དང་པོའི་ སྐུས།
	༡༥ ཀྲན་དགའ་ལྷན་ཚོགས།	
	༡༥དཔོན་པོ་རྒྱ་པོ།	
	༡༥ ཁྱི་ཆེན་སངས་རྒྱས་བརྟན་པ	བཅུན་མོ་གཉིས་པའི་སྐུས།
༡༯དཔོན་ཆེན་ཀམ་	༡༥ དཔོན་པོ་ཆེ་མཚོག	འདི་སྐྱིང་བཟའི་སྐུས།
	༡༥ རྫོང་ལེགས།	འདི་གཉིས་པའི་བཅུན་མོ་འཁྱིང་ བའི་སྐུས།
	༡༥ གཡུལ་རྒྱལ།	

༡༥མི་རབས་བཅོ་ལྔ་པའི་བརྒྱུད་པ། A

མི་མིང་།	སྐུ་བརྒྱུད།	གསལ་བཤད།
༡༥ གཡུལ་རྒྱལ	༡༥ དག་དབང་བཀྲ་ཤིས།	
༡༥ སངས་རྒྱས་བརྟན་པ		

༡༥ མི་རབས་བཅོ་ལྔ་པའི་བརྒྱུད་པ། B

མི་མིང་།	སྐུ་བརྒྱུད།	གསལ་བཤད།
༡༥ ལྷ་རྒྱུན་བཀྲ་ཤིས།	༡༥ བསོད་ནམས་ལྷ་རྒྱུན་ཆོགས།	
	༡༥ དབང་ཆེན་མགོན་པོ།	འདིའི་སྐུ་བརྒྱུན་པ་ཆོ་རིང་།
	༡༥ སངས་རྒྱལ་དཔལ་བཟུང་།	
	༡༥ གུན་དགའ་རབ་བརྟན་།	
༡༥ མགོན་པོ།	༡༥ བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཆོན་།	
	༡༥ སྐལ་བཟང་འབྲུམ།	འདིའི་སྐུ་བརྒྱུན་པ་ཆོ་རིང་།
	༡༥ པལྔ་བསམ་གྲུབ།	
	༡༥ གུན་དགའ་ཆོ་བརྟན་།	

༡༦ མི་རབས་བརྒྱ་དྲུག་པའི་བརྒྱུད་པ།

མི་མིང་།	སྐུ་བརྒྱུད།	གསལ་བཤད།
༡༦ དཔོན་དབང་ཆེན་མགོན་པོ།	༡༦ མགོན་པོ་ཆོ་རིང་།	
	༡༦ བརྟན་པ་ཆོ་རིང་།	
༡༦ སྐལ་བཟང་འབྲུམ།	༡༦ སྐལ་བཟང་འབྲུམ་ཆོ་རིང་།	

༡༧ མི་རབས་བརྒྱ་དྲུག་པའི་བརྒྱུད་པ།

མི་མིང་།	སྐུ་བརྒྱུད།	གསལ་བཤད།
༡༧ བརྟན་པ་ཆོ་རིང་།	༡༧ བསོད་ནམས་མགོན་པོ།	
	༡༧ ལྷ་རྒྱུན་ཆོགས་བརྟན་པ།	ཞེ་དགའི་རྒྱལ་སྲིད་འཛིན།
	༡༧ སྐལ་བཟང་འབྲུམ་ཆོ་རིང་།	ཞེ་དགའི་རྒྱལ་སྲིད་འཛིན།
	༡༧ དབྱངས་ཅན་སྐལ་ལྔ།	ཞེ་དགའི་རྒྱལ་སྲིད་འཛིན།

བཞི། གུ་བཀྲའི་ཚོས་འབྲུང་ནང་གི་གཏུང་རབས་རེབ་མིག

《གུ་བཀྲའི་ཚོས་འབྲུང་》 གུང་གོ་བོད་རིག་པའི་དཔེ་སྐྱོན་ཁང་ནས། སྤྱི་ལོ་1990ལོར་སྐྱོན། ཤོག་ངོས་922པར། གུ་རུ་བཀྲ་ཤིས་སམ་མཚན་གཞན་ངག་དབང་སློ་ཤོས་ཀྱིས་བཅུ་མས། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་མེ་ལོས་སྤྱི་ལོ་1807ལོར་འགོ་བཅུ་མས། རྒྱ་སྤྱི་ལོ་1812ལོར་བཅུ་མས་གྲུབ།

1 མགར་གནམ་ཚེ་འབྲུག་ཤར་མི་ཉག་བཞག་རའི་ཚེ་ལ་སྤྱིང་ནམ་མཁའ་ལྷ་ཡུལ་ནས་བབས་པས་གནམ་ཚེ་འབྲུག་ཅེས་བཏགས། 2 མགར་སྤྱོད་མཆོད་ཆོད་པོ། 3 མགར་སྤྱོད་མེས་ཁྲི་ཆགས། 4 མགར་སྤྱོད་བཅན་ཡུལ་བཟུང་། མི་རབས་བཞི་པའི་བཟུང་པ།

ཡབ་ཀྱི་མིང་།	སྐུ་མིང་།	ཟུར་མཚན།
4མགར་སྤྱོད་བཅན།	5ཡོན་ཏན་རྒྱལ།	
	5ལྷ་གཅིག་སྐྱོན་ལྷེམ།	
	5ཁྲི་བཟང་རུམ་བུ།	འདི་ལ་སྐུ་སྤྱིས་འཁྲུངས།

5 མི་རབས་ལྷ་པའི་བཟུང་པ།

ཡབ་ཀྱི་མིང་།	སྐུ་སོ་སོའི་མཚན།	ཟུར་མཚན།
5ཁྲི་བཟང་རུམ་བུ།	6ཁྲི་གཉིས་	འདིའི་བཟུང་པ་ཚལ་པའི་ཁྲི་དཔོན།
	6མགར་དགེ་བ་དཔལ།	གུང་ཐོབ་སྐད་གཤམ་ཅན་ཞིག

6 མགར་ཆེན་ཨ་ཁྲེ་དགེ་བ་དཔལ།

7 ལྷ་རྩེ་བྱམས་པ་དཔལ། མིང་གཞན་ཨ་ཁྲེ་བྱམས་པ་དཔལ། འདི་ཉིད་ཕྱིས་སྤྱི་ཁམས་ལ་ཐེབས་ཏེ། འདན་གྱི་བྲག་ར་སྤིང་ཆེན་རུ་གདན་ཆགས་པ། དེ་ནས་བཟུང་གཏུང་བཟུང་ཁམས་ཕྱོགས་སྤྱི་ཆགས་པར་བཤད།

8 མགར་དཔལ་གྱི་ཡོན་ཏན།

9 མགར་དཔལ་གྱི་ཕུར་བུ།

10 མགར་དཔལ་གྱི་འབྲུང་གནས།

11 མགར་དཔལ་གྱི་ཤེས་རབ།

12 མགར་དཔལ་གྱི་བཀྲ་ཤིས།

13 མགར་དཔལ་གྱི་སྤྱོད་པ།

14 མགར་བཀྲ་ཤིས་སྤྱོད་པ།

15 མགར་ཡོན་ཏན་སྤྱོད་པ།

16 མགར་ཤེས་རབ་སྤྱོད་པ།

17 མགར་བྱང་རྒྱལ་སྤྱོད་པ།

- ༡༩ མགར་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན།
- ༡༩ མགར་དཀོན་མཆོག་རྒྱལ་མཚན།
- ༢༠ མགར་དགེ་འདུན་རྒྱལ་མཚན།
- ༢༡ མགར་བྱམས་པ་རྒྱལ་མཚན།
- ༢༢ མགར་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན།
- ༢༣ མགར་དཔལ་གྱི་བྱམས་པ། སྤྱི་མ།
- ༢༤ མགར་དཔལ་གྱི་འབྲུམ་པ།
- ༢༥ མགར་དཔལ་གྱི་གྲགས་པ།
- ༢༦ མགར་དཔལ་གྱི་རྩོ་རྩེ།
- ༢༧ མགར་དཔལ་གྱི་བསོད་ནམས།
- ༢༨ མགར་དཔལ་གྱི་ཆེ་མོ། འདི་ནས་བཟུང་དེམ་ཤོད་དེམ་མདོ་བེར་བའི་གནས་འདིར་
བཞུགས་གཞིས་ཆགས་པ་ཡིན།
- ༢༩ བསོད་ནམས་འབྲུམ། ཡང་ན་མགར་ཆེན་ཡེ་ཤེས་བཟང་པོ། འདིའི་སྤྲུལ་གཞིས་པ་
བསོད་ནམས་རིན་ཆེན་གྱིས་འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པའི་ཞབས་པད་བསྟེན།
- ༣༠ དབྱལ་སྒྱུ་བ། འདི་ནས་དབྱལ་སྒྲོང་དཔོན་ཏུ་གྲགས།
- ༣༡ དེ་ནས་རིམ་བཞིན་སྒྲོང་དཔོན་ཟུ་བ་བཟང་པོ།
- ༣༢ རྒྱལ་བ་བཟང་པོ།
- ༣༣ པརྒྱ་བསྟན་སྤྱང་། །
- ༣༤ དཀར་ཆེན་བྱང་རྒྱལ་འབྲུམ།
- ༣༥ བདེ་ཆེན་བསོད་ནམས་བཟང་པོ། འདི་ནས་ཟླ་དགའི་མཚན་ཐོབ།
- ༣༦ ཟླ་དགེ་པོ་ཐར་བཟ་ཤིས་མེད་ག།
- ༣༧ རྒྱལ་མཚན་འབྲུམ།
- ༣༨ བུ་མཁའ་ལ།
- ༣༩ ལྷན་ཐུབ།
- ༤༠ ལྷ་འཕེལ།
- ༤༡ ཨོ་རྒྱན་བཟ་ཤིས།
- ༤༢ དབང་ཆེན་དཀོན་པོ།
- ༤༣ ཆོས་རྒྱལ་བསྟན་པ་ཆེ་རིང་།
- ༤༤ ཁི་ཆེན་སྒྲོ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན་ལྷམ་དུལ།
- ༤༥ སའི་ཚངས་པ་ས་དབང་བཟང་པོ།
- ༤༦ རྩོ་རྩེ་ཆོ་དབང་རིག་འཛིན། སྐབས་དེར་ཞལ་བཞུགས་པར་གསལ།

ལྷ། རྩེ་དགའི་རྒྱལ་རབས་ནོར་བུའི་ཕྱིང་བའི་ གདུང་རབས་རེུ་མིག

རྩེ་དགའི་རྒྱལ་རབས་《དགའ་ལོགས་ནོར་བུའི་ཕྱིང་བ》 རྩེ་དགའི་ཤིང་པར། རྩེ་དགའི་རྒྱལ་རབས་བཅོ་བརྒྱད་པ་ཆོ་དབང་རྡོ་རྗེས་བཙམས། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ཤིང་རྩེལ་རྒྱུ་ལོ་1824 ལོར་འགོ་བཙམས། ས་བྱི་རྒྱུ་ལོ་1828ལོར་བཙམས་གྲུབ།

༡ མགར་གནམ་ཆོ་འབྲུག། ཤར་མི་ཉག་བཞག་རའི་ཅེ་ལ་སྟེང་ནམ་མཁའ་ལྟ་ཡུལ་ནས་
བབས་པས་གནམ་ཆོ་འབྲུག་ཅིས་བྱགས། ༢ མགར་སྤྲ་མཁུན་ཆེན་པོ། ༣ མགར་སྟོང་མེས་
ཁྲི་ཆག ༤ མགར་སྟོང་བཅན་ཡུལ་བཟུང་། མི་རབས་བཞི་པའི་བརྒྱད་པ།

ཡབ་བྱི་མིང་།	སྲས་མིང་།	བྱུར་མཆན།
4མགར་སྟོང་བཅན།	5ཡོན་ཏན་རྒྱལ།	
	5ལྟ་གཅིག་སྟན་ལྷེམ།	
	5ཁྲི་བཟང་རུམ་བུ།	འདི་ལ་སྲས་གཉིས་འབྱུངས།

༥ མི་རབས་ལྷ་པའི་བརྒྱད་པ།

ཡབ་བྱི་མིང་།	སྲས་མིང་།	བྱུར་མཆན།
5ཁྲི་བཟང་རུམ་བུ།	6ཁྲི་གཉེར།	འདིའི་བརྒྱད་པ་ཆོལ་པའི་ཁྲི་དཔོན།
	6མགར་དགའ་བ་དཔལ།	གྲུབ་ཐོབ་སྐད་གྲགས་ཅན་ཞིག

༦ མགར་ཆེན་ཨ་ཁྱེ་དགའ་བ་དཔལ།

༧ ལྟ་རྗེ་བྱམས་པ་དཔལ། མིང་གཞན་ཨ་ཁྱེ་བྱམས་པ་དཔལ།

༨ མགར་དཔལ་བྱི་ཡོན་ཏན།

༩ མགར་དཔལ་བྱི་ཐུར་བུ།

༡༠ མགར་དཔལ་བྱི་འབྱུང་གནས།

༡༡ མགར་དཔལ་བྱི་ཤེས་རབ།

༡༢ མགར་དཔལ་བྱི་བཀྲ་ཤིས། གྲུབ་པར་བརྟེན་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་ཞིག་བྱུང་བར་གསལ།

༡༣ མགར་དཔལ་བྱི་སྤྲ་མ།

༡༤ མགར་བཀྲ་ཤིས་སྤྲ་མ།

༡༥ མགར་ཡོན་ཏན་སྤྲ་མ།

༡༦ མགར་ཤེས་རབ་སྤྲ་མ།

- ༡༧ མགར་བྱང་རྒྱུ་སྒྲིལ།
 ༡༨ མགར་གྲགས་པ་རྒྱུ་མཆན།
 ༡༩ མགར་དགོན་མཆོག་རྒྱུ་མཆན།
 ༢༠ མགར་དགེ་འདུན་རྒྱུ་མཆན།
 ༢༡ མགར་བྱམས་པ་རྒྱུ་མཆན།
 ༢༢ མགར་ཡེ་ཤེས་རྒྱུ་མཆན།
 ༢༣ མགར་དཔལ་གྱི་བྱམས་པ། འདི་ཡང་དགུང་ལོ་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཅུ་
 བཞུགས་པར་བཤད།
 ༢༤ མགར་དཔལ་གྱི་འབྲམ་པ།
 ༢༥ མགར་དཔལ་གྱི་གྲགས་པ།
 ༢༦ མགར་དཔལ་གྱི་རྩོམ་ཞེས་འདི་ལས་ཆད་དེ་སྤོ་བོ་ཕུ་ཕྱང་སྤེལ་ཀ་ནམ་པའི་བྱིམ་
 རྒྱུ་གྲུས་པར་བཤད།
 ༢༧ མགར་དཔལ་གྱི་བསོད་ནམས།
 ༢༨ མགར་དཔལ་གྱི་ཆེ་མོ། མི་རབས་ཉེར་བརྒྱད་པའི་བརྒྱད་པ།
 མི་མདོར་ཞེས་པར་བཞུགས་གཞིས་ཆགས།

ཡབ་གྱི་མིང་།	སྲས་མིང་།	བྱུང་མཆན།
28 མགར་དཔལ་གྱི་ཆེ་མོ	29 མགར་ཆེན་ཆོས་སྡིངས་	
	29 མགར་ཡེ་ཤེས་བཟང་པོ	
	29 སྤོམ་སྤོན་གཙུག་རྟོར་འབྲམ་	

༢༩ མི་རབས་ཉེར་དགུ་པའི་བརྒྱད་པ།

ཡབ་གྱི་མིང་།	སྲས་མིང་།	བྱུང་མཆན།
མགར་ཡེ་ཤེས་བཟང་པོ	བསོད་ནམས་རིན་ཆེན་	ལུགས་གཞན་ཞིག་ལ་སྲས་འདི་གཞིས་མགར་ཡེ་ཤེས་བཟང་པོའི་གཙུང་གི་སྲས་དཔལ་གྱི་རྒྱུ་མཆན་གྱི་སྲས་ཡིན་ཟེར།
	རྩ་རྒྱ་ཅུ	
སྤོམ་སྤོན་གཙུག་རྟོར་འབྲམ་	30 དར་མ་ཡོན་ཏན་	
	30 སྤོན་སྤོམ་དཔལ་གྱི་རྒྱུ་མཆན་	

༡༠ མི་རབས་ཁྱམ་ཅུ་པའི་བརྒྱད་པ།

ཡབ་ཀྱི་མིང་།	སྲས་ཀྱི་མིང་།	རྩུབ་མཆན།
30 མགར་བསོད་ནམས་ རིན་ཆེན		མདོ་སྐད་སྟོང་དཔོན་བསོལ།
30 རྩ་རྩ་ཅུ	31 སྟོང་དཔོན་ཟླ་ བ་བཟང་པོ་	རྩ་རྩ་ཅུ་ལ་སྲས་དགུ་བྱུང་བར་བཤད། འོན་ཀྱང་ གཞན་ནམས་ཀྱི་མིང་མི་གསལ།
30 སྟོན་སྟོན་དཔལ་གྱི་ རྒྱལ་མཆན།	31 ཨོ་རྒྱལ་	འདི་ལ་མགར་བསོད་ནམས་རིན་ཆེན་དེ་མི་རབས་30 པ་དང་། ཡང་མི་རབས་31པ་ཡིན་པའི་ལུགས་ གཉིས་གིས་འབྲུག །འོག་དུ་ལོ་རྒྱུས་མང་མ་ལྟར་མི་ རབས་ཁྱམ་ཅུ་པར་བཅིས་ནས་བཤད་པ་ཡིད།
	1 མགར་བསོད་ ནམས་རིན་ཆེན	
	31 རྩ་རྩ་ཅུ	

༡༡ མི་རབས་སོ་གཅིག་པའི་བརྒྱད་པ།

ཡབ་ཀྱི་མིང་།	སྲས་ཀྱི་མིང་།	རྩུབ་མཆན།
31 སྟོང་དཔོན་ཟླ་བ་བཟང་པོ་	32 དཔལ་ལྷན་མེང་གི་	གྲ་པར་ཁྱེད་ཀྱིས།
	32 རྒྱལ་བ་བཟང་པོ་	འདི་ལ་སྲས་གཉིས་བྱུང་།

༡༢ མི་རབས་སོ་གཉིས་པའི་བརྒྱད་པ།

ཡབ་ཀྱི་མིང་།	སྲས་ཀྱི་མིང་།	རྩུབ་མཆན།
32 རྒྱལ་བ་བཟང་པོ་	33 སངས་རྒྱས་བཟང་པ་	
	33 པརྩ་བཏུན་སྤྱང་	3འདི་ལ་སྲས་གཉིས་བྱུང་།

༡༣ མི་རབས་སོ་གསུམ་པའི་བརྒྱད་པ།

ཡབ་ཀྱི་མིང་།	སྲས་ཀྱི་མིང་།	རྩུབ་མཆན།
33 པརྩ་བཏུན་སྤྱང་	34 བསོད་ནམས་འབྲུམ་	
	34 དཀར་ཆེན་བྱང་རྒྱལ་འབྲུམ་	

༡༤ མི་རབས་སོ་བཞི་པའི་བརྒྱད་པ།

ཡབ་ཀྱི་མིང་།	སྲས་ཀྱི་མིང་།	རྩུབ་མཆན།
34 དཀར་ཆེན་བྱང་རྒྱལ་ འབྲུམ།	35 དཔོན་ཆེན་དགེ་འབྲུན་ རྒྱལ་མཆན།	འདིའི་སྲས་མགོན་པོ་བརྒྱུད་ཀྱི་བརྒྱད་པ་ འཕེལ་བ་ནམས་ས་དམར་ཕྱོགས་སུ་ཆགས་ ཡིད།
	35 བདེ་ཆེན་བསོད་ནམས་ བཟང་པོ།	འདིའི་བརྒྱད་པ་ནམས་སྟེ་དགེའི་ཕྱོགས་སུ་ འཕེལ།
	35 རྩ་པ་ཚོས་ཀྱི་དོ་རྩེ།	སྲགས་རྩིང་མའི་རྒྱལ་འབྱོར་པ།

༣༥ མི་རབས་སོ་ལཱ་པའི་བརྒྱད་པ།

ཡབ་ཀྱི་མིང་།	སྲས་ཀྱི་མིང་།	བྱུང་མཆན།
35 དཔོན་ཆེན་དགེ་ འདུན་རྒྱལ་མཆན།	36མགོན་པོ་བཟུངས།	འདྲིའི་རྒྱུད་པ་རྣམས་ས་དམར་ཕྱོགས་སུ་ ཡོད།
35 བདེ་ཆེན་བསོད་ ནམས་བཟང་པོ།	36 བོ་ཐར།	

༣༦ མི་རབས་སོ་རྒྱག་པའི་བརྒྱད་པ།

ཡབ་ཀྱི་མིང་།	སྲས་ཀྱི་མིང་།	བྱུང་མཆན།
36བོ་ཐར་བཀྲ་ཤིས་ སེང་གི	37དཔལ་ལྷན་སེང་གི	དརུལ་ཕུའི་བྲག་སྲུག་སེང་གི་རྩོད་ཏུ་ བརྒྱབས་པ་མཛད།
	37རྒྱལ་མཆན་འབུམ།	འདི་ལ་སྲས་བཞི་བྱུང་།

༣༧ མི་རབས་སོ་བརྒྱན་པའི་བརྒྱད་པ། རྒྱལ་མཆན་འབུམ།

ཡབ་ཀྱི་མིང་།	སྲས་ཀྱི་མིང་།	བྱུང་མཆན།
37 རྒྱལ་མཆན་འབུམ།	38དཔོན་ཆེན་ཨ་ལཱ།	

༣༨ མི་རབས་སོ་བརྒྱད་པའི་བརྒྱད་པ།

ཡབ་ཀྱི་མིང་།	སྲས་ཀྱི་མིང་།	བྱུང་མཆན།
38 དཔོན་ཆེན་ཨ་ལཱ།	39རྩོད་ན་ནམ་མཁའ་ལྷན་བཟང་། 39 ཡ་རྒྱལ་འཕེལ།	

༣༩ མི་རབས་སོ་དབྱུ་པའི་བརྒྱད་པ།

ཡབ་ཀྱི་མིང་།	སྲས་ཀྱི་མིང་།	བྱུང་མཆན།
39 ཡ་རྒྱལ་འཕེལ།	40ཀླན་དགའ་རིན་ཆེན།	ལྷ་ཁང་དང་བྲ་བྲང་བྱུང་འབྲེལ་ཅན་བཞིངས།
		སྲས་ལྷན་སྐྱབ་འབྱུངས།
		སྲས་ཀམ་སྤང་དང་། གི་སར་བེར་གཉིས།

༤༠ མི་རབས་བཞི་བརྒྱུ་པའི་བརྒྱད་པ།

ཡབ་ཀྱི་མིང་།	སྲས་ཀྱི་མིང་།	བྱུང་མཆན།
40 ལམ་མཁའ།	41ལྷན་སྐྱབ་	འདི་ལ་སྲས་རྒྱག་འབྱུངས།
40 རྩོད་རྩོན་སྐྱབ།	41ཀམ་སྤང་།	
	41དགེ་སར་བེར་།	རབ་བྱུང་གི་མཆན་ལ་གྲགས་པ་ལྷན་སྐྱབ་ཟེར།

༩། མི་རབས་ཞི་གཅིག་པའི་བརྒྱུད་པ།

ཡབ་ཀྱི་མིང་།	སྲས་ཀྱི་མིང་།	བྱར་མཆན།
41 དཔོན་ཆེན་ལྷན་པུ་ཅ།	42 ཀླན་དགའ་རྒྱ་མཚོ།	རིག་འཛིན་གོ་དཔེ་གྱི་སྤྱལ་སྤ།
	42 ས་སྤྱོད་སྤྱ་འཕེལ།	
	42 བྱམས་པ་ཕུན་ཚོགས།	ཕྱི་དཔེའི་རྒྱལ་རབས་དང་པོ་ཡིན།
	42 དཔོན་ཆེན་ཀམ་མ།	འདི་ལ་སྲས་གསུམ་འབྱུངས།
	42 ཀམ་ལྷ་སྤྱང་།	
	42 ཀམ་བསམ་འབྱུང་།	དཔོན་སྤྱོད་བཞུགས། ཀ་ཆང་པ་ཡིན།
	42 སྲས་མོ།	

༩༢ མི་རབས་ཞི་གཅིག་པའི་བརྒྱུད་པ།

ཡབ་ཀྱི་མིང་།	སྲས་ཀྱི་མིང་།	བྱར་མཆན།
42 སྤྱ་འཕེལ།	43 མོ་རྒྱན་བཀྲ་ཤིས།	འདི་གསུམ་བཅུན་མོ་དང་པོའི་སྲས་ཡིན།
	43 ཀླན་དགའ་ཕུན་ཚོགས།	དཔོན་པོ་རྒྱ་པོ་དཔོན་པོ་སྤྱོད་ཏུ་གཏན་བཞུགས་མཛད།
	43 དཔོན་པོ་རྒྱ་པོ།	འདི་བཅུན་མོ་གཅིག་པའི་སྲས་ཡིན།
	43 སངས་རྒྱལ་བཅུན་པ།	
42 དཔོན་ཆེན་ཀམ་མ།	43 སྤྱ་མ་ཆེ་མཆོག།	
	43 རྫོང་ལེགས།	མདའ་ཆལ་སྤྲད་གྲགས་ཅན།
	43 གཡུལ་རྒྱལ།	དཔལ་ཆལ་དང་སྤྱི་གཞུགས་སྤྱིང་གི་སར་དཔལ་ལ་འགན་པ་ཞིག་ཡུང་བར་བཤད།

༩༣ མི་རབས་ཞི་གསུམ་པའི་རྒྱུད་པ།

ཡབ་ཀྱི་མིང་།	སྲས་ཀྱི་མིང་།	བྱར་མཆན།
43 མོ་རྒྱན་བཀྲ་ཤིས།	44 བཞོད་ནམས་ཕུན་ཚོགས།	རྒྱལ་བ་སྤྱི་མེད་བདུན་པ་ཕྱི་དཔེར་སྤྱང་སྤྱོད་བྱས།
	44 དབང་ཆེན་མགོན་པོ།	
	44 སངས་རྒྱལ་དཔལ་བཟང་།	
	44 ཀླན་དགའ་རབ་བརྒྱན།	

༩༤ མི་རབས་ཞི་བཞི་པའི་རྒྱུད་པ།

ཡབ་ཀྱི་མིང་།	སྲས་ཀྱི་མིང་།	བྱར་མཆན།
44 དབང་ཆེན་མགོན་པོ།	45 མགོན་པོ་ཆེ་རིང་།	སྤྱི་གཞོན་ཅུའི་སྐབས་སུ་གསེགས།
	45 བཅུན་པ་ཆེ་རིང་།	

༤༥ མི་རབས་ཞི་ལུ་པའི་རྒྱུད་པ།

ཡབ་ཀྱི་མིང་།	སྲས་ཀྱི་མིང་།	བྱུང་མཆན།
45བཟུན་པ་ཆེ་རིང་།	46བཙེད་ནམས་མགོན་པོ་	རྒྱལ་བ་སྐུ་མེད་བདུན་པའི་ལྷ་མ་མོ་ཁབ་ ཏུ་བཞེས།
	46 བུན་ཚོགས་བཟུན་པ་	ལུན་ཁོག་ཏུ་མོ་བྱང་བཞེངས།
	46 ལྷ་མ་ལྷོ་གོས་རྒྱ་མཚོ་	རྒྱལ་མཚོག་གི་དཔོན་མོ་ཁབ་ཏུ་བཞེས། གྲུ་ལོག
	46 དབྱུངས་ཅན་རྣོ་ལ་མ་	

༤༦ མི་རབས་ཞི་ཏུག་པའི་རྒྱུད་པ།

ཡབ་ཀྱི་མིང་།	སྲས་ཀྱི་མིང་།	བྱུང་མཆན།
46བཙེད་ནམས་མགོན་པོ་	47ཆོས་རྒྱུད་བཟང་པོ།	སྲས་མོ་ཁ་ཤས་འབྲུངས་ཀྱང་མཚན་ མ་གསལ།
46 ལྷ་མ་ལྷོ་གོས་རྒྱ་མཚོ་	47བདེ་དགའ་བཟང་པོ།	1723་རྒྱ་ཡོས་འབྲུངས། 1774ཤིང་ན་ ལོར་གཤེགས།

༤༧ མི་རབས་ཞི་བདུན་པའི་རྒྱུད་པ།

ཡབ་ཀྱི་མིང་།	སྲས་ཀྱི་མིང་།	བྱུང་མཆན།
47 བདེ་དགའ་བཟང་པོ།	48 ཆེ་དབང་རྩོ་རྩེ་རིག་ འཛིན་	ཕ་རྩེ་བཟང་ཆེ་དབང་ལྷ་མོ་ཁབ་ཏུ་བཞེས། སྲས་དང་སྲས་མོ་བཞི་འབྲུངས་ཀྱང་སྲས་ཆེ་ བ་དང་སྲས་མོ་བཞི་པ་གཉིས་རྒྱུད་ཏུས་ གཤེགས།
	48 རྩ་མགོན་དབང་ མོ་1787མེ་ལུག	

༤༨ མི་རབས་ཞི་བརྒྱུད་པའི་རྒྱུད་པ།

ཡབ་ཀྱི་མིང་།	སྲས་ཀྱི་མིང་།	བྱུང་མཆན།
48 ཆེ་དབང་རྩོ་རྩེ་རིག་ འཛིན་1786མེ་ན་	49 དམ་ཚིག་རྩོ་རྩེ།	1811ལྷགས་ལུག་ལོར་འབྲུངས་ལོ།
	49 ལུ་མ་མོ།	1815ཤིང་ཕག་ལོར་འབྲུངས་ལོ།
	49 ཆེ་རིང་རྩ་མ་རྒྱལ་ ཆེ་དབང་ལུན་ཚོགས།	1822རྒྱ་ན་ལོར་འབྲུངས་ལོ།
	49རྩོ་རྩེ་དག་འདུལ་	1823རྒྱ་ལུག་ལོར་འབྲུངས་ལོ།

དུག་འདལ་ལྷན་སྡེ་དགེ་ཚེས་གྱི་རྒྱལ་པོའི་གདུང་རབས་ཁམས་གསུམ་ ཟིལ་གཞོན་གྱི་གདུང་རབས།

སྡེ་དགེའི་རྒྱལ་རབས་《ཁམས་གསུམ་ཟིལ་གཞོན་》 ལུ་རུ་འཕེལ་གྱིས་རྩམས། འོག་ནག་གསེར་
གྲིས་ཅན། འོག་ལྗེ་བ་13པའི་རྒྱལ་མེང་དང་པོར། ལྷགས་ཕག་སྤྱི་ལོ་1791ལོར་བརྩམས།

ཅིས་གཞི་རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ལྷགས་ཕག་སྤྱི་ལོ་1791ལོ་ཡན།

དེ་ནས་ལྷགས་ཕོ་ཕག་ལོ་འདི་ཡི་བར། །
སུམ་སྟོང་དགུ་བརྒྱ་སུམ་ཅུ་སྟེ་གསུམ་^①འདས། །
གངས་ཆེན་ཁྲོངས་འདིའི་སྐྱབས་མགོན་ཐོག་མ་ནི། །
ཨོ་རྒྱན་སྟོབ་དཔོན་པདྨ་པོད་རུ་ཕེབས། །
སྟོབ་མ་གྲུབ་ཐོབ་ས་གཞི་གང་བ་ལས། །
རྒྱལ་བ་མཆོག་དབྱངས་འཁོན་ཆེན་སྤྱི་དབང་པོ། །
གཡུ་སྐྱ་སྟིང་པོ་སྟིང་པོ་ལ་སོགས་གཙུག་གིས་བརྟེན། །
གདམས་པ་རྒྱ་མཆོའི་བདག་ཉིད་ལྷ་ཇེ་པ། །
བྱམས་པའི་དཔལ་ཉིད་འབྱངས་ནས་ལོ་དགུ་བརྒྱ། །
སོ་བརྒྱད་འདས་ཤིང་དེ་ནས་རིག་འཛིན་གྱི། །
གྲལ་མེང་ཟམ་མ་ཆད་པ་ཕེབས་པ་ཡིན། །
འབྲི་ལུང་སྟོབས་པ་འཛིག་རྟེན་མགོན་པོ་ཉིད། །
འབྱངས་ནས་དུག་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་ཅ་གཅིག་འདས། །
དེ་ཡི་སྟོབ་མ་རྒྱལ་བ་གཉིས་པ་ནི། །
མགར་ཆེན་དམ་པ་ཆོས་སྤངས་འབྱངས་ནས་ལོ། །
དུག་བརྒྱ་བཅུ་གཅིག་འདས་ཤིང་དེའི་སྐྱ་དཔོན། །
ཁམས་གསུམ་འགྲོ་བའི་སྐྱབས་གཅིག་དར་མ་འབུམ། །
འབྱངས་ནས་བརྒྱ་ལྷ་རེ་བརྒྱད་འདས་པ་ཡིན། །

① ས་པར་ལྷགས་གྱི་སངས་རྒྱལ་འདས་ལོ་ཡིན།

དེ་ཡི་དཔོན་པོ་ཨོ་རྒྱལ་འབྲུངས་ནས་ལོ།
 ལྷ་བརྒྱ་ལྷ་བརྒྱ་ཐམ་པ་གནས་པ་ཡིན།
 འགྲོ་མགོན་དཔལ་ལྷན་ས་སྐྱ་གྲགས་པ་ཡི།
 བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པའི་ཞབས།
 ས་དམར་དཔོན་པོ་བསོད་ནམས་རིན་ཆེན་དང་།
 མཆོད་ཡོན་གྱུར་ནས་ལོ་གངས་ལྷ་བརྒྱ་དང་།
 ད་དུག་སྒོན་འདས་ངོར་གྱི་དཔོན་པ་ཉིད།
 བཏབ་ནས་སྐུ་མ་བརྒྱ་དང་ནི་རེ་གཅིག་གོ།
 ངོར་གྱི་ཁྲི་རབས་བརྒྱ་བཞི་དོ་རྩེ་འཆང་།
 བྱམས་པ་ཀུན་དགའ་བཀྲ་ཤིས་འབྲུངས་ནས་ལོ།
 ཉིས་བརྒྱ་སྐུ་མ་རྩ་ལོ་གཉིས་འདས་པའོ།
 དེ་ཡི་སྒྲོབ་མ་དུས་གསུམ་སངས་རྒྱས་དངོས།
 རྩེ་དགེ་གྲུབ་ཐོབ་ཀུན་དགའ་རྒྱ་མཆོའི་ཞབས།
 འབྲུངས་ནས་ལོ་གངས་བརྒྱ་དང་གྲུ་ལྷ་སོང་།
 རྩེ་དགེ་བྱམས་པ་སྐྱ་ཆོགས་བརྒྱ་དོན་གསུམ།
 སངས་རྒྱས་བསྐྱན་པ་འབྲུངས་ནས་བརྒྱ་ཞེ་གཉིས།
 རྩེ་དགེ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་འཛམ་སྤྱིང་འདིས།
 རྒྱལ་བའི་བསྐྱན་པ་ཉིན་མོར་མཛད་པ་པོ།
 འགྲན་བལ་བསྐྱན་པ་ཆེ་རིང་འབྲུངས་ནས་ལོ།
 བརྒྱ་སྐྱ་གཅིག་དང་བརྒྱ་གསུམ་མཆོམས་སྐྱ་བརྒྱལ།
 གྲུ་འཛིན་རྒྱལ་གཅིག་རྒྱལ་དབང་བདུན་པ་ནི།
 བསྐྱལ་བཟང་རྒྱ་མཆོ་སྤྱིད་གསུམ་གཙུག་གི་རྒྱན།
 རྩེ་དགེ་སྐུ་མ་བསོད་ནམས་སྐྱ་ཆོགས་དང་།
 མཆོད་ཡོན་སྐྱ་སྒོག་འབྲེལ་པ་བྱུང་ནས་ལོ།
 བརྒྱད་རྒྱ་གསུམ་འདས་ཆོས་རྒྱལ་མཆོངས་མེད་པ།
 སྒོ་གྲོས་རྒྱལ་མཆོན་འབྲུངས་ནས་ནོར་ལྷ་མཆོམས།
 རྒྱལ་བའི་བཀའ་འགྱུར་པར་བཞིངས་ལོ་ལག་དུས།
 བསྐྱན་འགྱུར་པར་བཀོད་ལོ་ནི་མེ་དབང་འདས།
 ད་ལྟའི་ལོ་རྒྱལ་མཁའ་ལ་ཆོས་པ་འདི།

ལགས་སྐྱར་ལྷ་ཡི་མོ་རོ་རྒྱ་གི་ཏ། །
 མ་རྒྱ་ཅི་ནའི་སྐད་རྒྱ་ཟེན་ཏ་ཡི། །
 གཙུག་ལག་དབང་ཐང་བསྐྱན་པའི་ལྷགས་མོ་ཕག །
 སྐར་གྲགས་སངས་རྒྱས་བསྐྱན་པའི་འབྱུང་ཁྱུངས་མཆོག །
 ད་ལྟ་བུ་རིགས་རྒྱ་མཆོས་བསྐྱན་པའི་གནས། །
 སྤྱི་འབྱུང་རྒྱལ་བསྐྱན་རྒྱས་པའི་སྤྱི་གཤིང་ཆེ། །
 བསྐྱལ་པའི་བར་རྒྱ་བྱུང་པ་མེད་པ་ཡི། །
 ཅ་གསུམ་རྒྱ་མཆོས་ཡེ་ཤེས་སྐྱུན་གྱིས་གཟིགས། །
 ༩ རྩེ་དགའི་གདུང་རབས་སྐོར།
 རྩེ་དགའི་གདུང་རབས་རིམ་པར་བལྟམས་པ་ཡི། །
 ཅ་ཆོག་སྒོ་ལྷགས་འབྱེད་པའི་ལྷ་མིག་ནི། །
 སྐོམ་སྐོན་དཔལ་གྱི་ཆེ་མོའི་སྤྱས་རྒྱར་པ། །
 ཆོས་སྤངས་ཡེ་བཟང་གཙུག་ཏོར་འབྱུམ་དང་གསུམ། །
 དེ་སྤྱས་དར་མ་འབྱུམ་དང་དཔལ་རྒྱལ་མཆོན། །
 དེ་སྤྱས་ཨོ་རྒྱན་བསོད་ནམས་རིན་ཆེན་དཔལ། །
 རྒྱལ་པ་གྱ་ཏ་པ་དང་གསུམ་རྒྱ་འབྱུངས། །
 སྤྱི་མ་སྤྱས་དགའི་སྐོར་དཔོན་རྒྱ་བ་བཟང་། །
 དེ་སྤྱས་དཔལ་ལྷན་རྒྱ་པ་རྒྱལ་བ་བཟང་། །
 སྤྱི་མར་སངས་བཟང་པོ་བསྐྱུ་བསྐྱུན་སྤྱང་འབྱུངས། །
 དེ་སྤྱས་བསོད་ནམས་འབྱུམ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། །
 རྒྱ་པ་དཀར་ཆེན་བྱང་རྒྱལ་འབྱུམ་ཉིད་འབྱུངས། །

① ལག་གྱིས་མ། ཤོག་ནག་གསེར་གྱིས་ཅན། ཤོག་ལྷེབ་15པའི་ཉིན་སྤྱིང་3པར།

② ཡང་གྱིའི་གངས་ལྷར་གདུང་རབས་རིམ་ལྷར་གཤམ་ན་གསལ་བའོ། འདི་གདུང་རབས་དང་པོ།

③ གདུངས་རབས་གཉིས་པ།

④ གདུང་རབས་གསུམ་པ།

⑤ གདུང་རབས་བཞི་པ།

⑥ གདུང་རབས་ལྷ་པ།

⑦ གདུང་རབས་རྒྱག་པ།

⑧ གདུང་རབས་བདུན་པ།

དེ་སྤྲུལ་དགེ་འདུན་རྒྱལ་མཆོན་ཞེས་བྱ་དང་། །
 བདེ་ཆེན་བསོད་ནམས་བཟང་པོ་ཆོས་རྗེ་། །
 བསོད་ནམས་བཟང་པོའི་སྤྲུལ་བཞིའི་པོ་ཐར་ཞེས། །
 པོ་ཐར་དེ་སྤྲུལ་དཔལ་ལེན་རྒྱལ་མཆོན་འབུམ། །
 དེ་སྤྲུལ་བཞི་ཡི་ཨ་མ་སྤྲུལ་བདུན་ལས། །
 སྤྲེད་གེ་ཤོག་བཞི་ཤོག་བརྒྱད་ནམ་མཁའ་ལ། །
 རྒྱངས་རིགས་དཀར་པོ་ནག་པོ་རྩ་འཛིན་འཁྲིགས། །
 རྩ་བ་བརྒྱད་འཛིན་སྤྲུལ་གྱི་དངས་མ་མཆོག །
 རྩོག་དན་ནམ་མཁའ་ལྷན་བཟང་ཡ་རྒྱལ་འཕེལ། །
 དེ་སྤྲུལ་སྤྲ་ཀུན་དགའ་རིན་ཆེན་དང་། །
 ནམ་མཁའ་རྩོ་རྩེ་ལྷན་གྲུབ་གསུམ་བྱུང་རྩོ། །
 དཔོན་ཆེན་ནམ་མཁའི་སྤྲུལ་ནི་ལྷན་སྤྲུབ་ཡིན། །
 དེ་སྤྲུལ་གྲུབ་ཐོབ་ཀུན་དགའ་རྒྱ་མཆོ་དང་། །
 རྒྱ་འཕེལ་བྱམས་པ་སྤྲན་ཆོགས་ཀྱི་དང་། །
 ལྷ་སྤྲང་ཀྱི་བསམ་འབྱུང་སྤྲ་མཆོད་འབྱུངས། །
 རྒྱ་འཕེལ་སྤྲུལ་ནི་ཨ་རྒྱུན་བཀྲ་ཤིས་དང་། །
 ཀུན་དགའ་སྤྲན་ཆོགས་དཔོན་པོ་རྒྱ་པོ་དང་། །
 སངས་རྒྱལ་བསྤྲན་པར་གྲགས་པ་མཆོད་གསུམ་འབྱུངས། །
 ཀྱི་སྤྲུལ་ནི་ཆེ་མཆོག་རྩོ་ལེགས་དང་། །

- ① གདུང་རབས་བརྒྱད་པ།
- ② གདུང་རབས་དབྱེད་པ།
- ③ གདུང་རབས་བརྒྱུ་པ།
- ④ གདུང་རབས་བརྒྱ་གཅིག་པ།
- ⑤ གདུང་རབས་བརྒྱ་གཉིས་པ།
- ⑥ གདུང་རབས་བརྒྱ་གསུམ་པ།
- ⑦ གདུང་རབས་བརྒྱ་བཞི་པ།
- ⑧ གདུང་རབས་བརྒྱ་ལྔ་པ།
- ⑨ གདུང་རབས་བརྒྱ་དྲུག་པ།
- ⑩ གདུང་རབས་བརྒྱ་བདུན་པ།

གཡུལ་རྒྱལ་གསུམ་འབྲུངས་ཕྱི་མར་སྤྲོས་གཅིག་ལ།
 དག་དབང་བྱ་གིས་དག་བའི་སྒོ་ཅན་ནི།
 དཔོན་པོ་ཨོ་རྒྱན་བྱ་གིས་གང་གི་སྤྲུལ།
 དཔོན་པོ་བསོད་ནམས་སུན་ཚོགས་ཞེས་པ་དང་།
 དབང་ཆེན་མགོན་པོ་སངས་རྒྱལ་དཔལ་བཟང་པོ།
 ཀུན་དགའ་རབ་བརྟན་བཅས་པ་མཆེད་བཞིའོ།
 དབང་ཆེན་མགོན་པོ་སྤྲུལ་གཉིས་འབྲུངས་པ་ལ།
 མགོན་པོ་ཆོ་རིང་བརྟན་པ་ཆོ་རིང་འཕེལ།
 ཆོས་རྒྱལ་བརྟན་པ་ཆོ་རིང་གསལ་པའི་སྤྲུལ།
 མི་དབང་བསོད་ནམས་མགོན་པོ་སྤྲུལ་ལ་འབྲུངས།
 སྤྲུལ་བཙུན་སུན་ཚོགས་བརྟན་པ་བྱུང་ལ་འབྲུངས།
 ལྷོ་ལྷོས་རྒྱལ་མཆོན་ལྷོ་ལྷན་ཡོས་ཡོར་འབྲུངས།
 ལྷོ་ལྷོས་རྒྱལ་མཆོན་དབྱངས་ཅན་སྒྲོལ་མ་འབྲུངས།
 ལྷོ་ལྷོས་རྒྱལ་མཆོན་སྤྲུལ་ནི་སྒྲེ་དགའི་དཔལ།
 ཀུན་དགའ་བཟང་པོ་འཕེལ་ས་དབང་བཟང་པོ་འབྲུངས།
 དེ་ནམས་ཐམས་ཅད་རྒྱལ་བ་རྒྱལ་སྤྲུལ་ཡིན།
 ཆོགས་གཉིས་སུན་སྤྲུལ་ཆོགས་པའི་སྤྲུལ་སྤྲུལ་ཡིན།
 སངས་རྒྱལ་བརྟན་པ་སྒྲོང་བའི་ཆོས་རྒྱལ་ཡིན།
 བརྟན་པ་དར་རྒྱས་མཛད་པའི་བརྟན་འཛིན་ཡིན།
 སྒྲེ་རྒྱ་ཞིང་རྒྱལ་འཛིན་པའི་བྱང་སེམས་ཡིན།
 དཀོན་མཆོག་ཅ་གསུམ་རྒྱ་མཆོའི་པོ་ཉ་ལྟེ།
 གཞུགས་སྤྲུལ་གསེར་བཟང་ལྷན་པོའི་བཞིན་པ་ལ།
 བསོད་ནམས་ཉི་མའི་འོད་ཀྱིས་འབྲུད་པ་ནི།
 སྤྲུལ་མེད་རྒྱ་བྱར་མིག་གིས་བཟླ་མི་བཟོད།

① གདུང་རབས་བཙུན་པ།

② གདུང་རབས་བརྟན་པ།

③ གདུང་རབས་ཉི་ཤུ་པ།

④ གདུང་རབས་ཉི་ཤུ་གཅིག་པ།

དེ་བཞིན་ནམ་ཐར་སྒྲིབ་བར་སྤྲོ་ཡིས་རྒྱས། །
 འོན་ཀྱང་བསོད་ནམས་ལྷན་པའི་ཡོན་ཏན་ལ། །
 དད་གུས་བཙོན་པ་སྦྱི་བ་ཆོ་རབས་ཀྱི། །
 ལེགས་བྱས་རྒྱ་ཉླ་རྒྱུད་ཟེའི་སྐབས་མེད་པས། །
 མི་མཆོག་ནམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ལེགས་པར་བསྟེན། །

ཅེས་དཔལ་ལྷན་ཉླ་དག་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་གདུང་རབས་ཁམས་གསུམ་ཟིལ་གནོན་འབྲེལ་ཆད་དོན་
 ལྷན་ལས། གདུང་བརྒྱུད་ཀྱི་དང་པོ་བྱུང་ཚུལ་ཀུན་གྱི་རིག་འཛིན་ཆེན་པོ་ཆོ་དབང་ནོར་བུའི་དགོངས་
 བཞེད་ལྟར་ཐོན་རྒྱས་ལྷ་མི་བར་གྱི་དཔུ་ཐག་ལ་བརྟེན། ཤར་མི་ཉལ་བཞག་ར་ལྷ་ཆེར་མེདས་པ་ནས་
 དར་ཚུལ་དང་། རྒྱངས་ཀྱི་ཤུལ་བསེ་བྱ་སྒྲུག་རྒྱུད་ལས། རྒྱ་མང་ཕྱོམ་སྒྲུག་བཙན་གྱིས་རྒྱ་དམག་གི་ཁ་
 གནོན་མཛད་ནས་རྒྱ་པོད་མཆོམས་སྤྱ། ལྷང་རྒྱངས་ཤེལ་བྲག་ཅེས་སམ། ལྷ་རི་དྲག་པོའི་ཆེར་ཡུམ་ལྷ་
 སྒྲན་མས་སྤྲོས་བཞག་པ། ཡབ་ཀྱིས་བཀྱོན་ནས་སྤྲོས་སྟེད་རྒྱས་དབྱེ་ལ་རྒྱུད་གི་རྒྱངས་པ་གཟིགས་
 པས་རྒྱངས་ལྷ་གཟིགས་བཏགས་ཚུལ་དང་། བསོ་པ་ནམས་རྒྱ་རི་ཁོ་དེད་མོང་མཁུང་ཁྲུང་གྱི་བརྒྱུད་པ་
 ཁ་མད་ཁྱེད་པ་དང་། འབའ་སྟོན་ཉླ་མ་ཀུན་བཟང་ཡི་ཤེས་ཀྱིས་ས་རན་ཆོས་འབྱུང་ཞིག་རྒྱུད་ཡིག་
 སྤྱན་ཆོགས་ཆོས་གཤམ་ལ་བསྐྱར་བར་རྒྱས་ནི་སྟོན་ཉླ་ཉླ་ཉླ་དཀར་པོ་དང་། དེ་ལས་རྒྱ་པ་འགར་གོ་འཕོལ་
 གསུམ་ནས་བཤད་པ་མོགས་བྱུང་བཞིན་དང་། འདི་ནི་སྤར་པོད་ཡུལ་གངས་ཅན་སྟོངས་སྤྲུལ་ཁན་སྟོབ་
 ཆོས་གསུམ་བཞུགས། སང་མི་བདུན་ཏུ་བྱུ་རྒྱས་ཀྱི། རྒྱངས་ཁམས་པ་གོ་ཆ། རྒྱངས་དཔལ་གྱི་མེད་གོ་
 བཞུགས་པ་དང་། དེ་མཆོམས་མཆོག་དབྱུངས། འཁོན་ལྷ་ག་ཉླ་ཉླ། གཤམ་སྤྲུལ་གྱི་སྟོབ་མ། ལྷ་རྩེ་
 བྱམས་པ་དཔལ་རྩེས་སྤྲུ་བཟུང་ནས། སྤྲུ་ཐོབ་སྟོན་མ་ཆད་པར་ཕྱིས་ཆོད། དཔལ་འབྲི་གྲང་སྟོབ་པ་
 འཛིག་རྟེན་གསུམ་གྱི་མགོན་པོའི་བྱགས་སྤྲས། འགར་དམ་པ་ཆོས་སྤྱིངས་རིན་པོ་ཆོ་དང་། མོ་རྒྱན་པའི་
 བར་རྒྱ་གདུང་རབས་ཁྲངས་བཙོན་རིམ་པ་ལྷར་ལས། གདུང་རྒྱས་སྤྱ། དེ་ལ་འཕེན་པོ་རྒྱངས་གསུངས་
 པས། ཉླ་དགོ་ལ་སྤར་ནས་རྒྱངས་དཀར་ནག་གི་ལོ་རྒྱས་དང་། རྒྱངས་མདོ་རྒྱགས་བཟུང་ཚུལ་དང་།
 རྒྱངས་ཆོད་ཉླེད་བརྒྱུད་ལ་སྟོང་དགོ་བྱུང་། སྟོང་དགོས་མདོ་ཁམས་རྒྱངས་འཕེལ་ཚུལ་དེ་མིང་བྱུར་
 ཆགས་པ། ཉླ་དགོ་ཉླ་ཁོ་ཞེས་རྒྱ་དཀར་ནག་ཏུ་རྒྱུད་ལྷར་གཤམ་པའི་མཆོན་སྤྲན་འདི་ཉིད། གདུང་
 རྒྱས་ས་དམར་རྒྱ་པའི་རྒྱས་ནད་གསེས་འགར་ཞེས་པ་འདིར་དེས་ཡོད་པ་དང་། རྒྱ་པ་བསོད་ནམས་
 རིན་ཆེན་དང་རྒྱ་ཁུ་རྒྱ་ནས་ད་ལྷ་བར་སྟོན་ཉླེད་དཔེ་རྒྱན་ལྷར། འཛམ་གླིང་མཁས་སྤྲུ་ཡོངས་ཀྱི་
 གཙུག་རྒྱན་ལྷ་མིའི་མཆོད་ཐོང་གཅིག་སྤྱ། རྒྱལ་བ་ཀུམ་སི་ཏུ་རིན་པོ་ཆོ་ཆོས་ཀྱི་འབྱུང་གནས་ཀྱི་བཀའ་
 འཁྱུར་ཅོག་གི་དཀར་ཆག་ལ་བཤོད་པ་ལྷར་དང་། རྒྱ་ཆེན་རིན་པོ་ཆོས་བསྟན་འཁྱུར་དཀར་ཆག་བཤོད་
 པའི་ལོ་རྒྱས་དང་། རྒྱས་སྤྱ་མིའི་ཁག་བསྟན་ཅིས་ནམས་ལས་བྱུང་བཞིན་བསྟན་ཅིས་དང་། གདུང་
 རབས་ལྷ་བདེའི་ཁྲུང་གྱི་ཆ་ཆོག་བཤོད་པར་ཡུམ་དང་ལྷ་མ་རིགས་གཞན་མ་བཤོད་ཀྱང་། རྩེ་བཙོན་
 དབྱངས་ཅན་སྟོན་མས་གོང་མའི་གསེར་ཐམ་འཛིན་པ་དང་ཕྱིན་ལས་རྒྱ་ཆེར་སྟོང་བའི་ཕྱིར་བཤོད་པའི་
 སྐབས་ཉི་མེད་དང་པོ་ལྟ།

བདུན། གདུང་རབས་དོ་མཚར་མཆོག་གི་གཏེར་མཛོད།

ཨྲེ་དགའི་རྒྱལ་རབས་《དོ་མཚར་གཏེར་མཛོད》 ཞེ་ཆེན་དུང་ཡིག་བསྟན་འཛིན་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་བཅམས། གྱི་ལོ་1786-1790ལོའི་བར་བཅམས། དབུ་མེད་ལག་བྲིས་མ། འོག་ལྗེ་བ་195ཡོད། ཀམ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་ཚྱུགས་བསྒྲིགས་བྱས་པའི་ཨྲེ་དགའི་ལོ་རྒྱུས་དབུད་གཞི་ཚྱུགས་བསྒྲིགས་ལས་^①གསལ།

དེ་ནས་རྒྱལ་ཁབ་འདི་ཉིད་ཀྱི་གདུང་རབས་དངོས་གཞི་ནི། བོང་དུ་སྒྲོས་ལྟར་འབྲུལ་སྒོན་མགར་སྟོང་བཅོན་ཡུལ་བབྱང་ནས་གདུང་རབས་ལྷ་པ་མགར་ཨ་ཁྱེ་དགེ་བ་དཔལ་གྱི་ ༥ སྐུས་ལྟ་རྒྱུ་བཅས་པ་དཔལ་སྟེ། འདི་ཉིད་ཕྱིས་སུ་ཁམས་ལ་ཐེབས་ཏེ་འདན་གྱི་བྲག་ར་སྤིང་ཆེན་དུ་གདན་ཆགས་པ་དེ་ནས་བབྱང་གདུང་རྒྱུད་ཁམས་ཚྱུགས་སུ་ཆགས་པ་ཡིན།

༡ མགར་དཔལ་གྱི་ཡོན་ཏན།

༢ མགར་དཔལ་གྱི་ཕུར་བྱ།

༣ མགར་དཔལ་གྱི་འབྱུང་གནས།

༡༠ མགར་དཔལ་གྱི་ཤེས་རབ།

༡༡ མགར་དཔལ་གྱི་བཀྲ་ཤིས།

༡༢ མགར་དཔལ་གྱི་སྒྲ་མ།

༡༣ མགར་བཀྲ་ཤིས་སྒྲ་མ།

༡༤ མགར་ཡོན་ཏན་སྒྲ་མ།

༡༥ མགར་ཤེས་རབ་སྒྲ་མ།

༡༦ མགར་བྱང་ཆུབ་སྒྲ་མ།

༡༧ མགར་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན།

༡༨ མགར་དཀོན་མཆོག་རྒྱལ་མཚན།

༡༩ མགར་དགེ་འདུན་རྒྱལ་མཚན།

༢༠ མགར་བྱམས་པ་རྒྱལ་མཚན།

༢༡ མགར་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན།

༢༢ མགར་དཔལ་གྱི་བྱམས་པ། ཕྱི་མ།

༢༣ མགར་དཔལ་གྱི་འབྲུམ་པ།

① འོག་ངོས་231པའི་ཁྲིང་14བར། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་མཚུག་གི་འོག་ངོས་ལྔམས་སུ་བཅའ་དགོས།

- ༡༤ མགར་དཔལ་གྱི་གྲགས་པ།
 ༡༥ མགར་དཔལ་གྱི་རྩོམ་ཆེ།
 ༡༦ མགར་དཔལ་གྱི་བསོད་ནམས།
 ༡༧ མགར་དཔལ་གྱི་ཆེ་མོ། འདི་ནས་བཟུང་དམེ་ཤོད་དམེ་མདོ་བེར་བ་འདིར་བཞུགས་གཞིས་
 ཆགས་ཡིན།
 ༡༨ དེའི་སྐུ་བསོད་ནམས་འབྱུང་མཁ་མགར་ཆེན་ཡེ་ཤེས་བཟང་པོ།
 ༡༩ དེའི་སྐུ་རྩ་རྩ་སྟེ་འདི་ནས་དབྱེད་པ་མཛད་པ་སྟོང་དཔོན་རྩ་གྲགས།
 ༢༠ དེ་ནས་རིམ་བཞིན་སྟོང་དཔོན་ལྔ་བ་བཟང་པོ།
 ༢༡ རྒྱལ་བ་བཟང་པོ།
 ༢༢ པརྒྱ་བསྟན་སྲུང་།
 ༢༣ དཀར་ཆེན་བྱང་ཆུབ་འབྱུང་།
 ༢༤ བདེ་ཆེན་བསོད་ནམས་བཟང་པོ། འདི་ནས་སྟེ་དགའི་མཆོན་མོགས།
 ༢༥ སྟེ་དགའི་མོ་ཐར་རམ་བཀྲ་ཤིས་མེད་གོ།
 ༢༦ རྒྱལ་མཆོན་འབྱུང་།
 ༢༧ ནམ་མཁའ།
 ༢༨ ལྷན་བྱུང་།
 ༢༩ ལྷ་འཕེལ།
 ༣༠ མོ་རྒྱན་བཀྲ་ཤིས།
 ༣༡ དབང་ཆེན་མགོན་པོ།
 ༣༢ ཆོས་རྒྱལ་བསྟན་པ་ཆེ་རིང་།
 ༣༣ ཁྱི་ཆེན་སྟོ་གྲོས་རྒྱ་མཆོ་ལྷལ་དུལ།
 ༣༤ དེང་སང་གི་ལྷ་སྐུ་མའི་ཉི་མ་ས་དབང་བཟང་པོ་རིན་པོ་ཆེ་ཡན་ཆད་ཆོས་སྟོན་མགར་
 རིག་པ་ཅན་ནས་བཟུང་སྟེ་ཐོན་ཕྱོན་གདུང་རབས་བཞི་བརྒྱ་ཞི་བཞི་ལོ་གངས་སྟོང་ཕྲག་གཅིག་
 དང་བཞི་བརྒྱ་ཞི་བཟང་འགྲོ་བ་ལ་ཆེ་བརྒྱད་གྱི་ལྷ་གལ་མ་སྟོང་། མཐོན་པོའི་དབྱེད་འཕང་མ་
 ཉམས་པ་བྱུང་ཞིང་། དེ་དག་སོ་སོའི་སྐུ་མཆོད་མེར་སྐུ་སྐུ་སྐུ་གྲངས་དང་སྐུ་ཆེ་བའི་
 མཛད་སྤྱོད་སྐུ་སྐུ་སོ་སོར་བརྒྱན་དུ་མ་ལངས་ཤིང་། ཤོང་གི་གདུང་རབས་ཉེར་ལྔ་པ་མགར་
 དཔལ་གྱི་རྩོམ་ཆེའི་སྐུ་དཔལ་གྱི་རྒྱལ་མཆོན་ནས་བཟུང་། སྟོ་བོའི་སྐུ་སྐུ་སྐུ་ཆགས་པ་ལ་སྟེ་པ་
 ཡོན་ཏན་དཔལ། འོད་བེར་དཔལ། ཐོག་ཀོད་པ། ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ། བསམ་བློ་བརྒྱལ་པོ་སྐུ་སྐུ་
 སྟོ་བོར་སྐུ་ལྷུང་སྟེ་པ་ཐོག་ཀ་བ་ཞེས་དེང་སང་ཡང་དར་རྒྱས་ཆེ་བར་ཡོད། ཞེས་སྐུ་སྐུ་སྐུ་།

༥ རྒྱལ་རབས་སྐོར་ལ། གཏུང་རབས་སོ་བརྒྱད་པ་དཔོན་ལྷན་ཐུབ་ལ་གོང་ཏུ་སྐྱོས་པ་ལྟར་
 གྱི་སྤྱར་མའི་བུ་རྒྱལ་ཏུ་གྲགས་པའི་སྤྱི་མཆེད་གསུམ་པ་འཛིག་རྟེན་མེས་པོ་ལྷ་ཆངས་པས་ཀ་བ་
 ལས་སྟོབས་ཀྱི་དབང་ཐུག་ས་སྐོར་སྤྱི་མ་བྱམས་པ་ཐུན་ཚེགས་འདི་ཉིད་ནི། མདོ་སྤྱད་མངའ་
 རིས་ཡངས་བའི་ནོར་འཛིན་གྱི་དབྱིལ་འཁོར་ལ་འཁོར་པའི་སྤྱི་དགའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་མགོན་ཏུ་
 རྒྱགས་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ཉིད་མ་བྱོན་པའི་བར་སྐབས་དེ་སྤྱིངས་འདིར་སྤྱིང་དཔོན་པོ་ཡང་ནང་
 ཆོན་སོ་སོར་འཁོར་ནས། རྩེ་ཤོག་རེ་ལ་དཔོན་ཤོག་རེ། རྒྱང་རྒྱང་རེ་ལ་ཆོ་ཆོད་རེ། རི་འབྲུང་
 རེ་ལ་རྫོང་རྒྱང་རེ། རྩེ་ལ་དཔོན་མེད། དཔོན་ལ་ཁྱིམས་མེད། ཆོ་ཆོན་གྱིས་ཆོ་རྒྱུང་ཟ། ཤེད་
 ཡོད་གྱིས་ཤེད་མེད་བརྒྱད། རྩུས་ཁ་ཆེམས་བཞག །རྒྱ་ལེན་དག་ཆས་སྤྱད་འདུག་དགོས་པའི་
 སྐབས་དེར། ཁས་རྒྱལ་གི་གཉའ་ཞོན། ཉམས་རྒྱུད་གི་དཔུང་རྣམས། བདེ་སྦྱིད་ཀྱི་ཉི་མ་འདི་
 ཉིད་ཤར་བ་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་ཆོན་འདི་ཉིད་ནི་ཆོས་སྤྱིང་བྱུང་ཏུ་འབྲེལ་བའི་མཁའ་རབ་ལ་འགན་
 གུ་དང་བུལ་ཞིང་། ཤར་ཆོན་ཆོས་ཀྱི་.....ཡིག་སྤྱིང་ཆད།

ཡང་དེ་ལས། སྤྱི་ཆོན་འདིའི་སྤྱི་བོ་གཏུང་རབས་སོ་དགུ་པ་དཔོན་ཆེན་སྤྱི་འཕེལ་གྱི་སྤྱི་སྤྱི་
 དཔོན་ཆེན་ཀྱན་དགའ་ཐུན་ཚེགས་ཀྱིས་སྤྱི་ཆོན་སྤྱི་གཤེགས་རྗེས་གདན་རབས་གཉིས་པ་མཛད།
 སྤྱི་ཆོན་གྱི་གཏུང་དཔོན་ཆེན་གཟའི་སྤྱི་དཔོན་པོ་ཆེ་མཆོག་གིས་ཀྱང་ཀྱན་དགའ་ཐུན་ཚེགས་
 ཀྱི་རྗེས་སྤྱི་གདན་ས་གསུམ་པ་ལོ་ཤས་མཛད། དེ་རྗེས་དཔོན་ཆེན་ཀྱན་དགའ་ཐུན་ཚེགས་
 དང་ཡུམ་མི་གཅིག་པའི་སྤྱི་འཕེལ་གྱི་སྤྱི་སྤྱི་ཆོན་སངས་རྒྱལ་བཟུན་པས་གདན་རབས་བཞི་པ་
 མཛད། ཅེས་སོགས་དང་། ཡང་། གཏུང་རབས་ཞེ་གཉིས་པ་དང་བྱི་རབས་རྒྱལ་པ་ཆོས་རྒྱལ་
 བཟུན་པ་ཆོ་རིང་ནི། ཞེས་དང་། ཡང་། ཆོས་རྒྱལ་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་སྤྱི་འབྲིང་པོ་བྱི་རབས་བཟུན་པ་
 བྱི་ཆོན་སྤྱི་མ་ཐུན་ཚེགས་བཟུན་པའམ་སྤྱི་ཆོན་ཀྱན་དགའ་ཕྱིན་ལས་རྒྱ་མཚོ་ནི། ཞེས་དང་།
 དེ་རྗེས་བྱི་རབས་བརྒྱད་པ་ཆོས་རྒྱལ་སྤྱི་ཕྱོགས་རྒྱ་མཚོ་ནི་སྤྱི་དགའ་ལ་སྤྱི་ཤེད་ཆེ་ཞིང་། བང་མི་ལ་
 སྤྱིང་ཉི་མ། ཞེས་དང་། ཡང་། དེ་ནས་ཀྱང་ད་ལྟ་གཏུང་རབས་ཞེ་བཞི་པ་བྱི་རབས་དགའ་
 ཕེབས་པ་ལྷ་སྤྱི་མི་ཉི་མ། ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་འདི་ཉིད་སྤྱི་ཆོ་བསྐལ་པའི་བར་ཏུ་བརྟན་
 ཅིང་ཆོས་སྤྱིང་གཉིས་ལྷན་གྱི་དབུ་འཕང་གོང་ནས་གོང་ཏུ་འཕེལ་ཞིང་། གངས་ཅན་མངའ་
 འབངས་མཐའ་དག་རྫོགས་ལྷན་གསར་པའི་བདེ་སྦྱིད་རྒྱས་པར་གྱུར། ཞེས་ས་དབང་བདེ་
 དགའ་བཟང་པོ་བྱི་ལ་བཞུགས་བཞིན་པའི་སྐབས་སུ་རྩེ་དགའི་ལོ་རྒྱུས་འདི་གིས་ཡོད་པ་གསལ།
 བདེ་དགའ་བཟང་པོ་ནི་སྤྱི་ལོ་1786-1789བར་བཞུགས། ལོ་རྒྱུས་འདི་འབྲི་རྒྱས་ཀྱང་རྒྱས་འདིར་
 ཡིན་པ་སྤྱི་མེད་རེད། །

ཐེངས་པེ་རྒྱལ་རབས་《ཆོས་རྒྱལ་ཐེངས་པེ་རྒྱལ་རབས་》 ཀོང་ལྷུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོས་པཌམས།
བཀའ་ལབ་ཅུ་དེབ་20པ། རྒྱལ་ཆོས་358ཡེང་4པཔ། བོད་རྫོང་མ་བོད་ཡིག་དཔེ་ཆིང་དཔེ་སྟེན་ཁང་།
2012ལོར་པཔ།

གདུང་རབས་བརྒྱད་པ་རྒྱན་གྱི་པ་ལ་སྐུ་ཏུ་གྱུར་པའི་གསུམ་པ་ལྷ་ཆེན་བྱམས་པ་ལུན་ཆོག་ས་
 རྟེན་པས་ཀྱི་འཁོར་ལོས་བརྒྱུད་པ་ཆེན་པོར་གྱུར་ཏེ། འདི་སྐབས་སྤྱིར་དཔོན་པོ་ནང་ཆོན་དུ་བྱེས་པ་ལོག་ས་
 རྟེན་ཤོག་རེ་ལ་དཔོན་ལུན་རེས་བཟུང་། ལུགས་གཞིས་ཀྱི་བྱིས་མ་མེད་པས་འོག་རྟེན་ཆམས་ཀྱང་རང་དཔོན་
 ལ་ཡིད་སྟན་ནས་འབངས་བྱེན་རྟེན་ཁོ་ནར་གྱུར་པའི་སྐབས་ཏུང་ཆེན་འདི་དང་། ལུག་མཛོད་ཀྱི་ལྷ་
 དག་འཁྱལ་མཆོན་དཔོན་རྟེན་ལ་ནས་དན་པ་རྣམས་ཆམ་ལ་པག་། དམན་པ་རྣམས་ཀྱི་མགོ་བྱངས། རྫོང་
 མགོ་བཙོ་བརྒྱད་ཀྱི་རྫོང་བཞིང་། མི་ཆེན་ཉི་ཤི་ལྔ་རྫོང་མངའ་ཞབས་སུ་བསྐྱུལ། ལུན་གྱི་རྟེན་གྱི་
 གཅུག་ལག་ཁང་བསམ་འཕྲུབ་མཛོད་གྲོལ་ཆེན་མོས་གཙོས་རིས་མེད་ཀྱི་ཆོས་རྟེན་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་བཏབ།
 སྤྱི་གསེར་ཁལ་དང་། འབའ་ཡི་དབུལ་ཁལ་བྱངས། དེ་སྐབས་ལེ་རི་རྒྱལ་པོས་པོན་པོའི་རྟེན་གས་བཟུང་
 བས་ཁམས་རྟེན་གས་ཀྱི། དགེ་ལུགས་གཙོས་བརྒྱན་པ་རྒྱུའི་དགར་གྱུར་པ་ལ་གྱུ་རྩི་བརྒྱན་འཛིན་ཆོས་རྒྱལ་
 བས་རྟེན་དགེ་བླ་ཆེན་དཔུང་གོགས་སུ་རྒྱན་ཏེ་ལེ་རི་རྒྱངས་མེད་དུ་བཙོས། དཔའ་རྟགས་སུ་འཁོག་རྟེན་
 ཐག་འཆེན་ཆོད་ལོག་པོས་བདག །ལུལ་རྟེན་གྱི་དང་རྫོ་བཅུགས་ཆོད་རྟེན་ལ་བྱིན་པས་འཁོར་རྩ་པར་རིའི་
 རྟེན་ཆམས་དང་། རྫོང་རིའི་འདན་མ་ལོགས་འདི་དུས་ཀྱང་བར་གྱགས། དེ་མཚུངས་རྒྱལ་པོ་མཁའ་འགོ་
 རྟེན་རྫོང་ལ་མཁའ་པས་ལོག་པོས་བཙོས་པའི་དཔུང་གོགས་བྱས་པའི་དཔའ་དར། ལྷག་གཤིས་རྫོང་
 རྣམས་ཀྱང་། དཔུས་གཙང་གི་བྱིས་ལིག་ཞལ་ལྟེ་བཅུ་དྲུག་ལ་དཔེར་བྱས་ནས་བྱིས་ལིག་ཆེན་མོ་
 བཞག་པས་རྟེན་དགེ་བླ་མ་ལུན་ཆོག་ས་ཀྱི་བྱིས་མ་རྣམས་ཆོད་འཛིག །རྫོང་མགོ་རྣམས་ཀྱི་ཁལ་ལོག་
 རྟེན་ཀ་རེ་རྫོང་རྫོ་མོ་དང་འབྲེལ་པའི་དཔོན་རྟེན་ཆམས་སུ་འཆོགས་རྫོའི་བཏང་ཐེབས་སུ་རྫོར་བ་དེང་
 སར་གྱི་བར་དུ་རྒྱན་མ་ཆད་པར་ཡོད། འདི་ནས་བཟུང་རྟེན་དགེའི་ཁྱི་རབས་ཀྱི་དབུ་འཛིན་པ་དང་།
 གདུང་རབས་རེ་ལས་མེད་པའི་དུས་མ་གཏོགས་ཁྱི་འཛིན་བླ་མ་ཁོ་ནས་མཛོད་པའི་རྟེན་ལ་རྟེན་ས།

¶ གནིས་པ་ཀུན་དགའ་ཐུན་མོགས། མི་འཕྱུར་རྟོ་རྟེ་དང་མཆོད་པོན་ཡུལ།
 ¶ གསུམ་པ་ཆེ་མཆོག་རྣམས་ཀྱི་སྐབས་ཐུགས་རྒྱུད་འཇམ། སྤྱ་ཆེ་མ་ཤུན་པས་སྤྱེབས་རྒྱུ་ཆེ་བ་མ་
 ཡུང་། ¶ འཛི་པ་ཁྱི་ཆེན་པངས་རྒྱས་ཤུན་པ་ཅོག་རོ་ལྷ་ཡི་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་སྤྱི་བར་གཏོར་ལྷུང་མང་
 པོར་ཐེན། རྒྱགས་གནིས་ཀྱི་མཁུན་རྟོ་བས་དང་། སྤྱ་པམོད་འཕགན་ལྷ་བལ་པས་ལྷ་ཆེན་གྱི་དུས་རྒྱུར་ཆབ་
 འཕངས་རྣམས་མངའ་པོག་ཏུ་བཟུམ། རིས་མེད་ཀྱི་གཙུག་ལག་ཁང་དང་ཆོས་སྡེ་མང་པོ་ཉུམས་གསོ་
 གསར་འཛུགས་མཛད། རྒྱལ་ཁབ་མ་ཤུག་པལ་འཁོར་དྲུག་པོས་མཛད་ཐུབ་པས་ཀུན་གྱིས་སྟོན་པ་
 ཡུང་། ¶ ཁྱི་རབས་ལྷ་པ་ལྷ་མ་པམོད་རྣམས་ཐུན་མོགས་ཆོས་སྤྱིད་མཁུན་རྒྱ་མཛད་པ་དེ་དང་མཆོད་སྤྱི་
 ཡུང་རྒྱལ་ཐེམས་དང་ལྷན་པས་རྒྱུད་འཇམ་ཆེས་འདུག་པ་མེད་པ་ཡུང་། འདི་སྐབས་རྒྱལ་པོ་ལྷ་བཟང་

གིས་རང་གི་བྱ་ལྟུང་དབང་དུ་ག་པའི་སྤུལ་སྤུ་ཡིན་ཀྱང་བྱས་ནས་མཆོན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཆོར་བཏགས་ཏེ་བྱི་
 འདོན་བྱས། ལི་ཐང་རྒྱལ་བ་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་འབྲངས་པ་ཐོས་ནས་མེར་ཁེ་རྒྱ་ནང་དཔོན་གཡོག་
 མང་པོ་བཀོད་བཤམ་བཏང་པའི་སྐབས། གཉེས་ཆེན་འཕེར་ལུག་དཔུང་དང་བཅས་པ་བཏང་ནས།
 རྒྱལ་དབང་དཔོན་སློབ་ཁབ་འདིར་སྤྱན་དྲངས་ཞབས་ཏྲིག་བསྟེན་བཀྲར་ཞུས། རྒྱ་པོད་ཀྱི་གཙུག་རྒྱན་ཏུ་
 བཀོད་པས་གཞུང་ས་དགའ་ལྷན་པོ་བྱང་དང་འབྲེལ་ཟབ་ཆེ་བ་འདི་ནས་བྱུང་། རྒྱལ་དབང་བདུན་པའི་
 བཀའ་ཤོག་ཤེ་བམ་ཆེན་པོ་གནང་བཤམ་ཐེ་དགེ་སློང་དཔོན་འདིས་དེད་ན་ཆོད་རྒྱུད་དུས་བྱས་པ་ཆེ་
 བས་ཁོ་རང་ཆོང་མ་ཆོད། ཐེ་དགེ་འི་མི་མེར་ཡིན་དེས་བྱང་སྤྱན་རྟེན་ལ་གཙང་ཆག་དགོས་ཚུལ་སོགས་
 བདག་རྒྱུན་ཆེན་པོ་གནང་བའི་རྒྱན་དུ་ལྷ་འང་གནས་བཞིན་པར་སྤྱང་།

༥ བྱི་རབས་དུག་པ་ཆོས་རྒྱལ་བསྟན་པ་ཆེ་རིང་ནི། སྤྱན་ཆོས་རྒྱལ་མེས་དཔོན་རྣམས་ཀྱི་རྗེས་སུ་སྟེགས་
 པའི་ཆོས་སྤྱང་གཉིས་ཀའི་མཛད་པ་ནིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེ་བ་ཡོངས་སུ་གྲགས་ཤིང་། རྒྱག་རྗེས་དུ་ལྷ་རྩེ་གིས་
 མཐོང་དུ་ཡོད་པ་འདི་ལས་སྟོས་མ་དགོས་ཤིང་། འཇམ་དབྱངས་མོང་མ་ཆེན་པོ་གཡུང་ཅིང་གིས་སོག་
 པོ་ཨོ་རྟེན་རྒྱལ་ལ་དགོངས་སོག་བྱུང་ནས་མིང་མེད་ཏུ་བསྐྱུགས། མདོ་ཁམས་སྟོགས་ཀྱི་ཐེ་དཔོན་ཁོད་
 སྟོམས་ལ། ཅིའུ་རྩེ་ལོ་ཡེ་བཏང་སྐབས་མངའ་འོག་འདིར་རྒྱན་རྟེན་ཁྲས་གསུམ་མེད་པའི་རྒྱལ་བྱིམས་
 ཆོད་རྒྱབ་སྤར་ནས་ཡོད་པ་དང་། ལྷག་པར་ཆོས་རྒྱལ་འདི་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་དཀར་མཛད་པ་འགན་རྒྱ་དང་
 བྲལ་བ། མོང་མ་ཆེན་པོའི་གསེར་སྟན་ཏུ་དྲངས་བས་མདོ་ཁམས་སྤྱང་སྟོགས་ཀྱི་དཔོན་པོ་ཆེ་ཤོས་གསན་
 ཡུང་པའི་ཐང་ཀ་གན་གོས་ཡུག་བརྒྱ། དཔུལ་སྤང་སྟོང་སྟག་གཅིག་གི་གནང་སྤྱིན། རྩ་རྒྱུད་འཕྲོག་ཐེ་
 གཙོས་མི་མེར་མང་པོ་ལྷ་འབངས་སུ་བསྐྱུལ། རྩེ་ལོ་ཡན་ནས་འདམ་སོག་ལ་སྐུ་པོ་མན་ཆད་རབ་

དབང་བསྐྱར་ཆོག་པའི་བཀའ་ཐེབས་ལ་སོགས་ཡུང་དང་ལག་རྟགས་འགན་རྒྱ་མེད་པས་སྟོགས་ཐམས་
 ཅད་ལས་རྣམས་པར་རྒྱལ་བར་ཡུར། རྩོད་སྟོར་མཛད་རྣམས་ཀྱི་སྟེང་དུ་རྟེན་མགོ་ཉི་ཤུ་རྩ་ལྟ་སོགས་
 འདི་དུས་བྱུང་། དེ་ཅས་ཀྱིས་ཆོག་ཤེས་པར་མཛད་ནས་གཞན་ཐེ་ཆབ་འོག་ཏུ་བཅུག་པ་སོགས་ནི་རྣམ་
 ཡང་མ་མཛད་ཀྱང་ཡུལ་འཁོར་བྱམས་པས་སྟོང་བཤམ་ཤུགས་ཀྱིས་དར་བས་སྟོང་བྱུང་འཕྲོག་ཐེས་གཙོས་
 དཔོན་རིགས་རྣམས་ནས་ཀྱང་འདི་ཕྱིར་སྐབས་གནས་ཞུ་བ་ཁོ་ན་བྱུང་། ལྷན་འགྲུབ་སྟེང་གཙོས་གཙུག་
 ལག་ཁང་གསར་བཞེངས་རྟེང་གསོ་མང་པོ། མཆོད་ཐེབས་རྒྱ་ཆེན། སྐྱ་གཟུགས་རྟེན་ཁྱུང་འཕགས་ཏུ་
 ར། རྒྱལ་བའི་བཀའ་འཕྱར་རོ་ཅོག་དང་། བསྟན་འཕྱར་པོད་ཉི་ཤུ། གཞན་སྤྱི་དུག་ཅུ་སྟོར་གྱི་སྤར་
 ཁྱུང་འཕགས་གསར་བརྟོག་སོགས་བསྟན་འཕྲོ་མན་བདེའི་མཛད་པ་བསམ་གྱིས་མི་བྲལ་པོ། །

༦ བྱི་རབས་བདུན་པ་སྤྱན་རྟེན་ཆོགས་བསྟན་པ་ནི། ཀྱན་དགའ་སྤོན་ལས་རྒྱ་མཚོ་ཆོས་སློབ་རིག་པ་
 ཅན་སྤར་བྱོན་པ་ལྟ་བུས། མཆོན་གྱིས་སྟན་པ་ལས་ཀྱང་ས་ཆེན་པོ་འདར་རྣམས་པའི་ལས་དབང་བཅན་
 པའི་སྟོབས་དང་ལྷན་པས་ཆོས་ལྷན་གྱི་རྒྱལ་སྤྱང་ཡབ་མེས་ལྷ་ར་བསྐྱངས། ཡབ་རྗེ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་རྟེན་
 བཞེངས་འཕྲོ་ཡུས་སྤྱི་དང་། བསྟན་འཕྱར་སྤྱི་ཉིས་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་དམ་བཅུ་གསུམ། རིག་གནས་
 སྟོར་སྤྱི་སྟུང་ཅུ་སྟོར་གྱི་སྤར་གསར་དུ་བཞེངས། །

༧ བྱི་རབས་བརྒྱད་པ་སྟོང་སྟོར་གྱིས་རྒྱལ་མཆོན་ནི། ཕྱི་དག་ལ་སྟོ་ཤེད་ཆེ་བ། ལྷ་རྩེ་ལ་སྐྱགས་
 བཅེས་གཟིགས་པ། མངའ་འབངས་བྱམས་པས་སྟོང་། རྒྱལ་ཁམས་མི་བདེ་བའི་གཞི་རྒྱུད་ཟད་བྱེད་པ་

ལའང་ཉེས་ཆད་འབྲུལ་དུ་བཏང་བས་མངའ་ཞབས་སུ་བདེ་སྲིད་ཀྱི་ཉི་མ་ཤར་བ་བྱུང་། སྐུ་གཞུགས་
 རྟེན་ཁྱད་པར་དུ་འཇགས་པ་ཅན་གྲངས་མང་བ་དང་། རྟེན་མའི་མཛད་དབུན། མདོ་སྡེའི་ངེས་དོན་
 སོ་དུག །ཁྱེཙ་བཀའ་འབུམ་པོད་བཅུ་གཅིག །རིག་གནས་སོགས་སུ་སྤྱི་ལྟ་བུ་སྒྲག་པའི་སྲར་གསར་
 བརྒྱུ། གཙུག་ལག་ཁང་མང་པོ་གསར་བཞེངས་རྟེན་གསོའི་ཕྱག་རྒྱེས་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་ལས་དབང་བཅན་
 པོའི་རང་ཤུགས་ཀྱིས་གཞན་སྡེ་ལས་དུག་དཔུང་ཆེན་མང་པོའང་འབད་ཚུལ་མ་དགོས་པ་མངའ་ལོག་དུ་
 འདུས་པ་བྱུང་ངོ་། །

༥ ཁྱི་རབས་དགུ་པ་ས་དབང་སྡེ་དགའ་བཟང་པོ་ནི། ས་སྐུའི་འཇམ་མགོན་ཀུན་དགའ་སློ་གྲོས་ཀྱིས་
 རོར་ཆེན་དོན་རྒྱུ་གི་སྐུལ་པ་ཡུང་བསྟན་ཅིང་། མཆོན་རྟགས་བསྐྱེད་ཡང་གཏུང་རྒྱུད་གཅིག་ཤར་
 སོང་གཤིས་རྒྱལ་སྲིད་རྒྱུད་དགོས་པ་བྱུང་བས་སྐུ་ཆོ་ཡུན་དུ་མ་བཟན། དེ་ཉིད་གཤེགས་རྒྱུ་མ་ཡུམ་སྐུ་
 རྒྱུ་ཆེ་བཟའ་དཔོན་མོ་ཆོ་དབང་ལྷ་མོས་ཁྱི་རབས་སྲིད་ཡུན་རིང་བསྐྱུངས། མངའ་མང་སྲར་ལྟར་རྒྱས། རྟེན་
 མ་རྒྱུད་འབུམ་པོད་ཉེར་ལྔ། འཇིགས་མེད་སྲིད་པའི་བཀའ་འབུམ་པོད་དགའི་སྲར་གཙོས་རྟེན་བཞེངས་
 དང་། ཕྱག་རྒྱུ་ཆེ།

༦ ཁྱི་རབས་བཅུ་པ་ཆོ་དབང་དོན་རྒྱུ་རིག་འཇིན་ནི། གཏུང་རྒྱུད་གཅིག་ཤར་སོང་གཤིས་སྐུ་གཞོན་
 ལུང་སྐབས་ཁྱི་རབས་མཛད། ཁྱི་རབ་དུ་བྱུང་ནས་སྤྱི་ཆེན་གོ་གོ་སར་བཞུགས་ནས་རྒྱལ་སྲིད་
 བསྐྱུངས། ཆོས་རྒྱུད་བཟན་དུ་འཁོལ་བས་དབང་མང་ཆེ་ཞིང་དབུ་ཚྭ་ག་པཅན་པར་བྱུང་།

༧ ཁྱི་རབས་བཅུ་གཅིག་པ་དམ་ཆོག་དོན་རྒྱུ་དང་། ཁྱི་རབས་བཅུ་གཉིས་པ་དཔལ་ལྷན་འཆི་མེད་
 རྟག་པའི་དོན་རྒྱུ་ཆོག་སྲིད་གཏེར་ཡུང་དུ་ལྷ་སྐུས་ལྷ་ཏིག་བཅན་པོའི་རྣམ་འབྲུལ་དུ་ཡུང་བསྟན།
 གཉིས་ཀའང་ཡབ་མེས་གོང་མ་རྣམས་དང་ཐུགས་དགོངས་མཛད་རྒྱུད་མཚུངས་ཀྱང་། ཏུས་ཀྱི་དབང་
 གིས་ནག་ཤོགས་ལྷ་མིན་འབྱུང་པོ་ཁ་དར་བས་མཛད་སྤོན་སོགས་ལ་བར་ཆད་ཅིའང་འབྱུང་བར་སྤང་
 བས་ཕྱིན་ཆད་བར་ཆད་ཀྱི་གཡུལ་ལས་རྒྱལ་ཞིང་སྐུ་ཆོ་དོན་རྒྱུ་དང་། གཡུང་དུང་ལྟར་བཟན་ཅིང་ཆོས་
 ལྷན་རྒྱལ་སྲིད་ཀྱི་དབུ་ཚྭ་ག་ནམ་མཁའ་ལྟར་བཟན་པར་སྤོན། ཞེས་པའང་སློ་གྲོས་མཐའ་ཡས་པའི་སྡེས་
 ཡིག་ཆ་རྟེན་པ་ཁྱད་སྐབས་ལས་ཏུང་དུ་བསྐྱུས་ཏེ་བྲིས་པ་དག། ཞེས་གསལ། །

ཀོང་སྐུལ་རིན་པོ་ཆེས་རྒྱལ་མོ་དབྱངས་ཅན་སྤོལ་མ་དང་། སྐུ་རྒྱུ་ཆེ་བཟའ་ཆོ་དབང་ལྷ་མོ་གཉིས་ཀ་
 རྒྱལ་རབས་ནང་དུ་བཅིས་མེད་པ་ནི་ལོ་རྒྱུས་དངོས་གཙོ་སྐུ་བའི་ལྷ་བ་དང་མི་མཐུན་པ་ཞིག་ཡིན། །

དགུ། ས་སྤྱོད་མེ་དགེ་ཆོས་རྒྱལ་རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱལ་རབས།

མེ་དགེའི་རྒྱལ་རབས་《ས་སྤྱོད་མེ་དགེའི་རྒྱལ་རབས་》 འངས་དབྱངས་མཁུན་བཙེའི་དབང་
པོས་བཅུམས། བཀའ་འབུམ་པོད་[[ད]]པ། འབེལ་གཏམ། ཤོག་ལྗེ་བ་24པའི་རྒྱལ་ཕྱིང་དང་པོར།
ཤིང་པར།

ཐོག་མར་རུས་ཆེན་མེ་བཞི་ལས་ཆད་པའི་པོད་ཆེན་པོའི་འགྲོ་བ་མཐའ་དག་གི་ཁང་པོར་
འོས་པ་སྟོ་ལྟ་རྟེན་དཀར་པོ་ལས། རྩ་ཆེན་རྒྱལ་མོ་ཆོ་བཙེ་བརྒྱད་རུ་གྲགས་པའི་ཡ་རྒྱལ་མགར་གྱི་
རིགས་ལས་བྱུང་བ་སྟེ། དེ་ཡང་པོད་ཁམས་འདིར་མའི་འགྲོ་བ་ཆགས་ནས་རིང་ཞིག་ལོན་པ་ན།
ཤར་མེ་ཉག་བཞག་ར་དཀར་པོའི་ཆེར་ལ། སྤྱོད་པོད་གསལ་གྱི་ལྷ་ཞིག་བབས་པར་མི་རྣམས་
ཀྱིས་མགར་གནམ་ཆོ་འབྲུག་ཅེས་བཏགས། དེ་ཡི་བརྒྱད་པ་ལས་མགར་སྤྲ་མཁུན་ཆེན་པོ། དེ་
སྤྱུ་སྤྱོད་མེས་ཀྱི་ཆགས། དེ་སྤྱུ་ཆོས་རྒྱལ་སྤྱོད་བཙེན་སྤྱུ་པོའི་སྤྱོན་པོ་མགར་སྤྱོད་བཙེན་
ཡུལ་བཟུང་། དེ་ནས་དམ་པའི་བརྒྱད་པ་བར་མ་ཆད་པར་རིམ་གྱིས་བྱོན་པ་ལས། སྤྱོད་བཙེན་
ཡུལ་བཟུང་ནས་བཙེས་པས། གཏུང་རབས་ཉེར་བརྒྱད་པ་འགར་ཆེན་ཡེ་ཤེས་བཟང་པོ་ལ་
རིགས་གྱི་སྤྱུ་གཉིས་གྱི། སྤྱོན་སྤྱོན་བསྐྱོད་ནམས་རིན་ཆེན་གྱིས་། འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་
རིན་པོ་ཆེའི་གསོལ་དཔོན་གྱི་ལས་ཀ་ཟིན་ཏེ་ཆེན་པོའི་གོ་སར་དབང་བསྐྱར། གཏུང་པོ་རྒྱ་ར་
ལ་སྤྱུ་དགུ་བྱུང་བའི་ནང་ཆོན། སྤྱོད་དཔོན་རྒྱ་བ་བཟང་པོའི་སྤྱུ་སྤྱོད་རྒྱ་རྒྱལ་བ་བཟང་པོ།
དེ་སྤྱུ་པ་རྒྱ་བ་སྤྱོན་སྤྱོད། དེ་སྤྱུ་བྱུང་རྒྱལ་འབུམ། དེ་སྤྱུ་གཏུང་རབས་སོ་བཞི་པ་བདེ་ཆེན་
བསྐྱོད་ནམས་བཟང་པོ་སྟེ། དེ་ཉིད་རྩ་ཆོས་གྱི་རྩོ་རྩོ་དང་། ཀམ་པ་ཆོས་གྲགས་རྒྱ་མཆོའི་ལུང་
གིས་བསྐུལ་ཏེ། ལྷགས་ར་བསམ་འབྲུག་ཅེར་ལེབས་ནས་ཡུལ་དའི་མངའ་རིགས་གྱི་བདག་པོར་
གྱུར། སྤྱོན་སྤྱོན་རྣམ་པར་དག་པའི་བྱེད་པོས་སྤྱོད་དེར་མེ་བཞིའི་དགེ་ལེགས་གྱི་མཆོན་མ་
སྤྱན་སྤྱུ་ཆོགས་པར་འབེལ་བས་མཆོན་ཡང་དེ་སྤྱོད་ཆགས། དེ་ལ་སྤྱུ་བཞི་བྱུང་བའི་གཉིས་
པ་མེ་དགེ་པོ་ཐར་བཀྲ་ཤིས་མེང་གས་ཟེལ་བརྒྱད་སྤྱོད་མཐུན་ཅད་བཟུང་ཞིང་། གྲུབ་པའི་
དབང་རྒྱལ་ཐར་སྤྱོད་རྒྱལ་པོ་སྤྱོད་པོ་མཆོད་གནས་སྤྱོད་བཞེས་ཏེ། རྩ་མདའི་སྤྱོད་དཔོན་ཐོག་མར་
བཞེངས། ལྷན་གྲུབ་སྤྱོད་ཞེས་གྲགས་པའི་ཡི་གས་མཛེས་པར་བྱས། དེ་ཡི་སྤྱུ་དཔལ་ལྷན་
མེང་གོ། རྒྱལ་མཆོན་འབུམ་གཉིས། རྒྱ་མས་ཉིན་དགོན་གྱི་འདུས་མེ་བཙུགས། རྒྱ་མ་ལ་སྤྱུ་
བཞི་བྱུང་བའི། དཔོན་ཆེན་ཨ་ལྷ་ལ་སྤྱུ་རྩོ་རྩོ་འཇིགས་བྱེད་གྱི་གྲུབ་ཐོབ་རྩོ་གདན་ནམ་མཁའི་
ལྷན་བཟང་དང་། དའི་མཆོད་ཡ་རྒྱལ་འབེལ། དེ་ལ་སྤྱུ་གསུམ་བྱུང་བའི་ཆེ་བ་གྲུབ་ཐོབ་གྲུན་

① མ་ཡིག་གི་མཆན། ལ་ལས་བསྐྱོད་ནམས་བཟང་པོ་ཞེས་གྲུང་བྱུང་།

དགའ་རིན་ཆེན་གྱིས་སྒྲ་བྲ་ལྟ་ཁང་གསར་དུ་བཞེངས། གཙུང་དོ་རྩེ་ལྷན་གྲུབ་ལ་སྐྱེས་གསལ་པ་
ལྷན་གྲུབ་དང་། ཀམ་ལྷུང་གཉིས། ཉམ་མཁའ་ལ་སྐྱེས་དཔོན་ཆེན་ལྷན་གྲུབ་ཅེས་སྟོབས་གྱིས་
འཁོར་ལོས་སྐྱུར་བ་དེ་ཉིད་འབྱུངས། དེ་ལ་སྐྱེས་དུག་ཕྱོན་པའི། དང་པོ་ཕྱེད་གེ་གྲུབ་སྟོབ་ཀྱན་
དགའ་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་ཡོངས་སུ་གསལ་པ་དེས་གཙུག་ལག་ཁང་བསམ་འབྱུང་མཐོང་གྲོལ་ཆེན་མོ་
བཞེངས་ཤིང་རྣམ་དཀར་གྱི་ཕུག་རྩིས་ཆེ། ས་སྐྱ་བདག་ཆེན་བསོད་ནམས་བཟང་པོ། ཤར་
ཆེན་བྱམས་པ་ཀྱན་དགའ་བཀྲ་ཤིས། བྱང་བདག་བཀྲ་ཤིས་སྟོབས་རྒྱལ། འབྲུལ་ཞིག་དབང་
དུག་རྒྱ་མཚོ། རིག་འཛིན་འཇའ་ཚོན་སྒྲིང་པོ་སོགས་ཡོངས་འཛིན་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུ་བསྟེན།
གཉིས་པ་དཔོན་ཆེན་སྐུ་འཕེལ། གསུམ་པ་ལག་ན་དོ་རྩེ་རྣམ་པར་འབྲུལ་པ་སྒྲ་ཆེན་བྱམས་
པ་སུན་ཚོགས་ཞེས། རོར་འཛིན་ཡངས་པའི་ཁྱོན་ལ་སྟོབས་གྱི་དཔྱད་པས་དབང་བསྐྱར་བ་
དེ་ཉིད་ཕྱོན། རོར་ནས་མཁན་རབས་ཉེར་གཅིག་པ་སྐྱབ་ཁང་པ་དཔལ་མཚོག་རྒྱལ་མཚན་
སྐྱན་དྲངས་ཤིང་རྣམ་པར་དག་པའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་རྒྱ་ཆེར་སྟེལ་བས་མཚོན་ཆོས་སྲིད་གྱི་
ཁྱིན་ལས་རྒྱ་ཆེ་བས།

༥ སྒྲ་ཆེན་འདི་ཉིད་ཁྲི་རབས་གྱི་ཐོག་མར་འཛིན། བཞི་པ་དཔོན་ཆེན་ཀམ་ལྷུང་། ལྷ་པ་
སྒྲ་མ་ལྟ་ལྷུང་། དུག་པ་ཀམ་བསམ་འབྱུང་རྣམས་སོ། ཀམ་ལྷུང་གི་སྐྱེས་མགོན་པོ་དང་། ལྷན་
འབྱུང་གཉིས། ལྷ་མ་ལ་སྒྲ་མ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཚན་སོགས་མཆེད་བཞི་འབྱུངས། དེའི་
ནང་ནས་སྐལ་བཟང་འབྲུམ་གྱི་སྐྱེས་བཀྲ་ཤིས་རྒྱ་མཚོ་སོགས་འབྱུངས་ནས་འདུས་ཕྱེད་བསྐྱེད་ས་
ཁྲིམས་དང་བསྟན་པའི་སྤྱི་ཁྱེད་ལ་བཙོན་པར་མཛད། དཔོན་ཆེན་སྐུ་འཕེལ་ལ་སྐྱེས་གསལ་བྱུང་
བའི།

༥ དཔོན་ཆེན་ཀྱན་དགའ་སུན་ཚོགས་པས་གདན་ས་གཉིས་པ་མཛད། དཔོན་ཆེན་ལྷན་གྲུབ་
གྱི་སྐྱེས་བཞི་པ་ཀམ་ལྷུང་སྐྱེས་ཆེ་མཚོག་གིས་གདན་ས་གསུམ་པ་མཛད། དེ་ནས་སྐུ་འཕེལ་སྐྱེས་
འབྱན་ཟླ་མེད་པའི་བསོད་ནམས་གྱི་ཕྱང་པོ་གཅིག་དུ་འབྱེལ་པ་ཁྲི་རབས་བཞི་པ། ལོ་རྒྱ་བཙོག་
རོ་སྐྱ་ཡི་རྒྱལ་མཚན་གྱི་རྣམ་འབྲུལ་ཁྲི་ཆེན་སྒྲ་མ་སངས་རྒྱས་བསྟན་པས། རོར་ཞེ་མི་ནས་
འཇམ་མགོན་བཀྲ་ཤིས་དཔལ་ལྷན། ཉ་ནག་མཁན་ཆེན་བཟང་པོ་རྒྱལ་མཚན། ཞེ་མི་པའི་
མཁན་རབས་ཉེར་བཞི་པ་མཁས་གྲུབ་སངས་རྒྱས་སུན་ཚོགས་རྣམས་སྐྱན་དྲངས། གཞན་ཡང་
རིག་འཛིན་སྒྲིང་གསལ་སྒྲིང་པོ། རྩོགས་ཆེན་པརྩ་རིག་འཛིན། གཏིར་ཆེན་ཉི་མ་གསལ་པ་
སོགས་དང་མཚོད་ཡོན་དུ་འབྲེལ་བས་མཚོན། རིས་མེད་གྱི་ཡོངས་འཛིན་དུ་མ་བསྟེན་བཀྲར་
ཞིང་། ལུགས་གཉིས་གྱི་མངའ་ཐང་དཔྱད་དུ་རིག །ཡང་སྐུ་འཕེལ་གྱི་སྐྱེས་ཨོ་རྒྱན་བཀྲ་ཤིས་

① མ་ཡིག་གི་མཚན། འདིས་གནམ་ཚོས་དང་། བདུད་འདུལ་གཉིས་ཀྱང་རྒྱལ་ཁབ་དུ་སྐྱན་དྲངས།

ལ་སྐྱུ་མ་བཞི་འབྱུངས་པའི། དང་པོ་ཁྲི་རབས་ལྔ་པ་ཁྲི་ཆེན་ལྷ་མ་བསོད་ནམས་སྤུན་ཚོགས་ཀྱིས་
 རྒྱལ་དབང་བརྟན་པ་བསྐྱེད་བཟང་བྱ་མཆོ། ལེ་མང་ནས་རྒྱན་དྲངས་པ་སོགས་ཞབས་འགྱུར་
 མད་རྩ་བྱུང་བ་བསྐྱབས་པ་ནས་བཟུང་། གཞུང་ས་ཆེན་མོ་དང་མཆོད་ཡོན་འགན་མེད་རྩ་
 གྱུར་། སྐྱུ་མ་གཉིས་པ་དབང་ཆེན་མགོན་པོའི་སྐྱུ་མ་སྐྱུ་མ་གནས་ཀྱི་བྱུང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
 བསམ་བཞིན་མིའི་རྩེ་པོར་མེད་པའི་ཁྲི་རབས་དྲུག་པ་ཆོས་རྒྱལ་བསྟན་པ་ཆོ་རིང་ཞེས་མཆོན་
 གི་ཡི་གེ་སྤྱད་པའི་ཆེ་མོར་མཛོན་པར་མཛོ་བ་དེས། རོར་ཞེ་མི་པ་མཁན་ཆེན་བཀྲ་ཤིས་རྒྱན་
 གྱུབ་དང་། ཡར་ཁྱུང་བཀྲ་ཤིས་ཆོས་མེ་ནས་གནས་གསར་པ་རྒྱ་དབང་ཀྱན་དགའ་ལེགས་
 པའི་འབྱུང་གནས་སོགས་གདན་དྲངས། བཅུ་སྟག་རིག་པའི་མ་རྒྱ་པརྟེ་ཏུ་སི་རྩ་ཆོས་ཀྱི་འབྱུང་
 གནས་དང་། གཏེར་ཆེན་ཉི་གཤམ། རྩོགས་ཆེན་གཉིས་པ་སོགས་གསར་རྟེན་རིས་མེད་པའི་
 རྒྱུས་བྱ་དམ་པ་རྩ་མ་བསྟན་བཀྲར། རོར་ཞེ་མི་རྩ་སྤྱིང་ཁང་གསར་བཟོས་མཆོན་དགོན་གནས་
 ཆེ་སྤྱ་རྩ་མ་གསར་བཞེངས་དང་ཉམས་གསོ། །ཁྱད་པར་རྒྱལ་བའི་བཀའ་འགྱུར་རིན་པོ་ཆེ་པར་
 རྩ་བསྟན་པ་སོགས། རྣམ་དཀར་གྱི་འཇུག་པ་གྱིས་སློབ་ར་བ་ལས་ཡོངས་སུ་བཟུལ་བར་མཛད་
 པའི་མཐུས། འཇམ་དབྱངས་གོང་མ་ཆེན་པོས་ཀྱང་གསན་ཡུ་སིའི་ཐམ་ཀས་དབང་བསྐྱར་ཞིང་།
 བསྟགས་བཟོད་གྱི་མེ་དོག་འཛོར་བར་མཛད་པ་ཡིན་ནོ།

དེ་ལ་སྐྱུ་མ་ལྔ་པ་བཞི་བྱུང་བའི། ཆེ་བ་བསོད་ནམས་མགོན་པོ་ལས་གདུང་བརྒྱད་
 སོགས་མ་འཕེལ། འབྲིང་བ་ཁྲི་རབས་བརྟན་པ་ཁྲི་ཆེན་ལྷ་མ་སྤུན་ཚོགས་བསྟན་པ་འཕེལ།
 ཀྱན་དགའ་སྤྱན་ལས་རྒྱ་མཆོས། རོར་ནས་མཁན་ཆེན་དཔལ་ལྷན་ཆོས་རྫོང་རྒྱན་དྲངས་ཤིང་།
 བསྟན་འགྱུར་རིན་པོ་ཆེ་པར་རྩ་བཞེངས་པ་སོགས་རྣམ་དཀར་གྱི་ཕྱག་རྩེས་རྒྱ་ཆེ། གཙུང་ཁྲི་
 རབས་བརྒྱད་པ་ས་རྫོང་སློ་གྲོས་རྒྱ་མཆོས། རོར་མཁན་ཆེན་སྤྱིང་མི་འགྱུར་རྒྱལ་མཆོན་རྒྱན་
 དྲངས། དབུ་སྟ་སྟ་མ་རྣམས་དང་། ལུ་ཆེན་པརྟེ་ཏུ། ཀཾ་མོག་དྲི་མེད་ཞིང་རྫོང་། ཉི་གཤམ་
 གཉིས་ལ་སོགས་བསྟན། སྐྱ་གསུང་ཐུགས་རྟེན་རྒྱ་ཆེར་བཞེངས། དགྲང་གངས་བཞི་ཅུ་རྩ་
 གངས་མན་རབ་བྱུང་དང་། དེ་ཕྱིན་གདུང་སྟེལ་གྱི་གོ་སར་བཞུགས། དེ་རྩེས་ལྷམ་རྩེ་བཅོན་
 དབྱངས་ཅན་རྫོལ་མས་རྒྱལ་ཆོབ་མཛད་ཅིང་། རོར་ནས་ཁང་སར་མཁན་ཆེན་རྒྱ་དབང་ཆོས་
 རྫོང་བཟང་པོ་གདན་དྲངས། ལྷང་རའི་བུམ་རྒྱུབ་ཆེན་མོའི་སྟེལ་བཏོད། ས་རྫོང་སློ་གྲོས་རྒྱ་
 མཆོ་ལ་སྐྱུ་མ་ཁྲི་རབས་དྲུག་པ་ས་དབང་བཟང་པོ་འབྱུངས། སྐྱ་ན་སྤྱ་མོའི་རུས་ནས་དགེ་བའི་
 བཀ་ཆགས་སད་ཅིང་། འཇམ་མགོན་དབང་ལྷན་རྟེན་པོ་སོགས་དབུ་བྲུར་བཞེས། འོན་ཀྱང་
 སྐྱ་གཞོན་ལྷ་ནས་གསེགས་པས། བར་འདིར་དཔོན་མོ་ཆེ་དབང་ལྷ་མོས་རྒྱལ་སྤྱིང་གྱི་བྱ་བ་
 མཛད་ཅིང་། བསྟན་པ་སྤྱི་དང་གསར་སྟགས་སྤྱ་འགྱུར་གྱི་ཕྱོགས་ལ་སྤྱི་ཞུ་ལྷག་པར་གནང་།
 དེ་ནས་ས་དབང་བཟང་པོ་སྐྱུ་མ་ལྔ་པ་བཞི་འབྱུངས། གཞན་གཉིས་རྒྱུང་རུས་ནས་གསེགས།

ནང་ནས། ཁྱིམ་པ་ལ་བཅུ་པ། ས་སྤྱོད་ཆོས་རྒྱལ་རིན་པོ་ཆེ་ཆོ་དབང་དྲེད་རིག་འཛིན་ནས། ཁྱི་
 ཆེན་ལྷ་མ་བྱམས་པ་ཀུན་དགའ་སངས་རྒྱལ་བཟུན་པའི་རྒྱལ་མཚན་གྱིས། རོར་ཨེ་ཤོ་ནས་ཐར་
 ཅེ་མཁན་ཆེན་བྱམས་པ་ནམ་མཁའ་འཆི་མེད་ང་། བྱམས་པ་ཀུན་དགའ་བཟུན་འཛིན་ཁུ་
 དཔོན། ཡར་ལྷུང་བཀྲ་ཤིས་ཆོས་ལྷེ་ནས་མཚན་རྒྱལ་རིན་པོ་ཆེ་ནམ་མཁའ་ལེགས་པ་ལྷན་གྲུབ་
 སྒྲིགས་སྤྱན་དྲངས། བདག་ཆེན་དབང་ལྷན་སྤྱོད་པོ་ཡབ་སྐུ་སྒྲིགས་རིས་མེད་དམ་པ་རྣམས་
 ལ་དཔོན་དང་བརྒྱུད་པའི་སྒྲོ་ནས། བསྐྱེན་བཀྲར་བས་མཚན་ཆོས་སྤྱི་བྱི་ལས་ཤོང་འཕེལ་
 ཏུ་གནང་། རྩེ་བཅུན་མ་རྟ་མགིན་སྤྱི་ལས་དབང་མོས་ཀྱང་རྣམ་དགར་གྱི་ཐུག་རྩེས་རྒྱ་ཆེ།
 ས་སྤྱོད་ཆེན་པོ་དེ་ཉིད་ལ་སྐུ་ལྷན་དྲུག་བཞི་བྱང་བའི་ཆེ་བ། ཁྱིམ་པ་ལ་བཅུ་གཅིག་བཅུ་པ་
 དམ་ཆོག་བརྟན་པའི་དྲོ་རྩེ། ཆོ་རིང་རྣམ་རྒྱལ། འབྲིང་པོ་སྤྱོད་ཆེན་ཆོ་དབང་ལྷན་ཆོགས་བཟུན་
 སྤྱོད་། གཙུང་མི་རྩེ་རིན་པོ་ཆེ་ཆོ་དབང་དྲེད་རིག་འཛིན་ལྷེ་མཆོད་ལལ་རྣམ་པ་གསུམ་གྱིས།
 རོར་ནས་མཁན་རབས་ལྷ་བཅུ་པ། ཐར་ཅེ་མཁན་ཆེན་རྣལ་འབྱོར་འཇམ་དཔལ་བཟང་པོ་སྤྱན་
 དྲངས་ཏེ་མཚན་ཅིང་བསྐྱེན་བཀྲར་བས་མཚན། གཙོ་པོར་འགྲོ་བའི་མགོན་པོ་འཕགས་པ་རིན་
 པོ་ཆེ་དང་མཚན་ཡོན་ཏུ་འབྲེལ་བའི་རྟེན་འབྱུང་ལས་དཔལ་ལྷན་ས་རོར་ཆར་གསུམ་གྱི་བཟུན་
 པ་དང་དེར་འཛིན་ལ་མཚན་པ་མེད་པའི་སྤྱི་ལྷ་དང་། གཞན་ཡང་དགེ་རྩིང་ཀར་འབྱུག་
 སྒྲིགས་རིས་མེད་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བཟུན་པའི་སྤྱི་བདག་གཅིག་ལུ་པར་གྱུར་ཏེ།
 དེའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་མཐུ་སྤྱན་སྤུམ་ཆོགས་པས། བས་ཀྱི་ཀློང་བ་ཐམས་ཅད་མིང་གི་ལྷག་མ་
 ཅམ་ཏུ་ཞི་ཞིང་། རང་སྤྱི་ལྷེ་དང་བཅས་པ་དབྱུར་ཏུས་ཀྱི་རྒྱ་གཉེར་ལྷར་ཤོང་ནས་ཤོང་ཏུ་
 འཕེལ་ཁིང་རྒྱས་པ་སྒྲིགས་མདོར་ན། འགར་སྤྱོད་བཅན་ལྷལ་བཟུང་ནས་དེང་སང་གི་བར་ལ་
 སྤྱོད་སྤྱོད་གཅིག་དང་བརྒྱུད་དང་བརྒྱུད་ཏུ་ལྷག་ཅམ་འགྲོ་བ་ལ། ཆེ་བརྒྱུད་ཀྱི་ལྷ་གྲལ་མ་སྤྱོད་།
 མཐོན་པོའི་དབྱུ་འཕང་མ་ཉམས། མི་བརྒྱུད་ལྷ་ལས་ཆད། རྒྱ་བརྒྱུད་གངས་ལ་ཐུག་པའི་
 བསྐྱེན་འོས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཐར་པ་མཐའ་སྐྱུས་པ་ཉིད་དོ། །
 ཞེས་སྒྲིགས་གྲུ་བཀྲ་ཆོས་འབྱུང་ལྷར་སྤོན་པོ་འགར་དང་འབྲེལ་ནས་བཤད་རྒྱས་བཤད་གནང་
 ཡོད་འདུག །

① མ་ཡིག་གི་མཚན། སྤྱོད་ཆེན་ཆོས་སྤྱོད་འགར་དམ་པ་ནས་བསྐྱེན་པའི་གཙུང་རབས་
 བཞི་བཅུ་ཅ་དྲུག་པ་ཡིན།

མཁུག་ཚོམ། སྤར་སྤར་པ།

རུས་རབས་བརྗེས་ཀྱང་རྒྱལ་རབས་དཔོན་ལ་དབྱད། །
མི་ཡུལ་འགྲིམས་ཀྱང་རང་གི་ཡུལ་ལ་ཞེན། །
པ་མེས་གཤེགས་ཀྱང་པ་ཤུལ་རྗེས་འཛིན་ནས། །
རང་གི་རིགས་བརྒྱད་སྦྱོང་བ་མཁས་པའི་ལུགས། །

མཁས་པར་གྲགས་ཀྱང་སྦྱེས་པའི་པ་སྐད་བརྗེད། །
དཔའ་ཚལ་ཚོད་ཀྱང་མལ་གྱི་གདན་ས་ཤོར། །
དཔོན་སར་སྤེབས་ཀྱང་བྱ་ཆའི་རིགས་རྒྱད་བརྒྱར། །
ལ་སྦྱེས་རྒྱལ་ས་འཛིན་པའི་རྣམ་ཐར་ཡིན། །

ཆོལ་ཁ་སོ་སོའི་རང་གི་ཡུལ་སྤེའི་ཁོངས། །
ཐ་དད་སྦྱོང་བའི་སྤྱིད་དང་རིག་གཞུང་རྣམས། །
གཅིག་ཏུ་བསྐྱས་པར་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཞེས། །
ཁ་བ་ཅན་གྱི་སྤྱིད་པའི་ཆགས་རབས་ཡིན། །

སྦྱེས་པའི་ཡུལ་ནི་མདོ་ཁམས་སྡེ་དགའི་ཆ། །
དབྱད་པའི་དོན་སྦྱིང་པ་མེས་བརྒྱད་པའི་སྒྲིལ། །
བདེན་པའི་ཚ་བ་ཡིག་རྙིང་ཁུངས་སུ་བཅོལ། །
དགོས་པའི་ཁྱད་པར་ཕྱི་སྤྱིང་མཁས་པའི་ཆེད། །

རང་རང་ཡུལ་གྱི་གནའ་སྒྲིལ་དེང་ལུགས་དང་། །
བདེ་སྦྱག་འཇུར་བ་རུས་གྱི་འཕེལ་འགྲིབ་སོགས། །
རང་བཞིན་དྲང་པོར་བརྗོད་པའི་ཡིག་ཆ་འགར། །
ཕྱི་རབས་གཞོན་ནུའི་སྦྱེས་སུ་འཛོག་པར་རེམས།

ཞེས་མེད་གཤེད་ལོ་རྒྱུས་སྤྱི་དོན་ལྷ་ལོད་གསར་པའི་མེ་ལོང་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་སྤར་ནས་མེད་གཤེད་ལོ་རྒྱུས་ཤིག་འབྲི་འདོད་ཡོད་པའི་ཁར་སྤྱི་ལོ་2005ལོའི་ཟླ་བ་3པར་ཨ་རིའི་ཁྲི་ཁྲི་ནི་ཡའི་(Virginia Universty)སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོའི་སློབ་མ་འབྲུམ་རམས་པ་ལྷོན་རོ་ནི་སི་(Jann Ronis) གྲུང་དབྱང་མི་རིགས་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོའི་ནང་དུ། མེད་གཤེད་ལོ་རྒྱུས་ཆེད་སྦྱོར་ཐེབས་སྐབས་སློབ་ཁྲིད་བྱས་པའི་ཟིན་བྲིས་ལ་གཞིར་བཟུང་། ཆབ་མདོ་ནག་ཏུ་དཔོན་འཇམ་དབྱངས་ཆོས་རྒྱལ་གྱིས་པར་སྐྱོན་བགྱིད་པའི་སྐལ་འདེད་ལ་བརྟེན་ནས་པོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྤྱི་བའི་རྒྱལ་ཁམས་པ་ལུབ་བསྐྱོན་ཕུན་ཆོགས་དེས་སྤྱི་ལོ་2007ལོའི་ཟླ་བ་3པའི་ཆོས་4ཤེས་གཟུང་ཉི་མ་ཉིན་རྒྱ་ནག་པེ་ཅིང་གྲོང་གི་གྲུང་དབྱང་མི་རིགས་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོའི་རང་ཤག་དུ། ཡོངས་སུ་གྲུབ་པས་དགེ་བ་གང་མཆིས་རང་གི་མི་རིགས་དང་རིག་གནས་ཇི་སྲིད་བར་བརྟན་པའི་རྒྱུ་ལྟར་ཅིག །

མི་ཉག་ལོ་རྒྱུས་སྒྲི་དོན་གངས་རིའི་རང་མདངས།

མཆོད་བརྗོད།

གངས་རིའི་ལྗོངས་ཞེས་སྲིད་པ་ཆགས་པའི་མིང་། །
 གདོང་དམར་ཅན་ཞེས་དཀར་ནག་རྒྱལ་གྲགས། །
 སྐད་དང་ཡི་གེ་གདོད་མའི་རུས་ནས་བསྐྱུན། །
 འཆོ་བའི་བྱང་པར་ས་གཞིའི་བྱང་གིས་སྦྱོར། །

རྩོད་འབྲོག་ཅེས་པ་གནམ་གཤིས་རྩོད་གྲང་དང་། །
 མདོ་དབྱུས་ཁམས་གསུམ་ཤར་རུབ་བྱང་པར་ཅམ། །
 དོན་གྱི་སྒྲིང་པོ་སྐད་དང་རིག་གནས་གཅིག །
 ལས་གྱི་དབང་གིས་གདོད་མའི་རུས་ནས་བྱིན། །

སྲིད་གྱི་འཕོ་འགྱུར་འཇིག་རྟེན་ཡོངས་གྱི་གཤིས། །
 དུལ་སྒྲེའི་དར་གུད་སྤྱི་རོལ་རྒྱུན་ལ་རགས། །
 སན་ཆན་དབང་སྐྱར་དཔལ་འབྱོར་དབྱང་གིས་བྱེད། །
 བདེན་དོན་འགྱུར་བ་མེད་པ་ཆོས་ཉིད་ཡིན། །

ཁ་བ་ཅན་ཞེས་བོད་ཁམས་སྤྱི་ཡི་མིང་། །
 མི་ཉག་ཡུལ་ཞེས་མདོ་ཁམས་ཤར་གྱི་ཆ། །
 ཞིའི་ཤུ་ཞེས་པ་གཞན་སྒྲེའི་འབོད་སྒྲོལ་ཞིག །
 བོད་ཁམས་སིལ་བུའི་རུས་སུ་བྱང་བར་མཐོང་། །

མཁས་པའི་པའ་ཆེན་ཚུ་མི་སངས་རྒྱུས་གྲགས། །
 མཛེངས་པའི་སློན་ཆེན་འགར་སློན་རིག་པ་ཅན། །
 དཀར་ནག་རྒྱ་ཡང་མགོ་བོ་དུད་བྱེད་པའི། །
 འཕྲུལ་གྱི་མི་བོ་མི་ཉག་གཏུངས་གྱི་རིགས། །

རྒྱ་བོད་ཇ་ལའི་འགྲུལ་ཟམ་དར་ཅེ་མདོ། །
 མི་ཉག་མཁས་པའི་འབྲུང་གནས་གངས་དཀར་སྡེ། །
 སློན་པོ་འགར་གྱི་མེས་ལྷ་བཞག་ར་གངས། །
 མ་བོས་ག་རྩ་རྒྱལ་པོའི་མགོན་དུ་ལྷགས། །

གཞན་ཟེར་ལད་མོའི་རྗེས་སུ་རྗེས་སློབ་མཁས། །
 རང་གི་ལོ་རྒྱུས་དབྱུང་པའི་སློ་མིག་རྒྱགས། །
 ས་ཡི་རབས་བརྒྱད་བྱ་ཡིས་མི་ཤེས་པའི། །
 དེང་དུས་མཁས་སློམ་འདི་དག་སྟེང་རྗེའི་ཡུལ། །

ར་བདེན་བྱོད་རྩན་ཚོད་པའི་དབྱང་ཤུགས་མེད། །
 ས་སྡེ་ཡུལ་མཆམས་ཚོད་པའི་དབང་ཐོབ་མེད། །
 ལུང་རིགས་བྱང་གིས་རང་རིགས་ལོ་རྒྱུས་དངོས། །
 བདེན་པར་སྤྲོ་བ་རྒྱལ་ཁམས་པ་ཡི་སྟོལ། །

ལེབ་དང་པོ།

མི་ཉག་རྒྱལ་པོའི་ཐོག་མའི་བྱང་ཁྱེད་སྐོར་སྐོར་བ།

ས་བཅད་དང་པོ། བོད་བཅན་པོའི་སྐབས་ཀྱི་མི་ཉག་སྐོར།

ཐོག་མར་བོད་ཡུལ་འདྲིར་མི་ཉག་ཅེས་པ་ཡུལ་གང་ལ་ངོས་འཛིན་དགོས་ཞེས་
ན། 《གུ་བཀའི་ཆོས་འབྱུང་》 ལས^①། “དེ་ཡང་ཐོག་མར་བོད་འདྲིར་མི་ཡི་འགོ་
བ་ཆགས་ནས་རིང་ཞིག་ན། ཤར་མི་ཉག་བཞག་ར་དཀར་པོའི་རི་ཆེ་ལ་སྟང་འོད་
གསལ་གྱི་ལྷ་ཞིག་གནམ་ནས་བབས་པ་ལས། མི་རྣམས་ཀྱིས་གནམ་ནས་བབས་
པས་མཆོད་འགར་གནམ་ཆོ་འབྱུག་ཅེས་བཏགས་པས། དེའི་བརྒྱུད་པ་འགར་སྒྲ་
མཐུན་ཆེན་པོ། དེའི་སྤྲུལ་འགར་སྟང་མེས་ཁྱི་ཆགས། དེའི་སྤྲུལ་འགར་སྟང་
བཅན་ཡུལ་བཟུང་ངམ་ཆོས་སྟོན་རིག་པ་ཅན་དུ་གྲགས་པ་སྟེ། འཕགས་པ་སྤྱན་
རས་གཟིགས་རྒྱལ་པོའི་ཚུལ་དུ་སྤྱུལ་པ། སྟང་བཅན་སྐམ་པོའི་དུས་མེད་ཐབས་
མེད་པའི་སྟོན་པོ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ། ལྷག་ན་དོ་རྗེའི་སྤྱུལ་པ་འཕྱུལ་སྟོན་རིག་པ་ཅན་
འདི་དང་། འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་སྤྱུལ་པ་ཐོན་མི་སམ་རྩོུ་ཀའི་གཉིས་ཀྱིས་རྒྱ་བལ་
ནས་འཕགས་མ་རྣམས་གཉིས་ཀྱི་སྤྱུལ་པ་དང་། རོ་བོ་རྣམས་གཉིས་སོགས་སྤྱན་
དྲངས་ནས་བོད་ཁམས་ཀྱི་འགོ་བ་རྣམས་དཀར་པོ་དགེ་བའི་ལམ་ལ་བཀོད་པས་
དུས་དེར། འཕགས་མཆོག་རིགས་གསུམ་མགོན་པོ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་རྒྱལ་བའི་
སྤྲུལ་དང་བཅས་པ་མང་པོ་དངོས་སུ་ཞལ་འཛོམས་པའི་དུས་ཡིན་ཞིང་། “ཞེས་
གསུངས་ཡོད་པ་འདི་ནི། བོད་བཅན་པོའི་སྐབས་ནས་མི་ཉག་ཅེས་པའི་ཡུལ་དེ་
དེང་དུས། དར་མདོ་རྫོང་ཁོངས་ཀྱི་མི་ཉག་ཡུལ་འདི་ཡིན་པ་གསལ་པར་ངོས་
འཛིན་བྱས་འདུག །ཆོས་རྒྱལ་སྟང་བཅན་སྐམ་པོས་རྒྱལ་སྲིད་བཟུང་ཞིང་བཀའ་

① ཐོག་ངོས་༡༩༩༥པའི་བྲིང་དང་པོར། གྲུང་གོའི་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་དཔེ་སྤྱན་ཁང་། སྤྱི་ལོ་༡༩༩༠ལོར།

ཡི་ལྷོན་པོ་བསྐྱོས་པའི་སྐོར། 《མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》ལས① 《ཐང་ཡིག་ཆེན་
མོའི་》ལུང་དྲངས་པར། འཕུལ་གྱི་གནའ་ཆེན་རིགས་བཟང་དང་། ཁང་པོ་རྒྱལ་
གྱི་ཁྲིམ་བཟང་དང་། ཅོ་རོ་རྒྱ་པའི་ཀོང་བཟང་དང་། ལྷ་གཟིགས་ཤོག་པོ་
བསྟན་བཟང་དང་། ཀ་ཡི་སྟག་སྟོན་འཕེལ་བཟང་དང་། སྐྱུ་ཅང་དཔལ་གྱི་
ལེགས་བཟང་སྟེ། རྒྱང་གི་བཟང་པོ་རྣམ་དུག་ཟེར། རྟེ་ལ་སོགས་པ་བརྒྱ་ཕྱག་
གཅིག རྒྱལ་པོའི་སྐུ་ཡི་ཞབས་ཏོག་དང་། རྒྱང་གི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་བྱེད། བྱང་
གི་ཁྱུང་པོ་སྐྱང་བྱང་བཅན། ལམ་གྱི་བདེ་སླག་གྱི་བཅན་དང་། ལུ་གྱི་རོ་རྩེ་རྣམ་
བཅན་དང་། ཐིང་གི་བྱང་རྒྱལ་མཆོག་བཅན་དང་། ཐར་པ་སྐུ་ཡི་དཔལ་བཅན་
དང་། རྩོང་པོ་འཕུལ་གྱི་ལྷེ་བཅན་ཏེ། སྤྱི་སྟོན་བཅན་པོ་རྣམ་དུག་ཟེར། རྟེ་
ལ་སོགས་པ་སྟོན་པོ་བརྒྱས། སྤྱི་ཡི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་བྱེད། ཤར་སྟོགས་རྒྱ་དང་མི་
ཉག་ནས། བཟོ་དང་ཅིས་གྱི་དཔེ་རྣམས་སྤངས། སྟོན་སྟོགས་དཀར་པོ་རྒྱ་གར་
ནས། རྟེ་ལ་པའི་ཆོས་གྱི་སྐྱ་རྣམས་བརྒྱར། རྟེ་ལ་སྟོགས་སོག་པོ་བལ་པོ་
ནས། ཟས་ལོར་ལོངས་སྟོན་གཏེར་ཁ་སྟེས། བྱང་སྟོགས་ལོར་དང་ཡུ་གར་
ནས། ཁྲིམས་དང་ལས་གྱི་དཔེ་རྣམས་སྤངས། རྟེ་ལ་སྟོགས་བཞིར་དབང་རྒྱར་
ནས། མཐའ་ཡི་ལོངས་སྟོན་དབང་རྩ་བརྟེས། འཛམ་གླིང་སྟོན་ལ་ཁ་ལོ་
རྒྱར། མཁས་པ་ཐུ་མི་སམ་རྩོ་ཏ། འགར་གྱི་སྟོང་བཅན་ཡུལ་བཟུང་དང་། འབྲི་
ཡི་སེ་རྩ་གུང་སྟོན་དང་། ཉག་གི་ཁྲི་བཟང་ཡང་སྟོན་ཏེ། མེད་ཐབས་མེད་པའི་
སྟོན་པོ་བཞི། རྟེ་ལ་སོགས་པའི་སྟོན་པོ་བརྒྱས། བར་གྱི་ཁོད་སྟོན་ཁྲིམས་གཉིས་
སྟོང་། ཞེས་སོགས་སྤྱི་ནང་གི་སྟོན་ཆེན་རྣམས་བསྐྱོས་པའི་རྩལ་བསྟན་ཡོད། །

དེ་ནས་ཁྲིམས་བཅས་ཤིང་རྒྱལ་ཁམས་དབང་རྩ་བྱས་པའི་སྐོར།《མཁས་པའི་
དགའ་སྟོན་》ལ② བཀའ་ཡི་ཁྲིམས་ཡིག་ཆེན་པོ་རྣམ་དུག་མཛད། ཁོག་མར་
བོད་ཡུལ་རྩ་ཆེན་ལྷ་རྩ་སྟེ། ཡུལ་གྱི་དབང་རིས་རྣམ་པ་བཅོ་བརྒྱད་བཅད། ཁོད་

① ཤོག་རོས་༡༧པའི་བྲིང་༡༩༥༣ར། མི་རིགས་དཔེ་རྒྱན་ཁང་གིས། ལྷི་ལོ་༢༠༠༤ལོར་པར། ལྷི་ལོ་༡༩༩༥ལོ་
ནས་༡༩༩༩ལོའི་བར་བརྒྱམས།

② ཤོག་རོས་༡༠༠པའི་བྲིང་༡༩༩༣ར། མི་རིགས་དཔེ་རྒྱན་ཁང་གིས། ལྷི་ལོ་༢༠༠༤ལོར་པར།

གྱི་སྒྲོང་ཐེ་དུག་ཅུ་ཙ་གཅིག་ཕྱེ། །གཡུང་གི་མི་ཐེ་ཁོང་དང་ཡང་ཁོང་འབྱེད། །
 ཁོང་གསུམ་སྒྲོན་བཅས་དབུས་ཀྱི་འདུན་ས་འཛིན། །དཔའ་ཐེ་གསུམ་གྱིས་མཐའ་
 ཡི་སོ་ཁ་སྤང་། །དེ་ལ་བོད་ཀྱི་ཁོད་དུག་ཅིས་སྤྱུ་གཤམ། །ཞེས་བོད་ཀྱི་བྲིམས་
 བཅས་ཤིང་། ཡུལ་ཐེ་སོ་སོ་དོ་དམ་བྱ་ཚུལ་གྱི་དབྱེ་མཚམས་བྱེས་ཚུལ་སྒྲོར་རྒྱས་པ་
 མཁས་པའི་དགའ་སྒྲོན་ནང་བཀོད་འདུག། །བོད་ཁོད་བྲིམས་བཅས་ཟིན་པའི་
 རྒྱུ་སྤྱི་ཐེ་འབངས་ཐོར་བྱ་རྒྱུ་དབང་དུ་བསྡུས་ཚུལ་སྒྲོར།《མཁས་པའི་དགའ་
 སྒྲོན་》ལས①། དེ་ལྟར་ཤར་རྒྱ་མི་ཤིང་མི། སྒྲོན་སྤྱོད་དང་མོན། རྒྱུ་ནས་ཁོང་
 ཁོང་དང་གྲུ་གྲུ། བྱང་ནས་ཉོར་དང་ཡུ་གུར་རྒྱུ་འབངས་སྤྱུ་འདུས། འཛམ་
 སྤྱིང་གི་བྱེད་ལ་ཁ་ལོ་བསྐྱར། །ཞེས་སོགས་ཡུལ་གྲུ་གང་དང་གང་ཞིག་མངའ་འོག་
 ཏུ་བསྡུས་ཡོད་པ་གསལ་པོར་བཀོད་འདུག། །ཆོས་རྒྱལ་སྒྲོང་བཅོན་སྐམ་པོས་
 བཅུན་མོ་རྒྱུ་ཁབ་ཏུ་བསྡུས་པའི་སྒྲོར། །ཆོས་འབྱུང་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་དུ་
 བཞག་གཅིག་ཏུ་བལ་བཟའ་བྲི་བཅུན་དང་། །རྒྱ་བཟའ་ཀོང་རྩོ་གཉིས་རི་ལྟར་
 བསྡུས་པའི་སྒྲོར། །ཐོག་མར་མདུན་སྒྲོན་རྒྱུ་འབྱུང་པོ་ལྟར་བསྡུས་པ། བར་དུ་བལ་
 ཡུལ་དང་རྒྱ་ཡུལ་དུ་ཕོ་ཉ་བ་རི་ལྟར་བཏང་བ། །རྒྱལ་པོ་དེ་དག་ལ་སྒྲེས་རི་ལྟར་
 སྤུལ་ཁོང་སྤུལ་མོ་ཁབ་ཏུ་ཁྱེས་ཚུལ། །མཐར་རི་ལྟར་བོད་དུ་དྲངས་བ་སོགས་བྱེ་
 འབྲེལ་གྱི་སྒྲོན་སྤྱོད་བུ་གང་བྱས་རྒྱས་ཤིང་གསལ་བར་བཀོད་ཡོད་པ་རེད། །འོན་
 གུང་བོད་རང་གི་བཅུན་མོ་རྒྱུ་ཁབ་ཏུ་བཞེས་ཚུལ་སྒྲོར་ལ་མདོར་བསྡུས་ལས་
 བཀོད་མེད་པ་ནི། །ནང་གི་དོན་ལས་སྤྱི་དོན་དང་འབྲེལ་བ་ཆེར་མེད་པས་ཡིན་
 པར་སེམས་ཏེ། དེ་ཡང་《མཁས་པའི་དགའ་སྒྲོན་》ལས②། །གཞན་ཡང་གཙུག་
 ལག་ཁང་བཞེངས་པ་དང་། །ལྷ་སྤྱུས་སྒྲིད་པའི་བྱིར་ཁོང་ཁོང་གི་རྒྱལ་པོའི་ལི་མིག་
 སྤྱི་སྤྱུས་མོ་ཁོང་ཁོང་བཟའ་ལི་མིག་སྤྱོན་དང་། །མི་ཉག་གི་རྒྱལ་པོའི་བུ་མོ་རུ་
 ཡོངས་བཟའ་མོ་བཅུན་དང་། །སྒྲོད་ལུང་མོང་ནས་ཁོང་སྒྲོན་གྱི་བུ་མོ་མོང་བཟའ་

① ཐོག་ངོས་༡༠༥པའི་ཐོང་༡༩པར། མི་རིགས་དཔེ་སྐྱོན་ཁང་གིས། གླུ་ལོ་༢༠༠༤ལོར་པར།

② ཐོག་ངོས་༡༡༢པའི་ཐོང་༡༩པར། མི་རིགས་དཔེ་སྐྱོན་ཁང་གིས། གླུ་ལོ་༢༠༠༤ལོར་པར།

བྱི་ལྷམ་སྟེ་བཅུན་མོ་ལྷ་ཁབ་ཏུ་བཞེས་སོ། ཞེས་གསུངས། འདི་ལྟར་ན་མི་ཉག་ཏུ་
 ཡོངས་བཟའ་ཡང་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར་ཏུ་བསྟུན་པ་གསལ་པོར་བསྟན་པས་སྐབས་
 དེར་བོད་འབངས་ཀྱི་བཅུན་མོ་ཡིན་པ་སྟོན་མེད་བསྟན་འདུག །རྒྱལ་པོ་སྟོང་
 བཅུན་སྐམ་པོའི་བཅུན་མོ་རྣམས་ཀྱིས། སོ་སོས་ལྷ་ཁབ་བཞེངས་པའི་སྐོར།
 《ལམས་པའི་དགའ་སྟོན་》ལས ① ། ཏུ་ཡོངས་བཟས་བྲག་ལྷ་སྟུ་སྟུག་གི་རང་བྱུང་
 རྣམས་གསལ་བར་བཞོས་ཏེ། ལྷ་ལ་བརྒྱད་ཏུ་ཕྱེད་ཏུས་བྲག་སྟེ་བྱེ་རེ་མེད་པ་ལ་ལྷ་
 བྱེ་རེ་བྱིན་ནས་བྲག་ལ་སྐོར་ཁང་བཞོས། མོང་བཟའ་བྱི་ལྷམ་གྱིས་ཡེར་པའི་
 གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས། ཁ་ཅིག་ཏུ་ཏུ་ཡོངས་བཟས་མིག་མང་ཆལ་གྱི་ལྷ་ཁབ་
 བཞེངས་། མི་ཉག་བཟས་ལྷ་ས་ལམར་བྲག་བཞེངས་ཞེས་སོགས་སྤང་ཡང་བཅུན་
 མོ་ལྷ་ཞེས་ཀྱང་ཡང་བཤད་པས། མི་ཉག་བཟའ་དང་ཏུ་ཡོངས་བཟའ་གཅིག་པར་
 སྤང་ལ་ལམར་བྲག་ནི་འདི་ནས་རྒྱལ་རབས་བཞིའི་འོག་ཏུ་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
 སོ། །དེ་ལྟར་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བརྗོད་དོན་མདོར་བསྟུན་ནས་
 བཤད་ན། སྐབས་དེར་ཆོས་རྒྱལ་སྤྱོད་བཅུན་སྐམ་པོ་དེ་ཉིད། སྟོན་ཆེན་ལྷང་
 མང་པོ་རྗེ་ཞང་སྤང་དང་། འགར་མང་ཞམ་སུམ་སྤང་དང་། ལྷང་པོ་སྤང་སང་
 ལྷ་ཅེ། དབའ་དབྱི་ཆབ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཞབས་ནས་བཏོགས་ཏེ་བཅུན་
 པོའི་བྱི་ལ་མངའ་གསོལ། ཏ་ཅང་རྩ་དྲག་ཆེ་བའི་ཆབ་སྲིད་དང་དམག་དོན་གྱི་
 ཡོ་ལང་ནང་ཏུ། རྒྱལ་པོ་སྟུན་གཞོན་ཡང་ཁྱམ་པ་མེད་པའི་སྤྱིང་སྟོབས་ཀྱི་གོ་
 ཆ་བཅུན་པོར་བཞོས་ཏེ། ནང་སྐོར་གྱི་སྟོན་པོ་རྣམས་དང་བཀའ་གྲོས་གནང་ཞིང་
 ཐབས་ཤེས་སྤྱོད་ཆོགས་ལ་བརྟེན་ནས། ཐོག་མར་སྲིད་འགྱུར་གྱི་གཡོ་རྒྱས་འགོད་
 ལམ་ན་དེ་དག་ཆར་བཅད་པ་དང་། ཏུས་མཚུངས་སུ་ཡབ་གནས་རི་སྟོང་བཅུན་
 ལ་ཏུག་འདྲིན་ལམ་ན་རྣམས་ཐམས་ཅད་བྱིམས་ལ་སྦྱར་ཏེ་གཙང་དག་བཅོས་པས།
 སྟེ་པོ་མི་བསྟན་པ་རྣམས་རང་ཤུགས་ཀྱིས་དཔའ་འབྱུངས། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་
 ཡབ་མེས་ཏུས་སུ། རོ་ལོག་བྱས་པའི་ཆབ་འབངས་མཐའ་དག་སྤར་ཡང་བཅུན་

① ཤོག་ངོས་༡༥༤པའི་མེད་༡༥པར། མི་རིགས་དཔེ་སྟར་ཁང་གིས། གྱི་ལོ་༢༠༠༩ལོར་པར།

པོའི་མངའ་འོག་ཏུ་བརྟུག་ སྤྱི་ལོ་༡༩༣༠པའི་ལྷགས་སྟག་ལོར་མོང་བཟའ་བྲི་ལྷ་མ་
 ཁབ་ཏུ་བཞེས། དེའི་ཕྱི་ལོར་མི་ཉག་གཟའ་རུ་ཡོང་སྟེན་དང་། ཁང་ཁྱེད་བཟའ་
 ལི་ཐིག་སྟེན་གཉིས་ཁབ་ཏུ་བསྟུག། བོད་ཀྱི་ཤར་སྟོགས་སུ་མ་པའི་ཡུལ་ཏུ་སྟོན་
 ཆེན་པོ་བྱང་མང་པོ་རྗེ་ཁང་སྟེན་གིས། དམག་རྒྱག་མ་དགོས་པར་རྒྱལ་ཁམས་
 ཡོངས་རྫོགས་ཐབས་མཁས་ཀྱི་བྱ་བ་ལ་བརྟེན་ནས། ཆོ་པའི་འགོ་དཔོན་དག་ལ་
 སྟེན་པའི་གཏམ་དང་། ཞི་བའི་གྲོས་བཏབ་སྟེ་ཡུལ་ཆེན་སོ་སོའི་ཐེམ་རུད་གཅིག་
 གྱུང་མ་ལུས་པ་དང་། ཐོར་གྱུར་མེད་པར་བོད་བཅན་པོའི་ཆབ་འབངས་ཁོངས་
 སུ་བརྟུག། དེའི་རྗེས་སུ་བཅན་པོ་རང་ཉིད་སྐྱེད་ངོས་བྱང་རུ་ཐེབས་ནས། དམག་
 དཔུང་གིས་གཡུལ་བཤམས་མ་དགོས་པར། བྱང་ངོས་ཀྱི་རྒྱ་དང་འཁོར་དཔུ་ཁྲལ་
 འཇལ་ཞིང་། དེ་ནས་བཟུང་འཁོར་ཡང་བོད་ཀྱི་ཆབ་འབངས་སུ་ཚུད་དོ། །ཁོང་
 གསལ་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་ཁག་ལས་གསལ་བ་ལྟར་ན། མི་ཉག་ཅེས་པ་དེ་བོད་
 བཅན་པོའི་སྐབས་སུ་བོད་མི་ཡིན་པ་དང་། བོད་བཅན་པོའི་མངའ་ཁོངས་སུ་
 གཏོགས་ཡོད་པ་གསལ་པོ་རེད། ཆོས་རྒྱལ་སྟོང་བཅན་སྐམ་པོའི་སྟོན་པོ་འགར་
 སྟོན་རིག་པ་ཅན་གྱི་པ་མེས་རྣམས། ཤར་མི་ཉག་བཞག་ར་དཀར་མོ་ནས་ཡར་
 དབྱས་སུ་སོང་བ་ཡིན་པ་གསལ་པོར་བཤད་འདུག། མི་ཉག་བཞག་ར་དཀར་མོ་
 ཞེས་པའི་ས་མིང་དེ་ད་ལྟོར་མ་འགྱུར་པ་གནས་ཡོད་པ་རེད། སྤྱིར་དེར་རྟེན་
 དར་མདོ་རྫོང་། སྤྱ་བདེ་ལུང་པ་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་ར་ར་ཁ་པའི་ལུང་པ་འདི་
 ཐམས་ཅད་མི་ཉག་ཟེར་ཞིང་། ལྷག་པར་མི་ཉག་བཞག་ར་དཀར་མོ་ཞེས་པ་ནི་མི་
 ཉག་བཞག་ར་ལྟ་ཅིའི་རུབ་སྟོགས་ཀྱི་ས་ཆ། ད་ལྟར་སི་ཁོན་ཞིང་ཆེན་དར་མདོ་
 རྫོང་ལྟ་སྟེང་སྟེ་པའི་ཁོངས་སུ་ཡོད་པ་རེད། འོན་ཀྱང་མི་ཉག་ཡུལ་སྐད་མ་ཉམས་
 པ་བཅད་སྟོང་ཡུལ་ནི་ད་ལྟོར་མི་ཉག་སྤྱ་བདེ་ལུང་པ་འདི་རེད། རྒྱལ་པོ་སྟོང་
 བཅན་སྐམ་པོའི་ཡབ་མེས་རྣམས་ཀྱི་སྐབས་སུ། སྤྱིད་ཀྱི་དབང་ཤུགས་ཉམས་རྒྱུད་
 རུང་བཟང་བྱང་བའི་རྒྱུན་གྱིས། ཡུལ་སྟེ་མང་པོ་ཞིག་རིམ་བཞིན་མངའ་འོག་ཏུ་
 བདག་བཟུང་མ་ཐུབ་པ་རང་རྒྱལ་ཐུབ་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཆགས་ཡོད་ཅིང་། རྒྱལ་པོ་
 གནམ་རི་སྟོང་བཅན་གྱི་སྐབས་ནས། རིམ་བཞིན་སྤར་ཡོད་ཀྱི་མངའ་འབངས་

ནམས་དབང་དུ་བསྐྱུ་བའི་འགོ་ཚུགས་ཡོད། སྐབས་དེར་མི་ཉག་རྒྱལ་ཁམས་བོད་
 བཅན་པའི་མངའ་ཁོངས་སུ་ཡོད་མེད་མ་གསལ་ཡང་། ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཅན་
 སྐམ་པོས་རྒྱལ་སྲིད་བསྐྱུངས་ཤིང་རྒྱལ་ཁྲིམས་བཅས། མི་ཉག་དབང་དུ་བསྐྱུས་
 ཤིང་མི་ཉག་རྒྱལ་པོའི་སྤྲུལ་མོ་དུ་ཡོངས་བཟའ་ཁབ་དུ་བཞེས་ཚུལ་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་
 གམས་ཅད་ན་གཅིག་མཐུན་ཡིན། ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཅན་སྐམ་པོས་རྒྱལ་སྲིད་
 བསྐྱུངས་ཤིང་ཆབ་སྲིད་། དར་རྒྱས་ཆེ་བའི་སྐབས་སུ་མི་ཉག་བོད་འབངས་སུ་གྱུར་
 ཟིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གཞན་ཞིག་ནི། མཐའ་ཡི་རྒྱལ་པོ་ནམས་ཀྱིས་བོད་བཅན་པའི་
 སྤྱན་གསལ་ལ། གུས་བཀྱར་གྱི་ཆེད་དུ་ལོ་ཐང་སྤྱོད་འབུལ་བྱེད་མཁན་ནམས་ཀྱི་
 གུལ་དུ། མི་ཉག་རྒྱལ་པོ་མེད་པ་འདི་ཡིས་ཀྱང་མི་ཉག་བོད་འབངས་སུ་འདུས་པ་
 རྟོགས་ཐུབ། མཐའི་རྒྱལ་པོ་ནམས་ཀྱིས་བོད་ལ་ལོ་ཐང་དཔུ་སྤྱོད་འབུལ་བའི་
 སྲོལ་《མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》ལས^① དེ་ཆེ་རྒྱ་གར་རྒྱ་ནག་ཁོམ་གེ་སར། །རྟག་
 གཟིག་ལ་སོགས་མཐའ་ཡི་རྒྱལ་པོ་ཀྱང་། །སྤྱལ་པའི་རྒྱལ་པོ་ཤིན་དུ་གཞོན་ཅུ་
 ཡིས། རྒྱལ་སྲིད་ཆོས་བཞིན་སྲོང་བའི་ངོ་མཆར་ཐོས། །རེ་རེ་བཞིན་དུ་དཔུ་སྤྱོད་
 ལོ་ཐང་དུ། །འབུལ་ཁིང་དཀོར་སྟོམ་ཕྱིན་ཡིག་རྒྱ་ཆེར་ཐུལ། ཞེས་པ་ལ་བརྟག་
 བ་མི་ཉག་བོད་ཀྱི་མངའ་ཁོངས་ལས་སྤྱིར་ལོག་དུ་མེད་པ་ཤེས་ཐུབ། །མཐར་བོད་
 རྒྱལ་སྲོང་བཅན་སྐམ་པོས་དབང་དུ་བྱས་པའི་བོད་ཡུལ་ནི། རྟོད་མངའ་རིས་
 བསྐྱོར་གསུམ། བར་དབུས་གཙང་ཅུ་བཞི། སྤང་མདོ་ཁམས་སྤང་རྒྱག་ཅེས་པའི་
 ཡུལ་སྤྲོངས། དེང་དུས་མདོ་དབུས་མཐོ་སྤང་ཞེས་པའི་ཡུལ་གྱི་འདི་ཡོངས་རྫོགས་
 ལ་དབང་རྒྱུར་བྱས་ཡོད། དེ་ཡང་མངའ་རིས་བསྐྱོར་གསུམ་ཞེས་པ་འདི་ནི་རྒྱལ་
 པོ་སྲོང་བཅན་སྐམ་པོའི་ཡབ་མེས་ནམས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཞང་ཞུང་རྒྱལ་པོ་ཞེས་པས་
 དབང་རྒྱུར་བྱས་ཏེ། བོད་དང་ཞང་ཞུང་ཞེས་པ་མི་རིགས་དང་རིག་གནས་གཅིག་
 པ་ཡིན་པའི་རྒྱལ་ཁག་གཉིས་བྱུང་ཡོད་པ་དེ་རྒྱལ་པོ་སྲོང་བཅན་སྐམ་པོས་གཅིག་
 གྱུར་བྱས་ཏེ། ཞང་ཞུང་བོད་འབངས་སུ་གྱུར་པ་ལ་མངའ་རིས་ཞེས་པའི་མིང་དེ་

① ཤོག་ངོས་༧༩པའི་མཐའ་བྲིང་དང་པོར། མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་གིས། ལྷི་ལོ་༢༠༠༩ལོར།

བྱང་ཁྱེད་། རུས་དེ་ཅམ་ན་བོད་ཀྱི་ཡུལ་སྡེ་དབྱེ་ཚུལ་བོད་ཁམས་གསུམ་སྤྱིར་དགུ་
 ཞེས་པ་བྱང་ཡོད་པ་ནི། 《ཆོས་འབྱུང་མེ་ཉྱལ་སྤྱིར་པོ་སྤྱིར་ཆི་བཅུད་》ལས①།
 བོད་ཁམས་གསུམ་སྤྱིར་དགུ་བྱ་བ་ན། ༡ རིན་པོ་ཆེ་འོད་ཀྱི་སྤྱིར་དགུར་པོ།
 རྟོད་ཁམས་གསུམ་གངས་དང་གཡའི་ར་བ་རྒྱུད་འདྲ་བ་ན། ༨ བ་དང་དགོ་བ་
 ལ་སོགས་པ་རི་དྲགས་ཀྱི་ཡུལ་འདྲིན། ༩ རུ་བཞི་སོག་ཁའི་སྤྱིར་སྤྱིར་པ། བར་
 ཁམས་གསུམ་བྲག་དང་སྤང་གི་གཤོང་ཡུ་བ་འདྲ་བ་ན། སྤྱིའུ་དང་བྲག་སྤྱིན་ལ་
 སོགས་པ་གནས། ༩ མ་བྱ་འོད་ཀྱི་སྤྱིར་སྤྱིར་པ། སྤྱིར་ཁམས་གསུམ་ནགས་ཀྱི་
 རྒྱུད་སྤྱིར་དང་འདྲ་བ་ན། སྤྱིར་པོ་ཆེ་དང་འདྲ་བ་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་གནས།
 ཞེས་དང་། རྟག་ཆོང་དཔལ་འབྱོར་བཟང་པོའི་《རྒྱ་བོད་ཡིག་ཆོང་》ལས②། བོད་
 ལ་ཡུལ་གྱི་ཆེན་པོ་གསུམ་ཡོད་པ་ནི། རྟོད་མངའ་རིས་བསྐྱོར་གསུམ། གངས་
 དང་གཡའི་ར་བ་རྒྱུད་དང་འདྲ་བ་ལ། ཡུལ་གྱི་ཆེན་པོ་གཅིག་ སྤྱིར་ལྷ་རེ་
 རྟགས་རྟག་ བྲགས་དང་ནའི་རྒྱུད་སྤྱིར་ཞིང་དང་འདྲ་བ་ལ་ཡུལ་གྱི་ཆེན་པོ་
 གཅིག་ བར་རུ་དབུས་གཙང་རུ་བཞི། བྲག་དང་རྒྱ་འཐབས་། ཡུར་བ་འདྲ་ལ་
 ཡུལ་གྱི་ཆེན་པོ་གཅིག་སྟེ། དེ་གསུམ་མོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

《མཁས་པའི་དགའ་རྟོན་》ལས③། རྟོད་ཀྱི་མངའ་རིས་སྐྱོར་གསུམ་རྒྱུད་གི་ཚུལ། །
 བར་རུ་དབུས་གཙང་རུ་བཞི་ཡུར་བ་འདྲ། །སྤྱིར་རུ་མདོ་ཁམས་སྤྱིར་གསུམ་ཞིང་
 ལྷ་བྱ། ཞེས་སོགས་བོད་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་བཤད་པ་དག་ལས། སྤྱིར་མདོ་ཁམས་སྤྱིར་
 དང་། དེ་ལས་མི་ཉག་རབ་སྤྱིར་ཞེས་པ་ནི་དེར་རུས་ཀྱང་ཁམས་དར་ཆེ་མདོའི་
 མངའ་ཁོངས་འདི་ལ་དོས་ཤིང་ཡོད་པ་རེད། །གཞན་ཡང་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཆོས་
 འབྱུང་ཁག་ལས་བོད་བཙན་པོའི་སྐབས་སྟེ། མི་ཉག་རྒྱལ་པོའི་སྤྱིར་མ་རུ་ཡོངས་

① ཤོང་ངོས་༡༩༩༥འཁོར་ལོར་༡༠པར། བོད་རྒྱུད་སྤྱིར་ཡིག་དཔེ་རྒྱུད་དཔེ་སྤྱིར་ལྷན་ཁང་གིས། ལྷི་ལོ་
 ༢༠༡༠ལོར། རྒྱུ་པོ་པོ་ལོ་ལྷི་ལོ་༡༩༩༥ལོར་འབྱུངས། ༡༩༩༥ལོར་སྤྱི་གཤེགས། རྒྱུ་པོ་པོ་ལོ་ལྷི་ལོ་
 ༡༩༩༥ལོར་འབྱུངས།

② ཤོང་ངོས་༡༩༩༥འཁོར་ལོར་༡༡པར། མི་ཁོན་མི་རིགས་དཔེ་སྤྱིར་ལྷན་ཁང་གིས། ལྷི་ལོ་༡༩༩༥ལོར། དེ་བའདི་ལྷི་
 ལོ་༡༩༩༥ལོར་བཙུགས།

③ ཤོང་ངོས་༡༩༩༥འཁོར་ལོར་༡༤པར། མི་རིགས་དཔེ་སྤྱིར་ལྷན་ཁང་གིས། ལྷི་ལོ་༢༠༠༤ལོར།

བཟའ་ཆོས་རྒྱལ་སྤྱི་བཅན་གྱི་ཁབ་རྩ་ཡོད་པ་གསལ་བའི་དབྱང་གཞི་འགའ་ཞིག་
འདིར་བཀོད་ན།

【དབྱང་གཞི་དང་པོ།】 《བཀའ་ཆེན་ཀུ་ཁོ་ལ་མ།》ལས①། “དེ་ནས་རྒྱལ་པོས་
རྒྱ་ནག་རྩ་ལྷ་ཁང་བརྒྱ་ཅ་བརྒྱད་བཞེངས་ནས། རབ་སྐྱང་རྩ་ཐུགས་དམ་གྱི་ཐ་མ་
བཞེངས་ཏེ་ཡོངས་རྫོགས་རབ་སྐྱང་ལྷ་ཁང་ཞེས་བྱའོ། ཐུགས་དམ་གཙུག་ལག་
ཁང་གུངས་ཐེམ་པར་མཛད་པའི། མཛད་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཆོར་ནས་ཡར་བོད་རྩ་
ཕྱོད་ནས་ར་ས་ཕྱོད་པའི་རུས་ན། རྒྱར་ཕྱོད་པའི་རུས་ཤུལ་རྩ་སྤྱི་གུང་སྤྱི་གུང་
བཅན་ནི་གྲོངས། དཔོན་པོ་མང་སྤྱི་མང་བཅན་བཞུགས་པར་གདལ། ” ཞེས་
རྒྱ་ནག་ནས་སྤྱིར་བོད་རྩ་ཐེབས་པའི་ལམ་བར་རབ་སྐྱང་རྩ་ཐེབས་ནས་ལྷ་ཁང་ཐ་
མ་བཞེངས་པ་འདི་ནི། དེར་རུས་མི་ཉག་ལྷ་སྐྱང་དཔོན་གྱི་རྩི་བོའི་སྤྱི་འདི་རྒྱ་
བཟའ་ཀོང་རྩི་བོད་རྩ་ཐེབས་སྐབས་བཞེངས་པ་རེད། ཅས་པའི་བཤད་སྲོལ་འདི་
ཆོས་རྒྱལ་སྤྱི་བཅན་གྱིས་བཞེངས་པའི་ལོ་རྒྱུས་དང་ཁོར་བ་མིན་ནམ་སྐྱམ་པས་
དབྱང་དཔོན་པ་དང་། སྤྱི་བཅན་མི་ཉག་ནས་དབུས་སུ་ཐེབས་པའི་རུས་ནི།
ཡོངས་གྲགས་སུ། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥པའི་ཤིང་རྩ་ལོར་རྒྱ་ནག་གཞིན་འདུན་མ་འགྲིགས་
སྐབས། སལ་ཆེར་༡༩༥༥ལོ་རྒྱལ་པོས་དམག་སྡེ་འདྲེན་ནས་རྒྱ་ནག་ལ་དམག་དྲངས།
སྤྱིར་བོད་རྩ་ཐེབས་པ་དང་གུང་སྤྱི་གྲོངས། དཔོན་སྤྱི་མང་སྤྱི་བཞུགས་པ་
གསལ་བ་ནི་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥ལོ་ཅམ་ན་ཡིན་དཔོན་ཏེ། གུང་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥ལོར་གྲོངས་ཤིང་
ལོ་དེར་དཔོན་སྤྱི་མང་འཁྲུངས་པ་རྒྱ་བོད་ཡིག་ཆོང་གཅིག་མཐུན་བྱུང་ཡོད། འདིར་
རབ་སྐྱང་ཞེས་པ་སྤྱིར་མདོ་ཁམས་རྒྱ་བཞི་སྐྱང་དུག་ལས། མི་ཉག་རབ་སྐྱང་ཞེས་
ཡུལ་སྤྱིའི་མིང་ཡིན་ཡང་། འདི་ནི་བྱེ་བྲག་མི་ཉག་ལྷ་སྐྱང་དང་དོན་གཅིག་མིན་
ནམ་སྐྱམ་ཏེ། རྒྱལ་པོས་ལྷ་ཁང་གི་ཐ་མ་རབ་སྐྱང་རྩ་བཞེངས་ཞེས་པ་དང་།
ཀམ་པ་སྤྱི་བཅན་དང་པོ་རུས་གསུམ་མཐུན་པའི་རྒྱལ་ཐར་ནང་རྩ་ཁང་མི་ཉག་རབ་

① ཤོག་ངས་༢༠༠༥པའི་ཟླ་བ་༡༩པར། ཀན་སུ་ཁྱུ་མི་རིགས་དཔེ་རྒྱན་ཁང་གིས། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥ལོར། རྩི་བོ་
རྫོང་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥ལོར་གཞིན་ནས་བཀོད།

སྒྲིབ་ཏུ་བྱོན། ཞེས་དང་། ཡང་སྐབས་འགར་རབ་སྒྲིབ་ཏུ་ཐེབས་ཞེས་ཡུལ་བྱེ་
བྲག་པ་ཞིག་ལ་ཐེབས་པའི་ནམ་པ་ལྟ་བུ་མང་པོ་ཞིག་སྒྲིབ་། ། 《བཀའ་ཆེན་སྐུ་ཀ་
ཁོལ་མ》ལས་① “ཁྱི་བཅུན་ཏུ་ཡོངས་བཟའ་རྒྱལ་མོ་བཅུན་གྱིས་བྲག་མགོན་པོ་
ཀུན་ཏུ་ཞལ་གྱི་ལྟ་ཁང་བཞེངས་པ་ལ། ལྷགས་པོ་རི་ལ་བྲག་ཕྱག་གི་ལྟ་ཁང་
བཞེངས་སྐྱམ་ནས། རྩོམ་པོ་ཐེད་ན་ཆོས་པོ་ཐེད་པ་ཐེད་ན་པ་སྐྱེན་པས་ཆར་རོ།” ཞེས་
བཅུན་མོ་ནམས་གྱིས། སོ་སོས་ལྟ་ཁང་བཞེངས་པའི་སྐབས་སུ་མི་ཉག་ཏུ་ཡོང་
བཟས་བྲག་མགོན་པོའི་ལྟ་བཞེངས་པ་གསལ། །

【དབྱེད་གཞི་གཉིས་པ】 《མ་ཁི་བཀའ་འབུམ་》སྒྲིབ་ཆ་ལས་② “རྩོམ་ཕྱགས་
རྩོམ་ཆོད་པོའི་སྐུ་ལ་པ་རྒྱལ་པོ་སྒྲིབ་བཅུན་སྐྱམ་པོ་ལ། རྩོམ་ཏུ་ཡོངས་བཟའ་རྒྱལ་མོ་
བཅུན་གྱིས་རང་གི་གསེར་དབྱལ་གྱི་རྒྱན་བཀོལ་ནས་མཆུལ་བྲས། ཡོ་བྱད་ཐམས་
ཅད་མ་ཆར་བའི་རྟེན་ཏུ་སྐུ་ཏེ་ཕྱག་དང་བསྐྱོར་བ་བྲས་ནས་ཁྱེས་པ། ཞེ་མ་རྟོ།
རྩོམ་ཕྱག་ཅིག་ལགས། འཛིག་རྟེན་གྱི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་བྲས་པ་དོན་མེད་པས་ཕྱག་
བསྐུལ་གྱི་ལམ་ངན་འགྲོར་སྐྱེ་བའི་ས་པོན་ཏུ་གདའ་བས། བདག་ལ་ཕྱགས་རྩོམ་
པོའི་ཕྱགས་གྱི་ཕྱགས་ཆོ་གཅིག་གིས་སངས་རྒྱ་བ་ཅིག་ལྟ་འཆོལ་ཞེས་གསོལ་བས།
སྐུ་ལ་པའི་རྒྱལ་པོས་བཀའ་སྐུལ་པ། ཏུ་ཡོངས་བཟའ་རྟེན་ཅིག་སྐྱེ་མེད་ཆོས་གྱིས་
སྐྱེ་ཅིག་མ་ཐོབ་ན། གཟུགས་བྱད་ལེགས་ཀྱང་མི་སྒྲིབ་ཀྱས་ནས་འགྲོ། མཆོན་དང་
དཔེ་བྱད་ལྟ་བུ་པའི་སྐྱེ་ཅིག་མ་ཐོབ་ན། འཛིག་རྟེན་གསེར་གཡུས་བརྒྱན་ཡང་བྲལ་
ནས་འཕོར། །དད་པ་སྐྱེས་ནས་གདམས་པ་ལྟ་བུ་ལེགས་པས་རྟེན་ཅིག་རྒྱལ་མོ་
བཅུན། ལུས་སྒྲིབ་ཅིག་ལ་ཕྱགས་རྩོམ་པོའི་སྐྱེར་སྐྱོམས་ཤིག་ལུས་ལ་ཆེད་ཏུ་མི་
འཛིན་པ་རྒྱལ་བའི་སྐྱེ། ངག་ཨོ་མ་ཁི་པ་སྐྱེ་བྱུ། རྩོམ་པོའི་བསྐྱེས་པ་བྱུ་བྱུར་སྐྱོས་ཤིག་”
ཞེས་སོགས་རྒྱལ་པོས་མི་ཉག་ཏུ་ཡོངས་བཟའ་ལ་ཆོས་གྱི་གདམས་ངག་གནང་
ཚུལ་ཡང་བཤད་འདུག །

① ཐོག་ངས་༡༧༠༠པའི་ཁྱེད་༡༩༥༣། ཀན་སུའུ་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱོན་ཁང་གིས། སྤྱི་ལོ་༡༩༧༥ལོར།

② ཐོག་ངས་༡༩༥༤པའི་ཁྱེད་དང་པོར། སེར་བཅུན་ནང་བསྐྱར་དཔེ་རྩོམ་ལྟར་ཁང་། བུ་ཁྱལ་
དབྱེད་གཞི།

【དབྱད་གཞི་གསུམ་པ།】 《མཁས་པ་ལྷུ་ལྷན་མཛད་པའི་རྒྱ་བོད་ཆོས་འབྱུང་རྒྱུས་པ།》ལས ①། “དེ་ནས་རྩ་ཡོང་བཟས་རྩབ་བྱང་མ་མོའི་ཉལ་སར་ནམ་པར་སྤང་མཛད་བཞིངས་ནས་བྲག་ལྷ་མགོན་པོར་མཆོད་གསོལ། ལྷོ་རྩབ་མཆོམས་ཀྱི་བཅན་གྱི་རྒྱ་སྤང་གཙོད་པའི་ཕྱིར། མཆོམས་གཙོད་ཀྱི་མཆོད་རྟེན་ཀ་རྩ་བཞིངས། ལྷུ་ལྷ་སྤང་ནི་རྩ་བོ་ཐོས་མནན་བྱེད་རྟོ།”།

【དབྱད་གཞི་བཞི་པ།】 《ཆོས་འབྱུང་མེ་རྟོག་སྦྱིང་པོ་སྤང་ཅིའི་བཅུད་》ལས ②། “གཞན་ཡང་རྩེ་རལ་པ་ཅན་གྱི་མངའ་འོག་ན་ཡོད་པ་ནམས་ལ་བཀའ་སྤྱུལ་ནས། ལྷ་ཁང་སྦྱང་ཅ་དང་། མཆོད་རྟེན་བྱེ་བ་བཞིངས་སོ། ཞང་སྟོན་གྱིས་སྤང་བྲག་གི་རྟེན་སུལ་ནས་སྤང་བྲག་གི་ཤུ་ཅ་གཅིག་སུལ་ཡང་ལན་མི་གནང་། བོད་ཡོངས་ལ་རྩེའི་དབྱ་བསྐྱས་ནས། དག་འདུན་ལ་སྤྱོད་ནས་འཆོ་པ་འབུལ། རབ་རྩ་བྱང་བ་རེ་རེ་ལ་ཡང་། འབངས་མི་བྱིས་བདུན་བདུན་ལྷ་རིས་སུ་སུལ་ནས་ན་བཟའ་སྦྱོར། རབ་བྱང་གི་གོས་ལྷན་པ་ཅན་གཟིགས་ནས། དེའི་ལྷ་རིས་ལ་བྱིས་ནས་བཀའ་དྲག་རྩ་བསྐྱུལ། སྦྱོ་བོ་བྱིས་པ་ཆོས་ལ་མོས་པ་ཀྱན་རབ་རྩ་བྱང་བའི་མདུན་ས་བཞིན་ཆོས་དང་བསྐྱན་པས་ཤིན་རྩ་བདེ་ཁིང་སྦྱིང་པར་མཛད། དམ་པའི་ཆོས་དག་ཅིང་གཙོད་བར་མཛད་པ་རྩེ་བཀའ་དྲིན་ཆེ་བ་ལགས། །དེ་ནས་སྤྱུ་ལ་བསྟོན་བ་དམག་དྲངས་ནས། ཆམ་ལ་ཕབ་པ་ནི་རྒྱ་ནག་པོ་དང་དཔོན་ཞང་གཉིས་བསྐྱམ་བྱ་བར་ཆད་པ་མ་འཆམས་ནས། བོད་རྩ་བཞི་ནས་དམག་སྟེ་པཅོ་བརྒྱད། སྟོན་པོ་ཆེན་པོ་ཞང་བྲི་གཞུང་རབ་ཤགས་དང་། སྟོན་མང་རྩེ་ལྷ་ལོད་ལ་སོགས་པ་དར་ཆན་ཞིག་གིས་བྲིད་ནས་རྒྱའི་ཡུལ་དུ་དམག་དྲངས་ཏེ། རྒྱའི་གྲོན་པོ་ཐམས་ཅད་བཀུམ་ནས། རྒྱ་ཐམས་ཅད་ཆམ་ལ་ཕབ་ནས། ལྷུས་མཁར་ཉི་ཤུ་ཅ་བཞི་ཡར་བཅད་མངའ་འོག་རྩ་བསྐྱས། ལང་རྟོག་མཁར། གོག་རྒྱུ། མི་ཉག་སྤྱ་ལ་སོགས་

① ཤོག་ངོས་༢༩༢པའི་ཕྱིང་པར། བོད་ལྗོངས་བོད་ཡིག་དཔེ་རྒྱུན་ཁང་གིས། ལྷུ་ལྷ་༢༠༡༠ལོར། ཆོས་པ་པོ་སྦྱོ་ལྷ་༡༩༩༩ལོར་འབྱུངས། ༡༩༩༩ལོར་འདས།
 ② ཤོག་ངོས་༣༠༩པའི་ཕྱིང་དང་པོར། བོད་ལྗོངས་བོད་ཡིག་དཔེ་རྒྱུན་ཁང་གིས། ལྷུ་ལྷ་༢༠༡༠ལོར།

མཁར་སྐུ་མ་ཅུ་སྐོར་བརྟན་ཅམ་བརྟུངས། ལྷ་ངས་མང་པོ་བཅད། ར་མོང་དང་། ཅ་
 དྲུ་པལ་ཆེར་ཕྱག་རྒྱ་སྤྲུལ། མི་ཉག་འགར་སྐང་དགར་སྐྱེ་མོར་བྱེད་རྒྱས། རྒྱལ་
 པོ་རྣམ་ཐོས་སྤྲུལ་དངོས་སྤྱུང་ནས། བཅན་པོ་ལ་ཁྱེད་ཁྱེད་པས། བྱིད་ཀྱིས་
 འདུལ་བའི་རྒྱས་འདིར་ང་ལ་ཁབ་གཅིག་ཁྱེད་སྤྲུངས་པས་མི་ཉག་གྱུ་བྱིན་ནོ། །
 དེ་འདྲའི་འདྲ་འབག་རྒྱལ་པོ་རལ་པ་ཅན་ལ། རྒྱལ་པོ་རྣམ་སྤྲུལ་སྤྲུལ་མོ་བཅུགས་
 པའི་གཟུགས་ཀྱང་ཡོད་དོ། ། ཞེས་མངའ་བདག་གི་རལ་ཅན་གྱི་རྒྱས་སྤྲུལ་ཡང་མི་
 ཉག་བདག་རྒྱ་བཟུང་ཡོད་པར་གསལ། །མོང་གསལ་བོད་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་རྒྱུང་
 པའི་ནང་འཁོད་པའི་བོད་བཅན་པོའི་སྐབས་ཀྱི། མི་ཉག་གི་ལོ་རྒྱུས་གནད་བསྐྱེས་
 ཤིག་ཡིན། ཡིག་ཆ་འདི་དག་ལས་གསལ་བ་ལྟར་ན་བོད་བཅན་པོའི་སྐབས་སྤྱི་
 ཉག་ཟེར་བ་དེའི་མི་རྣམས་བོད་རིགས་ཡིན་པ་དང་། དུལ་བཅན་པོའི་མངའ་
 ཁོངས་སྤྱུ་གཏོགས་པ་ནི་ཐེ་ཆོམ་མེད་པ་ཞིག་རེད། །

ས་བཅད་གཉིས་ལ། བོད་སིལ་བྱེད་སྐབས་ཀྱི་མི་ཉག་སྐོར།

གཅིག །བོད་ཡིག་ནང་གི་མི་ཉག་ལོ་རྒྱུས།

སྤྱི་ལོ་༡༧༡༧པའི་ལྷགས་བྱ་ལོར་ལྷ་ལྷང་དཔལ་གྱི་རྩོ་རྩེས་བོད་གྱི་རྒྱལ་པོ་གྲང་
 དར་མ་འུ་རུམ་བཅན་པོ་སྐོག་བསད་བྱས་ནས། བོད་ཁམས་སིལ་བྱར་འཁོར་བའི་
 འགོ་ཚུགས་པ་རེད། བོད་སིལ་བྱར་འཁོར་བའི་རྒྱས་རབས་ནང་རྒྱ་བོད་དུལ་
 འདིར་དུལ་གྱུ་སྐོར་སྐོར་ལ་དབང་སྐྱེར་བའི་རྒྱལ་པོ་མང་པོ་ཞིག་བྱང་ཡོད་པ་ནི། ལུབ་
 རྒྱུགས་སྤྲུལ་དུགས་རྒྱལ་པོ། ལྷ་གེ་རྒྱལ་པོ། ལྷ་རངས་རྒྱལ་པོ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་
 དང་། ཤར་ལྷོགས་སྤྱི་རྒྱུང་ཆོང་རྒྱལ་པོ། མི་ཉག་རྒྱལ་པོ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུ་རེད།
 འོན་ཀྱང་། སྐབས་དེའི་མི་ཉག་གི་གནས་སྐབས་དེ་རི་ལྟར་བྱང་བའི་ལོ་རྒྱུས་སྐོར།
 ཆོལ་པ་ཀུན་དགའ་རྩོ་རྩེས་བཅམས་པའི་《དེ་བ་ཐེར་དམར་པོ་》དང་། ལྷག་ཆོང་
 དཔལ་འབྱོར་བཟང་པོས་བཅམས་པའི་《རྒྱ་བོད་ཆོས་འབྱུང་མཁས་པ་དགའ་
 བྱེད་》 དཔལ་པོ་གཙུག་ལག་བློང་བས་བཅམས་པའི་《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་
 དགའ་རྟོན་》 རྣམས་སྤྱི་བོད་སིལ་བྱར་འཁོར་བའི་སྐབས་ཀྱི་མི་ཉག་ལོ་རྒྱུས་ཤིག་

བཀོད་འདུག་ཀྱང་དོན་དུ་ཚལ་པ་ཀྱན་དགའ་དོ་རྗེས་དེབ་དམར་དུ་བཀོད་པ་དེ་
 ཁོ་ན་ལུངས་སྤངས་པ་རེད་འདུག ཚལ་པའི་དེབ་དམར་ནི་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༦ལོར་
 འགོ་བཙམས། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༩ལོར་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ཞིག་རེད། གཤམ་དུ་ཚལ་པའི་
 དེབ་དམར་ནང་གི་མི་ཉག་རྒྱལ་རབས་སྒྲོར་ཆ་ཚང་བཀོད་པ།

[[དཔའ་བོ་མི་ཉག་གི་རྒྱལ་རབས་བཞུགས་སོ]] སྤྱི་དཔའ་བོ་མི་ཉག་གི་
 རྒྱལ་རབས་ནི། རྩོན་དང་པོ། ལྷ་ཐག་ལ་སོགས། མི་ཉག་གི་ཡུལ་ཐམས་ཅད། རྒྱ་
 རྒྱལ་པོའི་འོག་ན་ཡོད་པ་ལ། བྱང་ངོས་དང་འགའི་བར་ན། རྩོན་བྱང་ཅེས་པའི་རི་
 ལ། གཞི་བདག་གོ་བྱེས་པ་ཡོད་པ། ཉིན་གཅིག་གི་ཆོ། བྱང་ངོས་ཀྱི་མཁར་ནང་ན།
 བྱང་མེད་གཅིག་གི་སར། རྟ་པ་དཀར་པོ་བདུན་བྱང་པའི། དཔོན་དེ་དང་འགྲོགས་
 པ་ལས། བྱ་ཞིག་སྤྱོད་ཀྱི་རྒྱལ་སྤྱོད་མེད་པའི་སྐར་མ་གཅིག་ཤར་བས། རྒྱའི་ཕྱིས་
 པ་རྣམས་ཀྱིས། མཁར་ནང་འདིར། རྒྱལ་སྤྱོད་འཕྲོག་པའི་མི་གཅིག་སྤྱོད་འདུག་
 བྱས་པས། རྒྱལ་པོས་ད་དུང་ཕྱིས་ཀྱིས་ལ་བྱ་ཆ་དེ་ཆོལ་བེར་བས། ཆན་མོས་བྱ་རྒྱང་
 ས་ཀོང་དུ་སྤྲོས། སྤང་ལེབ་ཀྱིས་ཁ་བཅད། དེའི་སྤྱིང་དུ་རྒྱ་པོར་གང་བཞག་པས།
 ཕྱིས་པ་ན་རེ། མཆོ་ཆེན་པོ་དང་ཤིང་གི་ས་གཞིའི་འོག་ན་འདུག་ཟེར་ནས། འཆོལ་
 མ་ཐུབ་པ་དང་། མཁར་ནང་ན། ལོ་གཉིས་འགོ་བའི་བྱ་ཆ་ཐམས་ཅད་གསོད་ཅེས་
 ལུང་བསྐྱགས་པས། བསད་པའི་དུས། ཆན་མོས་ཀྱང་བྱ་ཤི་བར་ལྟར་བྱས། སྤྲོས་ནང་
 དུ་བཅུག དུ་ཞིང་ཁྱེར་ནས། རྒྱའི་དཀྱིལ་གྱི་རྩ་འཐུག་པོའི་ནང་དུ་སྤྲོར་བཞག་
 པས། ཉིན་རེ་བཞིན། བྱ་རྩོད་གཅིག་ཡོང་ནས། བྱ་ཆ་དེ་མི་འབྲུག་པར་བྱས། ཆན་
 མོ་གཞན་གཅིག་ལ། བ་གཞོན་མ་གཅིག་ཡོད་པ་དེས། ཉིན་རེ་བཞིན། དེའི་རྩར་
 ཕྱིན་གིན། འོ་མ་སྤྱོར་བ་ལ། ཉིན་གཅིག་བ་བདག་ཆན་མོ་དེས། བའི་ཕྱིར་རྗེས་ལ་
 ལྟར་ཕྱིན་པས། དེ་བཞིན་བྱེད་པ་མཐོང་སྟེ། བྱ་ཆ་འདི་ཁྱད་པར་ཅན་ཞིག་ཡིན་
 པར་འདུག་བསམ་སྤངས་ནས། བྱ་དོད་བྱས། རྒྱལ་པོ་དོ་རྩ་སི་ཞེས་པ། བོད་སྐད་དུ།
 བ་ལ་འོ་མ་རྩ་ཟེར། བྱིས་པ་དེས་ལོ་བདུན་ལོན་ནས། བ་མཉམ་གྱི་བྱིས་པ་དུག་
 བཅོལ་ཏེ། བྱང་ངོས་ཀྱི་གངས་རིའི་བྱོད་དུ་ཕྱིན་གྲོས་ནས། རོ་ལོག་བཙམས། རི་དེ་
 ལ་ཤིང་འཐུ་བའི་སྤྱོད་པ་ཐམས་ཅད་བཟུང་ནས། དམག་མི་བཅོལ། བྱ་ཆ་དེས་

བྱང་ངོས་ཀྱི་མཁར་ནང་དུ། ཤེས་རབ་ཀྱི་མི་ལ། རོ་ལོག་བཅུ་པའི། ཐབས་འདྲི་རུ་
 ཕྱིན་པས། རྒྱུ་རྒྱུ་མོ་གཅིག་ན་ལེ། གླ་བ་འདྲི་ཆོས་བཅོ་ལྔའི་ཉིན། བྱིད་རང་
 དམག་ལ་ཤོག ཉ་ཆག་དང་། ཉའི་སྤང་མང་པོ་རྒྱལ་སྤྱུར། དེ་ནས་རྒྱུ་རྒྱལ་ས།
 ཐམ་ཁ་བྱིད་ལ་ཡོང་པའི་ཐབས་ངས་བྱིད་ཟེར། ཆོས་བཅུ་བཞིའི་ཉིན་རྒྱུ་མོ་དེས།
 ལྷགས་རིའི་སྤྱིང་དུ་བྱང་བརྒྱུངས་དུ་ཞིང་ཕྱིན་པས། རྒྱལ་པོས། ཅི་ཡིན་འདྲིར་
 བཏང་པས། ལྷའི་དབང་པོའི་ལྱང་གིས། མི་ཉག་རྒྱལ་པོ་གཅིག་བསྐོས་ཡོད། དེ་ལ་
 རོ་མ་ལྷས་ན། རྒྱུ་མིང་ཡང་མ་ལྷས་པ་བྱིད། སང་ཉིན་དམག་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་
 པ་ཡོང་པ་ཡིན་ཟེར། དེ་ཅི་ཡིན་དྲིས་པས། བྱིད་རང་རྒྱལ་ས་སང་སྤ་མོར་མ་རྒྱལ་
 ལྷོས་དང་། ཉ་སྤང་དང་། ཉ་ཆག་སྤང་པས། རྒྱུ་མདོག་འཁྱུར་བ་འོང་བྱས་པས།
 སང་ལྷས་དུས། དེ་བཞིན་བྱང་། ད་ཅི་འཐད་དྲིས་པས། རྒྱུ་མོ་ན་ལེ། རོ་ལྷས་ན་
 འཐད་བྱས་པས། རྒྱལ་པོ་དཔོན་གཡོག་གསུམ་གྱིས། ཐམ་ཁ་སྤྱིང་དུ་ཕྱིན་པས། མི་
 ཉག་རྒྱལ་པོ་ཉ་པ་བརྒྱན་དང་འཐད། ཐམ་ཁ་སྤངས། རྒྱལ་པོ་བསད། དེ་རྒྱུང་།
 རིམ་གྱིས། རྒྱུ་མོ་པོ་རྒྱལ་ས་ཀྱང་བསད། རྒྱལ་ས་སྤངས་པས། རྒྱུ་ལྷལ་དུ་གྲགས་
 པ་ལ། རྒྱུ་མོ་གཅིག་གིས་ཁའི་ཉེས་པ་ལ། ཟུར་གསུམ་སྒོ་དུག་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཁར་
 ཤོག་ཞེས་པ་བྱང་། མི་ཉག་རྒྱལ་པོ་དེ་ལ། སའི་མིང་ནས་གས་ཏེ། ག་རྒྱུ་པོ་ཞེས་
 པར་བཏགས། མི་ཉག་རྒྱལ་པོའི་ཐོག་མ་ཡིན། དེ་ནས་རྒྱལ་རབས་དུག་ན་མི་ཉག་
 རྒྱལ་མོ་དུང་། དེའི་དུས་སུ། བ་ཤིའི་ནོ་ལ། བོད་སྤང་དུ། སེམས་ནག་པོའི་རི་ཞེས་
 བྱ་བ་ལ་སྤྱོད་པའི་མིས། རྒྱལ་པོའི་སྤྱིང་དཔོན་བྱས་ནས། རྒྱལ་པོ་གསད་པར་འཁྱུར།
 ཞེས་པ་རྒྱལ་མོ་དུ་གྱིས་ཆོར་ནས། རི་དེ་ལ་ཡོད་པའི་མི་ཐམས་ཅད་གསད་ན་ཞི་
 འཐད་ཅེས། ཁའི་རུ་རྒྱལ་པོ་ལ་ཞུས་པས། ཁོང་ཆོས་ལ་དཀར་བས་མ་ཉན། དེ་ནས་
 རྒྱལ་པོས། བྱང་ངོས་སུ་སྤོང་མ་རུས་པར། ལྷ་རུ་འཕོས་ཀྱང་། མཆོམ་རི་དེ་ལ་སྤྱོད་
 པའི་མི་གཅིག་མ་ཆོར་བར་སྤོན་པོ་ཐོབ་ནས། དེས་མི་ཉག་རྒྱལ་མོ་དུ་བསད། དེའི་
 རྒྱུ་སུ། རྒྱུ་ཆད་ནས། ཐོ་ངོམ་ཞེས་པའི་རྒྱལ་པོ་གཞན་གཅིག་བྱང་པ། དེའི་ལག་
 ནས་ཉོར་ཇིང་གིར་རྒྱལ་པོས། རྒྱལ་ས་འཕྲོག་སྤེ། མི་ཉག་རྒྱལ་པོ་སྤོག་མེ་ཡིན། ཇིང་
 གིར་རྒྱལ་པོ་སྤོག་རྒྱུ་ཡིན་པའི་དོན་གྱིས། ཇི་ཅམ་འཐད་ཀྱང་མ་བྱབ་པ་ཡིན། མི་

ཉག་རྒྱལ་ཚོད་ཀྱི་སྒྲེེ་བ། རྟོར་རྒྱལ་པོ་གོ་དན་ཡིན། ཁོང་བྱང་ངོས་སུ་སྤྱེད་ས་པ་
 དང་། རྟོར་རྒྱལ་ཚོད་བསད་པའི་ས་ཆ་དེར། ལྷ་ཁང་གཅིག་བཞེངས་ཤིང་། གསོད་
 མི་ཚང་དེ་བརྒྱུག་པར་བྱས། གོ་གན་རྒྱལ་པོ་ལ་ངན་བྱེད་མི། ཆེ་གིན་ཐེ་མུར་ཡང་།
 གསེ་ལོ་ཞན་དུ་སྒྲེེས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་པ་མི་ཉག་ཅེན་ཅེ་ཤེས་རབ་ཡི་ཤེས་ཀྱིས་
 བཀོད་པ་ཡི་གེ་བྲིས་ནས་བཀོད་པ་ཡིན་ནོ། །

འདི་ལ་རྒྱའི་རྒྱལ་པོ་ཅིའུ་ཐའི་རྩེ་དུ་གཉིས་ཀྱིས། རྒྱལ་ས་བཟུང་པའི་རྗེས་ལ།
 སིའུ་རྒྱལ་པོ་བྱང་ཞེས་པ་དང་། སིའུ་རྒྱལ་པོ་ནས། མི་ཉག་རྒྱལ་པོ་བཅུ་གཉིས་
 བྱང་། ལོ་ནི་བརྒྱ་དྲུག་རྩེ་སྤྱིད་བཟུང་། དེ་ནས་རྟོར་ལ། རྒྱལ་ས་ཤོར་པ་ཡིན་ཞེས་
 པའང་། གཏམ་རྒྱུད་འགའ་རེ་ན་སྤང་ངོ་། ། མི་ཉག་རྒྱལ་རབས་འདི་བྲིས་དགེ་བ་
 ཡིས། མི་ཡི་འགོ་རྣམས་འཁོར་བའི་གཡུལ་ངོ་ལས། མི་འཇིགས་དཔའ་པོ་ཐོབ་
 ཅིང་འགོ་ཀྱན་གྱི། མི་འཁྱུར་རྩི་རྩི་པོ་འཕངས་མུར་ཐོབ་ཤོག །མར་ལོ། ལྷ་མཆོ།
 ཞེས་དེབ་དམར་ལས་སོ། །

དཔའ་པོ་གཙུག་ལག་ཐེང་བའི་《ཁམས་པའི་དགའ་སྟོན་》དུ། “མི་ཉག་རྒྱལ་
 པོ་ལོ་རྒྱུས་ནི། དེ་ཡང་ཤར་ནི་རྒྱ་ནག་ ལྷོ་ན་འང་། ལུབ་ན་བོད། བྱང་རྟོར་
 ཀྱིས་བཅད་པའི་དབུས་ནི་མི་ཉག་གི་རྒྱལ་ཁམས་ཏེ་སྤྱིས་གོ་དན་གྱིས་བཟུང་བ་སྟ་
 དང་བྱང་ངོས་སོགས་ནི་ཡུལ་གྱི་དངོས་གཞི་ཡིན་ལ། རབ་སྤང་དང་ཚར་སྤང་
 རྣམས་ཀྱང་མི་ཉག་ལ་གཏོགས་སོ། ” ཞེས་མི་ཉག་གི་ལོ་རྒྱུས་བཤད་པའི་ཁོང་
 དེར་བྲིས་ཤིང་། དེ་ནས་དེབ་དམར་ནང་གི་མི་ཉག་ལོ་རྒྱུས་དུམ་བུ་དེ་བཀོད་
 འདུག །ཡིག་ཆ་དེ་དག་གི་ནང་དུ་མི་མིང་དང་། ས་མིང་རྣམས་ཀྱི་སྒྲ་གདངས་ཀྱི་
 ཡི་གེ་འབྲི་ཚུལ་ཅུང་ཟད་མི་འདྲ་བ་ཡོད་པར། དེབ་དམར་དང་། ཁམས་པའི་
 དགའ་སྟོན་གཉིས་ལས། མི་ཉག་འགའ་དང་། རྒྱ་བོད་ཡིག་ཚང་ལས། མི་ཉག་སྟ་
 དང་། ལྷ་ཐག་ཅེས་བྲིས་འདུག དེར་དུས་དཀར་མཛོས་ཁུལ་གྱི་འགར་ལ། འགར་
 ཐར་དང་། འགར་ཐག་གཉིས་ཀ་འབོད་སྟོལ་འདུག མི་ཉག་རྒྱལ་པོ་ཐོག་མའི་
 མིང་ལ། རྒྱ་བོད་ཡིག་ཚང་ནང་། ག་འུ་རྒྱལ་པོ། ཁམས་པའི་དགའ་སྟོན་ལས།
 སི་ཏུ་རྒྱལ་པོ་འམ་གའི་རྩ་རྒྱལ་པོ། དེབ་ཐེར་དམར་པོ་ལས། གའི་རྩ་རྒྱལ་པོ།

ཞེས་བྲིས་འདུག ། ཡང་། བོད་སྐད་དུ་བ་ལས་འོ་མ་འབྱུང་། ཞེས་པ་དེ།
མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་དུ། རུས་པ་དུ་མའི། ཞེས་དང་། དེབ་དམར་ལས། རུས་
པ་རོ་སྐྱའི་ཞེས་དང་། རྒྱ་བོད་ཡིག་ཚང་ལས། རུས་པ་རོ་རུ་སི་ཞེས་འབྲི་སྐད་ས་
མི་འདྲ་བ་བྱང་འདུག་ཀྱང་། འདི་དག་འགའ་ཞིག་ནི་དཔེ་སྐུན་སྐབས་སུ་ཤོར་བའི་
ཡིག་ཅོར་ཡིན་དོགས་ཆེ་སྟེ། རྒྱ་བོད་ཡིག་ཚང་ནང་གི་མི་ཉག་ལོ་རྒྱུས་ཀྱང་སི་
ཁོན་ལྷགས་པར་མ་དང་། མ་དཔེ་དངོས་གཉིས་གཅིག་གྱུར་བྱང་མི་འདུག་པ་
འདི་ནི་ཡི་གེ་སྐྱུག་མཁན་གྱིས་དབུ་ཅན་དང་། དབུ་མེད་ཀྱི་དབྱེ་བ་མ་འབྱེད་པ་
དང་། སྐྱོག་མི་ཤེས་པ་རྣམས་ཏ་ལམ་འདྲ་བ་རེ་བྱས་ནས་ཡི་གེ་སྐྱུག་པ་ཡིན་ངེས་
པས་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་ཆེ་ཡིག་རྙིང་རྣམས་མ་དཔེ་དངོས་བཟླས་རྒྱ་ཏ་ཅང་གལ་ཆེ་
བར་མཐོང་དོ། །

གཉིས། རྒྱ་ཡིག་ནང་གི་མི་ཉག་ལོ་རྒྱུས།

མི་ཉག་ཅེས་པ་བོད་སྐད་ཡིན་ལ། རྒྱ་སྐད་དུ་འདི་ལ་ཞིའི་ཤུ་(西夏) ཟེར།
འོན་ཀྱང་འདི་ནི་བོད་སིལ་བུའི་སྐབས་ཀྱི་མི་ཉག་ཡིན། རྒྱ་ཡིག་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་
ཁག་ལས། མི་ཉག་སྒྲོར་ཐ་ཐོར་ཡོད་འདུག་ཀྱང་ཁ་གསལ་གོ་བདེ་ཅན་ཤིན་ཏུ་
དཀོན། དེང་རུས་ཞིའི་ཤུ་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱས་པའི་ལོ་རྒྱུས་པེ་དུའུ་དབྱེན་ཐེར་བྲ་
རྒྱ་(百度网站) ཐོག་བཞོད་པར།

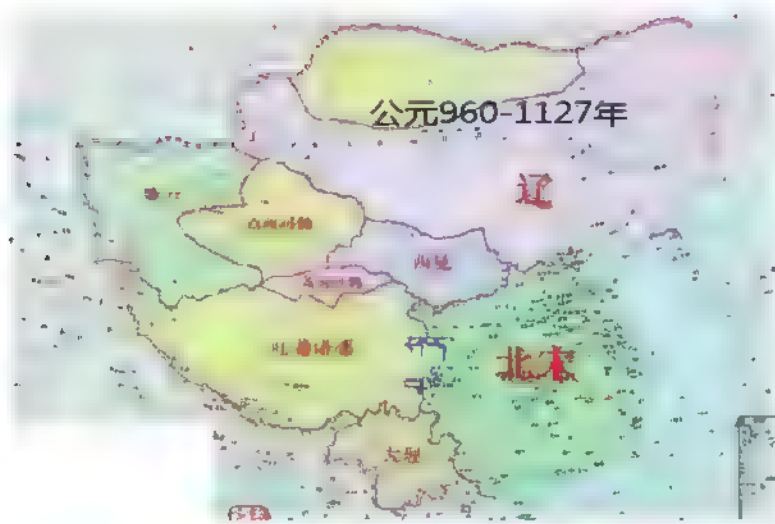
【མ་ཡིག】西夏(1038年-1227年)，又称邦泥定国或白高大夏国，是
中国历史上由党项族建立的一个征服王朝，主要以党项族为主体，包
括汉族、回鹘族与吐蕃族等民族在内的国家。1038年，李元昊建国时
便以夏为国号，称“大夏”。又因其在西方，宋人称之为“西夏”。

【མ་ཡིག་གི་ནང་དོན】 ཞིའི་ཤུ་(1038年-1227年) འདམ་གཞུང་རྒྱལ་ཁབ་
དང་། ཤུ་རྒྱལ་དཀར་པོའང་ཟེར། ཀྱང་གོའི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ཏང་ཞང་པས་བཙུགས་
པའི་དབང་སྐུར་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་རེད། ཏང་ཞང་མི་རིགས་ཀྱིས་གཙོ་བོར་བྱས་
ཤིང་། རྒྱ་རིགས་དང་། རུའེ་རུ་རིགས། བོད་རིགས་བཅས་འདུས་པའི་རྒྱལ་ཁབ་
ཅིག་རེད། སྤྱི་ལོ་༡༠༣༨ལོར་ལི་ཡོན་ཏེ་ཡིས་རྒྱལ་ཁབ་བཙུགས་དུས་ཤུ་ཞེས་པ་

ཀྱལ་མིང་བྱས་པས་“ཤུ་ཆེན་པོ་”ཞེས་འབོད། གཞན་ཡང་། སྤང་རྒྱལ་ཁབ་གྱི་རྒྱབ་
ཕྱོགས་སུ་ཡོད་པས་ན་ཞིའི་ཤུ་ཞེས་འབོད། །

【མ་ཡིག】党项族原居四川松潘高原，唐朝时迁居陕北。因平乱有功被
唐帝封为夏州节度使，先后臣服于唐朝、五代诸朝与宋朝。夏州政权
被北宋并吞后，由于李继迁不愿投降而再次立国，并且取得辽帝的册
封。李继迁采取连辽抵宋的方式，陆续占领兰州与河西走廊地区。1038
年李元昊称帝建国，即夏景宗，西夏正式立国。

【མ་ཡིག་གི་ནང་དོན་】 ཏང་ཞང་མི་རིགས་ཀྱི་སྤྱོད་གནས་དངོས་ནི་སི་ཁྲོན་
ཤར་པའི་མཐོ་སྐང་ན་ཡིན། ཐང་རྒྱལ་རབས་སྐབས་སུ་ཆུན་བྱང་སུ་སྤྱོས། ཟིང་
འཇགས་སྐབས་སུ་བྱས་རྗེས་ཆེ་བས་ཐང་གོང་མས་ཤར་པའི་ཅི་དུའུ་ཅི་ཞེས་པའི་
གོ་གནས་གནང་། སྤ་རྗེས་སུ་ཐང་རྒྱལ་རབས་དང་། གདུངས་རབས་ལྷ་པའི་གྲུ་
རྒྱལ་རབས། སྤང་རྒྱལ་རབས་བཅས་ཀྱི་སྤྱོན་པོ་བྱས། ཤར་པའི་སྤྱིད་དབང་སྤང་
བྱང་མས་དབང་རྒྱུར་བྱས་རྗེས། ལི་ངི་ཆོན་གྱིས་མགོ་མ་བཏགས་པར་སྐར་ཡང་
རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་བཙུགས་པ་མ་ཟད། ལྷེ་རྒྱལ་གྱིས་རྒྱབ་སྐྱོར་ཐོབ། ལི་ངི་ཆོན་གྱིས་
ལེའུ་འབྲེལ་སྤང་རྒྱལ་གྱི་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས། ལུ་མཐུད་དེ་ལན་གྲུ་དང་ཆུ་
པོའི་རྒྱབ་ཕྱོགས་ཀྱི་ས་ཁུལ་ན་མས་བབྱང་པ་རེད། སྤྱི་ལོ་༡༠༣༨ལོར་ལི་ཡོན་ཏན་
བོད་མིང་ལ་མི་ཉག་ག་ཏུ་རྒྱལ་པོ་ཟེར་བ་དེ་རྒྱལ་པོར་གྱུར་ཏེ་རྒྱལ་ཁབ་བཙུགས།
ཤུ་ཅིང་ཅོང་ཡང་ཟེར། ཞིའི་ཤུའི་རྒྱལ་ཁབ་དངོས་སུ་བཙུགས་པ་རེད། །

【མ་ཡིག】西夏属于番汉联合政治，以党项族为主导，汉族与其他族群为辅。制度由番汉两元政治逐渐变成一元化的汉法制度。

【མ་ཡིག་གི་ནང་དོན།】 ཞིའི་ཤུ་ནི་བོད་རྒྱ་བྱང་འབྲེལ་གྱི་སྲིད་དབང་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། ཏང་ཞང་གཙོ་བོ་དང་། རྒྱ་རིགས་དང་མི་རིགས་གཞན་དག་པལ་བ་བྱས་ནས་གྲུབ་པ་ཞིག་རེད་ལ། བོད་རྒྱ་བྱང་འབྲེལ་གྱི་ཆབ་སྲིད་ལམ་ལུགས་དེ་རིམ་བཞིན་རྒྱ་ལུགས་ཁོ་ནའི་སློབ་སྲིད་ལམ་ལུགས་ཏུ་གྱུར་པ་རེད། །

【མ་ཡིག】西夏是一个佛教王国，兴建大量的佛塔与佛寺，以承天寺塔最有名。然而也是崇尚儒学汉法的帝国，立国前积极汉化；虽然夏景宗为了维护本身文化而提倡党项、吐蕃与回鹘文化，并且创立西夏文、立番官、建番俗等措施；但自夏毅宗到夏仁宗后，西夏已经由番汉同行转为普遍汉化。文学方面以诗歌和谚语为主。在艺术方面于敦煌莫高窟、安西榆林窟有丰富的佛教壁画，具有“绿壁画”的特色。此外在雕塑、音乐与舞蹈方面都独特之处。

【མ་ཡིག་གི་ནང་དོན།】 ཞིའི་ཤུ་ནི་ནང་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་རེད། མཆོད་རྟེན་དང་དགོན་པ་མང་པོ་ཞིག་བཞེངས་པ་རེད། བློན་ཐེན་དགོན་གྱི་མཆོད་རྟེན་སྐད་གསལ་ཆེ་ཤོས་རེད། དེ་ནས་ཕྱུ་ལུགས་རྒྱ་སློབ་འཛིན་པའི་རྒྱལ་པོ་ཞིག་

ཀྱང་རེད། རྒྱལ་ཁབ་མ་བཅུགས་པའི་ཕྱོད་ལ་རྒྱ་ལྷགས་ཤུགས་ཆེན་བསྐྱར་པ་རེད། སྤྱི་ཅིང་ཅོང་གིས་རང་གི་རིག་གནས་སྤྱང་སྦྱོབ་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ཏང་ཞང་དང་། སྤྱི་བོད་རྒྱལ་རྒྱ་བཅས་ཀྱི་རིག་གནས་སྤེལ་བ་མ་ཟད། མི་ཉག་གི་ཡི་གེ་གསར་བཟོ་བྱས། བོད་དཔོན་བསྐྱོས་ཤིང་། བོད་ལྷགས་སྤེལ་བ་བཅས་ཀྱི་ཐབས་ཤེས་བྱས་ཀྱང་། སྤྱི་དབྱིང་ཅོང་ནས་སྤྱི་རེན་ཅོང་གི་རྩིས་སྤྱ། མི་ཉག་བོད་རྒྱ་བྱང་ལའེལ་གྱི་ལྷགས་དེ་ལལ་ཆེར་རྒྱ་ལྷགས་སྤྱ་བྱས། ཅོམ་རིག་ཐད་ལ་སྒྲན་ཆོག་དང་གཏམ་དཔེ་གཙོ་བོར་བྱས། སྒྱ་ཆལ་ཐད་ལ་ཏང་ཏང་མོ་ཀའོ་བྲག་ཕྱག་དང་། ཨན་ཞིའི་ཡུའུ་ལིན་བྲག་ཕྱག་ནམས་ལ་ནང་ཆོས་ཀྱི་ལོགས་རིས་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པོ་ཡོད་པ་ནི། དྲངས་གཙང་ལོགས་རིས་ཀྱི་བྱང་ཆོས་ལྡན་པ་ཞིག་རེད་ལ། བསྐོས་སེང་དང་། སྤྱི་སྒྲན། ཞབས་བློ་བཅས་ནི་ཕུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱང་ཆོས་ལྡན་པ་ཞིག་རེད།

【མ་ཡིག】 李元昊（1003年—1048年），西夏开国皇帝，党项族人，北魏鲜卑族拓跋氏之后，李姓为唐所赐。李继迁孙，李德明长子，生母卫慕氏。少年时身型魁梧，而且勤奋好学，手不释卷，尤好法律和兵书。通汉、蕃语言，精绘画，多才多艺。其父在位时，已经不断对外出战，扩大势力。1038年11月10日自立为帝，脱离宋朝，国号“大夏”，亦称西夏，定都兴庆府。建国后多次与宋、辽交战，于三川口、好水川及定川砦等战中击败北宋，并于辽夏第一次贺兰山之战，大胜辽国，奠定西夏在辽、宋两国的地位。晚年沉湎酒色，好大喜功，被其子宁令哥所弑，死后葬于泰陵。1048年，酒醉回宫，被其子宁令哥刺杀，惊觉躲闪，被削去鼻子，惊气交加。不久，鼻创发作，不治而亡。

【མ་ཡིག་གི་ནང་དོན】 ལི་ཡོན་ཏའོ། བོད་མིང་མི་ཉག་ག་ཏུ་རྒྱ་པོ། 1003—1048) མི་ཉག་རྒྱལ་ཁབ་བཅུགས་མཁན་གྱི་རྒྱལ་པོ། ཏང་ཞང་པ། ལེས་བྱང་མའི་ཤོན་པའི་རིགས་ཀྱི་ཕྱོད་པའི་རུས་བྱང་རྩིས་སྤ། མི་ཉག་རྒྱལ་པོ་ལ་ཐང་གིས་ཐང་གིས་རུས་ལི་གནང་། ལི་ཇི་ཆོན་གྱི་ཆ་པོ། ལི་ཏེ་མིང་གི་སྤྱས་ཆེ་བ། མ་ཡུམ་ཟུ་མོ་མཆོ་

ཟེར། ཁོང་ཚུང་དུས་གཟུགས་སྟོབས་ཆེ་བ། ལྷག་པར་དུ་སྤྱོད་བཅོན་ཅན། ལག་
 དཔེ་ཆ་དང་མི་འབྲལ་བ། ཁྲིམས་དང་དམག་དོན་གྱི་དཔེ་ཆ་ལ་དགའ་བ། རྒྱ་
 སྐད། བོད་སྐད་ཐམས་ཅད་ཤེས་ཤིང་། རི་མོ་འབྲི་མཁས་པ། རིག་པའི་གནས་
 ཐམས་ཅད་ལ་མཁས་པ་ཞིག་ཡིན། ས་ཡའ་བཞུགས་སྐབས། དམག་འབྲུག་རྒྱན་
 མི་ཆད་པས། སྟོབས་ཤུགས་རྒྱ་བསྐྱེད། སྤྱི་ལོ་༡༠༩༩ལོའི་ཟླ་བ་༡༡པའི་ཆོས་༡༠ཉིན་
 རང་ཉིད་རྒྱལ་པོ་བྱས་ཏེ། སྤང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་ཁོངས་ནས་སྤྱིར་ཐོན། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་
 མིང་ལ་ཏ་ཤུ་གསལ་། མིང་གཞན་ཞིའི་ཤུ་ཟེར། རྒྱལ་ས་ཤིང་ཆིང་ལྷུ་ལ་བྱས་།
 རྒྱལ་ཁབ་བཅུགས་རྗེས་སྤང་དང་། ཁྲེ་ལ་དམག་ཐེངས་མང་བརྒྱབ། རྒྱ་གསུམ་
 འགག་དང་། རྒྱ་བཟང་ལ། ཏིང་ཁོན་གྱི་སོགས་ཀྱི་དམག་འབྲུག་ནང་དུ་སྤང་བྱང་
 མ་བཅོམ་པ་མ་ཟད། ཁྲེ་ཤུ་གཉིས་ཐེངས་དང་པོ་ཏོ་ལོན་རི་བོའི་དམག་འབྲུག་
 ལངས། ཁྲེ་ལས་རྣམ་པ་རྒྱལ་བས། ཞིའི་ཤུ་དེ་ཁྲེ་དང་སྤང་གཉིས་ལས་རྒྱལ་བའི་
 མང་གཞི་ཚུགས་པ་རེད། སྤྱི་ཆོའི་སྤང་ལ་ཆང་དང་འདོད་པར་རྒྱུས། རང་
 འདོད་རྒྱལ་ཆེ། མཐར་རང་སྤྱི་ཞིང་ལིང་ཀོས་བཀོངས་ཤིང་། འདས་རྗེས་སྤྱི་
 གདུང་ཆིང་ལིན་ལ་སྤྱིས། སྤྱི་ལོ་༡༠༩༩ལོར། ཉིན་ཞིག་ལི་ཡོན་ཏའོ་ཆང་གིས་བཟི་
 བས་སྤྱིར་པོ་བྱང་དུ་ལེབས་པ་དང་། སྤྱི་ཞིང་ལིང་ཀོས་གསད་གྲུབས་བྱེད་
 སྐབས། ཏ་ལས་ཏི་ལྷུར་སྤྱི་བས་ཀྱིས་གཟུར་ཀྱང། རྒྱ་བཅད་པས། ཏ་ལས་ཤིང་
 སྤྱི་གས་ཁོས། མི་རིང་བར། རྒྱ་ལ་མ་གཉན་བརྒྱབ་སྟེ་འདས། །

གསུམ། བོད་རྒྱའི་དབྱང་གཞི་གོ་བཅུར་ནས་དབྱང་པ།

[[༡]] ཐོག་མར་དབྱང་གཞིའི་ཡིག་ཆ་སྐོར་ལ། མི་ཉག་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་བོད་ཡིག་གི་
 དབྱང་གཞི་ནི་ཆོལ་པ་ཀུན་དགའ་རྩོམ་སྟེ། སྤྱི་ལོ་༡༣༩༩ལོར་མི་ཉག་ཅེན་ཅེ་ཤེས་
 རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཞལ་གསུང་ཡི་གེ་བཀོད་པ་དེ་ཡིན་ཞིང་། འདི་ནི་དབྱང་གཞི་
 རྒྱུང་ཤོས་དང་ཁྱེད་སྐོར་ཤོས་ཤིག་ཡིན། །

① ཤར་པ་ཆེན་པོ།

② དེང་དུས་ནིང་ཞུ་ཡིང་ཁོན་ས་ཁུལ།

ཀྱི་ཡིག་གི་དབྱུང་གཞི་ནི། བེ་རུ་ཏུ་དབྱིང་ཐེར་བྱ་ཀྱི་ལས་བཏོན་པ་ཡིན་
ཞིང་། འདི་ནི་གནའ་བོའི་ཡིག་ཆ་རྟིང་པ་ལ་དབྱུང་གཞི་གང་འཆོམས་རེ་བྱས་
ཤིང་། དེང་རབས་ཀྱིས་འགྲེལ་བཤད་གསར་པ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན། །

ཡིག་ཆ་ཁག་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱར་ནས་དབྱུང་འབྲས་ལ། མདོ་ཁམས་ཀྱི་བཞི་སྐང་
རྒྱལ་གི་མི་ཉག་རབ་སྐང་ཟེར་བ་དེ། ས་གཤིས་ཆགས་ཚུལ་གྱི་ངོས་ནས་བྱེས་པ་
ཞིག་ཡིན་སྟབས། ཉག་རྒྱུ་ཤར་རྒྱུ་ནས་མ་རྒྱུ་འབྱུང་བར་གྱི་རི་སྐང་སྐང་
ཚྭ་གས་ལ་གནས་པའི་ཡུལ་སྡེ་འདི་ལ་ཟེར། དེ་ནི་དེང་རུས་རྒྱ་ལྗོངས་མན་ཆད་གྱི་
རྒྱལ་ཤོང་རྒྱལ་ཁག་བཙོ་བརྒྱུད་ཅེས་པའི་ཡུལ་ཁོངས་དང་། མཚོ་སྔོན་ཞིང་ཆེན་
གྱི་མ་རྒྱུ་ཤར་སྡེའི་ཚྭ་གས་ཀྱི་ས་ཁུལ། ཀན་སྟོ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་གྱི་ས་
ཁུལ་འདི་དག་ངོས་འཛིན་ཡོད། དེས་ན་བོད་བཙན་པོའི་སྐབས་སུ་ཡང་མི་ཉག་
ཟེར་བ་དེ་ཕལ་ཆེར་ས་ཁུལ་དེ་དག་ཆང་མ་ལ་ཟེར་བ་མིན་ནམ་སྟམ། དེང་རུས་
མདོ་ཁམས་དར་ཅེ་མདོའི་རྫོང་ཁོངས་ཀྱི་མི་ཉག་འདི་ནི་བོད་བཙན་པོའི་སྐབས་
གྱི་མི་ཉག་ཡིན་པ་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་རྟིང་ཁག་ལས་གསལ་པོར་འཁོད་ཡོད་པ་གོང་རུ་
གསལ་བ་ལྟར་རོ། །

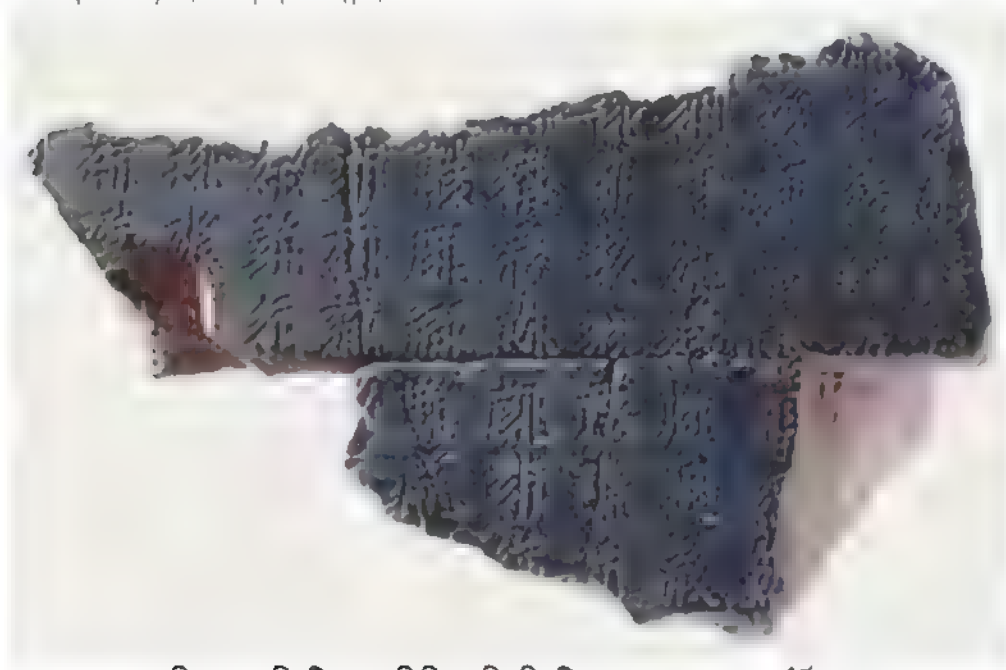
བོད་སེལ་བྱར་འཁོར་བའི་སྐབས་སུ་མི་ཉག་རྒྱལ་ཁབ་ཅེས་པ་ནི། ཐོག་མར་
རྒྱ་དམག་གིས་མི་ཉག་རེ་ཞིག་དབང་སྐྱར་བྱས་པ་དང་། མི་ཉག་དམག་གིས་གྲེན་
ལོག་ལུ་མཐུད་ནས་བྱས། མི་ཉག་ག་རྩ་རྒྱལ་པོས་སུང་དམག་ལ་མགོ་མ་བཏགས་
པ་བྱང་ཚྭ་གས་སུ་བསྐྱོད་དེ། ཡུལ་སྡེ་དེ་དག་དབང་རུ་བསྐྱས་ཤིང་མཐར་སུང་
དང་། ལྷོ་གཉིས་ནས་རྒྱལ་ཁབ་ཐོབ་སྟེ་མི་ཉག་རྒྱལ་ཁབ་བཙུགས་ཡོད་པ་བོད་
ཡིག་དང་རྒྱལ་ཡིག་གཉིས་ཀ་གཅིག་མཐུན་བྱུང་འདུག །

འོ་ན་མི་ཉག་དང་ཞིའི་ཤུ་གཉིས་གཅིག་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ནི་བོད་སྐད་
རུ་མི་ཉག་དང་། རྒྱ་སྐད་ཞིའི་ཤུ་ཟེར་བ་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་སྟེ།
དཔེར་ན། བོད་སྐད་རུ་བོད་རྫོངས་དང་། རྒྱ་སྐད་རུ་ཞིའི་ཅང་དོན་གཅིག་ཡིན་
པ་བཞིན་ནོ། རྒྱ་ཡིག་གི་དབྱུང་གཞིར་འཁོད་པ་ལྟར་ན། ཏང་ཞང་རིགས་ཞེས་
པ་དེང་རུས་སི་ཁྱོན་ཤར་ཁོག་མཐོ་སྐང་འདི་ཡིན་ཞེས་དང་། དེ་སུང་གི་ཁུབ་

སྒྲོགས་ལ་ཡོད་པས་ན། ཞིའི་ཤུ་ཟེར་ཞེས་མིང་གི་རྒྱ་མཚན་དང་བཅས་ཏེ་གསལ་
 པོར་འཁོད་འདུག་པ་ལ་དབྱེད་ན། ཞིའི་ཤུ་ཞེས་པ་རྒྱ་བོད་འདྲེས་མའི་སྐད་དེ།
 ཞིའི་ཞེས་པ་རྒྱ་སྐད་རུ་ཁུབ་ཡིན། ཤུ་ཞེས་པ་རྒྱ་སྐད་ནང་རུ་བོད་སྐད་ཟུར་
 ཆགས་པ་ཡིན་ཏེ། བོད་སྐད་རུ་ཤར་པ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན། དེས་ནས་ཞིའི་
 (西)ནི་རྒྱ་སྐད། ཤུ་(夏)ཞེས་པ་བོད་སྐད་ཡིན། དོན་རུ་ཁུབ་སྒྲོགས་ལ་ཡོད་
 པའི་ཤར་པ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པ་ཐེ་ཚོམ་དང་བྲལ་བ་ཅིག་རེད། །

[[༡]] ཞིའི་ཤུ་ཡི་གེ་གསར་བཟོ་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་ལ་དབྱེད་པ། ཞིའི་ཤུ་
 ཟེར་བ་དེ་བོད་པ་ཡིན་ན། བོད་ལ་ཡི་གེ་ཡོད་བཞིན་རུ་ཞིའི་ཤུ་ཡི་གེ་གསར་བཟོ་
 དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཞེ་ན། མི་ཉག་རང་གི་ཡུལ་རུ་བོད་ཡིག་ཡོད་བཞིན་
 རུ་ཡི་གེ་གསར་བཟོའི་དགོས་པ་མེད་ལ། གསར་བཟོ་བྱེད་འདོད་ཀྱི་བསམ་སྒྲོའང་
 མེད། སྤྱི་ལོ་༡༠༩༥ལོར་མི་ཉག་ག་རུ་རྒྱལ་པོས་གཞན་ཡུལ་དབང་རྒྱར་བྱས་ཏེ་
 དེར་རུས་ཉིང་ཁ་དང་། ཀན་སུའུའི་ས་ཁུལ་ལ་བདག་བཟུང་བྱས། ཡུལ་དེར་
 གནས་པའི་རྒྱ་རིགས་དང་། རུའི་རུ་སོགས་སྐད་ཡིག་མི་གཅིག་པ་མང་པོ་ཞིག་
 མཉམ་རུ་དོ་དམ་བྱེད་སྐབས། རྒྱ་གདངས་མི་ཉག་གམ་རྒྱལ་རོང་གི་སྐད་ཡིན་ལ།
 བང་དོན་འདྲ་གཞུགས་ཀྱི་ལམ་ནས་བདེ་སྒྲག་རུ་གཞན་གྱིས་གོ་རུས་པའི་ཆེད་རུ།
 རྒྱ་ཡིག་གི་འདྲ་གཞུགས་ལ་དཔེ་བྱས་ནས། ཡིག་གཞུགས་འདི་གསར་བཟོ་བྱས་
 ཡོད་པ་ནི་དོན་ལ་གནས་པ་ཞིག་རེད། དེ་ཡང་མི་ཉག་སྐད་ཀྱི་སྒྲ་ཚབ་དེ་རྒྱ་
 ཡིག་མི་སྦྱོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་། ཡུལ་དེར་གནས་པའི་རུའི་རུ་ལ་སོགས་མི་
 རིགས་གཞན་རྣམས་ལ་སྐབས་བདེ་བའི་ཆེད་ཡིན་ངེས། མི་ཉག་རྒྱལ་པོས་ལོ་རྒྱུ་
 བརྒྱ་དང་དགུ་བརྒྱ་ལ་ཉེ་བ་ཅིག་ཡུལ་གྱ་དེ་དག་དབང་རྒྱར་བྱས་ཤིང་། རྒྱ་ཡིག་
 གི་དབྱེད་གཞིའི་ནང་རུ་འཁོད་པ་སྟར་ན། རྒྱལ་རབས་རིམ་བྱུང་གིས་ཡུལ་དེར་
 བོད་ཀྱི་ཚོས་དང་རིག་གནས་དར་སྤེལ་བྱ་རྒྱར་འབད་བཅོལ་བྱས། ཞེས་པའང་
 དོན་ལ་གནས་ཏེ། སོག་རྒྱ་ནག་མཁར་རྫོང་ནས་རྟེན་པའི་ནང་ཚོས་ཞིའི་ཤུ་ཡི་
 གེར་བརྒྱར་བའི་མ་ཡིག་དང་བཅས་པ་མཐོང་རྒྱ་ཡོད་པ་འདི་ནི། མི་ཉག་རྒྱལ་
 པོས་ཡི་གེ་གསར་བཟོ་བྱས་པ་དེ། ཡུལ་དེའི་སྤེལ་འབངས་དང་འབྲེལ་འདྲིས་བྱེད་

པའི་ཡོ་བྱད་ཅམ་ལས་མ་ཆད་པ། བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་གནས་ལུལ་དེར་གནས་
 པའི་མི་རིགས་ཀྱི་ཁྲིད་རུ་དར་སྤེལ་བྱ་བའི་ཆེད་རུ་རིམ་བཞིན་རྒྱ་བསྐྱེད་བྱས་ཡོད་
 པའི་དཔང་རྣགས་ཤིག་རེད། །

མི་ཉག་ཡི་གེའམ་ཞིའི་སྐའི་ཡི་གེ། གནའ་བུལ་དངོས་རྒྱུ།

北方民族大学

藏文古籍整理

དེར་རུས་བརྒྱ་ལྔ་ཆེད་རམས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཞིའི་སྐའི་ཡི་གེ་རྟེན་པ་ཞིབ་འཇུག་
 བྱས་ནས། དེའི་བསྐྱེད་ཐབས་དང་ནང་དོན་རྒྱུ་དཔག་བྱས་པའི་དཔེ་རིས།

独体字 (由基本文字原素直接构成, 结构上无法再分解)

𠤎(人) 𠂇(禾) 𧈧(虫) 𠂇(一) 𠂇(半)
 𠂇(老) 𠂇(小) 𠂇(上) 𠂇(腰) 𠂇(皮)
 𠂇(带) 𠂇(梯) 𠂇(劳) 𠂇(女) 𠂇(圣)

合体字 (由两个或两个以上基本文字原素组合而成, 结构上可分解)

合成造字法

𠂇(水) + 𠂇(土) 合成 𠂇(泥)

𠂇(心) + 𠂇(恶) 合成 𠂇(害)

𠂇(齿) + 𠂇(兽) 合成 𠂇(狼)

𠂇(木) + 𠂇(雕) 合成 𠂇(凿)

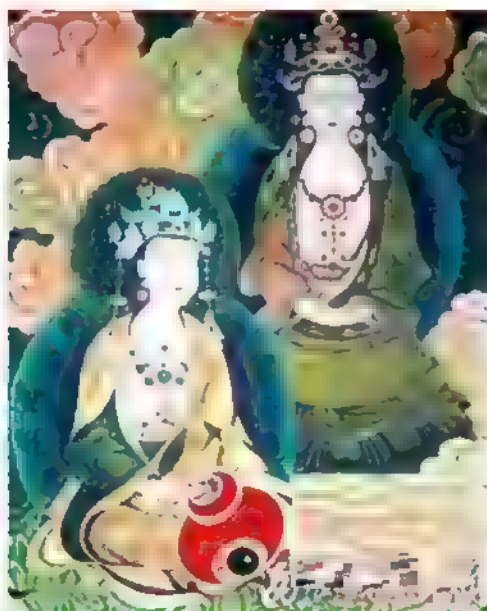
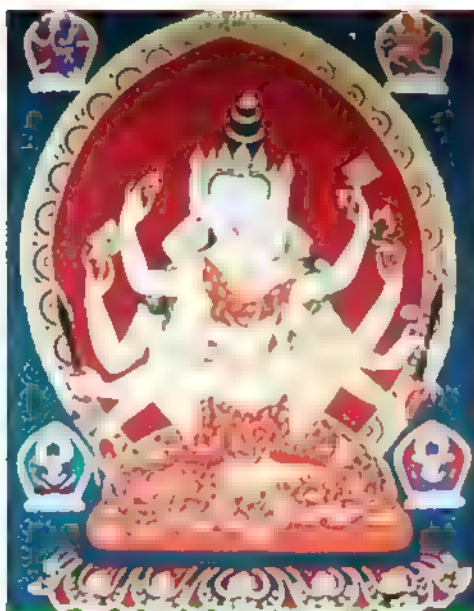
དེང་རུས་ཞིབ་འཇུག་པས་རྗེས་དཔག་བྱས་པའི་ཞིའི་སྒྲིབ་ཡི་གེ་གསར་གཏོང་བྱ་ཐབས།

མི་ཉག་རྒྱལ་པོས་ཤར་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་མི་རིགས་གཞན་གྱི་ཡུལ་དུ་བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་གནས་སྤེལ་སྤྱོད་སྤྱོད་ལ་བོད་ཡིག་གི་དབྱེད་གཞིའི་ཡིག་ཆ་ནི། རུང་དཀར་སྒྲིབ་བཟང་སྤྱོད་ལས་ཀྱིས་མཛད་པའི་《དེང་དཔག་གི་ཆོས་འགྲེལ་》ལས་^① “གཙང་པ་རུང་ཁུར་བ་དབང་སྤྱོད་བྱས་པས། རུང་ཐང་སྒྲིབ་མ་ཞང་གི་སྒྲིབ་མ་ཐོག་མར་ཤིས་ཞུ་རྒྱལ་པོའི་སྒྲིབ་མར་གདན་དྲངས་ཏེ་མི་ཉག་གི་ཡུལ་དུ་ཆོས་པ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་ལུགས་ཐོག་མར་སྤེལ། རྗེས་སུ་ཇིང་གེར་ཏན་གྱིས་ཤིས་ཞུ་སྤྱོད་མི་ཉག་རྒྱལ་ཁབ་གཏོར་རྗེས་སོག་ཡུལ་དུ་གདན་དྲངས་ནས། ཇིང་གེར་ཏན་ལ་ཆོས་གསུངས་

① ཤོག་ངོས་༥༥༥པའི་ཐོང་གྲྲུལ་། མི་རིགས་དཔེ་སྤྱོད་ཁང་གིས། ལྷོ་ལོ་༡༩༩༧ལོར།

ཏེ་སོག་ཡུལ་རུ་ཆོལ་པ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་ལུགས་ཐོག་མར་སྤེལ། འདིའི་
 འབྲུངས་ལོ་དང་འདས་ལོ་སོགས་ལོ་རྒྱུས་ཞིབ་པ་མ་མཐོང་།” ཞེས་གསུང་པ་འདི་
 ལས་གཞན་དུ་བར་མ་རྟེན། བྱང་ཐང་སྤྲ་མ་ཞང་ནི་སྤྱི་ལོ་༡༡༢༩་ལོར་འབྲུངས།
 སྤྱི་ལོ་༡༡༤༧་ལོར་ཆོལ་གྱང་ཐང་གི་དགོན་པ་བཏབ། སྤྱི་ལོ་༡༡༧༩་ལོར་འདས། དེས་
 བ་གཙང་པ་རུང་ཁུར་བ། དབང་ཕྱག་བཀྲ་ཤིས་མི་ཉག་ཡུལ་རུ་ཆོས་འཆད་རུ་
 སེབས་པའི་རུས་ནི་སྤྱི་ལོ་༡༢༡༠་ལོའི་རྩེ་སུ་ཡིན་དགོས། དེའི་གོང་ན་མི་ཉག་ཡུལ་
 རུ་བོད་ཡུལ་དབུས་ནས་སྤྲ་མ་གང་སེབས་དང་། ཆོས་ཀྱི་མཛད་སྤྱན་ལས་གང་
 འདྲ་བྱང་ཡོད་པའི་སྐོར་བོད་ཀྱི་ཡིག་རྟེན་དག་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱ་འོས། །རྒྱ་ཡིག་
 བར་རུ་ཞིའི་ཤུ་རྒྱལ་པོས་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་དང་ཆོས་ལུགས་དར་སྤེལ་བྱས་ཚུལ་
 རྒྱ་ཡིག་རྟེན་པའི་བར་རུ་གང་ཡོད་དང་ཆོས་ཞིབ་འཇུག་བྱ་འོས་ལ། སའེ་རུའི་
 དབྱིན་ཐེར་བྲ་རྒྱར་བཀོད་པ་གོང་གསལ་ལྟར། “ཤུ་ཅིང་ཅིང་གིས་རང་གི་རིག་
 གནས་སྤང་སྦྱོབ་བྱ་བའི་ཆེད་རུ་ཏང་ཞང་དང་། བྱ་བོད་རུའི་རུ་བཅས་ཀྱི་རིག་
 གནས་སྤེལ་བ་མ་ཟད། མི་ཉག་གི་ཡི་གེ་གསར་བཟོ་བྱས། བོད་དཔོན་བསྐོས་
 ཤིང་། བོད་ལུགས་སྤེལ་བ་བཅས་ཀྱི་ཐབས་ཤེས་བྱས་ཀྱང་། ཤུ་དབྱིང་ཅིང་ནས་
 ཤུ་རེན་ཅིང་གི་རྩེ་སུ། མི་ཉག་བོད་རྒྱ་བྱང་འབྲེལ་གྱི་ལུགས་དེ་སལ་ཆེར་རྒྱ་
 ལུགས་སུ་གྱུར།” ཞེས་བཀོད་པ་ལྟར་རོ། །

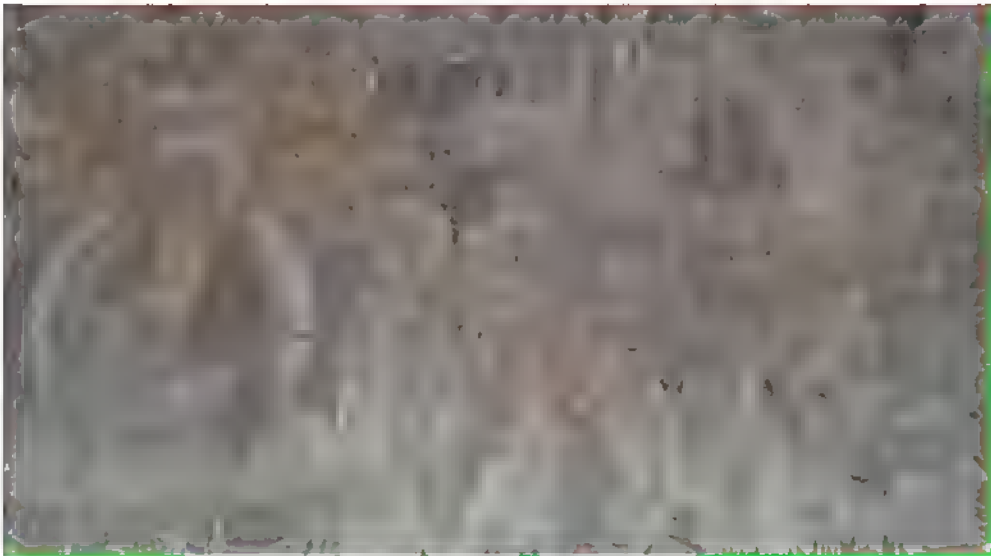
ཞིའི་ཤུའི་རྒྱལ་ཁམས་སུ་བོད་ཀྱི་ནང་ཆོས་དར་ཚུལ་གྱི་དཔོན་དཔང་སྟོར། ཉེ་
 ཆར་ཉིང་ཞ་དང་། སོག་རྒྱ་ནག་དང་། རྒྱ་ཞིའི་སོགས་ཀྱི་མཁར་ཤུལ་དང་།
 བྲག་ཕྱག་གནའ་ཤུལ་རྣམས་ལས་རྟེན་པའི་དཔོན་རྣམས་ཀྱི་དཔང་རྣགས་འགའ་
 ཞིག་བཀོད་པ་འདི་དག་སའེ་རུའི་དབྱིན་ཐེར་བྲ་རྒྱ་ལས་སལ་བ།

ཐོག་རྒྱལ་ཉག་མཁར་ནང་གི་ཞིའི་ཤུའི་ཐོག་ས་རིས་ལ་ག་བཟུས་པའི་ཐང་ཁ།

ཐོག་རྒྱལ་ཉག་མཁར་ནང་རྟེན་པའི་ཐོད་ཡིག་དང་ཤར་ཡིག་གཉིས་ཀྱི་ཆོས་དཔེ།

ཀན་སུཅ་ཏ་ཅུ་དགོན་པའི་ཞིའི་ཤུའི་ལོགས་རིས།

ཉིང་ཞ་གནའ་ཇས་ཁང་དུ་ཉར་ཚགས་བྱས་པའི་ཞིའི་ཤུའི་ཤིང་སྤར་རི་མོ།

གོང་གསལ་གྱི་དངོས་རྒྱུ་འདི་དག་ལ་བརྟེན་ན། དེང་དུས་ཉིང་ཞ་ཡིང་ཁྱོད་ཏུ་
 རྟེན་གཞི་བྱས་པའི་མི་ཉག་རྒྱལ་པོ་དེས། དུལ་དེར་གནས་པའི་མི་རིགས་དེ་དག་
 ལ་བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་གནས་དར་སྤེལ་ཤུགས་ཆེན་བྱས་ཡོད་པར་རྟོགས་ཐུབ།
 [༡] མི་ཉག་རྒྱལ་པོས་རང་གཞན་གཉིས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་དབང་སྐྱུར་བ། འོ་ན།
 སྐབས་དེའི་མི་ཉག་རྒྱལ་པོ་ཞེས་པ། དེའི་ཁོངས་སུ་མི་ཉག་རང་གི་ས་ཁུལ་འདི་
 དག་འདུས་སམ་མི་འདུས་ཞེ་ན། དེ་ལ་དབྱེད་པར་བྱ་དགོས་ཏེ། དེང་དུས་རྒྱ་
 ཡིག་ཏུ་བཤད་པའི་ཞིའི་ཤུ་ཞེས་པ་འདིར་ཕལ་ཆེར་མི་ཉག་རྒྱལ་པོས་དབང་སྐྱུར་
 བྱས་པའི་ཉིང་ཞ་དང་། ཀན་སུའུ། རྩན་ཞིའི་བཅས་ཀྱི་མངའ་ཁོངས་ཅམ་གཙུག་
 བོར་ཡིན་འདུག མི་ཉག་རྒྱལ་པོའི་བྱང་ཡུལ་དངོས་ནི་དེང་དུས་མི་ཉག་གི་ཡུལ་
 འདི་ཡིན་པ་གོང་དུ་ཡིག་རྟེན་དག་ལས་འཁོད་པ་ལྟར་དང་། རྒྱ་ཡིག་ཏུ། ཞིའི་
 ཤུ་རྒྱལ་པོའི་རིགས་རྒྱུད་ཏང་ཞང་ཡིན་པ་དང་། གནས་ཡུལ་དེང་དུས་སི་ཁྲོན་
 ཞིང་ཆེན་རྩ་པ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་གྱི་ཤར་ཁོག་ཡིན་པ་གསལ་པོར་བཤད་
 འདུག རྒྱ་ཡིག་དང་བོད་ཡིག་གཉིས་ཞིབ་འཇུག་གི་ལྟ་ཚུལ་འདྲིན་སྐངས་མི་འདྲ་
 བའི་གནད་འགག་གཅིག་ནི། སྐབས་དེར་བྱང་བའི་མི་ཉག་རྒྱལ་པོ་ཞེས་པ་དེའང་
 བོད་ཡིག་ཏུ་བོད་སྐད་བྱའི་སྐབས་ཀྱི་རྒྱལ་ཕུན་ཞིག་ཡིན་པ་ལས། དུལ་གྱི་དང་མི་
 རིགས་ཐ་དད་པའི་རྒྱལ་པོ་ཞིག་དང་རྒྱལ་ཁབ་གཅིག་ཡིན་པའི་ལྟ་ཚུལ་འདྲིན་མི་
 འདུག །དེ་བཞིན་དུ་སྐབས་དེར་བྱང་བའི་བོད་ཡུལ་རྒྱབ་ཕྱོགས་ཀྱི་ལ་དུགས་རྒྱལ་
 པོ། ལུ་གེ་རྒྱལ་པོ། བྱ་རངས་རྒྱལ་པོ་རྣམས་དང་། ཤར་ཕྱོགས་སུ་བྱང་བའི་སྤིང་
 ཆང་རྒྱལ་པོ། མི་ཉག་རྒྱལ་པོ་ཐམས་ཅད་བོད་སྐད་བྱའི་ཆ་ཤས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཤིག་
 ཡིན་པའི་ལྟ་ཚུལ་སྟོན་སྐབས་ཡོད་པ་རེད། །

བོད་ཡིག་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་ན་ཐོག་མ་བོད་སྐད་བྱའི་སྐབས་སུ་རྒྱ་དམག་གིས་མི་
 ཉག་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་། དེ་ནས་མི་ཉག་རྒྱལ་པོས་ཐབས་ཤེས་ལ་བརྟེན་ནས་
 རྒྱ་ཡུལ་བཅོམ་ཞིང་ཡུལ་དེར་དབང་སྐྱུར་ཡུན་རིང་བྱས་མཐར། ཉོར་ཇིང་རྟེ་རྒྱལ་
 པོས་མི་ཉག་བཅོམ་པའི་ལོ་རྒྱུས་བཤད་ཡོད་པ་ལྟར་རེད། དེས་ནས་བོད་ཡིག་
 རང་གི་མི་ཉག་རྒྱལ་པོ་བཤད་པ་ལྟར་ན། སྐབས་དེར་མི་ཉག་རྒྱལ་པོས་རང་ཡུལ་

སྒྲིབ་བ་གཞི་བཞག་གི་སྒོམ་དུ། ཡུལ་གཞན་ལ་དབང་སྒྱུར་བྱས་པ་ལྟར་བཤད་
འདུག སོག་རྒྱ་ནག་མཁར་རྫོང་ནས་བོད་ཡིག་གི་མཉམ་དུ་ཞིའི་ཤུ་ཡི་གའི་ཆོས་
དཔེ་རྙིང་པ་ལ་བརྟག་ན། སྐབས་དེར་མི་ཉག་རྒྱལ་པོས་རང་གི་པ་ཡུལ་ནས་
ཆོས་དཔེ་ཞིའི་ཤུ་ཡི་གའ་བསྐྱར་ཞིང་། ཡུལ་གཞན་དུ་བྱེད་ནས་མི་རིགས་
གཞན་ལ་དྲིལ་བསྐྱགས་དང་། བསྐྱབ་གཉེར། དར་སྤེལ་བྱས་ཡོད་པ་གསལ་པོར་
རྟོགས་ཐུབ། དེས་ན་ཁོ་བོའི་འདོད་པར། སྐབས་དེར་མི་ཉག་རྒྱལ་པོས་རྒྱལ་སར་
ཡིང་ཁོན་དུ་བྱས་ཏེ་གཙོ་བོར་གཞན་སྤེལ་དབང་སྒྱུར་བྱས་ཤིང་། རང་ཡུལ་དུ་
མི་ཉག་རྒྱལ་པོའི་དབང་ཤུགས་དང་འབྲེལ་བའི་འོག་དུ། ཡུལ་སོ་སོའི་སྤེལ་པོན་
རྣམས་ཀྱིས་འཛིན་བསྐྱངས་བྱས་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་དགོས། །

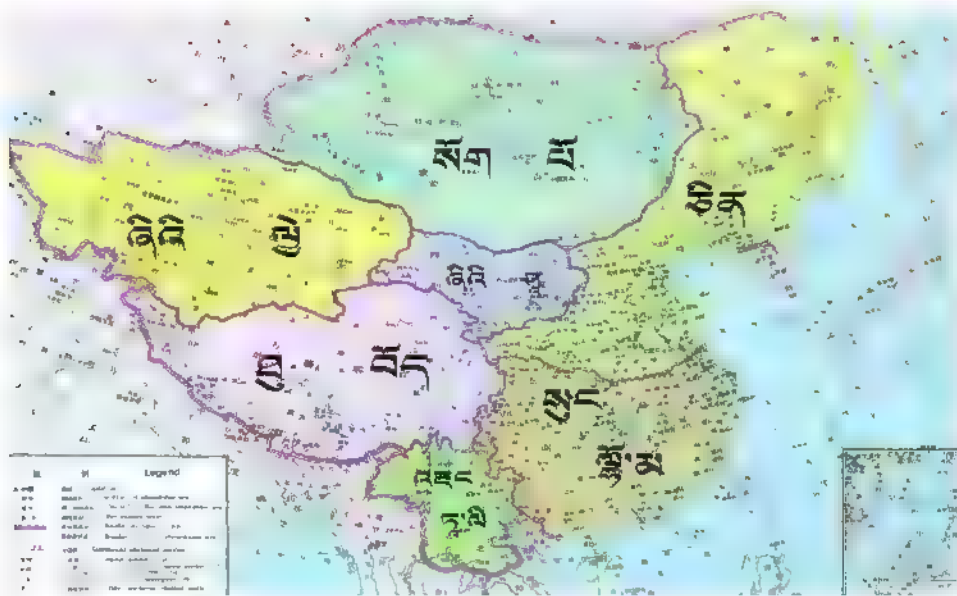
[༤] མི་ཉག་གིས་གཞན་ཡུལ་དབང་སྒྱུར་མཚུག་རྫོགས་པའི་སྐོར། བོད་ཡིག་དུ་
མི་ཉག་རྒྱལ་ཚོད་རང་གི་སྒྲོན་པོ་ཞིག་གིས་བསད། དེའི་རྗེས་སུ་རྒྱ་ཆད་ནས། དེ་
ནས་སོ་སོའི་ཞེས་པའི་རྒྱལ་པོ་གཞན་གཅིག་བྱང་པ། དེའི་ལག་ནས་ཏོར་ཇིང་གིར་
རྒྱལ་པོས། རྒྱལ་ས་འཕྲོག་སྟེ། ཞེས་པ་དང་། དེང་དུས་ལོ་རྒྱུས་ཡོངས་གྲགས་སུ་
ཏོར་ཇིང་གི་སི་ཏཱ་ཀྱིས་མི་ཉག་གཏོར་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱང་གཅིག་མཐུན་ཡིན་འདུག
མི་ཉག་རྒྱལ་ཁབ་གནས་པའི་དུས་ཚོད་ཀྱང་བོད་ཡིག་དུ་མི་ཉག་རྒྱལ་རབས་ཀྱིས་
ལོ་བརྒྱ་དང་དུག་ཅུ་བཟུང་། ཞེས་པ་དང་། རྒྱ་ཡིག་ནང་དུ་སྤྱི་ལོ་༡༠༩༥ལོ་ནས་སྤྱི་
ལོ་༡༢༥༧ལོའི་བར་བཤད་ཡང་པལ་ཆེར་མཐུན། །

བོད་ཡིག་དུ་འཁོད་པའི་ཏོར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་སྐོར་《ཆོས་པའི་དེབ་དམར་》ལས་①།
“ཇིང་གི་རྒྱལ་པོ་རྒྱ་མོན་ལ་འབྱུངས། སྤུན་ལྷ་ཡོད། ཇིང་གི་རྒྱལ་པོས་ལོ་སོ་
བརྒྱད་ལོན་དུས། རྒྱལ་ཁམས་དབང་དུ་བསྐྱུས་ནས་རྒྱལ་པོ་ལོ་ཉི་ཤུ་ཙམ་གསུམ་
མཛད། སྟོན་རྒྱ་དང་པོའི་ཆོས་བརྒྱ་གཉིས་ཉིན་དགུང་ལོ་དུག་ཅུ་ཙམ་གཅིག་ལ་མི་
ཉག་འགའ་ཅུ་གནས་ལ་གསེགས། ” ཞེས་དང་། 《རྒྱ་བོད་ཡིག་ཆོད་མཁས་པ་

① ཤོག་ངོས་༥༥པའི་ཐིང་པར། མི་རིགས་དཔེར་སྟོན་ཁང་གིས། སྤྱི་ལོ་༡༩༧༩ལོར།

བྱེད་ཀྱིས་ཀྱི། “ཆུ་མོ་རྩ་ལོ་ལ་སྒྲུ་འབྱུངས་ཏེ། སྒྲུ་མཆེད་བརྟན་ཡོད། ཁོང་གི་
 དགུང་ལོ་སྐུམ་རྩ་སོ་གསུམ་ལོན་པ། ས་མོ་སྐྱུག་གི་ལ། མི་ཉག་རྒྱལ་མོད་ཀྱི་རྒྱུ་
 ལ། ཐོ་ཇམ་ཞེས་པའི་རྒྱལ་པོ་གཅིག་གིས། ཐང་གི་རྒྱལ་པོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པའི་ལག་
 བས། དཔུང་ཤེ་མོང་གིས་རྒྱ་ས་འཕྲོག་ནས། རྟོར་གྱིས། རྒྱ་ནག་ཐང་གི་རྒྱལ་སྲིད།
 ལོ་ཉི་ཤུ་ཙམ་གསུམ་བཟུང་ནས། དགུང་ལོ་དྲུག་རུ་རེ་དྲུག་པ། མེ་མོ་ཕག་གི་ལོར་
 རྟོན་ཟླ་དང་པོའི་ཆེས་བརྒྱ་གཉིས་ལ། མི་ཉག་སྒྲུ་ལོ་ས་ཆར། གནམ་དུ་གཤེགས།”
 ཞེས་རྟོར་ངོང་གྱི་རྒྱལ་པོ། མི་ཉག་སྒྲུ་ལ་གཤེགས་ཞེས་ཡི་གེར་འཁོད་ཚུལ་ལ་
 བརྟན་ན། མི་ཉག་རྒྱལ་པོས་རྒྱལ་ས་ཤོར་སྐབས་ཉིང་ཞེ་ནས་རང་ཡུལ་མི་ཉག་
 རབ་སྐང་དུ་སྦྱིར་བྱོས། རྟོར་ངོང་གྱི་རྒྱལ་པོས་མི་ཉག་འགའ་ཞེས་པའི་ཡུལ་བར་
 དུ་རྒྱུ་འདེད་བྱས་པ་མིན་ནམ་སྐུམ་པས་དཔྱད། མི་ཉག་སྒྲུ་དང་འགའ་གང་
 ཡིན་ཡང་། དེང་དུས་མི་ཉག་འགར་ཐག་ཅིས་པའི་སྡེ་པ་འདི་དང་མིང་གཅིག་
 མཐུན་ཡིན་འདུག དེས་ན་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོའི་ལོ་རྒྱུས་ནང་དུ། ཞིའི་ཤུ་རྟོར་
 གྱིས་བཅོམ་རྒྱུ་མི་ཉག་དུ་བྱོས་ནས། ཐོག་མར་དེང་དུས་དར་མདོ་རྫོང་
 ཁོངས། སྤ་བདེ་ལུང་པ་འདི་གནས་བཅས་ནས་མི་རབས་ཁ་ཤས་བསྐྱད་པའི་སྒྲོར་
 བཤད་པ་འདི་ཡང་དོན་ལ་གནས་པ་ཞིག་རེད་འདུག །

① ཤོང་ངོས་༥༥པའི་འོག་ཐིང་དང་པོའི་ནང་། སི་ཁྲོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱོན་ཁང་གིས། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥ལོར།

མི་ཉག་རྒྱལ་རབས་འཛིག་ཁའི་རུས་ཏེ་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༧ལོའི་ཕྱིན་ཅམ་གྱི་ས་བྲ།

ཞིའི་ཤུ་ཞེས་པ་མདོར་བསྟུས་ན། མི་ཉག་རྒྱལ་རབས་དེ་ཐོག་མར་བོད་ཁེལ་བུའི་སྐབས་སུ་སྤང་གིས་ཅུང་ཟད་བཟུང་། དེ་ལ་གྱེན་ལོག་གིས་ས་ཁྱ་བསྐྱེད་ནས་དེར་གི་ཉིང་ཞ་བར་གྱི་ས་ཁོངས་འདི་དག་བཟུང་ཞིང་། མི་ཉག་རྒྱལ་རབས་ཆགས། དེའི་མངའ་ཁོངས་སུ་བོད་རིགས་གཙོ་བོར་བྱས་པ་དང་། རྒྱ་རུའི་རུ་ལོགས་མི་རིགས་མི་འདྲ་བ་ཁག་གཅིག་མཉམ་གནས་གི་རྒྱལ་ཁབ་གཅིག་ཆགས། བོད་གི་རིག་གནས་དང་། བོད་ཆོས་དར་སྤེལ་གཏོང་ཡང་། ཉེ་སྔར་རུ་རྒྱའི་རིག་གནས་ཤུགས་ཆེ་བས་དེའི་ཤན་ཆེན་པོར་ཞུགས། སྐབས་དེར་མི་རིགས་གཞན་པ་དག་ལ་བོད་ཡིག་དང་བོད་སྐད་བསྐྱབ་དཀའ་བས། ཆོས་གི་མཛད་སྤྱོད་ནང་བོད་ཡིག་བེད་སྤྱོད་བྱས་པ་དང་རུས་མཚུངས་སུ་ཆོས་དཔེ་ཞིའི་ཤུའི་ཡི་གེར་བསྐྱར། མི་ཉག་རྒྱལ་ཁབ་གི་མི་རིགས་མང་པོའི་ནང་། སྤྱིད་དབང་གི་འབྲེལ་བ་སྐབས་བདེ་བའི་དགོས་མཁོ་དང་བསྐྱུར་ནས། མི་ཉག་ཡི་གེའམ་ཞིའི་ཤུ་ཡི་གེ་གསར་གཏོད་བྱས། དེ་ཡང་རྒྱ་རིགས་ལ་ལོགས་པའི་མི་རིགས་གཞན་པ་དེ་དག་གིས་སྤྱོད་བདེ་བའི་ཆེད་རུ་རྒྱ་ཡིག་ལ་དཔེ་བལྟས་ནས་མི་ཉག་ཡུལ་སྐད་སྤྱོད་བྱེད་གི་ཡི་གེ་འདི་

བཟོས་པ་ཡིན་ངེས། སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༧ ལོར་རྟོར་རིང་གི་རྒྱལ་པོའི་དམག་དཔུང་གིས་
 ཉིང་ལ་ཡིང་ཁོན་རྒྱལ་ས་བྱས་པའི། མི་ཉག་གི་རྒྱལ་ཁབ་དེ་གཏོར་བརྒྱག་བྱས་པ་
 དང་། མི་ཉག་དཔོན་སློན་པལ་ཆེར་སྐར་རང་ཡུལ་གྱི་མི་ཉག་སློགས་སུ་སྦྱིར་ལོག་
 བས། གནས་གཞིས་བབྱང་པའི་བརྒྱད་པ་ལས་དང་རུས་གྱི་དར་མདོ་སྐྱམས་ལ་
 རྒྱལ་པོ་འདི་བྱང་ཡོད་པ་ར་སློད་བྱང་འདུག །

བོད་སྐད་བྱེད་སྐབས་ཀྱི་མི་ཉལ་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་སྐོར་ལ། བོད་རྒྱ་གཞིས་ཀའི་
 ཡིག་ཆ་ནང་དུ་མི་ཉལ་རྒྱལ་པོ་ནི་བོད་ཡིན་པ་གཅིག་མཐུན་ཡིན་ཏེ། བོད་ཡིག་
 ནང་དུ་མི་ཉལ་རྒྱལ་ཁབ་ཐོག་མར་བཅུ་གས་མཁན། མི་ཉལ་ག་རྩ་རྒྱལ་པོ་ནི་མི་
 ཉལ་ཡུལ་གྱི་གཞི་བདག་གི་བྱ་ཡིན་པ་དང་། དམག་བསགས་ནས་རྒྱ་ལ་དམག་
 བརྒྱབ་རྒྱལ་སོགས་མི་ཉལ་རང་གི་མི་ཡིན་པ་གསལ་པོར་བཞག་འདུག །རྒྱ་ཡིག་
 དཔྱད་གཞི་ལྟར་ན་འང་ཞིའི་ཤུ་རྒྱལ་པོ་ཏང་ཞང་རིགས་ཡིན་པ་དང་། དམག་གི་
 གཙོ་བོར་བོད་ཡིན་པ་གསལ་པོར་བཤད་ཡོད་པའི་ཁྱིར་རོ། འོན་ཀྱང་བོད་ཡིག་
 ནང་དུ་མི་ཉལ་རྒྱལ་རབས་བཅུ་གཞིས་ཀྱིས་ལོ་བརྒྱ་དང་དྲུག་ཅུ་ལ་སྤྱིད་བརྒྱུད་ས།
 ཟེར་བ་ཅེས་ལས་རྒྱལ་པོ་སོ་སོའི་མིང་དང་དུས་ཚོད་གསལ་པོར་འཁོད་པའི་ཡིག་
 ཆ་ད་པན་མ་ཆེད།།

འོན་ཀྱང་ཡིག་རྒྱ་མི་ཉག་རྒྱལ་རབས་ཐམས་ཅད་ལ་རྒྱས་མིང་ལི་ཡོད་པའི་རྒྱ་
མཚན་གང་ཞེ། བོད་རྒྱ་བསྟན་པ་ལྟར། མི་ཉག་རྒྱལ་པོས་ཐང་རྒྱལ་རབས་དང་
འབེལ་བ་བྱས་ནས་ཐང་རྒྱལ་པོས་རྒྱས་མིང་ལི་བསྟུལ། དེ་ནས་བཟུང་རྒྱ་ཡིག་རྒྱ་
མི་ཉག་རྒྱལ་པོའི་རིགས་རྒྱད་རྣམས་ལ་རྒྱས་མིང་ལི་གིས་སྟོལ་ཆགས་ཡོད་ཀྱང་།
བོད་ཡིག་རྒྱ་མི་ཉག་རང་གི་མིང་བེད་སྟོད་བྱས་ཡོད་པ་ནི་དཔེར་ན། མི་ཉག་ག་
རྒྱལ་པོ་དང་། བདེ་དབང་རྒྱལ་པོ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུའོ། །གནའ་བོའི་རྒྱས་སྟུ་རྒྱ་
ཡིག་ནང་རྒྱ་བོད་མི་ལ་རྒྱ་མིང་བཏགས་ནས་གིས་བ་དཔེར་ན། ག་རྒྱལ་པོ་ལ་
李元昊 དང་། བོད་ཡིག་ནང་རྒྱ་རྒྱ་མི་ལ་བོད་མིང་བཏགས་ནས་གིས་བ་མན་རྒྱ་
མོང་མ་ 顺治 ལ་ཐབས་སྦྱང་ དང་། 康熙 ལ་བདེ་སྦྱང་སོགས་གིས་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་
ཡིད། འདི་དག་སྐབས་དེར་སོ་སོའི་སྐད་རྒྱ་པལ་ཆེར་བརྗོད་བདེ་ཞིང་ཡོད་འདྲོག་

སྤྱི་བོ་སོགས་ཀྱི་དགོས་པ་ཡོད་པར་འདྲ། །

[༥] རྒྱ་ཡིག་རྩ་ཏང་ཞང་ (党项) ཞེས་པ་མི་ཉག་ཡིན། རྒྱ་ཡིག་ནང་གི་ཏང་ཞང་ནི་བོད་ཡིག་ནང་རྩ་མི་ཉག་ཟེར་བ་དང་དོན་གཅིག་ཡིན་འདུག་སྟེ། རྒྱ་ཡིག་ནང་གི་བོད་སྐད་བྱའི་སྐབས་ཀྱི་ཞི་ཤུ་རྒྱལ་རབས་རྣམས་དང་། བོད་ཡིག་ནང་གི་མི་ཉག་རྒྱལ་པོའི་ལོ་རྒྱུས་གཉིས་ནང་དོན་གཅིག་ཡིན་པ་མ་ཟད། རྒྱ་ཡིག་ནང་རྩ་མི་ཤུ་རྒྱལ་རབས་ཐམས་ཅད་མི་རིགས་ཏང་ཞང་ཞེས་བྱིས་ཡོད་པ་འདིས་ཀྱང་བོད་སྐད་ཀྱི་མི་ཉག་དང་། རྒྱ་ཡིག་ནང་རྩ་ཏང་ཞང་གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན་པ་ར་སྟོན་བྱས་འདུག རྒྱ་ཡིག་ནང་གི་ཞི་ཤུ་རྒྱལ་རབས་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་གནད་བསུས་ཅུ་འདིར་དབྱེད་གཞིར་བཀོད་པར།

༡ 李继迁 ལི་རི་ཚོན། གྱི་ལོ་༩༥༩ལོར་སྐྱེས། ཏང་ཞང་མི་རིགས། ཕུན་ལྷ་ཚོགས་པའི་མི་ཡིན། ཡུལ་གྱི་ཚོ་དཔོན། རྒྱུང་མིང་ལ་འདིགས་ཆེན་སྐབས་བཏགས། (李继迁寨) ཡིག་ཚང་རྩ་འཁོད་པར་ལྟར་ན། བྱིས་པའི་རུས་སུ་སེམས་ཆེན། རྒྱལ་པོ་དང་ཅན་ཞིག་ཡིན། ༡༠༥༥ལོར་ལྷ་བ་དང་པོའི་ཆོས་ལུ་ཉིན་གཤེགས། །
 ༢ 李德明 ལི་དེ་མིང་། གྱི་ལོ་༩༥༩ལོར་སྐྱེས། ༡༠༩༩ལོར་འདས། རྒྱུང་མིང་ལ་ཨ་ཡུང་ཟེར། འདིགས་ཆེན་སྐབས་ཀྱི་སྤྱི་ཆེ་བ་ཡིན། ཏང་ཞང་མི་རིགས། ལི་ཡོན་ཏའོའི་པ་ཡབ་ཡིན། བྱེད་དང་སྲུང་ལ་བརྟེན་ནས་ཤིང་བྱེད་སྲུང་གཉིས་ཀྱི་དམག་དཔོན་གྱི་གོ་གནས་བཞེས། རུབ་ཕྱོགས་སུ་མངའ་ཁོངས་རྒྱ་བསྐྱེད། ལོ་མང་རིང་ལ། རུབ་ཕྱོགས་མུ་བོད་དང་། ཉེའི་རུའི་པར་ཚོལ་བྱས་ཤིང་། ལེའང་ཆུ། ཀན་གུའུ། ཀག་གུའུ། ཅ་གུའུ་རྣམས་དབང་རྩ་བྱས། (凉府、甘州、瓜州、沙州等地。) ཡུའུ་མིང་ཀོན་ (玉门关) སོགས་གཙང་པོའི་རུབ་ཕྱོགས་སུ་ཁུལ་པལ་ཆེར་དབང་རྩ་བྱས། ཞེས་གསལ། །

李元昊 ལི་ཡོན་ཏའོ། ག་རྩ་རྒྱལ་པོ། ཁོང་གྱི་ལོ་༡༠༠༩སྐྱེས། ༡༠༥༥ལོར་འདས། མིང་གཞན་ལ་ནང་སྐྱོབ་ཟེར། རྒྱུང་མིང་ཨུ་ཡུ་ཟེར། ཏང་ཞང་ (党项族) མི་རིགས་ཡིན། ཞི་ཤུ་རྒྱལ་ཁབ་བཅུ་གས་མཁན་གྱི་ཏང་ཉི་དང་པོ་ཡིན། ཞེས་གསལ།
 ༤ 李谅祚 གྱི་ལོ་༡༠༥༦ལོར་ཡབ་ལི་ཡོན་ཏའོ་དང་། ཡུམ་མུ་འདྲོ་མས་དེ་གཡང་།

གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་འབྱུངས། ཏང་ཞང་མི་རིགས། ལོ་གཅིག་ཟིན་པ་དང་རྒྱལ་པོའི་
མཆན་བཞེས། ཞི་ཤུ་ཏང་ཏི་གཉིས་པ་ཡིན། འོན་ཏེ་མ་ཡུམ་གྱིས་སྲིད་དབང་
འཛིན། མ་ཡུམ་གྲོངས་རྗེས། བཅུན་མོ་རུས་ཟུ་འཛོམས་དང་། རུས་ལེའང་གཉིས།
ཁོས་སློན་པོ་མོན་ཡང་སོགས་ཀྱིས་རྒྱབ་སྐྱོར་འོག་ཞང་པོ་དང་། ཟུ་འཛོམས་ཀྱིས་
རྒྱུད་ཆང་མ་བསད། རྒྱུ་ཡུལ་དཔོན་ལ་སློ་དྲིས། བོད་ལུགས་བསྐྱབས། རྒྱ་
ལུགས་སྤེལ། དམག་དཔུང་ལེགས་སྤྱིགས་བྱས་དམག་སྟོབས་བསྐྱེད་དེ་དམག་
དབང་བཟུང་། རྒྱ་བོད་གཉིས་ཀྱི་དཔོན་ཐོབ་གསར་དུ་བཅོས་ཤིང་། སྲིད་དབང་
བསྐྱུངས། དམག་དཔུང་བཏང་ནས་ཟུ་མཐུད་དེ་སྲུང་ལ་ཡར་ཆོལ་བྱས། སྤྱི་ལོ་
༡༠༤༧ལོར་གྲོངས། ཞེས་གསལ།

༥ 李秉常 ལི་པིང་ཁྲང་། སྤྱི་ལོ་༡༠༤༧ལོར་ཡབ་ལི་ལེའང་བཟ་དང་། ཡུམ་རུས་
ལེའུ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་འབྱུངས། ཏང་ཞང་རིགས། མ་ཡུམ་ལེའང་། རྒྱ་རིགས་ཡིན།
༡༠༥༤ལོའི་ལྷ་བ་པ་པར་གྲོངས།

༦ 李乾顺 ལི་ཆོན་བུན། སྤྱི་ལོ་༡༠༥༥ལོར་ཡབ་ལི་པིང་ཁྲང་དང་། ཡུམ་ལེའང་
གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་འབྱུངས། སྲས་ཆེ་བ། ཏང་ཞང་རིགས། མ་ཡུམ་དང་ཕྱི་མོ་
ཆང་མ་རུས་རྒྱ་རིགས་ཡིན། ཞི་ཤུའི་མཆོག་གི་རྒྱལ་པོ་ཆབ་སྲིད་པ། ༡༡༣༥ལོར་
གྲོངས།

༧ 李仁孝 ལི་རེན་ཞའོ། སྤྱི་ལོ་༡༡༣༥ལོར་འབྱུངས། ལི་ཆོན་བུན་གྱི་སྲས་རྒྱུང་
བ་ཡིན། ཏང་ཞང་མི་རིགས། ཡབ་སྐུ་གཤེགས་པའི་ལོ་དེར་དབྱང་ལོ་བཅུ་དྲུག་
པ་སྲིད་ཁྱིམ་བཞུགས། སློབ་གྲྭ་མང་པོ་བཅུགས། སློབ་གསོ་ལ་དོ་སྣང་ཆེ། རུ་
ལུགས་རིག་གནས་དང་། རྒྱ་པའི་ཆོས་ལ་དགའ་དད་ཆེ། ཆོས་དཔེ་མང་པོའི་
སྲར་ཤིང་བཅོས། ཏང་ཞང་རིག་གནས་དར་སྤེལ་བཏང་། སྤྱི་ལོ་༡༡༣༩ལོར་
གྲོངས།

༨ 李纯祐 ལི་ཁྲུན་ཡུའུ། སྤྱི་ལོ་༡༡༣༩ལོར་ལོར་སྐྱེས། ཏང་ཞང་མི་རིགས། རེན་
ཞའོ་རྒྱལ་པོའི་སྲས་ཆེ་བ་ཡིན། མ་ཡུམ་རུས་ལོ། རྒྱ་རིགས་ཡིན། ༡༡༣༩ལོར་ཡབ་
གྲོངས་པ་དང་རྒྱལ་པོ་བྱས། ཁོང་གི་སྲུ་པོ་ཡེ་ལང་ལི་རེན་ཡུག་སྐུ་གཤེགས་རྗེས་

སྤྲུལ་ཡོད་ཆོད་གྱིས་ཡབ་ཀྱི་དམག་སྤྱི་ཆོད་མོའི་གོ་ས་འཛིན་རྒྱུ་དེ་བ་བྱས། བྱུང་རྒྱལ་པོས་ཡབ་ཀྱི་གོ་གནས་མ་གནང་བ་ཅུན་མང་ཞིག་གི་གོ་སར་བཞག་པས།
ལེ་ཞན་ཆོད་རབ་དུ་ཁྱོས་ཏེ་རྒྱལ་སྤྱི་དཔྱད་རྒྱུ་སྤྱོད་སྤྱོད། རྒྱལ་ཡུལ་ཆོད་མོ་ལོ་
ལགས་གྱིས་རྒྱལ་སྤྱོད་འོག་དུ། སྤྱི་དཔྱད་ཀྱི་ཡོ་ལངས་གཤམས་ཏེ་བྱུན་ཡུལ་རྒྱལ་
པོ་ཁྱིམ་པས་པས་ཏེ་བཅོན་དུ་བཅུག། ལྷ་བ་གསུམ་གྱི་རྩེས་སུ་སྤྱི་ལོ་༡༢༠༥ལོར་
བཅོན་དུ་གྲོངས། འདི་པོད་ཡིག་དུ་མི་ཉག་རྒྱལ་ཆོད་ཟེར་བ་དེ་ཡིན་པར་འདྲ། །
༩ 李安全 ལེ་ཞན་ཆོད། སྤྱི་ལོ་༡༡༧༠ལོར་འབྲུངས། དེན་ཞའོ་རྒྱལ་པོའི་ཆོ་བོ།
ཡོ་མང་ལེ་དེན་ཡུག་གི་སྤྲུལ་ཡོད། ༡༢༠༥ལོར་རྒྱལ་སྤྱི་དཔྱད་བཅོན་བཟུང་བྱས། ཅིན་
རྒྱལ་རབས་ལ་དམག་ལོ་མང་བརྒྱབ། ཞན་ཆོད་རྒྱལ་པོ་སྤྱོད་དན་དང་ཟ་འདོད་
ཆེ་བས་རྒྱལ་འབངས་ཉམས་གུང་བྱང་། རྒྱལ་སྤྱི་ལོ་དུག་བརྒྱུད་རྩེས་སུ་སྤྱི་ལོ་
༡༢༡༡ལོར་ཅུན་ཞུན་གྱིས་སྤྱི་དཔྱད་ལོ་དེར་གྲོངས། སྤྲུལ་པོ་དེར་དབྱང་ལོ་
༤༩སྤྱི་བས། །

༡༠ 李遵瑊 ལེ་ཅུན་ཞུན། སྤྱི་ལོ་༡༡༧༩ལོར་འབྲུངས། ལེ་ཡོན་ཅོང་ (李彦宗)
གི་སྤྲུལ་ཡོད། ཏང་ཞང་མི་རིགས། ཞི་ཤུ་རྒྱལ་རབས་བརྒྱད་པ་ཡིན། སྤྱི་ལོ་
༡༢༡༡ལོར་སྤྱི་དཔྱད་ཀྱི་ལས་འགུལ་སྤྱི་ལོ་དེ་ལེ་ཞན་ཆོད་གྱི་སྤྱི་དབང་འཕྲོགས།
ཅིན་དང་། སྤྲུལ་པོ་ལ་དམག་འབྲུག་བརྒྱབ། སྤྱི་ལོ་༡༢༢༩ལོར་སྤྱི་ལོ་གཡོལ་
ནས་སྤྲུལ་བདེ་དབང་ཁྱིམ་བཞོད། ༡༢༩༥ལོར་གྲོངས། །

༡༡ 李德旺 ལེ་བདེ་དབང་། སྤྱི་ལོ་༡༡༧༧ལོར་འབྲུངས། ལེ་ཅུན་ཞུན་གྱི་སྤྲུལ་
རྒྱུད་བ། ཏང་ཞང་མི་རིགས། ཞི་ཤུ་དང་ཅིན་རྒྱལ་དམག་འབྲུག་ཡུན་རིང་བྱས་
པས་ཞི་ཤུའི་དམག་ཤུགས་ཉམས་པའི་སྤྲུལ་སུ། སྤྲུལ་པོ་གིས་ཁན་གྱི་དམག་
དབྱང་ལ་འགོག་ཆོལ་བྱེད་དགོས་པ་བྱང་སྤྲུལ། སྤྱི་ལོ་༡༢༢༩ལོར་སྤྲུལ་པོ་
གིས་ཞི་ཤུ་ཕམ་པ་བྱས། བདེ་དབང་རྒྱལ་པོ་འཛིགས་སྤངས་གྱིས་གྲོངས། ཞེས་
གསལ། །

༡༢ 李睟 ལེ་ཤོན། འབྲུངས་ལོ་མ་གསལ། བདེ་དབང་གི་ཆོ་བོ་ཡིན། ཏང་ཞང་
མི་རིགས། ཆོས་སུན་ཅུན་མང་གི་སྤྲུལ་ཡོད། (清平郡王之子) ཞི་ཤུ་རྒྱལ་

རབས་མཐའ་མ་ཡིན། སྤྱི་ལོ་༡༩༩༧ལོར་སོག་དམག་གིས་ཞི་ཤུ་བསྐྱོར། ལི་ཤན་
རྒྱལ་པོས་ལོ་ཁྱེད་རིང་འཁོག་ཚོལ་རྒྱན་འཁྱོངས་བྱས་ཀྱང་མཐའ་འཁྱུ་རིགས་ཀྱིས་
མ་འདང་པ་དང་། དམག་དམངས་ནམས་ནད་ཀྱིས་ཐེབས་པ། དེའི་ཐོག་དུས་
ལོམ་ཆེན་པོ་བརྒྱབ་པ་བཅས་མི་དཀའ་ངལ་སྤྲོ་ཚོགས་མ་བཟོད་པ་ལྷ་བ་དུག་པའི་
ནང་གསེར་དདུལ་མང་པོ་དང་བཅས་སོག་རིང་གླི་སི་ཁན་ལ་མགོ་འདོགས་ཞུས།
ལི་ཤན་གྱིས་སོག་པོ་ལ་མགོ་བཏགས་ཞུས་རྗེས། མི་རིང་བ་ལྷ་བ་བདུན་པའི་ནང་
རིང་གླི་སི་ཁན་གྱོངས། རིང་གླི་སི་ཁན་གྱོངས་ཁར་ཞི་ཤུ་སྒྲར་ཡང་བྱེད་ལོག་མི་
ཡོང་པའི་ཐབས་ལམ་ཁ་ཆེམས་བཞག་པ་ལྟར། སོག་དམག་གིས་ལི་ཤན་རྒྱལ་པོ་
བསད། ཞི་ཤུའི་རྒྱལ་རབས་མཐུག་རྒྱུགས། ཞེས་སོ། །

གོང་གསལ་རྒྱ་ཡིག་ནང་གི་ཞི་ཤུ་རྒྱལ་རབས་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་གནད་བསྟུས་
འདིའི་སྐོར་ལ་ཅུང་ཟད་དཔྱད་ན། དང་པོ། རྒྱ་ཡིག་ནང་དུ་མི་ཉག་རྒྱལ་རབས་
ཐོག་མར་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ་སྤང་བྱང་མའི་གོ་གནས་ཡོད་པ་དང་། ཅུབ་སྟོགས་
སུ་བོད་ཡུལ་དུ་མངའ་ཁོངས་རྒྱ་བསྐྱེད་བྱས་པའི་སྐོར་བཤད་ཡོད་པ་དང་། བོད་
ཀྱི་ཡིག་ཆ་ནང་གི་བོད་སིལ་བུའི་སྐབས་ཀྱི་མི་ཉག་གི་ལོ་རྒྱུས་དང་། ཁམས་
སྟོགས་དམངས་ཁྱོད་བཤད་སྟོལ་ཡོད་པའི་མི་ཉག་གི་དབང་བསྐྱར་སྐོར་བཤད་པ་
དེ་དག་དང་དོན་གཅིག་ལྟ་བུ་ཞིང་སྤང་། བོད་ཀྱི་ཡིག་ཆ་ནང་དུ་བོད་སིལ་
བུའི་སྐབས་སུ་ཐོག་མར་པེ་སྤང་གིས་མི་ཉག་ལ་དབང་བསྐྱར་བྱས་པ་དང་། ཇུས་
དེར་སྤང་དམག་གི་དཔྱང་ལ་བརྟེན་ནས། མི་ཉག་གི་དབང་ཤུགས་བརྒྱ་བསྐྱེད།
འབྲི་རྒྱའི་ཤར་བརྒྱད་ཀྱི་ཁམས་སྟོགས་པལ་ཆེར་དབང་བསྐྱར་བྱས་སྟབས། ཁམས་
ཉག་རོང་གི་ཡུལ་གྱི་འགའ་ཞིག་ལ། ཇུས་ཕྱིས་བར་མི་ཉག་གི་ཡུལ་སྐད་སྤྱོད་ཅིང་
ཡོད་པའི་བཤད་སྟོལ་འདི་དག་དང་གཅིག་མཐུན་བྱང་འདུག །

གཉིས་པ། བོད་ཀྱི་ཡིག་ཆ་དུ་མི་ཉག་གུ་རྒྱལ་པོ་ཐོག་མར་གཞི་བདག་གི་
བྱར་སྐྱེས་པ་ཇུས་ཤུགས་ཐུན་མིན་ཅན་ཡིན་པ་དང་། དེ་ནས་སྐྱོན་རྒྱུ་དུས་ན་
མཉམ་གྱི་བྱིས་པ་དུག་བཅལ་ཏེ། བྱང་རོས་ཀྱི་གངས་རིའི་ཁྱོད་དུ་བྱེད་གྲོས་ནས།
རོ་ལོག་བརྒྱམས། རི་དེ་ལ་ཤིང་འཁྱུ་བའི་སྐྱེས་པ་ཐམས་ཅད་བཟུང་ནས། དམག་

མི་བཅོལ། ཤེས་རབ་ཅན་ལ་ཐབས་དྲིས་ནས་མཐར་ཆུད་མཁར་བཅོམ་ནས་སྤང་
བྱང་མ་པམ་པར་བྱས་ཏེ་མི་ཉག་གི་རྒྱལ་པོར་བྱས་པའི་ལོ་དང་། རྒྱ་ཡིག་ནང་དུ་
ལི་ཡོན་ཏེ་མི་ཞི་ཤུ་རྒྱལ་ཁབ་བཅུགས་མཁན་གྱི་ཏང་ཏི་དང་པོ་ཡིན་པ་བཤད་
པ་གཉིས་དོན་གཅིག་པར་མཐོང་། །

གསུམ་པ། བོད་ཡིག་ནང་དུ་དེ་ནས་རྒྱལ་རབས་དུག་ན་མི་ཉག་རྒྱལ་ཁོད་
བྱང་། སེམས་ནག་པོ་ཞེས་པའི་སློན་པོས་མི་ཉག་རྒྱལ་ཁོད་བསད་པས་རྒྱལ་རྒྱུད་
ཆད་ཅེས་པ་དང་། རྒྱ་ཡིག་ནང་དུ་ག་ཏུ་རྒྱལ་པོ་ནས་བཙུགས་པའི་རྒྱལ་རབས་
དུག་པ་ལི་ཁུན་ཡུའུ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཉིད་ཡེ་མང་ལི་རེན་ཡུག་གི་སྲས་ཡིན་ལི་ཨན་
ཆོན་གྱིས་བསད་ནས་རྒྱལ་ས་འཕྲོག་པ་པལ་ཆེར་དོན་གཅིག་དུ་སྤང་། །

བཞི་པ། བོད་ཡིག་ནང་དུ་དེའི་རྗེས་སུ་རྒྱུད་ཆད་ནས། སློང་མ་ཞེས་པའི་
རྒྱལ་པོ་གཞན་གཅིག་བྱང་པ། དེའི་ལག་ནས་ཏོར་རིང་གིར་རྒྱལ་པོས། རྒྱལ་ས་
འཕྲོག་ཏུ། ཞེས་པ་དང་། རྒྱ་ཡིག་ནང་དུ་ལི་བདེ་དབང་གྲོངས་པ་དང་། ཆོས་
ལུན་ཅུན་མང་གི་སྲས། (清平郡王之子) ལི་ཤོན་གྱིས་རྒྱལ་ས་བཟུང་ཞིང་ཏོར་
རིང་གི་རྒྱལ་པོས། འདིའི་ལག་ནས་རྒྱལ་སྤྱིད་འཕྲོགས་པའང་དོན་དུ་གཅིག་པར་
མཐོང་། །མདོར་བསྟུས་ན་རྒྱ་ཡིག་ནང་གི་ཏང་ཞང་མི་རིགས་ཟེར་བ་དེ་དང་
བོད་ཡིག་ནང་གི་མི་ཉག་གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན་འདུག སྐབས་དེར་རྒྱ་ཡིག་ནང་
དུ་བོད་དང་མི་ཉག་གཉིས་མི་རིགས་སོ་སོ་བར་ངོས་འཛིན་ནས། 番族 དང་
党项族 གིས་འདུག །

རྒྱ་ཡིག་དུ་འཁོད་པའི་མི་ཉག་རྒྱལ་རབས་བརྒྱ་གཉིས་ཀྱི་རེའུ་མིག

རྒྱལ་རབས་ཀྱི་མིང་།	རྒྱལ་པོའི་མིང་།	དུས་ཚོད།
夏太祖	李继迁	991-1004
夏太宗	李德明	1004-1031
夏景宗	李元昊 ག་ཏུ་རྒྱལ་པོ།	1003-1048
夏毅宗	李谅祚 སྤིང་གྲགས་རྒྱལ་པོ།	1048-1067
夏惠宗	李秉常	1067-1086
夏崇宗	李乾顺	1086-1139
夏仁宗	李仁孝	1139-1193
夏桓宗	李纯祐	1193-1206
夏襄宗	李安全	1206-1211
夏神宗	李遵顼	1211-1223
夏献宗	李德旺 བདེ་དབང་རྒྱལ་པོ།	1223-1226
夏末主	李睨	1226-1227

ས་བཅད་གསུམ་པ། མི་ཉག་རྒྱལ་པོ་དང་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ།

དེང་དུས་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ་འདི་མི་ཉག་རྒྱལ་པོའི་རྒྱལ་རྒྱུད་ཡིན་མིན་སྒྲོལ་གྱི་
བཤད་སྟོལ་ལ། ལྷགས་ལ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་གསུངས་པར་^①། “ང་ལྷགས་ལའི་རྒྱལ་
རབས་བཞི་བརྒྱ་པ་རེད་ཟེས། ལྷགས་ལའི་བྱང་ཁྱད་སྒྲོལ་བཤད་ཚུལ་ཁ་ཤས་
ཡོད། ཡོན་རྒྱལ་རབས་སྐབས་ཚོང་དཔོན་ལོ་རྒྱུ་བཟང་གནས་འདིར་འོང་། སྐབས་
དེར་ང་ཚོང་ཐོག་མར་དར། ལྷགས་ལ་ཟེར་བའི་རྒྱ་མཆོན་ལྷགས་ལའི་པོ་བྲང་
བཞེངས་པའི་གནས་འདིར་ས་བཞོ་དུས། ས་འོག་ནས་ལྷགས་ཀྱི་མི་ཞིག་ཐོན་པས་
ལྷགས་ལ་ཟེར། ཞེས་ཟེར་སྟོལ་ཡོད་འདུག །

① ལྷ་ལོ་༡༠༠༧ལོར་ཟླ་བ་མཆོས་ལ་ཉིན་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་མཆོན་ལ་བཅའ་འདི་བྱས་པའི་བེན་གྱིས།

ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ་ཕུན་ཚོགས་ནམས་རྒྱལ་གྱིས་གསུངས་དོན། ཚོང་དཔོན་
 རྣམས་བཟང་དར་ཅེ་མདོ་ཡོང་དུས་རྒྱལ་ཡི་པར་རྒྱལ་ལ་རི་དྲགས་མང་པོར་མཐོང་།
 དེ་ནས་ལམ་མ་རྒྱུད། ཁོ་ཚོར་ཐབས་མེད་པ་གང་འགྲོ་བཤོས་པའི་སྐབས་དེར།
 རྣམས་བཟང་གིས་ཤ་བ་ཅིག་མཐོང་པས་དེ་ལ་མདའ་བརྒྱབས། ཤ་བ་ཡུ་མོ་དེའི་ཕོ་
 བ་ལ་ཕོག་ཅིང་རྒྱ་མ་ཕྱིར་ལུད། དེས་རྒྱ་མ་རྒྱད་དེར་ལ་བརྒྱབས་པས་རི་དེ་ལ་རྒྱ་
 ལ་ཞིས་གསལ། རྣམས་བཟང་གིས་ཤ་བ་དེའི་རྗེས་སུ་དེད་དང་ལམ་ཞིག་ཡོད་དེས་
 གསུངས། ལག་དོ་ཚོས་ཤ་བ་དེ་དེད་ནས་ཕྱིན་པས་དར་མདོ་ཕྱེ་ཐོག་ཅིས་པའི་ས་
 ཆ་དེར་སླེབས་པ་དང་ཤ་བའི་རྒྱ་མ་བཟང་དེ་ཤ་བ་དེར་གྱི། ཚོང་དཔོན་རྣམས་
 བཟང་གིས་ཀྱང་དེར་སྐར་བཏབ། དར་ཅེ་མདོའི་ར་ཚོང་ཐོག་མར་དེ་ནས་དར་
 བ་ཡིན་ཟེར། རྗེས་སུ་ཚོང་དཔོན་རྣམས་བཟང་གི་སྐར་ཤུལ་དེར་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་
 པོའི་ཕོ་བྲང་བཏབ། དེ་ལ་ལྷགས་ལ་ཡི་ཐབ་ཆེན་ཟེར། ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ་ཐོག་མ་
 མི་ཉག་སྟེ་པོ་རོང་ལ་ཡོད། དེར་དུས་སྟེ་སྟེ་ཆུས་འདི་རེད། དེ་ནས་དར་མདོར་
 སློས། ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ་ལ་རྒྱ་ནག་གོང་མས་གནང་བ་ཡིན་ཟེར་བའི་ཐེལ་གྲུ་བཞི་
 པ། ལྷགས་ཐེལ་ངོས་སུ་དུང་གི་རི་མོ་ཡོད་པ་ཞིག་ཡོད། དེ་ལ་ལྷགས་ལ་ཡི་དུང་
 ཐེལ་ཟེར། མི་ཆེན་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་དང་། ཆབ་སྲིད་གྱི་འབྲེལ་བའི་སྐབས་སུ་
 ཐེལ་འདི་བེད་སྟུང་བྱེད་སྟོལ་ཡོད། ཁོད་པ་ཚོས་ཁང་པ་གསར་པ་དང་། མཚོར་
 ས་གསར་པའི་སྟོན་མོ་བྱ་སྐབས། ལྷགས་ལ་ཡི་ཐབ་ཆེན་ནས་ས་ཤིག་ཁྱེར་ནས་ཁང་
 པ་དང་། འཚོར་སའི་ཐོག་མཚོད་སྟོལ་ཡོད་པ་དེ་ནི་ལྷགས་སའི་ཐབ་ས་དེས་ས་
 ཉེན་འཁོག་ཅིང་དཔལ་འབྱོར་འཕེལ་བ་ལ་ཕན་ཐོག་ཡོད་པ་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཅིང་
 ཡོད་པ་རེད། ལྷགས་ལ་ཡི་རྒྱལ་པོ་བྲང་ལ་བཅེགས་གསུམ་ཡོད། དེའི་རྒྱལ་པོ་ག་
 རྩ་ར་ཡིན། ” ཞེས་གསུངས། དེར་དུས་རྒྱ་ཡིག་ནང་དུ་ཞིའི་ཤུ་ཞིབ་འཇུག་པ་
 འགའ་ཞིག་གིས། ཡིང་ཁྱོན་གྱི་ཞིའི་ཤུ་སོག་པོ་རིང་གྱི་ཉན་གྱིས་གཏོར་རྗེས་མི་བྲི་
 ཁ་ཤས་ཤིག་སྟོ་བྱར་དུ་གར་སོང་ཆ་མེད་དུ་གྱུར། སྤྱིས་སུ་དར་མདོར་ཕྱིན་པས་
 དེར་རྒྱུད་པའི་བཤད་སྟོལ་ཞིག་ཀྱང་བཅོས་འདུག །

དེར་གྱི་ལྷགས་ལ་ཡི་རྒྱལ་རབས་འདིའི་ཐོག་མའི་བྱང་ཁུངས་གནང་བའི་མི་ཉག་

རྒྱལ་རབས་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་མེད་སྐོར་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱ་འོས་པ་ཞིག་རེད། ལོ་
རྒྱུས་ཐོག་མི་ཉག་ཡུལ་འདྲིར་བོད་བཅན་པོའི་སྐབས་ཀྱི་མི་ཉག་རྒྱལ་པོ་དང་། དེ་
རྗེས་བོད་ཁིལ་བྱར་འཁོར་སྐབས་ཀྱི་མི་ཉག་རྒྱལ་པོ་སོགས་སྟན་གྲགས་ཆེ་བ་མང་
པོ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་ཀྱང་། སྤྱིད་ཀྱི་འཕོ་འགྱུར་གྱི་ཡོ་ལོར་ནང་དུ་ཡུལ་འདྲིར་ཆབ་
སྤྱིད་དར་རྒྱུད་སྣ་ཚོགས་བརྒྱད་པའི་དབང་གིས། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༧ལོར་སོག་པོས་མི་
ཉག་གཏོར་བ་ནས་བཟུང་། དག་གུའི་གོང་མ་བྱང་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་བར་ལོ་
བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་གྱི་རིང་ལ། ཤར་མི་ཉག་ཡུལ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་སྐོར་བོད་རྒྱ་གཉིས་གྱི་ཡི་
གཞི་ནང་དུ་འཁོད་པ་ཉ་ཅང་དགོན། །

ཡེ་ཤུ་གཉིས་པ།

ལྷགས་ལའི་རྒྱལ་རབས་དང་སྤྱི་དབང་སྐྱོར་བཤད་པ།

ས་བཅད་དང་པོ། ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ་བྱང་བྱས་སྐྱོར།

མི་ཉག་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོའི་ཐོག་མ་སུ་ཡིན་དང་། རུས་རབས་གང་ཞིག་ལ་འགོ་
 ཚུགས་ཡོད་པའི་སྐྱོར་གྱི་ཡིག་ཆ། ཁ་གསལ་ཅན་བོད་རྒྱ་གཉིས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་དང་ཕན་
 མ་མཛོང་། འོན་ཀྱང་སྤྱི་དཔོན་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་ས་སྐྱུ་པའི་དཔོན་ཆེན་
 འགོ་དམག་དང་བཅས་པ་སྡེ་ལེན་བསུ་བ་གཟབ་རྒྱས་དང་འབྲེལ། དཔོན་ཆེན་
 རྒྱལ་བ་བཟང་པོ་ལ། གཡའ་ཕག་གི་ཁ་མཆུ་དེ་བཀའ་གཏན་ཡིག་རིགས་དང་མ་
 འགལ་བར། བདེན་པ་བདེན་སྟབས་གྱིས་ཐག་གཅོད་གནང་དགོས་པའི་རེ་བ་ཞུས་
 པའི་སྐྱོར། 《ལྷ་རིགས་རྒྱུད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་》 ལས། “འཇའ་ས་ཡིག་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་
 རན་བདེན་ཐོག་ཏུ་གཏོང་བར་ཞུ་ཞུས་ཀྱི་རྣམ་ཡར་ལངས་ཏེ་སྤྱིན། གོམ་པ་དོ་
 གསུམ་སྤྱིན་མཆོམས་སུ་སྤྱིར་འཁོར་ནས་དཔོན་ཆེན་རྒྱལ་བ་བཟང་པོ་ལ། གཡ་ཏེ་
 ཁྱོད་གྱིས་བདེན་པ་རྒྱན་འཁྱེད་ས་མ་མཛོད་པར་ང་བསའ་ན། ངའི་རོ་རྩོག་པོ་ཆེ་
 བས་མདོ་སྟོད་སྟོད་དང་། ཤར་མི་ཉག་རིང་མོ་ཡན་ཆད་ནས། སྟོད་མངའ་རིས་
 སྐྱོར་གསུམ། སྟོ་བྱང་ཤར་རུབ་ཀྱན་ཏུ་རོ་བདག་མང་པོ་ཡོང་སྤྱིད་པས་དབུས་
 གཙང་གི་ཡུལ་ཁམས་རྣམས་ཀྱང་། ཡུན་རིང་མི་བདེ་བར་ཡོང་སྤྱིད་སྤྱིའུ་གདོང་
 འདི་ཡང་དམག་གིས་མ་བསྐྱོར་ན་དགའ་གཡ་སྤྱིད་བསྐྱོར་བ་ཡིན་ན། ངས་དྲིན་
 གྱིས་བརྒྱུད་ས་པའི་གཡོག་པོ་བྱང་ཤས་ལའང་བརྒྱ་ཅམ་ཡོད། བརྒྱ་པོ་དེ་ལ་ལག་
 རོགས་བརྩུ་རེ་ཡོད་པའི་དབང་ཏུ་བྱས་ནའང་། སྟོང་སྤྱག་གཅིག་ཅམ་ཡོད་པས།
 ངམས་ཤོད་མཐིལ་འདིར་མི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་ཡོང་བས་དམག་མ་མཛོད་ན་ལེགས།
 ཞེས་ཞུས་ཀྱང་མ་གསན་པར་སྤྱོགས་རེ་བའི་ཁ་ལ་གསན།” ཞེས་གསལ་ལ་བརྟག་
 བ། སྐབས་དེར་མི་ཉག་རྒྱལ་པོའི་རུས་ཤུགས་དེ་ཡང་མངའ་རིས་ཕུ་རངས་དང་།
 གུ་གི། ལ་དུགས་སོགས་དང་འདྲ་བའི་རང་རུས་ཡོད་པའི་རྒྱལ་པོ་ཞིག་ཆགས་

ཡོད་པ་མ་ཟད། དབུས་སྤྱགས་སུ་ཕག་གུའི་བྱི་དཔོན་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོན་དང་
འབྲེལ་འདྲིས་དམ་པོར་ཡོད་པ་ཤེས་སྟབས། །

སྤྱིར་རྒྱལ་མོ་ཆོ་རོང་གི་ཡུལ་འདིར་བོད་བཅན་པོའི་སྐབས་ནས་ཆོས་དང་
རིག་གནས་དར་བའི་ཡུལ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། ཞང་ཞུང་གི་རྒྱུད་པ་ལས་བྱུང་བའི་
དཔོན་རིགས་མང་པོ་ཞིག་ཡུལ་འདིར་བྱུང་ཡོད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་མང་པོ་ཞིག་
གི་ནང་དུ་མཐོང་རྒྱ་ཡོད་པ་རེད། དེས་ན་བོད་སིལ་བུའི་སྐབས་སུ་རྒྱལ་རོང་འདི་
ཡུལ་སྡེ་སོ་སོ་ལ་རང་རང་གི་དཔོན་པོ་རེ་ཡོད་ཀྱང་། དེ་དག་སྤྱི་ལ་མི་ཉག་རྒྱལ་
པོས་དབང་སྐྱར་བྱས་ཡོད་པ་ནི་ཟུར་བལྟས་ལེབ་མཐོང་རེད། རྒྱལ་ཁག་བཙོ་
བརྒྱད་ཅེས་པ་འདི་ཡང་། མི་ཉག་རྒྱལ་པོ་གཏོར་བརྒྱུག་སོང་བའི་རྗེས་སུ་ཅམ་ལ་
འབོད་སྲོལ་བྱུང་ཡོད་ཆོད་འདུག ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ་ནི་རྒྱལ་རོང་རྒྱལ་ཁག་བཙོ་
བརྒྱད་ཀྱི་ལ་གྲུལ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། སུམ་པ་ཡེ་ཤེས་དཔལ་འབྱོར་གྱིས་མཛད་པའི་
《འཛམ་གླིང་ཆེན་པོའི་རྒྱས་བཤད་སྡོད་བཅུད་ཀྱན་གསལ་མེ་ལོང་》ལས ① །

“ ལི་ཐང་ནས་ཉག་རྒྱ་བརྒྱལ་བའི་ཤར་ན་མི་ཉག་གི་ཡུལ་ཡོད་པ་དེར་མི་ཉག་
དགའ་བཞི་དཔོན་སྟགས་ས་རྒྱ་པ་དང་། མི་ཉག་སྤྱི་ལི་དཔོན་སྟགས་དགེ་ལུགས་
པའི་དཔོན་པ་མང་པོ་དང་། མི་ཉག་གི་བྱང་མཐའ་ཏོར་ཁོག་དང་ཉེ་སར་རྒྱབ་
དབང་རིན་པོ་ཆེའི་གདན་ས་འགར་ཐར་དུ་གྲགས་པ་སྟགས་ཡོད། དེ་དག་གི་
ཤར་དུ་རྒྱལ་མོ་རོང་ཡོད་པ་དེ་ལ་ནང་གསེས་ཀྱི་དབྱེ་ན། ལྷགས་ལ། ལ་སི། ཁྱོ་
རྒྱབ། སོ་མང་། རྫོང་འགག་ ལྷག་ཆེ། དམ་པ། འོག་ཞི། མདོ་ལི། བྲག་སྟེང་།
པ་བམ། དགེ་ཤི་ཆོ། ཏུ་ཏུ། ལེན་ཅ། རབ་བརྟེན། བཅན་ལྷ། རྒྱ་ཁ། མགོན་དུ་
བཅས་རྒྱལ་ཁབ་བཙོ་བརྒྱད་ཡོད་ཅིང་། དེར་སང་བཅུ་གསུམ་ཅམ་ལས་མེད།
ཡུལ་དེ་དག་གི་མི་རྣམས་དཔལ་ཞིང་གཏུམ་པ་རྩལ་ཆེ་བ་ཡིན་ཅིང་། མི་ཉག་
རྒྱལ་རོང་རྒྱ་གླིང་སྟགས་བོད་ཡིན། དེར་རྒྱལ་མོ་ལྷུང་རྩོ་ཟེར་བའི་རི་གཉན་པོ་
དང་། ལོ་ཆེན་བེ་རོ་ཅ་ནའི་རྒྱབ་སྟག་དང་ཕྱག་ཞབས་སྟགས་ཀྱི་རྗེས་སྟགས་

① ཤོག་ངོས་༡༠༠པའི་བྲིང་༦པར། བོད་རྫོངས་དཔེ་རྟིང་དཔེ་རྒྱན་ཁང་གིས། གྱི་ལོ་༡༠༡༡ལོར་པར།

གནས་ལ་མཚན་ཅན་མང་པོ་ཡོད། "ཅེས་གསུངས། དེ་ལས་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ་ནི་
སྟོབས་ལྷགས་ཆེ་ཤོས་ཤིག་ཡིན་ལ། དེང་དུས་ཀྱི་དར་མདོ་རྫོང་དང་། རྟུ་རྫོང་།
ཉག་རྒྱུ་ལ། ལའན་རྩོན་ལོག་ལོག་ས་ཁུལ་གྱི་མོན་ནིང་①རྫོང་བཅས་ལ་དབང་
སྐྱོར་བྱས་ཡོད་པ་རེད། །

ས་བཅད་གཉིས་ལ། ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ་དང་རྒྱ་ནག་

གོང་མའི་འབྲེལ་བ།

རྒྱ་ཡིག་གི་ཡིག་ཆ་དག་ལས་ལོད་པ་ལྟར་ན། ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ་དང་འབྲེལ་
བའི་སྐོར་གྱི་ཡིག་ཆ་ལྷ་ཤོས་དེ་རྒྱ་ནག་དུ་མིང་གཡུང་ལོའི་སྐབས་ཡིན་པ་རྒྱ་ཡིག་
ལས་ལས་གསལ་བར། རྒྱ་ཡིག་པའི་དུའུ་བྲ་རྒྱ་ལས།

【མ་ཡིག】永乐五年(1407 年)明朝正式授与长河西土酋阿旺坚参"长河西鱼通宁远宣慰使司"之职，铜方印一颗，世代承袭，从此县境土司正式形成。 祯十六年(1643 年，即后金崇德八年)，明正土司派人向皇太极献明敕印，请求内附。 清顺治九年(1652 年)七月，长河西鱼通宁远沈村等土司缴明敕印，康熙五年(1666 年)丹怎扎克巴率十三锅庄投诚，经地查袭职，并颁换印信，印文："长河西鱼通宁远军民宣慰使司"仍领原所属十三锅庄。 康熙三十八年七月(1699 年)驻炉营官昌侧集烈为乱，霸占炉地，盘剥商旅，苛虐土司，进而打死土司蛇蜡喳吧。三十九年十月(1700 年)，理藩院侍郎满舌奉命与提督唐希顺提兵进剿。十二月平息叛乱，四十年正月(1701 年)唐希顺抵打箭炉，商民、喇嘛、番民等归顺。清廷下令长河西鱼通宁远宣慰使司仍领原十三锅庄，土司之职由其妻工喀袭，故有"复设明正司"之说。从此起"明正"见于史册，"长河西鱼通宁远军民宣慰使司"亦称"明正土司"。

明正土司辖管：长河西鱼通宁远宣慰司在康熙四十年(1701 年)前仅管十三锅庄，地域不甚清晰。康熙四十年奉谕明正辖管四十八上百户、

·上千户。康熙四十年至五十年间先后奉谕兼辖六安抚司（瞻堆安抚司、喇滚安抚司、喇滚安抚副司、巴底安抚司、单东安抚司、绰司甲安抚司）。

【མ་ཡིག་གི་ནང་དོན་】 གོང་མ་གཡུང་གེན་བྷི་ལོ་ལྷ་པ་སྤྱི་ལོ་༡༧༠༧ལོར། བྱང་རྩ་
ཞིའི་ཡུལ་མགོ་དཔོན་ངག་དབང་རྒྱལ་མཚན་པ་ཚ་བུ་བརྒྱད་ལ་བྱང་རྩ་ཞིའི་ ①
ཡུལ་ཐང་②ནིང་ཡོན་③ཞོན་མེ་རྩི་སི④（长河西鱼通宁远宣慰使司）གོ་
གནས་དང་། ཟངས་ཐེལ་གྱ་བཞི་མ་ཞིག་གནང་། དེ་ནས་བརྒྱུད་ས་གནས་
འདྲིའི་ས་མགོ་ལམ་ལྷགས་དངོས་སུ་འགོ་རྒྱུགས་པ་རེད། །

རྒྱ་མིང་ཚུང་གེན་བྷི་ལོ་༡༧༥༨ལོར་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོས་བང་མི་བཏང་ནས་གོང་
མའི་རྒྱལ་སྤྱོད་ལ་བཀའ་ཡིག་དང་། གོ་གནས་ཁྲུས། །མན་ཆེན་གོང་མ་རྩན་གྱི་
བྷི་ལོ་དགུ་པ། སྤྱི་ལོ་༡༧༥༩ལོར་བྱང་རྩ་ཞིའི་ཡུལ་ཐང་ནིང་ཡོན་བཅས་ས་མགོའི་
བཀའ་ཡིག་ཐོབ། གོང་མ་ཁང་ཤིན་བྷི་ལོ་ལྷ་པ་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༩ལོར། བརྩན་འདྲིན་
གྲགས་པ་གཙོས་བྱས་པའི། ཨ་གྲུ་ཁ་པ་བརྩ་གསུམ་གྱི་གོང་སྤེལ་སྤར་སྤེལ་གྱི་གོ་
གནས་དང་། བཀའ་ཡིག་བརྩེ་པོར་གནང་། བྱང་རྩ་ཞིའི་ཡུལ་ཐང་ནིང་ཡོན་
དམག་དམངས་ཞོན་མེ་རྩི་སི། ཡི་མངའ་ཁོངས་དེ་སྤར་སྤར་ཨ་གྲུ་ཁ་པ་ཁག་བརྩ་
གསུམ་གྱི་མངའ་ཁོངས་སུ་བཅད་ཡོད། ཁང་ཤིན་བྷི་ལོ་ལོ་བརྒྱད་པའི་ཟླ་བ་
བདུན་པར་སྤྱི་ལོ་༡༧༧༧ ལོར་མདོ་སྤར་གྱི་དཔོན་ཁྱོ་ཆོ་ཟིང་འབྲུག་སྤོང་སྟེ། དུར་
མདོ་བཅན་བརྒྱུད་བྱས། ཆོང་དཔོན་འཕྲོག་བཅོམ་བྱས། ས་མགོ་བརྩན་བཅོས་
བྱས་ཏེ། ལྷགས་ལ་བསོད་ནམས་གྲགས་པ་བཀོངས་པ་དང་། ཁང་ཤིན་བྷི་ལོ་ལོ་
དགུ་པའི་ཟླ་བ་བརྩ་པར་སྤྱི་ལོ་༡༧༠༠ལོར། ལི་བོད་ཡོན་གྱི་རྩེ་ལང་གིས་ཐི་རུ་འུ་
ཐང་ཤིའི་རྩན་ལ་དམག་དཔུང་བྱིད་འདུལ་དགོས་པའི་བཀའ་ཕབས། ཟླ་བ་བརྩ་

① ཕལ་ཆེར་རྒྱལ་པོར་རྒྱལ་མོ་རྒྱལ་ཆུའི་ཚུགས་འདི་དག་ལ་ཟེར་བ་སྤྲང་།

② ཡུལ་ཐང་། འདི་ནི་དེང་དར་མདོ་རྫོང་གི་ཡུལ་ཐང་རྒྱས་ཏེ་ས་མིང་ཡིན།

③ སྤར་སྤེལ་དེའི་དམག་ཤོག་གཅིག་གི་མིང་ཡིན་པ་སྤྲང་།

④ སྤར་སྤེལ་དེར་གནས་སྤར་སྤེལ་དོ་དམ་དང་རྟོག་ཞིབ་བྱ་མཁན་གྱི་སྤེལ་གྱི་མིང་ཡིན་པར་སྤྲང་།

གཉིས་པའི་ནང་ཟིང་འབྲུག་སྡིང་འཇགས་བཏང་། སྤྱི་ལོ་༡༧༠༡ལོར་ཐང་ཤིའི་
 རྩུ་དར་མདོར་སླེབས་ནས། ཆོང་པ་དང་། སྤྲ་མ། བོད་འབངས་ནམས་དབང་
 ཏུ་བཟུས། ཆོང་པོ་བྲང་ནས་ཁང་ཉོ་ཞིའི་ཡུལ་ཐང་ནིང་ཡོན་ཞོན་མེ་རྩི་སི་སྤར་
 བཞིན་ཨ་གུ་ཁ་པ་བརྩ་གསུམ་གྱི་མངའ་ཁོངས་བྱ་རྒྱ་དང་། ས་མགོ་བརྩན་མོ་
 ཀུན་དགས་བྱ་དགོས་པའི་བཀའ་གནང་། མིང་ཁྲེན་ས་མགོ་བསྐྱར་བརྩུགས་
 བྱས། དེ་ནས་བཟུང་ལྷགས་ལའི་རྒྱལ་རབས་གྱི་ཡིག་ཆང་བཅོས། ཁང་ཉོ་ཞིའི་
 ཡུལ་ཐང་ནིང་ཡོན་ཞོན་མེ་རྩི་སི་ལ་བཟུས་མིང་ཏུ་མིང་ཁྲེན་ས་མགོ་ཞེས་འབོད།
 ཁང་ཤིན་ཁྲི་ལོ་བཞི་བརྩ་པ་སྤྱི་ལོ་༡༧༠༡ལོའི་སྟོན་ལ། ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོའི་མངའ་
 ཁོངས་སུ་ཨ་གུ་ཁ་པ་ཁག་བརྩ་གསུམ་ཡོད། ཁང་ཤིན་ཁྲི་ལོ་བཞི་བརྩའི་ལོར་
 ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ་བརྩ་སྟེ་ཞེ་བརྩད་དང་། སྟོང་སྟེ་གཅིག་གི་དཔོན་པོ་བསྐོས་པ་
 རེད། ཁང་ཤིའི་ཁྲི་ལོ་བཞི་བརྩ་པ་ནས་ལྷ་བརྩ་པའི་བར་ཨན་སྐྱུ་རྩུག་གི་བདག་
 དབང་ཐོབ་པ་རེད། ཨན་སྐྱུ་རྩུག་ནི། ཉག་རོང་ལྷགས་མཐུད་དང་། སྤ་དགོན།
 སྤ་དགོན་རྒྱུང་བ། རྒྱལ་རོང་པ་ཉིས། སྟོན་སྟོང་། ཁྲི་སྐྱབས་བཅས་ལ་ཟེར།

གོང་གསལ་རྒྱ་ཡིག་གི་དབྱུང་གཞི་ལ་བརྟག་ན། དར་མདོ་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ་ལ་
 ཐོག་མར་རྒྱ་མིང་གཡུང་ལོ་རྒྱལ་པོ་དང་འབྲེལ་བ་བྱུང་ཞིང་གོ་གནས་གནང་ཡོད་
 པ་དང་། རྒྱ་མིང་རྒྱལ་རབས་འཛོར་ནས་མན་ཆེན་རྒྱལ་རབས་མགོ་བརྩུགས་
 སྐབས་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོས་སྤར་ཡང་མན་ཆེན་སྤྱི་གཞུང་ལ་འབྲེལ་བ་བྱས་ནས་
 ལུ་མཐུད་དེ་བདག་སྟོན་དང་རོགས་སྐྱོར་གནང་ཡོད་པ་ཤེས་ཐུབ།

ས་བཅད་གསུམ་ལ། ལྷགས་ལ་རྒྱལ་མཆན་①ཀྱི་

ཞལ་གསུང་ལོ་རྒྱུས།

ངའི་ཨ་ཁྱེ་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ་འཇིགས་བྲལ་སྐབས། མི་ཉག་ཁ་ལ་གྱུ་བཞི།
 ཉ་རྒྱ། ཉ་འུ། བརྩད་ཟིལ། འགར་ཐར། མགོ་ཐང་། མགྱིན་པ་པོ་ཞིང་། ཅ་ལི་
 ལྷགས་ཟམ། པ་མང་། དགོ་བཤེས། བྲག་སྡིང་། ཉ་འུ་འབྲེལ་པ་ཁག་རྩུག་དེ་ཆོ་ཆང་

① ༡༠༠ལོའི་རྒྱ་བ་པའི་ཆོས་པ་ཉིན། སྤྱི་རྒྱ་ཆོད་པར། ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ་དང་སྤྱིང་མོལ་བྱས་པ།

མ་ལྷགས་ལའི་ཁ་འོག་རེད། རྒྱལ་ནག་ཤོན་ཐང་སྐབས། རྒྱ་ནག་གི་སྤྱི་ཚབ་ལྷ་ས་
 ལ་བཏང་། རྒྱང་ཚོན་། ཆིང་མང་ལྷ་ས་བཏང་། དམག་སྤྱུ་བརྒྱ་ལྷག་མེ་
 མདའ་དགུ་པོག་མང་པོ་བྱིར་ནས། ཁམས་སྤྱི་ཕྱོགས་འབའ་ཐང་བརྒྱད་ནས་འགོ་
 སྐབས། འབའ་ལ་སྤྱིབས་རན་པའི་དུས་དེར། བེ་ཙོའི་མཆུ་འདྲའི་རབ་ཀ་ན།
 འབའ་རྒྱལ་པོས་རྒྱ་འདི་རྒྱམས་ལ་གོ་ལག་ཡག་པོ་འདུག ང་ཚོས་གོ་ལག་འདི་
 དག་འཕྲོག་དགོས་ཟེར་ནས་གྱི་དང་བེར་ཀ་བྱིར་ནས་སོང་སྟེ། རྒྱ་དཔོན་རྒྱང་
 ཚོན་བསད་པ་རེད། དེ་རྒྱ་ནག་གོང་མ་ཤོན་ཐང་གི་སྤོན་ལ་རེད། ཤོན་ཐང་
 གིས་གོ་སྐབས་འདིར་དང་བསྐྱུན་ནས། གྲོ་ལེར་རྒྱང་ཁམས་ཕྱོགས་སུ་བཏང་ནས་
 བོད་དཔོན་ཐམས་ཅད་གོ་གནས་ལེན་དགོས་ཟེར། སྤྱི་ལོ་༡༧༠༥ལོར་མན་ཆེན་
 གོང་མས་གྲོ་ལེར་རྒྱང་། ཁམས་ཕྱོགས་ཟིང་འབྲུག་ལ་དགུ་ལེན་འགོ་དགོས་པའི་
 བཀའ་ལྟར་ཁམས་ཕྱོགས་སུ་འོང་། གྲོ་ལེར་རྒྱང་དར་མདོར་སྤྱིབས་པ་དང་ལྷགས་
 ལ་རྒྱལ་པོ་འདིགས་བྲལ་གྱིས་སྤྱན་རྒྱུང་བ་དེ་དཔོན་ལྷལ་བཞག ཁོ་རང་ལྷ་སྐང་
 ལ་བྲོས་སོང་། གྲོ་ལེར་རྒྱང་གིས་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ་ལ་གང་ཡང་མ་བྱས་པར་འགོ་
 ཐེངས་གཅིག་གིས་འབའ་ལ་སོང་། དེ་ནས་འབའ་དཔོན་ཆང་མས་འཐབ་འཛིང་
 བྱས། དེ་ནས་ལི་ཐང་། འདབ་པ། ཕྱག་ཕྱིང་། སོགས་སུ་ཕྱིན་ནས་བོད་པ་གྲངས་
 མིང་བསད། བཤད་སྟོལ་ལྟར་ན་གྲོ་ལེར་རྒྱང་སྟོད་ཤག་ནས་རྒྱ་རའི་སྟོ་རྩ་བར་
 སྐྱད་པ་ཞིག་བཏགས། མི་རེ་བསད་པ་དང་རྒྱ་ཆོ་ཡ་རེ་བཅད་ཅིང་སྐྱད་པར་
 བརྒྱས་པས་སྟོ་རྩར་ནས་གྲོ་ལེར་རྒྱང་བསྐྱད་གནས་བར། རྒྱ་བས་གང་ཆར་བར་
 བཅོས་ཞེས་ཟེར། དགོན་པ་མང་པོ་གཏོར། ཕྱག་ཕྱིང་བསམ་འཕེལ་གྱིང་གཏོར་
 མ་བྱལ་པའི་མཐར་ཆུ་ལམ་བཅད་ནས་མགོ་འདོགས་དགོས་པར་བཅོས། དེ་ནས་
 ཆབ་མདོའི་བར་སྤྱིབས། གྲོ་ལེར་རྒྱང་སྤྱིར་ལོག་སྐབས་ལྷགས་ལ་ཆང་གིས་ཁོ་ཆོའི་
 ཐེལ་ཙེ་འཕྲོག་པར་དོགས་ནས་པོ་བྲང་སྤྱང་མཁན་དམག་བསྐྱས། རྒྱལ་འོང་གི་
 དམག་སྤྱིང་གཅིག་བསྐྱས་ནས་དམག་དཔོན་གྲང་ཞིའི་ཐེ་བསྐྱས། རྒྱལ་འོང་དམག་
 རྒྱམས་རྟ་པོ་ལ་སྤྱིབས་དུས་དམག་དཔོན་བསད། ཁོ་རང་རྒྱམས་རང་ལྷལ་ལོག་
 པས་རྒྱལ་འོང་དམག་ལ་བཀོད་སྤྱིག་བྱེད་མ་བྱུང་པ་རེད། དམག་ཁག་གཞན་

ནམས་ཨ་ཁུ་སྐལ་བཟང་གིས། དམག་དཔོན་བྱས་ནས་བྲིད་ཏེ་ཉག་ཚུ་ཁར་རྒྱ་
 དམག་དང་འཐབ། རྒྱ་དམག་གིས་སྒྲིག་མདའ་བརྒྱབས་ཏེ་ཉག་ཚུའི་ཁྱུ་གོའི་ནང་
 ཏུ་ཚུ་ལྷགས། མཐར་རྒྱ་དམག་མང་སྟབས་ས་ཤོར། བོད་དམག་ནམས་ཤོས།
 དམག་དཔོན་ཨ་ཁུ་སྐལ་བཟང་། རྒྱ་དམག་གིས་བཟུང་སྟེ་ཉག་ཚུ་ཁར་ལྷགས།
 སྐབས་དེར་འབྲུ་བྲག་ཐོག་དཔོན་འཆི་མེད་མགོན་པོའི་ས་ཡལ་གྱིས། ང་ཆོ་ཨ་ཁུ་
 ལེན་ས་འགོ་དགོས། ཁས་ལེན་པ་སྟེ་ཡོད་ངའི་རྩེས་སྟེ་ཤོག་ཟེར། ཁས་ལེན་པ་མི་
 ལཱ་དྲུག་ཅམ་གྱི་བྲིར་ནས་ཉག་ཚུ་ཁར་རྒྱ་དམག་ཐོག་འགོ་སྐབས། རྒྱའི་སྤྱང་དམག་
 རྒྱམས་བོད་དམག་ལ་སྤྱོད་ཏེ་དམག་ (蠻子) སྟེ་བས་བྱུང་ཟེར་ནས་སྤྱག་སྟེ་བྲིར་
 གྱིས། ཁོ་ཆོས་ཨ་ཁུ་སྐལ་བཟང་ཞེས་སྐད་འབོད་བཏང་ནས་བཅའ་ཡང་ཨ་ཁུ་
 སྐལ་བཟང་ནས་སྐམ་ནང་ཏུ་འཇུག་ནས་ཁ་གྲགས་མ་ཤོད། དེ་ནས་བསུ་མཁན་
 ཆོ་ཁང་པའི་བྲིར་ཡོད་སྐབས་རྒྱ་དམག་མང་པོས། མི་མདའ་འཕངས་ཀྱང་མ་ཤོག
 དེ་ནས་བོད་དམག་ཆོས་བྲིར་ཤོས་ཐབས་བྱས་ཏེ། ད་ནི་རྒྱ་དམག་འདི་ཆོ་རྒྱལ་
 དགའ་པོ་ཡོད་སྟབས་ང་ཆོས་སྟེ་མི་ནམས་གཏོར། ཁོ་ཆོ་ལ་འཕྲོག་རེས་བྱ་བཅུག
 དེའི་ལྷལ་ནས་ང་ཆོ་ཤོས་ཞེས་གོས་བྱས། གཟི་བུར་གྱི་སྟེ་རྒྱན་དམག་ཁྲིད་ཏུ་
 གཏོར་བས། རྒྱ་དམག་ཆོས་གཟི་བུར་ནམས་འཕྲོག་རེས་གྱིས་སྟེ་ལ་བས་བཀག་
 མཁན་མ་བྱུང་ཡང་ཁོ་ཤོས་ཐར། འགའ་ཞིག་ཉག་ཚུའི་ནག་མཆོང་ནས་ཤི།
 ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ་བྲིར་ལྷགས་ལའི་ཕོ་བྲང་ཏུ་འགོ་མ་ཤོད་པ་རྟུང་དང་། རྒྱལ་
 རོང་སོགས་སྟེ་ཡུན་རིང་གནས་འབྱལ་ནས་བསྐད་དགོས་བྱུང་བ་རེད། དེ་ནས་
 ཀྱོད་དམག་བྲིར་ལོག་སྐབས་དར་མདོར་སྟེ་བས་པ་དང་ཏོང་ཏ་སྟོབ་རྒྱུང་ལ་བསྐད།
 ལྷགས་ལ་ཆོང་ལ་རྟོག་གང་ཡང་དུ་མ་བྱས་པར་བྲིར་རྒྱ་ནག་ལ་ལོག།

དེ་ནས་ཀྱང་སུ་མིན་གོ་བཅུགས་རྩེས། གོ་མིན་ཏང་གི་པེ་ཡང་ཅུང་ཟླ་ཡར་
 ཡོད། དར་མདོ་ལ་“པོ་ཞིག་”ཅེས་པའི་ལས་ཁུངས་གཅིག་བཅུགས། དེའི་རྩེས་
 སྟེ་དམག་དཔོན་སྐད་གྲགས་ཅན་དབྱིངས་ཏུག་ཏུག་ཟེར་བ་གཅིག་བྱུང་། དེའི་
 རྩེས་སྟེ་ལི་མེ་རུན་རེད། དབྱིངས་ཏུག་ཏུག་གིས་འཛིགས་བྲལ་གྱི་རུ་པོ་མི་ཉག་
 ཉག་སྟོ་ཁར་སྟེ་བཅད་ནས་བསད། སྐབས་དེར་ཡ་མིན་ (衙門) ཞིག་ཅེས་པའི་

ལས་ཁུངས་དེ་རྫོང་དང་མཚུངས་པ་འདྲ་ཞིག་རེད། འོན་ཀྱང་དེ་ལ་མི་བསད་
 པའི་དབང་ཆ་ཡོད། དེང་རུས་རྫོང་ལ་མི་བསད་དབང་མེད། རུས་དེར་མན་
 ཆིང་དམག་རུས་ཤོར། གོ་མིན་ཏང་ལའང་རུས་ཤུགས་ཆེན་པོ་མེད། དེ་ནས་
 ལྷགས་ལའི་རྒྱལ་ས་སི་ཁྱོན་དམག་གིས་བཟུང་། ཁྱོན་དམག་ནམས་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་
 པོའི་པོ་བྱང་རུ་བསྐྱུང། ལྷགས་ལའི་བང་མཛོད་ནང་གི་ཅ་ལག་ནམས་དམག་མི་
 ཆོས་མྱེར་ཁྱེར་ནས་ཁྱོམ་ནང་རུ་བཅོང་། གངས་སྤལ་ཤ་མང་པོ་ཡོད། དེ་ཤིང་
 ཞ་གར་རུའི་སྐམ་ནང་བཅུག་ནས་ཉར་ཚགས་བྱ་དགོས། འཛིགས་བྲལ་ལོ་ཤས་
 རིང་རྟུ་སོགས་སྤྱ་གཤ། ལོ་གསུམ་རྗེས་ལོག་གཤམ་སྐབས་སྤྱ། སི་ཁྱོན་སྤྲོད་
 གཞུང་ནས། ཁྱོན་དམག་གིས་ལྷགས་ལའི་རྒྱ་ཁོར་ཁྱོན་བརྒྱུ་བྱས་པའི་སྐོར་ལ་
 བཅུད་ཞིབ་ཡོང་གཤམ་ཡོད་རུས། ཁྱོན་དམག་གིས་ལྷགས་ལའི་བང་མཛོད་མེ་
 ལ་ཤོར་མདོག་བྱས་ནས་པོ་བྱང་ཕྱི་ནང་ཐམས་ཅད་བསྐྱེད། ཁོ་ཆོའི་རྒྱ་ཁོར་
 བརྒྱས་པའི་ནག་ཉེས་ཀྱི་དབང་རྟགས་ནམས་སྤྲོད་བྱ་བྱུ་པ་རེད། །

དེ་ནས་ཀྱོན་རྟུ་ཕྱི་དམག་དཔོན་(镇守使署)ཁྱོན་ཞ་ལིན་ཟེར་བ་ཅིག་བྱང་།
 ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ་ནི་མེད། རག་པ་མང་། ཁོས་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ་གདན་ཞུས་
 བྱས་ཤིང་སྤར་ལྟར་རྒྱལ་པོ་བྱ་ཆོག་པར་བྱས། ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ་འཛིགས་བྲལ་རྒྱལ་
 མཆོན་ཆོས་འཕེལ་དར་མདོའི་བདེ་སྤྱང་དམག་སྤྱིའི་(康定总保正)གོ་གནས་
 གྲུང་། དེ་ནས་འཛིགས་བྲལ་རྒྱལ་པོ་ཡོང་བ་དང་། རྒྱལ་ས་བརྒྱུག་ ཁོ་བྱང་མེ་ལ་
 བསྐྱེད་པའི་པས་ཡུལ་མི་ནམས་ཀྱིས། ལྷགས་ལའི་ཁང་པ་བསྐྱར་བཞེངས་ཀྱི་
 རོགས་རམ་བྱས་ཏེ་ཁང་པ་གསར་རུ་བཞེངས། ལྷ་ཁང་ཆེ་ཆུང་གཉིས་དང་ལས་
 ཁུངས་བཅས་ཁང་པ་ལྷ་ཅམ་བཅོས། སྤྱིར་བཏང་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ་ལ་དབྱར་
 དཔུན་སྟོན་དཔྱིད་སོགས་རུས་ཆོགས་དང་བསྐྱུན་ནས་བཞུགས་ཡུལ་པོ་བྱང་རྒྱང་
 ཆུང་ཁ་ཤས་ཡོད་པ་ནམས་ནི། ༡ ལྷ་གའི་པོ་བྱང་། དེང་རུས་བལ་འཐག་བཅོ་གྲ་
 ཡོད་ས་དེར་ཡོད། ༢ གསེར་གདོང་པོ་བྱང་དེའི་ནང་བཀའ་འགྱུར་ལྷ་ཁང་།
 བསྐྱུན་འགྱུར་ལྷ་ཁང་། མགོན་ཁང་བཅས་ཡོད། དེང་རུས་རྒྱམ་མཛོད་ཡོད་ས་
 དེར་ཡོད། ༣ གསེས་ཁང་པོ་བྱང་། གཞལ་ཁང་ཟེར། ༤ ལྷ་གའི་པོ་བྱང་ལ་

འབྲོག་པ་ཡོད། ༥ ལ་སི་ལ་འགག་ཟུར་བེར། དེ་ལ་དགུན་མཆོས་ཡོད། ༦ རི་
ཉི་ལ་རི་མདའ་བེར། ༧ གུ་ཙ་ལ་སྒོ་ལྷགས་བེར། མགོ་ཐང་རྒྱལ་པོའི་མདའ་
ཁོངས་ཡིན། དགོན་པ་དེ་ལ་སྒོ་ལྷགས་དགོན་པ་བེར། །

སྐབས་དེར་ཕྱི་པ་གཞུང་གིས་དམག་གིས་ཕྱི་དགོ། ཉག་རྩོད་། དཔལ་ལྷལ་
རྒྱལ་ས་བཟུང་བ་དང་། རྒྱལ་ནག་གོང་མས་ཁྲིན་ཞུ་ལིན་དེའི་ཁ་གཏད་དུ་བཏང་།
རྒྱ་བོད་རྒྱལ་ས་གྲོས་ཆོགས་ཤིག་དཀར་མཛེས་ཞི་ཕྱ་ལ་འཆོགས། ཁམས་སྤྱོད་སྤྱོད་
ཕྱི་དགོ་སྤྱོད་སྤྱོད་ཁོངས་དང་གཞན་རྒྱལ་ས་རྒྱ་ཁོངས་སུ་འཛོགས། ཆོགས་
ཞུགས་བོད་མི་རྒྱལ་ས་རྒྱ་རིགས་དཔོན་པོ་རྒྱལ་ས་ལ་ཁ་ཡ་མ་བྱས། བོད་ཆང་
མ་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ་དང་གྲོས་ཀ་བྱས། དེའི་རྒྱུན་གྱིས་ཁྲིན་ཞུ་ལིན་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་
པོ་ལ་དོགས་པ་བྱས་ནས་མགོ་བརྒྱུད་བྱ་རྒྱུའི་ཁ་གཏམས་སྤིག་བཅའ་བའི་སྐབས་
དེར། ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ་ཆེ་རྒྱུ་ནང་ཉལ་སར་སོང་ནས་རྒྱ་བ་གཅིག་ཅུ་འགོར།
སྐབས་དེ། དར་མདོ་ནས་ཁ་ཆེའི་ཆོང་པ་ཞིག་ཁུར་པོ་བྱིར་ནས་ཉག་རྩོད་ཁར་འགོ་
བའི་ལམ་བར་ཇག་པས་བཅོམ། ཁ་ཆེ་ཆོང་པ་དེ་དེས་ཁོ་ལྷགས་ལ་ཆང་གིས་
བཅོམ་སོང་ཞེས་ཁྲིན་ལ་ཞུ་གཏུག་བྱས། ཁྲིན་གྱིས་དམག་བརྒྱ་ཆོ་ཁ་ཤས་གཏོང་
ནས་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ་བཟུང་ཕྱི་དར་མདོར་བཅོན་དུ་བཅུག །དེ་ནས་རྩུ་རྒྱ་
རྒྱུ་དཔོན་གྱིས་རྩུ་པ་ལྷ་བཅུ་ལྷག་བྱིད་ཡོང་ནས། བཅོན་ཁང་ལ་གྱུང་ཁུང་ལྷག་
སྤྱོད་རྒྱལ་པོ་བྱིར་བཏོན། ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ་ལ་རྒྱ་གོ་དམག་དཔོན་ཞིག་གིས་གནང་
བའི་ལག་པོག་“ཉི་ཅི”ཞིག་ཡོད་པ་དེ་བྱིར་ཡོད་འདུག བཅོན་ཁང་གི་ལ་རྩོད་
བཅིགས་གྱིར་བཅིག་ཡོད་པ་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ་དེའི་ཐོག་ནས་ཕར་མཆོང་སྐབས།
མེ་མདའ་ཐང་དུ་ལྷུང་ནས་སྤོང་འགྲགས་ཁུར། རྒྱུག་རྒྱུ་དཔོན་གྱི་དམག་གིས་
རྒྱ་དམག་གིས་བསྐྱར་བྱིན་སྒྲུ་ནས་བོས། ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ་འང་གཤག་རའི་རྒྱ་
ཁར་སོང་སྤྱོད་བྱིན་ཉིན་སྤྱོད་སྤྱོད་མེས་ནས་རང་ཤི་བརྒྱབ། རྒྱ་དམག་གིས་བྱིར་ཉིན་
བར་མ་ཤེས། དེ་ནས་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ་འཛོགས་བྱལ་གྱི་སྤྱོད་གཏུང་དེ་དར་མདོའི་
རྒྱ་དམག་ལས་ཁུངས་ནང་དུ་ཉིན་བརྒྱན་བར་འཛོག ཉིན་བརྒྱན་རྩིས་སྤྱོད་གཏུང་
ཡར་རྩོད་རྩིས་དགོན་དུ་བྱིར། གངས་རྒྱ་བུ་པ་སྤྱོད་སྐབས་སྐབས་དགོན་པ་ནས་

འང་འཁོད་སྐྱ་གདུང་ལ་བྱག་པ་མི་མང་པོས་མཐོང་། དེ་ནས་དགའ་བདེ་ཐང་
རུ་གདུང་བཞུགས། ལྷགས་ལའི་སྐྱ་རྒྱུད་པ་སྟེ་གཙོང་པ་དེ་ལྷེ་དོག་རྒྱལ་པོའི་སྐྱ་
བ་སྐང་པར་བཤད་སྟོལ་ཡོད་པ་རེད།

ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ་འཛིགས་བྲལ་རྒྱལ་མཚན་ཚོས་འཕེལ་གྱི་བཅུན་མོ་གསུམ་ལ་
སྐས་གསུམ་འབྲུངས། མི་ཉག་འབྲོག་པའི་ནང་རྒྱན་འདུག་བྱེད་མཁན་གྱི་བཅུན་
མོ་དེ་ལ་སྐས་ཆེ་བ་ཕུན་ཚོགས་ནམ་རྒྱལ་འབྲུངས། འབྲིང་བ་ལ་རྒྱ་མིང་ར་ཡོན་
ཁོ་བེར། ལྷགས་ལའི་པོ་སྐང་ནང་རྒྱན་བཞུགས་བྱེད་མཁན་གྱི་བཅུན་མོ་ལ་སྐས་
རྒྱུང་བ་དབང་རྒྱལ་འབྲུངས། སྐས་ཆེ་བ་ཕུན་ཚོགས་ནམ་རྒྱལ་སྟེ་དགོ་ལ་བོད་སྐྱ་
སྐྱོང་སར་བཏང་། གཞན་གཉིས་པོ་ཡ་ཀུའུ་(雅安) ལ་རྒྱ་ཡིག་སྐྱོང་སར་བཏང་།
བོད་རྒྱ་དབྱིན་གསུམ་སྐྱོང་། ཅི་གང་ཐད་མཁས་པར་ཆགས། ས་ཡལ་གྱིང་རྗེས་
སྐས་རྒྱུང་བ་དབང་རྒྱལ་ལ་རྒྱལ་སྤྱི་དགའ་། རྒྱལ་རོང་བྲག་སྟོང་རྒྱལ་པོའི་ཕུ་མོ་
བསོད་ནམས་དཔལ་འཛོམ་གནའ་མ་བསུས། དེ་ལས་སྐས་མོ་ཆོ་དབང་སྐྱོལ་མ་
འབྲུངས། །དེ་ནས་རྒྱལ་རོང་མགོན་པ་(穆坪) རྒྱལ་པོའི་སྐས་གྱིངས་ཤིང་
བཅུན་མོས་རྒྱལ་སྤྱི་དགའ་ནས་བཞུགས། དེ་ལ་གདུང་སྐས་མེད་པ་དང་། མགོན་
པ་རྒྱལ་པོའི་བང་མི་བཏང་སྟེ། ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ་ལ་མགོན་པ་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་རུ་
གདུང་སྐས་སྟེལ་བའི་ཆེད་རུ། གནས་སྐབས་བཞུགས་དགོས་པའི་རེ་འདུན་ལྟར།
དེར་ཕེབས་ནས། མགོན་པོའི་ཁབ་རུ་བཞུགས་ཡོད་པའི་སྐབས་སུ་མགོན་པ་རྒྱལ་
པོའི་རྒྱས་སྤྱི་ལའང་བཏུ་སྐྱོང་བྱེད་དགོས་པ་བྱུང་། མགོན་པ་རྒྱལ་པོའི་དབང་
རྒྱུར་བྱ་ཡུལ་ནི་དེར་རུས་ཡ་ཨན་ས་ཁུལ་གྱི་宝兴县饶磧乡 མངའ་ཁོངས་གྱི་སྟེ་
པ་འདི་དག་ཡིན། ཡུལ་དེར་རྒྱ་ཚོང་པ་ཉལ་ཐལ་བཅོང་མཁན་མང་པོ་ཡོད་པ་དེ་
དག་མགོན་པ་མི་སེར་ཡར་ལངས་ནས་རྒྱ་ཚོང་པ་ནམས་ལུད། ས་འབྲུག་ལོ་སྟེ་
ལོ་༡༧༥༥ལོའི་ཉིན་ཞིག རྒྱ་དམག་མང་པོར་ཐོན་ནས་མགོན་པ་སྟེ་པ་དང་དམག་
འབྲུགས་བྱས། དེ་ནས་ཁོང་དར་མདོར་ཡར་ཕེབས་སྐབས། རྒྱ་ཉལ་ཐལ་
བཅོང་མཁན་གྱི་ཚོང་པ་ནམས་ཀྱིས། ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ་ཉལ་ཐལ་བཅོང་མཁན་
ནམས་བརྩད་གཙོང་ཆེད་རུ། ཕེབས་པར་དོགས་ནས་ལམ་བར་འཇབ་སྐྱག་བྱས་

དཔོན་གྱི་མོ་གནས་ཐོབ། སྤུང་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་མཚན་སྐབས་དེར་ཚོང་དཔོན་གྱི་
རྒྱུང་ཡིག་དང་སྐད་རྒྱུར་གཅིག་ཕྱོག་ཡིན་གསུངས། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥ལོའི་ཟླ་བ་བརྒྱད་
པར་ལྷགས་ལ་ཕུན་ཚོགས་རྣམ་རྒྱལ་སྐྱ་གཤེགས། །

ཚོམ་པ་པོས་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ་ལ་བཅར་འདྲི་ཞུས་པའི་སྐབས་ཀྱི་པར།

ས་བཅད་བཞི་པ། ལྷགས་ལ་ཁྱལ་རབས་གནད་བཅུ་ལ།

ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོའི་རྒྱལ་རབས་མདོར་བཅུས་ན། བོད་རྒྱལ་སྲིད་པག་གཉིས་སྲིད་
སྲོང་རྣམས་ཀྱི་སྐབས་སུ་དར་ཅེ་མདོ་ལ་རྒྱལ་པོའི་ལས་རོགས་ལྟ་བུ་ཞབས་པད་རེ་
བཏང་ནས་དོ་དམ་བྱས་ཡོད་སྟབས། དར་མདོའི་ཨ་གྲ་ཁ་པ་ཞེ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་དུ་
གཙོ་མོ་གཅིག་ཞབས་པད་ཚང་ཞེས་དཔོན་རྒྱུད་ད་ལྟའི་བར་གནས་ཡོད་པ་རེད།
སྤྱི་ལོ་༡༩༩༥ལོ་དང་། ༡༩༩༥ལོར་ཀམ་པ་སྐྱ་ཕྱིང་བཞི་པ་རོལ་པའི་དོ་རྩེ་མི་ཉག་
ཡུལ་དུ་ཐེངས་གཉིས་མེདས། མི་ཉག་མཁས་པ་མི་ལྷ་སོགས་རྗེས་སུ་བརྒྱུད་ནས་
ཡུལ་འདིར་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་བསྟན་པ་རྒྱ་ཆེར་དར། དེ་རྗེས་ཀམ་པ་དེ་བཞིན་

གཤེགས་པ་རྒྱ་ནག་ཏུ་ཕེབས་པའི་སྐབས་སུ་མི་ཉག་རྒྱལ་པོ་ངག་དབང་གཤམ་པ་
 དང་མཇལ་བ་དང་། མི་ཉག་འཇམ་དབྱངས་གཤམ་པས་ཀམ་པ་དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པ་སྐྱ་མར་བཞུན་པ་དང་། དེ་ནས་ཀམ་པ་དུག་པ་མཐོང་བ་དོན་ལྡན་གྱི་
 ཡོངས་འཛིན་ཏུ་ཕེབས་པ་སོགས་གིས། རྒྱུན་ལ་བཞུན་ནས་མི་ཉག་ཡུལ་འདི་ཏུ་
 མིང་རྒྱལ་རབས་ནམས་གྱི་སྐབས་སུ། བཀའ་བརྒྱུད་པའི་བསྟན་པ་གཟིགས་བཅོས་
 རྒྱ་ཆེན་གནང་འདུག།

གཅིག ། ཏུ་མིང་སྐབས་གྱི་ལྷགས་ལའི་རྒྱལ་རབས།

ཏུ་མིང་སྐབས་གྱི་མི་ཉག་ལྷགས་ལའི་རྒྱལ་རབས་སྟོར་ལ་དར་མདོ་རྫོང་གི་ས་
 གནས་ལོ་རྒྱུས་དང་། རྒྱལ་རོང་བར་བར་དཔལ་ལྡན་གྱིས་བཅམས་པའི་བོད་རྒྱལ་
 མོ་རོང་གི་ལོ་རྒྱུས་རབ་གསལ་མེ་ལོང་། ཞེས་བྱ་བ་ནམས་སུ་འཁོད་པའི་ལོ་རྒྱུས་
 གནད་བཅུས་ནི།

༡ ངག་དབང་རྒྱལ་མཆོན། དར་མདོ་རྫོང་གི་ལོ་རྒྱུས་《康定县志》སོགས་ལས།
 ཡུང་ལོ་བྲི་ལོ་ལྷ་པ། (永乐五年) གྱི་ལོ་༡༤༠༧ལོར་ངག་དབང་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་
 རྒྱལ་རྒྱུད་གྱི་གོ་སར་བབྱང་། མི་ལོ་བརྒྱ་དུག་གི་ཡུན་ལ་སྲིད་བསྐྱུངས། ཞེས་
 གསུངས་པས། །

༢ ནམ་མཁའ་ལེགས་པའི་རྒྱལ་མཆོན། དར་མདོ་རྫོང་གི་ལོ་རྒྱུས་《康定县志》
 སོགས་ལས། ཡུང་ལོ་བྲི་ལོ་ཉེར་གཅིག་པ། (永乐二十一年) གྱི་ལོ་༡༤༣༣ལོར་ངག་
 དབང་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་སྐུ་ནམ་ལེགས་གྱིས་རྒྱལ་རྒྱུད་བབྱང་། མི་ལོ་བརྒྱ་དུག་གི་
 ཡུན་ལ་སྲིད་བསྐྱུངས། ཞེས་གསུངས། །

༣ རྒྱལ་མཆོན་དཔལ་བཟང་། དར་མདོ་རྫོང་གི་ལོ་རྒྱུས་《康定县志》སོགས་ལས།
 གྱེན་ཐུང་བྲི་ལོ་གཉིས་པ། (正统二年) གྱི་ལོ་༡༤༣༧ལོར་ནམ་ལེགས་གྱི་སྐུ་རྒྱལ་
 མཆོན་དཔལ་བཟང་གིས་རྒྱལ་རྒྱུད་བབྱང་། མི་ལོ་བརྒྱ་བཞི་འུ་ལ་སྲིད་

བསྐྱུངས། ཞེས་གསུངས་སོ། །འདིའི་རྗེས་སུ་རྒྱལ་རབས་ནམས་གྱི་ལོ་རྒྱུས་རྒྱ་བོད་
 ཡིག་གཉིས་ཀའི་ཡིག་ཆ་ནང་གསལ་པོར་མ་མཐོང་། དར་མདོ་རྫོང་གི་ལོ་རྒྱུས་《康
 定县志》ལས། མགོན་ཐུར་པ། (观卜巴) ཞོན་གྱི་བྲི་ལོ་བརྒྱུད་པར་ (弦治八

年) སྲིད་འཛིན། མི་ལོ་ང་བརྒྱད་རིང་སྲིད་བསྐྱུངས། ཞེས་གསུངས་པར་གསལ་
ཡང་། འོན་གྱི་ཁྱི་ལོ་བརྒྱད་པ་ནི་སྤྱི་ལོ་༡༥༥༥ལོར་ཡིན་ཞིང་། དེ་ནས་རྒྱལ་མཆོན་
དཔལ་བཟང་གིས་སྲིད་དབང་མཁུག་ཇོགས་པའི་བར་མི་ལོ་ཞེ་ལྷ་ཙམ་བར་སྟོང་
ལྷག་འདུག་པས་མགོན་ཕུར་པ་དང་། རྒྱལ་མཆོན་དཔལ་བཟང་གཉིས་ཀྱི་བར་ལ་
རྒྱལ་རབས་ཁ་ཤས་བྱུང་ཡོད་པར་དེས། །མགོན་ཕུར་པས་ལོ་ང་བརྒྱད་རིང་
སྲིད་བསྐྱུངས་པ་ནི་སྤྱི་ལོ་༡༥༥༩ ལོར་ཡིན་དགོས་ཤིང་། དེ་ནས་ལྷགས་ལ་བསྟན་
འཛིན་གྲགས་པའི་བར་ལོ་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་རྒྱ་བོད་གཉིས་ཀའི་ལོ་རྒྱུས་
ཡིག་ཆའི་ནང་དུ་ད་བར་མ་རྟེན། །

སྐབས་འདིར་ཞིབ་དུ་དབྱད་འོས་པ་ཞིག་ནི། 《མི་ཉག་འཇམ་དབྱངས་གྲགས་
པའི་རང་རྒྱུ་》ལས། “དར་ཅེ་མདོའི་དཔོན་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་ལ་མོ་ཅེར་
མོ་བྱང་ཤིང་གི་བང་ཁང་ཅན་བཞེངས་པ་དེ། སྤུལ་ནས་གནས་དེར་གཏན་
བཞགས་ཀྱི་རེ་བ་སྤུལ། དེར་སྟོད་རིང་ཆོས་རྩེ་མཐོང་བ་དོན་ལྡན་ལ་ཆོས་དང་
རིག་གནས་ཀྱི་སྟོབ་གཉེར་མང་པོ་སྤུལ་བའི་རྩེས་སུ་ཡང་། གནས་མཆོག་འདིར་
གང་བསམ་གྱི་དགོ་སྟོར་འཕེལ་བ་བྱུང་།” ཞེས་གསུངས། ཀམ་པ་མཐོང་བ་དང་
ལྡན་བྱས་ཐབས་ཀྱི་དུས་ནི་དགུང་ལོ་བརྒྱད་པར་ཡིན་པར་རྒྱུ་ཐར་ལས་གསལ་
བ་དེ་ལྟར་ན། སྤྱི་ལོ་༡༥༩༩ལོར་ཙམ་ན་ཡིན་དགོས། དེས་ན་དཔོན་གྲགས་པ་རྒྱལ་
མཆོན་ཞེས་པ་ལ་མོ་ཅེར་མོ་བྱང་ཤིང་གི་བང་ཁང་ཅན་སྤུལ་མཁན་དེ། མི་ཉག་
གི་དཔོན་ངག་དབང་རྒྱལ་མཆོན་གྱི། མཆོན་གཞན་ཞིག་ཡིན་ནམ་ཡིན་ནམ།
སྐབས་དེའི་ཕག་གྱ་སྟེ་སྲིད་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་ཡིན་དབྱད་འོས་པ་ཞིག་རེད།

གཉིས། མན་ཆིང་སྐབས་ཀྱི་ལྷགས་ལའི་རྒྱལ་རབས།

སྤྱི་ལོ་༡༦༤༤པའི་མེ་རྩ་ལོར་ལྷགས་ལ་བསྟན་འཛིན་གྲགས་པ་ལ་མན་ཆིན་
གོང་མས། “ཁང་ཉལ་ཞིའི་ཡུལ་ཐང་ནིང་ཡོན་ཞོན་མེ་རྩ་” འགོ་འཛིན་པའི་གོ་
གནས་དང་། བཀའ་ཡིག་ཐམ་ཁ་བཅས་གནང་། ལོ་ང་བཙུང་ལྷགས་ལའི་རྒྱལ་
སྲིད་བསྐྱུངས་ཤིང་སྤྱི་ལོ་༡༦༥༡པའི་ལྷགས་བྱ་ལོར་འདས། །

ལོ་དེར་རྒྱལ་སྤྱི་བསོད་ནམས་གྲགས་པས་རྒྱལ་སྲིད་འཛིན། “སྐབས་དེར་དར་

མདོའི་ལ་མོ་ཆེའི་དགོན་པ། གདན་ཐོག་དུ་ཡོད་ཅིང་གྲུབ་མཐའ་ཀྲུ་བཀའ་
བརྒྱད་ཡིན། དར་མདོར་བཅའ་སྟོན་བྱས་པའི་ཆེན་དམག་དང་དགོན་པའི་གྲུ་
པའི་བར་འབྲེལ་བ་ཡག་པོར་མེད་སྟབས་རྟག་པར་འབྲུག་ཅོད་ཤོར། ཉིན་གཅིག་
གྲུ་པ་རྣམས་ཀྱི་བྱིས་སྒྲུག་བརྒྱུག་སྟོང་། ལྷགས་ཤུབ་ནང་དུ་མྱ་ལྷག་པས་ལྷགས་
དབྱུག་ལྷ་བྱ་ཞིག་གྱུར་པ། དེ་འདྲ་ཁ་ཤས་ཁྱེར་ནས་རྒྱ་དམག་དང་འཐབ་འབྲུག་
བྱས། ལྷགས་དབྱུག་དེ་མགོ་ལ་གཞུགས་པས་རྒྱ་དཔོན་ཞིག་བསད། དེར་བརྟེན་
མན་ཆེན་གོང་མས་དམག་མང་པོ་བཏང་སྟེ། ལ་མོ་ཆེའི་དགོན་པ་མེར་བསྟགས།
གྲུ་པ་རྣམས་ལྷ་ལྷ་བྱ་དགོས་པ་བྱས། རྗེས་སུ་ལ་མོ་ཆེའི་དགོན་པ་གནས་སྟོན་ཏེ་
གསར་དུ་བརྒྱབ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པར་བསྐྱར་བ་རེད། ” ཅས་མི་ཉག་
མགོན་པོས་གསུངས། །

སྤྱི་ལོ་༡༥༧༧པའི་ས་ཡོས་ལོར་དར་མདོ་བོད་གཞུང་སྐར་དཔོན་ (昌 側) ཆོས་
མཛད་དང་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ་མ་མཐུན་སྟབས། སྤྱི་ལོ་༡༥༧༧ ལོར་བོད་གཞུང་
སྐར་དཔོན་གྱིས་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ་བསོད་ནམས་གཤམ་པ་བཀོངས། སྤྱི་ལོ་༡༥༨༡
ལོར་ཐང་ཤིའི་རྩུན་དར་མདོར་སླེབས་ནས་དར་མདོའི་བེང་འབྲུག་ཞི་འཇག་བྱས་
རྒྱལ་གསལ་བ་འདིར། ལ་མོ་ཆེའི་དགོན་པའི་བེང་འབྲུག་དང་དུས་གཅིག་ཡིན་
པར་ངས། །

སྤྱི་ལོ་༡༥༨༡པའི་ལྷགས་སྤྱལ་ལོར་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ་ལ་སྐས་མེད་སྟབས། རྒྱལ་
པོ་བསོད་ནམས་གཤམ་པའི་བཅུན་མོ་ཀུན་དགས་རྒྱལ་སྤྱི་དུ་སྦྱོང་། སྐས་མོ་སངས་
རྒྱས་བེར་བ་ཅིག་ཡོད་པ་དེ་མགོན་པ་རྒྱལ་པོ་ (穆 坪) གཡུང་དྲུང་ཆེ་རིང་ (雍
中 七 力) གི་ཁབ་དུ་ཕྱིན། སྤྱི་ལོ་༡༥༨༠པའི་ལྷགས་སྤྱལ་ལོར་མགོན་པ་རྒྱལ་པོ་
གཡུང་དྲུང་ཆེ་རིང་གིས་དམག་མི་བྲིད་ནས་ནིང་པོ་ (宁 番) ལ་དམག་རྒྱུབ་
སྐབས་རྒྱལ་པོ་གཡུལ་དུ་གྲོངས། །

ལོ་དེར་རྒྱལ་སྐས་རྒྱལ་མཆོན་དར་རྒྱས་སྤྱན་རྒྱུང་བའི་སྟབས་བཅུན་མོ་སངས་
རྒྱས་ཀྱིས་མགོན་པ་རྒྱལ་པོའི་རྒྱལ་སྤྱི་བཟུང་། གོང་མ་ཁང་ཞིའི་བྲི་ལོང་བདུན་
པ་སྤྱི་ལོ་༡༥༨༡ལོར་སྐས་མོ་སངས་རྒྱས་རང་ཉིད་ཀྱིས་དམག་སྤྱི་དེ་དམག་མི་

ལྷ་བརྒྱ་དང་བཅས་ཉང་ཡོན་མགོ་གཞོན་ལ་ཆས་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ། སྤྱི་ལོ་༡༧༡༧པའི་
མེ་བྱ་ལོར་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་མོ་ཀུན་དགའ་སྤྲུག་གཤེགས། །

ལོ་དེར་མགོན་པ་རྒྱལ་མོ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ལྷགས་ལའི་རྒྱལ་སྲིད་ཡང་སྦྱོང་ཞིང་
རྒྱལ་མོའི་གོ་གནས་བྲངས། སྐབས་དེར་དར་མདོར་ལྷགས་ལ། མགོན་པ་རྒྱལ་པོ་
གཉིས་ཀྱི་སྲིད་སྦྱོང་གི་འགན། བཅུན་མོ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བཞེས་སྐབས་པལ་ཆེར་
དར་མདོར་རྒྱན་བཞུགས་མཛད། སྤྱི་ལོ་༡༧༢༥པའི་ཤིང་སྤྱལ་ལོར་དར་ཆེ་མདོར་
ས་འགལ་ཆེན་པོ་ཞིག་བྱུང་སྟེ། རྒྱལ་མོ་སངས་རྒྱས་ཁང་གཏིབ་འོག་དུ་བྱོངས། །

སྐབས་དེར་རྒྱལ་སྲས་རྒྱལ་མཆོན་དར་རྒྱས་ཀྱིས་ལྷགས་ལ་དང་། མགོན་པ་
གཉིས་ཀྱི་གཅིག་ཕྱོག་གི་རྒྱལ་པོ་མཛད། ཁོང་གིས་བཅུན་མོ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་ཁབ་
དུ་བཞེས། ཆེ་བ་རྒྱལ་རོང་བཅན་ལྷ་རྒྱལ་པོའི་སྲས་མོ་ལྷ་སྦྱོན་དང་། ཆུང་བ་ལྷ་
ཕྱིའི་སྦྱོན་ཆེན་ཞིག་གི་བུ་མོ་ལང་ཉི་ཐོན་ཟེར། ཆུང་བ་ལ་སྲས་གཉིས་འབྲུངས།
སྲས་ཆེ་བ་ལ་རྒྱལ་མཆོན་ནམ་མཁའ་ནི་སྤྱི་ལོ་༡༧༤༠ལོར་འབྲུངས། སྲས་ཆུང་བ་
རྒྱལ་མཆོན་བདེ་ཆེན་ནི་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༡ལོར་འབྲུངས་སོ། སྤྱི་ལོ་༡༧༥༣པའི་རྒྱ་བྲང་ལོར་
རྒྱལ་པོ་རྒྱལ་མཆོན་དར་རྒྱས་འདས། །

ལོ་དེར་བཅུན་མོ་ལྷ་སྦྱོན་ཀྱིས་ལྷགས་ལའི་སྲིད་སྦྱོང་ཞིང་། བཅུན་མོ་གཉིས་པ་
ལང་ཉི་ཐོན་ཀྱིས་མགོན་པ་རྒྱལ་པོའི་སྲིད་འཛིན། དེ་ནས་རྒྱལ་སྲས་རྒྱལ་མཆོན་
བདེ་ཆེན་སྤྲུག་སོན་པ་དང་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༥ལོར་རྒྱལ་མཆོན་བདེ་ཆེན་ཀྱིས་ལྷགས་ལ་
རྒྱལ་པོའི་སྲིད་འཛིན་ཞིང་དར་ཆེ་མདོར་རྒྱན་བཞུགས་གནང་། མ་ཡུམ་ལྷ་སྦྱོན་
སྲིད་ཁྲི་ལས་བབས། སྤྱི་ལོ་༡༧༧༡ལོར་རྒྱལ་མོ་ལྷ་སྦྱོན་སྤྲུག་གཤེགས། རྒྱལ་མོ་ལྷ་
སྦྱོན་རང་གི་སྲིད་བསྐྱུངས་པ་དང་། རྒྱལ་སྲས་ལ་རམ་འདེགས་བཅས་བསྐྱེམས་
པས་སྲིད་ཀྱི་ཐུག་ལོ་ངོ་སོ་བརྒྱད་ཅུ་གནང་ཡོད། སྤྱི་ལོ་༡༧༩༡པའི་ལྷགས་པག་
ལོར་རྒྱལ་མཆོན་བདེ་ཆེན་སྤྲུག་གཤེགས། །

སྤྱི་ལོ་༡༧༩༡ལོར་ཡབ་རྒྱལ་པོ་གཤེགས་རྗེས་སུ་རྒྱལ་སྲས་རྒྱལ་མཆོན་ནོར་བུ་
ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོའི་ཁྲི་ལ་བཞུགས། རྒྱ་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༤ལོར་གོར་ཁས་བོད་ཀྱི་བཀའ་
མདའ་གསུམ་དང་། རྒྱ་དཔོན་ལང་ཁེན་གཉིས་བཅས་རྒྱ་བོད་དཔོན་རིགས་ལྷ་

འཛིན་བཟུང་བྱས་ཤིང་བལ་ཡུལ་དུ་བྱིད་དེ་བྱ་བཏང་བྱས་པའི་ར་མདའ་དུ་བོད་
 རྒྱའི་དམག་དཔུང་ཆེན་ཆས་པའི་ནང་དུ་ལྷགས་ལའི་དམག་དཔུང་ཡང་བཏང་།
 རྒྱལ་པོ་འདིས་ལོ་ངོ་བཙོ་བཙུད་ཅམ་རྒྱལ་པོ་བྱས་ཏེ་སྤྱི་ལོ་༡༥༠༧པའི་ས་སྤུལ་ལོ་སྤྱི་
 གཤེགས། །ལོ་དེར་རྒྱལ་སྤྱས་རྒྱལ་མཆོན་སྤྱབས་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོའི་བྲི་ལ་འཁོད།
 དེས་རྒྱལ་སྤྱིད་ལོ་བཙོ་ལྷ་བསྐྱངས་ཤིང་སྤྱི་ལོ་༡༥༢༥ལོར་སྤྱི་གཤེགས། །

སྤྱི་ལོ་༡༥༢༥པའི་ཤིང་སྤུལ་ལོར་རྒྱལ་སྤྱས་རྒྱལ་མཆོན་དོ་རྩེ་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོའི་
 སྤྱིད་བྲིར་འཁོད། རྒྱལ་པོ་འདིས་རྒྱལ་སྤྱིད་ལོ་དགུ་བསྐྱངས་ཏེ་སྤྱི་ལོ་༡༥༣༣ལོར་
 སྤྱི་གཤེགས། །སྤྱི་ལོ་༡༥༣༣པའི་རྒྱ་སྤུལ་ལོར་རྒྱལ་སྤྱས་རྒྱལ་མཆོན་སྤྱིད་ཆེན་ལྷགས་
 ལ་རྒྱལ་པོའི་སྤྱིད་བྲིར་འཁོད། དེས་རྒྱལ་སྤྱིད་ལོ་བཞི་བརྒྱ་བསྐྱངས་ནས་སྤྱི་ལོ་
 ༡༥༣༣ལོར་འདས། །ལོ་དེར་རྒྱལ་སྤྱས་རྒྱལ་མཆོན་ཆོས་དབང་རྒྱལ་པོའི་བྲི་ལ་
 འཁོད། དེས་རྒྱལ་སྤྱིད་ལོ་ཉེར་དགུ་བཟུང་ནས་སྤྱི་ལོ་༡༥༠༢ པའི་རྒྱ་སྤྱུག་ལོར་སྤྱི་
 གཤེགས། །རྒྱ་སྤྱུག་སྤྱི་ལོ་༡༥༠༢ལོར་རྒྱལ་སྤྱས་འཛིགས་བྲལ་རྒྱལ་མཆོན་ཆོས་
 འཕེལ་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོའི་སྤྱིད་བྲིར་འཁོད། འདི་རྒྱལ་མཆོན་ཆོས་དབང་གི་སྤྱི་
 གཟུང་པོ་ཡིན། རྒྱ་མིང་ཇ་ཡི་ཀའེ་(甲宜斋)ཞེས་འབོད། འདི་ལ་སྤྱས་གསུམ་
 འབྲུངས་པར། སྤྱས་ཆེ་བ་ལུན་ཆོགས་རྣམ་རྣམ་རྒྱལ་དང་དེ་ལ་རྒྱ་མིང་ཇ་ཡིན་
 རྩེན་ཟེར། (甲联升) སྤྱས་འབྲིང་བ་ལ་ཇ་ཡིན་ཁོ། (甲联科) སྤྱས་ཆུང་བ་ལ་
 དབང་རྒྱལ་དང་རྒྱ་མིང་ལ་ཇ་ཡིན་ལྷང་ཟེར། (甲联芳) སྤྱི་ལོ་༡༥༠༧པའི་ས་བྱ་
 ལོར་ཀྱོ་འེར་ལྷང་ཁམས་ཚྭགས་སུ་དགུ་ལེན་ཡོང་སྐབས། རྒྱལ་པོ་འཛིགས་བྲལ་
 དར་མདོར་བཞུགས་མ་པོད་པ་རྟུ་ལ་བྲོས། སྤྱི་ལོ་༡༥༡༡པའི་ལྷགས་ཕག་ལོར་
 ཀྱང་རྟུ་མིན་གོ་བཅུགས། ཡུལ་དཔོན་རྒྱ་བསྐྱར་གྱི་ལས་འགུལ་སྤེལ་སྐབས་ལྷགས་
 ལ་རྒྱལ་པོའི་ས་གནས་གྱི་གོ་ཐོབ་ལྷར་ལུས་གནས། དེ་དར་མདོར་སྤེལ་བས་པའི་
 བྲོན་དམག་གིས་ལྷགས་ལ་འཛིགས་བྲལ་བྱིར་གདན་ཞུས་ལྷར་དར་མདོར་ཕེབས།
 སྤྱི་ལོ་༡༥༢༥པའི་རྒྱ་བྲི་ལོར། རྒྱལ་པོ་འཛིགས་བྲལ་བཙོན་དུ་བཅུག་ནས་སྤྱི་
 གཤེགས་པའི་སྤྱོར་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་རོ། །

སྤྱི་ལོ་༡༥༢༥ལོར་རྒྱལ་པོ་འཛིགས་བྲལ་གྲོངས་པ་དང་སྤྱས་ཆུང་བ་དབང་རྒྱལ་

རྒྱལ་ཁར་འཁོད། ལོ་ཤས་རྗེས་སུ་མགོན་པ་རྒྱལ་པོ་འདས། དེ་ལ་སྲས་མེད་པས་
སྲས་རྒྱུད་སྲིལ་བའི་ཆེད་དུ། པོ་ཤིན་ལ་མེད་པ་ནས་བཞུགས་སྐབས་བྱིང་འབྲུག་
ནང་དུ་སྐྱ་གཤེགས་ཚུལ་གོང་དུ་བཤད་བྱིན་པ་ལྟར་རོ། །

སྤྱི་ལོ་༡༧༢༤པའི་ས་འབྲུག་ལོར་སྐྱ་མཆེད་ཀན་པ་ལྷགས་ལ་ཕུན་ཚོགས་རྣམ་རྒྱལ་
ལྷགས་ལའི་སྲིད་བྱིར་འཁོད། སྤྱི་ལོ་༡༧༥༠ལོར་དར་མདོ་རྫོང་མི་དམངས་སྲིད་
གཞུང་གི་རྫོང་དཔོན་བྱས། སྤྱི་ལོ་༡༧༥༥ ལོར་སྐྱ་གཤེགས། བཅུན་མོ་བསོད་ནམས་
དཔལ་འཛུལ་། བཞི་ཚོལ་འགལ་བསྐྱོད་སྐབས་སེམས་འབྲལ་གྱིས་ཤི། དེའི་སྲས་
ལྷགས་ལ་རྒྱལ་མཆོན་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༡ལོར་འབྲུངས། དར་མདོ་རྫོང་མི་དམངས་སྲིད་
གཞུང་གི་རྫོང་དཔོན་གཞིན་པའི་གོ་གནས་བཞིས། སྤྱི་ལོ་༢༠༠༧ལོར་སྐྱ་གཤེགས། །

ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོའི་རྒྱལ་རབས་རེའུ་མིག

བོད་ཡིག	རྒྱ་ཡིག	མིང་འཛིན	མིང་ལོ	འབྲུངས་འདས
ངག་དབང་རྒྱལ་མཚན།	阿旺坚参	1407	16	? -1423
ནམ་མཁའ་ལེགས་པའི་རྒྱལ་མཚན	喃哩	1423	16	? -1437
རྒྱལ་མཚན་དཔལ་བཟང་།	加思八僧	1437	14	? -1451
མགོན་པུར་པ།	观卜巴	1495	58	? -1553
བསྟན་འཛིན་གྲགས་པ།	丹怎扎巴	1666	15	? -1681
བསོད་ནམས་གྲགས་པ།	蛇蜡渣巴	1681	19	? -1699
ཀུན་དགལ་བཅུན་མོ།	工喀（女）	1701	17	? -1717
སངས་རྒྱལ་སྲས་མོ།	桑结（女）	1718	7	? -1725
རྒྱལ་མཚན་དར་རྒྱལ།	坚参达结	1725	8	? -1733
ལྷ་སྟོན་བཅུན་མོ།	喇章（女）	1733	12	? -1771
རྒྱལ་མཚན་བདེ་ཆེན།	坚参得昌	1745	46	? -1791
རྒྱལ་མཚན་ལོ་རྒྱུ།	甲木参诺尔布	1791	18	? -1808
རྒྱལ་མཚན་རྒྱལ་པ།	甲木参沙克嘉	1808	15	? -1824
རྒྱལ་མཚན་རྫོ་རྩེ།	甲木参多结	1824	9	? -1833
རྒྱལ་མཚན་མིང་ཆེན།	甲木参龄沁	1833	40	? -1873
རྒྱལ་མཚན་ཆོས་དབང་།	甲木参琼望	1873	29	? -1902
རྒྱལ་མཚན་ཆོས་འཕེལ།	甲木参琼珀	1902	20	? -1922
དབང་རྒྱལ།	包包旺吉	1922	6	? -1928
ཕུན་ཚོགས་རྣམ་རྒྱལ།	彭措朗杰	1928	27	? -1955
ལྷགས་ལ་རྒྱལ་མཚན།	嘉拉降村			1931-2009

ས་བཅད་ལ། རྒྱ་ཡིག་གི་ 坚参 — 甲木参 འཁྱར་བ་ལ་དབྱང་ལ།

གོང་གསལ་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་གི་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ་རིམ་བྱོན་གྱི་མཆན་རྒྱ་ཡིག་ཐོག་
 ཏུ་འབྲི་སྤངས་ལ་བརྟག་ན། ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ་འི་རུས་མིང་ལ་རྒྱ་ནག་གོང་མས་
 རུས་ 甲 ཞེས་པ་གནང་བ་རེད་ཅེས་པའི་བཤད་སྟོལ་དེ་ནི་ཉེ་ཆར་གསར་བཟོ་
 རུས་པའི་རྒྱང་གསར་པ་ཞིག་ཡིན་པར་འདྲ། ཁོ་པོས་གནས་ཚུལ་འདི་ཐོས་རྗེས་
 རྒྱ་རོ་ལྷགས་ལ་བྱ་བྲུག་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ལྷགས་ལའི་ནང་ལ་རྒྱ་ནག་གོང་མས་རུས་ 甲
 གནང་བའི་སྐོར་བཀའ་གཏན་ཡིག་རིགས་གང་ཡོད་བཀའ་འདྲི་ཁྱུས་པར། ཁོང་
 གིས་དེ་ནི་མི་ཚོས་དེ་ལྟར་བཤད་སྟོལ་ཙམ་ལས་བཀའ་གཏན་ཡིག་རིགས་མཐོང་
 མ་ཕྱིང་གསུངས་བྱུང་། དེས་ན་རྒྱ་ནག་གོང་མས་ལྷགས་ལ་ལ་རུས་མིང་གནང་
 ཟེར་དེ་ནི་རྒྱང་གསར་པ་བཟོས་པ་འདྲ། རྒྱུར་བོད་ཀྱི་ལྷགས་སྟོལ་ལ་ཡུལ་གྱི་
 དཔོན་པོ་དེ་གཞི་བདག་གི་སྲས་ཡིན་པ་དང་། ལྷའི་རྒྱལ་པ་ཡིན་པ། རྒྱ་རྒྱལ་
 རྣམས་ཀྱི་མཆན་གནས་རྒྱ་ནག་གི་གནང་བ་དང་། ཐོག་པོས་གནང་བ་ཡིན་པ་
 ཐོགས་ཀྱི་བཤད་སྟོལ་དེ་ནི་རང་ཉིད་ཆེ་བསྟོད་ཀྱི་ཆེད་ཏུ་དེལ་བསྐྱགས་མཁན་
 མང་པོ་ཞིག་བྱང་ཡོད་འདུག །

ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ་འི་མཆན་རྒྱ་ནག་ཏུ་མིང་གཡུང་ལའི་སྐབས་སུ་བྱིས་པའི་རྒྱ་
 ཡིག་དང་། མི་དབང་པོ་ལྷ་བའི་རུས་བར་རྒྱལ་པོ་སོ་སོའི་མཆན་རྒྱལ་མཆན་ཞེས་
 པ་རྒྱ་ཡིག་ཏུ་ 坚参 ཞེས་བྱིས་ཡོད་པ་པལ་ཆེར་འབའ་དང་རྒྱལ་མང་ཐོགས་ཀྱི་
 ཡུལ་སྐད་དང་ཉེ་བ་འདུག དེ་ནས་སྤྱི་ལོའི་རུས་རབས་བཙོ་བརྒྱད་པའི་སྐད་ཏུ་
 བྱང་བའི་རྒྱལ་པོ་རྣམས་ཀྱི་མཆན་རྒྱལ་མཆན་ཞེས་པ་དེ་ 甲木参 ཞེས་བྱིས་འདུག་
 པ་དེ་ནི་པལ་ཆེར་རྒྱལ་པོ་རྐྱད་དང་ཉེ་བ་འདུག །ལྷག་པར་ཏུ་རྒྱལ་པོ་རྒྱལ་
 མཆན་རྒྱབས། ཞེས་པ་རྒྱ་ཡིག་ཏུ་ 甲木参沙克嘉 ཞེས་བྱིས་ཡོད་པ་འདི་ནི་དེང་
 རུས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཡུལ་སྐད་དང་གཅིག་པ་རེད་འདུག ཞིབ་ཏུ་བརྟག་ན་སྤྱི་ལོ་
 ༡༧༥༥ ལོར་སྤྱི་ལོར་བཞུགས་པའི་རྒྱལ་མཆན་བདེ་ཆེན་གྱི་མཆན་ལ་རྒྱ་ཡིག་ཏུ་
 坚参 ཞེས་བྱིས་འདུག དེའི་སྲས་རྒྱལ་མཆན་མོར་ཏུ་སྤྱི་ལོ་༡༧༧༡ ལོར་རྒྱལ་པོ་འི་
 བྱིར་འཁོད་སྐབས་རྒྱ་ཡིག་ཏུ་ 甲木参 ཞེས་འབྲི་སྤངས་འཁྱར་བ་ཆེན་པོ་ཞིག་

བྱང་ཡོད་པ་འདི་ཡིས་སྐབས་དེར་མི་ཉག་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོའི་སྲིད་དབང་ལ་ཡུལ་
རུས་ཀྱི་འཕྱར་བ་ཆེན་པོ་ཞིག་བྱང་ཡོད་པར་མཆོན་ཐུབ་སྟམས། དེས་ན་ལྷགས་
ལ་རྒྱལ་པོའི་རུས་མིང་ལ་ 甲 ཞེས་རྒྱ་ཡིག་འབྲི་སྟོན་འདི་ནི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ཏུ་རྒྱལ་
མཆོན་གྱི་སྒྲ་གདངས་བྲིས་པའི་ཡི་གེ་ཡིན་པ་གསལ་པོ་རེད། འོན་ཀྱང་རྒྱུ་ལོའི་
རུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་འགོ་ནས་ལྷགས་ལའི་སྐས་རྒྱུད་རྣམས་ལ་བོད་མིང་རེ་དང་།
རྒྱ་ལྷགས་ཀྱི་ཡབ་ཀྱི་མཆོན་ཡིག་ཐོག་མ་རུས་དང་། རྒྱ་མིང་གཉིས་སྟུར་ནས་
འབོད་སྟོན་བྱང་ཡོད་འདུག་པ་དཔེར་ན། 甲联升、甲联芳、甲联科 ཞེས་པ་
རྣམས་སོ། །འདི་ནི་སྐབས་དེར་རྒྱ་བོད་རིག་གནས་བར་འབྲེལ་བ་ཤུགས་ཆེ་རུ་
སྡོད་ཅིང་དར་མདོའི་དཔོན་རིགས་རྣམས་ཀྱི་འཕྲོ་བའི་ནང་ཏུ་རྒྱ་ནག་རིག་གནས་
ཀྱི་ཤུན་ཞུགས་པའི་རྟགས་མཆོན་ཞིག་རེད། །

རུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་ནང་ཏུ་རང་གི་པ་མེས་ཀྱི་བོད་མིང་གང་དེ་རུས་སུ་
བཅོས་ནས། དེའི་ཐོག་རྒྱ་མིང་འདྲ་གས་སྟོན་བྱང་ཡོད་པ་འདི་ནི་དར་མདོ་གཅིག་
ལུ་མ་ཡིན་པ་ཁམས་སྡོ་སྟོགས་ཀྱི་ཉག་རྒྱ་ཁ་དང་། འབའ་ཐང་། ཡི་ཐང་སོགས་
མང་པོ་བྱང་འདུག དར་མདོའི་ཨ་ཀྱ་ཁ་པ་མང་ཆེ་བའི་བོད་མིང་དང་རྒྱ་མིང་
འབྲེལ་མ་འདི་འདྲ་བཏགས་སྟོན་བྱང་ཡོད་པ་དཔེར་ན། བོད་མིང་རྒྱ་གཉིས་བར་
པ་ཆང་ལ། རྒྱ་སྐད་ཏུ། 邱家锅庄 བོད་མིང་ཁ་བ་རྒྱ་མཆོ་ཆང་ལ། རྒྱ་སྐད་ཏུ།
江家锅庄 ཟེར་བ། བོད་མིང་གཡང་ཐུག་ཆང་། རྒྱ་སྐད་ཏུ། 杨家锅庄 ཟེར་
བ་ལུ་བུ་རྣམས་སོ། འོན་ཀྱང་ཀོ་ཀྱང་ཡིན་ན་ཐམས་ཅད་དེ་ལྟར་ཡིན་པས་ཀྱང་
མ་ཁུབ་སྟེ། འགའ་ཞིག་སྟོན་བྲིས་བདག་བོད་རིགས་ཡིན་ཡང་། ཀོ་ཀྱང་གི་བུ་
རྣམས་ཉལ་དུད་འཐེན་ནས་བྲིས་སྟོང་རྒྱུའི་རུས་པ་ཉམས། ལུ་མ་རྣམས་ཀྱི་ཐོག་
ཏུ་རྒྱ་རིགས་ཆོང་པ་དང་འགྲོས་པ་མག་པ་འདུག་སྟེ། བྲིས་བདག་གི་མིང་རྒྱ་མག་
པའི་མིང་ཏུ་བསྟུར་བ་དང་། འགའ་ཞིག་ཨ་ཀྱ་ཁ་པའི་རུས་པ་ཉམས་སྐབས་
གནས་གཞིས་རྒྱ་རིགས་ཆོང་པ་རྣམས་བཅོང་ནས། དུད་མིང་བསྟུར་བའང་འགའ་
ཞིག་ཡོད་འདུག་སྟེ་དཔེར་ན། དཔོན་རྒྱ། ཐོག་མར་རྒྱ་སྐད་ཏུ་“པོ་ཅ་”ཀོ་ཀྱང་ཟེར།
(包凤英锅庄, 后李家锅庄) རྫོས་སུ་ཡི་ཅ་ཀོ་ཀྱང་ཞེས་དོ་བདག །ཡི་ཏེ་

ཐེང་(李海廷)ཀྱི་རིགས་ཡིན། ལི་ཏེ་ཐེང་ནི་ཐོག་མར་དར་མདོ་ཡོང་མཁན་གྱི་རྒྱ་
སྐད་པ་ཞིག་ཡིན་ལ། རྗེས་སུ་རིམ་བཞིན་ཆོང་པ་ཆགས་པས་དཔོན་རྩ་ནང་གི་ཁང་
གཞིས་ཉེས་ནས་“ལི་ཅ་ཀོ་ཀྱང་”ཆགས་པ་རེད་ཅེས་ཟེར། །

རྒྱལ་མཆོན་རྒྱ་ཡིག་ཏུ་འབྲི་སྤངས་ཀྱི་འགྱུར་བའི་དུས་ལ་དབྱུང་པ། གཡུང་ལོའི་བྲི་
ལོ་ལྷ་པ་སྤྱི་ལོ་༡༩༠༧ལོར་རྒྱ་མིང་གཡུང་ལོའི་སྐབས་སུ་ལྷགས་ལ་ངག་དབང་རྒྱལ་
མཆོན་གོ་གནས་གནང་པའི་སྐོར་རྒྱ་ཡིག་ཏུ་འཁོད་པ་ནས་བཟུང་། རྒྱལ་རབས་
རིམ་བྱོན་གྱི་མཆོན་ལ་ 坚参 ཞེས་གཅིག་གྱུར་དུ་བྲིས་ཡོད་པ་དང་། ཆན་ལུང་བྲི་
ལོ་བརྩུ་པ། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥ལོར་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོའི་བྲིས་འཁོད་པའི་རྒྱལ་མཆོན་བདེ་
ཆེན་བར་རྒྱ་ཡིག་ཏུ་ 坚参 ཞེས་འབྲི་སྤྱོད་རྒྱུན་འབྱམས་བྱུང་ཡོད་པ་འདི་ནི་
ཁམས་ལྷོ་ཕྱོགས་འབའ་ལི་རྒྱལ་གསུམ་གྱི་ཡུལ་སྐད་དང་། ཡང་ན་དབུས་ལྷ་སའི་
ཡུལ་སྐད་དང་ཉེ་བ་ཅིག་རེད། སྐབས་དེར་ལྷགས་ལའི་དཔོན་རིགས་ནམས་དང་
རྒྱ་ནག་དཔོན་རིགས་བར། བཀོ་སྤོང་བྱེད་སྐབས་མདུན་སྐོར་སྐད་སྒྱུར་པ་ནམས་
ཁམས་ལྷོ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཡུལ་སྐད་ཡིན་པར་གསལ་པོ་རེད། །

འོན་ཀྱང་ཆན་ལུང་བྲི་ལོ་ད་དུག་པ་སྤྱི་ལོ་༡༩༡༡ལོར་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་མཆོན་ནོར་བུ་
རྒྱལ་པོའི་བྲིས་འཁོད་དུས་རྒྱ་ཡིག་ཏུ་ 甲木参诺尔布 ཞེས་རྒྱལ་རྫོང་པའི་ཡུལ་
སྐད་རི་མ་རི་བཞིན་བྲིས་ཡོད་འདུག་པས། སྐབས་དེར་སྐད་སྒྱུར་པ་རྒྱལ་མོ་རྫོང་
པའི་ཡུལ་སྐད་དང་ཉེ་བ་སྤྱོད་མཁན་ཞིག་ཡོད་པ་གོར་མ་ཆག །གོང་མ་ཆན་ལུང་
གི་སྐབས་སུ་ཐོད་ཡོངས་ལ་དབང་ཤུགས་ཏུ་ཅང་ཆེ་སྟབས། སྐབས་དེར་ཆིང་གོང་
མའི་དཔོན་དམག་ནམས་ལྷ་སར་བཀོད་འགོ་སྟོན་ཆུན་མ་ཆད་པ་བྱ་དགོས་པ་དང་།
ལམ་དུ་འཛིགས་པ་ཆེ་ཤོས་དེ་ཉག་རྫོང་པའི་ངག་པ་ནམས་ཀྱིས་བཅོམ་འཕྲོག་གི་
འཛིགས་པ་རེད་འདུག །དེས་ན་ཆན་ལུང་བྲི་ལོ་བརྩུ་པ་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥ལོར་ཆིང་
དམག་ཕྱོགས་གསུམ་ནས་བཏང་ཏེ་ཉག་ཁོག་དུ་ལྷགས་མདུང་དཔོན་འདུལ་བར་
ཐོན། ཉག་རྫོང་དམག་འཁྲུགས་ཞེས་པའི་སྐད་གསལ་ཅན་དེ་བྱུང་པ་རེད། །

འདིར་དབྱུང་འོས་པ་ཞིག་ལ། ལྷགས་ལ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་གསུངས་པ་ལྟར་ན།
ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོའི་རྒྱལ་ས་དེ་ཐོག་མར་མི་ཉག་སྤེལ་པོ་རྫོང་ལ་ཡོད་པ་དང་། རྗེས་

སྤྲུང་རྩེ་མདོར་སྤོས་པ་རེད་ཅིས། གསུངས་པ་འདི་དང་འབྲེལ་ནས་དཔྱད་
དགོས་པ་ཞིག་རེད། གཅིག་ རྒྱ་ཡིག་ནང་གི་འབྲི་སྤངས་འགྱུར་བ་འདི་སྤོ་
རོང་ནས་དར་མདོར་སྤོས་པའི་མཚུག་འབྲས་ཤིག་མིན་ནམ་སྟུམ། སྤོ་སྤོ་པོ་རོང་
རྩེ་ཡོད་སྐབས་ནང་འཁོར་ལས་བྱེད་དང་། སྐད་སྐྱར་པ་ནམས་པལ་ཆེར་ཁམས་
སྤོ་སྤོགས་འབའ་ལི་རྒྱལ་གསུམ་ནས་ཡིན་ཞིང་། རྒྱལ་ས་དར་མདོར་སྤོས་རྩེས་ནང་
འཁོར་ལས་ཀ་དང་། སྐད་སྐྱར་བྱེད་མཁན་ནམས་པལ་ཆེར་རྒྱལ་རོང་སྤོགས་ཀྱི་
མི་ནམས་བྱང་ཡོད་པ་མིན་ནམ། །

གཉིས། ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ་སྤོ་རོང་ནས་དར་མདོར་སྤོས་ཡོད་ན་རྩེ་ཆོད་གོང་
མ་ཆན་ལུང་གི་སྐབས་སུ་མིན་ནམ་དཔྱད། གང་ཞེ་ན། སྐབས་དེར་ཆན་ལུང་
སྤོ་བས་ཤུགས་ཆེ་བས་པོད་ཡོངས་ཀྱི་གནས་སྤངས་ལ་རྒྱས་གཏོགས་བྱ་བྱལ་པ་མ་
ཟད། ལོ་རྒྱུས་ཐོག་རྒྱ་པོད་བར་ཀྱི་བཟོད་འགོས་ཀྱི་ལམ་བར་འཇིགས་སྒྲག་ཆེ་
ཤོས་དེ་ཉག་རོང་བ་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་ཁམས་སྤོགས་ཀྱི་རྒྱ་པ་ནམས་ཡིན་ཞིང་།
ཆན་ལུང་སྐབས་སུ་ཁམས་སྤོགས་སུ་ཉག་འདུལ་དམག་འབྲུགས་བྱས་ཡོད་སྐབས།
ཆན་ལུང་གི་ལོ་བརྒྱུ་པ། སྤྱི་ལོ་༡༧༥༥ལོར་ཆེད་དམག་ཁམས་སྤོགས་སུ་དཔྱད་
འབྲུག་བྱས་པ་དང་། སྤྱི་ལོ་༡༧༩༩ལོར་ཉི་ཅག་རྒྱལ་པོ་རྒྱལ་མཆོན་ནོར་གྱི་བཞུགས་
སྐབས་བར་ལོ་ངོ་ཞེ་ལྔ་ཙམ་རིང་ལ་མི་ཉག་ལྷགས་ལའི་གནས་སྤངས་སྐྱོར་གྱི་ལོ་
རྒྱུས་ཡིག་ཆ་གསལ་པོར་མ་རྟེན་ཀྱང་། སྐབས་དེར་ཁམས་སྤོགས་ཀྱི་བཟོད་ལམ་
བདེ་འཇགས་སོགས་ཀྱི་དགོས་པ་གང་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་མི་ཉག་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་
པོ་སྤོ་པོ་རོང་ནས་དར་མདོར་སྤོས་བརྒྱུག་པ་བྱང་ཡོད་མེད་སྐྱོར་ལ་དཔྱད་འོས་པ་
ཞིག་རེད། །

ལེའུ་གཉིས་པ།

གནའ་དུས་དར་མདྲེ་གནས་ལྷངས་དང་ཆོང་ལས་སྐྱེ།

ལ་བཅད་དང་པོ། དར་མདྲེ་གོང་གི་གནས་ལྷངས།

སྤྱི་དབང་དར་ཆེ་མདྲེ་གོང་གི་གནས་ལྷངས་ཐོར་བུའི་སྤྱི་དབང་ལ་རྒྱལ་
མཆན་གྱི་ཞལ་གསུངས་ལྷར་བཀོད་པའི་ལོ་རྒྱུས་^①། གནའ་བོའི་དར་ཆེ་མདྲེ་
གོང་འདྲི་ལྷག་སྤྱི་གསུམ་གྱི་འདུས་མདོ་ན་ཆགས་ཡོད་པ་རེད། ཤར་དུ་རྒྱ་ནག་
ལྷག་སྤྱི་ཞེས་པའི་ཤར་སྤྱི་ནི། ད་ལྟའི་ཁུལ་སྤྱི་གར་ཆོགས་པའི་ལས་ཁུངས་གི་རྒྱལ་
ལོག་དེ་ཅམ་ན་ཡོད་རེད། ལྷ་མི་ཉག་ལྷག་སྤྱི་ཞེས་པ་ནི་དར་མདྲེ་སྤྱི་སྤྱི་ཡིན།
ད་ལྟའི་ཁུལ་ཞིང་ལས་འཕུལ་ཆས་ཆོང་ཁང་ཅ་དེར་ཡོད་རེད། བྱང་གཡག་རའི་
ལྷག་སྤྱི་ཞེས་པ་ནི་དར་མདྲེ་བྱང་སྤྱི་ཡིན་ཞིང་ད་ལྟའི་སྤྱི་སྤྱི་ཞིང་ཁང་གི་སྤྱི་ཅ་
དེར་ཡོད་རེད། ལྷགས་ལའི་ཕོ་བྲང་གི་ཕྱལ་ནི། ད་ལྟའི་ཁུལ་སྤྱི་དགའ་ནས་
དར་མདྲེ་མགོན་ཁང་བར་གྱི་ས་མལ་འདི་དག་རེད། ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ་དབྱར་
ཀའི་བཞུགས་གནས་ཕོ་བྲང་ལ་གནའ་ལྷངས་སྐང་ཕོ་བྲང་ཟེར། ལྷ་སྐང་དུ། 榆林宮
ཟེར། ད་ལྟའི་བལ་འཐགས་བཅོ་གྲའི་ཕུ་དེར་ཡོད་པ་རེད། བོད་ཀྱི་ཆོང་པ་
ནམས་དར་མདྲེ་གོང་དུ་སྤྱི་བས་སྐབས། གངས་རྒྱུ་ཟམ་པ་བཟལ་བ་དང་ཁུལ་
འཇལ་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། དེའི་སྤྱི་ཟམ་པའི་འཁྲིས་ཀྱི་དོ་རིང་ངོས་ལྷ་བྱིས་
ཡོད་པ་རེད།

དར་མདྲེ་ཕྱལ་འདྲི་སྤྱི་བས་འཕྱོར་དང་དབང་ཤུགས་ཆེ་ཤོས་ལ། རྒྱལ་པོ་
ལྷགས་ལ། ལྷ་པ་དབལ་སྤྱི་སྤྱི་བས། ལྷ་མ་དོ་རྒྱུ་ཅས་ཟེར་སྤྱི་ཡོད་པ་རེད།
དེ་གསུམ་ནི་ཕྱལ་འདྲི་དབང་ཤུགས་ཆེ་ཤོས་གསུམ་རེད། །དར་མདྲེ་གོང་
འདྲི་སྐང་གསུམ་ཆེ་ཤོས་ལ་མདོ་དགོན་ཁག་བདུན་ཟེར་བ་ཅིག་ཡོད། ༡ དོ་རྒྱུ་

① ལྷ་པོ་༢༠༠༥ལོའི་ཟླ་བ་༧པའི་ཆོས་ལ་ཉིན། བཅར་འདྲི་བྱས་པ།

བྲག་དགོན་པ། རྟིང་མ་པ། ༢ ལ་མོ་ཆེ་དགོན་པ། དག་ལྷགས་པ། ༣ ལྷ་མཆོད་
 དགོན་པ། དག་ལྷགས་པ། ༤ རོ་བྲག་དགོན། ས་རྒྱུ་པ། དེང་སང་མགུར་གྱི་
 མགོན་ཁང་གི་མལ་རུ་ཡོད། ༥ ས་རྒྱུ་དགོན། ས་རྒྱུ་པ། དེང་རུས་གཟི་རུ་ཕུ་རང་
 གི་སྒོ་བ་གྲུ་ཡོད་ས་རུ་ཡོད། ༦ རོར་པ་དགོན། ས་རྒྱུ་རོར་ལྷགས། གཟི་རུ་ཕུ་དེང་
 རུས་རང་གི་སྒོ་བ་གྲུ་འབྲིས་དེ་སྒོར་ལ་ཡོད། ༧ ཡིད་ཅང་དགོན། འདི་ལ་ཡིད་
 རྒྱུང་དགོན་ཡང་འབྲི་སྒོ་ལ་ཡོད། རྟིང་མ་པ། ཀཾ་མོག་དགོན་ལག་ཡིན། དེང་རུས་
 གཟི་རུ་ཕུ་བཙོན་ཁང་ཡོད་སར་དེ་ཡིན།

ས་བཅད་གཉིས་པ། དར་མདྲའི་ར་ཆོང་སྒོར།

སྤྱི་ལོ་༡༧༡༩ལས་མས་ཅམ་ན་དར་མདྲོར་རྒྱ་རིགས་འདུག་མཁན་མང་པོ་མེད།
 གཙོ་བོ་གཏན་སྡོད་བྱེད་མཁན་ལ། རྒྱ་རིགས་ར་བདག་ཁག་ལྷ་ཞེས་པའི་རྒྱ་ར་
 བཙོང་མཁན་རུད་ཆོང་ལྷ་ཡོད་པ་རེད། ཆོང་དཔོན་དེ་དག་སོ་སོའི་ར་རྟགས་
 དང་རའི་སྤྱས་ཆོད་མི་འདྲ་བ་ཡོད་པ་ལ་བོད་མི་ཆོས་རྒྱ་རིགས་ཆོང་པ་དེ་དག་ལ་
 རའི་ཆོང་རྟགས་ཀྱི་མིང་འབོད་སྒོ་ལ་ཡོད་པ་རེད། རའི་ཆོང་རྟགས་དང་པོ་དེ།

(1) ཉི་མ་རྒྱ་ཆེན་ཟེར། ར་རྟགས་ནོར་བུ་མེ་འབར་ཡོད་པ་ཞིག་ཡོད། རྒྱ་ཡིག་
 གང་ཡིན་བརྗོད་འདུག (2) ཀས་མགོ་ས་ཡིག་ཟེར་བའི་ར་ཞིག་ཡོད། ར་རྟགས་
 སེང་གོ་ལག་རུ་ནོར་བུ་འཛིན་པ་ཡིག་ཡོད། རྒྱ་ཡིག་ 义希 གིས་ཡོད། (3) རོ་
 རྒྱ་ཟེར་བའི་ར་ཞིག་ཡོད། ར་རྟགས་ལ་རྒྱ་ཡིག་ 呼 གིས་ཡོད་པ་རེད།

(4) བེ་ཙོ་ལེ་ཆན་ཟེར་བའི་ར་ཞིག་ཡོད། ར་རྟགས་ལ་རྒྱ་ཡིག་ 姜 གིས་ཡོད་
 པ་རེད། (5) མ་བྱ་ཁ་སྒྲོད་ཟེར་བའི་ར་ཞིག་ཡོད། ར་རྟགས་དང་རྒྱ་ཡིག་ཅི་
 ཡིན་དུ་ལྟ་བུ་གི་མི་འདུག །

ར་ཉི་མཁན་ལ། བོད་ཀྱི་དཔོན་རིགས་ཁག་གི་ཆོང་པ་དང་། དགོན་པ་ཁག་
 གི་ཆོང་པ་གཉིས་གཙོ་བོ་ཡིན། སྒྲེར་གྱི་ཆོང་པ་ཁྱད་ཤས་ཡོད། ར་རིགས་མི་འདྲ་
 བ་མང་པོ་ཡོད། ར་འཁོར་རྒྱག་རེ་ལ་ར་བག་ཆེན་བཞི་རེ་ཡོད། བག་རྒྱུང་
 ༡༦རེ་ཡོད། འབྲུ་དྲངས་དང་། འབྲུ་རྒྱ་རྒྱ་ཆུ་ར་ཟེར་བ་ཅས་ཡོད། ལྷ་ས་བ་ལ་
 ར་འབྲུ་དྲངས་དགོས། རྒྱ་ཆུ་ཆུ་ར་ཞེས་པ་ར་ལོ་མེད་པའི་ར་ཤིང་ཤ་སྟག་ཅན། ར་

ཤིང་དེ་དག་རྫོགས་པོར་མཉམ་པར་འབྲལ་ནས་དེ་ཁྲ་བ་པལ། དེའི་ནང་འོ་མ་སྒྲག་
འབྲུང་ན་བོ་བ་ཆེ། རྟུ་བ་ནམས་ཀྱིས་ར་དེ་ཤ་སྒྲག་ཉོ་བས་ན་རྟུ་ཚུའུ་ར་ཟེར།
ཚུའུ་ར་ཞེས་པ་རྒྱ་སྐད་དང་པོད་སྐད་བསྐྱེས་མ་སྟེ། རྒྱ་སྐད་དུ་粗茶་ཟེར། དེ་
ར་ལོ་མེད་པའི་ར་ཤིང་ཁོ་ན་ཡིན་པས་མིང་དེ་བཏགས་པ་རེད། སྤྱི་ལོ་ ༡༧༥༠ ལོར་
ཀྲུང་གོ་གྲང་ཁན་ཏང་སླེབས་པ་དང་། ར་བདག་ཁག་ལྟ་གཅིག་སྒྲིལ་གྱིས་ར་
ཚོང་སྤྱི་པ་ཞིག་བཅུགས་ཏེ། དེའི་མིང་ལ་ 中茶公司 ཟེར། །

ས་བཅད་གསུམ་པ། ཚོང་ལས་ཀྱི་བརྒྱུད་རིམ་སྟོན།

ཨ་ཀྲུཾ་པ། པོད་ཚོང་དཔོན། རྒྱ་ར་ཚོང་པ་གསུམ་གྱི་བར་ལ་རྒྱན་ལྟན་གྱི་
འབྲེལ་བ་ཅིག་ཆགས་ཡོད་པ་རེད། གོང་ཁྲུས་ལྟར་ཨ་ཀྲུཾ་པ་ནི། པོད་ཀྱི་ཚོང་
དཔོན་ཁག་གི་གནས་ཚང་དང་། ཚོང་འབྲེལ་གཏུགས་ཀྱི་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་ཡིན།
ཨ་ཀྲུཾ་པའི་སྟོན་གནས་ཀྱི་ཁང་པ་ནམས་གྲུ་བཞི་ར་སྟོར་ཅན་ཡིན། དེའི་ནང་
དུ་མགོན་པོ་སྟོན་གནས་དང་། དེ་དག་ལ་མཁོ་བའི་སྤྱང་མ་ཁང་། བསངས་
ཁང་། མཚོད་ཁང་སོགས་གང་ལ་གང་དགོས་ཡོད་པ་རེད། ཁང་པ་གྲུ་བཞིའི་
ནང་སྟོར་ནམས་སུ་སྤྱང་རྟ་ཁ་དོག་སྟོ་ཚོགས་པ་ཅན་སྟོན་ཡོད། པོད་ཀྱི་ཚོང་པ་
སོ་སོའི་གཞུང་པ་རེ་པལ་ཆེར་ཨ་ཀྲུཾ་པའི་ནང་ལ་གཏན་བཞག་བྱས་པ་རེད།

པོད་ཀྱི་ཚོང་རྒྱས་ནི། ལྷགས་རིགས་དང་། སྤྱ་ཅི། དབྱར་རྩ་དབྱར་འབྲུ་སོགས་
སྟོན་རིགས། སྤྱ་རིགས་བཅས་དང་། ཉག་རོང་གི་ཚོང་དཔོན་ནམས་ནས་གསེར་
སིལ་མའི་ཚོང་རྒྱས་ཀྱང་ཡོད།

རྒྱའི་ཚོང་རྒྱས་ནི། གཙུ་བོ་ར་དང་། དུལ་དཀར་པོ། རས་ཆ། མེ་མདའ།
མདེའུ། ཉལ་ཐལ། ཚྭ་དང་བུལ་ཏྲིག་ནམས་ཡིན། པོད་ཀྱི་ཡུལ་གྲུ་དང་།
དགོན་པ། དཔོན་རིགས་ཀྱི་ཚོང་པ་ནམས་སོ་སོ་གནས་ཚང་ཨ་ཀྲུཾ་པ་སུ་ཡིན་
གཏན་འཁེལ་བ་ཡོད་པ་རེད། རྒྱན་ལྟན་དུ་གནས་ཚང་བཞེ་པོ་བཞེ་སྟོལ་མེད།
གལ་སྲིད་གནས་ཚང་བཞེས་ན་ཁ་མཆུ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། གལ་སྲིད་འཆར་
ཅན་གྱི་ཨ་ཀྲུཾ་པ་དེའི་ནང་ལ་མགོན་པོ་གང་ཟིན་ནས་འདུག་ས་མེད་ན། ད་
གཟོད་གནས་པོ་བཞེ་ཚོག་ ཨ་ཀྲུཾ་པ་སྟོན་གནས་ཀྱི་ཁང་པ་དང་། རྟེལ་

འདོགས་སའི་སྒོ་ར་མཐུན་ཆེན་སྤུར་རྒྱ་དང་། བོད་རྒྱ་བར་དུ་ཆོང་འབྲེལ་དང་།
ཆོང་ཐག་གཅོད་རོགས་བྱེད་ཅིང་ཡོད། དཔེར་ན། བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚིའི་ཆོང་ལས་ལ་
མཆོན་ན། སྤྱི་ཚི་སྒོ་བ་དང་སྒོ་བ་བྱ་ནས་བྱིར་ཡོད། སྤྱི་ཚི་རྒྱ་སྤང་འགྲོགས་སྒོ་ལ་
མེད། སྤྱི་ཚི་ཀ་བཟང་ངན་ལྟར་རིན་པོང་གཏན་འཁེལ་བྱེད་དགོས། སྤྱི་ཚི་སྒོ་བ་
གང་ལ་ཇ་འཁོར་དུག་ག་ཆོད་སྒོད་པ་དང་། ཡང་ན་དདུལ་དགར་པོ་བྱས་ན་ག་
ཆོད་སྒོད་པ་ཆོང་གཏམ་དགོས། དེའང་ཇ་ལག་ཐོག་དུ་སྒོད་ན་རིན་པོང་བདེ་ལ།
གལ་སྲིད་ཇ་ལག་ཐོག་དུ་མེད་པ་ཉིན་ཤས་སྤྱི་དགོས་ན་དེ་ལྟར་སྤྱི་ཚི་ཡང་རིན་
པོང་ཅུང་འཕར་ཞིང་ཡོད་འདུག །སྤྱི་ཚི་ཉིན་གངས་མང་ཅུང་ལྟར་རིན་པོང་
ཡང་ཅུང་བྱད་པར་ཡོད་འདུག །དེ་ནས་རྒྱ་བོད་བར་ཆོང་གཏམ་སྐབས། ཐོག་
མར་བོད་ཆོང་དཔོན་གྱིས་ཨ་ཀྲ་ཁ་པ་ལ་གོས་ཀྱི་སྤུ་དུང་ནང་དུ་ལག་འཐེན་གྱིས་
སྤྱི་ཚི་སོགས་ལ་རིན་པོང་ཇི་དགོས་བདེ་སྒོད། དེ་ནས་ཨ་ཀྲ་ཁ་པས་རྒྱ་ཆོང་དཔོན་
ལ་དེ་བཞིན་བོད་ཆོང་པས་འདི་དགོས་ཟེར། ཁྱོད་རང་གིས་ཇི་ཅམ་སྒོད་སྐབས་
རེད་ཅེས་འདྲི། དེ་ལྟར་ཕར་འདྲི་རྒྱུར་འདྲི་ཐེངས་ཁ་ཤས་བརྒྱད་ནས་རིན་པོང་
རིམ་བཞིན་འཕོ་འགྱུར་གཏོང་། ཏ་ལམ་ཆོང་འགྲིགས་ཁར། མཐར་ཨ་ཀྲ་ཁ་
པས་བོད་རྒྱ་གཉིས་ཀྱི་རིན་པོང་གི་ཉེ་བཅའ་དེའི་བར་བཅད་ནས། ངའི་བསམ་
འཆར་འདི་ཅམ་བྱས་ན་གཉིས་ཀ་ལ་ཁེ་ཆོང་ཡོད་པར་མཐོང་བས་དེ་བཞིན་མོས་
མཐུན་ཡོད་མེད་འདྲི། རྒྱ་སྒོ་ལ་ལྟར་ན་པལ་ཆེར་ཨ་ཀྲ་ཁ་པའི་ཐག་གཅོད་ལྟར་
ཆོང་འགྲིགས་སྒོ་ལ་ཡོད་ཟེར། དེ་ནས་ཇ་བདག་ཆོང་དཔོན་གྱི་ཆོང་ཇས་དེའི་ 4.%
ཨ་ཀྲ་ཁ་པ་ལ་སྒོད་དགོས། དེ་ལ་སྒྲར་མགོ་སྒོད་ཟེར། དེ་ཨ་ཀྲ་ཁ་པའི་ལས་ཀའི་བ་
སྒོ་ཡིན། ཁོ་ཆོ་ལ་ལས་ཀའི་སྤྱི་ཚི་སྒོད་རྒྱ་རེད་འདུག །བོད་ཀྱི་ཆོང་པ་ཆོས་ཇ་དང་
དདུལ་ལ་དགའ་པོ་བྱེད། ཤོག་སྒོར་ལ་རིན་ཐང་མི་བཅི་ཟེར། །མི་ཉག་ལྟག་སྒོའི་
ནང་འདུག་མཐུན་གྱི་ཨ་ཀྲ་ཁ་པ་རྒྱུང་རིགས་ཁག་གཅིག་ནི་མར་དང་། འབྲུ་
རིགས་སོགས་ཉི་ཆོང་གི་གནས་བདག་ཡིན་སྐབས་བ་སྒོ་ཆེན་པོ་མེད། དེས་ན་ཨ་
ཀྲ་ཁ་པ་དེ་རིགས་དཔལ་འབྱོར་གྱི་སྒོ་བས་ཤུགས་ཞན་པ་ཡིན། གལ་ཇ་རྩེ་པ་
དང་། མི་ཉག་རྩེ་པ་གཉིས་ཀྱི་ཨ་ཀྲ་ཁ་པ་སོ་སོའི་བཞོད་སྒྲིག་འོག་བོད་ཀྱི་ཆོང་པ་

རྒྱལ་ལ་གཟན་མུ་དང་། འབྲུ་རིགས་འདང་ངེས་བཅོང་རྒྱ་ཡོད་པ་བྱ་དགོས།

[[ཁང་སྡོད་པ]] ཨ་གུ་ཁ་པ་འི་ནང་ལ་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཁང་སྡོད་པ་ཟེར། ཁོ་ཚོ་ཨ་གུ་ཁ་པ་སོ་སོའི་བྱིམ་གཞིས་ནང་དུ་སྡོད་ཁང་རེ་བཀོད་སྒྲིག་བྱེད་ཅིང་ཡོད། ཁང་སྡོད་པའི་ལས་ཀ་ཁང་པའི་ནང་གི་གཅིང་སྤྱོད་སོགས་བྱིམ་ལས་སྒྲི་དང་། ལྷག་སྒོ་སྤྱད་བ། མགོན་པོ་རྒྱལ་ལ་མར་མེ་འབྱེད་པ་སོགས་ཀྱི་ལས་ཀ་དང་། བོད་ཀྱི་ཚོང་མགོན་རྒྱལ་ལ་ཆུ་ལེན་རྒྱ། སྤྱ་རྒྱལ་རྒྱ་སོགས་ཡིན། ཁོ་ཚོ་ཨ་གུ་ཁ་པ་སོ་སོའི་ནང་དུ་ལས་ཀ་བྱ་བ་ལ་ཟས་གོས་འདང་ངེས་སྒྲིག་སྤྱ་རྒྱ་ཆ་མེད། མགོན་པོ་རྒྱལ་ལ་སྤྱ་རྒྱལ་ཆོ་སྤྱ་བབས་གང་ཡོད་རང་གི་བདག་པོ་བྱེད་ཆོག །དཔེར་ན། ཆོ་དང་། བུལ་ཏོག་སོགས་གོང་སྟོད་སྟངས་སྤྱེལ་རྒྱ་སོགས་ཀྱི་ལས་ཀ་ཡིན། དར་མདོའི་གོང་ནང་དུ་དངོས་པོ་གང་ཞིག་སྤྱེལ་དགོས་ན་ཐག་རིང་ཐུང་ལ་མ་ལྟོས་པར་སྤྱ་རྒྱལ་ཆོ་སྤྱ་མོ་དཀར་པོ་རེ་སྒྲིག་དགོས། ཨ་གུ་ཁ་པ་སོ་སོའི་ར་བའི་ནང་དུ་ར་འཁོར་དུག་སྟོང་སྤྱག་མང་པོ་བཅིགས་ཡོད་པ་རེད། ར་བཅིགས་སྐབས་འཁོར་དུག་ལྷ་རེ་རེ་འཕྲུ་མིག་དུ་བསྒྲེལ་ནས་བཅིགས་དགོས།

[[ར་བྱུངས་པ]] ཁང་སྡོད་པའི་ནང་གསེས་ཀྱི་ལས་ཀ་ཞིག་ཡིན། དེ་ནི་དམིགས་གསལ་དུ་ར་གོ་བས་གཡོག་ནས་དུབས་མཁན་གྱི་ལས་ཀ་ཡིན། དེ་ལ་ར་ལྷག་གཡོག་དང་། ལྷག་གཡོག་སྟེ་རིགས་གཉིས་ཡོད། ལྷག་གཡོག་ཅེས་པ། ར་འཁོར་དུག་གཞུང་རེ་གོ་དམར་བྱེད་ཀ་རེའི་ནང་དུ་གདུམ་ནས། གཡོག་ཅིང་འཚོམས་དགོས། དེ་ར་རྒྱབ་ཡ་གཅིག་ཡིན། ར་རྒྱབ་གཅིག་ལ་འཁོར་དུག་དུག་དགོས། མི་རེས་ཉིན་རེར་མགོགས་ཆེན་ར་དོ་པོ་དགུ་ཅུ་གཡོག་ཐུབ། སྤྱི་བཏང་དོ་པོ་5-6་གཡོག་ཐུབ། ར་འཁོར་དུག་རེའི་ཁ་ལ་མགོ་ཁ་ཟེར་བའི་ར་དུམ་བྱ་རེ་ཡོད་པ་དེ་ར་དུབས་པའི་བསྒྲེལ་ཡིན། དོན་དུ་དེ་ཁོ་རང་གི་སྤྱ་རྒྱལ་རེད། དེང་སང་ལྷར་ན་པལ་ཆེར་རྒྱ་མ་གང་ཅུ་ཡོད། ར་ཐུར་རྒྱབ་ཅེས་པ་ར་གཡོག་མ་དེའི་ཕྱོགས་གཉིས་ལ་ཐུར་པ་རེ་འཕྲུགས་དགོས་པ་དེ་ལ་ར་ཐུར་ཟེར། ར་ཐུར་ནི་ཐིག་ལུང་བཏགས་ས་ཡིན། ལག་དོ་ཚོས་ར་དོ་པོ་ལ་ཐིག་ལུང་རེ་བཏགས་ནས་ན་དེལ་རྒྱལ་ལ་བཀལ་ཆོག་ཆོག་བྱས་ཡོད་པ་རེད། ར་ཐུར་བཅོང་མཁན་ཆེད་གཏད་དུ་ཡོད་པ་

རེད། འོན་ཀྱང་ར་ཐུར་ནི་ར་རྩལ་པ་རང་གིས་འབྲེལ་བ་བྱ་ནས་ཉོ་དགོས་ཤིང་
ཡོད་པ་རེད། ར་ཐུར་གྱི་རིན་པ་ར་བདག་གིས་སྤྱོད་དགོས། །

【ར་སིག】 ར་སིག་ཅེས་པ་ར་ཀོ་གཡོག་བརྒྱབས་སྐབས་འཁོར་ཞིག་བྱང་བའི་
ར་ཕྱེ་ལ་ཟེར། ཚོང་པ་ལག་ཡངས་ཤིག་དང་འཕྲད་ཆེ་ར་སིག་དེ་ར་རྩལ་པའི་
ཟ་སྒོ་ཡིན། ཚོང་པ་ཁྲམ་པ་ཞིག་ཡིན་ན་ཀོ་ནག་ནང་དུ་སྒྱག་ནས་ར་སིག་དེ་
ཡང་བྱིར་འགྲོ་ཞིང་ཡོད་པ་རེད།

【ར་ཁྲ་གཡོག】 ར་ཁྲ་གཡོག་ཅེས་པ། ར་འཁོར་རྩལ་སྒྱག་གཡོག་གི་སྒྲེ་
གཉིས་སུ་ཀོ་བས་གཡོག་པ་ལ་ཁྲ་གཡོག་ཟེར། ཐག་ཐུང་གི་ཚོང་པ་རྣམས་ལ་ར་ཁྲ་
གཡོག་བྱས་པས་ཚོག །ར་རྩལ་པ་སྒྲོལ་རན་ཞིག་ཡོད་པ་ནི། ར་རྩལ་སྐབས་
ཀོ་རྒྱུན་རུལ་དྲི་ཅན་དེའི་ནང་ར་གཏུམ་ནས་འཆོམས་རྩལ་བྱེད་ཅིང་། དེའི་
མཆོམས་སུ་བཟའ་བཏུང་བྱ་སྐབས། ལག་པ་མི་བཀྱ་པ་ཀོ་དྲི་དང་བཅས་པའི་ལག་
པས་བཟའ་བཏུང་ལ་རེག་ནས་ཟ་སྒོལ་ཡོད་པ་རེད། ར་རྩལ་གྱི་དགོ་ཆ་ན་གྱིས་
དེ་ལྟར་བྱ་ཆེ་དགོ་ཕྱག་ཚོས་དེ་བཞིན་མི་བྱ་ཐབས་མེད་ཀྱང་ཡོད། གལ་སྲིད་
ལག་པ་བཀྱ་ན་འཕུ་སྒྲོད་བྱེད་སྒོལ་ཡོད་པ་རེད། །

【ར་ཁུར་པ】 རྒྱ་མི་ཚོས་ 茶 ༥ ཟེར། ར་ཁུར་པའི་ཚ་འཇུགས་ཡོད་པ་རེད།
ར་ཁུར་ཚ་འཇུགས་ནང་ཞུགས་ཡོད་ན་ར་ཁུར་ཉེ་སྤྱ་ཆ་བརྒྱབ་ཆོག་ཅིང་། ར་
ཁུར་ཚ་འཇུགས་ནང་མེད་པའི་མིས་སྤྱ་ཆ་བརྒྱབ་མི་ཆོག དེ་ར་ཁུར་ཆོགས་པ་རང་
གིས་གཏན་འབེབས་བྱས་པའི་ཡུལ་ཁྲིམས་ཤིག་ཡིན། །

ལོ་སར་སྐབས། ཨ་ཀྱ་ཁ་པས་མདོར་སྤྱོད་གྱི་གཉེར་པ་རྣམས་མགོན་དུ་འཛོད་
ནས་གསོལ་སྒྲོན་དངས་སྒོལ་ཡོད། གསོལ་ཆོག་གཙོ་བོ་ཤ་དང་། ཤ་མོག་མོག་མང་
པོ་བཅོ་སྒོལ་ཡོད། སྐབས་དེར་ཉིན་རེ་གནས་བདག་སོ་སོའི་ནང་དུ་ཤ་བཅག་པའི་
སྤྲ་རྒྱུ་ཆད་མེད་པ་ཞིག་ཡོད། བོད་གྱི་ཚོང་པ་དང་། གཉེར་པ་ཚོ་ཤ་མོག་མོག་
བཟའ་རྒྱུ་ལ་དགའ་པོ་ཡོད་པ་རེད། ཨ་ཀྱ་ཁ་པ་ཁག་གིས་རྒྱ་ཟས་ལག་པོ་བཅོ་མི་
ཤེས། །བོད་གྱི་ཚོང་པ་ཚོས་ལོ་གསར་སྐབས་ར་རྩལ་སོགས་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་
ཚོ་ལ་མགོན་འཛོད་རྒྱས་པ་རེ་གཏོང་སྒོལ་ཡོད། ལོ་གསར་སྐབས་སུ་ར་རྩལ་

ཚོས་ཉིན་རེ་རེ་དོས་གཉིས་སམ་གསུམ་ལས་མི་དུབས་པ་ངལ་གསོ་ཞིང་། ཚོང་
 དཔོན་གྱི་གཏང་རགས་ནམས་ལོངས་སྟོང་ནས་སྒྱིད་པོ་བཏང་ཞིང་ཡོད། ཚོང་
 དཔོན་གྱིས་ཁོ་ཚོ་ལ་རྒྱབས་མ་དང་། ཤ་མར། ཁ་ཟས། མཐུད། ཆང་སོགས་
 ཟ་འཐུང་གང་ཐུབ་གཏོང་སྟོན་ཡོད། །དཔོན་པ་ཁག་གི་མདོ་སྟོང་གི་གཉེར་པ་
 གསར་རྟེན་བརྗེ་སྐབས། གནས་པོ་དང་། གྲོགས་པོ་སོགས་གདན་དྲངས་ཏེ་གསོལ་
 མགོན་རྒྱས་པ་ཞིག་བཏང་སྟོན་ཡོད། རྒྱ་མགོན་ནམས་ལ། དཀར་གསུམ། མངར་
 གསུམ། ཤ །མཐུད། ཁ་ཟས་སོགས་རྒྱས་གཤམ་བྱ་ཞིང་། གཉེར་པ་རྟེན་པ་རང་
 ཉིད་གཤམ་གྱི་ཟུར་ཁྱག་ཅིག་དུ་བསྐྱད་ནས། རྩམ་པ་ཞིག་བཟའ་ནས་གསོལ་ཆས་
 ཐབ་ཆག་ཅིག་བྱ་སྟོན་ཡོད། དེ་ནི་ཁོ་རང་གཉེར་པའི་འགན་ཁུར་རིང་དཔོན་པའི་
 རྒྱ་ཁོར་ཟས་མེད་པའི་བརྟེན་གསུམ་ཡིན་ཟེར། མགོན་པོ་ནམས་ནི་དུས་གཏན་དུ་
 གནས་སྐབས་མི་དཔོན་པ་ཨ་ཀྱ་ཁ་པའི་ནང་དུ་སྟོང་ཚོག་པ་དང་། ཨ་ཀྱ་ཁ་པ་ལ་
 དཀའ་ངལ་བྱུང་ན་ཚོང་བདག་ནམས་ཀྱི་ལྟ་སྟོང་བྱེད་སྟོན་ཡོད་སྐབས། གནས་པོ་
 དང་མགོན་པོའི་བར་འབྲེལ་བ་ཏུ་ཅང་གཏོང་ཟབ་ཅིག་ཆགས་ཡོད། གནས་པོའི་
 རྒྱིད་རྒྱག་མགོན་པོས་བཟ། མགོན་པོའི་ཚོང་དོན་གནས་པོས་བཟ། ཞེས་བཤད་
 སྟོན་ཡོད་པ་རེད། དཔེར་ན། ཨ་ཀྱ་ཁ་པ་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་གཤམ་རྒྱལ་རིང་སྐྱས་ཀྱི་བྱིམ་
 གཞིས་མེ་ལ་ཤོར་རྗེས། དར་རྒྱས་དཔོན་པ་དང་། ཉེ་རག་དཔོན་པ་གཉིས་ཀྱི་
 རང་གི་གནས་པོའི་བྱིམ་གཞིས་སྐར་གཞིས་བསྐྱར་གསོ་བྱ་རྒྱུའི་འགན་བཞེས་ཡོད་
 རྒྱར་རོ།

ས་བཅད་བཞི་པ། ཟངས་སྒྲ་མའི་སྟོང་།

ཟངས་སྒྲ་མ་ནི་ས་རྒྱ་དཔོན་གྱི་སྒྲ་མ་ཞིག་ཡིན། ས་རྒྱ་དཔོན་པ་ནི་ད་ལྟའི་
 ཏང་གི་སྟོབ་ལྷའི་ཁང་མལ་དུ་ཡོད། མདོ་དཔོན་ཁག་བདུན་གྱི་ཡ་གཤམ་ཞིག་ཡིན།
 བར་སྐབས་ཤིག་ན་ཟངས་སྒྲ་ནི་སྐད་གསུམ་ཆེ་བས་རྒྱ་ཁོར་ལོངས་སྟོང་སྐྱེས་ཀྱང་
 འགན་ལྷ་མེད་པ་ཞིག་ཆགས། དམངས་གཙོ་བོས་བསྐྱར་སྐབས་སུ་ལྷགས་ལ་
 རྒྱལ་པོ་ལས་ཀྱང་ཟངས་སྒྲ་མ་རྒྱ་སྟོབས་ཆེ་བ་ཡོངས་གསུམ་ཡིན།

ཟངས་སྒྲ་མ་སྐད་གསུམ་ཡོང་པའི་རྒྱ་རྒྱུན་གཙོ་པོ། ཅང་ཅེ་ཁྱིས་ཤིང་ཆེན་སོ་

སོའི་འགོ་པ་རྣམས་ཟུ་ཏན་ (武汉) ལ་ཡོང་དགོས་པའི་བར་འཕྲིན་འཁྱོར་སྐབས།
 སི་ཁྲོན་དཔོན། ལིའུ་ལུན་རུའེ་བཟང་བཅོན་ཚུད་དོགས་ཀྱིས་འགོ་རྒྱ་ཐེ་ཆོས་བྱེད་
 པའི་སྐབས་དེར། ཟངས་སྒྲ་མ་ལ་ཐུག་མོ་ཞིག་ཞུས་ཏེ། ད་ལན་ང་གོ་མིན་གྱིད་
 གཞུང་གི་བཀའ་ལྟར་ཟུ་ཏན་ལ་ཕྱིན་ན་ལེགས་སམ། ཡང་ན་ངོ་ལོག་བྱས་ན་
 ལེགས་ཞེས་བཀའ་འདྲི་ཞུས། ཟངས་སྒྲ་མའི་མོ་ལུང་ལས། ད་ལན་ཟུ་ཏན་ཕྱིན་ན་
 ལེགས། བྱིད་ལ་བརྟན་པ་སོགས་འཁྱོར་མིན་མ་དེས་ཀྱང་། ཕྱིན་ན་ལེགས་པའི་ངོ་
 བབས། ཞེས་བཤད། ལིའུ་ལུན་རུའེས་སྒྲ་མའི་བཀའ་ལྟར་ཟུ་ཏན་དུ་ཆོགས་
 འདུས་ཞུགས། ཅང་ཅེ་མྱིས་ས་གནས་ལེགས་སྦྱང་དགོས་ཚུལ་དང་། གོ་མིན་གྱིད་
 གཞུང་ལ། ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་གིས་ཞབས་ཞུས་དགོས་ཚུལ་སོགས་ཀྱི་བཀའ་
 ཐེབས་གནང་ཞིང་། གོ་གནས་སྤར་འཇགས་བཞིན་ཕྱིར་བཏང་། དེ་ནས་བཟུང་
 ཟངས་སྒྲ་མ་ལིའུ་ལུན་རུའེ་ཡི་དབུ་སྒྲ་ཆགས་ཏེ། ཁོས་ཟངས་སྒྲ་མ་ཟངས་ལྷ་ཕྱེད་
 པ་ (宋半仙) ཞེས་འབོད། ཟངས་ཀྱིས་ཅི་ཞུས་ལ་རྒྱབ་སྦྱོར་བྱས་སྐབས། དར་
 མདོའི་ལུང་དུ་ཟངས་སྒྲ་མ་སྐད་གཤམ་ཆེན་པོར་ཆགས། མི་ཉག་ཁ་ལ་གྱུ་བཞིའི་
 མི་སེར་རྣམས་ཉིན་ལྟར་བང་སྒྲིག་ནས། ཟངས་སྒྲ་མའི་མདུན་དུ་མཇལ་ཁ་ཞུ་
 མཁན་མང་བས། དུས་རྒྱུན་མཇལ་ཁ་ཐོབ་དཀའ་བར་གྱུར། བོད་ཀྱི་སྡེ་ཤོག་
 ནང་འཁྱུགས་བྱུང་སྐབས་ཟངས་སྒྲ་མ་ལ་ཁ་མཆུ་གཏུགས་པ་དང་། ཡང་ན་ཟངས་
 སྒྲ་བརྒྱུད་ནས་ལིའུ་ལུན་རུའེ་ལ་གྱོད་གཏུགས་སྤོལ་ཆགས། གཙོ་བོར་མི་ཉག་ཁ་ལ་
 གྱུ་བཞིའི་སྡེ་འབངས་དང་། འབའ་སྡེ་ཤོག་བཅས་ལ་ལིའུ་ལུན་རུའེ་གིས་ཐེ་
 གཏོགས་བྱེད་ཅིང་ཡོད། ཆབ་མདོ་དང་། སྡེ་དགོ། དཀར་མཛེས། ཉག་རོང་
 སོགས་སུ་ཐེ་གཏོགས་བྱེད་ཐུབ་ཅིང་ཡོད་པ་མ་རེད། དེ་ནས་ཟངས་སྒྲ་མ་ཁ་བ་
 རྒྱ་མཆོའི་ (姜家锅庄) ནང་ཕྱི་མག་བྱས་ནས་བསྐྱེད། འོན་ཀྱང་ཁ་བ་རྒྱ་མཆོ་ལ་
 དབང་ཆ་གང་ཡང་མེད་པར་ཟངས་སྒྲ་མ་བྱིས་བདག་ཆགས། ཁ་བ་རྒྱ་མཆོའི་
 མནའ་མ་ལྷགས་ལའི་སྐས་མོ་རིན་ཆེན་ཟེར། ལྷགས་ལ་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་ཨ་ནེ་ཡིན།
 དེ་ལ་བུ་མོ་གསུམ་ཡོད། ཆེ་བ་ལ་རྒྱལ་མ། འབྲིང་བ་ལ་སྤང་འབར། རྒྱུང་བར་ལ་
 འབི་ཟེར། སྤང་འབར་དཀར་མཛེས་ལ་མནའ་མ་སོང་བ་རེད། དེ་ལ་སྐས་མེད། ཁ་

བ་རྒྱ་མཚོའི་ནང་དུ་སྤྲུལ་མིང་པར་རྒྱ་མོ་སྤྲུལ་སྐྱེ་ཅི་(孙三姐)ལས་སྤྲུལ་པའི་ཕྱ་
གུ་ཞིག་གསོས། ཟངས་སྒྲ་མས་དེ་ལ་མིང་ལས་དབང་བཏགས། དེའི་དོན་ནི་ཁྱོད་
རང་སྤྲོན་གྱི་ལས་དབང་གིས། དེང་ཚང་གི་ནང་ལ་བྱུང་བ་ཡིན་པའི་དོན་རེད་
ཟེས།

ས་བཅད་ལྔ་པ། ཨ་ཁྱ་ཁ་པ་དང་ཀོ་ཀྲང་།

མི་ཉག་ལྷགས་རྒྱལ་པོའི་མངའ་འོག་གི་དཔོན་རིགས་རྣམས་ལ་ཨ་ཁྱ་ཁ་པ་
དང་། རྒྱ་སྐད་དུ་དེ་དག་ལ་ཀོ་ཀྲང་ཞེས་འབོད་སྲོལ་ཡོད་པ་འདི་གཉིས་དོན་
གཅིག་ཡིན་ནམ་ཞེས། འདི་ལ་བཤད་སྲོལ་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་དག་
གཏན་འཁེལ་བ་ནི་གཅིག་ཀྱང་མི་འདུག །བཤད་སྲོལ་ལ་ཞིབ་དུ་བརྟག་ན་ང་ཚོས་
དོན་དེ་གང་ཡིན་ར་སྤྲོད་བྱེད་ཐུབ་པར་ཡོང་སྟེད། དེས་ན་ཁོ་བོས་འདིར་བཤད་
སྲོལ་མི་འདྲ་བ་ཚང་མ་དགུས་གཅིག་དུ་བཀོད་པར།

【༡】 ལྷགས་ལ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་ཞལ་གསུངས་ལོ་རྒྱུས། “ཨ་ཁྱ་ཁ་པ་དང་།
‘ཀོ་ཀྲང་’ གཉིས་ཐ་སྟངས་བྱུང་བའི་རུས་རབས་མི་འདྲ་ལ། ནང་དོན་ཡང་མི་འདྲ།
ཨ་ཁྱ་ཁ་པ་ཞེས་པ་ནི། ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོའི་སྤོན་ཆེན་གྱི་མཚན་གནས་ཤིག་ཡིན།
དཔེར་ན། རྩེ་དགའི་མདུན་སྐོར་ཞེས་པ་དང་དོན་གཅིག །ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ་ལ་
ཐོག་མར་སྤོན་ཁག་ཁ་ཤས་ཤིག་ཡོད་པར། དེར་རུས་ཕྱག་རོགས་གཅིག་དང་།
གཉེར་ཆེན་བཞི་ཞེས་པ་དེ་དག་རེད། དེ་ནས་ལོ་ལྔ་བརྒྱ་དྲུག་བརྒྱའི་རིང་ལ་རིམ་
བཞིན་འཕེལ་རྒྱས་ཕྱིན་ཏེ། སྤྱི་ལོའི་རུས་རབས་ཉི་ཤུའི་སྟོང་ཙམ་དེར་ཨ་ཁྱ་ཁ་
པ་ཞེ་བརྒྱད་ཅེས་པ་དེ་བྱུང་བ་རེད། དངོས་གནས་བྱས་ན་ཞེ་བརྒྱད་ཡོད་པ་མ་
རེད། དུད་ཚང་ཆེ་བ་ལ་རྣམས་ལ་ཨ་ཁྱ་ཁ་པའི་ཐོབ་ཐང་ཡོད་ལ། རྒྱུང་བ་
རྣམས་ལ་ར་དཀྱུལ་ཟེར་ཞིང་ཡོད་པ་རེད། སལ་ཆེར་ཨ་ཁྱ་ཁ་པ་དང་ར་དཀྱུལ་
བསྐྱེམས་པར་ཞེ་བརྒྱད་ཡོད་རྒྱུ་རེད། ཨ་ཁྱ་ཁ་པ་ཁག་དེ་དག་སོ་སོ་ལ་ལྷགས་ལ་
རྒྱལ་པོའི་འོས་འགན་སོ་སོར་ཡོད་པ་རེད། དཔེར་ན། གཉེར་ཆེན། གཉེར་རྒྱུང་།
ཕྱག་མཛོད། རྩེ་དཔོན། རྩེ་དཔོན། སྤོ་སྤྱང་ལ་སོགས་པའི་འོས་འགན་དང་
ཐོབ་ཐང་སོ་སོར་ཡོད་པ་རེད། ‘ཀོ་ཀྲང་’ཞེས་པ་ནི། མན་རྩུ་གོང་མའི་རྒྱལ་

རབས་ཀྱི་མཁུག་དུ། ཁམས་སྤྱོད་ས་ལུ་ཡུལ་དཔོན་ཀྱི་བསྐྱར་གྱི་ལས་འགུལ་སྤེལ་
སྐབས། ལྷགས་ལའི་རྒྱལ་ཆུས་ཤོར། རྒྱལ་པོ་འཇིགས་བྲལ་ཡུལ་སྤང་ནས་རྟུ་
དང་། རོང་བྲག་སོགས་སུ་གནས་སྐབས་ཉེན་ཡོལ་དུ་བཞུགས་སྐབས། དར་མདོའི་
ཨ་ཀྱ་ཁ་པ་རྣམས་ལ་གཅིག་གྱུར་གྱི་དཔོན་པོ་མེད་པས། ཆོང་ལས་དང་འབྲེལ་
ནས། རང་རང་གི་སྟོབས་འབྱོར་གོང་འཕེལ་གཏོང་བའི་ཐབས་ལམ་བཅའ་བའི་
རུས་སྐབས་ཤིག་བྱུང་བ་རེད། རུས་དེར་བོད་ཀྱི་སྡེ་དཔོན་དང་། དཔོན་པ་ཁག་
གི་ཆོང་པ་རྣམས་སྒྲུན་རྒྱས་དང་། ལྷགས་རིགས་སོགས་བྱིར་ནས་དར་མདོར་
ཡོང་སྐབས། དར་མདོར་རང་རང་གི་གནས་ཆང་ཨ་ཀྱ་ཁ་པ་རྣམས་བརྒྱད་ནས་
རྒྱ་ཆོང་པ་དང་འབྲེལ་བ་བྱེད་དགོས་ཤིང་ཡོད་པ་མ་ཟད། བོད་རྒྱ་བར་གྱི་ཆོང་
འགྲིགས་ཐབས་ཀྱང་། སལ་ཆེར་ཨ་ཀྱ་ཁ་པའི་རག་བཀོད་ལྟར་སྤྱོད་ས་གཉིས་ཀས་
ཁས་ལེན་ཁིང་ཡོད་པ་རེད། རྒྱེས་སུ་རིམ་བཞིན་རྒྱ་ཆོང་པ་ཆོས་ཨ་ཀྱ་ཁ་པ་ལ་
གོ་ཀྱང་ཞེས་འབོད་སྟོལ་བྱུང་འདུག །འབོད་སྟོལ་འདི་ཐོག་མར་སྤྱི་ལོ་༡༡༡༥ལོ་
ལས་མས་ཅམ་ཞིག་ནས་བྱུང་ཡོད་པར་འདྲ། ཆོང་མས་བོད་སྐད་སྐྱ་བུར་ཉམས་
པའི་མིང་ཞིག་རེད་ཅེས་ཟེར། གཅིག་བྱས་ན་ཁོ་ཆོས་ཨ་ཀྱ་ཁ་པ་ལ་ཆོང་འབྲེལ་གྱི་
གནས་ཆང་ལྟ་བུ་ཞིག་མཐོང་ཁིང་ཡོད་སྟབས། སལ་ཆེར་ཨ་ཀྱ་ཁ་པ་དང་། བོད་
གྱི་ཆོང་པ། རྒྱ་ཆོང་པ་གསུམ་འདུས་གནས་ཡིན་སྟབས་ཐབ་དོ་སུམ་ཚུགས་ལ་
དཔེར་བྱས་ནས་མིང་བཏགས་པ་ཡང་ཡིན་སྟེ་སྐྱ་མ། ཞེས་གསུངས། །

[[༢]] དཀར་མཛེས་བྲུལ་《སྤྱི་དགོས་དབྱུང་ཡིག་》ལས། སྐྱ་ཞབས་ཀའོ་ཅི་
ཁང་(高济昌)དང་། ལའེ་ཙོ་ཀྱང་(来作中)རྣམ་གཉིས་ཀྱིས་བྲིས་པའི་《དར་
མདོའི་གོ་ཀྱང་གི་མཐོང་ཐོས་བྱིན་བྲིས་》 (康定锅庄传闻录) ཞེས་པ་ལས།

“སྐྱ་ཆབ་(占草)ཞེས་པའི་བཤད་སྟོལ་ནི། 《མན་རུའི་ལོ་རྒྱུས་མ་བྱོན་》ཤོག་
དྲིལ་༥༡༥པ་ལ། ལྷགས་ལ་ས་མགོའི་འོག་དུ་ཐད་གཏོགས་གྱི་བརྒྱ་དཔོན་ཞི་བརྒྱད་
ཡོད་ཅིང་། བོད་སྐད་དུ་སྐྱ་ཆབ་ཅེས་པ་དེ་རྒྱ་སྐད་དུ་ཏའེ་པའོ་(代表) ཞེས་
པའི་དོན་ཡིན། ཞེས་པ་དེ་ལ་གཞི་བཟུང་བ་ཅིག་རེད། སྐྱ་ཆབ་དང་། གོ་ཀྱང་(锅
庄) སྐྱ་འདྲ་བ་ཅིག་རེད། དེར་བརྟེན་ས་མགོ་འོག་གི་བརྒྱ་དཔོན་རྣམས་ཀྱིས་

བཏང་བའི་སྤྱ་ཚབ་རྣམས་དར་མདོར་བཞུགས་པ་ལ་གོ་གང་ཞེས་ཟེར། ཞེས་བཤད། །

སྤྱ་དྲག་(古曹) ཅེས་པའི་བཤད་སྲོལ་ནི། བོད་སྐད་ཀྱི་སྤྱ་དྲག་དང་གོ་གང་ཡང་སྤྱ་འདྲ་པོ་ཡོད་པ་རེད། དེར་བརྟེན་འགའ་ཞིག་གིས། སྤྱབས་དེར་ཞུགས་ལ་ས་མགོའི་འོག་གི། དར་མདོར་བཞུགས་པའི་སྤྱ་དྲག་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཡིན་ཞེས་ཟེར། །

སྒོ་རྩ་(姑萨) ཞེས་པའི་བཤད་སྲོལ་ནི། གོ་གང་རྒྱུད་ཚང་ཐམས་ཅད་ལ་སྒོ་རྩ་སྤྱས་ལེགས་རེ་ཡོད་པས་མིང་དེ་ལྟར་ཆགས་པ་རེད། ཅེས་ཟེར། །

གོ་ཚོབ་(锅灶) ཞེས་པའི་བཤད་སྲོལ་ནི། འགའ་ཞིག་གིས། དར་མདོར་ཞུགས་ལ་ས་མགོ་མ་ཚུགས་པའི་གོང་དེར། ཚོང་དཔོན་ལོར་བྱ་བཟང་པོ་རྒྱན་ལྟ་བུ་དར་མདོར་ཚོང་རྒྱུ་སར་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། ཁོ་ཚོས་བདལ་ཁལ་རྣམས་དེད་ནས་དར་མདོར་སྤྱབས་རྒྱུ་ལྟར་རྒྱ་མ་ཚུགས་བཅས་པའི་ཐབ་རྒྱ་སྒོད་བཅུགས་ནས་ར་བཀོལ་ཞིང་ཡོད་པས་མིང་དེ་ལྟར་ཆགས་པ་རེད། གོ་གང་ཞེས་པ་སྒོད་ལ་དབག་པའི་ཐབ་བཅའ་བའི་དོན་ཡིན། ཞེས་བཤད།

གནས་ཚང་(旅栈) ཞེས་པའི་བཤད་སྲོལ་ནི། མན་རྒྱུ་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་མཇུག་ཏུ། ཡུལ་དཔོན་རྒྱ་བསྐྱར་(改土归流)ཀྱི་སྤྱབས་སུ། བོད་ཀྱི་ཚོང་པ་ཚོས་རྟ་རྒྱལ་རྣམས་ལ་ས་གནས་ཀྱི་ཐོན་རྫས་རྣམས་བཀལ་ཏེ། དར་མདོར་ར་དང་། མུ་དར་རས་སོགས་སྤྲོ་མང་ཚོང་རྫས་ཉེ་སར་ཡོང་སྤྱབས། དར་མདོར་སྤྱབས་རྒྱུ་རང་རང་ལ་གཏན་འཇགས་ཀྱི་གནས་ཚང་གོ་གང་རེ་ཡོད་པ་མ་ཟད། དེའི་སྒོ་རུའི་ནང་རྒྱ་ཚོང་རྫས་རྣམས་བཅུགས་ཤིང་། རྟ་རྒྱལ་རྣམས་གསོ་ཆགས་བྱེད་ཆོག་ཅིང་ཡོད་པས་མི་རྣམས་ཀྱི་གོ་གང་ལ་གནས་ཚང་གི་འདུ་ཤེས་འཛིན་འཛིག་ཅིང་ཡོད་པ་རེད། གོ་གང་ཞེ་བརྒྱུད་ཀྱི་ནང་རྒྱ་མ་ཚུད་པའི་གོ་གང་དེ་དག་ནི། མན་རྒྱུ་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་མཇུག་ཏུ། ཡུལ་དཔོན་རྒྱ་བསྐྱར་ཀྱི་རྒྱུ་གསར་རྒྱ་བཅུགས་པའི་འགྲུལ་ཤག་དང་། གནས་ཚང་ཞིག་རེད་འདུག ཁོ་ཚོ་རང་ལ་དབང་པའི་སྒོ་རྩ་རེར་ཡོད་ཅིང་། མི་ཚོས་གོ་གང་ཅེས་འབོད་སྲོལ་ཡོད་ནའང་།

དར་མདོའི་མི་དམངས་ཀྱི་སེམས་ལ། ཁོ་ཚོ་དང་གོ་གྲང་ཞེས་བརྒྱད་པོ་གཞན་
རྣམས་དང་ཅ་བ་ནས་མི་འདྲ་བའི་དབྱེ་བ་གསལ་པོར་བྱེ་ཞིང་ཡོད་འདུག ཅེས་
པར་གསལ།

[[༡]] སྤྱི་དོ་མི་ཉག་བསྟན་འཛིན་གྱིས་གསུངས་པ་ལྟར་ན། གོ་གྲང་ཞེས་པ་
ནི། ཨ་གྲུ་ཁ་པ་རྣམས་རྒྱན་ལྷན་དུ་མཉམ་དུ་འཛོམས་ནས་སོ་སོའི་སྒོ་རྒྱུ་ནང་དུ་
སྤྱིང་ཁ་གཏོང་ཞིང་བསྐྱར་བྱོ་བརྒྱུངས་སྒོལ་ཡོད་པ་ལ། རྒྱ་མི་ཚོང་པ་ཚོས་བསྐྱར་
བྱོའི་སྤྱི་མ་དག་པ་གོ་གྲང་ཞེས་འབོད་སྒོལ་འདི་བྱུང་བ་རེད། ཅེས་གསུངས། །

གོང་གི་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོའི་ཞལ་གསུངས་ལྟར་ན། ཨ་གྲུ་ཁ་པ་དང་གོ་གྲང་
གཉིས་ནི་དུད་ཚང་གཅིག་ལ། རྣམ་པ་མི་འདྲ་བའི་ཐོབ་ཐང་རིགས་གཉིས་བྱུང་
བའི་འབོད་སྒོལ་ཞིག་ཡིན་པ་མ་ཟད། བོད་རྒྱ་གཉིས་ཀྱི་སོ་སོས་ངོས་འཛིན་སྤངས་
མི་འདྲ་བའི་འབོད་སྒོལ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ཡིན་པར་མཐོང་ཐུབ། ཨ་གྲུ་ཁ་པ་ཞེས་
པ་ནི་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ་སྤྱིད་དབང་བྱུང་བ་དང་དུས་མཉམ་ཅམ་ནས་བྱུང་བ་ཅིག་
ཡིན་སྟབས། བལ་ཆེར་ས་སྤྱི་པའི་སྤྱིད་སྤྱིང་སྐབས་ནས་བྱུང་ཡོད་པ་ཞིག་རེད།
དེར་བརྟེན་ཨ་གྲུ་ཁ་པ་ཞེས་པ་ནི་སྐབས་དེའམ་དེའི་གོང་གི་མི་ཉག་ལྷལ་སྐད་ཀྱི་
སྒོ་ཆེན་ནམ། གཉེར་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་དཔོན་མིང་ཞིག་ཡིན་པར་འདྲ། །

གོ་གྲང་ཞེས་པ་ནི། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་འགོ་ཅམ་ན་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་
པོའི་སྤྱིད་དབང་འཐོར་ཞིག་སོང་བའི་རྗེས་སུ་ཨ་གྲུ་ཁ་པ་རྣམས་ལ་སྤྱིད་ཚུགས་ཀྱི་
ལས་དོན་ཆེར་མེད་པར་གྱུར་པ་དང་། ཚོང་དོན་གཙོ་བོར་གཉེར་བའི་སྐབས་སུ་
རྒྱ་རིགས་ཚོང་དཔོན་ཚོས་འབོད་སྒོལ་བྱུང་བའི་ཐ་སྟོད་ཅིག་རེད་འདུག །དེས་
ན་བཟུ་བུའི་ལྷལ་གཅིག་ལ་བོད་རྒྱ་གཉིས་ཀྱིས་ལྟ་ཚུལ་མི་འདྲ་བའི་སྒོ་ནས་འབོད་
སྒོལ་བྱུང་བའི་མིང་ཞིག་བྱུང་བ་སྟེ། བོད་རིགས་རྣམས་ཀྱིས་ལྷགས་ལའི་འོག་གི་
དཔོན་རིགས་ཤིག་གི་འདུ་ཤེས་འཛིན་ནས་འབོད་ཅིང་ཡོད་པ་དང་། རྒྱ་རིགས་
རྣམས་ཀྱིས་ལྷལ་འདིར། རྒྱ་བོད་བར་དུ་ཚོང་འབྲེལ་བྱེད་མཁན་གྱི་ཚོང་ལས་པ་
ཞིག་གི་འདུ་ཤེས་འཛིན་ནས་འབོད་ཅིང་ཡོད་སྟབས། དེའི་སྐོར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་བྲིས་
དང་འབྲི་ཚོས་ཀྱང་རྒྱ་བོད་ཀྱི་ལྟ་ཚུལ་རྣམས་བསེས་ནས་བྲིས་འདུག །

ས་བཅད་བྱས་པ། ཨ་ཁྱ་ཁ་པ་འི་ལས་རིགས་ཀྱི་འབྱུར་བ།

ལྷགས་ལ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་ཞལ་གསུངས་ལོ་རྒྱུས་^①། ཨ་ཁྱ་ཁ་པ་འི་ས་པ་ཐོག་མར་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོའི་མངའ་འོག་གི་དཔོན་རིགས་ཀྱི་མིང་དང་། ལས་འགན་ཡོད་པ་ཞིག་རེད། དེ་རྗེས་ཨ་ཁྱ་ཁ་པ་འི་ལས་རིགས་ལ་འབྱུར་བ་བྱུང་བའི་རྗེས་སུ་རྒྱ་མིས་ཀོ་གྲང་ཞེས་འབོད་སྲོལ་བྱུང་བ་རེད། ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ་འཛིགས་བྲལ་རྒྱ་དམག་གི་ཉེན་ཡོལ་དུ་རྟུ་ལ་བྱོས་རྗེས། སྤྱི་ལོ་༡༧༡༣ལས་མས་ཅམ་ལ་ལྷགས་ལའི་སྲས་ཚུང་བ་རྒྱལ་སྤྱི་དང་བཞིན་བཞུགས་པར་དབྱི་རྒྱ་དམག་གིས་བསད། ཨ་ཁྱ་ཁ་པ་རྒྱམས་ལ་གཅིག་ཕྱུར་མགོ་པ་མེད་པར་ཆགས་སྤྱབས། སོ་སོའི་འཛོན་མང་ལྟར་ཚོང་ལས་ཀྱི་འགོ་བརྩམས་པ་རེད། སྤྱབས་དེར་རྒྱ་ནག་གི་ར་ཚོང་པ་རུད་ཁག་ལྟ་དར་མདོ་ཡོང་གནས་གཏན་སྡོད་བྱས་པ་རེད། དེའི་ནང་རྒྱ་རུད་གཅིག་སི་ཁྲོན་གྱི་ཡིན་ཞིང་། གཞན་རྒྱམས་ཞིའི་ཨན་ནས་ཡིན་པར་བཤད། དེ་དག་ལ་རྒྱའི་ར་བདག་ཁག་ལྟ་ཞེས་གྲགས། ཁམས་ཕྱོགས་ཀྱི་དཔོན་སྡེ་དགོན་ཁག་གི་ཚོང་པ་ཐམས་ཅད་དར་ཅེ་མདོར་ཚོང་འགོས་ཡོང་ས་གཙོ་བོར་ཆགས། ཨ་ཁྱ་ཁ་པ་རྒྱམས་ནི་བོད་ཀྱི་ཚོང་དཔོན་རྒྱམས་ཀྱི་གནས་ཚང་དང་། ཚོང་རིགས་བྱེད་ཅིང་། རྒྱའི་ཚོང་དཔོན་ཚོ་དང་ཚོང་ལས་འབྲེལ་གཏུགས་བྱེད་མཁན་ཆགས་པ་རེད། དེ་དག་མི་ཚོས་ཀོ་གྲང་ཞེས་འབོད་སྲོལ་བྱུང་འདུག །དོན་རྒྱ་ཀོ་གྲང་ཞེས་པ་ནི་རྒྱ་ཚོང་པ་རྒྱམས་ཀྱིས། དར་མདོའི་ཚོང་འབྲེལ་བྱ་ཡུལ་གྱི་མི་ཚོང་ཆེ་རིགས་རྒྱམས་ལ་འབོད་སྲོལ་གྱི་མིང་ཞིག་ཡིན་འདུག བོད་ཀྱི་ཚོང་དཔོན་རྒྱམས་ཀྱི་ཚོང་རྩིས་ལྷགས་རིགས། ལྷ་ར། སྤྱ་ཅི། འབྲུ་སོགས་སྤྲན་རིགས་རྒྱམས་དེས་པར་རུ་ཨ་ཁྱ་ཁ་པ་བརྒྱད་ནས་རྒྱའི་ར་བདག་རྒྱམས་ལ་འབྲེལ་གཏུགས་བྱེད་དགོས་ཤིང་། རྒྱའི་ར་དང་། དར་རས་སོགས་དེས་པ་རུ་ཨ་ཁྱ་ཁ་པ་བརྒྱད་ནས་འབྲེལ་བ་བྱ་དགོས་པ་ལས་རྒྱ་བོད་མད་ཀར་ཚོང་འབྲེལ་བྱ་མི་ཚོག །ཚོང་འགྲིགས་ན་ཨ་ཁྱ་ཁ་པས་ར་བདག་ནས་ཚོང་རྩིས་ཀྱི་བརྒྱ་ཆ་བཞི་ལོན་ཞིང་ཡོད་པ་ཁོ་ཚོའི་སྤྱ་བབས་རེད།

① སྤྱི་ལོ་༢༠༠༥ལོའི་ཟླ་༡པའི་ཚེས་༤འི་ཉིན་གྱི་ཟིན་བྲིས།

དེས་ནས། བོད་ཀྱི་ཚོང་དཔོན། ཨ་ཀྱ་ཁ་པ། རྒྱའི་ཇ་བདག་གསུམ་པོ་ཐབ་རྩོ་
སུམ་ཚུགས་ལ་དཔེར་བྱས་ནས། རྒྱ་མི་ཚོས་ཀོ་གྲང་ཞེས་བཏགས་པ་མིན་ནམ།
ཞེས་ལུགས་ལ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་གསུངས། །

ས་བཅད་བརྒྱན་པ། ལུགས་ལའི་དཔོན་རིགས་ཀྱི་རིམ་པའི་སྒོར།

ལུགས་ལ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་ཞལ་གསུངས་ལོ་རྒྱུས་^① ། ལུགས་ལའི་དཔོན་རིགས་
སྒོར། ཨ་ཀྱ་ཁ་པ་ལ་རིགས་ཆེ་ཆུང་གཉིས་ཡོད། ཆུང་བའི་རིགས་ལ་ར་དྱིལ་ཟེར།
དེ་ལ་དཔལ་འབྱོར་སོགས་སྟོགས་གང་ཐད་ཅུས་པ་ཆུང་བའི་རིགས་ཡིན།

ལུགས་ལའི་པོ་བྲང་ནང་དུ། ༡ སྟོན་རིགས། ༢ ཞབས་མྱ། ༣ རྩེ་ཡིག་ཚོགས་
པ། གཉེར་པ་གཉིས་ནས་གསུམ་བར་ཡོད། གཉེར་པའི་ལས་འགན། ལྷ་སྒྲུང་འབྲོག་
མྱེ་ཁག་དང་། ཞིང་ཁུལ་གྱི་མྱེ་འབངས་རྣམས་ལས་མར་དང་འབྲུ་སོགས་ཤེ་ཁལ་
བརྩུ་དགོས། གཉེར་པ་ལ་ལོ་གཅིག་གི་སྤྱི་པོ་ནས་སྤྱི་བ་༡༥ཡོད། འབྲོ་ན་རྟ་བོག་
དང་། བརྩུ་ན་ཁང་པ་སོགས་གང་དགོས་ཡོད། ལུགས་ལའི་ནང་ལ་མགོན་པོ་
གཙོ་བོར། ཆབ་མདོ་དང་། ཆོ་བ་རིང་པ་སོགས་སྟོན་མཁན་ཡོད། །

[[རྩེ་ཡིག]] ཨ་ཀྱ་ཁ་པའི་ནང་དུ་རྩེ་ཡིག་གི་འགན་ཁུར་མཁན་གང་དེའམ་
དེ་ལས་གཞན་པའི་བྱིས་ཚང་གི་བྱ་བ་རྒྱུད་ཅིག་གིས། རྒྱ་བོད་དབྱིན་གསུམ་སྟོང་
དགོས། མ་མཐའ་ཡང་སྐད་གཉིས་བྲང་ཆུབ་པ་ཞིག་བྲང་རྗེས་ལུགས་ལའི་རྩེ་
ཡིག་གི་སོ་གནས་སོབ་ཅིང་ཡོད་པ་རེད། སྤྱིར་བཏང་རྩེ་ཡིག་དེ་མི་རབས་བརྒྱུད་
པའི་བྱིས་རྒྱུད་ཀྱི་ལས་རིགས་ཤིག་ཡིན། འོན་ཀྱང་ལུགས་ལའི་མངའ་སྡོང་སྤྱི་མྱེ་
འབངས་ནས། བོད་ཡིག་དང་རྒྱ་ཡིག་ལེགས་པོ་ཤེས་མཁན་གཞོན་ནུ་ཤེས་ཡོན་
ཅན་ཡོད་རིགས་ལུགས་ལའི་རྩེ་ཡིག་བྱ་ཚོག། རྩེ་ཡིག་གི་ལས་འགན། རྒྱན་
ལྷན་གྱི་རྩེ་ཡིག་གི་ལས་ཀའི་སྟོན་དུ། བོད་རྒྱའི་འབྲེལ་མཐུན་གྱི་ཡིག་ཆ་ཁག་
སོགས་རྒྱན་ལྷན་གྱི་རྩེ་ཡིག་གི་ལས་ཀ་བྱེད་རྒྱ་དེ་རེད། །

[[ཁ་བཞོ་པ]] དབྱར་དུས་ལུགས་ལ་རྒྱལ་པོའི་རྒྱན་སྟོང་གི་ཞོ་དང་། མར་

① སྤྱི་ལོ་༡༩༩༥ལོའི་ཟླ་བ་༧པའི་ཚེས་༡༠ཉིན་གྱི་ཟིན་བྲིས།

སོགས་འབྲུལ་མཁན་གྱི་ལྷ་སྐྱེད་འབྲོག་ཕྱི་ཁག་ན་ཡོད། ལས་འགན། དབྱར་རྒྱས་
འཆར་ཅན་གྱི་ཟླ་རེར་དེར་རྒྱས་ལྟར་ན་མར་རྒྱ་ཡལ་མས་ཅམ་དང་། འབྲུང་ཚོད་
གྱི་ཞོ་མངར་མོ་དང་། རྒྱར་པོ་མང་པོ་སྤྲོད་དགོས། དབྱན་རྒྱས་སེམས་ཅན་འཚོ་
སྤྱོད་ལས་ལས་འགན་གཞན་མེད། སྤྱ་བབ། ཟླ་རེར་འབྲུ་སྤྲོ་བྱེད་རེ། ལོ་གཅིག་ལ་
འབྲུ་དོ་པོ་དུག་ཡོད། ཞབས་བྱི་པ་གཞན་རྣམས་ལའང་ལོ་ཕོག་འབྲུ་དོ་པོ་དུག་རེ་
ཡོད། ཅེས་གསུངས།

[[མགོ་བཏག་པ]] ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོའི་ཉེར་སྐྱོར་གྱི་དཔོན་རིགས་ཁག་སྟེ། དཔེར་
ན། ཁྲོ་སྐྱབས། རྩ་ཆེན། པ་ལམ་སོགས་གྱི་མཁའ་ཁོངས་ནས་ཁྲིམས་འགལ་ཤོར་
བའི་མི་རྣམས་ཐོས་ནས་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ་ལ་མགོ་བཏགས་ཁུས་ན། མི་དེ་ལྷགས་
ལའི་ནང་རྒྱ་འདུག་ཆོ། འབྲུང་ཤིང་བཀས་རྒྱ་དང་། ར་མ་ཐབ་གཡོག་སོགས་སྟོ་བྱི་
ནང་གི་ལས་ཀ་ཅན་ཅིག་བྱ་ནས་སྤྲོད་ཆོག། དེའི་ཆོ་བས་ཤོས་དང་། ཉལ་ས་འཆར་
ཅན་གནང་སྟོལ་ཡོད་ཅིང་། བཅ་ཞིག་གནས་གཞན་རྒྱ་འཕྲོ་ཆོ། རྒྱན་ཆས་ཆ་ཆོང་
ཞིག་དང་གྲོ་ཆས་བཅས་པ་གནང་སྟོལ་ཡོད། །

མངའ་འོག་གི་དཔོན་རིགས། ༡ ཨ་ཀྱ་ཁ་པ། བརྒྱ་དཔོན་ཞེ་བརྒྱད། སྤྱིད་
འཛིན་གྱི་རིམ་པ་དང་པོ། ལྷགས་ལའི་པོ་བྱང་། དཔོན་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ། སྤྱིད་
འཛིན་རིམ་པ་གཉིས་པ། ཕྱི་པ། རྒྱན་དབལ་སྤྲུལ་སྐྱབས། རིམ་པ་གསུམ་པ། དབྱ་བྲ།
རོ་ཇེ་བྲག་དགོན་པ། །

ཨ་ཀྱ་ཁ་པའི་ནང་མཐོ་ཤོས་དབལ་སྤྲུལ་སྐྱབས་ཡིན། དེའི་འོག་ཨ་ཀྱ་ཁ་པ་ཆེ་
ཁག་རྣམས་ཏེ། དཔེར་ན། རྒྱལ་རོང་སྤྲུལ་ཆོ་ཡིན། དེ་ལ་རྒྱ་སྐྱད་རྒྱ་ལྷ་ཅ་གོ་
ཀྱང་བེར། འཛིགས་བྲལ་གྱི་སྤྲན་རྒྱུང་བའི་ནང་རེད། དེ་ལ་རྒྱལ་རོང་སྤྲུལ་བེར་བའི་
རྒྱ་མཆན་ལྷགས་ལའི་མནའ་མ་ཆོང་མ་རྒྱལ་རོང་ནས་ཁྲིད་ཅིང་ཡོད་པ་རེད།

ཞབས་པད་ཆོང་། རྒྱ་སྐྱད་རྒྱ་ཐེ་མིང་ཁོན་གོ་ཀྱང་བེར། ས་སྐྱས་སྐྱང་པ། རྒྱ་
སྐྱད་རྒྱ་ལོ་ཅ་གོ་ཀྱང་བེར། ས་སྐྱས་མགོ་པའི་མགོན་ཁང་ནང་ཆོང་དཔོན་ནོར་
བྱ་བཟང་པོའི་རྟ་སྤྲོ་ཡོད་པ་ཕྱི་དགེ་ཁྲིམ་རེ་བྱ་སྤྲུག་སྤྲུག་གིས་བྲིས། རྒྱ་གཡག་རྣམས་
བཅོས་པ། དབྱལ་སྐྱད་སྤྲུ་ཞིག་གིས་བཤན་པ་ཞིག་ཡོད། །

ཞབས་པད་ཚང་། རྒྱ་སྐད་རུ་ཐེ་མིང་ཁེན་གོ་གྲང་བེར། ས་སྐས་སྐང་པ། རྒྱ་
སྐད་རུ་ལོ་ཅ་གོ་གྲང་བེར། ས་སྐས་མགོ་པའི་མགོན་ཁང་ནང་ཚོང་དཔོན་ནོར་
བུ་བཟང་པོའི་རྟ་སྐ་ཡོད་པ་སྡེ་དགེ་ཁྲོམ་རེ་བུ་ཐུག་ཐུག་གིས་བྱིར། རྒྱ་གཡག་རྩས་
བཟོས་པ། དངུལ་སྐྱད་སྤུ་ཞིག་གིས་བཤམ་པ་ཞིག་ཡོད། །

ཨ་ཁྱ་ཁ་པའི་ཐོབ་ཐང་ཡོད་པའི་ནང་ལ་ཅུང་བཟང་རྒྱ་སྟོབས་ཞན་པ་རྣམས་ལ་
ར་དགྱིལ་བེར། རོན་རུ་ཨ་ཁྱ་ཁ་པ་ཆེ་རིགས་ལས་གོ་གནས་རིམ་པ་གཅིག་
དམའ་བར་འདྲ། དེ་འོག་བརྒྱ་དཔོན་ཞེ་བརྒྱད་ཡོད། འདི་དག་ནི་མེ་ཉག་ཁ་
ལ་ཁྱ་བཞི་ལྔ་སྡེ་འབངས་སྤྱི་བདག་པོ་ཡིན། འོས་འགན་ནི་ཕྱི་དགྲ་འདུལ་ཞིང་།
ནང་སྤྱི་སྤྱོད་བ་དང་། སྡེ་འབངས་ཀྱི་སྤྱི་དུག་ལྟ་སྤྱོད་དང་། ཞིང་འཕྲོག་གི་
སོ་ནམ་ལས་ཀ་སྡེ་ལ་ཞིང་རྒྱལ་འབངས་འཕེལ་རྒྱས་གཏོང་རྒྱ་དེ་རེད། །

ལེའུ་བཞི་པ།

ལྷགས་ལའི་སྒྲོན་འབངས་སྐྱར་བཤད་པ།

ས་བཅད་དང་པོ། རང་སྒྲོན་གཅིག་དང་གཉིས་ཆེན་བཞིའི་སྐྱར།

གཅིག །དབལ་གསས་སྐབས། (包家锅庄)

༡ ལྷགས་ལའི་རྒྱལ་ཆུས་ཀྱི་སྲིད་དོན་འོས་འགན། 《དཀར་མཛེས་ཁྲལ་རིག་གནས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དབྱུང་གཞིའི་》 ཡིག་རིགས་དེབ་བཅུ་དྲུག་པ་ལས་གསལ་བར་སྟར་ན། “དབལ་གསས་སྐབས་ནི་ལྷགས་ལའི་མདུན་སྒྲོན་ཆེ་ཤོས་ཤིག་ཡིན། དུམ་མིའི་རབ་རྒྱུན་དུ། བདག་པོ་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ། རྩེ་པ་དབལ་གསས་སྐབས་པ། ལྷ་མ་རྩོམ་རྩེ་གྲགས་པ་ཞེས་བཤད་སྟོལ་ཡོད་པ། འདིས་ཀྱང་གནའ་བོའི་རྒྱུ་ཁྱུ་དར་མདོའི་ཡུལ། འདིར་ཆོས་སྲིད་ཀྱི་དབང་ཆ་འཛིན་ཚུལ་རགས་ཅམ་རྟོགས་ཐུབ། ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོའི་ནང་སྒྲོན་ལའི་ཡ་གྲལ་དང་། གཉིས་ཆེན་བཞིའི་ཡ་གྲལ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན། དབལ་གསས་སྐབས་ཞེས་པའི་དོན་ནི་དཔོན་ཆང་འདིར་སྲས་མ་བྱུང་ཅིང་རྒྱུད་པ་ཆད་ལ་ཉེ་བའི་སྐབས་སུ་བོན་ལྷ་མཆོད་པས་སྲས་རྒྱུད་འཕེལ་སྐབས་མཆོན་དབལ་གསས་སྐབས་ཞེས་གསོལ། དེ་ནས་དཔོན་ཆང་འདིས་བོན་ལ་དད་པ་བྱེད་ཅིང་ཡོད། རྩེ་པ་སུ་བྱ་རྒྱུན་ནམས་གཞིས་གཉིས་སུ་ཆགས་ནས་དབལ་གསས་སྐབས་དུང་ཁག་གཉིས་སུ་བྱུང་བར་གསལ། ཞེས་གསལ། རྩོད་གནས་ཟམ་པ་འོག་མ་སྟེ་དེང་རྒྱུ་ཁྲལ་འབྲུ་རིགས་ལས་ཁྲལ་གྱི་རྒྱབ་ལོག་དབལ་གསས་སྐབས་ཀྱི་ཁང་མལ་འདིར་ཡིན། །

༢ ཆོང་དོན་ལས་ཀ་གཉིས་ཚུལ་སྐྱར། སྤྱི་ལོ་༡༩༤༦ལོར་རེང་ཏན་ཀང་ (任汉光) གིས་སྒྲན་ཁྱའི་ནང་འཁོད་པ་སྟར་ན། དོ་བདག །པོ་ལེན་ཀང་། (包文光) རྩོད་གནས་མི་རིགས་སྲང་ལམ་སྟོན་གས་ཨང་༡༥༥། ཁང་མིག་སུམ་ཅུ་ལྷག་ཅམ་འདུག

① གཤམ་རུ་བསྐྱས་མིང་ “སྲིད་སྐྱོས་དབྱུང་ཡིག་” ཅེ་ཞོད་ཡོད།

ཁྱིམ་རྒྱུད་ལ་ལོ་ལྔ་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད། ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ཐེངས་གསུམ་
མེར་ཤོར་སྤྱད་བ་དང་། རག་པས་ཐེངས་ཤུ་ཁས་བཙོམ་ཤོར་འདུག།

མགོན་པོ་ཡོང་མཁན། དཀར་མཛེས་དང་། སྤྱང་སྤྱར་བཅས། ད་ལྟ་གཏན་
སྤྱད་གྱི་ཚོང་མགོན་ཁག་བརྒྱད་ལ་མི་གངས་བཞི་བརྒྱ་ཙམ་ཡོད་འདུག ཚོང་
རྩིས་གཙོ་བོར། ལྷགས་རིགས་སྣ་ཚོགས་དང་། བལ། སྤམ་བྲ། ལྟ། བོད་གྱི་སྤམ་རྩིས་
སྣ་ཚོགས་པ་སྟེ་ཁ་ཆེ་གུར་གུམ་དང་། སྤམ་ཆི། བས་སོགས་ཡོད་འདུག ཞེས་
དང་། །གཞན་ཡང་། འདི་ནི་དར་མདོའི་ཨ་ཁྱུ་ཁ་པའི་ནང་གི་ཆེ་ཤོས་ཡིན། མེ་
འཛིགས་གྱིས་ཉམས་རྒྱུ་ཚབས་ཆེན་མ་ཕྱིན་ཡང་། སྤམ་མ་ལྟར་སྤྱོད་པས་འཕྱོར་
བསྐྱར་གསོ་བྱུང་མེད། སྤྱོད་པས་འཕྱོར་རྒྱས་སྐབས། མགོན་ཁང་ཤག་མིག་བརྒྱད་
ཅུ་ལྷག་ཙམ་ཡོད་པ་ཚང་མ་དུས་རྒྱུན་མགོན་པོས་གང་ཡོད་པ་རེད། བོད་གྱི་
ཚོང་པ་ཚོས་ལོ་རེར་ཉེ་ཚོང་སྤྱོད་འབྲམ་བརྒྱད་ལྷག་ཙམ་རེ་ཡོད་པ་བཤད། «དར་
མདོ་ཚོང་གི་ལོ་རྒྱུས་»ལས། བོད་ལྗོངས། འབྲུག་པ། དཀར་མཛེས། བྲག་འགོ། ལི་
ཐང་བཅས་གྱི་ཚོང་པ་ནམས་སྤྱོད་ས་ཡིན། ཞེས་གསལ།

༡ ད་ལྟའི་གནས་ཚུལ། འོན་ཀྱང་རིན་ཆེན་དང་ཆོ་དབང་སྒྲོལ་མ་གཉིས་ལ་
སྤམ་དང་སྤམ་མོ་དུག་སྒྲེས། ད་ལྟ་ཁོ་ཚོ་ཚང་མ་རང་ཅུས་གྱི་ལས་ཀ་སྒྲུབ་ཁིང་
བཞུགས་ཡོད་པ་རེད།

1 འོན་ཀྱང་རིན་ཆེན། རབ་བྱུང་བརྒྱ་དུག་པའི་ས་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༠ལོར་འབྲུངས།
རབ་བྱུང་བརྒྱ་བདུན་པའི་ས་སྤམ་སྤྱི་ལོ་༡༩༩༤ལོར་གཤེགས།

2 མ་ཡུམ་ཆོ་དབང་སྒྲོལ་མ། རབ་བྱུང་བཙོ་ལྔ་པའི་མེ་སྤམ་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥ལོར་སྤྱི་
འབྲུངས། རབ་བྱུང་བརྒྱ་བདུན་པའི་ས་སྤམ་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥ལོར་གཤེགས། ལྷགས་ལ་
རྒྱལ་མཚན་གྱི་སྤྱིང་མོ་ཆེ་བ་ཡིན།

3 སྤམ་ཆེ་བ་བྲུ་ཕུག །རྫོ་རྩེ་བྲག་དགོན་པའི་དགོན་བདག རབ་བྱུང་བརྒྱ་དུག་
པའི་མེ་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥ལོར་ཡབ་དབང་སྤམ་སྒྲུབས་གྱི་གདུང་སྤམ་འོན་ཀྱང་རིན་
ཆེན་དང་། ཡུམ་ལྷགས་ལའི་སྤམ་མོ་ཆོ་དབང་སྒྲོལ་མ་གཉིས་ལ་རིགས་སྤམ་དུག་
བྱུང་བའི་ཆེ་ཤོས་ཡིན།

- 2 འཆི་མེད་བསོད་ནམས། ས་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥ལོར་འབྲུངས།།
- 3 དཔལ་འབྱོར་ཆེ་རིང་། ལྷགས་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༡ལོར་འབྲུངས།།
- 4 ཀུན་དགའ་དབང་མོ། རྩ་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༣ལོར་འབྲུངས།།
- 5 བདེ་ཆེན་སྒྲོལ་མ། ཤིང་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥ལོར་འབྲུངས།།
- 6 ཐེག་མཆོག་མེ་བྱ་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༧ལོར་འབྲུངས།།

༡ རོན་གྲུབ་རིན་ཆེན་དང་ཆེ་དབང་སྒྲོལ་མ། ༢ གཡོན་ནས་རྒྱབ་ཕྱིང་དང་པོ་དཔལ་འབྱོར།
བྱ་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥ལོར་འབྲུངས།། ༣ ཀུན་དགའ་དབང་མོ། ༤ ཐེག་མཆོག་བདེ་ཆེན་སྒྲོལ་མ།

གཡོན་ནས་དང་པོ་ཐེགས་མཆོག་དཔལ་འབྱོར། བྱ་ལྷག་ཆི་མེད།
ཀུན་དགའ་དབང་མོ། བདེ་ཆེན་སྒྲོལ་མ།

གཉིས། ཁབས་པ་ད་ཆར། (铁门坎, 原汪家锅庄)

༡ ལྷགས་ལའི་རྒྱལ་རྒྱས་ཀྱི་སྲིད་དོན་འོས་འགན། 《སྲིད་གྲོས་དབུད་ཡིག་》དེ་བ་གསུམ་པ་ལས། “རྒྱལ་པོའི་ནང་སློན་ལའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་དང་། གཉེར་ཆེན་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་ཡིན། ཁབས་པ་ད་ཆར་ཞེས་པའི་མིང་བྱང་ཚུལ་ནི། ཁབས་པ་ད་ཅས་པ་སྤར་རྒྱལ་བ་ལྷ་པ་ཆེན་པོའི་སྐབས་ཅམ་ན། བོད་ཡུལ་དབུས་ནས་ལྷགས་ལའི་སྲིད་དོན་ལ་དོ་དམ་དང་། རོགས་སྦྱོར་གནང་མཁན་ཁབས་པ་ད་ཀྱི་གོ་གནས་ཡོད་པའི་དཔོན་པོ་ཞིག་བཏང་བ། དེ་ཐོག་མར་ཨ་གྲུ་ཁ་པ་འདིའི་ནང་བཞུགས་གནས་བྱས། རྗེས་སུ་དུད་ཆར་དེའི་མག་པར་གྱུར་ཏེ་གཏན་བཞུགས་མཛད་པར་ཁབས་པ་ད་ཆར་ཞེས་པའི་མིང་ཐོགས།”ཞེས་གསལ། སྤྱོད་གནས་དེར་དུས་ཁྱུལ་སྲིད་གཞུང་དང་ཕག་མོ་མགྲོན་ཁང་(跑马宾馆)གཉིས་ཀྱི་བར་གྱི་ས་ཆ་འདི་

ཡིན། །དེར་དུས་ཞབས་པད་ཚང་གི་གཞིས་རྒྱུད་འཛིན་པའི་ཆུན་རབས་པ་ལྟ་ལྟམ་
 རིག་འཛིན་དབང་མོ་(李正衡)ལགས་ལ་ཞབས་པད་སྒྲོར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་བཅར་འདྲི་
 ལྷན་པར། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་འགོ་ལ་ཞབས་པད་ཚང་བུ་མེད་པར་
 རོང་བྱག་ནས་དབང་ལགས་མག་པ་བསྐྱུས། དེ་ལ་སྤྱི་ལོ་༡༩༡༥ལོར་ཅམ་ན་སྐས་
 མོ་ཞིག་འབྱུངས། དེ་རྗེས་སྐས་གཅིག་འབྱུངས་པ་འགར་ཐར་དགོན་པའི་སྤྱ་རྒྱུབ་
 སྤྱལ་སྤྱའི་ཡང་སྤྱི་དོན་འཛིན་པས་སྤར་ཡང་བྱིས་རྒྱུད་འཛིན་པའི་བུ་མེད་པར་
 ལྷུར། མ་ཡུམ་ཡང་སྐས་གཉིས་རྒྱུད་དུ་འབྱུངས་སུ་གྲོངས། ཞབས་པད་ཚང་གི་
 ཁང་པ་ཏ་ཅང་རྩིང་པ་ཡིན་སྟབས། སྤར་མ་ནམས་ཀྱིས་མ་ཡུམ་དགོངས་རྒྱུ་གས་
 གྱི་འདས་མཆོད་རྒྱུ་སྐབས། ར་རོལ་གྱི་སྤྱ་གདངས་ཆེ་བའི་ཤུགས་ཀྱིས་མཆོད་
 ཁང་དེ་ཞབས་དེབས་ནས། སྤར་མཆོད་ནམས་འོག་ཁང་དུ་ལྷུང་ཡང་ཆས་སྒྲུན་
 སོགས་གང་ཡང་མ་བྱུང་། དེ་ནས་སྤྱི་ལོ་༡༩༣༥ལོ་ཡས་མས་ཅམ་ན་འདབ་པ་སྤེ་
 པའི་ལ་མཆོ་ཚང་གི་བུ་མོ་བཀྲ་ཤིས་མཆོ་མོ་དང་། མོ་མེན་ཏང་གི་རྒྱ་དཔོན་ལི་
 པང་ཅུན་(李邦军)གཉིས་ཀྱི་སྐས་ལི་ཀྱེན་ཀང་(李正光)ཞབས་པད་བུ་མོའི་
 མག་པར་བསྐྱུས་ཤིང་བྱིས་ཁག་གཉིས་གཞིས་བསྐྱེདས་བྱས། དེ་ནས་ལི་ཀྱེན་ཀང་
 གིས་རང་གཞིས་ཀྱི་རྒྱ་ལོར་དང་། བྱིན་རུ་ལོད་པའི་ཕ་ཡབ་ཀྱིས་ཤིང་དང་།
 ཁང་བྱིས། ཆོང་རུ་བཅས་ཆོང་མ་སྤྱར་བཅོང་ཞིང་དེའི་རིན་གྱིས་ཞབས་པད་ཚང་
 གི་ཁང་གཞིས་ཤིག་གསོས་དང་རྒྱ་བསྐྱེད་ཅིང་ཐོག་བཅེགས་གཉིས་ལ་མགོན་ཤག་
 ཁང་མིག་བརྒྱ་ལྷག་ཅམ་ལོད་པ་ཞིག་གསར་བཞེངས་བྱུབ་པ་དང་སྒོ་ཐེམ་ལྷགས་
 ཤན་བྱས་པ་རྒྱ་མི་ཆོས་ 铁门坎锅庄 ཞེས་འབོད་སྤྱོད་བྱུང་། །དེ་ནས་ལི་ཀྱེན་
 ཁང་དང་དབང་ནེ་ཀྱེན་གཉིས་ལ་བུ་མོ་ཞིག་སྐྱེས་པར་སྐྱེས་མ་ཐག་དུ་གྲོངས། དེ་
 རྗེས་ལོ་གཉིས་ཅམ་གྱི་རྗེས་སུ་པལ་ཆེར་སྤྱི་ལོ་༡༩༤༠ལོ་ཅམ་ན་དབང་ནེ་ཀྱེན་རང་
 ལོ་ཉེར་བཞི་ཟིན་པ་གྲོངས། ལི་ཀྱེན་ཁང་ལ་སྤར་ཡང་འགར་ཐར་ནས་སྤྱ་རྒྱུབ་
 སྤྱལ་སྤྱའི་ཉེ་བ་བུ་མོ་ཆོས་སྒྲོན་མནའ་མར་བསྐྱུས་པར་བུ་གསུམ་སྐྱེས། སྤྱི་ལོ་
 ༡༩༤༧ལོར་རྒྱ་དཔོན་ལི་པང་ཅུན་དགུང་ལོ་ང་བརྒྱད་པར་གྲོངས་པ་དང་། བཀྲ་
 ཤིས་མཆོ་མོ་མ་བུ་ནམས་ཞབས་པད་ཚང་གི་རྒྱུད་འཛིན་པར་དཔོན་སུ་ཆགས། །

༢ ཚོང་དོན་ལས་ཀ་གཉེར་ཚུལ་སྒྲིལ། སྤྱི་ལོ་༡༩༣༦ལོར་རིང་ཏན་ཀང་ (任汉光)
གིས་སྒྲན་ཁྱའི་ནང་འཁོད་པ་ལྟར་ན། རོ་བདག ། ལང་གེན་གྲོང་། (汪慎终) གྲོང་
གནས་དཀྱིལ་སྤངས་སྒྲོ་ཏགས་ཡང་༡༧པ། མགོན་ཤག་ཁང་མིག་བཅུ་བདུན།
བྱིས་རྒྱུད་ཐོག་མའི་ལོ་རྒྱུས་མ་གསལ། །

མགོན་པོ་ཡོང་མཁན། མང་ཆེ་བ་དཀར་མཛེས་བ་དང་། སྐབས་འགར་ཆབ་
མདོ་དང་། སྤུ་མི་སྟོད་མ། རྩ་ཡུལ་བ་བཅས་ཡོད་འདུག ད་ལྟ་གཏན་སྟོད་བྱེད་
མཁན། བོད་ཚོང་མགོན་ཁག་དྲུག་འདུག །ཚོང་རྩིས་རིགས། ལྷགས་རིགས་སྤྱ་
ཚོགས། སྒྲན་རིགས་སྤྱ་ཚོགས་བཅས་ཡོད་འདུག ཅིས་དང་། 《དར་མདོ་རྫོང་གི་
ལོ་རྒྱུས་》ལས། དཀར་མཛེས་བ་དང་། ཆབ་མདོ། སྤུ་མི་སྟོགས་གྱི་ཚོང་པ་སྟོད་ས་
ཡིན། ཞེས་གསལ།

༣ ད་ལྟའི་གནས་ཚུལ། ཞབས་པར་ཡུམ་བུ་གྱིས་མཚོ་མོ་རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་
པའི་སྤྱི་ལོ་༡༩༧༧ལོར་འབྲུངས། དགུང་ལོ་རེ་བརྒྱད་པ་སྤྱི་ལོ་༡༩༩༥ལོརི་ལྷ་བ་ཡུལ་
གྲོངས།

མ་ཡུམ་བུ་གྱིས་མཚོ་མོ་

ལྷན་ཁྲིན་ཀང་། 李正光

གཡོན་ནས་རྒྱབ་ཐོང་དང་པོ་ལི་ཀང་རོང་། ལི་ཀང་ལྷུ། ལི་ཀང་ལྷུ། ལི་ཀང་ལྷུ།
མདུན་གྱི་གཡོན་དང་པོ་ལི་ཀང་རོང་། ལི་ཀང་ལྷུ། ལི་ཀང་ལྷུ།

སྐུ་མོ་ཆེ་བ་ལི་ཀང་རོང་། ལི་ཀང་ལྷུ། ལི་ཀང་ལྷུ། ལི་ཀང་ལྷུ། ལི་ཀང་ལྷུ།

གཡོན་ནས་དང་པོ་ལི་ཀང་རྫོང་། ལི་ཀང་མིན། ལི་ཁམ་ཁྱེན། ལི་ཀང་ཆུན།

དེང་དུས་ཁམས་པ་དང་བྱིས་གཞིས་རྒྱུད་འཛིན་མི་རབས། གཡོན་ནས་དང་པོ་ལི་ཁམ་ཁྱེན། ལི་ཅིང་།
ཨ་མ་རིག་འཛིན་དབང་མོ། (李正衡) ལི་ཅུན་ཅེ། དབྱངས་ཅན།

རྒྱ་དཔོན་ལི་པང་ཅུན་དང་། ཡ་མཚོའི་སྐས་མོ་བཀྲ་ཤིས་མཚོ་མོ་གཉིས་ལ་ཕུ་གུ་
བཅུ་སྟེས་པའི་ཆེ་ཤོས། དཔོན་པའི་སྐུ་ལ་སྐུ་ངོས་འཛིན་བྱས་པར་ཕ་ཡུལ་རྒྱ་གན་

གྱིས་ཁས་མ་སྤངས། དགུང་ལོ་བརྒྱ་བཞི་ཅམ་སྟེ་སྟེ་ལོ་༡༧༥༧ལོ་ཅམ་ལ་འདས་
 གོངས་སོང་། གཉིས་པ་བུ་མོ་ལི་ཡང་སྟེ་ལོ་༡༧༧༤ལོ་ཅམ་ལ་སྟེས། དར་མདོ་དང་
 བྱོན་སྐྱེས་སུ་སློབ་སྦྱང་བྱས། རྒྱུ་སུ་གོ་མིན་ཏང་གསང་ཁུལ་ལས་ཁྲུངས་སུ་
 ལས་ཀྱི་བྱས་སྟབས། སྟེ་ལོ་༡༧༥༧ལོར་བཅོན་རྟེན་བརྒྱུད་པ་བཅོས་བསྐྱར་སྟེ་འབྱེད་
 རྒྱུ་སུ་བཅོན་གྱི་ལོ་ཐོབ་རྒྱུ་མི་རིང་བ་གོངས། ལི་ཁྱེན་ཀང་། སལ་ཆེར་སྟེ་ལོ་
 ༡༧༥༧ལོར་སྟེས། རྒྱུང་རྟེན་ནས་དར་མདོར་ཁམ་རྟེན་སློབ་གྲྭར་སློབ་སྦྱང་དང་།
 རྒྱལ་འཇུགས་དགེ་འོས་སློབ་གྲྭར་སློབ་སྦྱང་བྱས། དེ་ནས་ཏང་ཕྱི་དམག་སྲིད་སློབ་
 གྲྭར་（黄埔军校）སློབ་སྦྱང་བྱས་པ་མ་ཟད། རི་འགོག་དམག་འབྲུག་ནང་དུ་
 ཞུགས། སྟེ་ལོ་༡༧༥༩ལོར་མ་ཡུམ་གྱིས་རེ་འདུན་ལྟར་བྱིར་དར་མདོར་ལོག་
 སྐབས་དེར་ཞབས་པད་ཆང་གི་སྲས་འགར་ཐར་སྟེ་རྒྱལ་སྤྱི་སྤྱོད་འཛིན་བྱས།
 བྱིས་གཞིས་སྦྱང་མཁན་གྱི་སྲས་མེད་པས། སྲས་མོ་དབང་ཞེ་ཁྱེན་ལ་ལི་ཁྱེན་ཀང་
 མག་པ་བསུས་ཤིང་བྱིས་ཆང་ཁག་གཉིས་ལ་བལྟ་སྦྱང་བྱས། ལོ་གཉིས་ཅམ་རྒྱུ་
 སུ་དབང་ཞེ་ཁྱེན་དགུང་ལོ་ཉེར་བཞི་པ་གོངས། དེ་ནས་ལོ་ཤས་འདས་རྒྱུ་
 དབང་ཞེ་ཁྱེན་གྱི་སྲུང་ཉེ་བུ་མོ་ཆོས་སྒྲོན་མནའ་མ་བསུས་ནས་སྲས་ཆེ་བ་ལི་ཀང་
 རོང་། འཁྲིང་བ་ལི་ཀང་རྟེ། རྒྱུང་བ་ལི་ཀང་ཆོན་བཅས་གསུམ་བུར་། དམངས་
 གཙོ་བཙོས་བསྐྱར་སྐབས་སུ་བཅོན་རྟེན་བརྒྱུད་པ་བཅོས་བསྐྱར་བྱས། སྟེ་ལོ་༡༧༥༧ལོར་བཅོན་རྟེན་དང་དུ་
 གོངས། ཞབས་པད་ཆང་གི་གཞིས་རྒྱུད་འཛིན་པའི་ཆན་རབས་པ་ལྟ་ལྟམ་རིག་
 འཛིན་དབང་མོས་（李正衡）གསུངས་པ། ང་ཆོའི་པ་མ་གཉིས་ལ་སྲུང་མཆེད་
 མིང་སྲིད་བརྒྱ་སྟེས་པར་ཕྱུ་གུ་དུག་རྒྱུང་རྟེན་ནས། བད་རིགས་རྒྱུང་རྟེན་ཅམ་གྱིས་
 གོངས་པ་རེད། མོ་རང་མིང་སྲིད་བརྒྱ་ལས་ཨང་བརྒྱད་པ་ཡིན། མོ་རང་གི་དྲན་
 ཆོད་ལ། མིང་པོ་ཆན་པ་ལོ་བརྒྱ་བཞི་སྐབས་གོངས། སྐབས་དེར་མོ་རང་ལོ་
 གཉིས་གསུམ་ཅམ་ཡིན། མིང་པོ་དེའི་མིང་ལ་ཅི་ཟེར། རྣམ་པ་རི་ལྟར་ཡོད་པ་ད་
 ལྟར་གསལ་པོར་དྲན་ཞིང་མི་འདུག ཁྱེད་ནས་བུ་མོ་གསུམ་པ་ལི་ཡུ་ཁྱེན་ཟེར།
 དེ་ཡང་ལོ་བརྒྱད་དགུ་ཅམ་ནས་གོངས་སོང་། དེའི་རྣམ་པ་ད་ལྟར་གསལ་པོར་
 དྲན་ཞིང་འདུག མོ་རང་ལས་རྒྱུང་བ་མིང་པོ་ཆོས་སྒྲོན་ཟེར་བ་ཅིག་ཡོད། དེ་

ཡང་ལོ་བཞིའི་སྐབས་སུ་སྔོ་ཆོད་བརྒྱབ་ནས་གོངས་སོང་། སྐབས་དེར་ང་ཆོར་
 དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཆ་རྒྱུན་ལེགས་པོ་ཡོད་ཀྱང་། ཤེས་རིག་གི་གོ་རྟོག་དམའ་བའི་
 རྒྱུན་གྱིས་སྤྱ་གྱ་རྣམས་ལ་ནད་སོག་དུས། སྐབས་དེར་དར་མདོར་ཡོད་པའི་རུབ་
 ལུགས་སྒྲན་ཁང་ཡོད་ཀྱང་དེ་ལ་མཐོང་ཆུང་བྱེད་ནས་ནད་བརྟན་སར་མི་འགྲོ་
 ཀྱང་ལུགས་སྒྲན་འབྱུང་། གླ་མ་གདན་ནས་རིམ་གྱོ་བརྒྱབ། མཐར་སྤྱ་གུའི་ནད་
 རི་རྩལ་དུ་ཕྱིན་ཕྱིན་མཆོད་རྣམས་རིམ་བཞིན་གོངས་པའི་སོད་ཆག་དེ་བྱུང་སོང་།
 ང་ཆོར་ནང་ལ་ནད་སེལ་རིམ་གྱོ་དང་། འདས་མཆོད་རྒྱུན་ཆད་མེད་པ་ཞིག་
 འཆོགས་ནས་རྩ་སྤྱད་དང་། རྒྱ་སྤྱིང་། རོལ་མོ་སོགས་ཀྱི་སྤྱ་རྒྱུན་ཆད་མེད་པ་དེ་ད་
 རྟའང་རྩ་འཇགས་ཕྱིན་འདུག །རྗེས་སུ་ང་རང་གི་སྤྱ་གྱ་རྣམས་ན་ཆོ་བྱུང་དུས་
 རྒྱུར་དུ་རུབ་ལུགས་སྒྲན་ཁང་ཁོ་ནར་སྐྱེལ་འགྲོ་ཞིང་ཡོད་པས་སྤྱ་གྱ་ཆོང་མ་མགོ་
 ཐོན་བྱུང་སོང་ཞེས་གསུངས། །

གསུམ། ས་སྐས་སྤང་པ། (罗家锅庄)

༡ ལུགས་ལའི་རྒྱལ་ཆུས་ཀྱི་སྤྱི་དོན་འོས་འགན། 《སྤྱི་གོས་དབྱེད་ཡིག་》 དེབ་
 གསུམ་པ་ལས། “རྒྱལ་པོའི་ནང་སྒོན་ལཱའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་ཡིན། ཐོག་མར་ཡུལ་
 འདིའི་དཔོན་པོ་རྒྱལ་པོ་དུད་ཆོང་འདི་ཡིན་ལ། རྗེས་སུ་དབང་ཤུགས་ཉམས་ནས་
 རྒྱལ་པོའི་གོ་ས་ད་ལྟའི་ལུགས་ལ་རྒྱལ་པོ་འདི་ལ་ཐོབ་པའི་བཤད་སྟོལ་ཞིག་འདུག
 རྒྱལ་བ་ལྷ་པ་ཆེན་པོ་དར་མདོར་ཐེབས་སྐབས། ས་སྐས་སྤང་པས་དཔོན་ས་ཡུལ་
 བས་ད་ལྟའི་ལྷ་མཆོད་དཔོན་པ་འདི་བཏབ། དཔོན་མིང་ལྷ་མཆོད་དཔོན་པ་ཞེས་
 གསོལ། དེ་ནས་བརྒྱུད་བོད་ནས་རྒྱལ་བ་ལྷ་པ་ཆེན་པོ་དང་། བརྟན་པ་བཅས་
 གྱིས་ས་སྐས་སྤང་པ་ལ་དམིགས་གསལ་གྱིས་གཟིགས་སྤྱོད་གནང་། བོད་གཞུང་
 ལ་དབྱལ་ཁྲུལ་ཁག་གཅིག་འབྲུལ་མི་དགོས་པའི་བཀའ་ཤོག་གནང་པ་རེད། “ཅས་
 གསལ། ད་ལྟ་ས་སྐས་སྤང་པའི་རྒྱ་རབས་པོ་ཁམས་ནིང་དང་། ཆོ་རིང་སྒྲོལ་
 དཀར་རྣམ་གཉིས་ཀྱིས་གསུངས་པར། ཆོ་རིང་སྒྲོལ་དཀར་གྱི་མ་ཡུམ་ནི་དུང་ཡིག་
 ཆོང་གི་སྤྱས་མོ་ས་སྐས་སྤང་པའི་ནད་དུ་མནའ་མ་ཡོང་བ་རེད། ས་སྐས་སྤང་
 པའི་བྱ་ཉལ་དུད་འཐེན་སྐབས་སྤྲོ་མོ་ནས་གོངས་པ་རེད། ད་ལྟའི་བྱིས་བདག་སྤྱ་

ཞབས་པོ་ཁམས་ནིང་ལགས་ནི། དུལ་བ་པའི་སྤྲུལ་ས་སྐྱས་སྐྱང་པའི་ནང་དུ་མག་
པར་ཡོང་བ་རེད་གསུངས། སྔོན་གནས་དམག་གྱི་ཟམ་པའི་རྒྱ་རྩ་ཆེན་པོའི་ནང་
སྟེ་དེང་དུས་ལྷ་མཆོད་དགོན་པའི་རྒྱབ་སྒྲིགས་འདིར་ཡིན།

༡ ཆོང་དོན་ལས་ཀ་གཉེར་ཚུལ་སྒྲོན། སྤྱི་ལོ་༡༩༣༥ལོར་རེང་ཏན་ཀང་ (任汉光)
གིས་སྟན་ཁའི་ནང་འཁོད་པ་ལྟར་ན། རྟོ་བདག ། །ལོ་གྲོང་དུ། (罗仲华) སྔོན་
གནས་དམག་གྱི་ཟམ་པའི་སྒོ་ནགས་༡༥པ།མགོན་ཤག་ཁང་མིག་བཙོ་ལུ། བྱིམ་རྒྱུད་
ཐོག་མར་བྱང་བའི་ལོ་རྒྱུས་མ་གསལ། ལྷ་མཆོད་དགོན་པ་མེར་ཤོར་དུས་དུད་
ཆོང་འདིའི་ཁང་པ་ལ་གནོད་སྐྱོན་ཅུང་ཟད་ཐེབས་ཀྱང་ཉམས་རྒྱུད་ཆེར་མ་སོང་།

མགོན་པོ་ཡོང་མཁན། དཀར་མཛེས། རོང་པ་ཆ། བྲག་འགོ་བ་རྣམས་ཡིན།
ད་ལྟ་གཏན་སྔོན་བྱེད་མཁན། སྤྱ་སྒྲོའི་ཆོང་མགོན་གཅིག་དང་། ཁང་སྔོན་པ་
དུད་ཁག་བརྩ་ཡོད་འདུག །ཆོང་རྩལ་རིགས། སྤྱ་ཆི་དང་། ལྷགས་རིགས་སྤྱ་
ཆོགས། སྤྱ་བྱ། བལ་སོགས་ཡོད་འདུག །ཡུན་རིང་ཅམ་ཆོང་ལས་འཕེལ་རྒྱས་མ་
བྱིན། དར་བེ་འབྲུགས་པའི་རྩེས་སུ་དེ་བས་ཆོང་ལས་ཉམས། ཞེས་དང་། །《དར་
མདོ་རྩོང་གི་ལོ་རྒྱུས་》ལས། དཀར་མཛེས། རོང་པ་ཆ། བྲག་འགོ་ ཆབ་མདོ་
བཅས་ཡིན། ཞེས་གསལ། །

༡ ད་ལྟའི་གནས་ཚུལ། ས་སྐྱས་སྐྱང་པའི་རྒྱ་རྩ་རབས་གཡང་འཛོམས་ཀྱི་སྤྲུལ་མོ་
ཆོ་རིང་གཡུ་སྒྲོན་ནི་མི་རབས་འདིའི་རྒྱུད་འཛིན་པ་རེད་འདུག །ཁོ་ཆོའི་ཁང་ཤུལ་
དེང་དུས་ལྷ་མཆོད་དགོན་པའི་བྱང་སྒྲིགས་ཀྱི་ཁུལ་རྒྱལ་ལོར་ཆོང་གི་རྒྱབ་ལོག་
དེར་ཡིན། །

༡ པོ་ཁམས་ནིང་། (包康宁) རབ་བྱང་བཙོ་ལུ་པའི་ཤིང་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༩༣༥ལོར་ཡབ་
ཨ་ཀྱ་བཀྱ་ཤིས་དང་། དུམ་གཡུ་སྒྲོན་གཉིས་ཀྱི་སྤྲུལ་སྤྱུལ་ཁ་བའི་བྱིམ་དུ་
འབྲུངས། ད་ལྟ་དགུང་ལོ་བྱ་ལྷ་པ་ཞལ་བཞུགས་པའོ། །

༡ ཆོ་རིང་སྒྲོལ་དཀར། (罗春英) རབ་བྱང་བརྩ་དུག་པའི་ལྷགས་རྩ་སྤྱི་ལོ་
༡༩༣༠ལོར་ས་སྐྱས་སྐྱང་པའི་བྱིམ་དུ་འབྲུངས། ད་ལྟ་དགུང་ལོ་དོན་དགུ་པར་
ཞལ་བཞུགས་བཞིན་པའོ། །

༡ སྤུལ་ཆེ་བ། བསོད་ནམས་རྩོམ་པ། (包东生) རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ལྷགས་
ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༧ལོར་འབྲུངས། ཁུལ་ཕྱགས་ལས་ཁྲེ་གནས་སུ་ཕྱག་ལས་གནང་ཞིང་
ད་ལྟ་ངལ་གསོ་ཁྱེ་བྱེད།

༢ ཆེ་རིང་ལྷ་མོ། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ཆུ་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༩ལོར་འབྲུངས། ཁུལ་
རྩོམ་སྤྱི་གཉེར་ཁང་དུ་ཕྱག་ལས་གནང་། ད་ལྟ་ངལ་གསོ་ཁྱེ་བྱེད།

༣ བོ་ཅིང་ཡུ་ལྷ། (包金玉) རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་མེ་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༦ལོར་
འབྲུངས། ཁུལ་ཕྱགས་ལས་ཁྲེ་གནས་སུ་ཕྱག་ལས་གནང་བཞིན་ཡོད།

༤ རྒྱལ་མ་ལྷ་མོ། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ཆུ་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༩ལོར་འབྲུངས།
དར་མདོ་རྫོང་ནགས་སྤང་སྤྱི་བདེའི་ལས་ཁུངས་སུ་ཕྱག་ལས་གནང་བཞིན་ཡོད།

༥ རྒྱ་བཟང་ཆེ་རིང་། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་མེ་ཆ་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༦ལོར་སྤྱི་དར་
མདོ་རྫོང་མི་དམངས་འཁུས་མི་ཆོགས་ཆེན་དུ་ཕྱག་ལས་གནང་བཞིན་ཡོད།

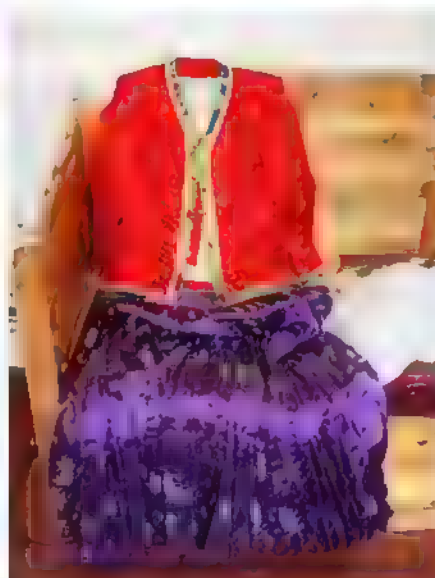
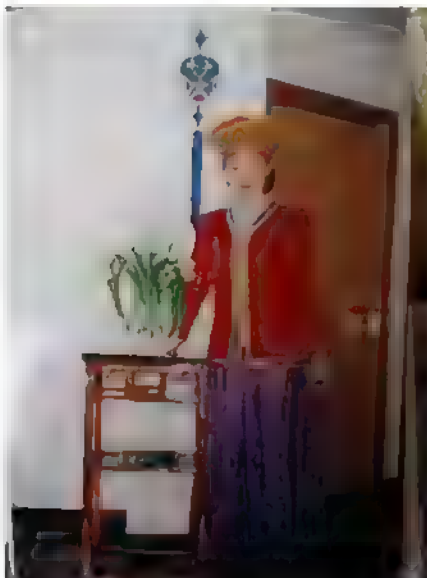
༦ ཆོས་རྒྱན། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ས་བྱ་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༩ལོར་སྤྱི་དར་
དུ་བཞུགས།

པོ་ཁམས་ནིང་དང་ལུ་ཆེ་རིང་ལྷ་མོ་དག་གི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་

ཚུམ་པ་པོས་པོ་ཁམ་ནིང་ཡབ་ཡུམ་ལ་བཅར་འདྲི་སྐབས་པར་སྤངས་པ།

སྐུ་རོ་པོ་ཁང་ནིང་གིས་ལག་དྲུབ་བྱས་པའི་གནད་པོའི་ཨ་ཁུ་ཁ་པའི་སྒྲིག་གོས།

སྤྱི་ངོ་པོ་ཁང་ནིང་གིས་ལག་བྱས་བྱས་པའི་གནའ་བོའི་ཨ་ཁུ་ཁ་པའི་རྒྱུ་ལྷ།

བཞི། རྒྱལ་རོང་སྤྱུ་ (木家锅庄)

༡ ལྷགས་ལའི་རྒྱལ་རྒྱུས་ཀྱི་སྤྱི་དོན་འོས་འགན། 《སྤྱི་གྲོས་དཔུང་ཡིག་》 དེབ་བརྒྱུག་པ་ལས། རྒྱལ་པོའི་ནང་སློན་ལའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་དང་། གཉེར་ཆེན་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན། འོས་འགན་གཙོ་བོར་རྒྱལ་སྤྱི་རམས་འདེགས་བྱེད་མཁན་ཡིན། རྒྱལ་རོང་ཞེས་པ་དེར་དུས་ཀྱི་རྒྱ་པིང་། སློན་པ། བཅོན་ལྷ། རྒྱ་ཆེན་སོགས་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་འདི་དག་ལ་ཟེར། རྒྱལ་རོང་སྤྱུ་དང་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ་གཉིས་སྤྱོད་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུད་པ་ཡིན་པར་བཤད། ཅེས་གསལ། སྤྱི་གནས་དེར་དུས་གེ་སར་མགོན་ཁང་མལ་དུ་ཡོད། །

༢ ཆོང་དོན་ལས་ཀ་གཉེར་ཚུལ་སློར། སྤྱི་ལོ་༡༧༩༥ལོར་རེང་ཏན་ཀང་ (任汉光) གིས་སློན་ཁའི་ནང་འཁོད་པ་ལྟར་ན། རོ་བདག ། ཅ་ཏོང་ཤུལ། (甲东修) སྤྱི་གནས་བྱང་སྤང་དང་པོའི་སློན་ཏགས་༡༥༡ མགོན་ཤག་ཁང་མིག་བཅོ་བརྒྱད། བྱིས་རྒྱུད་ཐོག་མར་བྱང་བའི་ལོ་རྒྱུས་མ་གསལ། ལོ་བརྒྱའི་སློན་རྒྱལ་རོང་སྤྱུ་ཀྱི་

མ་ཡུམ་འདས་གོངས་སྒྲིན་པ་དང་། ཚ་ཞང་ཤུལ་འཛིན་གྱི་དབང་ཆའི་ཆེད་དུ་ཁ་
བ་རྒྱ་མཚོ་ཆང་དང་འབྲུག་ཚོད་ལོ་གཅིག་ཅུ་པ་བྱས། རྟོག་དུ་མང་ཅུ་ལྟར་
པས་བྲིས་གཞིས་སྒྲིང་མཁན་མེད་པར་ཆགས་ནས་ཉམས་རྒྱུ་ཆེར་བྲིན། །

མགོན་པོ་ཡོང་མཁན། དར་རྒྱས་དགོན་པ། བེ་རི་དགོན་པ། བྲག་འགོ་བ་
རྣམས་སོ། ད་ལྟ་གཏན་སྔོན་བྱེད་མཁན། བྲག་འགོ་འི་ཆོང་ཁག་གཉིས། བེ་རུ་
བའི་ཆོང་ཁག་གཉིས་དང་། ཁང་སྔོན་བ་རུད་ཁག་བརྒྱད་བཅས་ཡོད་འདུག །

ཆོང་རྣམས་རིགས། ལྷག་ལྷགས། བལ། ལྷ་མ་བྱ། ལྷ་འབྲུ། བིས་མོག་རྩ་ཡུངས།
སྤྱི་ཅི། དཔུལ་ཏུམ་བཅས་ཡོད་འདུག ཅིས་གསལ། ཁོ་ཆོའི་གནས་ཤུལ་དེར་
རུས་གེ་སར་མགོན་ཁང་ཡོད་སའི་ཤུལ་འདི་ཡིན་ཟེར། །

གཞན་ཡང་། རྡོ་བདག ལྷ་ལྷམ་ཀུན་བདེ་ལགས་ཀྱིས་གསུངས་པར། རྒྱལ་
རོང་སྤྱས་ཆང་དང་པག་ལྷག་ཆང་མི་རབས་མང་པོའི་གྲོགས་པོ་ཡིན་སྟབས། རྒྱལ་
རོང་སྤྱས་མོ་ད་ལྟ་པག་ལྷག་ཆང་གི་ནང་ལ་བཞུགས་ཡོད་པ་རེད། འོན་ཀྱང་ཁོ་
ཆོས་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་གིས་ཞབས་ཞུས་བྱེད་ཅིང་མེད་པར་འདྲ་ཞེས་གསུངས།
《དར་མདོ་རྫོང་གི་ལོ་རྒྱུས་》ལས། དཀར་མཛེས། དར་རྒྱས་དགོན་པ། བེ་རུ་དགོན་
པ། བྲག་འགོ་བ་བཅས་ཡིན། ཞེས་གསལ། །

༡ ད་ལྟའི་བྲིས་ཆང་གི་གནས་ཚུལ།

གཅིག པན་མོ། པོ། རྒྱ་མིང་། 木向荣 གྱི་ལོ་༡༩༥༠པའི་ལྷགས་འབྲུག་ལོར་
སྐྱེས། དར་མདོ་རྫོང་ཆོང་ལས་རུས་ལྷག་ལས་གནང་། ད་ལྟ་ལས་གཡོ་ངལ་གསོ་
གནང་བྱེད། །

གཉིས། ཉི་མ། པོ། རྒྱ་མིང་། 余宝焘 གྱི་ལོ་༡༩༥༥པའི་ཤིང་བྱེད་ལོར་སྐྱེས། ལྷུ་
དཔལ་འབྱོར་འཆར་འགོད་ལྷ་ཡོན་རྣམས་ཁང་དུ་ལྷག་ལས་གནང་། ད་ལྟ་ལས་
གཡོ་ངལ་གསོ་གནང་བྱེད། །

གསུམ། རྒྱལ་མཚན། པོ། གྱི་ལོ་༡༩༥༥པའི་ས་བྱེད་ལོར་སྐྱེས། བྲིན་རུའུ་ཆོན་
རིག་རྒྱ་ཆ་གྱི་གཉེར་ཁང་དུ་ལྷག་ལས་གནང་། ད་ལྟ་ལས་གཡོ་ངལ་གསོ་གནང་
བྱེད། །

བཞི། གོར་བུ། མོ། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༠པའི་ཕུགས་སྟག་ལོར་སྤྱིས། དར་མདོ་རྫོང་
 རྫོང་ལས་ཚུས་ལ་ཕུག་ལས་གནང་། ད་ལྟ་ལས་གཡོལ་ངལ་གསོ་གནང་བྱིན། །
 ལྷ། གཡུ་ལོ་སློལ་མ། མོ། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥པའི་མེ་སྤེལ་ལོར་སྤྱིས། དར་མདོ་རི་སློག་
 ཕུགས་སྤྱི་གཉེར་ཁང་དུ་ཕུག་ལས་གནང་། ད་ལྟ་ལས་གཡོལ་གནང་བྱིན།
 དུག །ཡེ་ཤེས་སློལ་མ། མོ། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥པའི་ས་བྱི་ལོར་སྤྱིས། ལུལ་ཁིང་ལས་
 དངུལ་ཁང་དུ་ཕུག་ལས་གནང་། །

སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥ལོའི་ཟླ་༥པའི་ཚེས་༡༩ཉིན་ཀུལ་རོང་སྤྱས་ཆེ་བ་པ་རྒྱ་སློབ་འབྲིང་ཡིག་ཆ་དེ་འཕྲོད་
 སྐབས་ཀྱི་ཕྱི་ཆ་ཚང་ལྟན་རྒྱས་ཀྱི་འདྲ་པར། བ་ཡབ་ཀྱི་བང་དུ་ཡོད་པ་སྤྱས་མོ་ཡེ་སློལ་མ།
 མ་ཡུམ་ཀྱི་བང་དུ་ཡོད་པ་སྤྱས་མོ་རྒྱུ་བཀྲ་ཤེས་སློལ་མ།

ཀྲལ་རོང་སྐུ་མོ་ཚོས་དབྱིངས་སྒོལ་མ་དང་སྐུ་ཟླ་ (余默侯) ལུ་མེ་རུ། མའི་གཡས་སྒྱུགས་
སྐུ་མོ་བ་པ་རྒྱ། གཡོན་སྒྱུགས་ཉི་མ། པང་ཐོག་རུ་ཡོད་པ་ནོར་བུ། དེའི་འཁྲིས་དེ་ཀྲལ་མཚན་
ཟེར། ཕལ་ཆེར་རྒྱུ་ལོ་ ༡༩༥༥ ལོར་ཅམ་བཏབ།

ཤལ་རྩེ་རྒྱལ་གྱི་ཁྱིམ་མི་ཚུམས་དང་རྩོད་འགྲོ་བཞོན་
མཚོན་དཔྱད་ཁྲི་མ་པ་དང་རྩོད་འགྲོ་བཞོན་ལྟ་པ་།

ཤལ་རྩེ་རྒྱལ་གྱི་ཁྱིམ་མི་ཚུམས་དང་རྩོད་འགྲོ་བཞོན་
མཚོན་དཔྱད་ཁྲི་མ་པ་དང་རྩོད་འགྲོ་བཞོན་ལྟ་པ་། (右)、
安静坤 (左)

ལ། གོ་འཛོ་བ། (包家锅庄)

༡ ལྷགས་ལའི་རྒྱལ་རྒྱུས་ཀྱི་སྤྱི་དོན་འོས་འགན། 《སྤྱི་གོས་དཔྱད་ཡིག་》 དེ་བ་
གསུམ་པ་ལས། “རྒྱལ་པོའི་ནང་སློན་ལའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་དང་། གཉེར་ཆེན་བཞིའི་ཡ་
གྲུལ་ཞིག་ཡིན། འོས་འགན་གཙོ་བོར་རྒྱལ་པོའི་སླེར་བདག་གི་ས་ཤིང་ཚོ་བཞོན་
དང་འབྲུ་རིགས་བསྐྱེ་ལེན་སོགས་ས་ཤིང་དོ་དམ་བྱེད་མཁན་ཡིན། ལོ་རྒྱུས་ཐོག་
གོ་འཛོ་ཆང་ལ་སྐྱུལ་སྐྱུ་རྒྱག་འབྲུངས་སྟེང་། དེའི་ནང་སྐྱུལ་སྐྱུ་གསུམ་ལ་རྒྱལ་བ་སྐྱུ་
སླེང་ནམས་ཀྱིས་དམིགས་བསལ་བདག་སྟེང་གནང་ཡོད་པ་རེད། དེ་དག་ལས་
སློ་བཟང་རབ་རྒྱས། འབྲས་སྐྱངས་དགོན་པའི་མཁན་པོའི་མཚན་གནས་བཞེས་
ཡོད་པ་རེད།” ཅས་གསལ། སྤྱི་གོས་ས་སྐྱུ་སྐྱུ་པའི་ཞོལ་གོང་དཀྱིལ། དེང་
དུས་དཀར་མཛེས་གསར་འབྱུར་ཁང་གི་སློ་འགྲུམ་དུ་ཁང་མལ་ཡོད། ཅས་སོ། །

༢ ཚོང་དོན་ལས་ཀ་གཉེར་ཚུལ་སྒྲོན། སྤྱི་ལོ་༡༧༣༥ལོར་རིང་ཏན་ཀང་ (任汉光) གིས་སྒྲོན་ཁྲིའི་ནང་འཁོད་པ་ལྟར་ན། རོ་བདག ། སའོ་གྲི་གྲོང་། (包至忠) སྒྲོང་གནས་དཀྱིལ་སྤངས་སྒོ་ཏགས་༢༥༢པ། ད་ལྟ་མགོན་ཤག་ཁང་མིག་ལྡོལ་ད། བྱིས་རྒྱུད་ཐོག་མར་བྱང་བའི་ལོ་རྒྱུས་མ་གསལ། བྱིས་བདག་འདིའི་ནང་ལོ་བདུན་བརྒྱད་ཅམ་གྱི་རིང་ལ་རྒྱ་དམག་གིས་བབྱང་བས་བོད་མགོན་རྣམས་གནས་གཞན་དུ་སྒྲོར་དགོས་བྱུང་འདུག །དེར་བཞེན། ད་ལྟ་དམག་མི་རྣམས་སྒྲོར་བྱེད་ནའང་ཁང་སྒྲིང་ཤོད་ཚང་མ་ཆག་གྲུག་ཆབ་ཆེན་བྱུང་ཡོད་ཏེ་བས། ཚོང་མགོན་སྤེ་ལེན་བྱ་ཐབས་མེད་པ་ཞིག་ཆགས་འདུག །མགོན་ཤག་དེ་དག་བསྐྱར་གསོ་བྱེད་ཐུབ་པར་ཏ་ཅང་དཀའ་ངལ་ཆེ་བ་ཅིག་རེད། །

མགོན་པོ་ཡོང་མཁན། སྤེ་དགེ་དང་དཔལ་ཡུལ་རྣམ་གཉིས་ཡིན། ད་ལྟ་གཏན་སྒྲོང་བྱེད་མཁན། བོད་མགོན་མེད། དམག་དཔོན་གཞོན་པ་ལི་དང་། ཁང་སྒྲོང་པ་དུང་ཁག་གསུམ་སྒྲོང་འདུག །ཅེས་དང་། 《དར་མདོ་རྫོང་གི་ལོ་རྒྱུས་》ལས། སྤེ་དགེ་དང་དཔལ་ཡུལ་བ་རྣམས་སྒྲོང་གནས་ཡིན། ཞེས་གསལ། །
 ༣ ད་ལྟའི་གནས་ཚུལ། ད་ལྟ་མི་རྒྱུད་ཆད་བྱེད་པས་དར་མདོའི་གྲོང་ན་རིགས་རྒྱུད་མི་འདུག ས་སྒྲིང་འདིའི་རིགས་རྒྱུད་ཡོད་མེད་མ་གསལ། །

ས་བཅད་གཉིས་པ། རྒྱང་ཡིག་ཆང་དང་གཉེར་རྒྱང་བཞིའི་སྒྲོན།

རྒྱག །རྒྱང་ཡིག་ཆང་། (安家锅庄)

ལྷགས་ལའི་རྒྱལ་རྒྱས་གྱི་སྤྱི་དོན་འོས་འགན། 《སྤྱི་གོས་དཔུང་ཡིག་》 དེབ་གསུམ་པ་ལས། “རྒྱལ་པོའི་རྒྱང་ཡིག་གི་ལས་འགན་སྐབ་ཅིང་ཡིག་ཆགས་དོ་དམ་གྱི་ལས་འགན་བསྐྱབ་དགོས། ཡུལ་དཔོན་རྒྱ་བསྐྱར་གྱི་རྩིས་སྤྱ། རྒྱང་ཡིག་ཞན་སྤེའི་ཐང་ (安随堂) གིས་ཡུན་ཁྲོན་ས་མཆམས་དོན་གཅོད་སྒོན་ཆེན་རྒྱ་སང་ལུ་ (傅嵩林) དང་། སི་ཁྲོན་མཐའ་སྤང་པ་ཁྲིན་ཞ་ལིང་ (陈遐龄) རྣམ་གཉིས་ལ་སྐད་བསྐྱར་གནང་སྤྱོད་ཡོད་པ་རེད། ཅེས་གསལ། ལྷགས་ལ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་གསུངས་པ་ལྟར་ན། འདིའི་གདུངས་སྤྱས་རྣམས་གྱིས་བོད་རྒྱ་གཉིས་

ཀྱི་ཡི་གེ་བསྐྱབས་ཤིང་འབྲི་སྒྲིག་བྱང་ཆུབ་པའི་རྗེས་སུ་བྱང་ཡིག་གི་གོ་གནས་ཡོད་པ་དང་། རྗེས་སུ་བྱང་ཡིག་ནམས་ཀྱི་དབྱིན་ཡིག་ཀྱང་བསྐྱབས་དགོས་གསུངས། རྗེས་གནས་འབངས་མའི་འཆོ་ལམ་ཨང་༤༥༥། ད་ལྟའི་གནས་ཤུལ་དར་མདོའི་བྱང་སྒྲིའི་ཕྱོགས་ཁུལ་འབྲུ་རིག་ལས་ཁུངས་ས་མལ་འདིར་ཡོད། །

༡ ཆོང་དོན་ལས་ཀ་གཉེར་ཚུལ་སྒྲིར། སྤྱི་ལོ་༡༩༤༦ལོར་རེང་ཏན་ཀང་ (任汉光) གིས་སྒྲན་ཁྱའི་ནང་འཁོད་པ་ལྟར་ན། རོ་བདག ། ཨན་ཁི་ཆིང་། (安克勤) རྗེས་གནས་དམངས་འཆོ་སྲང་སྒྲི་རྟགས་༤༥༥། མགོན་ཤག་ཁང་མིང་བཅུ་གསུམ། བྱིམ་རྒྱུད་ལ་ལོ་ལྔ་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད། །

མགོན་པོ་ཡོང་མཁན། རྟུ་བ། ད་ལྟ་གཏན་རྗེས་བྱེད་མཁན། བོད་མགོན་ཆོང་ཁག་གཉིས་ཏེ་བྱམས་པ་དང་། ཉི་མ་གཉིས། རྒྱ་མགོན་ཀང་པིང་ཤང་ (张炳祥) ་བཅས་ཡོད་འདུག །ཆོང་རྒྱས་རིགས། ཆོང་དང་བལ་གཉིས་ཡོད་འདུག ཅེས་དང་། གཞན་ཡང་། ར་ལོ་དམར་དམག་ཡོང་སྐབས་ཆོའི་ཆོང་ལམ་ཆད་པ་རེད། དེ་ཁམས་རྗེས་དམག་མིས་ཕྱོགས་མཐའ་དག་ནས་ཆོ་ཉོ་སྒྲུབ་བྱས་ཤིང་འའི་ཆོང་ཁང་བརྒྱུད་ནས་མི་སེར་ལ་མཁོ་འདོན་བྱས་པ་རེད། ད་ལྟ་རྒྱ་འབྲུམ་ (赤匪) གི་གནས་ཚུལ་ཞི་ལྟོད་བྱང་ཡང་ཆོ་ཆོང་སྲར་བཞིན་བསྐྱར་གསོ་མ་བྱུང་སྐབས་ཆོ་གོང་ཏ་ཅང་ཆེ། ཞེས་གསལ། 《དར་མདོ་རྫོང་གི་ལོ་རྒྱུས་》ལས། རྟུ་བའི་ཆོང་པ་རྗེས་ས་ཡིན། ཞེས་གསལ། །

༢ ད་ལྟའི་གནས་ཚུལ། བུ་མོ་གཅིག་ཡོད་པ་དཀར་མངོས་གསར་འགྱུར་ཁང་གི་ནང་དུ་ལས་ཀ་ཡོད། །

བདུན། ཆོངས་པོ་ཆོང་། (充家锅庄)

༡ ལྷགས་ལའི་རྒྱལ་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱི་དོན་འོས་འགན། 《སྤྱི་གོས་དབྱེད་ཡིག་》 དེབ་གསུམ་པ་ལས། “རྒྱལ་པོའི་གཉེར་པ་རྒྱུད་བ་བཞི་འམ་བདག་གཉེར་བཞིའི་ཡ་རྒྱལ་ཞིག་ཡིན། འོས་འགན་གཙོ་བོར་ལྷགས་ལའི་པོ་བྱང་ནང་གི་རྒྱན་གོས་གྲ་སྒྲིག་དང་། བདག་གཉེར་བྱེད་མཁན་ཡིན། རོ་བདག །ཆོང་པག་ (充宝林) གོ་མིན་སྤྱི་དགའ་བའི་ཐང་ཅུང་ (团总) གི་འགན་བཞེས་ལ། བྱིན་དུ་ཕུར་བོད་ཡིག་

སྒོ་བ་ལྷ་ཞིག་བཅུགས་པ་རེད། ཅེས་གསལ། སྒོ་བ་གནས་ཀྱི་རྩ་ཆེན་པོ་འི་ནང་།
དེང་རུས་སྒོ་བ་གནས་དམག་སྤྱི་བམ་པའི་ཀྱི་རྩ་ཆེན་པོ་འི་ནང་སྒོ་དེང་རུས་ལྷ་
མཆོད་དགོན་པའི་རྒྱལ་སྤྱོད་ས་སྐས་སྐང་པའི་ཁྱིམ་མཆོས་ཡིན། །

༡ ཆོང་དོན་ལས་ཀ་གཉེར་ཚུལ་སྒྲིབ། སྤྱི་ལོ་༡༧༣༦ལོར་རེང་ཏན་ཀང་ (任汉光)
གིས་སྒོན་ཁའི་ནང་འཁོད་པ་ལྟར་ན། རོ་བདག ། ཁྱོང་ཅོན་ཡུའ། (充建猷)
སྒོ་བ་གནས་དམག་སྤྱི་བམ་པའི་སྒོ་རྟགས་༡༩པ། མགོན་ཤག་ཁང་མིག་ཉི་ཤུ་ཅམ་
ཡོད། ཁྱིམ་རྒྱུད་ཐོག་མར་བྱང་བའི་ལོ་རྒྱུས་མ་གསལ། ཐོག་མར་སྒོ་བས་འབྱོར་
ཆེར་རྒྱས། མིན་གོའི་རྒྱེས་སུ་བཅོམ་འཕྲོག་ཐེངས་ཁ་ཤས་ཐེབས། ལྷ་མཆོད་
དགོན་པ་མེར་ཤོར་སྐབས་ཁང་པའི་ཆ་ཤས་གཅིག་ཞིག་རལ་ཆགས། སྒོར་མོ་བྲི་
ལྷག་གི་གྲོང་གུད་ཐེབས་པ་ད་བར་བསྐྱར་གསོ་བྱས་ཐེད། དར་བེ་འབྲུགས་པའི་
རྒྱེས་སུ་བོད་མགོན་ཡོང་མཁན་མེད་པར་ཆགས་སྐབས་ཁང་གཞིས་བསྐྱར་གསོ་བྱ་
རྒྱ་དེ་ལས་དཀའ་བར་གྱུར། །

མགོན་པོ་ཡོང་མཁན། རྟུ་དཀར་མཛེས་བཅས་སོ། ད་ལྟ་གཏན་སྒོ་བ་
བྱེད་མཁན། བོད་མགོན་མེད། རྒྱ་མགོན་ཏང་རེན་ཡུའ། (黄瑞瑜) རྒྱ་རུས་པ་
དང་། ཁང་སྒོ་བ་རུད་ཁག་ལྷ་ཡོད་འདུག ཆོང་རྒྱས་རིགས། བྱར་བུམ། ཞ་རུ་
ར། སྒོས། བྱམ་ཅེ། བོད་དབུལ། ལྷགས་རིགས། སྤྱི་རིགས། ལུ་ར། འབྲ། སྤྱི་
བཅས་ཡོད་འདུག ཅེས་དང་། གཞན་ཡང་། ཆོང་ཁང་གསུམ་སྤྱི་གཏོང་ཡས་
འདུག རུད་ཆོང་འདིའི་ནང་དེང་སྐབས་བོད་མགོན་མི་འདུག་ཀྱང་། རྒྱ་སྒོ་བས་
ཏ་ཅང་ཆེ་བར་ཞིག་རེད། ཡུལ་མི་ཆོས་བསྐྱེད་སྤྱོད་ལྟ་ རུད་འདིའི་བོད་
དབུལ་རྒྱལ་དར་མདོ་ནས་ལྷ་སའི་བར་བསྐྱོད་ན་མཐུད་བྱེད་ཀྱི་རེད། ཅེས་
བཤད་སྒོལ་འདི་ནི་རབ་བཏགས་ཡིན་ཀྱང་། དོན་རུ་རུད་ཆོང་འདི་རྒྱ་སྒོ་བས་ཆེ་
བ་མཆོན་བྱས། སྐབས་འདིར་དབལ་གསུམ་སྐབས་དང་། སྐབས་མགོན་ཆོང་
རྒྱ་སྒོ་བས་འདྲ་བ་རེད་འདུག་ ཅེས་གསལ། 《དར་མདོ་རྒྱུད་གི་ལོ་རྒྱུས་》 ལས།
རྟུ་དང་། དཀར་མཛེས། བོད་སྒོ་བས་བཅས་ཀྱི་ཆོང་པ་སྒོ་བ་ཡིན།

༢ ད་ལྟའི་གནས་ཚུལ། ཁྱིམ་ཆོང་འདིའི་རྒྱུད་པ་གང་ཡོད་དང་རི་ལྟར་གནས་

ཚུལ་སྒྲིལ་གྱི་ཡིག་ཆ་མ་རྟེན་ལ། ཆ་རྒྱས་ཡོད་དང་ཡང་ཐུག་འཕྲད་མ་བྱུང་སྟབས་
རེ་ཞིག་འབྲི་རྒྱ་མ་རྟེན། །

བརྒྱད། ཁྲོམ་ཚང་། (邱家锅庄)

༡ ལྷགས་ལའི་རྒྱལ་རྒྱས་ཀྱི་སྲིད་དོན་འོས་འགན། 《སྲིད་གོས་དབྱུང་ཡིག་》 དེབ་
བཅུ་དྲུག་པ་ལས། རྒྱལ་པོའི་གཉེན་པ་རྒྱུད་བ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་ཡིན། འོས་
འགན་གཙོ་བོར་ཚོང་རུ་དང་། བཙོན་པ་དོ་དམ་བྱེད་མཁན་ཡིན། ཞེས་གསལ།
སྲིད་གནས་ར་ཚོང་སྤང་ལམ་ཨང་ལ། དེང་དུས་དར་མདོའི་རྒྱབ་རི་བྲུལ་
ནགས་ལས་རྒྱས་ཀྱི་སྲིད་ཤག་གི་གནས་འདི་ཡིན། །

༢ ཚོང་དོན་ལས་ཀ་གཉེན་ཚུལ་སྒྲིལ། སྤྱི་ལོ་༡༧༥༦ལོར་རེང་ཏན་ཀང་ (任汉光)
གིས་སྟན་ཁྲའི་ནང་འཁོད་པ་ལྟར་ན། དོ་བདག་། རྒྱུ་མེན་པིང་། (邱文彬)
སྲིད་གནས་ར་ཚོང་ཁྲོམ་ལམ་སྒོ་ནགས་ལ། མགོན་ཤག་ཁང་མིག་ཉི་ཤུ་ལྷག་
ཅམ་ཡོད། ཁྲོམ་རྒྱུད་ཐོག་མར་བྱུང་བའི་ལོ་རྒྱུས་མ་གསལ། །

མགོན་པོ་ཡོང་མཁན། དཀར་མཛེས་བ་མང་ཤོས་དང་། རྩེ་དགེ་བ་ཁ་
ཤས། ད་ལྟ་གཏན་སྲིད་བྱེད་མཁན། རུང་ཁག་ལུ་ལ་ཏ་ལམ་མི་བཅུ་ལྷག་ཅམ་
འདུག ཚོང་རྒྱས་རིགས། སལ་ཆེ་བ། བལ། ལུག་ལྷགས། རྣམ་བུ་དང་། སྤྱ་ཅི་
རུང་ཅམ་དང་། སྲོན་བོད་དུལ་རུང་ཡོད་འདུག །

གཞན་ཡང་། ཁྲལ་མཐོ་ཞིང་། དམག་རག་མང་སྟབས་མི་མེད་ནམས་རྒྱས་
འཕོ་བྱེད་དགོས་བྱུང་བས་འཚོ་བའི་འགོ་གྲོན་ཆེ་རུ་འགོ་བ་དང་། རྣམ་བུ་རིགས་
རེ་དགོན་ཕྱིན་ཅིང་གོང་ཚད་མཐོ་རུ་ཕྱིན་པ་རེད། ཉ་ཚོང་གང་ཞིག་བྱས་ཀྱང་
རྒྱ་ཚོང་པ་མ་གཏོགས་བོད་ཚོང་པས་སྤར་འགོ་སྲིད་མི་དགོས་པ་མ་ཟད། དོ་
བདག་། ལ་ཐོབ་པའི་སྤར་འགོའི་བྱེད་དེ་བོད་ཚོང་པ་ལ་སྲིད་དགོས་འདུག བོད་
ཀྱི་ཚོང་པས་རུ་བ་དང་། རས་ཆ། ཅ་ལག་ཅག་ཅིག་ཉི་གངས་རུང་བས་སྤར་
འགོ་དགོས་ཤིང་མི་འདུག་ ཅས་དང་། 《དར་མདོ་རྫོང་གི་ལོ་རྒྱུས་》 ལས། ཆབ་
མདོ། རྩེ་དགེ། དཀར་མཛེས་བཅས་སྲིད་ས་རེད། ཅས་གསལ། །

༣ ད་ལྟའི་གནས་ཚུལ། རྒྱུན་འཛིན་ཡོད་ཟེར་བ་ཅམ་ལས་གནས་ཚུལ་གསལ་

པོ་མ་ཐོས། །

དགུ་ཁྱ་གཉིས་བར་པ། (邱家锅庄)

༡ ལྷགས་ལའི་རྒྱལ་རྒྱལ་གྱི་སྤྱི་དོན་འོས་འགན། 《སྤྱི་གོས་དབྱེད་ཡིག་》
དེ་བ་གསུམ་པ་ལས། “ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོའི་གཉེར་པ་རྒྱུ་བ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་
ཡིན། འོས་འགན་གཙོ་བོར་རྒྱལ་པོའི་གསོལ་ཆས་དང་། འབྲུ་རིགས་དོད་མ་བྱེད་
མཁན་ཡིན། ཁྱ་གཉིས་བར་པ་ཆོང་ལ་སྦྱ་སྦྱ་གཉིས་འབྲུངས་སྤྱོད་ཞིང་། དེ་
ལས་སྐལ་བཟང་ཡོན་ཏན་གྱིས། རྣམ་རྒྱལ་གྱི་ཆོང་གི་མཁན་པོ་གནང་ཡོད་ལ།
བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས་ཀྱིས་སྤྱི་བྱུང་མཁན་པོའི་འོས་འགན་བཞེས་སྤྱོད་ཡོད་པ་
རེད།”ཅེས་གསལ། སྤྱི་གནས་དཀྱིལ་རི་སྤྱང་ལམ་༡༩༧༥། དེང་དུས་ལག་མོ་རི་
འདབ་ཁུལ་འགྲིམ་འབྲུལ་རུས་ཀྱི་གཞུང་ལས་ཁང་གི་གནས་འདི་ཡིན། །

༢ ཆོང་དོན་ལས་ཀ་གཉེར་ཚུལ་སྒྲིབ། སྤྱི་ལོ་༡༩༤༦ལོར་རེང་ཏན་ཀང་ (任汉光)
གིས་སྟོན་ཁྱའི་ནང་འཁོད་པ་ལྟར་ན། “དོ་བདག ། རྒྱུ་པོར་གྱུང་། (邱秉忠)
སྤྱི་གནས་རི་ཞོལ་ཁྱོམ་ལམ་གྱི་སྒོ་རྟགས་༡༩༧༥། །

མགོན་ཤག་ཁང་མིག་བཙོ་ལ། བྱིས་རྒྱུད་ཐོག་མར་བྱུང་བའི་ལོ་རྒྱུས་མ་
གསལ། བར་སྐབས་ཤིག་ན་མེ་ཆེན་པོ་ཐེངས་མ་གཉིས་ཤོར་སྟབས། ཐེངས་ཁ་
ཤས་ཆོང་ལས་མཆམས་འཛོག་དགོས་བྱུང་པ་རེད། སྟབས་ལེགས་པ་ཞིག་ལ་ཉེ་
འབྲེལ་དང་མཇུག་གོགས་རྣམས་ཀྱིས་རོགས་དན་བྱས་ནས་ཕུ་མཐུད་ཆོང་གཉེར་
བྱ་བྱུང་པར་བྱུང་འདུག །

མགོན་པོ་ཡོང་མཁན། མང་ཤོས་སྡེ་དགེ་བ། དེ་ནས་རོང་པ་ཆོང་པ་དང་།
དཀར་མཛེས་པ། སྐབས་འགར་ལི་ཐང་གི་ཆོང་པ་ཡང་འོང་གི་འདུག ད་ལྟ་
གཏན་སྤྱི་བྱེད་མཁན། བོད་མགོན་ཆོང་ཁག་གསུམ་སྟེ། དགོན་པོ་ཆོང་། ལྷགས་
སྒོན་དོ་རྩེ། ཆོང་རིང་ཕུན་ཚོགས་བཅས། །

ཆོང་རྩལ་རིགས། འབྲུ་ལྷགས་རིགས་སྟོན་ཚོགས། སྟོན་རྩལ་སྟོན་ཚོགས། སྤྱི་ཅི་
བཅས་སོ། ཞེས་དང་། གཞན་ཡང་། དུན་ནན་སྤྱོགས་ཀྱི་འབྲུ་རྣམས་པལ་

ཆེར་ཀང་གཉིས་^① གྱི་ས་ཁུལ་དུ་བཅོང་ཞིང་ཡོད་པ་རེད། འདི་ལོ་ནས་ཀང་
 རྒྱལ་ས་གཉིས་གྱིས་འབྲུ་ཉོ་ཆོང་གི་རྒྱས་པ་ཉམས་གུང་ཕྱིན་པ་མ་ཟད། འབྲུ་འདི་
 རྒྱས་སྒྲིས་ཆུང་བོས་གྱི་སྦྱོང་རྒྱས་ཤིག་ལ་ངོས་འཛིན་ནས་ཉོ་ཆོང་བྱེད་མཁན་ཉུང་
 ཏུ་ཕྱིན་སྟབས་གོང་ཆོད་མར་ཆག་འདུག གཞན་དུ་འདིར་ས་ཐག་རིང་སྟབས་
 ཡུན་ནན་ནས་ཐད་ཀར་ཀང་རྒྱལ་ས་ལ་བཅོང་ན་སྟབས་བདེ་བ་ཤེས་ཤོགས་བྱུང་
 འདུག །ན་ལོ་ནས་རྒྱ་ལ་འབྲུམ་གིས་གནོད་འཆེར་ཡང་ཡང་བྱུང་སྟབས། འབྲུ་
 བཟོ་མཁན་ཡང་བྱུང་མི་འདུག་ཅེས་གསལ། 《དར་མདོ་རྫོང་གི་ལོ་རྒྱུས་》 ལས།
 ཟླ་དགེ་ཆབ་མདོ་བཅས་གྱི་མགོན་པོ་སྟོན་ས་ཡིན། ཞེས་གསལ། །
 ༡ ད་ལྟོ་གནས་ཚུལ། བཟ་ཤིས་ལྷ་སྒྲོན། ཨ་ཏི་འེར་སོགས་ཡོད། བྱ་ཡངས་
 སྤྱིད་རྒྱས་རྒྱས་སུ་བཟ་ཤིས་ལྷ་སྒྲོན་ཟླ་དགེ་རྒྱལ་པོའི་རྒྱལ་སྤྱི་དགའི་ཁབ་དུ་
 ཕྱིན་ནས་ཟླ་དགའི་བཅུན་མོར་གྱུར། སྤྱི་ལོ་༡༩༩༢ལོར་རྒྱལ་
 སྤྱི་དགའ་ཁབ་ཅེས་འགག་པའི་ནང་གྱིས་སྒྲོ་བྱུར་དུ་ལྷ་སར་སྤྱུག་ཤིགས།
 བཅུན་མོ་བཟ་ཤིས་ལྷ་སྒྲོན་ད་ལྟོ་ཕྱིན་རྒྱུར་བཞུགས་ཡོད། །

རྒྱ་གལ་གཡོན་ནས་དང་པོ་ཅིང་ཏིའེ་ཞོན་(金代贤) བང་དུ་བྱིས་པ་ཨ་ཏི་འེར་ཊོ་ཞེ། རྒྱ་མོ་གྲིན།
 (邱卯珍) མཐུན་གྱི་གཡོན་རྒྱལ་ས་བཟ་ཤིས་ལྷ་སྒྲོན། གཉིས་པ་བཟ་ཤིས་དཔལ་སྒྲོན།

① ཀང་གཉིས་ཞེས་པ་ནི་ཀང་རྒྱུང་དང་། ཀང་ཞི་གཉིས། 广东、广西

བཅུ། ཁ་བ་རྒྱ་མཚོ། (江家锅庄)

༡ ལྷགས་ལའི་རྒྱལ་རྒྱལ་གྱི་སྤྱི་དོན་འོས་འགན། 《སྤྱི་གོས་དབྱེད་ཡིག་》 དེ་བ་གསུམ་པ་ལས། “རྒྱལ་པོའི་གཉེར་རྒྱུ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་ཡིན། འོས་འགན་གཙོ་བོར་རྒྱལ་པོའི་པོ་བྱང་ནང་གི་སྤྱི་གོས་ཞིག་གསུམ་འཆར་ཅན་གྱི་འབྲུག་སྒྲོན་བྱ་རྒྱུའི་འགན་ཁུར་དགོས་ལ། ལོ་ལྟར་ས་ག་ལྷ་བའི་ཆོས་བརྒྱུད་ལ་ཕག་མོ་རིའི་གནས་བསྐྱར་དང་། སྤྱི་མེད་གི་ལས་སྒྲོ་བཞེད་སྤྱི་གྲུ་རྒྱུའི་འགན་བཞེས་དགོས།” ཞེས་གསལ་ལ། སྤྱི་གནས་སྤྱི་སྤྱིའི་ཁ་སྤྱོད་དང་རྒྱལ་ཁྲིའི་རིམ་གྱི་མས་ཁང་གི་གནས་མལ་འདི་ཡིན།

༢ ཆོང་དོན་ལས་ཀ་གཉེར་རྒྱལ་སྒྲོན། སྤྱི་ལོ་༡༧༥༦ལོར་རེང་ཏན་ཀང་ (任汉光) གིས་སྒྲོན་ཁྲིའི་ནང་འཁོད་པ་ལྟར་ན། “དོ་བདག ། ཅང་ཁྱེད་ལ། (江春浦) སྤྱི་གནས་རི་ཞོལ་ཁྲིམ་ལམ་སྒྲོ་རྒྱལ་སྤྱི་ལ། མགྲོན་ཤག་ཁང་མིག་བཅུ་གཉིས། བྱིས་རྒྱུད་ཐོག་མར་མིང་ཏང་ལོ་ལྷ་པར། མིན་གོ་ལོ་དགྲུ་པར་མེ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཤོར་ནས་རྒྱན་སྤྱི་ཆོང་དཔོན་སྤྱི་མ་མདའ་ཆོང་ཆོང་ལོག་ཁུར་བ་མ་ཟད། ཁོ་རང་ཆོ་ཡང་ཉམས་རྒྱུད་ཆབ་ཆེན་ཐེབས་པ་རེད།

མགྲོན་པོ་ཡོང་མཁན། ལི་ཐང་དང་། སྤྱི་དགོ་ཆབ་མདོ་བཅས་རེད། འོན་ཀྱང་ཆབ་མདོའི་མགྲོན་པོ་ཡུན་རིང་མ་འོང་པར་ཆགས་འདུག ད་ལྟ་གཏན་སྤྱི་བྱེད་མཁན། བོད་མགྲོན་ཆོང་ཁག་གསུམ་དང་། ཁང་སྤྱི་པ་རྒྱུད་ཆོང་བདུན་ཅུ་མ་འདུག །

ཆོང་རྒྱལ་རིགས། བལ་དང་། ལྷག་ལྷགས། ལྷམ་བྱ། མར་བཅས་ཁམས་བྱང་རྒྱུད་གྱི་ཐོན་རྒྱལ་དང་། སྤྱི་མི། འབྲུ། རྒྱ་ཡུངས། བོས་མོག་གསེར་བཅས་དང་། ཁམས་སྤྱི་རྒྱུད་གྱི་ཆོང་རྒྱལ་ཀྱང་ཡོད་འདུག་ཅེས་དང་། གཞན་ཡང་། བོད་གྱི་ཆོང་པ་རྒྱལ་ལ་མེད་ཐབས་མེད་པའི་ཆོང་རྒྱལ་ནི་རྒྱ་མར་ལུང་འཕྲོས། རྒྱ་བ་དང་། ལྷ་རྒྱུད་ཆག་པ་ཅན་དེ་རྒྱལ་སྤྱི་འདུག།

མགྲོན་པོ་གཙོ་བོ་སྤྱི་མ་མདའ་ཆོང་ནི། དར་མདོར་དབྱལ་འབྲུལ་གཏོང་ལེན་བྱེད་མཁན་གྱི་ཆོང་དཔོན་ཆེ་ཤོས་ཤིག་ཡིན། དོ་བདག ། སྤྱི་མ་མདའ་ལ་འཕེལ་

ནི་སྒྲར་ཁམས་བ་རེད། ཁོང་པ་ཡབ་དང་མཉམ་དུ་དར་མདོར་ཡོང་ནས་ཆོང་
ལས་བྱས་པར་འཕེལ་རྒྱས་ཆེན་པོ་བྱུང་བ་རེད། ཆོང་གཉེར་གཙོ་བོར་དར་མདོ་
དང་། ལྷ་ཉེ། ལྷ་གར། བོད་ཡུལ་དབུས་བཅས་ཀྱི་བར་དབུལ་འབྱུལ་གཏོང་
ལེན་བྱེད་ཅིང་ཡོད་པ་རེད། རྒྱལ་སྤྱི་ཆོང་ལམ་མི་འགོ་བ་དང་། བག་མེད་རྒྱུད་
བོས་བྱས་སྐབས་སྐབས་འགར་གྱི་རྒྱུད་ཆེ་དུས་སྒྲོར་འབུམ་གཉིས་ཙམ་བྱན་ལོན་
ཐུག་འདུག པ་ཡབ་འགོག་ཁུལ་དུ་བཀོད་ས་ཁྱེན་བྱུང་ཞིང་། ཡ་འཕེལ་བོས་ཐར་
པ་རེད། ད་ལྟ་ཁོ་ཆོ་ལ་ཁ་མཆུ་ཆེན་པོ་གསུམ་ལྟག་འདུག་ཅིང་བྱན་ལོན་གྱི་གྱོད་
ཐག་ཆོང་མ་ད་རུང་ཆོད་མི་འདུག ིད་མདོ་རྒྱུད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ལས། དུན་ནན་
དང་། ལེ་ཐང་། ལྷ་གར་། འདབ་པ་བཅས་ཀྱི་མགོན་པོ་སྒྲོལ་ས་ཡིན།
ཞེས་གསལ། །

༡ ད་ལྟ་ཁོ་གནས་ཚུལ། ཁ་བ་རྒྱ་མཚོ་ཆོང་གི་མ་ཡུམ་ཅང་ཁྱེན་ཕུ་ལ་བྱ་མོ་
གཉིས་ཡོད། ཆོང་བ་ཅང་ཡ་རྒྱུན་བྱིས་དུ་འདུག དེའི་བྱ་མོའི་མག་པ་ཁུལ་བོད་
སྒྲན་ཁང་དུ་ལྷག་ལས་ཡོད་ཟེར། ཆོང་བ་ཅང་ཡ་རྒྱུན་ཁུལ་ཆོང་གཉེར་རུས་ནས་
རྒྱས་གཡོལ་བྱས་ཟིན་ཟེར། །

ཁ་བ་རྒྱ་མཚོ་ཆོང་གི་མ་མ་རྒྱན་མོ་ཅང་ཁྱེན་ཕུ། 江春浦

ས་བཅད་གསུམ་པ། བྱ་མཛོད་བཞི་དང་ཅ་གཉིས་ཁག་གཉིས།

བཅུ་གཅིག ། ར་གཉིས་མོང་མ། (王家锅庄)

༡ ལྷགས་ལའི་རྒྱལ་ཆུས་ཀྱི་སྲིད་དོན་འོས་འགན། 《སྲིད་གོས་དབྱེད་ཡིག་》 དེ་བ་བཅུ་དྲུག་པ་ལས། རྒྱལ་པོའི་ཕྱག་མཛོད་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་ཡིན། འོས་འགན་གཙོ་བོར་ལྷགས་ལའི་པོ་བླ་ནང་གི་གསལ་ཆ་དང་། མེས་གཏུགས་གྲབས་སྒྲིག་བྱེད་མཁན་ཡིན། སྒྲིན་ཆ་གཉིས་དུང་ཚང་གཅིག་ཡོད་ལ་རྗེས་སུ་བྱ་སྒྲིན་གཉིས་པོ་བྱིས་གཉིས་སུ་བྱས་ནས་ར་གཉིས་མོང་འོག་གཉིས་བྱང་པ་རེད། ཅས་གསལ། སྲིད་གནས་དེར་དུས་ཁྲུལ་སྲིད་གཞུང་གི་སྒྲིན་ལེན་གྱི་སྲིད་ཁང་འདི་དག་ཡིན། །
 ༢ ཚོང་དོན་ལས་ཀ་གཉིས་ཚུལ་སྒྲིན། སྤྱི་ལོ་༡༧༩༦ལོར་རེང་ཏན་ཀང་ (任汉光) གིས་སྒྲིན་ཁྱའི་ནང་འཁོད་པ་ལྟར་ན། “དོ་བདག ། ལང་བྱ་དུ། (王春化) སྲིད་གནས་དཀྱིལ་སྤང་སྒྲིན་ཏགས་ཡང་༢༩༥པ། མགོན་ཤག་ཁང་མིག་བརྒྱད། བྱིས་རྒྱུད་ཀྱི་མོག་མའི་ལོ་རྒྱུས་མ་གསལ། དྲག་དམག་གིས་འཕྲོག་བཅོམ་མེད་ས་གཉིས་བྱས་འདུག །

མགོན་པོ་ཡོང་མཁན། མི་ཉག་བ་སྲིད་ས་ཡིན། ད་ལྟ་གཏན་སྲིད་བྱེད་མཁན། ཁང་སྲིད་པ་དུང་ཁག་གསུམ་ཡོད་འདུག འདིར་བོད་མགོན་མ་བསྐྱེད་པ་ལོ་བཅུ་ཕྲག་ཁ་ཤས་ཅམ་ཕྱིན་ཡོད།” 《དར་མདོ་རྫོང་གི་ལོ་རྒྱུས་》ལས། མི་ཉག་ས་ཁྲུལ་གྱི་ཚོང་པ་སྲིད་ས་ཡིན། ཞེས་གསལ། །

བཅུ་གཉིས། ར་གཉིས་འོག་མ། (罗家锅庄)

༡ ལྷགས་ལའི་རྒྱལ་ཆུས་ཀྱི་སྲིད་དོན་འོས་འགན། ། 《སྲིད་གོས་དབྱེད་ཡིག་》 དེ་བ་བཅུ་དྲུག་པ་ལས། གསལ་བཤད་གང་ཡང་མི་འདུག སྲིད་གནས་དེར་དུས་ཚོང་དོན་ལས་ཀ་གཉིས་ཚུལ་སྒྲིན། སྤྱི་ལོ་༡༧༩༦ལོར་རེང་ཏན་ཀང་ (任汉光) གིས་སྒྲིན་ཁྱའི་ནང་འཁོད་པ་ལྟར་ན། “དོ་བདག ། ལོ་ལང་མི་ (罗王氏) སྲིད་གནས་དཀྱིལ་སྤང་སྒྲིན་༢༩༥པ། མགོན་ཤག་ཁང་མིག་ལྔ། ལོ་བཅུ་ཕྲག་ཁ་ཤས་ཀྱི་སྒྲིན་ལ་དུང་ཚང་འདི་ལ་རིགས་རྒྱུད་མེད་སྤྲེལ་མ་བརྒྱད་ར་གཉིས་ཚང་ནས་

མར་ཡོང་ཞིང་དེ་ལ་མག་པ་བསྐྱས་པས་རྩ་གཉེར་འོག་མའི་མིང་ཐོག་གྱུང་དོན་དུ་
དེའི་གོ་གནས་མེད།།

མགོན་པོ་ཡོང་མཁན། གཙུག་པོ་ཡུན་ནན་བ་ཡིན། ད་ལྟ་གཏན་མྱོང་བྱེད་
མཁན། དུད་ཁག་གཉིས་ཡོད་འདུག་པ་མིང་མ་དུན། ཆོང་རྩལ་རིགས། དུ་
བ་དང་། སྐྱ་ཤ་བསྐྱལ་མ་(腊肉) ཡོད་འདུག ཁེས་དང་། 《དར་མདོ་རྩོང་
གི་ལོ་རྒྱུས་》ལས། ཡུན་ནན་གྱི་ཆོང་བ་མྱོང་ས་ཡིན།” ཞེས་གསལ།།

༡ ད་ལྟ་འོ་གནས་ཚུལ། མིག་སྔར་འདིའི་སྐོར་རྒྱུས་ཡོད་མཁན་དང་ཡིག་ཆ་
གཉིས་ཀ་མ་རྟེན་སྟབས་རེ་ཞིག་དེ་ཅུ་མོ།།

བཅུ་གསུམ། བྱང་དཔོན་ར།

(包风英锅庄, 后李家锅庄)

༡ ལྷགས་ལའི་རྒྱལ་རྒྱུས་ཀྱི་སྤྱི་དོན་འོས་འགན། 《སྤྱི་གོས་དབྱེད་ཡིག་》དེ་བ་
བཅུ་དྲུག་པ་ལས། རྒྱལ་པོའི་ཕྱག་མཛོད་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་ཡིན། འོས་འགན་གཙུག་
བོར་ནང་སྤྱི་དོན་དམ་སྟེ་སྤྱི་ལས་ཀ་དང་། ཡིག་ཆ་སོགས་དོན་དམ་བྱ་དགོས།
དོན་བདག ཁོ་རྒྱུང་དབྱེན་(包风英)ཀྱི་མ་ཡུམ་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ་དང་སྐྱོག་འབྲེལ་
བྱས་པའི་སྐྱུ་མོ་ཡིན་པར་བཤད་སྟོན་ཡོད། རྩེས་སུ་མགོ་ཐང་དཔོན་དང་
གཉེན་སྲིག་བྱས། མྱོང་གནས་ཡན་ཞིའི་རྩེ་སྟེ་ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་སྤྱན་ཁང་གི་ཕྱི་མ་ཆོས་
ཡིན། ཞེས་གསལ། དེང་དུས་ཁུལ་མི་དམངས་སྤྱན་ཁང་འདི་ཡན་ཞིའི་སྤྱན་ཁང་
གི་ས་མལ་ཡིན། །

༢ ཆོང་དོན་ལས་ཀ་གཉེར་ཚུལ་སྐོར། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥ལོར་རེང་ཏན་ཀང་(任汉光)
གིས་སྤྱན་ཁུའི་ནང་འཁོད་པ་ལྟར་ན། “དོན་བདག ། ལི་རྩེ་མིང་། (李海廷)
མྱོང་གནས་ཕྱི་རྒྱལ་སྤྱན་ཁང་གི་ཉེ་འགམ་དུ་ཡོད། མགོན་ཤག་ཁང་མིག་བཅུ་
གསུམ། ཕྱི་རྒྱུད་ཐོག་མར་མིན་གོ་ལོ་ཉེར་གཉིས་པ་ཆགས་འདུག ལོ་གསུམ་
གྱི་སྤྱོད་ལས་ནང་དཔོན་རྩེ་སྟེ་མོའི་ལག་ནས་ཉོས་པ་རེད་ཟེར།།

མགོན་པོ་ཡོང་མཁན། བྱག་འགོ་དང་། རྟུ། འགར་ཐར། རྩེ་སྤྱོད་མདོ་བཅས་
ཡོད། ད་ལྟ་གཏན་མྱོང་བྱེད་མཁན། བོད་གྱི་ཆོང་མགོན་ཁག་གཉིས་ཏེ་དཔལ་

ལྷན་ཆོས་གྲགས་དང་། རྩོམ་གཉིས་དང་། ཁང་སྡོད་བ་རུད་ཁག་དྲུག་ཡོད། །

ཆོང་རྩལ་རིགས། བལ་དང་། ལྷམ་བྱ། ལྷ། རྩོག་གོ་སྐྱོགས། ཞེས་དང་། གཞན་ཡང་། རྩོད་བདག །འདི་སྒྲོན་འབྲོག་པའི་ས་ཆར་ཆོང་བསྡོད་འགྲོ་མཁན་ ཞིག་ཡིན། བ་ཡུལ་ཁོང་ཡུས་ (扎玉) བ་རེད། རྩལ་སྤྱན་ནང་དཔོན་རུའི་ནང་རུ་ གནས་སྒྲོས་པ་རེད།” ཅེས་བྲིས་འདུག ཤེས་མདོ་རྩོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ལས། སྒྲོན་ མར་དོ་བདག །པོ་རྒྱུང་ཡིང་ཡིན་ཞིང་། སྤྱིས་སྤྱི་ལེ་ཉེ་མིང་གིས་ཉེས་པ་རེད། ལེ་ ཉེ་མིང་ནི་ཐོག་མར་དར་མདོ་ཡོང་མཁན་གྱི་རྒྱ་སྤྱི་པ་ཞིག་ཡིན་ལ། རྩལ་སྤྱན་རིམ་ བཞིན་ཆོང་པ་ཆགས་པ་ཞིག་རེད་ཅེས་ཟེར། །

༡ ད་ལྟའི་གནས་ཚུལ། ལེ་ཉེ་མིང་། བ་ཡུལ་དར་མདོ་ཁོང་ཡུས། བོད་མིང་ ཡེ་ཤེས་འོད་ཟེར། བཟའ་རྒྱའི་མིང་ལ་རྟ་རྩམ་ཟེར། དེའི་བྱ་མོ་ཆོ་དབང་སྒྲོལ་ མ་ལ་མག་པ་ཀྱེན་ཁྱེན་སྒྲོན་བླངས་པའི་རིགས་རྒྱུད་ད་ལྟའི་བར་གནས་ཡོད། །

གཅིག །སྤལ་བཟང་ཡེ་ཤེས། ཕྱོ་རྒྱ་མིང་། 郑康德 གྱི་ལོ་༡༩༥༥པའི་ཤིང་ རྩལ་ལོར་འབྱུངས། ད་ལྟ་མི་ཁྱོན་སྒྲོབ་སྤྱ་ཆེན་མོའི་སྒྲོབ་དཔོན། ཆོན་རིས་ཆེད་ རམས་པ། འབྲུམ་རམས་པའི་སྒྲོབ་སྒྲོན་པ། །

གཉིས། ཀྱེན་ཡིང་ལོན། ཕྱོ་ (郑应兰) གྱི་ལོ་༡༩༥༥པའི་ཤིང་བྱ་ལོར་སྐྱེས། ད་ ལྟར་དར་མདོ་རྩོད་ཁོང་ཡུས་རྒྱས་ལྟེ་གནས་སྒྲོབ་རྒྱུ་ཆུང་གི་སྒྲོབ་སྒྱི་ཡིན། །

གསུམ། ཀྱེན་ཁམ་མེད། ཕྱོ་ (郑康培) གྱི་ལོ་༡༩༥༦པའི་མེ་ཤུག་ལོར་སྐྱེས། ད་ ལྟར་དར་མདོ་རྩོད་ཁོང་ཡུས་རྒྱས་ཐེ་ལུ་ཐེ་ཤོག་ནང་ཡོད། །

བཞི། ཀྱེན་ཡིང་ལྷེན། ཕྱོ་ (郑应芬) གྱི་ལོ་༡༩༥༦པའི་ས་གྲང་ལོར་སྐྱེས། རྒྱ་ བྲག་ཁྱུང་ཆིང་གི་གྲོང་གསེབ་ཅིག་རུ་མནའ་མ་ཕྱིན་ནས་བསྐྱེད་ཡོད་ཟེར། །

ལྷ། གཡུང་རུང་། ཕྱོ་ གྱི་ལོ་༡༩༥༧པའི་མེ་རྩལ་ལོར་སྐྱེས། ད་ལྟར་དར་མདོ་ རྩོད་ཁོང་ཡུས་རྒྱས་ཐེ་ལུ་ཐེ་ཤོག་ནང་ཡོད། །

བརྒྱ་བཞི། ཡུལ་ཁ་བ། (包家锅庄)

༡ ལྷགས་ལའི་རྒྱལ་རྒྱས་གྱི་སྤྱིད་དོན་འོས་འགན། 《སྤྱིད་གྲོས་དབུད་ཡིག་》 དེབ་ བརྒྱ་དྲུག་པ་ལས། རྒྱལ་པོའི་ཕྱག་མཛོད་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག གནའ་རུས་དར་

མདོའི་གྲོང་ལ་སྒོ་བཞི་ཡོད་པའི་རྒྱབ་སྒོ་ཁ་པ་ཡིན། ཞེས་གསལ། ད་ལྟའི་ས་སྐྱེས་སྐྱང་པའི་བྱིས་བདག་པོ་ཁམས་ནིང་གི་ཡབ་གཞིས་ཡིན། ཁོང་གི་པ་ཡབ་ཨ་ཀྱ་བཀྲ་ཤིས་དང་། མ་ཡུམ་གཡུ་སྒོན་གཉིས་ཀྱི་སྐུ་སྐྱེས་གཉིས་པ་པོ་ཨེར་གེ་བྱིས་འདིའི་དོ་བདག་ཡིན། རྒྱུ་གནས་དེང་རྒྱས་ཁུལ་རིག་གནས་ཁང་གི་རྒྱབ་སྐྱོགས་པ་ལང་ཆེན་པོའི་བྱིས་ཆང་དེ་ཡིན། །

༢ ཆོང་དོན་ལས་ཀ་གཉེར་ཚུལ་སྒྲོར། སྤྱི་ལོ་༡༩༣༥ལོར་རིང་ཏན་ཀང་(任汉光)གིས་སྒྲན་ཞུའི་ནང་འཁོད་པ་ལྟར་ན། “དོ་བདག་པོ་ཨེར་གེ(包二哥)ལྟོད་གནས་རང་ཆོང་ཁོམ་ལམ་སྒོ་རྒྱགས་ཨང་༥༩པ། མགྲོན་ཤག་ཁང་མིག་བརྒྱ་ལྟག་ཅམ་ཡོད། བྱིས་རྒྱུད་ཐོག་མར་དབལ་གསས་སྐྱབས་དང་གཅིག་ཡིན། ལོ་གཉིས་བརྒྱ་ཅམ་གྱི་སྒོན་ལ་བྱིས་ཁག་གཉིས་སུ་གྱེས་པ་རེད། ཐོག་མ་ནས་ཆོང་ལས་བྱེད་མཁན་གྱི་མི་འཛོན་པོ་མ་བྱུང་། དེའི་ཐོག་མེ་ལ་ཤོར་ནས་གྲོང་གུང་ཆེན་པོ་ཐོབ། །

མགྲོན་པོ་ཡོང་མཁན། དཀར་མཛེས་བ་དང་། རྩེ་དགེ་བཅས་ཡིན། ད་ལྟ་གཏན་སྒྲོང་བྱེད་མཁན། དཀར་མཛེས་བ་བསམ་གཏན་དཔོན་གཡོག་གཉིས་མ་གཏོགས་མི་འདུག ཆོང་ཇུས་རིགས། འབྲུ་སོགས་ཡོད། །

གཞན་ཡང་། དོ་བདག་པོ་包二哥 འབྲོག་པའི་སྒྲོང་ནས་སྤྱིར་མ་འོང་པ་ལོ་མང་པོ་རེད་འདུག ཁང་རྒྱ་མ་ཆན་ལོ་བརྒྱད་རྒྱ་ལྟག་ཅིག་ལས་མི་འདུག་སྐྱབས་གནས་ཚུལ་གསལ་པོ་འདི་ས་མ་བྱུང་།《དར་མདོ་རྫོང་གི་ལོ་རྒྱུས་》ལས། དཀར་མཛེས་དང་། གདོང་ཐོག་དཔོན་པ། རོང་པ་ཆ་པ་སོགས་སྒྲོང་ས་ཡིན།

༣ ད་ལྟའི་གནས་ཚུལ། བུ་མོ་ཏ་མེ་ཟེར་བ་ཅིག་ཡོད་ཟེར། ཡིན་ནའང་འབྲེལ་བ་བྱེད་སྐབས་སོང་བས་གནས་ཚུལ་གསལ་པོ་འདི་སྐབས་མ་སོང་། །

བཅོ་ལྔ། ཡིད་སྒྲོང་བ། (龚家锅庄)

འདི་ལ་རྒྱང་ཡིག་སྤྱུ་ཆང་ཡང་ཟེར།

༡ ལྷགས་ལའི་རྒྱལ་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱིད་དོན་འོས་འགན། 《སྤྱིད་གྲོས་དཔུང་ཡིག་》དེབ་བརྒྱ་རྒྱུ་པ་ལས། རྒྱལ་པོའི་ལྷག་མཛོད་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་ཡིན། རྒྱང་ཡིག་

ཤུག་ཆང་གི་ཁང་སྒྲིབ་དུ། གསེར་རྟ་ཅིག་གཙུགས་ཡོད་པ་དེ་གསེར་འོད་ཆེན་
 ཆེན་དུ་འསྐྱོ་བ་ཡིད་སྦྱོར་དགོན་པ་དང་འདྲ་བ་ཅིག་བྱུང་། རྒྱལ་པོས་དེ་ལ་ཡིད་
 སྦྱོར་དགོན་ཞེས་འབོད་པས། རྗེས་སུ་ཨ་གྲུ་ཁ་པའི་མིང་ལ་ཡིད་སྦྱོར་ཆང་ཞེས་
 མོགས་པ་རེད། ཅེས་གསལ། རྫོང་གནས་དེར་དུས་དར་མདོ་རྫོང་༡༡༠ཉེན་རྟག་
 པའི་རྒྱབ་དེར་ཡོད། །

༢ ཆོང་དོན་ལས་ཀ་གཉེར་ཚུལ་སྐོར། སྤྱི་ལོ་༡༧༩༦ལོར་རིང་ཏན་ཀང་（任汉光）
 གིས་སྒྲན་ཁྱའི་ནང་འཁོད་པ་ལྟར་ན། “དོ་བདག་། ཉ་མགོན་ལྷ་རྒྱལ། རྒྱ་མིང་དུ།
 ཅོང་ཏ་སན། （龚达三） རྫོང་གནས་དམངས་དབང་སྲང་ལམ་གྱི་སྐོར་རྟགས་
 ལམ། མགོན་ཤག་ཁང་མིག་བདུན། མིན་གོ་ལོ་ཉི་ཤུ་པར་རྒྱ་ཁ་བ་ཆང་ས་ནས་ཉོས་
 པ་རེད། །

མགོན་པོ་ཡོང་མཁན། རྒྱ་མི། ད་ལྟ་གཏན་རྫོང་བྱེད་མཁན། མགོན་པོ་སུའུ་
 དམག་དཔོན་ཆང་། ཁང་པ་གཞན་རྣམས་མཛོད་ཁང་རེད་འདུག །ཆོང་རྗེས་
 རིགས། བེས་མོག་དང་། རྫོང་ཡུངས་མོགས་ཡོད་འདུག 《དར་མདོ་རྫོང་གི་ལོ་
 རྒྱུས་》ལས། སྤྱི་ལོ་༡༧༩༡ལོར་ཀོང་ཏ་ཏན་གྱིས་བདག་པོ་བྱས་པ་རེད། །

༣ ད་ལྟའི་གནས་ཚུལ། རྒྱན་འཛིན་ཡོད་ཟེར། འོན་ཀྱང་ཡུལ་གང་དུ་བཞུགས་
 པ་དང་། མི་གང་འདྲ་ཡོད་པའི་སྐོར་གནས་ཚུལ་གསལ་པོ་རྙེད་མ་སོང་བས་
 གནས་སྐབས་དེ་ཅུམ་གྱིས་འཐུས་པ་བྱས་སོ། །

ས་བཅད་བཞི་པ། རྫོང་སྐོར་གསལ་གྱི་ཨ་གྲུ་ཁ་པའི་སྐོར།

བཅུ་དྲུག་ །ལྷག་སྐོར་རྒྱབ་པ། （咱家锅庄）

༡ ལྷགས་ལའི་རྒྱལ་ཚུས་གྱི་སྤྱིད་དོན་འོས་འགན། 《སྤྱིད་གོས་དབྱེད་ཡིག་》
 དེབ་བཅུ་དྲུག་པ་ལས། དར་མདོའི་གོང་གི་སྐོར་ཆེན་ལྷ་སྲུང་མོགས་བདེ་འཇགས་
 གྱི་འོས་འགན་བཞེས་ཡོད། ཅེས་གསལ། རྫོང་གནས་དེར་དུས་ཁྲལ་བེམས་འཛིན་
 རྒྱུ་ཁག་གི་འོག་དེ་ཡིན། །

༢ ཆོང་དོན་ལས་ཀ་གཉེར་ཚུལ་སྐོར། སྤྱི་ལོ་༡༧༩༦ལོར་རིང་ཏན་ཀང་（任汉光）

གིས་སྒྲན་ཁྱའི་ནང་འཁོད་པ་ལྟར་ན། རོ་བདག་ཁོ་ཡི་ཆིང་། (咱·清) རྒྱུ་
གནས་ལྟ་སྒྲིའི་བྲང་ལམ་སྒྲིལ་གས་ཨང་ལ། ལྷ་མོ་མཁོན་ཤག་ཁང་མིག་བརྩ་
ལྷག་ཡོད་པ་མེར་ཤོར་ནས་ད་ལྟ་བསྐྱར་གསོ་ཁང་མིག་བཞི་འདུག བྱིས་རྒྱུད་ཐོག་
མའི་ལོ་རྒྱུས་མ་གསལ། ལོ་གསུམ་གྱི་གོང་ལ་བྱིས་མཆོས་དངུལ་ལོ་བཟོ་གྲ་ཞིག་
ཡོད་པ་དེ་མེར་ཤོར་སྐབས་དེ་དང་མཉམ་ཏུ་རུད་ཆང་འདྲིའི་ཁང་པ་ཡང་མེར་
ཤོར་བ་རེད་འདུག།

མཁོན་པོ་ཡོང་མཁན། མི་ཉག་བ། ད་ལྟ་གཏན་རྒྱུད་མཁོན་པོ་གཏན་འཁེལ་མི་
འདུག རུས་རྒྱུན་བདལ་པ་ནམས་འགྲོ་རྒྱུད་བྱེད་མཁན་མང་ཅམ་འདུག །
༡ ད་ལྟའི་གནས་ཚུལ། མི་ཆང་འདྲིའི་རྒྱུད་པ་ནམས་ད་ལྟ་རྒྱ་ནག་ལ་ཡོད་ཟེར།
འོན་ཀྱང་ས་ཆ་གང་ལ་ཡོད་པ་དང་། མི་གང་འདྲ་ཡོད་པའི་སྒྲོར་མ་རྟེན། །

བརྩ་བརྩུ། ལྷ་མོ་བ། (吉波娃)

༡ ལྷགས་ལའི་རྒྱལ་རྒྱས་གྱི་སྲིད་དོན་འོས་འགན། 《སྲིད་གྲོས་དཔུང་ཡིག་》 དེ་བ་
བརྩ་བརྩུག་པ་ལས། འོས་འགན་གཙོ་བོར་ལྷགས་ལའི་པོ་བྲང་རུ་ལོ་ལྷ་མོ་སྐྱུར་སྐྱུས་སྒྲོ་
ཆལ་རིགས་བཟོ་མཁན་ཡིན། ཞེས་གསལ། རྒྱུད་གནས་ལྟ་སྒྲིའི་ཚུགས། དེང་
རུས་གངས་རྒྱ་ཟམ་པའི་རྒྱུར་རོལ་གང་ཞིག་ལ་ཡིན་པ་ཅམ་ལས་གསལ་པོར་དེས་
མཁན་མི་འདུག །

༢ ཆོང་དོན་ལས་ཀ་གཉེར་ཚུལ་སྒྲོར། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༦ལོར་རེང་ཏན་ཀང་ (任汉光)
གིས་སྒྲན་ཁྱའི་ནང་འཁོད་མི་འདུག 《དར་མདོ་རྫོང་གི་ལོ་རྒྱུས་》ལས། མན་རུ་
རྒྱལ་རབས་གྱི་མཇུག་ནས་མི་རྒྱུད་ཆད་པ་རེད། ཅེས་གསལ། །

༣ ད་ལྟའི་གནས་ཚུལ། དར་མདོའི་བགྲིས་སོང་ནམས་ཀྱིས་གསུང་པར་བྱིས་
ཆང་འདྲི་ད་ལྟ་མི་རྒྱུད་ཆད་ཟེན་པ་གཏན་འཁེལ་རེད་གསུངས། །

བཙོ་བརྒྱུད། ཐང་དམར་རྩུང་འཁོར། (南门唐马房)

༡ ལྷགས་ལའི་རྒྱལ་རྒྱས་གྱི་སྲིད་དོན་འོས་འགན། 《སྲིད་གྲོས་དཔུང་ཡིག་》 དེ་བ་
བརྩ་བརྩུག་པ་ལས། འོས་འགན་གཙོ་བོར་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོའི་མངའ་འོག་གི་ཞིང་

འབྲོག་མེ་འབངས་ནམས་ཁལ་དང་འུ་ལག་དགོས་རིགས་ཐམས་ཅད་བཞོད་སྤྱིག་
དང་དོ་དམ་བྱ་དགོས་པ་དང་། གཙོ་བོར་འགྲིམ་འབྲལ་གྱི་ས་ཚུགས་ཤིག་ཡིན།
ཞེས་གསལ། སྤྱོད་གནས་དེར་དུས་ཁལ་སྤྲོན་ཚོར་ཁང་གི་ཉེ་སྒྲོན་ཞིག་ན་ཡོད་པ་
ཅམ་ལས་ཁང་ཤལ་གསལ་པོར་མ་ངེས། །

༡ ཚོང་དོན་ལས་ཀ་གཉེར་ཚུལ་སྒྲོན། སྤྱི་ལོ་༡༧༩༦ལོར་རེང་ཏན་ཀང་ (任汉光)
གིས་སྤྲོན་ཁྱའི་ནང་འཁོད་མི་འདུག །

༢ ད་ལྟའི་གནས་ཚུལ། འདིའི་མི་རྒྱུད་དེར་དུས་མི་རྒྱུད་པལ་ཆེར་མེད་པ་འདྲ་
ཞེས་ཟེར། །

བཅུ་དགུ། ལུང་ཁ་ཚང་། (甲卡措)

༡ ལྷགས་ལའི་རྒྱལ་ཆུས་གྱི་སྤྱིད་དོན་འོས་འགན་《སྤྱིད་གོས་དཔུང་ཡིག་》དེབ་
བཅུ་དྲུག་པ་ལས། སྤྱོད་གནས་ལྟོ་སྒྲོལ་སྤྱོད་ཐང་དམར་དུང་འཁོར་གྱི་རྒྱལ་ལོག་
ཆུ་འགམ་དུ་ཡོད་ཅིང་། སྒྲོ་མདུན་ན་ལུང་སྤྱོད་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད་པར་གྲགས།
ཞེས་གསལ། སྤྱོད་གནས་པག་མོ་རིའི་ཞོལ་དར་མདོའི་ལྟོ་སྒྲོལ་སྤྱོད་གས་ཉེ་དེར་སང་
ཁང་ཤལ་གསལ་པོར་མ་ངེས། །

༢ ཚོང་དོན་ལས་ཀ་གཉེར་ཚུལ་སྒྲོན། སྤྱི་ལོ་༡༧༩༦ལོར་རེང་ཏན་ཀང་ (任汉光)
གིས་སྤྲོན་ཁྱའི་ནང་འཁོད་པ་ལྟར་ན། “དོ་བདག ། ཡིན་མེད་རྒྱན། (林佩风)
སྤྱོད་གནས་ལྟོ་སྒྲོལ་སྤྱོད་ལམ་སྒྲོ་རྒྱགས་ཨང་༢༥། མགོན་ཤག་ཁང་མིག་གསུམ།
མིན་གོ་ལོ་༡༡་དང་། ལོ་༢༥ལོར་མེར་ཐངས་རེ་ཤོར། དེ་རྗེས་ད་ལྟའི་དོ་
བདག །འདིས་བདག་གཉེར་བྱས་ཡོད་འདུག །

མགོན་པོ་ཡོང་མཁན། མི་ཉག་བ། དུས་རྒྱུན་མགོན་པོ་འགོ་སྤྱོད་བྱེད་
མཁན་གཏན་འཁེལ་མི་འདུག ད་ལྟ་བདལ་པ་དང་། ཁང་སྤྱོད་བ་དུང་ཁག་
གཅིག་དང་། ཚོང་པ་རྒྱུད་བ་གཉིས་འདུག །ཚོང་རྒྱས་རིགས། ང་ཁྱེད་ཤས་
དང་། དར་དཀར། དུ་བ་སོགས་བཀལ་མཁན་ཁ་ཤས་འདུག” ཅེས་དང་།
《དར་མདོ་རྫོང་གི་ལོ་རྒྱུས་》ལས། མགོན་པོ་མི་ཉག་བ་རེད། སྤོན་རྒྱས་ཁྱེད་
ཞིང་དོ་དམ་བྱེད་མཁན་ལུང་ཁ་པའི་བུ་མོ་འབྲིང་བ་རེད། ཅེས་གསལ། །

༡ ད་ལྟའི་གནས་ཚུལ། འདིའི་རྒྱས་མངའ་ཡོད་མཁན་དང་ཡིག་ཆ་གཉིས་ཀ་
མ་རྟེན་སྟབས་རེ་ཞིག་དེ་ཅམ་མོ། །

ཉི་ཤུ། བོ་བོ་རིན་ཆེན་ཚང་། (包包任钦)

༡ ལྷགས་ལའི་རྒྱལ་རྒྱས་ཀྱི་སྲིད་དོན་འོས་འགན། 《སྲིད་གྲོས་དཔུང་ཡིག་》དེ་བ་
བཅུ་དྲུག་པ་ལས། འོས་འགན་གཙོ་བོར་གང་ཡིན་མ་གསལ། འདིར་ལྷགས་
ལའི་སྟུག་བཞི་པ་ཡིན། འདི་དང་ཨ་གྲུ་ཁ་པ་ཞིག་གི་བྱ་ཚོ་གཉིས་གཞིས་བཅས་
པའི་ཨ་གྲུ་ཁ་པ་གསར་པ་ཞིག་ཡིན་པར་གསལ། ཞེས་བཤད། རྩོད་གནས་ཕག་མོ་
རི་ཞོལ་སྟན་པ་ལམ་༡༩༥༡། དེང་རྒྱས་འབྲིང་རིམ་མི་དམངས་ཁྲིམས་ཁང་གི་མར་
རྩུར་ན་ཡོད། །

༢ ཚོང་དོན་ལས་ཀ་གཉེར་ཚུལ་སྐོར། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༦ལོར་རིང་ཏན་ཀང་ (任汉光)
གིས་སྟན་ཞུའི་ནང་འཁོད་མི་འདུག།

༣ ད་ལྟའི་གནས་ཚུལ། དར་མདོའི་བགྲེས་སོང་རྣམས་ཀྱིས་འདིའི་མི་རྒྱུད་པ་ལ་
ཆེར་མེད་པ་འདྲ་གསུངས། །

ཉེར་གཅིག་ ཁྲིང་ཁ་ཆོ་བགྲ། (刘卡错扎)

༡ ལྷགས་ལའི་རྒྱལ་རྒྱས་ཀྱི་སྲིད་དོན་འོས་འགན། 《སྲིད་གྲོས་དཔུང་ཡིག་》
དེ་བ་བཅུ་དྲུག་པ་ལས། འདིའི་སྐོར་བཀོད་མི་འདུག།

༢ ཚོང་དོན་ལས་ཀ་གཉེར་ཚུལ་སྐོར། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༦ལོར་རིང་ཏན་ཀང་ (任汉光)
གིས་སྟན་ཞུའི་ནང་འཁོད་པ་ལྟར་ན། “དོ་བདག་། ལིའུ་ཀུའི་ལོན། (刘桂兰)
རྩོད་གནས་ལྟ་སྟེའི་སྲང་ལམ་སྟོན་གསུངས་ཨང་༡༩༥༡། མགོན་ཤག་ཁང་མིག་བཞི།
ཁྲིམ་རྒྱུད་ཐོག་མའི་ལོ་རྒྱུས་མ་གསལ། མིན་གོ་ལོ་༡༡ པར་མེར་ཤོར། མིན་གོ་༢༩
ལོར་ལྷག་སྟོན་རྒྱུ་པ་མེར་ཤོར་སྟབས་ཁོ་ཆོའི་ཁང་པ་ལ་སྟོན་ཐེབས་ནས་བཞེགས་
དགོས་བྱུང་བ་རེད།

མགོན་པོ་ཡོང་མཁན། མི་ཉག་བ། ད་ལྟ་འགོ་འོང་བྱེད་མཁན་བདལ་པ་རྣམས་
ལས་གཏན་འཁེལ་མི་འདུག། ཚོང་རྩིས་རིགས། གོ་སྟོགས་འབྲུ་རིགས་ཉེ་ཆོང་

ཡིན།” ཞེས་གསལ། །

༡ ད་ལྟའི་གནས་ཚུལ། འདིའི་སྒྲོན་གྱི་རྒྱས་ཡོད་ཀྱི་མི་དང་ཡིག་ཆ་གཉིས་ཀ་མ་
ཆེད་སྟབས་ད་ལྟའི་གནས་ཚུལ་མ་གསལ། །

ཉེར་གཉིས། ཤིང་རྩ་ནང་པ། (大石包杨家锅庄)

༡ ལྷགས་ལའི་རྒྱལ་རྒྱས་ཀྱི་སྲིད་དོན་འོས་འགན། 《སྲིད་གྲོས་དཔུང་ཡིག་》 དེབ་
བཅུ་དྲུག་པ་ལས། འདི་ལ་མཁུན་རབ་ནང་པ་བཟུང་། ཨ་གྲུ་ཁ་པ་འདིའི་བོད་
གཞུང་གི་སྲིད་སྒྲུབ་མཁུན་རབ་དབང་ཕྱུག་གི་གདུང་རིགས་ཡིན་པས། མིང་དེ་
ལྟར་ཆགས། ཞེས་གསལ། སྲིད་གནས་ལྟ་སྟོན་ནང་མའི་ཕག་མོ་རིའི་འདབ་སྟེ་དང་
རུས་ཤིང་རྩ་དཔེ་ཆོང་ཁང་གི་སྟོ་ལེན་དེ་ཡིན་ཟེར། སྤྱི་ལོ་1864-1872 ལའི་བར་
བོད་སྟེ་པ་གཞུང་དགའ་ལྡན་མོ་བྲང་གི་སྲིད་སྒྲུབ་གནང་མཁན་ “སྟེ་དྲུག་མཁུན་
རབ་དབང་ཕྱུག་” གི་ཡབ་གཞིས་ཡིན། རྩིས་སྤྱི་ཡིག་ཆ་ཁ་ཤས་ཀྱི་ནང་རུ་རུད་
ཆོང་གི་མིང་ལའང་མཁུན་རབ་ནང་པ་ཞེས། སྤྱི་ལོ་འདུག་པས་རྒྱ་མཆོན་དེ་ཡིས་
མིན་ནམ་སྟུམ། །

༢ ཆོང་དོན་ལས་ཀ་གཉེར་ཚུལ་སྒྲོན། སྤྱི་ལོ་༡༩༣༥ལོར་རིང་ཏན་ཀང་ (任汉光)
གིས་སྟན་ཞུའི་ནང་འཁོད་པ་ལྟར་ན། “དོ་བདག ། ཡང་མ་ཐའེ། (杨马泰)
སྲིད་གནས་ལྟ་སྟོན་རི་ཞོལ་ཁྲོམ་ལམ་བར་མ་ཡིན། མགྲོན་ཤག་ཁང་མིག་དྲུག་
ཁྲིམ་རྒྱུད་ཐོག་མའི་ལོ་རྒྱས་མ་གསལ། སྟན་ལ་བཅོམ་འཕྲོག་ཐེངས་གཉིས་ཐེབས་
པ་དང་། རྩིས་སྤྱི་རི་ཉིལ་ནས་ཁང་པའི་ཕྱིད་ཆ་གཏོར་བཤེགས་ཐེབ་པར་ད་རུང་
ཡང་བསྐྱར་གསོ་བྱུང་མི་འདུག།

མགྲོན་པོ་ཡོང་མཁན། དུན་ནན་ཉེ་འཁོར་དང་། ཆོ་བ་རོང་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་
ཆོང་པ་ཡིན། ད་ལྟ་གཏན་སྲིད་བྱེད་མཁན། བོད་ཀྱི་ཆོང་མགྲོན་ཁག་གཉིས་
དང་། ཁང་སྲིད་བ་རུད་ཆོང་གསུམ་འདུག།

ཆོང་རྩིས་རིགས། ཉལ་རུད་དང་། རུ་བ། ཕག་ཤ་བསྟེལ་མ་སོགས་ཡོད་འདུག་”
《དར་མདོ་རྩོད་གི་ལོ་རྒྱས་》ལས། དུན་ནན་དང་། ཆོ་བ་རོང་པའི་པའི་ཆོང་པ་
སྲིད་ས་ཡིན། ཞེས་གསལ། །

༡ ད་ལྟའི་གནས་ཚུལ། ཉ་པོ་མིང་ན་ཟེར་བ་ཅིག་ཡོད་ཀྱང་། ཉེ་ཆར་པལ་ཆེར་
རྒྱ་ནག་གི་ཡུལ་གང་ཞིག་ལ་བསྐྱད་ཡོད་པེས། ཞེས་པ་ཙམ་ལས་གནས་ཚུལ་
གསལ་པོ་ཞེས་མ་ཁན་མ་རྟེན། །

ས་བཅད་ལྷ་བ། ལྷ་མཆོད་དགོན་པའི་ཉེར་སྐྱོར་གྱི་

ཨ་ཁྱ་ཁ་བའི་སྐྱོར།

ཉེར་གསུམ། ཨ་ཉི་བ་ཆང་། (娃底娃)

༡ ལྷགས་ལའི་རྒྱལ་རྒྱས་ཀྱི་སྲིད་དོན་འོས་འགན། 《སྲིད་གྲོས་དཔུང་ཡིག་》 དེ་བ་
བཅུ་རྩ་ག་པ་ལས། འོས་འགན་གཙོ་བོར་ལྷགས་ལའི་ཕོ་བྲང་རུ་མ་གོ་དང་། རེན་
དམ་སོགས་ཀོ་ལྷགས་རིགས་མཁོ་འདོན་དང་དོ་དམ་བྱེད་མཁན་ཡིན། སྤྱོད་
གནས་དམག་སྤྱིའི་ཟམ་པའི་རྒྱ་ར་ཆེན་མོའི་ནང་རུ་ཡོད། དེར་རུས་ལྷ་མཆོད་
དགོན་པའི་སྤྱོད་ཀྱིས་ཀྱི་ཁང་པ་འབངས་མའི་སྤྱོད་ཁང་འདི་ཡིན། །

༢ ཆོང་དོན་ལས་ཀ་གཉེར་ཚུལ་སྐྱོར། སྤྱི་ལོ་༡༩༤༧ལོར་རེང་ཏན་ཀང་ (任汉光)
གིས་སྤྱན་ཁྲའི་ནང་འཁོད་མི་འདུག 《དར་མདོ་རྫོང་གི་ལོ་རྒྱུས་》ལས། ལྷགས་ལ་
རྒྱལ་པོའི་རྩེད་ཡིག་ཡིན་ཞེས་བྲིས་འདུག །

༣ ད་ལྟའི་གནས་ཚུལ། མན་རུའི་སྲིད་མཚུག་ཙམ་ནས་རྒྱུད་འཛིན་མེད་པས་
ཁྱིམ་རྒྱུད་སྟོང་པ་རེད། །

ཉེར་བཞི། ཁང་ལྷག་བ། (充家锅庄)

༡ ལྷགས་ལའི་རྒྱལ་རྒྱས་ཀྱི་སྲིད་དོན་འོས་འགན། 《སྲིད་གྲོས་དཔུང་ཡིག་》 དེ་བ་
བཅུ་རྩ་ག་པ་ལས། “ཁང་ལྷག་བའི་གཞིས་ཀ་ནི། གོ་མིན་ཏང་རུན་ཉེར་བཞི་པའི་
ལུ་ལྷ་ཁང་མ་སུ་ལྷ་ (旅长马骕) དང་། ཡུ་ལྷ་སྤྱོད་ལིན། (余松林) རྩི་ཁང་ཐང་
དབྱེན་ (师长唐英) དང་། ལུ་བ་ཁམས་འཛིན་སྤྱོད་ལྷ་ཞིབ་པ་ཁྲིན་ཆེ་སུ་ལྷ་ (陈
启图) བཅས་ཀྱིས་སྤྱོད་གནས་རྒྱན་བཟུང་བྱས་པ་རེད། རེས་སུ་མི་རྒྱུད་མེད་
པར་ཉེ་རྒྱུད་ཆོ་རྫོང་ཞེས་པའི་ཆོང་དཔོན་ཞིག་གིས་བདག་པོ་བྱས་པ་ལ་རྒྱ་མིས་
ཆོང་ཅབ་གོ་ཁྱང་ཟེར། ཨ་ཉི་བའི་ཁང་ལྷག་རུ་ཡོད་པས་ན་ཁང་ལྷག་བ་ཟེར། ཅས་

གསལ། སྒྲོན་གནས་དེར་རུས་ལྷ་མཆོད་དགོན་པའི་ལྷ་ཕྱགས་ཀྱི་འབངས་མའི་
སྒྲོན་ཁང་འདིར་ཡིན་འདུག །

༡ ཆོང་དོན་ལས་ཀ་གཉེར་ཚུལ་སྒྲོན། སྤྱི་ལོ་༡༧༣༥ལོར་རེང་ཏན་ཀང་ (任汉光)
《དར་མདོ་རྫོང་གི་ལོ་རྒྱུས་》ལས། བྱིང་ཆོང་འདི་མི་རབས་ཆད་རྗེས་ཁང་གཞིས་
ཆོང་དཔོན་ཆོས་བདག་པོ་བྱས་པ་རེད། ཅིས་གསལ། །

༢ ད་ལྟའི་གནས་ཚུལ། སྤར་རྒྱུད་པ་སྤྱོད་བྱེད། །

ཉེར་ལྷ། གཡང་ཕྱག་ཆོང་། (杨家锅庄)

༡ ལྷགས་ལའི་རྒྱལ་རྒྱུས་ཀྱི་སྤྱི་དོན་འོས་འགན། 《སྤྱི་གོས་དབྱེད་ཡིག་》དེབ་
བཅུ་དྲུག་པ་ལས། འོས་འགན་གཙོ་བོར་ལྷགས་ལའི་པོ་བྱང་རུ་ལྷགས་ལྷག་འཆོ་
སྒྲོང་དང་དོ་དམ་བྱེད་མཁན་ཡིན། སྒྲོན་གནས་དམག་སྤྱི་བམ་པའི་རྒྱ་རྒྱ་ཆེན་པོའི་
ནང་སྤྱི་དེར་རུས་འབངས་མའི་སྒྲོན་ཤག་ཁང་ཆེན་འདིའི་མལ་རུ་ཡིན། །

༢ ཆོང་དོན་ལས་ཀ་གཉེར་ཚུལ་སྒྲོན། སྤྱི་ལོ་༡༧༣༥ལོར་རེང་ཏན་ཀང་ (任汉光)
གིས་སྒྲན་ཁྱའི་ནང་འཁོད་པ་ལྟར་ན། “དོ་བདག །ཡང་ཀའོ་རུ། (杨膏如)
སྒྲོན་གནས་དམག་སྤྱི་བམ་པ། མགོན་ཤག་ཁང་མིག་བཅུ། བྱིམ་རྒྱུད་ཐོག་མའི་
ལོ་རྒྱུས་མ་གསལ། །

མགོན་པོ་ཡོང་མཁན། མི་ཉག་བ། ད་ལྟ་གཏན་སྒྲོན་བྱ་མཁན། སོག་རྒྱུད་
ཆོང་མགོན་ཁག་གཅིག་དང་། སེ་ཁྱོན་ནིས་ཅི་ཁྱོན་བཅས་རུད་ཁག་གཉིས་དང་།
ཁང་དོད་པ་རུད་ཁག་དྲུག་འདུག གནས་བདག་རྒན་རྒས་གཉིས་ཡོད་པར་སྒོ་
རིག་མི་གསལ་བས་གནས་ཚུལ་གསལ་པོ་འདི་ཐུབ་མ་སོང་། ཁང་རྒྱལ་གྱི་རྒྱམ་
པ་《དར་མདོ་རྫོང་གི་ལོ་རྒྱུས་》ལས། མི་ཉག་བ་སྒྲོན་ས་ཡིན། ཞིས་གསལ། །

༣ ད་ལྟའི་གནས་ཚུལ། འདིའི་མི་རབས་སྤུ་མོ་ནས་ཆད་བྱེད།

ས་བཅད་བྱག་པ། ས་དཀར་སྒྲོང་གི་ཨ་བྱ་ཁ་བའི་སྒྲོན།

ཉེར་དྲུག །སྤར་ཐོག་ཐོག་མ། (罗家锅庄)

༡ ལྷགས་ལའི་རྒྱལ་རྒྱུས་ཀྱི་སྤྱི་དོན་འོས་འགན། 《སྤྱི་གོས་དབྱེད་ཡིག་》

དེ་བ་བཅུ་དྲུག་པ་ལས། ས་སྐས་སྒང་གི་རི་གདོང་འདྲིའི་ཆགས་ཡོད་པས་ན་སྒང་
 ཐོག་གོང་འོག་ཅེས་པའི་མིང་ཆགས། ཞེས་གསལ། རྫོང་གནས་ས་སྐས་སྒང་དེང་
 རུས་ཁུལ་སྲིད་གྲོས་ཀྱི་གནས་གཞི་འདྲི་ཡིན།

༡ ཚོང་དོན་ལས་ཀ་གཉེར་ཚུལ་སྒྲོར། ཟ෍་ལོ་༡༧༩༦ལོར་རིང་ཏན་ཀང་ (任汉光)
 གིས་སྐྱན་ཁུའི་ནང་འཁོད་པ་ལྟར་ན། “དོ་བདག ། ལོ་ཡུའུ་ཀུའེ། (罗玉桂)
 རྫོང་གནས་ས་སྐས་སྒང་སྒོ་རྟགས་ཡང་༢༡༥༥། མགོན་ཤག་ཁང་མིག་བརྒྱད།
 བྱིས་རྒྱུད་ཀྱི་ཐོག་མའི་ལོ་རྒྱུས་མ་གསལ། ཟ෍་བཏང་ཁང་གཞིས་རྒྱ་རྒྱུད་བ་ཅིག་
 ཡིན་ལ་དེའི་ཐོག་རྩ་དར་མདོར་དོན་རྒྱུན་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་པས། དམག་མི་རྒྱུན་
 རྫོང་བྱས་སྟབས་རིམ་བཞིན་ཉམས་རྒྱུད་ཕྱིན། ད་ལྟ་དམག་དབུང་ཕྱིན་ཆར་
 བའང་བོད་མགོན་བསྐྱར་རྩུ་ཡོང་མཁན་མི་འདུག།

མགོན་པོ་ཡོང་མཁན། ལི་ཐང་བ་ཡིན། ད་ལྟ་གཏན་རྫོང་བྱེད་མཁན། དམག་
 རྩུང་ཁག་གཉིས་དང་། ཁང་རྫོང་པ་རྩུང་ཁག་དྲུག་འདུག” ཅེས་གསལ་བ་ལྟར་རོ།
 《དར་མདོ་རྫོང་གི་ལོ་རྒྱུས་》ལས། ལི་ཐང་བའི་ཚོང་མགོན་རྫོང་ས་ཡིན།

༢ ད་ལྟའི་གནས་ཚུལ། འདྲིའི་སྒྲོར་གྱི་རྒྱུས་ཡོད་དང་ཡིག་ཆ་གཉིས་ཀ་ད་བར་
 མ་རྟེན་པས་གསལ་བཤད་མ་ཐུབ།

ཉེར་བདུན། སྒང་ཐོག་འོག་མ། (史家锅庄)

༡ ལྷགས་ལའི་རྒྱལ་རྒྱུས་ཀྱི་སྲིད་དོན་འོས་འགན། 《སྲིད་གྲོས་དབུང་ཡིག་》དེ་བ་
 བཅུ་དྲུག་པ་ལས། གནས་ཚུལ་གསལ་བཤད་གང་ཡང་མི་འདུག རྫོང་གནས་
 ས་སྐས་སྒང་དེང་རུས་ཁུལ་སྲིད་གྲོས་ཀྱི་གནས་གཞི་འདྲིའི་ཡིན།

༢ ཚོང་དོན་ལས་ཀ་གཉེར་ཚུལ་སྒྲོར། ཟ෍་ལོ་༡༧༩༦ལོར་རིང་ཏན་ཀང་ (任汉光)
 གིས་སྐྱན་ཁུའི་ནང་འཁོད་པ་ལྟར་ན། “དོ་བདག ལམ་ཅེ་ཕུ། (王泽普) རྫོང་
 གནས་ས་སྐས་སྒང་སྒོ་རྟགས་ཡང་༣༥༥༥། མགོན་ཤག་ཁང་མིག་དྲུག བྱིས་རྒྱུད་
 ཐོག་མའི་ལོ་རྒྱུས་མ་གསལ།

མགོན་པོ་ཡོང་མཁན། བོད་མགོན་རྫོང་མཁན་མེད། ད་ལྟ་འདུག་མཁན་ཡུལ་
 འབྱར་བ་དང་། ཁང་རྫོང་པ་བསྐྱེམས་རྩུང་ཚང་དྲུག་ཡོད་འདུག” ཅེས་བྲིས་

འདུག ིད་མདོ་རྩོད་གི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ལས། ཐོག་མ་མང་ཆོ་ཕུན་ཚང་ཡིན་ལ།
རྩོམ་སུ་མི་ཅ་གོ་གྲང་ཞེས་མིང་ཐོག་ ཁེས་གསལ།

༡ ད་ལྟའི་གནས་ཚུལ། འདིའི་སྒྲིན་གྱི་རྒྱུས་ཡོད་དང་ཡིག་ཆ་གཉིས་ཀ་ད་བར་
མ་རྟེན་པས་གསལ་བཤད་མ་བྱུང་།

ས་བཅད་བརྟན་ལ། རྒྱལ་གྲོང་དཀྱིལ་གྱི་ཨ་ཁྱ་ཁ་བའི་སྒྲིན།

ཉེར་བརྟན། ཨ་བསམ་ཐོག་མ། (彭家锅庄)

༡ ལྷགས་ལའི་རྒྱལ་རྒྱུས་ཀྱི་སྤྱི་དོན་འོས་འགན། ིད་ཐོས་དབྱེད་ཡིག་ཀྱི་དེབ་
བཅུ་དྲུག་པ་ལས། ཨ་བསམ་ཞེས་པ་མི་ཉག་སྡེ་ཤོག་ཞེས་གི་ས་མིང་ཡིན། ཨ་
བསམ་སྡེ་པ་གོང་འོང་གཉིས་ཀར། སྡེ་ཤོག་འདིར་ཉེ་བརྟན་དང་ས་ཤིང་ཡོད་པ་
རེད། ཁེས་གསལ། ིད་གནས་དེར་རྒྱལ་བྱིས་གསོ་ཁང་གི་མལ་འདི་ཡིན།

༢ ཆོང་དོན་ལས་ཀ་གཉེར་ཚུལ་སྒྲིན། སྤྱི་ལོ་༡༩༣༥ལོར་རེང་ཏན་ཀང་ (任汉光)
གིས་སྒྲིན་ཞུའི་ནང་འཁོད་པ་ལྟར་ན། “དོ་བདག་། རུན་ཅ་མོ། (彭家摸) ིད་
གནས་དཀྱིལ་སྤང་སྒྲིན་ལྟགས་༢༥༩པ། མགོན་ཤག་ཁང་མིག་བཅུ་གཅིག་ བྱིས་
རྒྱུད་ཐོག་མའི་ལོ་རྒྱུས་མ་གསལ། ཕྱག་སྤང་དམག་གིས་བཅོམ་འཕྲོག་བྱས་ཏེ་རྒྱ་
བོར་ཐམས་ཅད་བརྟན་གསལ།

མགོན་པོ་ཡོང་མཁན། ལི་ཐང་དང་། ཆབ་མདོའི་མགོན་པོ་ཡང་ིིད་རྒྱུད་།
ད་ལྟ་ིིད་མཁན། རྒྱུད་དྲུག་ལ་མི་བཅུ་བརྟན་བཅོ་བརྟན་ཅམ་འདུག ཆོང་
རྩོམ་རིགས། ཨ་བསམ་འོག་མ་དང་གཅིག གཞིས་ཀ་འདིའི་བོད་མགོན་ཆོང་
དཔོན་རྣམས་ཀྱི་རྒྱ་སྟོབས་ཨ་བསམ་འོག་མའི་ཆོང་པ་ནང་བཞུགས་མེད་ཀྱང་།
མགོན་པོ་ཏ་ཅང་མང་བས་སྟོབས་འབྱོར་ཆེ། དར་མདོའི་གྲོང་རུ་དབལ་གསལ་
རྒྱབས་པ་བུད་འཕྲོས་སྟོབས་འབྱོར་ཆེ་ཤོས་ཤིག་ཡིན། ལོ་བཅུ་ཕྱག་ཁ་ཤས་སྟོན་
ནས་བོད་ཀྱི་ཆོང་དཔོན་ཆོས་བོད་དབལ་དང་། དབལ་འོ་རིགས་དེལ་རྒྱབ་ཉིས་
བརྒྱ་སུམ་བརྒྱ་ཅམ་དཔོར་འདྲེན་བྱེད་ཅིང་ཡོད་ལ། དེལ་རྒྱབ་རེ་ལ་དབལ་སྤང་
༡༩༠༠ཅམ་ཡོད་པ་རེད། ལོ་རེར་དར་མདོའི་གྲོང་རུ་དབལ་སྤང་འབྲུམ་གསུམ་

ཡས་མས་ཅམ་བཀམས་ཤིང་ཡོད་ཀྱང་། ད་རུང་ཁོམ་རའི་དགོས་མཁོ་བསྐྱངས་
 ཐུབ་ཅིང་མེད། ད་ལྟ་བོད་དུལ་ཉེ་ཆོང་དགོན་སྐྱབས་དར་མདོའི་གོང་དུ་མཐོང་
 རྒྱ་མི་འདུག་” ཅེས་བྲིས་འདུག ི་དར་མདོ་རྫོང་གི་ལོ་རྒྱུས་》ལས། ལི་ཐང་དང་།
 ཆབ་མདོ་བ་རྒྱམས་སྡོད་ས་ཡིན། ཞེས་གསལ། །

༡ ད་ལྟ་འི་གནས་ཚུལ། སུ་ཞིག་ཡོད་དེ་སྐྱོ་སྐྱིས་གཏོང་མཁན་ཁ་ལོ་བ་ཅིག་རེད་
 ཟེར། འོན་ཀྱང་སྦྱིད་ལྷག་དབང་གིས་ལས་ཁུངས་གང་ལ་ཡོད་པ་གསལ་པོར་
 བཅུད་གཅད་ཐུབ་མ། །

ཉེར་དགུ། ཨ་བསམ་འོག་མ། (陈家锅庄)

༡ ལྷགས་ལའི་རྒྱལ་རྒྱས་ཀྱི་སྲིད་དོན་འོས་འགན། 《སྲིད་གོས་དབྱེད་ཡིག་》
 དེབ་བརྒྱུད་པ་ལས། ལྷགས་ལའི་འོས་འགན་སྐོར་གསལ་བཤད་གང་ཡང་མི་
 འདུག །སྲིད་གནས་དེར་དུས་ལྡན་མཆོད་དགོན་པའི་སྒྲོ་སྒྲུགས་སྒྲོ་ལོན་གྱི་སྲིད་ཁང་
 འདི་ཡིན། །

༡ ཆོང་དོན་ལས་ཀ་གཉེར་ཚུལ་སྐོར། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༦ལོར་རེད་ཉན་ཀང་ (任汉光)
 གིས་སྒྲན་ཁུའི་ནང་འཁོད་པ་ལྟར་ན། “དོ་བདག་ཁྱེད་མེད་མིང་། (陈文明)
 སྲིད་གནས་དཀྱིལ་སྲང་སྒྲོ་རྟགས་༢༥༩པ། མགོན་ཤག་ཁང་མིག་བཙེ་ལ། བྱིས་
 རྒྱུད་ཐོག་མའི་ལོ་རྒྱུས་མ་གསལ། ཁྱེད་སུ་སོན་གྱིས་དཀྱུགས་གཤིས་རྒྱུན་གྱིས་
 བཙེམ་འཕྲོག་ཆེན་པོ་ཞིག་ཐེབས། ལྡན་མཆོད་དགོན་པ་མེར་ཤོར་དུས་ཁང་པར་
 མེ་སྒྲོན་ཤོར་བ་དང་དུས་མཆོངས་རྒྱ་ལོར་མང་པོ་ཞིག་པོར་བརྒྱགས་སོང་འདུག།

མགོན་པོ་ཡོང་མཁན། མང་ཤོས་ལི་ཐང་བ་དང་། རོང་པ་ཆ་བ་རེད། ད་
 ལྟ་སྲིད་མཁན་དུ་ཆོང་བཞི་ལ་མི་བརྒྱ་གཉིས་ཅམ་ཡོད། ཨ་ཨ་རྩོར། དག་
 བསྟན། གློ་གསལ། པད་ལོར་སོགས་ཡོད། །

ཆོང་རྒྱས་རིགས། རྒྱན་རིགས་སྒྲ་ཆོགས། ཁམས་སྒྲོ་མའི་ཐོན་རྒྱས། ལྷམ་
 ཅོ། བོད་དུལ། གསེར། ཀོ་ཆས། མར་བཅས་སོ། མགོན་པོ་ཉུང་ཡང་
 ཆོང་པ་རྒྱ་སྐྱབས་ཆེ། དེའི་ནང་ཨ་འབྲུག་ཆོང་དང་། བཟང་རབ་ཆོང་གཉིས་
 སྐྱབས་འབྱོར་ཆེ་ཤོས་རེད། ཅེས་བྲིས་འདུག ི་དར་མདོ་རྫོང་གི་ལོ་རྒྱུས་》ལས།

ལི་ཐང་དང་། རོང་པ་ཆ་པའི་ཆོང་པ་སྒྲོན་ས་རེད། ཅེས་གསལ།

༡ ད་ལྟའི་གནས་ཚུལ། ཨ་ཅེ་སྒྲོལ་མ་ཞུ་བའི་བགྲོས་སོང་ཞིག་ཡོད་པ་གསལ་
སོང་ངེས་ཀྱང་བཅར་འདྲི་ཐུབ་མ་སོང་།

སུམ་ཅུ། བསམ་ཡིད་བ།

བསམ་ཡིད་བའི་ལོ་རྒྱུས་སྒྲོར། 《སྲིད་གྲོས་དཔུང་ཡིག་》 དེབ་བཅུ་དྲུག་པ་
ལས། སྡེ་མོ་ནས་ཉམས་སྐྱོད་ཕྱིན་ཅིང་། རྒྱལ་དུ་ཡེ་ཤུལ་གྱི་ལྷ་ཁང་བཞེངས་
པ་རེད། གནས་ཡུལ་དེར་དུས་ཁྲུལ་ཆོགས་ཁང་ཆེན་མོའི་གཡོན་ཞོལ་དར་མདྲོའི་
སྡེ་ཆོགས་ཆོང་ཁང་གི་རྒྱབ་ལོག་དེར་ཡོད་པ་རེད། (福音堂) གལ་ཆེར་སྤྱི་ལོའི་
དུས་རབས་བཅུ་དྲུག་པའི་མཇུག་ཙམ་ནས་བྱིས་གཞིས་སྒྲོང་ཞིང་། ཡེ་ཤུ་ཆོས་པ་
ཆོས་ས་གཞིས་ཉོས་ནས་ལྷ་ཁང་བཞེངས་ཡོད་པར་འདྲ།

ས་བཅད་བརྒྱད་པ། གཟི་རི་ལུང་ཞོལ་གྱི་ཨ་ཀྱ་ཁ་བའི་སྒྲོར།

མོ་གཅིག་ | རྩོ་སྐས་སྒྲུང་པ། (贾家锅庄)

༡ ལྷགས་ལའི་རྒྱལ་རྒྱུས་ཀྱི་སྲིད་དོན་འོས་འགན། 《སྲིད་གྲོས་དཔུང་ཡིག་》 དེབ་
བཅུ་དྲུག་པ་ལས། ས་སྐས་སྒྲུང་པས་ཡུལ་འདྲིའི་རྒྱལ་པོ་བྱེད་སྐབས་འདི་ཉིད་
རྒྱལ་པོའི་མཆན་ཁབ་པ་གཙོ་བོ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། ཨ་ཀྱ་ཁ་པ་གཞན་ལས་སྐོབ་ཐང་
དང་སྒྲོབས་འཁྱོར་ཅུང་ཆེ་བ་ཅིག་ཡིན་སྐབས་དུས་དེར་སྒྲོ་མདུན་གྱི་རྩོ་སྐས་སྒྲུང་
པ་འདི་བཟོས་པར་བཤད། ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོའི་སྐབས་ཀྱི་དམིགས་གསལ་གྱི་འོས་
འགན་གང་ཡིན་མ་གསལ། ཅེས་གསལ། སྲིད་གནས་དེར་དུས་དར་མདྲོའི་བྱང་
སྒྲོའི་གོ་སར་མགོན་ཁང་གི་འཁྲིས་དེར་ཡོད།

༢ ཆོང་དོན་ལས་ཀ་གཉེར་ཚུལ་སྒྲོར། སྤྱི་ལོ་༡༩༤༥ལོར་རིང་ཏན་ཀང་ (任汉光)
གིས་སྒྲན་ཞུའི་ནང་འཁོད་པ་ལྟར་ན། “དོ་བདག་ཁ་མིང་ཏེ། (贾明德) སྲིད་
གནས་དམངས་འཆོ་སྐང་ལམ་སྒྲོ་རྟགས་ལ། མགོན་ཤག་ཁང་མིག་དགྲ། བྱིས་
རྒྱུད་ཀྱི་སྐོག་མའི་ལོ་རྒྱུས་མ་གསལ། ཁང་པར་མེར་ཤོར་ཡང་དཔུལ་ཁལ་རྒྱན་
ལྷན་སྲིད་དགོས་སྐབས་གནས་ཚུལ་ཉིན་བཞིན་རེ་སྤྱག་རེད།

མགོན་པོ་ཡོང་མཁན། བླ་འགོ། ད་ལྟ་སྔོན་མཁན་བོད་ཀྱི་ཆོང་མགོན་དུ་
ཁག་གསུམ། ར་བྱབས་བ་དུང་ཁག་ཅིག་བཅས་འདུག །

ཆོང་རྩལ་རིགས། བལ་དང་། ལྷགས་རིགས་སྒྲ་ཆོགས། ལྷོ་སྤྱོད་ཤ་ར་སོགས་
ཡོད། རག་འབྲུམ་(赤匪)དར་མདོར་མ་ཡོང་གོང་དུ་བྱིས་གཞིས་ཉམས་སྐྱད་ཅུང་
ཟད་ཕྱིན་ཡོད། འོན་ཀྱང་བླ་འགོ་དགོན་པས་བོད་ཀྱི་ཆོང་པ་འདིར་སྔོན་མཁན་
ཆམས་ལ་རོགས་རམ་བྱེད་ཅིང་ཡོད་སྟབས། བོད་མགོན་རྒྱུ་མ་ཆད་པ་ཡོད།
དེར་བརྟེན་ཡོང་སྒྲོ་སྒྲོན་མེད་ཅམ་ཡོད་འདུག །རག་འབྲུམ་གིས་གནོད་སྒྲོན་ཐེབ་
རྩེས་གནས་ཚུལ་རྟེན་ཕྱག་དུ་ཕྱིན་པ་རེད་འདུག་ཅེས་དང་། །

གཞན་ཡང་། “དར་མདོ་ཆོང་རྩ་ནང་དུ་ཆོང་རྩལ་རྒྱམས་རྒྱ་མ་བཀྲགས་སའི་
ཆེད་གཉེར་བ་ཅིག་ཡོད་འདུག །དཔེར་ན་བལ་དང་། ལྷན་རྩལ་རིགས་རྒྱམས་
ཆེད་གཉེར་བའི་རྒྱ་མའི་ཆེད་དང་བསྐྱུན་དགོས། དར་མདོའི་གོང་ལ་ཆེད་གཉེར་
བའི་རྒྱ་མ་བཀྲགས་མཁན་དུ་ཆོང་གཉེས་ཡོད་པར་“ཏ་ཞིང་”དང་། “རོང་
ལྷོ་”ཁག་གཉེས་རེད་འདུག རྒྱ་མ་བཀྲགས་སྤྱད་དུལ་དཀར་པོ་2%རེ་སྒྲོད་དགོས་
དེ་རྒྱ་ཆོང་པས་སྒྲོད་དགོས་སྟེ་འདུག །ཨ་ཀྱ་ཁ་པ་རྒྱམས་ལ་ཡང་རྒྱ་མ་ཡོད་
འདུག་ཀྱང་ཆེད་གཉེར་བའི་རྒྱ་མ་ལས་ཆེ་འདུག །ཁོ་པའི་རྒྱ་མ་༥༠ དེ་ཆེད་
གཉེར་བའི་རྒྱ་མ་༡༠༠རེད་འདུག །ཉེ་ཆོང་སྐབས་ཆེད་གཉེར་བའི་རྒྱ་ཆེད་དང་
བསྐྱུན་དགོས་འདུག” ཅེས་དང་། འདུག 《དར་མདོ་ཆོང་གི་ལོ་རྒྱུས་》ལས། བླ་
འགོ་བ་སྔོན་ས་རེད། ཅེས་གསལ། །

༩ ད་ལྟའི་གནས་ཚུལ། འདིའི་སྒོར་གྱི་རྒྱུས་ཡོད་དང་ཡིག་ཆ་གཉེས་ཀ་ད་བར་
མ་རྟེན་པས་གསལ་བཤད་མ་ཐུབ། །

སོ་གཉིས། གཟི་རི་ཕུ་ཐོག་མ། (王家锅庄)

༡ ལྷགས་ལའི་རྒྱལ་རྒྱུས་ཀྱི་སྤྱི་དོན་འོས་འགན། །《སྤྱི་གོས་དབྱེད་ཡིག་》
དེབ་བརྩུ་བྱས་པ་ལས། ཨ་ཀྱ་ཁ་པ་འདིའི་ཁང་པ་གཟི་རི་ཕུའི་ཡོད་སྒྲོད་དགོན་
པའི་འོག་དུ་ཡོད། ཅེས་གསལ། སྔོན་གནས་དེར་དུས་གཟི་རི་ཕུའི་བྱང་སྤང་
གཉིས་པ། བཙོན་ཁང་ཡོད་སའི་གནས་འདི་རེད་འདུག །

༢ ཚོང་དོན་ལས་ཀ་གཉེར་ཚུལ་སྐོར། སྤྱི་ལོ་༡༧༩༦ལོར་རིང་ཏན་ཀང་ (任汉光) གིས་སྒྲན་ཁྱའི་ནང་འཁོད་པ་ལྟར་ན། “དོ་བདག་ཡང་ཁྱེན་ཤོན། (王成先) སྔོན་གནས་དམངས་སྤོལ་སྤང་ལམ་སྒོ་རྟགས་པ། མགྲོན་ཤག་ཁང་མིག་བརྒྱད། བྱིས་རྒྱུད་ཐོག་མའི་ལོ་རྒྱུས་མ་གསལ། །

མགྲོན་པོ་ཡོང་མཁན། ཉག་རོང་དང་། སྡེ་དགེ་གཉིས་ཡིན། ད་ལྟ་སྔོན་མཁན་བོད་མགྲོན་བཟེ་མོ་དང་། ཨ་དགེ་མགྲོན་ཁག་གཉིས་ཀྱི་མི་བརྒྱད་དང་། ཁང་སྔོན་བ་མི་བརྒྱད་འདུག །

ཚོང་རྒྱུ་རིགས། ལྷམ་བྱ་དང་། ཁེབ་མ། གསེར་བཅས་ཡོད། ཅེས་དང་། གཞན་ཡང་། ཨ་ཀྱ་ཁ་པའི་ལྷགས་སྤོལ་ལ་བོད་མགྲོན་རྣམས་ཀྱི་ཚོང་དབུལ་མ་འདང་བ་བྱུང་ཆོག་གནས་པོས་ཁག་ཐེར་བྱེད་སྤོལ་འདུག །ཁག་ཐེར་བྱས་རྗེས་བོད་རྒྱ་ཚོང་པ་གཉིས་ཀྱི་བར་ཐད་ཀར་འབྲེལ་ནས་ཚོང་རྒྱུ་བརྗེ་ལེན་བྱེད་ཆོག” ཅེས་དང་། 《དར་མདོ་རྫོང་གི་ལོ་རྒྱུས་》ལས། ཉག་རོང་དང་། སྡེ་དགེའི་ཚོང་པ་སྔོན་ས་རེད། ཅེས་གསལ། །

༣ ད་ལྟའི་གནས་ཚུལ། འདིའི་སྐོར་གྱི་རྒྱུས་ཡོད་དང་ཡིག་ཆ་གཉིས་ཀ་ད་བར་མ་རྟེན་པས་གསལ་བཤད་མ་ཐུབ། །

མོ་གསུམ། གཟི་རི་ཕུ་འོག་མ། (杨家锅庄)

༡ ལྷགས་ལའི་རྒྱལ་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱི་དོན་འོས་འགན། 《སྤྱི་གོས་དབྱུད་ཡིག་》དེ་བ་བཅུ་དྲུག་པ་ལས། འདི་ལ་གསལ་བཤད་གང་ཡང་མི་འདུག །སྔོན་གནས་དེང་རུས་དར་མདོའི་བྱང་སྤང་གཉིས་པ། བཅོན་ཁང་གི་མར་རྩུར་འབངས་མའི་སྔོན་ཁང་གསར་པའི་གནས་དེ་ཡོད་འདུག །

༢ ཚོང་དོན་ལས་ཀ་གཉེར་ཚུལ་སྐོར། སྤྱི་ལོ་༡༧༩༦ལོར་རིང་ཏན་ཀང་ (任汉光) གིས་སྒྲན་ཁྱའི་ནང་འཁོད་པ་ལྟར་ན། “དོ་བདག་ཡང་ཅེ་ཏང་། (杨则行) སྔོན་གནས་དམངས་སྤོལ་སྤང་ལམ་སྒོ་རྟགས་ཨང་༤པ། མགྲོན་ཤག་ཁང་མིག་ལྔ། བྱིས་རྒྱུད་ཐོག་མའི་ལོ་རྒྱུས་མ་གསལ། ཀྱུ་རྩ་གོ་ཁྲོམ་ལམ་མེར་ཤོར་སྐབས་བྱིས་ཚོང་འདི་ཡང་མེར་ཤོར་ནས་འཐོར་ཞིག་བྱིན་པ་ལས་གཞན་པའི་འགྱུར་བ་མི་

འདུག །

མགོན་པོ་ཡོང་མཁན། མང་ཆེ་བ་དེ་རྒྱ་བའི་བདལ་པ་རྣམས་རེད། ད་ལྟ་
སྡོད་མཁན་ས་ལས་བཟོ་མཁན་དུད་གཅིག (陈师) ར་དུབས་པ་དུད་ཆང་གཅིག་
ཅེས་དང་། 《དར་མདོ་རྩོད་གི་ལོ་རྒྱུས་》ལས། རྒྱ་བདལ་པ་སྡོད་ས་རེད། ཅེས་
གསལ། །

༩ ད་ལྟ་འགན་ཚུལ། ཁོ་ཚོའི་བྱ་སྤྱོད་ཚོ། མི་ཉག་རྒྱ་ལ་ལ་རྒྱབ་ལ་མག་པར་
སོང་། ད་ལྟ་འཕྲོག་པའི་ནང་མི་རྒྱུད་རྣམས་ཡོད། །

སོ་བཞི། རྟ་རྩེ་བ་གོང་མ། (彭家锅庄)

༡ ལྷགས་ལའི་རྒྱལ་རྒྱས་ཀྱི་སྲིད་དོན་འོས་འགན། 《སྲིད་གོས་དབྱེད་ཡིག་》
དེབ་བརྩམས་པ་ལས། འོས་འགན་གཙོ་བོར་རྒྱལ་པོའི་འོས་ལྷགས་དོད་མ་བྱེད་
མཁན་ཡིན། ཞེས་གསལ། སྡོད་གནས་དེར་དུས་དར་མདོའི་བྱང་སྲང་གཉིས་པ།
གེ་སར་མགོན་ཁང་གི་ཡར་བྱར་འདི་ཡོད། །

༨ ཆོང་དོན་ལས་ཀ་གཉེར་ཚུལ་སྐོར། སྤྱི་ལོ་༡༧༩༦ལོར་རེང་ཏན་ཀང་ (任汉光)
གིས་སྟན་ཁའི་ནང་འཁོད་པ་ལྟར་ན། “དོ་བདག་ །མེད་གཡུང་ཉོན། (彭永年)
སྡོད་གནས་དམངས་སྤྱོད་སྲང་ལམ་སྐོར་རྟགས་༡༥པ། མགོན་ཤག་ཁང་མིག་དུག
བྱིས་རྒྱུད་ཐོག་མའི་ལོ་རྒྱུས་མ་གསལ། ལོ་རྒྱུས་ཐོག་རྒྱུས་པས་མེད་ས་གཅིག་བཙམ་
འཕྲོག་མེད་ས་སྤྱོད་པ་དང་། བྱིས་མཆོས་མེར་ཤོར་སྐབས་ཁང་པ་མམས་ཅད་ཆོག་
ཤོར་བས་གྱོད་རྒྱུད་ཏ་ཅང་ཆེན་པོ་ཞིག་བྱུང་ཡོད། །

མགོན་པོ་ཡོང་མཁན། དཀར་མཛེས་དང་། བེ་རུ་བ་རྣམས་ཡིན། ད་ལྟ་སྡོད་
མཁན་བོད་ཀྱི་ཆོང་གཉེར་དཀོན་མཆོག་ཡོན་ཏན་དང་། བྱིས་སྐོར་ཆོང་གཉིས་
འདུག་ཁང་སྡོད་པ་དུད་ཆང་གཅིག་བཅས་འདུག །

ཆོང་རྩེ་རིགས། ལྷམ་བྱ་དང་། མོག་གོ། རྩེ་ཡུངས། བིས་མོག་ ལྷ་རྩ། ལྷགས་
རིགས་བཅས་ཡོད་འདུག་ ཅེས་དང་། གཞན་ཡང་། “དར་མདོའི་གྱོད་རྩེ་ཐོག་
གོ་མང་ཡང་བྱེད་ཅམ་ར་གཏུམ་སྡོད་བྱེད་ཅིང་ཡོད་པ་རེད། བྱེད་ཆ་དེ་བྱིས་ལོག་
བཙོང་མ་ཐུབ་ན་གོན་བརྒྱུག་འགོ་ཉེན་ཡོད་པ་རེད། ཉེ་དུས་སི་ཁོན་གྱི་ར་ཐོན་

རྩལ་ཁྱེད་དུ་སྒྲིན་སྒྲུབས། ཀོ་གོང་མར་བབས་ཤིང་ཡོད་འདུག” ཅེས་དང་། 《དར་མདོ་རྩོད་གི་ལོ་རྒྱུས་》ལས། དཀར་མཛེས་དང་། ཉུང་གཉིས་ཀྱི་ཚོང་པ་སྟོན་ས་རེད། ཅེས་གསལ།

༡ ད་ལྟའི་གནས་ཚུལ། འདིའི་སྒྲོན་གྱི་རྒྱུས་ཡོད་དང་ཡིག་ཆ་གཉིས་ཀ་ད་བར་མ་རྟེན་པས་གསལ་བཤད་མ་ཐུབ།

མོ་ལྷ། ཉུང་བོ་ལོག་མ། (彭家锅庄)

༡ ལྷགས་ལའི་རྒྱལ་རྒྱུས་ཀྱི་སྲིད་དོན་འོས་འགན། ། 《སྲིད་གྲོས་དབྱེད་ཡིག་》དེབ་བརྒྱུད་པ་ལས། འོས་འགན་གཙོ་བོར་རྒྱལ་པོའི་ལོ་རྒྱུས་དོན་མ་བྱེད་མཁན་ཡིན། བེང་ནན་ཐོན་ཞེས་པ་དེ་ཨ་ཀྲུ་ཁ་པའི་རིགས་མིན། དེས་གཞིས་བདག་གཉེར་བྱས་པས་རྒྱ་རིགས་ཚོས་མེང་ཅ་ཞེས་འབོད། སྟོན་གནས་དེར་དུས་དར་མདོའི་བྱང་སྲང་གཉིས་པ། གེ་སར་མགོན་ཁང་གི་མར་བྱར་དེ་ཡོད། །

༢ ཚོང་དོན་ལས་ཀ་གཉེར་ཚུལ་སྒྲོན། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥ལོར་རེང་ཏན་ཀང་(任汉光)གིས་སྒྲན་ཁྱའི་ནང་འབོད་པ་ལྟར་ན། “དོ་བདག་མེང་ནན་ཐོན། (彭南田)སྟོན་གནས་དམངས་སྒྲོལ་སྲང་ལམ་སྒྲོ་རྒྱལ་ས་༡༥པ། མགོན་ཤག་ཁང་མིག་ཉི་ཤུ་ལྷག་ཅམ་ཡོད། དྱིམ་རྒྱུད་ཐོག་མའི་ལོ་རྒྱུས་མ་གསལ། ལོ་བརྒྱ་ལྷག་གོང་ནས་བསྟན་འཛིན་ཚང་གི་ལག་ནས་ཉོས་པ་རེད། ད་ལྟ་མེང་ནན་ཐོན་གྱིས་ཉང་སྲང་ཆེའུ་(黄松齐)ལ་སྤྲོ་ནས་དེས་ཉིན་ཅའི་(恒记药行)སྒྲན་ཁང་ཞིག་བཅུགས་འདུག །ད་ལྟ་བོད་མགོན་མི་འདུག།

མགོན་པོ་ཡོང་མཁན། སུན་ལགས་ཀྱིས་ཐོག་མར་ཉོ་སྐབས་བོད་མགོན་སྟོན་མཁན་ཡོད་ཟེར། ས་ཆ་གང་ཡིན་མ་གསལ།” ཞེས་དང་། 《དར་མདོ་རྩོད་གི་ལོ་རྒྱུས་》ལས། ཉང་སང་ཅེས་ཉང་ཅའི་སྒྲན་ཚོང་ཁང་ཞིག་བཅུགས་པ་རེད། དེ་རྩིས་ཨ་ར་བསྟན་འཛིན་གོང་ས་རྩིས་སུན་ལགས་ཀྱིས་ཉོས་པ་རེད། ཅེས་གསལ།

༣ ད་ལྟའི་གནས་ཚུལ། འདིའི་སྒྲོན་གྱི་རྒྱུས་ཡོད་དང་ཡིག་ཆ་གཉིས་ཀ་ད་བར་མ་རྟེན་པས་གསལ་བཤད་མ་ཐུབ།

མོ་རྩལ། སློན་པ་སློན་ལས། (丁家锅庄)

༡ ལྷགས་ལའི་རྒྱལ་རྒྱུས་ཀྱི་སྤྱི་དོན་འོས་འགན། 《སྤྱི་གོས་དབྱེད་ཡིག་》 དེ་བ་བརྩམས་པ་ལས། ཨ་ཀྲུམ་པ་འདྲིའི་ལོ་རྒྱུས་འཁོད་མི་འདུག སྤྱི་གནས་དེར་རྩལ་གོ་སར་མགོན་ཁང་དང་ཉེ་བའི་བྱང་སྤྱིའི་ལམ་ཁ་འདི་སྤྱི་ཞིག་ན་ཡོད། །

༢ ཆོང་དོན་ལས་ཀ་གཉེར་ཚུལ་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༦ལོར་རིང་ཏན་ཀང་ (任汉光) གིས་སློན་ཁའི་ནང་འཁོད་པ་ལྟར་ན། “དོ་བདག་ ཉིང་པེ་ཉིན། (丁伯恒) སྤྱི་གནས་དམངས་སྤྱོད་སྤང་ལམ་སྤོ་རྟགས་ཨང་༢༠པ། མགོན་ཤག་ཁང་མིག་བརྩ། ཁང་བདག་ལ་ཉིང་པེ་ཉིན་ཟེར། ད་ལྟ་རྟུ་ནང་སྤྱི་ཡོད། ཁང་སྤང་ཆན་པོ་དག་དབང་རྒྱ་མཆོ་བཞག་འདུག །དེས་ལོ་རེའི་ཁང་སྤང་གང་ཡོད་ཀྱིས་ཇ་དང་འབྲས་ཉོན་ས་བདག་པོ་ལ་ཡར་བསྐྱར་ཞིང་འདུག” ཅེས་བྲིས་འདུག །

༣ ད་ལྟའི་གནས་ཚུལ། འདྲིའི་སྤྱི་རྒྱུས་ཡོད་དང་ཡིག་ཆ་གཉིས་ཀ་ད་བར་མ་རྟེན་པས་གསལ་བཤད་མ་བྱུབ། །

མོ་བདུན། རྒྱ་ཁ་བ། (秦家锅庄)

༡ ལྷགས་ལའི་རྒྱལ་རྒྱུས་ཀྱི་སྤྱི་དོན་འོས་འགན། 《སྤྱི་གོས་དབྱེད་ཡིག་》 དེ་བ་བརྩམས་པ་ལས། སྤོན་རྩལ་རྒྱལ་འཛིན་ཆུ་པོ་ (折多河) ཁ་ཞིང་ཆེ་བ་དང་སྤང་ལམ་དོག་པོ་ཡིན་སྟབས་རྩལ་ཆོང་འདྲིའི་ཁང་པ་རྒྱ་འགྲམ་རྩལ་ཡོད་པས་ན་རྩལ་མིང་ལ་རྒྱ་ཁ་བ་ཅེས་འཛོད་སྤོལ་བྱུང་བ་རེད། ཅེས་གསུངས། སྤྱི་གནས་དེར་རྩལ་ཟམ་པ་འོག་མའི་གོང་ཅམ་དེར་ཡོད་པ་འདྲ། །

༢ ཆོང་དོན་ལས་ཀ་གཉེར་ཚུལ་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༦ལོར་རིང་ཏན་ཀང་ (任汉光) གིས་སློན་ཁའི་ནང་འཁོད་པ་ལྟར་ན། “དོ་བདག་ ཆིང་རྩལ་ཅོང་། (秦居宗) སྤྱི་གནས་དམངས་དབང་སྤང་ལམ་སྤོ་རྟགས་༧པ། མགོན་ཤག་ཁང་མིག་བཞི། མིན་གོ་༢༥ གསར་འཛུགས། བྱིས་རྒྱུད་ད་ལྟའི་ཨང་༩ པ་གོང་ཆོང་རེད། མིན་གོ་བྲི་ལོ་༥ལོར་མེར་ཤོར། མིན་གོ་བྲི་ལོ་༥ པར་རྒྱ་པས་བཅོམ། བྱང་མི་ན་ཆ་ཤི་ཆད་མང་། བོད་མགོན་མེད་པར་ཆགས། ཡོང་སྤོ་མེད་པར་ཆགས། མིན་གོ་བྲི་ལོ་

༢༠ ལོར་རྒྱང་ཡིག་ཤུ་ཆོང་ལ་བཅོང་བ་རེད། །

མགོན་པོ་ཡོང་མཁན། དཀར་མཛེས་དང་། ཆབ་མདོ་བཅས། ད་ལྟ་སྔོན་མཁན་
བོད་ཀྱི་ཆོང་གཉེར་བསྟན་འཕེལ་དང་། རྒྱ་བྱ་ཁིའི་ཆོང་པ་གཅིག་བཅས་ཡོད།
ཁང་མིག་གཞན་རྣམས་མཛོད་ཁང་བྱས་འདུག།

ཆོང་རྩལ་རིགས། བོད་ཆོང་པས་ལྷགས་རིགས་དང་། ལྷ་རྩ། ལྷ་ཅི་བཅས་
བྱིར་ཡོད་པ་དང་། རྒྱ་ཆོང་པས་གཡུ་བཅོང་ཁིང་འདུག འདྲ་མདོ་རྩོད་གི་ལོ་
རྒྱུས་ཀྱི་ནང་རྒྱང་ཆོང་འདྲིའི་སྐོར་མི་གསལ། །

༡ ད་ལྟའི་གནས་ཚུལ། འདྲིའི་སྐོར་གྱི་རྒྱུས་ཡོད་དང་ཡིག་ཆ་གཉིས་ཀ་ད་བར་
མ་རྟེན་པས་གསལ་བཤད་མ་བྱུབ། །

སོ་བརྒྱད། བཀ་ལྷག་ཆོང་། (白家锅庄, 后杨家)

༡ ལྷགས་ལའི་རྒྱལ་རྒྱལ་གྱི་སྤྱི་དོན་འོས་འགན། 《སྤྱི་གོས་དབྱེད་ཡིག་》 དེབ་
བཅུ་དྲུག་པ་ལས། འོས་འགན་གཙོ་བོ་ལྷགས་ལའི་སོ་བྱང་གི་གསལ་བཀ་ཉར་
ཆག་དང་དོ་དམ་བྱ་རྒྱ་ཡིན། ཞེས་གསལ། སྔོན་གནས་དེང་རུས་དར་མདོའི་ཆོགས་
ཁང་ཆེན་པོའི་གཡོན་རྒྱུ་རྩོད་སྤྱི་བདེ་ལས་ཁུངས་གི་སྔོན་ཤག་ཡོད་ས་དེ་ཡོད། །

༢ ཆོང་དོན་ལས་ཀ་གཉེར་ཚུལ་སྐོར། སྤྱི་ལོ་༡༩༣༦ལོར་རེང་ཏན་ཀང་ (任汉光)
གིས་སྟན་ཁྱའི་ནང་འཁོད་པ་ལྟར་ན། “དོ་བདག་ཡང་ཏའེ་མིང་། (杨海廷)སྔོན་
གནས་དམངས་དབང་སྲང་ལམ་སྐོར་ལྷགས་ཨང་༡༩པ། མགོན་ཤག་ཁང་མིག་བཅོ་
ལྷ། བྱིས་རྒྱུད་མིན་གོ་ཐོག་མའི་སྐབས། བཀ་ལྷག་ཆོང་ལ་བྱ་མེད་ནས། “杨”མག་
པར་ཡོང་ནས་རྒྱུ་འཛིན་བྱས། མིན་གོ་བྱི་ལོ་༡༩དང་༡༩པར་རྒྱལ་པས་བཅོམ་སྐབས་
ཀྱིང་རྒྱུད་ཆེ། །

མགོན་པོ་ཡོང་མཁན། དཀར་མཛེས་དང་། སྔོན་གོ་ནས་ཡིན། ད་ལྟ་སྔོན་
མཁན་དཀར་མཛེས་བོད་ཀྱི་ཆོང་གཉེར་དཔལ་བསམ་སྔོན་འདུག།

ཆོང་རྩལ་རིགས། ལྷ་རིགས་དང་། ལྷགས་རིགས། གདན། ལྷ་ཅི། ལྷ་རྩ། འབྲུ་
བཅས་ཡོད། ཅེས་དང་། གཞན་ཡང་། “杨” བོ་སྐར་རྒྱལ་རོང་སྐས་ཀྱི་ཆོང་
གཡོག་བྱས། ད་ལྟ་རྒྱལ་རོང་སྐས་ལ་མི་ལག་མེད་སྐབས་ཆོང་གཉེར་པལ་ཆེར་ “杨”

གིས་རོགས་དན་བྱེད་ཅིང་ཡོད་འདུག ད་ལྟ་ཡང་དང་། ཆོང་དཔོན་ཆང་དང་།
 སོ་མཁར་བ་བཅས་གཉེན་འབྲེལ་བྱུང་ཡོད་སྟབས། སོ་མཁར་ཆང་ལ་བྱ་མེད་
 པས་“杨”གི་ཆོང་རྩལ་བཏོན་ཁིང་ཡོད་འདུག་ཅེས་དང་། 《དར་མདོ་རྫོང་གི་
 ལོ་རྒྱུས་》ལས། དཀར་མཛེས་དང་། དར་རྒྱས་དགོན། ཆབ་མདོ། སྤེད་གེ་
 སོགས་ཀྱི་ཆོང་པ་སྤྲོད་ས་རེད། ཅེས་གསལ།

༡ ད་ལྟའི་གནས་ཚུལ། རྒྱུད་པ་ལྟ་སར་ཡོད་པ་གྲོངས་ཟིན་པར་གྲགས།

སོ་དགུ། ཨ་ཉག་པ་ལ། (江家锅庄)

༡ ལྷགས་ལའི་རྒྱལ་རྒྱུས་ཀྱི་སྤྱི་དོན་འོས་འགན། 《སྤྱི་གོས་དབྱེད་ཡིག་》དེ་བ་
 བཅུ་དྲུག་པ་ལས། འོས་འགན་གཙོ་བོ་གང་ཡིན་མ་གསལ། སྤྱི་ལོ་༡༧༠༥ལོའི་
 དུལ་དཔོན་རྒྱ་བསྐྱར་གྱི་ལས་སྒྲུབ་ཀྱི་ཨ་ཉག་པ་ལའི་དོ་བདག ཨ་ཆ་ལྟ་བུར་
 གིས་དར་མདོའི་གྲོང་གི་བདེ་སྤང་གི་འགན་ཁུར་ཡོད་ལ། གྲང་གེན་རོང་(张正
 荣) ཞེས་པའི་རྒྱ་མིང་ཞིག་གྲང་འདོགས་པ་རེད། ཅེས་གསལ། སྤྲོད་གནས་དང་
 རུས་ཟམ་པ་འོག་མའི་ཉེ་སྤོར་ཕག་སྤྲུག་ཆང་དང་ཐག་ཉེ་ཅམ་ན་ཡོད་པ་འདྲ།

༢ ཆོང་དོན་ལས་ཀ་གཉེར་ཚུལ་སྤོར། སྤྱི་ལོ་༡༧༣༦ལོར་རེང་ཏན་ཀང་(任汉光)
 གིས་སྟན་ཁྲའི་ནང་འཁོད་པ་ལྟར་ན། “དོ་བདག ཁང་གི་ཆིང་། (江质请)
 སྤྲོད་གནས་དམངས་དབང་སྤང་ལམ་སྒྲིལ་གས་ཨང་༡༠པ། མགོན་ཤག་ཁང་མིག་
 ཉེ་བྱ་ལྟག་ཅམ་ཡོད། ཁང་པ་ཏ་ཅང་རྟིང་པ་རེད་འདུག བྱིས་རྒྱུད་ཐོག་མའི་ལོ་
 རྒྱུས་མ་གསལ། གཞན་ཡང་། དོ་བདག ཁང་གི་ཆིང་ཐོག་མ་སྤྲེལ་ཡིན། རྩེས་
 སུ་བཀའ་ལོག་ནས་འོད་ཉི་དང་ཆང་ས་བརྒྱབས་པས་བྱ་མོ་ཞིག་སྤྲེལ། དེ་རྩེས་
 ཁོང་གིས་ཐོད་ཆོང་རྣམས་ལ་བྱ་ལོན་ཆེ་སྟབས་ཁང་གཞིས་སྤྱིང་བྱ་ཆོགས་ལ་
 བྱ་ལོན་སྤྲོད་ན་ཡང་བྱ་ལོན་མ་སོད། དེ་ནས་རྒན་མོ་མ་བྱ་གཉིས་གཞིས་
 ཁང་ནང་དུ་བཞག་ཅིང་ཁོ་རང་ཐོད་ལུལ་དབྱས་སུ་སྤྱིན། ལོ་གསུམ་གྱི་རྩེས་མར་
 ཡོང་ཆགས་དང་། གལ་སྤྱིད་ཡོང་མ་བྱུང་ན་བཟའ་བླ་འོད་ཉི་མ་བྱ་གཉིས་ཡར་
 བསུ་ཆགས་ཡོད་ཀྱང་། ད་ལྟ་ལོ་གསུམ་བཀའ་རན་གྲང་གར་སོང་མེད་པར་གྱུར།
 འོད་ཉི་ལ་ཐོད་ཆོང་རྣམས་ཀྱིས་བྱ་ལོན་འདིད་དུགས་སྟབས་ཁང་བདག་གིས་

འོད་ཉི་མ་བྱ་ཕྱིར་ཕུད་གཤམ་སྤྱ་ཁ་མཆུ་གཏུགས། བྱིམས་ཁང་གིས་ཁང་གཞིས་
 བོད་ཆོང་ལ་དབང་རྒྱ་ཐག་བཅད། འོད་ཉི་འབྲལ་རྒྱ་ཕྱིར་སྒྲོར་དགོས་པར་ཐག་
 བཅད་ཀྱང་། ལྷ་སྒྲོའི་མགོན་པོ་ཡོང་མཁན་མེད་སྤྲུལ་མོ་རང་མ་བྱ་ཡང་ཕྱིར་མ་
 སྒྲོས། ཁང་གཞིས་ལའང་ཕུན་ཆོགས་ཀྱིས་གནས་སྐབས་བདག་སྒྱུར་བྱས། ཅང་གི་
 ཆིང་གིས་ལྷ་སར་མནའ་མ་བསྐྱུས་ཤིང་སྤྱ་བྱ་སྒྲེས་ཡོད་པ་ཐོས་པས། འོད་ཉིས་
 གོང་ཆོའི་ནང་རྒྱ་རྒྱ་ལེན་པའི་སྤྱ་པ་བྱེད་དགོས་བྱུང་འདུག” ཅེས་བྲིས་འདུག
 《དར་མདོ་རྫོང་གི་ལོ་རྒྱུས་》 ལས། ཨ་ཀྱ་ཁ་པ་འདི་རྗེས་སུ་ཉམས་རྒྱུད་ཕྱིན་པ་
 རེད། ཅེས་གསལ།

༡ ད་ལྟའི་གནས་ཚུལ། འདིའི་སྐོར་གྱི་རྒྱུས་ཡོད་དང་ཡིག་ཆ་གཉིས་ཀ་ད་བར་མ་
 རྟེན་པས་གསལ་བཤད་མ་ཐུབ། །

བཞི་བཅུ། མོ་མཁར་བ། (张家锅庄)

༡ ལྷགས་ལའི་རྒྱལ་རྒྱུས་ཀྱི་སྤྱི་དོན་འོས་འགན། 《སྤྱི་གོས་དཔུང་ཡིག་》 དེ་བ་
 གསུམ་པ་ལས། “འོས་འགན་གཙོ་བོ་རྒྱལ་པོའི་སྐུ་སྤྱང་གི་ལས་འགན་བསྐྱབ་དགོས།
 དུལ་དཔོན་རྒྱ་བསྐྱར་གྱི་རྗེས་སུ། ལྷགས་ལའི་སྤྱི་དབང་ཉམས་རྒྱུད་ཕྱིན་པ་
 དང་རྒྱུས་མཉམ་རྒྱ་ཨ་ཀྱ་ཁ་པ་ཁག་གཅིག་སྟོབས་འབྱོར་དང་དབང་ཤུགས་སྒྲན་
 རྒྱ་ཉམས་རྒྱུད་ཕྱིན་སྤྲུལ། མོ་མཁར་བ་ཡང་དེའི་གས་སུ་ཉམས་རྒྱུད་ཕྱིན་ཏེ་ས་
 གནས་རྒྱ་དཔོན་གྱི་སྟོན་ཤག་ཆགས་པ་རེད། གནས་ཤུལ་ལྷགས་ལའི་མོ་བྲང་ལ་
 ལྷགས་རིས་བསྐོར་ཡོད་ཅིང་གནས་འདིར་ལྷགས་རི་བྱང་སྟགས་སུ་ཡོད། དེར་སོ་
 ཁང་ཞིག་ཀྱང་ཡོད།” ཅེས་གསལ། སྟོན་གནས་དེར་རྒྱུས་ཟམ་པ་འོག་མའི་སྟོན་
 སྟགས་གང་དེར་ཡོད་པ་འདྲ། །

༢ ཆོང་དོན་ལས་ཀ་གཉེར་ཚུལ་སྐོར། སྤྱི་ལོ་༡༧༩༦ལོར་རེང་ཏན་ཀང་ (任汉光)
 གིས་སྒྲན་ཁྱའི་ནང་འཁོད་པ་སྟར་ན། “དོ་བདག་ཁྱོད་ཨེར་ཅེ། (充：姐) སྟོན་
 གནས་དམངས་དབང་སྤྱང་ལམ་སྒོ་རྟགས་ཨང་༡༥༥། མགོན་ཤག་ཁང་མིག་
 བཅུ་གཅིག་ལོ་ཉི་ཤུའི་སྟོན་ལ་སོ་མཁར་བ་ལ་མི་རྒྱུད་མེད་པས་ཆོང་དཔོན་ཆོས་
 གཉེན་འབྲེལ་བརྒྱུད་ནས་བདག་པོ་བྱས་པ་རེད། བྱིམ་བདག་རོང་པ་ཆ་པ་རེད།

ལོ་མང་རིང་བོད་མགོན་ཡོང་མཁན་མིང།

ད་ལྟ་མགོན་པོ་ཕྱི་མཁན། ཁང་ཕྱི་བ་རུ་ཁག་བཞི་ལ་ཅམ་འདུག །ཁྲིང་
ཞེར་ཅེ་ལ་རིག་བརྒྱད་མིང། རོ་བདག །རབ་རུ་བྱུང་ནས་ད་ལྟ་གདན་ཐོག་ལ་
བཞུགས་འདུག །ལོ་རྒྱུས་ཞིབ་གསལ་འདི་ས་མ་རྟེན། 《དར་མདོ་རྫོང་གི་ལོ་
རྒྱུས་》ལས། དཀར་མདོ་ས་རོང་པ་ཆ་པའི་ཆོང་པ་རྒྱན་ཕྱི་བྱས་ཡོད། གྲུང་རུ་
མིན་གོ་བཅུགས་རྗེས་ཀྱང་ཆོའི་རིགས་རྒྱད་ཆད་ནས་བྱིམ་གཞིས་འདིར་འགྱུར་
ཐོག་ཁ་ཤས་བརྒྱད་ཅིང་མཐར་པོ་ཞུའི་རུ་ལ་བཅོང་པ་རེད། ཅེས་གསལ།
༡ ད་ལྟའི་གནས་ཚུལ། འདིའི་སྐོར་གྱི་རྒྱུས་ཡོད་དང་ཡིག་ཆ་གཉིས་ཀ་ད་བར་
མ་རྟེན་པས་གསལ་བཤད་མ་བྱུང།

ས་བཅད་དགྲ་བ། རྒྱ་གཞིས་འདུས་མདོའི་ཨ་བྲ་ཁ་པའི་སྐོར།

ཞེ་གཅིག །དབལ་གསལ་སྐབས་འོག་མ།

(瓦斯碉夏玛, 彭家锅庄)

༡ ལྷགས་ལའི་རྒྱལ་རྒྱུས་གྱི་སྤྱི་དོན་འོས་འགན། 《སྤྱི་གོས་དབྱུང་ཡིག་》 དེབ་
བཅུ་དྲུག་པ་ལས། འོས་འགན་གཙོ་བོ་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོའི་དབྱར་དགུན་གྱི་པོ་
བྱང་ཁག་དང་དཔོན་ཁག་གསུམ་དོ་དམ་བྱ་རྒྱུ་ཡིན། ཞེས་གསལ། ཕྱི་དགནས་
དེང་རུས་ཟམ་པ་འོག་མའི་བཟོ་ཆོང་ལས་ཁུངས་གྱི་ཕྱི་དགནས་འདི་ཡོད། ད་
ལྟའང་དེར་བཞུགས་ཡོད་འདུག །

༢ ཆོང་དོན་ལས་ཀ་གཉེར་ཚུལ་སྐོར། སྤྱི་ལོ་༡༩༤༥ལོར་རེང་རྟན་ཀང་ (任汉光)
གིས་སྟན་ཞུའི་ནང་འཁོད་པ་ལྟར་ན། “རོ་བདག །མེང་ཤོན་སན། (彭先生) ཕྱི་ད་
གནས་དབལ་གསལ་སྐབས་དང་གཅིག །མགོན་ཤག་ཁང་མིག་བཅུ་གཉིས། སྤ་
མོ་ནས་ཉམས་རྒྱུད་ཕྱིན་ཟིན། ཐོག་མ་ཁང་པར་མེར་ཤོར་བས་ཁང་མིག་པལ་ཆེར་
ཞིག་རོ་བདག །ཁི་པ་དང་ཁྱོ་ཀ་གཉིས་ཀ་གྲོངས་པས་ཆོང་ལས་དེ་བས་ཀྱང་རྒྱུ།
ལོ་སུམ་ཅུའི་རིང་སྤྱོད་མགོན་པོ་ (蛮客) ཡོང་མཁན་མི་འདུག །

མགོན་པོ་ཡོང་མཁན། སྤེ་དགེ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་ཕྱི་དགནས་མགོན་པོ་རུ་
ཁག་བརྒྱད་ཡོད། བོད་གྱི་ཆོང་མགོན་ཕྱི་དགནས་མིང། སུན་ཆན་མོ་ལ་རིགས་

རྒྱུད་མེད་པས་གསོས་སྤྱད་ཅིག་ཡོད་འདུག །རྗེས་མའི་རྒྱ་ཁོར་གྱི་རྒྱུན་འཛིན་
གནད་དོན་གང་ལྟར་ཐག་བཅད་དགལ། རུད་ཚང་འདི་ནི་དབལ་གསས་སྐྱབས་
དང་ཚོག་མར་རུད་ཚང་གཅིག་ཡིན། དེ་ནས་ཉང་མགོན་རྒྱལ་དང་གཉེན་འབྲེལ་
བྱས་འདུག” ཅེས་དང་། «དར་མདོ་རྫོང་གི་ལོ་རྒྱུས་» ལས། རྗེ་དགའི་མགོན་
པོ་རྗེ་ལ་རེད། གྲང་རྩ་མིའི་ལོ་རྒྱུས་མགོར་ཅ་མེད་ཟེན། བེས་གསལ། །

३. ད་ལྟོ་འགན་ཚུལ། དབལ་གསལ་རྒྱབ་ལོག་མའི་མ་ཡུལ་རྫོང་། ༢༠༠༤ལོར་
 དུང་ལོ་ ༥༥པར་ཁྱོང་། དུང་ལྟོང་ཕག་ཡིན། ལུ་ཆེ་བ་སྐམ་ཆེན་གྱི་ལོ་ ༢༠༠༧
 ལོར་དུང་གངས་རེ་བཞི་པར་ཁྱོང་། དུང་ལྟོང་ཡུག་ཡིན།

གཅིག །བརྟན་པ། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ཤིང་རྩིལ་རྩི་ལོ་ ༡༧༩༩ ལོར་འབྱུངས།
ད་ལྟར་འབྱུག་པ་རྒྱལ་པོའི་ཡིག་ཆ་གསལ་སྤྲུངས་ཀྱི་འགན་འཁུན་པ་ཡིན།

གཉིས། རོ་ཤང་ལྷང་། (包祥芳) རབ་བྱང་བརྒྱ་རྒྱུ་པའི་ཤིང་བྱ་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༥ ལོར་
ལུང་ས། ད་ལྟར་ངལ་གསོ་བྱིན། དར་མདོ་རྫོང་ལམ་ལས་ཁུལ།

གསུམ། ཚེ་དབང་ཅན་ཀུལ། (包祥如) རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་མེ་ཤག་སྟེ་ལ་
 ༡༧༥༥ལོར་འབྱུངས། ད་ལྟར་ངལ་གསོ་བྱིན། སྟོན་དར་མདོ་རྫོང་མི་དམངས་
 འབྲུག་ཚོགས།

པལྱི། འབྲུར་མེད། རབ་བྱུང་བཅུ་རྒྱུ་པའི་ས་གྲང་ཁྱི་ལོ་ ༡༧༥༧ ལོར་འབྲུངས།
དར་མདོ་རྩོ་རྩེ་བྱམ་དགོན་པའི་དགོན་བདག་སྐུ་ལ་སྐྱེ་ཡོན། ད་ལྟ་སི་ཁོན་ཁིང་
ཆེན་པོད་ཡིག་སློབ་གྲུབ་ལོ་འདི་ཁ་ལོ་བ་ཡོན། །

ལྷ། བསོད་ནམས། (包祥珍) མོ། རབ་བྱུང་བཅུ་རྒྱུག་པའི་ལྷགས་ཡོས་སྤྱི་ལོ་
 ༡༧༡༧ལོར་འབྱུངས། ད་ལྟ་ངལ་གསོ་བྱིན། ལུང་འཛུགས་སྐྱུན་མཐུན་གཉེར་ཁག་
 གཉིས་པ།

དུག ཁོར་མཛེས། (包祥琼) མོ། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ཆུ་འབྲུག་གླིང་ལ་
 ༡༩༥༩ལོར་འབྲུངས། ད་ལྟ་ངལ་གསོ་ཟིན། ཁྱེད་པར་འདེབས་བཅོ་གྲུའི་ལས་བཅོ་པ་
 ཡིན་འདུག །

བཀུན། མཆོག་ལ། རབ་ཕྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་མིང་ན་ལྟེ་མོ་༡༧༥ལོར་འབྱུང་ན། ད་ལྟར་

དར་མདོ་རྫོང་འབྲུ་རིགས་རྩལ་གྱི་ལས་བྱེད་པ་ཡིན།
བརྒྱད། ཆོས་འབྲུག། བུ་མོ། རབ་བྱུང་བརྒྱ་དྲུག་པའི་མེ་བྱ་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༧ལོར་འབྲུངས།
ད་ལྟར་ཁྱེད་ལམས་མགོག་ས་ཚུགས་གྱི་སྤྲོན་པ་ཡིན།

ཁྱེད་གྲལ་གཡོན་ནས་ཆོས་འབྲུག། འབྲུར་མེད། ལུང་སྒྲོན། བསོད་ནམས། ཆོ་རྒྱལ། མདུན་གྱི་
གཡོན་དང་པོ་ཆོ་དབང་རྣམ་རྒྱལ། བཟླ་ན་པ། མ་ཡུམ་པོ་ཡུ་ཁྱུ་(包玉秀) རྟོན་བྱ་སྒྲོམ་ཆེན།
པོ་ཤང་ལྷང་།

ཞེ་གཉིས། བཀའ་བཞི་རྒྱ། (高日锅庄)

༡ ལྷགས་ལའི་རྒྱལ་རྒྱལ་གྱི་སྤྱི་དོན་འོས་འགན། 《སྤྱི་གོས་དཔུང་ཡིག་》 དེབ་
བརྒྱ་དྲུག་པ་ལས། ཨ་གྲུ་ཁ་པ་འདིའི་བྱིས་རྒྱུད་མི་ཉག་བཀའ་བཞི་དགོན་པའི་
རྩྭགས་ནས་བྱུང་ཞིང་ཡུལ་དེར་ས་ཤིང་ཡང་ཡོད་པས་བཀའ་བཞི་རྒྱ་བེར། ཞེས་
གསལ། སྤྱི་གནས་དེར་དུས་ཟམ་པ་འོག་མའི་ཤིང་ཐོག་ཆོང་རའི་གནས་འདིར་
ཡོད།

༢ ཆོང་དོན་ལས་ཀ་གཉེར་ཚུལ་སྒྲོན། སྤྱི་ལོ་༡༧༥༦ལོར་རིང་ཏན་ཀང་ (任汉光)

གིས་སྒྲིན་ཁྱའི་ནང་འཁོད་པ་ལྟར་ན། “དོ་བདག་། ཀའོ་རི་མི། (高日氏) སྔོན་གནས་མི་རིགས་སྤང་ལམ་སྒོ་རྟགས་ཨང་༢༥༥། མགྲོན་ཤག་ཁང་མིག་བཙོ་ལྷ། རམ་འདྲུགས་མ་གསལ། །

མགྲོན་པོ་ཡོང་མཁན། རྟུ་པ། ཉེ་ཆར་ཉག་རོང་གི་འགྲུལ་པ་སྔོན་འདུག་པ་ལྟ་སྔོན་མཁན་བོད་ཆོང་དུད་ཁག་གཉིས་ཏེ། དཀར་མངོས་ཕུ་ཀྱག་ཆང་དང་། སྒྲིན་རི་ཆང་གཉིས། རྒྱ་ཆོང་བུན་ཁྱའི་དུད་ཆག་གཅིག་དང་། ཁང་སྔོན་པ་དུད་ཁག་ལྷ་འདུག་།

ཆོང་རྒྱས་རིགས། ཆུ་དང་། མར། རྩོག་གོ། ལྷམ་བུ་བཅས་ཡོད།” ཅེས་དང་། 《དར་མདོ་རྫོང་གི་ལོ་རྒྱུས་》 ལས། རྟུ་དང་། ཉག་རོང་གི་ཆོང་པ་སྔོན་ས་ཡིན། ཞེས་གསལ། །

༡ ད་ལྟའི་གནས་ཚུལ། འདིའི་སྒྲིན་གྱི་རྒྱུས་ཡོད་དང་ཡིག་ཆ་གཉིས་ཀ་ད་བར་མ་རྟེན་པས་གསལ་བཤད་མ་བྱེད། །

ཞེ་གསུམ། སྤྲེལ་རུ་ཐོག་མ། (张格西锅庄)

༡ ལྷགས་ལའི་རྒྱལ་རྒྱས་གྱི་སྤྱི་དོན་འོས་འགན། 《སྤྱི་གོས་དབྱེད་ཡིག་》 དེབ་བཅུ་དྲུག་པ་ལས། གསལ་བཤད་གང་མི་འདུག་། སྔོན་གནས་དེར་རུས་ཟམ་པ་འོང་མའི་ངལ་ཚོལ་གུད་སྒྱུབ་ལས་ཁུངས་གི་གཞུང་ལས་ཁང་ཆེན་ཡོད་ས་འདི་ཡིན། །

༢ ཆོང་དོན་ལས་ཀ་གཉེར་ཚུལ་སྒྲིན། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༦ལོར་རེང་ཏན་ཀང་ (任汉光) གིས་སྒྲིན་ཁྱའི་ནང་འཁོད་པ་ལྟར་ན། “དོ་བདག་། སུན་ཡིང་ཀང་། (孙英光) སྔོན་གནས་མི་རིགས་སྤང་ལམ་སྒོ་རྟགས་ཨང་༢༥༥། མགྲོན་ཤག་ཁང་མིག་ལྷ། གང་གི་ཐོག་མའི་ལོ་རྒྱུས་མ་གསལ། ལོ་ཉེ་ཤུའི་གོང་ནས་སན་མག་པ་ཡོང་ནས་རྒྱན་འཛིན་བྱས་པ་རེད། ཐོག་མར་བྱིམ་ཆང་ཕྱག་དར་ཅན་ཞིག་ཡིན། ལོ་བཅུའི་སྔོན་ལ་ཨ་ཁུ་རྒྱམས་རིམ་བཞིན་འདས་གོངས་སོང་བས་ཡུག་ས་མོ་ལ་ཆོང་གཉེར་གྱི་རུས་པ་མེད་པས། བོད་མགྲོན་རྒྱམས་གནས་གཞན་སྒྲིས། རིམ་བཞིན་ཉམས་རྒྱུད་ངན་པར་སོང་། །

མགྲོན་པོ་ཡོང་མཁན། རྟུ་དང་། སྔོན་གོ་བ། ད་ལྟ་སྔོན་མཁན་བོད་མགྲོན་

མིང་། ཚོང་པ་སྤྱི་བཏང་བ་ཅིག་དང་། ཁ་ཚོང་སྤྱི་ཚོང་བྱེད་མཁན་དང་། ཁང་སྤྱོད་བ་བཅས་དུང་ཁག་བཞི་ཡོད་འདུག།

ཚོང་རྒྱུ་རིགས། སྤྱི་རིགས། ལྷགས་རིགས། རྩ་ཡུངས། བེས་མོག་སྤྱི་ཅི། འབྲུ། ལྷ་རྩ་སོགས་ཡོད་འདུག། ཅེས་གྲིས་འདུག། 《དར་མདོ་རྩོང་གི་ལོ་རྒྱུས་》ལས། མིང་གཞན། ཨ་ར་སྤྱི་འབྲེལ་ཟེར། སྤྱོད་གནས་སུ་རྩི་ཆ་ཆུ་ས་ཡོད། སྤྱོད་ནང་དུ་ཚོང་དོན་བྱ་ཡུལ་ཅམ་ཡིན། ཞེས་གསལ།།

ཉེ་ཆར་དར་མདོའི་ཨ་ཁུ་ཁ་པའི་སྤྱོད་གྲིས་པའི་ཡིག་ཆ་ནམས་སུ་འདི་ལ་གང་ཅབ་དང་། སུན་ཅབ་གཉིས་ཀ་གྲིས་པས་དུང་ཚང་གཉིས་ཡིན་པར་འབྲུལ་པ་ཅན་ཡང་བྱུང་འདུག། །དོན་དངོས་དུང་བྱིས་ཚང་འདིའི་ཨ་ཁུ་ནམས་གྲོངས། གདུང་སྤྱི་ལྷོ་ཉལ་ཐལ་འཐེན་ནས་མི་འཛོན་ཐང་མེད་པར་ཆགས། སྤྱི་མོ་ནམས་ལ་རྒྱ་སྤྱི་པ་དང་། ཚོང་པ་མག་པ་འདུག་པས་རྩིས་སུ་རྒྱ་མིང་ཅན་གྲིས་དུང་ཚང་ཆགས་པ་རེད། ཅེས་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་མཚན་གྲིས་གསུངས།།

༩ ད་ལྟའི་གནས་ཚུལ། འདིའི་སྤྱོད་གྲིས་ཡོད་དང་ཡིག་ཆ་གཉིས་ཀ་ད་བར་མ་རྟེན་པས་གསལ་བཤད་མ་བྱུང།།

ཞེ་བཞི། རྒྱལ་རྩ་ཞབས་མ། (王斗南锅庄)

༡ ལྷགས་ལའི་རྒྱལ་ཆུས་ཀྱི་སྤྱི་དོན་འོས་འགན། 《སྤྱི་གོས་དབྱེད་ཡིག་》དེབ་བཅུ་དྲུག་པ་ལས། འོས་འགན་གཙོ་པོ་གང་ཡིན་མ་གསལ། སྤྱོད་གནས་དེང་དུས་ཁུལ་སྤྱི་དགའུང་གི་སྤྱི་ལེན་མར་བྱར་ཅམ་དེར་ཡོད་པ་འདྲ།།

༢ ཚོང་དོན་ལས་ཀ་གཉེར་ཚུལ་སྤྱོད། སྤྱི་ལོ་༡༩༤༦ལོར་རེང་ཏན་ཀང་ (任汉光) གིས་སྤྱི་ལེན་ཞུའི་ནང་འཁོད་པ་ལྟར་ན། “དོ་བདག་ཁམང་གྲི། (王张氏) སྤྱོད་གནས་དཀྱིལ་སྤང་སྤྱོད་ཀྱིས་༡༩༥༡ མགོན་ཤག་ཁང་མིག་བཞི། ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ་ལ་རྒྱ་ནག་ཐོབ་ཐང་སྤྱོད་པའི་ལོ་དེར་བྱུང་བའི་དཔོན་རིགས་ཡིན་པར་བཤད། ཐོག་མར་ཁང་མིག་མང་ཅམ་ཡོད། ལོ་རྒྱུས་ཐོག་མེར་བེངས་གསུམ་ཤོར་བས་གྲོང་རྒྱུང་ཆེར་བྱུང་། རྩིས་སུ་བསྐྱར་གསོ་མ་ཐོན།།

མགོན་པོ་ཡོང་མཁན། ཏུ་བ། ད་ལྟ་སྤྱོད་མཁན་མགོན་ཁག་གསུམ་གྱི། ཚོས་

ཅེ་དང་། རིན་རིན། ཆོ་རིང་བཅས་སོ། །

ཆོང་རྩལ་རིགས། ལྷམ་བྱ་དང་། ལྷ་སྤྱུ་རིགས། ལྷགས་རིགས། རྩ་ཡུངས།
བེས་མོག་སོགས། །རྩ་ཡུངས་བཅོང་ས་གཙོ་བོ་བྱང་གི་ཁིང་ཆེན་བཞི་ལ་ཡིན། རོ་
བདག །ཆུན་མོའི་ཁྱོ་ཀ་བདུད་ནམ་ན་ལོ་ཟླ་བ་བཞི་པར་གྲོང་འདུག་ཅེས་དང་།
《དར་མདོ་རྫོང་གི་ལོ་རྒྱུས་》 ལས། རྟུ་དང་། ལྷ་སྤྱུ་མདོའི་ཆོང་པ་སྔོན་ས་ཡིན།
ཞེས་གསལ། །

༡ ད་ལྟའི་གནས་ཚུལ། འདྲིའི་སྐོར་གྱི་རྒྱུས་ཡོད་དང་ཡིག་ཆ་གཉིས་ཀ་ད་བར་
མ་རྟེན་པས་གསལ་བཤད་མ་ཐུབ། །

ཞེ་ལྷ། ལྷ་མེད་བ། (龚家锅庄)

༡ ལྷགས་ལའི་རྒྱལ་རྒྱུས་ཀྱི་སྤྱི་དོན་འོས་འགན། 《སྤྱི་གྲོས་དབྱེད་ཡིག་》 དེ་བ་
བཅུ་དྲུག་པ་ལས། འོས་འགན་གཙོ་བོ་སྤྱི་ལོ་༡༧༠༠ལོའི་སྔོན་དུ་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ་
དར་རྒྱུས་ཆེ་སྐབས། དར་མདོའི་གྲོང་དུ་ཡོང་མཁན་ནམས་རྟ་ལས་བབས་ནས་
ཡོང་རྒྱུའི་སྤྱིག་ལམ་དོ་དམ་བྱེད་མཁན་ཡིན། སྔོན་དུས་ཕག་མོ་རིའི་གདན་ཐོག་
དགོན་དུ་རྒྱན་ལྷན་གྱི་སྤྱབ་པ་བ་བཞུགས་ཡོད་སྐབས། ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོས་མེ་ཉལ་
ལྷག་སྐོ་ནས་ཡོང་མཁན་ནམས་རྟ་ལའི་རྒྱལ་བསྐྱན་ཐང་དུ་སྤྱོད་པས་པ་དང་དགོན་
པ་མངལ་མ་ཐག་རྟ་ལས་བབས་ཏེ་ཡོང་དགོས་པ་དང་། གཡག་རྩའི་ལྷག་སྐོ་ནས་
མར་ཡོང་མཁན་ནམས། གཡག་རྩའི་ཟམ་པ་གསུམ་པ་ནས་དགོན་པ་མངལ་མ་
ཐག་རྟ་ལས་བབས་དགོས་པ། གཏན་འབེབས་བྱས་པའི་སྤྱིག་ལམ་ལ་དོ་དམ་བྱ་
དགོས། ཞེས་གསལ། སྔོན་གནས་དེང་སང་ཟམ་པ་འོག་མའི་ཤིང་ཐོག་ཆོང་རའི་
བཀའ་བཞིའི་ཁང་པའི་འབྲིས་དེར་ཡོད། བྱིམ་གཞིས་གཙོ་བོར་གཡག་ར་ལྟང་
པའི་ཟམ་པ་གསུམ་པའི་གྲོང་དེར་ཡོད་ཟེ། །

༢ ཆོང་དོན་ལས་ཀ་གཉེར་ཚུལ་སྐོར། སྤྱི་ལོ་༡༧༩༦ལོར་རིང་ཏན་ཀང་ (任汉光)
གིས་སྤྱན་ཁྱའི་ནང་འཁོད་པ་ལྟར་ན། “དོ་བདག །ཅོང་ལང་ཁྱ། (龚王氏) སྔོན་
གནས་མི་རིགས་སྤང་ལམ་སྐོ་རྟགས་ཨང་༢༡པ། མགོན་ཤག་ཁང་མིག་བདུན།
བྱིམ་རྒྱུད་མི་གསལ། མིན་གོ་བྱི་ལོ་༡༩ལོར་ཡིད་སྦྱོང་བས་མང་ཡུ་ལིན་ལ་བཅོང་པ་

རེད། །

མགོན་པོ་ཡོང་མཁན། གོ་འཛོ་བ་དང་། བྱག་གཡལ། ད་ལྟ་སྔོན་མཁན་མི་
འདུག ཚོང་པ་ཚོས་དོ་པོ་བཞག་ས་རེད་འདུག །ཚོང་རྒྱས་རིགས། སྔོན་མ་འབྲ།
བེས་མོག ལྷ་རྩ། སྤྱི་ཅི་སོགས་ཡོད་འདུག །ཐོག་མར་བོད་མགོན་ཚོང་གཉེར་
དར་རྒྱས་ཆེ། བོད་དམག་གོ་འཛོ་དང་། བྱག་གཡལ་བཅའ་སྔོན་བྱས་རྗེས་བོད་
མགོན་རེ་ཉུང་སོང་། དེའི་ཐོག་ལ་སྤྱི་མེད་བ་ཚོས་བདག་སྐྱོང་ཡག་པོ་མེད་པས་
རེ་ལྷག་སོང་།” ཞེས་བྲིས་འདུག །《དར་མདོ་རྫོང་གི་ལོ་རྒྱུས་》ལས། གོ་འཛོ་དང་།
བྱག་གཡལ་གྱི་ཚོང་པ་སྔོན་ས་ཡིན། མིན་གོ་ཐོག་མའི་སྐབས་སུ་ཏང་ཕྲུ་ལི་ལ་
མཛོད་ཁང་བྱ་རྒྱ་བཅོང་རྗེས་ཏང་གི་མཛོད་ཁང་ཡང་བེད། ཞེས་གསལ། །
༡ ད་ལྟའི་གནས་ཚུལ། འདིའི་སྐོར་གྱི་རྒྱུས་ཡོད་དང་ཡིག་ཆ་གཉིས་ཀ་ད་བར་
མ་རྟེན་པས་གསལ་བཤད་མ་ཐུབ། །

ཞེ་རྒྱག །མགོན་རྒྱལ། (宮布锅庄, 后黄家锅庄)

མིང་གཞན་མགོན་པོ་ཚོང་ཡང་བེད།

༡ ལྷགས་ལའི་རྒྱལ་རྒྱས་གྱི་སྲིད་དོན་འོས་འགན། 《སྲིད་གྲོས་དཔུང་ཡིག་》 དེབ་
བཅུ་རྒྱག་པ་ལས། འོས་འགན་གཙོ་བོ་གང་ཡིན་གསལ་བཤད་མི་འདུག །སྔོན་
གནས་དེར་རུས་ཟམ་པ་འོག་མའི་ཉེ་སྐོར་སྤྱི་མེད་བ་དང་ཉེ་སར་དེར་ཡོད་བེད། །
༢ ཚོང་དོན་ལས་ཀ་གཉེར་ཚུལ་སྐོར། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༦ལོར་རེང་ཏན་ཀང་ (任汉光)
གིས་སྤྱན་ཁུའི་ནང་འཁོད་པ་ལྟར་ན། “དོ་བདག ། ཏང་ཉེ་རྒྱ། (黄德华) སྔོན་
གནས་མི་རིགས་སྤང་ལམ་སྐོར་ཏགས་ཨང་༡༥༥། མགོན་ཤག་ཁང་མིག་བཅུ་གཉིས།
རུས་ཚོད་མ་གསལ། དབལ་གསལ་སྐབས་མེར་ཤོར་རུས་འདི་ཚོང་ཡང་མི་ཡིས་
གནོད་པ་ཆེ་ཅིམ་བྱུང་།”

མགོན་པོ་ཡོང་མཁན། མེ་དགོ། ད་ལྟ་སྔོན་མཁན་བོད་གྱི་ཚོང་པ་མི་འདུག
ཁང་སྔོན་རུང་ཁག་བཅུ་ཡོད་འདུག །ལོ་སྤྱི་མེད་པོར་རུ་པ་ཁུ་རྣམས་ཚོང་ལས་
མཁས་སྐབས་བོད་གྱི་ཚོང་པ་ཏ་ཅང་མང་བས་དར་རྒྱས་ཆེ། རྗེས་སུ་པ་མེས་
རྣམས་གྲོང་ས། ཁོ་རང་ལོ་ན་གཞོན་སྐབས་ཚོང་གཉེར་གྱི་ལས་ཀ་ཞན། དེ་

བརྟེན་པོད་ཀྱི་ཚོང་མགོན་རྣམས་གནས་གཞན་དུ་སྒྲིབ་ནས་ལོ་ཉི་ཤུ་ཙམ་ལ་བོད་
མགོན་ཡོང་མཁན་མེད་པར་ཆགས་འདུག། ཅེས་བྲིས་འདུག།

༡ ད་ལྟའི་གནས་ཚུལ། འདིའི་སྒྲིབ་ཀྱི་རྒྱས་ཡོད་དང་ཡིག་ཆ་གཉིས་ཀ་ད་བར་
མ་རྟེན་པས་གསལ་བཤད་མ་བྲལ།།

ཞེ་བདུན། གསལ་ལོ་རྩ་བ། (岳家锅庄)

༡ ལྷགས་ལའི་རྒྱལ་རྒྱས་ཀྱི་སྲིད་དོན་འོས་འགན། 《སྲིད་གྲོས་དཔུང་ཡིག་》 དེབ་
བཅུ་དྲུག་པ་ལས། འདིའི་ལོ་རྒྱུས་འཁོད་མི་འདུག། སྲིད་གནས་དེར་དུས་ཟམ་པ་
འོག་མའི་ཉེ་སྒྲིབ་དེར་ཡོད་པ་འདྲ།།

༢ ཚོང་དོན་ལས་ཀ་གཉེར་ཚུལ་སྒྲིབ། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༦ལོར་རེང་ཏན་ཀང་ (任汉光)
གིས་སྒྲན་ཁྱའི་ནང་འཁོད་པ་ལྟར་ན། “དོ་བདག་ཁྱུ་ལེང་པའེ། (邱维柏) སྲིད་
གནས་མི་རིགས་སྲང་ལམ་སྒྲོ་རྟགས་ཨང་༡༩༥༡། མགོན་ཤག་ཁང་མིག་དྲུག་ མིན་
གོ་ལོ་འཕར་ས་ཉོས་ནས་གསར་དུ་བཅུགས་པ་རེད། གྲུ་གོ་སྲང་ལམ་མེར་ཤོར་
དུས་ཚོང་ཁང་རྒྱན་མར་ཤོར། དེ་རྗེས་ཇག་པས་མེངས་ཁ་ཤས་བཅོམ་པ་རེད།།

མགོན་པོ་ཡོང་མཁན། སེ་ཁྲོན་མགོན་པོ། ད་ལྟ་སྲིད་མཁན་རྒྱ་མི་དུད་ཁག་
གསུམ་དང་། ཁང་སྲིད་པ་དུད་ཁག་གཉིས་འདུག། ཅེས་བྲིས་འདུག།

༡ ད་ལྟའི་གནས་ཚུལ། འདིའི་སྒྲིབ་ཀྱི་རྒྱས་ཡོད་དང་ཡིག་ཆ་གཉིས་ཀ་ད་བར་
མ་རྟེན་པས་གསལ་བཤད་མ་བྲལ།།

ཞེ་བརྒྱད། བུ་རྩེ་བ། (杨家锅庄)

༡ ལྷགས་ལའི་རྒྱལ་རྒྱས་ཀྱི་སྲིད་དོན་འོས་འགན། 《སྲིད་གྲོས་དཔུང་ཡིག་》 དེབ་
བཅུ་དྲུག་པ་ལས། “འོས་འགན་གཙོ་བོ་ལྷགས་ལའི་ཕོ་བྲང་གི་ནོར་མ་ཡིན། ཨ་ཀྱ་
ཁ་པ་འདིར་ལྷགས་ལ་ཐབ་ཆེན་ཚོང་ཟེར། བུ་རྩེའི་ཆ་རྒྱུ་ཉེ་འགམས་སུ་ལྷགས་
ལ་རྒྱལ་པོའི་སྒྲོ་བསེང་ཁང་ཞིག་ཡོད་པ། དེ་ལྟ་སྲུང་བྱེད་མཁན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་
མིང་དེ་ལྟར་ཐོགས་པར་བཤད།” ཅེས་གསལ། སྲིད་གནས་བུ་རྩེའི་ཆ་རྒྱུ་ཉེ་འགམས་
དེར་དུས་ཆ་རྒྱུ་ཁ་འདི་ཡིན།།

༢ ཚོང་དོན་ལས་ཀ་གཉིས་ཚུལ་སྐོར། སྤྱི་ལོ་ ༡༧༩༠ ལོར་རིང་ཉན་ཀང་ (任汉光)
གིས་སྐྱོན་ཁྲིའི་ནང་ཨ་གྲུ་ཁ་པ་འདྲིའི་སྐོར་འཁོད་མི་འདུག།

༣ ད་ལྟའི་གནས་ཚུལ། རྒྱུད་པ་ཡོད་མེད་མ་ངེས།།

ས་བཅད་བཅུ་བ། ཨ་གྲུ་ཁ་པའི་ཉམས་གུད་ཀྱི་བརྒྱུད་རིམ།

ཁབས་པ་དང་ཚོང་གི་གཞིས་རྒྱུད་འཛིན་པའི་རྒན་རབས་པ་ལྷ་ལྷམ་རིག་འཛིན་
དབང་མོ་ (李正衡) ལགས་ཀྱིས་གསུངས་པ། “དར་མདོའི་ཨ་གྲུ་ཁ་པ་རྒྱམས་
ཉམས་གུད་འགོ་རྒྱུན་གཙུག་པོར་ཉལ་དུད་རེད། ལོ་རྒྱུས་ཐོག་དར་ཅེ་མདོ་ནི་རྒྱ་
བོད་གཉིས་ཀྱི་ཚོང་ར་གཙུག་པོར་ཞིག་རེད། ཚོང་རྒྱས་གཙུག་པོར་རྒྱ་ནག་ནས་ར་
དང་། དར་རས་རྒྱམས་དཔོར་འདྲེན་བྱེད་ཅིང་། བོད་ཀྱི་ས་གནས་ཁག་ནས་སྐྱོན་
རྒྱས་དང་། ལྷགས་རིགས། སྤྱ་རིགས་རྒྱམས་དར་མདོར་བྱིར་ཡོང་ནས་རྒྱ་བོད་
གཉིས་ཀྱི་ཚོང་རྒྱས་བརྒྱུ་རེས་བྱེད་སྒོ་ལ་དེ་གནའ་བོའི་དུས་ནས་བྱུང་པ་ཞིག་རེད།
སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་ཉི་ཤུའི་དུས་མགོ་ནས་ཡུན་ནན་དང་། སི་ཁྲོན་ཚོང་པ་རྒྱམས་
ཀྱིས་དར་མདོར་ཉལ་དུད་བྱིར་ཡོང་ནས་སྐོག་ཚོང་བྱས་ཀྱང་། བོད་རིགས་ཚོང་པ་
ཉི་ཚོང་བྱེད་མཁན་གཅིག་ཀྱང་མ་བྱུང་། འོན་ཀྱང་དར་མདོའི་ཨ་གྲུ་ཁ་པའི་
དཔོན་རིགས་ཀྱི་ཕུ་གྲུ་ཁག་གཅིག་གིས་ཉལ་དུད་འཐེན་འགོ་རྒྱུགས། ཐོག་མར་
ཡུན་ནན་དང་སི་ཁྲོན་ཀྱི་ཚོང་པའི་ནང་དུ་མགོན་འཁོད་འགོ་སྐབས། ཁོ་ཚོས་
གོགས་པོ་ཡག་ཤོས་ཀྱི་སྡེ་ལེན་ཚུལ་དུ་ཨ་རག་དང་། ཉལ་དུད་འཐེན་རྒྱ་བཤམས།
དེ་ནས་ཨ་གྲུ་ཁ་པའི་དཔོན་རིགས་རྒྱམས་ཀྱི་བྱིམ་དུ། ཐོམས་སྒོ་ལ་དེ་ཆགས་ནས་
ཉལ་དུད་རང་གིས་འཐེན་པ་མ་ཆོད། བན་ཚུན་སྐྱ་མགོན་འགོ་སྐབས་ཟས་རིགས་
དང་མཉམ་དུ་ཉལ་དུད་འཐེན་རྒྱུའི་སྡེ་ལེན་བྱེད་སྒོ་ལ་ཆགས་ཡོད་པ་རེད། སྤྱི་ལོ་
༡༧༩༠ ལོ་ནང་ཅམ་ནས། ༡༧༩༠ ལོར་སྤྱེབས་དུས་ཅམ་བར་དར་མདོའི་དཔོན་རིགས་
ཀྱི་བུ་རྒྱུད་ཁག་གཅིག་གིས་ཉལ་དུད་རྒྱུན་འཐེན་བྱས་པའི་རྒྱུན་གཞིས། བྱིམ་གཞིས་
འཛིན་སྐྱོང་གི་ལས་གཞི་ཆེ་སྤྱ་མཐའ་དག་འཇུག་ཤོར་བྱིན། དཔལ་འཕྱོར་ཉམས་
གུད་ཀྱི་སྐབས་སུ་སྤྱེབས་ཡོད། དཔེར་ན། སྤྱི་ལོ་ ༡༧༩༠ ལོའི་ནང་ཞིག་ལ་ངས་ཤེས་
ཚོད་དུས། དར་མདོར་སྐྱོང་མོ་ལ་བརྟེན་ནས་འཚོ་པ་སྤྱོད་མཁན་བྱུད་མེད་ཀོ་ར་

ཅེན་ཅེན་ཟེར་བ་ལོན་སྐྱུ་ཅུ་ལྷག་ཙམ་ཅན་ཞིག་ཡོད་པ་དུན་འདུག །ཆན་པ་
 ཆོས་ཟེར་བར་སྒོན་དར་མདོ་སྟོ་སྒྲིབ་གྲོང་གི་ཨ་ཀྱ་ཁ་པ་རྣམས་ལས་སྤྱག་ཤོས་
 ཤིག་རེད། ཁོ་ཆོའི་བྱིམ་རྒྱུད་ཆོང་མས་ཉལ་དུད་འཐེན་པ་དང་། མོ་རང་ཡང་
 ཉལ་དུད་འཐེན་ནས་རྒྱ་ཁྱོར་ཆོང་མ་ཉལ་དུད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བཅོང་། སྟོད་གནས་
 ཁང་པ་དང་བཅས་པ་ཉལ་དུད་ཀྱི་ཆེད་དུ་ཤོར་བ་རེད། ད་ལྟ་སྒྲོང་མོ་ལ་བརྟེན་
 བྱས་འཆོ་པ་སྤྱུ་ལ་ཞིང་ཡོད་པ་རེད། ཅེས་ཟེར་ཞིང་ཡོད་འདུག མོ་རང་གི་མིང་
 འོ་མ་གང་ཡིན་དང་། ཡི་གེ་རི་ལྟར་འབྲི་དགོས་ཤིས་མ་སོང་། ཏུས་རྒྱན་མོ་རང་
 སྒྲོང་མོར་ཡོང་དུས་མི་ཆོས་ཀོ་ར་ཅེན་ཅེན་ཟེར་ཞིང་འདུག ད་ལྟ་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་
 ཆ་ནང་འཁོད་པའི་ཀོ་གྲང་འདི་དག་ལས་གང་ཞིག་གི་བྱ་མོ་ཡིན་པ་འང་མི་ཤིས། །
 ང་རང་ལོ་གཞོན་དུས་ཨ་ཀྱ་ཁ་པ་ཆོ་པན་ཚུན་མགོན་དུ་འགོ་སྐབས། ཉལ་དུད་
 འཐེན་མཁན་གྱི་བྱིམ་ཆོང་ཡིན་ན། ཉལ་དུད་ཡང་ཨ་རག་དང་། བཟའ་ཆས་དང་
 མཉམ་དུ་མགོན་པོ་ལ་བཤམ་སྟོལ་ཡོད། ཨ་ཀྱ་ཁ་པའི་སྤྱ་གུ་ཆོས་ཀྱང་ཅེད་མའི་
 ཞོར་དུ་རྟག་པར་ཉལ་དུད་རྒྱབ་གང་དོ་རེ་འཐེན་མཁན་ཡོད་རེད། ངས་རྩ་བ་
 བྱས་འཐེན་མ་ཆོང་། ངའི་མིང་པོས་དང་པོ་འཐེན་ནས། མཐར་ཡང་བཅད་པ་
 རེད། །ཉལ་དུད་འཐེན་མཁན་ཨ་ཀྱ་ཁ་པ་ཆོའི་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་བྱིམ་གཞིས་འཛིན་
 སྒྲོང་གི་ཏུས་པ་ཤོར་སྤྱབས། རྒྱ་རིགས་ཆོང་པ་དང་། འགྲོས་པ་རྣམས་རིམ་བཞིན་
 དུ་ཨ་ཀྱ་ཁ་པའི་བྱ་མོ་རྣམས་ཀྱི་ཐོག་དུ་མག་པ་འདུག་ནས་བྱིམ་བདག་ཆགས། དེ་
 རྒྱུ་རིམ་བཞིན་ཀོ་གྲང་གི་མིང་ཡང་མག་པའི་མིང་ཐོག་དུ་བསྒྱུར་བཞག་པ་མང་
 པོ་ཡོད་རེད། དཔེར་ན། སྤུལ་ར་ཐོག་མ་ཆོང་ལ་རྒྱ་རིགས་རྣམས་ཀྱིས་སྒོན་གྲང་
 ཅབ་ཀོ་གྲང་ཟེར་འབོད་སྟོལ་ཡོད། རྒྱུ་སྤྱ་བྱིམ་ཆོང་འདིའི་ཨ་ཁུ་རྣམས་གྲོངས།
 གདུང་སྤྱས་ཀྱིས་ཉལ་ཐལ་འཐེན་ནས་འཛིན་ཐང་མེད་པར་ཆགས། སྤྱས་མོ་
 རྣམས་ལ་རྒྱ་སྤྱ་པ་ཆོང་པ་ཆགས་པ་སྤྱན་ཡིང་ཀྱང་ཟེར་བ་ཅིག་མག་པ་འདུག་
 པས་རྒྱུ་སྤྱ་ཅབ་ཀོ་གྲང་ཟེར་བསྒྱུར་ཡོད་བ་རེད་ཀྱང་དེ་ལྟར་འབོད་མཁན་
 མང་པོ་མེད།” ཅེས་གསུངས། །

གོང་དུ་ཞུས་པ་ལྟར། ཏུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་ནང་དུ་དར་མདོའི་གྲོང་འདིར་རང་

གི་པ་མེས་ཀྱི་བོད་མིང་གང་དེ་རུས་སུ་བཅོས་ནས་དེའི་ཐོག་རྒྱ་མིང་འདྲགས་སྟེལ་
 བྱང་ཡོད་པ་འདི་ནི་ཨ་ཀྱ་ཁ་པ་མང་ཆེ་བ་ལ་བྱང་འདུག་པ་དཔེར་ན། བོད་མིང་
 རྒྱ་གཉིས་བར་པ་ཚང་ལ། རྒྱ་སྐད་རུ། 邱家锅庄 བོད་མིང་ཁ་བ་རྒྱ་མཚོ་ཚང་ལ།
 རྒྱ་སྐད་རུ། 江家锅庄 ཟེར་བ་ལྟ་བུ་ནམས་སོ། །

མི་ཉག་འཇམ་དབྱངས་གྲགས་པས་མཛད་པའི་《ཡེ་ཤེས་རྡོ་རྗེ་དཔལ་བཟང་
པའི་རྣམ་ཐར་》དང་། 《འཇམ་དབྱངས་ཡེ་ཤེས་རྡོ་རྗེའི་རྣམ་ཐར་ཆེན་མོ་》གཉིས་
ཀྱི་བརྗོད་བྱ་རྣམས་མདོར་བསྡུས་ནས་བཏོད་པར། ཆོས་རྗེ་ཡེ་ཤེས་རྡོ་རྗེ་ནི། རབ་
བྱུང་དྲུག་པའི་རྒྱ་ལྷག་སྤྱི་ལོ་ ༡༣༥༧ ལོར་ མདོ་ཁམས་སྤྱང་གི་ཆ་མི་ཉག་འབྲུ་ནང་
ལུང་དུ། ཡབ་སྙིང་པོ་རྒྱལ་མཆོན་དང་། ལུམ་བསོད་ནམས་རྒྱན་གཉིས་ཀྱི་སྲས་
སྲ་སྲ་འབྱུངས། ལུམ་གྱི་ལྷམས་སྲ་ཞུགས་པའི་རུབ་མོར་མི་ལམ་དུ་དྲུང་ཆེན་
གཅིག་འབྱུང་པས་སྐྱ་ཆེན་པོ་ཞིག་བྱུང་སྟེ། འབྲུ་ནང་ལུང་པ་ཅམ་འདར་ཤིག་
ཤིག་བྱས་སྐྱམ་པ་གཅིག་བྱུང་། ཡང་འབྱུང་པས་སྐྱ་གེ་ལུང་པ་ཅམ་འདར་བ་བྱས།
ཡང་ལན་གཅིག་འབྱུང་ནས་རབ་སྐྱང་ལུང་པ་ཅམ་འདར་ཤིག་ཤིག་བྱས་སྐྱམ་པ་
གཅིག་མིས་བྲེ། དེ་ནི་སྤྲ་མ་འདི་རབ་སྐྱང་ལུལ་འདིར་མཁས་བཅུན་བཟང་
གསུམ་འདྲེན་པ་འགན་ལྔ་མེད་པ་གཅིག་འབྱུང་བའི་སྤྱ་ལྷས་ཡིན་ནོ། ཞེས་བཤད་
དོ། ཆོས་རྗེ་འདི་བྱིས་པའི་དུས་ནས། རང་བཞིན་གྱིས་ཞི་བ་དུལ་བ། སློ་ཆོས་ལ་
གཞོལ་བ། དེས་འབྱུང་སྤྱོད་ཤས་ལྷག་པར་ཆེ་བ། སྤྲིག་ལ་འདྲེན་པ། གཞན་ལ་
འཆོ་བ་མེད་པ་གཅིག་ཡིན་པར་བཤད། ཆོས་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་ནས། བྱིས་པའི་
དུས་སྲ་དག་འཛུན་དུ་འགོ་བ་མིས་པ་དང་། བམ་མཁའ་ནས་ཡིག་འབྱུང་ཆར་པ་
ཡང་ཡང་འབབ་པ་མིས་གསུང་། དགུང་ལོ་དགུ་པ་ལྷགས་ལོས་སྤྱི་ལོ་ ༡༣༧༡ ལོར་
སྤྱོད་མཁོ་རིན་སྤྱིང་དུ་མཁན་ཆེན་སྤྱད་དཔལ་གྱི་དྲུང་ནས་རབ་དུ་བྱུང་། ཡི་གེ་
འདི་སྤྱིག་སྤྱིགས་སྤྱིག་མའི་རྒྱང་གཞིའི་ཤེས་བྱ་སྤྱི་དང་བྱད་པར་རྒྱན་སྦྱོང་གི་ཆོ་ག་
ཆོས་སྦྱོང་སྤྱིགས་བསྐྱབས། དེ་ནས་སྦྱོང་འཇུག་ལ་སྤྱིགས་གཞུང་བཀའ་ཤོད་

ནམས་ལ་བསྐྱབ་གཉེར་གནང་། དགུང་ལོ་བཅུ་བདུན་པར་ཆོས་རྗེའི་བྱང་ཏུ་
བཤད་སྟོན་མཛད། དེའི་སྐབས་སུ་གཞོན་ནུ་རོལ་པའི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་འགའ་
ཡང་བཅུམས། ཅིས་དང་སྟན་ངག་གཉིས་ལ་འབད་བཅོན་ཆེན་པོར་མ་དགོས་པ་
བདེ་སྒྲག་ངང་བྱ་རྟོགས། །

གསན་ཆོས་ཀྱི་སྐོར་ལ་སླ་མ་སྟིང་པོའི་བྱང་ཏུ། དེལ་བུ་པའི་བསྐྱབ་བཀའ། བེར་
ནག་ཅན། ལྷག་ཀྱང་ཆེན་པོ་མན་ངག་ཆོག་བཅུས། སྐྱོར་བྱག་སྐས་པའི་མིག་འབྱེད།
ཆོ་དཔག་ལྟ་དགུ་སོགས་རྒྱུད་སྡེ་མང་པོ་གསན། །མཚུངས་མེད་ཆོས་རྗེའི་བྱང་ཏུ།
སྐུ་གསུམ་ངོ་སྟོན། ལྷ་རྩེ་ཆོས་བྱུག་དགོན་མཆོག་བཅེགས་པའི་མདོ། ཤེས་རབ་
བརྒྱ་པ། དབུ་མ་རིན་ཆེན་སྤེང་བ། མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་བསྟོན་པ། ཉེ་ལོ་
པས་ལྷ་རྩེ་པ་ལ་གདམས་པའི་མན་ངག་འཇམ་དཔལ་དམར་པོའི་མདོན་རྟོགས།
ནི་གུ་ཆོས་བྱུག་གི་རྩེ་རྗེའི་ཆོག་རྒྱུད་ཀྱང་། ལམ་ཁྱེར་ནམ་གསུམ་གྱི་ཅ་བ་རྩེ་རྗེའི་ཆོག་
རྒྱུད་ཀྱང་། རྒྱུད་བྱུག་པོ་སེང་གེ་འབྱེད་བསྟོལ་གྱི་ཅ་བ་རྩེ་རྗེའི་ཆོག་རྒྱུད་སོགས་གཞུང་
ལུགས་མན་ངག་གི་སྐོར་མང་པོ་ཞུས། །ལམ་ཁྱེར་ཆེན་དོན་ལག་པ་ཆེན་པོའི་བྱང་ཏུ།
མ་རྩ་མ་ཡའི་རྒྱུད་ལེའུ་གསུམ་པ། རྩེ་རྗེ་སེམས་དཔའི་བསྐྱབ་ཐབས། གཏོར་མའི་
ཆོ་ག་བདེ་མཆོག་ལུ་ཉི་པ། དཔྱེས་རྩེར་གྱི་བསྐྱབ་ཐབས་ཡན་ལག་བྱུག་པ། རྩེ་
རྗེ་འཛིགས་བྱེད་གྱི་རྒྱུད་རྟོག་པ་གསུམ་པ། སླ་ནག་ལྟ་བུ་གསུམ་གྱི་མདོན་
རྟོགས། འཇམ་དཔལ་ལྟ་ལུའི་མདོན་རྟོགས། ཉ་མགིན་ནག་པོའི་མདོན་རྟོགས།
བདེ་གཤེགས་འདུས་པའི་སྐོར། ཁྱིམ་མ་ནག་པོའི་ལས་ཆོགས། ཀམ་པའི་རྒྱལ་བ་
རྒྱ་མཚོ། མཁའ་སྐྱོད་དམར་མོ། ངན་སོང་སྐྱོང་རྒྱུད། ཀྱུན་རིགས་ཀྱི་བསྐྱབ་ཐབས་
སྐོར། རང་བྱུང་རྩེ་རྗེས་མཛད་པའི་གཙུག་གྱི་ཉམས་ལེན་སོགས་གཙུག་གྱི་སྐོར།
བེར་ནག་ཅན་གྱི་རྗེས་གནང་། བྱར་མགོན་གྱི་གཏོར་འབུལ། ལྷག་བཞི་པའི་
བསྐྱབ་ཐབས། ལྷག་བྱུག་པའི་བསྐྱབ་ཐབས། རྩེ་མ་གསུམ། ཆོད་མ་རིགས་གཏོར།
སྟོལ་མ་འཛིགས་པ་ལས་སྐྱོབས། ཀྱུ་རུ་ཀྱུ་ལའི་བསྐྱབ་ཐབས། བསྐྱབ་ཐབས་རྒྱ་
མཚོ་སོགས་གསང་སྤྲུལ་རྒྱུད་ཀྱི་གཞུང་མང་པོ་གསན། །ལམ་ཁྱེར་པོ་ཤུག་དཔལ་གྱི་
བྱང་ཏུ། མཁའ་འགྲོ་མ་རྩེ་རྗེའི་བྱར། ལྷགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ཉི་ཟླ་པ་རྩ་བའི་སྐྱབ་

ཐབས། ཡེ་ཤེས་དཔལ་གྱིས་མཛད་པའི་བདེ་མཆོག་གི་མཆོད་སྨོན། གསང་
 འདུས་འགྲེལ་པ་སྒྲོན་གསལ། ཨུ་དེ་བའི་གཙོད་གི་ཆོག་བཅད་ཆེན་མོ། རྟོང་
 ཐུན་ཐུན་སེལ་སྒྲོན་མེ། རྒྱ་ལུས་གདན་ཐོག་གཅིག་མ། རྗེས་འབྲུམ་སོགས་གསན།
 རྒྱད་གཉིས་རྒྱ་བ་བྱམས་གསར་ཁ་ཆེའི་བྱང་རུ། མདོ་མང་། དཀོན་བཅེགས།
 སལ་པོ་ཆེ། ཉི་མུ། བརྒྱད་རྟོང་པ། དཔལ་བྱས་གི་འཁོར་ལོའི་རྒྱུད་ཕྱི་མ། ལྷ་རྒྱལ་
 གྱིས་མཛད་པའི་རྟོང་ཉིད་བརྒྱན་ཅུ་པ། རྟེན་འགྲེལ་གི་རབ་དབྱེ། རྒྱའི་བསྟན་
 བཅོས་ཀ་ལ་པའི་མདོ་དང་མཆོམས་སྦྱར་ལྷ་པ། རྒྱ་ཆོད་པས་མཛད་པའི་འགྲེལ་
 པ། རྒྱན་གི་བསྟན་བཅོས་སྟན་དག་མེ་ལོང་མ་དང་དཔང་ལོས་མཛད་པའི་འགྲེལ་
 པ། བུ་རྟོན་གྱིས་མཛད་པའི་དབང་མདོར་བསྟན། ས་ལོའི་མཁས་འདུག་སོགས་
 གསུང་ཆོས་སྒྲོར། རྣམ་སྤྱོད་གི་རྗེས་གནང་ལ་སོགས་གསན། །མཁན་ཆེན་བཀའ་
 བཞེ་པའི་བྱང་རུ། ཆོད་མ་རྣམ་འགྲེལ། ཆོད་མ་རིགས་གཉིར། དབུ་མ་སེམས་
 བསྐྱེད་གི་ཆོག་ཆེན་མོ། རྒྱབས་སེམས་བསྐྱེད་ལ་སོགས་པ་ལས་དང་པོ་པའི་བྱ་བ།
 དེས་དོན་དབུ་མའི་ལྷ་བ་རྣམ་དག་གི་བཤད་པ་རྣམས་གསན་ནོ། །མཁན་པོ་
 གྲགས་རྒྱལ་བའི་བྱང་རུ། རྩོམ་པོ་རྗེའི་བྱང་རྒྱལ་ལམ་སྒྲོན། གཙོད་གི་བཀའ་ཆོམས་
 ཆེན་མོ། རྩོམ་པོ་རྗེའི་སྦྱོད་བསྟུས་སྒྲོན་མ། ཐར་ལོའི་སྤྱོད་ཆོལ་གནད་གི་ལྷེ་ལྷ་མིག་
 ཉིང་དེ་འཛིན་བཟང་པོའི་སྦྱོར་བྱག་གི་བྲིད་རྒྱས་པ། །ཁང་སར་པའི་སྦྱོར་བྱག་
 འབྲིང་པོ། རྩོམ་པོ་པའི་གེགས་སེལ་རྣམས་གསན་ནོ། །མཁན་པོ་དཀོན་རྒྱལ་པའི་
 བྱང་རུ། ཆོད་མ་རྣམ་འགྲེལ། ཆོད་མ་རིགས་གཉིར། ཀ་རི་ཀ་སུམ་བརྒྱ་པ།
 འདུལ་བ་འོད་སྤང་། རྒྱ་འཕུལ་རྩོམ་གསུས་པོ་ཆེའི་བཤད་པ། དབུ་མ་རིམ་
 གསུམ་གི་བཤད་པ། བྱར་མགོན་གི་བདག་བསྐྱེད། ཐར་ལོའི་སྦྱོར་བྱག་གི་བྲིད་
 ཡིག་གསང་འདུས་རིགས་ལྷ་ལ་སོགས་པ་གསན་ནོ། །སྒྲོབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་
 པོའི་བྱང་རུ། བརྒྱད་རྟོང་འགྲེལ་ཆེན། ཆོད་མ་ཀུན་ལས་བདུས་པ། ཆོད་མ་
 རྣམ་འགྲེལ། ཆོད་མ་རྣམ་དེས། ཆོད་མ་རིག་མིག་ཞི་བ་མཆོས་མཛད་པའི་དབུ་
 མ་རྒྱན་རང་འགྲེལ་དང་བཅས་པ། མདོ་ཀུན་ལས་བདུས་པ། དག་ཡིག་གསལ་རྒྱ་
 རྒྱན། རྒྱུ་བྱའི་རྩོམ་ཆོག་གི་རྩིང་པོ་བསྟུས་པའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལ་སོགས་

གསལ་ནི། ལྷ་མ་དག་ཆེན་པོ་དུང་དུ། སྤྱོད་འཇུག་མདོ་སྤྱད་པ། ཟབ་མོ་ནང་
 འོན། རྒྱལ་པ་རྒྱ་མཚོའི་དབང་བཞི་རྣམས། རྒྱ་རོ་མཁའ་སྤྱོད་ཀྱི་རྒྱ་གཞུང་།
 འཕགས་པས་མཛད་པའི་མདོ་རྣམས་བརྩམ་པ། གཞན་ཡང་ཆོག་པའི་རིགས་སྣ་
 ཆོགས་པ་གསལ། ལྷ་མ་ཆེན་གྲགས་པ་བཟང་པོའི་དུང་དུ། རྒྱལ་ཆེན་ལྷ་མ་ཅིག་
 རྒྱུས་སྤྱོད། གདམས་ངག་མནལ་ལམ་སྒྲོར་གསུམ། གཙོད་ཡང་ཆོམ་ཉི་ཤུ་ཙུ་
 མཁའ་འགྲོ་ལྷའི་འབྲམ་སྤྱ། སེམས་བྲིད་ཡིད་བཞིན་ཅོར་བུ། གསོལ་འདེབས་དང་
 མོས་བྱས་ཀྱི་བྲིད་རྣམས་གསལ། ལྷོ་བ་དཔོན་བསམ་གཏན་སེང་གའི་དུང་དུ། འབྲི་
 རྒྱང་དགོངས་གཅིག་གསལ། ལྷོ་བ་དཔོན་ཤེས་རབ་རིན་ཆེན་གྱི་དུང་དུ། རྒྱུ་
 ཤིས་མཛད་པའི་མན་ངག་གནད་བརྩམ། སེ་ཆོམ་གཙོད་པའི་མན་ངག་སོགས་
 གསལ། ལྷོ་བ་དཔོན་མཁྱེན་དཔོན་གྱི་དུང་དུ། ཆོག་རྩོམ་ལྷོ་བ་ལེར་ནག་
 ཅན་གྱི་བརྒྱབ་ཐབས། རྩོ་སྤྱོད་བརྒྱག་ཐབས། ཆོས་དབྱིངས་བསྟོད་པའི་འགྲེལ་པ་
 སོགས་གསལ། ལྷ་མ་རྩོམ་ཤེས་རབ་གྱི་དུང་དུ། མི་ཐུབ་ལྷ་བས་མཛད་པའི་
 བདག་མེད་མའི་བརྒྱབ་ཐབས། རྩོར་མ་པས་མཛད་པའི་གཤེན་དམར་གྱི་བརྒྱབ་
 ཐབས། གཏོར་མའི་ཆོག་སོགས་གསལ། ལྷོ་བ་དཔོན་རྣམ་པའི་དུང་དུ། རི་
 རྩེད་གྱི་སྒྲོལ་མ་དངོས་བྱུང་གྱི་དོན་རྒྱུད། རྩོ་རྒྱན་བརྩོན་བརྒྱབ་གྱི་ཤིགས་སེལ།
 དབྱུག་ཆོས། རྒྱས་མཛད་པའི་བརྩོན་བརྒྱབ། རྣམས་པ་ཆེན་པོ་སངས་རྒྱས་མཉམ་
 སྤྱོད་གྱི་རྒྱུད་ལ་སོགས་པ་གསལ། རྩོམ་ཤེས་རབ་པ་ཆེན་པོ་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཚན་
 གྱི་དུང་དུ། རྒྱས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་གཞུང་དང་འགྲེལ་པ། བརྩམ་དོན། ལྷན་ཐབས་
 ལ་སོགས་པ་ཆ་ཆོད་གསལ། འདུ་སེ་ལྷ་མ་མགོན་པོ་དཔལ་གྱི་དུང་དུ། དག་
 བཤ། གདོད་དུག་འཛིགས་བྱེད། མཉམ་སྤྱོད་ལ་སོགས་གསལ། ལྷོ་བ་དཔོན་
 དབང་རྒྱལ་གྱི་དུང་དུ། གཙོད་ཉེར་བཞི་གསུང་གི་སྒྲོན་མེ། ཞལ་གདམས་བརྒྱ་
 གསུམ། དདུལ་རྒྱའི་རིལ་བུ་བྱ་ཐབས། བརྒྱད་ལེན། རི་ཆོས་གསེར་གྱི་ཁྲག་མ་
 རྣམས་གསལ། ལྷོ་བ་དཔོན་སྒྲོ་སྒྲོས་གྱི་དུང་དུ། བར་ཕྱིན། སྤྱོད་འཇུག་རྒྱེ་པོ་
 གསོ་ཐིགས། མི་ལའི་ཆོ་རིང་མའི་སྒྲོར་སོགས་གསལ། ལྷོ་བ་དཔོན་རིན་ཆེན་
 དཔལ་གྱི་དུང་དུ། རྩོམ་ཤེས་རབ་པ་ཆེན་པོ་ལྷོ་བ་ལེར་ནག་གསེར་སྤྱོད་པའི་དགའ་རྒྱང་།

འགྲི་གུང་ཚོས་རྗེ་ལ་མཁས་པ་འགྲོ་མས་གནང་བའི་འབྲུང་བ་རྒྱན་གཙོད་ཀྱི་མན་
 དག་སོགས་གསལ། །བཤེན་གཉེན་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་བྱང་དུ། སྤྲུལ་ལྷ་
 བཅུ་པའི་བཤད་པ། གྱེ་རྩོམ་ཞི་བའི་སྦྱོན་བསྟེག། ཐུབ་པ་དགོངས་གསལ། སྦྱོ་
 ཏིའི་སྦྱ་སྒྲོ། རྩལ་པའི་རྩོ་རྗེས་མཛད་པའི་རྩ་རི་ཀ་པའི་ལུགས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་
 བཤད་པ་སོགས་གསལ། །དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་རྩོ་རྗེ་བཟང་པོའི་བྱང་དུ། བྱི་ལུ་
 ཚོས་དུག་རྒྱུད་པའི་རྣམ་ཐར་སྒྲོར། དུས་གསུམ་དག་བྱེད། སྦྱ་ལུས་མི་ལམ་གྱི་
 འབྲུམ་གཙོད། ལྷས་ལན་གཤམས་སེལ་རིན་ཆེན་སྦྱོན་མེ། བག་མོ་གྲུབ་པས་མཛད་
 པའི་རྒྱ་རོ་ཚོས་དུག་གི་བཤད་པ། ཡང་དགོན་པས་མཛད་པའི་རྩན་ཅིག་སྦྱོས་སྦྱོར་
 སོགས་གསལ། །སྦྱོབ་དཔོན་རྣམ་རྒྱལ་དཔལ་གྱི་བྱང་དུ། ཐུག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཡི་གེ་མཛད་
 པ། བདག་མཛད་སྦྱ་མོ་བཙུང་ལའི་མཛོན་རྟོགས། གུར་མགོན་གྱི་སྦྱོན་བསྟེག། གྲིལ་
 ལུ་པའི་གཤེན་ཚོག། །དགྲེས་རྩོམ་ཡིད་བཞིན་ལོར་བུ། འཁོར་འདས་དབྱེར་མཛད།
 གཤམས་སེལ་བཀའ་རྒྱ་མ་རྣམས་གསལ། །སྦྱོབ་དཔོན་སེང་གེ་དཔལ་གྱི་བྱང་དུ།
 ལམ་སྤྲུལ་བཤད་གྱི་བྲིད། ལམ་འབྲས་གྱི་ཚོས་སྒྲོར། ཁྱོ་ལུའི་ཚོས་སྒྲོར། ཚོས་རྗེ་
 རང་བྱུང་རྩོ་རྗེའི་བཀའ་འབྲུམ་སོགས་གསལ། །ཞེས་སོགས་གསལ་ཡིག་མདོར་
 བཙུས་ཅམ་བཀོད་པ་ལས། ཞིབ་རྒྱས་ཤེས་པར་འདོད་ན་འཇམ་དབྱངས་ཡེ་ཤེས་
 རྩོ་རྗེའི་རྣམ་ཐར་ཉིད་གཟིགས་པར་འཆོལ། །དགྲུང་ལོ་ཉེར་བརྒྱད་པའི་ལྷགས་
 གྱི་སྦྱོ་ལོ་༡༩༧༠ལོ་ནས་བཅུ་མས་པའི་བསྟན་བཙུན་པོས་ལ། 《དབྱུས་མཐའི་རྒྱ་ཆེར་
 འགྲེལ་པ་ལུང་གི་མཛོད་》 དང་། 《རྒྱུད་སྒྲའི་འགྲེལ་པ་རེས་དོན་ལོར་བུའི་
 མཛོད་》 《ཚོས་ཉིད་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་》 《ཕར་ཕྱིན་འགྲེལ་པ་ལུམ་དོན་
 གསལ་བའི་མེ་ལོང་》 《དམ་པའི་ཚོས་ཅི་ལྟར་བྱུང་བ་དང་བསྐྱབ་པའི་ཚུལ་སྟོན་
 བཤད་བསྐྱབ་གསལ་བའི་མེ་ལོང་》 《ཤན་འབྱེད་ཚོས་གྱི་མེ་ལོང་》 《གཞི་
 ལམ་འབྲས་བུའི་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཡང་སྟོང་གསལ་བའི་མེ་ལོང་》 སོགས་
 མང་དུ་མཛད་པ་བཀའ་འབྲུམ་ལས་ཤེས་པར་བུའོ། །ཞེས་འཇམ་དབྱངས་གྲགས་
 པས་གསུངས། །ལོ་དུ་མར་ཚོས་འཆད་པ་ལ་བཙོན་པ་བསྐྱེད་ཅིང་བུན་མཚམས་
 ལུང་བསམ་གཏན་གྱི་ཁང་བུར་ལུགས་ནས། ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་བུགས་དམ་ཅེ་

གཅིག་ཏུ་བཞུགས་ཤིང་། གཞན་ཏུ་འཆད་པ་དང་། ཚྱོད་པ། ཚྱོམ་པ་བཅས་
 བཤད་བསྐྱབ་ཟུང་འབྲེལ་ཏུ་མཛད་པའི་ནམ་ཐར་བསྐྱུངས་ཤིང་། གསུང་རབ་ལྷ་
 ཚོགས་ལ་གཟིགས་རྟོགས་མཛད་པ་དང་། བསྐྱེད་རྫོགས་བསྐྱོམ་པ་དང་། གཏོར་
 མ་དང་། སྦྱོན་བསྟེན་དང་། བསྐྱེད་བརྫོགས་ལ་སོགས་པའི་སྒྲོ་ནས་ཡུད་ཅམ་ཡང་
 དལ་འཕྱོར་ཆུད་ཟོས་མི་གཏོང་བར། རྟག་ཏུ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་ངང་ན་བཞུགས་
 པ་ཡིན་ནོ། ཁོང་གིས་ཆོས་ཁིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཐུན་མིན་གྱི་བཞེད་དོན་ནི། «འཇམ་
 དབྱངས་ཡི་ཤེས་རྟོག་རྟེན་ནམ་ཐར་» གིས་མ། ཤོག་ལྷོ་བ་༡༥པའི་ཉིན་མཐའ་
 མའི་ནང་། “སྟོབ་དཔོན་ལྷ་སྐྱབ་ཡབ་སྐུ་གྱི་དབུ་མའི་གཞུང་ནམས་ཀྱི་ཕར་སྦྱོན་
 ཀྱི་སྒྲིང་པོའི་དོན་དེ་བཀོལ་བྱེད་ཡིན། དེ་ལ་ལྷ་སྐྱབ་ཀྱི་རུས་སུ། ཁྱེ་བྱག་ཏུ་སྦྱ་
 བའི་གྲུབ་མཐའ་དར་ནས། གཙུ་བོ་དེ་དགག་པའི་དོན་ཏུ་རིགས་ཚོགས་བཅུ་མས་
 པ་ཡིན། ཡུ་དེ་བའི་རུས་སུ། ལྷ་སྦྱེགས་པའི་གྲུབ་མཐའ་དར་བས། གཙུ་བོ་དེ་
 དགག་པའི་དབུ་མ་བཞི་བརྒྱ་པ་སོགས་བཅུ་མས་པ་ཡིན། ལྷ་གྲགས་ཀྱི་རུས་སུ།
 སེམས་ཅམ་པའི་གྲུབ་མཐའ་དར་བས། གཙུ་བོ་དེ་དགག་པའི་དོན་ཏུ། དབུ་མ་
 ལ་འཇུག་པ་སོགས་མཛད་པ་ཡིན་གསུང་ནས་སྟོན་གྱི་བྱུང་ཚུལ་དང་། རིགས་
 ཚོགས་སོ་སོའི་བརྫོགས་བྱ་སྟོན་ཚུལ་འདི་ལྟར་ཡིན། དེལ་ན་འདི་སྟོན་ཞེས་གྲུང་
 གསུང་།” ཞེས་སྟོབ་མ་ནམས་བཀའ་ཆོས་གསུང་སྐབས་བཀའ་མོལ་གསུང་པའི་
 སྐོར་གིས་འདུག །

མདོར་ན་དམ་པ་འདི་ནི་སྦྱ་ཆོ་དེལ་པོར་རང་དོན་ཏུ་འཆད་ཚྱོད་ཚྱོམ་གསུམ་
 ཀྱི་ནམ་ཐར་གོང་ཏུ་ཞུས་པ་ལྟར། ཆུང་བའི་རུས་ནས་བྱིས་པ་གཞན་དང་མི་འདྲའི་
 སྟོ་རིག་གིས་ཐུན་མོང་དང་། ཐུན་མིན་གྱི་རིག་གནས་ཐམས་ཅད་བདེ་ལྷག་ཏུ་
 མཁྱེན་པ། དད་པ་དང་མོས་གུས་ཀྱིས་མ་སེ་སྟོན་པ་གཙུ་བོར་བྱས་པའི་གྲུབ་
 མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ནམས་ལས། མདོ་སྟགས་གཉིས་ཀྱི་
 གཞུང་བཤད། ཆོ་ག་ཕྱག་ལེན་སོགས། བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་རིམ་པ་སོགས་ཆང་ལ་མ་
 རོར་བ་གསན་པ་ནི་གོང་ཏུ་ཞུས་པ་ལྟར་དང་གསན་ཡིག་རྒྱས་པ་ལྟར་རོ། །

འཆད་པའི་ཆོ་ན་གཞུང་གི་གོང་འོག་བསྐྱུང་ཤིང་གཞུང་གཅིག་བཤད་པ་ན་

གཞུང་ལུགས་བརྒྱ་ཕྱག་ཅེས་སྒྲེལ་ནས་འཆད་པ། ཚེད་པའི་རྣམ་དཔྱད་ལ་ཕ་
རོལ་གྱིས་བཅད་ཅིང་འདྲི་བའི་ལན་དུ། ཐོགས་པ་མེད་པའི་སློབས་པ་དང་བཅས་
པས་ལུང་རིགས་བརྒྱ་ཕྱག་གིས་ཕ་རོལ་པོའི་ལོག་རྟོག་སེལ་རུས་པ། ཚེས་པའི་
བསྟན་བཅོས་རྣམས་ནི་བརྗོད་བདེ་ཞིང་གོ་སླ་བ་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གང་གིས་བསྟན་
པ་ཅེས་གྱིས་རྒྱད་ལ་ཕན་ཐོགས་པ་ཤ་སྟག་བྱུང་། །

བསྟོམ་བྱུང་སྟོབས་གྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོ་འདོགས་སེམས་ལས་ཆོད་ཅིང་།
མ་རྟོག་པ་དང་། ལོག་པར་རྟོགས་པ་དང་། ཐེ་ཆོས་པའི་སློབ་པ་དབྱིངས་སུ་
ཡལ། དད་པ་དང་མོས་གུས་གྱིས་སྤྲུལ་སངས་རྒྱས་དངོས་སུ་མཐོང་བས་སྐད་
ཅིག་ཅེས་ཡང་འབྲལ་མི་རུས་པའི་དད་པ་བརྟན་པོ་ཐོབ་པ་སྟེ། དཔེར་ན། མཆེད་
གྲོགས་རྣམས་གྱིས་ཆོས་ལྟ་རུ་དབྱུས་གཅིང་སྟོགས་ལ་ཐེབས་པར་སྒྲུལ་ཡང་། ཆོས་
ཇེ་ཆེ་སེ་སྟོན་པ་དང་། མཁན་ཆེན་བྱམས་སར་པ། ལྷག་པར་རུ་མཁན་པོ་དཀོན་
རྒྱལ་བ་རྣམས་དང་སྐད་ཅིག་ཀྱང་འབྲལ་འདོད་མ་བྱུང་བས་སྒྲ་ཆེ་རིལ་པོ་སྤྲུལ་པའི་
སྒྲ་མདུན་བཞུགས་པ་དང་། ཞེན་ལོག་དང་ངེས་འབྱུང་གིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་
ལམ་དང་སྒྲ་མ་ལུ་བྱ་གཟིགས་ནས། རང་ལ་དངོས་པོ་གང་ཡོད་བདག་འཛིན་
མེད་པ་གཞན་གྱིས་འབྲལ་ཇེས་སོགས་དཔེན་པའི་རིལ། ལོ་ལྷ་རུ་བདག་མེད་རུ་
འཛིན་གནང་བ་དང་། ཀྱན་རྫོབ་གྱི་ཆོས་ལ་ཞེན་པ་བྲལ་བས་གནས་དཔེན་པ་ཁོ་
ན་ལ་བསྟེན། ཆོས་ཇེ་འཇམ་དབྱངས་གསལ་པའི་ཁྱེས་ལན་དུ། དེའང་ཇེ་ཉིད་གྱི་
ཞལ་ནས་①། “དཔེན་པར་གཅིག་ལྟར་བསྟེན་ནས། འཆི་བ་མི་རྟག་པ་དང་།
འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་བསམ་པ་བས་དྲག་པ་མེད། ལར་བསྟོམ་མེད་ཟབ་ཟེར་
ཏེ། ཐ་མལ་པ་རྣམས་ལ་འང་བསྟོམ་མེད་པས་འདྲ་མིན་ཡོད། ལྷ་བ་ཁས་མི་
ལེན་པའི་དབུ་མ་ཟབ་ཟེར་ཏེ། ལྷ་བ་མཐའ་མེད་པའི་ཐ་མལ་པ་དང་འདྲ་མིན་
ཡོད། གསང་སྟགས་ཟབ་ཟེར་ཏེ། སྤྲད་འཆོང་མ་དང་འདྲ་མིན་ཡོད། དེས་ན་
སྟོགས་མའི་རུས་སུ། དགོ་བའི་བཤེས་གཞིན་འབན་གྱི་གསུང་ལྟར་བྱས་ན།

① ཡེ་ཤེས་རྫོ་རྗེའི་རྣམ་ཐར། ག་པ། ཤོག་ལྡེབ་པའི་རྒྱབ་དོན་ཕྱིང་ལམར། དབུ་མེད།

སེམས་ཇི་བཟང་དུ་འགྲོ་བ་ཡིན། ལར་དབེན་པར་གཅིག་ཤུར་བསྐྱད་པ་ལ་ཕན་
 ཡོན་ཆེ། མི་དགོ་བ་བརྟན་རང་འགག་དུ་འགྲོ་བ་ཡིན། ཉལ་ཡང་གཞན་དུ་ཉལ་
 བ་དང་མི་འདྲ་བ་ཡིན་གསུང་ངོ་།” ཞེས་གསུངས་པ་ནི་དེང་དུས་རྒྱ་གོང་འགྲིམས་
 པའི་བླ་མ་རྣམས་ཀྱི་མཛད་སྦྱོང་དང་འགལ། །དག་སྒྲུང་དང་མོས་གུས་ཀྱིས་གྲུབ་
 མཐའ་ཕྱོགས་རིས་སྤངས་བའི་རྣམ་ཐར་ནི། 《ཡེ་ཤེས་རྡོ་རྗེའི་རྣམ་ཐར་》ལས་^①།
 “སྤྲ་མོའི་དུས་སུ་གཅིག་གིས་ས་རྒྱ་པའི་རྒྱུད་པ་འདི་དམ་ཉམས་ཀྱི་རྒྱུད་པ་ཡིན།
 དེ་བས་ཀམ་པའི་རྒྱུད་པ་བཟང་བེད། དེ་ལ་ངའི་སྤྱིང་མ་བདེ་བར་བྱང་ནས།
 བརྒྱད་པ་ཐམས་ཅད་དབྱེར་མེད་ཡིན་པས། བརྒྱད་པའི་ཁ་འཛིན་སུ་བྱ་རེ་སྟམ་
 བས། ཁ་འཛིན་སྟེག་པ་ཐོང་ཅིག་སྤྱིང་མེད་པོ། བྱ་བའི་བསྟན་བཅོས་དེ་དེ་དུས་
 བྱས་པ་ཡིན། རོ་བོ་རྗེས། བོད་ཀྱི་གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་བཟུས་ནས་གཟིགས་
 པས། འདི་ཁ་ཅིག་པར་སྒྲུབ་ཀྱི་རྒྱུན་དུ་གདན་དྲངས་པར་འདུག སྟགས་ཀྱི་བབ་
 རང་རྒྱ་གར་བས་བོད་དུ་ཆེ་བར་སྒྲུང་ཞེས་གསུང་བས། ཆོས་ལ་ཡང་བླང་དོར་
 བྱེད་མི་མོད་པར་སྒྲུང་གསུང་།” ཞེས་གསུངས་པ་འདི་ནི་དེང་དུས་བླ་མ་རྣམས་
 ཀྱི་ཡོན་བདག་འཕྲོག་རིས་དང་། གྲུབ་མཐའ་ང་བཟང་ཁོ་ངན་གྱི་དྲིལ་བསྐྱགས་ཀྱི་
 སྦྱོང་པ་དང་འགལ། །སེམས་ཅན་ཅད་ལ་ཐུགས་བརྩེ་བ་སྤྱིང་རྗེ་ཆེན་པོས་རྗེས་སུ་
 བཟུང་སྟེ་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་ལན་དང་རེ་བ་མེད་པའི་སྟོན་ནས་
 གཞན་དོན་ཁོ་ནའི་ཆེད་དུ་བཏང་བའི་མཛད་པ་ནི། རྗེ་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་གསུང་པའི་
 སྟོན་ལམ།^② གལ་ཏེ་སེམས་ཅན་གཅིག་ལ་ཕན་གུར་ནའང་། །བསྐྱལ་པ་དཔྱལ་
 བར་གནས་པའི་གོ་བོས་ཤིང་། །སྲིད་མཐའི་བར་དུ་དེ་ལྟའི་བཙོན་འགྲུས་གྱིས། །
 སྤང་ཅིག་ཅམ་ཡང་གཡེལ་མེད་གནས་པར་ཤོག །ཕན་པའི་དྲིན་ལན་གནོད་པ་
 བརྒྱ་བསྐྱེལ་ཡང་། །སེམས་ལ་ཁུམ་པ་སྤང་ཅིག་མི་སྦྱེ་ཁིང་། །ལྟག་པར་དེ་དོན་
 བསྐྱབ་ལ་བཙོན་པ་དང་། །དེ་བཞིན་སེམས་ཅན་ཀུན་དོན་བྱེད་གུར་ཅིག །

① ཡེ་ཤེས་རྡོ་རྗེའི་རྣམ་ཐར། ག་པ། ཤོག་ལྗེ་བ་༡༡པའི་རྒྱབ་ངོས་ཕྱིང་ལམར། དབུ་མེད།
 ② མི་ཉལ་འཇམ་དབྱངས་གྲགས་པས་མཛད་པའི་འཇམ་དབྱངས་ཡེ་ཤེས་རྡོ་རྗེའི་རྣམ་ཐར། ང་པ།
 དབུ་མེད་གླིང་མ། ཤོག་ལྗེ་བ་༡༡པའི་རྒྱབ་ཕྱིང་ལམར། དུས་རབས་བཙོན་པར་གྲིས་པའི་དཔེ་རྒྱུང་།

བདག་གིས་མཐོང་ཐོས་དུན་རེག་གུར་པ་དང་། །གཞན་གྱིས་བདག་མཐོང་དུན་
 རེག་ཐོས་གུར་ཏམ། །ཕན་དང་གནོད་པའི་སྒྱུར་བ་གང་བྱས་པ། །དེ་ཡིས་དེ་
 དག་གཏན་དུ་གྲོལ་གུར་ཅིག །སྒྱ་ཡི་བཀོད་པ་རྣམ་པ་མཐའ་ཡས་པས། །འགྲོ་བ་
 ཅི་སྟེད་མཆིས་པའི་སྒྲ་སྒྲིད་གྱིས། །ཆོས་རྣམས་མ་ལུས་རབ་དུ་བསྟན་བྱས་ཏི། །
 སེམས་ཅན་མཐའ་དག་ཐར་པར་འདྲེན་པར་ཤོག །ཅེས་གསུངས་པ་འདི་ནི་དང་
 ཏུས་གྱི་མཁས་རྒྱུ་སྒྲ་མ་འགའ་ཡིས་ཆོས་ལ་ཆོང་གཏམ་གོང་རྒྱུ་གྱི་མཛད་སྒྱུད་
 དང་འགལ། །ཡི་དམ་མཁའ་འགྲོ་ཆོས་སྒྱུར་ལ་མངའ་བཞེས་པའི་ཚུལ་ནི། སྒྲོབ་
 མ་རྣམས་ལ་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་དང་། །འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་དགུས་པ་རྫོ་རྗེ།
 རྫོ་རྗེ་ཕག་མོ། མགོན་པོ་ཕྱག་དུག་པ་ལ་སོགས་ཡི་དམ་དང་། མཁའ་འགྲོ་ཆོས་
 སྒྱུར་གང་གི་དབང་དང་། རྗེས་གནང་གི་སྐབས་ཉམས་དང་མི་ལམ་མངོན་སུམ་
 ཞལ་གཟིགས་ཐོབ་པ་དང་། དད་ལྡན་གྱི་སྒྲོབ་མ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཡི་དམ་གང་
 དང་གང་གི་དབང་དང་། རྗེས་གནང་གི་སྐབས་སུ་ལྟ་དེ་དང་དེའི་རྣམ་པ་མངོན་
 སུམ་མངལ་བ་སོགས་ངོ་མཆར་བའི་རྣམ་ཐར་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པ་ཡོད་འདུག །
 མི་མ་ཡིན་པ་དབང་དུ་འདུ་བའི་རྣམ་ཐར་ནི། དམ་པ་འདི་ཉིད་རྩ་བ་ཀྱང་དང་།
 ར་ཏི་སོགས་པའི་དབེན་གནས་རྣམས་སུ་བསྐྱབ་པ་བཞུགས་པའི་སྐབས་སུ་ཉམས་
 དང་མི་ལམ་གྱི་སྒྲུང་རོར། ཡུལ་དེ་དག་གི་གཞི་བདག་རྣམས་ཀྱིས་མི་དང་མིའི་
 བར་གྱི་འབྲེལ་བ་རྩི་བཞིན་ཞབས་ཞུས་སྤྱོད་ལས་བསྐྱབས་པའི་སྒྲོར། 《ཡེ་ཤེས་རྫོ་
 རྗེའི་རྣམ་ཐར》ལས་ཀྱི་ཞུ་བ་ཀྱང་འདི་ན་གཞི་བདག་དེ་ལྟར་ལ་བཟང་གསུང་། ཅི་
 འདྲ་ཞུས་པས། བླ་པར་གང་འོང་བ་ཞུ་བ་མོ་མི་ལམ་དུ་སྒྲན་པར་འདུག །ལམ་
 ཅིག་ནངས་པར་བྱེད་ལ་ཐུག་ཅིག་འདུལ་ཤོམ། དེ་མཁན་ཆེན་པས་གསོལ་བར་
 འགྱུར་རོ་ཟེར་བ་ལ། བླ་པར་པ་དེ་བཞིན་དུ་བྱུང་བ་ལ་སྒྲོ་བྱར་ར་ཏིར་འདོར་
 དགོས་བྱུང་ནས་མཐུད་མཁན་པོ་ལ་དྲང་། ལན་ཅིག་ཡུལ་ན་ཕྱིན་པ་ལ་གཞི་
 བདག་རྣམས་ཀྱིས་བསུ་བ་ལ་ཕྱིན་ནས། རེད་གྱི་ཞོན་རྒྱུ་རྩ་ཡང་བྲིད་པར་འདུག

① རྣམ་ཐར་ག་པ། ཤོག་ལྟེབ་པའི་ཉིན་རོང་ཐོང་ལས། དབུ་མེད་མིས་མ།

ཐོ་རངས་ལཱ་འཕྲིན་ད་བཞེངས་ཅིག་ཡེ་ཤེས་ཟེར་ནས་འབོད་པར་འདུག་གོ། ར་
 ཉིན་དེ་འདྲ་ཨོ་ཡོད་ཞུས་པས། ཐོ་རས་ཁར་འབོད་པ་ནི་ལྷ་རྩེའི་དགོན་པ་དང་།
 ང་རང་གི་དགོན་པ་གཉིས་ཀར་ཡོད། ར་ཉིའི་ཕུག་ན་འདུག་པའི་ཆོ། གཞི་བདག་
 རྒྱལ་སྤྱི་པར་འབོད་ཚུར་འབོད་བྱེད་ནས། སྤྱོད་བྱེད་པའང་ཐོས་གསུང་རོ།
 ཞེས་སོགས་རོ་མཆར་ཅན་གྱི་ཞལ་གསུང་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་ལྟར་རོ། ཁམ་དོར་ན་
 མོས་གུས་གྱིས་སྤྱོད་མ་དབང་དུ་འདུས། དག་སྤང་གིས་མཆེད་སོགས་དབང་དུ་
 འདུས། སྤྱིང་རྩེས་འགོ་བ་དབང་དུ་འདུས། རྟོག་པས་སྤང་སྤྱིང་གི་ལྷ་འདྲེ་དབང་
 དུ་འདུས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་ཆེན་པོ་ཞིག་གོ། དགུང་ལོ་དྲུག་ཅུ་པ་རབ་བྱུང་
 བདུན་པའི་ཆུ་རྩ་སྤྱི་ལོ་༡༩༠༩་ལོའི་མོ་ཁུན་རྒྱ་བའི་མར་ཆོས་དྲུག་གི་ནམ་གསལ་མ་
 ཐག་དུ། གསུང་འབྲོན་པའི་འཕྲོ་ལ་དཀྱིལ་གྱང་མཉམ་བཞག་གི་ཕུག་རྒྱ་མཛད་
 བས་སྤྱོད་གསེགས་སོ། །

གཉིས། མི་ཉག་འཇམ་དབྱངས་གྲགས་པའི་རྒྱལ་མར།

མི་ཉག་འཇམ་དབྱངས་གྲགས་པའི་རང་རྒྱལ་《གཞན་ལ་ཕན་པའི་ཉི་མའི་
 འོད་ཟེར་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།》 ཞེས་པ་དེའི་ནང་འབྱུངས་ལོ་དང་། ཡབ་ཡུམ་
 གྱི་མཆན་གསལ་པོར་བཀོད་མི་འདུག་གྱང་། རྩེས་དཔག་གི་སྤོན་སྤྱོད་བཟླ་ན།
 རང་རྒྱལ་ལས། “དགུང་ལོ་བཅུ་པར་ར་ཉི་དགོན་དུ་བྱོན་དུས་དུང་མ་སེ་དབུ་སྤྱོད་
 དཀར་སིང་རེ་བ་ཅིག་མཇལ་”ཞེས་པ་ལ་དཔག་ན། མ་སེ་སྤོན་པ་དགུང་ལོ་རེ་
 བདུན་པ་རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ཆུ་ཐག་སྤྱི་ལོ་༡༩༡༩་ལོར་རྒྱ་བ་བཅུ་གཅིག་པ་ཆོས་ཉི་
 རྒྱུའི་ཐོ་རངས་ཁ་ལ་སྤྱོད་གསེགས་སོ་ཞེས་གསལ། འཇམ་དབྱངས་གྲགས་པས་མ་སེ་
 སྤོན་པ་མཇལ་དུས་ཕལ་ཆེར་ལོ་དེའམ་དེའི་སྤྱོད་ལོ་ཅམ་ཡིན་པ་གདོན་མི་བ། ཆུ་
 ཐག་ནས་ཡར་བཅིས་པའི་ལོ་རོ་བཅུ་པ་ནི་རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ཤིང་སྟག་ །སྤྱི་ལོ་
 ༡༩༢༥་ལོ་ཡིན། ཡང་ན་དེའི་སྤྱོད་ལོ་སྤྱི་ལོ་༡༩༢༩་པའི་ཆུ་སྤང་ལོ་སྤྱོད་དེ་གཉིས་གང་
 རུང་ཞིག་ཡིན་པ་གཏན་འཁེལ་སྟུམ། དེས་ན་འདིར་རང་རྒྱལ་དུ། ལོ་བདུན་
 བརྒྱད་ཅམ་ནས་ཡི་གེ་སྟོག་ཤེས་པ་བྱུང་གསུང་པ་དེ་སྤྱི་ལོ་༡༩༤༠་ལོ་ཅམ་ནས་ཡིན་
 དགོས། །

ལོ་བདུན་བརྒྱད་ཅུ་མ་ནས་ཡི་གེ་སྟོག་ཤེས་པ་བྱང་། ཡི་དམ་སྟུན་རས་གཟིགས་
 ལ་དང་། ཁུ་བོ་སླ་མ་དགོན་མཆོག་རྒྱལ་མཆོག་གི་གཟིམ་ཁང་དུ་བོ་ཉི་མང་པོ་
 ཡོད་པ་ལ་སྟོག་འདོད་བྱང་བས། གཅིག་བརྒྱས་ཏེ་བྲག་ཕུག་དུ་སོང་ནས་བསྐྱུག་
 པས་བརྒྱད་པ་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་བོ་ཉི་ཞིག་སྤང་། དཔལ་ན་རོ་པའི་བཀའ་བ་
 བརྒྱ་གཉིས་སྟུང་པའི་སྐབས་སུ་སྟེབས་པ་དང་ལྷག་པར་དད་པ་སྟེས། དགུང་ལོ་
 བརྒྱ་ ① པར་ར་ཏི་དགའ་ལྡན་དགོན་དུ་ཕྱིན། དགོ་འདུན་པ་རྣམས་འཇམ་ལ་
 ཡིད་སྟོན་ཐོབ། དེ་སྟོར་ཞིག་ན་མཁན་ཆེན་ཆ་སེ་སྟོན་པ་དབུ་སྐྱ་དཀར་སིང་རེ་
 བ་ཅན་འཇམ། ལོ་བརྒྱ་གསུམ་ཅུ་བཞི་②ཅུ་ལ་མཁན་པོ་ཤུག་དཔལ་བའི་དུང་
 རས་རབ་དུ་བྱང་། དེ་ནས་མཆོག་ཉིད་རིག་པ་ལ་སྟུགས་འདོད་ཆེ་བས་དབུ་མ་
 དང་ཆོད་མའི་རིག་གཞུང་རྣམས་ལ་རྩལ་དུ་གཏོད་ནས་སྟུགས་བཙོན་གནང་བས་
 མཁས་པའི་མཆོག་སྟུན་རྒྱས། སྟོན་གྱི་བག་ཆགས་སད་པས་དཔེན་ས་དང་རི་ཁྲོད་
 མཐོང་བས་དེར་བསྐྱབ་པར་ཞུགས་པའི་མོས་པ་ཆེན་པོར་སྟེས། འབྲུ་སྟོན་སྟུགས་
 སེམས་ཅན་དམན་པ་དང་། ཉམས་ཐག་པའི་འགོ་བ་མཐོང་ཆོ་སྟོང་རྗེ་སྐྱ་ལྷག་དུ་
 འབྱུངས། དགུང་ལོ་བཙོ་བརྒྱད་ ③ པར་ར་ཏི་དགའ་ལྡན་ནས་ཕར་ཕྱིན་སྟུགས་
 ཐོག་ནས་འཆད། དགུང་ལོ་བརྒྱ་དགུ་པར་ཡབ་གཤེགས། དགུང་ལོ་ཉེར་གཅིག་
 པ་རྩ་རི་དགོན། འབྲི་གུང་པའི་དགོ་འདུན་ལུང་མདའ་བའི་ཆོས་འཆད་ལ་ཕྱིན།
 དགུང་ལོ་ཉེར་གཉིས་པར། ཀུན་མཁྱེན་ཡི་ཤེས་རྡོ་རྗེའི་མདུན་ནས་ཤེར་ཕྱིན་ཉ་
 རིག་ཐོག་དུ་གཟིགས། དགུང་ལོ་ཉེར་ལྔ་པར་སླ་མའི་བཀའ་བཞིན་གྱ་སྟོར་ཐེབས།
 མདོར་ན་དགུང་ལོ་བཙོ་བརྒྱད་ནས་བཟུང་། དགུང་ལོ་ཉེར་བརྒྱད་སོན་པའི་བར་
 ཕར་ཕྱིན་དང་། ཆོད་མ། མདོན་པ། འདུལ་བ་བཅས་གཞུང་བོད་བཀའ་བོད་བཞི་
 དང་། དགོན་སྡེ་ཁག་ལ་ནང་བརྟག་རྒྱུད་གསུམ་དང་། བྱམས་ཆེན་སྡེ་ལྔ་གཙོས་
 པའི་མདོ་སྟུགས་གྱི་གཞུང་རྣམས་འཆད་ཉན་སྟེལ་གསུམ་གྱིས་སྟོན་ལས་བསྐྱུངས།

① ལུ་ཕག་སྟེ་ལོ་༡༣༤༣ལོར།

② ལོ་བརྒྱ་གསུམ་པ་མེ་སྟུག་ལོ་དང་། ལོ་བརྒྱ་བཞི་སྐབས་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་མེ་ཡོས་ལོར།

③ ལྷགས་ལུག་སྟེ་ལོ་༡༣༤༧ལོ།

དེ་ནས་ཀུན་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་རྡོ་རྗེ་ལ་བཅས་མིན་གྱི་མས་གུས་སྐྱེས་ནས་དགུས་རྡོར་
 ལྷ་དགུའི་དབང་དང་སྒོམ་བྲིད་ལྷས། གཙང་པ་རྒྱ་རས་ཀྱི་ཞལ་གདམས་དང་།
 རྡོ་ཆང་པའི་མདེུ་ཐུང་སྟགས་གཟིགས་པས་མས་གུས་དང་དག་སྒྲུང་ཆད་མེད་
 པར་སྐྱེས། འཕོ་ཅེའི་རི་སྐྱེད་ནས་ལོ་གཅིག་ཡུལ་དུ་མི་འགོ་བའི་ཞེ་བཅད་གནང་
 རྟེན་གྱི་ཆོས་རྒྱལ་གི་ཉམས་ལེན་དུ་སྐྱ་མཆོམས་བཞུགས་པས་ཉམས་དང་མི་ལམ་
 གྱི་ལྷས་ཡ་མཆོན་ཅན་སྟེ། ཕག་མོ་རི་མཁའ་འགོའི་བྲག་ཕྱག་ན་བསྐྱབ་པ་བྱེད་
 ཏུས་མཆོན་བྱེད་སྒོ་བྱར་མགྱིན་པ་འགགས་ཤིང་། སྡོ་རས་ཅམ་ཡང་མི་བརྟན་པ་
 འདྲ་བ་ལ། སྟགས་ནི་མི་འདུག ད་འཆི་བ་ནི་སྐྱ་སྐྱམ། ཆོ་སྒོས་བཏང་ནི་སྐྱ་ནས་
 བྱེད་སྐྱམ་ནས་མལ་དུ་སྟག་གིས་ལངས་ཏེ་འདུག་ནས་སྐྱ་མ་ལ་གསོལ་བ་བཏབ།
 དེའི་ངང་དུ་གཉིད་ར་རིབ་གཅིག་བྱུང་བར། འགོན་པོ་འགའ་ཞིག་སྤྱིན་སྤང་མིས་
 པས་གཉིད་སད་པ་དང་བདེ་བར་བྱུང་གསུངས་སོ། དེ་ནས་ཀུན་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་
 རྡོ་རྗེ་དང་། མཁན་པོ་ཤུག་དཔལ་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་མདུན་ནས་གདམས་ངག་གང་
 མང་ཞུས་པས་བཅས་མིན་གྱི་ངེས་འབྱུང་སྐྱེས་ཏེ། སྤྱིན་ཆད་སྒོ་ཕྱག་སྒྲུང་ལ་གཏད་
 དཀོས་སྒྲུང་པོ་བཞིན་མི་ཆོ་སྐྱལ་ལ་གཏོང་དཀོས་སྐྱམ་པ་བྱུང་ནས། འགོ་མགོན་
 རྒྱ་རས་ཀྱི་ཞལ་གསུང་། མཐའ་རུ་སྐྱལ་གིར་གིན་དགལ། །རྡོ་ལ་བྱི་ཡིས་འདྲད་ན་
 དགལ། །བྱིས་པའི་རྡོ་ཆོག་བྱེད་ན་དགལ། །གསུམ་པོ་དེ་ལ་ཡིད་སྤོམ་བྱེད། ཅས་
 གསུངས་པ་དེ་ཡང་ཡང་བརྗོད་ཅིང་། གནས་ཡུལ་ངེས་པ་མེད་པ་རབ་སྐྱང་ཡུལ་
 གྱི་རི་ཁྲོད་རྣམས་སུ་ལོ་མཆོམས་དང་། རྒྱ་མཆོམས་ངེས་མེད་བཞུགས་པར་
 སྐབས་འགར་སྟོ་གོས་ཀྱི་འཆོ་ཐབས་ལའང་སྐྱ་ངལ་བྱུང་བ་སྟེ་ར་ཏི་བསྐྱབ་པ་བྱེད་
 ཏུས་རྒྱ་རྡོར་ཆད། ལ་མོ་ཅེར་བསྐྱབ་པ་བྱེད་ཏུས་ཡུན་རིང་བར་གཏན་རྒྱགས་
 ཆད་པ་སྟགས་བྱུང་ཡང་དཀའ་སྤྱད་གྱིས་བསྐྱོམས་ལ་ཞུགས། དགུང་ལོ་སྟོ་གསུམ་
 པའི་མེ་ཁྱི། སྤྱི་ལོ་༡༩༠༥་ལོར་རྒྱལ་བ་ཀམ་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཀམ་དཀོན་དུ་
 བཞུགས་པར་མངལ་སར་བྱོན་ཞིང་སྤྱིན་བྱེད་གྱི་དབང་དང་། སྟོལ་བྱེད་སྐྱེད་
 རྡོགས་ཀྱི་མན་ངག་བྱུང་པར་ཅན་རྣམས་དང་། བདེ་མཆོག་གི་རྒྱུད། ལྷ་རྡོ་ཆོས་
 རྒྱལ་ རྡོགས་བརྗོད་དཔག་བསམ་འབྲི་ཤིང་། ཆོས་རྗེ་ཀམ་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་

སོགས་ཞིབ་ཕྱག་སྐྱེས་མོལ་གནང་ཞིང་ཐུན་མེན་གྱིས་བདག་སྐྱོང་གནང་། དེ་
ནས་འདན་མའི་ཡུལ་དུ་ཕྱིན་པས་འདན་གྱི་དཔོན་དང་། དེའི་བཅུན་མོ་སངས་
རྒྱལ་མཆོ་ལྷ་གཉིས་ཀྱིས་བྱུར་རྟེན་དང་བཅས་ཏེ། འདན་དུ་བཞུགས་པར་ཞུས་
ཀྱང་མ་བཞུགས་པར་བྱིར་རབ་སྐྱེད་དུ་ཕེབས་པའི་ལམ་བར། དེ་ཡུལ་དུ་མཁན་
ཆེན་བྱང་སྤྱོད་པ་ལ། ཆོས་རྗེ་ཀམ་པའི་ལྷ་མ་ཐར་སྐོར་བཤད་པས་མི་ཐུད་པའི་དད་
པ་ཐོབ། ཐེར་ཕྱག་གི་ཕྱར་བུ་སོགས་གནང་བྱིན་དང་བསུ་སྐྱེལ་མཛད། རྩེ་མགོན་
ཁང་དུ་དཔལ་གྱར་གྱི་མགོན་པོ་དང་། ལྷག་ཞོན་གཉིས་ལ་གཏོར་མ་གཏོར་ཞིང་
སྤྱིན་བཅོལ་བྱས། དེ་ནས་བྱིར་རབ་སྐྱེད་དུ་ཕེབས་ཏེ་བསམ་འབྲུག་ཆོས་འཁོར་
སྤྱིང་དང་། ར་ཏི་དགའ་ལྷན་སྤྱིང་། སྤྱོད་འགོ་རིན་ཆེན་སྤྱིང་རྣམས་སུ་ཕེབས་
ནས་ཀམ་པའི་བཀའ་སློབ་ཆོས་སྐྱོན་གནང་། བཀའ་འབུམ་ཆ་མང་བཞེངས་པའི་
ཁས་ལེན་བྱས། དེ་ནས་འདྲ་དང་རྟུ་རྣམས་འབྲུག་སྐོར་ཞིག་ཕེབས། ཡུལ་དེའི་
རྩེ་འབངས་རྣམས་དད་ནས་གནས་སྐབས་དེར། བཞུགས་པའི་རེ་ཞུས་མ་གསན་
པར་བྱིར་དཔོན་གསར་དུ་ཕེབས། རྒྱལ་བ་ཀམ་པའི་སྐུ་བརྟན་བརྒྱ་དང་ལྷ་བཅུ་
དང་། བཀའ་འབུམ་ཆ་བརྒྱ་དང་ལྷ་བཅུ་ལ་གསེར་གདོང་གི་སྒྲིགས་ཤིང་།
སྒྲིགས་ཐག་ ཆོས་ཆབ། བ་བཟུལ། ལྷ་དག་རབ་གནས་དང་བཅས་པ་གྲུབ་པ་
མཛད། དགུང་ལོ་སོ་བརྒྱད་པའི་ལྷགས་ལོས་སྤྱི་ལོ་༡༧༡༡ལོར་མི་ཉག་ལྷ་རྩེ་མི་རྩེ་
རྣམས་ཀྱི་བསྐྱེད་མ་ལྟར་མི་ཉག་འཇམ་དབྱངས་གྲགས་པ་ཆོས་རྗེ་ཀམ་པ་གདན་
འདྲན་གྱི་བྱིར་དུ་དབུས་ལྷ་སར་ཆེབས་བསྐྱེད་གནང་། ཀམ་པ་སྤྱི་གདོང་ལོ་
བྱང་བཞུགས་པ་དང་ཞལ་མཇལ་ཞིང་ཀམ་པ་ཉིད་ཀྱི་འདྲ་སྐུ་དང་། བཀའ་འབུམ་
བཞེངས་པ་རྣམས་སུལ་བས་ཐུགས་དཔྱེས་སོ་ཆེན་པོ་གནང་ཞིང་། གདམས་ངག་
མང་པོ་བསྐྱེད། རྒྱ་ནག་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར་གྱི་གནས་ཚུལ་དང་ལོ་རྒྱུས་མང་པོའི་
སྤྱིང་མོལ་གནང་། མི་ཉག་འཇམ་དབྱངས་གྲགས་པས་ཆོད་མའི་རིགས་ལམ་གྱི་
སྐོར་ནས་རྩྭ་དུ་ཕེབས་པའི་ཐོག་དུལ་ལྷ་སའི་རྩྭ་རིང་དང་། ལྷན་རའི་སྐོར་
རྣམས་སུ་སྐྱེད་བ་དང་། ལྷ་ས་སོ་སོར་སྤྱིངས་པས་སུས་ཀྱང་ལན་མ་བྱུང་བས་རབ་
སྐྱེད་དག་བཤེས་གཅིག་གིས། དབུས་ཀྱི་དག་བཤེས་རྣམས་ཐིམ་གྱིས་གཞོན་ཞེས་

གྲགས་སོ། དེ་ནས་ཀམ་པའི་སྐུ་འཁོར་དུ་མཚུར་སྤྱོད་དང་། ལྷ་ས། དུགས་གོང་།
 ཚུ་རི་སོགས་སུ་ཕེབས། དབྱང་ལོ་ཞེ་གཉིས་པའི་ཤིང་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༧༡༥ལོའི་ཟླ་བ་
 བརྒྱད་པར་ཆོས་རྗེ་ཀམ་པ་སྐུ་གཤེགས། དེ་ནས་མཚུར་སྤྱོད་ལྷ་ཆེན་འཛམ་སྤྱིང་
 རྒྱན་དང་། རུས་གསུམ་མཁུན་པ་གསུང་འབྱོན་མ། རང་བྱུང་རྡོའི་བསྟན་འགྲུར་
 སོགས་རྟེན་ཅ་ཆེན་རྣམས་མཇུག། གནས་ནང་དུ་རྟོགས་ལྡན་གྲགས་པ་སང་གའི་
 སྐུ་གསུང་མཚོད་རྟེན་མཇུག། དེ་ནས་རིམ་གྱིས་ཀམ་དགོན་དུ་སྤྱོད་སྤྱོད། བཀའ་
 འབུམ་ཕྱི་མ་རྣམས་བསྟུས་པ་དང་། སྤེལ་རྣམས་ཀྱན་སྤངས་པས་བཞེངས། དེར་
 ཟླ་མཚམས་དམ་པོར་བཞུགས་ནས་བསྟན་འགྲུར་གཟིགས། ཡི་དམ་ཆོས་སྤྱོད་ལ་
 བསྟུབ་མཚོད་བྱས། དེ་ནས་ཀྱན་སྤངས་པས་དབུ་མཛེད་ཀམ་ལྷ་སྤྱོད་གོ་དགོ་
 འདུན་གྱིས་སྤྱོད་ཅམ་ལ་ཆར་གཉིས་ལེགས་པར་བཤད། ཆ་མང་པོ་བཞེངས་སྐུ་
 ཁས་བྱངས། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་རབ་སྤངས་དུ་སྤྱོད་ཕེབས། ཆོས་རྗེ་ཀམ་པའི་
 གསུང་འབུམ་བཤད་བྲིད་གནང་བྱིན་པ་དང་། དཔལ་འཁོར་ལོ་བདེ་མཚོག་གི་
 གྲུབ་པའི་གནས་ལ་མོ་ཆེར་ཕེབས་ནས་སྐུ་མཚམས་དམ་པོར་བཞུངས་ཤིང་སྐུ་སྤྱོད་
 རྒྱུར་དུ་ཕེབས་པའི་རིམ་གྱོ་བྱ་བ་ནན་བསྟུབས། །དབྱང་ལོ་ཞེ་ལྷ་པའི་ས་བྱི་སྤྱི་ལོ་
 ༡༧༡༥ལོར་ཆོས་རྗེ་ཀམ་པ་མཐོང་བ་དོན་ལྡན་གྱི་ཡོངས་འཛིན་དུ་ཕེབས། ཀམ་
 དགོན་དུ་སྤྱོད་སྤྱོད་ཞལ་འཛིནས། འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་གྱི་དབུལ་སྤྱོད་ རྗེ་
 བཅུན་སྤྱོད་མའི་གསེར་སྤྱོད་ ཆོས་རྗེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་བཀའ་འབུམ་སོགས་
 སྐུ་གསུང་བྱགས་གྱི་རྟེན་དང་། གཞན་ཡང་གསེར་དབུལ། དར་གོས། རིན་ཆེན་
 རིགས། རྩོམ་ཐོག་གོ་མཚོན། སྤྱན་རིགས་ལ་སོགས་དངོས་པོའི་རིགས་རྣམ་
 མཁུང་མཛོད་དང་མཚུངས་པའི་འབུལ་བ་རྒྱ་ཆེན་པོ་བསྟུབས། དེ་ནས་བརྒྱུང་
 ཡང་སྤྱོད་རིན་པོ་ཆེ་ལ། འབྲི་གོ་འབྲི་སྤྱོད་ནས་ཆོ་ག་ཆོས་སྤྱོད། དབང་ལུང་བྲིད་
 གསུམ། མདོ་སྤྱགས་གྱི་གཞུང་ལུགས་ལ་སོགས་བྱན་མོང་དང་བྱན་མིན་གྱི་རིག་
 གནས་མཐའ་ཡས་པ་སྤུལ་བའི་ཡོངས་འཛིན་ཆེན་པོར་གྱུར། དེ་ནས་ཀྱང་སྤྱོད་
 རིན་པོ་ཆེའི་སྐུ་འཁོར་དུ་དཔལ་རི་པོ་ཆེའི་དགོན། ཀམ་ལྷ་སྤྱོད་དགོན། གོ་འཛོ་
 ཞེ་མོ་དགོན། ལུ་ཅུ་དགོན། ཀུ་པོ་གནང་ནང་། ལུ་རི་དགོན། ལི་ཐང་ལ་སོགས་

འགྲུལ་བཅུད་གནང་། དེ་ནས་ར་ཏི་དགའ་ལྷན་མ་མེ་དགོན་རུ་ཕེབས། རྒྱལ་
བའི་བཀའ་འགྱུར་ཆ་ཆོད་བཞེངས་རྒྱུ་ལ་བསྐྱུལ་མ་བྱས་ཤིང་། སྤྱིགས་བཅ་རེ་
དངུལ་སྲུང་བརྒྱད་རེ་བྲིས་སྤྲོ་གནང་། དེ་ནས་མཁའ་འགྲོའི་གནས་མཆོག་ལ་མོ་
ཅེར་ཕེབས་པས་ཡུལ་དེའི་གཞི་བདག་རྣམས་ཀྱིས། དགའ་བསུ་ཐོབ་པའི་ཉམས་
སྤང་དང་རྟགས་ལ་མཆོན་ཅན་འགའ་རེ་བྱུང་། དར་ཅེ་མདོའི་དཔོན་གྲགས་པ་
རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་ལ་མོ་ཅེར་ཕོ་བྲང་ཤིང་གི་བང་ཁང་ཅན་བཞེངས་པ་དེ་ཡུལ་ནས་
གནས་དེར་གཏན་བཞགས་ཀྱི་རེ་བ་ལུ། དེར་སྤྲོད་རིང་ཆོས་རྗེ་མཐོང་བ་དོན་
ལྷན་ལ་ཆོས་དང་རིག་གནས་ཀྱི་སློབ་གཉེར་མང་པོ་ཡུལ་བའི་རྗེས་སུ་ཡང་གནས་
མཆོག་འདིར་གང་བསམ་གྱི་དགེ་སྦྱོར་འཕེལ་བ་བྱུང་། ལ་མོ་ཅེར་ཡོད་རུས་
གནས་མཆོག་གངས་དཀར་ལ་རི་བསྐོར་ཕེབས། རུས་དེར་སྤྲོ་མ་རྣམས་ལྟ་བུས་མི་
ཕལ་ལ་བཤད་པ་བཞིན་རུ་ཡུལ་ལྷ་གཞི་བདག་རྣམས་ལ་ཆོས་གསུང་། གངས་
དཀར་ལ་སོགས་གཞི་བདག་རྣམས་ལ་དགེ་བསྟེན་གྱི་སྒྲུབ་པ་ཕོག གངས་དཀར་
ལ་རྒྱ་རྒྱུ་སྤྱོད་ཀྱི་སྤང་བ་དང་། བཞག་ར་ལ་སྤྱོད་གི་སྤང་བ་ཅན། ལ་མོ་
ཅེ་ལ་པརྒྱའི་སྤྱོད་ཀྱིས་མཆོད་སྤང་བ་ཅན་ཞེས་མཆོན་གསལ། ཡུལ་ལྷ་ལ་བསང་
གཏོར་དང་། རི་བྱས་སོགས་མཛད། དེ་ནས་དགུན་གཞུག་ལ་མོ་ཅེ་ན་འོང་བའི་
སྤོན་རུ་ཆ་ལོའི་ཡུག་རུ་ཕྱིན་ཏེ་ཆོགས་དང་གཏོར་མ་ལུ། དེ་ནས་ཀམ་པོ་གནས་
སུ་འདུས་པ་བརྒྱ་སྟག་མང་པོ་ལ། སློབ་དཔོན་དཔའ་བོས་མཛད་པའི་སྦྱིས་རབས་
དང་། ཀུན་མཁྱེན་རབ་བྱུང་རྒྱ་རྒྱུ་ལ་མོ་ཅེ་ལ་མཛད་པའི་སྦྱིས་རབས་བཤད་བྲིད་གནང་
བས་འདུས་པ་ཐམས་ཅད་རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་ལ་དད་པ་ཐོབ། དེ་དག་གི་སྐབས་
སུ་བྱུང་པའི་ཆོས་ཡོན་གྱིས་རྒྱལ་བའི་སྦྱིས་རབས་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་
རྟོགས་བརྗོད་བསྒྲུབས་པས། ཆ་བརྒྱ་དང་ལྷ་བཅུ་གྲུབ་པ་རྣམས་ལ་སྤྱིགས་ཤིང་
དང་། སྤྱིགས་ཐག ན་བཟའ་སོགས་ལེགས་པར་གསལ་ཤིང་། སྤྱོད་འབྱོར་སྤྱོད་པ་ཆེ་
ཆུང་མན་ཆད་དང་། རབ་སྤང་སྤྲོད་སྤྲོད་ཀྱི་ཆོས་སྤྱོད་ཆེ་ཆུང་པོན་པོའི་སྤྱོད་དང་
བཅས་པ་རྣམས་ལ་འཆོགས་ཡིག་རུ་ཉི་མ་གཅིག་ལ་ཕོ་ཉ་སྤྱིགས་ཀུན་མངགས་ཏེ་
སོ་སོར་ཆོས་འགྱུར་བྱས། དེར་དགེ་འདུན་འདུས་པ་རྣམས་ཀྱི་མདུན་རུ་ཆོ་རབས་

ཀྱན་རུ་འགོ་བ་རྣམས་ལ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ཀྱི་དགའ་སྟོན་འབྱེད་པའི་སྟོན་ལམ་ཡང་ཡང་གནང་། །དེ་ནས་སྤྲེལ་པའི་སྤྱགས་དགོངས་རྒྱུགས་པ་དང་། བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཡུན་རིང་རུ་གནས་ཤིང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བདེ་ལེགས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རུ། ཆོས་རྗེ་ཀམ་པ་མཐོང་བ་དོན་ལྡན་གྱི་རྒྱུ་རྒྱུ་མཆོད་འབུལ་ལ། རྟོགས་ལྡན་གྲགས་པ་དཔལ་བ་དང་། དུཔོན་པོ་བཙོན་འབྲུས་དཔལ། དགེ་བཤེས་དཔལ་བཟང་སྟགས་བཏང་། མཆོད་འབུལ་རྣམ་གྲངས་སྤྱ་གསུང་སྤྱགས་རྟེན་དང་། རིན་པོ་ཆེའི་རིགས་ཞིབ་ཕྲ་འབུལ་ཡིག་མི་ཉག་འཇམ་དབྱངས་གྲགས་པའི་རང་རྣམ་①ལས་གསལ་བ་ལྟར་རོ། དེ་རྗེས་ཀྱབ་པའི་གནས་མཆོག་རྒྱ་ལྡན་རར་ཐེབས་ནས་སྤྲེལ་མཆོམས་དམ་པོར་བཞུགས། དེ་ནས་རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་ཀམ་པ་མཐོང་བ་དོན་ལྡན་བྱང་ཁ་སྟོད་སྟོད་དང་། ལུ་འཁོར་སྤང་ཆེ་ཆུང་། རབ་སྤང་སྟོད་སྟོད་བར་གསུམ་གྱི་དགོན་སྡེ་ཐམས་ཅད་དང་། སྤྱིལ་པོ་ཆེ་ཆུང་ཐམས་ཅད་ལ་དབུ་ཁྲ་ཅོད་པར་སྟོན་ཞིང་། རས་ཡུག་གཅིག་སྟོང་ལྷ་བརྒྱ་རྒྱ་ལྷག་འབྱེད་ནས་བསྟན་པ་དར་བའི་སྟོན་ལམ་གནང་། སྟོ་སྟོང་གི་འབྲུག་པ་རྩུམ། གསེར་བྱིས་ཀྱི་བཀའ་འབྱུར་སྤྱགས་ཤིང་དང་། སྤྱགས་ཐག ར་བཟའ་དང་བཅས་གསར་རུ་གྱུབ། ཤར་མི་ཉག་གི་ཡུལ་འདིར་ཀར་བསྟན་ཤིན་རུ་རྒྱས་པར་མཛད། 《མི་ཉག་འཇམ་དབྱངས་གྲགས་པའི་རང་རྣམ་》ལས་② “ཡང་དེད་ཀྱི་སྟོབ་མ་གཅིག་གིས་རྒྱུང་བ་ ③ རུབ་སྟོགས་སུ་བཞུགས་ཡོད་པ་ལ་དེ་སྟོགས་ནས་དར་ལམ་གཅིག་རྒྱག་ནས་ཁོ་བོ་ཤར་སྟོགས་ཀྱི་བར་རུ་འབྲེལ་ནས་ཡོད་པའི་སྟེང་རུ། རྣལ་འབྱོར་མ་བྱེད་ཆག་རུ་བཞུགས་པའི་དཀྱིལ་རུ། རྣལ་འབྱོར་མ་ཆེན་མོ་གཙོ་མོ་གནམ་ས་ལ་སྤྱག་པ་གཅིག་བཞེངས་ཡོད་པ་ཤིན་རུ་གསལ་བར་མྱིས་བློར། ལ་མོ་ཆེ་ཆོས་འབྱུང་བསྟོལ་མར་བསྐྱབ་པ་པོ་རྣམས་ཀྱི་གསོལ་ཆུ་དགོན་ནས། ལུག་ལོ་ལྷ་བ་དང་པོའི་ཡར་ཆོས་ལ་རྟོགས་ལྡན་ཡེ་ཤེས་གྲགས་དེད་དཔོན་སྟོབ་དེར་ཕྱིན་ནས།

① ཤོག་ངོས་༢༥༩པའི་ཐིང་༥པར། གྱུང་གོའི་ཐོད་རིག་པ་དཔེ་རྒྱན་ཁང་། སྤྱི་ལོ་༢༠༠༥ལོར་དཔར།

② ཤོག་ངོས་༢༥༩པའི་ཐིང་༥པར། གྱུང་གོའི་ཐོད་རིག་པ་དཔེ་རྒྱན་ཁང་། སྤྱི་ལོ་༢༠༠༥ལོར་དཔར།

③ རྣམ་ཐར་འདིའི་ནང་རྒྱུང་བ་ཞེས་པ་ཀམ་པའི་ཞེ་ཆོག་ཡིན་འདུག

དགོན་མཆོག་ལ་གསེལ་བ་བཏབ། གཞི་བདག་ལ་བསྐོས་བ་བྱས། བླ་མ་སྐུ་པོ་ལ་
 བད་མེད་པར་བྱེད་པའི་ཚུ་འབྱུངས། ལྟོ་བ་དང་མགིན་པ་པན་པ་གཅིག་རྒྱུ་བྱར་
 བྱུང་ངོ་།” ཞེས་གསལ་བ་དེ་དང་། 《ཆོས་འབྱུང་རབ་འབྱམས་ལོ་རྒྱུ་ལྟར་
 ཤེལ་》ནང་གི་ཀམ་པ་མཐོང་བ་དོན་ལྡན་གྱི་རྣམ་ཐར་ལས་①། “ཚུ་དགོན་སར་
 བདེན་ཆོག་བརྗོད་པས་ཚུ་མིག་རྒྱུ་སྤྱོད་ལ། སྤྱོད་འཁོར་སྐྱེད་དང་། སྤྱོད་འབྱུང་ཁེ་གསུམ་གྱི་
 སྤྱོད་འཁོར་རྣམས་ལ་ཆོས་འཁོར་བསྐོར། སྤུང་ཕྱག་རྒྱ་ཐེབས།” ཞེས་མི་ཉག་ཡུལ་རྒྱ་
 ཐེབས་པའི་ལོ་རྒྱུས་སྐོར་འདི་འཇམ་དབྱངས་གྲགས་པའི་རྣམ་ཐར་ནང་འཁོད་པ་
 དང་དོན་གཅིག་ཡིན་པེ། དེ་ནས་མི་རིང་བར་ཀམ་པ་དབྱང་ལོ་སོ་བདུན་པའི་
 ཚུ་མེད་ལོར་ལ་ཅེ་ལྟ་སྐྱེད་རྒྱུ་བཞུགས་ཆེ་སྐོག་གྱུར་གྱི་ལྟས་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྱོད་
 ཀེག་ཤིན་རྒྱ་རྒྱུ་ཐེབས་པར་དང་། དེའི་སྤྱོད་ལོར་དབྱང་ལོ་སོ་བརྒྱད་པའི་ཚུ་བྱུང་ལོར་
 སྤྱོད་ཀེག་སྤུང་ལོ་གསུམ་པའི་ལོ་བརྒྱུད་ན། 《མི་ཉག་འཇམ་དབྱངས་གྲགས་
 པའི་རང་རྣམ་》ལས། ལྷག་ལོ་རྒྱུ་བ་དང་པོའི་ཡར་ཆོས་ལ། ཞེས་པའི་ལྷག་ལོ་
 འདི་ནི་རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ལྷག་སྤྱོད་ལོ་༡༧༧༧ལོར་ཡིན་དགོས་ཏེ། རྣམ་
 ཐར་དེ་ལས་ཀམ་པ་སྤྱོད་ཆེ་མི་བརྒྱན་པའི་རྣམས་སུ། ཀམ་པ་དང་འཇམ་དབྱངས་
 གྲགས་པའི་བར་ན་དར་ཐག་ཡོད་པ་དང་། དེའི་ཐོག་རྒྱ་མཁའ་འགོ་མང་པོ་ཡོད་
 པའི་མི་ལམ་དེ་ནི། བད་ཆོས་ལྷག་སྤྱོད་མཁའ་འགོའི་བསྐྱེད་མའི་མི་ལྟས་ཡིན་པ་
 ཡོངས་གྲགས་ལྟར་ཡིན་པ་དང་། ཀམ་པ་མཐོང་བ་དོན་ལྡན་གྱི་རྣམ་ཐར་ལས་
 གྱུར་། སྤུང་ལོ་སྤྱོད་ཀེག་རྒྱུ་ཐེབས་པའི་ལྷང་བརྒྱན་ཡོད་ཚུལ་གསལ་བ་འདི་རྣམས་དོན་
 གཅིག་ལ་འབབ་འདུག །དེས་ན་མི་ཉག་འཇམ་དབྱངས་གྲགས་པ་དབྱང་ལོ་དོན་
 དབྱུང་པའི་ལྷག་སྤྱོད་སྤྱོད་ལོ་༡༧༧༧ལོ་དེའམ་དེའི་སྤྱོད་ལོ་དེར་རང་རྣམ་འདི་འབྱེད་
 བའི་རྒྱས་ཡིན་དགོས་ཏེ། རྣམ་ཐར་འདིའི་ནང་ཀམ་པ་མཐོང་བ་དོན་ལྡན་སྤྱོད་
 ཀེག་སྤུང་པའི་སྐོར་འཁོད་མེད་པའི་སྤྱིར་ངོ་། །

① ཤོག་ངོས་༥༢༥པའི་ཐོང་༡༥པར། མི་རིགས་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་། སྤྱི་ལོ་༢༠༡༣ལོར་དཔར།

ས་བཅད་བཞི་ལ། ཉི་རབས་མི་ཉལ་མཁས་བརྟན་ནམ་
གསུམ་གྱི་ནམ་ཐང་།

གཅིག །གངས་དཀར་ཆོས་ཀྱི་སང་གི།

གངས་དཀར་ཆོས་ཀྱི་སང་གི་ཉི་མ་ཐར་མདོར་བསྟུན་ཅམ་ཞིག་ཞལ་སློབ་མི་
ཉག་མགོན་པོས་བཅམས་པའི་ 《འཕོ་གངས་དཀར་སྐུ་སྐུ་ཉི་མ་ཐར་དད་པའི་
པད་དཀར་》 དང་། ལང་ཏེ་ཉི་མ་གྱིས་བཅམས་པའི་《གངས་དཀར་སྐུ་སྐུ་》
ཞེས་པའི་རྒྱ་ཡིག་གི་ཉི་མ་ཐར་གཉིས་ལ་གཞི་བཟུང་ནས་བཀོད་པར།

གངས་དཀར་ཆོས་ཀྱི་སང་གི་ནི། རབ་བྱུང་བཙུ་པའི་རྒྱ་སྐུ་སྐུ་ལོ་༡༥༥ལོའི་
པོད་ཟླ་དགུ་པའི་ཆོས་བཙུ་པའི་སྐུ་མོར་ཉི་མ་རི་ཆེར་འཆར་བའི་རུས་སྟ། མི་ཉག་
སྐུ་ཞེ་ལུང་པ་སྟེ་དེར། རུས་དར་མདོ་རྩོད་སྐུ་སྐུ་ཀྱི་མངའ་ཁོངས་སྐུ་གི་ལ་ཏི་
བྲག་ནག་ཆང་གི་ཕྱི་མ་དུ། ཡབ་བྲག་ནག་སྐུ་ལས་དང་། དུམ་སྐུ་ལ་མ་གཉིས་
ཀྱི་སྐུ་སྐུ་འབྱུངས། དགུང་ལོ་གསུམ་པར་སྐུ་མོང་མའི་ཞལ་ཆེམས་དང་བསྟན་
ནས་རྒྱལ་དབང་ཀམ་པ་མཁའ་ཁུབ་རྩོད་རྩོད་སྐུ་སྐུ་པའི་སྐུ་རོས་འཛིན་གནང་སྟེ།
འབྱུངས་པའི་ལུ་པ་སྟེ་གས་དང་། ཕྱི་དང་ཡབ་ལུ་མ་གྱི་མཆོན་ཟུར་བཅས་ཤིན་རུ་
གསལ་བའི་ཕྱག་བྲིས་ཡོད་ཀྱང་། དཔོན་པ་ལ་རིག་གནས་མཁས་པ་མེད་སྟབས་
སྐུ་ཆོན་ཉི་མ་གྱིས་རང་ཐག་བཅད་མ་པོད་ནས། གྲུ་པ་འཕྱོར་དབུས་སྐུ་ཆོགས་
དང་། འཁོར་ས་བསྟན་འཕེལ་གཉིས་ཀམ་པའི་ཕྱག་བྲིས་བྱིར་ཏེ་སྟེ་དགེ་དཔལ་
སྐུངས་དཔོན་རུ་སི་རུ་པར་དབང་མཆོག་རྒྱལ་པོའི་མདུན་དུ། བཀའ་འདྲི་བྱ་བར་
བཏང་། སི་རུ་པར་དབང་མཆོག་གི་བཀའ་ལུང་ཉི་མ་གྱིས་བྱིར་ནས་གྲུ་པ་གཉིས་པོ་
བྱིར་དཔོན་རུ་ཐེབས། དེ་ནས་བྲག་ནག་ཆང་སར་པོར་ནས་ཀྱང་སྟོད་དཔོན་པར་
གདན་དྲངས། མེ་བྱ་དགུང་ལོ་ལྔ་པ་སྐུ་ལོ་༡༥༥ལོར་ཡི་གེ་སྟོན་བསྐྱབ་རྒྱུའི་

དབུག་ཚུགས། ལ་ལུ་སྐུ་མ་ཐོར་བྱ་དགེ་ཆོན་བསྟོན། སྐབས་དེར་ཁམས་
གསུམ་གྲགས་དཔོན་ལ་འདྲུ་ཁང་དང་སྐུང་མ་ཁང་རྟིང་ཞིག་ལུ་ཞིག་ལས་མེད་
པས་བཞུགས་ཐབས་བྲལ། གངས་དཀར་དཔོན་རྟིང་ནི་ཐག་རིང་བས་འཆོ་པ་
གང་ཐད་སྟབས་བདེ་མེད་སྟབས། ཁམས་གསུམ་གྲགས་དཔོན་གྱི་ཉེ་སྟོར་རྒྱ་རྒྱ་
ལུང་པའི་ནང་ལུང་སྐུ་སྐུ་མདོ་ཞིག་རུ་སོག་པོ་ཞེས་པའི་གྲོང་ཆོ་དེར་ཐང་སྐུང་
རྒྱལ་པོའི་ལྷ་ཁང་རྒྱུང་རུ་ཞིག་ཡོད་པ་དེར་བཞུགས་སུ་བཅུག་ནས། སློབ་སྦྱོང་

མཛད། གནས་དེར་སྤུལ་སྤྱོད་བཞུགས་ཡོད་སྟབས་ལོ་མང་རིང་ས་ག་ཟླ་བར་སྤྱང་གནས་སྤྱོད་པ་ཡང་ཐང་རྒྱལ་ལྷ་ཁང་དེར་བཅུགས། དགྲུང་ན་ཤིན་རྒྱ་མཐོང་པའི་རུས་ནས་ལྷན་སྦྲེས་གྱི་མཁུན་རབ་བཞོལ་དེ། དགྲུང་ལོ་བདུན་པར་སློབ་དཔོན་པདྨའི་གསོལ་འདེབས་ཆོགས་བཅད་མ་ཐོལ་བྱུང་རྒྱ་བཅམས་པ་དེ་ཡོངས་འཛིན་ལོར་བྱས་ལྷག་པར་དད་ནས་རྒྱན་རྒྱ་ལས་འདོན་མཛད། དེ་ནས་ཡི་གེ་འབྲི་སྟོག་ནས་བཟུང་། འབྲུང་བརྒྱུད་བཅའ་གསུམ། དབྱངས་གདངས་གར་གསུམ་བཅས་མཐར་ཕྱིན་པ་སྤྱངས། བཀའ་བརྒྱུད་ཆོས་སྤྱོད་རབ་གསལ་དང་། ཀུན་རིག་ཐག་མོ། དགྲུ་གཏོར་སོགས་དཀྱིལ་འཁོར་བཅུ་གཉིས་ཆོ་ག་ལྷག་ལེན། སློ་འཛིན་སོགས་མེད་གནང་། དུལ་གྱི་བགྲེས་སོང་ནམས་ལས་གནའ་བོའི་གཏམ་བརྒྱུད་དང་སྤྱང་སོགས་གསན་པར་བྱགས་མཉེས། བྱུང་པར་སོག་པོའི་གྲོང་དེར་ཐང་སྤྱང་རྒྱལ་པོས་སྤྱགས་འཆོ་བའི་ཐོལ་གྱིས་རྒྱལ་འབྲུལ་སྤྱོད་ཆོགས་བསྟན་པའི་གཏམ་བརྒྱུད་གསན་རྒྱུས། བཀའ་བརྒྱུད་ཐོང་མའི་གྲུབ་ཐོབ་ནམས་ལ་ལྷག་པར་དད་བྱས་སྦྲེས། ལམས་གྲུབ་གཉིས་ལྷན་གྱི། ལམས་པ་བཞུགས་པའི་གདན་ས་ཤིག་རྒྱ་ཐོས་བསམ་ལ་ཕེབས་པའི་བྱགས་འདོད་ལྷོག་མེད་བྱགས་ལ་འབྱུངས། དེ་ནས་ཡོངས་འཛིན་སློ་མ་ལོར་བྱའི་ལས་སྤུལ་ལྷན། རྒྱལ་བ་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་གདན་ས་ཆེན་པོ་ཤར་དཔལ་སྤྱངས་དཔོན་རྒྱ་སློབ་གཉེར་ཕེབས་རྒྱ་ཐག་བཅད། དགྲུང་ལོ་བཙེ་བརྒྱུད་པའི་ལྷགས་གྱི། སྤྱི་ལོ་༡༧༡༠ལོར་གདན་ས་ཆེན་པོ་དཔལ་སྤྱངས་དཔོན་རྒྱ་སློབ་གཉེར་ཕེབས། ཐོག་མར་ཡོན་ཏན་ཀུན་གྱི་གཞི་མ་རྩལ་བྲིམས་ལ་དཔོངས་ནས་ལམན་ཆེན། ཀམ་ངེས་དོན་བསྟན་འཛིན་རབ་རྒྱས་གྱི་མདུན་ནས་དགེ་རྩལ་གྱི་སློམ་པ་ཞུས། གནས་གསར་བཀའ་ཤིས་ཆོས་དང་། ལམན་ཆེན་ཆོ་དབང་དཔལ་འབྱོར་ནམ་གཉིས་གྱི་མདུན་ནས་སུམ་ཉགས་དག་གསུམ། སྤྱོད་དག་མཛོན་བཞུང་། གསོ་རིག་སྤར་འབྱུང་ཆིས་སོགས་བྱན་མོང་གི་རིག་གནས་སྤྱི་ལ་ལམས་པ་སྤྱངས། འདུལ་བ་ཀླ་རི་ཀླ་ནས་བཅམས་སོར་བྱང་སྤྱགས་གསུམ་གྱི་བསྐྱབ་བྲིམས་གཞུང་ནམས་བྱང་རྒྱལ་པར་མཛད། ལམན་གཞན་དགའི་མདུན་ནས་གཞུང་ཆེན་བཅུ་གསུམ་གྱི་མཆན་འགྲེལ་ནམས་གསན་པར། ཁོང་གི་སྦྲེས་

ཐོབ་གྱི་ཤེས་རབ་ལ་མཁན་པོ་གཞན་དགའ་ཐུགས་ལྷག་པར་དགྲེས་ཤིང་། བྱིང་
 གྱི་སྦྱེས་ཐོབ་གྱི་ཤེས་རབ་འདི་ལ་བལྟས་ན། ཆོས་རྗེས་པའ་དང་། ཀུན་མཁྱེན་
 སྟོང་ཆེན་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིང་ངེས་འདུག་གསུང་ནས་བསྟོད་བསྐྱབས་ཐུག། དབྱང་
 ལོ་ཉེར་གཅིག་པ། ཀམ་ངེས་དོན་བསྟན་འཛིན་རབ་རྒྱས་གྱི་མདུན་ནས་དགེ་སྟོང་
 གི་སྒོམ་པ་ནོས། རྒྱལ་བ་ཀམ་པ་མཁའ་བྱབ་རྩི་རྗེས་ཀྱང་སྲིད་ངོས་འཛིན་སྐབས་
 ལུ་གནང་བའི་མཆོན། ཀམ་བཤད་རྒྱབ་ཆོས་གྱི་སེང་གེ་ཞེས་པ་རང་སོར་འཛིག་
 དེ་ནས་མི་རིང་བ་དབྱས་ལྟ་ལྟོན་ཏུ་ཤྱ་སྟོར་ཕེབས། རྩི་ཤུག་རྣམས་གཉིས་ལ་མཆོད་
 འབུལ་དང་། གནས་ཆེན་ཁག་ལ་མཇལ་ཐུག། ཁེར་འབྲས་དགའ་གསུམ་དང་
 བསམ་ཡས་སོགས། དཔོན་ཆེན་ཁག་ལ་ཤྱ་སྟོར་བྱུང་རྗེས་སྟོད་ལུང་མཆུར་ལུང་
 བཞུགས་ནས། ཀམ་པ་མཁའ་བྱབ་རྩི་རྗེས་མདུན་ནས་ཐུག་རྒྱུ་ཆེན་པོ། ལྷ་རྩི་ཆོས་
 ཏུག་པག་མོ། བདེ་མཆོག་གསང་འདུས། དགྲེས་རྩིར། གདན་གཞི་སོགས་སྒྲ་
 མེད་རྒྱུད་སྡེ་རྣམས་གྱི་བསྐྱེད་རྩིགས་གྱི་བྲིད། རྗེ་མར་པ་ལོ་ལྷ་བ་ནས་བརྒྱུད་པའི་
 གདམས་ངག་པལ་ཆེར་གསན། དེ་ནས་མི་རིང་བ་སྤྲར་ཡང་དཔལ་སྤངས་དཔོན་
 ཏུ་ཕེབས་ནས་སི་ཏུ་བརྒྱ་དབང་མཆོག་དང་། དཔོན་ཁྲན་རིན་པོ་ཆེ་རྣམས་གཉིས་
 གཙོས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བཅུ་ལྷག་ལྷག་གི་མདུན་ནས་མར་པ་བཀའ་བརྒྱུད་
 དང་། ཤངས་པ་བཀའ་བརྒྱུད། རྩི་ནང་པ་རྣམས་གྱི་ཟབ་ཆོས་ཡོད་རྒྱ་གསན་པ་
 མ་ཟད། གསང་སྐྱབས་རྟིང་མའི་སྟོང་ཆེན་མཛོད་བདུན། ངལ་གསོལ་སྟོར་གསུམ།
 སྟིང་ཐིག་མ་བུ། རྩིགས་པ་ཆེན་པོའི་ཟབ་བྲིད་རྣམས་གསན། དེ་ནས་དཔལ་
 སྤངས་དབྱར་གནས་མཁན་པོའི་བྲིར་བཞུགས་ཤིང་། གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་འཆད་
 བྲིད་དབང་བསྐྱར་སོགས་གྱིས་དབུ་ཚུགས། འལ་སྟོབ་རྣམས་གྱི་དགོས་མཁོ་དང་
 བསྟན་པའི་ལུ་ཉལ་ལྷག་འགྲེལ་པ། བྱང་པར་འཕགས་བསྟོད་གྱི་འགྲེལ་པ། སྟོད་
 འཇུག་འགྲེལ་པ་འཕྲོ་ཅན། དབུ་མ་དང་མར་ཕྱིན་གྱི་མཐའ་དབྱེད་སོགས་ལྷགས་
 རྩི་མ་གནང་། སྡེ་དགའི་དཔོན་ཆེན་དང་། གཞན་ཡང་ཀམ་ཐོག་དང་། རྩིགས་
 ཆེན་སོགས་སྡེ་དགའི་དབུ་སྒྲ་ཁག་རྣམས་ལ། ཤྱ་སྟོར་ཕེབས་ཤིང་བཀྲོ་སྟོང་གནང་
 བས་མཁས་དབང་ཀུན་གྱིས་གཙུག་ཏུ་བཀུར། མཁས་པའི་གྲགས་པ་པོད་ཁམས་

ཡོངས་ལ་བྱལ། དགུང་ལོ་ཉེར་ལྔ་པའི་མེ་སྐྱལ་སྤྱི་ལོ་ ༡༧༡༧ ལོར་དཔལ་སྤངས་སྐྱབ་
 ཁང་དུ་ལོ་གསུམ་སྟོགས་གསུམ་རིང་ལ་སྐྱབ་པ་བཅད་ཀྱི་མཛད་ནས་དཔལ་ལྷན་
 དུགས་པོ་བཀའ་བརྒྱད་པའི་བསྟེན་སྐྱབ། དགོས་རིགས་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་
 ཚོགས་པར་མཛད། དགུང་ལོ་སུམ་ཅུ་པའི་ཆུ་བྱི་སྤྱི་ལོ་ ༡༧༢༡ ལོར་ཕྱིར་མི་ཉག་
 རང་དགོན་དུ་བྱོན། ཐོག་མར་རང་དགོན་ཁམས་གསུམ་གྲགས་དགོན་དུ་
 བཞུགས། དེ་ནས་སྐྱག་ཕྱིར་བའི་ཤིང་བཟོ། ཉུ་པའི་ལྷ་བཟོ། རྒྱལ་རོང་རྣམ་རྒྱལ་
 དགོན་པའི་ལྷ་རིས་པ་སོགས་གདན་ཞུས་བྱས་ཏེ། མ་སེར་དགོན་པའི་འདུ་ཁང་
 ཞིག་གསོ་མཛད། རྒྱ་བོད་གཉིས་ཀྱི་སྤྱོད་བདག་རྣམས་ཀྱིས་ཞབས་འདེབས་ལ་
 བརྟེན་ནས། དགོན་པའི་རྟེན་བརྟེན་པ་དང་བཅས་པ་ལེགས་གྲུབ་བྱང་ཅིང་།
 གསེར་དངུལ་ལས་གྲུབ་པའི། རྟེན་གསུམ་ཁྱད་འཕགས་ཀྱིས་གང་བས་མི་ཉག་
 བཀའ་དགོན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མ་དགོན་ལྟ་བུ་དང་། ཁམས་སྟོགས་གྲུབ་མཐའ་རིས་
 མེད་པའི་ཡིད་སྟོན་གྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར། དེ་རྗེས་ཉག་ཆུ་ཕག་མོ་རིའི་དགོན་པ་ཞིག་
 གསོས་གནང་ཞིང་དབྱར་ཚོགས་གསར་དུ་བཙུགས། དགུ་རོང་གྲུ་པ་དགོན་པ་
 ཡང་ཞིག་གསོས་གནང་། ༡༥ ཞོག་དགོན་གསར། ཉག་ཆུ་ཕ་རོལ་གྱི་ལྷང་འགམ་
 དགོན་པ། མོ་ཚང་འོག་དགོན་པ། སྤྱིག་དག་དགོན་པ། འཛང་སྤྲ་ཆེ་བའི་དགོན་
 པ་སོགས་ཉག་ཆུ་ཕ་རྩེར་རོལ་དུ་དགོན་པ་བཙུགས་ཅམ་གསར་འདེབས་གནང་།
 མི་ཉག་ཡུལ་དུ་བཀའ་བརྒྱད་པའི་བསྟེན་པ་ཉི་མ་ཤར་བ་ལྟར་མཛད། དེ་གངས་
 དཀར་བྱམས་གསར་རི་བྟོད་དུ་བསྟེན་སྐྱབ་ལོ་གཉིས་ལྷག་ཙམ་བཞུགས་རིང་ཐུན་
 མཚམས་རྣམས་སུ་གསོལ་དཔོན་སྤྲ་མ་མཁུན་རབ་དང་། ཚུལ་བྲིམས་ཆེ་བ་
 སོགས་ཀྱུང་ལམོར་ལ་སུམ་རྟགས་དང་། སྟན་ངག་སོགས་སྟོབ་བྲིད་གནང་།
 དགུང་ལོ་སོ་བཞི་པའི་མེ་སྐྱལ་སྤྱི་ལོ་ ༡༧༢༥ ལོར་མི་ཉག་རི་ཁྱད་དགོན་པས་གདན་
 ཞུས་ལྟར་དེར་ཞེབས་ནས། སྟོབ་གྲུ་གསར་བཙུགས་ལ་རིག་པའི་གནས་ཆེན་ལྷའི་
 འཆད་ཉན་ལོ་གསུམ་གནང་། སྟོབ་གྲུ་འདི་ནི་མི་ཉག་ཉམས་གྲུད་རྗེས་ཀྱི་སྟོབ་གྲུ་
 ཚོད་ལྷན་འཇུགས་པ་ཐོག་མ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ནས་བཟུང་ཡུལ་འདིར་མཁས་པ་མང་
 པོ་བྱུང་ཞིང་བསྟན་པ་འཕེལ་རྒྱས་ལ་ཕན་པ་རྒྱ་ཆེན་བྱང་ཡོད། །དགུང་ལོ་སོ་

བརྒྱད་པའི་ལྷགས་ན། སྤྱི་ལོ་༡༧༣༠་ལོར་རྒྱལ་བ་ཀམ་པ་སྤྱི་ཕྱིར་བཅུ་དྲུག་པ་རང་
 བྱང་རིག་པའི་དོན་རྒྱུ་མཆོག་གི་འདོན་གྱི་མཛད་སྒོ་དང་། ཡོངས་འཛིན་གྱི་ཆེད་དུ་
 དབུས་ཕེབས་གཉིས་པ་ཆིབས་བསྐྱར་གནང་། ལྷོ་ལམ་བརྒྱད་ནས་ཕེབས་པའི་
 ལམ་བར། དད་ལྡན་དགོན་སྡེ་ཀུན་ལ་དབང་ལྱང་བྱིད་གསུམ་སོགས་བཀའ་སློབ་
 བསྟུན་ཞིང་ཕེབས་པར་སྐྱབ་གསུམ་འགོར་རྗེས་སྤྱི་ལོ་རྒྱལ་མཁས་སྒྲོན་ལྷང་མཆུར་
 སུར་འབྱོར། ཆོས་རྒྱལ་ལ་བསྐྱེད་གསེར་ཞལ་མཛོད་སུམ་མཛལ། རྒྱལ་དབང་བཅུ་
 དྲུག་པ་གསེར་གྱི་མངའ་གསོལ་གྱི་མཛད་སྒོ་འོག་མཚུལ་རྒྱས་བཤད་དང་། སུན་
 ཆོགས་ལྷ་ལྡན་གྱི་འབེལ་གཏམ་མཛད་པས། དེར་འདུས་མཁས་དབང་ཀུན་གྱི་
 འཇུག་ཞལ་རྒྱས། མཆུར་སུ་རྒྱལ་ཆབ་དང་། གནས་ནང་དཔའ་བོ་རྒྱལ་མཁས་གཉིས་
 གཙོས་བཀའ་བརྒྱད་པའི་སྤྱི་སྤྱུལ་མང་པོ་ལ། བཀའ་བརྒྱད་པའི་བཟུང་བའི་
 མཆོག་མ་རྩ་ལ། དོན་རྒྱུ་གདན་གཞི་སོགས་རྒྱུད་མང་པོའི་དབང་ལྱང་གནང་།
 སེར་འབྲས་དགའ་གསུམ་དུ་གྲུབ་སྒྲོལ་ཕེབས་པ་དམ་པ་ཨ་མེས་དང་། མི་ཉག་
 སྒྲོར་དཔོན་སློབ་བཟང་ཡོན་ཏན་སོགས་བསྟོ་སྤྱོད་གནང་། དམ་པ་ཨ་མེས་གྱི་བོད་
 སྡེ་པ་གཞུང་ནས་གནང་བའི་ལས་གོས་ཀྱང་རིན་པོ་ཆེ་ལ་སྤུལ་ནས། རྩ་རྒྱལ་བྱང་
 ཆེན་དང་འདྲ་བའི་མཁས་དབང་བྱིད་ལྷ་བུ་འདིར། ལྷ་ལྡན་དུ་བཞུགས་ན་ལྱང་
 རིགས་གྱི་གཤོག་པ་བརྒྱུད་སྤྱོད་པ་ལས། མི་ཉག་རྒྱ་ཁོག་ལྷ་བུའི་ནང་བྱིད་གྱི་
 གཤོག་པ་བརྒྱུད་མི་སྤྱོད་ཅེས། ལྷ་སར་བཞུགས་པའི་གཤོག་བཏབ་ཀྱང་། མི་ཉག་
 ཡུལ་དུ་བསྐྱོན་པ་ཉམས་ཤིང་། རིག་གནས་མི་དར་བའི་ཡུལ་ལ་མཁས་པ་དགོས་
 གལ་ཆེ་བས་ང་ཅི་ནས་ཀྱང་རང་ཡུལ་ལོག་དགོས་གསུང་ནས། མི་ཉག་སྒྲོར་དཔོན་
 གྱིས་ཀྱང་། ཁོང་གི་མཁུན་དཔྱད་ལ་དད་གུས་ཆེན་པོས་དབང་དང་རྒྱུས་གནང་
 འགའ་ཞིག་ཞུས། ལོ་གཅིག་ལྷག་སོང་རྗེས་ཡོངས་འཛིན་དགོངས་པ་ཞུས། སྤྱོད་སྤྱོད་
 དེར་དབུས་གཙང་དུ་ཡོད་པའི་ལྷང་ར་བསོད་ནམས་དོན་འབྱུལ། སློབ་བཟང་
 དཔལ་ལྷན་ཆོ་དབང་། འབྱོར་དབུས་བསོད་ནམས་དཔལ་བཟང་། ཨ་ར་ཡེ་ཤེས་
 རྒྱ་མཆོ་སོགས་རིན་པོ་ཆེ་དང་ལྷན་དུ་སྤྱིར་མི་ཉག་ཡུལ་དུ་ཕེབས། །

དགུང་ལོ་ཞེ་གསུམ་པའི་ཤིང་སག་སྤྱི་ལོ་༡༧༣༥་ལོར་ནོར་ལྷ་སྐྱ་མ་རྒྱ་ནག་ནས་

དར་ཆེ་མདོར་ཐེབས་སྐབས། གངས་དཀར་རི་ཕོ་ཆེ་དང་མངལ་འབྲང་གནང་
 ཅིང་རྒྱ་ནག་ཏུ་ཐེབས་པའི་གདན་ཞུས་སུལ། མེ་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༥ལོར་ཁྲང་ཆིང་
 དབུལ་ཁང་དོ་བདག །ཕན་ཁུའུ་ཀྲང་གིས་གདན་ཞུས་ལྟར་སྤྲོ་མ་སྤྱོད་ལོར་བདུན་
 དར་མདོར་བརྒྱད་ཁྲི་ཏུར་ཐེབས། དེར་དམག་དཔོན་ཆེན་པོ་ལིའུ་ཤང་དང་།
 ཕན་ཁུ་རྒྱ་སྐོག་དང་ལྷན་མང་པོ་ལ། བཀའ་བརྒྱུད་པའི་དབང་ལྡང་བྲིད་གསུམ་
 དང་ཟབ་ཆོས་མང་པོ་གནང་། ལྷ་ཤས་འགོར་རྗེས་ཁྲང་ཆིང་ཏུ་ཐེབས། འོར་ལྷ་
 སྤྲོ་མའི་སྤྲོ་བ་མ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྲོ་མར་བསྟེན་པས། དེ་དག་ལ་ངལ་གསོ་སྐྱོར་གསུམ་
 སྐོག་སྟེང་མའི་ཆོས་སྐྱོར་མང་པོ་གནང་། མེ་སྤྲང་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༥ལོར་འོར་ལྷ་སྤྲོ་
 མའི་ཞལ་སྤྲོ་བ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྲོ་མའི་གདུང་རྟེན་བཞེངས་པའི་ཆེད་ཏུ་གངས་དཀར་
 རི་ཕོ་ཆེ་ཏང་གིས་ལུའུ་ཏུན་ལ་གདན་འདྲེན་ལྟར། ཁྲང་ཆིང་ནས་གྲུ་གཟིང་
 བཞུགས་ཏེ་ལུའུ་ཏུང་ལ་ཐེབས། ཅང་གིས་གོང་ཏུ་མི་གངས་ཁྲི་ཆོ་མང་པོས་སྤྱོ་
 གར་དང་རོལ་མོ་སྤྲོ་ཆོགས་ཀྱི་སྤྲོ་དང་། མེ་རྟོག་འཁོར་ཞིང་གཟབ་རྒྱས་ཀྱིས་
 དགའ་བསུ་ཞུས། གོ་མིན་ཏང་གི་ཚུང་སྤང་གཞོན་པ་ལི་ཚུང་རེན་དང་། དཔོན་
 དཔོན་ཆེན་པོ་ཀྲང་ཞའོ་ལིའང་སྐོག་ཀྱིས་སྤྲོ་མར་བསྟེན། ཨོ་རྒྱུན་ལྷ་ཁང་གི་
 རྟེན་བཞེངས་དང་། གདུང་རྟེན་མཆོད་རྟེན་ཡོངས་སུ་གྲུབ་རྗེས་ལུལ་དེའི་སྤྲོ་བ་
 རྣམས་ཀྱིས་རེ་བ་ལྟར་གནས་སྐབས་འཆར་ཡོད་ཀྱང་རི་འགོག་དམག་འབྲུག་འགོ་
 བཅུགས་པས་དུས་བདེ་མེད་པའི་དབང་གིས་ནན་ཁྲང་དང་། ཅུའུ་ནན། ཁྲང་ཏ་
 བཅས་བརྒྱུད་དེ་ཁྲང་ཆིང་ཏུ་སྤྱིར་ཐེབས། སྐབས་དེར་དགེ་བཤེས་ཤེས་རབ་རྒྱ་
 མཆོ་རྒྱ་ནག་ཏུ་བཞུགས་ཡོད་པར། ཡིག་འབྲུལ་ཐོག་ནས་འབྲེལ་འདྲིས་གནང་།
 དགེ་བཤེས་ཀྱིས། གངས་ཀྱི་སྟོང་གཡོགས་འཆང་བའི་ས་འཛིན་སྟོར། །དཀར་
 བའི་ལས་ཀྱིས་བྲེལ་བའི་དྲང་སྟོང་ཞིག །མ་མཐོང་གཏམ་གྱིས་སྟོས་ན་དེ་བས་
 ཀྱང་། །ཤེས་ནས་དད་པ་རིག་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཅན། །ཞེས་བསྟོད་བསྐྱེད་དང་
 བཅས་མདོ་སྐྱེས་གཞུང་དོན་དཀའ་གནད་སྐྱོར་ལ། ཡིག་འབྲུལ་ཐོག་ནས་སྤྲིང་
 མོལ་རྒྱུན་ཆགས་སུ་གུར། ཁྲང་ཆིང་ཏུ་དད་ལྷན་སྤྲོ་བ་མ་རྣམས་ལ་ཆོས་འཆད་
 ཉན་ལྷ་བ་གཅིག་ལྷན་ཅམ་གནང་། དེ་ནས་ཁྲི་ཏུར་བརྒྱུད་དེ་ས་ཡོས་ལོ་སྤྱི་ལོ་

༡༩༣༥ལོར། གསེར་དབུལ། དར་རས་སོགས་རྒྱ་ནག་ལུལ་ཕྱི་འབུལ་བ་གྲུ་ཚོམ་པ་
དང་བཅས་ཕྱིར་མི་ཉག་ལུལ་གྱི་རང་དགོན་རྒྱ་ཕྱིར་ཕེབས། བྱིན་རྒྱུ་ནས་ཆོས་
གོས་སྒྲིང་ཕྱག་ཁ་ཤས་བསྐྱམས་ཡོང་བ། དེ་དག་མི་ཉག་སྒྲིང་སྒྲིང་གི་དགོ་ཚུལ་
སྒྲིང་སྒྲིམ་པ་ཁྱ་མཁན་དང་། ཆོས་ཁྱ་མཁན་རྣམས་ལ་ཆོས་གོས་རེ་གནང་བ་
ལྟགས་སྒྲིལ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཆགས། སྒྲོབ་གྲུའི་སྒྲོབ་མ་རྣམས་ལ་ལོ་གཉིས་རེ་ནས་སྒྲ་
གོས་གསར་པ་རེ་གནང་། རིན་པོ་ཆེ་དང་རྟ་རྒྱ་ཕེ་ཅིང་དང་། ཀོང་རྒྱང་། སི་
ཁྱོན་བཅས་གྱི་རྒྱ་ནག་སྒྲོབ་མ་མང་པོ་གངས་དཀར་དགོན་རྒྱ་སྒྲིབས།

དགུང་ལོ་ཞེ་བརྒྱད་པའི་ལྷགས་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༩༤༠ལོར་ཁམས་གསུམ་གྲགས་
དགོན་རྒྱ་རིག་གནས་ཀྱང་འབུས་གྱི་སྒྲོབ་གྲུ་གསར་རྒྱ་བཅུགས། བཟའ་བུར་
གནས་མལ་གྱི་མཐུན་རྒྱུན་རིན་པོ་ཆེ་ཉིད་གྱིས་སྒྱུར། འཆད་གཉེར་གྱི་སྒྲོབ་དཔོན་
རིན་པོ་ཆེ་ཉིད་གྱིས་གནང་ཞིང་། མཁན་གཞོན་པ་ཀླ་པན་བདེ་ཕྱིན་ལས། སྒྱུར་
དཔོན་གྲགས་པ་དོན་ཡོད། དགོ་བསྐྱོས་ཨ་བ་ཆོས་གྲགས་རྣམས་བསྐྱོས་ཤིང་།
ཐོག་མའི་སྒྲོབ་མ་བཞི་བརྒྱ་ཅམ་ཡོད་པ་ལ་མི་རིགས་བོད་རྒྱ་འཛུགས་ཀྱིས་ གྲུ་
མཐའ་ས་དགོ་ཉིད་གསུམ། སྒྲུལ་སྒྱུ་དང་། དགོ་བཤེས། གྲུ་དགུས་མ་སོགས་རྣམ་
པ་སྐྱ་ཆོགས་པ་བྱུང་པ་དེ་དག་ལ། མདོ་ལྷགས་གཞུང་ཀ་བོད་ལྟ་དང་། སྒྲགས་
ལྷགས་ནང་བརྟག་རྒྱུད་གསུམ་གཙོ་བོར་མཛད་དེ། ལོ་གཉིས་ལྷག་འཆད་གཉེར་
མཛད། དེ་ནས་སྤེ་དགོ་དཔལ་སྒྱུངས་དགོན་ནས་མཁན་པོ་བྱབ་བརྟན་གདན་
དྲངས་ནས་ལོ་བཞི་བཞུགས། རྗེ་ཉིད་ནས་སྒྲོགས་མཐའ་ནས་ཡོང་པའི་སྒྲུལ་
དང་། དགོ་བཤེས། ལྷ་ཤང་སོགས་ལ་དབྱེས་རྒྱུར། གསང་འབུས། བག་མོ། བདེ་
མཆོག་སོགས་གྱི་དབང་ལུང་བྲིད་གསུམ་བསྐྱུལ། སྒྲོབ་གྲུ་བ་རྣམས་ལ་སྒྲུམ་རྟགས་
དག་གསུམ་དང་། སྒྲ་དང་རྟ་རྒྱ་དག་གསོ་རིག་སྐར་འབྲུང་ཅིས་སོགས་སྒྲོབ་བྲིད་
གནང་། །རྒྱ་ལྷགས་སྤྱི་ལོ་༡༩༤༣ལོའི་བོད་ཟླ་བརྒྱ་པར་ཉག་རྒྱ་འགམ་རྒྱུད་ལ་
ཕེབས་ནས་མི་རབས་ནས་མི་རབས་ཤིང་འཁོན་གྱུར་པའི་ཨ་ལབ་དང་། ཆོ་རིང་
ཡུན་ཆོགས་བྲིམ་ཁག་གཉིས་གྱི་འཁོན་འགས་བསྐྱམས་ཏེ་བསྐྱེལ་པའི་བར་རྒྱ་དམ་
འོག་རྒྱ་བརྒྱུག །དགུང་ལོ་དང་གསུམ་པའི་ཤིང་བྱ། སྤྱི་ལོ་༡༩༤༥ལོའི་དགུན་ཁར།

ཡུན་ནན་ཞིང་ཆེན་མོར་སྲིད་ཐིང་གི་ཐིང་ཀྱང་། ཀྱང་དུ་ཉི་མུས་གཙོས་པའི་རྒྱ་
 རིགས་སློབ་མ་རྣམས་ཀྱི་གདན་ཞུའི་ཡི་གེ་ཡང་ཡང་འབྱོར་བ་མ་བཟད། ཁམས་
 བོད་གཞུང་ལམ་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱས་ཀྱང་གཞོན་པ། ཉའོ་རྒྱ་ཁྱིམ་གྱིས་ལམ་དཔུལ་དང་
 བཅས་བསྟུ་མར་འབྱོར་བ་བཅས་ཀྱིས། རྒྱ་ནག་དུ་ཐིངས་གཉིས་པར་ཐེབས་རྒྱའི་
 ཞལ་བཞེས་གནང་། ལོ་དེའི་རྒྱ་བ་དགུ་པར་ཐུག་མཛོད་སྒྲ་མ་མཁྱེན་རབ། སྐད་
 རྒྱར་པ་མན་ཁུང་རྒྱ་ཉི། སྤ་པ་པ་སྒྲ་མ་ཆོས་གཤམ། ཞབས་ཕྱི་གྲ་མི་ཉག་མཁོན་པོ་
 དང་། བསོད་ནམས། དག་དབང་ཆོས་གཤམ་བཅས་སྐུ་འཁོར་བརྟན་དར་མདོར་
 འབྱོར། དེར་སློམ་མདའ་སློབས་རྒྱས། བྱ་ཆོད་སློབས་ལྡན། དཀར་མཛེས་ཁང་
 གསར་དཔོན་མོ་སོགས་བོད་རིགས་ཆེ་དགུས་རིན་པོ་ཆེར་མཇལ་ཐུག་ཞུས། སློམ་
 མདའ་སློབས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱ་བོད་ཤན་རྒྱར་ཀྱི་ཆོག་མཛོད་ཅིག་ཞུ་དག་གཏོང་རྒྱ་ཐུལ།
 དར་མདོར་བཞུགས་རིང་རྒྱ་ཡི་ལས་བྱེད་དང་། བོད་ཀྱི་སྒྲ་སྒྲུལ་མང་པོས་རིག་
 གནས་སྒྲོར་བཀའ་འདྲི་ཞུ་མཁན་རྒྱན་མི་ཆད། དེ་མཆོམས་རིན་པོ་ཆེ་དང་།
 གསོལ་དཔོན། སྐད་རྒྱར་བཅས་འདྲི་ལེར་བཞུགས་ཤིང་། སྐུ་འཁོར་གཞན་རྣམས་
 ཞབས་རྒྱུ་དུ་ཡ་ཨན་བར་ཐེབས། ཡ་ཨན་སླེབས་འབྲལ་རིན་པོ་ཆེ་སྐུ་འཁོར་
 རྒྱུ་ཤས་རྒྱངས་འཁོར་རྒྱུ་བར་བཞུགས་ནས་ཁྱིམ་དུར་ཐེབས། མི་ཉག་མཁོན་
 པོ་དང་། གྲུ་པ་གཞན་གཉིས་ཉིན་ཤས་རྗེས་སུ་མཆོད་ཆས་ཐུག་རྗེས་རྣམས་ཁྱིམ་
 ཞིང་རྒྱངས་འཁོར་ཆེ་བར་འདུག་ནས་ཁྱིམ་དུར་ཕྱིན། ཁྱིམ་དུར་བཞུགས་རིང་
 ཀྱང་ཅའོ་དཔོན་དང་། ཐེན་རྒྱུ་དཔོན་སོགས་ཀྱི་རྒྱ་ཤང་ཆོས་ཞུ་མཁན་རྣམས་
 དང་། དམག་དཔོན་པན་ལུན་དུ་དང་། ལའི་ཅུན་ཀྱང་སོགས་དང་། བརྗོ་གྲའི་
 རོ་བདག ཀྱང་སུན་རྒྱན་སོགས་དད་ལྡན་པོ་མོ་ཁྱི་སློང་མང་པོ་ལ་ཉིན་ལྟར་ཆོས་
 བྲིད་དང་། འཕོ་ལུང་གནང་། སི་ཁྱོན་སློབ་གྲུ་ཆེན་མོས་གདན་ཞུས་ལྟར་འཆད་
 བྲིད་གནང་། ཀྱང་དཔྱི་སུན་སོགས་སློབ་དཔོན་ཆེན་མོ་རྣམས་ཀྱིས་བསྟུགས་
 བཛོད་ཐོབ། རྒྱ་གཅིག་ཙམ་རྗེས་སུ་རྒྱངས་འཁོར་བཞུགས་ནས་ཁྱང་ཆིང་ལ་
 ཐེབས། ཁྱང་ཆིང་དཔུལ་ཁང་གི་རོ་བདག །དང་། སོ་མིན་ཏང་ཅུང་ལྟར་གཞོན་
 པ་ལི་ཅུང་རེན། ཁྱང་ཆེན་ཉི་ཀྱང་སོགས་ཁྱིམ་པ་འབྲམ་ཐུག་ཙམ་ལ་སྐུབས་འགྲོ་

བསྐྱབ་བྱ་སྟགས་གནང་། བལ་འཐག་བཟོ་གྲ་དང་། ར་འཐག་བཟོ་གྲ། འཕྲོག་ར་
 བཅས་སུ་གཟིགས་སྒྲིལ་ཐེབས། ཟླ་ཤས་རྗེས་སུ་ཉོང་ཁྱ་ཡོན་སྟོན་ལ་ཡུན་ནན་ལ་
 ག་རྒྱིག་བྱེད་སར་སོང་། ཟླ་མ་གཅི་འཁོར་ནམས་དང་ཉེ་ཁྱ་ཁྱ་ཁྱ་བཅས་ཁྱ་
 ཆིང་ཆུ་འགམ་གནམ་གྱི་ཐང་ལ། གནམ་གྱར་བཞུགས་ནས་ཡུན་ནན་ཁྱ་མིང་
 ལ་ཐེབས། ཉོང་ཁྱ་ཡོན་སྟགས་སྒྲིལ་ཆོགས་ནམས་ཀྱིས་དགའ་བསུ་དང་། དཔོན་
 རིགས་དང་དེ་དག་གི་བྱིས་ཆང་། རས་འཐག་བཟོ་གྲ་མང་པོའི་དོ་བདག་ནམས་
 ལ་བཀའ་ཆོས་དང་དབང་ལུང་སྟག་དང་། ཡུན་ནན་སྒྲིལ་གྲ་ཆེན་མོ་ལ་འཆད་
 བྱིད་གནང་། ཀའོ་མེའོ་དགོན་པས་གདན་དྲངས་ཤིང་རྒྱ་ལྷ་ཤང་ནམས་ལ་བཀའ་
 ཆོས་གནང་། དཔོན་པས་རྒྱ་ཤང་ལུགས་ཀྱི་གསོལ་མཁོན་རྒྱས་པ་ལུ། ཟླ་བ་
 གསུམ་ཅམ་བཞུགས་ཤིང་། དེ་ནས་གནམ་གྱར་བཞུགས་ཏེ་ཁྱ་ཆིང་ཁྱིར་བྱོན།
 ཁོང་གི་སྒྲིལ་མ་དཔོན་རིགས་ཁག་གིས་ཀྱང་ཡང་རེ་སྐྱལ་འོག ཁོ་མིན་ཏང་གྱང་
 དབྱང་ཁྱིད་གཞུང་ནས། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དབུ་ཟུར་བཀྱར་བའི་མཛེད་སྟོན་ལས་ཆེན་
 འཆོགས། རྒྱལ་བསྟན་སྟེལ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཞེས་པའི་མཛན་གནས་དང་།
 གསེར་ཐམ་གྱ་བཞི་སང་གས་བརྒྱན་པ་ཆེ་ལེགས་བསྟུལ། རིན་པོ་ཆེས་ཐོད་ཀྱི་
 བྱང་ཆོས་ཀྱི་ཆེ་བ་དང་། ཁོ་མིན་ཏང་གྱང་དབྱང་ཁྱིད་གཞུང་ལ་བཀའ་དྲིན་ལྷ་
 བའི་གསུང་བཤད་གནང་། དབྱར་ཁ་ཁྱང་ཆིང་ཆང་པ་ཆེ་སྟབས། ཁྱང་ཆིང་གྱོང་
 རྒྱབ་ཀྱི་ཡུན་རྒྱང་ཉ་རི་པོར་དགོན་པར་ཆད་ཡོལ་ཐེབས་ནས་བཞུགས། ཉོན་
 འགོ་ཚུགས་པ་དང་ཁྱང་ཆིང་གྱོང་རུ་རྒྱར་ཐེབས་ནས་བསྟན་འགྲོའི་དོན་མཛེད།
 དེ་ནས་སྐུ་འཁོར་རྒྱལ་བསྟན་མཛེད་ཅིང་། ར་པབ་སྐྱ་མ་སྟགས་ཁྱིར་རང་ཡུལ་རུ་
 བཏང་། མེ་པག་སྐྱི་ལོ་༡༩༥༧ལོའི་ཐོད་ཟླ་དང་པོར་རིན་པོ་ཆེ་དང་། གསོལ་
 དཔོན། རྒྱད་རྒྱར་པ་ནམས་ཁྱང་ཆིང་ནས་བཏེགས། ཉེ་ཁོལ། བན་ཅིང་། བེ་
 ཅིང་། ཉུང་ཉེ་སྟགས་རྒྱ་ནག་གི་གྲོང་ཁྱིར་ཁག་ལ་ཐེབས་ནས། གྲོང་ཁྱིར་སོ་
 སོའི་དད་ལྡན་སྒྲིལ་མ་ནམས་ལ་སེམས་བསྐྱེད་དང་། རྒྱབས་སྟོམ། དུགས་པོའི་
 ཐར་རྒྱན། མི་ལའི་ནམ་ཐར་སྟགས་བཀའ་ཆོས་བསྟུལ་ཁིང་རྒྱ་ནག་ཡུལ་རུ་མདོ་
 རྒྱགས་ཀྱི་བསྟན་པ་ཉི་མ་ལྷར་ཤར་བ་མཛེད། དབྱང་ལོང་བདུན་པའི་ས་སྐང་སྐྱི་

ལོ་ ༡༧༥༧ ལོའི་སྟོན་ཁར་བྱིན་ཏུ་ནས་དར་མདོར་འབྱོན་པའི་ལམ་བར། ཡ་ཙམ་སླེབས་པ་དང་གསོལ་དཔོན་མཁུན་རབ་སྐྱ་གཤེགས། རིན་པོ་ཆེས་ཐུགས་ངལ་ཚད་མེད་གནང་། སྐབས་དེར་དགོན་གྱི་རྒྱམས་ཀྱི་བསུ་མ་ཡ་ཙམ་ལ་འབྱོར། རིན་པོ་ཆེ་འདོམས་བཞུགས་ནས་བསུ་མ་རྒྱམས་དང་ལྟན་ཏུ་ཕེབས། ལྷགས་ཟམ་ཁར་ཕེབས་པ་དང་དར་མདོ་ནས་བསུ་མ་མི་གྲངས་སྟངས་ལ་ཉེ་བར་སླེབས། ལ་མི་བྱུག་ཏུ་དར་མདོའི་དགོན་ཁག་རྒྱམས་ཀྱི་དགེ་འདུན་པ་རྒྱམས་བསུ་བ་མེར་བྲིང་དང་། ཏུང་དང་རྒྱ་སྤིང་། ར་དང་རོལ་མོ་སོགས་ཀྱིས་བསུ་མ་འབྱོར། དར་མདོར་ཁ་བ་རྒྱ་མཚོ་ཚང་སར་བཞུགས། དར་མདོའི་དགོན་ཁག་རྒྱམས་འགྲུང་དང་མང་ར་ཟབ་རྒྱས་སྟོས། ཞག་ཉི་ཤུ་ཅམ་བཞུགས། དེ་ནས་རང་དགོན་ཏུ་ཕེབས་ཅིང་ཉིན་ཞག་བདུན་རིང་ཚོགས་པ་འཚོགས། བྱ་མང་ལ་འགྲུང་དང་མང་ར། བྱ་རེ་ལ་ཚོས་གོས་དམར་མེར་རེ་དང་རྒྱ་དངུལ་དཀར་པོ་སྟོར་རེ་དང་། ཡོན་བདག་རེ་ལ་ར་བག་ཆེན་རེ་དང་དར་ཚོན་སྐྱ་ལའི་མདའ་དར། མི་ཉག་ཡུལ་གྱི་དགོན་པ་སོ་སོ་ལ་གོས་ཆེན་སྐྱས་སྐྱ་ཡུག་རེ་དང་། འགྲུང་དང་མང་ར་བཅས་བཀའ་དྲིན་བསྐྱུལ། །དགྲུང་ལོ་ང་བརྒྱད་པའི་ལྷགས་སྐྱ་གྱི་ལོ་ ༡༧༥༠ ལོར་བོད་ལྗེ་དུག་པར་དར་མདོར་ཕེབས་ཏེ་མིད་གཞུང་གསར་པའི་དབུ་བྲིད་རྒྱམས་ལ་མཇལ་དར་སྟོན། དམངས་གཙོ་བཙོས་བསྐྱར་ལས་འགྲུལ་སྟོབ་སྟོང་ནང་ཞུགས། རྒྱ་འབྲུག་གྱི་ལོ་ ༡༧༥༩ ལོར་ཀྲང་དབྱང་མི་རིགས་སྟོབ་གྲུའི་སྟོབ་དཔོན་ཆེན་མོ་ཡུས་ཏའོ་ཆོན་ནས་རྒྱ་རིགས་སྟོབ་མ་བརྒྱད་ཅུ་ལྷག་བྲིད་ནས། ཀངས་དཀར་རིན་པོ་ཆེའི་མདུན་ཁམས་གསུམ་གྲགས་དགོན་ཏུ་སྟོབ་གཉེར་འབྱོར། ཆོ་གྲུབ་དང་། བམ་མཁའི་ཁོར་བུ། རྒྱལ་ཁྲིམས་ལྷ་བ་བཅས་རིན་པོ་ཆེའི་ཐུག་རོགས་བསྟོས། ལོ་གཅིག་གི་རྗེས་སུ་སྟོབ་མ་རྒྱམས་ཕྱིར་ཕེ་ཅིང་ཏུ་ལོག །དགྲུང་ལོ་རེ་གཅིག་པའི་རྒྱ་ལྷུལ་གྱི་ལོ་ ༡༧༥༩ ལོའི་བོད་ལྗེ་དུག་པར་ཀྲང་དབྱང་མི་རིགས་སྟོབ་གྲུས་གདན་ཞུས་ལྟར་ཕེ་ཅིང་ཏུ་ཕེབས་ནས་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་སྟོར་སྟོབ་བྲིད་གནང་། ཤིང་རྩ་གྱི་ལོ་ ༡༧༥༥ ལོར་རྒྱལ་ཡོངས་མི་དམངས་འཐུས་མི་ཚོགས་ཆེན་གྱི་འཐུས་མི། ཀད་མས་ཐོན་བྱང་ཁོང་ཐེངས་དང་པོའི་མི་དམངས་འཐུས་མི་ཚོགས་ཆེན་ཏུ་ཞུགས། ཐེངས་དང་པོའི་

འཆོགས་འདུས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་བོད་ཡིག་བསྐྱར་བ་རྣམས་ལུ་དག་གནང་། དགུང་ལོ་
 རེ་གསུམ་པའི་ཤིང་ལུག སྤྱི་ལོ་༡༧༥༥ལོའི་ཟླ་བ་བརྒྱུ་པ་རྒྱ་ནག་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་
 གནམ་གཤིས་མི་འཕྲོད་པའི་རྒྱུ་ཀྱིས་དགོངས་པ་ལུས་ཏེ་དར་མདོར་སྤྱིར་ཐེབས།
 དཀར་མཛེས་ཁུལ་སྤྱི་གྲོས་ཀྱི་ཟུ་ཡོན་དང་། ཆོས་ལུགས་མཐུན་ཆོགས་ཀྱི་ལས་
 འཛིན་གནང་། དར་མདོར་གཏན་བཞགས་མཛད། དགུང་ལོ་རེ་བཞི་པའི་མེ་
 ཟླ་ལ་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༦ལོར། ཕྱག་མཛོད་དག་དབང་ནོར་བུ་སྤྱི་འཁོར་བཅས་དཔལ་
 སྤངས་དགོན་དུ་ཐེབས་ནས་སི་དུ་པར་རྒྱ་དོན་ཡོད་ལ་རྒྱ་རོ་ཆོས་དྲུག་སོགས་བཀའ་
 བརྒྱད་པའི་ཟབ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དབང་ལུང་བྲིད་གསུམ་གནང་། དགུང་ལོ་རེ་ལྷ་
 པའི་མེ་བྱ་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༧ལོར་དཔལ་སྤངས་དང་། རྫོང་སར་སོགས་གནས་མཛལ་
 གནང་ཞིང་སྤྱིར་དར་མདོར་ཐེབས། ལོ་དེའི་ཟླ་བ་བརྒྱུ་གཉིས་པའི་ཆོས་བརྒྱུ་
 གསུམ་ཉིན། དར་མདོར་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་མལ་ཁྲིའི་ཐོག་དུ་དར་དཀར་ཞིག་གཡོག་སྟེ་
 སྤྱིར་མི་ཉག་གངས་དཀར་དགོན་དུ་ཐེབས། ཆོས་བཅོ་བརྒྱད་ཉིན་རྗེ་ཉིད་དབུ་
 བཞགས་པའི་དགེ་འདུན་འདུས་སྡེའི་ཆོགས་མཛོད་དང་། ཆོས་བརྒྱ་དགུ་ཉིན་སྟེ་
 འབངས་ལ་ཁྲིམ་དབང་གནང་། ཆོས་ཉེར་དགུ་ཉིན་གངས་དཀར་དགོན་དུ་སྤྱི་
 གཤེགས། །

གསུང་ཆོས་སྐོར། ཁྱད་པར་འཕགས་བསྟོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ། དབུ་མའི་མཐའ་
 དབུད་ལྟ་བའི་ཡིག་འབྲེད། རྒྱལ་རོང་དགེ་བཤེས་ཀམ་ངེས་དོན་གྱི་དྲིས་ལན་
 མཁས་པའི་མགུལ་རྒྱ། སྤྱད་འཇུག་འགྲེལ་པ་མཇུག་མ་རྫོགས་པ། བར་སྤྱོད་
 སྐོར་ཆོས་འཁོར་རྣམ་བཞག །བཀའ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་རྣམ་བཞག །བྱམས་པ་
 སངས་རྒྱས་ཡིན་མིན་གྱི་རྣམ་བཞག །དངོས་བརྒྱད་དོན་བདུན་ཅུའི་སྤྱི་དོན།
 ལུམ་ཉགས་བསྐྱུས་དོན་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མེ། རྒྱན་དྲུག་མཆོག་གཉིས་ཀྱི་བསྟོད་པ་
 སོགས་བསྟོད་ཆོགས་སྐོར། གངས་དཀར་བསང་ཡིག་དང་རྒྱ་རི་རྩོམ་ཅེའི་བསང་
 ཡིག་སོགས་བསང་ཡིག་ཤིན་དུ་མང་པོ། གངས་དཀར་གནས་བཤད་དད་པའི་ས་
 བོན་སོགས་གནས་བཤད་སྐོར། ཁམས་གསུམ་གྲགས་བྱམས་ཆེན་ཆོས་འཁོར་སྤྱིང་
 གི་བཅའ་ཡིག་རྩོམ་ཅེ་མདུད་པ་སོགས་བཅའ་ཡིག་སྐོར། བསྟོ་སྒྲོན། གསོལ་འདེབས།

གསོལ་མཆོད། གསེར་སྤྲེལས། ཚོགས་བཤད་འབེལ་གཏམ། ཆབ་ཤོག །འཕྲིན་
ཡིག་སོགས་ཁྱོད་བསྐྱེད་པ་ཏི་བཞི་ལ་ཅམ་ལོང་བ་བཞུགས་ཀྱང་སྡེ་དགེ་དཔལ་
སྤངས་དང་རང་དགོན་ཏུ་ཤིང་སྤར་བཞོས་པ་ཐ་མོར་དང་། སི་ཁྱོད་མི་རིགས་
དཔེ་སྐྱོན་ཁང་གི་སྤམ་རྟགས་བསྐྱེད་དོན་ཤེས་རབ་སྤྱོད་མི་དཔར་ཏུ་སྐྱོན་སྤྱོད་བ་
བཅས་དང་སང་མཇལ་རྒྱ་ཡོད་པ་ཁྱུང་ཏུ་ལས། དེ་མིན་ནམས་སྤྱགས་སྤྲིག་མ་
ཁོམ་པར་ཆང་མ་མེར་བསྐྱགས་ནས་ཏུ་བ་ཆར་འདུག །ཅེས་པ་ལ་སོགས་མི་ཉག་
མགོན་པའི་གསུང་ལས་བཤུས་སོ། །

ཞལ་སྒྲོབ་སྒྲོར། ས་དགེ་བཀའ་རྙིང་གི་བླ་སྤྱལ་མཁན་ཆེན་ནམས་ལས། རྒྱལ་
བ་ཀམ་པ་སྤྱི་ཕྱིར་བཅུ་དྲུག་པ། རྒྱལ་ཆབ་རིན་པོ་ཆེ། གནས་ནང་དཔལ་པོ་རིན་
པོ་ཆེ། ཡག་མོ་རི་པའི་སྤྱལ་སྤྱ། བེ་རི་མཁུན་བཅེ། འངར་སྤྱལ་དཀར་སྤྱལ་སྤྱ།
ནམ་མཁའི་ཁོར་བུ། སྤྱལ་སྤྱ་ཆོ་དཔག་སོགས་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་བླ་སྤྱལ་ནམས་
དང་། བླ་གནས་སྤྱལ་སྤྱ་ཉི་མ་འོད་འབར། བླ་མཁར་སྤྱལ་སྤྱ་ཀུན་བཟང་། བླ་
མཁར་སྤྱལ་ཀྱ་པད་དོར། སྤྱལ་སྤྱ་བཙོན་འབྱུང་མཁར་ཕྱིན་སོགས་གསང་སྤྱགས་
རྙིང་མའི་བླ་སྤྱལ། ལྷ་མར་ལམ་དགོན་གྱི་སྤྱལ་སྤྱ་བཏུན་པའི་ཉི་མ། རི་བྱུང་སྤྱལ་
སྤྱ། དཔོན་པོ་སྤྱལ་སྤྱ། སྤྱལ་སྤྱ་ཀུན་བཟང་སོགས་དཔལ་ལྷན་ས་རྒྱའི་བླ་སྤྱལ། གྱི་
ལེ་སྤྱལ་སྤྱ་ཆོས་གྱི་རྒྱལ་མཆོན། སྤྱལ་སྤྱ་འངམ་དབྱངས་སྤྱལ་ལྷན། མི་ཉག་སྤྱོར་
དཔོན་སྒོ་བཟང་ཡོན་ཏན། ལྷ་རམས་དགེ་བཤེས་དགོན་མཆོག་བཏུན་འདྲིན།
མཆོན་ཞབས་པ་དགེ་བཤེས་ངག་དབང་པན་བདེ། དགེ་བཤེས་རྒྱལ་མཆོན།
དགེ་བཤེས་ངག་དབང་བྱམས་པ་སོགས། རི་བོ་དགེ་ལྷན་པའི་བླ་སྤྱལ་ཁག་དང་།
རྩེ་ཉིད་གྱི་ཞལ་སྒྲོབ་ཏུ་གྱུར་པ་བོད་གྱི་དཔོན་རིགས་སྒྲོར། བྱུང་རམ་མདའ་དཔོན།
སྒྲོམ་མདའ་སྟོབས་རྒྱལ། བྱ་ཆོད་སྟོབས་ལྷན། རྒྱལ་རོང་ཁོ་སྤྱབས་རྒྱལ་པོ་རྩེ་
དཔལ་བཟང་། དཀར་མཛེས་ཁང་གསར་དཔོན་མོ་བདེ་ཆེན་དབང་མོ། ལྷགས་
ལ་རྒྱལ་པོ་ཕུན་ཚོགས། མི་ཉག་ཁ་དབྱས་དཔོན་འངམ་དབྱངས། ཨོ་རོང་གཤེས་
བཟང་འཕེལ་དཔོན་དབང་ལྷག་དང་ལུབ་བཏུན། མི་ཉག་སྟོད་འབྲོག་དཔོན་
ཉོར་དཔལ་དགོན། དར་མདོའི་སྤྱ་དཔོན་སྤང་བླ་མ་སོགས་སོ། །

ཁྱེ་རིགས་སློབ་མའི་སློབ་ལ། གོ་མིན་ཏང་སྲིད་གཞུང་གི་ཚུང་ཐུང་གཞོན་པ་
 ལི་ཚུང་རེན། དམག་དཔོན་ཆེན་མོ་གང་ཞེ་ལེའང་། སི་ཁྲོན་དམག་དཔོན་
 ལེའུ་ཚུན་གང་། བྱང་ཆིང་དཔུལ་ཁང་དོ་བདག་ཤོན་ཏུང་ཉི་གང་། ཡུན་ནན་
 གྱི་ཏོང་ཡུ་ཡོན། མཁས་པ་ཆེན་པོ་གང་དབྱི་སུན། ཁྱེ་དགེ་སློང་མན་བྱང་ལྷ་ཉི།
 ཡོ་མིན་ལྷ་ཉི། ཏུང་ཞི་ལྷ་ཉི་སོགས་མདོར་ན་ཐའེ་མང་དང་བཅས་པའི་རྒྱ་ནག་
 ཞིང་ཆེན་ཡོངས་ཀྱི་སྲིད་དཔོན། དམག་དཔོན། ཆོང་དཔོན། མཁས་པ། བཅུན་
 པ་བཅས་ཀྱི་སློབ་མ་བརྒྱ་ལྷག་མང་པོ་དང་། དད་འདུན་ཅན་གྱི་ཆོས་འབྲེལ་ཡོད་
 པའི་སློབ་ཁྱིམ་འབྲུམ་མང་པོ་ཡོད་པ། དེ་དག་གི་རྒྱན་འཛིན་ད་ལྟའི་དུས་སུའང་མི་
 ཏུང་བ་ཅིག་གནས་ཡོད། །

ཨ་མ་ཡུམ་ཆེན་དགོངས་པའི་སློང་ཡངས་ནས། །
 ཨ་ཏོ་སྲིད་ཞི་ཀུན་གྱི་གཙུག་རྒྱན་ཉིད། །
 ཏ་ཅང་མཁས་བཅུན་གཉིས་ལྷན་གངས་དཀར་རྩེ། །
 ཏ་རི་ཅན་དན་ལྷོན་པའི་དཔལ་ལྷོར་བརྩིད། །

ས་སྒྲིགས་ཀུན་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྤྱང་ཆར་འབེབ། །
 ཤ་ཆ་སྤྱིང་རྩེས་ཉམ་ཐག་འགོ་ལ་གཟིགས། །
 ལ་ལུང་ཀུན་ནས་མཁས་པའི་ཆོགས་ཀུན་འདུས། །
 ར་བ་དཀར་མོར་རིག་པའི་ཉི་ཟེར་འཆར། །

ཡ་མཆན་རིག་པའི་དབང་ལྷག་གངས་དཀར་རྩེ། །
 འ་ཆད་ཆོས་ཀྱི་ལུག་པ་རྒྱ་བོད་མཆོམས། །
 ཟ་ཏོར་མཁན་པོ་ལས་གྲང་གྲགས་ཆེ་བས། །
 ཞ་ལོང་འོན་ལྷག་སོགས་གྲང་ཆོས་ལ་བཀོད། །

ལ་སྒྲིལ་གདོང་ལྷ་བརྒྱས་པའི་མཁས་རྫོམ་དང་། །

རྩ་ལང་སྒྲིད་པར་གོམས་པའི་བྲ་སྤུལ་ནམས། །
 ཆ་གཏུག་འོད་ལྟར་གང་གི་གཟི་བྱིན་གྱིས། །
 ཅ་ལ་ར་མགོ་ལྷན་པའི་ཁེངས་པ་བསྟེལ། །

མ་རྒྱ་ཅི་ན་གངས་ཅན་བོད་ཡུལ་སོགས། །
 བ་དན་ལྟར་དཀར་སྟན་པའི་གྲགས་པ་འཕྱོར། །
 ས་རྒྱ་མར་པའི་གདམས་ངག་འཛིན་སྦྱོང་ལ། །
 པ་ཅོག་བཞིན་དུ་བསྟན་པའི་གཙུག་ན་མཛེས། །

ན་གཞོན་དུས་ནས་དམ་པའི་ངང་ཚུལ་བཟོལ། །
 ད་ལྟའི་དུས་འདིར་ཡང་དག་མཁས་ཤིང་བཙུན། །
 ཐ་དད་གྲུབ་མཐའི་དབུས་ན་རྟེན་དཀར་བའི། །
 ཏ་ཐ་ག་ཏའི་བསྟན་འཛིན་གངས་དཀར་རྩེ། །

ཉ་རྒྱས་ཟླ་ལྟར་ལྟག་བསམ་ཀུན་ནས་རྒྱས། །
 ར་ཡུན་ཅམ་ལ་གཡིང་མེད་འགོ་དོན་སྦྱོང་། །
 ཆ་ལྷགས་དུལ་བས་ཀུན་གྱི་ཡིད་དབང་འཕྲོག། །
 ཅ་དག་རང་ལ་ནན་པའི་ཆོས་ཀྱི་རྩེ། །

ང་རྒྱལ་ལ་སོགས་ཉོན་མོངས་དབྱིངས་སུ་དག། །
 ག་འཛོལ་མེད་པ་སེམས་ཀྱི་གནས་ལྷགས་རྟེན། །
 ཁ་བ་ཅན་འདིར་གཏུལ་བྱའི་དོན་རྩོགས་ཤིང་། །
 ཀ་དག་ཀུན་བཟང་སྦྱོང་དུ་རེ་ཞིག་མནལ། །

གཉིས། གཟན་དཀར་ཐུབ་བསྟན་ཉི་མ།

གཟན་དཀར་ཐུབ་བསྟན་ཉི་མ། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ཆུ་ལྷག་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༩
ལོར་མི་ཉག་ལྷ་སྐང་འབྲོག་སྡེ་ཏུ་སྤྱུ་འབྱུངས། དགུང་ལོ་བཞི་པར་མདོ་མཁུན་
བཙེ་ཡེ་ཤེས་རྫོང་རྫོང་ཡང་སྤྱི་དོན་འཛིན། རྒྱལ་ཁོང་མ་རྒྱུད་ལུང་དགོན་པའི་
བསྟན་བདག་ཏུ་དབང་བསྐྱུར། ཡི་གེ་སྦྱར་སྟོག་ནས་བཙམས་ཏེ་སློབ་གཉེར་
གནང་། དགུང་ལོ་བཅུ་པར་སྡེ་དགའི་རྫོགས་ཆེན་དང་། རྫོང་གསར་བཤད་གྲ་
སྟགས་ཐེབས་ནས་ཐོས་བསམ་གནང་། སྤྱི་ལོ་ལོ་རབས་དྲུག་ཅུ་པ་ནས་བདུན་
ཅུ་པའི་མཇུག་བར་དར་མདོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་བསམ་སློབ་བསྐྱུར་བཅོས་ཀྱི་སློབ་སྦྱོང་
བྱ་བཅུག རིག་གནས་གསར་བརྗེ་ཆེན་པོའི་ནང་ཏུ་བརྟུང་བརྟེག་ཡང་བ་ཐེབས།
སྟོག་གི་ཉེན་ཁ་ལས་ཐར་ཅམ་བྱུང་། ཀྱང་གོའི་བཅོས་བསྐྱུར་དང་སྟོ་འབྲེད་ཀྱི་
སྤྱི་དྲུས་དང་བསྟན་ནས། རྫོང་སྤྱི་གྲོས་ནང་ཏུ་བཞུགས། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥ལོར་
འབའ་པ་བཀྲ་ཤིས་ཆོ་རིང་གིས་དབུ་བྲིད་པའི། བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོ་ཙམ་

གྲིག་གི་ལས་སྒོའི་ནང་ཞུགས། སྤྱི་ལོ་༡༧༥༡ལོར་སི་ཁོན་ཁིང་ཆེན་མི་རིགས་དོན་
 གཙོད་ལས་ཁུངས་གིས། སི་ཁོན་ཁིང་ཆེན་བོད་ཡིག་སློབ་གྲྭ་འཇུགས་པའི་སློ་
 འདོན་གནང་ཁིང་སློབ་སྤྱི་གཞོན་པའི་འགན་བཞེས་པ་དང་། བོད་ཀྱི་སློབ་རྒྱུན་
 རིག་གནས་ལྟར་སློབ་དང་དར་སྤེལ་གྱི་ཆེད་དུ་དགོ་ཆན་ཡང་གནང་། སྤྱི་ལོ་
 ༡༧༥༥ལོར་སི་ཁོན་ཁིང་ཆེན་མི་རིགས་ཞིབ་འཇུག་ཁང་དུ་ལས་བསྐྱར་གནང་ཅིང་
 གྲུ་རེན་གྱི་འགན་བཞེས། དེ་ནས་བརྒྱུད་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་ཞིབ་འཇུག་དང་།
 དཔེ་རྙིང་སློགས་སྤྱི་གསྐྱོར་ལ་མཛད་རྗེས་ཆེ། སྤྱི་ལོ་༡༧༥༧ལོར་བཀའ་བསྟན་དཔེ་
 བསྐྱར་གྱི་ཕྱག་ལས་གཙོ་འགན་བཞེས་ཏེ་དེང་དུས་ཀྱི་རྒྱལ་བའི་བཀའ་བསྟན་དཔེ་
 བསྐྱར་སྤྱས་ལེགས་མ་འདི་ཡོངས་སུ་གྲུབ། སྤྱི་ལོ་༡༧༥༩ལོར་ཞིབ་འཇུག་པའི་ལས་
 སློབ་བཞེས། རྒྱལ་ནང་དུ་ལྷོ་རུབ་མི་རིགས་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོ་དང་། གྲུང་དབྱང་མི་
 རིགས་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོ་སོགས་དང་། ཕྱི་རྒྱལ་ནས་རི་པན། ཨ་རི། དབྱིན་རི།
 འཇར་མན་སོགས་ཀྱིས་གདུན་ཞུས་ལྟར་ཕེབས་ནས་བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་
 འཆད་སྤེལ་གནང་རྒྱུའི་འགོ་བཅུགས། སྤྱི་ལོ་༡༧༥༩ལོ་ནས་རྒྱལ་ཡོངས་མི་དམངས་
 འཐུས་མི་ཆོགས་ཆེན་ཐེངས་བདུན་པའི་མཇུག་གི་འཐུས་མིར་གདམས་ཐོབ་བྱུང་།
 དེ་ནས་སྐབས་བརྒྱད་པ་དང་། སྐབས་དགུ་པ་དང་། སྐབས་བརྒྱུ་པ་བཅས་ཀྱི་
 འཐུས་མི་དང་། གྲུང་པོ་ནང་བསྟན་མཐུན་ཆོགས་ཀྱི་རྒྱུན་ལས་ལས་འཛིན། སི་
 ཁོན་ཁིང་ཆེན་ནང་བསྟན་མཐུན་ཆོགས་ཀྱི་དྲུང་ཆེན་གཞོན་པ། བཅས་ཀྱི་པོ་
 གནས་བཞེས། སྤྱི་ལོ་༡༧༧༠ལོར་དབྱིན་ཡུལ་དུ་ཕེབས་ནས་ཨོ་ཁི་སི་ལྷོ་ཏིའི་སྐད་
 ཡིག་སློབ་གྲྭའི་ནང་དུ་བཞུགས་ནས། དབྱིན་རིའི་སྐད་ཡིག་སློབ་གཉེར་གནང་།
 སྤྱི་ལོ་༡༧༧༢ལོར་བོད་དབྱིན་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོ་ཙམ་སྤྱི་གསྐྱོར་འགན་གཙོ་
 བོར་བཞེས། ད་ལྟ་དཔལ་བཅེགས་བོད་ཡིག་དཔེ་རྙིང་ཞིབ་འཇུག་ཁང་བཅུགས་
 བསྐྱར་འཛིན་རྒྱུ་གི་བོད་ཡིག་དཔེ་རྙིང་དཔེ་དཀོན་ཐམས་ཅད་བསྐྱར་ཕྱག་
 གནང་ཁིང་ཉམས་གསོ་དང་། སྤྱར་རྒྱུན་གནང་སྟེ་དཔེ་རྙིང་པོ་ཏི་སྟོང་ཕྱག་ལ་
 ཉེ་བ་ཅིག་འགྲེམས་སྤེལ་གནང་དང་གནང་ལུས་སུ་མཆིས། ཁོང་གིས་སྤྱགས་
 འགན་གཙོ་བོར་བཞེས་ནས་གྲུབ་པའི་བསྟན་བཅོས། 《བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་

མོ་》དང་། 《བོད་དབྱིན་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོ་》གཉིས་ཡིན་ཞིང་། གཞན་ཡང་
 དབྱུང་ཚོམ་དང་། དཀའ་འགོལ་རིགས་འགའ་ཞིག་བཞུགས་ཡོད། རུས་རྒྱན་
 རུ་ཨ་རི་དང་། དབྱིན་ཡུལ་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོ་ཁག་
 དང་། ཞིབ་འཇུག་ཁང་རྣམས་ལ་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་སྒོར་གྱི་བཀའ་སློབ་གནང་
 ཞིང་། ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་བོད་རིག་པའི་ཞིབ་འཇུག་གི་གྲུབ་འབྲས་རྣམས་བོད་རུ་ནང་
 འབྲེན་གནང་ཞིང་ཡོད། རིག་པའི་གནས་ཀྱན་ཐུགས་སུ་རྒྱུད་ཅིང་བོད་རྒྱ་དབྱིན་
 གསུམ་གྱི་སྐད་ཡིག་ལ་ཐོག་པ་མེད་པའི། ཁོང་ལྟ་བུའི་མཁས་པ་ནི་མང་རུ་ཡོད་
 སྲིད་ཀྱང་། དེང་གི་རུས་འདིར་ཆོས་བརྒྱད་ལམ་ཁའི་རྩ་བཞིན་དོར་ནས། སྤར་
 གྱི་བཀའ་གདམས་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་རྣམས་ཀྱི། རྣམ་ཐར་ངི་བཞིན་
 བསྐྱེད་པའི་སློ་མ་ནི་རྩེ་འདི་ཉིད་ཅམ་ལས་དེང་གི་རུས་འདིར་མཐོང་རྒྱ་དཀའོ།

ཀ་དག་རྫོགས་པ་ཆེན་པོའི་སྒྲོང་ཡངས་ནས། །
 ཁ་བ་ཅན་གྱི་རིག་གཞུང་ཉམས་གསོའི་ཆེད། །
 ག་ལེར་གདོང་དམར་ཅན་གྱི་རྣམ་པ་རུ། །
 ང་རྒྱལ་སྤང་སྟེ་མདོ་ཁམས་སྤྲངས་འདིར་ཕེབས། །

ཅ་ལག་གང་ཡོད་དཔེ་རྟེན་ཆེད་རུ་གཏོང་། །
 ཆ་རྒྱུན་དཔེན་ཀྱང་འབད་པས་སྤར་རུ་བསྐྱེད། །
 ཇ་ཡུན་ཅམ་ལའང་ཡེངས་མེད་ཁྱེད་ག་མཛོད། །
 ཉ་ཉོག་སྲིད་གྱི་ལས་ལ་ཐབས་གིས་བྱུལ། །

ཏ་ལ་ལ་མགོ་ལྷན་པ་ཡང་དག་རྟེན། །
 ཐ་དད་གྲུབ་མཐའ་ཀྱན་ལ་སྦྱགས་རིས་བྲལ། །
 ད་ལྟ་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཆོང་རའི་ཁྲོད། །
 བ་ཆས་པལ་པ་ལྟ་བུའི་བརྒྱལ་ཞུགས་འཛིན། །

པ་རུའི་སྣོད་རུ་བརྟལ་པའི་རིན་ཆེན་བཞིན། །
 བ་མེས་རིག་གཞུང་སྤང་བའི་ནམ་ཐར་འདི། །
 བ་སོའི་རྒྱན་ཆ་སོགས་ལས་རིན་ཆེ་བ། །
 མ་འོངས་གཞོན་ནུ་ནམས་ཀྱིས་སྤང་བར་འོས། །

ཅ་ར་བཅད་གཅོད་གནང་རྒྱ་ཡིག་རྟིང་དང་། །
 ཆ་གང་བྱད་རུ་བསད་དེ་སྐད་ཡིག་བསྐྱངས། །
 ཇ་དྲག་ཐུགས་ཀྱིས་བཞེད་པ་སློབ་གསོའི་ལས། །
 མ་ལེར་གཟིགས་པ་བྱབ་བསྟན་ཉི་མའི་ཞལ། །

ཉ་འཐེངས་ཐེབས་ཀྱང་ཀྱན་གྱི་མིག་ལམ་མངོས། །
 ཟ་འོག་ཆས་གོས་འཇའ་ཚོན་བཞིན་རུ་གཟིགས། །
 འ་ཁུར་འདུ་འཛིང་ཁྲོད་རུ་ཆོས་བརྒྱད་དོར། །
 ཡ་མཚན་གྲུབ་པའི་རྟགས་འདི་གཞན་ལ་དཀོན། །

ར་བ་གངས་རིས་བསྐྱར་བའི་ཡུལ་སྤྲངས་འདིར། །
 ལ་རྒྱ་ཁ་ལ་བྱེར་མཁན་མང་མོད་ཀྱང་། །
 ཤ་ཞེན་གཏིང་ནས་བཅངས་ཏེ་ལག་ལེན་མཁན། །
 ས་སྤྱགས་འདི་ན་གཟན་དཀར་སྤུལ་སྤྱུ་ཅམ། །

ཏ་ལའི་རུག་ལྟར་གཤེན་གསོན་དཀོར་ལ་འཛོམས། །
 ཨ་ཏི་རྩོགས་ཆེན་དགོངས་པ་མངོན་གྱུར་གྱང་། །
 ཨ་རུའི་ལམ་གྱི་ངང་རྩལ་རྣལ་འབྱོར་བ། །
 ཨ་ཏི་ཆོས་པའི་ཁྲོད་ན་བྱིད་འདྲ་དཀོན། །

གཞུང་། གྲུ་ལེ་ཆོས་གྲུ་ཆུ་མཆོ།

གྱི་ལེ་མཆོག་སྤྱལ་ཆོས་གྱི་རྒྱ་མཆོ་ནི་རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་པའི་ལྷགས་བརྒྱ་ལྔ་ ༡༧༥
 ལོར་ཡབ་ལྷ་བ་མགོན་པོ་དང་། དུམ་རིང་མ་ཆོ་རིང་སྒོལ་མ་གཉིས་གྱི་སྐུ་སྤྱལ་
 མདོ་ཁམས་རྒྱ་སྤྱིང་རྒྱ་སྤྱིང་དགོན་ཆེན་གྱི་ལོ་ལ་ཐར་པ་གྲོང་ཐེ་ཅ་སྤྱལ་བྱུངས།
 མཆོན་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཆོན་གསེལ། རུང་རུས་ནས་བྱམས་དང་སྤྱིང་རྒྱུ་རི་རང་
 བཞིན་ཅན་གྱི་བྱིས་པ་ཞིག་ཡོད་ཅིང་། དཔྱད་ལོ་བཞིར་སོན་པའི་སྐབས་སུ་ཆེད་
 སྐྱགས་བྱིས་པ་རྣམས་ལ། བྱ་བྱིའི་ཆོང་གཏོར་ནས་བྱིས་སྤྱུག་འཛིན་རྒྱུ་ཆེད་མོ་
 འཕྱོག་པ་བྱས་པས། དུམ་རིང་བྱིས་པ་རྣམས་གྱིས་བྱིའི་ཆོང་གཏོར་བའི་ལས་ཀྱིང་
 རུ་བྱིན། དཔྱད་ལོ་ལྔ་ར་སོན་པའི་སྐབས་སུ་གྱི་ལེ་སྤྱལ་སྤྱིའི་ཡང་སྤྱིང་རོས་འཛིན་
 བྱས། དེ་ནས་གྱི་ལེ་དགོན་རུ་གདན་དྲངས་ནས་བསྐྱབ་གཉེར་གནང་། ཡི་གེ་

འབྲི་སློག་ནས་ཆོ་ག་སྤྲིག་འདོན་སོགས་མཐར་ཕྱིན་པར་བསྐྱབས། དགྲུང་ལོ་བརྒྱ་
གཉིས་པའི་ཆུ་སྤྲོལ། སྤྱི་ལོ་༡༧༩༩ལོར་གྱི་ལེ་རིན་པོ་ཆེ་དབུས་ལྷ་སར་ཕེབས།
འབྲས་ཐུངས་དགོན་ཏུ་སློབ་གཉེར་བྱས། ཐུགས་བརྩོན་ཆེན་པོས་གཞུང་ཀ་པོ་ད་
ལེ་ལ་བསྐྱབ་གཉེར་གནང་བས་མཁས་པའི་མཆོན་སྟན་རྒྱས། དགྲུང་ལོ་ཉེར་ཕྱ་
པར་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༠པའི་ལྷགས་འབྲུག་ལོར་ལྷན་སློན་ལམ་ཆེན་མོའི་ཆོགས་དབུས་སུ་
མཆོན་ཉིད་དམ་བཅའ་བཞག་ཅིང་། ལུང་རིག་གི་ཚོད་པའི་མཐར་ཕྱིན་པས་ལྷ་
ལྷན་རབས་འབྲམས་པའམ་དགེ་བཤེས་ལྷ་རམས་པའི་སྟན་བཞེས། དེ་ནས་རང་
ཡུལ་ཏུ་ཕྱིར་ཕེབས། དད་ལྷན་མང་པོར་དགེ་བསྐྱེད་གྱི་ཆེད་ཏུ་བྲག་གཡལ་དང་།
འདབ་པ། ཐུག་ཕྱིང་། རྒྱལ་ཐང་སོགས་སུ་ཕེབས་ནས་བཀའ་ཆོས་དང་ཁྲིམ་
དབང་སོགས་གནང་། རྒྱ་ནག་གི་དད་ལྷན་སློབ་མ་མང་པོའང་འདུས། སྤྱི་ལོ་
༡༧༩༥པའི་ཤིང་ལུག་ལོར་། འཇང་ཡུལ་ཏུ་ཕེབས་ཤིང་རྒྱལ་ཐང་ཏུ་དད་ལྷན་མང་
ཆོག་མང་པོ་ལ་བཀའ་ཆོས་དང་། བཀའ་དབང་གནང་ནས་བཞུགས་པའི་སྐབས་
སུ། སི་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་ནང་བསྟན་མཐུན་ཆོགས་ཀྱིས་བཀོད་མངགས་ལྟར་ནང་
བསྟན་ལས་རིགས་ཀྱི་འབྲས་མིའི་གཡུ་ཏུ་ཕེ་ཅིང་ཏུ་ཕེབས། སྐབས་དེར་གྲུ་ཞིའི་
མའོ་ཅོ་ཏུང་སོགས་ཏང་དང་། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་མགོ་བཟུང་ནས་དང་མཇལ་འཕྲད་
ཐོབ་པ་མ་ཟད། རྒྱལ་པའ་རྒྱལ་གཉིས་དང་མཇལ་འཕྲད་ཐོབ། དེ་ནས་རྒྱ་ནག་
ས་ཁུལ་ཁག་ལ་གཞིགས་བསྐྱོར་ཕེབས་ནས། ཕྱིར་རང་དགོན་ཏུ་འཁྱོར་པ་དང་།
ཁམས་ཕྱོགས་ཀྱི་གནས་སྐངས་རྩ་དག་ཆེ་བའི་གནས་ཚུལ་ལ་གཞིགས་ཏེ། ཡུན་
ནན་རྒྱལ་ཐང་དང་། བདེ་ཆེན། དེ་བཞིན་དཀར་མཛེས་ཁུལ་གྱི་ཐུག་ཕྱིང་དང་།
འདབ་པ་སོགས་སུ་ངོ་ལོག་བྱིང་འབྲུག་མི་འབྱུང་བའི་ཆེད་ཏུ། མང་ཆོགས་ལ་ཞི་
བདེའི་སློབ་གསོ་བསྟུན་མར་གནང་། ཁམས་ཕྱོགས་དམངས་གཙོ་བོའི་བསྐྱར་
བྱས་རྗེས་སུ་དཀར་མཛེས་ཁུལ་སྤྱི་གྲོས་ཁང་ཏུ་གདན་ཞུས་ལྟར། ཁུལ་སྤྱི་གྲོས་
ཀྱི་ཞུ་ཡོན་དང་། ཁུལ་ནང་བསྟན་མཐུན་ཆོགས་ཀྱི་ལས་འཛིན་སོགས་གནང་།
རིག་གནས་གསར་བརྗེ་ཆེན་པོ་ལོ་བརྒྱའི་རིང་། མ་ཉེས་ཁ་ཡོག་གི་མནར་གཅོད་
སྤངས། སྤྱི་ལོ་༡༯༧༩ལོར་སྐབས་བརྒྱ་གཅིག་པའི་གྲོས་ཆོགས་ཐེངས་གསུམ་པའི་

རྒྱུ་མཆོས་དང་རང་མོས་ཀྱི་སྲིད་རྒྱས་འོག ། ཁོང་དང་ལྷན་ནམས་ཀྱིས་ཡོན་
 འབྲུལ་གང་ཡོད་དེ་དག་བདག་འཛིན་གང་ཡང་མེད་པར་དགོན་པ་ཉམས་གསོ་
 དང་། གཞི་རིམ་སློབ་གྲུའི་ཐེབས་རྩེ་གནང་། རྒྱུ་ཉིད་ཟས་ཅོད་གང་ལའང་ཞེན་
 པ་མེད་པའི་རྣལ་འབྱོར་པའི་མཛེད་པ་བསྐྱུངས། སྤྱི་ལོ་༡༧༥༥ལོར་སི་ཁྱོན་ཞིང་
 ཆེན་བོད་ཡིག་སློབ་གྲུ་ནས་ཐོན་པའི། སྤྱི་རོ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་འགར་ཐར་དགོན་
 པའི་སྤྱ་རྒྱལ་སྤྱུལ་སྤྱུའི་ཡང་སྲིད་ངོས་འཛིན་གནང་ཞིང་བཀའ་ལུང་དབང་གསུམ་
 སོགས་སྤྲིན་གྲོལ་གྱི་གདམས་ངག་སྟེལ། ཤིང་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༧༧༥ལོར་ལྷ་བ་༡༥པའི་
 ཆོས་༡༥ཉིན་གྱི་བྱི་རྒྱོད་ར། སྤྱ་རྒྱལ་སྤྱུལ་སྤྱི་རོ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་ལ་རྒྱུ་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་
 འདོན་ཐུག་དཔེ་རས་གཏུམ་ཅན་དེ་ཐུག་ཏུ་གནང་ཞིང་། ངས་བྱིད་ལ་བྱིད་ལུང་
 གང་བྱས་ནམས་རི་ལྟར་ཉམས་སུ་ལེན་པ་བྱིད་རང་ལ་རག་པ་རེད། སྤྱ་ཆན་ང་
 འཆི་སོང་ན་ལུས་ཐོག་གི་གོན་པ་དང་། མཚོད་བྱིའི་ཐོག་གི་དཔེ་ཆ་འདི་དག་ལས་
 གང་ཡང་མེད། དཔེ་ཆ་འདི་དག་དགོན་པས་བྱིར་སོང་ན་གཞན་པ་ཙོད་སྤིང་
 དགོས་པའི་དངོས་རྒྱས་གང་ཡང་མེད་ཅེས་གསུངས། དེའི་སྤྱི་ཉིན་ཞོགས་པ་སྤྱ་
 མོ་སྤྱ་གཤེགས་སོ། །

རྒྱུ་ཉིད་མིན་ཡོན་ཏན་ནི། །
 དངོས་པོ་གང་ལ་ཞེན་མེད་པས། །
 ཡོད་རྒྱ་བསྟན་དང་འགོ་ལ་བསྟོ། །
 དངོས་སྟོག་མེད་པའི་མཛེད་སྟོད་ཀྱིས། །
 སོར་སྟོམ་མིག་འབྲས་བཞིན་ཏུ་སྤྱང་། །
 ཟབ་རྒྱས་ཆོས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་ནམས། །
 མ་འདྲེས་རིག་པའི་སྤྱིང་ན་གསལ། །
 ཏུས་ཀྱིས་ལྷན་པའི་ཡོ་ལང་ལ། །
 རི་མི་སྟམ་པའི་རྒྱལ་ལུགས་འཛིན། །
 མདོར་ན་སྟོ་གསུམ་སྟོད་པ་གང་། །
 ཟས་གཙང་སྟས་པའི་རྒྱུ་ཉིད་འཇུག།

རྒྱུ་བཞོད། ལ་མོ་ཆེན་དཀར་ཆག་གསལ་བའི་མེ་ལོང་བཟུགས་སོ།

མི་ཉག་འང་མ་དབྱངས་གྲགས་པས་བཙམས།

རྒྱ་བོད་ཀྱི་སོ་འཛམས་སུ་གངས་རི་བརྒྱད་པོ་གནས་ལ་བྱུག་པ་འདྲ་བ་ལ་མོ་ཆེ་ལྟ་
 མོ་སྒྲན་སྒྲ་མཆེད་བརྒྱད་དུ་གྲགས་པའི་དཀར་ཆག་གསལ་བའི་མེ་ལོང་ཞེས་བྱ་བ།
 སྒྲ་མ་དང་མཁའ་འགོ་ནམས་ལ་ཕྱག་འཛལ་ལོ། བོད་ཀྱི་བྱུ་བ་ཆེན་ཞིག་པོ་ཞེས་བྱ་
 བ། དར་ཆེ་ལ་མོ་ཆེན་ཞེས་ལྟ་། དེ་ལ་སར་ལྟ་ཁང་སྤྱང་བྱ་བ་ཅིག་ན། རྒྱན་ཅིག་རྟ་
 འཛོལ། དབྱིད་ས་རྒྱ་རྒྱས་པ་དང་། དགོན་པ་གཅིག་བྱེད་དགོས་བསམ་པས།
 དབེན་ཅིག་མིང་དྲངས། དེའི་ཕྱི་འབྲིད་ཅམ་ན། བོན་པོ་ལྷགས་ཀྱི་བྱ་རུ་ཅན་
 བརྒྱད་ཀྱིས་དཔོན་བྱས་པའི་མི་རའི་མགོ་བོ་ཅན། བྱའི་མགོ་བོ་ཅན་ལ་སོགས་པ།
 མགོ་མི་འདྲ་བ་སྤྱ་ཚྭ་གསལ་ཡོད་པའི་དམག་ཅིག་ཕྱིན་ནས། དུལ་འདི་ན་དགོན་པ་
 མ་བཟུང་། གནས་འདི་ངའི་ཡིན་ཟེར། དེ་ནས་དཀར་གཏོར་ཆ་གཅིག་དང་།
 དམར་གཏོར་ཆ་གཅིག་བྱིན་པས། གང་གི་མགོན་ཡིན་བསམ་ནས་ཉིང་དེ་འཛིན་
 ཀྱིས་བཞེས་པས། གང་ལ་ཡང་ལྟར་མ་ཉན། དབེན་དེ་ཐོག་ཅིག་ཐོན་པའི་ཆོས་
 བཅུ་གསུམ་རུབ་མོ་གཅིག་ལ། བོན་པོ་ལྷགས་ཀྱི་བྱ་རུ་ཅན་བྱད་མེད་ནག་མོ་མི་
 བས་བོང་གི་བདུན་འགྱུར་ཅམ་གྱི་ཆེ་བ། བརྒྱད་ཀྱིས་དཔོན་བྱས་པའི་སྤྱ་དང་
 གཟའ་དང་། ལྟ་མ་སྤྱིན་སྤྱེ་བརྒྱད་ལ་སོགས་པ་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བ་ཅིག་འདུས་
 པའི་དམག་བྱུང་། མེ་རི་དང་རྩོད་རྩེད་པ་ལ་སོགས་པའི་གྲར་ཁང་བདུན་རིམ་
 གཅིག་བསྒྲུབས་པས། ཁོང་ནམས་གྲར་ཁང་ནང་དུ་ཆུད་པས། བྱད་མེད་ན་རེ།
 རྒྱ་གར་དང་བོད་ཀྱི་ཆོས་པ་འགས་ཆོས་མི་མཐུན་པའི་བྱ་བ་སྤྱ་ཚྭ་གསལ་བྱས་པ་ལ་
 དེད་ཅག་གིས་ལོ་བདུན་དུ་ཆར་མི་འབབ་པར་བྱས་པ་དང་། ལ་ལའི་སྤྱི་དང་
 སྤལ་བར་བྱས་པ་དང་། ངན་སོང་དུ་བཏང་བ་དང་། ཆིབས་པ་བསད་པ་དང་།
 བརྒྱད་པའི་རྒྱུ་བཅད་པ་དང་། དུལ་ཁམས་འབྲུག་པས་གང་བར་བྱས་པ་དང་།
 ས་གཡོ་བ་དང་། སྤོང་རྩལ་སྤྱང་བར་བྱས་པ་དང་། ཆར་རྒྱ་དུས་སུ་མི་འོང་བ་
 དང་། དུལ་མི་ཐམས་ཅད་སྤྱག་བསྐྱེད་བར་བྱས་པ་དང་། རྒྱ་གར་གྱི་བྱང་སྤྱོགས་

སུ་སྒོ་བ་དཔོན་རུ་འོས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གསང་བ་ནོར་སྒྲིག་ས་པ་ལ་བརྟེན་ནས།
 ཤིན་རུ་འབྲུག་པས། རེད་རྣམས་ཀྱི་བྱང་གི་རྒྱལ་ཁམས་འཇིག་པ་དང་། ཆར་ཆེན་
 དང་ཆར་ཆུང་། ཐན་ཆེན་དང་ཐན་ཆུང་། མི་ལ་ན་ཆ་བྱང་བ་དང་། རྒྱགས་ལ་
 གོད་ཀ་བྱང་བ་དང་། མི་ཐམས་ཅད་སྤྱག་བསྐུལ་བ་དང་། ཁ་སྐྱས་དང་སྤྱིང་
 གཞི་བྱང་བ་དང་། རུ་ཕོ་མི་སྐྱེ་བར་བྱས། ད་སང་བོད་ན་འབྲི་སྤྱག་གཉིས་འབྲུག་
 པ་བྱེད་པས། ལམ་ལ་གནས་པ་རྣམས་སེམས་འབྲུག་པ་དང་། ཤིན་རུ་འབྲུག་པ་
 རེད་རྣམས་ཀྱིས་བྱེད་དོ། དེ་བཞིན་རུ་རེད་རྣམས་དཀར་ནག་གི་དཔང་པོ་ཡིན་
 པས། དཀར་བ་དང་ཡག་པ་བྱེད་པ་རྣམས་ལ་ཡོན་ཏན་དང་། བླ་པ་དང་
 ཉེས་པ་སྦྱོད་པ་རྣམས་ཆད་པ་བྱེད་དོ། བྱོད་ཀྱི་འཁོར་རུ་གཏོགས་པ་རྣམས་
 བྲིམས་ལ་མི་གནས་པས། བྱོད་ཀྱིས་ཅི་ཟེར་བ་ནི་མི་བྱེད། མི་བྱེད་ཟེར་བ་ནི་བྱེད་
 པས། ལྷ་བ་འདྲིའི་རྒྱབ་མ་ཆོས་བརྩ་གསུམ་རུབ་མོ་ཆོ། བྱོད་འདྲིར་འཆོགས་པ་
 ཐམས་ཅད་ལ། ཤ་ཟ་ཁྲག་འབྲུང་གི་ལྷ་འདྲེ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་དམག་འོང་བས། ལ་
 ལ་ནི་ཤ་ལ་དགལ། ལ་ལ་ནི་ཁྲག་ལ་དགལ། ལ་ལ་ནི་རུས་པ་ལ་དགལ་བ་རྣམས་
 ཀྱིས་དམ་ཆད་ཡིན་པས། བྱོད་རྣམས་གཅིག་ཀྱང་མ་ལུས་པ་བྱེད་དོ་ཟེར། དེ་ནས་
 མི་སྤང་བར་གྱུར་རྟོ། །ཞག་བདུན་ཅུ་མ་ན་ཨེན་ཞིག་ཡིད་ལྷག་པས། འཆོགས་པ་
 ཡང་རང་དགལ་བ་བཏང་། བརྟན་བཅོས་འགའ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་གཏོར་བའམ།
 མེ་མཆོད་བྱ་སྤྱུལ་པ་བྱང་བས། སྤྱུ་མ་ལ་གསོལ་བ་བཏབ་ཅིང་། དེ་ནས་མི་ལམ་
 ཡང་འབྲུག་པ་བྱང་བས། ལ་ལ་ན་རེ་རིམ་འགོ་བྱེད་དགོས་ཟེར། ཅི་ཡང་མ་
 བྱས་པས། མཉམ་ཉིད་ཆེན་པོའི་ངང་ལ་བཞག །ལྷ་བ་རྒྱབ་མའི་ཆོས་བརྩ་
 གསུམ་རུབ་མོ་ལ་བྱེས་ལྷལ་ན་ཅི་འདུག་རུས་གཅིག་ནད་ཀྱིས་བཏབ། བ་ཆ་དྲག་
 པོ་བྱང་བ་ལ་ཆེས་དང་རིམ་གྱི་ཅི་ཡང་མ་བྱས་པས། ལྷ་པ་གསུམ་ཤི་བ་དང་། ད་
 བྱི་སྤྱི་ཤི་ཤི་དབེན་ནང་རུ་བརྩུག་དགོས་བསམ་པ་དང་། བད་ཀྱང་སོས་ཏེ་ཐལ།
 བད་པའི་འཆོ་པ་དང་ཟད་ཀྱང་མོད་དེ་ཐལ། དེ་ནས་རི་དེའི་ཆེད་པ་དང་རིའི་
 མགོ་རུ་སྤྱིལ་པོ་བྱེད་བསམ་པས། རི་དེའི་ཆེད་རུ་སྤྱིལ་པོ་མང་པོ་བྱས། ཉ་རྒྱག་
 པའི་ལམ་བྱས། དེའི་ལྷ་བ་ཉའི་ཉེན་པར་གཅིག་ལ་བྱེད་མེད་རྒྱན་ཆ་མང་པོས་

བརྒྱན་ཅིང་། གསེར་དབུལ་དང་བྱི་ཅུ་དང་། ལྷ་ཏིག་དང་། ལྷ་མེན། རྩ་ཤེལ་
 དང་། རུང་ལ་སོགས་པས་རྒྱན་གྱིས་བརྒྱན་པ་བརྒྱད་དང་། རུད་མེད་རྒྱན་ནམ་
 པ་སྒྲ་ཚོགས་གྱིས་བརྒྱན་པ་མང་པོ་དང་། རུ་མོ་ན་རྩུང་རྒྱན་གྱིས་བརྒྱན་པ་མང་
 པོ་དང་། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་རུ་འོང་བ་བརྒྱད་དང་། དཀའ་ཐུབ་དང་།
 རྒྱགས་མང་པོ་གཅིག་འདུས་པས་རུད་མེད་ཅིག་གིས་དཔོན་བྱས་པའི་གཡོན་སྒྲོར་
 རུ་བསྒྲོར་བ་བྱས་པས། རྒྱག་གསུམ་གསུམ་འཆལ་ནས། རུས་བཅུགས་བྱས་པས་
 འདི་སྐད་ཟེར། རང་པའི་ཆོས་ཀྱང་བདེན་པར་འདུག །ཁྱོད་ལ་ན་ཆ་དང་། འཆོ་
 པ་ཉམས་པ་དང་། ཉམ་ང་བ་དང་། བག་ཆ་བའི་ཅིག་བརྗོད་པ་ལ། རྒྱུ་སྤང་ཡ་
 ང་བ་མ་བྱང་བས། ཆོས་སྦྱོད་པ་ནམས་ལ་བདེན་པར་འདུག །དེད་ཕྱི་པ་ནམས་
 ཀྱང་ཤིན་རུ་དད་པས་ནང་པར་གྱུར་ཏོ། །ཁར་སང་བར་ཆོད་བྱས་པ་ལ་བཟོད་
 པར་གསོལ། ད་དེད་ནམས་ཀྱི་དོན་རུ་ཆོས་སྦྱོད་པ་ནམས་ལ་སོ་སོར་བདེན་པའི་
 རྒྱ་གཅིག་ཡོང་ཟེར་བ་ལ། དེའི་ལན་རུ་འདི་གསུངས་སོ། །

དགུང་འཁོར་ལོ་ཅིག་བརྒྱའི་སྤྱི་ལོ་འག །
 རྒྱལ་ཡོན་ཏན་ཅན་གྱི་དར་ཅེའི་གླང་། །
 མི་རྒྱ་པོད་རྒྱལ་བར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །
 མི་སྐད་རིགས་མི་གཅིག་མང་པོ་འབྱུལ། །
 རྒྱལ་ཚོང་འདུས་རིན་ཆེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །
 མི་གང་གི་ཅི་འདོད་ཐམས་ཅད་ཡོད། །
 རྟེན་སྤྱོད་པའི་དབང་ཐུང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། །
 མི་དང་མི་མིན་ལ་སོགས་ཐམས་ཅད་འདུ། །
 རྒྱུགས་མཆོམས་ནམས་རུར་ཁྱོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །
 འབྲུ་མིན་གྱི་རྒྱ་གི་ཐམས་ཅད་འདུ། །
 རུག་ཅེ་འཛིན་རི་རྒྱལ་གཉེན་པོ་དང་། །
 མི་གདོལ་པས་མིང་བཏགས་ལ་མོ་ཅེ། །
 གཡས་ས་བདག་རྒྱལ་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །
 འགོ་སྒྲ་ལྷ་ཁྱིན་གྱི་ལ་ཐོད་མཛེས། །
 གཡོན་ས་བདག་རྒྱལ་མོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །

མགུལ་དུ་བསེ་མཚོ་བྱང་རྒྱན་མཛེས། །
 བར་ས་བདག་རྒྱལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །
 འགོ་རྩ་དང་གངས་ཀྱི་གཙུག་ཡུད་མཛེས། །
 འགུལ་འགྱུར་རྒྱ་བྱམ་པ་མན་ཆད་དེ། །
 གནོད་རྒྱིན་གྱི་བར་མཛོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །
 བྱ་བྱན་དང་རྒྱི་བྱན་རྒྱན་དུ་འཐིབས། །
 བྱུང་མན་པོ་ཤིང་པ་མན་ཆད་དེ། །
 ས་བདག་ལྷུང་བཤོས་ཤིང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །
 རྒྱགས་ཅི་ཤིང་ནགས་ཚལ་ལོ་འདབ་རྒྱས། །
 རྒྱན་དག་བཙོམ་བཞུགས་གནས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །
 རྒྱགས་པར་སྤངས་པའི་གདན་སྤྱིང་ན། །
 རྒྱལ་སྤྱི་རྒྱལ་སྤྱི་ཤིང་ཤིང་བཙུག་པ་འདྲ། །
 གངས་དེ་ལ་དགོན་གནས་སུ་བཙུག་རྒྱལ། །
 རོན་བྱང་རྒྱང་སྤྱི་སར་སྤྱི་བས་པའི་ཕྱིར། །
 གངས་ཅི་བརྒྱད་དཀྱང་དུ་ཆས་པ་འདྲ། །
 གངས་རྒྱ་པོད་གཉིས་ལ་མཚན་སྤྱན་པ། །
 ཞེས་མོགས་གསུངས་པས་དད་པར་གྱུར་ཏེ།
 རྒྱ་གར་གྱི་གྲུབ་ཐོབ་བྲམ་ཟེ་མགོན་པོའི་ལྷང་བསྟན་ནི།
 རྒྱུ་དཔོན་པོ་ལྷུང་གནས་ཀྱིས། །
 མངའ་བདག་ཀྱི་སྤོང་ལྷུང་བཙོན་ལ། །
 མ་འོངས་ལྷང་བསྟན་མཛོད་པ་ནི། །
 ང་འགོ་རྒྱན་པོ་འདུལ་དུ་འགོ། །
 དེ་ཡང་རྒྱན་པོ་མ་བདུལ་ན། །
 འཛམ་གྱིང་རྒྱན་གྱིས་སྤྱིངས་པར་བྱ། །
 དེ་ཕྱིར་རྒྱན་པོ་འདུལ་དུ་འགོ། །
 རྒྱ་གར་སྤྱི་ཤིང་ཤིང་བཙུགས། །
 ལྷ་བརྒྱ་དུས་ཀྱི་མ་མ་ལ། །
 ལོ་ནི་དུག་ཅུང་ལ་རལ་དུས། །
 མཐའ་དམག་མཐའ་ཅད་དུས་སུ་འོང། །

བོད་ལ་ཐུག་བསྐྱེད་ལ་ཐོག་མཐའ་འབྱེད། །
 རྩེ་པ་ཆེན་པོ་འབྲུག་པ་འོང་། །
 གནས་གཞི་ཐམས་ཅད་རྩེ་འབྲུག་བྱེད། །
 རང་བྱུང་རྣམས་གྱིས་དམག་དཔོན་བྱེད། །
 ཆེ་རིགས་ཐམས་ཅད་དུག་གིས་གསོད། །
 དུག་རིགས་ཐམས་ཅད་མཆོན་གྱིས་གསོད། །
 དཔལ་པོ་ཐམས་ཅད་རྩྭ་ལྗང་བྱེད། །
 མཐོན་པོ་ཐམས་ཅད་རྒྱུགས་གིས་འབབ། །
 ཆོས་ཉམས་སུ་མི་ལེན་ཁ་ལ་བཤད། །
 དེ་རྣམས་བྱས་པའི་རྣམ་སྤྲིན་གྱིས། །
 གནས་ལ་ཆར་རྒྱ་གངས་སྤྲོད་བྱེད། །
 ས་ལ་འབྱས་དུག་སྤྲིན་མི་རུས། །
 སྤྱོད་བྱེད་ནད་དང་སྤྱོད་ཀྱིས་དང་། །
 དྲང་སྤྱོད་ནད་དང་སྤྱོད་ནད་དང་། །
 ཞེ་མ་ལེམས་ཅན་སྤྱོད་རེ་རྩེ། །
 དེ་འདྲའི་དུས་ཆོད་ཤར་དུས་སྟུ། །
 བོད་ཁམས་ཁ་བ་ཅན་འདི་བྱ། །
 བརྒྱ་དུ་ཡི་སྤྱུལ་པ་ཅིག །
 བཅའ་ཟེའི་མཆོན་ཅན་རྒྱ་གར་བ། །
 སྤྱིས་པའི་རྣལ་འབྱོར་མགོན་པོ་ཞེས། །
 ལོ་བརྒྱ་ལོན་ཡང་གཞོན་ཚུལ་ཅན། །
 སྤྱོད་པ་ཅན་རྒྱལ་བསྐྱེད་མར་བྱེད། །
 ལུག་ལོར་བོད་ལུལ་དབྱུག་སུ་འོང་། །
 གཏུལ་བྱ་མདོ་ཁམས་སྤང་ན་འོང་། །
 མངའ་བདག་རྩེ་ཡི་གནས་ས་གཡོས། །
 མཐོང་ཐོས་དུན་པས་འགྲོ་བ་རྣམས། །
 གར་སྤྲིན་ལུལ་གྱི་འབྲུག་པ་སྟོལ། །
 གང་ལ་གང་འདུལ་སྤྲིན་ལས་གྱིས། །
 ཐབས་གྱིས་དཀར་པོའི་ཆོས་ལ་བཀོད། །

བོད་ཁམས་ཀྱི་ཁྱེད་པར་འོང་། །
 མཐོང་ཐོས་དྲན་པས་འགྲོ་བ་རྣམས། །
 འབྲེལ་པ་གང་ཡོད་སེམས་ཅན་ཀྱན། །
 རྣང་བ་མཐའ་ཡས་ཤིང་ཁམས་སྤྱ། །
 བདེ་བའི་གནས་སུ་འདྲོན་པ་ཡིན། །

ཞེས་གསུངས་ནས་སློབ་དཔོན་པལ་ལྷ་ལྟོ་ལུ་འཆམས་སུ་བཞུད་དོ། །ཞེས་གསུངས།
 དེ་ལྟ་བུའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་དབང་ལྷན་བྲམ་བེ་མགོན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་དེས། རྣང་ཡང་
 སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ། འཇམ་གླིང་བསྐྱར་ནས་ཕྱིན་ལས་བཞིའི་སློན་ནས་སེམས་
 ཅན་དཔག་དུ་མེད་པ་ཐར་པའི་ལམ་ལ་བཤོད་ཅིང་། རྒྱ་གར་ཨོ་རྒྱུན་གྱི་ཡུལ་དུ་
 བསམ་གཏན་གྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་གནས་ཤིང་བཞུགས་ཡོད་པ་ལ། སྤྲུལ་ཡི་དམ་
 མཁའ་འགྲོའི་ཡུང་བསྟན་བྱུང་ནས། བྱང་སྟོགས་ཁ་བ་ཅན་གྱི་རྒྱུད། རྩོ་པོ་ཤུག་
 བཞུགས་པའི་གནས། བོད་གྱི་ཡུལ་གྱི་མདོ་ཁམས་གྱི་རྫོང་། དར་ཅེའི་ས་ཆ་སྟོན་
 དག་བཅོམ་བཞུགས་པའི་གནས། ཤར་ལ་མོ་ཅེ། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་དང་།
 ཉན་ཐོས་མགོག་པ་བ་དང་། བདེ་མཆོག་ཡབ་ཡུམ་བཞུགས་པའི་བྲག་སྤྱག་ བྱང་
 རྒྱལ་གྱི་ཤིང་རྒྱེ་བའི་བྱང་། དཔའ་བོ་དང་མཁའ་འགྲོ་འདྲ་བའི་དཔེན་གནས་སུ་
 བདག་བྲམ་བེ་མགོན་པོ་ཐེབས་པ་ལ། དང་པོ་ལྟ་འདྲེ་དང་གཞི་བདག་གིས་བྱང་
 ཆོ་འཕུལ་བྱང་། ཕྱིས་སྟོག་སྒྲིང་སྤུལ་ནས། འདི་ཨོ་རྒྱུན་དང་འདྲ་བའི་གནས་
 ཡིན་པས། གཙུག་ལག་ཁང་རྟེན་གསུམ་པོ་བྱང་དང་བཅས་པ་བཞེངས། དེད་
 རང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལ། འགྲོ་དགོས་པས་དེའི་ཞབས་ཏྲིག་བྱེད་དེད་ལ་སེམས་
 པ་རྣམས་ལ་བབ་པ་ཡིན། དམ་ཆོག་གཏའ་མ་ཡིན་པས་བདག་གཉེར་དང་
 ཞབས་ཏྲིག་ལ་འབད་འབྱུང་ཐོན། རྩོ་བུ་རེ་བ་བྱེད་པ་གལ་ཆེ་ཞེས་གསུངས་པ་ལ།
 འཇམ་དབྱངས་གྲགས་པ་བདག་གིས་བྱང་། གནས་བདག་འདི་ཡང་གཞན་དང་
 མི་འདྲ་བ་བཞུགས་སྐྱམ་པ་དང་། སྤྱིར་རྒྱ་བོད་སློབ་འདི་སྟོགས་པའི་བདེ་སྤྱིད་
 གྱི་སྟོག་རྩ་ཡིན་པའི་དོན་གྱིས། དང་པོ་མེ་ཡིས་ཆོག་ནས་སྤྱོདས་པ་ལ། སློར་
 གཅིག་བཅོས་ནས་དེར་ལོ་མང་དུ་དག་སྤྱོར་འཕེལ། དུས་ཕྱིས་དཀོན་མཆོག་ལ་

མཆོད་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་བཤམས། སྤྲེལ་ལ་གསོལ་བ་བཏབ་ནས། གཞན་ཕན་གྱི་
 བསམ་པ་དང་ལྟན་པ་སྦྱ་མཆོད་གཉིས་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱུད་བསྐྱེད་ནས་ཙུང་བ་མིང་ནས་
 ལེགས་པར་བཅོས། འོག་མཁའ་འགོ་འདུ་བའི་ཐུག་པ་ལའང་སྤྱིང་གི་དབུས་སུ་
 བདེ་མཆོག་ཡབ་ཡུམ་ལྟ་ཁང་འབྲུམ་དང་བཅས་པ་རྣམས་དང་། འོག་ཏུ་ཆོགས་
 གྱི་ཁང་པ་དང་བཅས་པ་ལེགས་པར་བཀོད་ཅིང་། དེ་དག་དུའང་ཆོགས་གཏོར་
 སྦྱོན་བསྐྱེད་ལྟའི་རི་མོ་རྣམས་ཀྱུ་བ། དཔལ་འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་ཡབ་ཡུམ་གྱི་སྦྱ་
 འདུ་གཉིས་དང་། ཙོ་རྒྱན་གྱི་གཙོ་མོ་ལ་རྣལ་འབྱོར་མའི་ཆོགས་ཀྱིས་བསྐྱོར་བ་
 རྣམས་ལྟེན་དུ་བཞེངས། མཁའ་འགོ་རྒྱ་མཆོའི་དུང་དུ་གསང་སྟགས་རྒྱུད་འབྲུམ་
 ལ་སོགས་པའི་གསུང་རབ་རྣམས་དང་། སྤྱི་ནང་གི་མཆོད་པ་རྣམས་ཀྱང་ཐུལ་
 བའི་དགེ་བ་འདིས་མཆོན། སྦྱེ་འགོ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ལེགས་བྱས་མ་ལུས་འགོ་ཀྱན་
 སོལ་བའི་རྒྱར་གྱུར་ཅིག་ཅིས་ཀྱང་དང་ཡང་དུ་བྱས་སོ། བཅོས་པའི་འགོ་འཇུགས་
 རས་དེང་སང་གི་བར་དུ་རང་གཞན་ལ་བདེ་ལེགས་ཀྱི་མཆོན་རྟགས་བརྗོད་དུ་མི་
 ལང་སྟེ། ཡུལ་སྦྱོགས་པའི་མི་ཐམས་ཅད་དཔང་པོར་ཡོད་པའི་སྤྱིར་མ་བཀོད་པའོ།
 སྦྱོགས་ཐ་དད་དུ་བྱོན་པའི་སྟོན་བསྐྱོམ་བཟང་ལ་མང་བ་རྣམས་འདུས་ནས་ངེས་
 འབྱུང་གི་རྒྱུད་རྒྱན་ཏེ་ཞི་བ་འབའ་ཞིག་ཡིད་ལ་བྱས་ཏེ། ཆོ་སྒོས་བཏང་གི་བསྐྱེད་
 པའི་དམ་བཅའ་ཐུལ་བ་དང་། སྤྱིང་པོ་མེད་པའི་ནོར་རྣམས་ཀྱང་ཁྱེན་བྱས་ཏེ་
 ཡང་ཡང་གསོལ་བ་བཏབ་པའི་རོར། རྒྱ་བོད་ཀྱི་གྲུབ་ཆེན་གསུང་ལ་རང་བཟོ་མེད་
 པར་རྒྱ་གར་སྤྱིང་དུ་བཀོད་པ་འདིས་ཀྱང་། འགོ་ལ་ཕན་པའི་རྒྱར་གྱུར་ཅིག །

སྒྲུབ་སྒྲུབ་པ།

བདེན་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་རྒྱུ་ཀུན་ནས་བཅུ་ལ། །
མེས་པོའི་མཛད་རྒྱུ་ཁམས་ཡོངས་ལ་དྲིས། །
དབྱུང་པའི་དོན་ནི་རང་རིགས་ལ་བྱའི་ཆེད། །
མཁས་པའི་མིང་འཛིན་སྒྲུབ་པོའི་རྒྱུ་འབྲངས་དོགས། །

མི་ཉག་ལོ་རྒྱུས་མེས་པོའི་གཞུང་ལས་བྱངས། །
ཞིའི་ཕྱ་གང་ཞིག་རྒྱ་ཡིག་བྱངས་སུ་བཅུ་ལ། །
བཟླ་བའི་གནས་དང་སྐད་ཀྱི་བྱང་པར་ལས། །
བཟླ་བའི་སྐད་པོ་རྒྱ་བོད་བཟླ་དོན་གཅིག །

དཔོན་གྱི་མངའ་ཐང་དུས་ཀྱི་དབང་གིས་བཟུང། །
ཡུལ་གྱི་ས་ཁོངས་སྤྱི་ཀྱི་སྤྱོད་ལ་རག །
སྤྱི་མཆོམས་འདྲིས་ཀྱང་ལོ་རྒྱུས་མ་འདྲིས་པ། །
གསལ་པོར་བཟླ་བ་གངས་རིའི་རང་མདངས་ཡིན། །

ཨ་ཀྱ་ཁ་ཞེས་མི་ཉག་ཡུལ་སྐད་དང་། །
ཀོ་ཀྱང་ཞེས་པ་བོད་སྐད་རྒྱ་གདངས་གཉིས། །
ཆོག་གི་སྒྲ་དོན་གང་ཡིན་མི་གསལ་ཡང་། །
དོན་གྱི་སྤྱི་པོ་ལྷགས་ལའི་སྒྲ་རིགས་མིང་། །

འབད་པས་བཅུ་ལ་ཀྱང་ལག་དུ་མ་སོན་པའི། །
ག་རྒྱུ་རྒྱལ་རབས་རྒྱུས་ཀྱི་རང་རང་མཆོན། །
སྐད་ནས་ཞིབ་རྒྱུས་སྤྱོད་པའི་ལས་གཞི་འདི། །
མི་ཉག་གཞོན་ཅུ་རྒྱུས་ཀྱི་འོས་འགན་ཡིན། །

ཞེས་པ་མི་ཉག་ལོ་རྒྱུས་སྤྱི་དོན་གངས་རིའི་རང་མདངས་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་
 བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྤྱི་བའི་རྒྱལ་ཁམས་སྤུང་བསྟན་སྤུན་ཚོགས་དེས། སྤྱི་ལོ་༡༠༡༥པའི་
 ཤིང་རྩ་ལོའི་སྤྱི་ཟླ་༥པའི་ཚེས་༣ཉིན་ལྷོ་རྒྱབ་མི་རིགས་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོའི་རང་ཤག་
 ཏུ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་བྱས་སོ། །

